

BIJBEL

**De gehele Heilige Schrift, bevattende de canonieke boeken van
het Oude en Nieuwe Testament
volgens de Statenvertaling**

met de ingelaste verklaringen

Door

Karl August Dächsel

KLAAGLIEDEREN VAN JEREMIA

EZECHIEL

DANIEL

HOSEA

JOEL

AMOS

OBADJA

JONA

MICHA

Digitale versie

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

HET BOEK DE KLAAGLIEDEREN VAN JEREMIA.

De Klaagliederen, in de Hebreeuwsen Bijbel Eka, (Ach-hoe) geheten, naar het eerste woord, hetwelk herhaald wordt Hoofdst. 2:1 en 4:1, in de Septuaginta Thrènoi, en in de Vulgata, Threni of lamentationes, zijn gedicht door de Profeet Jeremia.

Wel is waar wordt dit in het Boek zelf niet aangeduid, maar van overoude tijden is niemand anders dan de Profeet Jeremia, als de vervaardiger aangeduid, terwijl de Septuaginta aan het begin van het eerste vers leest: "En het geschiedde, nadat Israël gevankelijk was weggevoerd en Jeruzalem verwoest was, zo zat Jeremia te wenen en zong de volgende klaagzang over Jeruzalem en zei:"

Bovendien is het karakter van de Profeet Jeremia zo onmiskenbaar in de liederen weer te vinden en stemt inhoud en taal zo volkomen overeen met de taal van zijn profetisch Boek en met hetgeen in zijn ziel moet zijn omgegaan bij de verwoesting van stad en tempel, dat schier niemand er aan twijfelt, of hij heeft deze klaagzangen gedicht.

Door de Heiligen Geest gedreven, heeft hij in die liederen de diepe smart weergegeven, welke zijne ziel vervulde, maar heeft hij ook inderdaad zijn ziele zoeken op te heffen tot God, wiens oordelen het zijn geweest en Wien ook Jeremia belijdt als de Souvereinen God.

Het Boek zelf laat zich verdelen in vijf delen of vijf liederen.

Het eerste deel of eerste lied (Hoofdst. 1) bezingt in het algemeen de wegvoering van het volk, de verwoesting van Zion, de ellende van Jeruzalem en de ontzettenden toestand, die daarvan het gevolg is.

Het tweede deel of tweede lied (Hoofdst. 2) stelt die ellende voor als een daad van Goddelijke gramschap, als gevolg van de toorn Gods over de zonden des volks; wijst op 's mensen onmacht om waarlijk te troosten en wijst heen naar Hem, die alleen troosten kan.

Het derde deel of derde lied (Hoofdst. 3) bepaalt bij het geestelijk lijden van Gods kinderen ten opzichte van de ellende, die doorstaan is en doorstaan wordt, wijst op de barmhartigheid Gods, op Zijn gerechtigheid als de enige toevlucht voor Gods kinderen te midden van het lijden.

Het vierde deel of vierde lied (Hoofdst. 4) wijst verder op de oorzaak der ellende, n. l. op de zonden van volk en vorsten.

Het vijfde deel of vijfde lied (Hoofdst. 5) behelst een smeekbede tot de Heere, om aan de ellende een einde te doen komen en daarom om vernieuwde bestraling van Gods vriendelijk, verzoend Aangezicht.

Het geheel bevat derhalve een klaaglied over de ellende, een belijdenis van schuld en overtreding, en een toevlucht zoeken bij de genadetroon Gods, om erbarming en wegneming van druk en lijden.

HOOFDSTUK 1. DE JAMMERLIJKE TOESTAND VAN

HET JOODSE VOLK.

De Vijf klaagliederen over de verwoesting van het Godsrijk des Ouden Testaments, waarin ons Boek moet verdeeld worden, hebben te zamen één grondtoon, die als een somber grafgeluid klinkt. In elk in 't bijzonder neemt die ene bijzondere kleur aan en ene bijzondere uitdrukking, volgens de verhouding van de klager tot het graf. Er is een voortgang in de voorstelling van de aan allen gemeenzamen inhoud, daar de klacht allengs meer van zich zelf bewust wordt, en de gehele diepte van hare ellende in het licht van hemelse opheldering beschouwt, zodat de klacht tegelijk meer zamenvattend en kort wordt met de voortgang der woorden. Bij de toenemende eentonigheid van uitdrukking wordt zij des te dieper, daar zij in hare vreselijkste smart het rustpunt vindt, waarin zij zich tot vertrouwen op het heil des Heeren, midden in de donkersten nacht van hare kwelling verheft, en de ziel stervende tot het leven in God doordringt. De liederen zijn alle met het oog op de volbrachte verwoesting, onder de versen indruk der verschrikkelijke gebeurtenissen gezongen. Tot recht begrip der liederen moet men dit in 't oog houden. Het eerste lied is nog geheel onder het vreselijke gewicht der ontzettende katastrofe gedicht. Daarom hoort men hier het gejammer over de wegvoering van het volk in de ballingschap, over de verwoesting van Zion, over de ellenden bij de verovering, over de plundering, de hongersnood, de hoon en spot en de verachting van de zijde der vijanden, en de hulpelozen en troostelozen toestand der zo diep gevallen stad. Het heeft drie delen. In het eerste (vs. 1-11) spreekt de profetische zanger zelf, en beschouwt hij klagende de jammerlijken toestand van Jeruzalem en zijnen omtrek, de slavernij van zijn volk, het geluk zijner vijanden, de verdorvenheid van zijne vorsten en zijnen smaad. In het tweede (vs. 12-19) begint Jeruzalem zelf, als ene ontblote, onreine vrouw, de klacht en schildert zij op roerende wijze zijne verlatenheid en onreinheid, de nood, de schuld en de ellende van zijn volk, en de teugelloosheid zijner vijanden. In het derde deel (vs. 20-22) heft de dichter zelf zijne handen op tot gebed, erkent hij de rechtvaardigheid Gods in Zijne oordelen en beklaagt hij de ellende van zijn volk.

Vs. 1-11. Het lied der tranen begint met een diepen zucht, welke al de smart van enen ongelukkige uitdrukt, die voor zijn volk en met zijn volk gevoelt: "Hoe zit die stad zo eenzaam, die vol volks was!" Het stelt met éénen trek al het verschrikkelijke van het ongeluk voor, waardoor stad en volk zijn getroffen. Zij, die zo vele kinderen had, is nu ene eenzame weduwe: die ene vorstin was in de landen, is nu tot ene slavin geworden. Haar smaad is zo groot, dat zij niet slechts de gansen dag klaagt en weent, ook des nachts gene rust vindt, en hare tranen bij stromen over hare wangen laat vloeien; want haar lot is daardoor troosteloos geworden, dat zelfs hare vrienden haar de rug toekeerden en haar verraadden. De dagen zijn voorbij dat duizenden tot de hoge feesten stroomden, als het gejubel door de straten klonk, en het volk te zamen voor de Heere stond. Nu liggen de straten woest, de poorten zijn eenzaam geworden; de priesters zuchten en de maagden gaan niet meer in de reien. En toch is al die jammer verdiend, de jubelende vijanden zijn slechts de blinde werktuigen van het gericht des Goddelijken toorns over de zondaren. Jeruzalem heeft van ouds af veel zegen gehad, maar het heeft zich niet tot bekering laten bewegen. Nu gedenkt het daaraan in zijne ellende, maar het gejubel, waarmee de vijanden zijnen ondergang aanschouwen, de afschuw, met welken zij

zich als van ene onreine vrouw afkeren, maakt de herinnering dubbel bitter, Daarom beklagt het zijn lot in de eenzaamheid en zoekt bij de Heere, die al zijn nood en de overmoed der vijanden ziet, troost en hulp.

Aleph. Ach! Hoe 1) zit die stad zo eenzaam, in zo diepe treurigheid, zij, die eens ene moeder rijk in kinderen, ene stad vol volks was! zij, eens de geliefde huisvrouw van haren hemelsen Echtvriend, die door Zijnen zegen kinderen voortbracht, zo teder, zo rein, zo talrijk als de dauw van het morgenrood (Ps. 110:3), is als ene weduwe geworden. Zij is thans als ene bedroefde vrouw, van kinderen beroofd en onbekwaam om nog kinderen voort te brengen, daar zij gescheiden is van haren Man; zij, die eens in de heerlijke tijden, toen een David en Salomo op de troon zaten, groot en rijk in invloed was onder de Heidenen onder de volken, ene vorstin, die verre heerste, onder de naburige en onderworpen landschappen, onder Moabieten, Ammonieten, Edomieten en Midianieten, Arabieren en Filistijnen, is cijnsbaar geworden aan enen anderen meester, en moet in slavernij leven. 2)

De Profeet kan de grootheid van het verlies niet anders uitdrukken dan door er zijn verbazing over te kennen te geven. Hij vertoont derhalve het evenbeeld van de man, die enigermate buiten zijn zinnen is geraakt, ten gevolge van de beschouwing van een nieuwe en volstrekt niet vermoedde zaak. Want het was een ongelovig iets. Waar toch die plaats was uitverkoren, waarin God zou wonen, en de stad Jeruzalem niet slechts een zetel Gods was, maar om zo te zeggen Zijn aards heiligdom, daar had men het er voor kunnen houden, dat de toestand van die stad was als ontruikt aan enig gevaar. Dewijl nu gezegd was: Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, had het geschenen dat God de stad boven de wolken had verheven en ongedeerd gemaakt tegen alle aardse veranderingen. Wij weten toch dat in de wereld er niets blijvend is en de grootste rijken tot niets terugvallen, maar de staat van Jeruzalem was niet gefundeerd geweest op menselijke bescherming noch op overvloed van rijkdom, noch op de menigte der mensen, noch op enige andere bescherming, welke ook konden verzonnen worden, maar was gefondeerd op een hemels besluit, op de belofte Gods, welke niet onderhevig was aan enige veranderingen. Wanneer derhalve de stad zelf was gevallen, van de fundamenteën was geruikt en er niets was overgebleven, wanneer de tempel zelf verachtelijk was vernietigd en vervolgens door de vijanden was verbrand, wanneer bovendien de koning in ballingschap was geworpen, zijne kinderen voor zijn ogen waren geslacht, de vorsten gedood, wanneer het volk overal heen was verspreid, overgegeven aan de hoogste onttering, was dat dan geen verschrikkelijk geval? Derhalve niet zonder oorzaak roept de Profeet uit: Ach hoe! dewijl niemand ooit gemeend had dat dit had kunnen geschieden.

Reeds in deze uitdrukking is Jeruzalem gedacht als ene bedroefde, eenzame en verlatene vrouw, gelijk ook de gedenkpenning door keizer Titus op de verovering van Jeruzalem geslagen, het veroverde Judea als wenende vrouw onder enen palmboom voorstelt. Gelijk een vreemdeling, die daar komt, en die gehoord had van de beloften, die God aan Jeruzalem, Zijne woning omtrent eeuwigen duur heeft uitgesproken, en wien het bekend was geweest, hoe deze stad niet op heerschappij en macht der mensen, niet op rijkdom en glans der aarde, maar op het woord van de eeuwigen God was gebouwd, en die haar nu gezien had zo geheel in puin veranderd, gelijk zulk een het bijna voor onmogelijk had moeten houden, wat hij zag, zo roept de Profeet vol verwondering uit: "hoe zit die stad zo eenzaam!" .

De hooggeborene vorstin en koningin, de gebiedster over volken en landen is tot ene dienende slavin geworden. Zo moeten in 't bijzonder ook in onze dagen de dienaars van God klagen en wenen over de kerk van onzen Heere, het Nieuw-Testamentische Zion, de bruid van Christus. Dat zij het kruis van hunnen Heere Hem moeten nadragen, dat zij ook Zijnen smaad hebben te ondergaan, en de tekenen Zijner wonden moeten dragen, weten alle gelovigen wel; maar dat zij, door hun eigene kinderen verlaten en verraden, aan de macht der wereld worden overgeleverd, dat deze ijzeren boeien voor hen smeedt, opdat hun vijanden met hen spotten, dat zij, die toch hun allen heil en leven hebben gegeven, nu als ene van haren bruidegom en Heere verlatene weduwe, als ene machteloze maagd, die niemand behoefde te vrezen, zal staan of liever wenende moet nederzitten, dat is het, wat hare dienaars met de Profeet in diepe smart betreuren.

Gelijk Hoofdst. 2 en 4 zo begint ook dit vers met Hoe, of beter, Ach hoe! En dit woord dient om zijn diepe zielesmart in te leiden. Het geeft aan dat de dichter door zijn zielelijden tot de volgende klagzang als het ware geperst wordt, zodat hij al steunend zijne woorden uitbrengt. Alle beelden, die de Profeet gebruikt, dienen dan ook om zijn alles te bovengaande smart uit te drukken, gelijk hij al aanstonds begint met het beeld van ene eenzame, treurend zittende weduwe van ene geheel kinderloze weduwvrouw, die schier niets meer uit de puinhopen van haar vroeger geluk heeft gered.

Beth. a) Zij weent daarover steedsbitterlijk, niet alleen des daags, maar ook des nachts 1), wanneer anders de moeden tot rust komen en de bedroefden verkwikking ondervinden; maar haar is gene verlichting, gene lafenis gegund. Haar leed is zo groot en hare smart is zo diep, en hare tranen lopen onophoudelijk en in menigte over hare kinnebakken; zij heeft in dezen haren nood, nu zij dien het meest behoefde, genen trooster onder al hare liefhebbers. Er is niemand meer van die vrienden, die zij zo veel goeds heeft bewezen, en op wien zij dwaas, ja misdadig meende, zich te kunnen verlaten, die zij zo dikwijls misdadig, meer dan haren hemelsen vriend vertrouwde; al hare vrienden,

met welke zij meende door vriendschap en verbonden nauw verenigd te zijn, als de Egyptenaars, Ammonieten, Edomieten, Filistijnen, hebben trouwelooslijk met haar gehandeld; zij hebben haar allen in de steek gelaten, zij hebben haar zelfs snood verraden en aan haren machtigen vijand uitgeleverd; zij zijn haar tot openbare vijanden geworden, 3) die hare verwoesting en haren jammer nog helpen vergroten (Ps. 137:7. Ezech. 25:3, 6. Jer. 40:14).

Ps. 6:7.

Des nachts wenen, geeft aan een bitterlijk bedroefden toestand. Wie in ellende, in treurigheid is gezeten, en die de dagen doorbrengt in jammer en wee, kan des nachts in de slaap nog enige vertroosting vinden, maar wie ook de nacht nog in rouw en tranen doorbrengt is een beeld van de diepste, van de meest jammervolle ellende. En daarmee wordt hier Jeruzalem vergeleken.

Hare vrienden zijn de volken van Egypte enz. met wie Zedekia een verbond had gesloten. Hoe Edom over Jeruzalems val had gejuicht zegt ons Ps. 137:7. Hoe de Tyriërs en de

Ammonieten vreugde bedreven hadden Ezech. 25:3-6; hoe de Moabieten tegen Juda hadden zamengespannen of liever tegen het overblijfsel zegt ons Jer. 40:4.

Ook de kerk des Heeren is zich bewust, zeer dikwijls op bedrieglijke, aardse dingen te hebben gesteund, die haar eindelijk verlaten en betonen hare bitterste vijanden te zijn. Dit maakt hare smart over hare gebondenheid door de macht der wereld dubbel bitter, zodat hare tranen onophoudelijk vloeien. Zij heeft haren verhoogden Heere in haar midden. Zijn Heilige Geest woont en werkt in haar, zij heeft twee machtige pilaren, zo als eens Jachin en Boaz, de enige ware steunsels, Woord en Sacrament. Maar hoe dikwijls heeft zij naar andere vrienden en verbondenen omgezien, en van hen bekrachtiging en bescherming gehoopt! Maar zij allen, van de machtigste vorsten en de overheden in kamers en synoden met hun veranderlijke meningen tot aan de laatsten menselijken vriend, hoe goed die het ook meent, zullen haar de rug toekeren, ja haar aan de dienstbaarheid overleveren. En dat zal des Heeren gericht zijn, opdat zij weer met haar ganse hart lere bidden: "Er is toch geen ander, die voor ons zou kunnen strijden. Maar wie ziet niet, dat deze klachten ook wel in de laatste tijd en vooral in de gemeente van Laodicea (Openb 3:14 vv.) passen, daar God wijd en zijd met Zijne gerichten alles zal verwoesten, en het sieraad van Gods huis, de heiligheid geheel en al zal verdwenen zijn. Zo ziet het er in onze dagen reeds zo treurig uit, daar de Geest en de heiligheid bij de grote menigte van leraars en toehoorders niet te vinden is, en dus de tempel, die daarin moest bestaan, in de zichtbare kerk zeer verwoest is. Daar over zijn die zuchten van hen, die met Jeremia de verwoesting reeds voor ogen zien. Belijders der waarheid gaan van wege het verval der kerk, even als Juda heen, om de ellende en de druk, waarmee men de gewetens wil binden. En de klacht, die zij voor de Heere brengen, doelt bij alles daarop, dat de ware kerk zo eenzaam is geworden, en er zo weinige rechtschapene leden meer worden aangetroffen, dat zij als ene weduwe is geworden, welke Christus, de Bruidegom, met Zijne gaven des Geestes geheel schijnt te hebben verlaten, daar er gene vruchten van godzaligheid, geen ware kinderen meer worden voortgebracht. Vroeger maakte zij onder de Heidenen een vrij groot opzien door hare heiligheid, zodat zij als ene vorstin in de landschappen kon worden beschouwd, nu zwijgen echter de weinige gelovigen, die zich nog in de zichtbare kerk bevinden, en moeten zij zich onder allerlei inzettingen buigen, omdat zij de in de kerk ingeslopende aardse heerschappij niet kunnen weerstaan. Alzo hebben zij steeds reden, om in de nacht dezer verdrukkingen te vrezen en te zuchten over alle gruwelen in Jeruzalem; zij moeten ook zeer dikwijls de troosteloosheid van hun aardse vrienden en uitwendige geloofsgenoten ondervinden, zodat zij bij het ingeslopende Heidendom zeer dikwijls in onrust des gewetens worden gebracht, en in de engte worden gedreven.

Gimel. En hoe zou Jeruzalem, de moeder van het volk Gods, niet jammeren en wenen! Juda, hare dochter, het volk van het ganse land is in gevangenis in ballingschap gegaan van wege de of uit ellende en van wege de of uit veelheid der dienstbaarheid. Die ondervond zij reeds vroeger door vele oorlogen en door belegering; eerst van de zijde der Egyptenaren onder Faraö Necho, toen hun edele koning Josia hun werd ontruikt, vervolgens door de Chaldeën, toen zij zware belasting moest betalen, land en stad belegerd werden, toen zij honger, zwaard en pest moest verduren; tegenover dat alles is de verbanning nog licht te noemen; zij woont nu daar middenonder de Heidenen, even als dit door Mozes in Deut. 28:65 bedreigd is, zij vindt gene rust, want al hare vervolgers achterhalen ze tussen de engten, 1)

daar, waar geen ontkomen mogelijk is, gelijk jagers een wild in engten drijven, totdat het in elkaar zinkt en zeker ten buit wordt.

Zo brengt ook de wereldmacht de door haar gevangene en dienstbaar gemaakte kerk des Heeren in omstandigheden en toestanden, waarin zij noodzakelijk moet bezwijken en haar buit moet worden, zodat aan haar het woord waar wordt: wil men de Charybdis vermijden dan wordt men der Scylla ten buit.

Zij kregen alle mogelijke woedenden tegen hen, zodat het volk onvermijdelijk in de hand des vijands viel, want daar was geen weg om te ontkomen.

Dit wil niet zeggen, zoals sommige oude uitleggers menen, dat hier van Juda's overblijfsel wordt gesproken en van diens vlucht naar Egypte, maar hier wordt gesproken van Babels ballingschap. Babels gevangenschap is het hoofdmoment, hetwelk in dit gehele Boek beweend wordt. En die balling- of gevangenschap is zo bang en zo eng, dat Juda's volk helemaal in de macht zijner vijanden is. Geen ontkoming is mogelijk. Het scheen wel, dat het voor goed met het oude Bondsvolk was gedaan.

Daleth. De landwegen Zions, der heilige stad Godstreuren, 1) daar zij verlaten zijn, omdat niemand, geen enkele vrolijk feestvierende optocht meer, zoals vroeger op het feest komt (Exod. 23:17. Ps. 42:3 vv.); al hare poorten zijn woest, want niemand trekt meer door deze in en uit, niemand komt daar meer, om met anderen te raadplegen en handel te drijven. Er is ene stilte als des grafs gekomen in de plaats van het vroeger zo vrolijke en levendige verkeer; hare priesters, die als de heiligen Gods de zegen Zijner nabijheid moesten genieten, zuchten, want het heiligdom des Heeren is verwoest, godsdienstige plechtigheden en feesten zijn verstomd; hare jonkvrouwen, de schone, hoopvolle bloesem des volks, zijn bedroefd, 2) omdat zij niet meer bij de feesten des Heeren de vrolijke reien kunnen hebben, noch door gezang en spel de plechtigheid verhogen en zij zelf, de eens zo rijke moeder, het Zion Gods, ach zij is in bitterheid.

Dewijl de tempel verbrand was en de stad verwoest en alle Joden op slechts weinigen na verbannen waren, trokken geen vrolijk gestemde feestgangers meer op naar Jeruzalems tempel. Het is daarom dat hier gezegd wordt, dat de wegen, die naar Zion leiden, treuren, het tegenovergestelde van vrolijk zijn en verheugd. Meer ook daarom zijn hare priesteren en zijn hare jonkvrouwen bedroefd, dewijl zij geen offer meer kunnen aansteken en geen reidans meer kunnen uitvoeren.

Allen zuchten, allen wenen. Het is één bitterheid Vanwege de geduchte straffen, welke de Heere over Zijn volk heeft uitgestort.

Het is zeer smartelijk voor goede mensen, godsdienstige vergaderingen opgebroken en verstoord te zien, en diegenen teruggehouden van dezelve, die ze waarlijk wilden bewonen. Daar was een tijd, dat de Heere de poorten van Zion beminde, boven alles de woningen Jacobs; maar nu had Hij ze verzaakt en was door terging gedrongen Zich daarvan te

onttrekken, en daarom kon het daarmee niet anders gaan dan met de tweeden tempel, toen Christus die verliet.

He. Hare tegenpartijders, de Gode vijandige wereldmacht, zijn ten hoofd geworden, 1) zo als de Heere het ook heeft gedreigd (Deut. 28:44), terwijl het eigenlijk volgens vs. 13 van dat hoofdstuk omgekeerd moest zijn; hare vijanden zijn gerust, zij koesteren zich in de glans van hun geluk, en zijn vol gerustheid in he gevoel hunner overmacht en gehele onbekwaamheid van Gods volk om schade te veroorzaken. Maar het bitterste is dat Zion zelf de schuld van dat ongeluk is. Zij is zo ongelukkig, omdat haar de HEERE, haar heilige en rechtvaardige God zelf, zo bedroefd heeft van wege de veelheid harer overtredingen; zelfs hare kinderkens, het liefste en dierbaarste, dat zij heeft, gaan henen in de gevangenis als ene kudde schapen voor het aangezicht des tegenpartijders naar verre, vreemde landen, ons daar als koopwaar te worden behandeld.

Hij zegt voorts dat de vijanden tot een hoofd worden, met welk hij volstrekt niet twijfelachtig bedoelt, de heerschappij. Want zo heet het in Deut. 28:13 : Gij zult zijn tot een hoofd en niet tot een staart, op een verhevene en niet op een verborgene plaats. Hij zegt derhalve dat de vijanden tot een hoofd zijn geworden, dit is tot hun heersers. Het moet die tegenstelling nu goed vatten, dat zij n. l. nu tot een staart was geworden, dit is, zij waren als het ware onder de voeten van hun vijanden. Hij zegt dat de vijanden gerust zijn, omdat de Heere haar zo bedroefd had. Dit nu klaagt hij niet, naar algemene gewoonte, d. i. zoals de gewone mensen gewoon zijn, maar hij vermengt deze lering met zijn klacht en hij toont dat God in die zo verwarde en schrikkelijke zaak als een rechtvaardig Rechter verschijnt. Hij roept derhalve hun toe, om te letten op de hand Gods, wanneer hij zegt dat daarom de vijanden zo gerust zijn, dewijl Gods hand heeft bedroefd. Het is derhalve volstrekt niet twijfelachtig, of de Profeet spreekt het gevoelen uit, dat de oorzaak van alle die rampen is, dat God de Joden heeft bedroefd, en dat wegens de grootheid hunner zonden en misdaden.

Onder de puinhopen van Nineve's paleizen worden ook van zulk trekken met jonge kinderen verscheidene voorbeelden aangehaald, wier droevig lot hartverscheurend is.

God heeft om Zions zonden hare vijanden over haar laten heersen. Wat wil dat niet zeggen! De vijand regeert naar welgevallen. Zo moet de kerk door de wereld met voeten worden getreden-dat dringt haar op nieuw tot boete en gebed. "De jeugd moet gebonden in de slavernij gaan. Dat te moeten zien breekt het hart. Wie het niet wil zien, dat de zienvijand de kinderen gebonden door de begeerlijkheden en de valse leer ter helle voert, die moet iets dergelijks naar het lichaam aanschouwen.

Wanneer gij de zonde niet vreest, vreest dan ten minste, waarheen u de zonde voert.

Vau. Maar zij heeft niet alleen haar dierbaarste en liefste verloren. Van de dochter Zions is al haar sieraad, dat haar eens zo heerlijk tooide, weggegaan; hare vorsten, de koning uit Davids huis en zijne voornaamste raadgevers, die eens de tempelzalen en het koninklijk paleis met hun pracht versierden, zijn als de herten geworden, diewel zeer gemakkelijk en snel hun vervolgers ontvloden, maar gene weide vinden en door honger worden uitgeput; zij gaan

krachteloos henen, slechts langzaam en zonder hoop op redding voor het aangezicht des vervolgers, 1) die hen op de hielen zit, en met iederen tred het gevaar groter voor hen maakt, om bereikt te worden (2 Kon. 25:3, 4).

Niet alleen dat de dochter Zions van al haar sieraad is beroofd, van haar tempel, van haar zichtbare tegenwoordigheid Gods, maar ook de vorsten hebben hen heerlijkheid verloren en zijn in gevangenschap gegaan. Zij worden hier vergeleken bij de herten, die wel fier schijnen, maar bij het eerste gerucht van gevaar snel wegvlieden en ten leste door gebrek aan voedsel, onmachtig zijn om hun vlucht te vervolgen en diensgevolge vallen in de handen der jagers.

Zo is het ook gegaan met de vorsten van Juda. Zij hebben geen tegenstand kunnen bieden aan de overmacht der vervolgers.

Zaïn. Jeruzalem, de stad Gods, is in de dagen harer ellende en harer veelvuldige ballingschap indachtig, aan al hare gewenste dingen. De bitter weemoedige herinnering rijst in haar op aan al de aardse en eeuwige schatten der genade, die zij in de heerlijke en gelukkige tijden van enen Mozes, David, Salomo, Elia en Hizkia, die zij van oude dagen af gehad heeft, maar die zij zich door gruwelijke ondankbaarheid onwaardig maakte. Wat is nu alles anders geworden! dewijl 1) haar volk door de hand des tegenpartijders valt, en zij genen helper heeft; de tegenpartijders zien met honend leedvermaak en zonder enig teken van ontferming haar aan, hoe zij machteloos daar neer ligt; zij spotten met hare rustdagen, 2) met al hare godsdienstplechtigheden, waaraan nu door hen een einde is gemaakt, ja ook met haar geloof aan de Heere, als de alleen waarachtigen God, die zij wanen te schande gemaakt te hebben. Zij spotten ook met de sabbat, met de eenzaamheid en stilte van hun ganse land, daar alle werkzaamheden aan bos en akker ophielden; want het is waar geworden wat de Heere in Lev. 26:34 vv. bedreigde, dat het land zijne hem ontnomene sabbatten later zal hebben, wanneer eens Israël in het land zijner vijanden zou zijn.

Beter: als.

Hetgeen alle deze smarten nog grotelijks verzwaarden, was dat hare tegenwoordige staan juist het tegendeel was van hetgeen die geweest was in vorige tijden. God doet ons menigmaal de waarde Zijner weldaden kennen, door derzelver gemis. En de tegenspoed is allerhardst te dragen door degenen, welke uit de hoogte van voorspoed daarin vallen. Dit sneed David door het harte, toen hij van Gods instellingen verbannen was, dat hij gedenken kon aan dien tijd, toen hij placht henen te gaan naar Gods huis, met de feesthoudende menigte (Ps. 42:5) .

Anderen zoals Calvijn en de Engelschen vertalen door Sabbatten. De vertaling van rustdagen, in de zin van feestdagen is beter. Want al de hoogtijden van Israëls godsdienst worden hier onder verstaan, al de feesten en de Sabbatten, waarop Israël naar de tempel trok en de Heere feestvierde.

Beroofd van tempel en altaar, kon Israël nu geen feestdag meer houden, en als het rustte naar het zevende gebod, dan was het ook een voorwerp van bespotting van de zijde der vijanden.

Cheth. Vanwaar komt nu al die nameloze ellende? Jeruzalem heeft zwaarlijk gezondigd; 1) daarom is zij als ene bloedvloeiende en daarom onreine en afgezonderde vrouw geworden; allen, die haar vroeger liefhadden en eerden, en hare bondgenoten waren, achten haar ontwaard, dewijl zij; a) hare naaktheid, hare voor ieder openbare zonden, met welke zij zich zelf onteerde, gezien hebben; zij is door het gericht Gods, dat over haar is gekomen, ook tot erkenning harer schanddaden gekomen enzucht ook daarover diep, en zij is achterwaarts gekeerd, zodat men haar in hare schande niet meer aanziet.

Jes. 47:3.

"De zonde is de prikkel van de dood en van allen nood. " De manier, waarop de gelovige en ongelovige over zijn ongeluk klaagt, is zeer verschillend. De laatste klaagt God aan, betuigt zijne onschuld en is in opstand en hartstochtelijk tegen de plaag. De eerste keert tot zichzelf in, onderzoekt zijn leven, werpt zich vrijwillig voor God neer, noemt zich schuldig en houdt God voor rechtvaardig.

Hier vindt men de ware boete. De Profeet klaagt niet over de hardheid, over het strenge vonnis Gods, maar over de oorzaak der straffen, over de zonden van zijn volk. Hij bewijst daarmee dat hij de daden Gods goedkeurt, hoe smartelijk hem ook het verlies moge vallen van stad en tempel.

De goddeloze klaagt over de hardheid Gods en heeft alleen een oog voor de rechterlijke zijde van het vonnis, de gelovige weet dat ook de zwaarste rampen Vaderlijke kastijdingen zijn.

Teth. Hare onreinheid is in hare zomen, zodat ieder die kan zien; zij heeft niet gedacht in hare dwaasheid aan haar uiterste. Zij dacht niet, dat het haar zo zou gaan, nadat zij zo lang en met zoveel volharding Gods gebod had veracht (Deut. 32:29); nu heeft zij het ondervonden, hoe ernstig gemeend Gods bedreigingen en waarschuwingen waren; daarom is zij wonderbaarlijk van de hoogte harer heerlijkheid in diepe ellende en smaad omlaag gedaald, 1) zij heeft geen trooster. Daarom zucht zij, diep gebogen door schaamte en rouw over hare zonden: HEERE zie in genade mijne ellende aan, en zend mij hulp en troost, want de vijand verheft zich in trotsen overmoed over mij; hij maakt zich groot en steekt zijne ruwe handen zelfs naar het heiligste uit.

De Profeet klaagt: Hoe wonderbaar is Zion omlaag gedaald.

Gedaald neen, dat is het woord nog niet, maar omlaag gedaald moet de diepte der vernedering uitdrukken en zelfs dat drukt het nog niet uit en daarom klaagt hij: "Hoe wonderbaarlijk omlaag gedaald is Zion. "

Eens zong men in dat Zion: Gij, bultige berg Bazan, wat verheft Gij u tegen Zion? God zelf heeft dezen berg begeerd en zal hier eeuwiglijk wonen. En toch nu jubelde Basan en sprong de bultige berg van hovaardij op, terwijl van Zions heuveltop niets dan de rook der puinhopen omhoog steeg.

En toch ook dat was slechts profetie van de onbeschrijflijke, onuitsprekelijke vernedering, waarin uw Jezus zou verzinken.

Calvijn is van mening dat hier onder onreinheid niet van de zonde, maar van de straf sprake is. O. i. ten onrechte. Van de straf wordt wel gesproken, maar als gevolg van de zonde.

Wel is in het tweede gedeelte van straf sprake en daarom komt de verzuchting van de lippen, dat de Heere de ellende moge aanzien.

Waarom? Dewijl de vijand zich groot maakt. Die vijand is niet alleen vijand van Juda, maar ook vijand van God. Het maakt zo bange dat de vijand juicht over de ellende van het volk Gods en daarom vliedt dat volk tot de Heere.

Terecht merkt dr. Kuyper aan, dat we ook hier een profetie van de Messias in het uiterste van zijn vernedering hebben.

Zo ook straks in vs. 12.

Jod. De tegenpartijder heeft zijne roofzuchtige hand aan al hare gewenste dingen, aan de kostbaar heilige vaten des tempels, zowel als aan de schatten in huizen en paleizen uitgebreid, uitgestoken; ja zijn overmoedig honen van hare ellende ging nog verder; immers heeft zij aangezien en zij kon het niet langer zien, dat de Heidenen, de afgodendienaars, in haar heiligdom, de tempel gingen, waarvan Gijtoch uitdrukkelijk (Deut. 23:3. Ezech. 44:8 vv.) geboden hadt, dat zij in Uwe gemeente niet komen zouden. Indien zij er dan niet eens mochten inkomen, om daar Godsdienst te houden, hoeveel minder zullen zij als rovende vijanden Uwen wil dienen! Ach! en hoe hebben zij gewoed, wat hebben zij alles ruw en met geweld nedergeworpen!

Caph. Welk een jammerlijke toestand was er toch in Jeruzalem gedurende en ook nog na de belegering! Nog staat het mij levendig voor de geest. Al haar volk zucht, en gaat nu hier dan daar heen a) brood zoekende; zij hebben in hunnen groten honger de plunderenden vijanden hun gewenste, hun kostbare dingen hun kleinodiën voor spijs gegeven, om de ziel, die de hongerdood nabij is, te verkwikken. Zie HEERE! zo zuchtte geheel Jeruzalem, in genade en met ontferming mijne grote ellende aan, en aanschouw dat ik ontwaard, veracht en van alle hulp verstoken geworden ben (vs. 9).

Jer. 52:6.

De Profeet, om de aanval van smart te matigen en de kracht van het ongeduld, roept hier wederom de gelovigen tot het gebed op. Doch wanneer Jeremia vraagt, dat God zien en aanschouwen moge, dan schuilt onder die verdubbeling iets nadrukkelijks en de rede verklaart dat ook duidelijk, omdat zij namelijk veracht is geworden; waarmee de kerk niets anders aan God voorstelt, waardoor Hij bewogen kan worden tot mededogen dan hare ellende. Zij brengt dan niet in het midden hare gehoorzaamheid, maar pleit slechts op hare ellende, opdat zij also bij God gunste mogen verwerven.

12.

II. Vs. 12-19. Het eerste deel van het lied eindigde met een zucht van Zion tot de Heere. Daarmee heeft de dichter tevens de overgang gemaakt tot het tweede deel, waarin nu Zion het woord neemt. Het roept alle voorbijgaanden op, om zich door eigen aanschouwing te overtuigen, dat aan hare smart gene andere gelijk. Even als vuur stroomt het door haar gebeente, terwijl tevens een net hare voeten heeft verstrikt. Zo is dan de vrucht van hare zonde haar over het hoofd gewassen; machteloos is zij, dien ten gevolge aan de machtige vijanden prijs gegeven; machteloos zijn hare helden gebleven. Even als tot een feest der wijngaardeniers zijn de vijanden tegen Juda zaamgeroepen. Geheel natuurlijk is het, dat Zions tranen over zulk enen jammer zonder ophouden vloeien, en wel is dit des te natuurlijker, daar het haar na de val aan alle vertroosting ontbreekt. Als ter bevestiging herhaalt hier (vs. 17) de Profeet met zijne eigene woorden de gedachte, die in het voorgaande door Zion werd uitgesproken: dat zij te vergeefs hare handen naar hulp uitstrekt, dat de Heere al hare vijanden te gelijk tegen haar heeft zaamgeroepen, zodat zij nu als een voorwerp van afschuw in hun midden staat. Daarop neemt Zion weer het woord, en herhaalt zowel de belijdenis harer schuld, als ook de eis, om de grootheid harer smart te meten en de schildering van de hoofdzaken daarvan: de verbanning van hare nog jeugdige leden, die vol levenskracht waren, het verlaten zijn door menselijke vrienden, de ellendigen hongerdood van hare eerwaardige priesters en oudsten.

Lamed. Gaat 1) het ulieden niet aan, gij allen, die over de weg mij arme langs gaat? O hoort mijne roepstem en blijft staan, hebt medelijden en vertroost. Schouwt het ongeluk, het lijden, dat over mij gekomen is, toch aan, en ziet of er ene smart zijzo groot, zo merg en been doordringend gelijk mijne smart, die mij aangedaan is van de Heere, waarmee de HEERE) mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns.

Het gericht, dat Israël in het diepste zijner ziel ervaart, dat zijn gehele wezen verteert, is de openbaring van het vuur van Gods brandenden toorn, en juist daarom, omdat het ongeluk verdiend is, omdat het zozeer begenadigde, uitverkorene volk de toorn van God moet dragen om zijne zonde, is de smart zo groot, dat gene andere daaraan gelijk, een voorspel van die smart, die eens de Zoon Gods zou ondervinden, toen Hij op Zijne knieën in Gethsémané lag, met de vloek der gehele wereld beladen.

Daarom gaat ook deze smart van Israël de smarten der gehele wereld te boven; de verlossing daarvan vinden wij echter onder het kruis van Christus, onder welks teken de Katholieke kerk zo dikwijls en zo diepzinnig deze woorden heeft geschreven. Zions smart is volkomen en geheel oorspronkelijk in Christus Jezus; van Hem hebben haar de profeten en al de heiligen, die haar hebben, deze alleen kennen Christus. Die de smart te dragen heeft, is God de Vader, en die haar draagt op volkomen wijze, is de Zoon Gods.

Daarom kunnen en moeten de predikers hun toehoorders juist met deze profetische vermaning opwekken, het lijden van Christus opmerkzaam te beschouwen.

Het valt niet te betwijfelen, of de kerk wijst hier God aan als de Auteur van de smart, waarover zij jammert. En dit is noodzakelijk om bekend te worden, opdat de mensen niet onmatig vervoerd worden na het verlies, zoals meermalen gebeurt. Want de Majesteit Gods werpt ook een teugel aan, waardoor we gevoelen, dat wij met Hem te doen hebben.

Deze eenvoudige en blote overdenking zou wel niet bestand zijn, om wanneer de gewone mensen gevoelen, dat hun de plagen door God worden toegezonden hen te verhinderen van tegen Hem te murmureren, maar het is toch het begin van verdraagzaamheid en bescheidenheid wanneer wij tot God zelven opklimmen. Om deze reden ook zegt Jeruzalem dat zij door God is bedroefd.

Ongetwijfeld is het hier de kerk in de allereerste plaats die sprekend wordt ingevoerd, maar toch is ook deze plaats Messiaans, dewijl wat hier van de Kerk gezegd wordt, in de hoogste plaats geldt van Hem, die al de baren en golven van Gods toorn over Zijn hoofd heeft voelen heengaan.

Op Zijn bangen lijdensweg heeft Hij dit kunnen zeggen, bovenal toen Hij op de tocht naar het kruis zich bevond, ja toen Hij als een uitvaagsel der mensheid, aan het vloekhout hing en in Zijn sterven nog door Zijn volk werd bespot.

Mem. Van alle zijden omgeeft mij lijden. Van de hoogte heeft Hij een vuur in mijne beenderen, in het binnenste merg mijns levens gezonden, waarover Hij verterende en vernietigende geheerst heeft; hij heeft verder voor mijne voeten een net uitgebreid, om mij onverwacht daarin te vangen; Hij heeft mij achterwaarts doen keren van schrik en ontzetting, Hij heeft mij, die eens zo rijk in volk was, woest en ziek gemaakt, van al mijn sieraad en geluk beroofd, de gansen dag, zodat ik wegkwijn, onbekwaam om mij met nieuwe kracht op te heffen.

Nun. Het juk mijner overtredingen is aangeboden door Zijne hand 1), en ik bezwijk onder dien zwaren last; zij, die ongerechtigheden, zijn zamen gevlochten, zij zijn op mijnen hals geklommen; Hij heeft mijne kracht doen vervallen; 1) de HEERE heeft mij in hun handen gegeven, ik kan niet opstaan.

Zij) Zij is in de hand harer vijanden en het is de Heere die haar in hun hand heeft overgegeven. Hij heeft mijne kracht doen vervallen, zodat ik niet in staat ben hun het hoofd te bieden, ja niet alleen buiten staat om tegen hen op te staan, maar ook niet in staat om voor hen op te staan.

Het volk, dat voorheen van de Heere gekozen was en beveiligd voor alle geweldige aanvallen, door Zijne onmiddellijke bescherming heeft Hij nu overgegeven aan de woede hunner vijanden, om hen in de geweldigsten trap te kwellen, en om hun bloed te plengen, als wijn uit de wijnpers. (ENGEL. GODGELEERDEN).

Zou het ook in dezen tijd niet zijn, dat de kerken zo moeten klagen, daar bij deze overal niets dan machteloosheid zich openbaart, en er een smachten is tot versmachten van hen, die

zuchten naar de ware zielespijs, die ook zeer zeldzaam is te vinden? En dat zal nog eerst pas komen, wanneer over de gehele uitwendige kerk de toornschalen zullen worden uitgegoten, als het vuur des toorns uit de hoogte alle nog aanwezige krachten der kerk zal verteren, welke gerichten hard zullen drukken.

De kerk moet denzelfden weg gedurende de tijd van haren aardsen tocht bewandelen, dien de Heere haar is voorgegaan. Heeft Hij moeten roepen: "Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?" zo zal ook zij om de wille van de zonden harer kinderen moeten verlaten zijn. Heeft Hij geroepen: "Mij dorst," zo zal ook zij tijden van versmachten moeten doorstaan.

Samech. De HEERE heeft al mijne sterken, de in de krijg geoefende helden, als niets betekend in het midden van mij vertreden. Hij heeft ene bijeenkomst over mij uitgeroepen, dat de volken als tot een vreugdefeest zouden te zamenkomen, om mijne jongelingen, de helden te verbreken, zo als men onder gejubel de druiven afsnijdt; de HEERE heeft vervolgens de wijnpers der jonkvrouw (Spr. 30:23), der dochter van Juda, getreden. Hare jongelingen zijn even als rijpe druiven vertreden, zodat hun bloed in stromen vloot.

Het beeld van de wijnpersbak, dat zo juist het ontzettende der vernietiging, en daarmee de vreselijken ernst der goddelijke gerichten voorstelt, wordt dikwijls bij de Profeten gevonden (Jes. 63:1-6. Joël 3:10. Openb. 14:17-20; 19:15). De verwoesting van Jeruzalem viel juist in de tijd, dat anders de oogst van ooft en druiven plaats had. Door de krijg verhinderd, werd hij eerst later door de achtergeblevenen zaamgebracht (Jer. 40:12). Toen kon men ook van Jeruzalem zeggen, wat Jeremia (Hoofdst. 48:32 vv.) tegen Moab voorzegt: "de verstoorder is gevallen op uwe zomervruchten en op uwen wijnoogst, zodat de blijdschap en verheuging uit het vruchtbare veld weggenomen is; want Ik heb de wijn doen ophouden uit de kuipen; men zal gene druiven treden met vreugdegeschrei het vreugdegeschrei zal geen vreugdegeschrei zijn.

Ain. Om dezer dingen wille, over al dit ontzaglijk lijden (vs. 13-15), dat mijne smart zo groot maakt, ween ik; mijn oog, mijn oog vliet af van water; dubbel bitter ween ik, omdat de trooster, die mijne ziel in hare smart zou verkwikken, zo menig vriend, op wien ik meende vast te kunnen vertrouwen, verre van mij is, mij trouweloos heeft verlaten; mijne kinderen, de leden van mijn volk, zijn verwoest, en kunnen aan hun treurende moeder ook gene vertroosting brengen, omdat de vijand de overhand heeft!

Pe. Zion breidt te vergeefs hare handen uitnaar de hemel en tot de aarde naar vertroosters en helpers; daar is geen trooster voor haar; de HEERE heeft van Jakob geboden; dat alle volken, die rondom hem zijn, zijne tegenpartijders zouden zijn, dat zij hem van alle zijden zouden omgeven en verdrukken; Jeruzalem is als ene afgezonderde vrouw onder hen verafschuwd.

De klacht over het gemis van troosters bevestigt de Profeet hier zelf, daar hij deze gedachte verder uitwerkt en er de reden van aangeeft. Met deze beschouwende tusschenrede breekt hij de klacht der stad af, als ware de stem der wenenden in tranen verstikt. Hij brengt daardoor in

de lange klacht een gepast rustpunt, dat niet alleen de klacht in twee helften verdeelt, maar ook ene wending aan de inhoud zelfen geeft.

Daar zien wij Zion staan, met uitgebreide armen om de hemel aan hare borst te trekken, om de klagende kwelling des harten te stillen in Zijnen vrede. Zij staat zonder troost, veracht, versmaad-als een onreine, allen tot een smaad.

Zij ontvangt rechtvaardige vergelding; zij, die dengenen, die de armen naar haar uitstrekke, niet wilde horen en onder de vleugelen verzamelen, breidt nu zelf hare armen uit en kan genen trooster vinden.

Tsade. De HEERE alleen is rechtvaardig, 1) ik draag de schuld. Hem kan ik ze niet geven, noch tegen Zijne oordelen murmureren; want ik ben aan de rechten en geboden, die ik van Zijnen mond heb vernomen, weerspanning geweest;) hoort toch, alle gij volken in alle landen en plaatsen! en ziet mijne smart, hoe onmeetbaar groot die is; mijne jonkvrouwen en mijne jongelingen, die vreugde en hoop van mij en hun moeder, zijn in de gevangenis, in de ballingschap onder de Heidenen, gegaan.

Merkt hieraan, wat of onze droefenissen ook mogen wezen, welke het God behaagt over ons te brengen, zo moeten we toch bekennen, dat Hij daarmee rechtvaardig is; wij verstaan noch Hem, noch ons zelfen als we dit niet erkennen.

De Kerk noemt de zonde bij haar rechten naam: weerspanning. Dit is de zonde, waartegen God, de Heere toornt, want het is Zijne oppermacht op zij zetten, tegen Zijne ordinantiën ingaan. Het is, niet met Hem, Zijn woord, Zijn wet rekenen, en het eigen ik tegen Zijn heilig gezag stellen.

Daarom werd ook Mozes zonde zo zwaar bezocht dewijl de Heere haar "weerspanning" noemt.

Weerspanning is welbewust verzet.

Calvijn tekent aan: Het is zwaarder en minder te verontschuldigen Gods mond weerspanning te zijn, de eeuwigen God tegen te staan. De goddelozen staan God dikwijls tegen, maar zondigen door onwetendheid. Wanneer God echter zich verwaardigd heeft Zijn mond te openen en de dwalenden terug te roepen en hun de weg des behouds te tonen, en de mensen snellen dan met opzet tot de misdaad, dan is dit een buitengewoon teken van goddeloosheid. "

Koph. Ik riep aanstonds tot mijne liefhebbers, de volken op welke ik mijn vertrouwen stelde, als Egypte, om hulp en troost, maar zij hebben mij in mijne verwachtingen bedrogen, en mijn verbond en mijne vriendschap schandelijk verbroken. Ook mijne verwanten kunnen mij geen raad of troost geven; mijne priesters, die mij waren gegeven om Gods wil aan mij te verkondigen, en bemiddelaars Zijner genade te zijn, en mijne oudsten, die mijne aardse aangelegenheden moesten verzorgen, hebben in de stad de geest gegeven, als zij spijze voor zich zochten, opdat zij hun ziel mochten verkwikken.

Eerst onder Gods oordelen ziet men hoe dwaas het was van de wereld, met welke wij eerst boeleerden, gelijk Juda met Egypte, en van de vorsten der wereld enig goed te verwachten. Zij hebben mij bedrogen, zal steeds van alle volken gezegd worden, wanneer de kerk van Christus ooit op de grootsten van een volk als zodanig wilde steunen. De akker der kerk is de wereld, welke doornen en distelen voortbrengt. Die zich op de wereld verlaten, moeten daarna bedelen, en hun leven kommervol doorbrengen, opdat zij, zo 't mogelijk is, nog tot nadenken komen.

20.

II. Vs. 20-22. Op grond van zulk ene belijdenis van des Heeren gerechtigheid en zijne eigene schuld, wendt nu Jeruzalem zijn blik van de nood, die het omgeeft, naar boven, en zijn diep gevoeld leed spreekt zich uit in een gebed om hulp. De God des heils, die zich nooit onbetuigd laat, zal van Zijne heilige hoogte nederzien en de bangen druk van de stad, die Hij verkoren heeft, om er te wonen, genadig aanzien, en de vijanden, die zich zelfs over het ongeluk verheugen, met rechtvaardige vergelding straffen.

Resch. Aanzie HEERE! Gij God van alle genade en ontferming, toch mij, want mij is bange; a) mijn ingewand is beroerd, zij bruisen in mij als kokend water, als de door storm bewogen golven der zee! mijn hart heeft zich van hevige smart omgekeerd in het binnenste van mij, en mijne smart is te kwellender, daar ik moet erkennen, dat al mijn lijden Gods rechtvaardige gerichten zijn: want ik ben zeer weerspanning geweest. Maar uw gericht is ook vreeslijk, van buiten op de straten en velden heeft mij het zwaard der Chaldeënen van kinderen beroofd; van binnen is als de dood, is niet dan de dood door honger en pest. (Jer. 14:18).

Jes. 16:11.

Den zondaar overvallen van alle zijden angsten; hier de aanklachten van het geweten over de zonden; daar de verschrikkingen der gerechtigheid; beneden de opene, verschrikkelijke afgrond der hel; boven de vertoornde Rechter; inwendig het gloeiend geweten; daarbuiten de brandende wereld. Wanneer de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waarheen zal zich dan de zondaar, die alsoo gesteld is, wenden? Verborgen blijven is onmogelijk, openbaar worden is onverdraaglijk.

Schin. Zij horen wel van de zijden mijner vrienden en boeleerders zowel als van mijne vijanden, dat ik zucht, dat ik in grote smart ben, maar ik heb geen trooster in mijnen jammer, niemand, die, nadat hij zijne wraaklust aan mij gekoeld heeft, medelijden heeft. Zo sta ik alleen in mijne smart, die door honend leedvermaak nog verhoogd wordt; al mijne vijanden horen mijn kwaad mijn ongeluk, en zijn hun goddeloosheid zijn vrolijk, dat Gij het gedaan hebt, zij verheugen zich in het kwaad, dat Gij over mij hebt gebracht. Toon mij, Gij heilige en barmhartige! dat de hoop en vreugde der Heidenen, als hadt Gij mij verlaten, niets is, en dit zult Gij doen. Als Gij de dag zult voortgebracht hebben, 1) dien Gij uitgeroepen hebt, dien uwe Profeten tot troost van Uw vervolgd en gesmaad volk hebben aangekondigd, de dag van Uwen toorn en van al Uw gericht over alle Heidenen (Jes. 2:12. Joël 1:15. Ezech. 13:5), zo zullen zij zijn gelijk ik ben, dan zullen zij voorwerpen van hoon en leedvermaak zijn.

Beter is de vertaling: Moogt Gij de dag voortbrengen, dien Gij uitgeroepen hebt, dat zij mij gelijk worden.

De Kerk belijdt hier wederom, dat het de oordelen Gods zijn die haar getroffen hebben, maar zij smeekt tevens dat de Heere ook de dag doe komen, dien Hij bepaald heeft, waarop eveneens het vonnis aan de vijanden voltrokken wordt. Het is een beroep op Gods rechtvaardigheid met betrekking tot de verongelijking, die hare vijanden haar hebben aangedaan.

Thau. Laat al hun kwaad, dat zij aan mij gedaan hebben, voor Uw aangezicht komen, zodat Gij daaraan ten alle tijde denkt en hen eens met Uwe gerichten bezoekt, en doe hun, gelijk als Gij mij gedaan hebt van wege al mijne overtredingen. 2) Zie, Heere! mijne ellende aan en betoon mij Uwe ontferming (vs. 20); want mijne zuchtingen zijn vele, en mijn hart is mat.

Merkt hieraan: Onze gebeden mogen en moeten met Gods woord overeenkomen; en wat dag God daarin uitgeroepen heeft, daarom moeten wij roepen en om geen anderen.

En alhoewel wij verplicht zijn, onze vijanden in liefde te vergeven en voor hen te bidden, zo mogen wij nochtans in het geloven bidden om de vervulling van hetgeen God gesproken heeft tegen Zijne en Zijner kerke vijanden, die zich niet bekeren om Hem ere te geven.

Het is niet twijfelachtig of de gelovigen mogen ten dele troost scheppen uit het oordeel, hetwelk God eindelijk zal uitoefenen tegen de goddelozen; het is ook niet twijfelachtig, of dit soort van gebed heeft de Heilige Geest de kinderen Gods gedicteerd, opdat zij zich staande hielden, terwijl zij door zware ellende werden gedrukt. Niet omdat God op die wijze hun de teugels laat schieten om te verlangen naar straf over de vijanden, maar om, terwijl vergaan, die door hun boosheid zijn verloren, uit hun ondergang hoop op behoud te vatten, zodat de wrake Gods tegen de verworpenen een teken met zich meebrengt van Zijn vaderlijke gunst jegens de uitverkorenen. En opdat wij te beter mogen weten wat deze bede wil zeggen, is voornamelijk te bemerken, dat wij niet kunnen klagen over de vijanden, tenzij wij gemeenschap met God hebben.

dat God dezen dag spoedig liet komen, dat de kastijding der kinderen een einde neemt en de vlammen van Gods toorn Zijne tuchtroeden voor eeuwig mochten verteren! Zonde en duivel zullen eens geheel onder onze voeten zijn, en de gehele wereld, die ons nu ergert, zal met gehuil en geschreeuw in de afgrond varen. In het hart van de Profeet roept ook de Christus, die de wereld zal oordelen en tevens tot ene voetbank zal hebben. Zijn wij ware Christenen, dan hebben wij over 't geheel te gelijk lijden en vertrouwen. Toch is dikwijls het gevoel van smart sterker, zodat wij zeggen: mijne zuchten is veel en mijn hart is mat. Zulk zuchten zal echter in vreugde worden verkeerd (Joh. 16:20 vv.), want het zijn de geboorteweëën van het nieuwe leven en van de eeuwige wereld. Wel hem, die daaraan deel heeft.

Gods volk belijdt hier wederom dat God rechtvaardig is. Het wijst op de oorzaak van zijne ellende, n. l. het zondigen en overtreden tegen de Heere.

Het smeekt tevens om de openbaring van dezelfde rechtvaardigheid Gods over Zijne en hun vijanden, niet uit persoonlijke wraakneming, maar dewijl het zich bewust is, dat de diepste grond der vijandschap tegen haar, vijandschap is tegen God.

HOOFDSTUK 2. TREURZANG OVER DE GEHELE NEDERLAAG DER

DOCHTER ZIONS.

De tweede treurzang bevat ene nieuwe en sterkere klacht over de ondergang van Jeruzalem en van het rijk van Juda. Thans is het de Profeet, die in zijn naam en in dien van zijn volk spreekt. Dit lied onderscheidt zich van het eerste, deels door de hevigheid der klacht, maar hoofdzakelijk daardoor, dat terwijl in het eerste de schildering der ellende en de hulp- en troosteloze toestand van Jeruzalem op de voorgrond staat, hier het gericht, dat de Heere in Zijnen toorn over Jeruzalem en Juda bepaald heeft, de hoofdgedachte der klacht vormt, zo als het herhaald op de voorgrond stellen van toorn, grimmigheid, toornengloed enz. aantoon. De schildering van dit gericht neemt het eerste gedeelte van het lied (vs. 1-10) in; daaraan knoopt zich in het tweede (vs. 11-19) de klacht vast over de machteloosheid van menselijke vertroosting en over het spotten der vijanden met Jeruzalems ongeluk. Gelijk het de Heere is, die het heeft beschikt, zo kan ook Hij alleen hulp en troost aanbrengen, Tot Hem moet de dochter van Zion zich wenden. Deze klacht van Zions dochter bevat het derde deel (vs. 20-22).

Vs. 1-10. Na een zamenvattend overzicht over het geheel van het werk der verwoesting, schildert de Profeet het toornig handelen des Heeren tegenover Israël, waardoor het rijk van Juda word verstoord (vs. 1-4). Vervolgens beschrijft hij de door Nebuzaradan volvoerde verwoesting van tempel en godsdienst, van huizen en muren (vs. 5-9), eindelijk de droefheid van het gehele volk over dit ongeluk (vs. 10).

Aleph. Hoe heeft de Heere, Wiens genadig aangezicht eens zo helder en zo rijk in zegen over Zijn volk lichtte, de dochter Zions, Zijne heilige stad Jeruzalem in Zijnen toorn zo bewolkt, 1) met wolken van droefheid en smart rondom omgeven? Hij heeft Jeruzalem, dat de heerlijkheid van Israël was, van de hemel, waartoe Hij ze had verheven, en van waar zij als ene schitterende ster de gehele aarde bestraalde, op de aarde nedergeworpen; en Hij heeft aan de arke des verbonds, de voetbank Zijner voeten (1 Kron. 28:2. Ps. 99:5), boven welke Hij in de wolkkolom in het allerheilige Zijns tempels midden onder Zijn volk Zijnen troon had, en waar Hij Zich openbaarde, niet gedacht. Hij heeft er in de dag Zijns vreeslijken, rechtvaardigen toorns, als Hij Zijn afgefallen volk met gerichten bezocht, Zich niet door tot genade laten bewegen.

Het is een zeer droevige voorstelling, die hier van de staat van Gods kerk, van Jakob en Israël, van Zion en Jeruzalem, gedaan wordt, maar de nadruk in deze verzen schijnt overal gelegd op Gods hand, in de rampen over welke zij zuchten. De smart is zo groot niet, dat zulke dingen gedaan waren, als dat God hun die aangedaan had, dat het bleek dat Hij op hen vertoornd was. Hij is het die hen kastijdt in Zijn toorn en in Zijne grimmigheid. Hij is hun vijand geworden en strijdt tegen hen, en dat is alsem en de gal in de verdrukkingen en de ellende.

De Profeet roept als verwonderd uit, dat er een ongelooflijke zaak heeft plaats gehad, en die gelijk stond uit een wonderteken. Want het was toch bij het eerste gezicht iets ongerijmds, dat

een volk, hetwelk God niet alleen met Zijn gunst had omhelsd, maar waarmee Hij ook een eeuwig verbond had opgericht, zo door Hem was verlaten. Want ofschoon de mensen herhaalde malen ontrouw zijn, God wordt toch niet veranderd, maar blijft standvastig in Zijn trouw, en wij weten dat Zijn verbond niet afhangt van de verdiensten der mensen. Derhalve hoedanig ook het volk was, God had toch bij Zijn voornemen moeten blijven en de belofte aan Abraham gedaan niet moeten te niet doen. Want nu toch Jeruzalem tot een woestenij was gebracht was het enigzins ene vernietiging van het verbond Gods. Het is derhalve niet verwonderlijk, indien de Profeet hierover als over een ongelooflijke zaak uitroept: Hoe kan het geschieden dat God in een wolk zich omhult? Ondertussen zij opgemerkt dat de Profeet hier niet iets wil afdoen aan de trouw en de standvastigheid Gods, maar zo Zijne volksgenoten wil opwekken, die anders in hun zorgeloosheid gevoelloos waren geworden.

De Profeet gebruikt hier niet de naam van HEERE, maar van Heere, dewijl hij hier spreekt van Hem, die daar heerst en regeert over alles, van de Gebieder der volken. En van Hem zegt hij, dat Hij zich omwolkt heeft in Zijn toorn. Hij wijst hier derhalve op de eerste oorzaak van Jeruzalems ellende, n. l. dat God niet alleen Zijn vriendelijk aangezicht verbergt, maar ook merkbaar dat Aangezicht heeft omhuld, bedekt met wolken, dewijl Hij in toorn, in heiligen toorn gloed neerzag op Zijn volk, omdat het Hem had verworpen en de afgoden had gediend.

Gevolg daarvan is, dat Hij de heerlijkheid van Israël heeft doen vergaan en niet gedacht aan de welstand zijns volks. Dewijl Israël Hem en Zijn heiligen dienst had vaarwel gezegd, had ook de betekenis van de arke des Verbonds opgehouden.

Evenmin als die ark op zichzelf Hofni en Pinehas en het leger Israëls had kunnen redden, evenmin nu.

Godsdienst, waaraan het wezen ontbreekt, heeft voor de Heere God geen waarde.

Beth. De Heere heeft namelijk niet alleen Jeruzalem, maar ook Zijn gehele rijk, al de woningen Jakobs verslonden, waar mensen en vee rust en weide vonden, en heeft ze niet verschoond; Hij heeft even als de opene zwakke plaatsen des lands, zo ook de vastigheidsvestingen der dochter van Juda afgebroken in Zijne verbolgenheid; Hij heeft gemaakt, dat zij de aarde raken, 1) tot de grond zijn geslecht; Hij heeft het koninkrijk en zijne vorsten ontheiligd; van Jojakim tot Manasse liet Hij ze allen smadelijk behandelen, en bracht Hij van hun vijanden over hen ketenen, ballingschap, gevangenis, verblinding, smadelijken dood.

In het Hebr. Higgia' laärets. Dat is: Hij heeft ze ter aarde neergeworpen. De uitdrukking wordt gebruikt van mensen en gebouwen die met de grond gelijk gemaakt worden. Hier wordt dit gezegd van de reddingen, die op het land werden gevonden. Dochter Juda's is hier niet Jeruzalem, dan zou er dochter Zions staan, maar die plaatsen, die van Jeruzalem afhankelijk waren en met haar in verband stonden. Zowel de stad als de vaste steden van het rijk waren tot een puinhoop geworden.

Gimel. Hij heeft in ontsteking des toorns, alle middelen ter bescherming, zijne vestingen, zijne strijdbare mannen, in het kortden gehelen hoorn al de macht Israëls afgehouden; Hij

heeft Zijne rechterhand, waarmee Hij de Zijnen beschermt en staande houdt, van Israël weggenomen en achterwaarts getrokken, toen de vijand kwam. Hij hielp Zijn volk in de strijd niet, en Hij is tegen Jakob, het van allen bijstand beroofde volk, ontstoken als een helder vlammen vuur, dat rondom verteert.

Wanneer God Zijne hand van ons wegneemt, dan is dat van gelijke betekenis, als dat Hij ons een tijd lang aan de duivel en zijne werktuigen ten gerichte overgeeft dat zij ons pijnigen, totdat wij van onze zonde afstand doen en ons geheel in de armen Zijner genade werpen. In zulke tijden verdwijnt voor ons het aangezicht Zijner genade, en het komt ons voor, als lag er ene duistere wolk tussen ons en Hem, door welke geen gebed tot Hem kan doordringen, uit welke bliksemen van Gods toorn op ons nedervallen. Het is de tijd van zware bezoeken en bestrijdingen, in welke God tegenover ons als vijand schijnt te staan en het gevoel van Zijne genadige nabijheid ons ontruikt is. De zielstoestand is in het Boek van Job voor alle tijden als voorbeeld voorgesteld, en in het lijden en sterven van Hem, die om onzentwil door God moest verlaten worden, op de sterkste en tevens troostelijke wijze geopenbaard. In onze verzen wordt dus alles wat Israël om zijne zonden in de verovering en verwoesting van Jeruzalem en van zijn land, zo ook wat het in zijne zeventigjarige ballingschap heeft ondervonden, als ene verzoeking voorgesteld, waaraan de Heere Zijne hand onttrok en Zich aan Zijn volk als vijand betoonde. Evenzo zijn de tegenwoordige tijden voor de kerk onzes Heeren tijden van zware verzoeking, daar het schijnt, dat de Heere Zijne kerk geheel heeft verlaten, alsof zij de reeds jubelenden vijanden, die op haren ondergang vol vertrouwen hopen en dien verkondigen, tot vertroosting ware overgegaan. Het is alsof de smartelijke zuchten der gelovigen en der dienaren Gods: "Betoon Uwe macht, Heere Jezus Christus! die de Heere aller heren zijt, bescherm Uwe arme Christenheid, dat zij u love in eeuwigheid, " in het geheel niet tot de hemel schijnen door te dringen. Het is dus ook een tijd van het gericht Gods over haar, in welken Hij haar van diepe, haar zelf nog verborgene en daarom nog onbetreunde verkeerdheden wil reinigen. Maar zo zeker als toen de Heere Zijn volk Israël niet verstoten had, ja zo zeker als de Heere, in Wiens voetstappen de kerk moet gaan, zegerijk uit de verzoeking kwam, en op hetzelfde ogenblik, toen de Satan over Hem in Zijnen dood scheen te triomferen, juist de hoogste zegen over hem behaalde, zo zeker zal ook Zijne kerk in de verzoeking van dezen tijd niet bezwijken. Veel verkeerd en zondigs aan haar, zowel bijzondere leden als ook gehele lichaamsdelen, kerkelijke genootschappen mogen aan het oordeel der vernietiging worden prijs gegeven, toch zal juist dan de grootste overwinning over de vijanden worden behaald, wanneer zij geloven met haar gereed te zijn, en niets meer van haar te vrezen te hebben.

Niet alleen dat de Heere God al de macht, want hoorn is teken van macht, van Israël had afgehouden, maar Hij had het ook alle bescherming onttrokken. Rechterhand Gods is toch teken van Zijn Almachtige bescherming. Dewijl God dus niet alleen Israël aan de vijand had overgegeven, maar zelfs als het ware dien vijand gebruikt had om Zijn volk te kastijden, was Israël verteerd.

Dit was juist het schrikkelijke voor het oude Bondsvolk, dat de Heere het in een worstelaar en tegenpartijder was verkeerd.

Dit wordt nader in de volgende verzen uitgedrukt.

Daleth. Maar de Heere heeft Zijn volk niet alleen zonder hulp en bescherming aan de vijanden overgegeven. Hij heeft Zijnen boog gespannen, en scherpe, juist treffende pijlen tegen Zijn volk afgezonden, als een openbaar vijand, gelijk Hij Deut. 32:23 gedreigd heeft. Hij heeft Zich met Zijne almachtige rechterhand gesteld als een in toorn ontstoken tegenpartijder, dat Hij doodde al de begeerlijke dingen der ogen 1) die bij Zijn volk waren, Zijn heiligdom, Zijne ganse stad Jeruzalem, Zijne geliefde kinderen. Hij heeft Zijneverterende grimmigheid in de tent der dochter Zions, in Jeruzalem met al hare woningen uitgestort als een vuur, zodat er thans een puinhoop is, die slechts van voorbijgegane grootheid en de ernst van Gods gericht getuigenis geeft.

Onder alle begeerlijke dingen der ogen of alle lust der ogen, is in het algemeen te verstaan, al wat het oog aantrok, lieflijk en heerlijk voor het oog was. Daarom zowel de kinderen, de vrouwen, alsook het heiligdom en wat daarin was. Tegen allen stelt zich de Heere als een wederpartijder. En zo voelde Israël de straffende hand Gods en de gloed van Zijn toorn, dat het wel scheen alsof Zijn grimmigheid over de tente als een vuur was uitgestort, zodat er nergens redding en bescherming kon gevonden worden.

Alles moest vergaan, want aan tent, die door het vuur wordt aangetast is niet te redden.

He. De Heere is voor Zijn uitverkoren volk van enen liefhebbenden vriend geworden als een vijand; Hij heeft Israël 1) Zijn verbondsvolk, verslonden, Hij heeft al hare, al Jeruzalems hoog verhevene paleizen rondom in het land verslonden, Hij heeft hare vastigheden verdorven; Hij heeft door zulk ene behandeling zonder erbarming bij de dochter van Juda het klagen en kermen vermenigvuldigd, zodat zij als ene zuchtende, schreiende vrouw daar staat, wie de smart het hart verteert.

Israël is hier de naam van het volk als volk des Verbonds. Daarin lag juist het diepsmartelijke voor de Profeet dat de Heere aldus met Zijn verbondsvolk handelde en dat Zijn verbondsvolk zich zulke geduchte straffen op de hals had gehaald.

Vau. En Hij heeft zelfs, wat niemand zou hebben kunnen geloven, Zijne hut, woordelijk omtuining, die Hij toch door vele wetten voor ontheiliging had beschermd, Zijnen tempel met geweld afgerukt, verwoest, even als men enen hof, die voor zijn doel niet meer deugt, weer verwoest, Hij heeft Zijne vergaderplaats, waar Hij met Zijn volk zamenkwam, onder hen tegenwoordig was, en het Zijne genade schonk (Exod. 25: 22), verdorven; De HEERE heeft door die verwoesting van de plaats Zijner aanbidding en woning, onder Zijn volk in Zion doen vergeten de hoogtijd en de sabbat. Hij heeft alle feesttijden en godsdienstige plechtigheden vernietigd, en Hij heeft in de gramschap Zijns toorns de koning en de priester smadelijk verworpen. Het koningschap uit Davids stam, dat Hij toch had verkoren, opdat daaruit de grote Davids zoon, de Brenger van vrede, de Bouwer van enen tempel en een huis der heerlijkheid (2 Sam. 7:12 vv.) zou voortkomen, en het Aäronietische priesterschap, dat toch de bemiddelaar van des Heeren genade aan het volk door offerande en godsdienst zou zijn, heeft Hij van hun eer en Goddelijke verkiezing laten beroven en alzo verworpen.

De belofte (2 Sam. 7:12 vv.), volgens welke Salomo de tempel bouwde tot woning van des Heeren naam, verbond het bouwen van de tempel zo nauw met het koningschap van David, dat het voortbestaan van de tempel als een onderpand kon genomen worden voor het voortbestaan van het huis van David, en de verwoesting van de tempel met de opheffing van de eredienst als een teken van de verwerping van het Davidische koningshuis kon worden aangezien. In dezen zin klaagt Jeremia, dat de Heere met de vernietiging van de tempel en de opheffing der feesttijden koning en priester verworpen heeft.

Daar nu priesterschap en koningschap, altaar en heiligdom de kanalen en werktuigen waren, door welke het Goddelijk leven in Israël werd onderhouden, zo was de opheffing en vernietiging daarvan een teken van stilstand van Gods verbond met Zijn volk, even als wanneer in de kerk, of in ene kerk door Gods gericht het reine Woord en het zuivere Sacrament weggenomen werden, daarmee werkelijk deze kerk ophield gemeente van God te zijn, of gelijk hij, die zichzelf door ongeloof en verachting de prediking van het zuivere Woord en het genieten der Sacramenten ontnemt, werkelijk, ook zonder buiten de kerk gesloten te zijn, ophoudt een Christen, een in het verbond met God door Christus opgenomene te zijn. Wanneer iets in staat ware de Joden op te wekken, zo moest het de beschouwing zijn, dat Gods waarheid en trouw het eeuwig verbond met Israël had gesloten, en Hij nu toch Zijn volk geheel had verlaten. Wanneer God Zijne eigene voetbank, de stad Jeruzalem, ja, Zijne woning, de tempel niet verschoonde, zo is het duidelijk, dat Zijn toorn groot en sterk moest zijn. Veel ergere tekenen, dan alle lichamelijke ellende der Joden waren de verwoestingen, die God over Zijn eigen werk, over tempel, altaar, ark des verbonds en de gehele godsdienstige inrichting liet komen. Dat zijn de zwaarste gerichtten, wanneer het woord van God verdwijnt; wanneer er gene wet en gene profetie meer is.

Zaïn. De Heere heeft Zijn brandoffersaltaar, in het binnenste voorhof Zijns tempels, waaraan de verzoening en verlossing van Zijn volk was verhouden, verstoten, Hij heeft Zijn heiligdom, het heilige en allerheilige van Zijn huis, waar Hij zelf woonde en Zich met Zijn volk liet verzoenen, ja aan Zijn volk Zijnen raad en Zijnen wil openbaarde, en hun gebed verhoorde, te niet gedaan, zodat de beide middelpunten van het leven Gods bij Zijn volk zijn weggedaan, Hij heeft de muren harer paleizen, de hoog op Moria zich verheffende gebouwen dier heiligdommen, in des vijands hand overgegeven, zij hebben in het huis des HEEREN luide gejubeld, ene stem verheven als of zij op de dag eens gezetten hoogtijdsdaarhenen waren gekomen, om des Heeren eer te verheffen.

Cheth. De HEERE heeft reeds van voor langen tijd gedacht, en dat raadsbesluit ook door Zijne profeten bekend gemaakt (Jer. 32:31), te verderven de muur der dochter Zions, omdat hun ongehoorzaamheid en hun boosheid groot was. Lang heeft Zijne lankmoedigheid het gericht vertraagd, maar nu is het ontzettende geschied; Hij heeft het richtsnoer daarover getogen, 1) om de verwoesting even nauwkeurig te volbrengen, als een bouwmeester een gebouw optrekt; Hij heeft Zijne hand niet afgewend, dat Hij ze niet verslondt; en Hij heeft de voormuur, de kleine aardwerken, die de vesting buiten de stadsmuur omgeven, die tot bescherming moesten dienen, maar nutteloos bleken, en de muur, die tot hetzelfde doel diende, te zamen treurig of treurende gemaakt; zij zijn verzwakt. 1)

Merkt hieraan: wat verwoestingen God ook doet aanrichten in Zijn kerk, zij geschiedt alleen naar Zijn raad. Hij brengt over ons, dat Hij over ons bescheiden heeft. Maar als het gedaan wordt heeft hij een richtsnoer uitgestrekt, een maatregel om het nauwkeurig en bij mate te doen. Tot hiertoe zal de verwoesting gaan en niet verder, niet meer zal er omgehouden worden, dan hetgeen getekend is om nedergehouden te worden.

Voormuur, of wal en muur treuren, om de verwoesting, die de Heere heeft aangericht. Zij zijn verzwakt of beter: te zamen zijn zij treurig. Niet alleen daarom treurt de mens, maar ook levenloze voorwerpen treuren vanwege de schrikkelijke verwoesting. De Profeet doet alles delen in de diepe smart, die hij heeft over de ellende van zijn volk.

Teth. Hare poorten liggen omvergestort en zijn in de aarde verzonken, onder de modder begraven. Hij heeft hare grendelen, waarmee zij werden gesloten, verdorven en gebroken. Zo is dan de ganse stad van God vernietigd, haar koning, en hare vorsten zijn onder de Heidenen in ballingschap, er is gene wet; hare Profeten vinden ook geen gezicht van de HEERE. 1)

Deze plaats leert dat tijdens de rampen niets beters is te vragen en geen middel nuttiger, dan wanneer God belooft dat Hij eindelijk genadig zal zijn. Want wanneer ons de een of andere belofte Gods wordt geschonken is het ons alsof Hij te midden van de duisternis een helder licht doet opgaan.

Ofschoon derhalve de ellenden zijn als een donkere nevel, wanneer God echter enig teken Zijner genade en een belofte voor de dag brengt, moet dit ons voldoende zijn om geloof te oefenen en vreugde te hebben. Daarentegen wanneer geen beloften Gods ons worden geschonken, is het een zeker teken van onze verwerping, tenzij Hij ondertussen de zijnen zo ontmoedigt, als we hier lezen. Maar de gelovigen zelf, wanneer zij niet enige smaak hebben van de vaderlijke genade Gods en Zijn beloften, zijn als het ware wanhopend en gedompeld in de diepten der hel. Dit is derhalve de enige reden die ons van de dood tot het leven opheft, en ons er van terughoudt om niet door wanhoop vervoerd te worden. wanneer God Zich verwaardigt met ons te spreken.

De wet en de profetie, die beide middelen der Goddelijke openbaring hebben opgehouden, en alzo is het rijk van God vernietigd. De wet, die de door God aan Zijn volk gegeven levensregel bezat, is met de verwoesting van stad en tempel vernietigd; de Profetie, de voortgaande getuigenis van God onder Zijn volk, waardoor Hij Israël tot het doel Zijner roeping en verkiezing liet leiden, het tot een heilig volk en tot een priesterlijk koninkrijk wilde vormen, heeft dus opgehouden. Daarmee staat niet in tegenspraak, dat Jeremia enige maanden na Jeruzalem's verwoesting weer ene openbaring verkreeg (Jer. 42:4, 7). De bedoeling der klacht is deze, dat de Heere het niet meer als Zijn volk erkent, het geen teken Zijner genadige tegenwoordigheid meer geeft, zo als in Ps. 74:9 gezegd wordt: "er is geen profeet meer." Daarmee is niet gezegd, dat de profetie in het algemeen en voor altijd verstomd is, maar alleen, dat Israël bij Jeruzalems verwoesting gene profetie ontving, dat God de Heere hem in dezen tijd geen vertroostend opbeurend woord liet toekomen. De openbaring, die Jeremia (Hoofdst. 42) ontving over het besluit des volks, om naar Egypte te

vluchten, hangt daarmee in 't geheel niet te zamen, want zij bevatte over Jeruzalems toekomstig lot geen woord.

Dit was dan wel het schrikkelijke. Niet alleen dat de Heere Zijne handen had uitgestrekt om het volk in de ellende en ballingschap te brengen, maar ook hen voorts nog niet te verwaardigen met Zijne openbaringen.

Dit moest echter dienen opdat er bij het nakroost van Abraham weer een roepen zou komen, een verlangen naar het woord des Heeren.

Wij weten dan ook dat de Heere in de ballingschap Daniël en Ezechiël heeft gebruikt om het volk tot geloof op te wekken.

Jod. Over zulk een ongeluk is het ganse volk in diepe droefheid verzonken. De oudsten der dochter Zions, de raadgevers der stad, zitten op de aarde, zij zwijgen stil, zijn in smartelijk stilzwijgen verzonken (Job. 2:8, 12, 13), zij werpen stof op hun hoofd ten teken van hun smart; zij hebben zakken, haren boetklederen (Deut. 14:2) aangegord; de jonge dochters van Jeruzalem, die eens zo trots daarheen gingen en het hoofd zozeer in de hoogte staken (Jes. 3:16-24), laten nu haar hoofd ter aarde hangen van droefheid en rouw.

"Het hoogste geluk heeft gene liederen, de diepste smart heeft geen geluid. Zij spiegelen beide zich stil al in de droppel, die uit het oog vloeit. "

11.

II. Vs. 11-19. De hoofdgedachte van dit tweede deel is de klacht over de onmacht van allen menselijken troost en over de spot der vijanden over Jeruzalems ongeluk. Maar de Heere, de Bewerker van dit gericht, kan ook hulp en troost schenken. Vooreerst geeft de Profeet uitdrukking aan de smart over de verplettering der dochter Zions, zo als die vooral in het versmachten van de zuigelingen en moeders gezien wordt. Jeruzalems lot is onvergelykelyk en troosteloos. Hoe zonden de valse profeten, die door hun dwaze voorzeggingen het ongeluk over hen hebben gebracht, troost kunnen geven? En vrienden-ach, zij hebben alleen hoon en leedvermaak voor Jeruzalem, De Heere is het, die deze verwoesting lang te voren bedreigd heeft en haar nu over Zijn volk gebracht heeft; de Heere alleen kan ook daarover troosten en genezen. Die overtuiging moge Jeruzalem dringen de Heere met onophoudelijke tranen om ontferming te smeken.

Caph. Mijne ogen en die van al de vromen mijns volks zijn verteerd door tranen, mijn ingewand wordt beroerd en kookt (Hoofdst. 1:20), mijne lever is ter aarde uitgeschud, 1) mijn gehele binnenste is in smart en kommer van wege de breuk der dochter mijns volks, die zich op het ontzaglijkst vertoonde; omdat het kind en de zuigeling op de straten der stad van honger in onmacht zinken;

Deze uitdrukking komt slechts eenmaal voor. De lever is gewoonlijk bij de Hebreëen de zetel der zinnelijke begeerten. Die betekenis gaat hier echter niet door. De Profeet gebruikt

die uitdrukking om zijn diepe smart er mede te kennen te geven Vandaar dat sommigen vertalen door gal, dewijl bij overstelpende droefheid niet zelden de gal in de maag zich uitstort en overgegeven wordt. Echter nergens komt het Hebr. woord in de zin van gal voor.

Het heeft hier de betekenis van een oplossing van de inwendigen mens in smart en droefheid.

Lamed. Als zij tot hun moeders zeggen: Waar is koren en wijn, 1) opdat wij eten en drinken? als zij op de straten der stad in onmacht zinken, tot een even zo smartelijken dood als de verslagenen; als zich hun ziel uitschudt in de schoot de boezem hunner moeders, zij daar de geest geven, terwijl die moeders deze hun dodelijke kwellingen moeten aanzien, zonder verzachting te kunnen aanbrengen.

Koren of brood en wijn waren bij de Oosterling de dagelijkse voedingsmiddelen, het hoog nodige. Zelfs de arbeider drinkt in het Oosten zijn wijn. Welnu de Profeet doet hier de zuigelingen naar het hoogst nodige vragen, wat er niet was, en tekent dus met die vraag en met hetgeen volgt, de diepe ellende. De kinderen zinken in onmacht ter neer; zij schudden hun ziel uit in de boezem van hun moeder, d. i. zich aan de moeders vastklemmende, terwijl deze toch onmachtig waren om ze te voeden.

Niet alleen de groten, maar ook de zuigelingen deelden in de straf, welke de Heere over zijn volk brengt. Het ellendige dier kleinen tekent de Profeet dan ook met schrille kleuren.

Mem. Wat getuigen zal ik u brengen? 1) welke voorbeelden van soortgelijke ellende zal ik u voorstellen? wat zal ik bij u vergelijken, gij dochter Jeruzalems? wat in de gehele wereld, dat gelijke smart en gelijke droefheid ondervond, zal ik bij u vergelijken, dat ik u trooste door de herinnering, dat ook anderen dergelijke onheilen ondervonden, gij jonkvrouw, dochter Zions? Het is toch vertroostend te weten, dat anderen iets dergelijks leden. Maar ik vind niemand, die iets dergelijks ondervond, geen jammer op aarde die aan de uwen gelijkt; want uwe breuk is zo groot als de onmetelijke, diepe zee, die geen menselijk oog kan overzien. Wie kan u helen?

Als we de smart willen lenigen plegen we voorbeelden bij te brengen, die er enige gelijkenis mee hebben. Want indien iemand een ellendige wil troosten in zijn verdriet, zegt hij: Gij zijt niet de eerste of de laatste, gij hebt velen u gelijk, waarom pijnigt ge u dan toch? Want dit is de algemene troost voor de stervelingen. Dewijl derhalve het een algemeen middel is om de smart te lenigen, om vele voorbeelden bij te brengen, daarom zegt de Profeet: Wat getuigen zal ik u bijbrengen, dat is, waar of hoe zal ik u dit of dat voor ogen stellen, wat gelijk is. Hij voegt er straks bij: Uw breuk is zo groot als de zee. Dat is, u zal niet iets redden, want hoe of waarmee zal ik u dit of dat voor ogen stellen, waarmee ik u zal vergelijken, dewijl uw verlies alles in zich opneemt en er niets kan voor ogen gesteld worden wat er op gelijkt, zodat gij een merkwaardig bewijs zijt voor alle eeuwen.

De hoofdsom van dit vers komt hierop neer, dat de ellendige toestand van het Joodse volk godeloos en ongeneeslijk was. Vooreerst, geen volk kon men vinden, welks rampen die der

Joden enigermate evenaarden. Het strekt dengenen, die in ellende leven, enigermate tot vertroosting, dat anderen ook zo ongelukkig geweest zijn, of nog zijn; maar de Profeet kon deze troostreden bij hen niet gebruiken, wijl niemand hun gelijk was in rampspoed. Ten tweede, voor hen was gene tegenwoordige hulp, hun breuke was als ene wijde zeebreuk, door welke het water zo geweldig inschiet, dat men, totdat het getij afneemt, daar geen dijk of dam kan opwerpen.

De Profeet vindt derhalve niets. Er is geen verlies zo groot, geen ellende zo verschrikkelijk, geen breuk zo wijd, die met de ellende en de jammer van Jeruzalem en Juda kan vergeleken worden.

Het enige antwoord dat hij op die vraag kan geven is, dat de breuk zo groot is als de zee, als een zeer diepe afgrond, die niet te meten of te peilen is.

Wel een bewijs hoe diep de Profeet de slag gevoelt, waarmee de Heere geslagen heeft. En wat het ergste was, geen mensenhand kon die breuk helen. Geen mensenhand was in staat, genezing en troost aan te brengen. Alleen Hij die slaat kan ook weer genezen, kan ook alleen troosten met Zijne goddelijke vertroosting.

Nun. Niemand op aarde is in staat u in uwen jammer te vertroosten, uwe wonde te genezen. Uwe profeten, die gij uzelf verkoren hebt, waren des Heeren profeten niet; gij leendet hun gaarne het oor, en die leugenaars juist zijn het, die dit ongeluk over u hebben gebracht; zij hebben uwe ijdelheid en ongerijmdheid gezien, zij hebben de waarheid met hun leugenen verduisterd, en u door schitterende beloften bedrogen, en zij hebben u uwe ongerechtigheid niet geopenbaard, zij hebben u niet ernstig bestraft, noch dringend tot bekering vermaand, om uwe toen reeds aanwezige ellende en uwe toekomstige gevangenis af te wenden 1); maar zij hebben u in zogenaamde Godspraken van enkel vreugde en welvaart, die u zouden wachten (Jer. 6:14; 14:13; 23:17 gezien 2) geprofeteerd ijdele lasten en uitstotingen (Jer. 27:10, 15), zij hebben u godspraken van leugen en misleiding voorgehouden.

Predikers, wanneer zij liefkozen, als zij zachte predikers en stomme honden zijn, brengen ene grote en onherstelbare schade over een geheel land, want de zon zal over zulke Profeten ondergaan, en de dag zal over hen duister worden (Micha 3:6). En hoewel zij een tijd lang gunst, genade en geld en bevordering bij de mensen verkrijgen, verliezen zij toch met hun toehoorders die zulke Placentijners gaarne willen hebben, alle genade bij de levenden God.

Gezien in de zin van voorspeld. Niet dat de valse Profeten het volk de last van God hebben voorspeld, integendeel, zij hadden het volk niets anders dan genot en redding voorspiegeld, maar omdat zij door hun valse voorspellingen de oorzaak waren geworden dat het volk tegen God had gerebelleerd en daarom Zijn straf ondervond. Jeremia had het gezegd (Jer. 27:10, 15) dat zij leugens voorspelden, om Juda uit zijn land weg te stoten.

Samech. Maar hoe zouden vreemden u, o Jeruzalem! ook troost en hulp brengen? Integendeel hebben zij slechts hoon en leedvermaak voor u. Allen, die bij u over weggaan,

klappen uit goddeloze vreugde over uwen diepen val met de handen over u, zij fluiten en schudden hun hoofd over de dochter Jeruzalems, zeggende: Is dit die stad, waar men van zei, onder hun zangers en profeten (Ps. 50:2; 48:3), dat zij volkomen van schoonheid was, ene vreugde der ganse aarde, dat God in haar midden woonde, en van daar Zich aan alle volken der aarde tot hare vreugde openbaarde?

De duivel spot vooral met Gods kerk en met alle vromen, zo als de goddelozen zelfven zullen belijden. Doch wij laten ons door dat spotten niet afleiden, maar blijven vast en bestendig bij God. Want zalig zijt gij, zo U de mensen om Mijnentwil smaden en vervolgen en alle kwaad tegen u spreken (Matth. 5:11). God kan dien smaad wel weer spoedig wegnemen, en het gejuich der goddelozen stillen, en hun gezang verstommen, en mijne ogen zullen zien, dat zij dan als slijk op de straten worden vertreden (Micha 7:10).

Pe. Al uwe vijanden, hoe verre zijn zij van medelijden en hulp! Triomferend sperren zij met trotsen hoon hunnen mond op over u; zij fluiten over u en knersen met de tanden, als zij hun begeerte naar buit bevredigen en uw ongeluk aanzien, even als wilde dieren; zij zeggen: Wij hebben haar verslonden; dit is immers de dag, dien wij verwacht hebben; wij hebben hem gevonden, wij hebben hem gezien, en onze vijandin is gevallen, die zich zo trots beroemde, dat God haar vertrouwen en hare bescherming was, zodat zij eens zou heersen over de volken.

Is het niet, als hoorden wij de taal van Gods vijanden in onze dagen, die luide triomferen over de kerk des Heeren, welke volgens hun verwachting nu ook spoedig een lijk zal zijn, ene geboeide, gevallene grootheid? Reeds wensen zij elkaar geluk, dat zij nu spoedig niets meer van deze ene zo machtige en invloedrijke stad Gods zullen te vrezen hebben. En van waar komt de ellende en de jammer van de kerk des Heeren, dat zij aan het geweld, aan de spot en de hoon harer vijanden zozeer is overgegeven, andere dan dat ook hun Profeten naar het welgevallen des vleses, naar de lust der mensen gepredikt hebben, dat zij de misdaad der mensen niet hebben ontdekt, maar toegedekt, en gene tucht uitoefenen? Nu beelden zich hare vijanden in, dat al die heerlijke beloften van Gods woord over een rijk van genade, dat het geheim der genade en der verkiezing niets waard is. Die ellendige dwazen! Zij weten en vermoeden niet, dat zij blinde werktuigen zijn van God, die door hen juist Zijn rijk rein, heilig en heerlijk wil maken, dat het de gerichten Gods zijn over Zijn huis, die echter een voorteken zijn van hun eigen, veel vreeslijker gericht. Voor de ware en getrouwe Profeten en dienaars Gods zijn dit echter tijden der diepste treurigheid, daar zij ook aan de wateren te Babel zitten en wenen, wanneer zij aan de jonkvrouw, de dochter Zions, denken, tijden in welke zij met Jeremia op de puinhopen van Jeruzalem zitten en klaagliederen zingen, maar ook tijden der zwaarste aanvechting en verzoeking, dat zij schreien: "Heere! hoe lang verbergt Gij U voor ons, hoe lang zullen Uwe vijanden triomferen en Uw woord lasteren? (Openb. 11:7 vv).

Aïn. Neen! zeg ik, die des Heeren waarachtig Profeet ben, datgene, waarop zich de vijanden zo honend beroemen, en dat zij met zulk een overmoed hebben volbracht, is niet hun wil, dien zij volbracht hebben, maar zij hebben het gericht van de heiligen en rechtvaardigen God over Zijn volk moeten volbrengen. De HEERE heeft in dat alles gedaan, wat Hij gedacht had, wat in Zijn heiligen raad is besloten (2 Kon. 22:16 v. Jer. 25:9 vv. 26:18. Zach. 1:6). Hij heeft daarin Zijn woord vervuld, dat Hij bevolen had van oude dagen door Zijnen knecht

Mozes (Lev. 26:23 vv. Deut. 18:15 omtrent Zijn volk, als ene gestrengte, onveranderlijke wet der bestraffing tegen al degenen, die Zich tegen Zijne heilige regeling verzetten. Dit is overeenkomstig Zijne heiligheid en rechtvaardigheid: Hij heeft, gelijk ik het te voren heb verkondigd (Jer. 4:28), afgebroken en niet gespaard; en Hij heeft de vijand over u, o Zion! verblijd, Hij heeft de hoorn uwer tegenpartijders verhoogd.

Tsade. Zulk ene erkentenis is nu ook bij de dochter Zions ontstaan, daarom heeft zij zich weer tot de Heere gewend. Hun hart schreeuwde 1) tot de HEERE om ontferming, en nog roept zij voort: O a) gij muur) der dochter Zions, gij eens zo wel omgorde, heerlijke stad Gods, roep en klaag uit de diepte de Heere uw ongeluk! Laat dag en nacht tranen afvlieten als ene beek; geef uzelve gene rust, zelfs geen ogenblik, uw oogappel houde niet op van tranen te storten.

Jer. 14:17. Klaagl. 1:16.

Even als alles wat groot en heerlijk is eerst bij het verdwijnen 't hoogst wordt gewaardeerd, zo ging het toen omtrent deze grauwe muren, die nog meer schenen te beschermen dan ene gewone stad, en die midden in hun verval als enen geheimzinnige macht schenen geworden te zijn.

Het inzicht, dat de Heere het vreselijk ongeluk beschikt heeft, drijft tot gebed om erbarmen. Zo sluit zich vs. 18 aan vs. 17 aan evenwel niet onmiddellijk met de eis tot gebed, maar met aanhaling van de daadzaak, dat het geschiedt. Hun hart schreit tot de Heere, waarop de eis volgt met tranen zonder aflatens tot Hem te vlieden.

Het spreekt echter van zelf, dat de Profeet gene dode, stenen muren tot ene smartelijke klacht voor de Heere oproept, maar het volk, dan eens binnen deze woonde en met die het gehele volk van God.

Hier worden de eisen van een waar en ernstig gebed aangewezen, namelijk: 1) het schreien des harten, waaronder de verootmoediging, de ernstige en welgemeende beweging des harten bedoeld is. Cyprianus zegt: de Heere is geen verhoorder der stem maar des harten. Men zegt in een spreekwoord: als het hart niet bidt vermoeit zich de tong te vergeefs;

de tranen of het ware berouw, waarvan de tranen merktekenen zijn, zo als het voorbeeld der zondares (Luk. 7:18) aanwijst. En bekend is het woord van dien kerkvader: de tranen der zondaars zijn het brood der engelen, ja de wijn der engelen.

Gelijk Jesaja van de poort spreekt en daarmee de stad bedoelt (Jes. 14:31), alzo spreekt Jeremia hier van de muur en bedoelt daarmee, al de personen, die binnen de muren der stad zich bevonden. Hij roept hen toe om geen ogenblik af te laten met wenen, om hart en hand tot de Heere op te heffen, opdat aan de ellende een einde moge komen. Het is de Heere, welke die tranen doet storten. Het is de Heere, die zich op het gebed des ellendigen ook weer erbarmen wil.

Koph. Maak u op, maak geschrei des nachts in het begin der nachtwaken (Mark. 13:35), roep luide om vergeving en genade, stort uw diep bekommerd hart uit voor het aangezicht des HEEREN als water; hef biddend en worstelend uwe handen tot Hem op, voor de ziel uwer kinderkens, die door uwe schuld zo ongelukkig geworden, in onmacht gevallen zijn van honger, vooraan op allehoeken der straten.

20.

III. Vs. 20-22. Overeenkomstig de drang van de Profeet, verheft nu Zion hare stem tot een klagend gebed, waarin zij de Heere het ontzettend ongeluk, dat Jeruzalem lijdt, aan het harte legt.

Resch. Zie, HEERE! aanschouw toch, aan wien Gij also gedaan hebt.

Is het dan een volk der Heidenen? Is het niet Uwe heilige stad, die Gij verkoren hebt tot de plaats Uwer genadige tegenwoordigheid; is het niet Uw uitverkoren volk, Uw eerstgeboren zoon, aan wien alle beloften van Uwen zegen zijn gegeven? En kunt Gij nu rustig aanzien en werkeloos blijven bij de ontzettende gruwelen, die daar geschied zijn? a) zullen dan de vrouwen, gelijk eens in de uitersten hongersnood te Jeruzalem geschied is, hare vrucht eten, met verloochening van alle moederlijk gevoel, de kinderkens, die men op de handen draagt en met tedere liefde verpleegt? Kunnen zulke onmenselijke gruwelen geschieden, zonder dat Gij tussenbeide treedt? Zullen dan de Profeet en de priester in het heiligdom des Heeren gedood worden, zodat hun bloed op dezelfde plaats vloeit, waar zij Uw volk met offeranden verzoenden? Wilt Gij dan Uw verbond met Uw volk geheel en al verbreken?

Klaagl. 4:10.

Merkt hieraan: het gebed is een zalve voor alle wonden, zelfs de zwaarste; een geneesmiddel voor alle ziekten, zelfs de pijnlijkste. En onze zaak in het bidden, is niet voor te schijven, maar ons onderwerpen aan de wijsheid en de wil Gods, onze zielen aan Hem over te geven en ze dan aan Hem te laten.

Schin. De jongen en de ouden liggen dood op de aarde, op de straten; mijne jonkvrouwen en mijne jongelingen zijn door het zwaard gevallen; Gij hebt ze in de dag Uws toorns gedood; Gij hebt ze geslacht en niet verschoond.

Thau. Gij hebt mijne verschrikkingen, de vijandige machten, die mij verschrikken en doden, het zwaard, de honger en de pest van rondom geroepen, dat zij zich tegen mij zouden vergaderen, als tot enen dag eens gezetten hoogtijds, als tot een feesttijd voor de vijanden; en er is niemand, van welk geslacht of welken ouderdom hij ook mocht zijn, aan de dag des toorns des HEEREN ontkomen of overgebleven; die ik met liefdevolle zorg op de handen gedragen en opgetogen heb, opdat zij de dragers mijner verkiezing voor de toekomst zouden zijn, en mijne heilige erve zouden wederbrengen, die heeft mijn vijand omgebracht. Zo zonk mijne heerlijkheid in het stof.

Hier brengt hij op de vijanden over wat hij kort te voren gezegd heeft als door God te zijn gedaan, maar in de zelfden zin, omdat hij n. l. begrijpt dat God de eerste oorzaak is, dat de Chaldeën slechts uitvoerders van Zijn straf waren.

Het klinkt ontzaglijk smartelijk, dat zwaaien van de sikkel des doods over het leven des volks, zodat het geen enkelen kring onverschoond liet! Even als ene vergadering tot enen feestdag in haren verheven vrede Gods, zo heeft de Heere zaamgeroepen-niet Zijn volk, maar de machten der verschrikking van rondom, die het bijeen jagen en te zamen slaan, totdat het vergaat. Dat is ene feestviering! Trompetgeschal kondigde de feesten aan. Ook hier klinkt het tot een feest, tot een feest des doods, en tot vrolijkheid der tyrannen, die Israël zouden verderven.

Met de diepste smart, waartegen geen troost iets vermag eindigt het tweede lied even als het eerste.

Dat ondervinden ook de ware Christenen, wanneer zij hun angst en hunnen nood met zulk hartelijk zuchten en wenende de Heere klagen, en hun hart voor Hem uitstorten, dat hun zelfs voordat de volkomene hulpe komt, het kruis veel lichter voorkomt, en zij, zo als het spreekwoord zegt, een riem onder het hart krijgen. Daarom, zijt gij in bekommernis en droefheid, klaag het de Heere, werp uwe bekommernis op Hem, Hij zal voor u zorgen, Hij zal de rechtvaardige niet in eeuwigheid in onrust laten. Daarvan is ons een treffend voorbeeld de Profeet en Koning David; wat dien ook overkwam, dat klaagde hij de Heere in zijne schone Psalmen. Hij klaagde het met tranen en geweën, en hij wist, dat dit niet om niet was, gelijk hij zegt in Psalm 56:9 : "Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijne tranen in Uwe fles; zijn zij niet in Uw register? Ten dage als ik zal roepen, dit weet ik, dat God met mij is. " Zulke tranen, zulk weeklagen van beangstigde mensen, die in hun ellende op Hem aanlopen, wil God, de Heere aanzien, hun tranen vloeien wel van de wangen af, maar zij roepen ten hemel en hun geschrei doordringt alle wolken.

HOOFDSTUK 3. KLAAG- EN

TROOSTSCHRIFT.

Hadden reeds in de beide eerste liederen wolken van kommer en van hartverscheurende smart zich over Zion, de gelovigen in Israël en hun vertegenwoordigers, de Profeten, zaamgepakt, nu stijgt deze donkerheid op hun gemoederen in het derde lied tot een volkomen nacht. De wolken trekken zich dicht te zamen tot een onweder, dat zich in hevige bliksemen en donderslagen ontlast. De droefheid wordt tot ene werkelijk geestelijke aanvechting, daar het hart zich geheel verlaten gevoelt van zijnen God en van diens troostvolle beloften; het gevoelt de barmhartigen God tegenover zich slechts als enen overmachtigen vijand en vervolger. Dat gevoel van vollen nacht des harten, onder Gods gerichten verpletterd, van de zwaarste verzoeking en bestrijding om het ineensstorten van het rijk Gods met al zijne eeuwige en onaantastbare inzettingen en goederen, had Jeremia en met hem alle gelovigen gedurende de verovering en verwoesting van Jeruzalem ondervonden en doorleefd. Zijne ziel had echter doorgeworsteld tot het licht, omdat zij altijd in de diepsten grond nog vasthield aan de Heere, en zij was gekomen tot rust en vrede in de Heere. Toen Jeremia de Klaagliederen daar te Mizpa zong, stond deze ervaring der diepste troosteloosheid en inwendige bestrijdingen, die hij met de gelovigen doorleefd had, reeds objectief tegenover hem, en hij legt ze in dit 3de hoofdstuk aan zichzelf en aan de gelovigen van dien en van alle tijden ter vertroosting voor. De beide eerste liederen staan tot dit derde in dezelfde verhouding, als de zoelheid vóór het onweder, en de storm, die zich verheft, tot het onweder zelf. Het vormt in ieder opzicht het hoofdpunt van het gehele Boek. Even als in het onweder de gespannen levensgeesten in de natuur tegen elkaar losbarsten, en in de strijd der elementen veel onreins en schadelijks wordt overwonnen en ter zijde gesteld, zo is ook in de zware, geestelijke bestrijdingen der knechten Gods, en in de voorstellingen hunner ervaringen de strijdende overwinning, het worstelen uit de nacht tot het licht, uit de twijfel tot vast vertrouwen duidelijk te zien. Tot recht verstand van dit 3de lied is daarom het verstaan van dat, wat bestrijding en verzoeking is, zo als die ons van Jakob in dien wonderbaren nachtelijken strijd met de Heere, van Job, Jona, Elia, Jeremia, de Prediker van Salomo, Johannes de Doper bericht worden, zo als ze alle ware gelovigen, vooral de uitverkoren werktuigen Gods beleefd hebben en meten beleven, noodzakelijk, biedt het lied aan de beschouwer ene reeks van onbegrepene, overdrevene klachten aan, op welke weer enige troostwoorden volgen. De vorm van dit lied is tot in bijzonderheden zeer kunstvol. De dichter heeft zelfs elk der verzen in drie delen verdeeld, en laat ieder van die drie delen met dezelfde letter naar de orde van het alphahet beginnen, zelfs in het midden van het lied, waar de nacht der bestrijdingen wordt gebroken, waar de strijd des harten op het hevigst wordt, begint ieder versdeel zelfs met hetzelfde woord. De inhoud wordt in 4 delen verdeeld, van welke het eerste (vs. 1-18 La 1-) de gehele zwaarte der bestrijding uitdrukt, welke door de vorige gebeurtenissen over de gelovigen onder Gods volk zijn gekomen; het tweede (vs. 19-39) toont het doorbreken der hoop en hare versterking, op grond der herinnering aan de Goddelijke genade en voorzienigheid, het derde (vs. 40-54) bevat de erkenning van Gods gerechtigheid in het opleggen der straffen, die echter door de boosheid der vijanden zo wordt vermeerderd, dat de Heere de klacht over vertreding van Zijn volk niet afwijzen kan. Eindelijk in het vierde deel

(vs. 55-56) dringt dat vertrouwen op de Goddelijke gerechtigheid tot gebed, waarin het vertrouwen, dat God zal helpen en op de vijanden wraak zal nemen doorbreekt.

Vs. 1-18. In deze gehele afdeling heerst de allerdiepste droefheid van een sterk bestreden hart, de allerhevigste nachtelijke strijd van ene ziel, die in de gemeenschap met God staat, die Hem niet kan loslaten met ene onzichtbare, door haar zelfs niet eens genoemde, haar vijandig tegenoverstaande macht. Deze is echter niemand anders dan de Heere zelf, die steeds de trouwe Verbonds-God is. De worstelende ziel noemt Hem echter niet, vreemde zichzelf aan de eeuwige, onveranderlijke trouw des Heeren en hare eigene nog onverzwakte liefde te herinneren; zo was het ook bij Job gedurende de tijd van zijn hevigsten strijd, zo ook bij de Prediker. De oorzaak van die kwellende des harten is het in elkaar storten van het rijk Gods, het geliefde Zion, het dierbare Jeruzalem, en de gruwelen, waarmee het vergezeld was. Wie echter hier zijn mond opendoet, om zijn klachten tegen God, de Heere, zo vele er maar in het hart zijn, uit te storten, kan niet twijfelachtig zijn. Het is de Profeet, die uit het hart aller gelovigen in Israël spreekt, of het zijn ook de gelovigen, die als één persoon zijn zaamgevat. Men moet echter niet in de dwaling vervallen, dat de Profeet hier zijn persoonlijk lijden optelt, dat hij gedurende de belegering en verwoesting van Jeruzalem en ook daarna nog te lijden had. Dit de slechts één punt van het gehele gericht Gods, onder welks slagen het de gelovige in Israël zo nameloos bang om de ziel werd, dat hij bijna op het punt was, om zijn hoop op de Heere, die geheel van verre stond en geen bidden hoorde, weg te werpen.

Aleph. Ik ben de man, die ellende gezien heeft, die uit- en inwendig, naar lichaam en geest niets de jammer gevoel door de roede Zijner verbolgenheid 1) die door goddeloze en boze vijanden (Job 21:9; 9:34) op mij is gekomen.

De Profeet zegt hier dat hij zeer ellendig is, maar tegelijk geeft hij de oorzaak aan, dewijl hij hard door de vertoornden God gekastijd werd.

De Profeet noemt hier niet de naam van Hem, die dit lijden heeft bewerkt. Eerst in vs. 18 spreekt hij de naam van de HEERE uit. Het is het bewijs, dat dit klaaglied, het lied is van een aangevochtene ziele, die eerst dan tot rust komt, als zij eindelijk in de Heere God, met al hare ellende, rust.

Het is niet zo zeer Jeremia zelf die hier over zijn bange lijden klaagt, maar het is het geestelijk Zion, in wiens naam hij al deze verzuchtingen slaakt.

Aleph. Hij heeft mij bij de hand genomen, en mij geleid en gevoerd in de duisternis, en niet in het licht, door de donkerheid heen tot hetgeen geen licht is (Job 12:25). Gene ster van hoop en troost, geen straal van de lieflijke zon Zijner genade lichtte over mij terwijl Zijne slagen nedervielen.

Hij schildert de droefheid van zich en van zijn volk, even als wanneer men enen kwaaddoener in enen donkeren, vreeslijken, sterken, vasten toren werpt en in ijzeren boeien legt, waar hij noch zon noch maan kan zien, aan alle zijden bewaakt is, zodat hij nergens kan uitbreken, met

water en brood wordt gespijzigd, en zo diep in duisternis zit, dat, al schreit hij ook, hij niemand kan beroepen.

Aleph. Hij heeft zich immer altijd door tegen mij gewend; terwijl Hij anders met hulp en zegen de vromen tot vertroosting Zich openbaart, is het nu alsof Hij een vijand is geworden; Hij heeft Zijne hand, die anders in genen nood verkort was en altijd wilde redden, de gansen dag veranderd in ene slaande hand.

Beth. Hij heeft door zulke onophoudelijke plagen en kwellingen mijn vlees en mijne huid van wege grote treurigheid oud gemaakt (Ps. 6:8; 39:12. Job 13:28 mijne beenderen gebroken zodat al mijne krachten verdwenen zijn, en ik daar nederzit als ene schim aan de wand (Job 30:17).

De Profeet ziet derhalve niet op de uitwendige verliezen, maar op het bewijs van Gods straf, dewijl het volk uit al die ongelukkige tekenen niets anders kan opmaken dan dat God hun in een vijand was veranderd. En dit was waar. God nu had hen dikwijls vermaand tot berouw, maar wijl ze geheel en al ongeneeslijk waren gebleken, had Hij zich eindelijk tot het uiterste gewroken, zoals billijk was. Dit is de reden, waarom hij zegt, dat God de beenderen gebroken had.

Het beeld is ontleend aan de leeuw, die zijn prooi de beenderen breekt, om haar geheel te kunnen verslinden. Dat beeld is bij de Profeet meer gebruikelijk om daarmee de kracht en de sterkte Gods aan te geven, maar ook om Zijnen niets sparenden toorn aan te duiden. Juda en Jeruzalem zijn gelijk aan hen, wien de beenderen gebroken zijn, van alle macht en kracht beroofd, om ook maar de geringsten tegenstand te kunnen bieden.

Beth. Hij heeft, even als men ene vijandige stad, die men wil innemen, rondom van een wal omgeeft, tegen mij gebouwd, en Hij heeft mij, gelijk men ene stad met krijgslieden omlegert, met galle en moeite omringd, want talloze ellenden, die mijn leven vergiftigden, dringen op mij aan.

Beth. Hij heeft mij gezet in duistere plaatsen, als degenen, die over lang dood zijn 1) en bij de mensen geheel vergeten (Ps. 88:5-7).

Dit vers in een herhaling van Ps. 143:3.

De dichter bedoelt degenen, die in de graven zijn weggeborgen, want duistere plaatsen is dichterlijke uitdrukking, voor graven. Daarom voegt hij er ook bij, die over lang dood zijn, d. z. die niet weer tot het leven terugkeren.

De Profeet vergelijkt derhalve Zion hier bij de doden, voor wie geen herstelling in dit leven is te wachten. Zo zwaar wordt hij aangevochten, dat het één twijfel bij hem is aan de herstelling van Zion, van stad en tempel.

Vandaar dat hij ook in het volgende vers spreekt van muren en koperen boeien, die ontoegankelijk en onverbrekkelijk zijn. Al zijn hoop in weg, al zijn verwachting op redding is verdwenen.

Beeld van de geestelijken toestand van menig gelovige, als hij in het moeras van wanhoop en vertwijfeling als weggezonden is.

Gimel. Hij heeft mij als enen misdadiger in ene nauwe plaats toegemuurd, rondom versperd, dat ik er niet uitgaan kan; Hij heeft mijne koperen boeien verzwaard (Job 19:8. Ps. 88:8), zodat al mijne hoop, om uit mijn angst verlost te worden, verdwenen is.

Gimel. En het allerzwaarste in deze ellenden is: ook wanneer ik uit de diepte mijner ellende tot Hem roep en schreeuw, sluit Hij, die mij toch zo vele beloften van gebedsverhoring heeft gegeven, zo dikwijls mijn zuchten gehoord heeft, de oren voor mijn gebed 1) zodat ik als in de wind roep (Spr. 1:28).

Hier beschrijft de Profeet het uiterste van alle ellenden, omdat hij namelijk niets verkrijgt met roepen en bidden. Want wij weten dat wij daartoe in alle ellenden geroepen worden. De naam des Heeren is een zeer sterke toren, tot Hem zal de rechtvaardige vluchten en behouden worden. (Spreuken 18:10).

Vervolgens: wie de naam Gods zal aanroepen zal zalig worden, bij Joël (2:32). En de Schriftuur is vol van dergelijke getuigenissen, waarin God alle gelovigen vriendelijk tot Zich nodigt (Ps. 91:15; 88:2. Jes. 65:24), Hij zal tot Mij roepen en Ik zal hem verhoren: In dien dag zal hij roepen en Ik zal verhoren. Vervolgens: Voordat gij zult roepen. Kortom alle plaatsen bij elkaar te brengen is niet nodig, maar wij mogen te vreden zijn met dit ene, dat, wanneer God Zich die eigenschap voorbehoudt, dat Hij de gebeden hoort, Hij aanwijst dat dit niet van Zijn eeuwig Wezen en Godheid kan gescheiden worden, dat Hij n. l. geneigd is om de gebeden te verhoren. Daarom zegt de Profeet: Tot U zal alle vlees komen. Wanneer derhalve Jeremia klaagt, dat zijne gebeden te vergeefs zijn geweest en alle vrucht en gevolg hebben gemist, dan schijnt dit iets ongerijmds te zijn. Maar wij weten dat God de zielen der gelovigen ondersteunt en zo verhoort, dat Hij soms langen tijd hun geduld beproeft en van kracht berooft. Dit is de reden waarom Hij Zijn hulp uitstelt en vertraagt. Derhalve is het niet te verwonderen, dat God de gebeden van Zijn knecht niet verhoort heeft n. l. naar de begeerten van zijn vlees. God nu stoot de zijnen nooit terug en is niet doof voor hun gebeden en zuchten, maar de gelovigen spreken dikwijls uit de begeerten van hun vlees. Dewijl derhalve de Profeet zag, dat hij met zijn bidden niet iets verder kwam, daarom zegt hij dat zijne gebeden verhinderd werden, of toegesloten, of dat de deur voor hem was toegeworpen, zodat zijne gebeden niet tot God kwamen. Doch deze plaats is waardig om opgemerkt te worden, dewijl, indien God ons niet terstond verhoort wij moedeloos worden, en niet slechts de ijver om te bidden bij ons verkoelt, maar bijna wordt uitgeblust.

Het gebed sluiten wil derhalve niet zeggen dat de Profeet, en daarmee Zion, geen gebed meer kon uitstorten voor Gods aangezicht, maar dat er geen opmerking des gebeds was, dat het

gebed als met gebroken vleugelen op de ziele terugviel, dat God de verhoring des gebeds uitstelde, of niet scheen te willen horen.

Gimel. Hij heeft mijne wegen toegemuurd met uitgehouwene stenen, met grote vierkante stenen, die op elkaar sluiten, zodat er geen uitweg is. Hij heeft mijne paden verkeerd, zodat ik daarop niet meer kan wandelen (Job 30:13).

Dat is een harde weg, die alleen uit de ervaring wordt gekend; vroeger had de ziel, om tot haren God te komen, ene straat en een weg, dien zij gemakkelijk kon volgen, zij kon alleen in Hem rust vinden en Zijne leiding volgen. Nu is echter haar weg door stenen versperd, zodat zij niet verder kan voortkomen. Deze benemen alle hoop, om ooit daaruit te kunnen komen, daar zij, hard en vast zijn en dicht aaneengesloten, om de ziel niet door te laten. De wegen zijn niet alleen versperd, maar de kleine stegen en valse uitvluchten, waardoor zij meende te ontkomen, vertonen zich ook niet meer, zodat de ziel in dien toestand moet blijven, totdat het Gode behaagt, haar daaruit te verlossen. O liefde! hoe schoon kunt gij uwe gevangenen bewaren.

De Dichter wil hier zeggen, dat God hem elken uitweg heeft afgesneden en zijn pad onbegaanbaar gemaakt, zodat hij niet meer voort kan. Niet, zoals sommigen menen, dat hij op dwaalwegen was geleid, want de Profeet had immer de weg zijns Gods bewandeld en niettegenstaande de grootste verdrukkingen, de weg Gods verkondigd, maar dat hij nu niet verder kon. En waarom niet? dewijl God Zijn oor voor hem, naar hij meende, geheel had toegestopt en hij de hand des Heeren niet meer gevoelde.

In het volgende vers drukt hij nog treuriger toestand uit, n. l. dat God hem op allerlei wijze vervolgde om hem te vernietigen.

Daleth. Doch Hij heeft mij niet alleen elken uitweg afgesneden, maar vervolgt mij ook op alle wijzen. Hij is mij een loerende beer (Hos. 13:8. Amos 5:19), een roofgierige leeuw in verborgene plaatsen, die mij zoekt te overvallen en met zijne scherpe tanden te ontvlessen; terwijl ik zwak, onvoorbereid en gerust was.

Daleth. Hij heeft mijne wegen afgewend, 1) en Hij heeft mij gegrepen in Zijnen toorn en in stukken gebroken; Hij heeft mij woest gemaakt, mij geheel vernietigd.

Dit is hetzelfde als in vs. 9b. De Profeet zegt hier dat God hem de wegen heeft afgesneden om verder te gaan, zodat hij het verderf niet kan ontvluchten. Zonder licht, zonder hope, zonder uitzicht moet hij zijn pad bewandelen. Het licht is hem in duisternis verkeerd, het leven in de dood. Gebroken door Gods gramschap ligt hij als ontziend ter neer, en geen stem der hope glinstert meer voor hem in dien donkere nacht der ellende.

Wat hij meent te zien is niet anders dan dat hij het voorwerp, het doelwit is van Gods pijlen, van Zijne gramschap (vs. 12).

Daleth. Hij heeft, gelijk aan een bekwamen jager, die op wild jaagt, Zijnen boog gespannen, en Hij heeft mij de pijl, het zwaarste lijden, als ten doel gesteld.

He. Hij heeft Zijne dodelijke pijlen van Zijn goddelijk gericht uit Zijnen pijlkoker genomen, en in mijne nieren doen ingaan; Hij heeft mijn binnenste doorboord, zodat mijne verborgenste gevoelens, mijne diepste levenskracht, smartelijk werd getroffen (Job 6:4; 16:12 v.).

He. Ik ben doordat Zijne pijlen mij zo diep wonden en mij alle blijdschap ontnamen, met de weinige andere waarlijk vromen, al mijn volk, aan de grote menigte dergenen, die zich door Zijne gerichten niet lieten verootmoedigen, maar tot het einde weerspanning zijn gebleven, tot belaching geworden, hun snarenspeel, hun honend lied (Job 12:4; 30:9) de gansen dag; daarmee zochten zij de ernst van Gods toorn, die over hen was gekomen, weg te zingen.

Dat het getal groot was van hen, die in de ondergang van het rijk de kastijdende hand Gods niet wilden zien en met de vermaningen des Profeten spotten, toont niet alleen de geschiedenis van de eersten tijd na Jeruzalems verwoesting (Jer. 41 vv.) de daad van Ismaël en van zijn aanhang (Jer. 41:2 vv.), en van de weerspannige mannen, die ondanks Jeremia's waarschuwing naar Egypte trokken (Jer. 43:2) maar ook de geest, die onder de ballingen heerste, tegen welke Ezechiël moest strijden (Ezech. 12:22).

Evenzo ziet ook de grote menigte der tegenwoordige Christenen niets van de gerichten Gods, die reeds over ons zijn begonnen en bij voortdurend nog dreigen; zelfs waar ze met de handen te tasten zijn, spot en zingt men ze weg met spot en hoon over al degenen, die door de ernst der tijdsomstandigheden, door de dreigenden en reeds uitgestorten toorn Gods getroffen, in hun binnenste gewond en diep ter neer geslagen zijn, maar vooral op de dienaren en profeten van God, die op Gods gerichten wijzen en op boete en bekering aandringen.

He. Hij heeft mij in plaats van met de vroegere zoete weide en het aangename van Zijne troostvolle toespraak en vriendelijkheid in mijne ganse ziel, met bitterheden verzadigd (Job 9:18), Hij heeft mij met alsem dronken gemaakt, 1) daar treurigheid, angst en harteleed mijn dagelijks brood en mijn dagelijkse drank is.

God heeft toegang tot de geest der mensen, en kan dien zo verbitteren, dat daardoor alle de genietingen verbitterd worden, gelijk wanneer de maag vervuild is, wordt alles wat men eet verzuurd. Hij heeft mij met alsem dronken gemaakt, dat is, zo dronken gemaakt door een gevoel van mijne rampen, dat ik niets weet te zeggen of te doen.

Vau. Ja meer nog! Hij heeft mij oneetbare, onverteerbare stenen gegeven in plaats van brood, in plaats van Zijn woord en Zijnen Geest, waardoor Hij mij dagelijks sterkte. Hij heeft mijne tanden met zandsteentjes verbrijzeld 1), Hij heeft mij op de grond geworpen en in de as nedergedrukt, mij de smadelijkste vernedering en het diepste lijden aangedaan (Job 30:19).

In het Hebr. Wajagrees bèchsatsseets sjinnai. Beter: Hij heeft mijne tanden zandsteentjes te vermorzelen gegeven. Een uitdrukking, welke de zwaarste ellende moet te kennen geven. Het is hetzelfde als stenen voor brood geven.

Vau. En Gij hebt mijne ziel door al die ellende en de diepen smaad, die op mij is opeengehoopt, verre van de vrede verstoten, dien ik in Uwe gemeenschap genoot en die mijn hoogste goed was, ik, zeer bedroefde mens, die dagelijks ongeluk zonder maat en einde ondervind, heb het goede, het geluk vergeten 1), dat er nog op aarde is; want ik heb gene hoop meer, het ooit weer te vinden.

De dichter staat hier als het ware op het punt om te wanhopen, om weg te zinken in het moeras der vertwijfeling. Hij heeft alleen een gezicht voor zijn ellende, en zo heeft de donkerheid der ellende hem omringd, dat de herinnering aan het goede, dat hij genoten had, schier is verdwenen.

Ja straks zal hij nog zeggen (vs. 18), dat zijn sterkte, zijn hoop op de Heere helemaal is vergaan.

Dit is echter het keerpunt. Waar hij de naam van HEERE weer mag noemen, daar ontsteekt die Naam voor hem het licht der hope weer. Gelijk voor de verloren zoon in de gelijkenis, het noemen van de naam vader, het keerpunt was, het ogenblik, waarin de hope op redding weer ontvlamde in zijn door zonde en ellende verslagen ziele: zo ook voor de Profeet hier het noemen van de naam HEERE.

God laat Zijn kind wel zinken, maar niet verzinken. Hij zelf redt hem op Zijn eigen, d. i. op Goddelijken wijze uit de ruisenden kuil van doffe neerslachtingheid.

Vau. Toen zei ik, toen dacht ik bij al mijn uit- en inwendig lijden in mijn hart: Mijne sterkte om nog langer te leven is door de Almachtige, die mij ten vijand geworden is, vergaan, en mijne hoop van de HEERE 1), die eens mijne gehele ziel vervulde en mij sterk maakte als een koperen muur, is verloren en in de duisteren nacht van wanhoop en troosteloosheid verzonken.

Hij noemt de dierbaren naam des Heeren (Jehova) weer voor de eerste maal, en terwijl hij dien in de mond neemt, brandt ook deze zalige Naam, die vrede en troost, sterkte en kracht geeft, in zijne ziel, die altijd zozeer naar des Heeren troost en hulp smacht, en overtuigt hem, dat er ook voor hem nog reden is om te hopen en te vertrouwen. Het noemen van de Naam van Hem, die van ouds af de God van Zijn volk is, en het verbond met hen heeft bezworen, bewaart zijne ziel voor het wegzinken in wanhoop en drijft hem aan, het vertrouwen op de Heere niet te laten zinken, zodat hij nu in het volgende de Heere zijnen nood kan klagen en Zijne hulpe kan afsmeken, en de Heere niet meer aanklaagt.

Hier wordt zulk ene ernstige, diepe klacht des Profeten beschreven, dat velen hebben gemeend, er werd daarin niet anders dan van het bitter lijden en sterven van Christus gehandeld. Men vindt dan ook bij afbeeldingen van Christus, waar Hij met gesels gemarteld

wordt voorgesteld en op Zijn hoofd de doornenkroon, het begin van dit Hoofdstuk in 't latijn daaronder geschreven. Wij leren hier hoe diep God dikwijls ook Zijne liefste kinderen en uitverkorenen, Zijne heiligen op aarde laat verzocht worden, zodat zij enigmatische angsten der helle moeten smaken, met de duivel strijden en zijne vurige pijlen tegen zich gevoelen. Ja dikwijls komt het zo ver met hen, dat ook God hun schijnt tegen te zijn, hetwelk dan de allerhoogste bestrijding is, die een mens onder de zon kan ondervinden. Alle andere aanvechting is niets bij deze, wanneer God Zich als een vijand tegenover de mens schijnt te plaatsen. Want zolang overigens de vromen in hun hart de genade Gods smaken en Zijne Vaderlijke goedheid ondervinden, kan alle wederwaardigheid door hen worden gedragen, kunnen zij vrolijk en goedsmoeds zijn, ook te midden van uitwendig lijden, zo als wij in de Profeet David zien, die al zijne vijanden kan trotseren, wanneer hij in het hart Gods genade gevoelt, zodat hij uitroept: "De Heere is bij mij; ik zal niet vrezen, wat zal mij een mens doen?" en: "Immers is mijne ziel stil tot God, van Hem is mijn Heil. Immers is Hij mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn hoog vertrek; ik zal niet grotelijks wankelen. " En wederom: "Wien heb ik nevens U in de hemel; nevens U lust mij niets op de aarde! Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid. " Maar daarentegen wanneer God Zich in ene andere gedaante verbergt, en doet als hoorde Hij niet, als ware Hij op het sterkst tegen ons, dan gaat de weeklacht op, dan begint het verborgen, geestelijk lijden, de wonderbaar grote angst, onder welken wij zouden moeten versmachten en ter helle nederzinken, zo God Zijne hand niet over ons hield en de angst deed eindigen. Dat zijn rechte stoten des satans, het hevigste der helse bestrijdingen, het zijn de beken Belials, die de mens willen overheersen. Dan is het hun te moede, als waren zij in duisternis gelegd, in ene eeuwige gevangenis van alle droefenis ingemuurd, als stopte de Heere Zijne oren voor hun klaaggeschrei, ja als had Hij Zijnen boog tegen hen gespannen en hen tot mikpunt gesteld, om al Zijne schoten en pijlen tegen hen af te schieten, alsof Hij ze uit de vrede en uit alles goeds geheel en voor altijd had uitgestoten. Dan komt het ten laatste zover, dat zij denken: "mijne kracht en mijne hoop op de Heere zijn verdwenen", totdat God hun wederom de lieflijke zon van Zijne Goddelijke, hemelse vertroosting en van Zijne vaderlijke goedheid uit het donkere der bestrijdingen laat te voorschijn komen. Intussen moeten zij echter een tijd lang de toekomstigen toorn smaken, dien de veroordeelden eens eeuwig zullen dragen. Dit moet men echter voor zeker houden: wat God tijdelijk Zijnen uitverkorenen kinderen laat ondervinden, dat zal Hij volkomen en eeuwig laten komen over de geruste, goddeloze wereld, waar gene ware oprechte boete, berouw noch bekering volgt. De goddelozen zullen de droesem van de oneindigen, eeuwigen, onverdraaglijken toorn Gods moeten uitdrinken, daar zij van angst en onuitsprekelijke kwelling zullen spreken: "Gij bergen! valt op ons, en gij heuvelen, bedekt ons, " waar hun worm niet sterft en hun vuur niet wordt uitgeblust, waar zij de dood zullen zoeken en niet vinden, zullen begeren te sterven, maar waar de dood van hen zal vlieden. Daarom zo troostvol deze voorbeelden van Jeremia, Job, David en anderen de boetvaardigen zijn, zo verschrikkelijk zullen zij zijn voor de goddelozen, opdat deze tot zich zelven inkeren, en de onfeilbare rekening maken: Maakt onze Heere God het alzo met Zijne liefste kinderen op aarde, dat Hij ze in angst en nood laat komen, o wee, hoe zal het dan eindelijk aflopen met de goddelozen, die in hun verstokking en gerustheid nauwelijks een ogenblik voor de hel sidderen?" .

Wij mogen echter nooit het onderscheid voorbijzien, dat er is tussen Jobs verzoeking en de bestrijding van Jeremia en de gelovigen in Israël te dier tijde. Terwijl Jobs verzoeking enkel door lijden van persoonlijken aard werd veroorzaakt, waren het bij Jeremia en de vromen de onweders van Gods toorn over Zijn gehele rijk met al zijne instellingen en grote beloften, die hun tot bestrijding dienden. Daarom was deze bestrijding ook veel zwaarder dan die van Job, en alleen te vergelijken met die, welke de prediker Salomo ondervond. Even als wanneer heden de gehele kerk des Heeren in droefenis en smaad is, hare heilige instellingen vervallen, de vijanden over haar heersen en triomferen, hare eigene kinderen in massa haar de rug toekeren, de valse profeten luide voor allen leugen prediken en geprezen worden, dan is dat oordeel des Heeren voor alle gelovigen ene oorzaak der diepste treurigheid, waarin zij de toorn Gods duidelijk zien, en deze bestrijding is voor hen zwaarder, dan wanneer een enkele gelovige in droefheid en angst verkeert.

19.

II. Vs. 19-39. In dit tweede deel verheft de Profeet zich weer uit de nacht des lijdens in de helderen dag van troost en hoop; toch gaat deze dag als het ware ene morgenschemering vooraf, daar hij nog met de wanhoop strijdt, met welke hij was aangevallen, om zich dan in het volgende in geloof weer omhoog te worstelen. De Profeet kan weer bidden! Hij bidt dus tot de Heere, dat Hij zijner weer gedenke, en maakt zich van zijne zijde ook gereed vertroostingen te zoeken. Deze vindt hij vooral daarin, dat het met het rijk Gods nog niet geheel uit is, dat er nog een overblijfsel van gelovigen bestaat, bij welke ene wending ten goede kan plaats hebben. Dat is aan Gods genade en barmhartigheid te danken, wier voortduren de Profeet ook met de innigste vreugde gevoelt. Uit dit gezichtspunt der Goddelijke barmhartigheid beschouwt nu de Profeet zijn lijden en dat der gelovigen: de Heere meent het altijd goed, ook wanneer Hij slaat; men wachtte dus in stille overgave, dan zullen de stralen der Goddelijke ontferming ook weer doorbreken. Zo komt alle lijden, ook dat door des mensen boosheid ons overkomt, als ene heilzame, Goddelijke schikking voor, zodat niet dat lijden zelf, maar alleen de oorzaak daarvan, de zonde, te beklagen is.

Zain. Ach Heere! Gedenk 1) aan mijne ellende (vs. 1) en aan mijne ballingschap aan den bitteren alsem(vs. 15) en de vergiftige galle (vs. 5).

Hier schijnt de Profeet uit te drukken, hoe de hoop bijna bij hem is afgesneden, dat hij niets meer ondervindt van de kracht Gods, dewijl hij als het ware door de rampen wordt ondergehouden. Dit nu is zeer ongerijmd, dat zij, die enigzins het mededogen Gods hebben ervaren, zo alle hoop wegwerpen, dat zij niet meer durven besluiten om tot God de toevlucht te nemen. Wat dus volstrekt niet was te denken verontschuldigt hier eigenlijk de Profeet en leert dat het niet verwonderlijk is, dat hij neergebogen ligt onder de uiterlijke beproevingen, dewijl hij als het ware zo gedrukt was door kastijdingen en moeiten, dat zijn ziel als gedrenkt was met vergif en gal. Maar ondertussen toont hij door het woord, gedenk, hoe, wanneer die beproeving overvalt zij tegelijk onze zielen moet bezig houden, wanneer wij ons al te veel met onze rampen bezig houden. Want de gelovigen moeten in hun droefheid de middenmaat houden.

Terwijl de profeet de woorden van dit gebed uit de verzen 1, 5 en 15 neemt, vat hij de hoofdinhoud van zijne gehele, voorgaande hartverscheurende klacht te zamen, en legt die biddend voor de troon Gods ter neer.

Zain. Mijne ziel gedenkt er wel terdege aanhoeveel ellende ik heb moeten doorworstelen, en zij bukt, zij buigt, zich neer in mij.

De Profeet ontboezemt hier schier het zelfde wat ook de dichter van Ps. 42 en 43 uitspreekt. Als hij zag op al het leed wat hem had getroffen, op al de ellende, die hij had ondergaan, aan al de onheilen die stad en tempel hadden getroffen, de kromp zijn ziel ineen van weedom en smart. Alles wat schier een menskind had kunnen ondergaan, had hij ervaren, en dat al omdat het de innigste wens van zijn hart was, dat Jeruzalem en Juda nog voor de val konden behoed worden. Het was gehoorzamen aan God, maar ook liefde tot zijn afvallig volk geweest, dat hij de vervolging niet had geschuwd. En ziet al wat hij gesproken en al wat hij gebeden had, het had schier niets gebaat. Jeruzalem was verwoest. Juda's volk was weggevoerd. Op de puinhopen van stad en tempel zingt hij zijn klaaglied. Alles dus van menselijke zijde gezien eindigt in nachtelijk donker. Maar ziet de Heere laat zijn knecht niet varen. Hij is het die de moedelozen kracht geeft. De Profeet ervaart het dan ook, dat als hij in de duisternis gezeten zal zijn, de Heere hem tot een licht zal wezen. Hij wordt afgetrokken van zijn ellende en krijgt een oog voor de goedertierenheden des Heeren. Hij krijgt genade om ook de lichtzijde nog te zien en daarom zegt hij, dat hij hierop nog zal hopen, dat het de goedertierenheden des Heeren zijn, dat hij niet vernield is.

Zain. Dit zal Ik mij ter harte nemen, namelijk dat mijne ziel door het nadenken over alles, wat zij ervaren heeft, slechts wordt nedergedrukt, en daarom haren nood de Heere moet klagen, dat Hij Zich harer ontferme en verzachting geve; daarom, omdat ik weet, dat God alleen mij kan helpen, zal ik hopen, dat er nog een tijd zal komen, wanneer Hij Zijne hulp, die ik zo dikwijls heb ondervonden, met vreugde openbaart.

Midden in de duisternis moet de vrome door de Genadige, Barmhartige en Rechtvaardige het licht van Gods genade opgaan. Van zulk ene troostvolle leer weten geruste, onverzochte harten niets. Maar die met de duivel hebben moeten worstelen in de zwaren strijd der hevige bestrijdingen, zodat hun de wijde wereld te benauwd werd, wanneer die weer uit de angst zijn verlost, weten zij het later en hebben zij in hun hart gevoeld, welke een dierbaar, edel kleinood het is, wanneer God uit de dikke, donkere wolk weer het licht van Zijn Goddelijk aangezicht met troost en hulp laat lichten.

De herinnering is dikwijls de slaaf der twijfeling. Moedeloze harten roepen elk duister voorgevoel van het verleden in het geheugen terug, en weiden uit over elke donkere omstandigheid in het leven, dus biedt de herinnering, in zak en as gezeten, de geest een beker aan met gal en alsem gevuld. Dat is echter niet nodig. De wijsheid kan haar gemakkelijk in een engel der vertroosting veranderen. Hetzelfde herinneringsvermogen, dat in zijn linkerhand zoveel onheilspellende voortekens draagt, kan er toe geleid worden met zijn rechter een schat van hoopgevende tekens te omvatten. Het behoeft geen ijzeren kroon te dragen, het kan zijn voorhoofd sieren met een gouden haarband, met sterren getooid. Dit was

de ervaring van Jeremia; in het vorige vers had de herinnering zijne ziel diep vernederd: "Mijne ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neer in mij, " en nu doet zij nieuw leven en vertroosting in hem ontwaken: "Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen.

Gelijk aan een tweesnijdend zwaard doodde zij zijn hoogmoed met de enen, en zijn wanhoop met de anderen kant. Wij zouden in de regel indien wij ons geheugen met wijsheid wilden gebruiken, in onze donkerste uren ene toorts kunnen aansteken, die de lamp der vertroosting aanstonds zou doen branden. God behoeft niets nieuws op aarde te scheppen om de vreugde der gelovigen te doen wederkeren. Indien zij, biddende, de as van het verledene willen oprakelen, zouden zij licht voor het tegenwoordige hebben, en indien zij zich tot het Boek der waarheid en de troon der genade wenden, zouden hun kaarsen spoedig even helder branden als te voren. Herdenken wij dan de goedertierenheden des Heeren, en roepen wij ons Zijne genadige besturingen voor de geest. Laat ons het boek der herinneringen openslaan, dat zo rijk versierd is met gedenktekenen van Gods trouw, en wij zullen spoedig gelukkig zijn. Zo kan het geheugen worden wat Coleridge het zei te zijn: de springader der vreugde, en wanneer de Goddelijke Trooster het in Zijnen dienst neemt, de beste aardse vertrooster.

Cheth. Het zijn a) de goedertierenheden 1) des HEEREN, aan welke wij het alleen te danken hebben, dat wij niet vernield zijn; ware het aan de vijanden overgelaten geweest, zij hadden ons zonder enige barmhartigheid opgegeten, maar de Heere heeft hem verhinderd. Wij zijn nog aanwezig en dit zegt ons, dat Zijne barmhartigheden over Zijn volk geen einde hebben.

Jes. 1:9. Hab 3:13.

Hier wordt gesproken van goedertierenheid in het meervoud, betekenende de overvloed en de verscheidenheid dezer goedertierenheid. God is een onuitputbare Bron van goedertierenheid, de Vader der barmhartigheid. Merkt hieraan: wij allen hebben het aan de bewarende goedertierenheid van God dank te weten, dat wij niet verteerd zijn; anderen zijn verteerd rondom ons, en wij zelven zijn in de vertering geweest en nochtans zijn wij niet verteerd, wij zijn buiten het graf, wij zijn buiten de hel. Was er met ons gehandeld naar onze zonden, wij hadden lang verteerd geweest, maar met ons is gehandeld naar Gods barmhartigheid en wij zijn verplicht het te erkennen tot Zijn lof.

De beproefde gelovige mag hopen dat het heil des Heeren zal komen, hoewel alles tegen hem schijnt, indien hij onder dat alles maar stil is, d. w. z. niet met zijn God twist of tegen Hem murmureert, maar stil berust in Zijn beleid.

Dit is geen vrucht die op eigen akker groeit, maar het is een vrucht des geloofs, door de Heilige Geest. Ons natuurlijk hart murmureert immer, maar indien de Heere de hand op de mond legt en wij de daden des Heeren leren goedkeuren en leren wachten op Hem, die slaat, maar ook geneest, zal uit de beproeving nog een vreedzame vrucht der gerechtigheid worden geboren.

Cheth. Zij a) zijn allen morgen nieuw; zo dikwijls de zon opgaat en de dag aanbreekt, breken ook de stralen Zijner onuitputtelijke goedheid door; Uwe trouw, o Heere! is groot, en verlaat ons niet, al dreigt ook de dikste duisternis, geweld en wreedheid der vijanden die ons omgeeft, ons te vernietigen.

Ps. 30:6.

Even als iemand, die in de donkeren nacht door schrik overvallen was, en vrolijk wordt als het lieflijk morgenrood aanbreekt en het dag begint te worden, zo wil de Profeet zeggen, zo zijn ook wij in donkerheid en duisternis. Maar uit dezelfde duisternis schittert ons tegen het lieflijke, schone, verkwikkende morgenrood van Gods barmhartigheid, die wordt ons elken morgen nieuw en houdt nimmer op. Een getrouw vader kastijdt zijn kind wel, wanneer het zondigt, maar hij wendt zijn vaderlijk hart daarvan niet af; te midden van denzelfden ernst, waarmee hij het kind slaat, behoudt hij toch het vaderlijk hart, en ontfermt hij zich weer over het arme kind. Zo handelt inderdaad God met ons als een vader; wanneer wij zondigen en struikelen herinnert Hij ons, waartegen wij zondigen.

Cheth. De HEERE, de Barmhartige en Getrouwe, isen blijft mijn erfdeel, dat mij rijk maakt. Wanneer ik daarom Hem slechts heb, wanneer Hij slechts de mijne is, wil ik al het andere laten varen, zegt mijne ziel; a) daarom gelijk ik reeds gezegd heb, zal ik ook verder getroost op Hem hopen; Hij zal mij niet tot schande laten worden (Ps. 16:5; 73:26; 110:5, 7).

Hab. 2:3.

De Profeet leert ons hier de waren grond en de eigenlijken aard van het geluk. Het bestaat daarin met God alleen tevreden te zijn, en aan Zijne genade genoeg te hebben. Gelukkig wil iedereen zijn, maar de meesten dolen rond, en zoeken hun geluk buiten God. Daar is geen geduld mogelijk, wanneer het ongeluk komt. Het is daarom iets groots, wanneer wij er toe komen met God tevreden te zijn en in Hem alles te hebben. De goedheid Gods, welke zich in gaven openbaart, ondervindt alleen in waarheid hij, die haar zoekt, want alleen zulk een verstaat en geniet de ganse Goddelijke ontferming, die zich in de gaven openbaart. Deze kan het dan ook verdragen, wanneer de Goddelijke Vaderliefde niet altijd schittert en God menigmaal op de beloning Zijner liefde, die ene onveranderlijke is, laat wachten. De vleselijke natuur wil altijd feitelijke bewijzen hebben, daarom is zij ongelovig en kan zij het kruis niet verdragen, maar de Geest weet, dat er zonder lijden en smart ook geen geloof en genen hoop kan bestaan.

Hier is vooral op te merken, dat onze afdeling vol van vertroosting, het midden is niet alleen van het 3de hoofdstuk, maar van het gehele Boek. Gelijk Hoofdstuk 3 het midden inneemt onder de vijf, zo vormen wederom deze troostrijke verzen vrij nauwkeurig het midden van het 3de Hoofdstuk. Ook hier treedt duidelijk de kunst van de vervaardiger voor de dag. Op de duisteren nacht der wanhoop vs. 18 laat hij aanstonds de helderen dag der blijde hoop en overgave volgen. Daar nu de afdeling, welke op vs. 42 volgt, weer de ellende van het volk en van de Profeet met de donkerste kleuren schildert, zo is dit lichte deel als het ware aan beide zijden door diepe duisternis ingesloten, op welks achtergrond de heldere kleuren van het

vertroostende beeld des te helderder te voorschijn treden. Zo vormt dan als het ware de band van het kunstig gebouw der Kaagliederen ene lichtpyramide, die zich uit donkere smart verheft, waardoor allen reeds de troostrijke waarheid in het helderste licht wordt geplaatst, dat voor de gelovige de zon des heils toch eindelijk over de nacht van ellende en jammer moet triomferen.

Wij zien hier, dat er tweeërlei troost is, een inwendige en uitwendige. De inwendige is, wanneer iemand in zijn hart verzekerd is, dat hij een genadig God heeft, van Wien hij in allen nood en tegenspoed alles goeds mag verwachten. Maar deze troost wijkt soms, zo als wij het in Jeremia en uit Davids woorden zien. Dikwijls schijnt het alsof God met hemel en aarde iemand tegen is. Hoe moet zich nu zulk een in de bestrijding houden? Antwoord: Hij moet de uitwendigen troost aangrijpen, dien hij niet in zijn hart maar in de Heilige Schrift, in zo vele en velerlei vertroostende uitspraken vindt, welke God ons daarin voorhoudt met vele voorbeelden derzulken, in wie God zulke beloften vervuld en waar gemaakt heeft. En dan zijn inzonderheid ook deze heerlijke woorden, die Jeremia hier gebruikt, wel op te merken, woorden, die hij niet in zijn hart gevonden heeft, want dit zei hem geheel iets anders, maar zij zijn hem door de Heiligen Geest ingegeven. Deze spreuken moet men in sterke bestrijdingen vastgrijpen en ook tegen de gedachten en sprake van zijn eigen hart in gelovig vasthouden. Daardoor zal God de inwendige vertroosting in een bestreden hart ook weer opwekken.

Het is niet: "de Heere is ten dele mijn deel, " noch de Heere is in mijn deel, maar Hij zelf is het geheel van het erfdeel mijner ziel. Binnen de omtrek van dezen cirkel ligt alles wat wij bezitten of wensen. De Heere is mijn deel. Niet slechts Zijne genade, noch Zijne liefde, noch Zijn verbond, maar Jehova zelf. Hij heeft ons tot Zijn deel uitverkoren, en wij hebben Hem tot het onze gekozen. Het is waar, dat de Heere eerst ons erfdeel voor ons moet kiezen; anders zullen wij het nooit voor ons zelve kiezen, maar indien wij werkelijk volgens het voornemen Zijner uitverkiezende liefde geroepen zijn, zo kunnen wij zingen: "Mijn Heiland minde mij het eerst en heeft mij uitverkoren. Ik min Hem weer op het zeerst, en blijf hem toebehoren. De Heere is ons algenoegzaam deel. God is volkomen in Zich zelf, en indien God al genoegzaam in Zich zelf is, dan is Hij het ook voor ons. Het valt niet licht, des mensen verlangen te bevredigen. Wanneer hij droomt dat hij voldaan is, dan ontwaakt hij op eens tot het bewustzijn, dat er nog iets daarboven is, en terstond roept de stem in zijn hart: "Geef, geef. " maar alles wat wij verlangen kunnen, wordt in ons Goddelijk erfdeel gevonden, zodat wij vragen: Wien heb ik nevens U in de hemel? nevens U lust mij ook niets op de aarde. Wel mogen wij ons verlustigen in de Heere, die ons uit de stroom Zijner lieflijkheden laat drinken. Ons geloof slaat de vleugels uit en stijgt op als een adelaar in de hemel der Goddelijke liefde, waar zij haar ware tehuis vindt. De snoeren zijn ons in lieflijke plaatsen gevallen; ene schone erfenis is ons geworden. Laat ons ten alle tijde in de Heere verblijd zijn; laat ons aan de wereld tonen, dat wij een gelukkig en gezegend volk zijn, en haar aldus nopen uit te roepen: Wij willen met u gaan, want wij hebben gehoord, dat God met u is.

Teth. De HEERE is goed dengenen, die Hem verwachtenook wanneer Hij kastijdt; Hij is goed der ziele, die met een ootmoedigen en verslagen geest Hem zoekt 1) (Ps. 25:3; 34:9; 69:7. 86:5).

De boze vijand is gewoon aan ons mensen, wanneer wij in smart en verzoeking zijn, God geheel anders af te schilderen en voor te stellen, dan Hij waarlijk is. Hij stelt Hem voor als een Rechter zonder genade, onbarmhartig en toornig, met wien niet te handelen is, die ons slechts doodt en verdoemt en niet zalig wil zien. Zo wil de boze vijand ons verschrikken en tot wanhoop brengen. Hier moeten wij dit verschrikkelijk beeld van de satan uit het oog zetten en zien, hoe de Profeet Jeremia hier als het aangezicht des Heeren voor ogen schildert, ja hoe God Zichzelf in Zijn heilig Woord heeft voorgesteld, namelijk aldus: De Heere is goed der ziele, die hem zoekt.

Teth. Het is goed, het is ene kostelijke zaak, die niemand zal berouwen, maar zijne ziel zal bevredigen en versterken, dat men in alle smarten steeds hope, en zowel in- als uitwendig zonder morren en klagen stille zij 1), wachtende op het heil des HEEREN (Ps. 37:7. Jes. 30:15).

Hoe nodig en nuttig is het rustig en stil te zijn en wat goeds brengt dat niet te weeg! God heeft de toestanden, waardoor Hij de zielen leidt, zo duidelijk in Zijne Schrift geopenbaard, dat hij, die ze leest, en wel in het licht van God en zonder vooraf door iets anders te zijn ingenomen, dat daarin gemakkelijk kan vinden.

Het kruidje geduld groeit niet in de tuin van alle mensen. Daartoe moet ons echter dringen 1) dat het ene zeer kostelijke deugd is en een stuk van de godsdienst volgens de eerste tafel; 2) dat zij met nog meer deugden verbonden is, namelijk met de hoop op God; 3) dat zij ons lichter valt, wanneer wij ons van der jeugd af daaraan gewennen; 4) dat men er veel onrecht, smaad en slagen mede kan overwinnen; 5) dat het ongeluk niet eeuwig duurt; 6) dat altijd het einde goed wordt; 7) dat God niet van harte plaagt, maar altijd iets anders, iets beters met ons voor heeft, ook liever wilde, dat Hij niet behoefde te straffen.

Teth. Het is goed voor enen man, wie hij ook zij, dat hij het juk, de tegenspoed reeds in zijne jeugd draagt, en zich alzo bij tijds oefene in heilig geduld en in stilheid des harten; want wie in de tijd van frisse kracht het juk des lijdens leert dragen, die zal ook niet vrezen, wanneer het hem in de ouderdom treft.

Dit vers houdt een dubbelen zin in, dewijl het woord juk kan uitgelegd worden of omtrent het onderwijs, of omtrent de kastijding Gods. Op tweeërlei wijze nu vatten en nemen wij het juk op n. l. wanneer wij geneigd zijn om Zijn onderwijs aan te nemen, vervolgens, wanneer wij ook stil zijn als Hij ons kastijdt en niet murmureren, maar ons vrijwillig onder Zijne tucht stellen. Dewijl derhalve het woord juk, sommigen opvatten voor het juk der kennis, anderen voor het juk der kastijding, daarom kunnen beide betekenissen ons behagen, zoals ik gezegd heb, en beide keuren we goed. Maar het schijnt dat Jeremia eerder spreekt van de gehoorzaamheid in het algemeen, welke de gelovigen Gods bewijzen, wanneer zij zich laten regeren door Zijn besluit. Dit is derhalve ons waar geluk, wanneer wij erkennen dat wij niet ons eigen meester zijn, Gode het hoog bewind laten, opdat Hij met ons handele naar het Hem goeddunkt, maar de aanvang moet geschieden van de wet van God zelf. Dan worden we gezegd Gods juk te dragen, wanneer wij eigen mening prijs geven, niet wijzer willen zijn dan

God, wanneer we met opgeven van eigen mening, ja met ten onderbrenging er van, horen naar wat God ons voorschrijft en aannemen wat Hij beveelt.

Calvin staat dus meer de mening voor dat onder juk dragen, het in alles zich gedragen naar Gods wil moet verstaan worden. Wij voor ons Zijn echter van mening dat hier in de allereerste plaats wordt bedoeld het juk van Gods kastijdingen, de tegenspoeden, welke de Heere God zendt, echter ook in de zin dat tegelijk daarmee bedoeld wordt: het zich onderwerpen aan Zijn wil, het goedkeuren van wat Hij oplegt.

Dit wordt nader bevestigd in de volgende verzen.

Jod. Omdat het nu goed is vroegtijdig tegenspoed te leren dragen, morre de geslagene niet. Hij zitte eenzaam, 1) gelijk het treurenden betaamt, en zwijge stil in onderworpenheid des harten, zonder te klagen, omdat Hij het hem naar Zijn raadbesluit opgelegd heeft.

De gedachtengang is deze: Dewijl het voor de mens goed is, dat hij lere, het lijden te verdragen, zo zitte hij, wanneer God hem zulks oplegt stil en drage het in geduld. Hij zitte eenzaam zoals het treurenden betaamt en zwijge zonder te morren, wanneer Hij hem een last oplegt.

Eenzaam zitten en stil zwijgen is het beeld van hem, die voor God zijn lijden brengt, Hem het lijden bekendmaakt en van Hem verwacht kracht en sterkte. Die niet van de mens en het mensenkind troost verwacht, maar van Hem, die hem dat lijden heeft toebeschikt.

Jod. Hij steke 1), zich verootmoedigende onder Gods machtige hand, zijnen mond zwijgend in het stof, zodat hij met zijnen gehelen mens betoont, dat hij zich buigt voor de alleen Wijze en Rechtvaardige, die macht heeft over alles, zeggende in de gedachten zijns harten: a) Misschien is er verwachting, dat de Heere te Zijner tijd uit de smart zal redden (Job 11:18. Jer. 31:17).

Hand. 8:22.

In het Hebr. Jittheen bèäfar pichoo. Beter: Hij legde zijn mond in het stof, Het beeld is genomen van de Oosterse gewoonte, om voor hoogaanzienlijken zich zo diep mogelijk te buigen, en heeft dezelfde betekenis als het stof kussen. De Dichter wil hier dus zeggen, dat hij, die door God gekastijd wordt, zich zo diep mogelijk voor Hem verootmoedige, opdat de Heere zich over hem ontferme en zijn lijden wegneme. Daarom volgt er: Misschien is er verwachting, n. l. dat Hij, ziende het waarachtig en diep berouw ook weer geneze, waar Hij geslagen heeft.

Jod. Ja hij lere eindelijk nog, wat het zwaarste is, smaadheden en lasteringen van mensen geduldig te dragen. Hij geve, gelijk Job en zo als de Knecht Gods, Jezus Christus, gedaan heeft (Job 16:10. Jes. 50:6. Matth. 5:39) in diepen ootmoed zijne wang, dien van de misdadigers, die hem slaat, hij worde zat van smaad, 1) hij verdrage, al moet hij ook smaad lijden tot verzadiging toe.

Hier vermeldt hij een tweede vrucht van geduld, n. l. dat de gelovigen, ook indien hun beledigingen worden aangedaan door de goddelozen, echter stil en gelaten zijn. Er zijn er velen, die zich aan God onderwerpen, wanneer zij Zijn hand gevoelen, d. i. om een voorbeeld aan te voeren, indien iemand met ziekte wordt bezocht, voelt hij, dat deze bezoeking hem van God komt. Indien de pest komt of hongersnood vanwege onregelmatig weer, dan ziet hij daarin de hand Gods. Velen gedragen zich dan geduldig. Maar indien de vijand hem overvalt, die hevig beledigt, barst hij weldra in deze woorden uit: Niets komt mij over, dan onder Gods bestuur, maar deze goddeloze vervolgt mij onbillijk. Hier toont derhalve de Profeet dat het geduld der vromen zich moest uitstrekken tot het verdragen van beledigingen.

Caph. Want de HEERE zal de Zijnen, dien Hij een kruis oplegt, niet verstoten in eeuwigheid 1).

Het zijn treffende en bijzonder troostvolle woorden, met welke de Profeet de diepte dor onuitsprekelijke barmhartigheid Gods opent, en waarmee hij zich en zijn volk vertroost, als wilde hij zeggen: Het is tegen Gods harte, dat Hij ons onder zulk een harde tucht moet houden en ons door de wereld moet laten bemoeilijken en beledigen. Maar hij doet het tot ons welzijn; niet om ons te verderven, maar om ons op te bouwen; niet om ons te bedroeven, maar om ons eeuwig te verheugen. Hij is niet gezind als we kinderen der mensen; wanneer die eens zijn begonnen toornig te worden is er geen einde aan. Maar God, hoewel Hij ons kastijdt, en Zijnen toorn, Zijnen ernst en Zijn gericht ons laat ondervinden, ontfermt Zich weer, zodra de mensen van harte zuchten over hun misdaad. Daarom moet men de tegenwoordige ballingschap niet beschouwen, als had Hij eeuwig verstoten en wilde Hij de gevangenis van Zijn arm volk niet meer afwenden.

Caph. Maar als Hij bedroefd heeft door allerlei nood en ellende, zo zal Hij Zich ontfermen, als de tijd komt en Zijn heilig doel met onze ziel is bereikt, dan neemt Hij de last weer af naar de grootheid Zijner goedertierendheden, zodat ten laatste, als de ziel terugziet, de ontferming veel groter is, dan Zijn toorn was (Ps. 30:6. Job 5:18. Jes. 54:8. Hos. 6:1).

Caph. Want Hij plaagt of bedroeft des mensen kinderen niet van harte; 1) het is voor Hem gene vreugde. Hij doet het alleen gedwongen, en als een werk, dat Hem leed doet, bestraft Hij de mensen om hun zonden, opdat hun ziel worde gered. (Jer. 32:41. Hand. 14:22. 2 Kor. 4:17)

In vs. 32 en 33 wijst de Profeet er op, dat de Heere God met zijn volk niet rechterlijk, maar Vaderlijk te werk gaat. Dat derhalve Zijne kastijdingen niet eeuwig zullen duren. Gelijk een rechtgeaard vader zijn kinderen niet bestraft of kastijdt met een opgeruimd gemoed, of uit lust om te plagen, maar als met een wenend hart, also kastijdt de Heere God zijn volk niet, omdat Hij er behagen in heeft het te doen, maar omdat het dienen moet tot heiliging des levens, opdat straks Zijn gunst te heerlijker worde genoten.

Ook met de diepste wegen heeft de Heere Zijne bedoelingen.

Lamed. Dat men al de gevangenen der aarde onder Zijne voeten verbrijzelt; wanneer zij in ballingschap gaan door oorlog en verovering van hun land, wanneer zij in de ketenen en boeien der zware verdrukkingen smachten;

Lamed. Dat men het recht eens mans buigt voor het aangezicht des Allerhoogsten, en de rechters also het recht verdraaien (Ex. 22:7, 9);

Lamed. Dat men in 't dagelijks leven enen mens door het geweld der machtigen en onrechtvaardigen verongelijkt in zijne twistzaak, gelijk wij dit zo menigmaal ondervonden, dat alles wat wij geleden hebben en waarover wij hebben geklaagd: zou het de Heere, de Alwetende en Rechtvaardige niet zien 1) en Hij er zich niet over bekommeren?

Merkt op, dat God, alhoewel hij mensen gebruikt als Zijn hand, of liever als werktuigen in Zijn hand, tot tuchting van zijn volk, Nochtans verre is van behagen te hebben in de onrechtvaardigheid hunner handelingen en in het kwaad dat zij aan hetzelve doen.

Alhoewel God zijn eigen oogmerk bevordert, door het geweld van goddeloze en onredelijke mensen, nochtans volgt daaruit niet, dat Hij dat geweld goedkeurt, gelijk Zijn verdrukt volk soms in verzoeking komt om te denken.

Wat de Profeet hier zeggen wil is niets anders dan dat alle lijden, ook dat van de mensen wordt aangedaan, staat onder Gods toezicht, dat er niets plaats heeft of het gaat naar Gods Raad en Zijn besluit, en dat derhalve Gods volk niet in de allereerste plaats klage over de gevolgen der zonde, maar over de zonde zelf.

Mem. a) Wie zegt wat, hetwelk geschiedt, wiens woord brengt iets tot stand, zo het de Heere niet beveelt? 1) Al wat wij van ellende en geweld door de ongerechtigheid en verdrukking van vijanden en volksgenoten hebben ondervonden, is niet op 's mensen bevel, maar onder Gods wijze toelating also geschied.

Ps. 33:9.

De mensen kunnen niets doen dan volgens Gods raad, noch zij hebben geen macht of goed gevolg dan dat steun van boven gegeven is. 's Mensen hart overdenkt zijn weg, hij maakt ontwerpen en heeft voornemens, hij zegt, hij zal zo en zo doen, maar de Heere bestuurt zijn gang geheel anders dan hij voorhad, en hetgeen hij gedacht en verwacht had gebeurt niet, tenzij het datgene is, wat Gods hand en raad er over bepaald had dat geschieden zou. De mensen zijn maar werktuigen, welke de grote God gebruikt en die Hij bestuurt, zoals 't Hem behaagt, in de regering van deze benedenwereld, en zij kunnen gene van hun oogmerken vervullen zonder Hem.

Mem. Gaat niet uit de mond 1) des Allerhoogsten het kwade en het goede? Geluk en ongeluk komen over de kinderen der mensen alleen volgens het bevel van Hem, die spreekt en het is er, die gebiedt en het staat er. Niets komt ons door het toeval over (Jes. 45:7. Amos 3:6).

Onder mond hebben wij te verstaan, het besluit Gods, wat God decreteert. En waar hier gezegd wordt, dat God het kwade en het goede decreteert en uitvoert, daar wil de Profeet niet zeggen dat God de Auteur is van het kwade, maar dat Hij de goddelozen met het kwade straft, over degenen, die van Zijn wet afwijken, het kwade brengt.

Ook de zonde is op zichzelf niet zelden een straf, welke de Heere God over de zondaar beschikt.

Mem. Wanneer dit dan zo is, dat alle ellende op aarde in de macht des Heeren staat, en zonder Zijnen heiligen en rechtvaardigen wil niets geschiedt, wat klaagt dan een levend mens? 1) zo lang hij in zijn leven, zo lang hij op deze aarde vol schuld en zonde is, over de smarten, die hem wedervaren, alsof hem iets zeldzaams wedervoer, dat niet door de rechtvaardigen wil van God ware geregeld? Een ieder klage van wege zijne zonden, om welker wil de Heere hem dat heeft moeten laten overkomen, en kere met waar berouw tot de Heere, de alleen Rechtvaardige, zo zal hij spoedig van zijnen last worden ontheven.

"Wie zegt wat, hetwelk geschiedt, zo de Heere het niet beveelt?" Dat is een kostelijk woord. Vooreerst zijn alle tegenstanders, hoe listig ook hun aanslagen zijn, toch slechts de boden van mijnen Heer en Zijne knechten, die Hem moeten dienen, wanneer Hij bedoelingen der liefde met hen heeft. Luther zegt terecht: "God verstaat meesterlijk de kunst, om de enen zondaar door de anderen te kastijden. " Vervolgens: spoedig moet zich het oog van de gedachten en bedoelingen van alle wederpartijders afwenden tot de gedachten der liefde, die mijn Heere daarbij heeft, zo als David zingt: Hij dekt mijne tafel voor het aangezicht mijner vijanden, en vult mijnen beker. Terwijl zij woeden en beraden is men goedsmoeds en zegt: Ik weet het, dat wat God mij wil doen toekomen, geen schepsel weren kan. Zo is er dan voor mensen op aarde slechts één ongeluk, en dat is de zonde.

Gods almachtige regering en Zijne wonderbare Voorzienigheid strekt zich uit over alles, wat ooit bij de mensen geschiedt of geschieden kan. Alles wat goed en recht is en bij de mensen plaats heeft en door hen gedaan wordt beveelt God. Hij laat het geschieden, bevordert en beloont het ook, zo als dat in 't bijzonder uit de leer der wet en daarmee verbondene beloften duidelijk is. Niet dat Hij een welgevallen in de zonde zou hebben, of de mensen er heimelijk toe zou dringen, of de mensen tot zonde beschikken. Dat zij verre. Maar Hij weet ze wel; aller mensen boosheid is Hem bekend, en niets daarvan is verborgen, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht, zodat Hij ze wel opmerkt en te Zijner tijd zal oordelen. Meent gij, dat iemand zich zo heimelijk voor Mij zou kunnen verbergen, dat Ik hem niet zag, zegt de Heere? Gene zonde of ongerechtigheid is dus de Heere verborgen, daar de ogen des Heeren veel helderder zijn dan de zon en alles zien wat de mensen doen en ook in de verborgen hoeken zien. Gelijk voor God, de Heere, alle zonden en boosheid der mensen openstaan en niet verborgen zijn, zo verbiedt Hij ze ernstig, en hoewel Hij ze om bijzondere redenen bestuurt en laat geschieden, zo heeft Hij er noch lust noch welbehagen in, maar Hij heeft er een ernstigen afkeer van, zij zijn voor Hem een gruwel.

Het klagen over de tegenspoed en de straf van de zonden en niet over de zonden zelven, komt voort uit een boos, verstokt en onboetvaardig hart, hetwelk weigert zijn schuld en

goddeloosheid te erkennen en daarvan afstand te doen. In zulk een klagen ziet de zondaar zich zelf te verschonen en God van hardigheid, onbarmhartigheid en onrechtvaardigheid te beschuldigen, als handelde Hij met hem al te ongenadig en te gestreng, en als hadden zij zulke harde behandeling niet verdiend.

Het klagen over de zonde bestaat echter hierin, dat men zijne zonde en ongerechtigheid tegen des Heeren wet kent, en van zijn schuldigheid en goddeloosheid ganselijk overtuigd is; dat men over zijne zonden voor God innig beschaamd en verlegen is; dat men zich zelf ten enenmale schuldig verklaart en waardig al die plagen en oordelen; dat men ook met een smartelijke droefheid en oprecht berouw over zijne zonden is aangedaan; dat men al klagende en wenende zijne zonde met ootmoed voor God belijdt; dat men ook al klagende en wenende zijne zonden belijdt voor elkaar, en eindelijk dat men in nederigen ootmoed en geloof bij God, de Heere, aanhoudt om genade, vergeving en verlossing.

40.

III. Vs. 40-54. In het voorgaande sprak de Profeet duidelijk uit, dat alle klachten over geledene smarten ijdel en vruchteloos zijn, ja zelfs Gode mishagen, wanneer zij niet uit de erkenning van de bron der droefheid, de zonde en uit berouw daarover voortkomen. Nu belijdt hij in de naam van alle gelovigen in Israël de zonde, welke de Heere vertoornd heeft. De erkenning van schuld dringt tot het gebed om ontferming, hetwelk de Profeet vervolgens tot de Heere opzendt. De klacht over de wreedheid der vijanden, en over de diepe ellende, waarin het ganse volk verzonken is, welke de Profeet daarop weer verheft, klinkt nu uit droefheid naar God geheel anders. Die hoofdtrek is niet meer woeste scheurende smart, maar boetvaardige aanklacht van zichzelf. Hij zelf, die er zijn leven aan gewaagd heeft, om Zijn volk te redden, en het diepste medelijden gevoelt met dat ongeluk, wil stromen van tranen over die ellende wenen, totdat de Heere des hemels het aanziet. In die droefheid over het ontzaglijk ongeluk van zijn volk, spreekt hij nogmaals over de vervolgingen en het lijden, waaraan de vromen waren blootgesteld, en welke een bijzonder duidelijk teken waren van het diepe ongeluk des gehelen volks.

Nun. Daarom laat ons ons opmaken, en in plaats van tegen de Heere en Zijne oordelen te morren, liever onze wegen onderzoeken en ons ganse leven, onzen wandel, door onze woorden, werken en gedachten aan de duidelijken spiegel van Zijne heilige wet voor te houden, doorzoeken, {1} en, als wij daarbij, hetgeen niet anders kan zijn, onzen groten schuldenlast met diep leedwezen erkennen, zo laat ons met ons ganse hartwederkeren tot de HEERE, van wien wij zijn afgeweken.

{1} Hij zegt derhalve dat dit het enige middel is in tegenspoeden, indien de mensen zich ijverig onderzoeken en overwegen wat zij verdiend hebben. Tegelijk verbindt hij er de wederkering mede, dewijl zij niet blijven staan, die ernstig met de vreze Gods zijn beziel, bij hun onderzoek, maar hoger stijgen, dewijl nu God hun tot de weg terugroept, wanneer zij erkennen, dat zij van Hem zijn vervreemd, en de toevlucht nemen tot Zijn mededogen, vervolgens zich zelf mishagen van wege hun zonden en zoeken te geraken tot nieuwigheid des levens. Alzo schrijft onze Profeet ons een zekere orde voor, opdat wij geheel ons eigen

leven uitblussen; vervolgens door de vreze Gods aangeraakt, tot Hem terugkeren, dewijl, terwijl Hij gestreng met ons handelt, tegelijk ons vriendelijk nodigt, door immer vergiffenis aan de zondaren aan te bieden.

De Profeet voert derhalve de Kerk hier in als schuldbelijdende tot de Heere wederkerende. De wegen onderzoeken en doorzoeken, wil toch niet anders zeggen, dan belijden dat de Heere recht is in al Zijn weg en werk, dat het was om eigen schuld en om eigen zonden, dat de Heere zo gestreng met haar handelde, maar ook dat er alleen heil was te verwachten in het wederkeren tot de Heere, in het terugkeren tot de Heere, in het wandelen op Zijn wegen en het betrachten van Zijn wil.

Met deze woorden wekt de Profeet, en door de Profeet de Kerk zich op tot gebed, en wel tot schuldbelijdend en genade begerend gebed. God vergeeft de zonde en delgt de schuld uit op ootmoedig gebed, op zulk een gebed, waarin het recht Gods erkend wordt en de zondaar zich op het diepst vernedert. Op zulk een gebed, hetwelk de Heilige Geest uit het hart doet oprijzen en op de lippen brengt. Hij vergeeft uit vrije genade, om de Borggerechtigheid van Christus Jezus, maar niet zonder waar berouw en geloof.

Nun. Laat ons onze harten opheffen 1), mitsgaders de handen met gebed en smeking om ontferming en vergeving, tot God in de hemel, de Almachtige, dat Hij op ons nederzie en ons hulp zende, zeggende:

Het bidden leert ons onze onwaardigheid, en dit is ene heilzame les voor hoogmoedige schepselen, gelijk wij zijn. Indien God ons Zijne weldaden gaf zonder ons te noodzaken er om te bidden, dan zouden wij onze armoede nooit gevoelen, maar een waar gebed is ene opsomming van behoeften, ene lijst van noden, ene openbaring van verborgen armoede. Het gebed is een toevlucht nemen tot de Goddelijken overvloed en ene belijdenis van menselijk gebrek. De gezondste toestand van de Christen is, voortdurend ledig in zichzelf en gedurig afhankelijk van de Heere te zijn, ter vervulling zijner behoeften, altijd arm in zich zelf en rijk in Jezus; zelf zwak als water, maar machtig in God om kloeke daden te doen; en van daar de nuttigheid van het gebed, dat God aanbidt, en het schepsel op zijne plaats, d. i. in het stof legt. In zich zelf reeds, en afgezien van het antwoord, dat wij ontvangen, is het gebed ene grote weldaad voor de Christen. Gelijk de hardloper door dagelijkse oefening zijne krachten tot de wedloop vermeedert, zo verkrijgen wij door de geheiligden arbeid des gebeds de nodige kracht tot de groten wedloop des levens. Het gebed scherpt de vleugelen van Gods jonge arenden, opdat zij leren zouden zich boven de wolken te verheffen. Het gebed gordt de lendenen van Gods strijders, en zendt hen naar de strijd met krachtig gespierde leden. Een ernstig bidder treedt uit zijne binnenkamer, gelijk de zon uit het oosten verrijst, vaardig als een held om het pad te lopen. Het gebed is de opgeheven hand van Mozes, die de Amalekieten beter dan het zwaard van Jozua verslaat; het is de pijl, dien de Profeet uit zijne kamer schoot, als een voorteken van de nederlaag der Syriërs. Het gebed wapent de menselijke zwakheid met Goddelijke kracht; het verandert de dwaasheid der mensen in hemelse wijsheid, en schenkt de vrede Gods aan beangstigde stervelingen. Wij weten niet, waar toe het gebed niet in staat is! Wij danken U, o God dat wij toegang hebben

tot de troon der genade. Het is een heerlijk bewijs Uwer goedertierenheid; leer ons daarvan het rechte gebruik maken.

Nun. Laat ons uit éénen mond en uit één hart alleen zeggen: Wij hebben uwe heilige geboden overtreden, en wij zijntegen U weerspanning geweest, daarom hebt Gij, die rechtvaardig en heilig zijt, en gene goddeloosheid in Uw volk kunt dulden, niet gespaard. Uwe straffen en oordelen niet teruggehouden (Ps. 106:6. Dan. 9:5).

Samech. Gij hebt Uw heilig aangezicht voor ons verborgen, en ons naar Uwe vergeldende gerechtigheid met toorn bedekt, en Gij hebt ons vervolgd: Gij hebt ons gedood, door het zwaard der vijanden, door honger en pest (Jer. 29:18), Gij hebt niet verschoond.

In het Hebr. Saccothah baäaf. Beter: Gij hebt U in toorn gehuld, m. a. w. : Gij hebt Uw aangezicht bedekt in toorn, d. i. Gij hebt Uw aangezicht voor ons in toorn verborgen. Hetzelfde wat de dichter in Ps. 27:9 afsmeekt dat God niet doen moet. Het is schier hetzelfde als wat ook in het volgende vers gezegd wordt van het zich bedekken Gods in een wolk. Gods aangezicht was voor Zijn volk verborgen vanwege hun zonde en schuld. Het straalde hun niet verzoenend en vergevend, maar straffend en kastijdend tegen.

Samech. Gij hebt u en Uw genadig aangezicht met ene wolk 1) bedekt, zodat er geen gebed om verschoning en hulp doorkwam, dewijl wij zolang naar Uwe vriendelijke en ernstige roepstem niet gehoord hadden (Jes. 59:2).

De Profeet bevestigt hier hetzelfde, maar met verandering van woorden. Wederom herhaalt hij het woord van bedekken, maar opdat de betekenis te helderder en duidelijker zou zijn, zegt hij: in een wolk. Hij wijst eenvoudig aan, dat er een wolk is tussen gesteld, opdat God de Joden te vrijer zou straffen, zoals zij verdiend hadden. Een weinig anders zegt de Profeet Jesaja, maar met dezelfde bedoeling: De hand Gods is niet, zegt hij (Jes. 59:1 en 2 1), verkort, noch Zijne oren zwaar om te horen; maar uwe zonden maken een scheiding tussen u en God. Het is niet twijfelachtig of Jesaja wil hetzelfde als onze Profeet zeggen. Dat God n. l. niet Zijn natuur heeft veranderd en daarom, waar Hij scheen te woeden tegen zijn volk, de oorzaak aan de zonde moet worden toegeschreven, dewijl God altijd Zich zelven gelijk blijft. Wij weten wat er in de Psalm gezegd wordt (Ps. 65:3): Gij zijt God, die het gebed hoort. God is derhalve altijd geneigd om het gebed te verhoren. Vervolgens is Hij krachtig genoeg om hulpe te verschaffen, maar de scheiding is er vanwege onze zonden. Zo ook zegt nu de Profeet dat er een wolk tussen gesteld is.

Pe. Al onze vijanden triomferen over ons en hebben hunnen mond honend en spottend tegen ons opgesperd (Hoofdst. 2:16).

Pe. De vreze en de kuil 1) zijn over ons gekomen, de verwoesting en de verbreking (Jer. 48:43). Wij zijn uit de ene ellende in de andere gekomen, de ene slag volgt op de andere 1).

Zo leren wij de zonde van harte vijand worden. Want wie zou daarover niet moeten klagen, daar de zonde ons allerlei ellende berokkent. Daarom is de allergewichtigste en allerveiligste

weg, waarop wij tijdelijk en eeuwig van de zonde en van alle daaraan verbondene ellende gered worden, dat wij ons tot de Heere bekeren, onze handen ten hemel heffen en spreken: Wij, wij hebben gezondigd, wij zijn ongehoorzaam geweest, daarom hebt Gij niet gespaard. En hier zal zich niemand rein voorstellen, alsof wel anderen schuldig waren, maar hij geen water had troebel gemaakt. Hij zal zichzelf mede insluiten, zo als ook hier Jeremia zichzelf niet uitsluit, en zijne zonde evenzeer als de andere Joden belijdt. Voor God is niemand onschuldig, als voor wien de hemelen niet rein zijn, en in Zijne engelen vindt Hij wat te berispen is. Daarom hebben ook vrome, heilige mensen zich niet afgezonderd van zulk ene belijdenis hunner eigene zonden. Maar wanneer het gebed en de belijdenis van zonde Gode aangenaam zal zijn, wordt er gevorderd, dat niet alleen de mond bidt, maar gelijk Jeremia zegt: hart en handen moeten ten hemel worden verheven; want wanneer alleen de mond bidt en het hart er niet bij is, acht God dat geesteloze gebed even zo weinig als de gebeden der Farizeën en der heidenen.

In het Hebr. *Fagad wafagath*. Een geliefkoosde uitdrukking van Jeremia, zie Jer. 48:43, om de allerschrikkelijkste ellende aan te duiden en de allernaarste beroering. Alles is verloren, wil hij er mee zeggen. Onze nationaliteit, ons volkbestaan, alles is weg. Wij zijn aan de heidenen, aan de vijanden overgeleverd, en dat als straf vanwege onze zonden, omdat het aangezicht Gods in toorn tot ons gekeerd is, vanwege onze ongerechtigheden.

Pe. Ik, Uw Profeet, had zo gaarne mijn leven gegeven, om het arme verleide volk te redden en uw rijk weer te bouwen, maar met waterbeken van tranen loopt mijn oog neer; zo groot is mijne smart van wege de breuk der dochter mijns volks, waartoe de zonde hare ziel heeft laten komen en die door Uwe straffen is teweeg gebracht.

Ain. Mijn oog vliet rusteloos van tranen, en kan niet ophouden met wenen, omdat 1) er gene rust is;

Beter: zodat, zodat de betekenis is: rusteloos. Dit geeft aan niet alleen de grootte der smart, maar ook de grootte der ellende, waaraan geen einde kwam. Dewijl aan de ellende geen einde kwam, was er ook geen reden om op te houden met wenen. Het was echter geen murmurereend wenen, maar tegelijk een zuchten tot de Heere om uitkomst.

Ain. Totdat het de HEERE van de hemel aanschouwe, hoe groot de nood van Zijn volk is en het zie 1) in ontferming, totdat Hij de wolk van Zijnen toorn weer heeft weggedaan, en Zijn aangezicht weer heeft laten lichten.

Dit duidt aan, dat zij overtuigd waren dat Gods genadig aanschouwen van hen in hun ellende, ene krachtige herstelling in al hun bezwaren zou teweeg brengen. Indien God, die Zich zelve nu met een wolk bedekt, alsof Hij geen kennis nam van onze droefenissen, maar weer te voorschijn kome, dan zou alles wel zijn; indien Hij ons ziet, zullen wij behouden zijn. Hoe slecht ook de zaak zij, een gunstige aanblik van de hemel zal alles terecht brengen. 2e. Dat zij hope hadden, dat Hij eindelijk nog eens in genade op hen zou nederzien en hen verlossen; ja, zij nemen het voor toegestaan dat Hij het zal doen, hoewel Hij lang twist, zal Hij niet eeuwig twisten, hoewel wij verdienen dat Hij het deed.

Ain. Mijn oog, dat onophoudelijk weent, doet mij zeer en vermeerdert de zielesmart in mij, het doet mijne ziele moeite aanvan wege de ontzettende ellende mijns volks, van wege al de dochteren mijner stad Jeruzalem, die door haar beklagenswaardig lot het gehele ongeluk ten duidelijkste openbaren, zo als zij zonder bescherming de vijand tot smaad waren overgegeven.

Tsade. Ach, welk een storm van lijden trof mij met alle vromen, die des Heeren wil en Zijne gerichten erkenden, en ons voor Hem verootmoedigden. Welk een lijden overkwam ons van allen, die in hoogmoed huns harten zich niet wilden buigen en de bekering verwierpen. Deze, die mijne vijanden zijn zonder oorzaak, en die zowel onder de groten en machtigen als onder de geringen des volks gevonden worden, zowel priesters als valse profeten, hebben mij met alle gelovigen, zo lang Gods gerichten naderden en duurden, tot op dit uur, in 't geheim en in 't openbaar, als een vogeltje dapperlijk gejaagd, hoewel ik hun toch gene reden had gegeven om mij te haten en te vervolgen (Ps. 11:1).

Tsade. Zij hebben mijn leven in enen of door eenkuil uitgeroeid; zij stortten mij in enen kuil, om daarin mijn leven te vernietigen (Jer. 38:6), en zij hebben een steen op mij geworpen, als op enen verrader en godslasteraar.

Wat de Profeet hier zegt is niet zo zeer een klagen over eigen lijden alleen, maar meer een klagen over de ellende, die Gods volk is aangedaan, zowel van de Heidenen als van de vijandige Joden. Hij herinnert wel aan wat hem persoonlijk is wedervaren, maar wat hem persoonlijk wedervoer, is tevens beeld van wat de Kerk is aangedaan.

Tsade. De wateren van doodsangst en grote bedroefdheid der ziel, zwommen over mijn hoofd (Ps. 69:2 v. 124:4 v. 42:8 ik zei in mijn hart: Ik ben afgesneden 1) van alle menselijke en Goddelijke hulp; ik zal met smart heengaan en het land der levenden niet wederzien (Ps. 31:23; 88:6).

Wij zien dikwijls dit, dat de gelovigen klagen dat zij door God zijn verlaten, dat God in de hemel slaapt, of slaperig is of van hen afgekeerd is. Dit alles moeten wij terugbrengen tot het vleselijk gevoelen. Terwijl dan de gelovigen hun ogen op de gevaren slaan, en de dood hun tegenkomt, beven zij niet slechts, maar worden zeer bang en zinken in.

Ondertussen kunnen zij alleen door het geloof, tegen alle beproevingen stand houden. Zo derhalve moet deze plaats opgevat worden, dat de Profeet vaststelde dat hij verloren was, n. l. voor zover hij kon oordelen naar het tegenwoordige er toen geen hoop voor de kerk overbleef. Maar wij zien ook dat de Profeet zich niet aan de wanhoop heeft prijsgegeven.

Duidelijk is hier ook bij dan Profeet een strijd tussen vlees en geest. Als hij op zich zelf ziet als hij op de omstandigheden let, als hij de vijanden in ogenschouw neemt, ziet hij niets dan ellende, dood en verderf, maar ziet, als door Gods genade hem een blik wordt gegeven op wat God doen kan, op wat Hij altijd is geweest en zal zijn, doemt het geloof weer op en wendt hij zich vol vertrouwen tot de Heere HEERE, bij Wien er uitkomsten zijn tegen de dood. Van het eerste is vs. 54, van het laatste het volgende vers een duidelijk bewijs.

55.

IV. Vs. 55-66. Even als de eerste en tweede klaagzang, zo sluit ook de derde met een innig gebed, om aan te tonen, hoe elke ware, Gode welgevallige klacht, elke, die uit de diepte komt, noodzakelijk tot de Heere leidt en eindigen moet met een uitstorten des harten voor God. Na de boetvaardige klacht van de Profeet over alles, wat zij gedurende de gerichten des Heeren hadden ondervonden, verheft zich nu de ziel tot gebed om redding uit de nood, en om het rechtvaardig gericht der vergelding aan de vijanden van Gods volk. Het vertrouwen van de Profeet op de verhoring van zijn smeken is zo van harte en vast, dat hij de hulp en redding reeds als verschenen ziet en voorstelt.

Koph. HEERE! ik heb steeds met een boetvaardig en gelovig hart Uwen Naam aangeroepen 1). O God van Uw volk, dat Gij U verkoren hebt! Ik heb tot U gebeden uit de ondersten kuil, uit de kuil des grafs, waarin Uwe hand mij had geworpen.

Wij kunnen door dit ganse kapittel heen, ene worsteling in het gemoed des Profeets opmerken tussen het gevoel en het geloof, tussen vreze en hope; nu klaagt hij en dan vertroost hij zich, nu stelt hij zijne vertroosting uit en dan keert hij weer tot zijne klachten, evenals de dichter in de 42sten Psalm. Maar evenals daar, zo behoudt het geloof hier het laatste woord en komt er als overwinnaar af, want in deze verzen besluit hij met enige vertroosting.

Op twee voornamen dingen wijst de Profeet hier in deze verzen. Vooreerst op de ondervinding van Gods goedheid, ook te midden van zijn verdrukking. Hij wijst op de gebedsverhoring hem geschonken, op het wegnemen der vreze. Haar vervolgens ook op Gods Rechtvaardigheid en op Zijne Alwetendheid, waarop de Profeet een beroep doet.

Uit de lieflijke zegeningen, welke Hij heeft ondervonden, neemt hij vrijmoedigheid om zich bij vernieuwing tot Hem te wenden en uit de wetenschap, dat hij met een Rechtvaardig God te doen heeft, besluit hij dat de Heere hem eindelijk zal verlossen uit al zijn ellende.

Koph. Gij hebt, ik geloof het vast, ik weet het, Mijne stem gehoord, die uit de diepte van den doodsnoed tot U schreide; verberg Uw oor dan ook verder niet voor mijn zuchten, voor mijn roepen om hulp.

Koph. Gij hebt U genaderd, Gij waart nabij ten dage, als ik U aanriep (Ps. 145:8). Gij hebt door Uwen Heiligen Geest mij ter vertroosting gezegd: Vrees niet 1) voor uwe vijanden en wederpartijders, wees onverschrokken in bestendig vertrouwen op Mijne Goddelijke hulp, en wacht getroost op Mijne verlossing.

Tot zulk een innig gebed worden wij door ons lijden als met enen stormklok opgewekt. Het volk van God erkent het, dat het in de hoogsten angst is geweest en in de groeve des verderfs bijna geheel tot de bodem toe was gezonken, maar toen de naam des Heeren heeft aangeroepen en verhoord is geworden. Zo dikwijls nu God iemand in de kuil werpt, dat is in een lichamelijk ongeluk: of in geestelijke smart laat zinken, zo dikwijls moet hij denken, dat hij daardoor tot gebed wordt aangemaand, dat hij zijn hart tot God moet verheffen en Hem

met zuchten en smeken moet aanroepen. Dat is ook het bijzondere nut van het lijden en de beproeving, dat wij mensen daardoor gedreven worden om God te zoeken en Hem ernstig aan te roepen. Van dienzelfden zegen getuigt de dierbare, heerlijke Profeet Jesaja (Hoofdst. 26), als hij zegt: "Heere! in benauwdheid hebben zij U gezocht; zij hebben hun stil gebed uitgestort, als Uwe tuchtiging over hen was. Behalve onze nood moet ons ook tot het gebed drijven de grote zegen, dien wij daarvan hebben. Want zodra de mens ernstig begint te bidden, openbaart zich de lieflijke troost des Heiligen Geestes, die aan onzen geest getuigenis geeft en een levendig vertrouwen in onze harten opwekt, dat wij niet moeten vrezen, dat God zal helpen, dat God zal aanschouwen en verzachting geven, ook ten laatste de last des kruises zal afnemen. Niet alleen ontvangt de mens in het gebed vertrouwen op God, en wordt hij verzekerd, dat Hij hoort en Zijne oren opent naar zulk zuchten en geschrei, en dat Hij nabij degenen is, die Hem aanroepen, maar eindelijk ondervindt hij ook hulp en redding ter gelegener tijd, zodat hem ook in deze wereld zijn kruis wordt ontnomen, of wanneer het Gods wil is, dat hij het tot in de dood draagt, zo moet het hem toch tot een heilig en nuttig kruis gewijd worden, daar dengenen, die God liefhebben, alle dingen moeten medewerken ten goede.

Het gebed des rechtvaardigen is een sleutel des hemels; het gebed stijgt op, de ontferming Gode daalt neer.

Resch. HEERE! Gij, de beste Helper, hebt de twistzake mijner ziel getwist alles, wat mijn heil, leven en welvaart aangaat, tot het rechte einde geleid, Gij hebt mijn leven verlost van al het dreigende verderf, en zult het ook verder doen. (Ps. 103:4).

Merk op hoe beslist de Profeet spreekt. Hij zegt niet: Ik hoop, ik vertrouw, ik denk soms dat God mijne twistzake getwist heeft, maar hij spreekt hiervan als een onbetwistbaar feit. Gij hebt de twistzake mijner ziel getwist. Laat ons met de hulp van de genadigen Trooster de twijfelingen en angsten van ons werpen, die onzen vrede en onze rust zo dikwijls storen. Laat dit ons gebed zijn, dat wij bevrijd mogen worden van de harde en ruwe stem der vermoedens en verdenkingen, om met de klare en welwillende stem van ene volkomene verzekerdheid te spreken. Bemerkt hoe dankbaar de Profeet spreekt, en al de eer aan God alleen geeft. Gij ziet dat er geen woord is betreffende hem zelf of zijne eigene gebeden. Hij schrijft zijne verlossing in genen dele aan mensen toe, en nog minder aan zijne eigen verdiensten; maar hij zegt: Gij-o Heere, Gij hebt de twistzake mijner ziel getwist. Gij hebt mijn leven verlost. Een dankbaar gemoed moet altoos door de Christen aangekweekt worden; in het bijzonder moeten wij na verlossingen de Heere een lied zingen. De aarde moest een tempel zijn, vervuld met de lof van dankbare gelovigen, en elke dag moest een wierookvat zijn, vervuld met de lieflijken geur der dankbaarheid. Hoe vrolijk schijnt Jeremia te zijn, terwijl hij des Heeren goedertierenheid verhaalt. Hoe zingt hij op verhoogden toon. Hij is in de diepsten kerker geweest en is zelfs nu geen ander dan de wenende Profeet; en toch, in dat zelfde boek dat de Klaagliederen genaamd wordt, horen wij een lied, zo helder als het gezang van Mirjam, toen zij met trommelen en luiten uitging, en als de stem van Deborah, toen zij Barak met triomfkreten der overwinning tegemoet ging, het is de stem van Jeremia, die naar de hemel opstijgt. Gij hebt de twistzaken mijner ziel getwist; Gij hebt mijn leven verlost. O, kinderen Gods, zoekt een levendige ondervinding van des Heeren goedertierenheid, en wanneer gij die

ontvangen hebt, spreekt er met beslistheid van, zingt een dankbaar lied, verheft een triomfgezang.

Resch. HEERE! Gij hebt gezien de verkeerdheid, die men mij aangedaan heeft, den overmoed der vijanden van Uw volk; oordeel mijne rechtzaak tegenover hen.

Resch. Gij Alwetende! hebt al hun onrechtvaardige wraak gezien, al hun zo listige en heimelijke gedachten van wraak tegen mij. 1)

Hij beroept zich op Gods kennis van de gebeurde zaak, hoezeer spijtig en kwaadaardig zijne vijanden waren. De boosheid dien zij tegen hem hadden, hoe zij verlangen mij kwaad te doen, alsof het was bij wijze van wedervergelding voor enig groot ongelijk dat ik hun aangedaan had. Merkt hieraan: wij moeten overwegen tot onze schrik en waarschuwing, dat God alle de wraakzuchtige gedachten weet, die wij in onze harten tegen anderen hebben, en daarom zulke gedachten bij ons niet laten vernachten, en dat Hij ook al de wraakzuchtige gedachten weet, die anderen zonder oorzaak in hun harten tegen ons hebben, en dat wij daarom niet bevreesd voor hen moeten zijn, maar het aan Hem overlaten om ons tegen hen te beschermen.

Schin. HEERE! Gij hebt toch hun dagelijkssmeden gehoord en al hun honende en smadende gedachten, die niet zo zeer tegen mij waren, als wel tegen Uwen heiligen naam.

Schin. Aanschouw in 't bijzonder hun zitten en opstaan. Wat zij ook doen, ik ben hun snarenspeel, in hun liederen verheugen zij zich over mijne grote door hen veroorzaakte ellende.

Thau. Daar er dan aan al die misdaad en overmoed, trotsheid en boosheid geen einde is, zo maak U op. HEERE! geef hun weer die vergelding, doe hun naar de misdaad aan uw uitverkoren volk, naar het werk hunner handen. Gij immers zijt de Wreker van alle boosheid en de Verlosser van Uw volk.

Thau. Geef hun een deksel des harten, verblind ze, en stort ze daarna in het verderf (Ps. 28:4); Uw vloek zij over hen van de hemel, zodat zij geheel te gronde gaan!

Thau. Vervolg ze met toorn, en verdelg ze van onder de hemel des HEEREN, opdat hun naam te niet ga, zo ver Uwe wereldheerschappij reikt.

Dit is het gebed van Gods volk tegen hun vijanden, wederpartijders, drijvers en vervolgers. Wij moeten echter niet denken, dat zij uit menselijke wraakgierigheid hebben gebeden, maar uit een Goddelijken ijver voor God op Zijn woorden uit liefde voor Zijne kerk op aarde. Want daar zij te doen hadden met onboetvaardige, verstokte, openlijke vijanden van God en Zijn volk, die uit duivelsen hoogmoed en boosheid God verachten en Zijne heilige kerk onder een hard juk gevangen hielden, hun alle leed aandeden, en in hun bittere droefheid hen met bitteren hoon belachten, zo is hierop Gods volk in rechtmatigen ijver ontbrand, om zulk een ernstig gebed tegen hun woeden tot de rechtvaardigen, almachtigen Rechter op te zenden.

Zij doen dit, opdat de ere Gods mocht worden gered, en aan de overmatigen hoogmoed dezer lieden een einde komen. Dit gebed verkreeg dan ook zijne verhoring, toen de Babyloniërs met hun monarchie en heerlijkheid door de Perzen en Meden van onder de hemel verdelgd zijn, en al hun pochen en spotten is geëindigd.

Dit zij echter tot schrik van zulke bittere vijanden, vervolgers en tyrannen der kinderen Gods, en tot vertroosting van de kerk Gods van alle bedroefde, beledigde harten opdat zij weten, dat God hun zaak zou leiden, en als een rechtvaardig Rechter Zich ernstig hun zaak zou aantrekken. Eens toch zal er een tijd komen, dat het spel zal worden omgekeerd, de verdrukkers wederom verdrukt zullen worden, daarentegen alle verdrukten, die hun zaken in Gods hand hebben gesteld, eeuwig zullen getroost worden. In afwachting daarom van deze algemene verandering, kunnen en moeten de godvruchtigen in de tijd van droefheid geduld hebben, hun zaken Gode overgeven, totdat deze eens aan al de misdadige macht der goddelozen een einde maakt, en de Zijnen van alle kwaad verlost, waar alle smaad van hen zal worden afgewend, en alle tranen van hun aangezicht zullen worden afgewist, en de geledene smaad door heerlijkheid, de ondervondene droefheid door vreugde en eeuwige hemelse zaligheid zal worden vergoed.

Wat hier de gelovigen in Israël baden, of de Profeet in hunnen naam tegen het wereldrijk, dat God en Zijn rijk haatte, mag en moet de kerk eveneens bidden tegen de macht der wereld die haar haat, en tegen alle goddelozen, spotters en tirannen, en zij bidt het ook dagelijks in de bede: verlos ons van de boze, wanneer het gebed maar voortkomt uit een hart, dat zich voor God kent als alle straffen en gerichten verdiend hebbende, en het gebed uit de diepte des harten voortkomt. Wie niet eerst heeft gebeden: "vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren, " die mag ook niet bidden: "Verlos ons van de boze. " Onder die voorwaarde is echter het gebed door de Heere geëist en is Zijne belofte zeker. De kerk bidt dan niet om de verdoemenis der arme verleide zielen in het goddeloze rijk der wereld, maar om uitroeiing der goddeloosheid en der tirannie tegen de kinderen Gods, in de grond der zaak tegen de duivel zelven.

De opwekkingen van de Profeet Jeremia voor zijne tijdgenoten gesproken, mogen ook voor ons nuttig zijn, omdat wij onszelfen nauw, ja zeer nauw onderzoeken moeten, de kennis van onze behoefte en van de drang der ziele behoren uit te drukken in het wederkeren tot de Heere, in het biddend opheffen onzer handen tot Hem, en in welmenend schuld belijden voor Hem (vs. 40-42); dan moge al de nood hoog klimmen en bang worden; dan mag het schijnen dat er geen gebed door de wolken dringen kan, en dat de hand des Heeren zwaar op ons volk, ook zelfs op de godvruchtigen en op de leraars rust, des Heeren doel blijft heilig en zal heerlijk bereikt worden; want terwijl Hij Zijne majesteit verheft in het rechtvaardig straffen der boosdoeners, die onbekeerlijk waren, zal Hij door loutering heiligen, Zijn oog op al Zijne gunstgenoten blijven vestigen, en hun sterkte zijn; also wordt zijn naam verheerlijkt, also komt zijn koninkrijk, en terwijl Jezus Christus leeft en regeert, zo maakt Hij allen dienstbaar aan de bereiking van het grote doel van God: de redding en zaliging van vele verlorene zondaren, en de verbreiding van Zijne eeuwige eer in deze.

Wat de Profeet hier uitspreekt is het in toepassing brengen van het woord des Heeren: Mij komt de wrake toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. De Profeet wil zich zelf niet wreken, maar geeft de wrake over aan de Heere God, wetende dat Hij een rechtvaardig Rechter is.

Het is geen persoonlijke wraak waarom hij vraagt, maar die van de Heere God zelf, om de moedwil de vijanden tegen Zijn volk gepleegd.

HOOFDSTUK 4. KLACHT OVER DE

ELLENDEN DER JODEN.

Het was ene ervaring van de zwaarsten maar ook gewichtigsten aard, die Jeremia en de gelovigen in Israël bij en ten gevolge van de verwoesting van het rijk Gods en van Zijn volk in hun hart hadden gemaakt, en welke Jeremia in aller naam in het derde klaaglied had voorgesteld, namelijk de zegenrijke overwinning der verzoeking, waartoe hun het ondervonden leed had geleid, het indringen in de schuld van het eigen hart en het doordringen tot de rust en de vrede in God. De grote, eeuwige winst, welke zij uit deze ervaring hadden verkregen, is in het vierde klaaglied duidelijk op te merken. De diepe smart over het ongelukkig volk en de verwoesting van Zion, even als de klacht, waarin zich deze uitspreekt, is nu van geheel anderen aard, rein, geheiligd door de oprechte erkenning van schuld en door boete doortrokken van het vaste vertrouwen, dat de Heere Zijn verbond met Israël niet voor eeuwig had opgeheven, dat de heerlijke beloften der toekomst niet verloren waren, dat in tegendeel een tijd zou komen, in welken aan het zwaar gekastijde volk de zonden vergeven zou worden en de straf opgeheven. Het grote onderscheid tussen de klacht in dit lied, en die in

en 2 en het begin van het 3e lied, is dit, dat in ons lied het ongeluk, dat over Jeruzalem is gekomen, als ene welverdiende straf over de zware zonden van zijne bewoners wordt voorgesteld. Uit dezen grondtrek van ons gehele lied, waarin een gewichtige vooruitgang tot de rechte opvatting van het lijden ligt, verheft zich vervolgens aan het slot de hoop, dat Zion niet zal ten onder gaan, maar de straf een einde zal nemen en vervolgens de nu triomferende vijanden zal treffen. Op deze erkenning van schuld des geheelen volks rust vervolgens als enige oorzaak van zijn ongeluk het veel omvattende en heerlijke gebed om redding in Hoofdst. 5.

Vs. 1-11. Vooreerst beklagt Jeremia in naam der ware gelovigen het treurige lot, dat aan Zions bewoners, dien edelen spruiten van de edelsten stam, wedervaren is. Hij stelt daarbij de grote tegenstelling voor tussen de grote betekenis en het treurig einde. Vervolgens beklagt hij het ontzaglijk lijden, dat door de nood der kleine kinderen en de onmogelijkheid om aan deze hulp te verlenen, oorzaak was. Daaruit trekt hij het besluit, dat Zions schuld nog groter bleek te zijn dan die van Sodom. Daarna klaagt hij over het verschrikkelijk lijden, dat de vorsten van Juda moesten dragen, en stelt dat tegenover hunnen hogen, edelen aard. Uit dit alles trekt hij het besluit, dat de volle mate van Gods toorn in hetgeen Zion ondervonden heeft, over haar gekomen is.

Aleph. Hoe is het goud zo verdonkerd, hoe is zijn glans, die het van nature bezit, zo droevig, zo zwart geworden! Hoe is het goede fijne goud zo veranderd! Hoe zijn de stenen des heiligdoms, de kostbare, heilige edelgesteenten, die niet alleen versierselen waren, maar ook tot heilige doeleinden dienden, vooraan op alle straten verworpen!

Hier beweent Jeremia het verlies van de stad en de ondergang van priesterschap en regering.

Doch hij spreekt op figuurlijke wijze in het eerste lid van het vers, dewijl het volstrekt niet twijfelachtig is of door goud en fijn goud verstaat hij de glans van de tempel, dewijl God gewild had, dat de tempel met sierlijke pracht gebouwd werd, zoals genoeg bekend is. Hij noemt derhalve goud, al wat in de tempel als sieraad was aangebracht. Vervolgens spreekt hij op onfiguurlijke wijze, als hij zegt dat de stenen wijd en zijd zijn verstrooid.

Beth. En toch, hoe onmogelijk het klinkt, het is geschied. De kostelijke als heilige edelgesteenten geachte kinderen Zions 1) tegen fijn goud geschat, daar zij een priesterlijk koninkrijk moesten zijn; hoe zijn zij nu de Heere door Zijne werktuigen de heilige stad en het rijk heeft verwoest, gelijk gerekend aan de aarden flessen, die ieder zonder bedenking vertrapt en bemorst; het volk, dat het werk der handen van de eeuwig heerlijken God is, het is gelijk gerekend aan het werk van de handen eens pottbakkers! 2)

De kinderen van Zion worden hier als adellijk voorgesteld, en daarom met edele metalen en edelgesteenten vergeleken, die nooit zo zwart kunnen worden, dat men ze als zonder waarde op de hoeken der straten zou moeten werpen. Israël was ook werkelijk de adel der mensheid. Want de heidenen zijn niets dan de gewone natuurmensen zonder levenskracht. Maar Israël als het uitverkoren volk, was drager der hogere, eeuwige levenskrachten, alhoewel slechts in de idee, in de voorafbeelding. Daarom stelt het ook slechts als het ware de minderen adel voor, of de adel op de ondersten trap. Deze is echter werkelijk adel. Nog heden draagt de vuilste Jood in zijne gelaatstreken een diploma van adel, dat hem hoog boven elken adel van onze moderne Europese wereldmachten verheft, want hij betoont zich daardoor te zijn een zoon van Abraham. Maar wat is deze en elke adel der hooggeborenen bij de adel der uit Christus door woord en Geest wedergeborenen? Niet dan slijk, zo als Paulus meent, die in Fil. 3:8 zijnen theocratischen adelsbrief verscheurt. Want alles, wat van de aarde afstamt, is aards, lelijk, aan de dienstbaarheid onderworpen (Gal. 4:23 vv.). Alleen wat van de hemel afstamt is onvergankelijk, eeuwig, heerlijk, waarlijk vrij (Gal. 4:26). Daarom verdwijnen ook voor dien absoluten adel alle onderscheid van het aardse: daarin is noch Jood noch Griek, daarin is noch dienstbare noch vrije, daarin is noch man noch vrouw, want gij allen zijt één in Christus Jezus (Gal. 3:28). En juist daarom spreekt de Apostel zulke ernstige woorden tegen degenen, die hun adel bezoedelen (1 Kor. 3:16 v. 6:14 vv.).

De kostelijke kinderen Zions zijn hier de voornaamsten, de rijksbestuurders en al wie in het midden van Juda's volk een voorname betrekking hadden bekleed. Hij daalt dan van stad en tempel af tot degenen, die over het rijk en over de tempel tot bestuurders waren aangesteld, en van deze zegt hij, dat waar zij tegen fijn goud geschat waren, wat hun vastheid van stand betrof, nu gelijk geworden waren aan de aarden flessen, die, weggeworpen, breken en het beeld zijn van broosheid en vergankelijkheid.

Van de hoogste eer en waardigheid, waren zij tot de diepste vernedering gekomen.

Anderen zijn van gevoelen dat met kostelijke kinderen Zions alle inwoners van Jeruzalem zijn bedoeld.

O welk een grote verblinding! Welk ene ontzettende zonde! Gij hebt, o Zion God niet gevreesd, aan vrienden geen gehoor gegeven; nu hebt gij alles te gelijk in de schipbreuk verloren, nu zijt gij van alles op eens beroofd geworden. Ik draag daarom leed over uwe dubbele ellende! Gij die de heerlijkheid van het rijk Gods verkondigdet, zijt uit het rijk van God uitgestoten. Gij die allen de vreze des waren geloofs prediktet, hebt gene vreze Gods voor uwe ogen gehad, zijt gij als een misdadigster gegrepen. Hoe zal ik over u klagen, hoe over u leed dragen? Hoe is de heldere morgenster, die reeds zo vroeg lichtte, nedergefallen, op de aarde verpletterd. Wat is de Nazireër glinsterender dan goud, zwarter geworden dan roet! Wat is de edele zoon van Zion een nietswaardige scherf geworden!

Het goud is verduisterd, wanneer het leven der priesters Gods, eens glinsterende van de glans der deugden, door boze werken verwerpelijk blijkt te zijn. Het edelgesteente is weggeworpen, wanneer de staat der heiligheid door wereldse afschuwwaardige werken tot een smaad der verachting geworden is. Wij lieve broeders, wij zijn de heilige stenen, die steeds in het heiligdom Gods moeten gevonden worden, die men nooit op de straten, nooit bij vreemdsoortige dingen moet zien. Maar ach, de heilige stenen zijn op aarde geworpen en verstrooid; want zij, die door gebed en smeken in het binnenste van het heiligdom hadden moeten zijn, staan ledig op de straten. Ziet, reeds is er bijna gene wereldse zaak meer, welke de priesters ook niet doen, daarom liggen zij verstrooid op de straten, en toch willen zij de eer en de schijn van heiligheid behouden. (GREGORIUS DE GROTE).

Gimel. O hoort toch, hoe de edele kinderen Zions zijn veracht en verworpen! zelfs laten de zeekalveren 1) in hun aangeborene, moederlijke liefde, de borsten neer; zij zogen hun welpen; maar de dochter mijns volks, de bevolking van Jeruzalem, is onnatuurlijker dan de wilde dieren geworden; zij is als een wrede geworden tegenover hare kleine kinderen, gelijk de struisen in de woestijn (Job 39:14-16).

In het Hebr. Thannim. Onze Staten-Overzetters vertalen dit woord door "zeekalveren" in de zin van tonijnen of walvissen. Calvijn zet over door slangen. Dewijl hier echter van woestijndieren gesproken wordt, in het tweede lid worden de struisen genoemd-, is het beter in verband met het stamverwante Arabisch te vertalen door, jakhalzen, of wolvinnen. De Profeet wijst hier op de moederliefde van de wilde dieren, en hoe die hun jongen zogen en daarmee van het nodige voedsel voorzien. Geheel anders, wil hij zeggen, is het nu met de moeders in Jeruzalem; zij zijn aan de struisen gelijk, die hun nest verlaten en schier niet naar hun jongen omzien.

Dit wordt nader uitgedrukt in het volgende vers, om daarmee een beeld van de schrikkelijke ellende te geven.

Daleth. O ziet toch daar in Jeruzalem's straten het beeld van jammer! De tong van het zoogkind kleeft aan zijn gehemelte van dorst, want zijne bijna van honger versmachte moeder is niet meer in staat het de borst te reiken; de kinderkens eisen brood, zij schreien om voedsel, en er is niemand, die hunnen honger kan stillen en het hun mededeelt. (Hoofdst. 2:11 vv.).

He. Die voorheen de uitgezochtste lekkernijen op hun tafels hadden en daarvan naar welgevallen aten, zitten nu daar met treurig gelaat, zij versmachten nu op de straten; die te voren als kinderen op purper werden gedragen, en in karmozijn opgetrokken, opgegroeid zijn, omhelzen de drek de mesthopen, zij liggen op de mesthoop en zoeken daar ene legerstede.

Vau. En de ongerechtigheid der dochter mijns volks is groter dan de zonden van Sodom, die als in een ogenblik zonder lang lijden des doods omgekeerd werd, en gene handen van veroveraars en verwoesters hadden arbeid over haar 1) om in de stad rond te gaan, te plunderen en te moorden. Daar waren gene verhongerende kinderen, gene onnatuurlijke moeders, die alle ontferming vergaten. Gods hand alleen volbracht plotseling het gericht aan Sodom, maar Jeruzalem leed grotere straf voor hare zwaardere zonde; door mensenhand werden de langdurige kwellingen en hartverscheurende jammeren bereid.

God gaat de maat niet te buiten, wanneer Hij de zonden der mensen straft. Derhalve toont Zijne gerechtigheid, hoe zwaar de mensen gezondigd hebben. Zo kan Jeremia van het gevolg tot de oorzaak besluiten en zijn volk voorhouden dat het schuldiger was dan de inwoners van Sodom. Dit nu is ook niet ongegrond dewijl, al waren de Joden niet tot die ontzettende zonden vervallen waarin de inwoners van Sodom waren vervallen, toch hadden de Profeten hun zonder onderscheid verweten, dat zij niet slechts in gelijkheid van de Sodomieten hadden gezondigd, maar hen zelfs hadden overtroffen, voornamelijk Ezechiël (Hoofdst. 16). Jesaja noemt ook in zijn eerste hoofdstuk, het volk van Gomorra, noemt de raadslieden des konings en de rechters vorsten van Sodom.

De zondvloed, Sodoms verdelging, Jeruzalems verwoesting door de Chaldeëen, zijne verwoesting door de Romeinen waren bijzonder uitkomende, opstijgende trappen en voorafbeeldende beginselen van het laatste grote gericht. Gelijk Sodom reeds een helderder licht der Goddelijke waarheid en gerechtigheid had gehad door de openbaring aan Abraham gegeven, dan de wereld vóór de zondvloed door de openbaring aan Noach, zo had Jeruzalem in haar midden een veel heerlijker licht dan Sodom. Hoe groter de openbaring was, en daardoor het bewustzijn van hetgeen voor God waar en recht is, des te groter was ook de schuld van de afval. Daarom zal ook het gericht over de Christenheid veel zwaarder zijn dan over Sodom en dan over Jeruzalem, ja ook over het Jeruzalem ten tijde der Apostelen. Want hoewel dit de helder schitterende zon der gerechtigheid in Christus en Zijne apostelen heeft gezien, zo heeft toch de tegenwoordige Christenheid niet alleen diezelfde zon in haar midden lichtende, maar ook de betuiging des Heiligen Geestes in de kerk gedurende twee duizend jaren.

Wanneer men heden de loop der wereld aanziet, dan is het duidelijk, dat men in gerustheid en epicurisme, met allerlei boosheid, weelde, zonde en schande van Sodom voortleeft, en de voorzegging van Christus dagelijks tot vervulling komt, dat tegen het einde der wereld een dergelijke toestand zal zijn als ten tijde van Lot bij de inwoners van Sodom was. Wij zijn zo dikwijls door getrouwe waarschuwing, van Gods heilig en zaligmakend woord tot waarachtige bekering te komen, vermaand, en toch heeft de grote menigte de oren voor dat alles toegestopt en het hart verhard. Hoe groter de genade, die ons in de openbaring des woords boven de Sodomieten wedervaart, des te groter is ook de onboetvaardigheid en des te

smartelijker oordeel is ook daarover te wachten, gelijk Christus duidelijk aanwijst, als hij van de Galilese steden Betsaïda, Chorazin en Kapérnaüm meldt, dat het de lande Sodom in de dag des gericht's verdragelijker zal zijn dan hun; want wanneer in Sodom zulke dingen geschied waren als onder deze geschied zijn, zij zouden zich in zak en as hebben bekeerd. Welaan dat treffende woord moeten ook wij niet verachten, want het geldt ook ons evenzeer, die rijkelijk met het Evangelie zijn gezegend en toch zo weinig dienovereenkomstig en dit waardig wandelen, en alzo zou het dagelijks dragen, lokken en roepen des Heeren als in de wind zijn gesproken. Wat de Profeet Jeremia hier zegt van de misdaad zijns volks, juist dat mag in de waarheid ook op onzen tijd worden toegepast, gelijk Christus dezen onzen tijd met dien van Sodom vergelijkt. Daarom mag ieder toezien, dat hij in dit leven zijne ziel behoude, en naar Gods ernstig dreigen meer hore, dan naar de gewoonte der wereld, die in verstokte gerustheid rechtstreeks ter helle rent, waar zij in de poel, die brandt van vuur en zwavel, eeuwig wordt gekweld.

De zonde van het volk, dat door God is geroepen, is steeds de aller grootste, omdat het 't allermeeft de openbaring van God heeft misbruikt. Daarom is ook zijne straf erger dan van Sodom, dat plotseling, zonder lange kwelling van ruwe vijanden te lijden, werd verslonden. Hier kastijdt God ons dikwijls langer dan de heidenen; maar Hij doet het aan ons, om ons voor de eeuwige straffen te bewaren.

Zaïn. Hare bijzondersten 1) hare uitgelezene vorsten of stamhoofden, waren eens reiner, zij schitterden helderder in hoogheid en schoonheid hunner gedaante, dan de sneeuw, die in het zonlicht schittert; zij waren witter dan melk; zij waren roder van lichaam dan robijnen, gladder dan een saffier. Ieder kon aan hun uiterlijk en hun roodachtig witte kleur in tegenstelling tot hun overige volksgenoten reeds de vorstelijke hoogheid en de door God begenadigden oorsprong der oudsten en de in deugden uitmuntende geslachten opmerken.

Sommigen, zoals Calvijn en Henry, zijn van mening dat hier enkel van Nazireërs sprake is, maar o. i. ten onrechte.

Terecht tekenen de "Engelsen" aan, "dat hier niet sprake is van hen, die door een gelofte aan God waren afgezonderd, maar van vorsten of voorname mannen. Van deze wordt hier gezegd wat zij eertijds waren en in vs. 8 wat zij nu zijn. Zij schitterden in schoonheid, helderder als de sneeuw. Zij waren witter dan sneeuw en roder dan robijnen. Zij verenigden in hun lichaam kleur en mengeling van wit en rood, welke mengeling een krachtige gezondheid aangeeft. Hun gestalte was als die van een saffier, want dat is beter vertaling dan gladder dan een saffier, wat het lichten en schitteren betreft, Zo was de toestand weleer. Maar nu (vs. 8 #La) was het lichtende verdwenen en had voor donkerheid plaats gemaakt. Al de kentekenen der grootheid waren weg, het vlees was als sneeuw voor de zon weggesmolten, zodat de huid aan het gebeente kleefde en magerheid als van een hout zichtbaar was. Al te maal tekenen van ellende, diepe ellende om der zonden wil.

Cheth. Maar nu, nadat de gerichten Gods door oorlog, honger, ontbloting en pest over hen gegaan zijn, is hun gedaante verduisterd van zwartigheid; ieder spoor van schoonheid en

grootheid is verdwenen; men kent hen niet op de straten; hun huid kleeft aan hun beenderen, zo vermagerd zijn zij van honger en harteleed; zij is verdord, zij is geworden als een hout.

Dit is een voortreffelijk voorbeeld van de vergankelijkheid en nietigheid van allen aardse glans. Wat betekent toch de schoonheid, de rijkdom en de pracht der jonkers en van hun vrouwen en jonkvrouwen! Kan er wel ene juister beschrijving van de adelheid zijn, dan wij in vs. 7 lezen? Wordt ons hier niet het onderscheid tussen gemeen en edel ras ten duidelijkste voor ogen gesteld? Maar uit vs. 8 ziet men, dat, wanneer onze Heere God eens de broodkorf hoog heeft opgehangen, vorstelijke lichamen geen beter figuur maken dan de burgers en boeren. Hieruit ziet men, dat er geen wezenlijk onderscheid tussen hen bestaat. Hoe vele middelen heeft toch God, om de misdaad en overtreding der mensen te straffen. In 't bijzonder worden vier hoofdstraffen bij de Profeet Ezechiël (Hoofdst. 14) opgeteld, namelijk oorlog, honger, pest en wilde dieren. Onder deze is de honger niet de geringste, maar bijna de zwaarste en moeilijkste, zodat hier in de Klaagliederen staat, dat het beter is door het zwaard te worden gedood, dan om door de honger om te komen. Nu is nooit een hongersnood toevallig ontstaan, of alleen uit natuurlijke oorzaken, maar men moet gebrek en hongersnood aanmerken als ene roede Gods.

Teth. De verslagenen van het zwaard zijn gelukkiger dan de verslagenen van de honger, omdat de eersten door een spoedigen dood worden weggenomen, de laatsten langzaam en onder ontzaglijke kwellingen sterven, want die vlieten daarhenen als doorstoken zijnde, omdat er gene vruchten der velden zijn.

Jod. Nog verschrikkelijker was echter de ellende der vrouwen. De handen der anders barmhartige vrouwen, die te voren de tederste liefde voor hare kinderen betoonden, hebben nu, om de hongerdood te ontgaan, hare kinderen gekookt; zij zijn haar tot spijs geworden in de verbreking der dochter mijns volks 1) (Hoofdst. 2:20).

De toestand was droevig genoeg, dat zij in het geheel niets hadden waarmee zij hun kinderen konden voeden en eten voor hen bezorgen, maar nog veel erger is het dat zij het over hun harten konden krijgen, om zich te voeden met hun eigen kinderen en van dezelve spijs voor zich te maken. Ik weet niet of ik het moet toeschrijven aan de kracht van de nood of aan de kracht der ongerechtigheid, maar gelijk eens heidense afgodendienaars rechtvaardiglijk overgegeven waren in een verkeerden zin, tot oneerlijke beweegredenen (Rom 1:26), zo zijn deze Joodse afgodendienaars en bijzonder de vrouwen, die kooksels hadden gemaakt voor de godinnen des hemels en hare kinderen geleerd hetzelfde te doen, ontbloot geworden van de natuurlijke genegenheid en zulks voor hare eigene kinderen. Dat zij overgegeven werden om hare eigene natuur te onteren, was een rechtvaardig oordeel over hen, voor de onttering die zij Gode hadden aangedaan.

Caph. Uit alle deze dingen is duidelijk de HEERE heeft Zijne grimmigheid volbracht, 1) Hij heeft de hittigheid Zijns toornsover Zijn volk uitgestort, en Hij heeft te Zion een vuur Zijns toorns aangestoken, hetwelk hare fondamenteën, de fondamenteën van het gehele leven van Zijn zondig volk omgewoeld en verteerd heeft 2).

Hiermede wil de Profeet zeggen, dat de Heere tot het uiterste toe Zijn toorn over Jeruzalem heeft doen komen. Niet half maar heel is het vonnis der verwoesting uitgevoerd. Niet alleen de huizen maar ook de fundamenten zijn door vuur verteerd, zodat het al de schijn had dat nooit weer Jeruzalem zou worden opgebouwd. Al de fiolen van Gods toorn waren volkomenlijk uitgegoten en God had in niets Zijn gramschap verzacht vanwege de zonde des volks.

De rokende puinhopen van Jeruzalem roepen het uit, dat God rechtvaardig is, zowel in de vervulling van Zijne beloften als in de voltrekking Zijner oordelen.

Toen Jeruzalem's boosheid was vol geworden, volbracht de Heere Zijnen toorn over die stad, even als de Amorieten om hun zonden werden uitgeroeid (Gen. 15:16). Hij schudde het vuur van Zijnen toorn uit, toen Jeruzalem zich had uitgeput in allerlei zonden en misdaden. Hij verslond hare grondvesten, toen zij de ware grondvesten, welke Christus is, niet wilden aannemen. Jeruzalem verwierp dien kostbaren hoeksteen, die tot grondsteen van ons gehele gebouw des levens is gelegd. Toen Hij nu het beklagenswaardige Jeruzalem zag, weende Hij en zei, dat geen steen op de anderen zou worden gelaten.

12.

II. Vs. 19-20. Het tweede deel van het lied handelt over de oorzaken van het vreselijk gericht Gods over Zijn volk. Wat zelfs de heidenen niet voor mogelijk hadden gehouden, bewerken de zonden der Profeten en priesters, vooral hun bloedschulden. Dientengevolge zijn zij niet alleen bij hun landslieden veracht, maar zijn zij zelfs in de vreemde van plaats tot plaats gejaagd, verstrooid en zonder onderscheid van ouderdom en stand allerkwelijkst behandeld. De tweede hoofdoorzaak was het vertrouwen des volks op ijdele mensenhulp. Nu schildert de Profeet, hoe de hoop op Egyptische hulp gesteld, verdreven was, vervolgens hoe de Chaldeënen om des koning vlucht te verhinderen, op het zorgvuldigst waakten, waardoor ook dit redmiddel was verijdeld; eindelijk hoe de vlucht toch was beproefd, maar ten gevolge der spoedige vervulling was mislukt, en zo elke hoop, om aan het geweld der vijanden te ontkomen, was verdwenen.

Lamed. De koningen der aarde zouden het niet geloofd hebben, het niet voor mogelijk hebben gehouden, wanneer zij dachten aan de sterkte der stad, die zo voortreffelijk was, en ook aan de machtigen Beschermers in de hemel, die hen reeds verscheidene malen van hun vijanden had gered (2 Kon. 19:34), noch al de inwoners der wereld, dat de tegenpartijder en vijand tot de poorten van Jeruzalem zou ingaan.

De Heilige Geest leert ons hier, dat geen stad zo vast, geen koninkrijk zo machtig, gene vesting zo sterk op aarde is, die niet door zonde en ongerechtigheid zou kunnen verwoest worden. Jeruzalem was, gelijk wij gehoord hebben, ene vaste, machtige stad, zodat de koningen op aarde niet hadden geloofd, noch andere mensen in de wereld het zich hadden kunnen voorstellen, dat zij door de vijanden had kunnen belegerd, veroverd en verwoest worden. Toch is het geschied. Daarom is het vertrouwen op vestingen ijdel, en wordt het door de Heiligen Geest bestraft en veroordeeld. Wie had ook in de tijd der eerste monarchie het

zich kunnen deuken, dat zij zou te niet gaan, of ook dat de machtige, sterke stad Babylon, die keizerlijke residentie en zetel van deze was, zou hebben kunnen verwoest worden. Daarom vertrouwt ook Nebukadnezar zozeer daarop, en verheft zich in de hoogmoed zijns harten. Dit is het grote Babel, zegt hij, dat ik gebouwd heb, tot een huis des koninkrijks, door mijne grote macht en ter ere mijner heerlijkheid (Dan. 4). Toch zou het door God worden omgekeerd.

Op bijzondere wijze was Jeruzalem sterk, niet alleen door hare muren en schansen, maar bovenal omdat het de stad was des groten Konings, die op Zion Zijn zetel had gevestigd.

Vele malen was Jeruzalem belegerd. Sanherib had te vergeefs gepoogd haar in te nemen. Zelfs Nebukadnezar had niet dadelijk haar kunnen veroveren. Maar nu was zij ingenomen, nu was het ongelooflijke geschied. Waarom? De volgende verzen zullen het de koningen der aarde verkondigen, waarom Jehova Jeruzalem heeft prijsgegeven aan de moedwil der Heidenen.

Mem. Toch is dat ongelooflijke geschied. Het isgeschied van wege de zonden harer Profeten, en de misdaden harer priesteren, die in het midden van haar het bloed der rechtvaardigen, der ware gelovigen, vergoten hebben (Jer. 26:7 vv. 6:13 vv. 23:11; 27:10. Ezech. 22:25 vv.)

Verder leert ons hier de Heilige Geest, welk een treurige toestand in de gehele geestelijke regering der kerk volgt, wanneer zij van de weg van de enigen, waren onvervalsten godsdienst afgaan, die daaraan het meest moesten vasthouden, namelijk de leraars onder het volk, die degenen moesten zijn, wier lippen de eer moesten bewaren, en uit wier mond de wet van de Heere Zebaoth moest worden vernomen. Wanneer deze Gods woord en de zuivere leer laten varen, loopt het met een volk naar het einde. Dan volgen al de ongerijmde dingen, waaraan Jeremia bij de valse Profeten en bloeddorstige priesters denkt. Dan ontstaat er schadelijke verleiding, en het volk gaat dwalen als schapen, die genen herder hebben, dan laten zij zich leiden, zo als men ze leidt, dan gaan zij behagen scheppen in afgodische, valse, onreine leer en worden daarentegen de waarachtige en alleen zalige en zaligmakende leer moede. Zo waren ten tijde van Jeremia het volk en de koning door de verleidende Profeten en priesters tegen de trouwe leer van de Profeet en zijne prediking allerhevigst verbitterd, zodat niet alleen de leraars, maar ook de toehoorders in zeer groot gevaar hunner zielen waren gekomen. Op de hoogst schadelijke verleiding volgt ook gewoonlijk de vervolging der ware, zuivere leer en van hare getrouwe dienaars en belijders. Want even als satan niet alleen een leugenaar is, maar ook een moordenaar van de beginne, zo ook, wanneer bij de mensen door de dwaling verblind, door leugens verdwaasd en met haat tegen de zuivere waarheid vervuld, dan drijft hij ze spoedig ook daartoe, dat zij bloeddorstig worden en openlijk hen beginnen te vervolgen, die de Goddelijke waarheid belijden. Dit is de voortdurende manier en eigenschap van de kerk der goddelozen, dat is van de vergadering der boosaardige huichelaars, kettermeesters en inquisiteurs, dat zij uit verkeerde liefde voor hunnen opgevatten waan en duisternis met zulk een bitteren haat tegen de zuivere leer en hare bestendige voorstanders door het aanzetten des bozen worden bewogen en ontbrand, dat zij beginnen met vuist en zwaard hun dwalingen te verdedigen, en de kerk van God te vervolgen, en zich zo te

bezoedelen met het bloed der rechtvaardigen, terwijl zij anderen aanzetten om dat te vergeten, en ook zelve met raad en daad daarin mede doen.

De bijzondere zonde, waaraan zij zich schuldig gemaakt hadden, was het vergieten van het bloed des rechtvaardigen. Deze roepende zonde roept om wreke tot de hemel, en het is daarom dat het Jeruzalem van nu en het Jeruzalem van later verwoest is geworden.

En aan die zonde maakte zich het volk op aandrijven en op voorgang van de valse profeten en de priesters schuldig. Deze waren het die in het bijzonder zich aan die zonde schuldig maakten en die daarom in de volgende verzen worden voorgesteld als door God met blindheid geslagen, als met het Kaïnsteken voorzien, zodat zij noch in het eigen land, noch in de vreemde ruste konden vinden voor de holligheid van hun voet.

Nun. Zij, vooral deze priesters zwerfden als blinden, zij dwaalden als door God geslagen radeloos rond op de straten, zij waren met bloed besmet, zodat men niet kon zijn, of men raakte hun klederen aan, zodat men hen niet kon aanraken zonder zich te verontreinigen (Jes. 59:3. Deut. 28:28 vv. Jer. 29:9).

Samech. Zij, de mensen riepen tot hen, tot de met bloed bezoedelde priesters even als volgens de wet (Lev. 13:45) de melaatsen degenen, die hen ontmoetten, aanspreken en voor elke nadering moesten waarschuwen: Wijkt, hier is een onreine, wijkt, wijkt, roert niet aan! Zeker, zij, die met bloedschulden beladen en aan hun klederen bezoedelde priesters, zijn weggevlogen, om bij andere volken, om buiten het land een toevluchtsoord te zoeken, ja, zij zijn weggezworven, door iedereen gemeden, moesten zij rondzwerven, alsof zij het Kaïnsteken droegen; zij zeiden toch onder de Heidenen, tot welken zij waren gevloeden: Zij zullen er niet langer wonen, niet lang onder ons blijven. Zo vervolgde hen de vloek Gods, dien Hij hun door Mozes had aangekondigd. (Deut. 28:65 vv.).

Pe. Des HEEREN aangezicht heeft ze verdeeld, 1) onder de volken verstrooid; Hij zal ze voortaan niet meer in genade aanzien; ja het gericht Gods is voltoerd aan deze onwaardige, goddeloze priesters en Profeten, ook in het land gedurende de verovering, want zij hebben het aangezicht der priesteren niet geëerd, van de zijden der vijanden heeft men op hunnen eerwaardigen stand niet gelet, zij hebben de ouden gene genade bewezen, maar zonder barmhartigheid de grijsen gedood. Zo werd aan hen des Heeren bedreiging in Deut. 28:50 vervuld, dat Hij een hard volk over hen zou brengen, hetwelk zelfs gene van ouderdom grijs geworden haren zou sparen.

Zij verweten hun hun zonden, en Gods toorn tegen hen, om hun zonden en de onmiddellijke gevolgen en uitwerkingen van dien toorn. Zij zeiden, nu heeft God hen verdeeld door alle landen, omdat zij de personen der priesters niet achtten, de godvruchtige priesters die onder hen waren, zoals Zacharia, de zoon van Jojada, Jeremia en anderen, noch begunstigten zij de oudsten niet, maar verachtten hen en hun gezag, wanneer zij uitkwamen om hen te bestraffen over hunnen ondeugenden levensloop; de Heidenen zelfs zagen dat dit hen zou bederven.

Hiermede wordt de dreiging aan het volk der belofte vervuld, uitgesproken in Deut. 28:50.

Ain. Hoewel deze feiten (vs. 12-16) toonden, dat God Zijnen toorn over ons had uitgegoten en onze priesters en profeten door God voor hun zonden waren geslagen, nog altijd bezweken 1) ons onze ogen, nog staarden wij ons blind, ziende naar onze ijdele hulp. In plaats van uit te zien naar genade en ontferming van onzen God, dachten wij aan de hulp van andere volken als van de Egyptenaren; 't was alles dan ook te vergeefs, a) wij gaapten met ons gapen op een volk, dat niet konen niet wilde verlossen.

Ezech. 29:16.

In het Hebr. Thiklènah. Letterlijk: verteren. De bedoeling is smachtend, tot verterens toe uitzien naar iets. Hoewel God op zulk een in het oog lopende wijze Zijn heilig ongenoegen te kennen gaf, en alles aanwees dat de val van Zion een voldongen feit was, was er toch nog een smachtend uitzien naar hulp bij anderen. Niet een in de schuld vallen, niet een zich bekeren in zak en as, maar een trachten te ontkomen aan de straf, door hulpe van anderen.

Vandaar dan ook dat er volgt, wij gaapten d. i. wij zagen gretig uit met ons gapen d. i. met ons gretig uitzien naar een volk, n. l. de Egyptenaren.

Tsade. Hoe ijdel en dwaas onze hoop op mensenhulp was, kon men zeer duidelijk zien in de laatste gebeurtenissen vóór de verovering der stad, die ons bewezen, dat niemand meer aan de handen onzer benauwers kon ontkomen. Zij hebben niet heimelijk loerende vervolging al onze gangen nagespeurd, dat wij op onze straten niet eens meer gaan konden, ons niet vrij meer konden bewegen; ons einde is genaderd, onze dagen zijn vervuld, ja ons einde is gekomen.

Koph. Dat bewees de gevangenneming van de ontvluchten koning. Onze vervolgers, de Chaldeëen, zijn sneller achter ons, in 't bijzonder achter onzen koning en zijne begeleiders geweest, dan de arenden des hemels zich op hunnen buit nederstorten (Deut. 28:49. Jer. 48:40); zij hebben onszelfs op toegankelijke plaatsen, op de bergen hittiglijk vervolgd; in de woestijn hebben zij ons lagen gelegd, gelijk zij de koning Zedekia in het veld van Jericho grepen (Jer. 39:4 vv. 52:7 vv.)

Resch. De adem onzer neuzen 1), hij, die ons dierbaar was als onze ademtocht, de gezalfde des HEEREN, wien de belofte des Heeren in 2 Sam. 7 gold, is gevangen in hun groeven even als een wild dier wordt gevangen. Zo is het gegaan met hem, van welken wij zeiden: Wij zullen onder zijne beschermende schaduw als een volk te zamen leven onder de Heidenen, 1) waarheen ons onze overwinnaars zullen brengen; zo zou de Heere misschien toch nog Zijne aan hem gegevene beloften vervullen. Ook deze hoop is nu verdwenen!

Wat de adem is voor leven en bestaan des lichaams, is de koning voor leven en bestaan des volks.

De Schrift wil ons hierdoor afschrikken van het verkeerd vertrouwen en het vleselijk hopen op menselijke wijsheid en macht, daar de mensen aan Gods hulp twijfelen en ten gevolge van zulk een goddelozen twijfel zich verlaten op menselijke kracht en slimheid. Wel mogen wij middelen gebruiken en mensen in enig gevaar ter hulpe nemen; dat verbiedt de Schrift niet; maar men moet overal het hart veel meer op God, de Heere stellen en bedenken, dat, wanneer Hij niet behoedt en waakt en Israël bewaart, alle menselijke hulp en alle middelen te vergeefs zijn. Vrome mensen moeten dus zulk een vertrouwen als ene zware zonde en als afgoderij ontvlieden. En dat te meer, omdat al dat vertrouwen de mens in gevaar brengt, eindelijk bedriegt en te schande maakt. Want òf de mensen willen niet helpen, òf wanneer zij het willen, kunnen zij het niet, òf wanneer zij het beloven, houden zij hun woord niet, want zij zijn ijdel in hun wezen.

De adem onzer neuzen, onze levensadem, is niet Zedekia in het bijzonder, maar de theocratische koning in het algemeen. Deze is de drager der Goddelijke belofte, volgens 2 Sam. 7. En juist daarom is hij de noodzakelijkste voorwaarde voor het voortbestaan van land en volk. Vandaar de klacht van Jeremia over het wegnemen van de koning.

Het is niet te verwonderen, dat deze plaats door de ouden algemeen als ene der duidelijkste Messiaanse voorzeggingen werd opgevat. "Zeer beroemd is deze plaats bij de oude vaders, " zegt Ghislerus, "en is bij hen allen als een woord omtrent Christus, de Zoon van God opgenomen. " De kerkvaders maakten van deze plaats voornamelijk een drievoudig gebruik. Tertullianus bewijst daaruit, dat de Vader geenszins een aangezicht of afschijnsel (facies) van de Zoon geweest is, maar omgekeerd de Zoon een afschijnsel van de Vader; 2) ziet men in deze ene duidelijke voorzegging van het lijden van Christus; 3) vindt men daarin ook de roeping der heidenen tot het Rijk van God aangekondigd.

Hoe komen echter de goddelozen koning Zedekia deze titels (gezalfde des Heeren, levensadem des volks, schaduw) toe? Zij passen op hem niet, wat zijn persoon aangaat, maar in betrekking op zijn ambt, dat een zodanig had kunnen zijn en volgens de hoop der Joden ook eens in de toekomst zou zijn; 2) in betrekking op het tegenbeeld, welks voorbeeld David en diens nakomelingen in het heilige ambt waren. Wie is echter dat tegenbeeld? Onze Heere Jezus Christus, de Zoon van David naar het vlees, de Gezalfde des Heeren, onze schaduw tegen de toorn Gods, aan wien God, de Heere de stoel Zijne vaders Davids gegeven heeft. Ook moeten hier de overheden herinnerd worden zowel aan hun aanzien als aan de plichten van hun ambt. Met het oog op hun aanzien kunnen zij ook gezalfden des Heeren worden genoemd. Wat de plichten van hun ambt aangaat, moeten zij met raad en hulp de levensadem des volks en zijne schaduw zijn.

De gelovigen in Israël hoopten onder de schaduw van het Davidische koningschap, dat toch in waarheid de adem en geest van hun gehele leven was, onder de heidenen te leven en nog gelukkig te worden. Ziet, wij leven onder de schaduw van de Davids zoon, die ons leven is en onze kracht, en leiden midden onder een verdraaid geslacht een stil en gerust leven. Ook Zedekia met al zijne ontheiliging van Davids troon was toch altijd nog de drager der belofte, die aan David was gegeven en dus een voorbeeld van Christus. Gelijk Zedekia om de zonden van hem en zijn volk in een eeuwig nacht, wat het licht der ogen aangaat, met ketenen

beladen, de heidenen werd overgeleverd, en in een kerker als in zijn graf tot zijnen dood toe moest smachten, zo is Christus om de zonden van Zijn volk, ja van de ganse aarde uit de stad Jeruzalem uitgestoten en de heidenen overgeleverd, die Hem ook in de macht des doods deden wegzinken. Doch Hij is niet gehouden door de banden des doods, maar is opgestegen als een zegerijk overwinnaar, en heeft de troon Zijns vaders David ingenomen. Nu is Hij in waarheid onze levensadem, Zijn woord, Zijn Geest, Zijn vlees en bloed geeft ons schaduw, rust, vrede, verkwikking en sterkte in de zonnehitte van alle droefheid en verzoeking. Is niet in Hem ook de ongelukkige Zedekia met alle andere koningen uit Davids stad weer levend geworden, Ja, Hij is een ware Zedekia, d. i. "de Heere is mijne gerechtigheid. "

De bescherming, die een koning aan zijn volk verschaft, wordt meermalen vergeleken bij de schaduw van een groten boom, die ene beschutting is tegen storm en regen (Ezech. 17:23; 23:6. Dan. 4:12).

21.

III. Vs. 21 en 22. Het slot van ons klaaglied bewijst, dat werkelijk door de Profeet in vs. 20 ene profetie in uitgesproken als in voorgevoel, dat eens de tijd zou komen, dat Gods volk zich midden onder de Heidenen, onder de troon van de Zoon Davids zou verzamelen, en troost, bescherming en schaduw genieten zou. In dien tijd ziet de Profeet met vertrouwen en geloof, wanneer eens de schuld der dochter Zions zou eindigen en het strafgericht ophouden. Tot op dien tijd mogen steeds hare loerende vijanden met Edom vooraan als de vertegenwoordiger van alle vijanden van Gods volk zich over de diepen val en het grote ongeluk van Gods volk verheugen. Wanneer de Heere echter de gevangenen Zions zal verlossen, zal de schuld van Edom en van alle Gods tegenstanders worden bezocht; op hunnen nacht des gerichts zal geen morgen van troost en van vrijheid meer volgen.

1) *Schin.* Wees vrolijk en verblijd u over uwen broeder Jakob, over het uitverkoren volk van God, dat zo diep is gevallen en over de ondergang van het rijk van God, gij bittere, onverzoenlijke vijandin, dochter Edoms, en met u alle tegenpartijders van Zion, dienu nog volgens uw vertrouwen in gerustheid leeft in het land Uz woonthetwelk vroeger het uwe was (Job 1:1 Jer. 25:26). Uwe misdaad en zonde tegen Zion is daarom bij de Heere niet vergeten. Gij moogt u nu verheugen, doch de beker van Gods toorn zal ook tot u komen; gij zult even als ik van de wijn des toorns Gods dronken worden, en ontbloot worden, met eeuwigen smaad en schande overladen.

Het is met Israël nog niet uit. Mogen de vijanden al triumferen, de schuld der dochter Zions zal een einde nemen en dan de schuld van de dochter Edoms thuis bezocht worden. Met deze Messiaanse hoop lost zich de klacht in vrolijke geloofshope voor de toekomst van Israël op.

De Profeet gaat hier van de diepste klacht tot de blijdste juichtonen plotseling over. Het licht der hope breekt plotseling door de donkere wolken van smart en lijden. Edom, het Zion vijandige volk bij uitnemendheid, moge zich nu verblijden over Zions val en Jeruzalems ellende, die blijdschap zal in wenen veranderd worden. Want voor Zion is er nog hope op redding, maar Edom zal tot in eeuwigheid verwoest worden. De vijanden van Zion en

daarmee de vijanden Gods zullen vergaan. Hun haat, hun vijandschap zal hun vergolden worden, niet alleen als Zion weer hersteld wordt, maar als zij zelf de vloek Gods zullen ondervinden.

Wij hebben ook hier de volstrekte tegenstelling tussen de Kerk, die behouden wordt, en de wereld die ten oordeel is opgeschreven.

Thau. Uwe ongerechtigheid en de straf over deze heeft een einde, als uw Redder en Verlosser uit Davids stam, de Heere, uwe gerechtigheid, komt, o gij dochter Zions! Hij zal u, als Hij u verlost heeft en uit zonde en ellende gered heeft, niet meer gevangelijk doen wegvoeren, maar onder de scepter van uwen eeuwigen Koning zult gij dan in eeuwige gerechtigheid, onschuld en zaligheid wonen, in het land uwer rust. Israël zal worden gered; onze zonde zal door Gods barmhartigheid worden bedekt, maar uwe ongerechtigheid, die gij door uwen haat tegen de waarheid Gods en tegen Zijne kinderen op u hebt geladen, o gij dochter Edoms! zal Hij bezoeken, zal Hij u niet vergeven; Hij zal uwe zonden ontdekken, zodat zij in eeuwigheid niet worden vergeten, maar gestraft.

Dat juist Edom uit alle vijanden van Gods volk wordt genoemd, heeft zonder twijfel zijn grond in de intensieven haat, ten gevolge der Goddelijke keuze van Israël en de typische betekenis daarvan (Obadja 1:1). Bij de Edomieten worden wij herinnerd, hoe geheel en al het tegen God en Zijnen wil is, wanneer zich iemand verheugt over het ongeluk der bedroefden. Want even als geen rechtschapen vader het kan verdragen, wanneer hij een kind met de roede kastijdt, dat het andere zou toetreden en er mede spotten, maar dat dan ook zelf zou moeten worden gestraft, zo kan veel minder God dulden, wanneer Hij een mens of een volk kastijdt, dat de anderen daar zouden staan, de mond openen en in hun vuist lachen. Dat is het werk van de satan, die zich verheugt, wanneer het ons mensen kwalijk gaat. Christenen moeten zich niet verblijden over het ongeluk van hun vijanden, veel minder over dat hunner geloofsgenoten. God kan toch het blad weer omkeren. Dat de Profeet zegt, dat de Edomieten ook van de beker des toorns Gods moesten drinken, daaruit leren wij, dat God aan alle mensen hun mate van droefheid heeft ingeschonken, en dien laat rondgaan, zó dat niemand wordt overgeslagen, gelijk geschreven staat (Ps. 75): "In des Heeren hand is een beker, en de wijn is beroerd, vol van mengeling, en Hij schenkt daaruit; doch alle goddelozen der aarde zullen zijn droesem uitzuigende drinken. " Dat is, ook de vromen moeten wel uit de kelk der bitterheid, droefheid en angst drinken. "

Maar Christus heeft hunnen zo bitteren, zuren dronk veranderd, en door het hout des kruises de bittere wateren van Mara zoet gemaakt, en gemakkelijk voor de Zijnen om te drinken. Maar de goddelozen moeten eindelijk het grondsop en de droesem van Gods toorn smaken, welke dronk hen doodt. Daarom, wanneer het gebeurt, dat gij met droefheid en smart wordt bezocht, denk dan: Welaan, nu komt de beker van Gods toorn aan u, gij hebt dien wel verdiend, neem met ootmoed en gehoorzaamheid de straf en de kastijding aan, en gedraag u zo, dat de onaangename drank door Christus' genade en hulp aangenaam worde; bidt God, dat Hij u uwe zonde doe inzien, opdat gij in waarachtige bekering, geloof en vertrouwen op de Heere Jezus de bitteren droesem van oneindigen, zwaren toorn Gods in gindse wereld moogt ontvlieden.

Hier komt de voorzeggende betekenis der Klaagliederen bijzonder duidelijk te voorschijn. Zij zijn de boetvaardige klacht van Gods volk over zijne verwoesting om der wille zijner zonde en misdaad. Is het berouw waarachtig en diep, zo moeten de ogen gericht worden op Hem, die komen zou om de vergeving van alle zonden, de redding van Gods toorn en oordeel, ja van de dood en de macht der hel te volbrengen, eveneens op de tijd, wanneer de Heere aan de tyrannie, aan de spot en de hoon der afgevalen goddelozen en der valse broeders een einde zal maken. Daarom hebben deze liederen ook zulk ene grote betekenis voor de kerk des Heeren, vooral in tijden als de tegenwoordige, wanneer de oordelen en de afval, de tyrannie en de vervolging, de hoon en spot over het Zion des Heeren en Zijne getrouwe kinderen, en over Zijne ware priesters en profeten dagelijks groter en zwaarder worden. De kerk moet met de Profeet Jeremia en de toenmalige gelovigen in Israël zich met diepe droefheid verootmoedigen, en in zodanige belijdenis met deze treurzangen klagen, totdat de Heere komt en de gevangenen Zions ten laatste zal verlossen. Zions straf zal eens een einde hebben, omdat God ondanks alle gerichten over het volk toch Zijn rijk voltooid. Edoms straf daarentegen en die van alle spottende machten der wereld is ene eeuwige, en alzo is er gene hoop. Het Heidendom als zodanig kan gene wedergeboorte hebben ondanks alle oordelen Gods, het kan alleen ten ondergaan, omdat het Gods woord niet heeft. Hoe groter echter de bezoeking Gods aan Zijn volk is, des te zekerder is ook Zijn voornemen ter verlossing. Dezelfde Christus, die sprak: "Vader! indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, " dezelfde, die bloed zweette, was en bleef toch in de bittersten doodsangst en in de grootsten smaad van Zichzelven en van Zijn werk zo geheel zeker, en Hij heeft onze eeuwige overwinning aan de dag gebracht, zo velen onzer in het geloof aan Zijn woord blijven, al mogen wij ook in dezen tijd nog zo machteloos in ons zelven zijn. Hij is ons leven en onze kracht.

HOOFDSTUK 5.

JEREMIA'S GEBED OM VERLOSSING VAN HET VERDRUKTE JOODSE VOLK.

Na een geweldigen orkaan ziet men overal veel verwoesting, omgevallen bomen, op de grond liggend koren, verwoeste, van hun daken beroofde huizen, soms door watervloeden omwoelde velden. Zij herinneren smartelijk aan de voorbijgeganen storm, terwijl overigens de natuur stil en rustig is, en de van al het schadelijke gezuiverde lucht iedereen verkwikt, ja nieuw, fris leven uit de puinhopen belooft op te wekken. Eveneens is ook de in ellende smachtende gemeente der gelovigen met de Profeet, die in hunnen naam in dit vijfde Klaaglied, in haar hart tot volkomene rust en helderheid omtrent Gods moeilijke wegen met haar is gekomen, hoewel de haar geslagen wonden nog niet zijn geheeld, maar nog bloeden en pijn doen, en de smartelijke klacht ook nu nog van de lippen tot de Heere oprijst. De ziel van hare klacht is echter het bewustzijn, dat hare eigene zonden en die harer vaders zulk ene straf heeft noodzakelijk gemaakt, en het gehele lied is een gebed tot de Heere, even als wanneer een kindje aan het hart zijner moeder leunt en daar al zijn kommer en al zijne smart uitklaagt en uitweent. Dat de gemeente Gods tot rust in haar binnenste is gekomen, blijkt daaruit, dat in haar gebed zuiver proza, en gene door storm bewogen, woedende zee meer heerst. Alleen het getal der verzen van het gebed bewijst nog, dat het bij de voorgaande 4 liederen behoort en daaruit als het ware is voortgekomen. Alle wraak voor de door haar van de vijanden geleden smaad beveelt nu de gemeente de Heere aan; zij heeft slechts ééne bede, dat zij niet voor eeuwig verstoten zij, maar eens, wanneer aan Zijne gerechtigheid is genoeg gedaan, Hij haar weer moge redden en tot de gelukkige dagen van vroegeren tijd moge terugvoeren. Hier bidt dus de verootmoedigde gemeente Gods, die zich onder het kruis buigt.

Vs. 1-7. De eerste woorden van ons lied geven aanstonds te kennen, dat de inhoud een gebed is, in onderscheiding van de andere liederen, wier inhoud klachten zijn, hetwelk slechts hier en daar door gebedsijver wordt afgebroken, of met een kort gebed besloten. Niet alsof ons lied gene klacht zou bevatten, maar de klacht wordt uitsluitend aan God voorgedragen. Nadat de gemeente in vs. 1 de Heere gebeden heeft, om de smaad, die Zijn volk wedervaren is, te gedenken en die te Zijner tijd te wreken, legt zij in het verder verloop der eerste afdeling dezen nood en smaad voor de Heere uit elkaar. Gods volk is van zijn land en van zijn eigendom geroofd, van elke beschutting ontbloot, even als weduwen en wezen, ja het leeft in gebrek en ontbering van de noodzakelijkste levensmiddelen onder harden druk en vervolging. De Heere heeft ons echter dat moeten opleggen, omdat niet alleen wij zelf, maar ook onze vaders zwaar gezondigd hebben, en de Heere naar Zijne gerechtigheid hun zondenlast ons, die van hun zonden niet afgingen, mede moet opleggen.

Gedenk HEERE! wat ons geschied is, en haast U tot hulp en redding; aanschouw het met ontferming van Uwen troon; en zie onzen smaad aan 1), met welken ons de heidenen hebben overladen.

Deze aanspraak, of schoon kort en bondig, bevat echter een nuttige onderwijzing, n. l. om tot God de toevlucht te nemen, om hulpe te verschaffen in de ellende, tot zo lang hun rampen voor Zijn aangezicht in gedachtenis komen, voornamelijk wanneer zij onbillijk drukken. Het

is wel zeker, dat God niet onbillijk is, maar deze manier van spreken wordt gebruikt in overeenstemming met het menselijk gevoel. Wij menen dat God onze ellende over het hoofd ziet of verbeelden ons dat Zijn rug tegen ons gekeerd is, wanneer Hij niet terstond uithelpt. Maar, zo als ik gezegd heb, men moet slechts vragen, dat Hij onze ellende gedenkt, dewijl wij weten, wat Hij omtrent Zich getuigt. Terwijl Hij toch Zich deze rol voorbehoudt, om de ellendigen en smaadvol onderdrukten tegemoet te komen, zo laten wij in dezen troost rust zoeken, dat Hij, zodra Hij zich verwaardigt om te gedenken welke rampen wij ondergaan, Hij tegelijk bereid is ter hulpe.

De Profeet leert ons hier, Wien wij onzen nood moeten klagen, wanneer wij door mensenkinderen verdrukt en beproefd worden. Ons komt het kruis lichter voor, wanneer wij het aan enen goeden vertrouwden vriend klagen en hem openbaren wat ons drukt, daar deze door broederlijk medelijden of goeden raad ons een deel van onzen last wegneemt. Nu kunnen echter mensen niet altijd helpen, hoe goed zij het ook menen. Wie echter Gode zijne zaken aanbeveelt, die klaagt het de waren, getrouwen Helper uit de nood, die ons heeft bevolen Hem te vragen. Alle godvruchtigen, wanneer zij in angsten waren, hebben het de Heere geklaagd, dat Hij er aan denken mocht, en daarop wilde zien, en zij zijn verhoord; zij riepen tot Hem en werden niet beschaamd.

De Profeet weet, dat als God gedenkt, Hij ook ter hulpe snelt. Gedenken is Goddelijk zien, en Goddelijk zien is ontferming. Als de Heere met een oog van ontferming en mededogen ziet op de ellende van Zijn volk, dan is ook de ure der verlossing nabij, ja dan is de ure der redding gekomen.

Ons erfdeel, het dierbare, heilige land, dat Gij zo lang te voren aan Abraham hebt gezworen en toegezegd, dat het een eigendom van hem en zijn zaad zou zijn, dat hebt Gij onzen Vaders daarna door Uwen machtigen arm toegedeeld en geschonken, dat zij daarin onder Uwe bescherming rust zouden vinden. Maar nu is het tot de vreemdelingen gewend, het is ten deel geworden aan hen, die generlei aanspraak daarop hadden, onze huizen zijn tot de uitlanders overgegaan, de huizen, die wij in het land, in dorpen en steden hadden gebouwd, en waarin wij zoveel goeds door Uwe genade hebben ondervonden.

Geen volk der aarde heeft ooit van de Heere ene belofte ontvangen, dat het het land, waarin het woonde, ontvangen of behouden zou, nog minder ene belofte op een vreemd land, dat het moest zoeken te veroveren; geen volk heeft dus aanspraak op zijn land. Israël alleen is ene uitzondering, waaraan de Heere door enen heiligen eed Kanaän had toegezegd, en wel voor altijd. Daarom was het zeker ene zeer moeilijke zaak voor de vromen in Israël, wanneer het nu het land verloor, dat volgens Goddelijken rechtstitel het toekwam. Er behoorde Abrahams geloof toe, dat de Heere ook uit stenen enen zoon kon verwekken en Zijnen eed door Zijne wijsheid en almacht toch zou houden, bij het zien der verovering van dit land Gods, om aan Zijne toezegging en waarachtigheid niet te wanhopen. Ja nog meer! Kanaän was voor iederen gelovigen Israëliet het land, waarin eens al de kostelijke beloften van de beginne af zonden worden vervuld, waar des Heeren heerlijkheid zich eens zou verwezenlijken, waar het verloren paradijs zou wederkeren, van waar de openbaring der waarheid en gerechtigheid Gods, de wedergeboorte der gehele mensheid, ja, de verheerlijking van aarde en hemel zou

uitgaan. Het verlies van dit land was de gelovigen Israëliet diensvolgens gelijk aan het verlies der eeuwige zaligheid, welke door de Heere zelven voor het volk aan was gebonden. Verkreeg Israël dat land niet weer, zo was dit een ondubbelzinning getuigenis Zijner eeuwige verwerping. Daarom geloven wij op grond van verschillende getuigenissen der Heilige Schrift, dat het volk der Joden ten tijde zijner bekering tot Christus zeker weer in Zijn hem toegezegd Kanaän zal worden teruggevoerd.

Wij zijn allen te zamen als arme wezen zonder bescherming, zonder vader, onze moeders zijn als de weduwen, die hare door U geschonkene beschermers hebben verloren; want de vreemden handelen met ons naar hun macht en hun goedvinden.

Ons water, dat Gij ons met ons land hebt geschonken, die noodzakelijkste levensbehoefte, moeten wij voor geld, met zware opofferingen drinken; ons hout, dat even onontbeerlijk voor het leven is, komt ons op prijs te staan.

De zin is eenvoudig: wij hebben gene bezitting meer, geen huis noch hof, wij, die voorheen ons eigen bronwater dronken, en het hout onzer hoven en bossen voor niet hadden, nu moeten wij alles door zwaren arbeid verdienen.

Wij, de overwonnenen en machtelozen lijden van onze machtige en overmoedige overwinnaars onophoudelijk vervolging op onze halzen; men zit ons op de hals, alsof men wilde dieren moest bewaken en beteugelen, men dringt ons tot zwaren arbeid en plaagt op allerlei wijze; zijn wij moede, men laat ons geen rust.

Wij hebben ons geliefd vaderland de rug moeten toekeren en hebben, door de nood gedreven, de Egyptenaar de hand gegeven, ons in hun armen moeten werpen, en, zo wij ons vaderland niet wilden verlaten, ons de Assyriër 1) moeten overgeven, om van die vijandige wereldmacht de slaven te zijn om met brood verzadigd te worden; waarheen wij ons dus wendden, overal was de treurigste dienstbaarheid.

Onder de Assyriër hebben wij Babel te verstaan. Assur is de naam der Aziatische wereldmacht van Babel.

Het is duidelijk dat de Profeet hier spreekt van de eerste tijden na de verwoesting van Jeruzalem.

Zulke zware straffen lijden wij om de groten last onzer schulden, die op ons ligt; want niet alleen hebben wij voor onze eigene zonden te lijden; onze vaders hebben door afgodendienst en afval van U, o Heere! gezondigd, en zijn niet meer om voor hun eigene zonden te boeten. En wij, die ons niet afkeerden van de zonden onzer vaders en ons niet oprecht tot U bekeerden, maar in plaats daarvan nog erger deden (Jer. 16:11; 32:18. 2 Kon. 23:26 1 Ki), dragen nu hun ongerechtigheden naar Uwe eeuwige wet, volgens welke Gij de zonden der vaders aan de kinderen tot in het derde en vierde lid dergenen, die, haten, wilt bezoeken (Exod. 20:5. Jes. 65:7. Jer. 31:29).

Het is een boetvaardige belijdenis van de zonden hunner voorvaderen, waarin zij zelf, ook volhard hadden, om welke zij nu rechtvaardiglijk leden, dat is, de oordelen, die God over hen bracht, waren zo groot, dat het scheen alsof God daarmee ook een oog had op de zonden hunner voorvaderen zowel als op de kinderen. En dus werd Gods rechtvaardigheid, zowel in zijn oogluiking op hun voorvaderen als in Zijn gestrengheid omtrent hen, aan welken Hij die ongerechtigheid bezocht.

Wanneer wij dit register van plagen, die over het volk Israël zijn gekomen, recht overdenken en daarmee door de schriften van Mozes en van andere Profeten gaan, zal men bevinden, hoe nauwkeurig alles aan het volk van Israël is vervuld, wat God te voren gedreigd heeft, wanneer zij Hem niet gehoorzamen en in Zijne geboden wandelen zouden (Deut. 28). Want zo waarachtig en bestendig de Heere in Zijne belofte is, zo waarachtig is Hij ook in Zijne bedreigingen over de goddelozen. Zo als ons Zijne genadige beloften ter vertroosting dienen, zo moeten Zijne bedreigingen, waarmee Hij de goddelozen bedreigt, voor ons ene waarschuwing zijn.

8.

II. Vs. 8-16. In dit 2e deel van het geheel stelt de gemeente nog nader de ellende voor, welke haar door Gods straffen om harer zonde wil getroffen heeft. Zij, de vrijen, die geroepen zijn de wereld te beheersen, moeten zich onder de schandelijke heerschappij brengen van lage knechten en kunnen ondanks dat slechts met gevaar huns levens hun dagelijks brood verkrijgen. Ja, dit brood is niet eens toereikende om de hevigsten honger te stillen. Iedere stand, ieder geslacht, elke leeftijd moet handelingen van allerlei aard verduren van de vijanden, die over hen heersen. Onder de druk van zulke omstandigheden is het geen wonder, dat alle volksvergaderingen en volksgenietingen hebben opgehouden; want de gehele eer van Gods volk is verloren gegaan.

Knechten 1) zo als de Chaldeën zijn, die nog nooit hebben gesmaakt, wat ware vrijheid is, maar van der jeugd af gewoon zijn aan ene onrechtvaardige willekeurige heerschappij-knechten, die integendeel ons hadden moeten dienen, wanneer wij vroom waren geweest (Ps. 72:11), heersen in onnatuurlijke omkering van de door de Heere beschikte en gewilde betrekking over ons, over wie toch Gij alleen, onze grote Koning heersen moest; er is, daar Gij ons hebt verworpen, niemandin hemel of op aarde, die ons uit hun handen rukke. 2)

Aan de Chaldeën was het toegestaan, allerlei woestheid tegen hen te plegen, maar het was toch zeer droevig wanneer de kinderen Gods het eigendom waren van slaven. Want zij waren vroeger het Priesterlijk rijk en God had hen zo in Zijn trouw opgenomen, dat hun staat voortreffelijker was en veel heerlijker dan die van alle regeringen. Waar zij derhalve beroofd zijn van hun vrijheid, en dat niet, alleen maar waar zij ook aan knechten onderworpen waren, daar was de verandering zeer treurig.

Alle de einden der aarde waren gegeven aan de heerschappij van Israël theokratischen koning, indien deze de wet Gods en Zijn verbond onderhield. Maar nu was de toestand omgekeerd.

Zij die aan Israël tot knechten waren gegeven, heersen nu over hen, dewijl het verbond verbroken was.

De vrijheid is het hoogste goed, dat het volk van God, de kerk van de Heere Jezus Christus, ieder kind van God in 't bijzonder heeft. Daarin betoont zich de verlossing, die door de Zone Gods is teweeggebracht (Joh. 8:36). Daarom noemt Paulus de kerk des Heeren de vrije, onzer aller moeder (Gal. 4:26). Deze bestaat daarin, dat de gemeente Gods al de heerlijke gaven en krachten, welke de Heilige Geest in haar heeft gelegd, naar haren vollen rijkdom ontvouwe, en haren God zo kan dienen, dat gene menselijke macht en autoriteit haar daarin kan hinderen. Wij weten het wel, dat deze hemelse vrijheid zich eerst uiterlijk zal openbaren, wanneer alle zonde overwonnen zal zijn en Christus, de Heere zal zijn wedergekomen, om ook de uitwendige dienstbaarheid der Zijnen te verbreken. Maar altijd blijft het ene tegennatuurlijke betrekking, die alleen als gericht van God over Zijne gemeente verklaarbaar is, wanneer de gemeente door dezulken, die er niet toe geroepen zijn, die zelf niets weten van deze heerlijke vrijheid der kinderen Gods, ja die verachten en haten, beheerst wordt, en in de ontwikkeling van haar waarachtig wezen belemmerd.

Wij moeten ons brood, de geringe oogst in ons door de oorlog verwoest, door roverhorden doorkruist land met gevaar onzes levens halen, in gedurige vrees van wege het zwaard der heen en weer trekkende bedouïnenhorden der woestijn, die ons bij het oogsten overvallen, uitplunderen en zelfs doden.

Meer nog, de geringe voorraad is ontoereikend. Onze huid is zwart geworden gelijk een oven, van wege de geweldigen storm des hongers (Deut. 28:48). Even als de woestijnwind de huid zwart brandt, zo zijn wij zwart geworden van magerheid.

Wij leren hier, hoe God het misbruik Zijner gaven, de overvloed en de overdaad bestraft, wanneer men in voorspoed en goedkope tijden Gode niet dankbaar is, maar daarentegen Zijne gaven, wijn en vruchten onnut verspilt met zwelgen en brassen, vreten en zuipen, dat God dan Zijne goederen en gaven terughoudt, het voedsel zeldzamer maakt, zodat het niet gemakkelijk te krijgen is, en enen honger toezendt, zodat men nauwelijks brood en water kan hebben, zo ging het het volk van Juda.

Zij, onze overmoedige overwinnaars verschonen niemand met hun mishandelingen van allerlei aard; zij hebben de vrouwen te Zion verkracht, en de jonge dochters in de steden van Juda.

De vorsten van Juda zijn door hunlieder hand niet alleen gedood, maar om daarna nog des te groteren smaad op hen te laden, opgehangen; {1} de aangezichten der ouden zijn niet geëerd geweest, maar integendeel geheel onteerd. (Deut. 28:20).

{1} Werd iemand gehangen nadat hij gedood was, zo was dat te groter smaad, dewijl hem alsdan ene eerlijke begrafenis was ontzegd, en zijn lijk tot aas de roofvogels verstrekke.

Ook deze smaad had men Juda doen ondergaan.

Zij hebben de jongelingen weggenomen om te malen, zo worden zij gebezigd tot het werk der verachtelijkste slavinnen (Richt. 16:21. Exod. 16:24), en de jongens struikelen onder het hout, onder de last, die hun wordt opgelegd om te dragen.

De vreugde onzes harten houdt onder zulke zware gerichten op, onze rei is in treurigheid, in boet- en klaagliederen veranderd (Jer. 7:34; 16:9; 31:13. 30:12).

De kroon onzes hoofds, de heerlijkheid, die de Heere ons gegeven had, als aan Zijn uitverkoren en begenadigd volk, is afgefallen; 1) o wee nu onzer, zo moeten wij in de diepste smart zeggen, dat wij zo gezondigd hebben. Ja, onze zonden alleen hebben dat alles verdiend, over deze alleen willen wij klagen.

Onder "de kroon van ons hoofd" is te verstaan, al de heerlijkheid en ere die Juda vroeger had, de hoge stand, die het onder alle volken bekleedde.

Calvijn tekent dan ook terecht aan: "Onder kroon van het hoofd, omdat hij zonder twijfel alle versiering waarmee dat volk versierd was. Het had rijk en Priesterschap, die als het ware twee lichten waren, of twee kostbare edelgesteenten; maar het had ook andere dingen, waarmee de Heere het had versierd. Waar het derhalve zulke uitstekende giften miste, wordt het gezegd, de kroon van het hoofd verloren te hebben. Doch de kroon wordt niet alleen genomen voor de diadeem, maar voor het symbool van vrolijkheid en sieraad. "

17.

III. Vs. 17-22. In de smartvollen aanblik der verwoesting welke het volk des Heeren, maar in 't bijzonder de woonplaats des Heeren in zijn midden heeft getroffen, roept de gemeente ten slotte de Heere aan, die eeuwig in Zijn heiligdom des hemels troont, dat Hij Zijn rijk op aarde niet voor eeuwig late te niet gaan. Zij is er daarbij zeker van, dat Hij dit doen kan en wil.

Daarom is ons hart mat; om deze dingen zijn onze ogender het vele wenen duister geworden.

Om des bergs Zions wil, 1) waar Uw heilige tempel, de plaats Uwer genadige tegenwoordigheid onder ons stond, om Uwe heilige plaats, die verwoest is, die nu van al hare vorige heerlijkheid is ontdaan, zodat zij nu ene plaats is, waar de vossen (de jakhalzen) op lopen.

Ofschoon hij alle soorten van rampen in het algemeen had zaamgevat, wijst hij nu echter de voornaamste oorzaak der smart aan, dat n. l. de berg Zion hare schoonheid en vorm had verloren. Want die plaats was door God uitverkoren, alsof Hij aldaar van de hemel was afgedaald om te wonen, en wij weten dat zijn schoonheid door wonderschone liederen is verheerlijkt. Daar ook lichtte Gods aangezicht, zoals Mozes en de Profeten dikwijls zeggen. Derhalve was het een zeer treurige verandering, dat waar God op de berg Zion had gewoond, nu de vossen woonden als in een verlaten hol. Want op de berg Zion was de tabernakel of

het heiligdom. Waar nu die plaats God en zijn Kerk had bezeten, maar zo verwoest was dat de wolven naar de plaats van God en de gelovigen waren opgegaan, dat was een verschrikkelijk feit. Niet zonder oorzaak maakt Jeremia, nadat hij gesproken heeft over zovele en zo zware verliezen, dit tot het hoofdpunt, dat de berg Zion zó verwoest was dat de wolven er op liepen. Want evenals het een voornaam punt is het als aan de spits stond van alle goeden voor het volk van God gehouden te worden, vervolgens een vertrouwden toegang tot Hem te hebben, zo is in tegenspoed niets droeвер dan om van de tegenwoordigheid Gods beroofd te zijn. Waar David getuigenis geeft van zijn dankbaarheid jegens God, dat hij begiftigd was met alle soort van goederen daar verenigt hij die allen in: Ik zal in het huis Gods wonen, dewijl, ofschoon hij gesproken had van schatten en rijkdommen en allen overvloed van zaken, hij echter ziet, dat dit het grootste geluk is, indien hij, tegelijk met alle gelovigen, God mag aanroepen en gerekend worden tot Zijn volk. Zo ook toont de Profeet uit het tegenovergestelde aan dat voor de vromen niets treuriger is, dan wanneer God zijn woonplaats heeft verlaten en heeft gewild, dat het beeld van de verlatene aan de ogen der toeschouwers schrik zou aanjagen.

Maar al is ook deze uwe aardse woonplaats onder Uw volk gevallen, Gij, o HEERE! zit in eeuwigheid, Uw troon is gevestigd daarboven in de hemel van geslacht tot geslacht. 1)

Zij vertroosten zich met de leer van Gods eeuwigheid en de duurzaamheid van Zijn regering.

Wanneer alle onze vertroostingën uit de schepselen van ons genomen zijn, en onze harten bezwijken, dan kunnen wij ons nog bemoedigen met het geloof, van Gods eeuwigheid. Wat voor omkering op aarde ook moge voorvallen, daar is geen verandering in de eeuwigen Geest. God blijft altoos dezelfde en Hij blijft in eeuwigheid oneindig wijs, heilig, rechtvaardig en goed.

De kerk klemmt zich vast aan de eeuwige waarheid van Gods opperheerschappij. Zijn troon staat tot in eeuwigheid. Hij heerst en regeert. En daarom, de berg Zion moge ontheilgd zijn, de vossen mogen er verblijf houden, dat zal, dat moet slechts voor een tijd zijn. Hij de eeuwige koning zal er voor zorgen, dat Zijn Rijk op aarde niet ondergaat.

Hij heerst over alle volken. Hij is ook machtig om Zion weer uit het stof te doen verrijzen.

HEERE! bekeer ons toch eenmaal tot U, wanneer de tijd der oordelen voorbij is en de tijd des ontfermens komt, zo zullen wij uit de ellende der verstoting bekeerd zijn tot het aanschouwen van Uw genadig aangezicht; vernieuw weer onze levensdagen tot zoveel heil en zegen, tot zulke vreugde en vrede als van ouds, toen wij, uw volk, onder David en Salomo U gewillig en van harte dienden.

God is steeds bereid ons hart om te keren, wanneer wij maar bereid zijn door boete en berouw onze boosheid weg te doen.

God verlaat ons nooit, tenzij wij Hem eerst verlaten; indien wij dan op een waren weg tot Hem terugkeren, behoeven wij niet te twijfelen, of God zal ook terugkeren in een weg van genade. Er is in onze natuur ene neiging om van God af te gaan, maar gene geschiktheid om terug te keren, voordat Zijne genade in ons werkt het willen en het volbrengen. "Vernieuw onze levensdagen, als van oud" (Jes. 1:26). Indien God door Zijne genade onze harten vernieuwt, zo zal Hij door Zijne gunst onze dagen vernieuwen (Ps. 103:5). Gods genade voor Zijn volk is altijd van ouds geweest. Daarom mogen zij vertrouwen, ook wanneer Hij schijnt hen verlaten en vergeten te hebben, dat de genade, die van eeuwigheid was, ook tot in eeuwigheid zijn zal. .

De Profeet bidt hier om bekerende en om herstellende genade. Hij gevoelt de onmacht des volks om zich zelve te bekeren en daarom is zijn enige hoop op de genade Gods, die in staat is het van Hem afgefallen volk tot Hem terug te brengen.

Hij weet het, Israël keert niet uit zichzelf tot zijn God terug. Indien de Heere eerst Zich weer als de Alfa toont, als de Eerste, dan is er verwachting op redding.

In de weg der bekering ligt de enige redding van stad en volk opgesloten.

Want zoudt Gij ons ganselijk verwerpen? Zoudt Gij zozeer tegen ons verbolgen zijn? 1) Dat kan toch onmogelijk alzo zijn.

Zodra wij ons de toestand van Jeruzalem bij en na de verwoesting door de hand der Chaldeënen en van Juda's volk in ballingschap, levendig voor ogen plaatsen willen, zullen wij gene tekening zo natuurlijk, zo eigenaardig en zo treffend vinden als die, welke ons hier door Jeremia's pen wordt afgemaald. Maar indien dit zo is, dan zegt zij al wederom en met luide stem, dat het de zonde is, die deze volksrampen heeft veroorzaakt, en dat zij de rechtvaardige straffen droegen, welke zij zich hadden waardig gemaakt, dan predikt Jeremia door zulk een woord ook nog in onze dagen al is onze toestand geheel en al van dien der Israëllers in zijnen tijd onderscheiden, dat volkszonden ook volksellende ten gevolge hebben. Evenwel is er iets, hetwelk wij hier en meer bijzonder behoren op te merken, dat er namelijk te midden van alle vernedering en jammer dezes aardsen levens, gene zo groot en zo verwoestende is, als die, welke wij hier in vs. 7 aantreffen, dat wij namelijk in de mening zouden staan, zelf de straffen van Gods hand niet verdiend te hebben, maar om der vaderen wil dat onheil te moeten ondergaan. Zodra deze gedachte onze harten vervult gelijk zij bij Juda's volk gevonden werd (Jer. 31:29, zo betonen wij daarmee, dat wij blind, bevooroordeeld en verdwaald zijn. Nimmer zal een heilig en rechtvaardig God de zoon de ongerechtigheid van zijn vader doen dragen, maar wel zal Hij de misdaden der vaderen bezoeken tot in het derde en vierde lid, wanneer de kinderen in de voetstappen der ouders treden en des Heeren woord en raad blijven versmaden en verwerpen. Juda kende dus zijne misdaden niet en stortte zich zelf daardoor in ene nog dieper ellende, dewijl men zich in dien toestand niet verootmoedigen zal, noch om genade smeken, maar veeleer wrevelig en onverbeterlijk blijven wil. Tijdig en gepast was het daarom, dat Jeremia in het 16e vs. dat volk de schuldbelijdenis in de mond legt: "o wee nu onzer, dat wij zo gezondigd hebben. " Dit is toch het enige en ware middel, dat voor de Heilige en Rechtvaardige leert vallen, dat in zich zelve, in eigen zondig gedrag, de schuldige

oorzaak der ellende doet zien en zoeken, dat voor de Heere ons doet verootmoedigen, in erkenning en billijking van zonde en straf, en alleen in dien weg ons de deur der genade ontsluit, daar de Heere de ootmoedigen en verbrijzelden zondaar nimmer afwijst, maar aan hem Zijne ontferming beloofd heeft te willen bewijzen. En is het niet in dien geest, dat Jeremia, ten slotte ene bede doet, en Juda deze bede leert ontboezemen. Is deze bede gegrond op de hoogheid en opperheerschappij van God, die niet slechts Koning was over de ganse aarde, maar ook in het bijzonder over Zijne erfenis, aan welke Hij Zijn verbonden beloften bewaren wilde, en die Hij niet in eeuwigheid verstoten zou, dan bevat de bede zelf bekering tot God en volksherstel als de hoofdoorzaken, om welke moest gevraagd worden, en welker behartiging onafscheidelijk aan elkaar verbonden is. Wat baat het toch ene natie, dat zij tot uitwendig volksherstel geleid, en dat zij door 's Heeren goedheid uit bangen nood en bezwaren gered wordt, indien het volk niet tot God wederkeert en aan Zijn dienst verbonden wordt? Zo lang de zonde, die rampzalige bron van jammer en ellende, niet gestopt wordt, zo lang men niet met God in gemeenschap staat en Zijne gunst niet over ons is, kan de grootste redding en het beste volksgeluk noch duurzaam, noch ook weldadig wezen. Moest nu Israël, in navolging van de Profeet, zich in de nood tot God leren wenden, onder wien men stond, door wiens hand men beweldadigd was, en die als de Almachtige en Algenoegzame alleen redden en helpen kan, dan immers zij dit ook ons aanbevolen en onze bede klimme also met onze verwachting tot de Heere alleen. Immers is het niet slechts onze bede, maar ook onze verwachting, welke wij met zulk een gebed voor de Heere uitstorten en Hem opdragen. Niet van ons zelve, niet van eigen wijsheid of kracht verwachten wij toch, also biddende, onze bekering en volksherstelling, maar van God alleen. Het is geenszins ons verlangen, alleen tot uitwendige redding, bloei en welvaart te komen, om in al de daaraan verbondene voorrechten te kunnen delen, maar eerstelijk en allermeeft om des volks bekering tot dien God, van welken men is afgekeerd. En als wij er met Jeremia bijvoegen, als van ouds, dan geven wij de eer onzer zedelijke en volks-verlossing geheel en alleen aan dien God, die Zich de God der vaders en van onze menigvuldige verlossing en ontferming betoond heeft te zijn. Werpen wij in dien geest onze smekingen voor des Heeren troon, houden wij also bij Hem aan, gelijk Jeremia deed en het volk leerde doen, dan hebben wij voor ons zelve, ten slotte, maar op te merken, dat wij ons met zulk ene bede onder de band der verplichtingen brengen, of zullen wij, dit gebeden hebbende, niet de weg van middelen inslaan, door welken de Heere werken wil? Zullen wij op ons zelve, op onze huisgezinnen, op onzen volkstoestand niet nauwkeurig letten, en ons zelve niet afvragen, wat in dezen onze hand vindt om te doen? zullen vooral de godvruchtigen in dezen gene voorgangers en voorbidders zijn, en nog steeds met Abraham blijven staan voor het aangezicht des Heeren: met Gideon in de kracht Gods het hervormingswerk aanvangen en met zo vele God vererende woningen onze verwachting niet van de Heere onzen God hebben, die op Zijn tijd redden, helpen en ze geven kan, naar Zijn welbehagen? Niet te vergeefs zal ook deze bede geweest zijn, daar de Heere in de tijd der verlossing van Zijn Geest heeft uitgestort en het vervallene heeft opgericht, gelijk elk gebed, in Christus naam opgezonden, gewis verhooring vindt.

Hoewel wij reden hebben om te treuren over de jammerlijken toestand der Kerk, kan het ware Zion, tot hetwelk de gelovigen zijn gekomen, niet vernietigd worden, maar zal het altijd blijven. Onze betrekking, als opgenomen in Gods gemeenschap, kan niet worden te niet gedaan, noch de zekerheid onzer behoudenis worden vernietigd, noch onze vreugde en roem

in Christus worden ijdel gemaakt. Beproevingen mogen onze harten twijfelend maken en onze ogen donker, maar onze weg tot de genadetroon van de met ons verbondenen God is open. Wij mogen bidden, dat Hij ons niet vergete of verlate, en dat Hij terugkere en ons meer en meer vernieuwe door Zijne genade, dat onze hoop herleve, en onze vertroosting over ons zijn als in de dagen van ouds. Laat ons in al onze moeilijkheden al ons vertrouwen stellen op Zijne genade; laat ons onze zonden belijden en onze harten voor Hem openen; laat ons waken tegen morren en wantrouwen, wat wij ook mogen lijden; want wij weten zeker, dat het in 't einde wel zal zijn met allen, die in de Heere geloven, Hem vrezen, liefhebben en dienen. .

Zijn niet, als in Jeremia's dagen, des Heeren oordelen op aarde? En mogen wij niet de reden opsporen van des Heeren jaloersheid over Zijn Zion? Reinigde Christus de kerk met Zijn bloed, en zou Hij dan onverschillig kunnen zijn omtrent hare hoogste belangen? Dat Zion dan door ons in ernstige gebeden worde gedacht, en haar welvaart worde gesteld boven onze eigene vreugde! O, dat de toegenegenheid van elks hart onder de invloed des Heiligen Geestes er zich naar uitstreckte, om met ons tot God voor Zion bidden: spaar, Heere! spaar Uw volk, en geef Uwe erfenis niet over tot bespotting, dat Heidenen over haar zouden regeren.

Niet alsof zij dachten, dat God hen vergeten en verlaten had, veel minder dat zij vreesden, dat Hij hen voor altoos vergeten en verlaten zou, maar dus willen zij de waarde uitdrukken, die zij stellen in Zijne gunst en tegenwoordigheid, waarvan zij dachten de bewijzen en vertroosting al lang verloren te hebben.

Het laatste vers kan als zulk een smeking gelezen worden. Want zoudt Gij ons ganselijk verstoten? Zult Gij altoos op ons vertoornd zijn? Niet alleen ons niet vriendelijk aanzien, en ons in genade gedenken, maar ons van Uwe tegenwoordigheid verstoten en ons te verbieden tot U te naderen. Hoe zal dit overeen te brengen zijn met Uwe goedheid en getrouwheid en met de standvastigheid van Uw verbond?

Merkt hieraan: hoewel wij met God niet mogen twisten, zo mogen wij toch met Hem pleiten, en hoewel wij niet mogen besluiten, dat Hij ons verstoten heeft, nochtans mogen wij met de Profeet nederig met Hem spreken over Zijne oordelen, bijzonder over het aanhouden der verwoesting van Zijn heiligdom. (HENRY).

Het lied eindigt met vertrouwen en troost in God; het bedroefde hart vol van het diepste berouw onder het kruis rust en vrede gevonden, anders was het ook niet mogelijk, omdat het toch het klaaglied niet is van het goddeloze en inderdaad verworpene Israël, maar van het Israël, dat met de Heere worstelt en altijd uitroept: Ik laat U niet los, tenzij Gij mij zegent. Dat het laatste vers nog eens de smart over Gods ondervonden gericht uitdrukt, komt geheel overeen met het karakter der Klaagliederen, die klagen en smeken moeten tot aan het einde. Toch eindigt het niet zonder hoop, al kan ook de hoop zich niet verheffen tot een blij gejubel der overwinning, al schemert het slechts van verre door als de morgenster door de wolken, als de morgenster, die zelf nog wel niet de schaduwen van de nacht verdrijft, maar toch het opgaan der zon en hare overwinning aankondigt. Hoe menigvuldiger en verschrikkelijker de gerichten Gods over de Kerk des Heeren toenemen, hoe meer de laatste, grootste droefheid nadert, welke aan de wederkomst des Heeren moet voorafgaan, des te meer zal ook de

betekenis der Klaagliederen worden erkend en haar rijke vertroosting worden gewaardeerd, dan zal het ook aan dezen worden bevestigd, dat des Heeren Woord eeuwig is en uit Gods Heiligen Geest geboren.

Het slot is een pleiten op de onveranderlijkheid Gods. Het kan niet, wil de Profeet zeggen, dat Gij zo verbolgen, zo onverzoenlijk zijt, dat er geen redding mogelijk is en geen herstelling van stad en tempel meer te verkrijgen.

Het is echter een pleiten in het besef van eigen onwaardigheid en diep bederf, en een vrijlaten van de Heere, om op Zijn tijd te komen tot redding.

De eigen ere Gods is er mede gemoeid, indien het volk onherroepelijk tot vernietiging wordt overgegeven.

En daarom mag men gerust zeggen, dat in dit laatste vers, al schijnt het zo niet, het morgenrood van de dag der verlossing wordt aanschouwd.

De Profeet blijft vasthouden aan deze waarheid, dat de Heilige en Rechtvaardige, tevens is de Barmhartige en de Genadige.

SLOTWOORD OP DE KLAAGLIEDEREN VAN JEREMIA.

Zoals we reeds in onze inleiding opmerkten, wordt in dit Boek de Profeet Jeremia wel niet genoemd als de Schrijver, maar inhoud, geest en taal van deze vijf liederen zeggen het ons zo duidelijk mogelijk, dat niemand anders dan de meest beproefde onder de Profeten, ze als op de puinhopen van Jeruzalem heeft vervaardigd.

En dat niet langen tijd na, of bij tussenpozen, maar onmiddellijk na

elkaar. Dit wijst uit het organisch verband, waarin zij tot elkaar staan.

Dat niemand anders dan Jeremia ze heeft vervaardigd, blijkt duidelijk uit het feit, dat we, gelijk in zijn profetisch Boek, gedurig toespelingen hebben op de Wet, en ook in deze liederen een gedurige herhaling van dezelfde gedachten gevonden wordt, gelijk dat in zijn profetisch Boek het geval is.

Ook hier wordt gewezen op dezelfde oorzaken van ballingschap en verwoesting, n. l. op de zonden van Jeruzalem en Juda tegen God, en het schenden van Zijn heilige Wet.

De liederen zelf spreken uit: het bange en innig gevoelde lijden van hem, die de diepste smart ervaart over het verlies van stad en tempel.

Hij kan dan ook niet eindigen, dan in een gebed, in een verzuchting om bekering, om waarachtige bekering, om herstelling.

Hij, door de Geest Gods gedreven, moet blijven pleiten op de Verbondsgenade van Israëls God, waar hij weet dat die God de God des ontfermens is, die niet eeuwiglijk toornst tegen Zijn volk.

Het is daarom dat de Kerk van alle eeuwen, te midden van vernedering en smaad, van worsteling en lijden, niet alleen met woorden aan de Psalmen, maar ook aan deze "Klaagliederen" ontleend, zich heeft gewend tot Hem, die Zijn volk wel in de diepte van lijden doet zinken, maar niet wegzinken, die immer getoond heeft de enige en volkomen Hersteller van Zijn gunstvolk te zijn.

DE PROFEET EZECHIEL.

Het Boek der Profetieën van Ezechiël, de zoon van Buzi bevat de Godsspraken van dezen Profeet, welke hij ontvangen heeft aan de oevers van de Chaboras.

Met de koning Jojachin, in het jaar 499 v. Christus naar Babel in ballingschap gevoerd, ontvangt hij in het vijfde jaar van zijn wegvoering, in het jaar 594 v. C. zijn roeping tot Profeet des Heeren, en heeft gedurende minstens 22 jaar dit zijn ambt vervuld.

Gedreven door de Heilige Geest heeft hij door zijne redenen een groten invloed uitgeoefend op zijn medeballingen, en daarom in de gunste van zijn God er zeer veel toe bijgedragen, dat het volk in de ballingschap geheel genezen is van zijn afgoderij, en de zuiveren en waren dienst des Heeren weer heeft liefgekregen.

Hij was een man van een zeer scherp getekend karakter, rijk begaafd, had een sterke fantasie, en boezemde door zijn energie eerbied in bij zijne tijdgenoten.

Niet ten onrechte is gezegd, dat hij geheel overeenstemt met zijn naam "dien God sterk maakt", en is hij genoemd, de Simson's gestalte onder de Profeten.

Aan hem is geheel zijn profetisch leven door vervuld wat de Heere bij zijn roeping tot hem zegt: Ziet, Ik heb uw aangezicht stijf gemaakt tegen hun aangezicht, en uw voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd; uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een diamant, harder dan een rots.

Hij is diep ingeleid in de betekenis der Wet en heeft een uitgebreide kennis van hetgeen reeds vroeger op bevel des Heeren door de vorige Profeten tot het volk is gesproken.

Hij is tevens de man der symboliek, in de zin, dat de onderwijzing, waarmee hij tot zijn volk komt, niet zelden op symbolische en allegorische wijze wordt gegeven.

Het Boek zelf laat zich in twee delen verdelen, voorafgegaan door een inleiding, welke dient om Ezechiëls Goddelijke roeping voor ogen te stellen.

Hoofdstuk 1:1-3 :21 bevat alzo de beschrijving van de wijding en roeping van de priesterzoon Ezechiël tot Profeet.

Het eerste deel (Hoofdst. 3:22-32); bevat de voorspellingen des gerichts over Israël en over de Heidense volken.

Het tweede deel (Hoofdst. 33-48), behelst de voorspellingen van heil en zaligheid voor Israël.

Het eerste deel bevat twee onderdelen, n. l. de voorspellingen des gerichts over Israël (Hoofdst. 3:22-Hfdst 24), en de voorspellingen des gerichts over de Heidenwereld (Hoofdstuk 25-32).

Het tweede deel bevat eveneens twee onderdelen, n. l. de voorspelling van Israëls redding en van de ondergang van de heidense wereldmacht (Hoofdst. 33-39) en de schets van de heerlijkheid van het Koninkrijk Gods, onder de N. Bedeling (Hoofdstuk 40-48).

Het optreden van Ezechiël en al wat hij op Gods bevel tot zijn volk spreekt, is de verhoring van de beden in de Klaagliederen van Jeremia neergelegd, dat de Heere weer Zijn vriendelijk aangezicht over Zijn volk zou doen lichten, dat de Heere God weer Zijn volk zou bezoeken.

De Heere komt tot Zijn volk door Ezechiël, met de donder der wet, maar ook met het zilveren geluid des Evangeliums, opdat het nakroost van Abraham weer voorbereid zou worden om, gereinigd van de afgoderij, naar het land der vaders, naar Jeruzalem en Zion te trekken, maar ook, opdat door hem de volke zou worden verkondigd, welke de heerlijkheid van de N. Bedeling zou zijn.

HOOFDSTUK 1. GEZICHT VAN DE UITBREIDING VAN CHRISTUS' RIJK

DOOR HET PREDIKAMBT.

Aan de eigenlijke voorzegging gaat ene vrij lange inleiding vooraf, welke dient, om de Goddelijke legitimatie van Ezechiëls zending aan te kondigen. Daarbij wordt niet zozeer bedoeld, zijne roeping tot Profeet, zijne ordening of wijding geschiedkundig voor te stellen, als wel om ene aanschouwelijke voorstelling te geven van de eigenschap, in welke hij zijn ambt zou moeten waarnemen en zijne zending volbrengen.

Vs. 1-3. De roeping tot het ambt van profeet geschiedt voor Ezechiël door ene verschijning van God, die hem ten deel wordt, en de opdracht, die daaraan verbonden is en die hij ontvangt. eerst worden tijd en plaats van deze openbaring Gods nader aangegeven en het nodige bericht omtrent de persoon van hem, die ze heeft ontvangen.

In het dertigste jaar 1) van mijn leven, dat tevens het dertigste jaar was, sedert het in 2 Kon. 22:3 vv. verhaalde in het jaar 624 v. C. voorgevallene, dus in het jaar 594, in de vierde maand of Thammuz (Exod. 12:2), op de vijfden derzelver maand, ongeveer het einde van Juni van dat jaar, als ik in het midden der weggevoerden was bij de rivier Chebar (= overvloeiend), of Chaboras in noordelijk Babylonië, in de nabijheid der volkplantingen, toen ik nog daar alleen was, want eerst later begaf ik mij in hun gezelschap (Hoofdst. 3:15), zo geschiedde het, dat ik in een toestand van verrukking kwam (Matth. 3:16), dat de hemelen werden geopend, en ik gezichten Gods) zag, die ik nader zal beschrijven (vs. 4 vv.).

Ps. 137:1.

Door dit begin plaatst de Profeet reeds in 't algemeen zijn Boek als lid in de heilige rij van boeken, even als ook de Boeken van Jozua, Ruth en Esther zich in 't Hebreeuws op dezelfde wijze aan de voorafgegane heilige literatuur aansluiten; het is in 't bijzonder de Profeet Jeremia aan wien Ezechiël zich nauwer aansluit. De tweede Profeet der ballingschap is zonder twijfel Daniël. Terwijl echter deze door God tot ene aanzienlijke plaats aan het Babylonische en Medo-Perzische hof werd geroepen, die hem het inzien zou geven in de vorming en ontwikkeling van een wereldrijk, om van dit standpunt de ontwikkeling der wereldrijken in de strijd tegen het Godsrijk te doorzien, en de onverwoestbare, alle wereldmachten overwinnende kracht en heerlijkheid van het Godsrijk te kunnen voorzeggen, werd daarentegen Ezechiël tot een wachter gesteld over het in ballingschap weggevoerde Israël. Hij moest in deze betrekking het werk van de vorige profeten, namelijk van Jeremia voortzetten, zijnen volksgenoten het gericht en het heil Gods prediken, om hen tot de Heere, hunnen God te bekeren. Inzonderheid is het de plaats: Hoofdst. 27-29 bij Jeremia, op welke wij moeten acht geven, zo als dan ook de daar vermelde gebeurtenis in het jaar der roeping van Ezechiël (594 v. C.) valt, en in Hoofdst. 25-28 voorzeggingen van Ezechiël tegen dezelfde volken voorkomen, die in Jer. 27:3 worden opgenoemd. Jeremia was in het land van Juda zelf geroepen, om het volk terug te houden van die politieke opwekking, die het van zijn waar doel afleidde, en die door ene grote anti-Chaldeeuwsche zamenzwering in het leven was geroepen. In het land der ballingschap treedt nu Ezechiël aan Jeremia's zijde, daar hij

denzelfden vijand bestrijdt. "Gene politiek, maar bekering, " dat is beider woord. Het is aan geen twijfel onderhevig, of de Profeet bedoelt met zijne bepaalde tijdsopgaaf: "in het dertigste jaar" vooral zijn levensjaar. Juist dit jaar was voor een man uit een priesterlijk geslacht, die in ieder opeist zich als priester onder de Profeten vertoont, van bijzondere betekenis (Num. 4:30). Zijne roeping in dat jaar doet ons denken aan de leeftijd van Johannes de Doper en van Christus zelve bij het intreden van hun ambt. In zijn 25ste levensjaar is also Ezechiël uit Juda weggevoerd en ook dat wijst op ene plaats der wet omtrent de Levieten (Num. 8:24). Door deze wegvoering werd hem de dienst in de tempel afgesneden; ene vergoeding daarvoor schenkt hem de Heere 5 jaren later, als Hij hem tot het Profetenambt roept. Opmerkelijk is het jaar 594 ook het 30e jaar na het vinden van het wetboek in de tempel in het 18e jaar der regering van koning Josia en de daarop gevolgde vernieuwing van het verbond met de Heere (2 Kon. 22:3-23:23). De Profeet is dus ten tijde dezer gebeurtenissen geboren, en ook dat heeft ten opzichte van de plaats, die hij in de geschiedenis van het Oud-Testamentische Godsrijk inneemt, zijne wezenlijke betekenis-hij is inderdaad de vernieuwer der wet, een nieuwe Mozes voor Israël.

Gezichten Gods wil hier niets minder zeggen, dan gezichten, die Goddelijke dingen tot voorwerp van aanschouwing hebben. Calvijn zegt: "De hemel opent zich niet alleen wanneer onze ogen een blik ontvangen in de hemelse heerlijkheid, maar ook wanneer God zijne heerlijkheid, in ene voor de menselijke waarneming vatbare wijze openbaart. " En dit laatste heeft hier juist plaats. God, de Heere, openbaart zich aan de Profeet op ene voor hem aanschouwelijke wijze. Hij laat hem zien wat hij zien kan en zien moet, om Zijn dienstknecht op aarde te zijn. Hij verhelderde zijn oog, Hij gaf hem als het ware nieuwe ogen om die hemelse gezichten te aanschouwen.

Op de vijfden derzelve maand, (dit was, om nog ene andere bepaling omtrent dat jaar hier bij te voegen, het vijfde jaar van de wegvoering van de koning Jojachin; volgens het bericht in 2 Kon. 24:10 vv. toen ook ik mede in ballingschap moest gaan);

Volgens de opgaaf bij 2 Kon. 24:12 gemaakt, valt de wegvoering van Jojachin nog voor Pasen van het jaar 598 v. C. Tot haar wordt volgens de Joodse wijze van rekenen (1 Kon. 12:24) slechts de korte tijd tot op de 1 Nisan geteld, de tijd van Pasen 598-597 is dus het eerste jaar daarna, en also de tijd van Pasen 594-593 het vijfde na deze wegvoering; in de vierde maand van het laatste had die openbaring Gods plaats. Zes jaren vóór de laatste catastrofe begon Ezechiël zijn ambt onder de ballingen aan de rivier Chaboras in Mesopotamië. Zijne werkzaamheid onder de ballingen viel dus nog een geruimen tijd in denzelfden tijd dat Jeremia onder de achtergeblevenen arbeidde. Daardoor werd de indruk, dien hun woorden verstrekten, niet weinig bevorderd. De Geest, die juist hetzelfde in Babylonië verkondigde als in Judea, bleek een hogere dan een menselijke te zijn.

Op dien vijfde had ene verschijning des Heeren plaats. Daarbij, om mij nu ook omtrent mijn persoon nader te verklaren, geschiedde het woord des HEEREN uitdrukkelijk tot Ezechiël 1) (in 1 Kon. 24:16 Jehezkel), de zoon van Buzi (= gesproken uit Buz = veracht), de priester, gelijk ook Jeremia en Zacharia uit een priesterlijk geslacht afstamden, in het land der Chaldeën, bij de rivier Chebar. Daar leefde hij gehuwd in een eigen huis onder de

gevangenen (Hoofdst. 3:24; 8:1; 24:15 vv. en de hand 1) des HEEREN was, kwam daar, dus buiten het heilige land, dat tot hiertoe de plaats der Goddelijke openbaring was geweest, niet midden onder de ballingen, maar op ene eenzame, afgelegene plaats (Hoofdst. 3:12 vv.), op hem, om zich van hem meester te maken (2 Kon. 3:15).

Ezechiël is een geestelijke Simson, die met krachtigen arm de pilaren van de afgodstempel aangreep en op de grond verpletterde, ene reusachtige natuur, die juist daardoor geschikt was, om de Babylonischen tijdgeest, die in machtige, reusachtige, groteske vormen behagen schepte, met vrucht te bestrijden. Er wordt bij hem ene nieuwe merkwaardige vereniging gevonden van Babylonischen vorm en van Israëlitischen inhoud.

Enigermate is Ezechiël de Mozes der Babylonische ballingschap; want in deze had hij ene roeping gelijk aan die, welke Mozes in de woestijn had. Mozes zowel als Ezechiël moesten Israël opvoeden en geschikt maken, de een, dat het in het beloofde land mocht komen, de ander, dat het daarheen kon terugkeren. Beide deden het door de Wet, de een doordat hij de Wet gaf (Deut. 33:4), de ander door Israël weer terug te voeren tot de door Mozes gegevene wet, die het had verlaten, waarom Kanaän ook weer was ontnomen. Hiermede hangt ook de zeer merkwaardige verhouding zamen, waarin Ezechiëls Boek boven alle andere profetische boeken, zelfs dat van Jeremia niet geheel uitgezonderd, tot de Wet, tot de Boeken van Mozes staat. Hij verklaart de Wet, vooral plaatsen daarin, die door de ballingen verkeerd verstaan en misbruikt werden (Hoofdst 18). Op talrijke plaatsen beroept hij zich op de wet, hij herhaalt gedurig hare gedachten, bedient zich ieder ogenblik van hare wendingen, uitdrukkingen en woorden, en voert bestendig hare taal. Daarentegen gebruikt hij evenmin als Mozes de Godsnaam "Heere Zebaoth, " en betoont hij zich op het allerduidelijkst in de laatste, grote voorzegging van zijn Boek omtrent de nieuwen tempel en de nieuwe inrichting van de staat (Hoofdst. 40-48 als een andere Mozes.

De hand des Heeren is hier de buitengewone kracht Gods, die op de Profeet kwam, de inwerking van de Almacht Gods op Ezechiël, waardoor hij in dien toestand kwam, dat hij bekwaam werd om de gezichten te zien, die hij aanschouwd heeft.

4.

II. Vs. 4-28. Nu volgt de verschijning van God zelven, welke de Profeet op de zo even genoemden tijd op de plaats van zijn verblijf onder de gevangenen ontving. De mededeling daarvan begint met de verschijning, die eerst nog algemeen blijft, even als een storm van het noorden ene door vuur verlichte wolk aanvoert, waarin het naderend onweder van Gods gerichten zich aankondigt (vs. 4). Men heeft echter niet alleen te doen met de macht der Chaldeëen, tegen welke men nu te Jeruzalem menselijke verbonden en eigen slimheid zoekt te stellen, maar de gehele schepping is naar alle vier zijden der wereld bereid tot volvoering van Gods gericht. Zo komt uit die verschijning ene andere voort, in alle bijzonderheden beschreven, die van de vier dieren of wezens (vs. 5-14) en de daarnevens lopende raderen (vs. 15-21), en de Heere, die daarop Zijnen troon heeft gevestigd (vs. 22-28).

Doordat de hand des Heeren over mij kwam, werd ik in ekstatischen toestand verplaatst (1 Kon. 22:22) Toen zag ik niet meer met het lichamelijke, maar met het voor hemelse en Goddelijke dingen geopende oog des Geestes (2 Kon. 6:17), en ziet, een stormwind kwam van het noorden af, ene grote wolk, en een vuur daarin vervangen 1) en een glans was rondom die wolk. Die stormwind, die van het noorden in mijn gezichtskring trad, bracht ene grote wolk mede, waarvan de kern mij een vuurklomp toescheen, en deze verbreidde een lichtglans door de gehele wolk en in de rondte, en uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal 2) een onbekend metaal, uit het midden des vuurs; wederom vertoonde zich als kern van de vuurbal iets als gloeiend metaal, dat de grootsten lichtglans van zich gaf.

In de verklaring van het gezicht, dat hier volgt, zijn, zoals Hiëronymus opmerkt, alle synagogen der Joden stom. Zij zeggen dat het boven menselijk vermogen is hieromtrent, zowel als omtrent de opbouw van de tempel in het laatste deel van ons Boek ene poging te wagen. Volgens hare bepaling moet niemand, voor hij het 30e levensjaar achter zich heeft, het begin van het de boek van Mozes, noch het Hooglied, noch het begin en het einde van het Boek Ezechiël lezen. Intussen hebben wij Christenen door het licht, dat ons in het Nieuwe Testament is opgegaan, toch een vasten grond onder onze voeten, waarop wel ene poging tot verklaring mag worden gewaagd. Wat nu in de eerste de storm aangaat, dien de Profeet van het Noorden ziet opkomen, deze stelt zonder twijfel ene zware bezoeking voor Zijn volk voor, want wind en storm zijn in de Heilige Schrift het gewone symbool van gerichten, van door God beschikt lijden en van bestrijdingen (1 Kon. 19:11. Jer. 4:11 v.). Het noorden is de noodlottige landstreek, van welke de Aziatische wereldmachten, vooral ook de Chaldeënen in het Heilige land vielen (Jer. 2:13 vv. 4:6). Tegen het noorden was de coalitie gericht, die aanleiding gaf tot het optreden van Ezechiël (vgl. de bij vs. 1). De storm uit het noorden drijft alle sanguinische verwachtingen, die op deze coalitie gericht waren, als dorre bladeren voor zich heen. "De storm voert de wolk aan, deze zal het gericht nog nader voorstellen. Zij heeft een vuurklomp tot haren kern, want de Heere, uw God is een verterend vuur en een ijverig God, zo was tot Israël gezegd (Deut. 4:24) en dat moest het ook nu ondervinden. De toekomst verscheen in rozenkleurig licht aan het onboetvaardige, ongelovige volk, dat zich door valse profeten in dwaze verwachtingen liet verstrikken (Jer. 27:9 v. 28:1 vv. 29:8 v. 15 v. er zal echter een vuur van toorn (Deut. 32:22) over hen losbreken en verzengende vlammen zullen al zijne heerlijkheid vernietigen, zodat niets overblijft dan een hoopje as. Intussen weet de Heere zeer wel, welke gedachten Hij ook midden in het gericht omtrent Zijn volk heeft (Jer. 29:11 v.). Niet de tegenstelling van heil en gericht in 't algemeen is die van de valse profeten en van de ware, maar alleen die van heil zonder bekering en straf, en van heil na de op de straf volgende belijdenis en bekering. Zo is de wolk door een lichten glans verhelderd; tijden van verkwikking (Hand. 3:20) zullen voor Israël nog eenmaal komen, wanneer eens het gericht zijn werk aan hen zal gedaan hebben. Het glinsterend erts in het midden, en het binnenste centrum der wolk ("in het Hebr. staat Chasmal; wij houden het voor het allerhelderste in het vuur, zodat de bedoeling is, in de wolk was rood vuur, in het rode vuur helder wit" (Luther) laat denken aan Hem, die door gericht Zich in Zijne heiligheid openbaart-het is niet wel gedaan zich tegen Hem en Zijne raadsbesluiten te willen verzetten, want Zijn weg leidt over hen, die niet met Hem is (Openb. 1:15). Daarentegen is het welgedaan Zijne onbegrijpelijke heerlijkheid lief te hebben en te loven en zich in Zijn beeld te laten verheerlijken. "Ziet, de Rechter staat voor de deur" (Jak. 5:8); dat is de waarheid, die

in algemene omtrekken zich in dit voorlopig gezicht van de Profeet symboliseert; hij mag echter de heerlijkheid des Heeren in het volgende nog dieper inzien.

In het Hebr. Weësch mithlak-kachath. Beter: te zamen gebonden vuur, in de zin, dat een stormwind van het noorden een grote wolk voortbrengt, waarvan de kern als een bal, als een klomp vuurs verschijnt.

Hasmal vatten sommigen op als een vermenging van goud en zilver. Anderen vertalen het door gloeiend erts. In elk geval moet het de betekenis hebben van iets wat hel schittert of glinstert.

En uit het midden daarvan, uit de binnenste kern der wolk kwam de gelijkenis van vier dieren, 1) of levende wezens. Uit de vurigen kern traden bij verdere ontwikkeling van het gezicht vier levende wezens in de verschijning te voorschijn, en dit was hun gedaante: zij hadden wat de hoofdzaak aangaat, de gelijkenis van een mens;

De vertaling van dieren is minder juist; die van levende wezens wordt hier geëist. Er wordt duidelijk dan ook gezegd, dat zij de gestalten van een mens hadden. Vandaar dan ook dat zij, wat het uiterlijke wezen betreft, aan mensen gestalten gelijk zijn te denken.

Wat nu de levende wezens betreft, de mens neemt de voornaamste plaats in, dewijl hij geformeerd is naar het beeld Gods; de leeuw heerst over de wilde beesten, doch de os, dewijl hij het nuttigste dier is, vertegenwoordigt alle dienende wezens of de tamme, zoals men zegt. Dewijl de arend de koning is over de vogels, daarom worden alle vogels onder dat ééne woord zamengevat.

a) En elk een had vier door even zovele halzen gedragen hoofden, en dus ook vier aangezichten, doch van verschillenden aard (vs. 10); insgelijks had elk een van hen vier vleugelen; twee van deze waren naar boven uitgebreid om te vliegen, en twee naar beneden hangende tot bedekking van het lichaam (vs. 11)

Ezech. 10:14.

En hun voeten, waarvan ieder naar de wijze der mensen er twee had, waren rechte rechtop staande voeten. Hun benen hadden gene doorbuiging der knieën, zij waren dus glad en gelijkmatig, zonder merkbaar onderscheid van voor- en achterzijde; en hun voetplanten, de onderste delen der benen, waarmee men de aarde aanraakt, waren gelijk de voetplanten van een kalf, afgeronde voetballen, bij welke eveneens voor- en achterzijde niet merkbaar onderscheiden waren, en die benen en voeten glinsterden gelijk de verf van glad koper, dat de indruk maakte als gaf het vonken van zich.

En a) mensenhanden waren onder hun vleugelen aan hun vier zijden, gericht naar de vier delen der wereld, ieder had dus vier handen, en die vier handen elk, gelijk in vs. 6 gezegd is, hun aangezichten en hun vleugelen, daar bij elk aangezicht ook een vleugel kwam; daardoor werden aan elk der vier wezens vier zijden gevormd.

Ezech. 10:8.

Hun vleugelen waren zamengevoegd, de een aan de ander. Het ene dier raakte met het uiteinde der rechterzijde van de beide naar boven gerichte vleugelen het uiteinde van de linker naar boven gerichten vleugel aan desgenen, die naast hem was, en weer met het einde van zijn eigen linker vleugel aan het einde van de rechter vleugel eens anderen (1 Kon. 6:27); zo werd ene nauwe vereniging onder de vier dieren te weeg gebracht, zodat zij voorkwamen als een bij elkaar behorend, enig wezen; zij keerden zich niet om, zij veranderden de richting van gezicht, benen en voeten niet, als zij gingen; in geslotene eenheid bewogen zij zich met elkaar naar een der vier wereldstreken, hetgeen voortdurend geschiedde (vs. 12); zij gingen, 't zij naar oosten of westen, noorden of zuiden, elk een recht uit, zonder wending des lichaams, voor zijn aangezicht henen, daar zij juist aan elke zijde een aangezicht, benen en voeten hadden, dus naar alle vier der hemelstreken front maakten (vs. 7).

a) De gelijkenis nu van hun aangezicht was naar voren, d. i. naar de oostzijde (Gen. 13:9), het aangezicht eens mensen, en het aangezicht eens leeuws hadden zij de vier aan de rechter- of zuidzijde; en ter linkerzijde, naar het noorden, hadden die vier eens ossen aangezicht, ook hadden die vier naar het westen eens arends aangezicht (Openb. 4:7)

Ezech. 10:14.

Ook waren hun aangezichten en hun vleugelen opwaarts verdeeld. De aangezichten waren niet aan een enkel hoofd, maar gescheiden aan vier, door even zo vele halzen gedragene hoofden, en de vleugelen ter zijde van de vier hoofden verdeelden zich in twee paren. Elkeen, namelijk de naar boven gerichte, had er twee op de bij vs. 9 gemelde wijze zamengevoegd aan de andere, en twee naar beneden gerichte bedekten hun lichamen van voren en achter.

En zij gingen, zoals reeds in vs. 9 is opgemerkt, bij hun voortdurende evoluties of wendingen op de wijze van een krijgsleger, elk een recht uit voor zijn aangezicht henen; waarhenen de Geest was, waarheen de wind, in welke Gods Geest was, hen naar Zijnen wil leidde (Num. 16:22), om te gaan, gingen zij; zij keerden, om dit nog eens op te merken (vs. 9), zich niet om, als zij gingen, zodat al hun evoluties zonder enig tijdverlies, zoals dit bij mensen door de noodzakelijke wendingen des lichaams moet plaats hebben, werden volvoerd.

Aangaande de gelijkenis der dieren levende wezens, naar de gezamenlijken indruk, dien zij door hun verschijning en met hun bewegingen maakten, hun gedaante was als brandende kolen des vuurs, waaruit de vlam ieder ogenblik dreigde op te slaan, als de gedaante der fakkelen; datzelfde vuur ging steeds tussen die dieren, evenals fakkels, waaruit de heldere gloed reeds werkelijk in de hoogte en naar de zijden links en rechts sloeg, ook kwamen de vlammen tussen de dieren heen en buiten hunnen kring; en het vuur had enen glans, dat men de vier dieren duidelijk van de groten vuurmetoor, die hen omgaf, kon onderscheiden, en uit het vuur kwam een bliksem voort, even als weerlicht, dat het uitbreken van een onweder voorafgaat.

De dieren de levende wezens nu liepen, wat de vorm hunner evoluties of wendingen aangaat, en keerden weer als de gedaante van een weerlicht, als het eerst voorwaarts schiet, dan ter zijde uitgaat en later zich weer naar voren wendt, zigzagsgewijze.

Bij zulk gezichten, als hier ons een wordt voorgesteld, kan gene poging worden gewaagd, om ze in één beeld voor te stellen; er zou slechts ene karikatuur tot stand komen; niet eens kunnen zij aan de onmiddellijke voorstelling des geestes worden voorgelegd, de Profeet zelf worstelt duidelijk met woord en uitdrukking om zich te doen verstaan; van daar de uitvoerigheid en gedurige herhaling bij de beschrijving. Vooreerst moet worden opgemerkt dat het Hebr. Chajoth en het daarmee overeenkomende Gr. Zoa in Openb. 4:6 in zijne eerste betekenis "dieren" is genomen; men moet echter liever de eerste betekenis "levende wezens" nemen. De Profeet wijst ons zelf in Hoofdst. 10:1 vv. aan, dat wij hier moeten denken aan Cherubim (Ex. 25:20 en Ps. 99:1), deze zijn onder die levende wezens bedoeld. Wat de Cherubim zelf aangaat, die in het O. Testament niet minder dan 85 maal voorkomen, daaromtrent verschillen de meningen der Schriftonderzoekers zeer. 1) Of het slechts beelden der godsdienstige symboliek zonder objectieve, persoonlijke realiteit zijn, dan of het werkelijk aanwezige, in de onzichtbare wereld bestaande wezens zijn, voor welke alleen de vorm, die hun ten dienste der godsdienstige, visionaire poëtische voorstelling wordt gegeven, symbolische betekenis heeft? 2) Of in dit tweede geval, dat de Cherubim objectieve realiteit toekomt, wij ze met de Serafim (voor de bij elkaar plaatsing met deze, van welke alleen in Jes 6:2 vv. wordt melding gemaakt, spreekt aan de ene zijde de bedekking des lichaams met twee vleugels (vs. 11), aan de andere de 6 vleugels in Openb. 4:8, en het gelijkkluidend lofgezag) tot de hoogsten rang van engelen moeten rekenen, zo als de kerkelijke traditie doet (Jes. 6:2) vgl. het Ambrosiaanse lofgezag: "zingt Serafs, eng'len (Cherubs) zingt", of dat zij van de engelen bepaald moeten worden onderscheiden en in ene andere betrekking tot de wereld, in 't bijzonder tot de mensen moeten geplaatst worden? Gaan wij de verschillende meningen nader na, de wordt a) voor de symbolische opvatting aangevoerd, dat de gedaante der Cherubim duidelijk een symbolisch karakter verraad, dat zij in de gehele Heilige Schrift slechts in poëtische (Ps. 18:11. Ezech. 28:14), godsdienstig-symbolische of profetisch-visionaire stukken voorkomen, zelfs Gen. 3:24 is daarvan niet uitgezonderd, waar wij het zwaard niet aan de Cherubs mogen toekennen (één zwaard zou ook in 't geheel niet bij een getal van meerderen passen), maar in het zwaard aan de ene zijde en de Cherubs aan de andere ene voorstelling moeten zien van het begin der vertoornde almacht Gods. Hengstenberg, die deze opvatting uitvoerig heeft verdedigd, verklaart de naam Cherubim in de zin van che-rubim d. i. "als ene veelheid" (vgl. Kabul in 1 Kon. 9:13), waarin reeds ligt opgesloten, dat zij de ideale samenvatting zijn van alles, wat op aarde leeft. Daarom juist worden zij ook de levenden genaamd, waardoor, daar die naam de plaats van een eigen naam inneemt, hun wezen geheel moet zijn uitgedrukt. Nu wordt in Gen. 9:16 het begrip van "alle levende ziele" verklaard door dat van het bezielde "vlees," dat alleen tot de aarde behoort, zo als ook volgens Gen. 2:7 tot een levend wezen twee zaken behoren: de aardse stof en de levendmakende adem Gods, en wordt dus al het levende bedoeld wat op de aarde is, met inbegrip van water en lucht. Verder is bij de Cherubim zeer sterk het viertal uitgedrukt, en dit komt overal in het Oude testament voor als aanwijzing der aarde. Dit dringt ons om eveneens bij de aarde te blijven staan en niet te denken aan engelen, die tot de hemel behoren. Verder kan de zamenvoeging der Cherubim, als vier dieren, dan alleen op verstandigen grond worden

opgevat, wanneer wij ze voor ene zamenvatting houden van al wat op aarde leeft. Nu zijn het die dieren, die zich dadelijk doen kennen als de vertegenwoordigers van de hoofdklassen der levenden, zo als een Joods gezegde leert: "vier zijn de hoogste in de schepping-de leeuw onder het wild gedierte, de stier onder het vee, de adelaar onder de vogels, de mens is boven allen, maar God is de allerhoogste." Volgens deze plaats, die de mens onder de levende wezens toekomt, is dan ook bij de samenstelling der cherubim de menschetype de voornaamste. Gelijk in de tempel van Salomo op de voetstukken der wasketels en bekkens naast de Cherubim ook leeuwen en runderen waren afgebeeld (1 Kon. 7:29), omdat zij, wat hun aangezicht betreft, de mensen en met hun vleugelen de vogels voorstellende, ook tot deze in dezelfde betrekking staan, zo waren zij ook weer aan de binnenste wanden van het heiligdom onder palmen en bloemwerk geplaatst (1 Kon. 6:29). Gelijk zij zelf toch het animalische leven naar zijne hoofdklassen voorstellen, zo stelt zich het hoogste in het vegetatieve leven in de palmen en bloemen voor. Het levende moet echter gene tegenstelling vormen tegen de overige natuur, maar moet als de kroon zich met haar tot het geheel der aardse schepping verbinden. Alleen wanneer wij de Cherubim beschouwen als de ideale zamenvatting van al wat op aarde leeft als de vertegenwoordiging der levende wezens, kan eigenlijk het feit worden verklaard, dat zij zo regelmatig onder de troon van God voorkomen, want daardoor beelden zij de waarheid af, dat God de God der geesten van alle vlees is (Num. 16:22), de God, wien alles dient wat op aarde leeft en zich beweegt, en die de ganse natuur onvoorwaardelijk in zijne macht heeft.

Daarentegen wordt overal in de Schrift het gebied der Cherubim gestreng van dat der engelen afgescheiden. Duidelijk is het verschil der dieren en der engelen in Openb. 5:11 en 7:11 1 11 te zien; want daar vormen de Engelen de omgeving van dien kring, waarin met de 24 onderlingen ook de vier dieren zich bevinden. Tegenover deze opvatting stelt men nu b) ene andere, die aan de Cherubim onvoorwaardelijke objectieve realiteit wil zien toegekend, want alleen symbolen, louter beelden der Hebreeuwse fantasie zal God toch bezwaarlijk aan de poorten van het paradijs hebben gesteld (Gen. 3:24). Ook ligt zonder twijfel, daar in de tabernakel en de naar dezen gebouwden tempel enkel wezenlijke zaken van het rijk van God belichaamd, en alle symbolen van werkelijke dingen zijn genomen, aan de plastische voorstelling der Cherubim op de Arke des verbonds en in het Allerheilige en heilige de idee ten grondslag, dat deze hemelse geesten waren. Uit de onderscheiding der dieren van de Engelen in Openb. 5:11; 7:11 volgt niets meer, dan dat de Cherubim gene gewone engelen zijn, d. i. gene gediensige geesten, Uitgezonden ten dienst dergenen, die de zaligheid zullen beërven (Hebr. 1:14). Alzo geeft de uitdrukking "levenden," "levende wezens" niet zozeer te kennen, dat zij de ideale vertegenwoordigers zijn van alles, wat op aarde leeft, maar veelmeer dat het wezens zijn, die onder alle schepselen van hemel en aarde het leven in de volsten zin des woords bezitten, en juist daarom, onder alle geesten de God der geesten van alle vlees, die leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid, het naaste zijn, Zijnen troon rondom omgeven. De vereniging van het leeuwen-, stieren- en adelaarsgezicht met het menselijk aangezicht in de Cherubim, moet hen uitdrukkelijk voorstellen als wezens, die de volheid en kracht des levens bezitten, vele in de aardse schepping tussen de genoemde vier schepselen verdeeld zijn. Onder het tamme vee neemt de stier, onder de wilde dieren de leeuw de eerste plaats in; de adelaar overtreft alle vogels in kracht om te vliegen, en de mens bezit door zijn verstandelijk vermogen de heerschappij over alle aardse schepselen. Gelijk intussen reeds het verhaal van

aangezichten, zo is in 't algemeen dit viertal hun niet wezenlijk eigen, maar wordt slechts gebezigd om bepaalde verhoudingen of werkingen op de aarde voor te stellen; op zichzelf behoren zij tot de vertrouwelijken raad Gods, die uit engelen bestaat, en nemen zij deel aan het bestuur van Zijn rijk. Volgens ene nog enigzins verschillende mening daarentegen zijn zij ten opzichte hunner bestemming niet, zo als de eigenlijke engelen, boden Gods, maar getuigen en dragers der Goddelijke majesteit, wier schijnsel, dat verdwijnt, alleen nadat het reeds was voorbijgegaan, aan Mozes is getoond, en welke Ezechiël alleen in een symboliserend gezicht kon aanschouwen. Men heeft van dit standpunt, dat de Cherubim ook wel voor wezens van bovenaardsen oorsprong houdt, die op de ladder dezer schepselen ene uitnemende, misschien de hoogste plaats innemen (in Openb. 4:6 vv. komt God, de Vader als onmiddellijk boven hen staande voor; de Zoon in hun midden en de Geest in hen), en zij toch van de engelen bepaald onderscheiden zijn, beproefd, om hun betrekking tot de mensen nader aan te wijzen. Nu is men op de gedachte gekomen hen onder de bovenaardse schepselen dezelfde plaats aan te wijzen, die de mens onder de aardse schepselen moest innemen; men wilde ze dus tot beheersers in het rijk der hemelse geesten maken, even als de mens tot heerser over alle aardse wezens bestemd is. Vóór de zondenval nu hadden zij in gene bijzondere betrekking noch tot de aarde, noch tot de mensen gestaan. Integendeel moest de mens voor de boon van Jehova op aarde hetzelfde zijn, wat de Cherub voor de troon Gods in de hemel was; de mens moest de Cherub der aarde zijn, zo als de Cherub de mens des hemels was. Toen veranderde echter de val de toestand der dingen, de mens moest uit het paradijs worden verdreven, en toch moest het paradijs met de levensboom worden bewaard. In Gen. 2:24 treden dan voor 't eerst de Cherubim op de aarde op. Nadat de mens door de zonde een kind des doods was geworden, onbekwaam om in het land der levensvolheid te wonen, nemen zij diens plaats in als bezittende de krachten van het paradijs, totdat deze door de volmaking der genade weer in het bezit van het paradijs op de vernieuwde aarde wordt geplaatst, en daar weer de boom des levens en de stroom des levenden waters vindt. Deze bestemming der Cherubim, om in plaats van de mens, de aardse schepping te vertegenwoordigen, in zich het toppunt en het verenigingspunt van alle aardse volkomenheid voor te stellen, brengt het dan mede, dat hun gedaante ene zodanige is, welke met de menselijke gedaante ook al het andere, dat uit de schepselen volkomen is op aarde, in zich verenigt, wat de mens in zijn gevallen toestand niet meer in zich heeft. Vóór de val was de mens om zo te zeggen de quintessenz der schepping; in hem was alles verenigd wat er van de scheppings-heerlijkheid Gods hier beneden is, na hem liggen echter zelfs in de dierenwereld krachten en bekwaamheden, die de mens niet in zulk ene volheid en volkomenheid ten dienste staan, en die nu dengenen moeten worden toegedeeld, die de oorspronkelijken mens moeten voorstellen.

Ook bij de hier onder a door ons voorgestelde symbolische opvatting der Cherubim kan de bedoeling der openbaring Gods, die de Profeet ten dele werd, op bevredigende wijze worden verklaard. Om de schrik der in vs. 4 gegevene aankondiging te vermeerderen, wordt hierop in vs. 5 vv. aangewezen, hoe die God, die ten gerichte komt tegen Zijn volk, de God der geesten van alle vlees is, gelijk alles wat op aarde leeft, op geheel onbeperkte wijze onder Zijn bestuur staat, en Hij geheel overeenkomstig Zijnen wil alle wezens in de natuur tegen Zijn volk in het veld kan voeren, en ene behendigheid en snelheid en een harmonisch in elkaar grijpen tegen hen kan regelen en in beweging brengen, dat alle coalities met deze of

gene macht der wereld volstrekt te vergeefs zijn. Alles loopt nu, nadat God de maat van Zijn geduld en Zijne lankmoedigheid aan het afvallige volk heeft uitgeput, op wraak uit, en alsdan kan Hij, wanneer het nodig zou zijn, alle levende schepselen ter hulpe nemen, om de wraak te volvoeren in die mate, welke Hij Zich heeft voorgesteld; niemand kan uit Zijne hand redden; wanneer Hij werkt, wie zal het keren? (Jes. 43:11. Opmerkelijk is het verder, dat hij, door wien de Heere Zijn gericht aan Israël wilde volbrengen de Chaldeeuwse koning Nebukadnezar in Dan. 4:13 en 7:4 met de vier levende wezens, wier gezichten hier de Cherubim dragen, in bepaalde betrekking wordt gesteld. Wanneer deze nu juist op plaatsen, die in de gewone spraak uitdrukken, wat op onze plaats in een gezicht wordt voorgesteld (Jer. 25:9 en 27:5 vv.) Gods knecht heet, zo zouden wij in dit gezicht misschien nog meer in 't bijzonder ene belichaming mogen zien van de hier eerstgenoemde Profetie (Jer. 25:8 v.);, omdat gij Mijne woorden niet hebt gehoord, ziet Ik zal zenden en nemen alle geslachten van het noorden, spreekt de Heere, en tot Nebukadnezar, de koning van Babel, Mijnen knecht, en zal ze brengen over dit land, en over de inwoners daarvan, en over al deze volken van rondom, en Ik zal ze verbannen en zal ze stellen tot ene aanfluiting, en tot eeuwige woestheden. " Met deze profetie kan dan de andere in Jes. 5:26 vv. worden verbonden, welke de volken van Nebukadnezar voorstelt als een strijdbaar, strijdlustig leger, dat onverbiddelijk en onwederstaanbaar in zijne aanvallen is, en Juda en Jeruzalem te niet doet, want ook in vs. 13 op onze plaats kunnen de dieren de tijd nauwelijks afwachten, dat zij hun zending als dienaren der Goddelijke wraak moeten volbrengen. Hun wending nu is de voltoering der bedreiging des Heeren in Jer. 17:27; 21:10 en 14, en zo komen wij met de symbolische opvatting der dieren, zelfs wanneer wij bij het boven aangevoerde nog dieper gaan, en ene voorstelling der menselijke werktuigen van de wrekkenden God daarin zien, tot een duidelijk begrip van het profetische visioen. Het zou belangrijk zijn nader te onderzoeken, in hoeverre de Chaldeën inderdaad als een geheel van mens, leeuw, stier en adelaar konden beschouwd worden, en in hoeverre het tevens toepasselijk is, dat het menselijk aangezicht naar het oosten, dat van de leeuw naar het zuiden, dat van de stier naar het noorden, en dat van de adelaar naar het westen is gekeerd. Verder kan gevraagd worden of ook niet in Openb. 4-6 de vier dieren in ene bepaalde betrekking staan tot de Romeinen, de wrekkende werktuigen Gods bij de tweede verwoesting van Jeruzalem en de tempel, en waarom nu hier de vier aangezichten over alle vier dieren verdeeld, en niet alle vier dieren weer ene samenstelling van mens, leeuw, stier en adelaar zijn. Dan zou zeker veel, wat het inzicht in Gods diepe gedachten bevordert, ter sprake kunnen worden gebracht. Intussen zijn wij ons wel bewust, dat zulk ene verklaring der dieren van de Chaldeën hij Ezechiël, en van de Romeinen in de Openbaring van Johannes slechts de ondergeschikte is, en alleen in zo verre gerechtigd als de uitdrukking van onzen Bijbel "dieren", recht heeft, welke in het profetische spraakgebruik ene wereldmacht betekent. Wanneer wij echter van deze uitdrukking tot de hogere "levende wezens" opklimmen, moet ook de verklaring van ons visioen zich tot de hogeren trap verheffen, van welken wij vroeger zijn uitgegaan, hoewel wij ons ook daar nog op het standpunt der symbolische opvatting bevinden. Wederom echter, zo als de Profeet ons later de door hem aanschouwde levende wezens voor een en hetzelfde als de Cherubim laat kennen, zouden ook wij op het standpunt der bloot symbolische opvatting niet willen volharden, maar zullen wij op werkelijke wezens in de bovenaardse wereld moeten teruggaan, die achter de symbolen staan en door deze heenschijnen, zodat dus de inhoud van het geheel deze is: niet alleen de macht der Chaldeën, tegen welke men te Jeruzalem met menselijke verbintenissen

en eigen verstand alles hoopt te volbrengen, maar ook de gehele schepping, en wel de schepselen op aarde in hun voornaamste wezens, als ook in de hemel in hun hoogste waardigheidsdragers, staat tot volvoering van het gericht, dat de levende, alles besturende God besloten heeft, ten dienste.

De Cherubim, want van deze is hier sprake, worden hier voorgesteld als zulke "wezens", die staan onder de onmiddellijke werking van de Geest Gods. Zij hebben het aangezicht van de mens en bewijzen daarmee dat zij met rede begaafd zijn; het aangezicht van een leeuw en drukken daarmee uit, dat het hun niet aan kracht ontbreekt; het aangezicht van een os, om te bewijzen dat zij dienende wezens zijn en het aangezicht van een arend, dat zij snel ten uitvoer brengen, wat hun is opgedragen.

Zij gaan voort, altijd voort, zonder ter rechter- of ter linkerzijde te gaan, om daarmee te doen uitkomen, niet alleen dat zij recht op hun doel afgaan, maar ook dat zij niet behoeven over te doen, omdat zij in het een of ander een fout hebben begaan.

Hun vleugelen zijn hun aan elkaar verbonden, om het te tonen dat zij ze gebruiken, in onderlingen vrede en eensgezindheid.

Zij doen wat Gode welbehaaglijk is, zij zijn uitvoerders van Gods raad, maar daarom kunnen zij ook, hoewel zij levende wezens zijn met rede begaafd, niets anders doen, dan wat de Heere God, wat de Geest Gods hun oplegt, waartoe deze hen drijft.

En als in vs. 14 gezegd wordt, dat zij heen en weer lopen, dan is dat niet in strijd met hetgeen in vs. 12 gezegd is, dat zij rechthout gingen, maar dan wil dit zeggen, dat zij nauwelijks de ene boodschap gedaan hebbende tot God terugkeren om een andere van Hem te ontvangen.

Het is duidelijk dat dit visioen dienen moet om Ezechiëls lastbrief tot zijn volk, de hoogste kracht bij te zetten, opdat het volk zou weten, dat de oordelen, die hij aankondigt, oordelen Gods waren door Hem aan Zijn dienstknecht bekend gemaakt.

Als ik die dieren, levende wezens, in hun hier voor beschrevene gedaante en beweging zag, en ze met ingespannen opmerkzaamheid beschouwde, ziet, zo was er, wat eerst nu in mijn oog viel, een rad op de aarde bij die dieren, bij die levende wezens, namelijk bij ieder van deze een rad, naar vier aangezichten van hetzelfde, zij stonden aan de voorste zijde der dieren, waar zij het menselijk aangezicht hadden (vs. 10).

a) De gedaante der raderen en derzelver maaksel, hun uiterlijk, was als de verf van een turkoois, een Chrysoliet, met gouden glans (Ex. 28:20), en die vier hadden enerlei gelijkenis, het ene was als het andere gevormd; daartoe was hun gedaante, om de vorm, waardoor zij zich van gewone raderen onderscheidde, nog nader aan te wijzen, en hun maaksel, alsof het ware een rad in het midden van een rad; ieder bestond dus uit twee raderen, die elkaar rechthoekig doorsneden, en was in kruisvorm gemaakt.

Ezech. 10:9 v.

Als zij gingen, zij gingen op hun vier zijden, die door de 4 helften tot stand kwamen, naar Oosten of Westen, Zuiden of Noorden, zij keerden zich, daar zij dubbele raderen waren, niet om, als zij gingen, hetgeen bij gewone raderen wel het geval is, die wel naar de twee elkaar tegenovergestelde richtingen des hemels voor- en achterwaarts konden draaien, maar voor de richting naar de beide andere hemelstreken eerst moeten omkeren.

En hun velgen, de buitenste omtrekken der wielen, die waren ten gevolge der buitengewoon lange spaken zo hoog, dat zij vreeslijk waren, dat zij een hoog imposanten indruk maakten, en a) hun velgen waren wonderlijk, zij waren vol ogen rondom, 1) in hun gehele uitbreiding in lengte en breedte, en dit was het geval aan alle die vier raderen.

Ezech. 10:12.

Wij zien nu derhalve, dat ofschoon schijnbaar God de wereld her- en derwaarts keert, er echter niets geschiedt dan op wettelijke wijze en naar een opgemaakt plan. Door ogen verstaat de Profeet de Voorzienigheid, die nooit dwaalt. Hij zegt niet dat ieder rad twee ogen had, maar hij zegt, dat hun velgen rondom vol ogen waren, wat veel meer wil zeggen dan indien hij gezegd had, dat de raderen met ogen waren voorzien, alsof hij wil zeggen, dat er volstrekt geen beweging in de raderen was, tenzij bepaald en getemperd door de hoogste rede.

Als nu de dieren die levende wezens bij de evoluties, van welke in vs. 9 en 12 sprake was, gingen, gingen de raderen bij hen, maakten deze de bewegingen naar Oost of Zuid, naar West of Noord nauwkeurig mede; en evenzo wat de beweging in verticale richting betreft, als de dieren die levende wezens van de aarde opgeheven werden, werden de raderen opgeheven, zo weinig waren zij van hunnen eigen wil afhankelijk en zo geheel aan dezelfde macht gebonden, door welke ook de dieren werden gedreven (vs. 12).

Waarhenen 1) de Geest was om te gaan, gingen zij even als de levende wezens; zij volgden van zelf hun bewegingen, zonder dat zij behoefden te wenden, waarhenen de Geest was om te gaan; en de raderen werden tegenover hen opgeheven, tegelijk met de levende wezens, zonder door deze te worden opgeheven; want de Geest der dieren, der levende wezens, was in de raderen, dezelfde Geest bracht volkomene harmonie in alles, wat door de beide delen geschiedde.

Hier wordt het duidelijk uitgesproken, dat de wil des besluits van de levenden God altijd wordt uitgevoerd. De wil des bevels wordt hier op aarde dikwijls weerstaan, maar de wil des besluits kan niet weerstaan worden. Zowel de krachten der natuur als die des mensen, zijn allen geroepen om Gods oogmerken te dienen.

Als die levende wezens gingen, gingen dezeraderen, en als die stonden, stonden zij; en als die van de aarde opgeheven werden, zo als in vs. 19 gezegd is, werden de raderen tegenover hen opgeheven: want de Geest der dieren, de Geest, die Zich in de levende wezens bewoog, was ook, om het in vs. 20 gezegde nogmaals te herhalen, in de raderen.

Reeds in Sir. 49:10 wordt met ons gezicht de voorstelling verbonden, dat de Cherubim als de troonwagen vormen, waarop God zit en rijdt. Tot Bijbels grondslag dienen de plaatsen Ps. 18:11 en 1 Kron. 28:18. In lateren tijd heeft Hoffmann de Cherubim verklaard voor wezens, die voor de in de wereld aanwezigen en verschijnenden bovenaardsen God iets dergelijks zien, als de wagen voor hem, die daarop rijdt; voor de dragers der tegenwoordigheid Gods in de wereld, door welke Hij Zijn eeuwig Zijn tot een Zijn voor de wereld maakt. Het heeft ook niets vreemds, wanneer bij dit voertuig of dezen troonwagen hier ook raderen komen. Voor hunnen vorm als dubbele raderen mag men de fysische mogelijkheid niet in aanmerking nemen, evenzeer is het ene ongepaste vraag, op welke wijze de raderen met de Cherubim verbonden waren. Alles moet licht en luchtig worden gedacht, wij hebben een beeld voor ons, veel te etherisch, dan dat de schilderkunst of beeldhouwkunst dit zou kunnen voorstellen (Hengstenberg); de Profeet ziet in de Geest voor de geest, maar niet voor het oog.

Zijn nu voor de symbolische opvatting, zo als die in vs. 14 nader worden voorgesteld de Cherubim ene vertegenwoordiging van alles wat op aarde leeft, ene zamenvatting van alle wezens der natuur, zo komen met de raderen ook de krachten der natuur daarbij, wier betekenis en energie in de verschrikkelijkheid der velgen en bogen, en wier heerlijkheid in de edelgesteenten wordt voorgesteld, wier uiterlijk zij hebben. Dat zij vol ogen zijn aan alle zijden doelt daarop, dat de krachten der natuur niet blindelings werken, maar door Gods Voorzienigheid worden geleid, en wanneer nu een en dezelfde wind de dieren en de raderen beweegt, zo wordt daardoor de gedachte uitgedrukt, dat Eén heilige wil Gods in beide werkzaam is, in de wezens of levende schepselen zowel als in de schijnbaar dode krachten der natuur, zodat zij harmonisch op hetzelfde doel afgaan, op de verwezenlijking van de Goddelijke beschikking van straf. Zweefde wat in vs. 4-14 gezien werd nog tussen hemel en aarde, dan heeft de verdere ontwikkeling van het gezicht in vs. 15-21 reeds de verbintenis met de aarde voorgesteld; wat vervolgens in vs. 22-28 volgt, stelt nu ook de verbintenis met de hemel voor, het is het toppunt der gehele verschijning Gods.

En over de hoofden der dieren, niet dadelijk liggende op hun hoofden, maar vrij over deze zwevende, was de gelijkenis eens uitspansels, 1) een gewelf, als dat des hemels gelijk de verf van het vreeslijke kristal, even zo herder en doorschijnend als dit (Openb. 4:6), en verblindende de ogen door glans en majesteit. Dit was van boven af over hun hoofden als een deksel uitgespreid.

In het Hebr. Oedemoeth al-raschee haschajjah rakia'. Beter: En een zeker iets was over de hoofden der levende wezens, n. l. een uitspansel. Het uitspansel is hier niet het gewone uitspansel des hemels, maar het fundament van de troon Gods (vs. 26), waaronder de Cherubim vertoefden. Dit uitspansel of fundament, had de vorm of beter het aanzien van het hel lichtende kristal, hetwelk de ogen verblindt.

En onder dat uitspansel waren hun uitgestrekte vleugelen op de in vs. 9 en 11 genoemde wijze rechtophorizontaal uitgebreid, de een aan de ander; ieder had er twee, die herwaarts hun lichamen bedekten, en ieder had er twee, die ze derwaarts bedekten, naar voren en naar achter, gelijk eveneens in vs. 11 reeds is gezegd.

En als zij gingen hoorde ik een geruis hunner vleugelen, met welke de een de ander aanraakte, als het geruis van vele wateren, even als konden zij vol ongeduld het ogenblik niet afwachten, dat de Chaldeeuwse krijgsscharen hun zending (Jes. 17:12 v.) zouden vervullen. Hun geruis was als de stem des Almachtigen in de lang klinkenden donder (Openb. 19:6), als de stem eens geroeps, als het gedreun eens heirlegers 1), dat met veldgeschrei aanrukt (Jer. 11:16): als zij stonden, hetgeen dan ook steeds weer plaats vond, zodat zij niet in bestendige beweging waren, zo lieten zij hun vleugelen neer.

Het gedruis hunner vleugelen was hard en verschrikkelijk, als het geruis van vele wateren als het gebulder en gebruisch der zee, en als het gedreun eens heirlegers, het gerucht des oorlogs, maar het was duidelijk en verstaanbaar en gaf geen onzeker geluid, want het was de stem eens geroeps, ja het was als de stemme des Almachtigen, want God spreekt door Zijn Voorzienigheid, indien wij het maar begrijpen.

En gelijk uit het bovengezegde blijkt, er geschiedde ene stem van boven het uitspansel, hetwelk boven hun hoofden was, als zij stonden en hun vleugelen nedergelaten hadden. Daaruit bleek dan, dat, even als vroeger de wind ze in beweging had gebracht (vs. 12); zo ook nu de stem des Almachtigen ze rust had bevolen; door het gelijktijdig nederlaten der vleugelen gaven zij te kennen Zijn bevel ootmoedig te willen eren.

En boven het uitspansel, hetwelk volgens vs. 22 was boven hun hoofden, was de gelijkenis eens troons (Ex. 24:10), als de gedaante van een saffiersteenvan hemelsblauwe kleur (Ex. 28:18. Job. 28:6); en op de gelijkenis des troons was de gelijkenis als de gedaante eens menschen, daarboven op zijnde, van enen, die de Heere zelven vertegenwoordigde (Dan. 7:13).

En Ik zag, als ik de verschijning nader beschouwde, als de verf van Hasmal, als een vurige lichtglans (vs. 4) daarover uitgestort, en binnen de troon als de gedaante van vuur rondom daarbinnen; van de gedaante Zijner lenden desgenen, die op de troon zat en opwaarts, en van de gedaante Zijner lenden en nederwaarts, zowel het bovenlichaam als het onderlichaam, zag ik als de gedaante van vuur, en glans aan Hem rondom 1), van welk vuur een licht rondom uitging.

De openbaring Gods, welke de Profeet hier te beurt valt, toont Hem de Heere in Zijn Rechtvaardigheid, Heiligheid en Genade, welke God, de Heere ten toon spreidt in de regering en onderhouding van zijn Rijk. Het vuur en de glans des bliksems zijn tekenen Zijner rechtvaardigheid en heiligheid, de regenboog is het teken Zijner genade.

De Profeet ziet de Heere zelf niet, maar Zijn Goddelijke openbaring. Daniël ziet een mensenzoon. Ezechiël de gelijkenis van een mens, dat is zoals Calvijn terecht aanmerkt, de Profeet heeft God gezien in de persoon van Christus, dewijl het niet kan overgebracht worden op de Persoon des Vaders, noch des Geestes, omdat er gesproken wordt van een menselijke gelijkenis, want noch God, de Vader, heeft Zich in het vlees geopenbaard, noch ook de Heilige Geest, maar God heeft zich geopenbaard in het vlees, toen ons Christus verscheen, in welken de volheid Gods resideerde. "

Gelijk de gedaante van de regenboog, die in de wolk is ten dage des plasregens, en wanneer de stralen der weer doorbrekende zon op de wegtrekkenden wolkenmacht in kleurenglans breken, alzo was de gedaante van de glans rondom dengenen, die op de troon zat, dit, wat in vs. 27 en 28 gezegd is 1), was de gedaante van de gelijkenis der heerlijkheid des HEEREN 2), zoals dit in het gezicht zich aan mij voordeed.

Opmerkelijk is het, hoe de Profeet in de drie laatste verzen, waarin over de Heere gesproken wordt, het overeenkomende zo sterk als beeld voorstelt. De verschijning der heerlijkheid Gods is boven al de heerlijkheid in Zijne schepping, en boven al wat Hem op aarde nog verheerlijken zal, oneindig ver verheven.

Ezechiël laat niet na juist bij het hoogste in de verschijning zeer dikwijls er op te wijzen, dat de beelden, welke hij ziet, niet geheel overeenkomen met het voorwerp, maar dat slechts zoveel mogelijk tot het menselijk begrip moeten brengen. Deed hij dat niet, zo zou hij in strijd komen met het gebod: "gij zelf u geen beeld noch enige gelijkenis maken", hetwelk tegen voorstellingen van het Goddelijke is gericht, welke met de werkelijkheid zouden willen overeenkomen, de volheid van het voorwerp geheel voor te stellen, waarvan dan de aanbidding het onmiddellijk gevolg is.

Van het noorden komt het gezicht tot de Profeet, en in de regenboog verdwijnt het voor zijn oog; want gericht en ondergang moest hij in de eerste plaats en in de tweede genade en eeuwige redding voorzeggen.

De Goddelijke gerichten, hoe streng zij ook zullen zijn, zullen toch de herinnering van het verbond, gesloten met Abraham, Izak en Jakob, niet uitdelgen.

De vuurkolom wordt door de glans der zon rondom Hem, die op de troon zit, veranderd in ene draagster van de boog des vredes en des verbonds, van het teken der genade na en uit het gericht. Hiermede breekt het Evangelie van Christus door, hoe verschillend ook de uitleggers de letter mogen verklaren.

Het gericht stelt nu vooral de Profeet het karakter van de eerstvolgende toekomst van Gods volk voor ogen; het wijst er op, dat dit volk, hetwelk zich aan zoete dromen overgaf, en gelijk eens de tien stammen in dwaze verblindings en met gehele miskenning van tekenen des tijds sprak (Jes. 9:10): "De tichelstenen zijn gevallen, maar met uitgehouwen stenen zullen wij wederom bouwen; de wilde vijgebomen zijn afgehouden, maar wij zullen ze in cederen veranderen", aan de vooravond van een zwaar gericht staat. Daardoor was reeds in het algemeen het karakter van zijne zending aangewezen. Hij moest de illusies wegnemen, moest het gericht aankondigen en als streng boetprediker optreden. Ook de grote moeilijkheden, welke hij moest doorstaan, waren reeds in dat gezicht opgesloten. Het volk, dat aan het zware Goddelijke gericht was overgegeven, kan de dienaar Gods niet gewillig opnemen, de prediking van boete moet bij de onboetvaardige verbittering veroorzaken. Wat uit het visioen reeds kan worden afgeleid, dat wordt nu later in woorden uitdrukkelijk gezegd.

Evenals dit fundamentele visioen alles bevat wat tot schrik der vijanden en tot troost der vrienden van de Tronende dient, zo heeft ook het visioen Ezechiëls fundamentele betekenis, niet alleen voor de gehele werkzaamheid des Profeten, maar bovendien voor het voortbestaan en de voortgaande ontwikkeling van het Godsrijk in Israël, tot het doel van zijn voleinding in heerlijkheid.

Dit is duidelijk, wanneer men er op let dat deze Godsopenbaring de Profeet niet alleen ten deel viel, aler hij zijne redenen tot zijn volk had te richten, zijne redenen, waarin hij de straf Gods aankondigt, maar ook weer als hij de heerlijkheid der N. Bedeling heeft uit te roepen.

Dit duidt aan, dat Hij, die op de troon zit, de Middelaar des Verbonds is, dat Zijne heerschappij tot onze bescherming is en niet tot ons verderf, dat Hij Zich tusschenstelt, tussen ons en de oordelen, die onze zonden verdiend hebben, en dat alle de beloften van God, in Hem ja en amen zijn. Nu brak het vuur van Gods toorn uit tegen Jeruzalem, aan hetzelfde moesten palen gesteld worden en Hij wilde geen uiterlijke vernietiging daarvan maken.

De Profeet zegt niet dat was des HEERE, maar dat was de gelijkenis des HEEREN. Hij wijst er dus opzettelijk op, dat alleen de heerlijkheid des Heeren openbaar werd en niet Zijn heilige Persoon.

III. 15:28b Hoofdst 3:11 Bij de ontzaglijke openbaring der heerlijkheid des Heeren, zoals die volgens het medegedeelde in de vorige afdeling hem ten dele werd, valt de Profeet in het gevoel zijner onmacht en zondigheid op de aarde. Door de stem van God weer opgericht, verneemt hij hierop het woord zijner roeping. Het begint daarmee, dat de Heere hem het volk schildert, tot hetwelk Hij hem zendt, om hem bekend te maken met de moeilijkheden van deze zending, maar ook om hem tot volvoering daarvan op te wekken. Vervolgens wordt hij tot uitoefening van zijn ambt door ingeving van het woord Gods, dat hij moet verkondigen, toegerust. Tevens wordt hij, daar hij met een ongehoorzaam huis, met een volk van harde voorhoofden en verstokte harten te doen heeft, met een nog veel harder voorhoofd begiftigd, als diamant harder is dan keisteen. Nu wordt hij met ene herhaalde korte samenvatting van zijne instructie in zijn ambt ingeleid. Met hetgeen deze 3e afdeling in verband met de voorafgaande 2e ons heeft voorgesteld, zijn de twee van de in 1e afdeling van Ezechiël toegezegde drie stukken vervuld. Volgens Hoofdst. 1:1 is de hemel over hem geopend en God heeft hem gezichten getoond (Hoofdst. 1:4-28), en volgens Hoofdst. 1:3 is des Heeren woord tot hem geschied (Hoofdst. 1:28-3 :11). Nog blijft het derde stuk over, dat volgens Hoofdst. 1:3 des Heeren hand over hem zou komen, hetgeen wij in afdeling 4 zullen vervuld zien.

28b. En a) als ik het zag, dat aangezicht der heerlijkheid des Heeren, zo als zich dat in vs. 26 vv. aan mij voordeed, viel ik verschrikt als een zondig mens (Jes. 6:5) op mijn aangezicht, en ik hoorde ene stem van enen, die sprak, en wiens stem mij bedoelde.

Dan. 10:9.

In de zondaar is geen vermogen om voor God te kunnen staan, voor Zijn licht en Zijne heerlijkheid, wanneer hij dat niet vermag door de Geest Gods.

Het nedervallen op het aangezicht was een gewone vorm van aanbidding op enig teken der Goddelijke tegenwoordigheid. Zie Gen. 17:3. Num. 14:5; 16:4.

HOOFDSTUK 2. EZECHIELS

ROEPING ALS PROFEET.

En Hij, die op de troon zat (Hoofd. 1:26) en tot mij sprak, zei tot mij: Mensenkind! sta, gelijk Ik hiermede u daartoe de macht verleen, op uwe voeten, en Ik zal tot een bepaald doel met u spreken (Dan. 10:9 vv. Openb. 1:17 vv.).

a) Zo kwam in mij, als Hij tot mij sprak de Geest, dien Hij over mij uitstortte, en daarmee nieuwe levenskracht, die mij volgens Zijn bevel stelde op mijne voeten, en ik hoorde, nu ook bekwaam om goddelijke openbaring te vernemen, Dien, die tot mij sprak.

Ezech. 3:24. Dan. 10:10.

De aanspraak Mensenkind is bij Ezechiël zo gewoon, dat zij meer dan 80 maal bij hem voorkomt, en als ene eigenaardigheid van zijne profetie moet worden beschouwd. Verder komt het woord nog slechts eens in Dan. 8:17 voor. Welke betekenis heeft zij? Dat zij met een bijzonder doel door de Heere gekozen is, kan bij het gedurig terugkeren geen ogenblik twijfelachtig zijn. De meningen der uitleggers lopen naar twee zijden uit elkaar, maar zijn ook weer in bijzonderheden onderscheiden. Sommigen zien daarin een woord tot verootmoediging en nederbuiging, anderen een woord tot opheffing en versterking. Ten opzichte der eersten vermelden wij eerst de mening van Hiëronymus: "Ezechiël en Daniël, die veel onder engelen zich bevinden, worden, opdat zij zich niet in trotsheid verheffen en zich engelenwaarde of natuur zouden toeschrijven, aan hun nietigheid herinnerd, en mensenkinderen genaamd, opdat zij weten, dat zij mensen zijn. " Dat deze mening geheel verkeerd is blijkt daaruit, dat zij juist op zulk een ogenblik wordt gebruikt, dat Daniël zowel als Ezechiël in de diepste verootmoediging des harten op hun aangezicht liggen en oprichting en versterking nodig hebben. Wanneer men, om die mening te steunen toch beweerd heeft, dat in 't bijzonder Ezechiëls krachtige natuur ene gedurige aanwijzing nodig had van hetgeen zij in zichzelf was, zwak en nietig, zondig en gebrekkig, zo is voor eerst het aannemen van zulk ene natuur bij onzen Profeet niets dan ene veronderstelling, die door niets kan worden bewezen, en aan de andere zijde is de betekenis der aanspraak voor Daniël buiten aanmerking gelaten. Ook dit treft echter niet juist doel, dat Ezechiël daarom aan zijne menselijke zwakheid wordt herinnerd, om hem, die toch met zó hoge openbaring word verwaardigd, dat hem niet alleen, gelijk anderen Profeten, Gods Woord, door inwendige ingeving des Goddelijken Geestes, maar meest in visioen of gezichten ten deel werd, levendig in de gedachte te houden, hoe Gods kracht in het zwakke machtig is, en zeker ook het nu machteloos onder de druk der heidenen liggend Israël uit zijne ellende kon verlossen en weer oprichten. Wij moeten ons liever tot de andere uitleggers wenden, die als doel van dien naam de verheffing en versterking van de Profeet noemen, en de bedoeling zelf in verband brengen met de naam, waarmee Christus Zichzelfen zo dikwijls noemt: "Mensenzoon" die eveneens meer dan 80 maal in het Nieuwe Testament voorkomt (Matth. 16:16.), Horen wij vooreerst, hoe Hengstenberg zich uitspreekt: "De moeilijkheid in de zending van Ezechiël bestond daarin, dat hij als mensenkind tot mensenkinderen werd gezonden, waardoor een menigte van tegenwerpingen was weerlegd als: wat weet gij, dat wij niet weten enz; de aanspraak als

mensenzoon doet die moeilijkheid oprijzen, maar nu wordt er op gewezen, dat achter de mensenzoon een ander staat, die alles bezit, wat het menskenkind ontbreekt (vs. 4 : zo zegt de Heere HEERE), zodat hij niet behoeft te vrezen, en niemand zijn woord mag weerstaan, of zich aan hem mag vergrijpen. Wanneer zo de bedoeling wordt opgevat, dan werpt dit ook licht op de betekenis van de naam, dien Christus zo dikwijls Zichzelven geeft, en die voornamelijk in uitspraken voorkomt, welke Zijne miskennis, nederigheid en lijden aangaan. Ook daar wordt gewezen op hetgeen voor ogen is, maar tevens gewezen op de Goddelijken achtergrond Zijner verschijning. In Dan. 7:13 wordt van Christus gezegd: "er kwam een met de wolken des hemels als een mensenzoon" eens mensenzoon, en toch niet een mens; dit "als eens mensenzoon" is in zekeren zin ook van Ezechiël waar. Hij bezit niet als de Messias nevens de menselijke ene Goddelijke natuur, maar er is toch ook bij hem, als bij elken waarachtigen dienaar Gods nevens de menselijke zijde zijner existentie ene Goddelijke. Hij is engel van de Heere der heirscharen (Hagg. 1:13). Wie hem hoort, die hoort God, en wie hem versmaadt, zal Gods oordeel ondervinden. " Toch komt ons deze wijze van beschouwing nog te algemeen voor, zij past op de enen Profeet zo goed als op de anderen, en ziet geheel voorbij, waarom in 't bijzonder en bijna uitsluitend de naam aan Ezechiël wordt gegeven en aan dezen even zo dikwijls als aan Christus de Zijne. Er moet natuurlijk in onzen Profeet iets zijn, dat hem in zeker opzicht tot een voorbeeld van Christus maakt. Wij komen de zaak nader bij, wanneer wij het woord van Kliefoth vernemen: "In het Goddelijk gezicht (Hoofdst. 1:26, was God aan Ezechiël in menselijke gedaante verschenen; wij zien ook, dat dit gezicht van God niet alleen op zijne roeping betrekking heeft, maar dat het voor hem wordt herhaald op de meest beslissende tijdpunten van zijne profetische roeping; zodat men kan zeggen: alle profetische woorden van Ezechiël kwamen tot hem van deze gezichten Gods, die hem steeds in denzelfden vorm ten dele werden. Met deze omstandigheid, dat God aan Ezechiël, om hem Zijne woorden te geven, die hij mocht verkondigen, steeds in menselijke gedaante verschijnt, hangt ook ene andere te zamen, dat Hij hem altijd als menskenkind, altijd de mens in hem aanspreekt met hem gelijk een man met zijnen vriend spreekt. God spreekt met hem als een mens tot een mens (vgl. Ex. 33:11. 11 Num. 12:8 en Ezech. 1:3). Zo opgevat is dan ook dit gebruik der uitdrukking "Mensenzoon", voorafbeelding en van betekenis voor het gebruik, dat de Heere voor Zich van deze uitdrukking maakt. Hierbij hebben wij nog twee zaken te voegen: 1) daar waar Christus Zich voor de eerste maal "Mensenzoon" noemt (Joh. 1:51) doet Hij dit in verband met een woord, waarin Hij de hemel voor open verklaart, en een bestendig verkeer tussen Hem en de hemel mededeelt; het is duidelijk dat ook de aanspraak aan Ezechiël (opzettelijk is vertaald "menskenkind, " om het onderscheid tussen type en anti-type aan te wijzen) met het hemelse gezicht, dat hij zo even gehad heeft, zamenhangt;

in Dan. 8:17 heeft de Profeet, die daar door de engel Gabriël wordt aangesproken, eveneens een onmiddellijk verkeer met de hemel, want het is de menselijke stem van de Zone Gods, die aan de engel opdraagt hetgeen, en nu is Daniël enigmatische in betrekking tot de Oud-Testamentischen Antichrist, over welchen hij ene openbaring ontvangt, wat Christus de mensenzoon is in betrekking tot de Antichrist van de laatste tijd; daarom wordt hij met die uitdrukking genoemd.

Er ligt een diepe zin in dit opwekkend woord des Heeren: Vooreerst valt het schepsel voor de oneindigheid van de Schepper zwijgend neer-dat is de ootmoed, grond en wortel van allen godsdienst-maar hij mag niet blijven liggen in stomme aanbidding, hij, die een weinig minder

gemaakt is, dan de engelen, die met eer en heerlijkheid is gekroond (Ps. 9:6). Hij moet ook op zijne voeten staan, om het woord Gods te vernemen. Maar zichzelf kan hij niet op de voeten plaatsen, de Geest moet hem opheffen tot de Geest, zal hij de woorden Gods verstaan.

Het medegedeelde is ene gelijkenis der wedergeboorte; wanneer ons God beveelt op te staan uit de dood, waarin wij liggen (Efeze. 2:1, 5; 5:14), dan geeft Hij tevens Zijnen Geest in ons, die ons levend maakt en opricht; desgelijks is het met elke versterking in alles goeds-wij moeten onzen plicht doen, en Hij maakt dat wij dien kunnen volbrengen. (Fil. 2:13)

Ezechiël gebruikt nu dikwijls dezen vorm van spreken, dat hij zegt, dat hij menskenkind genoemd wordt. Ik twijfel niet of God heeft hem daarmee willen voortrekken, opdat het volk hem niet zou verachten, als iemand uit het gemeen. Hij was toch in ballingschap getrokken niet zonder smaad. Dewijl hij derhalve voor het oog in niets van het gemeen was te onderscheiden, kon zijn onderwijs bespot en veracht worden. Doch God voorkomt dat, en bij wijze van vergunning noemt Hij hem: menskenkind.

Het konstante gebruik van dezen aanspraak bij Ezechiël hangt veel meer met de aard en wijze waarop hem de meeste openbaringen ten deel vallen, te zamen, n. l. dat van het predomineren van het visioen, waarin het onderscheid tussen God en de mensen sterker naar voren treedt, als bij de gewone inspiratie of openbaring, door innerlijke inspraken. Deze opheffing van de afstand tussen God en de mensen echter moest de Profeet zowel als het volk waaraan hij zijn Godsopenbaringen mededeelde, niet alleen aan de menselijke zwakte herinneren, maar ook tegelijk tonen, hoe machtig Gods kracht in de zwakken mens is, zowel als, dat God, die de Profeet tot orgaan van Zijn wil heeft verkoren ook de macht bezit het machteloze, onder de druk der heidenen liggende volk, uit zijn ellende te verlossen en weer op te richten.

Wij hebben met opzet de verschillende verklaringen van deze aanspraak Gods tot de Profeet meegedeeld, opdat daaruit kon worden opgemaakt, hoe de gevoelens uiteenlopen.

Wij voor ons zijn van mening, dat de aanspraak wel degelijk samenhangt met de wijze van Gods openbaring, opdat de Profeet, zich eigen zwakheid bewust en daaraan gedurig herinnerd, in de mogendheden des Heeren zich zou opmaken om zijn last te volbrengen.

Menskenkind, herinnert hem van eigen krachteloosheid en maant hem altijd weer de kracht en sterkte te zoeken bij Hem, die hem als orgaan van Zijn wil wil gebruiken.

En Hij (vs. 1) zei tot mij: Menskenkind! Ik zend u tot de kinderen Israëls, de nakomelingen van de geloofsheld, die in gebed met God streed en overwon (Gen. 32:28), die echter niets minder dan een Israël ook naar de geest zijn, tot de rebellerende volken, 1) die tegen Mij gerebelleerd hebben, en tot ene vermenging van allerlei heidendom zijn geworden, daar de godsdienst en zeden van alle heidense volken zich bij hen afspiegelen; a) Zij en hun vaders hebben overtreden tegen Mij, tot op dezen zelven huidigen dag (Jes. 1:4).

Jer. 3:25.

In het Hebr. El-gojim hamoordim. Beter: tot heidenen, tot rebellen De Heere God noemt de kinderen Israëls heidenen, niet in de zin van een heidens volk, dan zou er het enkelvoud staan, maar heidenen in de zin van oproermakers Gods; het tweede woord is dan ook appositie van het eerste. Zij waren niet meer volk Gods. Zij hadden tegen de Heere God gerebelleerd, dewijl zij van de Heere God waren afgefallen, zich van Hem hadden losgemaakt. Dit wil echter niet zeggen, dat allen, die tot het volk behoorden tegen de Heere waren opgestaan, als een heiden zich gedroegen. Terecht merkt Calvijn aan "dat er geen twijfel is of God had altijd enig zaad bewaard, ofschoon het verborgen was. Toen Daniël met de zijnen in ballingschap was, was hij volstrekt geen rebel tegen God, maar de goddeloosheid was wijd en zijd verspreid onder het volk. " Als volk had Israël de Heere God en Zijn dienst verlaten, en wandelde in de voetstappen der heidenen.

Dientengevolge ook waren de kinderen Israëls hard van aangezicht en stijf van hart, gelijk in het volgende vers wordt gezegd.

En op enige vrucht uwer zending, op een gevolg uwer prediking moogt gij bij zulk ene gesteldheid des harten niet rekenen, want deze kinderen zijn hard van aangezicht en stijf van hart 1) (Jes. 48:4. Jer. 5:3. Hand. 7:51), Ik zend u tot hen, en gij zult, wanneer gij Mijn woord aan hen zult verkondigen, tot hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE! Met dat woord zult gij u als een gezant voorstellen van dien God, die hun God, de Heere is (Jes. 7:7; 25:8; 33:15

De Profeet tekent hier de Israëlieten als zo tot goddeloosheid vervallen, dat zij in hun gelaat toonden openbare vijanden Gods te zijn.

Nadat God Zijn knecht gezegd heeft hoe moeilijk zijn ambt was, bevestigt Hij hem nu en vermaant hem tot onverwinkelijke stoutmoedigheid. Gij, zegt Hij, zult zeggen: Zo zegt de Heere HEERE, alsof Hij wil zeggen, dat dit een kracht genoeg bezit om alle beletselen te overwinnen, omdat hij Gods zaak volbrengt. Want God geeft hier niet een bepaald bevel, dat zou Hij later doen, maar het is een algemene uitspraak, zo zegt Jehova, dat is, niets breng ik uit mij zelve voort, maar ik breng getrouw over wat God bevolen heeft. Wij zien waarop God doelt, n. l dat Hij Zijn Naam stelt tegen de hardnekkigheid van het volk en beveelt dat de Profeet, waar hij met dit gezegde is aangejord, dapper en van onbevreesd gemoed zal zijn, ofschoon hij zware en harde vijanden tegen zich heeft.

Merkt hieraan: Christus geeft de middelen der genade aan velen, die hij weet dat er geen goed gebruik van maken. Hij geeft menige prijs in de hand van dwazen, die niet alleen geen hart daarvoor hebben, maar vele daartegen gekant zijn. Dus wil Hij Zijne genade verheerlijken, Zijne oordelen rechtvaardigen hen verantwoordelijk laten en hun verdoemenis des te zwaarder maken.

Met deze woorden moest de Profeet het woord, hetwelk hij moest spreken tot zijn volk, verklaren enkel en alleen het Woord Gods te zijn. Wat hij spreekt is Gods woord, en niets anders dan Gods woord.

En zij, hetzij dat zij het horen zullen en Uw woord gelovig aannemen en zich daarnaar richten, of hetzij dat zij het laten zullen, daarnaar moet gij niet vragen wat uw besluit betreft, Mijne zending werkelijk te volvoeren. Al is het dat zij ongehoorzaam zijn, zo moogt gij daarom toch niet van uw ambt ontheven willen zijn, integendeel moet gij u dadelijk hierop voorbereiden en toch gaan, waarheen Ik u zend, (want zij zijn een weerspanning huis). In Mijnen naam moet gij tot hen gaan,

zo zullen zij weten, dat een Profeet in het midden van hen geweest is 1), wanneer alles zo geschiedt, zo als Ik het u vooraf zal laten aanzeggen.

Ezech. 33:33

Of de Profeet toehoorders vindt of niet, is het toch zijn werk te betuigen: "zo zegt de Heere Jehova. " Door die getuigenis, die onder hen werd gehoord, weten zij, al mochten zij, ook verder niets horen, dat er een Profeet onder hen geweest is. God heeft daarmee genoeg gedaan (Joh. 15:22).

In Jehova en Zijne verbondsbetrekking tot Israël ligt de noodzakelijkheid zijner openbaring; Zijn getuigenis, de bekendmaking van Hem moet in Israël worden vernomen. Zo wil Jehova zelf niet alleen de bekering, maar ook de verharding van het volk (Jes. 6:9 vv.) in zo verre Hij in de eerste plaats slechts de prediking van Zich wil. Even gestreng als daarom aan de ene zijde de profetische verkondiging tot de wil Gods moet worden teruggevoerd, als een uitvloeisel en afdruksel daarvan moet worden aangezien, eveneens niet minder de werking daarvan-het horen en niet horen daarvan is gelijkelijk Gods wil, daar Hij anders Zijn woord moest terughouden.

En gij, mensenkind! a) vrees niet voor hen, wanneer zij u zuur aanzien of u met afkeer de rug toewenden, en vrees niet voor hun woorden, waarmee zij u bedreigen of u smaden en lasteren, hoewel wederwilligen en doornen bij u zijn, en gij bij schorpioenen woont, 1) die u steken en smartelijk wonden (Openb. 9:5. Deut. 8:15); vrees voor hun woorden niet, b) en ontzet u niet voor hun aangezicht, want zij zijn een weerspanning huis, en met hen in verband te staan is een zwaar lot, een gevaarlijke toestand.

Beter vertaling is: wanneer distelen en doornen rondom u zijn en gij op schorpioenen zit. Doornen en distelen zijn het beeld van gevaarlijke mensen, die prikken en steken en evenzeer schorpioenen, dewijl de beet van deze dieren gevaarlijk is. De Heere God wil de Profeet leren om zich niet te ontzetten, niet bevreesd te zijn en door niets zich te laten terughouden van zijn lastbrief te ontvouwen.

Maar gij zult Mijne woorden, die Ik u in de mond zal leggen, tot hen spreken, hetzij dat zij horen zullen of hetzij dat zij het laten zullen, en aan dat laatste zal het bij hen niet ontbreken, want zij zijn weerspanning, ja de weerspanningheid in persoon.

Vrees is een woord, dat in gene vocatie van enen prediker behoort, maar ook geen menschenbehagen, dat dikwijls slechts een andere vorm van vrees is.

Doch gij, mensenkind, die in uwe betrekking tot Mij juist het tegendeel van hen moet wezen, hoor hetgeen Ik tot u spreek; wees gij niet weerspanning 1) in hetgeen Ik nu van u verlang, gelijk dat weerspanning huis zich verzet tegen al Mijne geboden en eisen; open uwen mond, dit is thans Mijn bevel aan u, a) en eet, wat Ik u geef, hoe wonderlijk en zeldzaam die spijs u ook moge voorkomen.

Openb. 10:9.

God gaat voort met zijn knecht te bevestigen, maar Hij verbant ene bedenking, welke de ijver van de Profeet kon breken. Want, wanneer Hij zegt, dat het huis Israëls met zo grote hardnekkigheid bevangen was, had hij honderdmaal de ijver om te leren kunnen laten varen. God nu voegt er prikkelen bij en vermaant hem om te volharden, ofschoon hij het huis Israëls met zo hopeloze hardnekkigheid bevangen leerde kennen. Gij, zegt Hij, hoor wat Ik tot u spreek. Hier zien wij dat niemand het ambt van onderwijzer kan waarnemen, tenzij in zover hij op de school Gods heeft gegaan. Derhalve behoren leerjongens Gods te zijn wie voor ware doctoren wenssen gehouden te worden.

Toen zag, ik nog steeds in de toestand van verrukking, en ziet er was ene hand tot mij uitgestoken, en ziet daarin was de rol eens boeks (Openb. 10:2, 8 vv.).

En Hij spreidde die voor mijn aangezicht uit, Hij rolde de boekrol uiteen, opdat ik eerst mocht zien wat daarop geschreven stond; en zij was beschreven voor en achter, zowel buiten als binnen, terwijl anders alleen de binnenzijde pleegt beschreven te worden; maar hier kon de binnenzijde niet alles bevatten, daarom was ook de buitenzijde moeten gebruikt worden (Openb. 5:1); en daarin waren geschreven klaagliederen, en zuchting, en wee; 1) dat was de gezamenlijke inhoud.

Dit wil niet zeggen, dat op de rol des Boeks allerlei treurlieder en waren geschreven, maar dat de inhoud er van allerlei treurige dingen behelsde, als de ondergang van stad en tempel, en wat daarmee in verband stond en derhalve stof tot treuren zou opleveren. Het was de openbaring van Gods toorn over de zonde en ongerechtigheden van het volk.

HOOFDSTUK 3.

Daarna zei Hij tot mij: Mensenkind! eet wat gij in deze naar u uitgestrekte hand vinden zult eet deze rol, waarvan gij de inhoud kent, en ga, wanneer gij daarmee uwen buik gevuld hebt, spreek tot het huis Israëls wat deze brief inhoudt.

Jer. 15:16. Ezech. 2:8. Openb. 10:9.

Toen gehoorzaamde ik aan dat bevel en opende ik mijnen mond, en Hij gaf mij die rol te eten, niet in stoffelijke werkelijkheid, maar door middel van een visionaire handeling, zo als zeker zij, die het nooit hebben ondervonden zich dien niet kunnen voorstellen, maar die in zijne zinnebeeldige betekenis zeer goed kan worden verstaan.

En Hij zei tot mij: Mensenkind, geef uwen buik te eten, en vul uw ingewand met deze rol, die Ik u geef, 1) opdat zij tot kracht en sap voor u worde; toen at ik, bij de eerste gehoorzaamheid van het openen des monds (vs. 2) nu ook de andere Hoofdst. 2:9 voegende, en het was in mijnen mond als honing, van wege de zoetheid. 2)

Ps. 19:11; 119:103. Openb. 10:10.

Ezechiël vervolgt nu dat hem die rol werd gegeven om te eten, dewijl de dienstknechten Gods uit de binnenste aandoeningen des harten moeten spreken. Wij weten dat velen een genoeg beweeglijken tong hebben, maar niets anders, dan waarmee zij pralen. Ondertussen heeft God ook de spot met hun ijdelheid, dewijl hun arbeid alle vrucht mist. En daarom is op te merken het woord van Paulus dat het koninkrijk Gods bestaat in kracht. Doch de kracht des Geestes openbaart zich niet, tenzij wanneer iemand geroepen is om te leren, hij zijn ijver om het ambt uit te voeren ernstig aanwendt. Om deze reden wordt Ezechiël bevolen de rol te eten.

In het Goddelijke komt veel verwonderlijke voor. Wat eet daarentegen een mens al niet in zijne vleselijke lusten, en vele nietswaardige boeken worden als verslonden.

De Profeet moet een ander zijn dan degenen, tot welke hij wordt gezonden: volle overgave, gehele gehoorzaamheid aan Gods wil moet bij hem zijn. Hij moet slechts zijnen mond opendoen en de wijze nemen, die de hand des Allerhoogsten hem geeft. Wij hebben deze rol, die hem als spijs werd aangeboden, nu in zijn Profetisch boek geschreven voor ons, vol gejammer en vol bedreiging over het verderf van zijn volk; het woord dat hij van God heeft ontvangen om te spreken, is niet door hem uitgevonden; de Heere heeft het hem ingegeven; het is niet uitwendig vernemen, maar inwendig ervaren.

"Eet wat gij vinden zult. Ook ten opzichte der Goddelijke openbaring is waar, wat de Heere tot Zijne discipelen omtrent de gewone spijs zegt (Luk. 10:8): "eet wat u voorgezet wordt; " de stelling, dat men te kiezen heeft, dat in plaats van "wat ik vind" zet "wat ik wil, " 't is van de boze.

Zonder deze rol te hebben gegeten, moest niemand gaan prediken.

Onmogelijk kon God reeds hier de Profeet alle bijzonderheden uitvoerig zeggen omtrent het Goddelijke woord door hem in de loop van zijn Profetisch leven te verkondigen. Toch moet hij hier reeds substantieel hebben, wat hij verder in bijzonderheden moet verkondigen; nu heeft de overgave van de inhoud zijner zending in dezen bijzonderen vorm plaats, dat hij ene boekrol, welke van wege haren rijken inhoud voor en achter beschreven is, waarop alles staat wat hij moet verkondigen, en waarvan de inhoud is klacht, gezucht en wee, op Gods bevel moet eten. Alzo heeft hij nu de inhoud daarvan in zich; hij verkrijgt op eens de gehelen inhoud van zijne profetische mededelingen als ene inwendige bezitting. Dit sluit echter niet uit, dat hij later tot elke bijzondere daad van zijn profetisch spreken en werken steeds ene bijzondere Goddelijke opwekking nodig heeft, die hem laat uitspreken wat hij in zich heeft.

De Profeet moet zich geestelijk vereenzelvigen met het woord, met de last Gods. Hij moet zich gans en al met lijf en ziele, het instrument Gods weten, hetwelk de Heere gebruiken wilde, om Zijn volk te brengen onder de tucht des Woords. Hij moest zich weten drager van het woord Gods te zijn. Uit dat Woord, door dat Woord leren en niets anders dan dat Woord tot het volk brengen.

Het woord van de levenden God is zoet als honing en honingzeem (Ps. 19:11), ook al ware het van de smartelijksten inhoud; als zodanig is ook voor Ezechiël de boekrol in zijn mond zo zoet als honing (Jer. 15:16). Het is wonderbaar hoe zoet en lieflijk het is orgaan en de spreker van de Allerhoogste te zijn. Vervolgens komt echter ook de aard der woorden zelf in aanmerking, want ook de smartelijkste Goddelijke waarheden hebben voor de geestelijk gezonden mens ene verheugende en verkwikkende zijde. De verkondiging van het oordeel, ook wanneer het ons zelve treft, leidt ons in de diepten der Goddelijke gerechtigheid in, en geeft ons zo ene spijs voor de ziel. Alsdan is achter het gericht de genade verborgen, aan gindse zijde der wolk wenkt de regenboog.

En Hij zei tot mij, nadat Hij zo de inhoud mijner zending mij had ingegeven, mij nu ook latende gaan naar de plaats, die reeds in Hoofdst. 2:3-7 voor mij bestemd was: Mensenkind a) ga nu, dewijl wat Mijne opdracht zou kunnen tegenstreven, door het gebeurde in Hoofdst. 2:8-3 :3 overwonnen is, en u Mijn woord zo zoet als honing is geworden, ga henen, kom tot het huis Israëls, voor hetwelk Ik u tot Profeet hebt gesteld, en spreek tot hen met Mijne woorden.

Jer. 1:17.

Uitwendige moeilijkheden zult gij niet eerst behoeven te overwinnen, gelijk dat bij ene zending tot een heidens volk het geval zou zijn. Want gij zijt niet gezonden tot een volk, diep van spraak en zwaar van tong, niet tot een volk, dat ene vreemde, moeilijk aan te leren taal spreekt, zodat het geruimen tijd zou duren, voordat gij u verstaanbaar zoudt kunnen uitdrukken, waarbij dan nog zou komen, dat de vreemde taal en onbekende spraak ook weinig geschikt zou zijn tot uitdrukking van zulke gedachten, als gij zoudt hebben mede te delen, daar die tot hiertoe slechts in de dienst van aardse belangen en ongoddelijk streven was

gebruikt. Maar gij zijt gezonden tot het huis Israëls, welks taal uwe eigene moedertaal is, en dat van Mijn woord van vroeger tijd af gewend is, om u ook zonder meer dadelijk te verstaan, wanneer gij spreekt.

Hij moest gedenken dat zij het huis Israëls waren, tot hetwelk hij gezonden wordt om te spreken. Gods huis en zijn eigen en daarom zulken als op welken hij een bijzondere betrekking hadden met welke hij getrouwelijk en tederlijk moest handelen. Zij waren zulken, die hij van nabij kende, zijnde hij niet alleen hun landgenoot, maar ook hun lotgenoot in de verdrukking.

Maar in plaats van die uitwendige moeilijkheid, die eindelijk nog zou te overwinnen zijn, staat ene andere, ene inwendige over, die niet te overwinnen is; het huis Israëls wil naar u niet horen, omdat zij naar Mij niet willen horen (Matth. 10:24 v. Joh. 15:20 v. En naar Mij willen zij niet horen, want het ganse huis Israëls, Israël in zijn geheel, afgezien van de weinige uitzonderingen, is, gelijk reeds in Hoofdst. 2:4 gezegdis, stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn zij 1) (Zach. 7:11 v.).

Zelfs het uitverkoren volk wordt aldus beschreven. Indien de besten zo slecht zijn, hoe moeten dan de slechten zijn? Kom mijn hart, onderzoek in hoever gij deel hebt aan de algemene schuld, en dit doende, wees bereid u te verootmoedigen daar, waar gij schuldig zijt bevonden. De eerste aanklacht is die van onbeschaamdheid of stilheid van voorhoofd, gebrek aan heilige schaamte en roekeloze vermetelheid in het kwade. Vóór mijne bekering kon ik zondigen, zonder er berouw over te gevoelen, van mijne schuld horen gewagen zonder mij te verootmoedigen en zelfs mijne ongerechtigheid belijden, zonder inwendig vernederd te zijn. Een zondaar, die Gods huis binnengaat en voorgeeft tot Hem te bidden en Zijn lof te zingen, toont ene onbeschaamdheid des aangezichts van de ergste soort. Helaas! sedert de dag mijner wedergeboorte heb ik de Heere in Zijn aangezicht gewantrouwd, zonder blozen in Zijne tegenwoordigheid gemurmureerd, Hem aanbeden op ene onachtzame wijs, en gezondigd zonder mij daarover te bedroeven, Indien mijn voorhoofd niet van diamant ware, harder dan een keisteen, zou ik meer heilige vrees, meer verbrijzeling des harten kennen. Wee mij, ik ben een van die schaamtelozen uit Israël. En tweede beschuldiging is die van verharding des harten, en ik zal niet trachten mij hiervan vrij te pleiten. Eens had ik niets dan een stenen hart, en ofschoon ik nu uit genade een nieuw, een vleschen hart ontvangen heb, is er nog veel van mijne vroegere hardheid overgebleven. Ik werd niet door de dood van Jezus bewogen, zo als ik behoorde, ook werd ik niet door de verloren toestand mijner medemenschen, door de boosheid der tijden, de kastijdingen van mijn hemelsen Vader, mijne eigene overtredingen zodanig getroffen als ik moest. O, dat mijn hart mocht smelten bij het verhaal van het lijden en de dood mijns Verlossers! Gave God dat ik verlost werd van dezen ondersten molensteen in mijn binnenste, van dit hatelijke lichaam der doods. Geloofd zij de naam des Heeren, de kwaal is niet ongeneeslijk, het dierbaar bloed van de Zaligmaker is het algemene middel ter oplossing en zal mij, mij zelf kunnen week maken, dat mijn hart versmelt gelijk was bij het vuur.

Maar in plaats van die uitwendige moeilijkheid, die eindelijk nog zou te overwinnen zijn, staat ene andere, ene inwendige over, die niet te overwinnen is; het huis Israëls wil naar u niet

horen, omdat zij naar Mij niet willen horen (Matth. 10:24 v. Joh. 15:20 v En naar Mij willen zij niet horen, want het ganse huis Israëls, Israël in zijn geheel, afgezien van de weinige uitzonderingen, is, gelijk reeds in Hoofdst. 2:4 gezegdis, stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn zij 1) (Zach. 7:11 v.).

Zelfs het uitverkoren volk wordt aldus beschreven. Indien de besten zo slecht zijn, hoe moeten dan de slechten zijn? Kom mijn hart, onderzoek in hoever gij deel hebt aan de algemene schuld, en dit doende, wees bereid u te verootmoedigen daar, waar gij schuldig zijt bevonden. De eerste aanklacht is die van onbeschaamdheid of stilheid van voorhoofd, gebrek aan heilige schaamte en roekeloze vermetelheid in het kwade. Vóór mijne bekering kon ik zondigen, zonder er berouw over te gevoelen, van mijne schuld horen gewagen zonder mij te verootmoedigen en zelfs mijne ongerechtigheid belijden, zonder inwendig vernederd te zijn. Een zondaar, die Gods huis binnengaat en voorgeeft tot Hem te bidden en Zijn lof te zingen, toont ene onbeschaamdheid des aangezichts van de ergste soort. Helaas! sedert de dag mijner wedergeboorte heb ik de Heere in Zijn aangezicht gewantrouwd, zonder blozen in Zijne tegenwoordigheid gemurmureerd, Hem aangebeden op ene onachtzame wijs, en gezondigd zonder mij daarover te bedroeven, Indien mijn voorhoofd niet van diamant ware, harder dan een keisteen, zou ik meer heilige vrees, meer verbrijzeling des harten kennen. Wee mij, ik ben een van die schaamtelozen uit Israël. En tweede beschuldiging is die van verharding des harten, en ik zal niet trachten mij hiervan vrij te pleiten. Eens had ik niets dan een stenen hart, en ofschoon ik nu uit genade een nieuw, een vleses hart ontvangen heb, is er nog veel van mijne vroegere hardheid overgebleven. Ik werd niet door de dood van Jezus bewogen, zo als ik behoorde, ook werd ik niet door de verloren toestand mijner medemensen, door de boosheid der tijden, de kastijdingen van mijn hemelsen Vader, mijne eigene overtredingen zodanig getroffen als ik moest. O, dat mijn hart mocht smelten bij het verhaal van het lijden en de dood mijns Verlossers! Gave God dat ik verlost werd van dezen ondersten molensteen in mijn binnenste, van dit hatelijke lichaam der doods. Geloofd zij de naam des Heeren, de kwaal is niet ongeneeslijk, het dierbaar bloed van de Zaligmaker is het algemene middel ter oplossing en zal mij, mij zelf kunnen week maken, dat mijn hart versmelt gelijk was bij het vuur.

En toch zend Ik u tot hen, om het in Hoofdst. 2:5 genoemde doel, en opdat zij nu, hoewel zij tegen u zullen strijden, toch u niet overwinnen (Jer. 1:18), a) ziet Ik hebter vervulling van uwen naam (2 Kon. 24:16) uw aangezicht stijf gemaakt tegen hun aangezichten, en uw voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd.

Micha 3:8.

Uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een diamant, die harder is dan a) ene rots. Ik heb dat gedaan, om hun sterkte in de boosheid, door de sterkte Mijner almachtige Godheid te overwinnen: b) vrees hen niet en ontzet u niet voor hun aangezichten, omdat zij een weerspanning huis zijn. Het zal u toch gelukken, ondanks al hun ongehoorzaamheid, in Mijn woord vast te staan.

Jer. 5:3 b) Jer. 1:8, 17. Ezech. 2:6. 1 Petr. 3:14.

Uit de hier genoemde vatbaarheid der heidenen volgt zo zeker, dat de zaligheid hun eens nog op werkzame wijze zal worden aangeboden, daar God de dood des zondaars niet wil, maar daarin lust heeft, dat hij zich bekere en leve. Ook is het woord, dat zulk vatbaarheid, in geval de zending van de Profeet tot de heidenen gericht ware, de uitwendige moeilijkheden zou overwinnen, in het Oude Testament bewaarheid in de geschiedenis van Naäman de Syriër en de Profeet Jona, in het Nieuwe Testament in de geschiedenis der Kananese vrouw en van de hoofdman te Kapérnaüm.

Maar het was toen nog niet de tijd der heidenen; het was nog de tijd van Israël, tot hetwelk ook de Heere zelf wilde komen, wiens voorlopers de Profeten waren.

Dat de taal van Israël de heilige taal was, in welke God van ouds af tot Zijn volk had gesproken, moest ook voor de inhoud de werkzaamheid van Ezechiël onder Israël uitwendig verlichten. Het is ook nu niet zelden gemakkelijker, op wereldse mensen te werken, dan op mensen, die met de tale Kanaäns van jongs af vertrouwd zijn (Jes. 19:18). Juist omdat Israël dadelijk verstond, waarover Ezechiël handelde, deed zijn tegenzin tegen Gods woord hem dadelijk uit de weg gaan. Bij de heidenen was meer moeilijkheid door de taal en meer gemakkelijkerheid door de gesteldheid des harten, bij Israël was het omgekeerde, meer gemakkelijkerheid door de taal, maar meer moeilijkheid door de toestand des harten.

Volgens hetgeen hier van de hardheid van der Joden hart gezegd wordt, moeten wij verwachten, dat alleen een bijzonder werk van Gods genade, ene buitengewone hulp van de hemel hun tegenstand zal verbreken; dat echter ook ene grote scheiding en schifting onder hen zal plaats hebben, welke de verkiezing (Rom. 11:7) op nieuw zal doen uitkomen (Openb. 12:7-12; 7:1-8 en 14:1-5 God wijkt voor geen mens; niet dat de Geest, dien Hij aan Zijne dienaren en werktuigen geeft, een hardnekkige Geest is, die bij eigen zin blijft, maar wel geeft Hij hem zulke krachtige en machtige woorden, dat niemand kan tegenspreken (Luk. 21:15. Efez. 6:19).

Verder zei Hij tot mij, nog ene vermaning ten slotte verbindende aan mijne heenzending: Mensenkind! vat al Mijne woorden, die Ikvervolgens, zo dikwijls gij aanleiding zult hebben, om uw profetisch ambt te volbrengen, tot u spreken zal, in uw hart, zodat gij er veel liefde voor gevoelt (1 Petr. 2:2), en hoor ze met uwe oren, met ingespannen opmerkzaamheid, opdat gij ze daarna ook weer getrouw moogt mededelen.

En hiermede sluit Ik Mijne inleidende openbaring aan u, ga henen, kom tot de weggevoerden, tot de kinderen uws 1) volks, en spreek tot hen wat Ik in elk bijzonder geval u zal opdragen, en zeg tot hentot inleiding van elke prediking: Zo zegt de Heere HEERE! Alsdan hebt gij niet verder te vragen naar de uitwerking van uw woord, daaromtrent geldt het in Hoofdst. 2:5 gezegde: a) hetzij dat zij horen zullen, of hetzij dat zij het laten zullen 2). Gij hebt alleen uwe roeping getrouw waar te nemen.

Ezech. 2:5, 7.

Het volk Israëls is hier niet meer Gods volk, maar volk van Ezechiël. Uw volk, zegt de Heere en niet, Mijn volk. Israël heeft het verbond verbroken, heeft God de rug toegekeerd, de afgoden nagehoereerd en is daarom van de Heere verlaten, in zo verre dat Hij het op dit ogenblik niet meer als Zijn volk erkent.

Wie zal horen, moet vertrouwen stellen in hem die spreekt; hij moet begeerte hebben om te horen, opdat hij het oor aan het Woord moge lenen. Hij hoort niet, wiens hart er niet bij is (Hand. 16:14)

De Profeet moet spreken, men moge horen of niet; dat is de beslistheid van de man Gods, die een voorhoofd als een diamant.

Bij de inleiding van een predikant in zijn ambt: 1) wat de gemeente in het oog moet houden, namelijk, dat de prediker ook wel een mens is, maar dien God op zijne voeten stelt. 2) Wat de prediker in acht moet nemen, dat namelijk God met hem wil spreken, dat dus ook hij een hoorder moet geweest zijn, voordat hij voor de toehoorders optreedt; dan moet hij echter niet meer naar de toehoorders zien, doch alleen op de Heere.

12.

IV. Vs. 12-21. Nadat de Profeet tot zijn roeping was toegerust en met het volk, waarmee hij te doen heeft, bekend was gemaakt, wordt hij nu ook door de Heere als in de geest naar de plaats van zijne werkzaamheid geveerd. Zwijgend en treurig zit hij ter neer onder degenen, tot welke hij geroepen is. Daarna komt echter tot hem de laatste instructie des Heeren, die tot volmaking van zijne roeping nog gevorderd wordt. Deze houdt hem Zijn eigenlijk doel voor ogen, hetwelk daarin bestaat, dat hij een wachter voor Israël moet zijn, Gods woord tot hen moet brengen en hen van Gods wege waarschuwen. Zo wordt hem verklaard, hoever zijne verantwoordelijkheid zich uitstrekt, en in hoeverre hij op goeden uitslag kan rekenen.

Toen nam de Geest mij op 1), terwijl ik mij nog altijd in de toestand van verrukking bevond, en ik hoorde, terwijl ik zo daarheen werd gevoerd met het gezicht naar het doel der beweging gekeerd, achter mij eens stem van grote ruisching, zeggende: Geloofd zij de heerlijkheid des HEEREN uit Zijne plaats, 2) waar zij aan u kenbaar is geworden.

Dit wil niet zeggen dat de Profeet werkelijk van de ene plaats naar de andere wordt gevoerd, maar wat hier gezegd wordt behoort bij het visioen, hetwelk hij ontvangt.

Dit blijkt duidelijk uit het volgende vers en evenzeer uit het feit dat hij in vs. 23 hetzelfde ondervindt.

Er is geen twijfel aan of deze lofzang moest passend gemaakt worden bij de tegenwoordige omstandigheid, welke waargenomen werd. Terwijl derhalve die stem ruistte, wilde God de tegenruischende stemmen der volken verdoven, waar Hij bedacht, dat deze Hem beledigden. Wij weten nu dat dit volk een klagend volk was, en immer murmurerende wanneer het meende harder behandeld te worden dan billijk was. Alzo wordt de glorie Gods gesteld tegen

alle goddeloze en heiligschennende lasteringen, welke de Joden tegen God gewoon waren voort te brengen, alsof Hij wredelijk met hen handelde. In summa deze stem onderdrukte alle valse aanklachten waarmee toen de goddelozen de ere Gods geheel trachtten te vernietigen.

En ik hoorde behalve dat bepaalde lofgezag, tevens het geluid van der dieren vleugelen, die op de wijze bij Hoofdst. 1:9 en 11 genoemd, de een de ander raakten, en het geluid der raderen tegenover hen liet zich horen, en het geluid ener grote ruisching 1); zo ontstond als een akkoord van drie zamenstemmende tonen.

De stem van het groot geruis-dat is het opbreken der ontzaglijke verschijning, voor welke de Profeet vroeger (Hoofdst. 1:28) op de aarde was neergevallen, maar even als Jesaja in de tempel het driemaal Heilig des Heeren Zebaoth uit de mond der Serafim vernomen heeft, zo prijzen bij het verdwijnen nog de vier levende wezens van hun plaats Jehova's heerlijkheid. Wonderbaar lieflijk klinkt het gezang, terwijl wij ten laatste nog eens het ontzaglijk ruisen der vleugelen en het geweldig geraas der raderen vernemen; dat zijn de tonen der verhevenste muziek, die het heelal zelf laat horen. Schoon is de in elkaar grijpende harmonie op de voorgrond geplaatst door de gelukkige uitdrukking, dat de vleugelen der levenden elkaar kussen. Hoe vreselijk ook het geraas van vleugelslag en het raderwerk der schepping zij, er is daarin toch overeenstemming en liefde; wij horen ten laatste het zachte, lieflijke suizen, dat uit donder en aardbeving aan Elia zich liet horen als Gods innigste, heiligste wezen.

Toen hief de Geest mij op, en nam mij weg, en Ik ging henen, bitterlijk bedroefd door de hitte mijns geestes 1); maar de hand des HEEREN was sterk op mij.

De Profeet bevindt zich, als Gods macht hem op de plaats zijner bestemming brengt, in ene eigenaardige stemming. Door twee uitdrukkingen, "bitter" en "hitte des geestes" wordt deze stemming uitgedrukt, zowel bitterheid en treurigheid als toorn en ontevredenheid zijn in hem, en wel beide opwellingen te zamen; hij is in ontevredenheid treurig. Wat dezen storm van droefheid in hem opwekt, is zeker de hem voor ogen gestelde zonde van Israël, de hem getoonde oordelen over het volk, de moeilijkheid en vruchteloosheid der hem opgedragene roeping, alles met elkaar maakt hem treurig en moedeloos, dat hij zeker niet in staat is zijn werk aan te vangen, en het hem gaat als Mozes, Jesaja en Jona, als zij worden geroepen. Maar dezelfde hand en macht Gods, die hem op de plaats van zijn werk zet, houdt hem ook met vaste kracht in dezen inwendigen strijd.

Wij moeten vol van Gods toorn zijn over de zonde, vooral waar zij reeds straf, oordeel der verharding geworden is; maar ons gevoel tegenover de zonde kan om de liefde tot de mensen slechts smart zijn, als bij Ezechiël, of treurigheid, wanneer men alzo de melancholischen lijdzamen Jeremia (Jer. 6:11) van de cholerischen energischen Ezechiël wil onderscheiden. De dienaar Gods, die de laatste gevoelens naar karakter en omstandigheden niet in zich vond, moest tot nadenken komen, en leed over zich zelve dragen. Toorn zonder liefde is van de duivel en niet van God, even als ene liefde, die niet kan toornig worden, alleen natuur en menselijke zwakheid is.

Dit nu is gemakkelijk over te brengen, (n. l. met hetgeen vroeger gezegd, dat de rol hem zoet was als honing). De Profeet toch was niet geheel ontbloot van alle gevoel. Ofschoon hij zich geheel aan God gewijd had en niets in ijver en opgewektheid had verzuimd, had hij toch nog iets menselijks behouden. Vandaar de bitterheid des geestes waarvan hij spreekt, die hij daarom zijn geest noemt. Waar er een stilzwijgende tegenstelling schijnt te zijn tussen die beweging, waardoor hij was weggevoerd en tussen het gevolg, werd hij wel niet geheel bedorven, maar was hij toch verre af van de genade des Geestes, dewijl de Profeet zo door ijverzucht verteerd werd dat hij bijna de bevelen Gods vergat, die hij op zich genomen had.

Hebr. : "bitter in de verhitte mijns geestes. " Toen de profetische verrukking geëindigd was, en Ezechiël inzag wat last hem op de schouder werd gelegd, werd hij bedroefd en neerslachtig; het boek, dat aan Johannes te eten gegeven werd, was wel zoet in zijn mond, maar bitter in de buik.

En Ik kwam tot de weggevoerden te Tel-Abib (= aren-heuvel), ene stad op ene hoogte in een vruchtbaar dal, rijk in koren, tot de gevangenen, die aan de rivier Chebar woonden; en ik bleef daar op de heuvel nederzitten, waar zij woonden; ja ik bleef daar verbaasd in het midden van hen a) zeven dagen. 1) Ik bleef daar treurig alleen met God bezig, om de indruk, dien het tot mij gekomen Godswoord op mijn gemoed had gemaakt, te bemachtigen, en mij voor het intreden in mijn profetenambt voor te bereiden.

Job 2:13.

Als de Profeet zit, rustig en stil zeven dagen, dan is het volstrekt niet twijfelachtig, of op die wijze heeft God hem voorbereid, om later met te groter verwondering van geheel het volk beginnen te spreken. Het moet toch niet ongerijmd schijnen, dat hij stom ter neer zat, waar hij toch door God was gezonden. Want dit is niet geschied uit luiheid of uit enigen aandrang, die aan een gebrek moet worden toegeschreven, maar zo had hij het ambt om te leren ontvangen, dat hij nog niet was voorzien van bepaalde bevelen, evenals iemand of door een koning of door de Senaat tot gezant kan gekozen zijn, doch naderhand omtrent de bevelen bericht ontvangt. Zo ook was de Profeet geroepen tot het profetisch ambt, maar hij wist nog niet wat hij moest zeggen.

Reeds deze houding van de Profeet was voor Israël een begin zijner prediking, al was het ook nog ene prediking zonder woorden; zij konden opmerken, dat er iets buitengewoons met hem moest zijn voorgevallen, en hadden begerig moeten vernemen, wat de Heere door zijn mond hun zou verkondigen. zij zullen echter wel weinig acht op hem hebben gegeven, of hem zelfs wel voor enen gek hebben uitgemaakt.

De zeven dagen zijn niet zo zeer treurdagen, als wel dagen van voorbereiding en wijding tot de dienst, waartoe God hem geroepen had, zie Exod. 29:29 en vv. en Lev. 8:33 vv.

Het was ten gevolge van het ontvangen gezicht en ter voorbereiding, wat de Heere tot hem verder zou spreken.

Het gebeurde nu ten einde van zeven dagen, welke zulk ene heiliging aan de dienst van God vorderde (Ex. 29:30. Lev. 8:33 vv. 2 Kron. 29:17 dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, mij zowel de eigenlijke betekenis en grote verantwoordelijkheid van mijne roeping voorhoudende, als ook datgene, waarnaar ik mijne getrouwheid daarin moest afmeten, zeggende:

Hier wordt de algemene regel beschreven voor alle Profeten en herders der kerk, n. l. dat zij het woord uit de mond Gods zonden horen, door welke aanduiding God heeft willen uitsluiten, al wat de mensen uit zichzelf voortbrengen of verzinnen. Het is niet twijfelachtig, waar God Zich alleen het recht van spreken voorbehoudt, of hij beveelt allen mensen stom te zijn, opdat zij niet iets eigens voortbrengen; vervolgens, wanneer Hij hen beveelt te horen uit Zijn mond, of hij werpt een teugel aan, opdat zij niets verzinnen of overmoedig zijn op hun eigene verdictselen, opdat zij niet dit of dat durven gevoelen. Vervolgens zien wij dat hier weggecijferd wordt, al wat de mensen uit zich zelve voortbrengen, waar God alleen wil gehoord worden. Want Hij verenigt zich hier niet met anderen als met de menigte, alsof Hij wilde ten dele gehoord worden. Hij neemt derhalve voor Zich wat wij terecht aan het hoogste gezag moeten toekennen, n. l. dat wij aan Zijn mond hangen.

a) Mensenkind! Ik heb u tot enen wachter, tot enen, die op enen hogen wachttoren is geplaatst, die als gevaar nadert het teken moet geven (Jer. 6:17); gesteld over het huis Israëls; zo zult gij daar Ik (Amos 3:7) niets doe, of Ik openbaar vooraf Mijn geheim aan de Profeten, Mijne knechten, het woord uit Mijnen mond horen. Ik zal Mijn geheim: het verborgen raadsbesluit Mijner naderende oordelen, aan u bekend laten worden, en alsdan zult gij op grond van het ontvangen woord, hen van Mijnentwege waarschuwen voor het dreigend gevaar, opdat zij zich bekeren en leven, want Ik heb geen lust in de dood des zondaars (Hoofdst. 18:23 en 32; 33:11).

Jes. 62:6. Ezech. 33:7. 1 Tim. 3:1.

Als Ik, gelijk gij dan ook dat woord uit Mijnen mond zult horen, tot de goddeloze zeg: Gij zult volgens Mijnen over u besloten raad de dood sterven, en gij waarschuwt hem niet volgens uwen plicht als wachter, en spreekt niet, om de goddeloze van zijnen goddelozen weg te waarschuwen, opdat gij hem in het leven behoudt, ten gevolge zijner bekering, die goddeloze zal in zijne ongerechtigheid sterven, want ook zonder de bijzondere openbaring, die Ik door hem ten dele wilde laten, had hij toch in Mozes en de andere Profeten reeds getuigenis tegen de zonde, en licht genoeg om de weg der gerechtigheid te vinden, wanneer hij ernstig had gewild, maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eisen, even als waart gij het, die hem hadt gedood (Gen. 9:5 v.).

Doch als gij uwen plicht getrouw waarneemt en de goddeloze waarschuwt en hij zich ondanks dat van zijne goddeloosheid harten en van zijnen goddelozen weg en wandel niet bekeert, hij zal in zijne ongerechtigheid sterven, die ook zonder uwe bijzondere waarschuwing reeds het oordeel waardig was, maar bij zulk ene verharding zeker de dood heeft verdiend; maar gij hebt uwe ziel bevrijd, zodat gene bloedschuld aan u kleeft. Zeer juist merkt Hengstenberg hier op, dat de "goddeloze" hier niet een enkel individu is, maar een ideaal persoon, de gepersonificeerde soort. In de toen zo diep gezonken tijden was het begrip van de goddeloze en dat van het volk vrij wel één, daar dan de zending der Profeten het geheel des volks

aanging, was niet zozeer de bijzondere zielenzorg, als wel de openbare prediking hun opgelegd, en zo hebben ook Ezechiëls voorzeggingen over 't algemeen ene nationale betekenis; met de bijzondere personen als zodanig heeft hij nooit te doen. Wanneer intussen bij verdere ontwikkeling dezer gedachte wordt beweerd, dat ook de rechtvaardige, over wien de beide volgende verzen handelen, hetzelfde subject aanwijst, en wel Israël naar zijne eigenlijke bestemming en naar zijn beter verleden (vgl. Jes. 1:21 1), dan verkrijgen wij op die wijze gene bevredigende verklaring. Integendeel wordt in het volgende van het groot geheel des volks, zo als dat naar zijne overwegende meerderheid "de goddeloze" wordt geheten, het kleine deel der beter gezinden afgescheiden, die echter toch ook wel velerlei aandeel hadden aan het goddeloze, en in gevaar waren door het zuurdeeg der groot menigte geheel doorzuurd te worden. Deze rechtvaardige is het dan, die er voor moet bewaard worden, dat hij zich niet van zijne gerechtigheid afkere, en die nu, als hij "niet zondigt," zich niet in de algemene goddeloosheid laat verstrikken, dit verkrijgt, dat hij leeft; opmerkelijk is het dadelijk, op de eersten blik, dat van de zijde der goddelozen slechts dat ene wordt in ogenschouw genomen, dat hij sterft, en het voor de Profeet alleen de vraag is, of hij voor dat sterven verantwoordelijk is of niet. Van een zich bekeren er levend blijven is alleen als goddelijke bedoeling maar niet als werkelijk gevolg sprake. Dit is zeer goed daaruit te verklaren, dat ontkent het gehele huis van Israël, d. i. het huis van Israël in zijn geheel, reeds vast staat, wat in vs. 7 is gezegd. Daarentegen wordt omtrent de rechtvaardigen dadelijk zo gesteld, dat hij, die zich van zijne gerechtigheid afkeert, des Profeten verantwoordelijkheid wordt er naar afgemeten, of hij het van zijne zijde aan de waarschuwing heeft laten ontbreken, zodat hij in zijne zonde gestorven is, of dat hij die waarschuwing heeft laten plaats vinden. In dit tweede gedeelte wordt we der slechts ene zaak in beschouwing genomen, namelijk, dat de gewaarschuwde niet zondigt en blijft leven, terwijl al het andere geheel buiten ogenschouw blijft. Hier bij het kleinere, betrekkelijk rechtvaardige gedeelte, dat echter in gevaar is van door de zuurdesem der grote massa te worden aangestoken, moet dus de Profeet bepaald een werkelijk gevolg zijner prediking voor ogen worden gesteld, gelijk hem vroeger bij Israël in 't algemeen, zulk een uitzicht bepaald was afgesneden. Zo alleen, menen wij, wordt de plaats juist opgevat.

Wij hebben de verklaring van Hengstenberg en Dächsel laten staan, opdat men kunne zien, hoe door velen gedacht wordt over "de goddelozen" en "de rechtvaardigen". Wij voor ons zijn echter van mening, dat ook hier wel degelijk gedacht wordt aan bijzondere personen. Het is volkomen waar, Israël als volk was niet te redden van de slavernij van Babel, maar uit Israël waren er nog wel te redden uit het algemeen verderf, hetwelk onder Israël werd gevonden. En daartoe wordt de Profeet gezonden, om zowel de goddeloze als de rechtvaardige te waarschuwen, opdat de goddeloze leerde wandelen op de weg des behouds en de rechtvaardige behoed werd voor afval.

a) Als ook een rechtvaardige zich van zijne gerechtigheid 1) afkeert, door naar de zijde der goddelozen over te gaan (vs. 18), en onrecht doet naar het voorbeeld van deze, en Ik enen aanstoot voor zijn aangezicht leg, daar Mijne gehele Regering zo is ingericht, dat die aan de

boze lusten zijns harten toegeeft ook gelegenheid vindt om daaraan bot te vieren, en verzoeking genoeg vindt, om de weg des verderfs te kiezen (2 Sam. 24:1), hij zal sterven; omdat gij hem niet gewaarschuwd hebt, hetwelk toch het werkzame tegengift moest zijn tegen de macht der verzoeking, en als het ware de wederopheffing van de aanstoot, die voor zijn aangezicht was gelegd, zal hij in zijne zonde, die hij heeft misdreven, sterven, en zijne gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden. Hij zal daarin geen vrijbrief hebben voor straffelozen afval; maar zijn bloed zal Ik, even als dat van de goddeloze, dien gij niet gewaarschuwd hebt (vs. 18), van uwe hand eisen.

Ezech. 18:24; 33:12 vv.

Hier wordt niet bedoeld een werkelijk wedergeborene, want voor dien is volstrekke afval onmogelijk, maar iemand die althans voor het uitwendige zich nog aan God en Zijn dienst vasthield.

De gerechtigheid moet dan ook opgevat worden in de zin van zaakgerechtigheid, in het onderhouden van de Wet en van al wat God, de Heere, had verordineerd.

Doch als gij de rechtvaardige waarschuwt, opdat de rechtvaardige niet zondige, waarvan hij reeds met het afkeren van zijne gerechtigheid een begin heeft gemaakt, en hij niet zondigt, niet voortgaat op de verkeerden weg, maar tot de waren weg terugkeert, hij zal zeker leven, omdat hij gewaarschuwd is, en de bedoeling, met welke Ik u tot een wachter gesteld heb (vs.

aan zijn hart is bereikt; en gij hebt hier op ene veel zaliger wijze dan in het geval van vs. 19 uwe ziel bevrijd 1).

Wanneer de Profeet zijnen plicht verzuimt, komt dat de goddeloze niet ten goede, hij sterft om zijne misdaad, hij heeft toch Mozes. Waar de openbare leraars hun plicht niet doen, daar is toch de Heilige Schrift aanwezig en het is een ieders eigen schuld, wanneer hij zich door die stem niet tot bekering laat leiden. Maar aan de ontrouwen dienaar Gods wordt in zulk een geval de bedreiging vervuld, volgens welke God van hem, die bloed vergiet, de ziel des mensen wil vorderen; want het woord: "wie bloed vergiet," heeft niet slechts betrekking op de gewonen moordenaar, het geldt al degenen, die op enige wijze door daad of nalatigheid tegen het leven des naasten handelen, het geldt in 't bijzonder hen, die niet getrouw zijn in het ambt, dat tot leven en zaligheid moet leiden.

Gij zult verantwoordelijk zijn voor de dood des zondaars, wanneer gij niet hebt gewaarschuwd, gelijk iemand, die zijn naaste in doodsgevaar ziet verkeren en hem niet waarschuwt, mede schuld heeft aan zijn dood en voor zijne nalatigheid in zo gewichtig ene zaak geoordeeld en gestraft wordt.

Het zijn voor God nog lang niet zulke erge moordenaars, die door beulshanden moeten sterren, als vele zeer gemoedelijke, zeer beschaafde mensen zijn, die op hun ambt als op een goed inkomen nederliggen, maar door hun voorbeeld, of doordat zij slechts stomme honden zijn, de zielen in de hel laten verderven.

Wanneer een leraar niet met allen ernst de zaligheid zijner toehoorders zoekt, is dit een zeker teken, dat hij voor zijne eigene zaligheid niet waarlijk bekommerd is, want waar het ene is, kan het andere niet uitblijven. 0

22.

Nu begint het eerste gedeelte der voorzeggingen van Ezechiël, die doorgaans op de verwoesting van Jeruzalem zien en van Hoofdst. 3:22-24 :27 loopt, Even als in Hoofdst. 1:1 nauwkeurig de tijd werd aangegeven, op welken de Profeet de openbaring van God had, welke hem tot zijn ambt riep, zo worden ook vervolgens de tijdpunten, op welke de opdracht Gods tot hem komt nauwkeurig aangegeven na het jaar sedert de wegvoering van de koning Jojachin en volgens dag en maand van het jaar (Hoofdst. 8:1; 20:1; 24:1 En daar nu voor Hoofdst. 1-7 het vijfde, voor 8-19 het zesde, voor 20-23 het zevende, en voor hoofdst. 24 het negende jaar sedert die wegvoering is aangegeven, zo blijkt, dat de voorzeggingen juist volgens tijdorde zijn gerangschikt. Het beeld der Profetische werkzaamheid stelt zich also bij Ezechiël voor als in een door hem zelven voortgezet profetisch dagboek, en dat heeft Zijne deugdelijke reden: "daar de werkzaamheid der Profeten voornamelijk ene geestelijke was, bestaande in de prediking des Woords, daar is mededeling en bewaring van dit Woord zelf de schildering van hun werkzaamheid, eigenlijk hun profetische biografie. HÄVERNICK).

Vs. 22-27. In de eerste afdeling die van Hoofdst. 3:22-7 :27 loopt, en nog in het eerste jaar van Ezechiëls roeping valt: hebben wij de eerste algemene volvoering voor ons van hetgeen de Profeet was opgedragen. De ondergang, die Juda en Jeruzalem wacht, met alle zijne verschrikkingen, wordt zeer omstandig meegedeeld. Aan die afdeling gaat de inleiding, die voor ons ligt, vooraf. Dadelijk na zijne roeping en nog op dezelfde plaats, waar het laatste woord der roeping tot hem was gekomen (vs. 17-21), dus te Tel-Abib, verkrijgt Ezechiël ook de eerste bijzondere opdracht. Terwijl hem wordt geboden uit het midden der gevangenen, onder welke hij zich ophoudt, naar buiten in het veld te gaan, om Gods openbaring te ontvangen, en hij aan dit bevel gehoorzaamt, verschijnt hem daar in de eenzaamheid wederom het Goddelijk gezicht, dat hij aan de Chebar had, en geeft hem eerst algemene aanwijzingen, hoe hij zich bij de volvoering der Goddelijke opdrachten moet gedragen.

En de hand des HEEREN was daar, waar het woord vs 17 vv. tot mij was gekomen, dus in de stad, die de Aren-heuvel genaamd wordt, op mij, maakte zich van mij meester en plaatste mij in de toestand van verrukking (Hoofdst. 1:3), en Hij zei tot mij: Maak U op, ga uit in de vallei, in het dal, waartoe Tel-Abib behoort, en Ik zal daar met U spreken.

En ik maakte mij op, en ging uit in de vallei, en ziet de heerlijkheid des HEEREN stond aldaar voor het mij geopend oog des geestes (2 Kon. 6:17. Openb. 1:10), gelijk de heerlijkheid, die ik gezien had, toen ik de openbaring ontving (Hoofdst. 1:4 vv.) bij de rivier Chebar; en ik viel even als toen (Hoofdst. 1:28), op mijn aangezicht.

Afgescheiden zijn is de voorwaarde tot het ontvangen van Goddelijke mededelingen. God openbaart zich alleen dan aan het gemoed, wanneer het zich aan wereldsen invloed geheel onttrokken heeft.

Ook van Christus lezen wij, dat Hij soms in de eenzaamheid is gegaan; overigens scheidt ook inwendig verschil ons van de wereld af, al zijn wij ook midden in de wereld. (H. en HFM).

Hier is een dal nabij de Chaboras bedoeld, en dit wordt door het bepalend lidwoord als een de Profeet wel bekend dal aangewezen. Juist in de keerpunten en bij de hoofd-werkzaamheden van zijne profetische werkzaamheid (vgl. Hoofdst. 8:4 vv. 43:1 vv. 1) verschijnt God aan Ezechiël, en wel altijd op dezelfde wijze als bij zijne roeping. Wij zullen echter niet mogen zeggen, dat God aan Ezechiël later zo verschijnt, omdat Hij hem bij zijne roeping zo is verschenen, maar omgekeerd, omdat God later hem bij Zijne profetische werkzaamheid zo wilde en moest verschijnen, daarom verscheen Hij hem reeds bij zijne roeping in die gedaante die verschijning van God staat tot Zijn gehele leven als Profeet in ene bepaalde betrekking.

Toen kwam de Geest in mij, er kwam weer levenskracht in mij, even als in Hoofdst. 2:1 v. en deze stelde mij op mijne voeten, en Hij sprak met mij, en Hij zei tot mij: Ga naar de stad, besluit u binnen in uw huis; ga tot niemand, behalve waar gij een buitengewoon bevel om uit te gaan van Mij ontvangt (Hoofdst. 12:1 vv).

Dit opsluiten in huis, gelijk ook het binden met touwen, vs. 25 en het verstommen vs. 26 moet niet als voorbeduidend worden aangemerkt, maar enkel als zinnebeeldige dichterspraak. God, die in dit Hoofdstuk aan Ezechiël zijnen plicht als Profeet voorschrijft, beveelt hem hier, dat hij zich nooit aan het volk zal mogen vertonen, dan wanneer God hem daartoe roept of vrijheid verleent, en dat hij niet tot hen spreken mag als vermaner en raadgever, dan wanneer God hem eerst Zijnen wil heeft geopenbaard. Dit nu drukt de dichter in de profetischen stijl elders uit: "gij zult u opsluiten in uw huis; wanneer gij lust moogt gevoelen mijn u aan het volk te vertonen, moet het u zijn, alsof gij met touwen waart vastgehouden; verlangt gij uwe landgenoten toe te spreken, het zal zijn alsof Ik uwe tong aan uw gehemelte had vastgehecht; dit weerspanning geslacht is niet altijd onderricht waardig, noch vatbaar daarvoor. Maar wanneer Ik u Mijne openbaringen mededeel, dan moogt gij vrij uitgaan, en spreken met al de vrijmoedigheid en kracht van een waren Profeet, en dan behoeft gij u ook over de uitslag niet te bekommeren. Zonder mijn bevel moogt gij niets doen, daarmee alles.

Want u aangaande, mensenkind! ziet zij zouden 1) dikke touwen aan u leggen, en zij zouden u daarmee binden; daarom zult gij niet uitgaan in het midden van hen. 2)

Of, men zal dikke touwen enz. en men zal u binden. Wie zullen dat doen? De volksgenoten? Maar nergens in het gehele Boek wordt ons gemeld, dat de Joden in Babel een vijandige houding tegen Ezechiël hebben aangenomen. In verband met Hoofdst. 4:8 nemen wij veel liever aan, dat dit van Gods wege zou worden gedaan. In vs. 24 beveelt God hem om binnen in zijn huis te blijven. In vs. 26 zegt de Heere dat Hij Ezechiëls tong aan zijn gehemelte zal doen kleven, zodat hij stom zal worden. Welnu ook dat binden met dikke touwen zou van de Heere geschieden, om hem te verhinderen uit zijn huis te gaan en tot zijn volk te spreken. Dit ligt geheel op de lijn van vs. 24 en 25.

Dit niet kunnen spreken was een gericht over Israël, vanwege hun weerspannigheid tegen de Heere.

Wanneer het binden van de Profeet van onzichtbare machten uitgaat zo is de uitdrukking ook niet letterlijk op te vatten, van een vinden met stoffelijke strikken, maar God bindt hem door geestelijk geweld, zodat hij noch zijn huis verlaten, noch tot zijn landgenoten kan heengaan, noch de hem voorgeschreven stelling kan veranderen. Dit geschiedt niet om hem de uitoefening van zijn beroep te verhinderen, maar integendeel om hem zo tot het hem bevolen werk geschikt te maken, dat de gevolgen er van te schitterender zijn.

De bedoeling ligt voor de hand. Hij zal zich afgescheiden gevoelen van Israël en enkel orgaan des Heeren HEEREN. Hij zal zwijgen, wanneer hij zwijgen moet en dan alleen spreken, wanneer de Heere God hem beveelt te spreken.

En Ik zal, om u het spreken onmogelijk te maken, uwe tong aan uw gehemelte doen kleven, dat gij stom worden zult, en zult hun niet zijn tot een bestraffenden man; a) want zij zijn een weerspannig huis, over hetwelk door dit verstommen de profetie van een gericht komt.

Ezech. 2:5.

Maar als Ik met u spreken zal, zo als dat op bepaalde tijden en met bepaalde bedoelingen toch zal geschieden, dat ik u een woord geef, om hun mede te delen, zal Ik uwen mond opendoen, en gij zult tot hen zeggen; Zo zegt de Heere HEERE! waarop gij dan laat volgen, wat gij moet mededelen. Wat het gevolg of de uitwerking aangaat, daarop is van toepassing de vaste regel (Hoofdst. 2:5, 7 3:11): Wie hoort, die hore, en wie het laat, die late het; het worde aan hun keuze overgelaten; want zij zijn een weerspannig huis, dat ik enigermate heb losgelaten.

Het besluiten in zijn huis moet zijne volksgenoten niet van hem afsluiten, want wat hij daar doet is voor het huis van Israël en geschiedt voor hun ogen (Hoofdst 4:3, 12; 8:1 1); maar hij moet voor hen een afgeslotene zijn, d. i. een die niet in hun midden mede uitgaat.

De Profeet moet zich in zijn huis opsluiten in tegenstelling tegen het openlijk optreden als redenaar. De naaste gedachte in vs. 25 is dan: zij mogen met u handelen zo als zij willen, toch zult gij niet als redenaar optreden, wanneer gij gene bijzondere opdracht van Mij hebt ontvangen. Het geval, dat naar de zaak slechts ondersteld is, wordt voorgedragen in de vorm als ware het werkelijk geschied, alleen voor het visioen is het werkelijk.

In plaats van hem de verzekering te geven van goed gevolg, wanneer hij te eniger tijd tot het volk zou spreken, laat God de zaak hier twijfelachtig, en Ezechiël moest daarover niet verslagen of ongerust zijn, maar het laten zijn zoals het wilde. Noch God, noch Zijn Profeet zullen er iets bij verliezen, maar de Profeet zal beloond worden, voor zijn getrouwheid in het bestraffen van zondaars, en God zal de ere van Zijn rechtvaardigheid ontvangen in het veroordelen van hen, omdat zij de bestraffing niet hebben aangenomen.

Dat de Profeet tot aan het uitspreken der Hem van God gegevene woorden zich van alle spreken onthoudt, moet aan de ene zijde de woorden Gods, die hij uitspreekt des te duidelijker als zodanige laten voorkomen, aan de andere zijde zijnen hoorders een getuigenis zijn van stomme smart, waarmee de inhoud van Gods woorden hem vervult en naar recht ook hem moest vervullen.

Dit zich stom houden, volgens hetwelk hij alleen dan moest spreken, wanneer God hem de mond zou openen tot het uitspreken van een hem ingegeven woord, wordt de Profeet in de eerste plaats wel opgelegd voor de duur der tijdruimte in onze afdeling vervat tot Hoofdst. 7:27; maar de Goddelijke bedoeling strekt zich toch verder uit over de gehelen tijd, tot aan de vervulling zijner bedreigende voorzeggingen door Jeruzalems verwoesting.

Ten gevolge daarvan sprak hij in de tijd van nu tot Hoofdst. 24:27 (4 jaren en 6 maanden) alleen dan, wanneer God hem tegen Israël te spreken gaf; in de tijd tussen Hoofdst. 24:27 en 33:21 (3 jaren) sprak hij ook niet tegen Israël, maar was geheel stom, wanneer God hem gene bedreigingen tegen buitenlandse volken gaf uit te spreken. Toen echter na Hoofdst. 33:21 Jeruzalem was veroverd werd de stomheid van hem weggenomen, opdat hij verder zegen aankondigen zou.

Het is geen goed teken, wanneer God Zijnen knechten, om de verkeerdheid als het ware de mond snoert, en alle opgewektheid tot spreken ontnemt (Hand. 16:6).

HOOFDSTUK 4. DE BELEGERING DER STAD JERUZALEM

VOORAFGEBEELD.

Vs. 1-17. Thans deelt de Heere Ezechiël de eersten profetischen last mede. Deze heeft betrekking op de belegering van Jeruzalem, en moet die belegering in symbolische tekenen voorstellen en haar also, door middel van levendig uitgevoerde beelden, van de zijde harer zekerheid, van hare oorzaak, verschrikkingen en gevolgen aan het voorstellingsvermogen duidelijk maken. Wat vooreerst de zekerheid aangaat, zo moet de Profeet de stad op enen tichelsteen tekenen, om haar heen ook de belegeringswerktuigen, tussen haar en hemzelf, in wien Gods verhouding hier wordt voorgesteld, ene ijzeren pan als scheidsmuur oprichten, en nu Zijn aangezicht tegen haar stellen, als dat hare belegering en haren ondergang bedoelt (vs. 1-3). Wat verder de oorzaken aangaat, zo worden nu de zonden van het gehele volk, in alle 12 stammen, als in één zamengevat. Voor het huis van Israël heeft Ezechiël 390 dagen hun misdaad te dragen, doordat hij onafgebroken op de linkerzijde moest liggen, en voor het huis van Juda 40 dagen, liggende op de rechterzijde, want Israëls schuld is ene 390 jarige en die van Juda ene 40 jarige (vs. 4-8). De verschrikkingen der belegering worden door het voedsel gedurende de 390 dagen, en de gevolgen of de ballingschap door de spijs gedurende het 40-daags nederliggen uitgedrukt (vs. 9-17).

En gij mensenkind! neem u in uw huis, waarin gij u hebt opgesloten (Hoofdst. 3:24), tot hetwelk echter uwe volksgenoten onverhinderden toegang hebben, om aan te zien, wat gij op mijn bevel doet (vs. 3 en 12), enen tichelsteen, enen in de zon gedroogden en gemakkelijk te bewerken steen van leem (Gen. 11:3. Jes. 9:10), en leg dien voor uw aangezicht, en bewerp, ontwerp, teken daarop in een eenvoudig plan, de stad Jeruzalem (liever: ene stad-Jeruzalem).

En maak ene belegering tegen haar, stel de op de tichelsteen getekende stad als ene belegerde voor, en bouw, om die voorstelling te geven tegen haar sterkten, in opgerichte belegeringstorens, die gij eveneens met de griffel op de steen ontwerpt, en werp tegen haar enen wal op (2 Kon. 25:1), en stel legers tegen haar, gereed tot ene langdurige insluiting, en zet tegen haar stormrammen rondom.

Verder, neem gij, die als Mijn Profeet des Heeren plaats inneemt, u ene ijzeren pan, en stel ze tussen u en de tichelsteen met zijne tekening tot enen ijzeren muur tussen u, Mijnen vertegenwoordiger, en tussen die stad. 1) Zo worde aanschouwelijk voorgesteld het woord Jes. 59:1 : Uwe ongerechtigheden maken ene scheiding tussen u en uwen God. (Klaagl. 3:44). Maak verder aanschouwelijk wat Ik, de Heere, met Jeruzalem voor heb, en richt uw aangezicht tegen haar, tonende, dat nu zonder genade of herroeping ondergang en verwoesting is voorgenomen, stel uw aangezicht dat zij in belegering kome, en gij zult ze belegeren, doordat gij over de pan heen de beeltenis der belegerde stad met strakke blikken aanstaart. Dit zij de huize Israëls een teken, waaruit zij, die het mede aanzien wat gij doet, en zij die het van die ooggetuigen horen, moeten opmerken wat er zal geschieden.

Opdat het aanwijze, dat Hij als het ware een ijzeren muur heeft daargesteld tussen Zich en de bergen, d. i. dat God, het besluit en het vonnis Gods tegen hen onherroepelijk is en dat God

noch de gebeden en klachten der burgers zal verhoren, noch voor hen zich tot mededogen laten bewegen.

Terwijl de man vervuld met Gods Geest niet mag spreken moet hij de stille spraak der Schrift laten lezen, en het symbool is zijn geschrift. Onder de tichelsteen moet men liever geen gebranden maar een zachten steen van leem verstaan, waarin de afbeelding van ene belegerde stad gemakkelijk kon getekend worden. de inhoud van vs. 2 moet men niet zo opvatten, als moest de Profeet op de steen alleen het beeld der stad tekenen, de belegeringswerktuigen in figuren van andere stof om de beschreven steen plaatsen, want dan zou Jeruzalem het eerst op de steen moeten zijn ingetekend, dan zou het aanstonds door de steen zelven kunnen voorgesteld zijn. De uitdrukkingen "maak ene belegering tegen haar, bouw, werp op enz. willen zeggen dat de getekende voorstelling door de hand des Profeten de kracht had, om het voorgestelde ook werkelijk te laten worden, daar het teken op Gods bevel geschiedt. De handeling sluit zich aan de gewoonte in Babylonië en Assyrië aan, om in tichelstenen schrift en tekenen aan te brengen. Daarbij moet men opmerken, dat dergelijke tichelstenen gewoonlijk een voet lang en even zo breed waren, dat dus één ruimte genoeg aanbood, om alle de genoemde figuren op te nemen. In vs. 1 is de woordvoeging opmerkelijk, zo als zij in de grondtekst voorkomt; "teken daarop ene stad-Jeruzalem!" Eerst verkrijgt de Profeet dus in 't algemeen de opdracht, om ene stad ter belegering bestemd, te tekenen. De nadere bepaling die dan volgt, dat Jeruzalem die stad was, moet de indruk maken van het verrassende, onverwachte: hoe erg moet zij het hebben gemaakt, hoe geheel ontaard moet zij zijn geworden, wanneer de Heere dat met haar voor had. " Terwijl nu Ezechiël in vs. 3 #Eze de Heere voorstelt, die tussen Zich en Jeruzalem een scheidsmuur heeft opgericht, dat Hij om hunner zonden wil Zich verder niet meer over haar wil ontfermen, ja in de Chaldeën het zelf is, die de stad aanvalt en ze verwoest, ontvangen de ooggetuigen deze Goddelijke vermaning: "geeft geheel uwe sanguinische verwachtingen op, uwe politieke illusies; de enige weg tot zegen gaat door de bekering, welke wel het gericht over het geheel niet meer kan afwenden, maar toch kan bewerken, dat ieder voor zich te midden daarvan enen God van genade hebbe, en vervolgens ook, dat na het gericht zich Gods genade weer tot Zijn volk zal wenden.

Ontegenzegglijk waar is het dat hier wordt aangeduid, Gods onveranderlijk besluit, om de stad over te geven in de handen der vijanden. De zonden van Israël hadden een ijzeren scheidsmuur opgetrokken tussen hen en hun God, en daarom kon niets Zijn besluit keren. Geen bekering van enkelen kon de verwoesting van stad en tempel in haar geheel tegen houden.

Waart gij in vs. 3 de vertegenwoordiger des Heeren; nu zult gij het ook zijn van het volk in zijne beide delen, het rijk der Tien stammen en het rijk van Juda. Lig gij ook neer, strek u op de aarde uit en lig daar van de 13den der vierde maand af op uwe linkerzijde, en leg daarop de ongerechtigheid van het huis Israëls, het noordelijk rijk, dat ondanks zijne grotere uitgestrektheid, toch innerlijk het mindere deel is, en waarmee dan ook de linkerzijde overeenkomt; neem die schuld op u, om voor te stellen wat Israël zal lijden; naar het getal der dagen, volgens Mijne uitdrukkelijke bepaling, die Ik nu laat volgen (vs. 5), dat gij daarop zult liggen, zult gij hun ongerechtigheid dragen. 1)

Dit is geen plaatsvervangend dragen, dit spreekt van zelf, maar een zinnebeeldig, een symbolisch dragen van de zonden van het rijk van Israël, gelijk straks van de zonden van het rijk van Juda.

Het is zamen 430 dagen, voorstellende 430 jaren. Zoals hier onder wordt aangegeven, menen velen dat hiermede bedoeld worden de zonden van opstand tegen de Heere vanaf de dagen van Salomo, wat het rijk van Israël betreft en van het rijk van Juda vanaf het 18de jaar van koning Josia. Onzes inziens ten onrechte. Wij vatten het meer typisch op, in de zin, dat gelijk voor het volk Israël eerst na 430 jaren er verlossing kwam uit de slavernij van Egypte en Israël dus gedurende 430 jaren de dagen der vreemdelingschap heeft doorleefd, zo ook zou naar een bepaalden tijd, de tijd Gods, hier voorgesteld onder het getal 430 de tijd der vreemdelingschap eindigen voor het zwaar beproefde volk in Babel.

Ongetwijfeld heeft Ezechiël ook al die dagen op de ene en de andere zijde gelegen. In vs. 12 staat toch uitdrukkelijk dat het voor hun, d. i. der Israëlieten ogen geschied is.

Want Ik heb u gegeven de jaren hunner ongerechtigheid, die voor hun rekening liggen, naar het getal der dagen; zo vele jaren als die hunner misdaad zijn, zo vele zult gij moeten nederliggen, namelijk drie honderd en negentig dagen, d. i. daar het vijfde jaar waarschijnlijk een schrikkeljaar is (Ex. 12:2), tot de 18den der vierde maand in het zesde jaar na Jojachins wegvoering; zo lang is het, dat a) gij de ongerechtigheid van het huis Israëls dragen zult.

Num. 14:34.

Het jaar, waarin de Heere Ezechiël dat liggen op de linkerzijde oplegt, is volgens Hoofdst. 1:1 vv. het jaar 594 v. C. Rekenen wij van hier 390 jaren terug, dan komen wij tot het jaar 984, dus op het einde van Salomo's regering (van 1015-975 v. C.), waarbij wij dan moeten vergelijken wat in 1 Kon. 11:26-40 verhaald is. De 390 jaren omvatten dus de schuld der 10 stammen van de eerste oproerige gedachten in de stam van Efraïm in het 31e jaar der regering van Salomo tot de tegenwoordigen tijd; want nog is er gene bekering des huizes Israëls te voorschijn gekomen, hoewel het reeds 128 jaren onder Gods straf gebogen ging-alzo moet de Profeet eerst om hunnentwil op de zijde liggen, en wel op de linker, want deze geeft de noordzijde te kennen (Gen. 13:9) en tevens de minder voordelige (Gen. 48:13 vv.).

Als gij nu deze 390 dagen voleinden zult, dragende de misdaad van het huis van Israël, lig ten andere male neervan de 19den der vierde maand in het zesde jaar af; en wel op uwe rechterzijde, die het rijk naar het zuiden voorstelt, hetwelk met bijzondere voorrechten is bedeeld, en gij zult de ongerechtigheid van het huis van Juda, die op 40 jaren moet gerekend worden, dragen veertig, dagen tot de 29sten der vijfde maand; Ik heb u (vs. 5) gegeven elken dag voor elk jaar.

Bij de berekening der schuld van Juda geeft dit de maat aan: even als in 2 Kon 17:24 v. gezegd wordt dat Jerobeam de stichter der zonde van Israël en de oorzaak zijner verwerping geweest is, zo ook in 2 Kon. 21:17 vv. 23:26; 24:3 en 15:4 wordt betuigd, dat Manasse door

zijne goddeloosheid het gericht over Juda onafwendbaar gemaakt heeft. Voor deze bijzondere heenwijzing naar de tijd van dezen koning spreekt bijv. ook de profetie in Hoofdst. 6:1 vv. Nu heeft deze 55 jaren (van 698-643 v. C.) geregeerd, wij weten uit 2 Kron. 33 vv. dat Gods oordeel hem trof, dat hij gevangen naar Babel werd gebracht, en na zijne bekering en bevrijding beter regeerde. Daar nu de mening, dat zijn terugkeren ongeveer in het jaar 668 (bij het begin der regering van Samufes) plaats had, alleen een vermoeden is, zo verhindert ons niets op grond van onze plaats daar voor het jaar 658 te stellen, zodat 698-658 v. C. de tijd der 40 jaren omvatten, welke het woord des Heeren hier bedoelt, terwijl de overige 15 jaren buiten aanmerking blijven, gelijk zij ook bij de bovenstaande getuigenissen over Manasse's goddeloosheid buiten aanmerking zijn gelaten. Opmerkelijk is overigens, dat de tijd van de stichting der Christelijke kerk in het jaar 30 na C. tot aan de tweede verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70, welke tijd de maat van Israël vol maakte (Matth. 23:32 vv.) eveneens 40 jaren is.

Daarom zijn gij gedurende de tijd van 390 dagen (vs. 4 v.) uw aangezicht richten tegen de tichelsteen, waarop de belegering van Jeruzalem was getekend en uw arm zal ontbloot zijn, voorstellende Mijnen gestrekte arm (Jes. 52:10). en gij zult door deze gebaren tegen haar profeteren.

En ziet, Ik zal, daar gij natuurlijk het vermogen niet hebt, het liggen op ééne zijde gedurende zo vele dagen uit te houden, dikke touwen aan u leggen 1) Ik zal door wonderbare werking van Mijnen kant maken, dat gij u niet omkeert van uwe ene zijde tot uwe andere zijde, totdat gij de dagen uwer belegering, de belegering der stad, die gij als door u, Mijnen vertegenwoordiger, moet voorstellen (vs. 3), voleind hebt.

Dit dikke touwen aanleggen is hetzelfde als binden aan zijn leger, zodat hij zich niet van de ene naar de andere zijde kon wenden, totdat de tijd der belegering volbracht was. Hiermede zegt de Heere hem, dat Hij het mogelijk zal maken dat de Profeet op zijn leger blijft liggen. Alles wat de Profeet moet spreken, vertonen, afbeelden, is naar des Heeren bevel, maar de Heere geeft hem ook de wijsheid, de kracht, de moed en het vermogen er toe.

Gelijk de Heere God Mozes in staat stelde, veertig dagen en nachten op de berg te vertoeven door buitengewone invloeden, zo ook maakt de Heere het de Profeet mogelijk om aan dit Zijn bevel te voldoen, om zolang op ééne zijde te liggen, hetwelk op natuurlijke wijze schier onmogelijk scheen.

En neem gij voor u nu, tot uwe voeding gedurende dien tijd van 390 dagen, tarwe en gerst, en bonen, en linzen (2 Sam. 17:28), en heerse 1) geerst; en spelt (Ex. 9:32 en doe die in een vat, en maak die u tot brood, naar het getal der dagen (vs. 4 en 5), die gij op uwe linkerzijde nederliggen zult, drie honderd en negentig dagen zult gij dat eten, dus even zo vele broden.

De heerse was een langwerpige ronde, bruine vrucht, veel gelijkende op rijst, waaruit bij gebrek aan beter een minder goed brood werd gebakken.

Uwe spijs nu, die gij eten zult, zal in gewicht zijn twintig sikkelen daags (Lev. 19:37), zo zwaar zult gij ieder brood maken; van tijd tot tijd, des morgens, des middags en avonds zult gij die eten, telkens een der drie porties.

Gij zult ook op elken van die 390 dagen water naar zekere maat drinken, namelijk het zesde deel van een hin (Ex. 29:40); van tijd tot tijd naar de 3 maaltijden verdeeld, zult gij het drinken. 1)

In deze verzen is Ezechiël weer vertegenwoordiger van het volk even als in vs. 4-6, en nu moet hij de nood des volks gedurende de tijd der belegering voorstellen. Zij zullen alles wat maar tot brood kan worden gemaakt bij elkaar zoeken en het betere en slechtere tot ene gemengde spijs verwerken, maar nu ook voor elken maaltijd nauwkeurig moeten afdelen, totdat ook dit ten laatste niet meer mogelijk is en de hongersnood zich in zijne gehele vreeslijkheid laat gevoelen. Gelijk de Profeet zelf twee rollen vervult, daar hij nu eens de Heere (vs. 3 en 7), dan het volk (vs. 4-6 en 9-11) vertegenwoordigt, zo nu ook het getal der dagen, die hij eerst op de linkerzijde moet liggen. In vs. 4 v. beeldt dat de jaren der misdaad van het huis Israëls af, nu betekenen de 390 dagen, als werkelijke dagen genomen, de duur van de nood der belegerde stad, tot aan het in 2 Kon. 25:3 en Jer. 52:6 aangegeven tijdpunt, waarmee haar lot beslist was. Dit tijdpunt is de 9de dag der vierde maand (Thammuz) in het jaar 588 v. C. Daar nu een Hebreeuws jaar, wanneer het geen schrikkeljaar was (zulk een nemen wij voor 594 v. C. aan, zodat 589 er geen geweest zou zijn) 354 dagen telt (Ex. 12:2), zo leiden ons de 390 dagen rugwaarts gerekend tot het begin der 3de maand (Sivan, overeenstemmende met onzen Juni) van het jaar 589. Vier of vijf maanden vroeger was Nebukadnezar de belegering begonnen; zij bracht in 't eerst nog geen bijzonderen nood teweeg, daar het Egyptische leger tot ontzet der stad aanrukte, hetwelk de Chaldeëen eerst moesten terugslaan (2 Kon. 25:1). Daarop werd het echter met de belegering ernst, en deze tijd in het nu, dien de Profeet moet voorstellen, waarbij echter het ergste en zwaarste, dat nog op de 390 dagen volgde, eveneens buiten beschouwing blijft, als in Openb. 6:5 v. bij de belegering van Jeruzalem door de Romeinen in het jaar 70 na C. De voorzegging gaat in het volgende aanstonds voort om de troosteloozen toestand des volks in de Babylonische ballingschap zelf voor te stellen, deze voorstelling verbindt zich met de 40 dagen, gedurende welke Ezechiël op zijne rechterzijde ligt en de misdaad van het huis van Juda draagt. Nadat hij $390 + 40 = 430$ dagen op beide zijden heeft gelegen, komt in Hoofdst. 5-7 Gods verdere opdracht en een woord der openbaring tot hem. Daarvoor hebben wij van de 29sten dag der vijfde maand tot de 5den dag der 6de maand in Hoofdst. 8:1 v. waar hij ene nieuwe verschijning van God heeft, nog 5 dagen over; het is dus ten onrechte, wanneer vele uitleggers de 40 dagen in vs 6 onder de 390 in vs. 4 v. willen rekenen.

Dit dagelijks rantsoen moest hij niet op eenmaal gebruiken, maar de dagelijkse maaltijd in porties verdelen, zodat hij niet genoeg verzadigd werd.

Ook dat was een symbolische handeling van de toestand in Jeruzalem, gelijk uit vs. 16 en 17 blijkt.

En wat verder uwe voeding aangaat, gedurende uw nederliggen van 40 dagen (vs. 6), gij zult enen gerstenkoek eten, en dien zult gij met behulp van gedroogde drek van des mensen afgang als stooksel (Job 20:7) bakken voor hun ogen, voor het oog uwer volksgenoten, die beschouwen wat gij doet.

En de HEERE zei, mij de bedoeling daarvan ook verklarende: Alzo, gelijk gij uw brood door de wijze van bereiding als in hoge mate Levietisch verontreinigd (Deut. 23:14) eten zult, zullen de kinderen Israëls hun brood onrein a) eten onder de heidenen, waarhenen Ik hen verdrijven zal.

Hos. 9:3.

Toen zei ik: Ach Heere HEERE! zie mijne ziel is niet Levietisch verontreinigd geweest, doordat ik iets verontreinigends heb gegeten: want ik heb, van mijne jeugd af tot nu toe, geen dood aas, noch dat verscheurd is gegeten (Ex. 22:31. Deut. 14:21 geen verfoeilijk vlees (Lev. 7:18. Jes. 65:4) is in mijnen mond gekomen (Hand. 10:14), en nu dringt Gij mij hier spijs op, die op de allerergste wijze is verontreinigd.

En Hij zei tot mij, van Zijn zwaren eis iets overgeevende: Zie, Ik heb u als brandstof rundermest gegeven voor mensendrek, zo zult gij uw brood daarmee bereiden 1).

Dat de mensendrek niet met de spijs moet worden vermengd, zo als velen de zaak hebben opgevat, toont het slot dezer verhandeling, waar koemest in de plaats daarvan wordt toegelaten. Dat is in het Oosten ene gewone brandstof. Als het zware in dit bevel moet men niet in 't oog nemen: "de spijs riekt naar het vuur, " de gedroogde koemest is integendeel geheel zonder reuk, maar de Levietische verontreiniging daarvan (Matth. 23:24 Mark. 7:2 vv.) is de eigenlijke straf. Die verontreiniging geschiedt door het leven in 't midden der heidenen, waar voor Gods volk alles onrein is, en hun tevens alle ontzondiging door de voorgeschrevene offerplechtigheden is ontzegd (Job 9:3 vv.). Voor de praktische toepassing heeft de gedachte betekenis, dat in tijden van algemenen afval van God, van ongeloof en frivoliteit, het dagelijks voedsel voor de geest der Christenen in couranten en vlugschriften, in de omgang en in gesprekken, ja dikwijls ook de leer en het onderwijs der jeugd als het ware gebakken is in-of zou men zo niet mogen schrijven, wanneer bijv. op een gymnasium bij het begin van een nieuw schooljaar, degenen, die in ene nieuwe klasse waren ingetreden, zich de gewoonte der vorige klasse herinnerden om bij het begin van het uur van onderwijs op te staan, verwachtende, dat ook de nieuwe leraar vooraf met hen zou bidden, maar deze hun te kennen gaf, dat een beschaafd, ontwikkeld mens niet meer bad, dat dit ene zaak van het domme volk was? In het verband van onze plaats geeft het minder moeilijkheden, dat de 40 jaren van het liggen op de rechterzijde, door middel van het voedsel dat de Profeet daar geniet (weer gewoon gerstenbrood en zonder tot ene geringe hoeveelheid beperkt te zijn, dus anders dan gedurende de tijd der belegering vs. 9 en 10, maar toch door de bereiding met vuur van onreine brandstof verontreinigend en daardoor wijzende op het leven des volks in de onreine heidenwereld) tot een symbool der ballingschap gemaakt worden, hoewel deze niet 40 maar 70 jaren volgens de reeds bekende voorzegging (Jer. 25:11; 29:10) zou duren. Hier toch is het te doen om een symbool, niet om chronologie, en dan zijn 40 dagen of jaren ene voor altijd

vaststaande type ("de tijd van bezoeking in straf en genade, van beproeving des geloofs, die op de Goddelijke hulp leert wachten, en dien het doden des vleses tot gewin wordt, maar ook van verzoeking tot ongelooft, (vgl. Ex. 24:18). Wel is het de vraag, wat het betekent, dat eerst het bevel is: "gij zult met mensendrek bakken" en dat daarna op de voorstelling van de Profeet koemest in plaats van mensendrek wordt gesteld. De uitleggers hebben hierop zelfs niet gelet. Duidelijk is wat de Profeet zegt: "ik heb van mijne jeugd af tot nu toe geen dood aas, noch dat verscheurd is gegeten, en geen verfoeilijk vlees is in mijnen mond gekomen, " ene uitdrukking van die gezindheid, welke reeds vóór 12 jaren de jeugdigen Daniël en zijne vrienden bezielde, toen zij besloten, zich niet te verontreinigen met de spijs der konings en met de wijn, dien hij dronk (Dan. 1). Met Daniël en zijne vrienden aan de ene zijde en met Ezechiëls heiligen ernst aan de andere zijde zal dan ook wel samenhangen de betekenis daarvan, dat koemest voor mensendrek wordt toegestaan. Hoe kwalijk toch zou de verontreiniging van Israël geweest zijn, wanneer het nu midden in het leven der heidenen ware verplaatst! hoe zou het zijn heilig, koninklijk priesterlijk karakter hebben moeten verloochen, ware door God geen weg ingeslagen, dat, zowel aan des konings hof een vertegenwoordiger was van dit heilig karakter van Israël, en ook onder Israël zelf een hadde geleefd en gewerkt, om het voor het ergste te bewaren en de bezoeking draaglijk te maken (1 Kor. 10:3)! Daniël, zo merkt Caspari op, was bestemd, om in Babylonië een voorspreker, beschermer en redder van het gevangene Israël te worden, dat hem daarheen zou volgen; hij werd als het ware het volk vooruit gezonden, om het de plaatsen te bereiden- toen het zelf kwam, had reeds ene grote, zeer wondervolle openbaring door een van hen plaats gehad, welke de verachting verminderde, die de wereldmacht en de heidenen tegen hen koesterden. Het was dan ook ene genade, dat Ezechiël zich onder de vroegst weggevoerden bevond. Gelijk Daniël van koninklijk, zo was deze van priesterlijk geslacht, beide te zamen voortreffelijk geschikt, om het koninklijk priesterlijk wezen van hun volk, (Ex. 19:6) onder de adem van het heidendom voor vervuiling te bewaren en daaraan het leven onder de gruwelen van het heidendom draaglijk te maken. Onze plaats heeft wel die betekenis.

Daarna zei Hij tot mij, om mij de bedoeling der vroeger gegevene opdracht (vs. 9-11) te verklaren: Gij mensankind! zie Ik vervul de bedreiging in Lev. 26:26, en a) breek de staf des broods in Jeruzalem, Ik neem de voorraad weg, en zij zullen het brood met gewicht, in afgemeten hoeveelheid en met kommer eten, en het water met zekere maat en met verbaasdheid drinken, met vertwijfeling over de verdere toekomst.

Jes. 3:1. Ezech. 5:16; 14:13.

Opdat zij des broods en des waters gebrek hebben, waardoor velen zullen omkomen, en van degenen, die de hongersnood doorstaan, de een met de ander verbaasd worden, wanneer zij in ballingschap worden weggevoerd, en zij daar volgens Lev. 26:39 in hun ongerechtigheid uitteren. 1)

Nu wordt dit teken hier in zijn bijzonderheden verklaard, het betekent, dat zij die te Jeruzalem gebleven waren, tot de uiterste ellende zouden gebracht worden, uit gebrek aan noodzakelijk voedsel; dewijl al het onderhoud zou afgesneden zijn door de belegeraars, zo zou die stad welhaast, gebrek van het land vinden. De staf des broods zou worden verbroken.

God zou niet alleen aan het brood deszelfs woedende kracht wegnemen, zodat zij zouden eten en niet verzadigd worden, maar ook het brood zelf wegnemen. Zodat het weinige dat overbleef, bij het gewicht zou gegeten worden, zo veel op één dag, zoveel ieder voor zijn hoofd, opdat zij een gelijk gedeelte mogen hebben, en het zo lang zouden doen strekken als mogelijk was.

Mozes stelt in Lev. 26 en Deut. 32 aan Israël zegen en vloek voor bij gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid. De uitdrukkingen, met welke daar Mozes het volk bedreigt voor het geval van ongehoorzaamheid met verschrikkelijke gerichten Gods worden hier en door het gehele 5de hoofdstuk dikwijls in de vorm van een citaat gebezigd, om dat gericht te beschrijven, hetwelk Ezechiël hier moet aankondigen als nabijzijnde. Het is van bijzondere betekenis: het nabijzijnde oordeel, de Babylonische ballingschap zal de straf zijn, die God toen door Mozes heeft voorzien, en deze voorspelling van Mozes moet in deze Babylonische ballingschap worden vervuld.

Ezechiël is eigenlijk een Profeet voor onzen tijd. Wie in zijn woord indringt, die wordt levendig aangegrepen door de ernst van de tijd, en zal zich gedrongen gevoelen, om alle krachten in te spannen, dat de crisis, die begonnen is tot een gezegend einde kome. Tevens zou men uit hem, wanneer het Gode mocht behagen grote ziftende gerichten over ons te brengen, af te breken, wat Hij gebouwd heeft, en uit te roeien, wat Hij geplant heeft, (en dat zal volgens Openb. 11:7 vv. zonder twijfel geschieden), een onwankelbaar vertrouwen verkrijgen op de eindelijke overwinning van het rijk van dien God (op de in Openb. 11:11 aangegevene wijze), die doden levend maakt, slaat en geneest, en die, nadat Hij de donkerste wolken heeft doen komen, eindelijk aan Zijn verbond gedenkt en Zijn regenboog laat schijnen.

HOOFDSTUK 5. PLAGEN DER JODEN

AANGEKONDIGD.

III. Vs. 1-17. Op de eersten last aan de Profeet volgt een tweede, daar hij nu ook moet afbeelden, hoe het met het volk van Juda bij en na het innemen van Jeruzalem zal gaan. Het eerste teken (Hoofdst. 4) had zich voornamelijk bezig gehouden met de stad en alleen bij wijze van aanhangsel aangevoerd, hoe het ten gevolge van dit lot, dat de stad wachtte, hare bewoners en het volk van Israël in 't algemeen zou gaan. Om dit laatste nader voor te stellen, moet Ezechiël, nadat hij dat eerste volbracht, 390 en 40 dagen de belegering van Jeruzalem zal voorgesteld hebben, nog een tweede teken doen, dat in het voor ons liggend hoofdstuk wordt beschreven. Dat wordt in vs. 1-4 nader aangegeven. Daarna verbindt God in vs. 5-17 ene langere rede, in welke Hij uitvoerig mededeelt, wat door zulk een teken moet worden te kennen gegeven en wat Hem tot die handelwijze aanleiding geeft. Een punt wordt nog (vs. 3 v.) onverklaard gelaten, en de betekenis ook in het volgende hoofdstuk slechts naar ene zijde aangewezen.

En gij, mensankind! neem u, nadat gij nu de $390 + 40 = 430$ dagen van het u bevolen nederliggen (Hoofdst. 4:4 vv.) hebt doorgestaan, en de laatste dag van de vijfde maand van het zesde jaar is gekomen, een scherp mes, een scheermes der barbieren (Jes. 7:20 .) zult gij u nemen, hetwelk gij zult laten gaan over uw hoofd en over uwen baard; daarna zult gij u ene weegschaal nemen, het zinnebeeld der gerechtigheid, die de straf nauwkeurig afmeet en naar een bepaald raadsbesluit toedeelt (Jes. 28:17), en gij zult dieafgeschoren haren van hoofd en baard delen in drie delen, niet gelijk in gewicht, maar zo als Ik daarbij uwe hand zal besturen.

Een derde deel, een van de drie delen zult gij in het midden der stad, die gij op de tichelsteen hebt getekend (Hoofdst. 4:1), met vuur verbranden, nadat de dagen der belegering, die gij volgens Hoofdst. 4:8 vooraf moest voorstellen, vervuld worden, hetgeen heden, nu Ik dit gebied, het geval is; dan zult gij een derde deel nemen, slaande met een zwaard rondom hetzelfde, zover de omtrek van Jeruzalems tekening reikt, en een derde deel, dat in vergelijking met het geheel, tot de beide andere delen in verhouding staat als $\frac{3}{4}$ tot $\frac{1}{4}$ (Openb. 6:8), zult gij door middel van het zwaard in de wind strooien, tot een zinnebeeldig teken: want Ik zal Mijne bedreiging Lev. 26:33 vervullen en het zwaard achter hen, achter de gevankelijk weggevoerden, uittrekken, zodat alle gedachten van terugkering onmogelijk zijn.

Gij zult ook weinige in getal daarvan, van dat laatste in de wind verstrooide deel, niet naar willekeur, maar zo groot Ik de hoeveelheid door bestiering uwer hand zal bepalen, nemen, en tot betoning van zorgvuldige bewaring, in uwe slippen binden (vgl. 1 Sam. 25:29).

En nog zult gij, nadat gij dit kleine gedeelte een tijd lang op de genoemde wijze bewaard hebt, wederom van die nemen, en niet een gering gedeelte daarvan, en gij zult die werpen in het midden des vuurs, gelijk gij boven met het eerste derde deel hebt gedaan (vs. 2), en zult ze verbranden met vuur: daaruit zal voortkomen een vuur tegen het gehele huis van Israël 1), zo al niet tot geheel verbranden, toch een vuur des toorns en des gerichts.

Kort en goed verklaart Michaëlis de betekenis van de symbolische handeling, die de Profeet was opgedragen, op de volgende wijze: "Het scheermes is de Goddelijke wraak, de weegschaal is de billijkheid daarvan, de haren zijn de Joden, de verdeling de aan elk toegedeelde straffen. " Ezechiël bekleedt bij hetgeen hij doen moet, de plaats van de Heere of van Zijn werktuig, de koning van Babylonië; bij hetgeen hij met zijn hoofdhaar doet, de plaats van het volk; men kan hierbij onderscheid maken tussen het gewone volk (hoofdhaar) en de koning met de groten van zijn rijk (baardhaar), wanneer men dien zin wil vinden in Jes. 7:20, welke plaats aan deze handeling ten grondslag ligt. Dat de Profeet geen werkelijk scheermes tot het afscheren van zijn haar moet nemen, (de Lutherse vertaling heeft: "een zwaard, scherp als een scheermes), maar een zwaard, scherp als een scheermes, heeft daarin zijn reden, dat, wat met haar bedoeld is, gedeeltelijk voor het zwaard heen in ballingschap zal gaan, zo als dan ook aan het slot van vs. 2 de aanbevolene handeling reeds in het mededelen van hare betekenis overgaat. Men heeft betwijfeld of Ezechiël deze handeling ook werkelijk en metterdaad heeft moeten verrichten; "zich met een zwaard scheren aan hoofd en baard, zodat in 't geheel gene haren overbleven, is zeker een zeer moeilijk werk-merkt Hengstenberg op-vooral voor een man, bij wien het inwendige op de voorgrond staat, en die voor zulke handelingen gewoonlijk niet geschikt is; en dan zou de zaak bij de uitvoering belachelijk worden, de onrustige indruk zou op de achtergrond geraken. " Dat laatste is waar van het standpunt van de tegenwoordigen tijd, voor ons, die in ons nuchtere Westen zulke symbolische tekenen niet verdragen. Anders is het reeds bijv. bij de negers in Afrika. Wanneer daar een bekeerde de woorden (Luk. 15:14) van de verloren zoon mededeelt: "als hij het alles verteerd had, " strijkt hij met de vlakke rechterhand over de vlakke linkerhand, om zinnebeeldig uit te drukken: alles was nu weg, als door de wind weggevaagd. " En nu herinnere men zich, hoezeer bij Israël het symbolische in de profetie behoefte was-zozer, dat ook valse profeten, wat zij wilden voorzeggen, uiterlijk belichaamden, zonder bij de keuze hunner tekenen te vragen, of zij zich volgens de begrippen van onzen modernen tijd daarmee belachelijk zouden maken en aan spot zouden blootstellen. Wanneer het teken maar vol uitdrukking was en betekenis had, deden zij naar de begrippen hunner tijdgenoten de zaak goed (1 Kon. 22:11). En wat de moeilijkheid van het werk, dat aan Ezechiël was opgedragen, aangaat, en de onhandigheid en zulk enen man voor dergelijke handelingen-nu, die het hem bevolen heeft, zal hem ook wel de uitvoering hebben laten gelukken, zonder dat hij zich hoofd en kin daarbij moest ontvleseren; wanneer hier van een eigen inval sprake was, zouden ook wij de zaak zeer bedenkelijk vinden. Wat zou het daarentegen hebben gebaat, wanneer, zo als men meent te moeten aannemen, de handeling alleen ene inwendige gebeurtenis had moeten zijn, zodat de Profeet, die in de geest of in geestverrukking had verricht, en naderhand aan zijn volk had verhaald? Vooreerst zou hij volgens Hoofdst. 3:26 niet spreken, en ten tweede maakt een later verhalen ook geen indruk; maar wel maakt juist ene zo moeilijke, door enen in uitwendige dingen zo onhandigen man, aan zijn lichaam volbrachte handeling, wanneer die geschikt en op ene door geen anderen uit te voeren wijze volbracht werd, dadelijk de indruk, dat hier Gods hand in het spel was, dat de hand des Heeren over de Profeet was gekomen (Hoofdst. 3:22). Wij verenigen ons dus volkomen met hetgeen Kliefoth zegt: Ene veelbetekenende handeling, zonder daarbij te spreken, moet worden gedaan, opdat zij aan degenen, die haar aanschouwen, iets tone. Wat zou een teken baten, wanneer het niet werd volbracht? Er was bij het teken op gedoeld, dat het moest worden

gedaan; en het is ook gedaan, hoewel de tekst dit niet uitdrukkelijk uitspreekt, daar het bij ene door God bevolene zaak van zelf spreekt.

Zeker heeft het zijne moeilijkheid, want God vordert soms zware dingen van Zijne dienaren; maar Hij helpt hen de ook, en in Hoofdst. 3:26, 4:8 belooft Hij de ook in 't bijzonder deze hulp. Wat de drie delen aangaat, in welke de Profeet het afgesneden haar moet verdelen en met ieder op bijzondere wijze moet handelen, zo kunnen wij ook hierbij denzelfden uitlegger volgen. gelijk Ezechiël een derde deel zijner haren verbrandt op de steen. die het belegerde Jeruzalem voorstelt, zo zal volgens vs. 12 het derde deel in het midden der belegerde stad door pest en honger omkomen. Dat de verschrikking der belegering in vs. 2 door vuur, en in vs. 12 door pest en honger worden voorgesteld, wordt eenvoudig daaruit verklaard (afgezien daarvan, dat de laatste niet gemakkelijk uitwendig konden worden voorgesteld), dat alle drie evenzeer tot de verschrikkingen ener belegering behoren. Een tweede derde deel der bewoners zal bij de uitvallen of bij de inname der ingesloten stad naar buiten vlieden, maar volgens vs. 12 door het zwaard der belegeraars vallen, juist zo als Ezechiël het tweede derde deel zijner haren om het beeld der belegerde stad strooit en dan met het zwaard slaat. Het derde deel zal wel de verschrikkingen der belegering overleven, maar God zal ze volgens vs. 12 in alle winden verstrooien, even als de Profeet het laatste derde deel haren in de wind verstrooit; hij zal zijn zwaard achter hen uittrekken, gelijk Hij door Mozes gedreigd heeft" Bij vs. 3 vv. moeten wij echter ene andere uitlegging volgen, dan die geleerde geeft; want onmogelijk kan het vuur, dat over het ganse huis Israëls zal komen, voor een reinigingsvuur gehouden worden, en daaronder dat vuur worden verstaan, dat Christus op aarde is komen aansteken (Luk. 12:49). Dat is ene onnatuurlijke en gewrongene verklaring, die niet kan gerechtvaardigd worden door een beroep op Ezech. 6:8-10. Integendeel zijn degenen, die volgens deze plaats het zwaard ontkomen, zich onder de heidenen bekeren en naar het heilige land terugkeren, reeds aangewezen door het "weinig in getal" in vs. 3 van ons hoofdstuk, die Ezechiël in de slip zijns mantels moet binden, en die hij als het heilige zaad of het overblijfsel, dat het gericht overleefd, moet aanwijzen. Daaruit zal na het eindigen der ballingschap volgens de profetie in Jes. 6:13 (Jesaja is de centrale Profeet, bij wien alle zijden van de verkondiging der toekomst of reeds zijn ontvouwd of toch in kiem reeds aanwezig zijn), als uit de tronk in de aarde het nieuwe rijstje, een nieuw Israël ontspruiten. Terwijl het echter in vs. 3 vooreerst slechts naar de ideale zijde, naar Zijne Goddelijke roeping en bestemming in aanmerking komt, volgt in vs. 4 aanstonds de verdere symbolische aankondiging, hoe het met zijne werkelijke gesteldheid wezen zal. Het zal voor het grootste gedeelte een verdorven Israël zijn, rijp voor het gericht, dat in 't vuur moet worden geworpen en verbrand (Hoofdst. 11:21 1), en daarom zal het vuur des toorns over geheel Israël komen. Alzo ligt het Israël der tien stammen, dat eigenlijk nooit uit de Assyrische ballingschap is teruggekeerd, en Juda, voor zo verre het van de toestemming, om naar het land der vaderen terug te keren, geen gebruik heeft gemaakt, maar in de vreemde is gebleven, voortaan onder het oordeel der verstoting en verharding. Wij hebben dus in vs. 4 aan dat Joodse volk te denken, dat Christus verworpen heeft, zich tegen Zijn Evangelie heeft verhard, en de tweede verwoesting van Jeruzalem heeft veroorzaakt. De gevolgen van dat vuur zijn tot het volk in Palestina beperkt gebleven, maar hebben ook het volk in de verstrooiing (de diaspora 1 Makk. 1:11) aangegrepen, zo als het nog heden ten dage is. "Dat zijn voorzeggingen, waarbij men de handen moet vouwen. " .

Het vuur, waarvan op het laatst sprake is, zal geen werkelijk vuur zijn, maar nog veel wezenlijker dan dit, vuur van Gods toorn, daar hij hen tot enen vloek overgeeft en tot altijddurende gewetenskwelling. Dit vuur zal geheel Israël aangrijpen (Deut. 32:22).

Zoals uit bovenstaande blijkt zijn sommigen van gevoelen, dat wat hier de Profeet bevolen is, ook door hem in werkelijkheid is vervuld. Calvijn noemt wat hier gezegd wordt, een visioen, en Keil acht het een symbolische handeling, die als in de geest doorleefd is. Wij voor ons kunnen ook ons niet met Kliefoth e. a. verenigen. Vs. 2 strijdt daar tegen. Ezechiël moest toch dat haar niet verbranden in de werkelijk belegerde stad Jeruzalem, maar in de getekende op de tichelsteen.

Het is wel duidelijk, dat de Heere hier hem voorzegt, dat een derde deel der inwoners van de stad door het vuur, de pest en de hongersnood zal omkomen, een ander derde deel door het zwaard des vijands en een ander derde deel zal naar alle hoeken des winds verstrooid worden.

Van de geredden zullen echter ook nog weer door het vuur van Gods toorn vernietigd worden en betrekkelijk slechts een klein gedeelte uit de smeltkroes der beproeving te voorschijn komen.

Nadat ik de symbolische handelingen in Hoofdst. 4:1-5 :4 had volvoerd werd ik op de laatsten dag der vijfde maand (vs. 1) van mijn stom zijn (Hoofdst. 3:26) enigen tijd bevrijd. Ik moest mijnen volksgenoten prediken en die prediking openen met het reeds vaststaande woord van inleiding (2:4; 3:11 en 27); Alzo zegt de Heere HEERE: Dit, wat op de tichelsteen is getekend (4:1) is Jeruzalem, welke Ik in het midden der Heidenen gezet heb, en landen rondom haar henen 1) (Klaagl. 2:15).

Nu toont God de oorzaak aan, waarom Hij zo streng en hard met de heilige stad heeft besloten te handelen, welke hij als het ware tot Zijn heiligen zetel had uitverkoren. Want met hoe meer weldaden Hij die stad versierd had, des te schandelijker en misdadiger was hare ondankbaarheid. God vermeldt derhalve Zijne weldaden jegens Jeruzalem en dat om haar deze te verwijten. Want indien de Joden de weldaden Gods hadden gewaardeerd, had Hij zonder twijfel hen met Zijne weldaden meer en meer verrijkt. Maar dewijl Hij zag, dat zij zijne genade verachtten, is Hij meer ontvlamd door hun onwaardigheid. Verachting toch van de weldaden Gods, is om zo te zeggen ontheiliging en heiligschennis. Nu vatten wij derhalve het plan des Heiligen Geestes, wanneer Hij zegt dat Jeruzalem gezet was als op een vaste schouwplaats, zodat hare waardigheid van alle kanten kon worden gezien. Dit nu wordt niet gezegd tot lof van Jeruzalem, maar veeleer tot hare hoogste schande, dewijl al wat de Heere tot haar bevorderlijk had doen zijn, in rekening moest komen, dewijl zij het zo overvloedig hadden bedorven en de ere Gods met opzet hadden bezoedeld.

Om Jeruzalems, strafbaarheid duidelijk te doen uitkomen, wordt de berisping van haar zondig handelen geopend, met heenwijzing naar de verhevene plaats, die God haar gegeven had op aarde; zij wordt voorgesteld als het middelpunt der aarde vormende, wat noch in het geografische bedoeld, noch in bloot afbeeldenden zin als de meest gezegende stad, maar in historischen zin, in zoverre Gods volk en stad werkelijk in het middelpunt der door God

geleide wereldontwikkeling en van hare beweging staat, of ten opzichte van de geschiedenis van 't Godsrijk, als de stad, in welke God de troon Zijner genade heeft opgeslagen, van welke de wet en het recht voor alle volken zou uitgaan tot verwezenlijking der zaligheid van de gehele wereld (Jes. 2:2 vv. Micha 4:1 vv.) .

Israël is het voor God door Zijne openbaring gevormde toonbeeld der volken, de door Hem gestichte gemeente der rechtvaardigen, opdat het Zijn licht in de heidenwereld rondom doe schijnen, tot ere van Zijnen God leve en tot Hem heenlokken (Deut. 4:5 vv. Jes 42:19).

Doch zij heeft hare roeping geheel uit het oog verloren en het tegenovergestelde daarvan gedaan, zij heeft Mijne rechten veranderd in goddeloosheid 1) meer dan de Heidenen, en Mijne inzetten meer dan de landen, die rondom haar zijn (1 Kor. 5:1): want zij hebben Mijne rechten verworpen, en in Mijne inzetten hebben zij niet gewandeld.

Beter: Het heeft met boos opzet zich tegen Mijne rechten aangekant.

Daarom zegt de Heere HEERE alzo: a) Dewijl gijlieden, gelijk zo even gezegd is, dies meer gemaakt meer tegen Mij weerspanning zijn geweest hebt dan de Heidenen, die rondom u zijn, in Mijne inzetten niet gewandeld hebt, en Mijne rechten niet gedaan hebt, zelfs naar de rechten der Heidenen, die rondom u zijn, niet 1) eens gedaan hebt (Jer. 2:10 vv.);

Lev. 18:24, 28.

Dit woordje "niet" wordt door verscheidenen, ook door Luther niet geschreven; men zegt dat het uit het vorige is herhaald en zonder zin is. Wij laten het staan, want al ontbreekt het ook op de parallelle plaats 11:12, zodat ook hier de Syrische overzetting en enige handschriften het niet hebben, zo moeten daar de boze gewoonten der heidenen worden verstaan, maar hier hun zeden, zoverre zij goed zijn, en het woord des Heeren wil Israël in de sterkste uitdrukking nog onder de heidenen plaatsen.

Het handelen nog bozer dan de heidenen wordt hier versterkt met het oog op de natuurlijke wet van het geweten (Rom. 2:14 vv). Gods rechten en instellingen verwierpen zij, en naar de natuurlijke rechten van het standpunt des gewetens bij de heidenen deden zij ook niet.

De zonde neemt men van de heidenen aan, en in het goede laat men hun de voorrang; zij moesten van ons leren en wij kunnen nog van hen leren.

Dewijl gij de heidenen overtroffen hebt in bijgelovigheid en afgoderij, bij hen te kort geschoten zijt in deugdzaamheid van leven, en minder goed gedaan hebt dan zij, die door ene veel onvolmaakter wet geleerd zijn dan gij (Rom. 2:21, 22, 24).

De Heere God wijst hier op de plaats van Israël in het midden der volken (vs. 5). De Heere had Jeruzalem en Juda, ja geheel het Joodse volk, een enige plaats in de wereldgeschiedenis gegeven. Hij had dat volk begiftigd met een bijzondere Openbaring. De Heidenen hadden alleen de wet Gods geschreven in hun harten, maar Israël had ene bijzondere Openbaring van

God ontvangen. Edoch, Israël had de inzettingen Gods verworpen en Zijne ordinantiën opzij gesteld. Waar de heidenen nog soms handelden in overeenstemming met de in hun hart geschreven wet, daar had Israël getoond, dat het zich niet om God en Zijne heilige wet had bekommerd. Daarom had Israël het erger gemaakt dan de Heidenen, en was God volstrekt rechtvaardig, indien Hij streng en hard tegen dit Zijn volk handelde.

Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Ziet, Ik wil aan u een oordeel doen toekomen, overeenkomstig uwen toestand, ja Ik, de Almachtige en Rechtvaardige! want Ik zal gerichten in het midden van u oefenen, voor de ogen van die Heidenen, zodat gij op ene voorbeeldige wijze zult gestraft worden.

Gij slaat uwe ogen op de werktuigen en op de roede, maar zie Ik, ja Ik zelf ben tegen u, o Jeruzalem.

En Ik zal onder u doen hetgeen Ik niet gedaan heb in vroegere tijden, en desgelijks Ik voortaan niet doen zal, om al uwer gruwelen wil, 1) welke Mij tot wrake roepen.

Nu dreigt God dat de straffen zo hevig zullen zijn, dat er geen gelijk voorbeeld van in de wereld wordt gevonden. God kastijdt gewis de mens zo, dat de algemene maat niet wordt overschreden. Maar dewijl de straffen hun waarde verliezen en in verachting komen, wanneer zij zo gemeen zijn, wordt God gedwongen de maat te overschrijden en straffen te oefenen over de misdaden, die tot een teken en voorbeeld zijn, zoals bij Mozes gezegd wordt. (Deut. 28:46).

Omdat Israël de heidenen overtroffen heeft in boosheid, zo zal ook de straf al het vroegere en volgende overtreffen.

Als God Jeruzalem door de Chaldeënen liet verwoesten, had Hij geen ander volk dan Israël, en deze verwoesting hief voor een tijd het bestaan van Gods volk zelf op. Maar dat Jeruzalem en Israël, dat de Romeinen verwoestten, was ganselijk Gods volk niet meer, toen was het de Christenheid, en deze werd door de Romeinen niet verwoest.

De woorden "en desgelijks Ik voortaan niet doen zal" geven gene gerustheid aan de ontaarde Christenheid; de Goddelijke gerechtigheid blijft steeds even energisch; gelijke schuld moet gelijke straf tot zich trekken, en de verantwoordelijkheid is onder het Nieuwe verbond nog zwaarder. Slechts dit wordt gezegd, het gericht over Israël zal zijden doen aanschouwen, die elders niet worden gezien, het zal enig in zijne soort zijn. Alle grootse gerichten en alle grote betoningen van genade hebben zijden, naar welke zij enig zijn.

Hier wordt o. i. alleen gesproken van de verwoesting van Jeruzalem door Babel, niet van een verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen.

Daarom zullen, wanneer nu bij de belegering de hongersnood ten toppunt stijgt volgens de bedreiging in Lev. 26:29 en Deut. 28:53, de vaders de kinderen eten in het midden van u, en {a} de kinderen zullen hun vaders eten; en Ik zal gerichten onder u oefenen, en zal al uw

overblijfsel, die tot aan de verovering en verwoesting der stad in leven blijven, b) in alle winden verstrooien 1) (vs. 2).

{a} 2 Kon. 6:29. Klaagl. 4:10. b) Jer. 49:32, 36.

De honger heeft gene ogen, gene oren, gene handen of tanden; hij ziet geen persoon aan, hoort naar niets, geeft om niets, maar is wreed en onbarmhartig.

Vaders eten hun kinderen dikwijls genoeg op door het kwaad voorbeeld, dat zij hun geven, en kinderen eten hun vaders door gierigheid, liefdeloosheid, ongehoorzaamheid, door het verdriet, dat zij hun bereiden.

Dit is blijkbaar vervuld gedurende het beleg van Jeruzalem. Er heerste een allerakeligste hongersnood, zie 2 Kon. 25:3. Daarom klaagt ook Jeremia in Klaagl 4:10 : de handen der barmhartige vrouwen hebben hare kinderen gekookt; zij zijn haar tot spijs geworden in de verbreking der dochter Mijns volks.

Daarom zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, gelijk in Hoofdst. 8:5 v. verder zal worden aangewezen:(omdat gij Mijn heiligdom verontreinigd hebt met al uwe verfoeiselen, en met al uwe gruwelen), zo Ik ook niet daarom u verminderen, 1) en a) Mijn oog u niet verschonen zal, zodat Ik, uwe ellende aanziende, Mij uwer zou ontfermen en u het ergste onthouden, en Ik ook niet zal sparen, u geheel aan 't verderf zal overgeven!

Ezech. 7:4.

In het Hebr. Wegam-ani egra'. Letterlijk: en Ik ook niet aftrek. Met het volgende is de zin aldus te lezen: En Ik ook niet zonder medelijden Mijn oog van u aftrek. De Heere dreigt hier derhalve dat Hij Zijn toorn zonder verschonen zal uitstrekken over het diep gevallen volk, zodat de ballingschap zonder enige verschoning is besloten.

a) Een derde deel van u zal, zo als het teken in vs. 2 heeft aangeduid, van de pestilentie sterven, en zal door honger in het midden van u te niet worden; en een derde deel zal in het zwaard vallen rondom u; en een derde deel zal Ik in alle winden verstrooien, en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken.

Jer. 15:2.

Alzo zal Mijn toorn volbracht worden, en Ik zal Mijne grimmigheid op hen doen rusten, en Mij troosten (Jes. 1:24. Deut. 28:63) en Mij wreken; en zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, in Mijnen ijver gesproken heb, als Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbracht zal hebben 1).

De ijver der Goddelijke strafgerechtigheid wordt geschetst zonder het beeld van menselijke wraakzucht. De Profeet had daarbij niet te vrezen, dat men aan God het onreine van zodanige wraakzucht zou toeschrijven. In onzen tijd zijn de vijanden der Schrift zeer zeker tot zodanige

opvatting bereid, ofschoon de onbevooroordeelde lezer dit zeer goed kan vermijden als hij slechts wil.

In dit vers leert de Profeet slechts wat Hij te voren heeft gezegd, maar bij wijze van bevestiging, dat de wrake Gods verschrikkelijk zou zijn en niet eerder een einde nemen, dan wanneer het volk was ontbloot en vernietigd. Er zijn er die menen, dat dit er tussen is gesteld, dat God de kracht van Zijn straf zou matigen, maar zo zou, volgens hen, het vers een belofte van vergiffenis inhouden. Veeleer is het echter een bedreiging, want het kan niet wat zij aannemen, dat God zou maken, dat Zijn toorn zou gaan rusten. Er volgt toch: en zij zullen weten, dat Ik de Heere ben, die gesproken heb, als Ik Mijn grimmigheid tegen hen zal volbracht hebben. En het tekstverband, zoals wij later zullen zien spreekt dit geheel tegen. Dit blijve derhalve vast, dat de Profeet hier geen matiging der straffen aan het volk belooft, maar voortgaat in het aankondigen van de straf, waaraan hij te voren heeft herinnerd.

Daartoe zal Ik, overeenkomstig de bedreiging in Lev. 26:31 en Deut. 29:22, u ter woestheid en ter smaadheid zetten onder de Heidenen, die rondom u zijn, voor de ogen van al dengenen, die voorbijgaat.

Zo zal de a) smaadheid en hoon een onderwijs 1), een voorbeeld van een verdiend oordeel, en ene ontzetting der Heidenen zijn (Jer. 24:8; 29:18), die rondom u zijn, wanneer Ik over u gericht in toorn en in grimmigheid, en in grimmige straffen oefenen zal-Ik de HEERE heb het gesproken 2).

Deut. 28:37.

Jeruzalem moest hare naburen de vreze Gods geleerd hebben, door haar voorbeeld in godsvrucht en deugd, maar omdat zij dat niet gedaan heeft, zal God het hun leren door hun verderf, want zij hebben reden om te zeggen, indien dat geschiedde aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden? Indien het oordeel begint van het huis Gods, wat zal dan het einde zijn? Indien zij dus gestraft worden, die maar enige afgodendienaars onder zich hebben, wat zal er dan van ons worden, die allen afgoden zijn? Merk hieraan: de verwoesting van sommigen is bestemd tot onderwijs van anderen.

Hiermede spreekt de Heere het uit, dat niet de Profeet, maar Hij zelf dat alles aankondigt. En opdat het volk zou weten, dat het waarlijk geschieden zou, en opdat het zou erkennen, dat Hij als de Soevereine God er recht toe had. Het is het oordeel van Hem, die rechtvaardig oordeelt.

Wanneer Ik de boze pijlen des hongers (Deut. 32:23 v.) tegen hen uitzenden zal, die ten verderve zijn zullen, die (Ps. 7:14) Ik uitzenden zal om u te verderven, zo zal Ik de a) honger over u vermeerderen, en b) u de staf des broods breken (Hoofdst. 4:16 #Eze).

2 Kon. 6:25. Jes. 3:1. Ezech. 14:13. b) Lev. 26:26.

Ja honger en boos gedierte (Lev. 26:22. Deut. 32:24 v.), die u van kinderen beroven zullen, zal Ik over u zenden, ook zal pestilentie en bloed onder u omgaan, zodat Mijne vier zware straffen (Hoofdstuk 14:21. Jer. 15:3) over u zullen komen; en het zwaard zal Ik over u brengen: Ik, de HEERE, heb, zo als de zinnebeeldige handeling in vs. 1 dit heeft voorgesteld, hetgeen in vs. 5-17 is verkondigd, het gesproken en Ik zal het zeker doen, gelijk de macht daartoe ook bij Mij is.

HOOFDSTUK 6. VAN DE VERWOESTING VAN

HET JOODSE LAND.

IV. Vs. 1-14. De weinige dagen, die tussen: zijne stomheid in Hoofdst. 4:1-5 :4 en dat in Hoofdst. 8:1-11 :24 de Profeet waren gegeven ter vervulling van het woord in Hoofdst 3:27, heeft hij reeds ingeleid met de algemene aankondiging (Hoofdst. 5:5-17): daarom heeft hij uitgesproken, wat Jeruzalem heeft gedaan, om het rijp voor het gericht te maken, en wat de Heere nu zal doen, om het oordeel te volvoeren op de reeds door Mozes te voren voorzegde wijze. Bij deze algemene opheldering is het niet gebleven; in dit en het volgende hoofdstuk volgen nog twee woorden Gods, die de inhoud der in Hoofdst. 4:1-5 :4 aan Ezechiël opgedragene tekenen verder ontwikkelen. Het eerste van deze, dat wij in de eerste plaats moeten beschouwen, kondigt de plaatsen van de afgodendienst en het gehele land verwoesting aan, de afgodendienaars ondergang (vs. 3-7). Het geeft echter voor degenen, die onder de heidenen verstrooid worden, het troostvol uitzicht, dat een gedeelte zich tot de Heere zal bekeren (vs. 8-10), en dringt daarop de Profeet door gebaren van ontevredenheid voor te stellen, hoe rechtvaardig het door God voorgenomen gericht is, om het later nogmaals in zijne hoofdtrekken voor te stellen (vs. 11-14).

En het woord des HEEREN geschiedde tot mij, op de dag der nieuwe maan in de zesde maand, toen te Jeruzalem bij de aanbieding van het morgenoffer, met de zilveren trompetten werd geblazen (Num. 28:15) Dat woord geschiedde, zeggende:

HOOFDSTUK 6. VAN DE VERWOESTING VAN

HET JOODSE LAND.

IV. Vs. 1-14. De weinige dagen, die tussen: zijne stomheid in Hoofdst. 4:1-5 :4 en dat in Hoofdst. 8:1-11 :24 de Profeet waren gegeven ter vervulling van het woord in Hoofdst 3:27, heeft hij reeds ingeleid met de algemene aankondiging (Hoofdst. 5:5-17): daarom heeft hij uitgesproken, wat Jeruzalem heeft gedaan, om het rijp voor het gericht te maken, en wat de Heere nu zal doen, om het oordeel te volvoeren op de reeds door Mozes te voren voorzegde wijze. Bij deze algemene opheldering is het niet gebleven; in dit en het volgende hoofdstuk volgen nog twee woorden Gods, die de inhoud der in Hoofdst. 4:1-5 :4 aan Ezechiël opgedragene tekenen verder ontwikkelen. Het eerste van deze, dat wij in de eerste plaats moeten beschouwen, kondigt de plaatsen van de afgodendienst en het gehele land verwoesting aan, de afgodendienaars ondergang (vs. 3-7). Het geeft echter voor degenen, die onder de heidenen verstrooid worden, het troostvol uitzicht, dat een gedeelte zich tot de Heere zal bekeren (vs. 8-10), en dringt daarop de Profeet door gebaren van ontevredenheid voor te stellen, hoe rechtvaardig het door God voorgenomen gericht is, om het later nogmaals in zijne hoofdtrekken voor te stellen (vs. 11-14).

En het woord des HEEREN geschiedde tot mij, op de dag der nieuwe maan in de zesde maand, toen te Jeruzalem bij de aanbieding van het morgenoffer, met de zilveren trompetten werd geblazen (Num. 28:15) Dat woord geschiedde, zeggende:

Mensenkind! zet, keer uw aangezicht tegen a) de bergen Israëls, 1) en profeteer tegen dezelve.

Ezech. 36:1.

De bergen Israëls waren heilige bergen geweest, maar nu hadden zij ze verontreinigd met hun hoogten. God zet Zijn aangezicht daartegen en daarom moest de Profeet dit ook doen.

Daartoe zullen uwe altaren verwoest en uwe zonnebeelden 1) verbroken worden; en Ik zal uwe verslagenen nedervellen voor het aangezicht uwer drekgoden.

In het Hebr. Chammanekem Beter: Uwe zonnezuilen. Dit waren zuilen gewijd aan de zonnegod Baäl. Zowel de altaren als de zuilen of beelden zelf zouden verwoest en verbrand worden, ja ook, volgens het laatste gedeelte van dit vers, degenen, die bij die altaren offerden en zich voor die afgoden neerbogen.

En Ik zal de dode lichamen der kinderen Israëls voor het aangezicht hunner drekgoden, die zij gediend hebben, leggen, opdat zij ook nog in de dood zijn bij degenen, aan wie zij gedurende hun leven hingen, en Ik zal uwe beenderen rondom uwe altaren strooien.

In al uwe woningen, in het ganse land, dat gij door uwe afgoderij hebt ontheiligd (Jer. 2:28), zullen de steden verwoest en de hoogten tot wildernis worden, opdat uwe altaren woest

en eenzaam zijn, zodat de waarde, die gij ze gegeven hebt, namelijk van echte plaatsen van de godsdienst te zijn voor altijd vernietigd zij, en uwe dregoden zullen verbroken worden en ophouden, en uwe zonnebeelden afgehouden en uwe werken, die gij in plaats van de door Mij bepaalde (Ex. 35:21) gemaakt hebt, altaren, bossen, hoven zullen uitgedelgd worden.

En de verslagenen zullen in het midden van u, die overblijft als bestemd ter ballingschap, liggen, 1) opdat gij weet, dat Ik de HEERE ben, 2) de enige God (Jes. 37:20).

Israëls bergen verplaatsen het oog van de Profeet van Jeruzalem, waarvan tot hiertoe voornamelijk sprake was, nu verder tot de bekende en geliefde offerplaatsen des lands (Jer. 3:6). Zo kan een mensenkind door God in de toestand worden gebracht, om ook bergen, dat is mensen, die als bergen uit de vlakte der overige mensen uitsteken, vorsten en koningen enz. met het woord der Goddelijke prediking aan te tasten (Ps. 144:5).

Het klinkt groots, wanneer gezegd wordt, dat de Profeet zijn aangezicht tegen de bergen van Israël moet richten en tegen deze profeteren. De heerlijke hoogten van het beloofde land, de trots en het sieraad der aarde, waarop God Zijn volk zegenrijk had laten treden, waren door de afschuwelijkheid van de afgodendienst onheilig; maar ook de dalen en diepten waren getuigen geweest van de dwaze werken der aanbidding van nietige afgoden. Daarom moeten de hoogten door het zwaard des Heeren vernietigd, de altaren verwoest, de zonnazuilen verbroken worden, ja de mensen moeten als lijken vallen voor de verfoeilijke beelden, het werk hunner handen. Een Profeet stelt een vreselijk beeld des doods voor: daar liggen de lijken der kinderen Israëls uitgestrekt voor hun verfoeiselen, hun beenderen rondom hun altaren verstrooid, overal verwoeste steden, omgehouden zonnestrallen-ja het woord wordt vervuld: uwe werken zijn verwoest, opdat gij bekent, dat ik Jehova ben.

De gedachte: "verslagenen zullen in het midden van u liggen, sluit in zich, dat niet allen vallen, maar geredden overblijven, en bereidt het volgende voor; het vallen der verslagenen, der afgodendienaars met hun afgoden, leidt tot de erkenning van Jehova als de almachtigen God; tot terugkeren tot Hem.

De Israëlieten ontkenden niet dat God bestond, maar dewijl zij geen geloof gaven aan de woorden van de Profeet, daarom openbaart Zich God en bevestigt en maakt vast het gezag van de profetische onderwijzing, waar Hij toont dat Hij als rechter tegenwoordig is, indien deze veracht wordt, zoals wij weten dat zij veracht is geworden.

Ik zal dan nog bij de vernieling der stad en de verwoesting des lands een overblijfsel laten, als gij enigen zult hebben, die gelijk zij het zwaard des vijands ontkwamen, ook het zwaard ontkomen onder de Heidenen, dat in de ballingschap hen nog dreigt (Hoofdst. 5:12), wanneer gij in de landen zult verstrooid worden.

Reeds in het vorige vers is deze belofte ingeleid door de woorden: en de verslagenen zullen in het midden van u liggen. Hier zegt de Heere het duidelijker, n. l. dat zij zullen hebben die het zwaard zullen ontkomen. Ook te midden van Zijn bedreigingen gedenkt de Heere Zijn

verbond, en daarom wil Hij het trouweloos Israël tonen dat niet Hij, maar zij zelf de oorzaak zijn van hun verderf en ondergang.

Dan zullen uwe ontkomenen, die in Hoofdst. 5:3 onder de weinigen werden bedoeld, welke in de slip des mantels werden gebonden, Mijner gedenken 1) onder de Heidenen, waar zij gevankelijk zullen geworden zijn, omdat Ik verbroken ben door hun hoerachtig hart,) dat van Mij afgeweken is, en door hun ogen, die hun drekgoden nahoereren, die vol begeerte zijn, om zich met hen in te laten; en zij zullen ene walging aan zich zelf hebben over de boosheden, die zij in al hun gruwelen gedaan hebben³), zodat zij zich voor hen schamen, ja een afschuw er van gevoelen.

Met dit "Mijner gedenken" stelt God, de Heere het vast dat dit overblijfsel zich bekeren zal. De grote zonde bestond in hun afval van de Heere God, in het Hem verlaten en Hem vergeten. Als het Hem derhalve weer zou beginnen te gedenken, zou het ook komen tot schuldbelijden en de bede om schuldverzoening zou de eerste stap zijn op de weg der bekering.

In het Hebr. Ascher nischbarthi eth-libbaam hazonèh. Beter: Wanneer Ik Mij verbroken heb hun hoerachtig hart en dan later niet, door hun ogen, maar hun ogen. God was toch niet verbroken door hun hoerachtig hart, maar God had dat hoerachtig hart verbroken, zoals duidelijk in de tekst staat. En dewijl God dat hart had verbroken, daarom hadden zij gedacht aan de Heere, daarom hadden zij berouw gekregen over hun zonde en ongerechtigheid. Eerst dan heeft de zondaar berouw, wanneer God niet het hart verwondt maar verbreekt, wanneer Hij voor dat harde stenen hart een vlesens hart geeft, en het waarachtig berouw werkt door de werking van Zijne genade en Geest.

Ware boetvaardigen zien dat de zonde een gruwelijk ding is, dat verfoeielijk ding dat de Heere haat en dat zondaars en zelfs hun eredienst hatelijk voor Hem maakt. Zij bevlekt het geweten des zondaars en maakt hem, tenzij dat hij ongevoelig is geworden, een gruwel voor zich zelf. Zij die waarlijk een walging aan de zonde hebben, kunnen niet anders dan een walging aan zich zelf hebben, wegens de zonde, want een walging aan zich zelf te hebben is altijd verzeld met de ware bekering. Boetvaardigen twisten met zich zelf en kunnen nooit met zich zelf bevredigd worden voordat zij enigen grond hebben om te hopen, dat God met hen verzoend is, ja de zullen zij liggen in hun schaamte, wanneer Hij met hen bevredigd is.

En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben: Ik heb niet te vergeefs gesproken, van hun dit kwaad aan te doen 1), maar heb Mij ook betoond de ware levende God te zijn, doordat Ik nu ook heb gehouden, wat Ik heb gesproken.

Onder de scherpste bedreigingen keert deze troost steeds terug, dat Israël niet geheel verdelgd wordt, gelijk andere volken, maar dat enigen overblijven, die door de kastijding teruggebracht worden tot de Heere.

Iemand kan wel gevoelen, dat hij het met God te doen had, maar hij verootmoedigt zich daarom niet, zo als Kaïn genoodzaakt was voor Gods aangezicht te sidderen, maar zich steeds gelijk bleef; zo pleegt het met verlorenen te gaan. Het is wel een stuk van het berouw Gods oordeel te erkennen, maar slechts de helft: het mishagen aan zich zelven is het andere stuk.

Wij allen moeten eerst met Israël in de smaad der ballingschap onder blinde heidenen met gebroken harten en ogen het licht des Evangelies leren zoeken en vinden.

Zo zegt de Heere HEERE: Toon als Mijn vertegenwoordiger en woordvoerder door tekenen Mijnen heiligen tegenzin (Num. 24:10) a). Sla met uw hand, en stamp als in groot ongeduld met uwen voet, en zeg: Ach! over alle gruwelen der boosheden van het huis Israëls; want zij zullen, gelijk Ik in Hoofdst. 5:16 v. gezegd heb, door het zwaard, door de honger en door de pestilentie vallen¹⁾).

Ezech. 21:17.

Het slaan in de handen is in het algemeen ene beweging van levendig opgewekt gevoel, dat van verschillenden aard kan zijn, het is in deze omstandigheden een symbolisch "weg niet u" (Jer. 15:1). Het stampen met de voet is ene beweging van ongeduld, dat de tijd niet kan afwachten dat het anders wordt, daar op de zondige daad nu de liefelijkheid volgt, die onafscheidelijk daarmee verbonden is.

Terwijl wij Gods gericht ondervinden, dat goed noemen, en Zijne gerechtigheid van ganser harte prijzen, zo als de Profeet in de handen moet slaan en met de voet moet stampen, oordelen wij onszelfen, en worden wij toch niet veroordeeld. Onze rechtvaardiging van God leidt tot onze eigene rechtvaardiging door God, gelijk in Ps. 51 te zien is.

Die verre af is van de strijdplaats voor en in de stad zal door de pest sterven, de derde der in vs. 11 genoemde ellenden, en die nabij is zal door het zwaard vallen, de eerste der straffen; maar die overgebleven is van pestilentie en zwaard, en belegerd is, zal door honger sterven, zodat niemand het verderf ontgaat, die eens daarvoor bestemd is; also zal Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbrengen, volgens het woord in Hoofdst. 5:13.

Dan zult gij, die tot de overblijvenden behoort, weten, dat Ik de HEERE ben, als hun (der kinderen Israëls vs. 5) verslagenen in het midden hunner drekgoden rondom hun altaren wezen zullen op alle hoge heuvelen, op alle toppen, der bergen en onder allen groenen boom, en onder alle dichte eiken, de plaats, alwaar zij al hunnen drekgoden lieflijken reuk maakten, terwijl zij daarmee zich slechts een vuur van toorn hadden aangestoken.

Daarom zal Ik Mijne hand over hen uitstrekken, 1) zo als in Hoofdst. 5:14 gezegd is, en zal het land woest maken, ja woester dan de woestijn van Diblath) henen, en al hun woningen: en zij zullen bevinden, dat Ik de HEERE ben 3) (vs. 7 en 10).

Ezechiël zet hetzelfde vonnis voort. Maar noodzakelijk is het met verscheidene woorden de profetieën te bevestigen, die overigens moeilijk waren om geloofd te worden, voornamelijk

door die mensen, die zich zo veilig waanden en die reeds door lange gewoonten tegen God zich hadden verhard. Dit is derhalve de reden, waarom hij de op zich zelf volstrekt niet duistere zaak met verscheidene woorden uitdrukt. Hij spreekt nu over de uitstrekking van de hand Gods welke manier van spreken meermalen in de Schrift voorkomt. Want God wordt gezegd Zijn hand uit te strekken, wanneer Hij een openbaar bewijs van Zijn toorn geeft. Het beeld is ontleend aan de mensen, die indien zij iets groots willen ten uitvoer brengen, hun rechterhand uitstrekken. Wij weten dat God alles door een enkelen wenk volbrengt, maar dewijl wij uit kracht van onze slaperigheid Zijn oordeel niet begrijpen, daarom spreekt de Schrift van Zijn rechterhand om onze onnozelheid te hulp te komen.

Van de woestijn van Kanaäns zuidelijke grenzen tot Diblath in het noorden toe, dus het gehele land. Maar er is aan de noordelijke grenzen van Kanaän geen Diblath bekend. Daarom heeft men gemeend dat Diblatha of Ribla (in Syrië, Jer. 39:5) te moeten stellen; juister vertaalde men misschien: "meer dan de woestijn Diblatha. " Diblatha komt wel nergens in de Schrift voor, doch wel Almon Deblathajim (Num. 33:46 en Beth-Diblathajim (Jer. 48:22), waarschijnlijk slechts verschillende, maar zeer verwante namen derzelfde plaats, die in ene zeer eenzame streek nabij de Nebo aan de zuidelijke grenzen van het land van Moab gelegen was.

Of beter nog: wij behoeven het woord als enen door de Profeet gevormden eigen naam op wiens betekenis het aankomt, en die zou zijn: "woestijn van ondergang of verderf", waarmee Babel de ene "eeuwige woestijn" zou bedoeld zijn (Jer. 51:26). "Tegenover de eigengerechtigheid zijner tijdgenoten stelt Ezechiël het harde woord: het lot van het land zal harder zijn dan dat van Babel.

De woestijn Diblath is ons onbekend. Sommigen brengen het in verband met Deut. 8:15. In elk geval wordt hier de algehele verwoesting van Kanaän geprofeteerd ten gevolge van de zonde des volks.

Jehova is, die Hij is, die dus Zijne eeuwigheid en macht betoont, en Zijn woord vervult en niet verandert, noch Zich verloochent.

HOOFDSTUK 7. VOORSPELLING VAN de ONDERGANG VAN HET

RIJK VAN JUDA.

Vs. 1-27. Aan het eerste woord van God sluit zich een tweede aan. Werd het eerste, zo als wij bij Hoofdst. 6:1 hebben aangenomen, op de dag der nieuwe maan de Profeet ingegeven, zo misschien dit op de daarop volgende dag, op welken aan des konings hof te Jeruzalem wederom als reeds op de dag der nieuwe maan een grote maaltijd werd gehouden (1 Sam. 20:5). Inderdaad loopt dit Godswoord uit op ene uitdrukkelijke vermelding van de koning en zijne vorsten. Het stelt in de eerste plaats (vs. 1-4) in korte zinnen, rijk van inhoud en van denzelfden toon voor, dat het aangewezen gericht spoedig en onafwendbaar over land en volk zal komen. Daarna volgt ene tot het dichterlijke overgaande beschrijving van de ellende, die nadert, hoe de tijd van het gericht, de dag van jammer reeds in aantocht is (vs. 9), hoe de straf in allerlei gerichten Gods zich openbaart, en het plotseling zo stil wordt in het anders zo drukke land, hoe men tevergeefs de bazuinen blaast, en gene krijgstoerusting noch uittrekken ten strijde iets baat, maar die het zwaard ontkomen, als treurenden rond gaan (vs. 10-18), hoe zilver en goud ook het oordeel niet kunnen afwenden, maar die zelf om het misbruik, dat daarmee plaats heeft, met de tempel en zijn schat in de roofzuchtige handen der vijanden zullen vervallen (vs. 19-22), en eindelijk, hoe al de bewoners, groten en geringen, en met alle vorsten het gehele volk tot verwoesting zal komen (vs. 23-27).

Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot mij op de tweeden der 6de maand in het 6de jaar na Jojachins wegvoering, zeggende:

Verder, gij mensankind! zo zegt de Heere HEERE van het land Israëls: Het einde is er, het einde is gekomen over de vier hoeken, de grenzen des lands. 1)

Lang had de Heere gedreigd, Zijn toorn en de volvoering Zijner gerichten uitgesteld, maar nu zegt de Heere hier door Zijn Profeet, dat eindelijk de ure van de uitgieting Zijns toorns is gekomen. God heeft geduld omdat Hij eeuwig is, maar als eindelijk de maat der ongerechtigheid vol is, zal God niet sparen noch verschonen.

Nu is het einde over u, o Jeruzalem en het gehele land van Juda; want Ik zal Mijnen toorn tegen u zenden, en Ik zal u richten naar uwe wegen, en Ik zal op u brengen het rechtmatig loon voor al uwe gruwelen.

1)

Dit wil zeggen: de gevolgen, de straffen er over. Hiermede zegt de Heere dat niet Hij, maar zij zelf de oorzaak zijn van al hun ellende. De gruwelen worden hun thuis bezocht. Waar zij geweigerd hebben naar des Heeren woord te horen en Zijne ordinantiën op te volgen, daar zegt de Heere hier dat Hij daardoor gedwongen is te straffen.

En Mijn oog zal u niet verschonen (Hoofdst. 5:11. Deut. 13:8; 19:13 Ik zal niet sparen; maar Ik zal uwe wegen op u brengen 1) u doen toekomen naar uwe verdiensten, en uwe gruwelen, die gij bedreven hebt, zullen in het midden van u zijn, gij zult de straffen

ondergaan, die zij u hebben berokkend, en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 6:7 vv.).

Dit is: Ik zal u vergelden naar uw misdaden. Wij zien dus dat de misdaden des volks, afzonderlijk zijn gesteld en als het ware op hen gelegen hebben, zolang God hen gespaard heeft. Nu ook wijst Hij aan: dat zij geen reden hebben om te twisten of te klagen, dewijl hij slechts hun ongerechtigheid hier te voorschijn roept, welke zij tegen Hem hebben bedreven. Vervolgens verwijt Hij hun al te grote zorgeloosheid, dewijl zij niet tot bekering konden geleid worden, wanneer God hun misdaden droeg en duldde.

Wij hebben in dit hoofdstuk een Oud-Testamentisch voorbeeld voor ons van het ontzettende Dies irae, dies illa (dag van toorn, dag van schrik), de zogenaamden Giganten-Hymnus (Zef. 1:14 vv.). Wat Fr. v. Meyer over het laatste zegt, kan ook van dit hoofdstuk van onzen Profeet worden gezegd: "met de gevoelloze, die het zonder schrik kan lezen en zonder ontroering kan horen, zou ik niet gaarne onder één dak willen wonen. " .

Zal de zondaar niet uit de bedwelming zijner lusten wakker schrikken voor het eerste en laatste woord der meest zekere profetie: het einde komt, het einde komt? .

Zo zegt de Heere HEERE: Een kwaad, een enig kwaad (Hoofdst. 5:9) ziet, is gekomen.

Een einde is gekomen, dat einde is gekomen; het is opgewaakt tegen u, nadat het lang als in slaap had gelegen, als zou het nooit over u komen, ziet, het kwaad is gekomen met al het verschrikkelijke, dat het in zijnen schoot verbergt.

De morgenstond 1), het begin der rampen, is tot u gekomen, o inwoner des lands! de tijd is gekomen, de dag der beroerte is nabij, en er is geen wederklank der geen gejubel op de bergen, omdat er geen gezang is ten tijde van de wijnoogst (Jes. 16:10. Jer. 25:30).

Het Hebr. woord wordt verschillend uitgelegd te dezer plaats, en zijne vertaling steunt altijd in zo ver op gissing, als het nergens anders dan hier in vs. 10 ook niet in de verwante dialecten, in ene betekenis voortkomt, die voor deze plaatsen passend is. Waarschijnlijk is het woord dat juist te dier tijd, en daar ter plaatse door het gebruik ene bijzondere beduidenis had verkregen, die namelijk van "het jongste ogenblik, " hetzij dan, volgens sommigen, de tijd "wanneer de vlecht der rampen geheel in een gewrongen is, " hetzij, wanneer alles tot het laatste toe weg is, en er een akelig ledig ontstaat, waar aan alle zijden de wind door huult en fluit. Indien de vertaling morgenstond passender was, zou het haar aan geen gezag ontbreken, vermits het woord zeer wel "vogelen-gezag kan aanduiden.

Het woord komt behalve hier Jes. 28:5 voor, waar het kroon of diadeem betekent. Die betekenis past hier niet. Sommigen vertalen het door, morgenstond, gelijk onze Staten-Overzetter, maar morgenstond is immer het beeld van verademing, van redding. Deze vertaling past hier dus niet. Met Winer achten wij de vertaling van: het ongeluk beter, in de zin van, onafwijsbare ellende. Vandaar ook dat dadelijk hier op gezegd wordt, dat de dag der bezoeking nabij is, een dag waarop enkel jammerkreten zullen worden gehoord, en geen

gejubel op de bergen. Als de afgodendienaars hun feesten hielden op de hoogten was er een gejubel, gelijk Mozes vernam toen hij van de berg afdaalde en het volk danste om het gouden kalf. Maar nu zou het gejubel verstomd zijn, dewijl God, de Heere, zowel de afgoden als de afgodendienaars zou verdoen.

Nu zal Ik in kort Mijne grimmigheid over u uitgieten, en Mijnen toorn tegen u volbrengen, en u richten naar uwe wegen, en zal op u brengen al uwe gruwelen.

En Mijn oog zal met verschonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal u geven naar uwe wegen, en uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn; en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben, die slaat (vs. 3 en 4).

Het is dezelfde inhoud, altijd dezelfde inhoud: de droppels vallen onafgebroken op de steen, het hart Israëls. Het ongeloof heeft de natuur, dat het of in 't geheel aan gene straf gelooft (2 Petr. 3:3 vv.), of zijne lichtzinnigheid weet vooruit, dat wat komen zal, zeker niet zo zwaar zal zijn, en niet zo lang zal duren. Daarom verdriet het Gode niet, ons steeds op nieuw ons lot te herhalen, dat niet uitblijven kan, het ons altijd naderbij te laten komen.

"Uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn. " De zonde heeft ene actieve en ene passieve geschiedenis. Wanneer de laatste begint wordt voorwerp van schrik wat vroeger voorwerp van welbehagen was.

Op de dag des gericht's gaan de gruwelen niet in hun verlokkende, verleidelijke gedaante, maar met al hun wee, dat in hun gevolg is, in ons midden .

Ziet, de dag, ziet de morgenstond van dien ontzettenden dag is gekomen (vs. 7), de morgenstond het ongeluk is voortgekomen, de roede, die u moet slaan (Jes. 10:5) heeft gebloed, is opgeschoten, is groot geworden; de hovaardij, die Ik bestemd heb tot werktuig van het gericht, dat aan u moet worden volbracht, heeft gegroend, 1) daar de macht van Nebukadnezar en zijn machtig volk steeds hoger stijgt (Hab. 1:6 vv. Jer. 50:31 vv. 1).

De strafroede is reeds bereid, voor de goddelozen zal niets overblijven. Dit is de hoofdgedachte van deze straffen (vs. 10-14). De drie zindelen zijn synoniem, maar de gedachte is klimmend. Het ongeluk welt op uit de aarde, spruit als roede uit en bloeit als hoogmoed. De roede heet hovaardij inzake God een overmoedig en gewelddadig volk als de Chaldeënen tot voltrekking van de straf gebruikt.

De tijd is gekomen, de dag is genaakt; de koper zij niet blijde, als hadde hij iets gewonnen, en de verkoper bedrijve geen rouw, dat hij het zijne heeft moeten overgeven: want een brandende toorn is over de gehele menigte van het land, en daarom heeft winst en verlies, bezitten en overgeven evenveel te betekenen.

Want de verkoper zal tot het verkochte niet wederkeren, hij zal het in het jubeljaar (Lev. 25:8 vv.) niet weer verkrijgen, ofschoon hun leven nog onder de levenden ware; overmits het gezicht, de profetie aangaande de gehele menigte van het land, die aan het verderf is

prijsgegeven, niet zal terugkeren, niet zal herroepen worden; en niemand zal door zijne ongerechtigheid zijn leven sterken 1). Meent dan niet, dat de belofte van een lang leven in het land de vervulling van zulk ene voorzegging onmogelijk zou maken, zij heeft op u gene betrekking, gij hebt ze door de misdaad verzondigd.

Hebr. "elks leven is in zijn misdrijf, " d. i. ieder sterft eer de straf voor zijn misdrijf geboet is en ziet dus nooit de herstelling van zaken.

Gods woord zal plaats hebben en dan kunnen bijzondere personen hun zaak niet goed maken tegen God. Niemand zal door zijn ongerechtigheid zijn leven sterken, dit is, het zal te vergeefs zijn voor zondaars, God en Zijne oordelen te tarten, gelijk zij gewoon waren te doen. Zij, die zich versterken in hun goddeloosheid zullen bevonden worden, zich zelven niet alleen te verzwakken, maar ook te verderven.

Zij hebben met de trompet getrompet, en hebben alles bereid, om zich met geweld van wapenen tegen het gericht te verdedigen; maar niemand trekt ten strijde: want Mijn brandende toorn is over de gehele menigte van het land, en wanneer die zich tegen iemand keert, wordt hij verjaagd en moet hij wijken (Lev. 26:17. Deut. 32:30).

Het zwaard is buiten, en de pest en de honger van binnen, zodat niemand kan ontkomen dan wien het uitdrukkelijk door Mij is gegeven (Hoofdst. 5:12); die op het veld is, zal door het zwaard sterven, en die in de stad is, dien zal de honger en de pest verteren.

En hun ontkomenden, die van hen volgens Mijne beschikking behouden worden, zullen wel ontkomen, maar zij zullen op de bergen zijn; Zij allen zullen daar zuchten of klagen met onverstaanbaar murmelen (Nah. 2:8); zij zullen zijn gelijk duiven der dalen, kermende, voor het roofgedierte naar verborgene plaatsen gevlucht, als wilden zij hunnen angst elkaar te kennen geven; een ieder moet dat doen; om zijne ongerechtigheid, die hij nu moet gevoelen.

Alle handen zullen a) slap worden, als verlamd van schrik, moedeloosheid en schaamte, en alle knieën zullen henenvlieten als water; even als het vlietend water golft en trilt, zo knikken ook de knieën (Joz. 7:5).

Jes. 13:7. Jer. 6:24.

Ook zullen zij zakken a) aangorden, gruwen zal ze bedekken (Jes. 3:24. Ps. 55:6 #Ps) en over alle aangezichten zal schaamte wezen, en op al hun hoofden kaalheid (Amos 8:10).

Jes. 15:2, 3. Jer. 48:37.

Wanneer de mensen het allergeerste zijn, zo is hun het ongeluk gewoonlijk het meest nabij.

Menigerlei zuchten worden in de wereld gehoord, maar de beste zijn, die niet zijn uit te spreken, die Gods Geest zelf in de plaats der gelovigen zucht. (Rom. 8:26).

Zij zullen hun zilver, waaraan zij hun hart hebben gehangen, als geheel zonder waarde, op de straten werpen, en hun goud, dat zij voor hun hoogste sieraad hielden, zal tot onreinigheid zijn, zij zullen het verfoeien; a) hun zilver en hun goud zal hen niet kunnen uithelpen, ten dage der vervolgingen des HEEREN (Zef. 1:18). En al is het ook, dat zij het tot het laatste ogenblik vasthouden, omdat zij er te zeer aan gehecht zijn, hun ziel zullen zijer niet mede verzadigen, en hun ingewanden zullen zij niet vullen, ten tijde van de algemenen honger; en zo komt het er nog eindelijk toe, dat zij het van zich werpen: want het zal de aanstoot hunner ongerechtigheid zijn, 1) de misdadige oorzaak van hunnen val.

Spr. 11:4.

In dit en de vorige verzen, wordt de allertreurigste toestand geschetst van de zondaars te Jeruzalem. Het zal één treuren, het zal één toestand van ellende zijn. Het goud en zilver zal hun tot een walging zijn, dewijl het hun niet zal kunnen uithelpen en zelfs hen niet van de hongerdood kan bewaren. Als God werkt wie zal dan keren, dit geldt zowel op tijdelijk als op geestelijk gebied. Geen menselijke, geen zelfhulpe baat, als God in een wederpartijder is verkeerd; en dit was hier het geval bij Juda's volk.

En Hij heeft de schoonheid zijns sieraads ter overtreffelijkheid gezet, maar zij hebben daarin beelden hunner gruwelen en hunner verfoeiselen gemaakt 1), de gruwelijke en afschuwelijke afgoden, die zij zich hadden gekozen (Hos. 8:14; 13:2); daarom heb Ik dat hun tot onreinigheid gesteld 1), hen in een toestand gebracht, waarin zij het moesten verachten.

In tijden van vernedering verliezen aardse schatten hun verblindenden glans, dan gevoelt de mens een honger, dien goud en zilver niet kunnen stillen, de ziel kan er niet door verzadigd, het lichaam niet mede gevuld worden. Dan eerst komt men tot duidelijke erkenning, dat voornamelijk in de mammon zijne schuld is; hij werpt het zelf op de straten weg en het goud wordt hem tot een verfoeisel.

Mocht dit toch aan de deuren, ja in de harten van alle rijken en gierigaards of begerigen naar rijkdom geschreven staan, dat goud en zilver niet kunnen redden ten dage des toorns en in de ure des doods en ten dage des gerichts! Wat met zo grote moeite is gezocht, met zoveel ongerechtigheid is zaamgebracht, en met de grootste vlijt bewaard, laat zijnen bezitter troosteloos en hulpeloos, wanneer hij de hulp het meest behoeft; het laat hem op zijn ziekbed in smarten liggen; kan men hem ook nog van de vijand, noch van ziekbed of dood bevrijden, veel minder zalig maken. O ellendig goed, dat toch onder ons algemeen zo hoog staat aangeschreven.

Deze vertaling is niet juist. Beter is: De schoonheid zijns sieraads (d. i. zijn schone sieraden), tot hoogmoed gebruikt men het, en tot beelden hunner gruwelen, hun verfoeiselen maakt men er van, daarom heb Ik het hun tot onreinigheid (tot afschuw) gesteld. Onder die schone sieraden is bedoeld het goud en zilver. Hiëronymus zegt terecht dat God wil zeggen: "Wat Ik de bezittenden gegeven heb tot sieraad en tot rijkdom, hebben zij aangewend tot hoogmoed. "

Sommigen zijn van gevoelen dat hier van de tempel sprake is, maar ten onrechte. Er is hier ook en in de volgende verzen sprake van het goud en zilver.

En Ik zal het in de hand der vreemden overgeven ten roof, en de goddelozen der aarde ten buit, de heidensen Chaldeën, die het heilige niet achten, maar zonder eerbied aantasten, en zij zullen het ontheiligen.

Ook zal Ik Mijn aangezicht, van Mijn heiligdom, dat onder hen is, van de tempel omwenden, 1) En zij, de goddelozen op aarde (vs. 21) zullen Mijne verborgene plaats) ontheiligen, de tempelschat zelfs wagen aan te grijpen: want inbrekers zullen daarin komen, en die heiligdommen ontheiligen?

De voorstelling is deze: God zou het niet kunnen aanzien, dat men Zijn heiligdom ontwijdde, en binnentrad in de plaats der ontoegankelijke verborgenheid; maar opdat de Chaldeën het straffeloos zouden kunnen doen zou God als 't ware zo lang zijn aangezicht van hen afwenden en er niet naar omzien.

Of: Mijn schat. Bedoeld is hier dus de tempelschat. Die schat mocht alleen voor heilige doeleinden gebruikt worden, maar de goddelozen zouden komen en die schat gebruiken voor gewone zaken, zodat het heilige ontwijd of ontheilgd werd.

Maak voor degenen, die in leven blijven, ene keten, om daardoor de gevangenis des volks als een vast besloten feit aan te duiden; want het land is vol van bloedgerichten, 1) en de stad is vol van geweld.

Dat is, vol van bloedschulden, van zonden die des doods waardig zijn, waartegen de Heere in Deut. 19:6 en 21:22 zo zwaar heeft gesproken. Er volgt dan ook, de stad is vol geweld, vol van daden des gewelds, waarover de Heere Zich schrikkelijk had vertoornd.

Daarom zal Ik de kwaadste der Heidenen, die overmoedige en geweldige Chaldeën (Hab. 1:16 vv. Deut. 28:49 vv.) doen komen, die hun huizen erfelijk bezitten zullen, en zal de hoogmoed der sterken, die zich nu nog zo sterk en veilig wanen, alsof hun niets kwaads kon overkomen, doen ophouden (Lev. 26:19), en die hen heiligen, hun priesters (2 Kon. 10:23), zullen ontheilgd worden. 1)

Nademaal zij in de weg der Heidenen gewandeld en het erger dan zij gemaakt hadden, zou God de ergste der Heidenen over hen brengen, om hen te verstoten en te verwoesten, de barbaarste en woestste, die het minst medelijden met het mensdom en de grootsten haat tegen de Joden hadden.

De ondergang komt; en zij zullen de vrede, heil en redding zoeken, maar hij zal er niet zijn. 1)

Deze bevestiging was niet overbodig. Want door altijd te wenden en te draaien hopen de mensen dat zij iets verder komen. Zo verlangen zij naar de duisterheid wanneer God hen in

het licht trekt. Vervolgens vormen zij zich velerlei hoop op behoud, wanneer God hen als omkneld houdt. Terwijl de mensen zo licht beweeglijk zijn en door uitvluchten te zoeken, zich God en Zijn oordelen schijnen te ontwijken, zegt de Profeet, dat ofschoon zij de wrede zoeken er geen vrede voor hen zou zijn, opdat zij toch niet zouden twijfelen aan hun ondergang en verbanning, waaraan Hij herinnert.

Ellende zal op ellende komen, en er zal gerucht van verschrikkelijke dingen, die er geschieden, op gerucht wezen; dan zullen zij het gezicht van een Profeet zoeken, om te weten hoe zij uit hunnen wanhopigen toestand mogen gered worden, maar de wet zal vergaan van de priester (Mal. 2:7), en de raad van de oudsten¹).

De drie uitspraken in de tweede helft van het vers moeten uit elkaar wederkerig zo worden aangevuld: zij zoeken voorzeggings bij de Profeten, maar de Profeten verkrijgen geen gezicht, gene openbaring; zij zoeken bekering uit de wet bij de priesters, maar de priesters kunnen gene onderwijzing geven; zij zoeken raad bij de oudsten, maar de raad ontbreekt de ouden.

Dat is het verschrikkelijkste gericht, wanneer God het licht van Zijn woord niet meer laat lichten en ons in de duisternis der onwetendheid laat verzinken, daar het ook in het zwaarste lijden een grote troost is, wanneer de Heere ons met Zijn woord verlicht. (HEIM en HOFFMANN).

De koning zal rouw bedrijven, en de vorsten zullen met verwoesting bekleed zijn, en de handen van het volk des lands zullen beroerd zijn; Ik zal hun doen naar hunnen weg, en met hun rechten zal Ik ze richten; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (vs. 4 en 9).

Er zal ene algemene beroerdheid en verslagenheid wezen onder allen van wat rang of waardigheid zij zijn. Die in gezag zijn zullen vaardigheid van geest ontberen, om raad en onderwijs te geven; en de minderen zullen geen hart bezitten om ze uit te voeren.

Na de eerste afdeling der profetische werkzaamheid van Ezechiël, die wij gehoord hebben, rustte deze, wanneer onze berekening van de tijd tussen Hoofdst. 4:11-8 :27 juist is, nu twee dagen lang. Wat hij zijnen volksgenoten in zinnebeeldige tekenen had laten zien en in de naam Gods had laten horen, moest eerst enigen tijd hebben, om in hun harten in te gaan. Hij zelf had rust nodig, om zich ook lichamelijk te versterken tot het ontvangen van nieuwe openbaringen. Toch mocht het geen lange tijd zijn, omdat de nieuwe openbaring de vorige voortzet en met haar zeer nauw samenhangt.

HOOFDSTUK 8. AFGODERIJ ENE OORZAAK DER

TOEKOMSTIGE STRAF.

Vs. 1-4. De tweede afdeling van dit ons hoofddeel wordt even als de eerste in Hoofdst. 3:22 vv. door ene geestvervoering, die de Profeet heeft, ingeleid. Deze overkomt hem als op enen bepaalden tijd de oudsten rondom hem in zijn huis zijn vergaderd, voert hem naar Jeruzalem in de priesterlijken voorhof des tempels, en laat hem daar in de ingang van de noordpoort het gruwelijk beeld der afgoden zien, en daar en tegenover de heerlijkheid des Heeren in haren reeds van vroeger bekende openbaringsvorm.

Het geschiedde nu in het zesde jaar, nadat koning Jojachin gevankelijk was weggevoerd (Hoofdst. 1 en 2), d. i. in het jaar 593 v. C. in de zesde maand Elul, overeenkomende met onzen September (Ex. 12:2), op de vijfdens der maand, als ik in mijn huis zat, {1} en de oudsten van Juda voor mijn aangezicht zaten, verwachtende, dat ik hun weer ene mededeling zou doen volgens de last van God, dat de hand des Heeren HEEREN daar over mij viel, 2) en mij verplaatste in de toestand van geestvervoering, even als in 1:3 en 3:22.

{1} Dit staat in verband met het vertoeven in zijn huis, eerst 390 dagen op de ene zijde liggende en dan 40 dagen op de andere zijde liggende. Dit strijdt niet met het zitten, dewijl het tweede woord aangeeft een algemeen vertoeven, een verblijf houden, het in het midden latende of dit zittende of liggende plaats heeft.

De Profeet wil tegelijk daarmee aantonen, dat hij niets uit zijn eigen gedachte voortbracht, maar dat de Goddelijke kracht in hem alleen gewerkt, en hem de woorden in de mond gegeven had.

Toen zag ik, en ziet ene gelijkenis als de gedaante van vuur. De Heere verscheen mij in ene vurige gedaante; van de gedaante zijner lenden en nederwaarts was vuur, en van zijne lenden en opwaarts als de gedaante ener klaarheid, als de verf van Hasmal (Hoofdstuk 1:27).

En Hij stak a) de gelijkenis ener hand uit, en nam mij bij het haar mijns hoofds, en de Geest voerde mij op tussen de aarde en tussen de hemel, door de lucht heen, en bracht mij in de gezichten Gods te Jeruzalem tot de deur der poort van het binnenste voorhof, dewelke ziet naar het noorden, aan de binnenzijde van de naar het noorden liggende poort van het binnenste of priestervoorhof (1 Kon. 6:36), alwaar de zitplaats was van een beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt, van een afgodenbeeld, dat volgens Ex. 20:5. Deut, 32:16 noodwendig de ijverzucht Gods als de Heere des tempels moest opwekken, en zijne standplaats in de ingang der poort had.

Dan. 5:5.

En ziet, in de voorhof der priesteren bij het brandofferaltaar, de heerlijkheid des Gods van Israël was aldaar naar de gedaante, die Ik in de vallei gezien had (Hoofdst. 3:23).

Het is mogelijk, dat ten tijde, van welken in vs. 1 sprake is, bij de gevangenen aan de wateren van Chebar juist het bericht was gekomen van bijzondere politieke gebeurtenissen in het rijk der Chaldeëen, misschien die, dat Medië en Elam van plan waren zich te verenigen, om de heerschappij van Nebukadnezar te doen vallen. Wij weten ten minste, dat Nebukadnezar weinige jaren later met deze landen in de oorlog was gewikkeld om ze weer onder zijne heerschappij te brengen (2 Kon. 24:2). Nu zijn wellicht de oudsten bij Ezechiël vergaderd geweest, zij hebben hem met vragende blikken aangezien, of hij niet opmerkte, dat de politieke omstandigheden zich anders zouden ontwikkelen, dan dat het tot zulk enen ondergang van het rijk van Juda als hij hun had voorgezegd, vooreerst zou komen, en niet integendeel ook voor de reeds gevankelijk weggevoerden uitzichten openden op de door andere Profeten (Jer. 29:8 v.) verkondigde spoedige wederkering naar het vaderland. Deze dromen, in welke men zich liet inwiegen, moeten nu hier tot schande worden gemaakt. In de eerste plaats is het hier voor Ezechiël niet te doen om ene openbaring in woorden te ontvangen, maar ene levendige handeling. Hij moet zien, hoe de zaken zullen staan nog vóór dat 5 jaren om zijn. Nu wordt hem eerst getoond, waarom het zo moet komen, en het einde volgens Hoofdst. 7 spoedig daar zal zijn. Zo komt de hand des Heeren HEEREN over hem, en nu hij bekwaam is geworden om gezichten te zien, verschijnt hem de Heere nog in zijn huis; hier nog zonder troon en Cherubim, alleen in de algemene vuurgedaante als Hoofdst. 1:4, met dit onderscheid dat deze reeds enen bepaald menselijken vorm aanneemt. Wanneer deze ene hand naar hem uitstrekt, en hem daarmee bij het haar van het voorhoofd neemt, zo is hiertegen niet in te brengen, dat hij in 5:1 zich het haar had moeten afscheren. Zulke voorvallen in een gezicht moeten niet in werkelijkheid worden opgevat. Een leggen der hand op de plaats van het haar, waar het gestaan heeft en ook nog in stoppels aanwezig is, is voldoende voor de wegvoering: de Profeet is in een gezicht, niet in het lichaam, maar buiten het lichaam (2 Kor. 12:2 vv.); de oudsten houden intussen zijn lichaam voor hun ogen als in slaap gezonken (Gen. 2:21), waaruit hij vervolgens in 11:24 weer ontwaakt. Bij het beeld, dat hij nu in het Goddelijk gezicht aan de ingang der noordpoort van de priester-voorhof te Jeruzalem ziet, behoeft men juist niet aan een bepaald afgodenbeeld, aan Baäl of Astarte te denken. Hier kan ook een ideaal beeld, ene samenvatting van alle afgoderij bedoeld zijn, tegenover welke zich dan de heerlijkheid des Heeren aan het altaar overstelt, en aan Ezechiël, die de zoon eens priesters en van waarlijk priesterlijk karakter is, weer op haren troon met de Cherubim en de raderen te aanschouwen geeft. Zij zal zich daarna ook aan hem vertonen, zo als zij de door heidense gruwelen ontheiligden tempel en verder de aan het verderf om harer zonden wil prijsgegevene stad verlaat (Hoofdst. 10:19; 11:22 vv.). Van het noorden komt echter ook het zinnebeeld van alle misdaad, om welke het verderf komt aan de ingang der noordpoort: ene feitelijke oproeping aan het noorden om zijne wrekende legerscharen te zenden. Dit beeld nu heet "het beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt." Zij verwekken zegt de Berleb. Bibel, ook die allen tot ijver, die aan tegenstand, aan hoogmoed, aan wellust, aan gierigheid en andere afgoden in hun harten plaats geven.

De Profeet, in plaats van ons te zeggen, wat voor een beeld het was, hetwelk onze nieuwsgierigheid moest voldoen, zegt ons alleen, dat het een beeld der ijvering was om onze gewetens te overtuigen, dat welk een beeld het ook moge geweest zijn, het in de hoogste trap beledigend voor God was en dat het Hem tot ijver verwekte. Hij was er gevoelig over gelijk

aan man gevoelig zou zijn over de hoererij van zijne vrouw en dezelve zeker zou wreken, want God is een ijverig God.

Het is de vraag of wij moeten vaststellen dat er werkelijk zulk een beeld in de voorhof heeft gestaan, of dat dit ook visionair moet worden opgevat. Wij voor ons zijn van mening, dat het visionair was en dat de Heere hiermede heeft willen zeggen, dat de gehele dienst van Israël, ook zelfs als men in zijn voorhoven kwam, afgodendienst was. Men diende niet dien God die Zich had geopenbaard, maar een zelf gekozene, van wien men veronderstelde dat hij met een vormelijken dienst zich zou tevreden stellen.

5.

II. Vs. 5-18. Ezechiël wordt nog bijzonder opmerkzaam gemaakt op het beeld, dat hij reeds aan de ingang van de noordelijke poort had opgemerkt. Reeds daarin komen hem zulke grote gruwelen van afgodische verontreiniging des heiligdoms voor, dat het geen wonder is, wanneer God Zich nu moet afkeren van de ontwijde plaats (vs. 5 en 6). Hij moet echter nog groter gruwelen zien in de overige ruimten des tempels. Buiten voor de buitensten voorhof wordt hem een blik gegeven in de Egyptischen dierendienst, die het volk in het gehele land heimelijk in zijne binnenkamers uitoefent (vs. 7-13). voor de ingang van dezen voorhof ziet hij de Fenicischen Thammuzdienst der vrouwen (vs. 14 en 15), en in de voorhof der priesteren tussen het voorhuis en het brandofferaltaar de Medo-Perzische aanbidding der zon, de priesters en de wijze van aanbidding bij dezen cultus (vs. 16 en 17). Zo heeft hij de diepen indruk, waarom de Heere straffen moet zonder verschoning, en ontvangt hij nog het bepaalde woord daarvoor, dat dengenen, die Gode de rug hebben toegekeerd, God ook de rug zal toekeren en voor hun hulpgeschrei Zijne oren zal sluiten (vs. 18) Ezechiël, in zoverre hij als balling verwijderd was van het voorwerp, dat hij schildert, laat dieper nog dan Jeremia in die geheimen der boosheid zien, welke Jeruzalem rijp maken ter verwoesting. De Geest des Heeren verplaatste hem op bepaalde plaatsen, welke voor hem, zelfs al ware hij in de stad geweest, ontoegankelijk zouden geweest zijn.

En Hij zei tot mij: Mensenkind! hef nu uwe ogen op naar de weg van het noorden; en ik hief, dat bevel opvolgende, mijne ogen op naar de weg van het noorden; en ziet, tegen het noorden aan de poort van het altaar, aan de noordpoort, waardoor men de offerdieren ingebracht, om aan de noordzijde van het altaar geslacht te worden (Lev. 1:11 11), was dit beeld der ijvering (vs. 3), in de ingang, dadelijk bij de ingang, als wilde men dadelijk de binnentredende zeggen, welke God bij het altaar werd gediend.

En Hij zei tot mij: Mensenkind! ziet gij wel wat zij doen, de grote gruwelen, die het huis Israëls hier doen, om Mij te verdrijven, opdat ik van Mijn heiligdom verre weg ga? Doch gij zult bij hetgeen gij verder zult aanschouwen, nog wederom grote gruwelen zien.

Gods heerlijkheid is, ondanks allen gruwel, het voorrecht Zijner trouwe knechten, Zijner kinderen, die hun vertrouwen niet wegwerpen. Ons geloof is de overwinning, die de wereld overwint.

Zo bracht Hij mij tot de deur van het buitenste voorhof. Toen zag ik, en ziet er was een hol in de wand, die het voorhof omgaf, niet in werkelijkheid, maar in het gezicht.

En Hij zei tot mij: Mensenkind! graaf nu in dien wand, verwijdt het gat en ga er dan door. En ik groef in dien wand, en ziet daar was ene deur, die tot een geheim vertrek leidde.

Toen zei Hij tot mij: Ga in, en zie de boze gruwelen, die zij hier in 't verborgen doen.

Zo ging ik in, en ik zag, en ziet er was alle beeltenis van kruipende dieren en verfoeilijke beesten, als slangen, hagedissen, honden, katten enz. voorwerpen van godsdienstigen afschuw, in zo verre daaraan afgodische verering werd gegeven (Hoofdst. 7:20), en van alle drekgoden van het huis Israëls, geheel rondom aan de wand gemaakt.

En zeventig mannen uit de oudsten van het huis Israëls met Jaāzanja, de zoon van Safan (2 Kon. 22:3 vv. Jer. 29:= 3), dus met de in Hoofdst. 11:1 vermelde man van dezen naam, staande in het midden van hen, stonden voor hun aangezichten; en een ieder had zijn rookvat in zijne hand, om aan die afbeeldingen godsdienstige eer (vs. 10) te geven, en ene overvloedige wolk des reukwerks ging op.

Toen zei Hij tot mij: Hebt Gij gezien, mensenkind! wat de ouders van het huis Israëls doen in de duisternis, een ieder in zijne gebeelde binnenkamers, die hij zich voor dien bijzonderen godsdienst heeft ingericht (Richt. 17:4), want zij zeggen: a) De HEERE ziet ons niet, de HEERE heeft het land verlaten. (Jes. 49:15).

Ezech. 9:9.

En Hij zei tot mij: Gij zult nog wederom grote gruwelen zien, die zij doen. (vs. 6).

De vereniging der 70 oudsten in ene verborgene kamer aan de noordelijke poort van de buitensten tempelmuur tot verering der aan de wanden van deze kamer gebeeldhouwde afgodenbeelden behoort slechts tot de visionairen vorm, om aanschouwelijk te maken wat de oudsten des volks in het gehele land in 't geheim deden. Om het verborgene van dezen afgodendienst sterk uit te drukken, is de kamer in de muur zo verborgen, dat de Profeet eerst het gat in de wand door doorbreking van de muur moet verwijderen, om de deur waar te nemen, die tot de kamer leidt, en het gezicht daarin en in hetgeen zich daar bevindt en gedaan wordt mogelijk te maken.

Men had in Egypte in de rotsen aan de Nijl diepe onderaardse gangen, soms doolwegen, die tot onderaardse gewelven voerden, welker wanden met ene menigte hiërogliefen bedekt waren; de ingang is even als hier in het gezicht eerst een gat, waarbij niemand vermoedt, dat daar iets gewichtigs achter is.

De beeltenissen aan de wanden geven de Egyptischen afgodendienst te kennen, die hier in donkere kamers zonder daglicht werd gepleegd.

Ene zekere deelneming aan de Egyptischen afgodendienst moeten wij bij de Joden van de toenmaligen tijd volgens de politieke betrekkingen verwachten; met de politieke verboderingen gingen de godsdienstige hand aan hand. De godsdienst was ene macht, die zozeer het gehele leven beheerste, dat bijv. een gezantschap, hetwelk naar Egypte werd gezonden, zich niet onttrekken kon aan de afgodendienst, die daar plaats had, Egypte komt echter in Hoofdst. 23:19 vv. voor als de hoofdmacht, bij welke Juda hulp tegen de Chaldeën zocht, en ook reeds de politieke afhankelijkheid van Egypte zelf, het zoeken van hulp bij hen kan onder het gezichtspunt van deelneming aan zijne afgoderij worden gesteld, in zo verre hun goden de macht waren, die het leven beheersten-die op Egypte vertrouwde, vertrouwde op zijne goden.

De 70 oudsten stellen het gehele volk voor; het getal is uit Exod. 24:1 vv, en Num. 11:16, 24 vv. genomen, waar Mozes op Gods bevel zeventig van de oudsten kiest om de gehele gemeente bij het sluiten des verbonds te vertegenwoordigen, even als later tot steun van zijn autoriteit.

Jaāzanja, die waarschijnlijk dezelfde plaats bij de koning bekleedde als zijn vader, was waarschijnlijk de ziel van de onderhandelingen met Egypte; waarschijnlijk deels daarom, deels om zijn ominieuze naam: "de Heere verneemt" in tegenstelling tegen het woord in vs. 12), die dien dieraanbidders op het hoofd moest komen, en het oordeel over al hun drijven inhield, voert de Profeet dezen geschiedkundigen persoon in het ideale gezelschap in.

Zelfs Jaāzanja, een zoon van Safan, die Josia hielp in het afschaffen van de afgodendienst, een broeder van Ahikam, die de Profeet Jeremia beschermd had (Jer. 26:24), een lid dier vrome familie, is onder de afgodendienaars. Ene dubbele schuld, een kwaad teken.

Jehova moet de schuld hebben van hun handelwijze; waar Hij oog en tegenwoordigheid van ons en het land heeft afgekeerd, en Hij niet meer op ons let, blijft ons niets anders over dan bij andere volken en andere landen goden te zoeken, die bij ons wonen! .

En Hij bracht mij tot de deur der poort van het huis des HEEREN, die naar het noorden is, dus weer naar de poort, door welke Hij mij vroeger had gebracht (vs. 7), en ziet, daar zaten vrouwen tot viering van een heidens klaagfeest, bewenende de Thammuz.

En Hij zei tot mij: Hebt gij, mensenkind! dat gezien? Gij zult nog wederom grotere gruwelen zien dan deze.

Volgens Hiëronymus is Thammuz de Syrische naam van de Grieksen Adonis. Deze was, gelijk het Mythologisch verhaal bericht, een zeer schoon jongeling en de lieveling van Venus, de godin de liefde. Bij de jacht op de Libanon werd hij door een wild zwijn gedood, en moest hij nu de ene helft van het jaar in de onderwereld doorbrengen, totdat hij daarna weer opstond. De naam, aan het Fenicisch ontleend, betekent waarschijnlijk machthebber, beheersers (adonai); de viering van het feest bestond daarin, dat de vrouwen, 7 dagen lang op de aarde zittende, over het verdwijnen van Adonis klaagden, zich tot betoning harer smart zich de haren lieten afscheren, en ter ere van Venus prijs gaven. Waren de sombere

klaagzangen, zo als die bij begrafenissen gewoon waren, ten einde, dan klonk op de 8sten dag het geroep: Adonis leeft, is opgestaan en zal wederkeren. In de Fenicische stad Gebal (Hoofdst. 27:9), d. i. Byblus (2 Sam. 5:11) vierde men de dood van Adonis, wanneer in de zomer het water van de voorbijvlietende Adonis-rivier (Deut. 23:18 bij het smelten der sneeuw op de Libanon ten gevolge der roodachtige aarde ook ene roodachtige kleur aannam, die aan het bloed van de jongeling herinnerde, dus na het zomersolstitium; deze is nu ook bij de Joden de vierde maand Thammuz (Exod. 12:2 Zonder twijfel heeft het zijne diepere betekenis in het verdwijnen van het schone leven der natuur ten tijde, dat de sterkste zomerhitte begint (Jes. 40:7) De klaagliederen zijn over de verlorene schoonheid des jaars; zij drukken angst uit voor de winter, maar geven dan ook weer plaats voor de hoop op het terugkeren der lente. In vroegeren tijd was onder Israël daarvan geen spoor aanwezig. De treurige richting, die het volksbewustzijn onder de opvolgers van Josia aannam, en die zeer met ene soortgelijke klacht over de natuur sympathiseerde, bevorderde zeker de opname hiervan onder de vormen van verering, waarbij nog de politieke verbintenis met de Feniciërs kwam, waartoe vooral onder Zedekia veel neiging was (Jer. 27:1 vv.). De tempel van de Heere, de enigen waren God, werd zo steeds meer een heidens Pantheon, ene vergaderplaats van alle mogelijke afgoden der heidenwereld. Engelse geleerden hebben de Thammuzdienst van Babylonischen oorsprong, genoemd. Thammuz zou, zo als Arabische schrijvers berichten, de ontdekker zijn geweest van de 7 planeten en de 12 tekenen van de dierenriem; deze zou de koning van zijnen tijd hebben gedrongen de sterrendienst in te voeren, maar deze zou in toorn over zulk ene begeerte, hem hebben laten doden, zijne beenderen in een molen hebben laten verpletteren en vervolgens door de wind hebben laten verstrooien. Deze was echter wederopgestaan, en, wederom gedood, ten tweeden male in het leven teruggekeerd; eerst toen hij voor de derde maal werd omgebracht, bleef hij dood. Ter ere nu van dezen oudsten der onschuldig gedoden was jaarlijks in de maand Thammuz ene grote rouwklacht ingesteld, waarbij de priesters de lotgevallen en het lijden van de man, wien nu goddelijke eer toekwam, voordroegen. Dit is echter een euhemerismus, d. i. ene poging naar de wijze van de Cyrenaïsche wijsgeer Euhemeros, om de Griekse afgoden voor vergode mensen te verklaren, en de oude godengeschiedenissen als voorstellingen van zinrijke gedachten te verklaren. Het verhaal van de Babylonischen Thammuz is vervolgens op de heiligen Georg overgegaan, die, door enen koning, welken hij had gedrongen Christen te worden, drie malen zou gedood, maar ook drie malen weer levend zou geworden zijn.

Volgens Fr. Filippus in Baudissin's Studiën, deel I bladz. 35 en 300 vervolg, is Thammuz het goddelijk kind, de goddelijke spruit, die door de Semieten vereerd werd.

En Hij bracht mij tot het binnenste voorhof van het huis des HEEREN, de voorhof der priesteren; en ziet, aan de deur van de tempel des HEEREN tussen het voorhuis des tempels en tussen het brandofferaltaar, waren omtrent vijf en twintig mannen. Deze volgden op gruwelijke wijze het gedrag van Achaz (2 Kron. 29:6 vv.), van Manasse en Ammon (2 Kon. 23:5 en 11) na; hun achterste leden waren naar de tempel des HEEREN, als het heiligdom des Heeren, dat achter hen ten onder ging, en hun aangezichten waren naar het oosten, zich daarheen wendende als naar een nieuw licht, dat voor hen opging, en deze bogen zich, in weerwil van het uitdrukkelijk verbod in Deut. 4:19; 17:3, neer naar het oosten voor de zon.

1)

Velerlei gruwelen aanschouwt de Profeet. In vs. 5 en 6 de verering van het beeld. In vs. 7-12 de afgodischen dierdienst. In vs. 13-15 de verering van de Thammuz en in vs. 16-18 de aanbidding van de zon of de zonnediens door de Priesters. Met dit alles keerden zij hun rug naar God en verachtten Zijne instellingen, waarom de hittigheid van Zijn toorn zeer ontstoken werd.

Toen zei Hij tot mij: Hebt gij, mensankind! dat gezien, hoe de gehele priesterschap handelt? is er iets lichter geacht bij het huis van Juda dan deze gruwelen te doen, die in vs. 5-15 zijn beschreven, en die zij hier doen? Als zij ook in zedelijk opzicht het land met geweld vervuld hebben, zo keren zij zich, om Mij met bloedschuld en ongerechtigheid te vertoornen (Hoofdst. 7:23), want zie, zij steken de wijnranken aan hunnen neus, en doen dus op dezelfde wijze als de Perzische zoonanbidders.

Daarom zal Ik ook handelen tegen hen in grimmigheid; Mijn oog zal, zo als reeds in Hoofdst. 5:11; 7:4 en 9 is aangetoond, niet verschonen, en Ik zal niet sparen; hoewel zij in de nood die komen zal, voor Mijne oren met luider stemme roepen; a) nochtans zal Ik hen niet horen (Hoofdst. 4:3. Jes. 1:15).

Spr. 1:28. Jer. 11:11.

Ezechiël heeft gezien, hoe het in het gehele land (vs. 7-12), voor de ingang in het buitenste voorhof en in het buitenste voorhof voor de ingang van het binnenste vs. 5 en 6 toeging. Hij wordt in vs. 16 in het binnenste voorhof teruggevoerd, om zelfs daar nog grotere gruwelen te aanschouwen. Hij ziet daartussen het voorhuis des tempels en het brandofferaltaar 25 mannen aan het huis Gods de rug toekeren, hun aangezicht naar het oosten wenden en de zon aanbidden. Wij verstaan onder de 25 mannen de 25 hoofden der priesterorden (1 Kron. 24:5 vv. 2 Kron. 36:14. Ezra 10:5) met de hogepriester aan het hoofd. Dit blijkt niet alleen uit het getal, maar ook daaruit, dat zij in het voorhof der priesters tussen voorhuis en altaar hun standplaats hebben, de gehele priesterschap was in hare hoofden tot de schandelijksten afgodendienst afgefallen. God heeft dus de Profeet vier gruwelen laten aanschouwen. Dit getal is niet toevallig, het is de aanwijzing van de uitbreiding naar alle vier winden, dat alzo aan Ezechiël 4 soorten van afgodischen gruwel moet uitdrukken, dat Israël zijnen afgodischen eredienst uit de gehele wereld heeft zaamgebracht en door het gehele land verbreid. Ten overvloede wordt dan in vs. 17 nog een nader, bijzonder afgodisch gebruik genoemd.

"Zij steken de wijnranken aan hunnen neus. " Dat dit tot het godsdienstig gebied behoort in onderscheiding van de onmiddellijk te voren genoemde zonden, die zich op moreel gebied begeven, blijkt reeds uit het verbond met de aanbidding der zon in vs. 16. De wijnrank is het voornaamste produkt der zon, is dus voor de zoonanbidder het hoofdvoorwerp voor dank en bede, de meest gepaste vertegenwoordigster voor alles, wat men aan de zon te danken heeft. Een bos rijzen, Bersom genaamd, houden de Perzische zoonanbidders in de hand, als zij tot de zon bidden, en houden het voor de mond van hem, die het gebed uitspreekt. Dit komt geheel overeen met de hier genoemde ritus, want de wijngaardrank behoeft niet een enkele te zijn, en de neus in plaats van de mond wordt spottend vermeld volgens de neiging tot ironie en sarcasme, die bij de Profeten zo dikwijls openbaar wordt, als zij de onzin bestrijden en

bestrafen. Wat nu de politieke zijde van dit vermengen met de Medo-Perzischen godsdienst aangaat, zo moest men, wanneer men de ogen overal heenwendde naar bondgenoten tegen de Chaldeënen, vooral aan hen denken, die reeds Jesaja als de verstoorders genoemd had van de Chaldeeuwse wereldmonarchie, die in zijnen tijd opkwam namelijk de Medo-Perzen (Jes. 13:17; 21:2). De afval kon zich hier in de schijn van vroomheid verbergen, het woord Gods zelf scheen op het verbond met de Perzen te wijzen en daartoe aan te sporen. Dat de 25 mannen in de tempel van Jehova voorkomen, toont aan, dat zij uitwendig de betrekking tot de Heere willen bewaren; dat zij de rug naar Hem toekeren en het aangezicht naar de zon, zegt, dat zij in hun politieke verhouding de Heere voor niets achten, daarentegen hun hoop op de aanbidders der zon, op Medië en Alam stellen.

HOOFDSTUK 9. STRAF DER

AFGODENDIENAARS.

III. Vs. 1-11. Van het zo even verkondigde gericht over Jeruzalem en Juda wordt nu de Profeet het eerste bedrijf in een gezicht getoond. Op bevel van de Heere, die de afval van Zijn volk wil bezoeken, verschenen er zes in getal, de dienaars Zijner gerechtigheid, en in hun midden één in linnen gekleed-de eerste met werktuigen der verwoesting in de hand, deze met schrijfgereedschap aan de zijde. Zij treden naast het koperen altaar, en aan de drempel van het heiligdom verschijnt de heerlijkheid des Heeren, die aan de met linnen bekleden hare bevelen geeft. Te midden der uitvoering treedt de Profeet met zijne voorspraak tussen beide, zonder echter een ander antwoord dan heenwijzing op de grootte en zwaarte van Israëls schuld te verkrijgen, welke aan gericht zonder verschoning vordert.

Daarna riep Hij, de Heere, na het in Hoofdst. 8:17 vv. berichte tot mij te hebben gesproken, voor mijne oren met luider stem, zeggende: Doet de opzieners der stad naderen; nadert gij, die geroepen zijt tot Mijnen heiligen wil te volbrengen, gij die het bevel hebt over deze stad, om haar te doen ontvangen wat zij grotelijks heeft verdiend, en elkeen onder u met zijn verdervend wapen in zijne hand, om daarmee de stad te slaan. (vs. 5).

En ziet, zes mannen kwamen van de weg der Hoge poort, die gekeerd is naar het noorden, van de noordpoort van het bovenste (Jer. 36:10) of het priesterlijke voorhof af, en elkeen met zijn verpletterend wapen in zijne hand; en één man in het midden van hen, een zevende, als hun legeraanvoerder (Joz. 5:14), was met linnen bekleed, en eens schrijvers inktkoker (Pred. 6:4) was aan zijne lenden 1) in de gordel aan de heup (Jer. 13:11); en zij kwamen in tot in het midden van het priester-voorhof, en stonden bij het koperen altaar (Hoofdst. 8:4).

Het is onze Hogepriester, die met heerlijkheid bekleed is, want dat werd betekend door het fijne linnen. Als Profeet draagt Hij des schrijvers inktkoker, het boek des levens is het boek des Lams; de grote dingen der Wet en des Evangeliums, welke God voor ons beschreven heeft, zijn van Zijn geschrift, want het is de Geest van Christus, die in de schrijvers der Schriftuur tot ons getuigt en de Bijbel is de openbaring van Jezus Christus.

En de heerlijkheid des Gods van Israël hief zich op van de Cherub, waarop Hij was, de Schechina begaf Zich uit het allerheilige, waar zij boven de Cherubim haren troon had (1 Kon. 8:12), tot de dorpel van het huis, 1) om van hier, de ingang van de tempel, hare bevelen uit te delen (Num. 14:10; 16:19); en Hij riep tot de man, die met linnen bekleed was, die des schrijvers inktkoker aan zijne lenden had.

Hiermee wil God aanduiden, dat Hij Zijn volk, Zijn huis zou verlaten en als Rechter optreden over Zijn volk.

Zolang de Heere nog in het midden van Zijn volk woonde, Zijn vriendelijke Aangezicht over Zijn volk liet lichten, was er nog hoop op behoud en redding; maar als God Zijn volk verlaat en Zich terugtrekt, is redding onmogelijk en het verderf gewis.

En de HEERE zei tot hem: Ga door, door het midden der stad; door het midden van Jeruzalem, en teken een teken, een Tau, in de vorm van een kruis (Matth. 27:31), op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden (Openb. 7:1 vv. 2 Petr. 2:7 vv. Pe).

Maar tot die anderen de zes mannen (vs. 2), zei Hij voor mijne oren: Gaat door, door de stad achter hem, en slaat! ulieder oog verschone niet, en spaart niet.

Doodt ouden, jongelingen, en maagden; en kinderkens, en vrouwen, tot verdervens toe, allen geheel en al dood, maar genaakt aan niemand, op denwelken het teken (vs. 4) is, en begint van Mijn heiligdom (1 Petr. 4:17). En zij begonnen van de oude mannen, die voor het huis waren, met de 25 (Hoofdst. 8:16).

En Hij zei tot hen, als zij zich naar het buitenste voorhof wendden, om de klagende vrouwen (8:14) en de zeventig oudsten (8:11) te slaan: Verontreinigtzonder enige bedenking het huis, en vervult de voorhoven met verslagenen, want het gehele heiligdom is de ondergang gewijd, gaat vervolgens henen, wanneer gij uw werk aan het heiligdom (vs. 6) hebt volbracht, uit naar de stad, om ook daar te doen waartoe gij geroepen zijt. " En zij gingen, om hier op eens het bericht over hun gehele werkzaamheid te geven, henen uit en zij sloegen in de stad.

De zes mannen in vs. 2 kunnen slechts engelen in mensengedaante zijn, welke zij moeten aannemen om voor de Profeet zichtbaar te zijn; want alleen zo passen zij als gevolg van de in linnen gekleden, die volgens zekere gronden geen ander is dan de Engel des Heeren (Gen. 16:7; 18:2, 9 vv. 17 vv. 19:17 vv. De mannen komen van het noorden, omdat van daar de aardse vijanden moesten komen, waarvan zich de eigenlijke factoren, de hemelse machten als van hun werktuigen bedienen (Hoofdst. 1:4 Jer. 1:14). De kleding van de enen in linnen is die van de aardse hogepriester (Lev. 16:4, 23), maar de Engel des verbonds (Mal. 3:1) is de hemelse Hogepriester, die in Zach. 1:12 de voorbede voor het verbondsvolk voordraagt, en wien de Heere daar goede troostvolle woorden antwoordt. Men heeft echter de in linnen gekleden, niet alleen geroepen tot het werk der redding van de vromen, niet te denken als in tegenstelling tegen de 6 dienaren der gerechtigheid staande. De bescherming der vromen is zijn privilegium maar ook het werk der wraak staat onder zijn presidium. De zes moeten als hem onvoorwaardelijk ondergeschikten het werk der verwoesting alleen volgens Zijne opdracht en onder zijn gezag volvoerende, beschouwd worden. Hij heeft een schrijfgereedschap aan zijne heup (de oosterlingen dragen nog heden veel het schrijfgereedschap aan de gordel aan de zijde). Het dient, om de voorhoofden der verkorenen te tekenen; het is alleen de vraag, of het tevens dient tot inschrijving in het boek des levens, waaraan in Ex. 32:32 gedacht wordt. Waarschijnlijk is dit zeker, vooral om de hoofdplaats Jes. 4:3. Diensvolgens zal het inschrijven in het boek des levens als het oorspronkelijke moeten worden beschouwd, de tekening der voorhoofden als van die plaats, waar het teken het gemakkelijkst wordt gezien, alleen als een gevolg.

Een teken aan hand of voorhoofd ingeprikt of ingebrand, diende oudtijds dikwijls om een knecht of lijfeigene als eigendom zijns meesters te doen kennen. Zulk een teken (zegel of

merk) komt in apocalyptische taal dikwijls voor om de knechten Gods en ook in tegengesteld geval de knechten van de antichrist aan te duiden. Voor de knechten Gods dient zodanig teken om hen voor het strafgericht te behoeden (Openb. 8:3-8), voor de knechten van de Antichrist (zie Openb. 13:16, 17; 14:9, 11). Men heeft gevraagd, welk het herkenningsteken kan geweest zijn, dat de Heere de Zijnen aan het voorhoofd heeft doen schrijven. Maar vermits de ganse handeling zinnebeeldig in het gezicht geschiedt, om aan te duiden dat de Heere de Zijnen kent, zo heeft dergelijke vraag gene waarde. Al het belang, dat zij voor Christenen heeft kunnen bezitten, is daaruit geboren, dat men heeft gemeend, dat dit teken het kruis zou geweest zijn en dat daarin ene profetie zou zijn gelegen geweest van het teken des kruises tot herkenningsteken der Christenen, dat op het verlossend sterven van Christus heenwijst. Deze mening wordt daardoor gestaafd, dat het Hebr. woord voor teken hij Ezechiël Tav is, maar dit woord ook de Hebr. Tau aanduidt, die in het Fenicisch alphabeth en ook op de Joodse munten de gedaante van een kruis heeft, waarvan de Grieken en Romeinen de vorm van hun T. ontleend hebben. Hoe weinig zich nu hieruit laat bewijzen dat Ezechiël hier waarlijk aan dit teken zal hebben gedacht, zo blijft desniettemin deze omstandigheid opmerkelijk voor de opmerkzamen beschouwer van de wegen Gods, wiens raad het alles te weeg brengt en bepaald heeft. Sedert Tertullianus hebben de Christelijke kerkleraars hieraan dan ook gehecht.

De Heilige Geest is eigenlijk het ware zegel en teken, waarmee de gelovigen door God worden getekend, en vervolgens het kruis, zolang zij nog in de strijdende kerk zijn.

Wanneer ons Petrus het geduld van Lot aanbeveelt, zegt hij, dat zijn hart gekweld is, zolang hij in Sodom leefde; hij kon als een enkele, die daarenboven nog vreemd was, de geheel verdorvenen niet tot nadenken brengen, maar hij werd bij de schandelijkheid van zovele gruwelen niet verhard, maar zuchtte steeds voor God en was in bestendige treurigheid. Daarentegen is het zeker een bewijs van grote slaperigheid, wanneer wij zien, dat de heilige naam Gods wordt veracht, en men toch van gene smart wordt aangegrepen. Het is daarom geen wonder, wanneer wij in de straffen van die zonden begrepen worden, die wij door ons toezien voeden; want die vermaning mag wel in het oog worden gehouden, dat de ijver voor het huis Gods ons moet verteren en de smadingen dergenen, die God smaden, op ons vallen.

Het tekenen, de symbolische uitdrukking der waarheid, dat God in grote gerichten over de Zijnen de beschermende hand Zijner genade houdt, en de godzaligen uit de verzoeking weet te verlossen (2 Petr. 2:9), beveiligt niet tegen elk deel verkrijgen van aan het Goddelijk gericht dat zou met het wezen der Goddelijke gerechtigheid niet overeenstemmen, daar ook de uitverkorenen door het heersende bederf dikwijls worden besmet (Jes. 6:5); het verzekert alleen tegen het weggesleurd worden met de bozen (Ps. 28:3), tegen een kwaden dood, en alles wat met de regel in tegenspraak zou zijn: "dengenen, die God liefhebben moeten alle dingen medewerken ten goede (Rom. 8:28). Een voorbeeld dezer symbolische profetie hebben wij in Jeremia, die bij de inneming der stad in het leven bewaard werd.

De ouden gaan de jongen in het oordeel voor, omdat zij de jongeren niet in het goede voorbeeld zijn voorgegaan (2 Kron. 36:17).

Bij het huis Gods te staan is een zalige, ook veilige stand, maar ook de gevaarlijkste stand, wanneer het huichelarij is-ja in dit geval is de godsdienst geen bliksemafleider, maar wat de boom in het onweder is, die daar onder zijn worden zeker getroffen.

Het geschiedde nu, als zij hen geheel geslagen hadden, in de eerste plaats in de tempel, de plaats waar ik hun doden mede kon aanzien, en ik aan al degenen, die zich in het heiligdom bevonden (vs. 6) alleen overgebleven was, dat ik op mijn aangezicht viel en riep en zei: "Ach Heere HEERE! zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven, met Uwe grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem? 1)

Hij sprak als iemand, die het verderf ter nauwernood ontkomen was, en zulke aan Gods goedheid, niet aan Zijne verdiensten toeschrijvende. De beste heiligen moeten zichzelf verplicht rekenen aan de sparende barmhartigheid, dat zij niet verteerd zijn. En wanneer verwoestende oordelen voor de deur zijn en menigten door deze gevallen, moet het ene grote gunst gerekend worden, indien ons leven ons tot een buit wordt gegeven, want wij hadden rechtvaardiglijk kunnen omkomen, met degenen, die omkomen.

Ezechiël voelt zich geheel verslagen om de oordelen Gods die zijn volk treffen. Hij voelt zijn eigen onwaardigheid, maar daardoor wordt bij als gedrongen om voor zijn volk in de bresse te treden. De beste pleiters voor land en volk zijn zij, die zich met de zonde en schuld van land en volk solidair weten. Waar God hen spaarde, daar leerden zij pleiten op de ontfermende genade Gods.

Toen zei Hij tot mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is gans zeer groot, en het land is met bloed vervuld, en de stad is vol van afwijking; want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en de HEERE ziet niet. 1) (Hoofdst. 8:12 en 17).

Dit laatste heeft dezelfde betekenis als Hoofdst. 8:12. De goddelozen zeggen hiermee ronduit, dat de Heere het niet ziet en de Heere het niet hoort. Daarom is het land vol afwijking, vol Godverlating, en daarom zal de Heere niet verschonen. Hij zal gerechtvaardigd worden ook in de uitvoering van Zijne oordelen, gelijk Hij verheerlijkt wordt in de oefening Zijner barmhartigheid.

Als de Profeet zegt dat er niemand overgebleven is, dan wil dit niet zeggen dat er geen overgeblevenen zijn, maar dat dit getal zeer klein is. Als toch de man met linnen bekleed, in naam van al de zeven zegt dat Hij heeft uitgevoerd, wat Hem geboden is, de ligt daarin opgesloten, dat Hij geslagen heeft, die niet met het teken des kruises waren begiftigd.

Daarom ook, gelijk reeds meermalen is gezegd (Hoofdst. 7:4, 9; 18:8), wat Mij aangaat, Mijn oog zal niet verschonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal hunnen weg op hun hoofd geven (vgl. Jer. 10:1).

En ziet, de man, die met linnen bekleed was, aan wiens lenden de inktkoker was (vs. 2), bracht bescheid weer, als hij opdat ogenblik met de zes mannen van het slaan in de stad

terugkeerde (vs. 7, zeggende: Ik heb gedaan, gelijk als Gij mij geboden hadt (vs. 3 vv.); de tekening (vs. 4) kon echter alleen op ene voor mensenogen onkenbare wijze geschieden.

In vs. 7 is het bericht over hetgeen de zes volvoerders van het gericht deden, als op eens gegeven, zo als wij dit ook in de verklaring hebben aangemerkt. De Profeet gaat nu tot dat oogenblik terug, dat het slaan voor zijne ogen, d. i. in de tempel zelven of zijn binnenste of buitenste voorhof ten einde is, en nu het slaan daar buiten in de stad zou plaats hebben. Hier in de tempel is niemand met het teken voorzien, zij allen, die daar waren, verslagen, en hij alleen is slechts overig. Dat ook hij, hoewel bestemd om gespaard te worden, toch met het teken niet is voorzien, verwondert hem niet, want eensdeels komt hij als Profeet, die het gezicht aanschouwt, alleen als toeschouwer, niet als deelnemer van het gericht in beschouwing, en aan de andere zijde behoort hij toch voor zijn persoon niet meer tot de inwoners van Jeruzalem en tot de priesters in de tempel, maar tot de reeds weggevoerden. Dat nu bij dit aangrijpen van het heiligdom (vs. 6) in het geheel gene verschoning kon plaats hebben (zich zelven rekent hij verder niet), doet hem vrezen voor de stad, dat ook hier alles zal worden nedergehouden. Hij begint op gelijke wijze met de Heere te onderhandelen als Abraham bij het gericht over de steden van het Siddimdal (Gen. 18:22 vv.). Hij noemt de bewoners van Jeruzalem en het land van Juda, "het overblijfsel van Israël. " Zij zijn inderdaad ook de overgeblevenen of de verschoonden van de gerichtten, die tot hiertoe plaats hadden. 1) in betrekking tot het gehele volk, want na de verdelgung der 10 stammen is alleen Juda met Jeruzalem overig; 2) maar ook ten opzichte van Juda zelf, want met deze heeft reeds tweemaal ene deportatie plaats gehad, de ene in het jaar 606, de tweede in het jaar 598 v. C. Wat nu Ezechiëls voorspraak op zichzelf aangaat, vindt hier Lavaters opmerking ene plaats: "hoe wreed ook de Joden de Profeten mochten voorkomen om hun dreigingen en strafpredikatiën, zo waren zij toch niet minder hun vrienden, daar zij voor hun volk niet alleen nauwlettend hadden zorg gedragen, maar ook ernstige voorbede hadden gedaan-zo Mozes, Samuël, Jeremia. " Wij zouden ons echter kunnen verwonderen, dat hij in 't geheel gene opheldering ontvangt of en hoevele de man in linnen en met het schrijfgereedschap aan zijne zijde met het teken aan hun voorhoofd heeft kunnen voorzien, dat hem op zijne voorspraak zelfs geen vertroostend woord ten deel werd, het gehele antwoord des Heeren integendeel zo is, als of allen te zamen tot verdelgung bestemd waren. Dit heeft zeker zijne goede reden. Dezulken, die het teken moesten ontvangen, die zich namelijk niet alleen voor het kwaad hebben gewacht, maar die zuchten en jammeren over alle gruwelen, die te Jeruzalem en in het land plaats hebben (vs 4), waren er slechts zeer weinigen, en ook aan deze kan het deel hebben aan het gericht alleen in de boven ontwikkelden zin worden bespaard. terwijl in de algemenen zin, in het slaan der 6 mannen in zich sluit, het gericht ook hen moet treffen. Tevens ligt ook in het zwijgen over ene werkelijke tekening met de Tav ene middelijke aanwijzing, dat de eigenlijke redding, die door het kruis van Christus nog niet aanwezig is, dat de eeuwige verlossing nog niet is gevonden, maar nog ene zaak der toekomst is. Slechts deze is voor het gericht der profetie aanwezig, daar door deze de toekomstige redding zal worden bewerkt, namelijk in Hem, die aan het slot van Zijn woord vermeldt: "Ik heb gedaan, gelijk als Gij Mij geboden hadt, " het zal niet missen, of Hij zal te Zijner tijd de eeuwige verlossing aanbrengen. Het gehele voorval moet dus worden opgevat naar hetgeen in 1 Petr. 1:10 v. wordt gezegd.

HOOFDSTUK 10.

GEZICHT VAN GLOEIENDE KOLEN EN VAN DES HEEREN HEERLIJKHEID.

IV. Vs. 1-22. Ezechiël krijgt ook een tweede bedrijf van het gevolg in een gezicht te aanschouwen, hoe namelijk de stad met vuur zal worden verbrand en God Zijnen tempel zal verlaten. Het gezicht begint met dezelfde verschijning hier in het voorhof der priesteren aan de zuidzijde van het brandoffer-altaar, welke zich aan de Profeet vóór meer dan een jaar bij zijne roeping aan de wateren van dan Chebar vertoond heeft; de troonzetel boven de hoofden der Cherubim is echter ledig, hier toch moet openbaar worden, dat deze troonzetel wordt ingenomen door Hem, die boven de Cherubim in het Allerheilige Zijnen troon had. De heerlijkheid des Heeren treedt dan ook van daar uit op de drempel des huizes, en geeft de man in linnen bevel tussen de Cherubim dier verschijning vuur weg te nemen, en het verbranden der stad met wezenlijk vuur te volbrengen. Maar daarna, terwijl de heerlijkheid des Heeren van de drempel des huizes zich verheft op de troon boven de Cherubim, zetten dezen zich met het raderwerk in beweging, om het verlaten van de tempel van de zijde der heerlijkheid des Heeren te bewerken.

Daarna zag ik, wederom lettende op de openbaring Gods (Hoofdst. 8:4), en ziet boven het uitspansel, hetwelk was over het hoofd der Cherubs (Hoofdst. 1:22), was als een saffiersteen, en die steen was als de gedaante van de gelijkenis eens troons; en Hij, de HEERE, verscheen op dezelve 1) boven de Cherubim en de hemel, die boven deze was (1:26).

God heeft aan de Joden willen betuigen, dat Hij niets meer gemeens had met hen, dewijl Hij voornemens was de tempel te verlaten en vervolgens de gehele stad door brand te vernielen. Maar opdat deze dreiging de Joden niet koud zou laten, daarom wordt de vreselijke Majesteit Gods voorgesteld, welke zelfs bij de gevoelloze vrees zou instorten.

De Profeet spreekt niet van de gestalte des HEEREN. Hij beschrijft de gestalte Gods niet, maar Hij spreekt alleen van de gelijkenis des troons. Hij ziet de Allerhoogste verschijnen op de troon en aanschouwt aldus Zijne heerlijkheid.

En Hij, de Heere, die hier niet eveneens als in Hoofdst. 1:26 vv. op de troon zat, maar als in Hoofdst. 9:3 op de drempel aan het huis stond, sprak tot de man, bekleed met linnen, en Hij zei, toen deze hem het bericht in Hoofdst. 9:11 had gegeven: Ga in tot tussen de wielen, tot onder de Cherub 1) (Hoofdst. 1:15 vv.), en vul uwe vuisten met vurige kolen van tussen de Cherubs (Hoofdst. 1:13), en strooi ze over de stad; en hij, de man in het linnen, ging in tussen de raderen onder de Cherub op de vs. 6 en 7 genoemde wijze, voor mijne ogen.

In plaats van de levende wezens stelt hij nu de Cherubim. Het is echter niet twijfelachtig of die levende wezens, waarover Hij te voren heeft gesproken, zijn Cherubim geweest. Maar dewijl nu het visioen in de tempel wordt waargenomen, begint God Zijn knecht gemeenzamer te openbaren wat te voren te duister was. Hij nu had aan de rivier Chebar vier levende wezens gezien, dus in een profane landstreek. Waar dus de ballingen, Joden en Israëlieten, verre van de tempel waren, is het niet te verwonderen, indien Hij aan Zijn

Profeet niet zo bepaald verscheen, evenals Hij het nu doet, waar deze in de tempel is overgebracht. Ofschoon nu de Profeet de plaats niet verwisseld heeft, scheen hij echter niet te vergeefs naar Jeruzalem te zijn overgebracht om te zien wat in de tempel plaats had. Dit is de reden waarom hij nu Cherubim noemt, die hij vroeger eenvoudig levende wezens heeft geheten.

Die Ezechiël in Hoofdst. 1:5 vv. als dieren of levende wezens heeft voorgesteld, noemt hij nu Cherubim; want door het hier voor ons liggende gezicht is hem duidelijk geworden dat die dieren of levende wezens dezelfde zijn als de Cherubim boren de Arke des verbonds in het Allerheilige des tempel, (Hoofdst. 9:3), en in vs. 15, 20 en 22 drukt hij er uitdrukkelijk op, dat hij nu eerst deze kennis heeft verkregen. Wel wist hij het reeds, dat hij de heerlijkheid des Heeren had gezien, toen hij bij zijne roeping de verschijning aan het water van de Chebar had (1:28); hoe echter deze heerlijkheid in verhouding stond tot die, welke boven de Cherubim in het heiligdom haar troon had (Ex 25:22. Lev. 16:1. 1 Kon. 8:10 vv.), die vraag kon hij in zijne eigenschap als Profeet, als verkondiger van de Goddelijke openbaring zelf niet oplossen, al vermoedde hij die. Eerst moest hem in een gezicht worden getoond, dat de heerlijkheid des Heeren hare rustplaats boven de Arke des verbonds had verlaten en van daar heenging, om zich naar het land der ellende, tot de gevangenen aan de Chebar te begeven en van daar uit haar verder werk te volbrengen. Eigenlijk is, dat heengaan reeds geschied: want aan de wateren van de Chebar heeft de Profeet eerst de heerlijkheid des Heeren aanschouwd (Hoofdst. 1); van daar heeft zij hem in de voorhof des tempels geleid, toen des Heeren hand hem naar Jeruzalem ontvoerde (Hoofdst. 8), aan het huis kenbaar gemaakt (Hoofdst. 9:3), is van hare rustplaats reeds opgestaan en als het ware tot heengaan gereed. De reden daarvan is de Profeet vooraf duidelijk gemaakt, doordat hij in Hoofdst. 8:5 vv. de gruwelijke ontwijding des tempels tot in zijn binnenste diepten in de gehelen omvang heeft mogen aanschouwen. Nu wordt hem ook getoond, dat het met het in Hoofdst. 9 aanschouwelijk voorgestelde gericht over het volk in de tempel en in de stad niet genoeg is, maar dat de stad zelf in vuur zal opgaan en het heiligdom zelfs aan de verwoesting zal worden prijs gegeven. Het stoffelijk vuur, dat de stad doet afbranden wordt door de Chaldeënen veroorzaakt; zij zijn het, die de verwoesting van Jeruzalem te kreeg brengen, doch achter hen stond een ander, dat is God, die de Zoon het gehele oordeel heeft overgegeven (Joh 5:22 vv.). Deze waarheid wordt voorgesteld door de medegedeelde in vs. 2, en zeer juist maakt de Tübinger Bibel hier de opmerking: "Christus, de Messias is niet alleen Rechter geweest in de laatste verwoesting van Jeruzalem, maar ook in de eerste." Wat de ene omstandigheid aangaat, dat Ezechiël op de Profeten Jesaja en Jeremia volgt, zo schrijft Baumgarten: Gelijk Jesaja de roeping heeft, het woord van Jehova tot Israël te brengen in een tijd, toen de noodzakelijkheid van het over hen besloten gericht der ballingschap openlijk was gebleken, en Jeremia het profetenambt waarnam toen deze grote en vreselijke omkering over de stad Jeruzalem en het huis van David kwam, zo heeft Ezechiël de roeping om het weerspannige huis van Israël in zijn duizendjarigen beproevingsstijd in de woestijn der heidenen persoonlijk in te leiden." Wat de tweede omstandigheid aangaat, dat bij onzen Profeet de dode figuren der Cherubs bij de arke des verbonds (Ex 25:18 vv.) tot levende wezens zijn gemaakt, zegt Coccejus: "God woont dus niet in eigenlijken zin tussen de Cherubim, waarin geen leven is, gene geestkracht, gene beweging, maar tussen de Cherubim, d. i. die levende zijn, die ogen hebben om te zien, die het licht der waarheid en het vuur der liefde in zich hebben, dus God verheerlijken; waar dat

geschiedt, daar is Gods woning, Zijn heilige tempel, Zijne heerlijke tegenwoordigheid. " Het Bijbelwerk van Bunsen merkt op: "De tijd der geestelijke erkenning en verering van God nadert nu; wat in Joh. 4:21 niet lang vóór de verwoesting van de tweeden tempel werd verkondigd, daarvan vinden wij hier reeds een voorgevoel. " .

De Cherubs nu, wier hoofd ik volgens vs. 1 onder de kristallijnen hemel zag, en op deze een troon als van saffier, stonden ter rechter zijde van het huis, aan de zuidoostzijde van de tempel, enigzins ten zuiden van het brandofferaltaar, als die man inging; (vs. 2 en ene wolk vervulde het binnenste voorhof, terwijl de wolk, die in Ex. 40:34 en 35 van de eigenlijke heerlijkheid des Heeren moet worden onderscheiden, het voorhof nog vervulde.

Toen hief zich de heerlijkheid des HEEREN, de in het Allerheilige boven de Arke des verbonds tussen de Cherubim haar troon had, even als in Hoofdst. 9:3, omhoog van boven de Cherub, op de dorpel van het huis; en het huis werd door de wolk, welke eerst in het voorhof verscheen, maar vervolgens de heerlijkheid des Heeren als uit de tempel afhaalde, vervuld met ene wolk, en het voorhof was, als dat afhaken volbracht was, vol van de glans der heerlijkheid des HEEREN,

die nu weer met de wolk verenigd was, zo als toen de tabernakel werd opgericht (Ex. 40:35).

Niets is klaarder dan dat God is, niets duisterder dan wat Hij is. God bedekt Zich met een licht en nochtans maakt Hij ten onzen opzichte de duisternis tot Zijn tente. God nam bezit van de tabernakel en tempel in een wolk, maar zij zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht.

En het geruis van de vleugelen der Cherubs, dat in de vs. 1 beschrevene verschijning geschiedde als ter begroeting van Hem, die op de troon boven hen wilde plaats nemen (vs. 18), werd gehoord tot het uiterste voorhof, als de stem des almachtigen Gods, wanneer Hij spreekt.

Deze drie verzen breken de zamenhang af en dienen tot aanvulling van hetgeen in vs. 1 vv. slechts kort en voorlopig is bericht. Daar wordt dezelfde verschijning als in Hoofdst. 1:4-28 vermeld, maar op de troon was niet zittende: één van gedaante als een mens (1:26), maar de troon was nog ledig. Het wordt echter voorbereid, dat Hij, wien de troon toekomt, dien inneme, terwijl de heerlijkheid des Heeren uit het binnenste des tempels zich verwijdt. Nog komt zij niet verder, dan tot aan de drempel des huizes, want vandaar geeft zij in vs. 2 haar bevel aan de man in linnen. Vervolgens echter, als het bevel is volbracht en de verschijning der Cherubim uitvoerig in hare overeenkomst met die in Hoofdstuk 1:5-21 is beschreven (vs. 6-17), wordt in vs. 18 het zich nederlaten boven de Cherubim, die zich reeds ten aftocht hebben gereed gemaakt, bericht. Bij Jozua 3:6 hebben wij opgemerkt, hoe de wolkkolom, welke de kinderen Israëls door de woestijn geleid heeft, dit uiterlijk teken van 's Heeren tegenwoordigheid sedert de intocht in het beloofde land niet meer voorkomt. Eerst in 1 Kon. 8:10 vv. bij de inwijding van de tempel werd weer ene wolk opgemerkt, om te kennen te geven, dat de Heere weer van het Allerheilige des tempels bezit nam, en dat daar werkelijk Zijne heerlijkheid zou wonen; hier gaat zij echter met de heerlijkheid des Heeren verenigd

van de tempel heen, om op deze wijze niet weer te keren, want, zo als wij weten (1 Kon. 8:12. 2 Kon. 25:17 en Ezra 6:15) ontbrak aan de tweeden tempel, aan dien van Zerubbabel, zowel de arke des verbonds als de Schechina. Een later terugkeren wordt echter bij onzen Profeet in Hoofdst. 43:1 vv. voorzien, en wel van dezelfde zijde af, naar welke in het voor ons liggend hoofdstuk de aftocht plaats heeft (vs. 19), namelijk van de oostzijde af, hetgeen in Openb. 16:12 vv. wordt vervuld.

Het geschiedde nu, als Hij, de Heere, die op de drempel van het huis stond (vs. 4), de man bekleed met linnen, zo als in vs. 2 is meegedeeld, geboden had deze gewichtige woorden, zeggende: Neem vuur van tussen de wielen, van tussen de Cherubs, dat hij, gelijk in vs. 2 reeds voorlopig is meegedeeld, inging en stond bij een rad of het raderwerk (vs. 9 vv.)

Dit wijst aan, dat het een heilig vuur is, d. i. dat het vuur van Gods toorn rechtvaardig en heilig is. De oordelen Gods over land en volk, zijn de oordelen van een heilig en rechtvaardig God. Lang heeft God geduld gehad, lang heeft hij land en volk gedragen. Het vuur der verzoening heeft men versmaad en daarom zal het vuur des gerichtts de stad verwoesten.

Toen stak een Cherub, tot welken hij gegaan was, namelijk die met het hoofd als een stier (vs. 14), zijne hand uit van tussen de Cherubs, die zijner handen, die naar de binnenzijde der Cherubs was gekeerd, tot het vuur, hetwelk was tussen de Cherubs (Hoofdst. 1:13), en nam daarvan en gaf het in de vuisten desgenen, die met linnen bekleed was; die nam het en ging uit de tempel, om verder te doen wat hem was bevolen, namelijk om de kolen, die hij in de handen had, over de stad te strooien (vs. 2).

Het te voorschijn halen der kolen uit het midden tussen de Cherubim drukt de gedachte uit, dat het vuur, hetwelk Jeruzalem zal verbranden, van het vuur des toorns uitgaat.

Het naderen van de op priesterlijke wijze in linnen gekleden geeft volgens de voorstelling van de Profeet niet alleen iets, dat aan het ingaan des hogepriesters in het allerheilige op de groten verzoendag herinnert, maar waar het vuur van Gods toorn hem wordt overhandigd, een opmerkelijke Christologische betekenis, waarbij de houding der eeuwigheid in het vreselijk oogenblik, de grootste eenvoudigheid der handeling imponeert (Deut. 18:16 vv.).

Het verbranden der stad wordt niet verder geschilderd; het heeft na Ezech. 11:23 zijne plaats, dewijl eerst daar de heerlijkheid des Heeren de stad geheel verlaat, en de Profeet kon het niet beschrijven, daar hij volgens 11:24 op dien tijd uit Jeruzalem was weggevoerd.

Want, om hier aan het mededeelde in vs. 6 vv. ene nadere beschrijving van de in vs. 1 slechts kort vermelde verschijning te verbinden, er werd gezien aan de Cherubs de gelijkenis van eens menschen hand onder hun vleugelen, wel aan elk hun vier zijden zulk ene hand (Ezech. 1:8).

Na de schildering van de heerlijke openbaring van de Goddelijke heerlijkheid wordt in vs. en 7 het halen van de kolen vuurs uit de ruimte tussen de raderen onder de Cherubim nader daardoor bestemd, dat een hand der Cherubim de kolen uit het vuur haalde en deze de in het

wit geklede in de hand gaf, en hier in vs. 8 nog nadrukkelijk aangemerkt, dat bij de Cherubim onder hun vleugelen de gelijkenis van een hand te zien was.

Toen zag ik, en ziet, vier raderen 1) waren bij de Cherubs, even als in Hoofdst. 1:15-18; een rad was bij elken Cherub; en de gedaante der raderen was als de verf van een turkooissteen.

Merkt hier op, dat God meer gebruik maakt van de dienst der Engelen in de regering dezer beneden wereld en verder dat alle de bewegingen der Voorzienigheid en alle de diensten der Engelen, onder de regering van de groten God zijn. Zij zijn allen vol ogen, die ogen des Heeren, welke de ganse aarde doorlopen en waarop de Engelen altoos een oog hebben.

En aangaande hun gedaanten, die vier hadden enerlei gelijkenis, ieder had namelijk een dubbel rad, en het had het uiterlijk gelijk of het ware geweest een rad in het midden van een rad.

Als die gingen, zo gingen deze ten gevolge hunner bijzondere inrichting, op hun vier zijden, naardat zij zich naar zuiden of noorden, naar oosten of westen hadden te wenden; zij keerden zich niet om, als zij gingen; maar de plaats, waarhenen het hoofd des Cherubs zag, die de richting bepaalde, die volgden zij na; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

Hun ganse lichaam nu, namelijk der Cherubim, en hun ruggen, en hun handen, en hun vleugelen, mitsgaders de raderen, waren vol ogen rondom; die vier hadden hun raderen.

De werkzaamheid uitgaande van de Cherubim, benevens de raderen in vs. 6 vv. geeft de Profeet aanleiding, ze hier nader te beschrijven. Van hen wordt gezegd, dat zij handen hadden, daar de hand bij de handeling was werkzaam geweest; dan volgt de beschrijving der raderen, dewijl van hun plaats het vuur was genomen. Deze beschrijving komt in hoofdzaak met Hoofdst. 1 overeen, maar is toch geen blote herhaling van hetgeen reeds daar gezegd is. De bijzondere punten werden nu zo gerangschikt en de bijzonderheden in zoverre aangevuld als de zamenhang met dat punt het vordert, waarop het hier aankomt, en dat is het voortgaan der verschijning van het binnenste voorhof naar het oosten, of de aftocht van 's Heeren heerlijkheid eerst uit de tempel naar de oostpoort (vs. 19) en vervolgens uit de stad naar de Olijfberg (Hoofdst. 11:23). Bij hetgeen in Hoofdst. 1:18 over de raderen reeds is gezegd, komt nu nog de gewichtige bijvoeging, dat de Cherubim aan hun gehele lichaam, rug, handen en vleugels ingesloten, met ogen bedekt waren. In vs. 13 gaat de beschrijving in een verhaal over. de raderen wordt toegeroepen om hun wat naam betekent ook te doen; zij moeten draaien of rollen, zich rollend voortbewegen; also wordt het teken gegeven om op te breken. Dien overeenkomstig wordt dan in vs. 15 de verheffing der Cherubim bericht, deze verheffing echter in vs. 14 door terug te keren tot de beschrijving voorbereid; nadat zij echter bericht is, wordt wederom de beschrijving in vs. 16 en 17 opgenomen, en daarna het verhaal in vs. 18 en 19 voortgezet, om hieraan ene beschouwing in vs. 20, 22 vast te knopen.

Aangaande de raderen, elk een van deze werd voor mijne oren genoemd: Galgal, 1) d. i. zo als wij in onze taal zouden zeggen: draai, draai, wend u om, ga voort.

Beter: Aangaande de raderen, hun werd voor mijne oren toegeroepen: Galgal d. i. draai. Hiermede wordt aan de raderen en daarmee aan de Cherubim bevel gegeven om te volbrengen wat hun werd opgedragen, maar hiermede wordt ook aangeduid, dat wat uitgevoerd zal worden, is de last, dien God gegeven heeft.

En elk een der vier dieren of levende wezens, zo als zij in Hoofdst. 1:8 vv. werden genoemd, had, gelijk reeds daar is meegedeeld, vier aangezichten; het eerste aangezicht was het aangezicht eens Cherubs 1) (volgens Hoofdst. 1:10 een os of stier), en het tweede aangezicht was het aangezicht eens mensen, en het derde het aangezicht eens leeuws, en het vierde het aangezicht eens arends.

De verwisseling van het aangezicht van een os met dat van de Cherub is niet aan een schrijffout toe te schrijven, gelijk sommigen menen, maar heeft o. i. zijn reden in de geestelijke betekenis van die levende wezens. Niet het aangezicht van de leeuw of van de arend, of van de mens wordt verwisseld maar dat van de os, dewijl laatstgenoemd dier het beeld is der dienende werkzaamheid. Ook de Cherubim waren dienende wezens en daarom heeft God hem nu het aangezicht van een Cherub getoond.

En die Cherubs hieven zich omhoog, als het bevel in vs. 13 aan de raderen was gegeven; dit, wat hier Cherub heet, was even het dier, dat ik bij de rivier Chebar gezien had (Hoofdst. 1:3 vv.).

Men herinnere zich nu wat in Hoofdst. 1:19-21 van de vier dieren gezegd werd, en schrijve hier voor dieren het woord Cherubim, zo klinkt het: en als de Cherubs gingen, zo gingen die raderen nevens dezelve, en als de Cherubs hun vleugelen ophieven, om zich van de aarde omhoog te heffen, zo keerden zich diezelfde raderen ook niet om van bij hen, maar hieven zich eveneens op.

Als die stonden stonden deze, en als die opgeheven werden, hieven zich deze ook op: want de Geest der dieren was in hen, en zo had dan het in vs. 16 gemelde opstijgen der Cherubim dadelijk het zich omhoog heffen der in rollende beweging gezette raderen (vs. 13) ten gevolge.

Toen ging de heerlijkheid des HEEREN van boven de dorpel des huizes weg 1), waarin zij (vs. 4) was getreden en van waar zij hare bevelen (vs. 2 en 13) had gegeven, en zij zette zich neer op de troon (Hoofdst. 4:1), en stond boven de Cherubs.

Hier leert de Profeet wat het voornaamste is in dit visioen, dat God uit de tempel is getreden. Wij weten met hoe groot vertrouwen de Joden zich beroemd hadden, dat zij veilig waren en behouden onder de hoede Gods. Dewijl nu de belofte gegeven was, dat de tempel de rustplaats Gods zou zijn, waar Hij zou wonen, meenden zij dat het niet zou kunnen geschieden, dat God van hen heenging. Zo hadden zij overmoedig gezondigd en waar zij God

verre hadden verworpen door hun zonden, daar wilden zij toch zich als het ware onverwinnlijk achten. Deze dwaasheid wordt bespot bij Jesaja (Hoofdst. 66:1): De hemel is Mijn troon, doch de aarde is de voetbank Mijner voeten, hoe zoudt Gij Mij dan een huis bouwen? God had bevolen dat Hem een tempel zou gebouwd worden en Hij wilde aldaar een aards domicilie hebben. Doch Hij zegt dat dit onnut was. Hoe? Toch waar Hij beloofde in de tempel te zullen wonen, daar wilde Hij Zijn naam zuiver en rein aanroepen hebben. Maar de Joden hadden op allerlei wijze de tempel ontwijfd.

Derhalve meenden zij tevergeefs, dat God daar was ingesloten, dewijl Zijne goedertierenheid niet zo ver ging, dat Hij Zich gevangen gaf aan de Joden, maar dat Hij Zich aan hen als gehoorzamen gaf. Naar waarheid zegt Jesaja, dat dit huis niet kon geschikt zijn tot gebruik voor God, omdat het ontheilgd was. Dit is nu ook de reden waarom de Profeet zegt, dat de heerlijkheid Gods uit het heiligdom was heengegaan. Het was noodzakelijk dat ook de gelovige overtuigd werd, dat God niet langer woonde in de tempel, maar deze als een ijdel schouwspel overbleef, dewijl van daar Zijn heerlijkheid was opgeheven, wijl die plaats door zo vele wandaden was bedorven.

Om derhalve de Joden alle vertrouwen op de bescherming Gods te ontnemen, wordt de Profeet dit visioen getoond. Toen de tempel werd ingewijd konden de Priesters niet staan vanwege de heerlijkheid Gods, en dit was een bewijs dat de Heere God in genade op Zijn volk neerzag; maar waar nu de heerlijkheid des Heeren verdwijnt uit de tempel, is het het bewijs dat de Heere Zijne bescherming; aan het volk onttrekt en het overgeeft in de macht Zijner vijanden.

En, om hier weer op het in vs. 16 verhaalde terug te komen, nadat het in vs. 18 opgemerkte tot voltooiing van het verhaal was bijgevoegd, de Cherubs hieven hun vleugelen op, en verhieven zich van de aarde omhoog voor mijne ogen, als zij uitingen; en de raderen waren, volgens het in vs. 16 vv. medegedeelde, tegenover hen: en elkeen stond aan de deur der Oostpoort van het huis des HEEREN, en de heerlijkheid des Gods Israëls 1) wasnu (nog niet in vs. 1) van boven over hen, en zo had ik de verschijning gezien aan de wateren van Chebar (Hoofdst. 1:26 vv.).

In het oog vallend is, dat hier niet van HEERE maar van de God Israëls sprake is. Dit heeft ongetwijfeld deze betekenis, dat God als verbonds-God van het weerspannig volk in Jeruzalem en Juda heenging, dat volk aldaar Zijne genade en ontferming onttrok. Maar opdat het volk in de ballingschap het zou weten, dat de Heere God de onveranderlijke God was, die Zijn verbond hield en welk verbond onverbrekkelijk was, daarom roept hij in vs. 20 dat het dezelfde God was die hem aan de Chebar was verschenen. Hij zou dan ook Zijn volk niet geheel verlaten, maar het in de ballingschap gelouterde volk weer Zijne genade en trouw doen ervaren.

Dit, deze verschijning der vier Cherubim, is, zo als reeds in vs. 16 is gezegd, het dier, of het beeld der vier dieren, dat ik zag onder de God Israëls, die daarop Zijnen troon had, a) bij de rivier Chebar (Hoofdst. 1:26 vv.), en ik bemerkte nu, dat het Cherubs waren, zo als ik ook reeds omtrent die vier dieren had vermoed.

Ezech. 1:3.

a) Elk een had vier aangezichten, en elk een had vier vleugelen; en de gelijkenis van mensenhanden was onder hun vleugelen; de gedaante was dus daar geheel dezelfde als hier. Nadat echter de heerlijkheid des Heeren de Cherubim in de tempel had verlaten, en Zich op de dieren hier had geplaatst, worden deze dieren uitdrukkelijk verklaard Cherubim te zijn.

Ezech. 1:6, 7; 10:8, 14.

En aangaande de gelijkenis van hun aangezichten, het waren dezelfde aangezichten, die ik gezien had bij de rivier Chebar, hun gedaanten en zij zelve; zij gingen op dezelfde wijze ieder recht uit voor zijn aangezicht henen, zo dat er geen twijfel kon zijn, of beide verschijningen, deze hier in de voorhof des tempels vs. 1 en die daar aan de wateren van Chebar waren één en dezelfde.

De verschijning der Cherubim aan de wateren van Chebar (Hoofdst. 1) voorspelde reeds het uitgaan der heerlijkheid van Jehova uit het Allerheilige, en de overgave der heilige stad. Zij voorspelde tevens voor dengenen, die zich in de ballingschap bevonden, zo als Hoofdst. 11 zal aanwijzen.

Van betekenis is in vs. 20 de benaming: "God van Israël" in plaats van "Jehova", de Heere. Daardoor wordt te kennen gegeven, dat God als Verbondsgod aan het volk van Israël door dit heengaan uit de tempel Zijne genadige tegenwoordigheid onttrok, namelijk aan het weerspannige Israël, dat in Jeruzalem en Juda woonde, niet aan het gehele verbondsvolk; want dezelfde heerlijkheid Gods, die hier voor Ezechiëls ogen in het gezicht de tempel verliet, was toch de Profeet aan de rivier Chebar verschenen, en Hij had zich door zijne roeping tot de Profeet voor Israël geopenbaard als die God, die Zijn verbond houdt, en door het gericht over het verdorven geslacht slechts de goddeloosheid uitdelgen en Zich een nieuw, heilig volk scheppen wil.

HOOFDSTUK 11. GERUSTHEID EN

STRAF DER VORSTEN.

Vs. 1-25. Op dezelfde plaatste, waar de heerlijkheid des Heeren, nadat zij het heiligdom verlaten heeft, op de wagen der Cherubim is heengegaan, heeft thans nog ene andere gebeurtenis plaats. De Profeet door Gods macht daarheen geplaatst, ziet daar 25 mannen en onder deze twee met name genoemde vorsten des volks. Hem worden hun gedachten en raadslagen ten opzichte der toekomst geopenbaard, en nu moet hij wat zij onder elkaar zeggen woord voor woord door zijne profetie wederleggen (vs. 1-12). Door het plotselinge sterven van de enen dezer beide vorsten des volks nog tijdens het ontvangen der profetie moet aan het huis van Israël de zekere vervulling daarvan worden betuigd. Terwijl echter het voorval op de Profeet zulk enen indruk maakt, dat hij zijne vroegere klacht en vraag herhaalt, of dan de Heere het ganse overblijfsel van Israël wilde vernietigen, wordt hem gezegd, welk het ware, tot behoudenis bestemde overblijfsel van Israël is, en welk ene heerlijke toekomst daarvoor bestemd is (vs. 13-21). De heerlijkheid des Heeren verwijdt Zich nu nog verder naar de Olijfberg; de Profeet wordt weer naar zijne woonplaats teruggevoerd, het gezicht verdwijnt voor hem en hij openbaart nu aan zijne medegevangenen, wat hem geopenbaard en gezegd is (vs. 22-25).

Toen hief mij, even als in Hoofdst. 8:3, de Geest op, en bracht mij tot de Oostpoort van het huis des HEEREN, dewelke ziet oostwaarts (Hoofdst. 10:19); en ziet, aan de deur der poort, de plaats der gemeenschappelijke beraadslaging (Gen. 19:1 1), waren vijf en twintig mannen, en in het midden van hen zag ik Jaāzanja (= hij zal door Jehova gehoord worden), de zoon van Azzur (= helper) en Pelatja (= verlossing door Jehova), de zoon van Benaja (= gebouwd op Jehova), vorsten des volks (vgl. Jer. 37:15; 38:4 vv. en 24 vv.).

De 25 mannen zijn de 12 stamvorsten en de 12 hoge koninklijke beambten (1 Kron. 27) met de koning zelve aan hun hoofd, zodat deze 25 eveneens ene vertegenwoordiging zijn van de burgerlijke Overheid in Israël, als de 24 priestervorsten met de hogepriester aan het hoofd in Hoofdst. 8:16 ene vertegenwoordiging der gehele priesterschap vormen.

In de naam van de twee, die nader worden genoemd, en in dien hunner vaders hebben wij de concentratie van hun gedachten. God verneemt (Jaāzanja), de zoon van "helper" (Azzur) helpt" (Pelatja), de Zoon van "God bouwt" (Benaja) en "God dat zijn voortreffelijke namen voor mannen, die zich zaligheid zonder bekering beloven; de juiste tegenstelling, van hetgeen de naam Jeremia (= God werpt neer) doet verwachten. Hoe dreigender het politieke onweder zamenpakte, des te levendiger werd de neiging, om door het kiezen van namen, die zegen verkondigden voor de kinderen, de angst te verdrijven en het geweten tot rust te brengen, dat het tegendeel van die namen doet verwachten.

Men kan ene zinrijke beschouwing daaraan hechten, hoe zodanige mannen door hun misdaden juist het tegendeel zijn geworden van hetgeen hun namen betekenen (vgl. Jer. 20:3); maar het is immers nu ook nog menigeen een naam voert, waaraan hij volstrekt niet beantwoordt.

En Hij, die de Profeten zo bestendig voor ogen staat, dat zijn Hem dikwijls zonder voorafgaande aanwijzing sprekende invoeren, de Heere, zei tot mij: Mensenkind! deze zijn de mannen, die ongerechtigheid bedenken, en die kwaden raad raden in deze stad, hoewel zij menen haar daardoor te zullen helpen.

Want zij zijn het, die zeggen: Men moet gene huizen nabij bouwen: deze stad zou de pot en wij het vlees zijn.

Luther vertaalt volgens Raschi: "het is niet zo nabij, laat ons slechts huizen bouwen; zij is de pot, en wij zijn het vlees", door Schmieder aldus verklaard: "het einde is niet zo nabij als de profeten zeggen, want wij zullen er nog lang wonen. Gelijk het vlees in de pot blijft totdat het gaar gekookt is, zo blijven wij in de stad. Gelijk de pot het vlees bewaart voor het vuur, dat het niet verbrandt, zo zal de stad ons beschermen. " Trotse euvelmoedige redenering, wellicht ook tot beschimping van de profetie van Jeremia van de kokenden pot (Jer 1:13-14) en van de aarden kruik (Jer. 19:10-13).

Men moet, zeiden zij, gene huizen nabij bouwen; deze stad zou de pot en wij het vlees zijn. De zeer akelige toestand, in welken Jeruzalem gedurende de belegering der Chaldeëen, door het vuur van Gods geduchten toorn, komen zou, was de profeet Jeremia vertoond onder het zinneprent van enen ziedenden pot. (Jer. 1:14). Met dit gericht schijnen deze verderflijke raadgevers de spot te drijven, en hun mening was waarschijnlijk deze: Het oordeel, hetwelk de profeten bedreigen, en voor hetwelk de lichtgelovige menigte zo bevreesd is, is niet nabij. Men moet gerustelijk huizen bouwen en de stad verfraaien, zonder zich, door de bedreigingen der profeten, alsof wij er niet lang gebruik van hebben zouden, te laten afschrikken; wij storen ons niet aan hun nadelige voorzeggingen; wij durven de uitkomst wel afwachten, en indien de Chaldeëen Jeruzalem innemen en verwoesten, dan zal, gelijk Jeremia in zijne naargeestigheid gezegd heeft, deze stad de pot en wij het vlees zijn. " .

Er wordt hier gezinspeeld op Jer. 29:5, zodat men moet vertalen: "het is niet nabij om huizen te bouwen. " Jeremia had namelijk degenen, die zich in de ballingschap te Babel bevonden, aangespoord, om zich daar huizen te bouwen en tot een lang verblijf daar in te richten, maar zich niet door de redenen van valse Profeten, die een spoedig terugkeren profeteerden, te laten bedriegen, want over de achtergeblevenen in het land zouden nog zware oordelen komen. Dit woord van Jeremia hoorden de machtigen te Jeruzalem, daar zij spraken; met het huizen bouwen in de ballingschap heeft het nog tijd, zover zal het niet komen, dat Jeruzalem op de duur of geheel in de macht van de koning van Babel zal vallen, integendeel is Jeruzalem de pot, en wij hare bewoners zijn het vlees, even als de pot het vlees tegen verbranden beschermt, zo beschermt ons de stad Jeruzalem tegen het verderf.

Wij zitten hier in Jeruzalem warm en veilig, als het vlees in de pot.

Hun raad was dus om te blijven en op de veilige muren te vertrouwen, in plaats van aan het woord der Profeten geloof te slaan.

Zo is het verstand steeds gewoon alle gerichten te loochenen, en zich te troosten, hoe het die door het vlees wel zal weerstaan.

Onze Staten-Overzetters geven ook een andere verklaring in de Kanttekening, n. l. deze: Ons verderf is niet nabij, laat ons huizen bouwen, namelijk om hier te blijven wonen; zo zij deze stad de pot en wij het vlees. Wij moeten echter vertalen: Niet nodig is het huizen te bouwen. Dit zinspeelt op Jer. 29:5, waar de Profeet de ballingen de raad geeft, om in Babel huizen te bouwen, enz. De ongelovigen in Jeruzalem willen nu zeggen, dat de tijd daartoe nog niet is gekomen, dat het verderf nog verre af is. Want gelijk de pot het vlees beschermt voor het vuur, zo worden wij beschermd door de sterkte en macht van Jeruzalem.

Daarom ontdek de verkeerdheid en wijs hun de schandelijkheid hunner gedachten en raadslagen aan, profeteer tegen hen, profeteer o mensankind!

Zo viel dan de Geest des HEEREN op mij, en gaf mij het rechte woord voor de mij opgedragene profetie in, en Hij zei tot mij: Zeg: Zo zegt de HEERE: Alzo zegt gijlieden, gelijk Ik in vs. 2 vv. aan Mijnen: Profeet heb geopenbaard, o huis Israëls! want Ik weet elkeen der dingen, die in uwen geest opklimmen (Ps. 139:2).

Gij hebt door uwe raadslagen u op misdadige wijze gesteld tegen Mijnen wil, u door Jeremia zo dikwijls bekend gemaakt; deze zullen de ondergang der stad ten gevolge hebben. Gij hebt daardoor uwe verslagenen in deze stad vermenigvuldigd. Gij zijt de oorzaak van de dood van zo velen, die bij de belegering en verwoesting der stad zullen omkomen. Hoewel die nog toekomstig is, zie Ik ze reeds voor mij als geschied. Gij hebt velen misleid en gij hebt hare straten met de verslagenen vervuld (Klaagl. 1:15, 20; 2:4 vv.).

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Uwe verslagenen, die gij in het midden derzelve, van de stad Jeruzalem, neergelegd hebt, die zijn dat vlees, en deze stad is de pot, waarin zij gekookt worden, en nu, nadat zij dood zijn, voor verdere ellende veilig zijn; maar ulieden zal ik uit het midden derzelve, die nu een gebroken pot is geworden (Jer. 19:1 vv. 10 vv.), doen uitgaan.

Gijlieden hebt het zwaard gevreesd; en het zwaard zal Ik over u brengen, spreekt de Heere HEERE, zodat het achter u is (Hoofdst. 5:2 en 12).

Ook zal Ik ulieden uit het midden derzelve doen uitgaan, en Ik zal u overgeven in de hand der vreemden, en Ik zal recht onder u doen, zo als gij het verdiend hebt.

Gij zelf door het zwaard vallen bij de executie in Jer. 52:9 vv. in de landpale Israëls zal Ik u richten, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 6:7, 10).

Het was wel een oordeel Gods als de Joden uit de stad werden gehaald, waar zij hadden gemeend, dat hun een veilig nest was verzekerd. Waar zij dus wredelijk in ballingschap waren getrokken, had God reeds Zijne oordelen over hen uitgestort en sedert Hij hen van hun vaderland had beroofd, was Hij reeds begonnen rechter over hen te zijn. Maar hier wordt nog

van een strenger oordeel gesproken. Want ofschoon God reeds begonnen was de Joden te kastijden waar Hij hen de stad had uitgedreven, heeft Hij hen strenger behandeld aan de grenzen van Israël, dewijl, waar men gekomen was in het gezicht van de koning van Babel, de koning zag, dat Zijne zonen werden geslacht. Vervolgens werd hij blind gemaakt en eindelijk naar Chaldea gevoerd, terwijl alle vorsten gedood werden.

Deze stad zal ulieden niet tot enen pot zijn, gelijk dengenen, die gij door uwe raadslagen de dood bereidt, en Gij zult in het midden derzelve niet tot vlees zijn; in de landpale Israëls zal Ik u richten(vgl. Hoofdst. 24:3-14).

En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, omdat gij in Mijne inzettingen niet gewandeld, en Mijne rechten niet gedaan hebt, maar naar de rechten der Heidenen, die rondom u zijn, gedaan hebt. (Hoofdst. 5:7).

Vele der verleide burgers zullen in de stad omkomen, voor deze zal zij de pot zijn en zij zullen het vlees wezen, dat daarin gekookt wordt- maar gij zelf zult niet het vlees in deze pot zijn, maar er worden uitgehaald en elders worden klein gehakt.

Het woord: "deze stad zou de pot en wij het vlees zijn" zal dus door de uitkomst ene zekere bevestiging verkrijgen, maar ene ontzaglijke. Zij waren de eigenlijke moordenaars dergenen, die bij de belegering omkwamen, daar zij door hun goddeloze aanslagen de Chaldeënen deden komen. "Ulieden zal Ik doen uitgaan" hier vooreerst de tegenstelling tegen hun hoop om in de stad te blijven; in het volgende dan verder, dat dit uitvoeren niet met vriendschappelijke bedoeling geschiedt, maar om hun kwelling te verlengen. Uit vrees voor het zwaard des konings van Babel hadden zij het vuur van oproer aangestoken en dreven zij, daar hij tot bestraffing van dezen opstand naderde, de tegenstand tot op het uiterste. Maar juist wat zij uit vrees voor het zwaard ondernemen, zal het zwaard over hen brengen, dat zij bij ootmoedige onderwerping, zo als Jeremia hun predikte, zouden zijn ontkomen. Na de inneming der stad werden de voornaamste beampten en notabelen voor Riblath aan de Orontes, aan het noordeinde van Coele-Syrië door Nebukadnezar gevoerd en daar op zijn bevel gedood. De voorzegging kan niet eerst na de geschiedenis zijn gevormd: Ezechiël legde zijn Boek zijnen tijdgenoten voor, die hem konden controleren, en het bewijs voor de voorzeggingen, die nog bij het leven van de Profeet vervuld werden, ligt in die, welke eerst lang na zijnen dood tot vervulling kwamen. Maar het vertrouwen, waarmee Ezechiël het schipbreuk lijden der coalitie verkondigt, strekt ten bewijze, dat zijne profetie een bovennatuurlijk element is, en wanneer dit moet worden toegestaan, zo kan men zich ook aan bijzonderheden niet verder stoten; deze te verklaren voor later door de Profeet bijgevoegd, is hem tot enen bedrieger vernederen.

Het geschiedde nu, als ik profeteerde, dat de tweede der beide in vs. 1 genoemden, namelijk Pelatja, de zoon van Benaja, stierf 1). Toen viel ik neer op mijn aangezicht en riep met luider stem, en zei, even als in Hoofdst. 9:8 : Ach Heere HEERE! zult Gij gans ene voleinding maken met het overblijfsel van Israël?

Het plotseling sterven van een der vorsten van het volk nog gedurende Ezechiëls profeteren, moet voor het huis van Israël de zekere vervulling van dit woord van God aanwijzen. Wat de zaak aangaat moet men opmerken, dat even als Ezechiël zich slechts in de geest te Jeruzalem bevindt, en daar de mannen, die hij in de Geest ziet, voorzegt, zo ook de dood van Pelatja slechts tot het visioen behoort, en in de werkelijkheid zo vervuld is, dat bij of na de openbaarmaking van het visioen deze vorst plotseling is gestorven.

Dat uit het getal der te zamen ter dood bestemde 25 vorsten juist Pelatja, de zoon van Benaja, moet sterven, om het lot, dat allen wacht, te voren af te beelden, wordt uit zijn naam verklaard, volgens welken met hem als het ware alle zegen voor Juda te niet ging.

Het ontzettende van dit voorval maakt op de Profeet enen dergelijken indruk, als het voorval in Hoofdst. 5:5 op allen, die er van horen, in de geest ziet hij ze allen reeds gestorven en herhaalt hij zijne vroegere klacht.

Als een vertoornd vader in huis met de roede rondgaat, dan vreest ook wel een vroom kind, het valt hem te voet, en bidt voor broeders en zusters. Dit doet ook een gelovige voor de goddelozen, wanneer God ze straft (Ex. 32).

In Hoofdst. 9:3 was de Profeet in antwoord op zijne klacht slecht de rechtvaardigheid van het gericht over Jeruzalem getoond, maar hier bij het besluit wordt hem ook de verschoning en begenadiging toegezegd van de overgeblevenen Israëlieten, die in de gevangenschap leefden.

Toen geschiedde het woord des HEEREN tot mij, om mij te onderrichten omtrent het overblijfsel van Israël en mij te vertroosten over dat voleindig maken, zeggende:

Mensenkind! het zijn uwe broederen, die met u in de ballingschap leven, uwe broederen, de mannen uwer maagschap en het ganse huis Israëls, die gij door uwe bemiddeling bij Mij moet loskopen, ja dat ganse huis, zodat juist zij deel en aanspraak hebben op de erve der belofte, tot welke de inwoners van Jeruzalem gezegd hebben: Maakt u verre af van de HEERE; gij hebt niets meer met Hem te doen; ditzelve land is ons tot ene erfbezitting gegeven.

Tot recht begrip dezer woorden hebben wij het volgende op te merken, Ezechiël heeft zich eerst in Hoofdst. 9:8 ontfermd over de bewoners van Jeruzalem. voorbiddende met de woorden: "Ach Heere HEERE! zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven met Uwe grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem?" Nu doet hij het in vs. 13 van ons Hoofdstuk met dezelfde woorden voor de oversten des volks. Hij heeft zelf de mening voorbestaan: wat nog te Jeruzalem woont is het overblijfsel van Israël, terwijl wat reeds in ballingschap is weggevoerd moet gehouden worden voor de takken, die van de olijfboom zijn afgebroken. Nu doet God hem opmerken, dat hij verkeerd doet, dat hij niet voor de rechte lieden met zijne voorbede tussen beiden treedt. De rechte mensen voor zijne voorspraak zijn integendeel zijne broeders, namelijk zijne broeders in het lijden, die met hem reeds in ballingschap leven; op deze moet hij zijn oog vestigen als op dengenen, die de belofte in Hoofdst. 5:8 vv. bedoelt, wanneer daar van een overblijfsel sprake is, dat zich zal bekeren en zalig worden. Het is dus

te doen om wegneming van dezelfde dwaling, over welke ook het 24ste Hoofdst. bij Jeremia handelt. Ezechiël deelt die dwaling niet juist voor zijn persoon, want hem was zonder twijfel het aan Jeremia geopenbaarde gezicht reeds bekend, maar hij heeft bij die dubbele voorspraak zich in ene verkeerde wijze van beschouwing verplaatst, en de mening die te Jeruzalem bestaat, waarheen hij in de geest verplaatst is, voorgesteld. Hij heeft de geestelijke ziekte van het geslacht, dat daar verkeert, op zich genomen alsof zij zijne eigene ware, om in zijn persoon Gods genezing te laten volbrengen voor hen, ten wier behoefte hij als Profeet is gesteld. Nu is het wel niet in uitsluitenden zin zo, dat, gelijk bij Jeremia staat geschreven, degenen, die zich nog te Jeruzalem bevonden de kwade, en die zich in ballingschap bevinden, de goede vijgen zijn. Onder de eersten is nog een overblijfsel der genade, dat een voorwerp der bewaring is (Hoofdst. 9:4) al is het ook slechts ene zeer kleine minderheid; en aan de andere zijde is onder deze volgens Hoofdst. 14 veel uitschot. De tegenstelling is slechts over het geheel en in 't algemeen op te vatten, dat de weggevoerden in ballingschap het betere deel des volks voorstellen, waaraan de toekomst van het rijk Gods behoort, terwijl de achtergeblevenen te Jeruzalem, ondanks hun hoge pretentie, ten verderve bestemd zijn. In het algemeen genomen was het echter ook zeer juist, want "de Chaldeën, die met de inwendigen toestand der Joden wel bekend waren, sleepten bij de wegvoering van Jojachin voornamelijk de dragers van het Israëlietische principe weg, omdat zij in deze de nationalen steun des volks zagen; en evenzo gingen juist de godvruchtigen gewillig in de ballingschap, omdat deze dood volgens de verkondiging van Jeremia de poort ten leven was, terwijl de goddelozen alles beproefden om in het vaderland achter te blijven, en de hoop in zich omdragen, dat daar alles spoedig zou verbeteren." Terwijl nu de achtergeblevenen zich inbeeldden het overblijfsel van Israël te zijn, maar de naar Babel weggevoerden voor de van de wijnstok Israëls afgesnedene en verdorde prijs gegevene ranken aanzagen wordt van de laatsten in het volgende 16de vers het omgekeerde gezegd, dat zij, het huis Israëls, waaraan de belofte toekomt, geheel in zich sluitende, in het geheel niet verworpen zijn door de Heere, dat Hij gedurende de slechts korten tijd hunner verbanning zelf of onmiddellijk hun heiligdom zou zijn (vs. 16 De inwoners van Jeruzalem verhieven er zich op, dat zij nog het heiligdom, de tempel in hun midden hadden; zij meenden daarmee ook de Heere zelve, die Zich met Zijne genadige tegenwoordigheid aan het heiligdom had gebonden, bij zich te hebben. Zo als intussen dit gezicht in Hoofdst. 10 heeft getoond, is de tempel nu nog ene ledige schaal; de eigenlijke substantie, die hem tot een heiligdom maakte, of de kern is met het heengaan der heiligheid des Heeren reeds weggenomen. Daarentegen wil de Heere voor de betrekkelijk korten tijd van hun leven in de ballingschap de verbannen in dien zin een heiligdom zijn, waarin wij het woord in Jes. 8:14 vonden; Hij wil hen verheugen door Zijne onmiddellijke tegenwoordigheid in hun midden, zo als Hij dat reeds begonnen is te doen, daar Hij bijv. onzen Profeet met Zijnen Geest en Zijne kracht toerustte; maar ook in hetgeen aan Daniël en door hem geschied is, waarbij dan nog komen de uitwendige uitreddingen en de inwendige vertroosting, die de ballingen ten dele werden. Het woord van ons vers verkreeg op nieuw zijne betekenis in de Nieuw-Testamentische geschiedenis, toen de Christelijke gemeente na het vermoorden van Jakobus de rechtvaardige, van de tempel te Jeruzalem werd uitgesloten. Het was voor velen ene verzoeking tot afval van Christus, omdat het woord der ongelovige Joden: "Maakt u verre van de Heere" op waarheid scheen te berusten.

In de brief aan de Hebreëen bewijst de Apostel aan de zwaar bestredene gemeente denzelfden dienst, die hier Ezechiël geroepen is aan zijne broeders in de ballingschap te betonen. Want nadat in vs. 16 het woord dergenen, die nog te Jeruzalem wonen, over de reeds naar Babylon weggevoerden: "zij zijn van de Heere weggevlucht" is weerlegd, wordt in vs. 17-19 #Eze ook het tweede deel dezer rede, waarmee zij zich boven die broeders verheffen: "dit land is ons tot ene erfbezitting gegeven" weerlegd door de belofte, die de weggevoerden wordt gegeven. Zij is ene dubbele: 1) het weer bezitten van het heilige land, en 2) de vernieuwing des harten. Met deze belofte gaat echter ene dreiging hand in hand, in welke op opmerkelijke wijze het geheel uitloopt, zodat daardoor wordt te kennen gegeven, dat de belofte aan de teruggekeerden uit de ballingschap toch slechts in zeer ondergeschikte mate zal vervuld worden. Ook onder het volk des nieuwen verbonds is ene treurige neerslachtigheid, een nieuw aas, dat op nieuw de arenden daarbij roept. En zo zal op nieuw een oordeel over Jeruzalem komen en ene nieuwe, veel dieper gaande bekering bij het volk der verstrooiing nodig worden; maar dan zal ook de dubbele belofte op veel heerlijker wijze worden vervuld, zo als wij ze ook in Openb. 14:1 vv. vervuld zien. Wat het eerste punt in vs. 16 aangaat: "Ik zal hun tot een heiligdom zijn" hoe verschillend is de Babylonische ballingschap van de tegenwoordige verbanning der Joden uit hun land en hun verstrooiing onder de volken! Hier geen bewijs der tegenwoordigheid Gods; het volk kan slechts gedenkfeesten vieren en van de toekomst dromen. Tussen het verre verleden en de verre toekomst ene ontzaglijk ledige ruimte, ene grote Sahara (Openb. 6:12-17). Daar voor de dieper zienden in de diepste vernedering overal sporen der liefdevolle voorzorg van God, onderpanden der voortdurende verkiezing, der toekomstige verheerlijking. Vgl. de Profeet Daniël.

Daarom, omdat reeds in de eersten zin ene geheel valse rede is, en juist het tegendeel der waarheid, zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Hoewel Ik hen verre onder de Heidenen weggedaan heb, en hoewel Ik hen in de landen verstrooid heb, nochtans zal Ik hun een weinig tijds tot een heiligdom 1) zijn, in de landen, waarin zij gekomen zijn.

Wat de tempel tot een heiligdom maakte was de tegenwoordigheid des Heeren. Die tegenwoordigheid des Heeren was weggetrokken van de zichtbaren tempel te Jeruzalem en daarom was Jeruzalem en hare inwoners van de genade Gods vervallen. Dat volk was Zijn volk niet meer, maar de weggevoerden waren Zijn volk. Met hen zou de Heere Zijn verbond houden. Hun zou de Heere tot een heiligdom wezen, d. w. z. Zijne genadige tegenwoordigheid zou over hen uitgespreid zijn.

Daarom, omdat ook het woord in de tweeden zin, wat het bezitten des heiligen lands aangaat, geheel en al vals is, zeg: Alzo zegt de Heere HEERE: Ja Ik zal ulieden, die verre onder de heidenen zijt verdreven, vergaderen uit de volken, en Ik zal u verzamelen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, en Ik zal u het land Israëls weer tot ene bezitting geven¹⁾ (Jer. 23:3).

Israël als volk Gods kan niet in de verstrooiing blijven. Het moet het van de Heere hem toebedeelde erve bezitten en in zijn land, Zijn God in zijn midden hebben en wel is waar op werkelijken wijze als het in de ballingschap onder de heidenen mogelijk was.

En zij zullen bij hun terugkeer daarhenen komen, en al deszelfs verfoeiselen en al deszelfs gruwelen van daar wegdoen (2 Kron. 36:21).

En zij zullen bij hun terugkeer daarhenen komen, en al deszelfs verfoeiselen en al deszelfs gruwelen van daar wegdoen (2 Kron. 36:21).

En Ik zal hun in tegenstelling tegen de verschillende harten in dezen tegenwoordigen toestand, nu ieder zijn eigen zin volgt (Jes. 53:6), a) enerlei, een door dezelfde gedachten en gevoelens beheerst hart geven, 1) en zal enen nieuwen Geest in het binnenste van u geven; en Ik zal het stenen hart, 2) dat onvatbaar is voor de indrukken van Mijn woord en de trekkingen der genade, dat door Mijne slagen zich wel laat verdrukken, maar niet wil breken, uit hun vlees wegnemen, en zal hun een vleses hart geven.

Jer. 32:39. Ezech. 36:26.

Dat is een hart dat ganselijk voor de waren God is, en niet verdeeld, gelijk het geweest was onder vele goden, een hart dat gevestigd en ingenomen is voor God, en niet twijfelende; standvastig en eenparig en niet ongestadig bij zich zelve.

De Profeet spreekt hier zulke harde taal, opdat hij zich richten zou naar het begrip van het onwetende, en bijna barbaars geworden volk. Doch Israël wordt ons tegelijk als een spiegel aller mensen voor ogen gesteld.

Wat de Heere hier laat profeteren, ziet op een zaligmakend werk der genade des Geestes in uitgebreiden zin, niet nog dadelijk op de uitstorting des Heilige Geestes op de Pinksterdag.

Niet alleen dat bij het volk als volk er een tegenzin en afkeer zou gewekt worden tegen de afgodendienst, maar ook zouden er velen in de loop der tijden komen, die op geestelijke wijze werden toegebracht tot het geestelijk Israël.

Opdat zij wandelen in Mijne inzettingen, en Mijne rechten bewaren, en dezelve doen; en zij zullen Mij tot een a) volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn 1) (Deut. 30:1-6. Jer. 31:31-34. Zach. 8:3-8).

Jer. 24:7; 30:22; 32:38.

Dit bevat aan de zijde des volks in zich een vrije toetreding tot God, een kinderlijk vertrouwen, kinderlijke gehoorzaamheid, de geschiedde verzoening, ere en hoogachting, de geestelijke vereniging. Beschouwt men de zaak aan de zijde Gods, zo is God wel een God van alle schepselen en een Verbonds-God geweest van het Joodse volk, maar inzonderheid wordt Hij genoemd een God dergenen, die in Zijn genadeverbond zijn, Zijne genade aannemen en hem gevolglijk voor hunnen God erkennen.

Het is de belofte dat de Heere Zich een heilig zaad zal doen overblijven in hen, die naar Babel zijn weggevoerd, opdat nevens de roede des oordeels, ook de olijfboom des vredes aan Israël zal zichtbaar worden.

Maar welker hart ook onder deze geroepen tot terugkering en vernieuwing des harten het hart hunner verfoeiselen en hunner gruwelen nawandelt (Hoofdst. 14:13), welke macht toch de Mammon als Joodse volksgod over de Joodse geesten verkrijgt, derzelver weg zal Ik door herhaling van een zwaar gericht, zo als in Hoofdst. 5:4 is genoemd, op hun hoofd geven, spreekt de Heere HEERE. (Hoofdst. 9:10).

Deze is ene belofte des Evangelies en is vervuld bij allen, die God voor het hemelse Kanaän bestemt. Het is beloofd, dat God hun één hart zal geven, een hart vastgemaakt en gebonden aan God en niet wankelende. Allen, die geheiligt zijn, hebben een nieuwen geest, een nieuw karakter, een nieuwen lust, geheel verschillend van de vorige; zij handelen uit nieuwe beginselen, wandelen naar nieuwe regels, en zoeken nieuwe doeleinden. Een nieuwe naam of een nieuw uiterlijk zal niet baten, zonder een nieuwen geest. Zo iemand in Christus is, hij is een nieuw schepsel. Hij heeft nieuwe tederheid van geweten en onderwerping onder Zijnen wil. God zal het stenen hart uit hun vlees, uit hun verdorven natuur wegnemen. Het hart, gelijk een steen, kan niet gevoelig worden gemaakt; oordelen en barmhartigheden zijn even onvoldoende. De verschrikkingen van de berg Sinaï, de liefde van Christus en de beloften des Evangelies, gene kan gevolgrijke gevoelens voortbrengen. Men leeft in de dood en is stervende, en men ziet het niet en verootmoedigt zich niet. Hij zal een vleser hart geven. Hij zal de harten gevoelig maken voor geestelijk leed en geestelijk genot. Hij zal ze zacht maken en vatbaar voor indrukken. Dit is Gods werk, het is Zijne beloofde gave, en ene wondervolle en zalige verandering is daardoor teweeg gebracht, van de dood tot het leven. Dit is beloofd aan degenen, die God zal wederbrengen naar hun eigen land, en zulk ene verandering moet in allen worden teweeg gebracht, die in het betere land, dat is in het hemelse, zullen gebracht worden. .

Toen de Heere aldus tot mij had gesproken hieven de Cherubs, die in Hoofdst. 10:19 de heerlijkheid des Heeren vooreerst slechts tot aan de Oostpoort van de buitensten voorhof hadden weggevoerd, ten tweeden male hun vleugelen op, en de raderen tegenover hen; en de heerlijkheid des Gods van Israël, die zich in Hoofdst. 10:18 op de troon (10:1) had geplaatst, was over hen van boven (even als in 10:19).

En de heerlijkheid des HEEREN rees op van het midden der stad, en stond op de berg, die tegen het Oosten der stad is, op de Olijfberg, om als van daar de voorgenomen belegering van Jeruzalem te leiden en de ondergang van stad en tempel te doen komen.

Allengs verwijdert zich de heerlijkheid des Heeren van Jeruzalem; nadat zij de tempel verlaten heeft, staat zij eerst op de drempel, daarop in de ingang der Oosterpoort, eindelijk boven de Olijfberg, vanwaar de Heiland tot de Vader opvoer.

Men zou kunnen zeggen, dat Ezechiël het leven van Jezus in Zijne gezichtspunten (vgl. het begin Joh. 4:1-3. Matth. 4:12, de voortgang Joh. 10:39 vv. en het einde Matth. 24:1-3 ten opzichte van het Joodse volk voorziet.

God dus tragelijk weggaande, dus trapsgewijze heengaande, duidt daarmee aan, dat Hij hen met tegenzin verlaat, en niet zou gegaan zijn, indien zij Hem niet volkomen van zich hadden gedreven. Doch alhoewel Hij lang verdraagt, zal Hij toch niet altoos verdragen, maar zal ten laatste diegenen verlaten en voor altoos verwerpen, die Hem verlaten en verworpen hebben.

Ook in Zach. 14:4 komt de Olijfberg voor als militaire positie, welke de Heere als Veldheer inneemt. Op de Olijfberg kondigt de Heiland de ondergang van Jeruzalem aan. De Olijfberg 2556 voet hoog, 175 voet hoger dan de Zion, 416 voet hoger dan het dal Kedron is het beheersende punt ten opzichte van Jeruzalem, dat van hier in zijne gehele uitgestrektheid wordt overzien.

Van de Olijfberg verhief Zich Christus bij Zijne hemelvaart op Zijnen koninklijken zetel, om het gericht over de Joden ten uitvoer te brengen.

Daarna nam mij de Geest op, gelijk Hij in Hoofdst. 8:3 en 11:1 mij op de plaatsen had gebracht, waar ik de gezichten zou aanschouwen, en Hij bracht mij in gezicht door de Geest Gods in Chaldea terug tot de gevankelijk weggevoerden; en het gezicht, dat ik gezien had, voer van mij op, toen ik weer in mijn huis (Hoofdst. 2:1

Als de Heere dat doet onder de weggevoerden naar Babel, en door Zijnen Geest het harte van velen dermate verandert, alsof steen in vlees herschapen werd, dan zou druk, ellende en vernedering tot zegen worden, en het zou blijkbaar zijn, dat de Heere onder hen was; van Jeruzalem mocht dan de heerlijkheid des Heeren met de Cherubswagen, welke de vertegenwoordiging der Kerk is, wijken, in Babel zou zij gesticht worden en aldaar uitgebreid; de Heere is aan gene plaats verbonden, Hij woont in het midden van Zijne kerk; van Jeruzalem Zich op een Olijfberg plaatsende, gaf Hij van daar Zijne gemeente als ware het de volvoering van Zijne oordelen te aanschouwen en deed haar zelf als boven ramp en leed verheven zijn. Dat is meermalen de weg des Heeren, Zijn volk en Zijne gunstgenoten kunnen rekenen op Hem, op Zijne goedheid en trouw staat maken; maar zij, die de zonde aankleven, verafschuwt hij ten allen tijde. alzo wordt de stad Gods volvoerd, alzo worden de uitverkorenen door Zijn Woord en Geest ingezameld, en in de gemeente des Heeren gepredikt, dat het noodzakelijk en verkrijgbaar is, door de Heiligen Geest wedergeboren te worden; maar alzo blijkt het dan ook ontwijfelbaar, dat geen zondaar verloren gaat dan door eigen schuld, en dat God zo heilig en rechtvaardig als goedertieren en genadig is. En moesten dan zulke wenken door een iegelijk onzer en vooral door de onbekeerden zondaar niet behartigd worden? Door deze is het, dat de Heere ons de weg des heils laat voorstellen en aanprijzen, door deze arbeidt Hij aan onze zielen en dringt er ten krachtigste op aan, dat wij bedenken en betrachten zouden, wat tot onzen eeuwiggen vrede dient. O, dat wij dan wijs waren, wij zouden dit vernemen en op ons einde merken. O Heere! leer Gij ons Uwen weg en verenig onze harten tot de vrees van Uwen naam.

HOOFDSTUK 12.

VOORAFBEELDING VAN HET ONGELUK, DAT ZEDEKIA EN ZIJN VOLK TREFFEN ZAL.

Vs. 1-16. In ene derde afdeling volgen symbolische handelingen en voorspellende reden van de Profeet, welke even als die der volgende afdeling, in de tijd vallen tussen de in Hoofdst. 8:1 en de in Hoofdst. 20:1 aangegeven termijn (van het einde van Aug. 593 tot het begin van Aug. 592 v. C.). Zonder twijfel hadden de oudsten uit Juda, die om de Profeet heenzaten (8:1), de aankondiging der Goddelijke oordelen over Jeruzalem, welke hun bracht (11:25), met tegenzin en ongelovig hoofdschudden opgenomen, als wisten zij het beter, hoe alles zou komen. Nu moet hij hun een wonderteken worden. Dat wat hij hun op Gods bevel voorafbeeldt, betreft wel in de eerste plaats Jeruzalem en de daar aanwezige vorsten, maar het is ook voor hen van betekenis, terwijl hij voor hen de afgoden van hun vertrouwen tot schande maakt en hun alle hoop op een spoedig terugkeren naar het vaderland afsnijdt. Het zinnebeeldige teken, dat hem van de Heere wordt opgedragen, bestaat daarin, dat hij in eigen persoon het onvermijdelijke heengaan der bewoners van Jeruzalem en van hunnen koning in de bijzondere omstandigheden daarvan voorstelt (vs. 1-7); op de volgenden morgen moest hij er ene zeer bepaalde en nauwkeurige voorzegging bijvoegen (vs. 8-16).

Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij nog dienzelfden dag, dat het medegedeelde in Hoofdst. 11:25 had plaats gehad, zeggende:

Mensenkind! gij woont, gelijk Ik u bij uwe roeping heb gezegd (Hoofdst. 2:3 vv.), zo als gij nu duidelijk hebt ondervonden, in het midden van een weerspanning huis, in het midden van mensen, welke ogen hebben om te zien en niet zien, oren hebben om te horen en niet horen (Jes. 6:9 v. Jer. 5:21; 8:5); want zij zijn een weerspanning huis, dat Mijn woord gewoonlijk niet aangrijpt (Joh. 8:37. Hand. 7:51)

Het volk is door politieken hartstocht verblind, en het woord in Deut. 29:4 is op nieuw bewaarheid geworden; daarom moet men hun de waarheid op nog sterker, handtastelijker, aangrijpendere wijze voor ogen stellen, wanneer men enigen ingang bij hen wil vinden, en wanneer het gelukken zal, hen van hun dromen der toekomst, voor hun bekering zo dodend, te bevrijden, wier middelpunt de koning te Jeruzalem is. Daarmee moet dan ook deze handtastelijke voorstelling der werkelijke toekomst zich in 't bijzonder bezig houden. Als een ongehoorzaam, weerspanning huis betoonde zich het volk daardoor, dat het van zegen voor Jeruzalem kon dromen, hoewel toch zijne zonden, welke naar Gods onbedriegelijke wet de Goddelijke wraak moesten tengevolge hebben, openbaar waren, en ook de Heilige Geest Gods door Jeremia deze wraak allernadrukkelijkst en herhaald had aangekondigd.

Daarom, gij mensenkind! dewijl het zeer in het oog vallende, krachtig werkende middelen nodig heeft, maak u gereedschap van vertrekking 1) zo als heentrekkenden het bij zich dragen; draag het gereedschap op de straten en neem het dan op de bepaalden tijd (vs. 4) op; en vertrek bij dag uit het huis, waarin gij woont, voor hun ogen; en gij zult vertrekken van uwe plaats tot ene andere plaats voor hun ogen; misschien zullen zij door deze

dramatisch-zinnebeeldige voorstelling tot inzien gebracht worden van hetgeen zeker zal geschieden, en het merken, dat wat zij niet geloven wilden toch waar is, hoewel zij een weerspanning huis zijn.

Onder gereedschap van vertrekking wordt verstaan de wandelstaf, de reiszak en al wat nodig is voor levensonderhoud gedurende de reis.

Gij zult dan, om u thans nog nader aan te wijzen, hoe de werkzaamheid op de verschillende tijden van de dag moet worden verdeeld, uw gereedschap bij dag voor hun ogen uitbrengen als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna zult gij na gedurende het overige gedeelte van de dag het in vs. 5 gezegde te hebben volbracht, in de avond uitgaan voor hun ogen, gelijk zij uitgaan, die vertrekken.

Doorgraaf u door middel van hamer en breekijzer de wand van uw huis voor hun ogen, en breng daardoor uw gereedschap uit (2 Kon. 25:4).

Voor hun ogen zult gij het gereedschap, dat gij reeds bij dag op de straat hebt gereed gelegd, op de schouders dragen, in donker zult gij het tot voor de stad uitbrengen; uw aangezicht zult gij bij dat uitdragen bedekken, dat gij het land niet ziet, hetwelk gij verlaat, maar aan enen geblinddoekten gelijk zijt (2 Kon. 25:7); want Ik heb u de huize Israëls tot een wonderteken gegeven, 1) daar aan u en uw werken moet zichtbaar worden, hoe het na vijf jaren zal komen.

Dus moest Ezechiël zelf een teken voor hen zijn, en toen hij mogelijk wat traag scheen om zich in alle die moeilijkheden te begeven en zich bloot te stellen aan de bespottung en belaching deswege, zegt God, om hem daartoe gewillig te maken, vs. 3, misschien zullen zij het merken en daardoor van hun ijdel vertrouwen afgetrokken worden, hoewel zij een weerspanning huis zijn. Merkt hieraan: wij moeten niet wanhopen zelfs voor de slechtsten dat zij zich nog eens mogen bedenken en berouw hebben; en daarom moeten wij voortgaan met het gebruiken der gepaste middelen tot hun overtuiging en bekering, om dat er hope is zo lang er leven is. En de dienaars moeten gewillig zijn, om door de moeilijkste en ongemakkelijkste plaatsen heen te gaan (want zodanig was deze van Ezechiëls vertrek) ofschoon er slechts maar een misschien is voor goed gevolg. Indien er maar één ziele mag opgewekt worden om op te merken, zullen onze zorg en moeite wel besteed zijn.

En ik deed alzo, gelijk als mij bevolen was: ik bracht mijn gereedschap uit bij dag, als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna in de avond doorgroef ik mij de wand met de hand, die van de nodige gereedschappen voorzien was; ik bracht het uit in donker, en ik droeg het op de schouder voor hun ogen.

Het aan Ezechiël bevolen teken bestaat in het volgende: hij moet gereedschappen, zo als uittrekkenden gebruiken (reisstaf en reiszak met de nodige levensmiddelen voor de reis) aanbrengen en met deze voor de ogen der om hem wonende gevangenen aan de Chaboras uit zijne woning naar ene plaats uittrekken. Daarbij moet hij het eigenlijke uit de plaats gaan des avonds in de donker volbrengen, zo als dit volgens vs. 12 ene bepaalde aanwijzing moet

bevatten. Daar echter ook de gevangenen zijn uittrekken moeten zien, en dien tengevolge bij dag daarop moeten opmerkzaam worden gemaakt, moet de Profeet de handeling in twee delen verdelen; vooreerst moet hij bij dag de reisbenodigdheden uit zijn huis op de straat brengen, opdat de gevangenen het zien en opmerkzaam worden op zijn voornemen. Dan moet hij des avonds in het donker uit de plaats trekken, en wel op die wijze, dat hij niet uit de deur van zijn huis uitgaat, maar zich daartoe een gat door de wand van het huis breekt, vervolgens de gereedschappen op de schouders neemt, en tot ene zekere plaats naar buiten draagt, daarbij, echter ook zijn aangezicht bedekt, zodat hij het land niet ziet.

Een wonderteken is ene buitengewone verschijning, die daartoe in de natuur of het menselijk leven is verordend, om als beeld en gelijkenis iets geheims of toekomstigs aan te duiden.

Wanneer men ziet, dat andere mensen in ongeluk, droefheid en wederwaardigheden geraken, moet men denken, dat is voor mij een wonderteken en ik moet het tot mijne verbetering aanwenden (Luk. 13:2 vv.).

Mijn Christen, houd uw reisgereedschap altijd gereed en wees bereid, want gij kunt niet weten, wanneer de avond des levens komen zal, dat God u gebiedt uit de tijd in de eeuwigheid te gaan. Wel de knecht, dien de Heere bereidt vindt (Luk. 12:43 vv.) (STARKE.

En des morgens van de volgende dag geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

Mensenkind! heeft niet het huis Israëls; het weerspanning huis in de oudsten van Juda, voor wier ogen gij gisteren Mijn bevel hebt volbracht, tot u gezegd, verwonderd over uw raadselachtig handelen: Wat doet gij? Doch gij kondet hun volgens het u opgelegde zwijgen (Hoofdst. 3:26), gisteren niet antwoorden.

Zeg nu tot hen, daar Ik u de mond opendoe om te spreken (Hoofdst. 3:27): Alzo zegt de Heere HEERE: Deze in Mijne handelwijze uitgesprokene bedreiging of last is tegen de vorst te Jeruzalem, tegen de koning Zedekia volgens het lot dat hem wacht (Jer. 39:1 vv.), en tegen het ganse huis Israëls, dat in het midden van hen is.

Zeg; ik Ezechiël ben ulieder wonderteken (vgl. het gezegde in de inleiding); gelijk als ik gedaan heb, alzo zal hun, de bewoners van Jeruzalem, gedaan worden; zij zullen door wegvoering in de gevangenis henengaan.

En de vorst, die in het midden van hen is, zal het gereedschap op de schouder dragen in donker, wanneer het nacht is geworden (2 Kon. 25:4); en hij zal uitgaan; zij zullen door de wand graven,

door de dichtgemuurde poort tussen de twee muren (Jer. 52:7), om hem daardoor uit te brengen; hij zal zijn aangezicht bedekken als een die in smaad en treurigheid aftrekt (2 Sam. 15:30), opdat hij met het oog de aarde, het land, niet zie 2).

Hiermede verklaart God zelf aan de Profeet wat hij moest afbeelden. Het zag alles op de vlucht van de koning van Juda. En dit is letterlijk vervuld. Als de Chaldeënen eindelijk, na twee jaren lang de stad belegerd te hebben, de muren doorbraken, is Zedekia des nachts gevlucht, door de poort tussen de beide muren. Dus de muren moesten worden doorgebroken om de poort te kunnen bereiken.

Opdat hij met het oog het land niet zie, schijnt wel is waar slechts het noodzakelijke gevolg van de bedekking des aangezichts aan te wijzen en heeft daarop ook het allereerste betrekking, dat de koning in diepen weemoed vlucht en het land niet zien wil, is echter zoals vs. 13 aanduidt, nog op een andere wijze in vervulling getreden, n. l. zo dat Zedekia het land der Chaldeënen, naar hetwelk hij is weggevoerd, niet met ogen zag, wijl hij te Ribla is verblind geworden.

a) Ik zal ook, hoewel hij meent door ene haastige vlucht zich aan zijn lot te kunnen onttrekken, en door middel van bedekking zijns hoofds voor de nazettende vijanden onbekend te blijven, Mijn net over hem uitspreiden, dat hij in Mijn jachtgaren gegrepen worde; Ik toch ben als Wreker achter hem; en Ik zal hem brengen in Babylonië, het land der Chaldeënen, ook zo zal hij dat niet zien, hoewel hij daar sterven zal (Jer. 52:11), omdat hij voor zijne wegvoering daarheen blind is gemaakt.

Ezech. 17:20.

En allen, die, rondom hem zijn tot zijne hulp, de krijgslieden, die met hem doorbreken, en al zijne benden zal Ik in alle winden a) verstrooien (2 Kon. 25:5), en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken (2 Kon. 25:23 vv.).

Ezech. 5:10, 12.

Alzo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik hen onder de Heidenen verspreiden en hen in de landen verstrooien zal (Hoofdst. 7:27).

Doch Ik zal van hen weinige lieden doen overblijven van het zwaard, van de honger en van de pestilentie gedurende de belegering, opdat zij als hun het lot der gevangenschap treft (2 Kon. 25:11) al hun, door henzelfen begane gruwelen vertellen onder de Heidenen, waarhenen zij komen zullen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (Jer. 22:8 vv.).

Het gehele wezen van het huis Israëls als van een ongehoorzaam, weerspannig huis had toen als het ware zijne belichaming of zijn verenigend middelpunt in de koning, in zijne politieke trouweloosheid, zijn honen van alle profetische waarschuwing en dreiging, in 't algemeen in zijn door en door anti-theokratisch drijven; juist zulk een koning als hij was, was de afgod des vertrouwens voor diegenen, die te Jeruzalem waren, maar ook voor de ballingen. Daarom richt zich de last of bedreigende profetie bijzonder tegen hem, en kondigt hem op zeer bijzondere wijze zijn laatste lot aan. Met opzet wordt hij daarbij in de grondtekst genoemd met een woord (Hollands "vorst" d. i. belaste, namelijk met de heerschappij (Jes. 9:6), hetwelk deels doet denken aan de "last" of de bedreiging vs. 10 (Jes. 13:1) deels met het op

de schouder dragen" in onmiddellijke betrekking staat-op zulk een armen lastdrager zal men hoop vestigen!" Omtrent dergelijke bijzondere voorzeggingen vergelijk men hetgeen bij 1 Kon. 13:2 is opgemerkt. Zelfs Josefus (Ant. X 10, 11) denkt aan dit profetisch getuigenis, als hij verhaalt hoe Zedekia juist daarom de Profeet geen geloof wilde schenken, omdat Ezechiël gezegd had, dat hij de koning Babel niet zou zien, terwijl integendeel Jeremia (32:4; 34:3) hem de wegvoering daarheen had geprofeteerd. Dat was een raadsel, welke oplossing eerst de geschiedenis kon geven, maar zulke raadsels bevat het woord van God vele, opdat duidelijk worde wie van harte God aanhangt, of Hem alleen uit egoïsme zoekt en naar Hem vraagt. De verkondiging of het verhalen in vs. 16 geschiedt niet zozeer door woorden, maar integendeel door hun lotgevallen; zo als ook in Ps. 19:1 het verhalen van feitelijke verkondiging voorkomt. Dit geschiedt door het zware lijden, dat zij moeten dragen en de ellende van hunnen gansen toestand.

De heidenen moeten vernemen, dat God niet uit machteloosheid, maar alleen tot straf over de afgodendienst hun Zijn volk heeft prijs gegeven.

De weggevoerden moeten tot een openlijk voorbeeld der wrake Gods tegen de zonde als het ware op ene schouwplaats worden gesteld. Niet alleen zullen zij, terwijl zij inderdaad zullen ervaren, dat hun God waarachtig, rechtvaardig en een vijand der zonde is, maar ook de heidenen in hen Gods heerlijkheid erkennen en prijzen. God pleegt Zijne kastijdingen, die Hij over Zijn volk laat komen, ook aan de ongelovigen, en hen daardoor tot erkenning der waarheid te brengen.

Door het verhaal van die zonden, welke onder hen in Jeruzalem bedreven waren, om welke God rechtvaardig toornig was, en waarvoor Hij hen strafte, hoewel zij Zijn volk waren, of anders, hoewel zij stil zwegen, echter zou de zaak zelf spreken, en hun ellenden zouden de goddeloosheden uitroepen, die zij tegen God in hun eigen land hadden bedreven, of zij zouden door hun goddeloze bedrijven, welke zij in de gevangenis en onder het oog der heidenen bedreven, duidelijk aan de heidenen doen zien, dat God rechtvaardig was in al Zijne gestrengheid, of zij zouden Gods handelwijze jegens hen rechtvaardigen. Zie (Hoofdst. 6:8-10. (POOLE en LOWTH).

17.

II. Vs. 17-20. Een tweede woord des Heeren draagt de Profeet nog een ander teken op. Hij moet zijn brood met beven eten en zijn water met sidderen en zorgen drinken-een teken van treurige aanwijzing, hoe het met Jeruzalems bewoners zal gaan, en welk het lot des lands zal zijn, van welke spoedig herstel men nu met vast vertrouwen droomt.

Daarna, op enigen dag later geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! gij zult uw brood eten met beven, en uw water zult gij met beroerte en kommer drinken. Gij zult door uitwendige tekenen en gebaren groten angst en smart uitdrukken, en op die wijze het volk van Israël in uwen persoon voorstellen.

En gij zult daarna, wanneer gij dat een tijdlang zwijgend gedaan hebt, en gij het teken dat men aan u gezien heeft, moet verklaren, tot het volk des lands zeggen: Alzo zegt de Heere HEERE van de inwoners van Jeruzalem in het land Israëls, die nu ook spoedig hier in het land der ballingschap zullen zijn: Zij zullen hun brood met kommer eten, en hun water zullen zij met verbaasdheid drinken, omdat hun land woest zal worden van zijne volheid, en van al zijne vruchtbaarheid beroofd, van wege het geweld van al degenen, die daarin wonen, en die de vloek daarover hebben gebracht (Hoofdst. 7:23; 8:17).

En de nu nog bewoonde steden zullen woest worden, en het land zal ene wildernis zijn, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 6:6 en 14).

De Profeet moet hier ijskoud water gieten op de verhitte fantasie der ballingen, die op een nabij zijnd wondervol herstel in het vaderland hoopten in tegenoverstelling van de naar hun mening nabijzijnde verwoesting van het land der Chaldeën.

Dat men in rust en vrede kan eten en drinken, is ene grote weldaad van God, die door duizenden niet wordt erkend; wil men echter God niet uit Zijne weldaden erkennen, zo moet men het dikwijls onder de straf doen (Dan. 3:30 vv.).

21.

III. Vs. 21-28. Een derde woord des Heeren, dat de Profeet ontvangt, handelt eerst over hen, die door het spreekwoord, dat, zo als het schijnt, van Jeruzalem ook tot de gevangenen is doorgedrongen, zich laten misleiden: omdat de tijd ter vervulling der profetische aankondigingen tegen Jeruzalem zo lang uitbleef, waren die als te niet gedaan te beschouwen (vs. 21-25). Hetzelfde woord des Heeren komt echter nog eens tot Ezechiël, om vervolgens ook tegen hen te worden gebracht, die wel niet zo ver als de eersten in hun ongeloof gingen, maar meenden, dat er nog veel kon gebeuren, voordat de vervulling der profetie zou komen (vs. 26-28).

Wederom geschiedde het woord des HEEREN na enigen tijd tot mij, zeggende:

Mensenkind! wat is dit voor een spreekwoord, dat gijlieden hebt in het land Israëls, op welks geheiligden bodem toch nooit zulk ene misdadige rede had moeten gehoord worden? Men zet elkaar op, zeggende: De dagen zullen verlengd worden, het zal nog lang duren voordat vervuld wordt, wat God door Zijne Profeten heeft laten zeggen, en al het gezicht zal vergaan, er zal wel in 't geheel niets van komen (2 Petr. 3:4).

Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, dat zij het niet meer ten spreekwoord gebruiken zullen in Israël, en zij met degenen, die het hebben gevonden, te niet gedaan worden. Maar spreek tot hen: De dagen zijn nabij gekomen, dat de vervulling zal plaats hebben, en het woord van ieder gezicht van alle waarzegging, 1) zodat men ook niet zal zeggen, de Profeten hadden er uit zichzelf de mond van vol genomen.

De ongelovige en goddeloze Joden hadden, dewijl God, de Heere de dagen der bezoeking uitstelde, het spreekwoord op de lippen, dat de dag lang was, d. w. z. dat het nog lang zou duren aler de bedreiging in vervulling trad, en dat het gezicht des Profeten was vernietigd. Daartegenover stelt de Heere hier, dat dit spreekwoord te schande zou worden gemaakt, dewijl de dagen des gerichts aanstaande waren. De Heere bevestigt het met te zeggen dat geen ijdel gezicht en geen vleierende waarzegging meer in Israël zou wezen. Mochten tot nu toe al de valse profeten geroepen hebben van vrede, vrede en geen gevaar, ook dat zou ophouden, dewijl hun leugenredenen beschaamd zouden worden door de strafgerichten zelf. Wat de Heere dreigt zal zeker vervuld worden en alle ontkoming aan de strafgerichten Gods is alleen mogelijk in de weg van bekering.

Want geen ijdel gezicht zal er meer wezen, noch vleierende waarzegging in het midden van het huis Israëls, die van Mijne ware Profeten zijn uitgegaan. Daarentegen zullen als leugen en bewezen worden de gezichten en voorzeggingen van de Profeten, die u prediken datgene, waarnaar uwe oren verlangen (Hoofdst. 13).

Want Ik ben de HEERE, die macht heb ook te laten komen gelijk Ik te voren heb betuigd (Jes. 46:11), Ik zal spreken, en het woord, dat Ik zal spreken, zal gedaan worden; de tijd zal niet meer uitgesteld worden; want in uwe dagen, na nauwelijks 5 jaren, o weerspanning huis! zal Ik een woord spreken, en hetzelfde doen, 1) spreekt de Heere HEERE.

Hij bevestigt het naast voorgaande vonnis. Wat God gesproken heeft zal binnenkort vervuld worden, dewijl God zelf Zijn trouw wil bevestigen door de uitvoering van het vonnis, hetwelk Hij gedreigd heeft door Zijne knechten. Hierop doelt derhalve de Profeet dat het niet geoorloofd is het Woord Gods te scheiden van Zijn gevolg, dewijl God die spreekt niet tegen Zich zelf verdeeld is. Waar hij derhalve Zijn mond opent, strekt Hij tegelijk Zijn hand uit tot dit werk.

Verder geschiedde het woord des HEEREN tot mij in dezelfde tijd als in vs. 21, 1 de zaak nog naar ene andere zijde beschouwende, zeggende:

Mensenkind! zie, die van het huis Israëls zeggen in hen, die wel niet zo erg schijnen als de eersten, die dat goddeloze spreekwoord (vs. 22) gebruiken, maar in de grond der zaak toch op 't zelfde aanbeeld slaan: het gezicht, dat hij onze Profeet Ezechiël ziet, is voor vele dagen die nog zullen voorbijgaan, eer het zal verwezenlijkt worden, en hij profeteert met hetgeen hij ons verkondigt van tijden, die verre zijn. 1)

Wanneer wij tot zondaars van dood en oordeel spreken, van hemel en hel, en denken hem daardoor tot een heilig leven te overreden, hoewel wij hem niet rechtstreeks ongelovig vinden, zullen zij bekennen dat zij geloven, dat er een toekomstige staat is van beloning en straffen in de andere wereld, nochtans ontwijken zij de kracht dezer grote waarheden en mijden de indrukken derzelve, door op de dingen der andere wereld te zien, als alle ver af zijnde; zij zeggen ons, het gericht dat wij zien is van vele dagen die nog toekomstige zijn, en wij profeteren van tijden, die nog verre zijn. Het zal tijds genoeg zijn om daarop te denken, wanneer zij nabij komen, daar nochtans inderdaad maar een stap is tussen ons en de dood,

tussen ons en de ontzaglijke eeuwigheid. Nog een kleinen tijd en het gericht zal spreken en niet liegen, en daarom is het onze zaak de tijd uit te kopen en gereed te zijn met allen spoed tot een toekomenden staat; want alhoewel dezelve toekomende is, zo is hij toch nabij en terwijl ook boetvaardige zondaars sluimeren zo sluimert hun verdoemenis niet.

Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Gene Mijner woorden zullen meer uitgesteld worden; het woord, hetwelk Ik gesproken heb, dat zal, zo als in Hoofdst. 7 gezegd is, spoedig gedaan worden, spreekt de Heere HEERE.

De Profeet spreekt in vs. 22 vv. over ene mening, die zich in het land van Israël had gevormd en van daar ook tot de ballingen was doorgedrongen. Die mening had zich in een kort woord, ene gelijkenis in de ruimeren zin uitgedrukt, en was zo populair geworden, tot een machtwoord, dat men het bij iedere gelegenheid de waren Profeten voorhield, tot een parool der goddelozen. De aanleiding daartoe had zo als het schijnt, de lang geleden aankondiging van de ondergang van stad en tempel door Jeremia gegeven. De vervulling bleef lang uit, zo besloot men dan, het zou met de voorzegging van de Profeet niets geven.

Het vroegtijdig uitspreken der oordelen, welke eerst in de laatsten tijd vervuld worden, en de verschonende zachtheid in de uitvoering der gedreigde straffen, die lankmoedigheid Gods is ten allen tijde door de wereld en haren vorst, de satan, misbruikt om de harten tegen Gods gericht te versterken. Dat begint reeds met de eerste dreiging des Heeren (Gen. 2:17): "ten dage als gij daarvan eet zult gij de dood sterven, " waarop de slang zegt: "gijlieden zult de dood niet sterven, maar-" en door Gods lankmoedigheid een weinig recht krijgt, dat de dood niet op dien zelfden dag, dat Adam en Eva het gebod overtraden, in volle mate werd beschikt. In deze lankmoedigheid Gods ligt ook de aanleiding tot het misdadig spreekwoord hier: "al het gericht zal vergaan. " Daarom zoveel misdadige spot over Gods woord, zoveel smaad over de profeten, en zoveel vergeefse moeite van gelovige uitleggers, om toch de vervulling van elke Goddelijke bedreiging te willen aanwijzen. Maar God heeft deze rechtvaardiging niet nodig. Waar zijne dreiging volhardend verwacht wordt, en de mensen de mate hunner zonden vervullen, daar komt werkelijk de straf in woordelijke vervulling der profetie, daar spreekt de Heere: "op uwen tijd, o ongehoorzaam huis! zal Ik doen wat Ik zeg, " en Hij doet het ook. Zo is het aan Jeruzalem tweemalen geschied, en in de laatsten tijd zullen alle goddelozen ervaren, dat God de Heere is, en Zich niet laat bespotten, maar dan is het te laat.

De Profeet denkt reeds in de ouden tijd aan het niet altijd sterk genoeg opgemerkte gevaar, om de onder het volk verspreide spreekwoorden, door de geest van leugen en lichtzinnigheid gevormd, die voor geloof en vroomheid dodelijk zijn. Met de hoogsten ernst slaat hij aan deze leugenwijsheid van spot en oppervlakkige beschouwing der dingen de bodem in. De vervulling der Goddelijke gerichten zou maar al te spoedig het tegenwoordig geslacht inderdaad en in werkelijkheid bereiken, want het woord Gods is ene levende daad, die niet uitblijven kan.

De leugenmond, dien Gods woord niet kan stoppen, wordt beschaamd door Gods daden.

De verkondiging van de Profeet is op ontzettende wijze vervuld; het duurde nauwelijks 5 jaren, of Jeruzalem lag met zijn tempel in puin, en zij, die hunnen buik met de oostenwind van trotse verwachtingen der toekomst hadden gevuld, waren of omgekomen of benijdden de doden.

Moest de Profeet Ezechiël, terwijl Juda's volk en zijn koning Zedekia nog in zorgeloze gerustheid gezeten was, door ene zinnebeeldige handeling hun lot voor de Joden in Babel kenbaar maken, was het Jehova, die hem dit gebod, dan zagen de oudsten, welke dit alles aanschouwden, dat het de Heere was, die alles weet, Wiens opperheerschappij over alle dingen gaat, en dat de toestand van Jeruzalems bewoners boven de hunnen niet zo benijdenswaardig was; en als wij dan uit de uitkomst weten, dat Zedekia, even als een vluchteling zich bij Jeruzalems belegering heeft trachten te redden, dat hij in stilte en door een doorbroken muur ontnomen is; dat men hem zijn gezicht ontnomen heeft, zodat hij het land der Chaldeën niet zag, hoewel hij daarin gestorven is, dan beven wij voor zulk een God, die zulke dingen voorspelt, die Zich betoont de Alwetende en Oppermachtige te zijn, in Wiens hand het leven en het lot van alle koningen en van iederen sterveling is, en die alles doet, wat Hem behaagt. Niet minder moeten wij hier opmerken, dat de Heere laat voorspellen, dat Hij in Jeruzalems verwoesting enige Israëllers zou doen overblijven, maar dat deze ook onder de heidenen zouden vertellen, welke hun gruwelijke misdaden waren, waarom zij met deze ellende en ballingschap gestraft werden; duidelijk zien wij hieruit, dat de Heere het doel Zijner strafgerichten in hun schuldbelijdenis en in de erkenenis van Jehova's naam bereiken wilde. Indien de Heere slechts straffen wilde om te straffen, dan kon Hij zijne rechtvaardigheid aan dat weerbarstige volk hebben verheerlijkt zonder er van een enige te doen overblijven; maar Hij wil doorgaans meer. Hij wil zondaren tot bekering leiden en Zijn naam groot maken onder de heidenen. Dat wil Hij langs de redelijken weg ernstig nadenken en onbewimpelde schulderkenenis; daartoe moeten strafgerichten en moeilijke ondervindingen, vernedering en onheil worden dienstbaar gemaakt, opdat zondaren behoudenis zouden vinden, en de heerlijkheid Zijns naams voor aller oog zou ten toon gespreid worden. Zagen wij al verder dat het brood der bedruktheid in Israël zou gegeten worden, en het water der benauwdheid gedronken, wij moeten het daarvoor houden, dat zulke onheilen niet bij toeval, maar naar Gods bepaalden raad en wil geschieden, en altijd de rechtmatige gevolgen der ongerechtigheden zijn, welke ene natie zich zelf veroorzaakt door met moedwil te zondigen tegen God. En als wij dan eindelijk uit het gelezene bemerken, dat men in Juda elkaar wijs maakte, dat de bedreigde onheilen niet zouden komen, maar nog lang zouden worden uitgesteld en dat men zelfs bij herhaling en gedurig in die mening voortging, niettegenstaande de Heere het telkens liet zeggen, dan vinden wij daarin voor ons en voor ons volk ene ernstige waarschuwing tegen zorgeloze gerustheid en het uitstellen ener bekering, die volstrekt noodzakelijk is. Maar al te dikwijls vleit een mens en ene natie zich zelf, maar al te dikwijls stelt men de dag des kwaads zeer verre, dat uitstel leidt tot zorgeloosheid en ene valse rust; herhaalde waarschuwingen zijn er nodig en baten dikwijls nog niets. De tijd, in Gods raad besteld, is zeker en gewis; als een dief in de nacht overvalt die menig zondaar, en voert hem naar een eindeloos verderf. Niet zonder reden mogen wij vrezen, dat menigeen in de eeuwigheid, bij het inzicht en gevoel, dat alle hoop voor altijd en onherroepelijk is afgesneden, zich over zulk een uitstel in het verzuimen van de dag der behoudenis beklagt. Dat de levende het in zijn harte weglegge, en de roepstem en bearbeiding der genade hem

welkom en aangenaam zij, en ook ons volk zich niet tegen de Heere verharde, maar vrede hebben moge.

HOOFDSTUK 13. BESCHRIJVING EN STRAF DER

VALSE PROFETEN.

IV. Vs. 1-16. Werden in Juda en te Jeruzalem de dwaze inbeeldingen en gedroomde verwachtingen van ene toekomst, die zeer nabij was, vooral door valse Profeten onderhouden en gevoed, zo was dat ook, gelijk wij uit Jer. 29:8 v. zien, bij de gevangenen te Babel het geval. Heeft daar de Profeet Jeremia in Jer. 23:9-32 die waarzeggers met scherpe prediking in de naam des Heeren aangevallen, zo doet ook hier de Profeet der ballingschap, Ezechiël. Het vierde woord des Heeren, dat hij ontvangt, is gericht tegen de demagogen of opzetters van het volk, die in Profeten-gedaante optreden. Hun voorgeven, dat zij, openbaringen van de Heere zouden hebben ontvangen, is slechts liegen en bedriegen bij Zijnen naam, en hun voorzeggen zal spoedig blijken enkel leugen te zijn. Met zijne politieke plannen bouwt het volk zich een muur, en met hun verkondiging, dat de plannen ook gelukkig tot het doel zouden leiden, pleisteren zij de muur met lozen kalk. Maar de stormwind en het onweder der Goddelijke oordelen zal de muur omver werpen, zodat ook de pleisterkalk afvalt, en bouwer en pleisteraar zullen te zamen door de ruïnen worden begraven.

En des HEEREN woord geschiedde verder tot mij, zeggende:

Mensenkind! profeteer tegen de profeten Israëls, die profeteren, en zeg tot degenen, die uit hun eigen hart profeteren; Hoort des HEEREN woord.

Zo zegt de Heere HEERE: Wee over die dwaze 1) goddeloze Profeten(Ps. 14:1), die hunnen geest nawandelen en hetgeen zij niet gezien hebben, die gene werkelijke openbaring van Mij hebben ontvangen, zodat hetgeen zij als zodanig uitgeven, leugen-profetie is.

Onder dwazen hebben wij niet alleen te verstaan, de niet wijzen, maar meer nog in verband met Ps. 14:1, de goddelozen. En als er gezegd wordt dat zij hun geest nawandelen, dan wordt dat nader verklaard door het onmiddellijk volgende: en hetgeen zij niet gezien hebben. Zij hebben die uit hun eigen goddeloos hart gesproken. Zij hebben een God gepredikt, dien zij zich zelfven hebben uitgedacht, en daarom een woord verkondigd van een verdichten Persoon, niet het woord van de eeuwigen God, die Zich geopenbaard had als Heilig en Rechtvaardig, Barmhartig en Genadig. Het was daarom dat zij van vrede geroepen hadden, het was daarom dat zij hadden gepleisterd met loze kalk (vs. 10). Zij hadden het kwade goed genoemd en niet gedacht of gezind op de heiligheden des Heeren HEEREN.

Uwe Profeten, o Israël, die gij zelf voortbrengt en dien gij gaarne gehoor verleent, zijn als vossen in de woeste plaatsen, die onder de aarde woelen en niets dan gevaarlijke holen graven.

Gij Profeten zijt in de bressen (Ps. 106:23) niet opgetreden, zo als toch de roeping van ware Profeten is (Hoofdst. 22:30), noch hebt de muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in de strijd te staan, ten dage des HEEREN, 1) om het einde ten goede te wenden.

Onder muur hebben wij te verstaan de theokratie. Zij waren niet opgestaan voor de theokratie, toen deze in verval begon te komen, en daarom hadden zij ten dage des Heeren, d. z. toen de dag van des Heeren toorn en Zijn rechtvaardig oordeel naderde, niet kunnen staan, maar waren er even als het volk door getroffen.

Zij zien ijdelheid met hetgeen zij voorgeven gezien te hebben, en leugenachtige voorzegging is hetgeen zij van die gelukkige toekomst verkondigen, die daar zeggen: de HEERE heeft gesproken ten opzichte van hetgeen hun mond spreekt, daar de HEERE hen niet gezonden heeft, en zij geven hope van het woord te zullen bevestigen, terwijl zij zelf hun leugen geloven en wachten op de verwezelijking van hetgeen zij geprofeteerd hebben.

Ziet gij niet, o gewaande profeten Israëls! een ijdel gezicht, en spreekt ene leugenachtige voorzegging, als gij zegt van hetgeen gij aan het volk verkondigt: De HEERE spreekt, daar Ik niet gesproken heb?

De leugenprofeten worden eerst in vs. 2 in 't algemeen profeten Israëls genoemd, want zij waren in Israël in trek, zij werden gehouden als alleen gerechtigd; zij hadden als het monopolie of privilege van voorzeggen en gedroegen zich ook zelf zonder meer als de profeten, terwijl daarentegen Jeremia en Ezechiël in de ballingschap als éénlingen stonden en de regering zowel als de tijd en volksgeest tegen Zich hadden. Daar nu tot onzen Profeet wordt gezegd: "profeteer tegen die profeten, " wordt profetie tegenover profetie gesteld, de voorzegging van boven tegen de profetie van beneden. Waar de krachten der leugen zich verheffen, daar moet ook de waarheid in de bres springen. " De bron, waaruit de profetie van die profeten, die openlijk geloof vinden, voorkomt, is het eigen hart. " Wat dit hun ingeeft, wat zij zelf verzinnen en dichten (Neh. 6:8), dat verkondigen zij onder voorgeven, dat zij door Gods Geest werden verlicht en gedreven, en het volk geloofde het dadelijk, omdat het hart des volks met dat van zijne profeten sympathiseert en hun hart met dat des volks; er is dus wederkerige sympathie, overeenkomst in denken, gevoelen, streven en hopen, en dit is het machtigste middel ter vereniging van mensen. Omdat de wereld bedrogen wil zijn, hebben leugensprekers gemakkelijk spel, om voor hun leugen ook geloof te vinden. Daarentegen staan Gods woord en waarheid met het dichten en zoeken van het natuurlijk hart in de verhouding van antipathie tot elkaar. Het ene is tegen het andere; Gods woord en waarheid bestraft en doodt het natuurlijk hart, en dit wederom verzet zich tegen het eerste, ja haat en veracht het. Eerst moet de mens van zijne natuur verlost, of uit zijne natuurlijke houding omtrent God uitgebracht zijn, voordat hij begint naar Hem te horen, en dat kost de Geest Gods een moeilijken arbeid. Menigmaal schijnt het, dat het zal gelukken, doch spoedig wordt het weer vrijdeld, en hoe meer dat herhaald wordt, des te moeilijker gelukt de op nieuw begonnen arbeid, totdat het eindelijk tot verharding komt. Ware profetie is nog nooit uit de menselijken wil voortgekomen, zo leert ons 1 Petr. 1:21. Het spreken uit eigen hart en volgen van eigen geest is dus het hoofdkenteken van valse profetieën, waarvan de valse profeten ook het eerst bij zich zelve bewust zijn, en eveneens gevoelen het de hoorders aan hun predikers dadelijk, daar doet zich ene zekere gewetensvrees gevoelen, om in Gods naam te spreken, en hier gevoelt men, dat het bedenkelijk is, te geloven, totdat men de moedwillig (2 Petr. 3:5), hetgeen bij mensen in 't algemeen in zaken der zaligheid ene zo grote rol speelt, de vrees overwint. Het is zeer karakteristiek, wanneer in vs. 4 Israëls profeten worden vergeleken met

de vossen in de woestijn. "Ruïnen zijn gewenste verblijfplaatsen der vossen (KLaagl. 5:17), zo hebben de geestelijke vossen, de dwaalleraars de meesten voorspoed, hoe dieper de toestanden des volks zijn gezonken. Nooit waren de valse profeten menigvuldiger dan in de laatste tijden van de Joodse staat" (Matth. 24:5 en 11). In de regel nu beschouwt men de vos als een beeld van list en sluwheid, zo als dat bij ons is, en men vindt ook hier een doelen op het arglistige van de valse profeten. Maar zelfs in Luk. 13:32 heeft de Heere Herodes slechts in één opzicht (in zoverre hij zich van de Farizeëen bediende om Jezus uit zijne nabijheid te krijgen), om zijne sluwheid of huichelachtige listigheid een vos genoemd; nog meer komt dat uit in het woord, dat hij Hem in de mond legt, dat Hij hem wel als enen verderver van de wijnberg, als een verwoester van Gods volk (Hoogl. 2:15) van de geschiedenis der onthoofding van Johannes de Doper af kent, en hem wel zulk ene bedoeling als hem toegeschreven is, toekent, maar toch voor hem niet behoeft te vrezen. Vossen zijn ook de gevaarlijke vijanden en verstoorders van het wild, en zij komen in dit opzicht hier voor; zij komen dus overeen met de verscheurende wolven in Matth. 7:15 en Hand. 20:29. Als van Israëls Profeten in vs. 5 verder gezegd wordt, dat zij niet in de bressen treden en zich niet tot muren maken voor het huis van Israël, zo als zijl zouden doen, als zij ware Profeten waren, dan moet onder de bressen de zondige toestand van het volk verstaan worden, die het aan de genade van zijnen God onttrekt, en nu voor de richtende machten de toegang opent. In de bres treden en tevens een muur toemuren om het volk van God, is boete prediken en tot gelovige omkering des harten bewegen, want daardoor alleen kan de toekomstige toorn worden afgewend. De dag des Heeren, waarop Hij met zijne oordelen tegen Israël zal strijden, is nu wel is waar onafwendbaar geworden, maar een standhouden is van de zijde der ware Profeten ook daar nog op die wijze mogelijk, zo als het Mozes in Exod. 32 vv. en David in 2 Sam. 24:17 vv. getoond heeft. Dat verwezenlijkt zich door de arbeid der zielen aan de overigen, die van de ondergang worden gered, maar in de gevangenschap gevoerd, opdat zij over hun boosheid berouw hebben en de Heere Zich weer over hen zou kunnen ontfermen (Hoofdst. 6:8 vv.). Wij hebben boven bij Hoofdst. 3:19 onzen Profeet in één opzicht als een voorbeeld voor de dienaars des goddelijken Woords in dezen tegenwoordigen tijd genoemd, in zoverre zij van hem moeten leren, wat hun ambt is ten opzichte van de grote menigte der Christenen, dat zij die niet met valse verwachtingen vervullen. Nu komt ook een tweede zijde daarbij: In Openb. 11:11 vv. is de toekomst geprofeteerd, die achter de naaste toekomst is, en dat "de overigen" leren verschrikken en de God des hemels te Zijner tijd weer ere geven, is tevens, de roeping van het geestelijk ambt, daar het van deze anderen het in Hoofdst. 3:20 genoemde gevaar afwendt. Wat in vs. 7 als ene gewetensvraag tot de valse Profeet wordt gericht, dat zal als ene zodanige in de harten van hen dringen, die nu nog in de ijver van hun geestelijken vrijheidswaan zoeken boven op te komen, en zich van ene Laodicea-inrichting der kerk (Openb. 3:14 vv.) een gouden tijd beloven, wanneer nu dicht achter deze inrichting dat gene komt, wat in Openb. 11:7-13 wordt aangekondigd. Dan zullen zij het gevaar worden, dat hun gezicht niets is en hun voorzeggingen enkel leugen, en zij zullen dan voor een deel nog wel het onderscheid opmerken tussen hetgeen de Heere gesproken en hetgeen Hij niet gesproken heeft. Zeker ware het beter, dat zij zich nu niet vermoeiden om hun zaak te behouden, en zich de smarten des berouws bespaarden, om eenmaal te moeten zeggen, dat zij als de vossen in de woestijn zijn geweest. Zulk een berouw is een brandend vuur in het hart, gelijk wij in Paulus zien, zo dikwijls hij er aan denkt, dat hij een lasteraar, vervolger en verstoorder van de gemeente des heren is geweest (vgl. bij Hoofdst 34:17 vv.).

Daarom zo zegt de Heere HEERE: omdat gijlieden ijdelheid spreekt en leugen ziet, waarbij hij Mijnen heiligen naam misbruikt, daarom ziet Ik wil aan u vergelding doen, spreekt de Heere HEERE.

En Mijne hand zal op de volgende wijze zijn tegen de Profeten, die ijdelheid zien en leugen voorzeggen (vgl. Jer. 29:21-32); zij zullen in de vergadering Mijns volks niet zijn, en in het schrift van het huis, Israëls niet geschreven worden, en in het land Israëls niet komen; en gij zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

De straf in vs. 8 de valse profeten in 't algemeen gedreigd, wordt in vs. 9 nader bepaald, en wel in de vorm ener opklimming, die steeds hardere dingen aankondigt. Zij zullen a) niet meer in de raad van Gods volk zijn, d. i. zij zullen hun invloedrijke plaats onder het volk verliezen; b) hun namen zullen niet in het boek van het huis Israëls, d. i. onder degenen, die later uit de verstrooiing weer verzameld, in het land der vaderen worden teruggevoerd, en als een overblijfsel ter vernieuwing van een heilig volk moeten zijn (Hoofdst. 11:17 vv.), worden opgeschreven (Ex. 32:32); ja, zij zullen c) ook niet in het land van Israël komen, d. i. niet alleen in ballingschap blijven, maar in 't algemeen het aandeel aan de goederen en zegeningen van het rijk Gods verliezen.

Gene bevoorrechte plaats boven het volk, gene plaats onder het volk, niet eens het wonen in het land zal hun overblijven.

Het is de straf der uitroeiing uit het heilige volk, die de Profeet als een tweede Mozes (Deut. 18:20), over de valse profeten uitspreekt, dat zij geen deel zullen hebben aan de zegeningen van het rijk Gods.

De erkenning, die zij zullen verkrijgen dat God de Heere is, is ene zodanige, waaraan zich ook de goddelozen niet kunnen onttrekken, ene, die door de gebeurtenissen is opgedrongen; aan de ondergang der valse profeten, over welke Gods wrekende hand het bestuur voert, zal erkend worden, dat die God, die door Ezechiël spreekt, in de vollen zin des woords God is.

Daarom zal ter vergelding hun de straf treffen, ja daarom dat zij Mijn volk verleiden, zeggende: Vrede! daar geen vrede is (Jer. 6:14; 8:11. Micha 3:5 een enen lemen wand bouwt, en ziet, de anderen denzelven pleisteren met lozen kalk (Klaagl. 2:14).

Het beeld van een muur is hier niet toevallig, maar zeer zinrijk gekozen voor de ijdele luchtkastelen, die het volk zich in dwazen waan heeft gebouwd. Het zijn de ingebeelde verwachtingen van veiligheid tegen de Chaldeërs, die men meende te vinden in het verbond met de naburige volken en met Egypte. In stede van tot God te keren, de bressen te stoppen en vrede en veiligheid te zoeken wilde men trouweloos zamenspannen, in Jeruzalem als het ware een muur opbouwen; en de valse profeten geven aan dezen bedriegelijken bouw een zweem, een schijn van schoonheid en deugdelijkheid, door de glansrijke beloften, waardoor zij het volk begoochelden. Het Hebreeuwse woord is niet te vertalen. Het heet taphèl, en betekent: waan en ongerijmdheid. Maar wordt het met ene kleine wijziging als tappel gelezen, dan heet

het: "gij zult doen vallen. " Dit behoort tot de fijne spelings der profetische taal, waardoor met weinig dikwijls veel gezegd wordt.

Het bouwen der muren door het volk geeft de politieke werkzaamheid te kennen, waardoor het zich zocht op te heffen, het arbeiden aan de coalitie; de valse profeten pleisterden dezen muur; zij gaven aan het God vergetende en God tegenstaande drijven des volks, waar tegen het woord der ware Profeten gericht was, de schijn ener hogere sanctie en versterkten het daarin. De muur is een geestelijke, en zo past bij dezen de waan als een geestelijke pleister. Er kan niets ongerijmder zijn, dan aan een in zonden levend volk zegen te verkondigen en te beloven dat de raadslagen zullen gelukken, die met de geopenbaarde raadslagen Gods in openlijken strijd zijn.

Zeg nu gij, die Mijn ware Profeet zijt, tot degenen, die met lozen kalk pleisteren, dat hij bij het instorten van de muur omvallen zal; er zal in de gerichten der Chaldeeuwse katastrofe, die het volk met zijne politieke pogingen slechts komen doet in plaats van ze af te wenden, een overstelpende plasregen zijn; en gij, o grote hagelstenen! zult vallen en een grote stormwind zal hem splijten.

Wat zegt het enen lemen wand te bouwen? De spreekwijs is ontleend van bouwlieden, die muren om huizen of wallen om steden maken, om deze te versterken, dat zij tot veilige verblijfplaatsen dienen kunnen. Deze wand is, in ons geval, een zinneprent van ene profetie, welke gunstige beloften voordraagt en op welke het volk zich zo gerust verlaat, als iemand zich in een huis, door de wand of muur, veilig rekent. Er waren te dezer tijd vele valse profeten te Jeruzalem, die niets dan voorspoed beloofden, en het zo ver wisten te brengen, dat het volk op hun leugenachtige voorzeggingen vertrouwde, even als iemand die in een huis woont, zich verlaat op de sterkte van de wand. Hananja verzekerde, dat koning Jechonia en al de Joden, die met hem gevankelijk waren weggevoerd, alsmede de vaten van de tempel, binnen twee jaren te Jeruzalem zouden zijn wedergekeerd (Jer. 28:3, 4). Ook waren er zulke valse profeten onder de reeds weggevoerde Joden in Babel, die hun wijs maakten dat zij binnen korten tijd in hun vaderland zouden wederkeren. Nu, deze valse profeten bouwden enen wand, voor zover zij het volk gerust stelden en op hun leugenachtige voorzeggingen deden vertrouwen; maar het was een lemen wand, die geen weerstand bieden kon; de gerustheid van het volk, hetwelk zich op deze bedreigingen verliet, was even zo ongegrond, als die van iemand, welke zich veilig rekent tegen enen vijandelijken aanval, achter een wand van leem. Wat zegt het een muur te pleisteren met lozen kalk? Loze kalk is zodanig een mengsel, hetwelk de schijn heeft van kalk, maar het inderdaad niet is. De lemen wand, hebben wij gezegd, tekent een valschen Profeet, op welken het volk zich verlaat, derhalve zegt het pleisteren van de lemen wand met lozen kalk, enen valschen Profeet van vrede en voorspoed, enen glimp van waarheid te geven, zodat het volk zich verbeeldde dat die profetie van enen Goddelijken oorsprong ware en ontwijfelbaar vervuld zou worden. De een bouwde een lemen wand, en anderen pleisterden dien met lozen kalk, dat is, de ene valse Profeet verdichtte ene gunstige voorzegging, en anderen wisten het volk door allerlei bedrieglijke kunstgrepen wijs te maken, dat zij er zich veilig op verlaten konden. Een lemen wand, die met lozen kalk gepleisterd is, kan niet lang stand houden, vooral niet in tijden van plasregen, hagelstenen en zwaren stormwind. Even zomin konden ook de valse profeten, welke alles

goeds beloofden, hun gezag behouden in tijden van verwoestende onheilen. Maar vermits het volk zo verblind was, dat zij het ongegronde en bedrieglijke der gewaande voorzeggingen van de valse profeten niet zien konden, zond de Heere onzen Ezechiël tot deze bedriegers, om hun te zeggen, dat de lemen wand, welken zij bouwden, eerlang zou omvallen, dat is te zeggen, dat hun bedriegerijen zouden aan de dag komen en hun leugens openbaar worden. Er zou een overstelpende plasregen zijn, dat is, de talrijke krijgsbenden der Chaldeëen zouden het ganse Joodse land overstromen, en dan zou de lemen wand met lozen kalk gepleisterd, omvallen; het zou openbaar worden, dat hun troostrijke voorzeggingen loutere verdichtselen waren, en het volk zou ondervinden, dat zij zich op leugenen verlaten hadden. Hierop wendt zich de Heere bij wijze van spraakwending, tot de hagelstenen: "gij, grote hagelstenen zult vallen, en Hij voegt er bij: ene grote stormwind zal hem, die lemen wand namelijk, splijten. " Het leger van Nebukadnezar wordt een onweder des Heeren genoemd (Jer. 50:23). De grote hagelstenen derhalve, en de grote stormwind tekenen de schromelijke verwoestingen, welke de Chaldeëen in het Joodse land zouden aanrichten. Deze zouden de lemen wand splijten, en het volk doen ondervinden, dat zij zich op ijdelheden verlaten hadden.

Ziet, als die wand zal gevallen zijn zal dan niet tot u gezegd worden: Waar is de pleistering, waarmee of, die gij gepleisterd hebt?

Merk hier aan, ongegronde leringen, hoe aangenaam zij ook zijn, die niet gebouwd zijn op een schriftuurlijken grond, noch vastgemaakt met een schriftuurlijk cement, hoe aannemelijk, hoe behagelijk ook, zijn van geen waarde, noch zullen de mens enigszins te stade komen. En die hope van vrede en geluk, welke niet gestaafd wordt door het woord van God, zal de mensen maar bedriegen, gelijk een muur die wel gepleisterd, maar slecht gebouwd is.

Daarom alzo zegt de Heere HEERE: Ja Ik zal hem door enen groten stormwind in Mijne grimmigheid splijten, en er zal een overstelpende plasregen zijn in Mijnen toorn, en grote hagelstenen in Mijne grimmigheid om dien te verdoen; alles wat gebouwd is, ja de stad zelf, om welke men de wand had willen brengen, zal verwoest worden.

Zo zal Ik met Jeruzalems ondergang de wand afbreken, dien gijlieden met lozen kalk gepleisterd hebt, en zal hem ter aarde nederwerpen, dat zijn grond ontdekt zal worden; tot op de fondamenteen zal hij worden verwoest; alzo zal de stad vallen, en gij zult in het midden van haar omkomen; en gij zult weten, terwijl de bekentenis u afgedwongen is, dat Ik de HEERE ben. (vs. 9).

Zo zal Ik Mijne grimmigheid tegen de wand voortbrengen, en tegen degenen, die hem pleisteren met lozen kalk; en Ik zal tot ulieden zeggen: Die wand is er niet meer, en die hem pleisterden zijn er niet, het is met beide gedaan.

Te weten de profeten Israëls, die pleisteraars, die bestemd zijn om met de wand te vergaan, die van Jeruzalem profeteren, en voor haar een gezicht des vredes zien, waar geen vrede is (vs. 10), spreekt de Heere HEERE.

Zo stort ieder gebouw, dat in tijden van nood niet door het geloof is gebouwd, wanneer de onweders Gods komen, dadelijk ineen.

Gene leer des menselijken verstands kan bestaan in de tijd van smart en bestrijding; maar wie bouwt op de leer der heilige Profeten en Apostelen, die heeft zijn huis zeker en vast getrouwd.

17.

Vs. 17-23. Het valse profeteren is ook zelfs onder de Joodse vrouwen doorgedrongen, die van het voorzeggen in des Heeren naam ene broodwinning maken, daarom ontvangt de Profeet ook voor haar een woord des Heeren, dat in de eerste plaats haar handelen en drijven karakteriseert, maar daarna haar het gericht verkondigt, en aan de door haar gevangene zielen de bevrijding uit de netten van haar bedrog toezegt.

En gij mensenkind! zet uw aangezicht met heiligen bestraffenden ernst tegen de dochteren uws volks, dewelke met de valse profeten van het mannelijk geslacht (vs. 2) gemeenschappelijke zaak makende, profeteren uit haar hart, en profeteer tegen haar.

En zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Wee die vrouwen, die kussens naaien voor alle okselen der armen, 1) die door listige en vleierende woorden de gewetens in slaap weten te wiegen en maken hoofddeksels voor het hoofd van alle statuur, door valse voorstellingen van Mijne genade en wondervolle hulp de zielen doen inslapen om de zielen te jagen, om gunst voor zich te verwerven! Zult gij de zielen Mijns volks jagen, en zult gij u de zielen in het leven behouden)?

In het Hebr. Limthafroth kesathoth al kol-atstsilee jadai. Beter: die deksels leggen op alle geledingen van Mijne hand, m. a. w. zij bedekken, door hun vals profeteren, dat de strafgerichten Gods niet zullen komen, de dreigenden rechterhand Gods. Tegen alle dreigende profetieën hadden zij een ander woord, een woord van vrede, vrede en geen gevaar.

Het geeft zinnebeeldig te kennen, dat deze profeteren het volk door bedrieglijke geloften van voorspoed geruststelden, en daardoor te weeg brachten, dat de Joden zorgeloos in allerlei boosheid voortgingen, zich vleierende dat zij een gemakkelijk en voorspoedig leven leiden zouden. Zij maakten ook hoofddeksels voor het hoofd van alle staturen. Sommigen denken aan zekere kappen, welke men oudtijds droeg tot een teken van zegepraal, en dan zal het te kennen geven, dat de valse profeteren de Joden van allerlei standen en rangen wisten wijs te maken, dat zij niet alleen vrede en voorspoed hebben, maar zelfs de overwinning op hun vijanden behalen zouden. Al zo natuurlijk komt het ons evenwel voor, dat hier gezinspeeld worde op sluiers en hoofddoeken, waarmee de Oosterse vrouwen gewoon zijn zich te bedekken. De valse profetessen maakten hoofddeksels voor het hoofd van alle staturen, dat is, zij wisten ouden en jongen, lieden van allerlei rang en stand, door hare listige voorzeggingen te verblijden en te bedriegen.

En zult gij Mij ontheiligen bij Mijn volk, doordat gij Mij bij die zonde ene plaats van goedgunstigheid zoudt willen doen innemen? Doet, gij die zonde voor handvullen van gerst, en voor stukken broods, voor ene winst, die te schandelijker is, naarmate ze geringer is (Tit. 1:1 1. Rom. 16:18). Voor zulk een nietig loon laadt gij dan zulk ene ontzaglijke schuld op u, dat gij u vermoeit, om zielen te doden, die niet zouden sterven, de zielen der weinige ware gelovigen en knechten, die Ik nog onder Mijn volk heb (Jer. 29:24 vv.), en om zielen in het leven te behouden, die niet zouden leven, de gelovigen te veroordelen, en daarentegen het leven de goddelozen aan te kondigen, daar gij u aan de zijde plaatst van de valse profeten en hun aanhang, terwijl op deze integendeel toepasselijk is het woord in Deut. 18:20. Alzo handelt gij toch door uw liegen, waardoor gij u voorstelt als sprekende volgens Goddelijke ingeving, tot Mijn volk, dat de leugen gaarne hoort (Micha 2:11)?

Door Hengstenberg wordt de mening verdedigd, dat onder de dochters des volks gene wezenlijke vrouwen zouden moeten worden verstaan, maar dat het aan Ezechiël opgedragen strafwoord hier nog over de valse profeten van vroeger handelt, die alleen tot aanwijzing van hun vrouwelijken aard als vrouwen worden voorgesteld. Voor die mening kan zeker veel worden gezegd, met name ook, dat profetessen in Israël ene zeldzaamheid en uitzondering waren (2 Kon. 22:13). Intussen is dat juist een teken van oplossing der maatschappelijke toestanden, wanneer de vrouwen zo de voorrang hebben als hier bij Ezechiël, en zonder twijfel ook in de moederstad Jeruzalem. Gelijk op de laatste plaats het grote aanzien, dat onder Josia de ware profetes Hulda genoot, niet weinige vrouwen zal hebben opgewekt, om zich valselijk op profetische gaven te beroemen, zo werkte in Babylon het voorbeeld der heidense waarzegsters aanstekelijk op de Joodse vrouwen: "door dit heidens element werd het onware, de karikatuur dier waarzeggerij, nog meer openbaar-het boze van het valse profetisme kwam hier in bijzonder sterke kleuren in zijne gehele ruwheid voor de dag.

Bovendien moet worden opgemerkt, dat "valse profeten meestal ook valse profetessen verwekken".

Wordt nu in de vorige afdeling de valse profeten het pleisteren van de wand met lozen kalk verweten, hier wordt der valse profetessen het kussens-maken onder de armen en hoofddeksels voor de hoofden, gelijk deze moeilijke woorden van de grondtekst zijn overgezet, verweten. Volgens andere verklaring zou in vs. 18 moeten staan: wee degenen, die deksels zamen naaien van alle leden Mijner hand, en netten maken over het hoofd naar elks grootte, om zielen te vangen. " Dit kan slechts zo verstaan worden: 1) naaien de valse profetessen deksels zamen, om die om alle leden van de hand Gods te wikkelen, zodat Hij ze niet kan roeren, d. i. zij bedekken en verbergen door hare leugen-profetie het woord Gods, en met name Zijne bestraffende en bedreigende kracht, op zulk ene wijze, dat de dreigende en oordelende arm van God, die bovenal door Zijn profetisch woord openbaar en werkzaam moest worden, niet openbaar en werkzaam wordt; 2) zij maken overwerpsels voor de hoofden der mensen, en wel zo, dat die nauwkeurig met ieders natuur overeenkomen, zodat de mensen niet horen noch zien, d. i. zij verbergen door hare huichelende leugenen, die aan de subjectieve begeerten van elken hoorder voldoen, de zinnen der mensen, zodat deze voor de waarheid noch oor noch oog meer hebben (het eerste schildert haar valse toestand tegenover God, het tweede hare valse betrekking tot de mensen.

Het is de aard van alle bemiddelings-theologie, zo als in 't algemeen van alles, wat de ouden Adam onaangenaam is en hem pijn doet, om vooral de energie der eisende en straffende gerechtigheid Gods ter zijde te zetten (Rom. 11:22). Waar Ezechiël hier kussens zet, zetten wij glacé handschoenen. Behalve de kussens voor de handen des Heeren, die in hunnen natuurlijken toestand menigeen zeer onzacht aanraken, daar onze God een ijverig God is, een verterend vuur, die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen in het derde en vierde lid, maken zij met gelijk doel deksels voor de hoofden harer biechtkinderen, opdat de hand Gods ze niet onzacht zou aanraken. Zij maken die voor de hoofden of mensen van elke grootte-naar de grootte van het loon, dat zij wachten-het grootste voor de koning. Hoe hoger iemand geplaatst is, des te ijveriger zijn zij bezig, om hem het geweten te verlichten, als Jezuïeten vóór de Jezuïeten, zich van hun navolgers alleen daardoor onderscheidende, dat deze het belang en de invloed der Kerk op het oog hadden, terwijl zij slechts hunnen buik dienden. De zielen moeten door zulk een pseudo-theologie, welke de ondergang van land en volk veroorzaakt, daar God, ondanks al deze pogingen om Zijne ware gedaante te verbergen, blijft die Hij is, omkomen. Doch dat gaat haar niet aan, zij wekken hare eigene zielen op door de verderfelijke dood aanbrennende jacht, zij scheppen zich aards geluk en welvaart.

Het is een aangrijpend, ontzaglijk woord, dat het de macht der leugen is, zielen te vangen en te doden.

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Ziet Ik wil aan uwe kussensaan uwe bedekkingen of zonder beeldspraak uwe werkelijk leer, waarmee gij aldaar de zielen jaagt naar de bloemhoven 1) leugenachtige beloften van een bloeistaat voorstelt; en Ik zal ze uit uwe armen wegscheuren, daar Ik ze geheel en al te schande laat worden, en Ik zal die zielen, die door u verstrikt geworden, losmaken 2) uit de netten, de zielen, die gij jaagt naar de bloemhoven 1) die gij bedriegt met schone beloften.

In het Hebr. Lefoorgooth. De Staten-Overzetters hebben dit woord vertaald door, bloemhoven, maar ten onrechte. Het moet afgeleid worden van het werkwoord hrp, hetwelk vliegen betekent. De verklaring is echter niet gemakkelijk. De betekenis kan o. i. echter niet anders zijn, dan dat God de zielen, die door de valse profetessen zijn verleid, uit haar net wil scheuren en ze weer in de ruimte stellen, ze weer wil laten vliegen. De vertaling is dan ook beter, om ze te bevrijden. De Heere God zegt derhalve hier, dat Hij de valse profetessen beschaamd zal doen uitkomen, dat Hij dezulken, die door haar verstrikt zijn geworden, zal doen zien, dat niet zij, maar Hij en Zijne ware Profeten het volk de waarheid hebben verkondigd, dat de gerichten wel degelijk zouden uitgevoerd worden om hun zonde en ongerechtigheid.

Gij gelooft, door deze uwe leugenachtige plechtigheden op die wijze overgebracht, gelijk gij doet, aan alle onderzoekers, enen bloeienden en groeienden staat, en dit is het net, waarmee gij de zielen jaagt. 't Kan zijn dat deze profetessen hare misleiden in gemakkelijke hoven brachten, en wel, daarvoor betaald wordende, hen onderhielden met alle gemakkelikheden van bloemen en vruchten; en misschien waren deze waarzegsters en priesteressen van Flora, en verleidden de jonge, wakkere en dartele gasten tot de afgoderij en ondeugende gemakkelikheden, ter ere van Flora gepleegd.

Daartoe zal Ik uwe hoofddeksels, de zoete woorden en prachtige redenen, waarmee gij de harten verleidt (Rom. 16:18), scheuren, en Mijn volk uit uwe hand redden, zodat zij niet meer in uwe hand zullen zijn tot ene jacht, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, daar gij Mijnen heiligen ernst aan u zult gewaar worden.

Omdat gijlieden het hart des rechtvaardigen, die zich door vrijwillig in ballingschap te gaan op de raad der ware Profeten aan Mijne machtige hand heeft onderworpen, door valsheid hebt bedroefd gemaakt, alsof hij iets dwaas en goddeloos had gedaan, daar Ik hem gene smart aangedaan heb, maar erken, dat hij recht heeft gedaan; en omdat gijdaarentegen de handen des goddelozen door voedsel te geven aan zijne verwachtingen door uwe valse vertroostingën gesterkt hebt, opdat hij zich van zijnen bozen weg niet afkeren zou, dat Ik hem in het leven behield 1) (Jer. 23:14).

De verwoesting van Jeruzalem heeft alles bewaarheid, wat Ezechiël hier gezegd heeft in dit hoofdstuk, en de uitkomst toonde, dat die Profeten, welke het volk zochten te overreden, dat hun geen kwaad zou overkomen, bedriegers waren en dat Ezechiël inderdaad van God tot hen gezonden was. Hieruit kunnen wij leren, dat de Dienaren des Heeren, een zeer grote zonde bedrijven, en zich aan een schrikkelijk oordeel bloot stellen, wanneer zij, in plaats van onboetvaardige zondaren stoutmoedig te bestraffen en hun met Gods oordelen te dreigen, hen in hun zonden vleien en met een vals vertrouwen vervullen. (ENGEL. GODGELEERDEN).

Daarom zult gij ten gevolge van de ondergang, dien Ik u bereid, niet meer ijdelheid zien, noch waarzegging gebruiken; maar Ik zal Mijn volk uit uwe hand redden, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben (vs. 21).

Deze profetessen zijn voortreffelijke vertegenwoordigsters der synagogen, welke door hare verklaringen of uitspraken het werken der Goddelijke hand verduisterden, zodat het geen indruk kon maken. De door de profetessen genaaide bedekselen, door welke het hoofd van elke grootte verhinderd werd in het zien en in het horen, kon men voor commentaren houden, welke de zin van het Goddelijk woord door zo veel mogelijk aangebrachte geleerdheid verduisteren en in verwarring brengen.

Het is de eeuwige troost der arme aan de moordenden leugengeest blootgestelde mensheid, dat de almachtige God der waarheid bewarend en beschermend over de zielen regeert, die de valse Profeten als argeloze vogels in hun netten trekken. De Heere zal ook de gevangene zielen uit de handen van hare bedriegers en verleiders redden en ze vrijlaten, want waarlijk! zij zijn gene onverstandige tot fladderen en vliegen bestemde vogels, maar evenbeelden van hunnen Goddelijken Schepper. Bij degenen echter, die het hart van de vrome met leugenen beangstigen, dat God door waarheid tot vreugde en tot vrede wil opleiden, en die de misdadiger op zijne boze wegen versterken, zal de gerechtigheid, die niet kan uitblijven, zeker haar doel treffen.

HOOFDSTUK 14. VERWERPING VAN DE VERACHTERS DES

GODDELIJKE WOORDS.

Vs. 1-23. Ene vierde reeks van voorzeggings heeft daarin hare aanleiding, dat ene deputatie van de oudsten van Israël tot Ezechiël komt met velerlei vragen op het hart, en allerlei bedenkingen omtrent de door hem verkondigden ondergang der heilige stad en des tempels. De Heere, die spoedig daarop door de Profeet tot hen spreekt, laat hen niet eerst aan het woord komen om hun vragen en bedenkingen uit te spreken, maar komt hen voor met ontdekking van de toestand hunner harten, en met de aankondiging, dat over de zaak, over welke zij willen onderhandelen, gans niet meer moet gevraagd worden (vs. 1-8). Daarop worden twee bedenkingen, welke men daartegen had weggenomen, de ene, dat er toch Profeten genoeg waren, die het goede profeteerden (vs. 9-11), en de tweede, dat toch de rechtvaardigen niet met de goddelozen konden verdelgd worden, maar integendeel om der rechtvaardigen wil, ene verschoning ook voor de goddelozen zou moeten plaats hebben (vs. 12-23).

Daarna, na verloop van 11 maanden en 5 dagen, die tussen de in Hoofdst. 8:1 en de in 20:1 genoemden tijd voorbij gingen, kwamen tot mij mannen uit de oudsten van Israël, en zaten neer voor mijn aangezicht, als wilden zij door mij de Heere vragen (Hoofdst. 20:1).

Toen, nog voordat zij hun wens hadden uitgesproken, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! deze mannen met allen wier vertegenwoordigers zij zijn, hebben hun drekgoden in hun hart opgezet, en hebben de aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hun aangezichten gesteld; 1) zij plegen openlijk en zonder enige bedenking hunner afgoderij; word Ik dan ernstelijk van hen, die zulk een hart tegen Mij hebben, gevraagd?2)

Op de gevangenen aan de wateren van de Chebar heeft de werkzaamheid van Ezechiël nu reeds indruk gemaakt; men erkent in hem enen Profeet des Heeren, ten minste van de zijde dergenen, die nog enigzins op godsvrucht gesteld zijn; men zou zich gaarne met hem verstaan, en niet zonder zijne toestemming zich aan het streven en verwachten overgeven, zo als dat toen bij het volk in Babylon, zowel als bij dat te Jeruzalem, algemeen was. Zo als het schijnt, zijn wij nu reeds in het 7de jaar sedert Jojachin's wegvoering, hoewel nog in de eerste maanden van dit jaar. De afval van koning Zedekia van de koning te Babel (2 Kon. 24:20), die na 2 jaren tot rijpheid kwam, werd nu reeds geplant, en wat volgens de openbare mening een gunstig gevolg beloofde, alsof het zeker was, overlegd en besproken. Wat men zich ten gunste zijner bedoelingen was maakte, blijkt uit hetgeen de Profeet later in 5 onderdelen van onze afdeling in de naam des Heeren bestraft. Nu hebben de oudsten aan de wateren van Chebar, die het reeds hebben erkend, dat er een Profeet onder hen was (Hoofdst. 2:5), hier in deze mannen een deputatie naar Ezechiël gezonden, om de gronden, die zij voor hun politiek konden aanvoeren, hem ter beproeving voor te leggen, of die niet door het geloof in God en door vertrouwen op de Goddelijke belofte de volke aan de hand worden gegeven, in plaats dat zij, zo als hij zich tot hiertoe had geuit, door ongeloof en goddeloosheid zouden zijn

ingegeven. Deze afgezanten der oudsten vertegenwoordigen also zeker uitwendig godvruchtige lieden, evenwel zijn zij inwendig niet met de Geest vervuld, maar met de wereld- en tijdgeest. Dat moet hen tot bewustzijn worden gebracht, en juist daarom worden de gedachten hunner harten bestraft en geoordeeld, ook zonder dat zij die hebben uitgesproken, en alsdan kunnen zij aanstonds opmerken, dat zij met Hem, die door des Profeten mond tot hen spreekt, met de Kenner des harten te doen hebben (vgl. 1 Kon. 14:6 vv.). Vooreerst is het reeds de bedoeling op zich zelf, waarmee zij zijn gekomen, welke de met Gods Geest vervulde Profeet hun openbaart, nog voordat zij daarover iets hebben laten horen. Zij hebben zich alleen voor hem nedergezet, en dat kon ook geschied zijn, even als in Hoofdst. 8:1 #Eze

door de daar genoemde oudsten, om hem te zien en te beschouwen, of te horen welk woord des Heeren hij zou hebben te verkondigen; ja het nederzitten aan de voeten van enen leraar gaf veelmeer te kennen leergierigheid, dan lust om te vragen. Maar neen, zij zijn gekomen om in hem de Heere te vragen. Dat wordt hun voor alles voorgehouden, en nu grijpt tevens het aan Ezechiël voor hen opgedragen woord in hun harten, en schildert hun de toestand van deze als zodanig, dat op het hoofdpunt van hun vraag, of het dan werkelijk moest komen tot verwoesting van Jeruzalem en tot de ondergang van het rijk, en of er geen troostvoller en beter uitzicht voor de toekomst was te verkrijgen, de Heere hun geen antwoord doen zal, dan door de daad. Hij heeft juist in deze mensen een nog onbekeerd afgodisch gezind volk voor zich, en over de toekomst daarvan is in 't geheel niet meer te vragen, het gericht staat er reeds voor vast. Zij, die gekomen zijn met het doel om te vragen, worden hier (vs. 3) geschilderd als de zodanigen, die wel niet juist meer in grove afgoderij zijn verstrikt, maar toch gaat de begeerte des harten nog steeds van de waren God af tot de valse goden, en hun ogen zien naar de vorigen afgodendienst terug, even als eens het verlangen van Israël in de woestijn rugwaarts ging naar de vleespotten van Egypte. Zij zijn dus nog lang niet de zulken, van welke de Heere zou kunnen zeggen: "zij zijn Mijn volk, daarom wil Ik hun God zijn. Ik zal, gelijk Ik Mij door het hogepriesterlijke licht en recht daartoe heb verbonden (Ex. 28:30), op hun vragen, aan Mij gedaan, antwoorden; integendeel staan zij nog buiten de verbondsbetrekking met Hem, en nog in gemeenschap des harten met de vreemde goden, zodat zij ook als aan zich zelve overgelatene Heidenen moeten behandeld worden.

Beter: Zal Ik Mij van hen wel laten ondervragen? De Heere wil daarmee zeggen dat Hij Zich niet zal laten zoeken en vinden van hen, die de afgoden dienen en Hem hebben verlaten. De Heere God vraagt een onverdeeld hart. Hij laat Zich vinden door hen, die naar Hem vragen met hun ganse hart.

Daarom spreek met hen, en zag tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Een ieder man uit het huis Israëls, die de drekgoden in zijn hart opzet, en de aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht stelt, die inwendig nog in 't geheel niet los is van zijne neiging tot afgodendienst, endaarbij toch komt tot de Profeet, alsof hij in het recht Mijner verbondsbetrekking tot Mij stond, zodat hij Mij vrij en ongehinderd zou mogen vragen, Ik, de HEERE, zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte zijner drekgoden, 1) die hij nog in zijn hart draagt en met zijn hart omhelst.

Zij zullen zodanig een antwoord hebben, als recht is, dat zulke afgodendienaars krijgen en God zal hen straffen, als Hij gewoon is afgodendienaars te straffen, dat is, wanneer zij zijne

hulpe nodig hebben. Merkt hieraan, Gods oordeel zal bij hen blijven volgens hetgeen zij waarlijk zijn, dat is volgens hetgeen hun harten zijn, niet volgens hetgeen zij in de vertoning en belijdenis zijn.

Opdat Ik het huis Israëls in hun hart grijpe, dewijl zij allen door hun drekgoden van Mij vervreemd zijn, en nu voor alles door straf en bezoeking ene kastijding tot gerechtigheid nodig hebben.

Hoe God zulke mensen zal antwoorden, of liever antwoordende Zich omtrent hen zal gedragen, wordt eerst in vs. 8 gezegd. Het oordeel der verwoesting en uitroeijing zal het feitelijk antwoord zijn, en dat is voor hen een antwoord, zo als zij het alleen verdienen, een antwoord naar de menigte hunner drekgoden. Dit antwoord is echter, zo als vs. 5 te kennen geeft, tevens een genadig, heilzaam antwoord; het geschiedt met de bedoeling om het huis Israëls in het hart te grijpen, het door oordelen te buigen, van zijne misdaad te overtuigen en te bewegen tot verlaten van de afgodendienst en tot terugkeren tot de levenden God, zodat de in Lev. 26:41 genoemde vreedzame vrucht der gerechtigheid door de kastijding wordt verkregen.

Leid daarom hun opmerkzaamheid af van hetgeen zij omtrent de toekomst willen en wensen, op hetgeen Ik van hen wil en verlang, zeg tot het huis Israëls: Alzo zegt de Heere HEERE: Bekeert u en keert u af van uwe drekgoden, en keert uwe aangezichten af van al uwe gruwelen 1) (Jes. 31:6).

Hier zegt de Heere het weer, dat alleen in de weg van bekering, van scheiding tussen God en de afgoden redding is. Eerst dan als het volk zijne afgoden met zelfverfoeiing en treuring zal wegwerpen, zal er redding zijn voor land en volk. Dit geldt ook van het stuk der personele bekering.

Vraagt Mij echter niet bij uwe tegenwoordige gesteldheid des harten, wanneer gij een verblijdend antwoord wenst; want ieder man uit het huis Israëls en uit de vreemdeling, die in Israël verkeert, en tot het mijden van afgodendienst en allen zedelijken gruwel even zo goed als de ingeborene Israëliet verplicht is (Lev. 18:26; 20:2), die zich van achter Mij afscheidt, en zet zijne drekgoden op in zijn hart, en stelt de aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht, ennog onbekeerd en onvernieuwd komt tot de Profeet, om Mij door hem te vragen; Ik ben de HEERE, hem zal geantwoord worden door Mij, zo als overeenkomt met Mijn heilig, waarachtig en rechtvaardig wezen.

En Ik zal een antwoord met daden geven Ik zal Mijn aangezicht tegen dien man zetten (Lev. 20:2, 5 en 6), en zal hem met allen, die op gelijk standpunt des harten staan, stellen tot een teken en tot spreekwoorden (Deut. 28:37) en zal hem uitroeien uit het midden Mijns volks, en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben, die niet te vergeefs heb gedreigd, wat Ik in Mijn woord de afgodendienaars gedreigd heb.

Het woord, dat de Profeet voor zijne vragers ontvangt, dringt tot de beweegredenen door, op welke zij zich voorstelden nog wel een meer gunstig antwoord te zullen ontvangen, dan dat

zij uit de voorzegging van Ezechiël tot hiertoe hadden verkregen. De eerste reden is voor hen, dat er toch andere profeten waren, die toch ook de Geest Gods hadden, en deze profeteerden het volk ene veel betere toekomst; hij nam dus tegenover de menigte zijner ambtgenoten ene plaats in, die hem ondubbelzinnig als enen zonderling karakteriseerde, dien men toch niet zo onvoorwaardelijk en uitsluitend kon geloven, als hij het verlangde. Deze mening, die de afgezanten der oudsten natuurlijk nog minder uitspreken, dan hun bedoeling om te vragen zelf, daar zij hun tot bewustzijn wordt gebracht, wordt tevens op de snijdenste en scherpste wijze de bodem ingeslagen.

Wat in vs. 6-8 gezegd is, is het enig antwoord, dat Ik heb te geven. Als nu een profeet door begeerte om degenen, die hem ondervragen, te believeen, overreed zal zijn, en iets gesproken zal hebben, Ik, de HEERE, heb dienzelfen profeet overreed, 1) Ik heb hem laten bedrogen worden, en Ik zal Mijne hand tegen hem uitstrekken, om hem zijne misdaad te vergelden, en zal hem verdelgen uit het midden van Mijn volk Israëls.

Hier schijnt God met Zichzelven in strijd te zijn, terwijl Hij aan Satan verlof geeft, om de enige ware onderwijzing in te scherpen. Indien dit geschiedde naar Gods bestel, schijnt het toch als ware het een contrast. Maar laten wij het ons altijd herinneren, dat de oordelen Gods een diepe afgrond zijn, opdat wij niet, zoals wij zien, dat de vermetele mens doet, met geweld willen weten, wat verre boven de bevassing der Engelen is. Sober en met eerbied is te oordelen over de werken Gods, inzonderheid over de hemelse oordelen. Maar indien er slechts eerbied en bescheidenheid bij ons is, zal het gemakkelijk zijn deze twee te verzoenen, dat n. l. God Zijn Kerk voortbrengt, en begunstigt, en beschermt, en bevestigt door het Profetisch onderwijs en ondertussen haar door innerlijke tweedracht verscheurt en als het ware toelaat, dat zijn verdeeld wordt .

Hieruit ziet men weer zo duidelijk mogelijk, dat buiten de wil des Heeren niets geschiedt, dat ook de valse profeet geen macht heeft, om te overreden, tenzij deze hem door de Heere is gegeven.

En zij zullen beiden hun ongerechtigheid dragen, de Profeet zowel als de vrager, in de straf der uitroeiing, die hen treft; gelijk de ongerechtigheid des vragers zal zijn, also zal zijn de ongerechtigheid des profeten, beiden zullen zij zonder onderscheid de uitroeiing uit Mijn volk over hun hoofd brengen;

Opdat het huis Israëls niet meer van achter Mij afdwale, en zij, die tot dat huis behoren, zich niet meer verontreinigen met al hun overtredingen; alsdan zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn, spreekt de HEERE (Hoofdst. 11:20).

De verleiding of het bedrog, waarvan in vs. 9 sprake is, gaat oorspronkelijk uit van de inwonende zonde (Jak. 1:14); anders kon zij geen voorwerp van straf zijn; maar God heeft bij de ontwikkeling der zonde gene passieve rol (2 Sam. 24:1). Hij weet de zaak overal zo te leiden, dat de zonde tot hare volkomene ontwikkeling en rijpheid komt en de straf met zich voert. Hij zorgt er voor, dat geen stilstand kan plaats hebben, geen standhouden op een middentrap; Hij maakt de gelegenheden en ruimt de hinderpalen weg. Er is nauwelijks ene in

‘t oog vallende zonde, bij welke niet op ontzettende wijze de werkzaamheid Gods ons zichtbaar zal zijn. Zulke ellendige mensen nu, die zelf onder Gods beschikking staan, door Hem geleid worden, waarheen zij niet willen en het oordeel te gemoet snellen, kunnen onmogelijk een staf aan anderen geven. Wie deze als autoriteit tegen de ware Profeten wil aanvoegen, of op grond van hun woorden aan deze eisen wil stellen, die zij toch nooit kunnen vervullen, is een dwaas.

De plaats moet verklaard worden volgens 1 Kon. 22:20 vv. waar het overreden de zaak van een leugengeest is, die Achabs Profeten inspireerde om de koning zegen te verkondigen, opdat hij zou vallen. Even als daar Jehova dezen geest heeft gezonden, dien in de mond der Profeten gegeven heeft, zo is ook hier het overreden ene werking van God, niet alleen van Goddelijke toelating, maar van Goddelijke beschikking en leiding, die toch de menselijke vrijheid niet opheft, maar even als elk overreden, de mogelijkheid veronderstelt van het zich niet laten overreden. Dit zich laten overreden tot eigendunkelijke, door God niet ingegevene uitspraken geschiedt alleen bij zulke personen, die de boze in zich plaats geven, om ze te verzoeken en tot beslissing te brengen, of zij de zondige neigingen van hun binnenste trachten te bestrijden en te overwinnen, of ze tot daad te laten worden, opdat zij in het laatste geval rijp worden voor het gericht. In dezen zin laat God zulk enen Profeet bedrogen worden, opdat Hij hem dan uit Zijn volk zou kunnen uitroeien. Deze straf zal echter de Profeet niet alleen treffen, maar ook die hem zoeken of vragen, om Israël zo mogelijk van zijne dwaalwegen terug te brengen, en te maken tot een van zonde gereinigd volk van God. Tot dat doel liet God in de laatste tijden van het rijk van Juda de valse profetie krachtig optreden, om het proces der scheiding tussen de vromen en de goddelozen te bespoedigen, en door het gericht, dat de goddelozen verdelgt. Zijn volk te louteren en tot het doel zijner roeping te leiden.

Verder geschiedde op denzelfden tijd als in vs. 1 vv. des HEEREN woord tot mij zeggende:

Mensenkind! als een land, gelijk dat, hetwelk Ik in ‘t bijzonder bedoel (Deut. 11:12) tegen Mij gezondigd zal hebben, zwaarlijk overtredende, daar het alle Mijne woorden achter zich werpt, waarmee Ik het van zijne zonde wil bekeren (Lev. 26:14 vv. #Le Ps. 50:17), zo zal Ik overeenkomstig Mijne bedreiging in Lev. 26:26, Mijne hand daartegen uitstrekken, en zal het de staf des broods breken, en enen honger daarin zenden, dat Ik daaruit mensen en beesten uitroeie;

Ofschoon deze drie mannen, die voor toonbeelden der gerechtigheid mogen worden gehouden, Noach, Daniël en Job 1) in het midden daarvan waren, zij zouden door hun gerechtigheid alleen hun ziel bevrijden, spreekt de Heere HEERE.

Alle drie waren uitmuntende personen, wegens hun godsdienstigheid. Noach behield als ene vergelding voor zijne godsdienstigheid acht mensen uit de algemenen zondvloed en verkreeg een belofte van God, dat Hij de wereld nooit meer met water zou verderven. Daniël trad hierdoor bij God voor het gehele volk der Joden en verkreeg ene belofte van hun herstelling. Job was van God gesteld om te bidden voor zijne drie vrienden, en verkreeg vergiffenis voor hen. Maar wanneer Gods onherroepelijk besluit tegen een volk is uitgegaan,

dat welk de mate zijner ongerechtigheid vol heeft gemaakt, dan kunnen de voorbeding zelfs van zulke mannen niet helpen tot hun verlossing. Want alleen voor dezulken, die nog niet gekomen zijn tot die hoogte van goddeloosheid, kunnen de gebeden der rechtvaardigen kracht hebben.

Zo Ik (volgens Lev. 26:22) het boos gedierte make door het land door te gaan, hetwelk dat van kinderen berove, zodat het woest worde, dat er niemand doorga, vanwege het gedierte.

Die drie in vs. 14 genoemde mannen in het midden daarvan zijnde, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo zij zonen en zo zij dochteren bevrijden zouden! zij zelf alleen zouden bevrijd worden, maar het land zou verwoest worden.

Of als Ik volgens Lev. 26:25 het zwaard brenge over dat land, en zegge: Zwaard! ga door, door dat land, zodat Ik daarvan uitroeie mensen en beesten:

Ofschoon die drie mannen in het midden daarvan waren, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden zonen noch dochteren bevrijden, maar zij zelf alleen zouden bevrijd worden.

Of als Ik de pestilentie in datzelfde land zende, en Mijne grimmigheid daarover met of, in bloed uitgiete door middel van het andere in Lev. 26:25 genoemde zwaard der wrake, om daarvan mensen en beesten uit te roeien (Hoofdstuk 5:17).

Ofschoon Noach, Daniël en Job in het midden daarvan waren, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo zij enen zoon, of zo zij ene dochter zouden bevrijden! zij zouden alleen hun ziel door hun gerechtigheid bevrijden.

Moesten nu de gezanten van Zedekia, tot ontmaskering van hun eigene boosheid, zulk een ontzettend woord horen, dan strekte de tweede daarop volgende Godsspraak ten bewijze, dat gene voorbede, al was zij ook van de uitnemendsten vrome, ter afwending van ene geselroede Gods iets kan baten, wanneer de Heere de verdelging vastelijk besloten had. Het gebed van enen rechtvaardige vermag anders veel, en ook hier wordt het niet afgekeurd en verboden, maar de Heere heeft Zijne eigene tijden in Zijne lankmoedigheid en verdraagzaamheid gesteld, en als deze al te lang getergd zijn en de tijd Zijner wrake, die lang te voren met bedreiging was aangekondigd, gekomen is, dan komen de oordelen onverbiddelijk en zeker. Zo gaat het met menig volk, onder verschillende strafgerichten Gods, maar zo gaat het ook menig zondaar, die op een krank- en sterfbed wordt neergelegd; als de Heere lang is getergd geworden. Zijne goedheid werd versmaad, en de verharde zondaar zich naar het rechtvaardig oordeel Gods het gewis verderf en ene eindeloze rampzaligheid heeft toebereid, dan baten de krachtigste voorbedingen niet. Dat sta dan tot waarschuwing van menig zondaar, om het niet tot het uiterste te laten komen, en zich niet tegen de Heere te verharderen. Hij verschoont wel menigvuldig en is een genadig God, hetwelk duizenden ondervinden, maar Hij is ook rechtvaardig en laat Zich niet bespotten.

Zo wanhopig slecht, dat er slechts nog drie rechtvaardigen in zijn, om wier klein getal gene verschoning der overigen meer mogelijk is, staat het met het land, waarover hier sprake is. Want alzo zegt de Heere HEERE: Hoe veel te meer, als Ik, gelijk binnenkort zal geschieden, Mijne vier boze gerichten, het zwaard, en de honger, en het boze gedierte, en de pestilentie (vgl. Jer. 15:8. Openb. 6:2-8) gezonden zal hebben tegen Jeruzalem, om daar uit mensen en beesten uit te roeien.

Doch ziet daarin zullen enige ontkomenen overblijven, die uitgevoerd zullen worden, zonen en dochteren, ziet zij zullen tot ulieden uitkomen naar Babel, geenszins als degenen, die om hun gerechtigheid zijn overgebleven, maar als levende en aanschouwelijke voorbeelden van de gehele gesteldheid van de bewoners der stad, en gij zult hunnen weg zien, en hun handelingen, hun verdorvenheid, en gij zult vertroost worden over het kwaad, dat Ik over Jeruzalem gebracht zal hebben, ja al wat Ik zal gebracht hebben over haar, die afgodische stad.

Zo zullen zij u op droevige wijze vertroosten, als gij hunnen weg en hun handelingen, hun lot vanwege hun goddeloosheid zien zult; en gij zult weten, dat Ik niet zonder oorzaak gedaan heb, al wat Ik in haar, in Jeruzalem, gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.

Eerst wordt in vs. 12-20 een zin uitgesproken, die nog algemeen en onbepaald klinkt. Wanneer ergens een land zich zo tegen God verzondigde, dat Hij de straf der verdelging daarop moest toepassen, zo zou het zulk een land niets baten, al waren ook enkele rechtvaardigen als Noach, Daniël en Job daarin. Zulke rechtvaardigen zouden dan wel voor hun persoon om hun gerechtigheid verschoond blijven, maar hun gerechtigheid zou niet de macht hebben om ook andere zielen van het oordeel te redden, zelfs niet die hunner zonen en dochteren. Deze gedachte wordt vier malen herhaald, terwijl na elkaar vier verschillende straffen der vernietiging, honger, boze dieren, zwaard en pest genoemd worden, als komende over een zondig land en dat verwoestende (vgl. Jer. 14 en 15).

Overzien wij de vier opgenoemde gevallen, zo blijkt in de uitspraken over de redding der rechtvaardigen het onderscheid. In het eerste geval wordt alleen gezegd, dat Noach, Daniël en Job door hun gerechtigheid hun ziel, d. i. hun leven zouden redden; bij de drie volgende gevallen heet het daarentegen, zij zouden, zo waarlijk de Heere leeft, noch zonen noch dochters redden, maar zij alleen zouden gered worden. Dit onderscheid is niet slechts rhetorische opklimming der rede door bevestiging en tegenstelling, maar wijst op een verschil van gedachte. Het eerste geval moet alleen leren, dat de vromen bij het invallend gericht hun leven zullen redden, dat God de vromen niet met de goddelozen zal wegnemen. Daarentegen moeten de drie volgende gevallen de waarheid voorstellen, dat de rechtvaardigheid der vromen de afgodendienaars en afvalligen niet zal baten, daar zelfs toonbeelden van gerechtigheid, als Noach, Daniël en Job alleen hun eigen leven kunnen redden, maar gene andere zielen kunnen behouden. Daarmee hangt ook zamen, dat de plechtige verzekering in vs. 14 ontbreekt. Het eerste woord, dat God bij de gerichten de vromen zal redden, behoefde gene verzekering, omdat deze waarheid niet in twijfel werd getrokken, maar wel het woord, dat de gerechtigheid der vromen aan het zondige gene redding zal geven, omdat de goddelozen deze hoop hadden, die hun echter zou worden ontnomen.

Daniël wordt met opzet in het midden der beide personen uit de vroegeren tijd geplaatst, om hem te verheerlijken, als het ware te kanoniseren, even als hij in Hoofdst. 28:3 bij ene schijnbaar ongezochte gelegenheid als het toppunt van menselijke wijsheid voorkomt, om zijn voorrang in dit opzicht in de gemeente Gods te doen erkennen. Waarop het hier aan komt, toont de eigenaardigheid dergenen, door welke hij van beide zijden is ingesloten (Gen. 6:9 en Job 1:1). Het is de gerechtigheid en het wandelen met God, die misschien een gericht zouden kunnen tegenhouden, hetwelk om de goddeloosheid en gerechtigheid komen zou, zo als dan ook in Gen. 18 de rechtvaardigen, die in Sodom mochten wezen, het zijn, die Abraham bedenkingen doen maken ten opzichte van de vernietiging, die besloten was. De vier bezoeken Gods, welke elk met een "ofschoon" worden ingeleid, zouden werkelijk, zo als reeds dikwijls is voorzeggd, verenigd over het ontaarde verbondsvolk, over het ontheiligde land des Heeren komen. De Profeet behandelt echter eerst de zaak in 't algemeen, afziende van de bestaande omstandigheden, opdat de gewaarwording door het zien dier laatste teweeg gebracht, zich niet dadelijk verstorend zou inmengen. De overgang van hetgeen slechts gezegd is tot de werkelijkheid volgt in vs. 21; het "want" aan het begin wijst op de grond der zo even gegeven verklaring, toont, dat Jeruzalem niet meer ene gewone plaats is.

Het viertal bij de in vs. 21 genoemde gerichten is opmerkelijk, om de universaliteit van het gericht of de gedachte, dat het naar alle zijden of geheel en al over Jeruzalem zal komen, te symboliseren. Daarbij moet nog worden opgemerkt, dat Jeruzalem het rijk van Juda of het gehele Israëel, dat zich nog in Kanaän bevindt, vertegenwoordigt.

De rede van de Profeet neemt in vs. 23 vv. ene verrassende wending; zouden die vier straffen over Jeruzalem komen, er zouden enige zonen en dochteren verschoond blijven-maar opdat zij, als getuigen tot de verbannen naar Babel zouden worden gevoerd, opdat deze uit hunnen weg en wandel de droevige vertroosting zouden ontvangen, dat de Heere niet te vergeefs ene zo harde straf over Zijne stad had besloten.

Zij zullen ontkomen, ontlopen, niet omdat zij onschuldig zijn, ook niet omdat zij om de gerechtigheid en om de voorbede van anderen worden gespaard, maar opdat de ontvluchten met hun gezinnen door hunnen kwaden wandel u overtuigen, dat God Zich niet te gestreng jegens Zijn volk heeft getoond. Het doel, waarom zij worden gespaard, is dus geen ander dan om Gods rechtvaardigheid te doen blijken voor het oog der Joden in Chaldea. Daarom maakte ook werkelijk de eerste verschijning der vluchtelingen uit Juda te Tel-Abib, dat Ezechiëls aanzien steeg (vgl. Exod. 14:26, 27 en 33:21, 22). Die troost bestond (volgens vs. 21) daarin, dat zij inzagen, dat God niet zonder reden een zo zwaar gericht over Jeruzalem had doen komen. Tegen ene volmaakt rechtvaardige straf heeft niemand iets in te brengen, al is die nog zo zwaar, al lokt die nog zoveel medelijden uit.

Gods gerechtigheid blijkt zowel in degenen, die omkomen als door degenen, die ontkomen, duidelijk.

HOOFDSTUK 15.

DE UITROEIJING DES VOLKS TE JERUZALEM VOORAFGEBEELD.

II. Vs. 1-8. Ene andere tegenwerping tegen de mogelijkheid was, dat toch Israël om zijne verkiezing tot volk van God niet kon worden verworpen en met verwoesting van stad en tempel gestraft. Daartegen wordt nu aangevoerd, dat Israël, wel wat zijne verkiezing aangaat, een wijnstok is, maar alleen van de zijde zijner edele vrucht heeft de wijnstok een voorrang boven andere gewassen. Wat het hout daarentegen op zich zelf aangaat, is het tot niets nut dan tot het vuur, en daar nu Israël een ontaarde wijnstok zonder vruchten is, kan hem niets anders wachten, dan dat hij in 't vuur wordt geworpen.

En des HEEREN woord geschiedde verder zonder tusschenpoos tot mij, zeggende:

Mensenkind! wat is het hout des wijnstoks meer dan alle hout, of de wijnrank, wanneer zij even als de bomen van het bos, gene vrucht draagt, dus alleen als houtsoort wordt beschouwd, meer dan dat onder het hout eens wouds is?

Wordt daarvan hout genomen, om een stuk werks te maken? neemt men daarvan ene pin, om enig vat daaraan te hangen.

Ziet, het wordt aan het vuur overgegeven (Joh. 15:6), opdat het verteerd wordt, en is het er zo ver mede gekomen, het vuur verteert dan beide zijne einden en zijn middelste wordt verbrand, zou het deugen tot een stuk werks?

Ziet, toen het geheel was word het tot geen stuk werks gemaakt; hoeveel te min als het vuur dat verteerd heeft aan beide einden, zodat het in het midden verbrand is, zal het dan nog tot een stuk werks gemaakt worden?

Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Gelijk als het hout des wijnstoks is onder het hout des wouds, hetwelk Ik als de Heere der natuurorde aan het vuur overgeef, opdat het verteerd worde, gelijk Ik het zo heb ingericht dat het hout van de wijnstok, wanneer dit bloot hout en zonder vruchten is, tot niets anders dan tot verbranden deugt, alzo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven.

Want Ik zal Mijn aangezicht tegen hen zetten; als zij van het ene vuur uitgaan, zal het andere vuur hen verteren; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn aangezicht tegen hen gesteld zal hebben.

En Ik zal het land woest maken, omdat zij zwaarlijk overtreden hebben (vgl. Hoofdst. 14:8 en 13), spreekt de Heere HEERE.

De vraag in vs. 2 vv. is gekeerd tegen de trotsen waan des volks, dat in uitwendigen vleeschijken zin zich gaarne op zijne van God geschonkene voorrechten en zegeningen beriep. Men noemde zich gaarne de wijnstok van Jehova; niet in de zin van de Psalmist

(Ps. 80:15), die in ootmoedig opzien tot Jehova daarbij vertoefde, maar om er mede te pronken als met natuurlijke gaven en voorrechten, die een bijzonder recht op de Goddelijke begunstiging gaven. Ook voor de gezindheid van de lateren tijd was het karakteristiek teken dat het Jodendom in zijn werkheiligen trots er lust in had, de Herodiaansen tempel (Matth. 4:9) met het bekende sieraad van enen groten gouden wijnstok, het symbool der theokratie, te voorzien.

Elk ander hout kan verwerkt worden, de wijnstok daarentegen zal enkel door zijne vrucht dienen. Het antwoord, op deze vraag verondersteld, loochent dus niet alleen alle aanspraak op beter lot, maar stelt zelfs het hout des wijngaards bij al het andere hout achter, wanneer het zijn doel mist.

Alleen wanneer de rank in frisse sappen druiven draagt, is zij het edelste van alle gewassen, maar verdord en droog is het minder dan het hout van de onvruchtbaarsten boom, want men kan er in 't geheel niets uit maken, het tot geen werk bezigen; het dient niet eens tot een pin in huis, om enig goed aan op te hangen. Een juist beeld van Israël! Het uitverkoren volk van God is, wanneer het de Heiligen Geest van hemelse bevruchting, die in hen werkt, loochent en ontheiligt naar het dorre hout van zijn stam minder dan alle andere volken.

Die de wijnstok naar zijn hout aanziet, zal hem nauwelijks onder de bomen tellen; hij ligt als aan de voeten van de bomen van het bos; dat hout overtreft het zijne verre. Haar omdat God Israël geplant had, trad het uit de wildernis van alle volken te voorschijn; God haalde het uit Egypte (Ps. 80:8 vv.). Andere volken daarentegen bloeiden door kunsten, rijkdom, menigte des volks, krijgskunst en dergelijke; dat waren hoge bomen van het woud, welke aller ogen tot zich trokken; Israël stond en viel met Gods genade.

De toepassing is: een volk en ieder persoon, aan wien God Zich heeft bekend gemaakt, en die Zijne genade moedwillig verlaat, zinkt diep beneden degenen; die God niet hebben gekend (Hebr. 6:4-8).

Wanneer het hout van de wijnstok reeds in zijn goeden toestand tot niets kan worden gebruikt, zo veel te minder, wanneer het reeds gedeeltelijk verbrand en geschroeid is; daarover spreekt vs. 4. Israël is dan ook werkelijk reeds in het vuur geweest. Het lijkt aan een rank, wier beide einden het vuur verteerd heeft, en waarvan het midden verzengd is. Het vuur, waaruit het half verbrand is uitgekomen, zijn de strafgerichten, welke van de vernietiging van het rijk der tien stammen tot aan de katastrofe onder Jojachin over het verbondsvolk zijn gekomen, ten gevolge, waarvan Israël nu nog aan ene rank lijkt, die aan de einden verbrand en in 't midden verzengd is.

De beide einden zijn de tien stammen aan de ene en de andere zijde, zodat het middenstuk Juda met Jeruzalem is. Er wordt dus bedoeld op de ondervindingen van Gods toorn onder Jojakim en Jojachin.

De beide einden van de wijngaardrank zijn geheel weggebrand-nog staat daar een wel van het vuur hard aangegrepen, maar nog niet verdelgd midden. Zou dit misschien door de

strafgerichten beter zijn geworden? Zou het deugen voor enig werk? Het antwoord geeft vs. 5; nog veel minder bruikbaar dan het geheel is dit nog overgebleven stompje.

Wat daarom van Jeruzalems inwoners onder de vroegere gerichten werd gespaard, moet nu ook te gronde gaan.

Deze woorden dienen tot verootmoediging van Gods volk; zij worden Gods wijnstok genaamd; maar wat zijn zij van nature meer dan anderen? Zij zijn door Gods goedheid vruchtbaar geworden, daar zij in goeden grond geplant zijn; de Heere heeft hen getrokken op de muren des heilighdoms, en zij brengen vruchten voort tot Zijne ere; maar wat zijn zij zonder hunnen God? Wat zijn zij zonder de onophoudelijken invloed des Geestes, die hen vruchtbaar maakt? O gelovige, leer de hoogmoed verwerpen, ziende dat gij niets hebt om u op te hovaardigen. Wat gij ook moogt zijn, gij hebt niets om u hoogmoedig te maken. Hoe meer gij hebt, hoe meer schuld gij hebt aan God, en gij kunt u toch niet verhovaardigen op iets, dat u een schuldenaar maakt. Beschouw uwen oorsprong; zie terug op hetgeen gij waart. Bedenk wat gij zonder de Goddelijke genade zoudt zijn geworden. Zie op u zelven, zo als gij nu ziet. Staan uwe duizende afdwalingen niet voor u, en zeggen zij u niet, dat gij onwaardig zijt Zijn zoon genaamd te worden? En heeft Hij u iets gemaakt, wordt u daardoor niet geleerd, dat het genade is, die u anders maakte? Grote gelovige, gij zoudt een zondaar zijn, had God u niet veranderd. O gij, die voor de waarheid strijdt, gij zoudt even dapper voor de dwaling hebben gestreden, had de genade u niet aangegrepen. Wees daarom niet hoogmoedig, hoewel gij enen hogen rang bekleedt, een wijd veld van genade bezit-gij kunt zelfs het minste voorwerp niet het uwe noemen, behalve uwe eigene zonde en ellende. O vreemde verdwaasdheid, dat gij, die alles geleend hebt, er aan zoudt denken om u zelven te verheffen; een arme, afhankelijk gepensioneerde, levende van de weldadigheid van uwen Zaligmaker, iemand, wiens leven wegkwijnt zonder de frisse levensstromen, die uit Jezus vloeien, en niettemin hoogmoedig! Schande over u, o gij verdwaasd hart! .

HOOFDSTUK 17.

OVER DE GEVANGENNEMING VAN KONING ZEDEKIA, EN HET RIJK VAN CHRISTUS.

IV. Vs. 1-21. God kan, zo maakte men verder zich diets, de koning van Zijn volk niet te gronde laten gaan, zonder de heerlijke voorzeggingen te niet te doen, die Hij aan het huis van David omtrent het koningschap, dat eeuwig bij hem blijven zou, gegeven had. Reeds om deze beloften te bewaren, was het nodig, dat Zedekia van de opperheerschappij des Chaldeeusen veroveraars weer vrij zocht te worden, en zich aan de Egyptenaars aansloot, zo lang het nog tijd was, hun gunst te zoeken, opdat niet, als de onvermijdelijke strijd tussen Chaldea en Egypte met ene zege van de laatste macht zou eindigen, hetgeen toch zo waarschijnlijk was, Juda in ene drukkende afhankelijkheid mocht geraken. Al deze voorwendsels met de daaraan ten grondslag liggende politieke berekeningen worden door het hiervolgende vierde woord van God te niet gedaan. Het bedient zich eerst van ene gelijkenis (vs. 1-10), en legt vervolgens de gelijkenis uit met zo zekere aankondiging van hetgeen zal komen, alsof het reeds aanwezig ware (vs. 11-21). Daar nu ten opzichte van hetgeen men van het Davidse koningschap zei, het woord waar was: "het is, wat gij zoekt; maar het is niet, waar gij het zoekt" (Augustinus), wordt verder verklaard, hoe de Heere, wanneer het "waar" te schande was geworden, toch het "wat" zou weten te redden, en Zijn aan de stam van David gegevene toezegging vervullen (vs. 22-24).

En des HEEREN woord geschiedde verder tot mij, zeggende:

Mensenkind! stel een raadsel voor (1 Kon. 10:1), en gebruik ene gelijkenis tot het huis Israëls (2 Sam. 12:4).

En zeg: Alzo zegt de Heere HEERE: Een arend, die groot was (Jer. 48:40; 49:22), groot van vleugelen, lang van vlerken, van pennen, vol van vederen, die verscheiden verven had, kwam op de Libanon (Jer. 22:23), en nam de oppersten tak van enen ceder.

Hij plukte de top van zijne jonge takjes af, en bracht hem in een land van koophandel, hij zette hem in ene stad van kooplieden (Hoofdst. 16:29).

Hij nam ook van het zaad des lands, en leide het in enen zaadakker; hij nam het, hij zette het bij vele wateren met grote voorzichtigheid (liever: bij altijd lopende wateren, volgens anderen: als een wilg).

En het sproot uit, en werd tot enen welig uitlopenden wijnstok met overhangende ranken, doch nederig van stam, ziende met zijne takken naar hem, naar de arend, dewijl zijne wortelen onder hem waren (vs. 14). Zo werd hij tot enen wijnstok, die ranken voortbracht en scheuten uitwierp.

Volgde in de vorige afdeling (Hoofdst. 12:1-16) op de strafgerichten over Jeruzalem de verkondiging van de val van koning Zedekia, hier vinden wij iets dergelijks. Toch is niet

alleen de inkleding, maar ook het doel zeer verschillend. Daar was het slechts te doen om de zekerheid van de ondergang voor het ongelovige volk te bevestigen; hier wordt de profetie met ene troostrijke Messiaanse voorspelling besloten.

De inkleding, in welke de profetische idee hier voorkomt, is niet de bloot allegorische voorstelling, als in het voorgaande hoofdstuk. De Profeet kondigt ze zelf aan als ene bijzondere en nieuwe, daar hij zijne rede als raadsel en gelijkenis voorstelt. De symbolische voorstelling moet in stoutheid en energie de vroegere blote allegorie nog als het ware overtreffen, waarom zij nog bijzonder plechtig als gelijkenis wordt voorgesteld. Zij is echter tevens een "raadsel", gelijk dat de zinrijke spreuk is, die de gedachte in 't kort voorstelt (Spr. 1:6), en nog meer de profetie, wier duidelijke en heldere uitdrukking zich verbergt in de beeldrijke spraak van het veelzeggend en donker symbool.

De Profeet stelt een symbolisch raadsel voor, omdat hij uit het uitvorsen van de omsluisde waarheid des te sterker de gedachte stelle. In een groots beeld zien wij enen machtigen adelaar met krachtige vleugels, en lange pennen vol prachtige, bonte vederen, die met het heerlijkst stikwerk kunnen vergeleken worden, naar de Libanon zweven en de top van de ceder afnemen. Hij plukt de hoogste en verhevenste van zijne loten, en legt die neer in de stad van de levendigsten handel en het drukste verkeer der volken. Maar hij neemt ook een scheut van het zaad van dat land, waar hij de meest verhevene der ceders heeft genomen, en plant die als een wilg op een rijk bevochtigden bodem; daar spruit hij uit, en wordt tot een wijnstok, die zich weelderig uitbreidt, maar van nederig aanzien is, met tot hem gebogen ranken en met van anderen vasthoudende wortels, loof en takken voortschietende.

Volgens vs. 12 betekent de arend de koning Nebukadnezar. Deze is groot, want Nebukadnezar is een machtig koning; zijne vleugels zijn groot en zijne pennen zijn breed, want over uitgestrekte landen is hij zegerijk gevlogen, en bont zijn zijne vederen, daar hij een bont mengsel van volken aan zich heeft onderworpen. Ook Egypte wordt in vs. 7 als arend voorgesteld, maar deze arend heeft gene pennen en gene bontheid, want Egypte is niet zo machtig en heeft niet zulk ene bonte menigte van volken onderworpen. De eerste arend nu kwam tot de Libanon, nam de top van de ceder, plukte de spits van zijne spruiten af en zette die in het land van handel, in de koopmansstad. De ceder is volgens vs. 12 het Davidische koningshuis, de Libanon is de plaats, waar het staat, dus Jeruzalem, dat ook in vs. 12 en 22 uitdrukkelijk genoemd wordt, en waar tegenover in vs. 4 het land van koophandel wordt gesteld. De top van de ceder, d. i. het hoogste rijs, en daaraan nabijstaande takken, zijn volgens vs. 12 vv. de koning Jojachin met zijne zonen en de machtigen des lands, die Nebukadnezar wegvoerde. Het land van handel, de koopmansstad is Babel, het zaad des lands daarenboven is (vs. 12) koning Zedekia. Hij wordt zo genoemd, omdat hij uit dat land was voortgekomen en in het land bleef. Daarmee moet dit tweevoudige worden aangeduid, dat Nebukadnezar Israël in zijn land liet bestaan, en dat hij hem niet enen Babylonischen stadhouder gaf, maar enen inlandsen koning uit zijn koningshuis liet. Dat hij hem als een wilg plaatste, zegt hetzelfde als het andere, dat hij hem aan 't water plaatste, namelijk, dat hij Juda in een veel belovenden toestand bracht. Dus: Nebukadnezar voerde wel Jojachin en zijne machtigen in het land naar Babel, maar hij liet toch Juda bestaan, en gaf het in Zedekia, een eigen koning, en liet hem een draaglijk bestaan. En-zo gaat vs. 6 voort, de alzo door

Zedekia's aanstelling geplante wijngaard gedijde, wies, bracht takken en ranken voort, maar allengs werd hij slechts een overhangende, weelderig tierende wijnstok, even als de wijnstok wordt, wanneer hij wel een vruchtbaren grond heeft, doch niet opgebonden wordt aan palen. Dat het zo zou worden, was ook het doel, want hij zou zijne takken niet naar een eigen paal, maar naar de arend uitstrekken en zou met zijne wortels onder de adelaar blijven.

Een wijnstok is de nieuwe koning, niet een ceder, gelijk het vroegere Davidische geslacht.

De arend doet niet, zo als de arenden anders doen, en wat als wilg geplant wordt, groeit tot een wijnstok op; het tegenstrijdige van zulk ene voorstelling maakt de gelijkenis tot raadsel.

Nog was er een andere grote arend, groot van vleugelen maar zonder pennen, en overvloedig van vederen, die echter niet bont waren; en ziet deze wijnstok voegde zijne wortelen naar denzelven anderen arend toe, en wierp zijne takken tot hem uit, opdat hij hem bevochtigen zou naar de bedden zijner planting toe, (liever: van de bedden, waarop hij geplant was).

Hij was, zo als in vs. 5 is opgemerkt toch in ene goede landouwe bij vele wateren geplant, om takken te maken en vrucht te dragen, opdat hij tot enen heerlijken wijnstok worden mocht, zodat hij de bevochtiging van dat land tot zijne welvaart niet nodig had.

Wij merken nog een anderen groten arend op, ook met krachtige vleugels en rijk gevederte; naar dezen strekt de wijnstok vol verlangen wortels en takken uit, dat hij hem verkwikkend voedsel geve van de grond, waarop hij geplant is. En toch stond hij op een goeden grond, aan vele wateren, ranken te schieten, en tot een heerlijken wijnstok te worden.

De tweede grote arend is Egypte, de Afrikaanse wereldmacht; de wijnstok, het rijk van Juda, hunkert naar de koning van Egypte. De begeerte behoort vooral tot de wortels, die de versterking in 't bijzonder nodig hebben, en waaraan het gebrek van het nieuwe koningschap duidelijk blijkt. Het drenken schijnt op de Nijl te doelen, dat symbool van Egypte en van zijnen koning (Jer. 2:18): de woorden "van de bedden, waarop hij geplant was", behoren bij: "hij voegde zijne wortelen naar dien toe en wierp zijne takken tot hem uit." Het bed is Kanaän, waar de koning door de Chaldeënen was geplant, en waarom hij aan hen gehoorzaamheid was verschuldigd.

Deze bijvoeging wijst de ontevredenheid, de ondank, de trouweloosheid aan. Het is niet des mensen, een welgevallen te hebben in Gods schikkingen en leidingen, daartoe behoort de tucht des Geestes, en daarom worde gebeden: "laat mij een welbehagen hebben in Uwe wegen." Men moet zijn hart met alle gedachten, die daaruit opstijgen en als God, ja wijzer dan God willen zijn, de Heere overgeven; hebt geen lust van het bed uwer planting af te gaan! Ontevredenheid heeft reeds menigeen van de warmen haard verdreven.

De kinderen der wereld krommen zich en dorsten naar hetgeen der wereld is.

Vers 8 breidt de gedachte uit, hoe goed voor de wijnstok was gezorgd, hoe die zonder oorzaak tot ontevredenheid zijn lusten gevolgd was en tot elken prijs een ceder had willen worden.

Ware Zedekia rustig als een hangende wijnstok onder Nebukadnezar gebleven, dan had zijn koninkrijk een voorspoedig bestaan kunnen hebben.

Zeg ten opzichte van zulk een verlangen des wijnstoks (vs. 7 vv.): Alzo zegt de Heere HEERE: Zal hijin hetgeen hij voorheeft gedijen? zal hij niet integendeel zijne wortelen uitrukken, en zijne vrucht afsnijden, dat hij, de zijn stok, droog worde, verdorre? hij zal aan al de bladeren van zijn gewas verdrogen; en dat niet door enen groten arm, noch door veel volks. Die tot hem komt, zal niet eerst nodig hebben, een ter hulpe gezonden krijgsleger van Faraö neer te werpen (vs. 17), maar geheel verlaten en weerloos zal de wijnstok staan, en het gericht over zich moeten laten komen (Jer. 37:5 vv.). Het zal gene grote moeite kosten, om dien van zijne wortelen weg te voeren, zodat hij verdort.

Ja ziet, zal hij geplant zijnde, en menende, dat hij van zijne wortelen niet zou kunnen afgevoerd worden, gedijen? in hetgeen hij tot zijne verheffing onderneemt, om niet meer zo nederig van stam te blijven als hem is opgelegd (vs. 6)? zal hij niet, als de oostewind hem aanroert, gans verdroegen? op de bedden van zijn gewas zal hij verdorren.

In dat neigen tot de tweeden arend kan de wijnstok niet gedijen, en de eerste, die hem geplant, en van wien hij zich afgekeerd heeft, zal hem en zijne wortelen met weinig moeite afnemen en laten verdorren.

De wortelen duiden het nationaal bestaan aan, en het wegnemen van de wortelen aan het slot van vs. 9 de gehele opheffing van dit bestaan. De vrucht doelt op de opbrengst des lands, of op de gehele winst, de bladeren van zijn gewas omvatten alles, waardoor een voorspoedig volksleven zich openbaart. Tot wegneming met de wortelen was zulk een groot toestel, als waarvan Nebukadnezar zich volgens Jer. 34 zich bediende, in 't geheel niet nodig geweest. Als een volk God tot vijand heeft, kan één duizend jagen en twee kunnen tienduizend op de vlucht drijven (Deut. 32:30. Lev. 26:8).

De oostewind, die verdervende vijand van de plantengroei (Jer. 4:12), is een zeer gepast symbool voor het van het oosten aanrukkende leger der vijandige Chaldeëen. Reeds de aanraking, de adem daarvan is genoegzaam om te doen verdorren-bij de grote overmacht en de hulpeloosheid van Juda is aan gene redding te denken.

Daarna geschiedde des HEEREN woord onmiddellijk in verband met het vorige woord, tot mij, zeggende:

Zeg nu tot dat weerspanning huis (Hoofdst. 2:5), dat in enigen van de oudsten rondom u is verzameld (14:1): Weet gij niet, wat deze dingen zijn, wat deze dingen, die ik u als een raadsel, of ene gelijkenis heb voorgesteld, beteken? Zeghun, om ieder misverstand te voorkomen: Ziet, wat vooreerst de betekenis van het in vs. 3-6 medegedeelde aangaat, de

koning van Babel is in het jaar 598 tot Jeruzalem gekomen, en heeft haren koning Jojachin genomen, en hare vorsten, en heeft ze tot zich gevoerd naar Babel.

Daartoe heeft hij van het koninklijk zaad Matthanja, wiens naam hij in Zedekia veranderde, genomen, en daarmee een a) verbond gemaakt, en heeft hem tot enen eed gebracht, en de machtigen des lands (2 Kon 24:14) heeft hij weggenomen;

Jer. 34:18.

Opdat het koninkrijk nederig zou zijn als een wilg, zich niet verheffende om een ceder te willen zijn, en dat het, zijn verbond houdende, bestaan mocht (2 Kon. 24:10-17).

Maar hij rebelleerde tegen hem, zendende zijne boden in Egypte, a) opdat men hem paarden en veel volks tot hulp tegen de koning van Babel bestellen zou (2 Kon. 24:18-20): zal hij gedijen? zal hij ontkomen, die zulke dingen doet? Ja zal hij ongestraft het verbond breken en ontkomen?

Jer. 37:5.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo hij niet in de plaats des konings, die hem koning gemaakt heeft, wiens eed hij veracht, en wiens verbond hij verbroken heeft, bij hem, als een meinedige, in het midden van Babel zal sterven!

Ook zal Faraö (Jer. 44:30) door een groot heir en door menigte van krijgsvergadering, met hem in oorlog a) niet uitrichten; hij zal integendeel in de steek laten, als men enen b) wal zal opwerpen, en als men c) sterkten bouwen zal om Jeruzalem te belegeren, en die belegering zal zijn om vele zielen uit te roeien, welk doel men ook zal bereiken.

Jer. 37:7. b) Ezech. 4:2. c) 2 Kon. 25:1. Jes. 29:3.

Faraö zal dan (vs. 17) Zedekia de gewensten machtigen bijstand tegen de Chaldeëen niet verlenen; hij zal zijn beschermeling in de steek laten, wanneer deze door zijne vijanden hard gedrukt wordt. Dat volgens vs. 9 de Chaldeëen tegen Jeruzalem gene grote krijgsmacht nodig heeft, heeft daarin zijne reden, dat de Egyptenaars, tegen welke alleen ene zodanige zou kunnen nodig zijn, hen niet te hulp zouden komen. Egypte was toen reeds wormstekig, dat liet de Geest Gods de Profeet erkennen, terwijl de wereld bij het oppervlakkige bleef staan.

De bedoeling van dit vers is: moge de strijd ook nog zo heet zijn, de belegering der Babyloniërs nog zo vreselijk, de nood ook nog zo groot, de redding door Faraö zal uitblijven, men zal zich in zijne stoute verwachtingen schandelijk teleurgesteld zien; dat bevestigde de uitkomst ook volkomen.

Volgens Jer. 31:24 vv. en 37:5 trok wel, toen Jeruzalem door de Chaldeëen werd belegerd, een Egyptisch leger nader, om de benauwde stad te hulp te komen; het werd echter door de

Chaldeën, die hem te gemoet rukten, terug geslagen, zonder aan de belegerden enige hulp te hebben gebracht.

Want hij heeft de eed veracht, brekende het verbond, daar hij, ziet zijne hand gegeven had; dewijl hij al deze dingen gedaan heeft, dat hij nu op trouweloze wijze zijne hand naar Egypte uitstrekt en tot oproermaker wordt, zal hij niet ontkomen.

Daarom, also zegt de Heere HEERE: Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik Mijnen eed, dien hij veracht heeft, en Mijn verbond, dat hij gebroken heeft, want het is in Mijnen naam gezworen (2 Kron. 36:13), en het verbond is voor Mijne ogen gesloten, datzelve niet op zijn hoofd geve!
1)

In allen plechtigen eed, wordt God aangeropen, als een getuige der oprechtheid van dengenen, die zweert, en als een Rechter en Wreker van zijne verraderij, indien hij valselijk zweert, of te enigen tijd daarna zijn eed breekt. Maar de eed van verbintenis aan een vorst, wordt bijzonder Gods eed genoemd, alsof die wat heiligers in zich had dan enig ander eed, want vorsten zijn Gods dienaren ons ten goede. Nu is de verbreking van dezen eed en dit verbond door Zedekia, de zonde, welke God op zijn hoofd wil vergelden, de overtreding waarmee hij tegen God overtreden heeft, waarom God met hem zal twisten. Merk hier aan meenedigheid als een hatelijke zonde en hogelijk tergende voor de God des hemels. Het zou niet tot verschoning dienen dat hij, die de eed gezworen had, een koning was, een koning uit het huis van David, wiens vrijheid en waardigheid hem niet kon vrij gesteld hebben van de verplichting van eden te houden.

En Ik zal Mijn a) net over hem uitspreiden als over een wild, dat men wil vangen, zodat hij gegrepen zal worden in Mijn jachtgaren; en Ik zal hem doen brengen naar Babel, en zal daar met hem b) rechten over zijne overtreding, waardoor hij tegen Mij overtreden heeft (Hoofdst. 12:13).

Ezech 32:3. b) Jer. 4:12; 25:31.

Daartoe zullen al zijne vluchtigen met al zijne benden door het zwaard vallen, en de overgeblevenen zullen in alle winden verstrooid worden(2 Kon. 25:4 vv. 18 vv.); en gijlieden zult weten, dat Ik, de HEERE, gesproken heb, wanneer alles op het nauwkeurigst zal worden vervuld.

Bedenk niet, aan wien, maar denk bij wien gij de eed hebt gezworen.

Wij hebben het nooit met de mensen alleen te doen.

Ook ongelovige mensen, dus ook de zogenaamden ketters, moet men zijne beloften en eden houden.

God is de waarheid en wil dat onder de mensen de trouw bewaard blijve. Hij verafschuwt daarom alle bedrog en allen meened. Wanneer wij gedwongen iets hebben beloofd, dat

overigens geheel onbillijk is, zo moeten wij toch het woord niet verbreken, omdat ons de naam van God dierbaarder moet zijn die alle menselijke voordelen (Ps. 15:4).

Wanneer de Heere iemand verootmoedigt, moet men zich in de tegenspoed met geduld schikken en zich niet door verbodene middelen daaruit zoeken te redden (Hebr. 12:7).

Alzo zegt de Heere HEERE, nu aan die bedreiging van straf ook Zijne belofte ten opzichte van het huis van David aansluitende: Ik, die Mijzelfven eveneens bij enen adelaar mag vergelijken (Deut 32:11. Ex. 19:4) zal ook, evenals die grote arend (vs. 3 vv.) gedaan heeft, van de oppersten tak des hogen ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het opperste zijner jonge takjes zal Ik enen tederen afplukken, de Messias, want deze is van de hogen cederboom, d. i. uit Gods volk van de stam van David, denwelken Ik op enen hogen en verhevenen berg planten zal.

Op de berg der hoogte van Israël, op Zion (Hoofdst. 20:40) zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen en vrucht dragen, en hij zal tot enen heerlijken ceder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduwe zijner takken zullen zij wonen 1) (Matth. 13:31 vv.).

De Heere belooft hier weer, dat het huis van David niet ganselijk zal vernietigd worden. Wel zal Zedekia naar Babel worden gevoerd, maar de Heere zal er voor zorgen dat het geslacht van David weer zal uitspruiten, dat derhalve het verbond met Zijn knecht niet zal verbroken worden. God moge voor een ogenblik Zijn heilig Aangezicht verbergen van wege de zonde Zijns volks, maar niet altijd zal de toorn duren. Zijne beloften zijn onverbrekelijk. Zijn verbond staat eeuwig vast.

Zo zullen alle bomen des velds, alle koningen op aarde met hun volken, die buiten het volk van Israël staan, weten, dat Ik, de HEERE, de hogen boom van Davids huis in Jojachin (vs. 3 vv.) vernederd heb, de nederigen boom in de Messias (vs. 22) verheven heb, de groenen boom, zo als hij nog in vs. 5 was, verdroogd (vs. 9 vv.), en de drogen boom in het tedere rijk, dat tot een heerlijken cederboom werd (vs. 22 vv.) bloeiende gemaakt heb (1 Sam. 2:4 vv. en Luk. 1:51 vv.): Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen.

De rede neemt ene groot verrasende wending, tot slot het beeld van het begin opnemende, maar nieuwe en heerlijke dingen verkondigende. Daar komt een ander en groter, dan die machtige adelaar Nebukadnezar, de sterke held Jehova zelf, en neemt weer van de top des hogen ceders, die geveld is, een teder rijsje en plant het op enen hogen en verhevenen berg; het is de Spruit uit de stam van Isai die op de berg Zion (Jes. 2:2; 11:10) zich tot de heerlijksten ceder zou verheffen, onder wiens takken alle vogels bescherming zullen vinden ziet daar de verhevene gedaante van de Messias, die in Zijn rijk alle volken zonder onderscheid verzamelt! Onder de menigvuldige voorzeggingen van de Gezalfde des Heeren en van Zijn koninkrijk door de gehele wereld staat deze van onzen Profeet zelf als een ceder; in de meest grootse en eenvoudige gelijkenis heeft hij de toekomstige zaligheid in hare meest algemene betekenis en waarheid op het treffendst afgebeeld.

Meer bijzonder moeten wij intussen nog letten op de belofte, welke de Heere onder ene dergelijke zinneprint als de eerste, hier aan het slot dezer voorspellende rede plaatsen doet. Ongetwijfeld is het de vorst Zerubbabel, die hier in de eerste plaats wordt bedoeld, terwijl het een teder deel was van de oppersten tak des ceders, die in Babel was geplant en door de Heere op de bergen Israëls zou geplant worden; maar is nu alles wat van dien ceder tot hier gezegd wordt, te groot en te heerlijk, dan dat het in enen mens, en in Zerubbabel, ook bij de schoonste uitbreiding van de godsdienst onder de Chasmonesche vorsten, kan vervuld zijn, de vinden wij hier ene voorspelling van verdere uitzichten, die op de Messias wijzen, en die ons doen denken aan de zuivere herstelling der Israëlietische kerk, onder de regering van Jezus Christus, onzen Heere, en de toebrengring der Heidenen, zo als Hij zelf dit stuk heeft voorgesteld in de gelijkenis van het mosterdzaad (Matth. 13:31, 32). Niet zelden gaf de genadige Ontfermer, in de donkere dagen des Ouden Verbonds ene Messiaanse voorspelling, die rijk en heerlijk was; daarmee mochten de godvruchtigen zich verkwikken en versterken, en werd het geloof der oude Gods kerk gaande gehouden en telkens opgewekt. Behoort de Messias en Zijn bestuur onder de kern van het Evangelie van de ouden dag, was dat stuk zamengeweven in de Israëlietische geschiedenis, niet minder is datzelfde ook hoofdzaak bij ons, en moet en zal het dat altoos bij ons blijven. Richt zich dan ons oog maar op Hem, die de geest en de kracht was der Profetie, op Hem, die door Zijn bloed Zich ene gemeente heeft gekocht uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën, die gisteren en heden dezelfde blijft in der eeuwigheid, en die de Alfa en de Omega is. Hechte zich ons hart aan Hem, onderwerpe zich ons leven aan Zijn bestuur, en blijve het oog des geloofs op Hem gevestigd, in Wien al Gods beloften ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid.

Nadat de Ziener zich in de diepte der ellende had begeven, treedt hier de gehele kracht en volheid des geloofs in verheven geestvervoering en troostvolle verkondiging te voorschijn. De korte, maar rijke verkondiging van de Messiaansen tijd beweegt zich om drie grote tegenstellingen tegenover de voorafgaande bedreiging van straf: 1) in tegenstelling tot de nu vreselijk dreigende macht van Nebukadnezar verschijnt in de toekomst de Almacht des Heeren-de eerste is een werktuig tot verderf, maar de Heere volbrengt genade, en wel een wonder van genade daar hij uit het schijnbaar geringste het heerlijkste opwekt; 2) in tegenstelling tot de misdadige verblinding van Zedekia staat deze nieuwe planting Gods-de eerst zal te niet gaan, maar de door God geplaatste spruit zal daarentegen tot ene heerlijkheid komen, die alle verwachtingen te boven gaat; 3) in tegenstelling met de ellende, die Israël reeds heeft getroffen en nog zou treffen, staat die toestand, in welken Israël het middelpunt van de openbaring der Messiaanse heerlijkheid zal zijn, en daardoor een zegen over alle volken der aarde zal verbreiden.

Het "Ik" aan het begin der profetie vormt ene tegenstelling tegen de machteloze en vruchteloze pogingen van de tegenwoordigen tijd om Davids stam in zijne waardigheid te behouden. Als al die middelen der staatkunde schipbreuk hebben geleden, neemt de Heere de zaak ter hand, dezelfde, die deze plannen tot redding vernietigde. De ceder is hier, even als vroeger, de stam van David. De tederheid van het rijtje wijst er op, dat de Spruit van David eerst als gering en zonder gedaante zal voortkomen, overeenkomstig de aankondiging van vroegere profeten, dat de Messias in de tijd der diepste vernedering van het huis van David

zal verschijnen, uit de vervallen tent van David zal voortkomen, een rijstje van Isai's tronk, een scheut uit de wortelen van het dorre land zal zijn. (Amos 9:11. Jes. 11:1; 53:2).

De Heere doet als Nebukadnezar, en doet toch zo geheel anders; gene verhoogt wat hoog wilde zijn, Hij verhoogt wat tot niets scheen vernederd te zijn.

Nebukadnezar had de top des ceders van Zion weggevoerd in een ander Kanaän, het land der kooplieden. De Heere, die Zijn volk eerst in Kanaän geplant heeft, plaatst nu integendeel ene tedere loot van de top des hogen ceders, ene jonge spruit uit Davids koningsstam op de berg Zion, om daar te planten, dat hij wasse en vrucht brenge en alle vogelen (alle volken) onder zijne schaduw wonen.

De Messias komt hier niet voor als ene idee, als een abstract ideaal, maar als een bepaald historisch persoon. Hij is het tegenbeeld van Jojachin; deze werd van de troon zijner vadersen afgestort in de diepte der ellende, gene, beginnende in de gedaante van een dienstknecht, openbaart Zich ten laatste als Koning der ganse aarde; daarentegen wordt de zijlinie, het huis van Zedekia uitgesloten van de zagen der belofte, de laatste blijft tot het vernederde huis van Jojachin beperkt.

De hoge berg is de heilige berg van Jeruzalem, die daardoor, dat de Messias in Zijn koningschap in trad, hoger werd dan alle bergen, het geestelijke middelpunt der wereld; want, zo gaat vs. 23 voort, wanneer God de Spruit uit het huis van David op de berg Zion zal hebben geplant, zal deze wassen en tot ene grote boom worden, onder welken alle vogels woning vinden. De persoon van de Messias zal toenemen totdat Zijn rijk, dat het geestelijke vaderland zal worden van al de volken der wereld, hun geestelijk voedsel en geestelijke bescherming verleent; en, zo besluit vs. 24, wanneer dat zal geschieden, zullen de bomen des velds erkennen, dat Ik, de Heere, het ben, die de hogen en groenen boom vernederd en dor gemaakt heb, maar de nederigen, en dorren boom verheven en groen. De bomen des velds zijn de volken buiten het Oude Testament. De hoge en groene boom is het koningshuis van David in de grootheid en macht, die het tot hiertoe had, de nederige en dorre boom is daarentegen dit huis onder de straf, waarin het door het gericht van Jojachin en Zedekia kwam, en waaruit het daardoor is verheven, dat de Messias daaruit voortkomt.

De kerstboom, die ons God heeft bereid: 1) naar zijne natuur, 2) naar zijne bestemming. I. Des zomers en des winters is de ceder groen en verliest nooit zijn loof noch zijne frisheid, de altijd groene levensboom is Christus. Geen hout is duurzamer; zo is ook Christus het onverstoorbare fundament voor onze verwachtingen en wij zijn de takken aan dien ceder Gods. Onze krachten zijn van Christus, die ze in en door ons voortbrengt. Johannes en Petrus, Paulus en Jakobus, welke takken zijn zij! en de kerkvaders en hervormers, en allen, die geloven, welk een boom! Welke groene, bloeiende, met vrucht beladene takken zijn het, die hem omgeven. Welk ene krachtige, met loof bedekte verre schaduw gevende kroon, en in de kroon welk een waaien, suizen en ruisen van heilig leven en van Goddelijke liefde! Hier wordt aan Christus en Zijne zaak niets minder beloofd, dan de triomf over de gehele wereld-de pralende heerlijkheid van Babylon, Egypte, Rome en Athene, waar is die gebleven?

HOOFDSTUK 18.

GOD IS RECHTVAARDIG EN BARMHARTIG; DAAROM MOET MEN BELIJDENIS DOEN.

Vs. 1-Hoofdst 19:14. Vervuld met de gedachte aan de tijd der genade (Hoofdst. 17:22 vv.), en de gedachte, welke krachtige dingen des Heeren almacht dan kan verrichten, richt de Profeet zijn oog nu weer op zijn volk; wat staat aan de vervulling dier belofte van deze zijde tegen? Niets anders dan de onboetvaardige gezindheid van Israël! Nog altijd gaat de zware tijd der ballingschap zonder nut voorbij. Ene gedachte, een verderflijke waan had zich omtrent het Goddelijk gericht vastgesteld, waarbij van bekering gene sprake kon zijn. Men klaagde niet zichzelf, maar Gods heilige besturing aan. Onverdiend was het tegenwoordige lijden, om de zonden der voorvaderen moest het volk nu zo zwaar boeten (vs. 1-4 Die waan was des te verderflijker, daar die op uitspraken der Wet steunde, welke over de Goddelijke vergelding aan de nakomelingen handelden, en daar de Profeet zelf in 't voorgaande (Hoofdst.

de misdaden van de vroegeren tijd zo nadrukkelijk had geschilderd. Te zwaar, zo dacht men ten minste, was de tegenwoordige straf, die stond in gene verhouding tot de zonde van het volk. Het woord Gods op onze plaats nu bestrijdt aan de ene zijde even zo nadrukkelijk de vleselijken waan, die in de grond God voor schuldig, maar zichzelf voor onschuldig en rein hield (vs. 5-20), terwijl hij aan de andere zijde daaraan de aanmaning tot ernstige en oprechte boete verbindt. Israël kan en moet zich bekeren (vs. 21-32). Weemoedig vestigt zich hierop de blik van de Profeet, nadat de aanmaning tot boete zich in de toekomst had begeven, in welke zij tot zalige vervulling zou komen, weer op het tegenwoordige. Zijne rede wordt lyrisch en elegisch, maar tevens is zij, profetisch. Er volgt geen klaaglied over het lot der beide koningen Joahaz en Jojachin, en over dat van het theokratische volk. In dit lied der droefheid zal Israël nu spoedig instemmen, hoe weinig het dat nu ook kan geloven (Hoofdst. 19:1-14).

Verder geschiedde des HEEREN woord ter zelfder tijd als in Hoofdst. 14:1 vv. 15:1; 16:1; 17:1 tot mij, zeggende:

Wat is ulieden, dat gij, zo dikwijls de sprake komt over het nationale ongeluk, dat u reeds zo hard heeft getroffen, en binnen kort nog veel verder treffen zal, dit spreekwoord gebruikt van het land Israëls (Jer. 31:29. Klaagl. 5:7), zeggende: De vaders hebben onrijpe druiven gegeten en de tanden der kinderen zijn stomp geworden? Zulk een godslasterlijk woord, dat Gods wegen op lichtvaardige wijze kritiseert, en waarmee gij wilt zeggen: wat de vaders hebben misdaan, daarvoor moeten wij lijden, betaamt het allerm minst omtrent die plaats, welke die der openbaring, zowel van de heilige gerechtigheid, als ook der genadige ontferming van uwen God moest zijn.

Tegenover alle tegenspraak en valse verwachtingen had de reeks der tot hiertoe uitgesprokene woorden Gods vastgesteld, dat God het gericht, dat over Israël was gedreigd, zeker zou laten komen. de hoorders van Ezechiël bleef nu niets anders over, dan zich onder deze zekerheid van het naderend gericht te buigen. Maar wanneer de mens zich ten laatste niet meer kan onttrekken aan de straf zijner zonden, als hij ze moet dragen of ten minste onafwendbaar ziet

komen, en evenwel niet boetvaardig zijne schuld wil erkennen, en dat onheil als welverdiend gevolg daarvan wil aannemen, dan helpt hij zich er ten laatste mede, om de schuld van het ongeluk, dat hem treft, op anderen te werpen, dan ziet hij het gericht, dat over hem komt, als een ongeluk aan, dat door de misslagen van anderen is veroorzaakt en hem nu op geheel onschuldige wijze aangrijpt. De Israëlieten waren, toen Ezechiël deze woorden tot hen sprak, reeds tot dit punt van zelfmisleiding gekomen. Zij hadden reeds genoeg oordelen Gods beleefd, en daar zij die nooit met berouwvolle erkenning van eigene schuld hadden op zich genomen, waren zij met fysiologische noodzakelijkheid er toe gekomen om de schuld bij anderen te zoeken. Zij zien in al de ellende, die in de laatste tijden over hen is gekomen, niets anders dan gevolgen van de door hun voorvaders begane misslagen, onder welke zij nu moeten lijden. Zij waren in die beschouwing reeds zo diep verzonken, dat zij die in het boven aangevoerde spreekwoord hadden neergelegd, hetwelk al het onheil dat hen trof, op hun vadersen wierp, en hen zelfs als de onschuldige lijdenden voorstelde. Het was daaruit te voorzien, dat, als Ezechiël met de vorige woorden Gods hun het gedreigde gericht als niet af te wenden had voorgesteld, zij dit spreekwoord en de daarin liggende zelfmisleiding van hun geweten zouden aangrijpen, opdat zij, als zij ook voor het onheil moesten buigen, toch voor zich zelve als onschuldige offers van anderer misslagen voorkomen zouden. Daarom spreekt het woord des Heeren ten slotte ook nog over dit spreekwoord en de daarin geformuleerde gewetensmisleiding.

Gelijk in de gewoonten de zedelijkheden van een volk, de nationale moraal menigvuldig ligt afgedrukt, zo zijn de spreekwoorden vooral ook een uiting van de religieuze en morele volksstam, vooral in tijden als de volkskracht rustende is, en de werkzame kracht op de achtergrond is getreden. Zowel in tijden, als men van de welvaart geniet, als ook in tijden van nationale ellende, of van de tijd, die dezen vooraf gaat, floreert het spreekwoord. De menigte van gedachten spreekt zich gaarne uit, en het herhaald en op dezelfde wijze uitgesprokene vestigt zich als spreekwoord.

Ook Jeremia (Hoofdst. 31:29) maakt melding van dit spreekwoord, en vermits het toen ter tijd in het land van Israël in aller mond was, zo was het met de gevangenen ook naar Babel overgeplant. Spreekwoorden gaan met het volk schielijk van de ene plaats naar de andere (vgl. Ezech. 12:22, 23). Dit spreekwoord bevat, gelijk de meeste spreekwoorden, ene waarheid, maar zo in het algemeen ter neergesteld en zo onjuist uitgedrukt, dat zij zeer licht in verkeerden zin zou kunnen worden gebruikt. De waarheid is

dat kinderen, die goddeloos zijn als hun vadersen, zonder acht te geven op Gods Woord en de vermaning tot boete, nog slechter zijn dan de vadersen, en de schuld hunner vadersen tot hun eigene maken, ja ze nog vermeerderen; 2) dat de vergelding der Goddelijke rechtvaardigheid door de openbaring der schulden, door de bittere vruchten der boze werken, die de vadersen gedaan hebben, de kinderen en de kindskinderen treft, en deze, als Zij er zich niet door laten waarschuwen en verbeteren, tot verstoktheid, ter dood en ter verdediging voeren; 3) dat de kinderen van goddeloze vadersen, wanneer zij vroom en rechtvaardig worden, toch wegens de schuld hunner vadersen veel moeten lijden, maar dat God hun ellende, die zij zonder hun schuld hebben te verduren, hun tot ene heilzame artseneij zal doen strekken en hen na en door de ware kastijding verhoogt en zegent. Het spreekwoord: "de vadersen hebben onrijpe druiven gegeten, maar de kinderen zijn daarvan de tanden stomp geworden" verzwijgt 1) dat de

vrome kinderen van goddeloze vaders ook zelf onrijpe rechten aten, die nog harder zijn dan de onrijpe druiven der vaders; 2) dat de vrome kinderen van goddeloze vaders door het stomp worden der tanden ene heilzame tucht ondergaan en ten laatste grote genade en vreugde ervaren. Het zwijgt zowel van de eigene schuld der kinderen als van het heilzame der tuchtiging voor de bekeerden, en daardoor verleidt het tot lastering alsof God onrechtvaardig ware. Wanneer Jeremia klaagt (Klaagl. 5:7): "Onze vaders hebben gezondigd en zijn niet meer en wij moeten hun misdaad dragen, " zo zegt hij hetzelfde wat het bedoeld spreekwoord getuigt. Het is daar evenzeer een onnauwkeurig en eenzijdig op de voorgrond stellen ener halve waarheid, doch het is gene klacht tegen God, maar Zijn woord is slechts als klacht gemeend; het is de verzuchting van een verbijzeld hart, want aan het slot der klacht (vs. 16) zegt Jeremia ook: "Wee ons, dat wij gezondigd hebben. " Daarom is ons harte ziek, daarom zijn onze ogen duister geworden. Vromen en goddelozen kunnen soms hetzelfde zeggen, maar zij zeggen het in verschillenden zin. Elk woord moet worden geschat naar de persoon, die het zegt, en de geest van zodanigen mens kent men zowel uit de woorden, die hij elders gesproken, als uit de daden, die hij verricht heeft.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo het ulieden meer gebeuren zal, dit spreekwoord in Israël te gebruiken! 1)

Volgens de tweeledigen inhoud van ons hoofdstuk blijft het buiten sprake, of het naderend gericht of de Messiaanse zegen die tot bekering leidt, aan zulk spreken in de toekomst een einde zal maken; bij Jeremia wordt het ophouden van het spreekwoord als met het begin van de Messiaansen tijd zamenvallende voorgesteld.

De Heere verbiedt het spreekwoord niet, maar Hij verklaart, dat Hij zelf het hen zal afleren. De oorzaak van het ophouden is de ernst der Goddelijke oordelen. Wanneer deze komen; dan vallen de vijgebladeren af, het ingeslapen geweten wordt wakker en roept uit: "om mij en mijne zouden. " Er is ene menigte van philosophemata en theologoemena (door de mensen bedachte uitdrukkingen van wereldse wijsheid en van godsdienst), die alleen op zekere tijden mogelijk zijn, maar beschaamd wegsluipen, wanneer de donders van het Goddelijk gericht rollen.

Daardoor is echter slecht de ene zijde der zaak voorgesteld, wij moeten nog de andere, die bij Jeremia op de voorgrond gesteld is, er bijvoegen, dat namelijk God na het oordeel Zijne genade in de vergeving der zonde zo heerlijk zal openbaren, dat de begunadigden de rechtvaardigheid der oordelen volkomen zullen inzien. De ervaring der liefde, die zich in de vergeving der zonden openbaart en de barmhertigheid des Heeren buigen het hart zo diep dat de begunadigde zondaar aan de gerechtigheid der Goddelijk. straffen niet meer twijfelt.

Dus Ik zal U deze tegenwerping ontnemen, dewijl uwe zonde openbaar zal worden, zodat de gehele wereld erkent dat uwe straffen rechtvaardig zijn, welke gij zult hebben verdiend en niet kunnen teruggeworpen worden op uw vader, zoals gij tot hertoe hebt beproefd.

De Heere God wil hier duidelijk zeggen dat hij de zonden der vaders niet straft aan de kinderen, tenzij deze treden in de voetstappen der vaders.

Ziet, alle zielen zijn Mijne; gelijk de ziel des vaders, 1) alzo ook de ziel des zoons, zijn Mijne; de ziel, die zondigt, die zal sterven; dat spreekwoord is dus een lasteren van Mijn rechtvaardig besturen en moet worden te niet gedaan.

Elke ziel behoort de Schepper toe, wiens adem in haar stroomt, en moet voor het geschenk van haar zelfstandig leven de Gever van elk aanzijn verantwoordelijk worden. Elke ziel, hetzij van vader of van zoon, wordt voor zich zelf geoordeeld, en heeft zij gezondigd, zo moet zij sterven. De doorgaande Bijbelse tegenstelling tussen leven en dood is hier bijzonder scherp op de voorgrond geplaatst.

God beantwoordt in Zijn verantwoording Zijn eigen volstrekt en onbetwistbare Oppermacht. God eist hier een eigendom op van alle zielen van de kinderen der mensen, de een zowel als de andere.

Wanneer God de Vader is van alle zielen, kunnen andere vaders gene ziel ombrengen, maar "alzo lief heeft God de wereld gehad, enz. " Zich zelve ombrengen in het ongelooft, is de zelfmoord van de mens zelve.

God zou Zijn eigendom prijsgeven, wanneer Hij toeliet, dat zielen wegens de schuld van anderen straf leden. In het geschapen zijn naar Zijn beeld, waarop het "alle zielen zijn de Mijne" rust, liet opgesloten, dat de zielen niet tot een dienend middel kunnen verlaagd worden, dat aan elke slechts kan toekomen naar hare zonde.

De som van straffen en verderf welke de wet over de wetsovertreder bepaalt, is begrepen in het woord dood (Deut. 30:15). Van de ware levensgemeenschap uitgesloten, leidt de zondaar slechts een schijnleven dat het verderf in zich draagt en bevordert, totdat de lichamelijke dood met zijne verschrikkingen hem overvalt.

Het is even zeker dat God, zowel aan de zoon als aan de vader een goeden wil toedraagt en op geen van beiden enige hardigheid brengen zal. Wij zijn verzekerd dat God niets haat, dat Hij gemaakt heeft en daarom van volwassenen sprekende, die in staat zijn voor zich zelf te handelen, heeft Hij zulk een genegenheid voor alle zielen dat er gene sterft, dan door hun eigen fout.

Wanneer nu iemand in zijne betrekking tot God rechtvaardig is, en in zijne betrekking tot de mensen doet recht en gerechtigheid;

Wat het eerste aangaat niet eet op de a) bergen, niet door deel te nemen aan afgodische maaltijden op grove wijze tegen het eerste gebod zondigt, en zijne ogen niet opheft tot de drekgoden van het huis Israëls, zijn vertrouwen niet zet op de goden, die onder het volk burgerrecht hebben verkregen, ze niet om hulp smeekt, zich dus ook niet op fijnere wijze aan afgoderij schuldig maakt, noch, wat het tweede aangaat, de huisvrouw zijns naasten verontreinigt (Ex. 20:14. Lev. 20:10. Deut. 22:22), noch tot de afgezonderde nadert, zodat hij

ook in de echt de boze lusten intoomt en zich onder Gods regelingen schikt (Lev. 18:19; 20:18);

Jes. 57:7; 65:7.

En niemand a) verdrukt (Ex. 22:28. Lev. 25:14 en 17), de schuldenaar zijn pand weer geeft (Ex. 22:25. Deut. 24:6 en 10 vv.), genen roof rooft (Ezech. 7:23), de hongerige zijn brood b) geeft, en de naakte met kleding bedekt (Jes. 58:5

Lev. 19:13. b) Deut. 15:7. Matth. 25:35.

Niet geeft op a) woeker (Ps 15:5), noch overwinst neemt (Lev. 25:36 vv.), zijne hand bij rechterlijke beslissingen, die hij moet nemen, van onrecht afkeert, waarachtig recht tussen de enen en de anderen oefent (Zach. 7:9).

Exod. 22:25.

In 't algemeen, in Mijne inzettingen wandelt, en Mijne rechten onderhoudt, om trouwelijk te handelen, de waarheid te doen: die rechtvaardige zal gewis leven, spreekt de Heere HEERE.

Het verblinde volk vatte de strengheid der wet alleen van ene zijde op, namelijk van de straf, maar zag de andere zijde, de eisen der wet voorbij. In dit opzicht had men zich aan lauwheid, aan ene vrije wijze van beschouwing overgegeven, en veroorloofde men zich allerlei willekeur omtrent de door God in de wet gestelden leefregel. Zo kwam men er toe, zich voor rechtvaardig, en vervolgens voor onrechtvaardig gestraft te houden. Daarom moest de Profeet des te meer beslist eerst een beeld ontwerpen van de gerechtigheid en van die eisen, welke de wet deed. Het is hem echter niet voldoende de eis der wet in 't algemeen te noemen, maar wel wetende, hoe licht zich het menselijk hart over zulk ene summarische aanmaning heenzet, en in eigengerechtigheid, ijdelheid en zelfbehagen volhardt, gaat hij, om zulk ene gezindheid in de grond te bestraffen en in hare nietigheid voor te stellen, de bijzondere delen der wet nader voorhouden, opdat in dezen spiegel elk erkenne, hoe ver zijne gezindheid en zijn leven van de waarheid en gerechtigheid verwijderd is. Dergelijke optellingen worden meermalen in de Psalmen gevonden als bijv. in Ps. 15 en 24. Meer voor de hand ligt echter Job 22:5 vv. en Job 31:1 vv. de aanklacht en de rechtvaardiging van Job, welke plaatsen onzen Profeet des te meer voor ogen hebben gestaan, daar hij in Hoofdst. 14 uitdrukkelijk Job als een toonbeeld van rechtvaardigheid aanvoert.

Hij stelt ons in 't bijzonder voor ogen de reine, kuise gezindheid, die van afgodendienst zowel als van echtbreuk en wellust afkerig is, gerechtigheid en vriendelijkheid jegens de mensen, liefde en trouw; eindelijk vat hij alles wat recht is te zamen in de beoefening der waarheid.

In deze andere beschrijving der gerechtigheid, welke noodzakelijk was, omdat zo velen zich in dit opzicht aan valse inbeeldingen overgaven, worden vooral zulke zonden op de voorgrond geplaatst, die toen in zwang waren.

De uitvoerige optelling van alle de zonden, waarvoor hij, die rechtvaardig zou kunnen heten, zich wachten moest, had ten oogmerk de Israëlieten te kennen te geven, dat ene halve deugd, gelijk die van de besten hunner, niet voor deugd kon gehouden worden. Zo zij in hunnen boezem tastten, dan vond toch de een zich hier-en de ander daaraan schuldig, en niemand zou kunnen zeggen, dat hij niet om zijn eigen kwaad gestraft werd. Dit oogpunt der voorstelling moet men niet voorbij zien.

Heeft hij, die vrome en rechtvaardige, die in vs. 5-9 is voorgesteld, nu enen zoon gewonnen, die een inbreker is, die bloed vergiet, die zijnen broeder doet een van deze dingen, welke te voren als door de vader gemedene zonden zijn aangewezen;

En die al die dingen, die als des vaders rechtvaardig genoemde werken genoemd zijn, niet doet; maar eet ook op de bergen, en verontreinigt de huisvrouw zijns naasten (vs. 6).

Verdrukt de ellendige en de nooddruftige, rooft veel roofs, geeft het pand niet weer (vs. 7), en heft zijne ogen op de drekgoden, doet gruwel (vs. 6).

Geeft op woeker, en neemt overwinst (vs. 8): zou die leven? Hij zal niet leven! al die gruwelen heeft hij gedaan; hij zal voorzeker gedood worden, zijn bloed zal op hem zijn (Lev. 20:9 vv.).

Aan de bepaling van het begrip van de gerechtigheid in de wanden des vaders, die voor dood en verderf bewaart en leven bedekt (vs. 5-9) wordt in het voor ons bijgaande gedeelte het gedrag Gods omtrent de zoon verbonden.

De Profeet noemt dadelijk enen gewelddoener, enen moordenaar als zoon, opdat het contrast tussen hem en de vader recht duidelijk in het oog lope, en de waarheid zich zo reeds dadelijk aan het gezond verstand voordoe. Enen moordenaar, de zwaarsten misdadiger, zal toch God wel niet om Zijne vaders gerechtigheid begenadigen? Hoe sterker die eerste gedachte is uitgesproken des te meer is er behoefte aan ene verzachting, of liever aan ene uitbreiding: niet alleen zulke ruwe misdadigers halen zich Gods straf op de hals, maar het misdrijven van zulke zonden gelijk opgeteld zijn als door de vader gemedene, is daartoe reeds genoegzaam.

Ziet nu, heeft hij, die in vs. 10-13 geschilderde ongerechtige zoon van enen vromen vader, enen zoon gewonnen, die al de zonden zijns vaders, die hij zijn vader, doet, aanziet, vrezende voor de toorn Gods, dien de vader door zijne zonden op zich laadt, en toeziet dat hij dergelijke niet doet, maar zich integendeel aan het voorbeeld van zijnen grootvader houdt.

Niet eet op de bergen, noch zijne ogen opheft tot de drekgoden van het huis Israëls, de huisvrouw zijns naasten niet verontreinigt (vs. 6);

En niemand verdrukt, het pand niet behoudt, en genen roof rooft, zijn brood de hongerige geeft en de naakte met kleding bedekt (vs. 7);

Zijne hand van de ellendige afhoudt, geen woeker noch overwinst (vs. 13) neemt, Mijne rechten doet, en in Mijne inzettingen wandelt (vs. 8 en 9) die zal niet sterven om de ongerechtigheid zijns vaders (vs. 10-13), hij zal gewis leven gelijk zijn rechtvaardige grootvader (vs. 9).

Zijn vader, dewijl hij met onderdrukking onderdrukt heeft, des broeders goed geroofd heeft en gedaan heeft dat niet goed was, in het midden zijner volken, ziet daar, hij alleen zal sterven in zijne ongerechtigheid overeenkomstig de in vs. 4 uitgesprokene grondstelling.

Maar gijlieden zegt: a) Waarom draagt de zoon, gelijk gij leert, niet de ongerechtigheid des vaders, zo als toch de wet in Ex. 20:5 verkondigt? Immers, zo antwoordt u de Heere, zal de zoon, die recht en gerechtigheid gedaan heeft en al Mijne inzettingen onderhouden, en die gedaan heeft, en dus niet behoort tot degenen, die Mij haten, voor welke alleen de bedreiging in Ex. 20:5 bedoeld is, gewis leven; want voor zulk enen heb Ik uitdrukkelijk in Mijn woord het leven bestemd.

Deut. 24:16. 2 Kon. 14:6. 2 Kron. 26:4.

Want de wet heeft in Deut. 24:16 gezegd: de ziel, die zondigt, die zal sterven; de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid des vaders, en de vader zal niet dragen de ongerechtigheid des zoons; de gerechtigheid des rechtvaardigen zal op hem zijn en de goddeloosheid der goddelozen zal op hem zijn in hare verderf aanbrengende gevolgen (Gal. 6:5).

Voor de goddelozen zoon van de godvruchtigen vader (vs. 10 vv.) zou Manasse, de zoon van Hizkia, als voorbeeld kunnen genoemd worden; evenzo voor de godvruchtigen zoon van de goddelozen vader (vs. 14 vv.) Hizkia, de zoon van Achaz; Manasse, die in de gevangenis zich bekeerde (2 Kron. 33:11 vv.) zou dan ook opgenomen worden als een voorbeeld van hetgeen in vs. 21 vv. gezegd is.

De lasteraars (vs. 2) berispen de wet en de Goddelijke strafbepalingen noemen zij onrechtvaardig, maar (vs. 19) zij verlangen toch, dat de Profeet, als verdediger der wet, consequent blijft bij hetgeen naar hun mening de wet leert.

Juist daarin ligt ene grote psychologische fijnheid, dat de tegenstanders, die de Profeet niet bestrijdt, van hun eerste bewering nu tot deze overgaan. Tot hiertoe had Ezechiël de gedachte zuiver ontwikkeld, hoe krachtens de Goddelijke gerechtigheid niemand voor de schuld van een ander werd medegestraft, maar steeds alleen voor zijne eigene. Men zou nu kunnen menen, dat deze leer van de profeet de Joden juist zeer welkom was, maar schijnbaar stemmen zij met hem overeen. Want volgens zijne verklaring moeten zij zich voor strafbaar beschouwen; de nieuwe ontwikkeling over Gods gerechtigheid en hare eisen vernietigt de trotsen waan, met welchen zij waren aangedaan, en waarin zij met hun klacht de Profeet hebben tegengestaan. Liever willen zij de schuld van anderen dragen, hun eigene zonde belijden, liever van de vermeende onrechtvaardigheid Gods spreken dan de werkelijke ongerechtigheid berouwvol bekennen. Zo keren zij tot de oude stelling terug, en vragen naar de grond daarvan, waarom het dan toch niet zo is? Zij beroepen zich namelijk schijnbaar met

recht op de wet en hare letter. Deze stemt in de eenzijdige opvatting, waarnaar zij die verklaren, met hun neigingen overeen, daarmee kan eigene zonde bestaan. Waarom, vragen zij, moet echter niet de wet in hare strenge kracht blijven? en zij verwijten de Profeet vernietiging der wet.

Verre daarvan, dat de zonden der vaderen van de zaligheid uitsluiten, doen dit niet eens de eigene, wanneer zij boetvaardig worden beleden; daarvan handelt het volgende gedeelte.

Maar wanneer de goddeloze, zo als hij in vs. 10 vv. is geschilderd, zich bekeert van al zijne zonden, die hij gedaan heeft, en zijne bekering door daden bewijst, al Mijne inzettingen onderhoudt, en doet recht en gerechtigheid, hij zal, daar het vonnis in vs. 13 alleen voor het geval van een voortdurend blijven in de zonde toepasselijk is, gewis leven, hij zal niet sterven.

Al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, zullen hem niet gedacht worden; in zijne gerechtigheid, die hij gedaan heeft, zal hij leven.

Meent gij, als gij zulk een voorwendsel inbrengt, als dat in vs. 19, dat Ik, de levende God en de Vader der zielen, die Zich ook in het leven Zijner schepselen verheug, zo onrechtvaardig zou zijn (vs. 4)? a) Zou Ik enigszins lust hebben aan de dood des goddelozen? spreekt de Heere HEERE; is het niet, als hij zich bekeert van zijne wegen, dat hij leve (2 Sam. 14:14. 2 Petr. 3:9

Ezech. 33:11.

Maar, om het zo even gezegde over de bekering ook door ene proeve van het tegendeel te bevestigen, als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid en onrecht doet, doende neer al de gruwelen, die de goddeloze doet, zo als dat bijv. in zeker opzicht met Zedekia het geval is (2 Kon. 24:20) zou die leven? Ook van dit tegengestelde van bekering moet het daar over gezegde in tegengestelden zin gelden: al zijne gerechtigheden, die hij, de tot een goddeloze gewordene, gedaan heeft, zullen niet gedacht worden: in zijne overtreding, waardoor hij overtreden heeft en in zijne zonde, die hij sedert zijn afvallen gezondigd heeft, in die zal hij sterven 1) (Hoofdst. 17:20).

Het is duidelijk, dat ook hier niet wordt gesproken van iemand, die werkelijk is wedergeboren, maar van iemand, die voor het uitwendige volkomen leefde naar de wet en de ordinantiën Gods. De gerechtigheid is hier dan ook alleen op te vatten in de zin van een zaak-gerechtigheid. Van een wandelen in overeenstemming met de ordinantiën Gods.

Nog zegt gijlieden: a) De weg des HEEREN is niet recht, niet afgewogen, namelijk op de weegschaal der gerechtigheid, die is integendeel naar willekeur ingericht (Job 31:6). Hoort nu, o huis Israëls! is Mijn weg niet recht? zijn niet uwe wegen integendeel onrecht?

Ezech. 33:16, 20.

Als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid en onrecht doet, en sterft in dezelve, hij zal in zijn onrecht, dat hij gedaan heeft, sterven.

Maar als de goddeloze zich bekeert van zijne goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en doet recht en gerechtigheid, die zal zijne ziel in het leven behouden;

Dewijl hij toeziet, hoe goed en ernstig God is, en zich bekeert van al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, hij zal gewis leven, hij zal niet sterven.

Evenwel zegt het huis Israëls: De weg des HEEREN is niet recht, 1) wanneer Hij bij enen bekeerde de zonde, die hij vroeger gedaan heeft niet in rekening brengt en bij enen afgevallene niet om het goede geeft, dat vroeger door hem geschied is; zouden, daar Ik de harten doorzoek, en volgens de gezindheid van ieder omtrent Mij, over zijn wel en wee beslissen? Mijne wegen, o huis Israëls! niet recht zijn? zijn niet uwe wegen onrecht? want onrecht is het alleen het uitwendige op te tellen, zonder op de toestand des harten te zien, en alleen naar dat uitwendige beslissing te verlangen.

Het huis Israëls had de onbeschaamdheid van te zeggen: Gods weg is niet recht; niets kon ongerijmder, zowel als goddelozer zijn dan dat. Zal hij, die het oog gemaakt heeft, niet zien? Kunnen Zijne wegen onrecht zijn, Wiens wil de enige regel van goed en kwaad is, van recht en onrecht? Zal de Rechter der ganse aarde geen recht doen? Buiten twijfel zal Hij en Hij kan niet anders doen.

Wanneer reeds in vs. 4 de uitdrukking: vader zoon in hare betrekking op het spreekwoord in vs. 2 tevens de vroegere en de latere generatie aanduidde, dan blijkt dit nog meer bepaald in het voor ons liggende. Het is ook hiermede, gelijk bij Hoofdst. 3:17 vv. is opgemerkt, dat meer nog de aan een bijzonder persoon bij de goddeloze, die zich bekeert, aan het gehele volk moet worden gedacht, zo als uit het volgende stuk (vs. 30-32) duidelijk blijkt. Maar de rechtvaardige, die zich van zijne gerechtigheid afkeert en kwaad doet, zou dan dat gedeelte des volks voorstellen, dat tot betere gezindheid bekwaam, zich evenwel door de algemenen geest des tijds mede laat voortslepen, en zo mede de schuld wordt van de algemene straf-dit is ene bijzondere waarschuwing voor de toehoorders van de Profeet-God is niet alleen rechtvaardig, maar ook genadig en barmhartig. Hij straft slechts diegenen met de dood, die of het kwaad niet laten, of op de weg Zijner geboden niet volharden willen.

Met recht is het woord in vs. 23 ten allen tijde gehouden voor ene vriendelijke vermaning aan de zondaar. God heeft geen lust in de dood des goddelozen, is ene spreuk, die alleen genoegzaam is, om de aanklachten van het moderne heidendom, dat een koud God, zonder hart in het Nieuwe Testament meent te vinden, ten bodem slaan. De God des Ouden Testaments heeft een hart. Hij, de zaligheid zelf, die zich afspiegelt in de zaligheid der schepselen, heeft een hart voor alles wat van Hem is afgevallen en de dood zich heeft overgegeven. De grondtrek van Zijn wezen is heilige liefde; Zijn lust is in het bekeren van de dood tot het leven. En welk een diep en helder inzicht in het wezen der genade bij onzen Profeet! In machtige trekken hebben wij in kort te zamen de voorstelling van de wet met hare eisen, de gestrengheid Gods ten opzichte van hun vervulling, even als van de bekering des

zondaars tot God en het aangrijpen der Goddelijke genade, die niets ten halve doet, maar de gehele schuld uitdelgt; verder van de bevestiging der bekering in gerechtigheid en heiliging des levens. Gelijk de Profeet echter tot hiertoe het gehele huis Israëls voor ogen had, en daartegen zijn bestraffend woord richtte, zo nu ook het thans volgende woord over de bekering. Geheel Israël moet belijdenis doen. Het volgende stuk is Messiaans en sluit zich alzo aan Hoofdst. 17:22 vv. aan; daar was de genade Gods in hare verhevene volheid voorgesteld, hier wordt gesproken van het aangrijpen van deze, om het aandeel van ieder in 't bijzonder aan dien rijkdom, wat nu hier geëist wordt, komt in de toekomst in heerlijke vervulling, zo als in Hoofdst. 11:17 vv. is verkondigd.

Gods redeneringen met hem zijn zeer genadig en toegevend. Want deze Godslasteraar wilde God liever overtuigen en behouden, dan veroordeeld hebben. Men zou verwacht hebben, dat God aanstonds de ere van Zijne gerechtigheid zou gehandhaafd hebben, door dezulken, die dezelve belasterden, eeuwige gedenktekenen daarvan te maken. Moeten deze verdragen worden nog te ademen, die eens zulk goddeloosheid geademd hebben, als deze is? Zal die tong weer ergens spreken dan in de hel, die eens gezegd heeft, de wegen des Heeren zijn niet recht. Ja, omdat deze is de dag van Gods verdraagzaamheid. Hij vergunt met Hem te pleiten, en Hij eist van hen te bekennen, want het is zo klaar, dat zij niet loochenen kunnen.

De Heere legt Zijn volk nooit meer op, dan recht is. Ook in de bittere wegen der beproeving en der kastijding is des Heeren weg recht, is Zijn doen enkel Majesteit. Wij mogen twisten met Hem, maar ten slotte zal het toch blijken, dat Zijne wegen altijd recht zijn. Zalig dezulken, die dat door genade leren toestemmen en belijden.

Daarom, omdat Ik bij hetgeen Ik met u voorheb Mij niet naar uwe verkeerde gedachten kan richten, maar alleen mijne eigene heilige grondstellingen volgen, zal Ik u richten, o huis Israëls! een ieder naar zijne wegen, spreekt de Heere HEERE. Dan zal een zwaar gericht over u allen moeten komen. Dit gericht zal echter nog niet tot gehele vernietiging zijn, nog staat de deur der genade open. a) Keert weer en bekeert u van al uwe overtredingen, zo zal in het laatste eeuwige verderf de ongerechtigheid u niet tot enen aanstoot worden, dat gij u in 't geheel niet en nooit hebt willen bekeren.

Matth. 3:2.

Werpt van u weg al uwe overtredingen, waardoor gij overtreden hebt (Jes. 55:7), en maakt u een a) nieuw hart en enen nieuwen geest door aan te nemen wat Ik u aanbied (Hoofdst. 11:19); want waarom zoudt gij sterven, zo als gij reeds op de weg daarheen zijt, o huis Israëls, terwijl u toch alle middelen ten dienste staan om tot het leven te komen?

Jer. 32:39. Ezech. 36:26.

Want, om het nogmaals te herhalen (vs. 23), a) Ik heb genen lust aan de dood des stervenden, spreekt de Heere HEERE, maar daarin, dat hij zich bekere en leve; daarom doet naar de u gegevene vermaning en belofte in vs. 30 vv. bekeert u en leeft.

Ezech. 33:11.

De Profeet ontvouwt ons het wezen der Goddelijke gerechtigheid in haar heerlijkst licht. Alleen de onboetvaardige zondaar sterft weg in de dood der rampzaligheid: wie zich bekeert en doet wat in Gods ogen goed is, verneemt het genadewoord des levens; al het kwade, dat hij gedaan heeft, zal nimmermeer door de vergevende liefde worden gedacht.

Kan de mens zich een nieuw hart geven? Wanneer de mens de werking Gods in zich maar niet weerstreeft, zo werkt de Heere, die de dood des zondaars niet wil, maar wil dat hij zich bekere, zo werkt God in zijne ziel en geeft hem door Zijn woord en door Zijn Geest kracht, dat de mens nu ook werken kan wat voor God welbehagelijk is. Want God is het, die in u werkt beide het willen en het volbrengen naar Zijn welbehagen. (Fil. 2:3, vgl. Ezech. 11:19; 36:26).

Zo maakte David zich een nieuw hart, als hij bad, (Ps. 51:12), dat God het in hem wilde maken.

De liefderijke God ontmoet als het ware de ziel van de zondaar op de weg, die onder haren zondenlast ter helle gaat. Hoewel zij Hem niet wil kennen, zo kan Hij, gedrongen door liefde en medelijden toch niet nalaten Zich tot haar te wenden.

Al is het, dat namelijk de rechtvaardige zich afkeert van zijne rechtvaardigheid, en in zijne zonden sterft, zo merken wij op, dat de zodanige zich bewijst nimmer een rechtvaardige geweest zijn, dewijl de ogen, die zien, niet weer terugzien en des Heeren genadegiften onberouwelijk zijn. Meermalen komen toch de schijnheiligen, en die zich zelven rechtvaardig wanen, onder de naam van rechtvaardigen voor (Matth. 9:13. Luk. 18:9 en 14), gelijk ook geloof soms voor schijn geloof (Luk. 8:13. Hand. 8:13), en liefde voor schijnliefde (1 Joh. 3:18) genomen wordt, zo willen wij voor ons zelven hieruit leren, dat gene vroomheid van de echten stempel is, waarin het geloof niet uit de bestendige oefening van ware godsvrucht blijktbaar is; wie toch volharden zal tot het einde toe, die zal zalig worden. Eindelijk leren wij hier het oog vestigen op het Goddelijk verlangen naar der zondaren bekering en op de ernstige vermaning tot deze. Niet Gods schuld is het, dat de zondaar verloren gaat, want wat er nodig is, om behouden te worden, dat staat ons alles van Zijnentwege in Zijn woord aangetekend, en wordt aldaar beloofd, gelijk Hij ook nooit gezegd heeft: zoek Zij te vergeefs! Indien dus dood en leven in deze profetische rede tegenover elkaar staan, indien er geen leven buiten de gerechtigheid des geloofs is, maar alles dood moet genoemd worden, dan geldt ook hier de vermaning van Mozes, die ook nog door Gods woord tot ons komt: "Kiest dan het leven, opdat gij levet, gij en uw zaad; " en ons zal het alleszins voegen, daarop onze harten te zetten en daartoe genade te zoeken in de ogen des Heeren. Is het toch, dat de bekering en het zoeken van een nieuw hart de mens als plicht hier wordt opgelegd, hoewel het elders als een werk Gods voorkomt (Jer. 31:33 en 32:32): dit geschiedt daarom, dewijl het onze plicht is, en wij daardoor leren des te dieper voor de genade te vallen, om alles bij de Heere te zoeken en van de Almachtige te verwachten, wat Zijn Geest alleen bewerken kan.

HOOFDSTUK 19.

KLAAGLIED OVER de ONDERGANG VAN HET RIJK VAN JUDA EN ZIJNE VORSTEN.

Verder, zo richt Ik, de Heere, Mijne rede tot het volk (Hoofdst. 18:1 vv.) in een opdracht aan u, Mijnen Profeet: hef gij ene weeklage op over de vorsten van Israël, de reeds ten onder gegane koningen uit Davids huis, op wier ondergang nu spoedig die van het gehele wettige koningschap in Israël zal volgen.

En zeg: wat was o Israël! uwe moeder 1) Jeruzalem (Gal. 4:25 vv.)? ene leeuwin onder de leeuwentussen de andere steedse volken nederliggende, en zich zo tegenover hare heilige bestemming geheel met deze gelijk stellende; zij bracht hare welpen op in het midden der jonge leeuwen, opdat zij geheel hun natuur en aard zouden aannemen.

Niet Zedekia wordt hier aangesproken, maar Israël als volk, en de moeder is hier zonder twijfel de theokratie, waaruit de koningen zijn voortgekomen, zoals uit vs. 10 duidelijk blijkt.

Zij toog nu één van hare welpen op; het werd een jonge leeuw, die leerde roof te roven, hij at mensen op (2 Kon. 23:32).

Dit hoorden de volken van hem, dat hij zich dus met hun eigene koningen wilde gelijk stellen; hij werd gegrepen in hun groeven, even als de mensen, wanneer een wezenlijke leeuw of enig ander verderfelijk roofdier verwoesting aanricht, zich aan alle zijden plegen te verenigen, om zich daarvan meester te maken (2 Sam. 23:20); en zij brachten hem met haken (neusringen 2 Kon. 19:28) naar a) Egypteland (2 Kon. 23:33).

Jer. 22:11.

Zij nu ziende, dat zij in hope was geweest op wederkering van de weggevoerde, doch dat hare verwachting verloren was, en zich over de slechte regering van anderen, van Jojakim, eens met zekere verwachting op aanstaande wending (Jer. 22:9) maar te vergeefs zich had getroost, zo nam zij een ander van hare welpen, hetwelk zij weer tot enen jongen leeuw stelde (2 Kon. 24:8 vv.).

Deze wandelde steeds onder de leeuwen, werd een jonge leeuw, en leerde roof te roven, hij at mensen op (vs. 3).

Hij, het erger makende dan zijn goddeloze vader Jojakim, bekende schond, zijne weduwen, de weduwen van het volk Israëls, en hij verwoestte hun steden door ontzaglijke afpersingen, zodat het land en zijne volheid ontzet werd van de stem zijner brulling.

Toen begaven zich de volken tegen hem rondom uit de landschappen, voortzettende tegen hem wat zij reeds aan zijnen vader hadden gedaan (2 Kon. 24:2) en nu aan hem met beter gevolg, en zij spreidden hun net over hem uit; in hun groeve werd hij gegrepen (vs. 4).

En zij stelden hem in gesloten bewaring met haken met neusringen (vs. 4), opdat zij hem brachten tot de koning van Babel; zij brachten hem in vestingen, opdat zijne stem niet meer gehoord werd op de bergen Israëls (2 Kron. 36:10).

Deze klaagzang, welke de ondergang van het koningshuis (vs. 2-9) en de verbanning van Israël in de ballingschap (vs. 10-14) beklaagt, vormt ene finale op de voorafgaande voorzeggingen van de ondergang van Juda, die zeer geschikt was, om alle hoop op afwending van het uiterste geheel ter neer te slaan.

Het klaaglied is aan de vorsten van Israël gewijd, d. i. aan het koninklijk geslacht, aan de stam van David in het algemeen, en het betreft zijn smadelijk verderf. Met opzet wordt "Israël" en niet "Juda" genoemd, volgens algemene echt profetische wijze van beschouwing, welke het Davidische huis als het alleen wettige liet voorkomen, het als het rechtmatige opperhoofd van geheel Israël beschouwde.

De klacht over de vorsten handelt in de eerste plaats over feiten, die in de tijd, toen deze woorden werden gesproken, geschiedkundig reeds hadden plaats gehad, de wegvoering van Joahaz naar Egypte en de wegvoering van Jojachin naar Babel. Daar echter de profetie met hetgeen voorbijgegaan is niets te doen heeft, ook de parallelle klacht met betrekking tot het volk (vs. 10 vv.) op toekomstige zaken betrekking heeft, zo zal men moeten aannemen, dat de Profeet die feiten van het verledene als voorbeelden in 't oog neemt van hetgeen de tegenwoordigen koning Zedekia zal overkomen, zodat wij ons volgens vs. 9 gedachtenlijnen of een "die het leest, versta het" moeten denken. Alleen bij deze opvatting is ook te verklaren het overigens bevreemdende feit, dat Joahaz en Jojachin onmiddellijk aan elkaar worden verbonden, maar Jojakim, die geschiedkundig daartussen staat, geheel wordt voorbijgezien. Hoewel hij ene meer betekenende persoonlijkheid was dan die beide andere, veel langer regeerde, zijne regering ook overvloedige stof tot klachten aanbood, daar in deze het begin van de Chaldeeuwse dienstbaarheid valt en de eerste inneming van Jeruzalem, en wat niet het minste was ook een tijd van groten druk onder hem plaats had, te weeg gebracht door zijn afvallen, en waarbij hij zelf het leven verloor (2 Kon. 24:1-6), zo behoorde hij toch niet in de samenhang, omdat juist de wegvoering van Zedekia in het heidenland, en voornamelijk naar Babel moest worden afgebeeld.

In vs. 2 en 10 is het geheel der toen levende Israëlieten aangesproken. De moeder van deze is Israël als geschiedkundig volk, in zoverre het de nu nog levende en aangesprokene Israëlieten heeft voortgebracht. Wanneer nu in ene vraag vol verwondering gezegd wordt: wat was hare moeder, ene leeuwin onder de leeuwen nederliggende; zij bracht hare welpen op in het midden der jonge leeuwen, dan zijn de oude leeuwen, tussen welke Israël zich legerde, de andere volken en rijken in hun wereldse macht, in hunnen mensen vernielenden, veroveringszuchtigen, gewelddadigen aard. Tussen deze legers stelt Israël zich dus wat dezen hunnen aard betreft met hen gelijk, gedraagt zich als tot hen behorende, verenigt zich met dit hun wezen. Ene dubbele berisping wordt daardoor over Israël uitgesproken,

dat het zich met de andere volken gelijk stelt, ene roofgierige macht als deze wil zijn, en 2) dat het daardoor gevolgelijk ook zijne koningen verderft, hen in dat wereldse geweld intrekt-met andere woorden, het klaaglied klaagt tegen de toen levende Israëlieten: wat doet

toch uwe moeder Israël, dat zij zich met de heidense wereldmachten gelijk stelt, en daardoor hare koningen verleidt, en zich als heidense wereldheersers te willen gedragen! Met dit hoofdverwijt is de grondtoon der weeklacht uitgesproken. In het volgende wordt nu in de eerste plaats op twee voorbeelden gewezen, hoe en tot welk treurig einde Israël door zijn eigen zoeken naar heidense wereldmacht zijne koningen op gelijke wijze bedorven heeft. Daar het nu op zulke voorbeelden aankwam, niet op ene herhaalde optelling der laatste koningen, wordt Jojakim overgeslagen, bij wien het, daar hij niet in de macht der heidense volken eindigde, niet bleek, tot welk einde het leidde, als Israëlietische koningen leeuwen wilden zijn als de koningen der wereld. Daarentegen worden zeer gepast Joahaz en Jojachin tegenover elkaar geplaatst, die aan de beide wereldse machten, tussen welke toen Israël heen en weer wankelde, ten roof werden, terwijl de een door Egypte, de ander door Babel het loon vond voor het boelieren met de wereldmachten. Bij Joahaz vooral bleek het, dat Israël zich bij de heidense volken voegde, even als wanneer ene leeuwin zich onder de leeuwinnen legert. Het kende zich de leeuwenaard toe en wekte ook bij de koningen, die het voortbracht, de leeuwenaard op. Het verhief Joahaz uit het midden zijner koningszonen op de troon, en deze werd nu een jonge leeuw, handelde even als de heidense koningen met hunnen roofgierigen, de mensen vijandigen aard, die even als de leeuwen zijn. Dat had ten gevolge, dat de heidense volken op hen letten, tussen die beiden gemeenschap ontstond, zich enigzins met hen inlieten, maar ook het verdere gevolg was, dat het in verwickelingen met deze geraakte, welke daarmee eindigden, dat het gevangen naar Egypte werd gesleept.

Wat de geschiedkundige betrekkingen aangaat zijn de wegvoering van Joahaz naar Egypte en die van Jojachin naar Babel parallel. Jojakim, die daar tussen staat, valt weg, maar omdat Jojachin meer betekende en voor het begin der Babylonische dienstbaarheid meer karakteristiek is, is hij geheel in zijne kleuren voorgesteld.

Merk hieraan, Gods rechtvaardigheid moest erkend worden, wanneer degenen, die anderen verschrikt en tot slaven gemaakt hebben, zelven verschrikt en tot slaven gemaakt worden; wanneer zij, die door misbruik van de macht tot verwoesting, die hun gegeven was tot opbouw, zich zelf tot wilde beesten maken als brullende leeuwen en huilende beren als zodanig behandeld worden, wanneer zij, die gelijk Ismaël, hun hand tegen allen hebben, ten laatste zo ver komen, dat zij de hand van allen tegen zich hebben. Het is sedert lange aangemerkt, dat bloeddorstige tyrannen zelden in vrede sterven, maar dat hun bloed te drinken wordt gegeven, omdat zij het waardig zijn.

Uwe moeder o Israël (vs. 2) was als een wijnstok in uwe stilheid 1) (Ps. 80:9) geplant bij wateren; hij was vruchtbaar en vol ranken van wege vele wateren, die hem zo overvloedig voedsel doen toekomen.

Hebr. "in uw bloed" d. i. "in uwe volle levenskracht. " Men kan echter niet ontkennen, dat dit gebruik des woords zonderling is. And. : "in een gerusten staat" of met enige verandering der lezing: "in zijn bloed" d. i. die overvloed van wijn, van druivebloed opleverde.

En hij, deze wijnstok had sterke roeden, maakte heerlijke scheuten, geschikt tot scepteren der heersers, en de stem van elke roede werd hoog tussen de dichte takken, daar Israël onder

zijn koning hoog opgroeide; en hij werd gezien, hij werd zichtbaar door zijne hoogte met de menigte zijner takken.

Maar hij werd door grimmigheid uitgerukt en ter aarde geworpen, en de oostewind heeft zijne vrucht gedroogd, daar de verzengende macht van de Chaldeeuwse legers zijne welvaart vernietigde; zijne sterke roeden zijn afgebroken en zijn verdroogd; het vuur heeft ze verteerd, het geslacht der heersers ging te gronde.

En nu van het standpunt der ballingschap beschouwd is hij de wijnstok, uwe moeder o Israël, geplant in ene woestijn, in een dor en dorstig land, waar hem gene levensstromen van dien aard, als hij tot zijnen voorspoedigen wasdom behoeft, meer toevloeien.

Daartoe is een vuur der vernietiging uitgegaan uit ene roede zijner ranken, van de koningen, dat zijne vrucht verteerd heeft, zodat aan hem gene sterke roede is tot enen scepter, een koningshuis niet meer bestaat, om te heersen. Dit, wat in dit hoofdstuk is geschreven, is ene weeklaagde, en is tot ene weeklage geworden (liever: en zal tot een klaagzang worden;) als de inhoud geheel zal vervuld zijn, dan zal Israël zijnen Profeet naspreken.

Van het beklagenswaardig lot der naar Egypte en Babel gedeporteerde vorsten gaat het lied over tot de schildering van het lot, dat de begeerlijkheid zijner vorsten aan volk en rijk bereidt. Israël geleek aan enen bij het water geplanten wijnstok; deze bracht sterke takken voort tot scepters, d. i. krachtige koningen, en groeide hoog op.

De vele wateren betekenen de Goddelijken zegen, die over Israël was, de rijken toevloed van genade. Wat in vs. 11 gezegd wordt, heeft vooral betrekking op de schitterenden toestand des volks ten tijde van David en Salomo, onder wien Israël tot een wereldrijk werd als Assur, van wien in Hoofdst. 31:3 iets dergelijks wordt gezegd.

In vs. 12 volgt op de hoogsten wasdom als een bliksemslag van de helderen hemel de ondergang van de wijnstok, van Jeruzalem en Juda, als de geboorteplaats der koningen en van het Davidische koningshuis. Terwijl in vs. 2-9 vroegere koningen als dragers van het Davidische koningschap, tevens van betekenis in hun lot voor de tegenwoordigen koning worden beklaagd, wordt nu Zedekia, en wel alles reeds geschied, als degene, met wien het Davidische koningschap te gronde gaat, voorwerp van beklaging. Het is dus een driekoningen lied, dat handelt over twee verbrokene heerschersstaven en een en die verbroken wordt.

De Profeet ziet reeds in de geest de koning Zedekia, die het laatste verderf over zijn volk gebracht heeft, als de verbroken staf des wijnstoks. Zo heeft hij ons de trapsgewijs voortgaande vermindering van zijn volk, in het verbreken van drie scepters, klagende voor ogen gesteld. Ja, het is een klaagzang, en zal tot een klaagzang des volks worden, die voortgaat van mond tot mond.

De klacht wordt tot ene klacht; zij is niet de fantasie van enen zwartgallige, maar de voorzegging ener klacht, welke werkelijk met duizende stemmen uit de mond des volks zal voortkomen; zij is gelijk het zaaisel, waaruit een rijpe oogst van klachten voortkomt. Voor het

volk hangt thans de hemel vol violen, maar spoedig zal het worden (Job 30:31 Job 1), "Mijne harp is tot ene rouwklage geworden, en mijn orgel tot ene stem der wenenden. " .

Tyrannie is de inleiding tot regeringloosheid, en wanneer de roede der regering veranderd wordt in een slang van verdrukking, dan is het recht bij God, te zeggen, dan zal geen sterke roede zijn tot een scepter om te regeren.

HOOFDSTUK 20. STRAF DER HUICHELARIJ EN DER

ONDANKBAARHEID.

Vs. 1-44. Deze nieuwe groep van profetische reden verschilt in des tijd van haar ontstaan van de vorige nog geen jaar. De inhoud is dan ook, wat de aard der zaak betreft, van de vroegere niet zeer verschillende; die heeft geheel en al betrekking op het nabijzijnd strafgericht, en men zou de redekring gevoegelijk de profetie van het gericht kunnen noemen. In de hier voor ons liggende rede draagt de Heere de Profeet op, de oudsten, die ter ondervraging tot hem zijn gekomen, hun vragen niet te beantwoorden, maar hun gruwelen hunner vadersen aan te wrijven (vs. 1-4). Diensvolgens wordt eerst het geslacht in Egypte, waaraan de Heere Zich door de zending van Mozes openbaarde, en de eis tot wegdoen van alles, wat van Egyptische afgoderij hem aanhing, als een ongehoorzaam geslacht voorgesteld, dat wel verdiend had, dat God Zijnen toorn over hen uitstortte, en alleen om de ere des Goddelijken naams met de wonderbare uitleiding was begenadigd (vs. 5-9). Vervolgens komt datzelfde geslacht volgens zijn gedrag in de woestijn, waar God het Zijne wet gaf om die te houden, en Zijne Sabbatten tot een verbondsteken, aan de beurt. Het was ook daar een "ongehoorzaam huis, " dat wederom een uitstorting van de Goddelijken toorn en de ondergang had verdiend. En wanneer het dan eindelijk werkelijk tot uitsterven in de woestijn moest worden veroordeeld, bleef het toch uit bijzondere verschoning in zijn overblijfsel behouden (vs. 10-17). Over dit overblijfsel wordt nu gehandeld. Daarvoor wordt de wet herhaald, daarmee een nieuw begin gemaakt met hetgeen met de vadersen in Egypte en aan de Sinaï was begonnen. Maar ook de kinderen dezer vadersen waren de Heere ongehoorzaam, en leefden niet naar Zijne geboden, zodat zij desgelijks het gericht des toorns ten verderve verdiend hadden, en alleen om de ere van Gods naam, het doel, de inleiding in Kanaän, werden tegemoet gevoerd. Zij werden echter ingeleid reeds met bedreiging van latere verstrooiing onder de Heidenen, en spoedig werd ook voor de naastvolgende geslachten het gericht veroorzaakt, dat hen aan de zeden en afgodische rechten der Kanaänieten, onder welke zij woonden, overgaf (vs. 18-26). Hoe was nu dat geslacht, dat ten tijde der koningen leefde? Afgodische dienst op de hoogten is zo diep ingeworteld, dat het woord "hoogte" een algemeen gebezigd woord is geworden tot aanwijzing van bergen of heuvels, die ten afgodendienst bestemd zijn, juist daarom wil de Heere met hen niets te doen hebben en niet door hen gevraagd zijn (vs. 27-31). Er komt dan nu een tijd, dat men lust heeft, zich geheel aan het heidendom over te geven. Maar dat zal niet geschieden, de Heere zal Zijn recht op Israël weten te verdedigen, zal uit de volken, waarheen Hij ze verstrooid heeft, hen in ene woestijn der volken brengen, daar met hen rechten, de afvalligen uit hen wegdoen, en ten laatste ene Hem welgevallige gemeente in het heilige land herstellen (vs. 32-44).

En het geschiedde in het zevende jaar der wegvoering van Jojakim, dus in het jaar 592 v. C. (Hoofdst. 1:2), in de vijfde maand op de tienden dier maand Abib, in het begin van onze maand Augustus, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen, om de HEERE te vragen, even als in Hoofdst. 14:1; en zij zaten neer voor mijn aangezicht.

Wij zien, dat het volk Gods ook in de ballingschap niet aan Magiërs, sterrewichelaars, tovenaars enz. is overgeven, daar zij tot de Profeet komen.

Vergelijken wij de tijdsopgaaf in vs. 1 met die in Hoofdst. 1:2; 8:1 en 24:1, zo kwam dit woord Gods 2 jaren, 1 maand en 5 dagen na Ezechiëls roeping tot de Profeet, 11 maanden en dagen na de openbaring in Hoofdst. 8, en 2 jaren en 5 maanden vóór de insluiting van Jeruzalem door de Chaldeëen; het valt dus bijna in het midden van de eerste afdeling der werkzaamheid van de Profeet.

Het gezantschap had waarschijnlijk ene bijzondere aanleiding in de tijdsomstandigheden, in ene gunstige wending, die de aangelegenheden der coalitie hadden genomen; zij willen bevestiging van hun blijde verwachtingen verkrijgen uit de mond van de profeet, want zo lang deze in zijne vroegere gezindheid volhardt is de zaak hun toch niet gerust. De zwevende vraag is niet in 't algemeen om zegen, maar om zegen zonder gericht en zonder bekering, heil voor het volk zo als het nu is. Dat daarmee ene totale verandering moet plaats hebben, wanneer het voor zegen geschikt zal zijn, daaraan denken zijn niet.

Genoeg is het, dat slechts gezegd is, dat zij gekomen zijn om te vragen, want uit de wijze, op welke de profeet hun moet antwoorden, zien wij, dat zij om redding en omtrent de weg der zaligheid niet hebben gevraagd, maar de politieke zaken bekommerden hen, gelijk ook wij eerder vragen: "Wachter! is de nacht bijna voorbij?" dan "hoe kan ik genade vinden?" Wij zijn zozeer bezorgd voor de toekomst. Deze wordt toch slechts naar dat ons verleden was. Wij moesten meer zorg hebben over het voorbijgegane.

Toen nog voordat zij aan het woord waren gekomen, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! spreek tot de oudsten van Israël en zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Komt gij om Mij te vragen? Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik van u gevraagd worde! spreekt de Heere HEERE; gij hebt geen recht op een antwoord, zo als gij begeert.

Zoudt Gij a) hun recht geven, zoudt gij hun recht geven, hun zaak goed maken, hen voorspreken (Hebr. zoudt gij hen richten, zult gij hen richten, welnu dat ware recht) o mensenkind; maak hun de gruwelen hunner vaders bekend, en houdt hun voor het geduld en de lankmoedigheid, die Ik tot hertoe met hen had.

Ezech. 22:2; 23:36.

Het weigeren van een antwoord van de zijde des Heeren moet niet in de absoluten zin worden verstaan; zij verkregen een antwoord, maar een geheel ander dan zij verwachtten en begeerden, een dat geheel en al hun wensen tegensprak. De vroeger reeds verkondigde Goddelijke straf wordt nu dreigender en komt nader. Binnen weinige jaren zullen Jeruzalems puinhopen daar staan als een gedenkteken van Gods toorn, de Profeet komt daar voor als een rechter des volks (vs. 4; 22:2; 23:36 wien God zelf een deel van Zijne rechterlijke macht en hoogheid heeft overgedragen, en vervult geheel zijne roeping, om Israël zijne zonde bekend te maken.

De Heere God wijst er Israël op, dat niet alleen hun eigene zonden, maar ook de zonden der vaders reden genoeg waren, om hen als volk af te snijden. Juda moest het weten, welk een God, traag tot toorn, Hij was geweest, dewijl Hij sinds eeuwen geduld had gehad met dat volk, en dus niet eerder kwam met de roede Zijner verbolgenheid, al eer de maat der zonde vol was.

Wijs hen in Mijnen naam op de verkiezing hunner vaders in Egypte en hoe deze Mijne geboden wederstreefden; zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ten dage als Ik Israël verkoos, hetwelk plaats had, toen Ik Mozes tot Mijnen knecht riep en dezen tot hen zond, om hen uit de dienstbaarheid te redden, zo hief Ik zwerende (Deut. 32:40) Mijne hand op tot het zaad van het huis Jakobs, gelijk blijkt uit de rede tot Mozes in Ex. 6, en maakte Mijzelven hun in Egypteland bekend, gelijk blijkt uit de mededeling van de naam Jehova (Ex. 3:14 vv.); ja Ik hief Mijne hand tot een eed (Ex. 3:7 vv.) tot hen op, zeggende: Ik ben de HEERE, uw God.

Ten zelven dage hief Ik Mijne hand tot hen op, ook door de tien plagen, die Ik over Egypte bracht, om hun loslating door Faraö af te persen (Deut. 4:34), dat Ik hen uit Egypteland uitvoeren zou in een land, dat Ik voor hen uitgespeurd, met grote zorgvuldigheid als het beste voor hen uitgezocht had, vloeiende van melk en honing, hetwelk tot sieraad is van alle landen.

De inhoud dezer verzen rust op Ex. 6:2 vv. waar de Heere Zich aan Mozes en door deze aan de kinderen Israëls naar Zijn wezen, dat in de naam van Jehova lag opgesloten, openbaarde, en waarnaar Hij Zich de Patriarchen nog niet had geopenbaard. Met de verkiezing tot een volk van Jehova was volgens vs. 7 de Israëlieten van zelf de loslating van Egypte's afgoden geboden, hoewel het uitdrukkelijk verbod, om andere goden te vereren (Ex. 20:3) eerst aan de Sinaï is gegeven.

Reeds dadelijk, toen God aan het volk Zijn raadsbesluit bekend maakte om het uit het land der dienstbaarheid te verlossen, werd de bedoeling Gods duidelijk: niet het oude geslacht, dat aan de afgodendienst hing, maar een geslacht, nieuw naar de geest, moest Egypte verlaten.

En Ik zei tot hen, al was het ook niet met uitdrukkelijke woorden, doch gelijk van zelf voortvloeiende uit de bedoelingen Mijner genade met hen: Een ieder werpe de verfoeiselen zijner ogen weg, die tot hiertoe bedrevene afgoderij (Joz. 21:14), en verontreinigt ulieden niet met de drekgoden van Egypte: Ik de HEERE, ben uw God.

Maar zij waren weerspannig tegen Mij, en wilden naar Mij niet horen (Ps. 106:7), niemand wierp de verfoeiselen zijner ogen weg, noch verliet de drekgoden van Egypte: daarom zei Ik, gelijk zij wel verdiend hadden, dat ik Mijne grimmigheid over hen uitgieten zou, om Mijnen toorn tegen hen te volbrengen in het midden van Egypteland, dat Ik ze door de Egyptenaars zou hebben laten omkomen (Exodus 14:9 vv.).

De geschiedenis bericht niet uitdrukkelijk zulk een afval van het volk in Egypte, gelijk hier wordt verweten, toch doen de mededelingen van de Boeken van Mozes (Ex. 32:1 vv. Lev. 17:7) over de nog in de woestijn voortdurende neiging des volks tot het Egyptische, daaraan

denken. Dat de Israëlieten in Egypte over 't algemeen de afgoden hebben gediend, wordt bevestigd door Joz. 24:14 vv. en was dit het geval, dan kan men verwachten, dat deze neiging niet aanstonds zal hebben opgehouden, nadat de waarachtige God Zich onder hen had bekend gemaakt.

God bevestigt hier, dat de Joden als het ware niet moesten berispt worden, dewijl zij pas gisteren begonnen waren te zondigen. Het zou nu niet genoeg zijn geweest, dat de jongste overtredingen voor de rechtbank waren getrokken, maar God beveelt te beginnen met de vaders, alsof Hij wil zeggen, dat dit volk van de beginne aan een verdorven volk was geweest. Zoals hun ook Stéphanus verwijt: Gij onbesnedenen van harte, gij wederstaat altijd de Heiligen Geest, zoals ook uwe vaders hebben gedaan. En Christus had gelijkelijk te voren gezegd: Gij vervult de maat uwer vaders. Wij weten nu hoe dikwijls dergelijke berispingen bij de Profeten voorkomen. God zegt derhalve, dat sedert Hij het zaad van Israël had uitverkoren, het gebleken was, hoe groot, zowel de goddeloosheid als de verhardheid van dat volk was geweest.

Doch Ik liet die openbaring van Mijnen toorn na; Ik deed het om Mijns naams wil (Ps. 106:8) opdat Hij niet ontheilgd wierde voor de ogen der Heidenen, der Egyptenaren, in welker midden zij waren, aan welke Ik Mij door grote tekenen en wonderen voor derzelver ogen bekend gemaakt heb, om hen uit Egypteland uit te voeren, opdat zij niet zouden kunnen zeggen, dat Ik Mijn voornemen niet kon volvoeren (Num. 14:13 vv.).

Om Mijns naams wil, zegt de Heere, deed Ik aan hen, wat Ik gedaan heb. Zij waren het niet waard, hadden het niet verdiend; maar Mijne openbaring, die Ik gegeven had voor de ogen der Heidenen, in wier midden zij waren, moest niet voor diezelfde ogen worden ontheilgd, als hadde Ik de naam, wel te willen, maar niet te kunnen.

God houdt de ere Zijns naams zo hoog, dat Hij om dezen veel in de goddelozen voorbijziet (Ex. 32:12-14).

En Ik voerde hen uit Egypteland, en bracht hen in de woestijn (Ex. 19 en 20).

Daar gaf Ik hun van de Sinaï Mijne inzettingen, en maakte hun Mijne rechten bekend; a) dewelke, zo ze een mens doet, zal hij door die leven (Lev. 18:5).

Rom. 10:5. Gal. 3:12.

Daartoe ook gaf Ik hun in de inzetting Ex. 16:22 vv. Mijne Sabbatten, om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben, die hen heilige (Ex. 31:13).

Aan het uit Egypte uitgevoerde volk gaf God aan de Sinaï wetten, door welke het tot Zijn volk zou worden geheilgd, opdat het voor God leefde. De kern van allen daarin verordenden godsdienst was de sabbatviering, die een teken tussen Hem en Israël in zoverre was, omdat Hij met de Sabbat enen dag van verkwikking en verheffing des geestes en een voorsmaak

der zaligheid schonk, tot welke het volk van God op de dag zijner volmaking zou komen, en zij dus konden zien, dat Jehova hen heiligde.

Maar het huis Israëls werd weerspanning tegen Mij in de woestijn; zij wandelden in Mijne inzettingen niet, en verwierpen Mijne rechten; dewelke, zo ze een mens doet (vs. 11), zal Hij door dezelve leven; en zij ontheiligden Mijne Sabbatten zeer (Ex. 16:27 vv.), dat Ik zei, Mijne grimmigheid te zullen uitgieten over hen in de woestijn, om hen te verdoen (vs. 8).

Die de Sabbat hield droeg daardoor het teken, dat Israël van alle andere volken onderscheidde, het teken van de bijzondere verhouding, waarin Israël tot Jehova stond, dus het verbondsteken. Het niet ijveren was daarentegen een breken van het verbond, een werkelijk afvallen van de éénen waren God, de Schepper des hemels en der aarde, de Heilige Israëls, en, in zoverre buiten Hem geen ander God is, ene middellijke afgoderij.

De door God ingestelde en Israël bijzonder eigenaardige Sabbat is ene werkelijke herhaalde belijdenis Gods omtrent Zijn volk, en van het volk tot zijn God, een teken, dat God dit volk heiligt, het uit de menigte der overige volken als Zijn volk afzondert. Over uitwendige Sabbatschending gedurende de tocht door de woestijn bericht de geschiedenis niet (Num. 15:32 vv.). Waar de man, die op de Sabbat hout gelezen had, voor de gemeente werd gebracht en door deze na verkregene beslissing, gestenigd werd, daar toont dit integendeel, dat het aan ijver in dit opzicht niet ontbrak. De Profeet stemt echter overeen met Jes. 58:13 vv. en met Mozes zelven, die gebiedt de Sabbat te heiligen, dien in ieder opzicht Gode te wijden, en geheel aan het gebied van eigen belang, van eigen zondige neiging te onttrekken. Diensvolgens kan onmogelijk de viering met trage rust volbracht zijn. Het begrip van sabbatviering ligt dieper en geestelijker: "gij moet van uw werken aflaten, opdat God Zijn werk in u volbrengt." In dien zin de Sabbat vieren kan alleen de waarlijk godvruchtige, zodat alles, wat in de Boeken van Mozes over het gebrek van ware godsvrucht onder het volk in de woestijn spreekt, tevens de aanklacht bevat van ontheiliging der Sabbatten.

Wat zal er dan worden van dezulken, ook onder de Christenen, die hunnen sabbat of Zondag zelfs met zuipen, spelen enz. doorbrengen!

Maar Ik deed het, Ik bewees lankmoedigheid, om Mijn naams wil, opdat die niet ontheiligd wierde voor de ogen van die Heidenen, voor welker ogen Ik hen uitvoerde (Num. 14:16).

Evenwel moest Ik de gedachte omtrent hun vernietiging toch tot ene zekere hoogte volbrengen, zo niet door al te ver gaande verschoning de ere Mijns naams op andere wijze zou lijden. Zo hief Ikdan ook Mijne hand op tot hen in de woestijn, dat Ik hen niet zou brengen in het land, dat Ik hun gegeven had, vloeiende van melk en honing, hetwelk het sieraad is van alle landen (Num. 14:11 vv. Ps. 95:11; 106:26).

De Profeet laat ons hier weer de tot een eed opgeheven hand zien, en wel tot de eed, het trouweloze volk niet in het land, dat van melk en honing vloeit, te voeren (vgl. vs 6); hij laat

ons echter ook in het medelijdend oog van God zien, dat ten minste de zonen in het land wil laten komen, om het volk niet geheel te verdelgen.

Daarom, dat zij Mijne rechten verwierpen, en in Mijne inzettingen niet wandelden, en Mijne Sabbatten ontheiligden: want hun hart wandelde hun drekgoden na (Amos 5:25 vv.).

Doch Mijn oog (Hoofdst. 5:11; 7:4)verschoonde hen in zoverre, dat Ik hen niet verdierf, ook tot in de jongere generaties (Num. 14:20 vv.), en gene voleinding met hen maakte in de woestijn 1), zodat zij geheel zouden zijn te niet gegaan, zo als zij eigenlijk hadden verdiend.

De geschiedenis der worstelingen tussen de zonden van Israël, waardoor zij trachten zich zelven te verderven en de barmhartigheid van God, waardoor Hij trachtte hen te behouden en gelukkig te maken, wordt hier vervolgd; en de bewijzen van die worstelingen in deze verzen hebben betrekking tot hetgeen voorgevallen is tussen God en hen in de woestijn, waarin God Zich zelven eerde en zij zich onteerden.

Maar Ik zei tot hun kinderen in de woestijn, het opgroeiend geslacht van hen, die eens uit Egypte waren getogen, terwijl Ik vóór de intocht in Kanaän door herhaling der wet liet vermanen, wandelt niet in de inzettingen uwer vaderen, zo als zij die het eerst in Egypte en vervolgens de 40 jaren in de woestijn gemaakt hebben, en onderhoudt hun rechten niet, die in allerlei afgodische gebruiken en zondige gewoonten bestaan, en verontreinigt u niet met hun drekgoden (vs. 7).

In vs. 16 en 17 is van het eerste geslacht der woestijn gehandeld; daarentegen handelen nu de verzen 18-26 verder van het tweede geslacht in de woestijn. God vermaande het, dat het bij Hem en Zijn woord zou blijven, maar de zonen deden als hun vaderen zodat God reeds in de woestijn Zijnen toorn aan hen dacht te stillen. Hij liet het echter ook ditmaal na om Zijns naams wil, bedreigde ze toch met verstrooiing onder de Heidenen, en gaf degenen, die Zijne inzettingen verachtten, in slechte gewoonten, valsens godsdienst, ja gruwelijken Molochdienst over.

Tot de kinderen van het eerste geslacht behoort de gehele tweede wetgeving (Deuteronomium), met hare ernstige vermaningen, zo als die in de velden van Moab werd gehoord en in het 5de Boek van Mozes staat opgetekend.

De vaders worden volgens hun volhardende ongehoorzaamheid tegen de wetgeving des Heeren enigmata voorgesteld als wetgevers naar eigen zin en op eigen hand.

Zulk ene grote kracht heeft de goddeloosheid, dat men die als ene wet eerbiedigt; want de duivel en de wereld hebben ook hun statuten en rechten, die zeker meer worden waargenomen dan Gods geboden.

Ik ben de HEERE, uw God, wandelt in Mijne inzettingen, daar Ik u in plaats van uwe vaderen, die verslagen zijn in de woestijn, tot Mijn verbondsvolk heb gemaakt, en onderhoudt Mijne rechten, en doet die(vs. 11).

En heiligt Mijne Sabbatten, en zij zullen tot een teken zijn tussen Mij en tussen ulieden, opdat gij weet, dat ik, de HEERE, uw God ben¹) (vs. 12).

Hier verzekert de Heere zo duidelijk mogelijk, dat het onderhouden van de Sabbath een teken is, dat er een goede verstandhouding bestaat tussen God en de zielen. Wie in waarheid behoefte gevoelt om de Sabbath te heiligen, toont daardoor, dat hij zijn roeping tegenover God bewust is. Daarom worden ook terecht de Sabbatten genoemd middelen tot heiligmaking.

Maar die kinderen waren, zo als het voorgevallene in Num. 20:1-9 bewijst, ook weerspanning tegen Mij: zij wandelden niet in Mijne inzettingen, en Mijne rechten namen zij niet waar, om die te doen; welke, zo ze een mens doet, zal hij door dezelve leven: zij ontheiligden Mijne Sabbatten, dat Ik zei, Mijne grimmigheid te zullen uitgieten over hen, volbrengende Mijnen toorn tegen hen in de woestijn.
(vs. 13).

Zij, die Gods inzettingen ontrouw zijn, verwerpen dezelve; zij tonen, dat zij een gering gevoelen daarvan hebben, gelijk ook van Hem, Wiens inzettingen het zijn. Zij verontreinigden Gods Sabbatten, gelijk hun vaders deden. Merk hieraan, de ontheiliging van Gode Sabbathdag is ene inleiding tot alle goddeloosheid, zij, die de heiligen tijd besmetten, zullen niets zuiver houden.

Doch Ik keerde, zo als uit Mijn handelen met Bileam blijkt (Deut. 23:5) Mijne hand af, en deed het om Mijns naams wil, dat Ik de uitstorting van Mijnen toorn nog terughield, opdat Hij, Mijn naam, voor de ogen der Heidenen niet zou ontheiligd worden, voor welker ogen Ik hen uitgevoerd had (vs. 14).

Ik hief ook Mijne hand tot hen op in de woestijn, om Mijne bedreiging met enen eed te bekrachtigen, terwijl zij Mij in de gedaante zo als zij in hun nakomelingen zouden worden, zo levendig voor de geest stonden, als hadden zij deze vorming, die in beginsel reeds aanwezig was, reeds in haar geheel in zich. Ik zwoer, dat Ik hen verspreiden zou onder de Heidenen, en hen verstrooien in de landen (Deut. 4:26 en 27).

Omdat zij Mijne rechten niet gedaan hadden, maar Mijne inzettingen verworpen, en Mijne Sabbatten ontheiligd hadden, en hun ogen achter de drekgoden hunner vaders waren (vs. 15 en 16).

Ene verschoning als in vs. 17 zou dus nu niet meer plaats hebben, maar Ik bereidde nu de volvoering Mijner bedreigingen daardoor voor, dat Ik ze overgaf in verkeerden zin om te doen dingen, die niet betamen (Rom. 1:28). Daarom gaf Ik hun ook in tegenstelling tot Mijne goede en leven aanbrengende wet, besluiten, inzettingen, die niet goed maar integendeel ten hoogste kwaad waren, en rechten waarbij zij niet leven zouden, maar sterven moesten. Ik liet hun vrijheid om de schandelijkste gewoonten te volgen.

En Ik verontreinigde hen in hun giften; Ik verhinderde het niet, dat zij zich bezoedelden door hun offergaven, die zij ter ere van de Moloch brachten, omdat zij door het vuur deden

doorgaan al wat de baarmoeder opent, alle eerstgeborenen (Lev. 18:21); opdat Ik ze verwoesten zou, het gericht der verwoesting zou tegemoet voeren, ten einde dat zij door de straf, die over hen kwam, zouden weten, dat Ik de HEERE ben, hun Vader en God, dien zij verachtten, God in de volsten zin des woords, en dat hun verlaten niets dan ellende was.

Tegenover eigengemaakte wetgeving, tegenover welke de eerste generatie schuldig was, staat in vs. 19 de vernieuwing der wet van Sinaï. In zoverre echter de tweede generatie, die op de herhaling en vernieuwing betrekking heeft, de overgang in Kanaän teweeg brengt, ja, dit Israël reeds naar zijn beginsel in zich sluit, zo staat met die herhaling reeds de bedreiging met de ballingschap in vs. 23 in verband.

Ware het nieuwe geslacht in waarheid geestelijk nieuw geweest, zo zou het zulke ernstige waarschuwingen en sterke bedreigingen, als het 5de Boek van Mozes bevat, niet hebben nodig gehad. De gezindheid van het nieuwe geslacht was echter door alle voorafgegane strafgerichten nog geenszins ene geheel verbrokene geworden; nog altijd had de tucht Gods haar doel niet bereikt (Deut. 29:4).

De Profeet onderscheidt wel het geslacht, dat uit Egypte trok, en dat God tot sterven in de woestijn had veroordeeld, van dat, hetwelk in de woestijn was opgegroeid; maar dit laatste, of de zonen van degenen, die in de woestijn waren gevallen, die in het land Kanaän werden gebracht, neemt hij vervolgens in vs. 27 met alle volgende geslachten als een geheel te zamen inbegrip der vaderen van het in zijnen tijd levende geslacht. Hieraan wordt nu werkelijk de straf uitgeoefend, die reeds gedreigd was, maar niet gedreigd als ene zodanige, welke reeds had moeten worden uitgeoefend, doch ten gevolge ener verschoning nog was uitgesteld. Integendeel was de tijd der verstrooiing van de beginne af niet nader bepaald, en zo sluit, wat tegenwoordig vervuld werd, met hetgeen vroeger gedreigd was, zich tot een geheel te zamen, ten gevolge van de reeds bij Mozes heersende beschouwing des volks in zijne successieve geslachten als ene aaneengeslotene eenheid.

Van vroegen tijd af zijn de uitleggers het daarover oneens geweest, wat men onder de niet goede en niet levend makende inzettingen en rechten moest verstaan, welke God volgens vs. 25 aan het tweede geslacht in de woestijn (in zijn geheel met de volgende geslachten) gaf, en van welke in vs. 26 een voorbeeld wordt aangevoerd. Zeer ten onrechte denken vele kerkvaders aan de Goddelijke wet zelf, van welke God zelf hier betuigt, dat zij niet zalig maakt; wij moeten ons echter integendeel met die uitleggers verenigen, die erkennen, dat hier heidense zeden en godsdienst bedoeld zijn.

Wat hebben wij te verstaan door de besluiten, welke niet goed waren, en de rechten, bij welke zij niet leven konden? Heeft men hier te denken aan de schaduwachtige geboden? Deze ware zeker moeilijk en uit dien hoofde zeer onaangenaam, (Hand. 15:10); ook kon men door het waarnemen van deze lastige plechtigheden het leven niet erlangen. Maar die opvatting komt in het geheel niet overeen met het verband van zaken. Hier wordt blijkbaar gesproken van ene straf, welke de Israëlieten zich door hun wangedrag hadden op de hals gehaald. De Heere zegt uitdrukkelijk, vs. 24, 25: omdat zij Mijne Sabbatten ontheiligd hadden. Daarom, om deze hardnekkige ongehoorzaamheid, gaf Ik hun ook besluiten, welke niet goed waren,

en rechten, bij welke zij niet leven konden. Het geven derhalve van deze besluiten en rechten was het gevolg en de rechtvaardige straf van Israëls ongehoorzaamheid aan Gods wetten. Haar hoe strookt het nu, dat God wetten zou gegeven hebben, tot ene straf van het overtreden Zijner wetten? Om nu niet eens op te merken, dat de benaming van besluiten, welke goed waren, wat al te hard zij, voor de schaduwachtige geboden omtrent de plechtigheden van de eredienst. Wij verstaan daarom door de besluiten en rechten, rechterlijke besluiten en vonnissen, welke niet goed, maar zeer nadelig waren, en de meest geduchte onheilen over het volk brachten, zware strafgerichten, onder welke zij niet leven konden. Dit beantwoordt allerduidelijkst aan het verband van zaken en de oorspronkelijke woorden hebben meermalen deze betekenis. Het is waar, die zelfde woorden komen ook in vs. 24 voor, maar in de zin van wetten en geboden. Dan het is ene sierlijke manier van spreken, antanacsis genoemd, wanneer dezelfde woorden in onderscheidene betekenissen genomen worden.

Gods gericht begon daarmee, dat aan Israël de verkeerde instellingen en de dode rechten van Kanaän tot straf zijn gegeven: omdat zij niet Mijne goede wet wilden, heb Ik hun Kanaäns verkeerde wet gegeven.

God heeft de menselijke natuur zo ingericht, dat op de afkeer van Hem gehele verduistering en vernieling volgt, dat geen maat houden in dwaling en zonde, geen blijven staan op de middelste trappen mogelijk is, dat de mens, hoe gaarne hij ook zou willen blijven staan, tegen zijnen wil van trap tot trap moet naar beneden zinken; de afval van God is de schuld, de exces der dwaling en het zedelijk wegzinken is het verdiende lot, dat allen gaarne zouden willen ontgaan, wanneer dit in hun macht stond.

Juist dat, wat hun kwalijk bekomt en vol dood en verderf is, heeft de grootste aantrekkingskracht voor de mensen.

De kiem zelfs van dien openbaren afval, waarmee men later misdadig de afgodendienst huldigde (vs. 31), lag reeds in het geslacht der woestijn, hetwelk in Kanaän introk, en openbaarde zich slechts op verborgene, weinig in 't oog vallende wijze; daarom bestonden reeds Mozaïsche verboden, welke, voor die vermenging waarschuwd, en betrekking hadden op ene omkering van het gebod (Exod. 13:12 vv.) tot afgoderij.

Daarom, omdat nu ten opzichte van het tegenwoordige geslacht de tijd van voorbereiding ten einde is, en die der uitvoering Mijner bedreiging gekomen (vs. 23), mensenkind! spreek tot het huis Israëls, om hun de volkomene gerechtigheid van hetgeen Ik nu doe te doen gevoelen, en zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Hiermede nog hebben Mij uwe vaders, namelijk de latere geslachten dergenen, van welke in vs. 18-26 sprake was, van welke geslachten gij onmiddellijk afstamt, gesmaad, dat zij door overtreding, door schandelijke ontrouw tegen Mij overtreden hebben.

Als Ik hen in het land gebracht had, over hetwelk Ik Mijne hand opgeheven had, om hetzelfde hun te geven (vs. 6), wat deden zij dan in de tijd der richters en koningen-ziet-zo zagen zij dit heilige land, dat Mij toebehoorde, naar allen hogen heuvel en alle dicht

geboomte, en offerden daar hun offeren; en gaven daar hun tergende offeranden, die Mij tot smart en verdriet waren, omdat zij ze de afgoden brachten (Deut. 32:16 en 21), en daar zetten zij hunnen lieflijken reuk, en daar offerden zij hun drankofferen (Hoofdst. 6:13; 16:24 vv. 1 Kon. 14:23. 2 Kon. 17:10 vv. Ki).

En Ik zei dikwijls genoeg tot hen door Mijne profeten: Wat is die hoogte, waarhenen gij gaat? Doch zij sloegen op zulk ene vermaning geen acht, maar gingen onbekommerd verder. Nochthans is de naam daarvan genoemd hoogte, tot op dezen dag toe; de dienst op de hoogte is ondanks Mijn vermanen nog niet geheel geëindigd.

Daarom, omdat met dat zo gewone woord de bestendige afval Mijns volks van Mij duidelijk bewezen is, zeg tot het huis Israëls, om hun dien afval in een korten samenhang nogmaals te doen gevoelen en de afwijking in vs. 3 te herhalen, nadat zo grondig reden gegeven is: Alzo zegt de Heere HEERE: Zijt gij verontreinigd geworden in de weg uwer vaders, en hoereert gij achter hun verfoeiselen, met de afgoden, welke zij hebben gediend.

Ja met het offeren uwer gaven aan afgoden, die nog bij de oude gevoegd zijn, met uwe kinderen door het vuur te doen doorgaan, zijt gij verontreinigd aan al uwe drekgoden tot op dezen dag toe (vs. 26); en zou Ik van u gevraagd worden, o huis Israëls, die zo afgodisch en trouweloos jegens Mij handelt? Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik van u gevraagd worde!

Terwijl de Profeet zich nu in 't bijzonder tot zijne tegenwoordige omgeving wendt, kastijdt hij eerst het verraad, dat het volk, nadat het door de onuitputtelijke genade in het land der belofte gevoerd is, aan zijnen God heeft gepleegd; op alle hoge heuvelen en onder elken dichten boom werd de vreemden goden geofferd. De Profeet herinnert vooral aan het schandelijk misbruik van de naam "hoogte", welke in zijne afgodische betekenis tot op dezen dag was gebleven. Waarlijk, niet opwaarts, maar nederwaarts zijn zij gekomen, doordat zij op de hoogten stegen. En zo is deze naam tot een blijvend gedenkteken van hun afschuwelijk verraad jegens de genadigen God geworden, die hen op ene geheel andere hoogte wilde trekken; maar, helaas! het tegenwoordige geslacht is nog geheel als het oude, de kinderen zijn steeds op de wegen van gruwelen voortgewandeld even als de vaders.

God spreekt tot hen op een toon van verwijt (1 Kon. 9:13): "Wat is die hoogte, waarhenen gij gaat?" hoe kunt gij, in plaats van Mij in Mijn waarachtig heiligdom te zoeken, u naar die ellendige plaatsen met hun ellendige afgoden wenden? En toch worden deze plaatsen hoogten genaamd tot op de huidige dag in de zin van heiligdommen, en in de mening, daaraan iets bijzondere te hebben.

Niet op hoogten van menselijke filosofie, maar in de hoogte en in het heiligdom woont de Heere, die bij de verootmoedigde en de beangstigde harten woont (Jes. 57:15).

De Heere wil niet gevraagd zijn, want nu is het vooreerst niet de tijd om te denken aan de opheffing van het reeds begonnen gericht, zo als het lang te voren was verkondigd (vs. 13),

aan terugkering en zegen, maar aan de bepaling, aan de eindbedoeling Gods bij dit gericht, namelijk de reiniging van dit geslacht, de toebereiding daarvan voor de tijd der genade.

Daarom, zo zeg hun verder in Mijnen naam, dat in uwen geest opgeklommen is zal geenszins geschieden, dat gij zegt: Wij zien dat de overige volken in hunnen afgodendienst voorspoedig zijn en het hun wel gaat, terwijl wij met onzen van hen afgezonderden godsdienst geen geluk hebben, daarom, zullen wij als de Heidenen rondom ons, en als de geslachten der landen, de natiën in verschillende delen der aarde zijn, dienende even als zij (Deut. 4:28) hout en steen. Zulk ene gezindheid zal Ik te niet doen, en weten, hoe Ik die zal vernietigen.

De Heere laat het bij de afwijzing in vs. 31 niet blijven; Hij slaat thans een blik op hun hart, en vindt daar, in plaats van de liefde tot Hem en het berouw over hun dwaalwegen, de neiging tot afhoereren, om eveneens te doen als de heidense volken. Bij deze hun hoofdzonden grijpt Hij hen aan, en terwijl Hij in vs. 32-44 uitvoerig voorstelt, hoe deze hun neiging nooit en nimmer in de door hen bedoelden zin bevrediging zal vinden, maar hen wel zal overheersen, hoe Hij hen door harde gerichten zal leiden en louteren, totdat zij, gelouterd en bekeerd, eindelijk de zaligheid deelachtig en waardig worden, geeft hij daarmee een profetisch overzicht over de gehele toekomst van Israël van de dagen van Ezechiël tot het einde der geschiedenis.

Het zou strijden met het wezen Gods, in 't bijzonder met Zijnen naam Jehova, wanneer Israël werd als de Heidenen. Het omgekeerde zal integendeel juist plaats hebben, dat namelijk de Heidenen worden als Israël, want de aan dit volk ingeschapene idee, in welke het verkoren is uit al de volken der aarde, is de idee van het volk Gods, waardoor Israël tevens drager is van de idee der mensheid in 't algemeen. Overeenkomstig de schepping is de idee der mensheid, Godes te zijn (Luk. 3:38). Door wederherstelling krachtens de verlossing, moet zij daardoor tot volkomenheid komen, dat God alles in allen is (1 Kor. 15:28), of dat de mensen Zijne onderdanen zijn, en Hij hun God is (Openb. 21:3). Wanneer nu de verwezenlijking van deze idee van Israël en van de mensheid in 't algemeen, in de volheid der tijden in de éénen mens geschiedt, die, gelijk Hij Israël is, zo ook "de Zoon des mensen, " zo verbindt zich Zijne geschiedkundige verschijning aan de ene zijde naar het vlees aan Israël, maar aan de andere zijde naar de geest ontwikkelt zich uit Hem de nieuwe mensheid, die het in geest en waarheid is, het volk van God, dat Israël moet voorafbeelden. De uitstorting van de door Hem Beloofden, van Zijnen Geest toont daarom niet aan, dat Israël tot Heidenen geworden is, al werden hun talen gesproken, maar dat de Heidenen tot Israël zijn geworden (Hand. 2).

Ook Christenen kunnen niet maar eenvoudig weg weer Heidenen worden.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heers HEERE:Mijne koninklijke regering over u kan nooit daardoor worden opgeheven, dat gij die niet meer wilt. Door zulk ene verwerping wordt slechts Mijn onvernietigbaar koningschap genoodzaakt ene verschrikkelijke gedaante aan te nemen. Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik niet met ene sterke hand, en uitgestreken arm, en met ene uitgegotene grimmigheid over u zal regeren! zo als Ik eens over Egypte heb geheerst, welks koning zei: Wie is de Heere, dat ik Zijne stem zou gehoorzamen (Ex. 5:2; 6:1 en 6)?

Want Ik zal, gelijk Ik eens uwe vaders uit Egypte gevoerd heb, u uit de volken voeren, niet lichamelijk en plaatselijk, maar door geestelijke afzondering uit de gemeenschap met hen, zodat het nimmermeer tot ene ineensmelting met de heidenwereld bij u zal komen, en Ik zal u vergaderen uit de landen, waarin gij ten gevolge Mijner straffen verstrooid zijt; door ene sterke hand en door enen uitgestreken arm, en door ene uitgegotene grimmigheid, zodat gij integendeel tot een op zichzelf bestaand, tot één geheel verbonden volk zijn en blijven moet.

Daartoe zal Ik, gelijk Ik eens uwe vaders na de uittocht uit Egypte in de woestijn heb gebracht, u brengen in de woestijn der volken, dat gij, hoewel midden onder de volken levende, toch eenzaam onder hen staat als in ene eenzame, van mensen ontblote woestijn, en Ik zal met u aldaar rechten aangezicht aan aangezicht. Door kastijding en straf, in welke gij Mijne tegenwoordigheid wel zult gevoelen, zal uwe schuld jegens Mij worden geboet.

Gelijk als Ik gerecht heb met uwe vaders in de woestijn van Egypteland, als Ik hun Mijne heerlijkheid van de Sinaï af uit het vuur bekend maakte (Deut. 5:4), en zij daardoor zo in angst geraakten, dat zij van hun zonde en doodschuld bewust werden (Ex. 20:18 vv.), alzo zal Ik met u rechten, dat Gij Mij zult vrezen, spreekt de Heere HEERE.

En Ik zal ulieden onder de roede van Mijn opzicht en Mijne heerschappij doen doorgaan, dat gij Mij niet door valse emancipatie of opheffing der u gestelde grenzen zult ontlopen, en Ik zal u brengen onder de band des verbonds, 1) zodat gij van de u opgelegde wet niet kunt loskomen.

Dat is: Hij zal hen beproeven en hen beoordelen volgens de inhoud van het verbond, en het onderscheid tussen sommigen en anderen gemaakt door de zegeningen en de vloeken van het verbond. Of het kan betrekking hebben op diegenen onder hen, die zich bekeren en beteren, Hij zal hen brengen onder de roede der verdrukking en hun daardoor wel gedaan hebbende, zal Hij hen wederbrengen onder de banden des Verbonds, zal hun tot een God zijn in het verbond, en hen weer behandelen als erfgenamen der beloften.

Daartoe zal Ik door een louteringsproces, waaraan Ik u onderwerp, die rebel zijn en die tegen Mij overtreden, door zich geheel los te maken van de verbondsbetrekking met Mij, uit ulieden uitzuiveren, Ik zal hen uit het land hunner vreemdelingschappen uitvoeren onder de volken, en uit deze in de woestijn der volken (vs. 23 en 35), zonder dat zij daar burgerrecht verkrijgen, hoe gaarne zij ook zouden willen. En zij zullen met degenen, die Mijne genadige bedoelingen verstaan en tot bekering komen, in het landschap Israëls niet wederkomen, 1) en gij zult) wanneer nu het einde van Mijne wegen met u zijn zal, weten, dat Ik de HEERE ben, die even als in genade en barmhartigheid, Zich ook in gerechtigheid en gerichte weet te verheerlijken.

De uitleggers hebben zich het juiste inzicht in de zin dezer eschatologische afdeling gewoonlijk daardoor afgesneden, dat zij vs. 34 of van de terugvoering uit de toenmalige Babylonische ballingschap, of de laatste terugvoering uit de hedendaagse verstrooiing in het heilige land hebben verstaan. Maar noch van die noch van deze terugvoering kan het vers worden verstaan, wanneer men aan de woorden en aan de samenhang recht laat wedervaren.

De terugvoering uit de Babylonische ballingschap was niet ene terugvoering uit de volken en uit de landen, maar uit één volk en één land, zij geschiedde ook niet door Gods toorn en straffenden arm, die zich aan Israël betoonde. Evenzo zal die vergadering uit de volken, welke aan het einde der tegenwoordige verstrooiing moet plaats hebben, wanneer zij zich tot Christus hebben bekeerd, en ten gevolge daarvan weer in hun land worden gebracht, niet een werk zijn van Gods toorn, maar het tegengestelde, de grootste betoning van genade aan Israël. Verder wordt niet slechts gezegd, dat God Israël uit de volken, onder welke het verstrooid is, zal uitleiden, maar tevens ook, waarheen Hij hen zal leiden, namelijk in de woestijn der volken, om daar met hen te rechten en Zijne zaak met hen uit te maken. Dit bij de terugvoering uit de Babylonische ballingschap van de tussen Babel en Palestina liggende woestijn, van de aan de doortocht verbondene bezwaren en Israëls loutering door middel van deze bezwaren te verklaren, geeft slechts een matigen zin. Ook kan niet verklaard worden, waarom die woestijn der volken genoemd wordt; bij de laatste verzameling van het tot Christus bekeerde Israël uit zijne tegenwoordige verstrooiing wordt het echter geenszins in de woestijn der volken verplaatst, maar in zijn land gebracht, en de toestand, waarin het daardoor komt, zal geenszins een zodanige zijn, in welken God met Israël van aangezicht tot aangezicht richt en het loutert. Ten laatste moet nog worden opgemerkt, dat vs. 38 veronderstelt, dat de Israëlieten nog niet weer in hun land zijn teruggekeerd, maar nog in het midden der volken leven, en dat eerst in vs. 40 vv. Israëls terugkeren in zijn land wordt aangenomen als hebbende plaats gehad, en zijn vergaderd zijn uit de landen wordt gedacht. Wil men die vergadering en weer terugvoering reeds in vs. 34 denken, dan verscheurt men de gehelen samenhang der profetie, de gehele volgorde der voorzegde gebeurtenissen. Integendeel is naar de klank der woorden en de samenhang het volgende de juiste verklaring der plaats: Israël wil in de heidenvolken opgaan, maar dat zal het nooit (vs. 32). God zal hun in zoverre naar hunnen dwazen waan doen, dat Hij hen onder de volken brengt en verstrooit, (men denke vooral aan die verstrooiing, in welke Israël sedert de 2de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 60 leeft). Maar daarbij zal Hij Zijn eigendomsrecht, dat Hij door middel der verkiezing op hen heeft, onder alle omstandigheden door daden van toorn bewijzen en hen bij Zich weten te houden. Hij zal, ook als zij onder de volken verstrooid zijn, met Zijnen straffenden ernst het ten ondergaan onder de volken verhinderen, hen aanstonds uit de volken en alle gezochte en gewenste gemeenschap en vermenging met hen uitvoeren en tot zich vergaderen, zodat de wereld der volken, door welke zij heengaan, voor hen ene woestijn zal zijn, dat zij midden onder de mensen van de mensen afgezonderd en eenzaam als op enen tocht door ene woestijn zullen wezen (vs. 33 en 34). Wanneer God nu in Zijnen toorn Israël in dezen toestand zal hebben verplaatst, dan zal Hij met hen tot hun bekering handelen. Vooreerst zal Hij dan met hen rechten. Gelijk Hij met hen gericht heeft, toen het na zijne uitleiding uit Egypte door de Sinaïtische woestijn trok, zo zal Hij met hen rechten, als het op deze voorzegde wijze door de wereld der volken als door de woestijn zal trekken. Deze door Gods toorn teweeggebrachte toestand, waarin zij midden onder de mensen en toch afgezonderd van hen leven, zal dan ook een toestand van straf, een voortgaand voorhouden van hun verkeerdheid zijn (vs. 35 en 36). Het wordt echter verder ook een toestand, die hen dwingt en noodzaakt, zich onder Jehova te buigen. Altijd weer door Gods besturingen van de hen omgevende volken afgescheiden, zullen zij zich aan Jehova moeten houden. Zo zal God hen onder Zijnen heerschersstaf laten intrekken in die woestijn der volken, en zal hen brengen onder de banden des verbonds. De band des verbonds is de wet, en de wet is juist het middel,

waardoor God hen in het midden der volken van de vermenging met de volken terug en bij Zich houdt. Deze wet, door welke zij hadden kunnen leven, moeten zij nu als boei dragen en hare kastijding ondervinden (vs. 37). Maar deze toestand van straf en dwang zal ook de uitwerking hebben, dat die Israëel loutert. Aan het einde van de tijd van straf zal het geschieden, dat de goddelozen uit Israëel zullen worden afgezonderd, zodat slechts een heilig en rein volk overblijft. Deze goddelozen zullen noch in de landen, waarheen zij verstrooid waren, te huis worden en blijven, noch in het land van Israëel komen, maar aan het oordeel en het verderf toevallen. Die zich echter tot bekering laten leiden, zullen gelijk uit de tegenstelling van zelf blijkt, uit de landen, waarin zij verstrooid waren, in het land Israëls komen (vs. 38). Daarmee heeft de profetie Israëls toekomst gebracht tot op het punt, dat nog alleen het einde moet worden beschreven. Om het paraenetische (vermanende) doel van dit woord Gods, geschiedt dit op deze wijze, dat de rede in het volgende 39ste vers wordt afgebroken en zich met de roepstem tot bekering tot de dan levende Israëlieten wendt: "Daar nu het einde komt, zo heeft de beslissing voor u plaats; dient uwe afgoden voortaan gelijk te voren, dient hen nu, en dient hen verder, wanneer gij toch Gods stem niet wilt horen! Maar weet daarbij, dat gij dan ook voortaan Zijnen heiligen naam niet door uwen afgodendienst zult ontheiligen; gij zult dan toch tot diegenen behoren, die om hun weerspanningheid niet uit de landen der verstrooiing in het land van Israëel zullen komen, en zult dus gene gelegenheid meer hebben, door uwe afgodendienst Mijnen naam te schandvlekken, want dan zal in Mijn heilig land door de in de tijd van straf bekeerden, en daaruit teruggevoerden alleen heilige en ware godsdienst worden uitgeoefend." Zo verenigt zich het woord Gods van het verder volgende 40ste vers af met de door vs. 39 afgebrokene beschrijving van het einde, Zij zegt, dat alsdan Israëel, uit zijne verstrooiing teruggeleid, in zijn van God de vaderen gegeven land, op de berg Zion Gode zijne onbevleete offers zal brengen ten prijze voor alle volken der wereld, als een nu in zijn geheel door de genade Gods overwonnen heilig volk.

Merk hieraan, alhoewel godvruchtige mensen met de goddelozen in de rampen der wereld mogen delen, zo zullen de goddeloze mensen toch niet delen met de godvruchtigen in het hemelse Kanaän. Maar het zal een deel van het geluk dier wereld uitmaken, dat zij zullen uitgezuiverd zijn van onder hen, het kaf van het koren, de stoppels uit de tarwe.

Wij hebben ook hier weer een vergezicht in de toekomstigen tijd, zowel in dien der N. Bedeling als in dien der eeuwigheid.

De Profeet ziet ten slotte over alle eeuwen heen en kondigt de tijd aan, dat het geestelijk Israëel eenmaal van alle zonde bevrijd, verlost van allen, die buiten zijn, in eeuwige heerlijkheid zal delen, en dat daarentegen allen, die niet van Gods volk zijn, voor eeuwig zullen omkomen.

Ik weet wel, welk doel Ik met u heb, door welke middelen Ik dat zal bereiken. En gijlieden, o huis Israëls! alsoz zegt de Heere HEERE, ten opzichte van uwe tegenwoordige handelwijze en uwe bedoelingen voor de toekomst (vs. 32): Gaat henen, wat Mij aangaat, dient een ieder zijne dreggoden, zo als het hem luste; Ik zal er hem niet in verhinderen, alsof Mijn voornemen daarom te niet ging. Doet het ook hierna, dewijl gijlieden naar Mij niet hoort; doch ontheiligt niet meer Mijnen heiligen naam met uwe giften en met uwe dreggoden

1). Ik zal van de tijd af, dat Ik zo u aan uzelf en aan uwen lust heb overgelaten, weten te verhinderen, dat gij door uwe afgoderij nog verder Mijnen heiligen naam daardoor schandvlekt, dat het onder Mijne ogen en op Mijne heilige plaats geschiedt. Integendeel zal daar, nadat de afvalligen en overtreders onder u zijn te niet gedaan (vs. 38) en in het land van Israël alleen de zodanigen zijn gekomen, die geleerd hebben, dat Ik de Heere hen, een geheel nieuwe geest heersen.

Beter: Waarlijk zult gij naar Mij horen en Mijnen Heiligen naam niet verder ontheiligen met uwe gift en dregoden. De Heere wil hiermede toch zeggen, dat ten leste door Zijne gerichten het volk, dat overblijft, zich niet meer met de afgoden zal inlaten, maar zich bekeren tot de Heere God, Zijn dienst en Zijn wacht waarnemen.

Feitelijk zegt de Heere, dat wie Hem verlaten wil, Hem geheel moet verlaten, en dat wie tot Hem bekeerd wordt, Hem weer volkomen zal dienen.

Want op Mijnen heiligen berg, op de hogen berg Israëls, van welken reeds in Hoofdst. 17:23 sprake was, spreekt de Heere HEERE, daar zal in dien tijd, dien de Ziener in Openb. 14:1 vv. reeds als gekomen zag, Mij het ganse huis Israëlsnaardat het dan volgens de verkiezing der genade bestaat, in het land dienen, zij allen, daar dezulken, die Mij niet willen dienen, niet in het land worden toegelaten; daar zal Ik, terwijl Ik Mijn rijk op nieuw onder hen opricht, welgevallen aan hen nemen, als die onstraffelijk zijn voor Mijnen troon, en daar zal Ik uwe hefofferen eisen en de eerstelingen uwer heffingen met al uwe geheiligde dingen 1), overeenkomstig de gewoonten van Mijn heiligdom, zo als die in Hoofdst. 45 en 46 weer hersteld zijn.

Merkt hieraan, het is het ware geluk van een volk, en een vast teken ten goede voor hen, wanneer in hen een heersende neiging is, om God te dienen. Daar God aan de afgodendienaars verboden had, hun giften aan Zijn altaar te brengen, zo zal Hij van deze eisen, dat zij Hem hun offeranden en eerstelingen zullen brengen, en Hij zal dezelve aannemen. Hetgeen Hij niet eist, zal Hij niet aannemen, maar hetgeen met een oog op Zijn gebod gedaan wordt, zal Hem wel behagen.

Ik zal een welgevallen aan ulieden nemen om de lieflijken reuk, die gij nu zelf zijt, wanneer Ik u van de volken uitvoeren en u vergaderen zal uit de landen, in welke gij zult verstrooid zijn (Hoofdst. 36:24; 37:12 vv. 21 vv.), en Ik zal in u geheiligd worden (liever Mij in u heiligen Hoofdst. 36:23) voor de ogen der heidenen.

De verdiensten van onzen groten Zaligmaker zijn de Allerhoogste als een lieflijke reuk. Zijne werkzame of lijdelijke gerechtigheid heeft een gelijken geur. Er verspreidde zich een lieflijke reuk van uit Zijn bedrijvig leven, door hetwelk Hij de wet Gods eerde, en ieder voorschrift daarvan deed blinken als een kostbare parel in de reinen stralenkrans van Zijn eigen persoon. Evenzo uit Zijne lijdelijke gehoorzaamheid, toen Hij met zwijgende onderwerping honger en dorst, koude en naaktheid verduurde, in Gethsémané het bloedzweet Hem uitgeperst werd, toen Hij Zijn rug liet geselen en Zijne wang gaf aan hen, die hem sloegen, toen Hij werd gehangen aan het vreselijk kruis, om in onze plaats de vloek Gods te

dragen. Deze beide zijn de Allerhoogsten een lieflijke reuk en om de wille van Zijn leven en sterven, van Zijn plaatsvervangend lijden en Zijne gehoorzaamheid, neemt de Heere, onze God, aan. Welk ene waardij moet Hij bezitten, indien deze onze onwaarde nog te boven moet gaan. Welk een lieflijke geur om onzen onaangename reuk te verdrijven. Welk een reinigende kracht in Zijn bloed, om zonden, als de onze, weg te nemen, en welk een heerlijkheid in Zijne gerechtigheid, om zulk onwaardige schepselen te doen aannemen in de Geliefde! Zie hier gelovige hoe zeker en onveranderlijk onze aanneming moet zijn, daar zij is in Hem! Neem u in acht, nimmer te twijfelen aan uwe aanneming in Jezus. Buiten Christus kunt ge niet aangenomen worden; maar indien Zijne verdienste u toegerekend is, kunt gij niet uitgeworpen worden. Niettegenstaande al uwe twijfelingen en vrees en zonden kan des Heeren oog nimmer in toorn op u neerzien; want ofschoon Hij zonde ziet in u zelve, ziet Hij er gene, indien Hij door Christus op u neerziet. In Christus zijt gij altijd aangenomen, altijd gezegend en dierbaar aan des vaders hart. Daarom hef een loflied aan, en als gij heden de lieflijken geur der verdiensten van de Zaligmaker ziet opgaan voor de Goddelijken troon, laat dan de geur uwer lofzangen mede opstijgen ten hemel.

En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik u in het landschap Israëls gebracht zal hebben, in het land, waarover Ik Mijne handter eedzwering opgeheven heb, om hetzelfde uwen vadersen te geven (vs. 6).

Daar, in het land, waarin gij dan zult teruggebracht zijn, zult gij dan gedenken aan uwe wegen, en aan al uwe handelingen, waarmee gij gedurende de vorige bezitting u verontreinigd hebt in vele en zware zonden, en gij zult van uzelf ene walging hebben over al uwe boosheden, die gij vroeger gedaan hebt 1), zodat gij in deze uwe vorige gedaante en gesteldheid van uzelf ene walging hebt (Hoofdst. 6:9; 16:61).

De afgoderij en zondendienst zou hen tot grote, tot diepe schuld worden voor Gods heilig aangezicht. Zij zouden getroffen door de zichtbare blijken van Gods vergevende zondaarsliefde, zich zelve verfoeien in zak en asse. Niet de straf, niet de wet doet eindelijk een zondaar vallen in de armen Gods, maar het gevoel en het gezicht van de eeuwige liefde Gods.

Zo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik in uwe wederaanneming en herstelling met u gedaan zal hebben, om Mijns naams wil, niet naar uwe boze wegen, noch naar uwe verdorvene handelingen, waar voor gij verwerping voor altijd hadt verdiend, o huis Israëls! spreekt de Heere HEERE.

Zo openbaart zich de overeenstemming der Goddelijke leidingen in gerechtigheid en in genade, van de eerste verkiezing des volks af en van de eersten tocht door de woestijn naar Kanaän af tot de nieuwe herstelling in het beloofde land, die nog toekomstige is.

Niet altoos wilde de Heere Zijne oordelen en strafgerichten over Zijn volk brengen, maar hen gewis eens uit hun ballingschap bevrijden; hun omzwerven in deze vreemde landen wilde Hij daaraan dienstbaar maken, dat zij geheel en al van de afgoderij gezuiverd werden, als onder de roede, die thans op hen rustte, moesten zij doorgaan, opdat zij bij vernieuwing onder den

band des verbonds komen zouden; dit alles zou ware verootmoediging en wederkering tot God ten gevolge hebben, en hen overtuigend doen inzien, dat het genade alleen is, door welke zij wederom aangenomen en bij vernieuwing begunstigd werden. En is het dan wel nodig, dat wij hier in het brede aanmerken, dat het alzo ook met de weg der bekering eens zondaars gelegen is, dat ook voor ons niet zelden de roede nodig wordt, om tot de rechten weg gedreven te worden, dat ook wij ene walg aan ons zelven moeten hebben, om onzer zonden wil, en dat wij alleen om Zijns naams, om Zijns Zoons wil vergeving en genade vinden kunnen. Dat alles is het, wat de Heere zelf wil bewerken, en hetwelk Hij ons daarom telkens als volstrekt noodzakelijk voorstelt. Zien wij in de uitkomst, dat Israël daarvan veel had na de verlossing uit de ballingschap, maar dat dit inzonderheid bij de ware vromen alzo gevonden werd, dan bidden wij de Heere, dat Hij met Zijnen Geest en genade ook alzo tot ons wil komen en wij Hem in waarheid mogen dienen en in oprechtheid leren aankleven, opdat wij ons zelven en de lande behoudenis mogen aanbrengen.

45.

ZWAARD DER CHALDEEN TEGEN DE JODEN EN DE AMMONIETEN.

II. Vs. 45. Hoofdst. 21:32. Het vorige gedeelte kan de voorzegging in de woestijn heten, dit de profetie van het zwaard des Heeren. Van dat schone beeld, waarop Ezechiëls oog zo even had vertoefd, de toekomstige vorming der nieuwe Godsstad, valt Zijn oog weer op de oude, in zonden verharde, onheilige plaats. Daar grijpt hem een sterke ijver aan: door een waren gloed van geestdrift medegesleept, schildert hij in ene bijna dichterlijke rede het nabijzijnd uur der wraak voor de overmaat van gruwelen.

Overall is het streven zichtbaar door de aanschouwelijkheid der schildering ene vergoeding te verkrijgen voor de nog niet aanwezige, maar reeds ontkiemende werkelijkheid, en om door op zulk ene wijze het volk van zijne verkeerde gedachten af te leiden, te bewerken, dat in de plaats van de politiek bekering mocht komen.

Vs. 45-48 : Het gericht als een vuur, dat het bos tegen het zuiden in brand steekt, vs. 49- Hoofdst. 21:7 : het strafgericht als een over Jeruzalem en het land van Israël uitgetogen zwaard. 21:8-17 : het zwaard, scherp en bliksemend, zal alles onbarmhartig ter neer vellen, 21:18-27 : het zwaard des konings van Babel keert zich rechts naar Jeruzalem en maakt aan Juda's rijk een einde; 21:28-32 : daarna zal het zich links wenden en de Ammonieten verdelgen.

Verder geschiedde op de vs. 1 genoemden tijd des HEEREN woord ten tweeden male tot mij, zeggende:

Mensenkind! zet uw aangezicht naar de weg van het zuiden, en drup {1} tegen het zuiden, laat het bedreigingen regenen (Amos 7:16), en profeteer, om het reeds twee malen u genoemde voorwerp, waartegen zich uw profetisch woord moet richten, nog meer bepaald te noemen, tegen het woud van het veld in het zuiden 1).

{1} "Druppen" is sedert Deut. 32:2 ene zeer dikwijls gebruikte uitdrukking voor profetische reden. Het beeldrijke van de uitdrukking, ontleend aan de regen, aan de dauw, wijst op de oorsprong van Boven, maar ook op de gewenste heilzame werking hoewel de rede niet alleen belofte, maar, zoals hier enkel bedreiging en gericht bevalt. De drup holt ten laatste de steen uit. Zou daardoor tevens het korte, afgebrokene der spreekwijze in ons hoofdstuk aangeduid zijn? .

Het bos van het veld in het zuiden is een beeld van het rijk van Juda. Het woud is een beeld der bevolking, der mensenmassa, de mensen in het bijzonder zijn de bomen; het veld staat hier niet in tegenstelling tot stad of tuin, maar is zoveel als veld en gebied.

Als het land van het zuiden wordt Judea voorgesteld van het standpunt der ballingschap. Het is bij de profeten gewoon om Chaldea, en in 't algemeen de wereldrijken in binnen-Azië het land van het noorden te noemen, waarbij niet zozeer de geografische ligging wordt bedoeld, als de omstandigheid dat de legers dezer rijken van het noorden door Syrië in het land indrongen, en ook de gevangenen naar het noorden werden heengevoerd.

En zeg tot het zuiderwoud: Hoor des HEEREN woord: Alzo zegt de Heere HEERE door Zijnen Profeet tot u: Ziet, Ik zal, gelijk u reeds in Jer. 11:16; 17:27 is gedreigd een vuur in u aansteken, hetwelk in u allen groenen boom en allen dorren boom verteren zal. Het zal met geweld woeden, de vlammeende vlam zal niet uitgeblust worden, maar daardoor zullen verbrand worden alle aangezichten van het zuiden tot het noorden toe, het gehele woud in zijne uitgestrektheid van het zuiden naar het noorden. Het vuur zal eerst de naar het zuiden vluchtenden koning aangrijpen en dan zullen degenen, die moeten worden weggevoerd, naar Rama in het noorden worden verzameld (Jer. 39:4 vv. 40:4).

En alle vlees zal zien aan de wijze, hoe het vuur ontstaat, en aan de werking die het doet, dat Ik, de HEERE dat aangestoken heb, en daaruit kan men eigenlijk begrijpen: het zal niet uitgeblust worden.

Het vuur past even goed bij het beeld van het bos als voor de toorn van Jehova.

Het groene en dorre hout beelden volgens Hoofdst. 21:3 de rechtvaardigen en de goddelozen af (Luk. 23:31). De Profeet is hier met de uitwendige schildering van het naderend gericht bezig. Van deze zijde bezien treft rechtvaardigen en onrechtvaardigen dezelfde slag-een woord, dat geenszins de andere zijde der beschouwing opheft, volgens welke toch ene grote kloof tussen goed en kwaad ook in betrekking tot het gericht plaats vindt (Hoofdst. 9:4 vv.).

Wanneer twee hetzelfde lijden, is het niet hetzelfde; dengenen, die God lief hebben moeten alle dingen medewerken ten goede.

De aangezichten in vs. 47 stellen hier, gelijk zo dikwijls de personen voor-"dat is de edele stof, die dit vuur moet verteren. En wanneer men nu ziet, dat alle menselijke plannen en hulpmiddelen, ook de meest belovende te niet gaan, zo komt men tot de erkenning, dat men met de persoonlijke almacht en gerechtigheid te doen heeft, tegen wien de strijd een vergeefse

is. " Wat niet dadelijk vergaat, maar tot volmaking voortduurt, het blijvende dus maakt op de tijdelijken mens, die zelf te niet gaat, de indruk van het eeuwige.

De brand zal algemeen zijn, alle rangen en trappen van mensen zullen daardoor verslonden worden, jong en oud, rijk en arm, hoog en laag, zelfs groene bomen, waarop het vuur anders niet licht vat heeft, zullen door dit vuur verslonden worden. Zelfs enige goede mensen zullen in deze rampen ingewikkeld worden, en indien dit geschiedt aan het groene hout wat zal aan het dorre geschieden? De dorre bomen zullen zijn als tondel en zwam, om vuur te vatten in dezen brand.

Het woord, mij opgedragen door de Heere, verkondigde ik met het aangezicht naar het zuiden gericht, aan de oudsten van Israël (vs. 1); zij verklaarden toen Mijne gelijkenisrede niet te verstaan. Toen klaagde ik mijne smart, die ik over de hardheid van de harten mijner toehoorders had, de Heere, en ik zei: Ach, Heere HEERE! zij zeggen van mij: Is hij niet een verdichter van gelijkenissen? Wij weten het niet wat hij bedoeld heeft met de woorden, die hij zo even heeft gesproken.

Het raadsel of de gelijkenis is gemakkelijk op te lossen, en de Profeet heeft met zeer scherpzinnige mensen te doen; maar de hoorders willen niet verstaan, omdat de waarheid hun onaangenaam is, en zij trekken zich met ene zekere ironie achter de moeilijkheid van de vorm terug; zij doen alsof zij niets verstonden.

De wereld heeft steeds veel te zeggen tegen predikers, die haar in het geweten tasten; maar wat hun eigenlijk in hun reden tegenstaat, schromen zij te bekennen.

Altijd hebben goddelozen uitvluchten; predikt men door gelijkenissen, dan is het geheel en al duister; predikt men met duidelijke woorden, dan maakt de prediker het al te bevattelijk; hij valt met de deur in huis.

HOOFDSTUK 21.

En des HEEREN woord geschiedde tot mij tengevolge mijner klacht. Het droeg mij tegenover de ironische hardhorigheid der toehoorders ene verkondiging op, die in duidelijke woorden hetzelfde zei, wat te voren de rede, in de gelijkenis gehuld, reeds had willen te kennen geven, zeggende:

Mensenkind! zet uw aangezicht tegen Jeruzalem, dat in het zuiden voor u ligt, en drup (Hoofdst. 20:46) tegen de heiligdommen of kerken (Hoofdst. 7:24) in het zuiden, en profeteer tegen het land van Israël als het bos in het veld naar het zuiden.

De Profeet verklaart in het volgende de gelijkenis van Hoofdst. 20:46 vv. maar zo dat hij een ander beeld tot verklaring van het eerste gebruikt. Dat vuur is het wrekende zwaard van Jehova, dat zonder verschoning alles wegmaait. (Deut. 32:41 vv.).

Het nieuwe woord Gods beperkt er zich niet toe, de inhoud van het vorige nader te ontvouwen, maar het geeft te gelijk (vs. 6 vv.) de Profeet een teken, dat hij voor zijne hoorders moet volbrengen, en staat met hetgeen tot Hoofdst 23:49 volgt, tot de gehele tot hiertoe aangewezen afdeling onzer groep (Hoofdst. 20:1-48) in zoverre in nauw verband, als daarin ene, door de opheldering, welke de in Hoofdst. 20:49 medegedeelde omstandigheid gaf en door verklaring der afdeling wordt gegeven.

En zeg tot het land van Israël, als het bos in het veld naar het zuiden (Hoofdst. 20:46): Alzo zegt de HEERE: Ziet Ik wil aan u; gelijk Ik reeds in Hoofdst. 5:8 gezegd heb! en Ik zal Mijn zwaard, dat Ik in Mijne lankmoedigheid zo lang heb teruggehouden, nu uit zijne schede trekken; en Ik zal daarmee van u uitroeien de rechtvaardige en de goddeloze, in de bij Hoofdst. 3:18 vv. voorgestelden zin.

Omdat Ik dan volgens zulk een besluit van u uitroeien zal de rechtvaardige en de goddeloze, daarom zal Mijn zwaard ook inderdaad uit zijne schede uitgaan tegen alle vlees zonder onderscheid, van het zuiden tot het noorden (Hoofdst. 20:47).

En alle vlees zal weten, wanneer zo alles wordt weggeruimd en niets verschoond blijft, dat Ik, de HEERE, Mijn zwaard uit zijne schede getrokken heb: het zal niet meer wederkeren, voordat het zijn werk geheel en al heeft gedaan (Hoofdst. 20:48. Jer. 47:6 v.)

De schede, waarin Gods zwaard steekt, is Zijne lankmoedigheid.

Het zwaard is Godes. God is in de zwaarden, hoewel mensen ze voeren. Op de Chaldeënen, die het eerst het zwaard moesten voeren, volgden de zwaarden der Romeinen.

Hoe verschrikkelijk is niet de wrake Gods, wanneer zij in haren ijver over de zondaars ontbrandt! De gehele wereld vreze dezen groten Rechter te vertoornen; want wanneer Hij Zijn zwaard beveelt, dan kan niemand de scherpste daarvan ontkomen. (Ps. 76:8 vv.)

Maar gij mensenkind! zucht, en stel daardoor, terwijl gij dat verkondigt, uzelfen tegelijk als voorbeeld, hoe het aan het volk te moede zal zijn, wanneer het aangekondigde wordt vervuld. Zucht voor hun ogen met verbreking der lenden, alsof de lenden door barensweeën werden van een gereten, en met bitterheid 1), of zij daardoor nog mochten bewogen worden.

Hij moest alle tekenen van leed en droefheid tonen, diepelijk zuchten en kermen en het gevoel van deze nabij zijnde oordelen moest hen zozeer aandoen, dat het hen deed bukken als iemand, die onder derzelver gewicht ganselijk nedergebogen is. Gods oordelen, wanneer die aan de geest der Profeten werden vertoond, deden hen zeer dikwijls aan met schrikkelijke bekommelingen, voornamelijk wanneer zij hun eigen volk betroffen.

En het zal geschieden, dat zij zich in het geheel niet zullen kunnen verklaren, waarom gij also doet; als zij dan tot u zeggen zullen: Waarom zucht gij? zo is het dat gij zeggen zult: Om het gerucht van een aanrukkend krijgslager, want het komt; reeds klinkt het in mijne oren als hoorde ik het, en als het gekomen is, alle hart zal a) versmelten, en alle handen zullen b) verslappen, en alle geest zal c) inkrimpen, en alle knieën als water henenvlieten (Hoofdst. 7:17). Dat alles ondervond ik reeds, omdat het mij zo zeker is, als ware het reeds aanwezig. Ziet, het komt, wat dat geschrei aankondigt, en het zal geschieden, spreekt de Heere HEERE.

Jer. 49:23. b) Jer. 6:24. c) Ezech. 4:17.

De ziener moet des volks toekomstige smart voorafbeelden. Alle tekenen van de diepste treurigheid moeten in hem voorgesteld worden, zoals die eens bij het volk zullen zijn, tot het verbreken der lenden toe.

De lenden zijn hem als verbroken, wien zwaardere smart alle kracht en sterkte beneemt (Ps. 69:24. Jes. 21:3. Nah. 2:11).

Een prediker, die anderen wil leren en bewegen, moet zelf aandoeningen gevoelen.

Het zuchten der knechten Gods, gelijk over degenen, die hen kunnen horen en niet horen willen, als over hetgeen die zullen krijgen te horen en te zien.

De betekenis van het teken, dat de Profeet moet laten zien, is een dubbele. Het moet de hoorders de ernst van het aangekondigde gericht op het gemoed leggen, en het moet hen doen bedenken, dat hier geen sprake is van een verafzijnden, maar van een nabijzijnden strijd, waarvan de aankondiging reeds nabij is.

wederom, en wel in onmiddellijke aansluiting aan het zooeven ontvangen woord, geschiedde die HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! profeteer en zeg, zonder er u aan te storen (Hoofdst. 2:4) of de hoorders het geloven of niet, laat uwe spreuk horen: Alzo zegt de HEERE: Laat dan de profetie zelf volgen, en zeg: Het zwaard, het zwaard is gescherpt en ook geveegd, gepolijst, blank gemaakt.

De schildering van het zwaard in vs. 9-12 is lyrisch een soort van lied op het zwaard, waarin de vreeslijke verwoesting, die het zwaard des Heeren zal aanrichten, wordt bezongen.

"Gescherpt en geveegd" zijn de eigenschappen van een goed zwaard; de eerste is onmisbaar noodzakelijk de andere meer ontbeerlijk, maar zij verhoogt de schoonheid van het zwaard, en de schrik, dien het teweegbrengt. De gedachte: alles is door God op 't nauwkeurigst voorbereid en ingericht tot volvoering van het vonnis, het zwaard wacht er slechts op, om aan het werktuig der volvoering in de hand te worden gegeven.

In twee opzichten zal het iets groots uitrichten: het is gescherpt, opdat het ene slachting slachte, ene algemene, alles vernietigende slachting bewerke; het is geveegd, opdat het enen glinster hebbe, met vreselijken glans zou schitteren in de ogen van hen, tegen wie het gericht is; of wij dan zullen vrolijk zijn? 1) het is de roede mijns zoons, die alle hout versmaadt 2), die door geen hout, hoe hard ook, met slaan wordt verbroken, en voor wien daarom het zwaard als roede nodig is.

Het was in een tijd van grote verharding en onboetvaardigheid in Jeruzalem, dat deze profetie werd uitgesproken. Juist drie jaren voordat de toorn Gods op het hevigst tegen Israël losbarstte. a. Allen waren vrolijk en vleselijk gezind in Jeruzalem. b. De valse profeten voorspelden vrede, en het volk hoorde dit gaarne. c. Slechts het geluid van spel en zang werd in de heilige stad gehoord. Maar te midden van al het gewoel dier uitbundige vreugde, hoorde de eenzame profeet aan de oevers van de Chaboras het rollen van een verwijderden donder. De getrouwe dienstknecht des Heeren zag de Heere Zich als een dapper held tot de strijd toerusten en het blinkend zwaard der wrake in Zijne band, en Hij riep Zijne geruste landgenoten met ene stem als van sterke donderslagen toe: "Het zwaard, het zwaard is gescherpt en ook geveegd, het is gescherpt opdat het ene slachting slachte, het is geveegd, opdat het enen glinster hebbe; zullen wij dan vrolijk zijn?" Mijne vrienden! De onbekeerden onder u zijn in denzelfden toestand, waarin Jeruzalem toen verkeerde. Hoevele roepstemmen van de Heere zijn er niet tot u gekomen in de jaren, die nu als morgenwolken zijn voorbijgegaan? Hoe menigmaal zond Hij tot u door de hand Zijner boden Zich haastende om die te zenden? Zijn woord hadt gij in uwe woningen, een zwijgend maar veel vermogend getuige van God. Zijne Voorzienigheid waakte over uwe betrekkingen, in ziekte en nood; in overvloed of gebrek, alles vermaande u om de toekomenden toorn te ontvlieden, alles drong u aan de Heere Jezus, de enigen en algenoegzamen Zaligmaker over te geven. Al deze roepstemmen zijn tot u gekomen, en nog zijt gij onbekeerd nog dood, aan dorre doodsbeenderen gelijk, zonder Christus en zonder God in de wereld, en gij zegt tot uwe ziel: "Ziele neem rust, eet, drink, wees vrolijk. Maar ach! mijne vrienden, hoort nog eenmaal mijne woorden, want God wil niet dat enigen verloren gaan. Ik heb een woord van God tot u te spreken: "Het zwaard, het zwaard is gescherpt en ook geveegd, het is gescherpt opdat het ook ene slachting slachte, het is geveegd, opdat het enen glinster hebbe; zullen wij dan vrolijk zijn?" (Mc. CHEINE).

De tweede helft van dit vers in verband met de klank der woorden in vs. 13 veroorzaakt de uitleggers veel moeite, daar de uitdrukkingen, die de Profeet gebruikt door hare korthed zeer duister zijn. Deze korthed en stoutheid van uitdrukking, die tot een "spreken in tongen"

wordt (1 Kor. 14), is hier geheel op hare plaats, waar het er meer op aankomt een heilig zwaard en krijgsgezag ter ere der Goddelijke gerechtigheid te zingen, en een verpletterenden indruk op de toehoorders te weeg te brengen, dan door hen in alle bijzondere punten te worden verstaan. Gods woord moet ook zijne raadsels en geheimen hebben, die zowel boven onze gedachten en wegen als ook boven het gewoon grammatisch-historisch begripen der uitleggers verheven zijn. Deze mogen hun kunst beproeven, om steeds nieuwe zijden van Gods woord in 't licht te stellen, er is nog geen reden, om ons volk zijn Statenbijbel te ontnemen. Bij de door dezen gegevene verklaring, die wij in onzen tekst gevolgd zijn, herinneren wij aan de bede van P. Gerhard: "Wreek mijne misslagen met de roede en niet met het zwaard." Die tijd der vaderlijke kastijding was voor Israël voorbij. Terwijl de Profeet zich in dit en de volgende verzen zo hoog verheft, ziet hij niet slechts in de tijd der eerste verwoesting van Jeruzalem, maar verder dan deze in de tijd van het gericht, dat nu nog op Israël sedert de tweede verwoesting drukt.

Wij laten hier een paar voorbeelden van andere verklaringen volgen: "De waarschijnlijke betekenis is deze: gedachtig aan de blijde hope, die het Joodse volk, verleid door de valse profeten, nog op Jeruzalem en Davids koningshuis vestigde, breekt Ezechiël de vreeslijke schildering van Gods wrekend zwaard af met de woorden: of zullen wij vrolijk zijn? ons vertroostende met de woorden: Mijns zoons roede veracht alle hout, " d. i. de koningsscepter (Hoofdst. 19, vgl. Ps. 2:9) van de Zoon Gods (Ps. 2:7) versmaadt iederen anderen koningsscepter. Het koninkrijk van de Zoon Gods is boven alle koninkrijken verheven en versmaadt ook de grootste macht der volkeren. " Deze spreuk, waarschijnlijk afkomstig van een vroegeren profeet en van mond tot mond overgeleverd, pasten de goddelozen op koning Zedekia toe als de erfgenaam der beloften David? in Ps. 2 en 110, en dit was even dwaas als misdadig. De spreuk zelf is niettemin juist en waarachtig, wanneer zij op de rechtvaardigen Davids zoon, op de uitverkoren Knecht Gods, op de Heilige Israëls, op de Messias wordt toegepast. Doch dan kan zij niet dienen om de schrik van het wrekend zwaard Gods te verminderen, dat de afvalligen en misdadigers zal verteren.

Het is bijkans onbegrijpelijk, hoe men hierbij heeft kunnen verzuimen op te merken, dat de koninklijke scepters destijds van hout waren, 't geen nochtans duidelijk blijkt uit Hoofdst. 19:11 en dat derhalve de zin is: dat zwaard ontziet zelfs geen scepter! het versmaadt al wat hout is! De uitlegging wordt bevestigd door vs 18.

Die laatste woorden, 't is de roede Mijns Zoons, die alle hout versmaadt, zijn zeer duister. Volgens onze overzetting zou men door Gods toorn, de Messias verstaan kunnen, die, als de Engel van Gods Aangezicht, het zwaard, als ene roede of een scepter, zwaaien zou, om alle hout te versmaden, om de gansen stam van Juda geweldig af te knotten. Anderen begripen het anders. Voor het naast zouden wij denken, dat het Joodse volk Gods Zoon genaamd wordt; zo noemt de Heere zelf het nageslacht van Jakob Zijnen Zoon, Zijnen eerstgeborenen, Exod. 4:22 en dan zal de zin deze zijn: "het zwaard van Nebukadnezar versmaadt de roede, of de scepter Mijns Zoons, gelijk alle hout, het zal geen onderscheid maken tussen koning en onderdanen, het zal de eersten zowel verslaan, als de laatsten.

Met de kastijding is het voorbij, en daarvoor is nu het tot hiertoe steeds weer teruggehoudene uitstorten des toorns (Hoofdst. 20:8 v. 13 v. 17, 21 v.) aan de beurt gekomen. En Hij heeft hetzelfde te vegen gegeven aan de wapensmid, opdat men het niet in de schede zou laten blijven, maar het met de hand handelen zou, namelijk hij, dien de Heere tot werktuig ter voltoering Zijner gerichten heeft verordend; dat zwaard is gescherpt, en dat is geveegd, om hetzelfde in de hand des doodslagers Nebuzaradan (2 Kon. 25:8 vv.) te geven.

Schreeuw en huil dan, o mensenkind daar ook de minste of geringste reden tot vrolijkheid (vs. 10) niet meer aanwezig is, gelijk u in vs. 6 reeds is gezegd, want hetzelfde zwaard, dat de doodslager in de hand gegeven is, zal zijn tegen Mijn volk, het zal zijn tegen al de vorsten van Israël, tegen de koning met zijne vorsten en raadgevers, a) verschrikkingen zullen van wege het zwaard bij Mijn volk zijn (2 Kon. 25:6 vv. 18 vv.); daarom b) klop op de heup, als teken der diepste ontroering (Jer. 31:19).

Ezech. 7:27. b) Ezech. 6:11.

Als er beproeving was, als de Heere het volk en zijne vorsten met roeden sloeg, wat was het toen, wat heeft het geholpen? zou er dan ook gene versmadende roede zijn? Als de kastijding niet baat, moet het zwaard worden gebruikt, om de misdadigers te verdoen, spreekt de Heere HEERE (Jes. 1:5 en 20. Jer. 5:3 en 14:12).

Hoe kan de Profeet met degenen, die mede in ballingschap leven, vreugde bedrijven als bij het bliksemend zwaard gewaar wordt, dat, wel gescherpt en geveegd, door God in de hand des doodslagers, des Chaldeërs, is gegeven tegen Zijn volk en tegen alle vorsten van Israël? Want vroeger had de Heere Zijn Kind slechts met de roede gekastijd, nu is hout niet meer voldoende. Daarom moet het mensenkind Ezechiël schreeuwen en huilen, en in eigen lichaam de hevigste smart tonen. Want de beproeving komt en die door het zwaard geschiedt is niet eens de laatste.

Herder noemt Ezechiël de Aeschylus en Shakespeare der Hebreëen; Schiller las het liefst dezen Profeet en wilde zelfs nog Hebreëuws leren, om recht genot van hem te kunnen hebben; en Schlegel beweert, dat de drie grootste dichters waren Homerus, Ezechiël en Goethe.

Daarom gij, mensenkind! profeteer om de werking van het zwaard, dat nu zal worden gebezigd, in al zijne vreeslijkheid te schilderen, en sla tot uitdrukking der hevige gemoedsbeweging, met welke gij daarbij vervuld zijt (Hoofdst. 6:11. Num. 24:10), hand tegen hand: want deze is de vreeslijke werking, het zwaard zal verdubbeld worden ten derde maal 1), dat het de vorsten even zo goed als het volk, en onder de vorsten ook de koning sla; het is het zwaard dergenen, die verslagen zullen worden, het is een moordzwaard; het is het zwaard der groten, die verslagen zullen worden, dat tot hen in de binnenste kameren indringen zal, zodat hun nergens een toevluchtsoord overblijft (1 Kon. 22:25).

Beter: in het drievoudige. De Heere God beveelt hier de Profeet, om de tekenen der grootste ontroering ten uitvoer te brengen, door hand tegen band te slaan, dewijl het zwaard op drievoudige wijze zal verdubbeld worden, d. w. z. dat het zowel de koning als de vorsten

als het volk zal treffen. Geen verschoning zou er meer zijn. De Heere zou op Zijn Rechterstoel zitting nemen, om Zijne oordelen op het gestrengst uit te voeren.

Ik, de Heere, heb de punt des zwaards gezet tegen al hun poorten, zodat ieder, die de stad tracht te verlaten, vallen zal, opdat het hart van hen, tegen wie het is uitgetogen, versmelte en de aanstoten vermenigvuldigen; ach! het is toegemaakt, bereid, opdat het glinstere, en daardoor alle harten bevreesd make (vs. 10), het is ingewonden, geslepen, om te slachten 1), zodat de lijken tot bergen zullen worden opgestapeld.

God is ernstig in het uitspreken van dit vonnis over hen, en daarom moest de Profeet zich ook ernstig tonen in het verkondigen. Gods zamenslaan der handen, zowel als dat van de Profeet, is ten teken van hevige verontwaardiging over hun goddeloosheid, welke inderdaad zeer verbazend was.

Daar Mijn oog nu niet meer zal verschonen zal Ik zeggen: Houd u bijeen, ga uwen weg o zwaard! Keer u rechtsom, schik u, keer u linksom, en houw neer, waarhenen uw aangezicht gesteld is, al wat voor u is.

En Ik zelf zal, als het zwaard zo zijn werk doet en het gericht in de wijdsten omvang volvoert, evenals Ik vroeger (vs. 14) geboden heb, de handen zamen te slaan, ook Mijne hand tegen Mijne hand slaan, opdat nu ook aan Mijne grimmigheid worde voldaan (Hoofdst. 5:13), en Ik zal Mijne grimmigheid doen rusten, de gloed Mijns toorns stillen. Ik, de HEERE, heb het gesproken.

Geweldig flikkert het zwaard door de rede van de Profeet. Als had hij zelf het ambt van doodslager overgenomen, zo hartstochtelijk bliksemen zijne woorden. Twee malen, drie malen komt het zwaard; hij noemt het een moordend zwaard, een zwaard van grote slachting, dat ook de koning niet verschoont, en in het binnenste des volks indringt. Zo vreeslijk vlamt de toorn Gods, dat het zwaard, om dien te koelen, zonder verschoning naar alle zijden rechts en links woedt.

Dat de kinderen van Zedekia voor zijne ogen geslacht werden, dat men hem zelven de ogen uitstak en hij te Babel in de gevangenis stierf (Jer. 52:10 v.) is voldoende om aan te tonen, dat ook hij het zwaard ten buit is geworden.

De executie begint daarmee, dat de misdadigers dadelijk het zwaard, het werktuig hunner ter dood bringing, wordt getoond; een geweldige schrik des doods, als verscherping der straf, moet zich eerst van allen meester maken (Luk. 23:30. Openb. 6:15 vv.). Vervolgens zwaait het zwaard naar alle zijden heen en verbreidt rondom zich de dood. Daarbij wordt het verder opgeroepen, om moedig zijne hem opgedragene plichten na te komen. Tevens wordt te kennen gegeven, welk aandeel de Heere zelf aan de strafgerichten over Israël neemt. Alleen in de Naam Gods had de Profeet in vs. 14 met het zamenslaan zijner handen gehandeld. Ene hogere hand is dus hier zelf in het spel, de Heere leidt en beschouwt het geheel, opdat Zijne gerechtigheid worde volvoerd.

God heeft wel geen welgevallen in het verderf der goddelozen, toch is Hem de volvoering Zijner gerichten aangenaam, opdat Zijn allerheiligste naam niet worde ontheiligd, hetgeen geschieden zou, als de boosheid altijd ongestraft bleef (Ps. 46:11).

Wederom geschiedde des HEEREN woord tot mij, om aan het gezegde in vs. 16 : keer u rechts om, keer u linksom, nog ene nadere betekenis te geven, zeggende, openlijk verkondigende, wie degene was, die het zwaard zou nemen (vs. 11).

Gij nu, mensenkind, stel u met de schrijfstift op enen steen (Hoofdst. 4:1) van leem, twee wegen voor, waardoor het zwaard des konings van Babel komt: uit één land zullen zij beiden voortkomen, daar achter het punt, wanneer beide wegen scheiden er een gemeenschappelijke lijn naar hetzelfde land, naar Babel gaat; en kies op de schets, die gij gemaakt hebt, ééne zijde, kies ze aan het hoofd van de weg der stad, liever teken ene hand, teken ze aan de ingang van elken weg naar ene stad, plaats, waar de wegen scheiden een wegwijzer, naar de ene en de andere stad wijzende.

Gij zult éénen weg voorstellen ter linkerzijde, waardoor het zwaard inkomen zal tegen Rabba, de hoofdstad der kinderen Ammons (Num. 21:30), en de anderen rechts of tegen Juda, tot de vaste stad Jeruzalem, zodat deze steden voor hem, wien het zwaard in de hand is gegeven, op gelijke wijze toegankelijk zijn, de ene even goed als de andere.

En nu zal ook zodra de drager van het zwaard aan de wegscheiding is gekomen dadelijk beslist worden, tot welke stad hij zich eerst zal wenden; want de koning van Babel zal aan de wegscheiding staan, aan het hoofd van de twee wegen, aan het aanvangspunt van de beide links en rechts uit elkaar lopende wegen, om volgens de bij zijn volk gewone gebruiken waarzegging te gebruiken, welke richting hij volgens de wil zijner afgoden moet inslaan; hij zal zijne pijlen slijpen, de pijlen bereiden; hij zal de terafim vragen, (Gen. 31:19); hij zal de lever der geslachte offerdieren bezien.

De waarzegging zal bij alle drie wijzen eenstemmig aan zijne rechterhand zijn op Jeruzalem, want Ik de Heere sta met Mijn raadsbesluit achter deze heidense orakels en bestuur de beslissing volgens Mijnen heiligen wil. De waarzegging geeft raad, om hoofdmannen {1} te stellen, om de mond, een bres te openen in het doodslaan, ten einde te kunnen doden (anders om de mond te openen tot luid geschreeuw), om de stem op te heffen met gejuich om de zaak, waarom het te doen is nog eens van ene andere zijde aan te wijzen, stormrammen te stellen tegen de poortender stad, om sterkten op te werpen, om bolwerken rondom te bouwen²) (Hoofdst. 4:2; 17:17).

{1} In het Hebr. Karim. Beter: stormrammen. De koning van Babel wordt hier voorgesteld als zijne waartekenen raadplegende. En die tekenen wijzen uit, dat hij Jeruzalem moet gaan belegeren. Ook hier wordt dus geleerd, dat er niets gaat buiten Gods bestel, dat God ook de leugentekenen op zich zelf wil gebruiken en gebruikt om zijn doelwit te bereiken. Gelijk de Heere de leugen-profeten gebruikt om Achab te doen omkomen in de strijd tegen de Syriërs, zo gebruikt de Heere ook de waartekenen der Heidenen, om de koning van Babel te doen besluiten tegen Jeruzalem op te trekken.

Het eerste woord Gods (vs. 1-7) had getoond, dat met de bosbrand (Hoofdst. 20:45 vv.) een zwaard, een krijg bedoeld was, welke spoedig over het land van Israël zou komen; het tweede (vs. 8-17) had aangewezen, welk verderf dit zwaard over stad en land van Israël brengen zou, als het kwam; het derde (vs. 18-32) toont nu aan, dat en hoe dit zwaard over stad en land komen zal, niet, al heeft het daarvan ook de schijn, naar de Ammonieten zich zal wenden, maar zeker eerst Jeruzalem en daarna eerst Ammon treffen zal.

De geschiedkundige veronderstelling is, dat Ammon niet minder dan Juda de toorn des konings de Chaldeën zich heeft op de hals gehaald (2 Kon. 24:20); het behoorde met Juda tot dezelfde Chaldeeuwse coalitie, en dat het niet minder dan Juda de wraak des konings van Babel had te verwachten, stond van de beginne af vast. Het lag aanmerkelijk nader aan Chaldea dan Jeruzalem; die menselijke waarschijnlijkheid was dus, dat het gericht daar zijn aanvang zou nemen, de Profeet weet echter tengevolge van Goddelijke openbaring het tegendeel.

Deze verkondiging wordt door een teken aanschouwelijk gemaakt. De Profeet moet twee wegen maken d. i. op harde stof, misschien een steen, ene tekening ontwerpen, welke éénen weg voorstelt, die van één land d. i. Babel, uitgaat, en op zekere plaats zich in twee wegen verdeelt, van welke de ene naar Rabba Ammons, de hoofdstad van het rijk der Ammonieten, de andere naar Juda en Jeruzalem leidt. De wegen moet hij tekenen voor het komen van het zwaard des konings van Babel, aan de wegscheiding moet hij ene hand, een wijzer in de vorm van ene hand graveren, welke naar beide steden wijst. Wij zien de koning van Babel aan de wegscheiding staan, onbesloten waarheen hij zal trekken; hij zoekt raad bij de meest verschillende kunsten der waarzegging, en bedient zich van het lot; daar trekt hij het lot naar Jeruzalem, om het te belegeren.

Drieërlei manier, waarop destijds de Chaldeën het lot poogden te doorgronden, om van te koren de uitslag hunner ondernemingen te kennen. 1. het lot, en wel hier, door pijlen; op ene van deze werd de naam Jeruzalem, op de andere Rabba-Ammons geschreven (of wel een teken, daarop gesteld in plaats van de naam). De pijlen werden in een koker gestoken, omgeschud, en de een pijl er uitgetrokken. Dit is de loting door pijlen, die zeer algemeen in gebruik moet zijn geweest, omdat zij, wat de hoofdzaak betreft, zowel bij de Arabieren tot op Mohammed, als bij de Grieken voorkomt. 2. Het raadplegen der amuletten, die beschermgoden der huisgezinnen (de terafim) voorstelden; hoe dit geschiedde weten wij niet.

Het bezien van de lever der geslachte offerdieren, om daaruit naar zekere kentekenen het gelukken of mislukken ener onderneming af te leiden, bij de Grieken en vooral in het heidense Rome een zeer gebruikelijk middel der waarzeggerij.

Hij raadpleegt het gewijde lot, 't welk geschiedde door middel van pijlen of staven, op welke de verschillende ringen geschreven stonden, tussen welke men de keus aan de Godsspraak wilde overlaten. Na alvorens de afgoden verzoend, en de lever der geslachte dieren bezien te hebben, om te weten of het een gunstige dag was ter loting, schudde men de bus, waarin de pijlen waren, en trok er één uit, die de keus bepaalde. Deze bijgelovige gebruiken worden hier beschreven.

Luther heeft gedacht aan een schieten met pijlen (1 Sam. 20:20 vv.) en merkt in de kanttekening op: men gaf acht waar de pijl ziel. Bij het bezien van de lever zag men op de kleur en de toestand, of de lezer groot was, de lappen naar binnen gebogen en, in bedenkelijke gevallen of zij droog, defekt, vol zweren enz. was. Alle drie soorten van waarzegging stemmen in hun beslissing overeen, zodat de koning in geen twijfel meer kan zijn, waarheen hij zich 't eerst moet wenden. Ook enen Faraö en Nebukadnezar geeft God openbaring door dromen (Gen. 41 en Dan. 2), ja Hij laat zelfs de laatsten door de middelen der heidense waarzegkunst Zijnen wil bekend maken, Hij, die alles met Zijnen Geest doordringt, zodat ieder woord der menselijke tong voor Hem is (Ps. 139:4 en 7) kan enen Bileam dwingen woorden van zegen te spreken (Num. 22:35), en de reden van enen Kajafas besturen, dat deze zonder te weten wat hij zegt, ene heilswaarheid verkondigt (Joh. 11:49 vv.). Er is ene Goddelijke inwerking op de mens, waardoor deze of moet spreken wat hij niet wil, of naar vrijen wil iets spreekt, waaraan ene door hem zelfden niet gewilde of gekende Goddelijke betekenis wordt gegeven, en zo is er ook een Goddelijk inwerken op de heidense waarzegging, dat zij eveneens een middel tot volvoering van de Goddelijken wil worde (Esth. 3:7). Mocht men het aanstotelijk vinden, dat God ook ene dwaling voor Zijne bedoelingen gebruikte, alsof Hij daardoor wat vals is bevestigde, zo zou men de gehelen draad der wereldgeschiedenis moeten verscheuren, in welker ontwikkeling het ware en valse, het goede en kwade zo samenhangt, dat dikwijls, het laatste tot ene brug voor het eerste moet dienen.

Ook over het heidense, zondige bijgeloof voerde Gods Voorzienigheid het bestuur en dreef daarmee Nebukadnezar tot belegering van Jeruzalem. Daaruit volgt echter niet, dat mensen, wien God op andere wijze Zijnen wil bekend maakt, Zich van zulke middelen zouden mogen bedienen en het hun daarbij naar Gods welgevallen zou gelukken.

Dit, wat gij verkondigd hebt omtrent het welgelukken van de onderneming van Babels koning, zal hun, tegen wie de krijgstoet Zich in de eerste plaats richt, de mannen van Juda en Jeruzalem, in hun ogen als een ijdel, een vals waarzeggen zijn, omdat zij menen, dat de heiligste eden Gods hun ter zijde staan. Zij denken, dat de Heere in ieder geval voor hen zal strijden en in grote wonderen Zich aan Zijn volk zal verheerlijken en hun valse profeten versterken hen in hunnen waan. Er zijn ook redenen om te vertrouwen, daar zij met eden beëdigd zijn onder hen, daar de Egyptenaren en andere omliggende volken zich met eden tot hulp hebben verbonden; maar hij, Nebukadnezar, zal der ongerechtigheid gedenken, dat zij een eed van trouw aan hem hebben verbroken en daardoor alle beloften Gods, die zij zeker voor zich hadden, hebben verzondigd en van zijne zijde zal hij voortgaan, opdat zij gegrepen worden en hun stad worde verwoest.

In het Hebreeuws klinken deze woorden weer evenals in vv. 10 en 13 zeer kort en duister; zij worden daarom door de uitleggers zeer verschillend verklaard. Ene andere dan wij gaven naar onze Staten-overzetter, geeft Dächsel, die het "met eden beëdigd zijn onder hen" uitlegt, als zwoer hun de koning, dat hij een woord Gods had, en vermaande hij hen, dat zij zouden ophouden zich te verzetten tegen God, die met hem was, terwijl zij, gelijk eens Josia (2 Kron. 35:20 vv.) de woorden des konings niet zouden gehoorzamen. "De Joden zullen de waarheid, die de koning van Babel is geworden, voor bedrog houden; zij zullen menen, dat het hun

nooit zou kunnen zijn toegelegd, om Jeruzalem te veroveren, maar hij, denkende aan de misdaad van de verbreking des eeds, brengt tevens de misdaad van het verbreken van de eed aan de Heere gegeven in herinnering, en heeft als werktuig ter wrake daarover de zekerheid voor zich, dat hij ze zal winnen en voor de tegen hem misdreven eedbreuk in sterke mate zal straffen. Nog moet ene verdere gedachte, die in het woord "waarzeggen" ligt, worden opgemerkt, daar het terug ziet op de waarzegging in vv. 22. De bedreiging, reeds dikwijls uit de mond der Profeten Gods gehoord omtrent de gehelen ondergang van Jeruzalem, hebben zij altijd maar als ene bedrieglijke, heidense waarzegging behandeld. Daarom zal nu die, welke zeker in de eerste plaats ene zodanige was, zal dat de koning van Babel ten dele geworden orakel, hetwelk hem naar Jeruzalem wijst, tot ene volle profetische waarheid worden. Onder andere omstandigheden zouden zij volkomen recht hebben, om zulk waarzeggen voor vals te houden, daar zij echter de Goddelijke voorzegging steeds voor vals hebben gehouden, en zich niet tot bekering hebben laten dringen, zal het valse nu toch het juiste zijn. Door deze gedachte wordt ook de diepe betekenis van het gezegde in vs. 21 vv. ons geheel duidelijk. "

Door anderen wordt het weer verklaard, dat de Joden, die van Zedekia's, opstand niets wisten, deze niet konden geloven, dat zij met ede aan Nebukadnezar verbonden waren, en dus ook de ondergang van Jeruzalem onmogelijk achtten.

Daarom, dewijl dat heenwijzen naar Jeruzalem (vs. 22) niet ene waarzegging maar ene voorzegging is, zegt de Heere HEERE alzo: Omdat gijlieden inderdaad uwer ongerechtigheid doet gedenken, doordien uwe overtredingen zo geheel en al ontdekt worden, zodat uwe zonden gezien worden in al uwe handelingen, en zelfs een heiden als de koning van Babel, ze u kan aanwijzen in de tegen hem misdreven eedbreuk (Hoofdst. 17:11 vv.); omdat uwer gedacht wordt, zult gij met de hand gegrepen worden, zult gij door beulshanden, als lage misdadigers omkomen.

Alzo zegt de Heere HEERE, tot u als vertegenwoordiger des gehelen volks: Doe dien hogepriesterlijken hoed (Ex. 28:37) weg, en hef die kroon af, om ze terzijde te leggen; deze zal dezelfde niet wezen 1), zij zullen niet meer zijn wat zij waren. Het Aäronietische priesterschap en het Davidische koningschap eindigen nu voor Israël. Wat tot hertoe het lichtpunt der Theokratie was, is vergaan. Ik zal, als het oordeel (Jes. 2:12 vv. en 10:23 v.) tot voltoering komt, verhogen dien, die nederig is, en veranderen dien, die hoog is, gelijk in Hoofdst. 17:22 vv. is gezegd.

De priesterlijke hoed en de koninklijke kroon zijn de tekenen van de Hogepriesterlijke en koninklijke waardigheid. Wanneer derhalve de Heere hier zegt, dat de hoed en de kroon zullen weggenomen worden, dan spreekt de Heere daarmee het oordeel uit over de Theokratie. Dan kondigt de Heere daarmee aan, dat het rijk van Juda volkomen zal verwoest worden en dat er een tijd in Babel zal aanbreken, dat het volk zal zijn zonder Priester en zonder koning en zonder altaar en zonder hefoffer.

Maar ook dat van nu af aan de tijd zal komen, dat noch de ark des verbonds, noch de Urim en Tummim meer in het bezit zullen zijn van het volk.

Ik zal die kroon van Israëls vorst omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen, aan drie koningen na elkaar, Jojakim, Jojachin en Zedekia zal die worden ontnomen en voor alle volgende verloren zijn; ja zij zal niet zijn, totdat hij kome, die volgens de profetie (Gen. 49:10) daartoe recht heeft, of, aan wien het recht is en dien Ik dat geven zal (Ps. 72:1 vv.)

Men mag de in vs. 25 aangesproken koning niet als persoon van zijne plaats nemen, die hij als theokratisch koning innam, of toch moest innemen, om te kunnen zeggen, dat de opheffing van het priesterschap, welke hem in vs. 26 wordt aangekondigd, hem niet aanging. Het priesterschap was een grondzuil der theokratie, met welker ter zijdestelling de staat Gods en dus ook het koningschap moest te niet gaan, daarom wordt de afschaffing van het priesterschap eerst vermeld. De woorden van vs. 26 bevatten dus het doodvonnis over de theokratie, waarvan het Aäronietische priesterschap en het Davidische koningschap de fondamenteen uitmaakten. Zij kondigden ook niet ene tijdelijke, maar ene gehele opheffing van beide ambten en waardigheden aan, en zijn met de verwoesting van het rijk van Juda door de koning van Babel tot vervulling gekomen. Het aardse koningschap van Davids huis werd na de ballingschap niet weer hersteld, en het hogepriesterschap na de ballingschap was even als de naëxilische tempel slechts ene schaduw van de heerlijkheid en het wezen van het Aäronietische hogepriesterschap. Even als aan de tempel van Zerubbabel de arke des verbonds met de Schechina, de Goddelijke tegenwoordigheid ontbrak, zo ontbraken aan het hogepriesterschap het licht en recht (Exod. 28:30. 2 Kon. 25:17 en Ezra 6:15), waardoor de hogepriester werkelijk als Middelaar tussen de Heere en het volk kon staan.

Even als vóór de ballingen het hogepriesterschap geheel rustte en na de ballingschap slecht ene schaduw daarvan voor een tijd werd opgericht, zo kan dit voor de profetie gene verdere betekenis hebben. Deze ziet in het terugtreden en de verandering der oude Goddelijke regeling reeds datgene, wat naar Zijn wezen zich daarin openbaarde, de opheffing zelf. voor deze duurt de ballingschap voort, hoewel ook uitwendig de ellende daarvan is verminderd, voor deze zijn ballingschap en verschijning van de Messias nauw aan elkaar verbonden zaken. Wanneer vervolgens (vs. 27) de Profeet op Gen. 49:10 terug ziet, omschrijft hij het sjiloh ("rust" of "rustgever") door asjer lohammischpat (aan wien het recht is): recht en vrede, genot des vredes, zo als het Juda na zijnen strijd is geprofeteerd, zijn verwante begrippen. Zonder herstelling van het recht, zonder grondige en volkomene handhaving daarvan is er volgens echt theokratische opvatting geen ware vrede. Zo wordt dan in Gen. 49 de werking, bij Ezechiël de werkende oorzaak genoemd, en terwijl de Profeet het sjiloh niet in de abstrakten zin "rust", maar in de concreten "rustgever" neemt, zet hij met alle recht in de plaats van degene, die de vrede geeft, dien, die het recht brengt, en daardoor, aan de toestand van verwarring en oplossing een einde makende, harmonie en vrede aanbrengt. Uit de toespeling is ene zo wel bekende, veel gebruikte voorzegging is ook de korthed der uitspraak te verklaren. Deze vormt een zeer energisch slot en rustpunt voor de profetische rede. Gelijk de aartsvader in de verte een licht is opgegaan en hij de glans daarvan over het duistere der eeuwen ziet verbreiden, zo flikkert ook bij de Profeet die zelfde straal van heerlijke verwachting door de duisteren nacht van verwarring en van nameloze ellende, van welke hij zich omgeven ziet.

En gij, mensenkind, profeteer! ook tegen Rabba Ammons (vs. 20), van hetwelk het volgens vs. 21 v. zou kunnen schijnen, als zou het ongestraft blijven, en zeg: Alzo zegt de Heere HEERE van de kinderen Ammons en van hun smading, waarmee zij Juda en Jeruzalem bij hunnen ondergang overladen en het vol leedvermaak hopen (Hoofdst. 25:3 en 6. Zef. 2:8); zo zeg, nadat gij hun in het algemeen hun lot hebt bekend gemaakt, tot nadere omschrijving: het zwaard, het zwaard is uitgetrokken tegen hen, het is ter slachting geveegd, gescherpt, om te verdoen en om te glinsteren(vs. 9 v.).

Terwijl zij u, o Ammon! ijdelheid zien, terwijl zij u leugen voorzeggen, terwijl gij de voorzegging, de koning van Babel ten deel geworden (vs. 22), voor een vrijbrief houdt, die straffeloosheid verzekert, en nu zonder vrees smaadt en hoon tegen Juda hebt, en zo de mate uwer zonden vol maakt, terwijl zij u alzo bedriegen, om u op de halzen te stellen dergenen, die van de goddelozen verslagen zijn, om u toe te voegen tot de onthalsden, als wier hoofd en vertegenwoordiger de vorst in Israël (vs. 25) geroemd werd en welker dag gekomen was ten tijde der uiterste ongerechtigheid.

Ammon had in dien tijd niet minder dan Juda zich de toorn der Chaldeënen op de hals gehaald; maar ook voor God was, niet minder dan die van Juda, Ammons misdaad tot het uiterste gekomen. Beide waren op gelijke wijze gebleken zondaars te zijn en misdadige opstandelingen tegen God. Bij Juda openbaart zich dit daarin, dat zelfs de koning der Chaldeënen reden heeft, om aan misdaad van hen te denken, en reden heeft tot de zekere verwachting, dat hij zal overwinnen (vs. 23). Bij Ammon daarboven blijkt de volle maat zijner vijandschap tegen God daardoor, dat Juda, hetwelk eerst wordt gestraft, een voorwerp wordt van hoon en misdadig leedvermaak. Beide verachten ook op gelijke wijze het dreigend gericht en houden Gods hand, die reeds is uitgestrekt, voor enkel misleiding en als nietswaardig. Juda doet dit door het orakel, dat de koning der Chaldeënen ten deel geworden is, voor niets de heidense waarzeggerij te houden, en de stem Gods daarin niet te vernemen; Ammon daarentegen doet dit door hetzelfde orakel, dat als heidense ceremonie zonder enige Goddelijke waarheid kon zijn, voor een Goddelijk woord aan te zien. Beide halen zich dan nu ook door hun verblinding en de uit die verblinding voortkomende verstokking, de ondergang op de hals. Juda, dat de Goddelijke profetie als waarzeggerij bestempelt, is doof voor alle profetische vermaning, die vrijwillige onderwerping eist onder de koning van Babel, die de stad belegert, en Ammon, die de heidense waarzegging voor profetie houdt, is blind voor de profetischen vinger, welke in Juda's ondergang zich dreigend tegen hen verheft, het hoont Juda en Jeruzalem, nadat het dit eerst heeft verleid en vervolgens trouweloos in de steek heeft gelaten (Klaagl. 1:2). De Heere heeft echter daarom Ammons misdaad niet vergeten, al heeft Hij volgens vs. 22 de zaak ook zo bestuurd, dat het gericht aanvangt met Zijn huis (1 Petr. 4:17). Reeds in vs. 19-21 stond de zaak zo, dat beide rijken, Ammon zowel als Juda, even schuldig en evenzeer aan de hand des doodslagers overgegeven schenen; het was alleen de vraag, wie van beiden het eerst aan de beurt zou komen. Is nu Juda volgens Goddelijk raadsbesluit het eerst aan de beurt gekomen, dan heeft Ammon, in hetgeen aan Juda geschied is, alleen een feitelijk voorbeeld van hetgeen het op dezelfde wijze zal ondervinden. Maar-zo leert het volgende-juist het einde, dat voor beide rijken komt, wijst ook het grote keerpunt voor beide aan, die tot hiertoe geheel gelijk stonden. "De theokratie wordt ten zwaarde overgegeven, van haar priester- en koningschap beroofd, maar de oude beloften gaan daarom

niet te niet, op de weg van vreselijken smaad en ontzettende ellende gaat Juda het doel van zijne grootheid en heerlijkheid tegemoet (vs. 25-27); daarentegen vormt het einde van Ammon een sterk contrast; het gaat te niet; zijn einde is een einde met verschrikking, waaruit niets nieuws voortkomt (vs. 30-32).

Keer uw zwaard, al mocht het reeds zijn uitgetogen (vs. 28), weer in zijne schede, dat de koning van Babel, nadat hij aan Juda en Jeruzalem het werk van enen doodslager verricht heeft, zich van daar niet aanstonds wende tegen u, o Ammon; in de plaats, waar gij geschapen zijt, in het land uwer woningen zal Ik u richten, wanneer de tijd uwer bezoeking gekomen is.

En Ik zal over u Mijne gramschap uitgieten; Ik zal tegen u door het vuur Mijner verbolgenheid blazen, dat het in heldere vlammen brande; en Ik zal u overgeven in de hand van brandende mensen, smeders des verderfs 1), zodat gij met de tijdelijke verschoning (vs. niets wint, maar nog veel wreder verderf u in de plaats der tegenwoordige Chaldeëen treffen zal.

De verwoesting zal komen van Gods toorn, die gevoelig is voor de onwaardigheden en verongelijkingen, Zijn volk aangedaan, als aan Hem zelf aangedaan. De minste druppel van Gods ongenoegen en toorn zal ontroering en angst genoeg baren voor de ziel van een mens, die kwaad doet; wat zou dan een volle stroom van dit ongenoegen en toorn doen? Merk hier aan, goddeloze mensen maken zich zelf brandstoffen voor het vuur van Gods toorn. Zij worden daardoor verteerd en het wordt door hen ontvlamd.

HOOFDSTUK 22.

DE ZONDEN DER JODEN ENE OORZAAK VAN HUN BALLINGSCHAP EN VAN ANDERE STRAFFEN.

III. Vs. 1-31. Aan de aankondiging van het oordeel over Juda en Jeruzalem sluit zich nu hier een voorstelling van de zonden, welke dit gericht te weeg brengen. Er komen drie woorden Gods tot de Profeet: 1) Jeruzalems bloedschuld en afgodendienst doet de dagen komen, dat de stad tot een spot en hoon onder de heidenen in alle landen wordt. Zij heeft alle plichten omtrent God en mensen overtreden, alle mogelijke normen heeft de zonde bij haar aangenomen (vs. 1-16) 2) Het huis Israëls is aan ene grote massa onedel metaal gelijk, dat, oorspronkelijk goed en zuiver zilver, tot schuim is geworden! het moet in de smeltkroes worden gebracht, en hoe meer nu het schuim is, hoe moeilijker het is, de weinige betere bestanddelen van de massa af te scheiden, des te sterker moet de gloed van de oven zijn. Daarvoor zal dan ook worden gezorgd, en zo zal voor de bewoners van Jeruzalem bij de belegering en de verovering der stad een sterk vuur worden gestookt, zodat de harde massa tot vloeibaarheid worden moet (vs. 17-22) 3). Deze handelwijze is volkomen gerechtvaardigd, want om nogmaals op Israëls zonde te komen, zo is het een land, dat niet meer te reinigen is, een land, dat onder de toorn ligt, waarop het niet meer zal regenen. Profeten, priesters, vorsten, volk, hebben ieder op zijne wijze en in de sterkste mate zich schuldig gemaakt, daarom moet de toorn in volle mate zich uitstorten, en het vuur een einde daaraan maken (vs. 23-31).

Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij zeggende:

Gij nu, mensenkind! zoudt gij, gelijk Ik dit reeds in Hoofdst. 20:4 bij u heb verondersteld, der bloedstad recht geven, rechten; zoudt gij ze recht geven, rechten? Ja, maak haar bekend al hare gruwelen.

In deze verzen en de volgende wordt de Profeet door een last van de Hemel tot rechter in de vierschaar gesteld en Jeruzalem wordt genoodzaakt hare hand op te heffen, als een gevangene voor de balie; en indien Profeten gesteld werden over andere volken, veel meer dan over Gods eigen volk. Deze Profeet wordt gemachtigd om de bloedige stad te veroordelen; de stad des bloeds, Jeruzalem wordt zo genoemd, niet alleen omdat zij schuldig was aan deze bijzondere zonde van bloedvergieten, maar ook omdat hare misdaden in het algemeen waren bloedige misdaden, zodanige als haar besmetten in haar bloed, en om welke zij verdiende, dat haar bloed te drinken werd gegeven. Nu is het werk van een rechter haar te overtuigen van hare misdaden, en dan wegens dezelve vonnis over haar te vellen.

Het is beter te vertalen rechten, dan recht geven. De Profeet wordt geroepen om Jeruzalem hare zonden en misdaden, hare bloedschulden voor ogen te stellen, opdat daardoor God gerechtvaardigd werd in Zijne oordelen, die Hij over haar zenden zal.

En zeg: Alzo zegt de Heere HEERE: O stad, die in haar midden bloed vergiet, opdat haar tijd kome dat het oordeel over haar zij, endie dregoden tegen zich zelf maakt, om zich te verontreinigen!

Door uw bloed, dat gij a) vergoten hebt, zijt gij schuldig geworden, en met uwe dregoden, die gij gemaakt hebt, hebt gij u b) verontreinigd, en hebt uwe dagen, de dagen uwer bezoeking, doen naderen, en zijt tot uwe jaren van rechtvaardige straf gekomen! Daarom, dewijl het nu werkelijk tot bezoeking en straf komt, heb Ik u de Heidenen overgegeven tot enen smaad, en allen landen tot enen spot (Hoofdst. 5:14 v.).

2 Kon. 21:16. b) Ezech. 20:30 vv.

Die nabij en verre van u zijn, zullen u bespotten, gijdie de naam van heilige stad hebt verbeurd en nu een onreine van naamzijt, en onder de vloek van woeste en buitengewone toestanden, die u om uwe gruwelen treffen, vol van onrust zijt!

In de hoge vlucht der geestdrift heeft de Profeet in het vorig hoofdstuk de grootheid der Goddelijke straf beschreven, en daarmee het onderwerp, waarvan hij in Hoofdst. 20 was uitgegaan, enigszins uit het oog verloren: de ontdekking en voorstelling der zonde en der schuld des volks. Dit thema neemt hij dan hier weer op.

Het eerste gedeelte van dit woord Gods (vs. 1-5) bevat de hoofdaanklacht over bloedvergieten en afgodendienst! de tweede afdeling (vs. 6-16) geeft de nadere blootlegging van de zonde des volks en van zijne oversten met korte bedreiging van straf.

Ziet, de vorsten Israëls, de koningen van Jeruzalem, zijn in u geweest, een ieder onder hen naar zijne kracht zoekt zijne grootheid en sterkte daarin, om bloed te vergieten.

O stad, waarin Mijn heiligdom staat opgericht Mijne heilige dingen hebt gij veracht, En Mijne Sabbatten hebt gij ontheiligt (Hoofdst. 20:24).

Achterklappers, mensen die valse getuigenis gaven, zijn in u geweest om bloed te vergieten (Lev. 19:16. Jer. 6:28; 9:3), en in u hebben zij op de bergen, de hoogten waar men valse goden dient en ter hunner ere offermaaltijden houdt, gegeten (Hoofdst. 20:28 v.); zij hebben schandelijkheid in het midden van u gedaan (Hoofdst. 16:27).

Daartoe heeft de een gruwel (Jer. 5:8)gedaan met zijns naasten huisvrouw, en een ander heeft zijns zoons vrouw met schandelijkheid verontreinigd; nog een ander heeft in u zijne zuster, zijns vaders dochter verkracht 1), hoewel dat alles hun als ene gruweldaad is voorgehouden en met de dood des verbrandens is bedreigd (Lev. 18:9, 11, 15 en 20:14 11.).

Tegen alle geboden Gods, niet tegen een enkele, maar tegen alle hadden zijn zwaarlijk overtreden. Niet alleen tegen de eerste, maar ook tegen de tweede tafel der wet. Zij hadden de regering Gods veracht, Zijne ordinantiën met voeten getreden. Zijne heilige inzettingen op zij

gezet en geleefd als een geheel heidens volk, hetwelk van geen God en Zijn dienst afwist. Daarom zou de Heere het overgeven in de handen hunner vijanden, die afgodisch waren.

Zij, de rechters en raadgevers hebben ondanks het verbod (Ex. 23:8) geschenken in u genomen, om bloed te vergieten: woeker en overwinst hebt gij genomen tegen Mijnen uitdrukkelijken wil (Lev. 25:37), en gij hebt gierigheid gepleegd aan uwen naaste door verdrukking; maar gij hebt Mijner vergeten (Deut. (6:12; 8:11; 14:19; 32:18), spreekt de Heere HEERE.

Hier wordt ene menigte van zonden van allerlei aard opgeteld, welke in Jeruzalem zich bevonden. De Profeet heeft daarbij voornamelijk Lev. 18-20 voor ogen, dat hier tot toepassing bijzonder geschikt was, daar in tegenstelling tot de zonden van heidense volken, dat gedeelte der wet aan Israël als het afgezonderde verbondsvolk, van welks Levietische reinheid vroeger uitvoerig was gehandeld, tot ene met deze overeenkomstige inwendige, zedelijke reinheid en ene reeks van voorschriften oproept. Schilderachtig stelt de profeet het wilde door elkaar gaan, het verwarde zoeken der zonde naar alle richtingen voor; waar het oog zich richt, ontdekt het ruwe uitingen van het kwaad. De rede loopt steeds uit op het refrein (vs. 6, 9, 12) "bloed vergieten" gelijk te voren (vs. 2) Jeruzalem voor ene bloedstad was verklaard, en deze gedachte daarom voornamelijk de ziel van de Profeet vervult. Hij ziet overal doodzonde, bloedschuld, dus de ergste schuld, die zich onmogelijk aan de arm van Gods gerechtigheid kan onttrekken. Alzo verbindt de Profeet in de drie dus ontstane hoofddelen vs. 6-8, 9-11 en 12 steeds de zonden tegen de naaste met die tegen God, wier nauwe samenhang ook in de 5 Boeken van Mozes zeer beslist op de voorgrond wordt verklaard, en waarop reeds vs. 4 gewezen heeft, waarvan de gedachte hier verder wordt uitgebreid. Zo ontstaat de volgende schone samenhang der rede: a) vs. 6-8. Schildering van het geweld van de overmoed tegen de naaste. De macht wordt tot daad des gewelds, tot omkering der Goddelijke orde gebezigd; van de vorsten ziet een iegelijk niet op de gerechtigheid, maar alleen op het fysische overwicht, dat hij bezit, en verkeert het recht in onrecht; de kinderen staan op tegen de ouders, de hulpeloze is beroofd van de bescherming, die hij behoeft, en aan de willekeur des overmoeds overgegeven. Waar de overmoed tegenover mensen zich zo laat gevoelen, treedt die ook tegenover God op; men veracht het heilige, ontheiligt de Sabbatten des Heeren. b) vs. 9-11. Benevens de overmoed is de laster heersende, d. i. de ontbering der waarheid ten opzichte van de naaste in leugen. Daarmee gaat hand in hand de verdringing der waarheid omtrent God; de ware, zuivere godsdienst moet voor de leugen van de afgodendienst wijken, die dan haar ganse leger van gruwelen medevoert, want de in vs. 10 vv. genoemde zonden van ontucht, de zonden tegen de wet, zijn eigenlijk het gevolg van de natuurdienst, en zijn als zodanige ook bij Mozes (Lev. 18:17) aangewezen. c) vs. 12. Eindelijk heerst de hebzucht, omkoperij en woeker van allerlei aard en afpersing. Hier is het beginsel van zelfzucht zo op de voorgrond, dat aan God niet meer wordt gedacht, daarom het krachtige slot: "gij hebt Mijner vergeten, " Hebzucht en vergeten van God zijn nauw verbonden.

De Profeet heeft er behagen in, de zonden tegen de beide tafelen door elkaar te vlechten, en inderdaad komen zij uit ééne bron voort; het onderscheid tussen godsdienst en zedenleer is

ene fictie, die met de ervaring strijdt-wie zijnen God niet getrouw is, die kan ook zijnen naaste niet liefhebben.

Terwijl bij de optelling der in zwang zijnde zonden vooreerst van geweld sprake is, wordt op het voorbeeld der vorsten als met de vinger gewezen als op iets dat voor 't oog ligt: "ziet. " Met de verkeerdheid van boven komt dan overeen de gehoorzaamheid der kinderen aan de ouders, die geheel verloren is gegaan, en zo als nu de vorsten handelen met het volk, zo deed men onder het volk met degenen, die integendeel aanspraak mochten maken op bescherming, met vreemdelingen, weduwen en wezen.

Het familieleven ten opzichte van de verhouding van kinderen jegens hun oudere, de achting voor de openbaren godsdienst, wat in dit opzicht gewoonte onder het volk is, de toestand van de betrekking der verschillende geslachten, de openbare ontucht, de echtbreuk, het oordeel in de maatschappij daarover, de gedulde, erkende, gewone vormen voor dit alles, omkoping en woeker, overmoed des rijkdoms en verdrukking der minderen, enz. zijn de donderkoppen, die het naderen van 't onweder over volken en gehele leeftijden aankondigen.

Ziet dan, Ik heb vol toorn en verwondering (Hoofdst. 6:11) Mijne hand a) geslagen om uwe gierigheid, die gij bedreven hebt, en om uw bloed, die in het midden van u geweest 1) zijnen zal nu ook de u toekomende straf over u doen komen.

Ezech. 21:17.

God laat haar, n. l. Jeruzalem, weten, dat Hij een mishagen, ja een groot mishagen heeft aan hare goddeloosheden en daartegen getuigt en zal getuigen. God openbaart Zijnen toorn van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen; zo wel door Zijne Profeten als door Zijne Voorzienigheid. God heeft genoegzaam ontdekt, hoe vertoornd Hij is over de goddeloze wegen van Zijn volk; en opdat zij niet mogen zeggen, dat zij maar goede waarschuwingen gehad hebben, zo slaat Hij Zijne hand aan de zonde, eer Hij Zijne hand legt op de zondaar.

Zal uw hart bestaan? zult gij voor hetgeen over u zal komen niet verschrikken? zullen uwe handen sterk zijn? zal niet wat u opgelegd is, u een ondragelijke last zijn in de dagen, als Ik met u handelen zal, gelijk gij hebt verdiend? Ik de HEERE heb het gesproken; Ik heb het alsoo aangewezen, wat Ik over u heb besloten (Hoofdst. 12:15), en zal het doen (Hoofdst. 17:24).

En Ik zal u verstrooien onder de Heidenen, en u verspreiden in de landen, en uwe onreinigheid uit u verteren, u uit het heilige land uitdelgen, zodat gij moet ophouden uwe gruwelen aldaar te bedrijven.

Zo zult gij tevens in u, wat uwen stand aangaat in de landen, waarin Ik u verstoot, ontheilgd zijn voor de ogen der Heidenen als die door uw schandelijk handelen uzelf ontheilgd en de vloek op u geladen hebt; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

Het wegnemen der onreinheid van Jeruzalem geschiedt door verdelging der zondige bewoners. Jeruzalem heeft de heiligdommen des Heeren ontheilgd (vs. 8). Het heeft Gods heerlijkheid misdadig aangetast, dat moet het met verlies van zijne waardigheid boeten.

Ontzettende reiniging, de reiniging der goddelozen! Als wij geen einde maken, dan maakt God een einde.

Wijders in onmiddellijken samenhang met het vorige, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! die van het huis Israëls, dat oorspronkelijk goed, rein zilver was, zijn Mij tot schuim geworden, of zijn tot zulke onedele metalen verlaagd, als die door smelting van het zilver wordt afgescheiden (Jes. 1:22. Jer. 6:27 vv.); zij zijn allen koper of tin of ijzer of lood in het midden des ovens; zilverschuim zijn zij geworden.

Daarom, also zegt de Heere HEERE: Omdat gijlieden allen tot schuim of afval geworden zijt, daarom ziet, Ik zal u in het midden van Jeruzalem vergaderen als in een oven, daardoor, dat gij bij het naderen der Chaldeeuwse legers van wijd en zijd in de stad bescherming zult zoeken (Jer. 4:5 v.).

Gelijk zilver of koper of ijzer of lood of tin in het midden eens ovens vergaderd wordt, om het vuur daarover (daaronder) op te blazen, opdat men het smelte, also zal Ik ulieden vergaderen in Mijnen toorn en in Mijne grimmigheid daar in Jeruzalem als in een oven laten, en smelten 1) door het harde vuur van angst en nood.

De Heere openbaart Zich hier als de Kenner der harten en de Proever der nieren. Juda en Jeruzalem's inwoners mogen nog een vertoon van godsdienst hebben, mogen nog een gedaante van zilver hebben, maar de Heere ziet en doorloutert hen als schuim of als die onedele metalen, die niet zilver zijn. En waar Hij nu als de grote Louteraar Zichzelven openbaart, daar zal Hij hen werpen in de smeltkroes der beproeving, opdat het blijke, dat al wat schuim is weggaat en verdaan wordt.

Gelijk het zilver, wanneer de gloed sterk genoeg is, in het midden des ovens gesmolten wordt, also zult gijlieden in het midden van haar, van de belegerde en beangstigde stad Jeruzalem, gesmolten worden, en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, Mijne grimmigheid over u uitgegoten heb.

In deze gehele afdeling wordt het gericht niet beschouwd uit het gezichtspunt van loutering, maar uit dat van vernietiging, zo als Ezechiël gewoonlijk de bevolking van Jeruzalem voor ene menigte aanziet, die der verdelging is gewijd.

Het woord Gods stelt de belegering, die Jeruzalem wacht, voor als ene smelting, door welke God het zilvererts, dat in Israël is, zal afzonderen, maar vangt in de eerste plaats aan met de voorstelling van Israëls toenmalige gesteldheid. Israël is tot schuim geworden. Wat daaronder bedoeld wordt, wordt aanstonds door koper, tin, ijzer en lood verduidelijkt, en daarna door

"zilverschuim" nauwkeuriger bepaald, dus: zilverachtig koper, tin, ijzer en lood, gelijk men het in de oven werpt om door smelting het zilver daarvan af te scheiden.

Er zijn drieërlei smeltovens: van de zonde, waar men tot schuim kan worden, van de beproeving, waar het zilver zal worden gelouterd, van het gericht, waar ook de schuim wordt verbrand.

O wee, het volk en de gemeente, waar alles tot schuim wordt, waar alles doof en dood is.

De wereld is zulk een smeltkroes, waarin koper, tin, ijzer en lood, d. i. allerlei werken der mensen kunnen worden gezonden; op de jongsten dag zal God daaronder waar aanbrengen, dan zal men zien, wiens werk zal blijven en wiens werk zal verbranden (1 Kor. 3:12 vv.).

De onreinheid en bedorvenheid van het Huis Israëls kan gevoegelijk vergeleken worden bij het mengsel van schuim en slechts metalen met het zuivere zelf; en gelijk dit gezuiverd wordt door gesmolten te worden in een oven of smeltkroes, zo zal ook Jeruzalem, wanneer het in brand gestoken wordt, de oven zijn, waarin Ik hen zal werpen met hun goddeloosheden om verteerd te worden. Gods strenge oordelen worden uitgevoerd door de oven der verdrukking en vergeleken bij een smeltend vuur, omdat zij bestemd zijn de mensen te zuiveren van die onreinheid en die verdorvenheid, welke al te dikwijls een gevolg is van gemak en voorspoed.

Voorts geschiedde des HEEREN woord dadelijk na het vorige tot mij, zeggende:

Mensenkind! zeg tot haar: Gij Jeruzalem en Juda zijt een land, dat met gereinigd 1) is van het onkruid, waardoor het overmeesterd is (Hebr. 6:8), een land dat zijnen plasregen niet heeft gehad ten dage der gramschap, geen plasregen, die in een gericht, dat daarop valt om het af te spoelen en te reinigen, daarop valt en niets te weeg brengt, zodat het even goed is, alsof het niet geregend had.

Keil vertaalt: dat niet beschenen is en niet beregend ten dage der gramschap. M. a. w. dat het geen enkel bewijs der Goddelijke genade en van Zijnen zegen heeft ontvangen.

De verbintenis, de zamenzwering harer profeten 1) is in het midden van haar met de rechters en hoofden (Zef. 3:3 v.), als een brullende leeuw, die enen roof rooft; zij eten de a) zielen op, de schat en het kostelijke nemen zij weg; hare weduwen vermenigvuldigen zij in het midden van haar door het ombrengen der door hen vervolgde mannen.

Matth. 23:14.

De Heere zegt het hier zo duidelijk mogelijk, dat de Profeten in zamenzwering waren met de moordenaars en verdrukken. Zij noemden het kwaad goed en het goed kwaad. Zij hadden zich in verbinding gesteld met degenen, die het volk uitmergelden en tuk waren op bloedvergieten en steunden deze. Daarom wordt van hen gezegd dat zij aan een brullenden leeuw, op zijn roof uitgaande, gelijk waren. Zij doodden zonder oorzaak, zodat de weduwen werden vermenigvuldigd.

Schrikkelijke toestand van het land, waarover de Heere dan ook niet anders kon dan Zich grotelijks vertoornen.

Hare priesters, die zo geheel hun heilige roeping, om leiders des volks en bewaarders der wet te zijn (Mal. 2:7) vergeten, doen Mijne wet geweld aan door hun verklaring overeenkomstig de tijdgeest (Micha 3:11), en zij ontheiligen Mijne heilige dingen, daar zij die aan de menselijken willekeur prijs geven; tussen het heilige en het onheilige maken zij geen a) onderscheid, hetgeen zij toch volgens Lev. 10:10 v. moesten doen, en het verschil tussen het onreine en reine geven zij niet te kennen; daartoe verbergen zij hun ogen van Mijne Sabbatten, zij willen het niet zien, wanneer deze door het volk worden ontheiligd, en stellen zich niet daartegen (Jer. 17:19 vv.); ja Ik word in het midden van hen ontheiligd, want in plaats van Mij, de heerlijken en heiligen God, is bij hen een afgod, die de zonde liefheeft, gekomen.

Ezech. 44:23

Hare a) vorsten, die tussen beide moesten komen, zijn in het midden van haar als wolven, die enen roef roven om bloed te vergieten, (vs. 12), en om zielen te verderven, opdat zij gierigheid zouden plegen, die zij toch moesten haten (Ex. 18:21).

Micha 3:11. Zef. 3:3.

Hare profeten, die hen in zulke slechtheden behulpzaam zijn (vs. 25), nu pleisteren hen met lozen kalk (Hoofdst. 13:10); ziende ijdelheid en hun leugen voorzeggende (Jer. 23:23), zeggende: Alzo zegt de Heere HEERE! en de HEERE heeft niet gesproken.

Het volk des lands, de klasse der lagere standen, pleegt enkel verdrukking, en bedrijft enkel roverij; ook onderdrukken zij de ellendige en nooddruftige, en de vreemdeling verdrukken zij zonder recht¹), met versmading van het recht (Hoofdst. 18:17 v. Ex. 22:20 v.).

Zij, die moesten geklaagd hebben over de verdrukking der onderdanen, en een eis van recht moesten ingebracht hebben, ten behoeve der verongelijken, die voor vrijheid en voor eigendom moesten opgekomen hebben, waren zelf inwoners daarvan.

Ik zocht nu enen man uit hen (vgl. Hoofdst. 9), die de muur mocht toemuren, die een muur opwierp tot bescherming van het huis Israëls (Hoofdst. 18:5), en voor Mijn aangezicht in de a) bresse staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven, maar Ik vond niemand ¹), en dien, die het wilde doen, kon Ik niet aannemen (Jer. 11:14

Ps. 106:23.

God houdt de geest der gebeden in, zodat er niemand was die Zijne oordelen afdad. Als God komt met Zijne oordelen, is het een teken van Gods grote gramschap, wanneer de Geest der gebeden over Gods volk niet vaardig wordt.

Daarom heb Ik Mijne gramschap over hen uitgegoten, door het vuur Mijner verbolgenheid heb Ik hen verteerd; hunnen weg heb Ik op hun hoofd(Hoofdst. 7:4 en 9; 16:43) gegeven, spreekt de Heere HEERE.

In plaats van Jeruzalem wordt hier het gehele land genoemd, dat bij het doel der rede past; want juist ziet hier de Profeet op de verre uitbreiding der zonde, welke zich in de hoofdstad slechts in bijzondere mate had geconcentreerd.

Niet alleen het aardrijk, nog veel meer het menselijk hart levert allerlei onkruid op.

In vs. 24 staat niet van gewonen regen, maar plasregen, een stortvloed, als Goddelijk strafgericht (Exod. 13:11; 38:22), waardoor het land niet bevochtigd, maar afgespoeld en gereinigd wordt. De zin is: dat het land ook door de plasregen, het strafgericht ten tijde des toorns, zich niet heeft laten reinigen, alsof er geen plasregen gevallen ware.

De valse profeten, die zozeer de overhand hebben verkregen, dat zij voor de profeten gehouden worden, roven in zoverre de goederen en vermoorden de zielen, als zij het roof- en moordzuchtig handelen der groten (vs. 27) helpende en bevorderende ter zijde staan, hun het geweten niet opscherpen, maar integendeel toeschroeien, daar zij "vrede, vrede" roepen, waar geen vrede is. Zo zijn zij mede schuldig aan het roven en moorden der groten, die hen in hunnen dienst hebben. Zij gedragen zich als beschaafde en vreedzame mensen, stellen zich voor als de mannen der liefde tegenover de ruwe boetpredikers, de ware Profeten, maar goed bezien zijn zij rovers en moordenaars- daartoe zijn zij als 't ware zaamgezworen.

Dat de valse Profeten overeenstemmen, moet niemand verwonderen; leugen moet zich door leugen helpen.

In vs. 28 stelt de schilder der ontzettende toestanden nogmaals de leugenprofeten voor, die met een ijdel schijn overpleisteren, en zich daarbij op Goddelijke openbaring beroemen.

Wanneer vorsten ene wreedheid begaan, mensen om het leven willen brengen en hun goed tot zich nemen, dadelijk zijn er valse profeten; zij prijzen het als ene Goddelijke daad, dat men zulke mannen, die niet alle hun goddeloosheden billijken, zou willen ombrengen en uitroeien; ja zij beroepen zich misdadig op de naam van God en geven Goddelijke uitspraken voor, dat de Heere dat zou hebben bevolen.

Het voorbeeld van de leiders der theokratie volgt de grote menigte, dan wordt elke soort van zonde en misdadige goddeloosheid misdreven.

De verdorvenheid is zo algemeen, dat er niemand te vinden is, die als rechtvaardige, zo als Abraham in Gen. 18:13 vv. in de bresse zou kunnen treden, en door voorbede van de Heere het gericht der verdelging zou kunnen afwenden.

Jeremia met zijne krachtige boetprediking, bood zich wel als zulk een redder des volks aan, maar zij versmaadden hem, hij kon gene plaats verkrijgen. De man alleen doet het niet, de

plaats moet er bij komen, het volk moet zich rondom hen scharen. Een, tegen wien ieder twist in het land, kan Gods gericht niet afwenden, hij kan het alleen bespoedigen.

HOOFDSTUK 23.

VERGELIJKING DER KONINKRIJKEN JUDA EN ISRAËL MET TWEE HOEREN.

IV. Vs. 1-49. Met ene allegorie, die in 't algemeen met de allegorische schildering in Hoofdst. 16 zeer overeenkomt, maar toch in plan en uitvoering een zelfstandig karakter draagt, besluit de Profeet dezen kring van reden, en stelt nogmaals op zamenvattende wijze de zonden en straffen van Israël voor, om het volk te overtuigen van de grootheid zijner schuld en de volkomene rechtmatigheid der Goddelijke straffen, voordat in het volgende hoofdstuk over het werkelijk komen der laatste gehandeld wordt. De inhoud der rede is het volgende: Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden en vertegenwoordigers der beide rijken Israël en Juda, zijn twee zusters, die reeds van der jeugd af, toen zij, nog in Egypte waren, hoererij hebben bedreven (vs. 1-4). Wat nu in de eerste plaats Israël aangaat, de grootste der beide zusters, zij heeft hare hoererij ook in de laatsten tijd van het koninkrijk voortgezet, terwijl zij zich nu met Assyrië, dan met Egypte inliet, toen zij tot straf daarvoor ellendig door de Assyriërs omkwam (vs. 5-10). Wat vervolgens Juda aangaat, die zich door het voorbeeld harer zuster had moeten laten waarschuwen, zij maakte het veel erger nog de deze. Zij liet zich evenzo eerst met Assyrië in, vervolgens liet zij, zich door de wereldsen glans van Chaldea medeslepen, sloot verbintenissen met de Chaldeëen, die ene verontreiniging met hun heidensen aard ten gevolge hadden, en hierop, de Chaldeëen moede geworden, knoopte het zijne verbintenissen met het zo geheel afgodische Egypte weer aan (vs. 11-21). Daar dan Juda de schuld van Samaria op zich had geladen, moet het ook in het lot der zuster en in de volste mate delen. De boeleerden, met welke zij het eerst het hield, en die zij, vervolgens moede werd, de Chaldeëen, zullen haar de kelk inschenken, dien zij naar zijne gehele breedte en diepte moet uitdrinken, om zich dan nog aan de gebroken scherven de borst te wonden (vs. 22-35). Hierop wordt van beide rijken, doch in 't bijzonder met het oog op Juda, nogmaals en met grote scherpheid, hare zonde in verschillende opzichten, zowel wat politieke als godsdienstige hoererij aangaat, voorgehouden, en de straf der echtbreeksters en bloedvergietsters aangekondigd (vs. 36-49).

Verder geschiedde, spoedig na het in 't vorige hoofdstuk ontvangen woord, des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! daar waren twee vrouwen, de dochteren van ééne moeder (vgl. Hoofdst. 16:3. Jer. 3:6 vv.).

Deze hoereerden in Egypte; in hare jeugd hoereerden zij; daar werden hare borsten gedrukt, en daar werden de tepelen haars maagdoms, haar maagdelijke boezem betast (Hoofdst. 16:7; 26:7).

Hare namen nu waren: Ohola, d. i. hare eigene tent, die haar eigen willekeurig gemaakt heiligdom bezit (1 Kon. 12:28 vv.) de grootste, en Oholiba, d. i. Mijne tent in haar, die het ware heiligdom bezit, dat ik er zelf heb opgericht (2 Kron. 13:10 v.), hare zuster; en zij werden de Mijne (Hoofdst. 16:8 vv.), en baarden zonen en dochteren (Hoofdst. 16:20); dit waren hare namen: Samaria is Ohola, en Jeruzalem Oholiba.

De Goddelijke rede bedient zich van zulke beelden, die algemeen afschuw en afkeer opwekken, om de zondaars de afschuwelijkheid van hun eigene ontrouw jegens de Heere voor ogen te stellen. Daarom wordt het beeld ook dikwijls verlaten, om deze zonde tussen beide in hare waarheid voor ogen te stellen. De Profeten hebben ook ene hogere roeping dan schoon volgehouden allegoriën te maken: zij moeten en willen het geweten opwekken, geloof en gehoorzaamheid jegens de Heere vernieuwen, en daar door verlorene zielen redden en een verdoold volk tot God terugbrengen. Daarom zijn zij zo rijk in beelden en gelijkenissen; daarom verwaarlozen zij ook dikwijls opzettelijk "de dichterlijke belangrijkheid, " verlaten en verwerpen zij het beeld, en laten zij de waarheid doorblinken, waarom het te doen is. Beide, het gebruik en het verlaten van het beeld heeft één doel, om schuld, gericht en straf voor ogen te stellen, om de harten te schokken en te bekeren; zo ook hier.

Er waren, zo begint de Profeet, twee vrouwen, dochters van ééne moeder, terwijl hij het geslacht van Abraham, dat in Egypte trok als de moeder beschouwt, maar daar reeds Jozef (Efraïm en Manasse) en Juda onderscheidt, en ze nu voorstelt als dadelijk haren eersten maagdelijken bloesem bevlekkende met ontuchtigheid.

Toen was Israël nog ongehuwd, het huwelijk met Jehova volgde eerst bij het sluiten des verbonds aan de Sinaï. Toen was het echter reeds verloofd-daarvan getuigde wat God aan de patriarchen had gedaan, en de besnijdenis, die zij hadden ontvangen-en zo ziel hun ontuchtig handelen onder het gericht van Deut. 22:23 v. Het doel was zich als ene reine maagd op het huwelijk voor te bereiden.

De verhouding der beide rijken tot elkaar in hun wederkerige betrekking tot God is uitgedrukt in de namen: Samaria is Ohola d. i. "haar eigen tent, " die haar eigen willekeurig uitgedacht heiligdom bezit; daarentegen heet Juda Oholiba "Mijne tent is in haar. " Aan de ene zijde heeft dus Juda dezen groten voorrang boven hare zuster, het ware heiligdom, de openbaring van de Waarachtige en Levende in zijn midden te hebben en zich niet dadelijk aan afval en verderf te hebben overgegeven. Aan de andere zijde vermeerdert deze omstandigheid juist de strafbaarheid van Juda-hoe groter de objectieve zegeningen zijn, des te groter is tevens de subjectieve schuld. Zeer geschikt zijn verder de beide overeenkomstige namen omtrent de zusters gebruikt, daar bij de oude Semietische families dikwijls broeders en zusters zeer aan elkaar gelijkende namen hebben, die van denzelfden wortel afstammen bijv. Haran en Harain.

Ohola heet de grootste zuster, omdat tien stammen, het grotere deel van Israël tot Samaria behoorde, terwijl Juda slechts twee stammen had.

Ohola nu hoereerde, zijnde onder Mij, ofschoon zij Mijne vrouw was en zij zich dus aan Mij alleen had te houden (Rom. 7:2), en zij werd verliefd op hare boelen, op de Assyriërs, die nabij waren, toen zij in hare nabijheid waren gekomen, zodra zij die ontmoette.

Bekleed met hemelsblauw, vorsten en overheden, al te maal gewenste jongelingen waren de Assyriërs, ruiters, rijdende op paarden. En zijn het niet de prachtige klederen, de schone gestalten en de moed der rosbedwingers, waardoor ene vrouw bekoord wordt.

Alzo dreef zij hare hoererijen, met de zelf, die allen de keure der kinderen van Assur waren; zij liet zich zo door de macht en heerlijkheid verblinden, dat zij haren wettigen man geheel vergat; en met allen, op dewelke zij verliefd was, met al derzelver drekgoden, verontreinigde zij zich, zodat zij de afgodendienst van allen navolgde, naar wier gunst en gemeenschap zij begerig was.

Zij verliet ook, hoewel zij zich zo inliet met Assyrië in politiek en godsdienstig opzicht, hare hoererijen niet, gebracht uit Egypte; want zij hadden bij haar in hare jeugd gelegen; en zij hadden de tepelen haars maagdoms betast (vs. 3), en zij hadden hun hoererij over haar uitgestort, in zoverre de kalverdienst van het rijk uit Egypte afkomstig was, maar zij zocht bepaald een verhoud met die tweede wereldmacht (2 Kon. 17:4

Daarom gaf Ik haar, door hetgeen volgens 2 Kon. 17:5 v. plaats had, in de hand harer boelen over, in de hand der kinderen van Assur, op dewelke zij verliefd was.

Deze ontdekten hare schaamte, behandelden haar op het smadelijkst, hare zonen en hare dochteren namen zij weg door ze gedeeltelijk in de krijg te verslaan, gedeeltelijk gevangen weg te voeren, maar haar doodden zij met het zwaard; aan haar bestaan maakten zij een einde; en zij kreeg enen naam onder de vrouwen, nadat men gericht over haar uitgeoefend had, haar lot werd onder de volken veel besproken en bespot, daar zij zo naar verdienste was gestraft.

Het boeleren van Ohola of van het noordelijk rijk met Assur en Egypte geeft te kennen de godsdienstige en politieke neiging tot een aansluiting aan deze volken en rijken, zowel de afgodendienst als het sluiten van verbintenissen met hen.

De uitdrukking van vs. 5 "die nabij waren, " "die haar naderden" schijnt met opzet in enen dubbelen zin te zijn genomen. Het herinnert vooreerst aan het naderen der vijanden ten oorloge, maar vervolgens ook aan de bekende betekenis van het naderen of ingaan (Ps. 51:2), zodat schandelijk genoeg, de vijanden ook de boelerende vrienden werden.

Dat was de grote zonde van Israël, dat het in politieken nood hulp bij mensen zocht, zelfs bij zijne verdrukken, in plaats van zich in hartelijk vertrouwen tot zijnen God te wenden, de Enigen, wien men zich onvoorwaardelijk kan overgeven zonder zich weg te werpen. Het 6de vers beschrijft met ene ironie, hoe Ohola tot dat ongelukkige boeleren met Assur kwam. De gedachte is, dat ogen en harten door de macht van Assur verblind en gevangen genomen werden, en nu wordt datgene genoemd, wat ene wereldsgezinde vrouw vooral in het oog valt.

De zeer korte geschiedverhalen: 2 Kon. 15:19 en 17:3, die hier in aanmerking komen, laten alleen raden, wat de Profeet bedoelt. De Profeet vult hier de geschiedenis aan en schildert de diepen indruk, dien de Assyrische helden op de bevolking van Samaria hadden teweeg gebracht, welker gestalte, geheel overeenkomende met Ezechiëls beschrijving, men onlangs in de ruïnen van Ninevé heeft afgemaald gevonden.

Verblind door de macht en bedwelmde door de politieke grootheid van Assur gaf Israël zich aan hem en zijne afgoden over. Het deed er afstand van een volk van God te zijn al was het onder de volken der aarde ook nog zo onbeduidend. Het zocht nog een anderen nietigen roem en bezweek zo voor de verleidelijke macht van het heidendom.

Het gezegde in vs. 7 is daaruit te verklaren, dat de afgoden onafscheidelijk zijn van de machten der wereld, zij zijn gene macht buiten en boven hen, maar hun objectief "ik" is geheel daarmee zaamgegroeid, zodat zich te verontreinigen met de Assyriërs hetzelfde is als zich te verontreinigen met hun afgoden.

Op het schenden door overspel volgde het schenden door de straf van de zijde der boeleerders zelf (vgl. Hoofdst. 16:37). Zo in het beeld-inderdaad geschiedde het door de gevankelijke wegvoering der bevolking, het doden der voor het bestaan des rijks gewichtige, krijgshaftige manschappen, en daardoor dat Israël een naam verkreeg van wege zijnen smaadvollen val.

Als hare zuster, Oholiba, dit zag, dat Ohola tengevolge harer hoererij en door de boeleerders was teniet gegaan, zo verdorft zij hare minne, verslingerde zij zich nog meer dan zij, en hare hoererijenmaakte zij meer dan de hoererijen van hare zuster (Hoofdst. 16:51. Jer. 3:6 vv.)

Zij werd evenals Ohola (vs. 6 v.) verliefd op de kinderen van a) Assur, de vorsten en overheden, die nabij waren, bekleed met volkomen sieraad, ruiters, rijdende op paarden, allemaal gewenste jongelingen.

2 Kon. 16:7.

Toen zag Ik, de Heere, dan ook reeds, dat zij verontreinigd was; zij hadden beiden enerlei weg, zodat het einde dat Oholiba te gemoet ging, niet beter kon zijn, dan dat van hare zuster.

Ja zij deed tot hare hoererijen nog meer toe, en zette ze zelfs voort, toen zij het einde van Ohola reeds voor ogen had; want toen zij geschilderde mannen aan de wand zag, de beelden der Chaldeënen, geschilderd met menie.

Als krijgshaftige mannen (Jer. 13:11) gegord met een gordel aan hun lenden, hebbende overvloedig geverfde hoeden 1) op hun hoofden, die allen in het aanzien hoofdmannen waren

of ridders, naar de gelijkenis der kinderen van Babel, van Chaldea, het land hunner geboorte;

Beter: Overhangende hoeden.

Zo werd zij op dezelve verliefd met het opzien harer ogen, en zij zond boden tot hen, naar Chaldea, teneinde ene verbintenis met hen aan te knopen. Toen de beide zusters op de Assyriërs verliefden, waren die tenminste bij hen, maar Juda verliefde op de Chaldeënen, die zij nooit gezien had, die zij niet anders kende dan uit schilderijen en beelden aan de wand gemaald. Hierdoor werd zij reeds zo verhit, dat zij gezanten zond, om hen als boelen tot zich te halen.

De kinderen van Babel nu kwamen tot haar in tot het leger der minnen, en verontreinigden haar met hun hoeren (2 Kon. 20:13); ook verontreinigde zij zich later nog meer met hen in godsdienstig opzicht (2 Kon. 21:3 vv. 21 v.); daarna werd hare ziel van hen afgetrokken, want verwijdering is het gewone einde van onreine liefde, de in liefde verklede zelfzucht.

Alzo ontdekte zij, of: Als zij ontdekte hare hoererijen en ontdekte hare schaamte, zonder bij de boelen in Chaldea op de duur de gewenste bevrediging te vinden. En toch in plaats van met berouw tot Mij terug te keren, tot haren wettigen echtvriend, zag zij naar andere boelen om (2 Kon. 23:34 v.); toen werd Mijne ziel van haar afgetrokken, gelijk als Mijne ziel was afgetrokken van hare zuster(vs. 9), en Ik gaf ze over in de hand harer boelen, de Chaldeëen (2 Kon. 21:1 v. 10 vv.)

Doch zij vermenigvuldigde hare hoererijen, gedenkende aan de dagen harer jeugd, als zij gehoereerd had in het land van Egypte.

En zij werd verliefd op de Egyptenaars (Jer. 2:36) meer de derzelver bijwijven 1), welker vlees is als het vlees der ezelen en welker vloed is als de vloed der paarden (Jer. 5:8) Zij verslingerde zich op dat verwijfd en beestachtig wellustig volk.

Hebr: Op degenen, die bij haar sliepen.

Alzo hebt gij weer opgehaald, zijt gij weer vervallen in de schandelijke daad uwer Jeugd, als die van Egypte uwe tepelen betastten, vanwege de borsten uwer jeugd.

In de eerste plaats is sprake van Oholiba's schuld. De schandelijke handelwijze van Ohola, ook afgezien van de Goddelijke wraak, die haar daarom had getroffen, had haar reeds met diepen afkeer moeten vervullen; in plaats daarvan maakte zij het nog erger en bleef zij niet staan bij degenen, die nabij waren, maar zond ook tot de verwijderden.

Juda moet reeds daarom veel erger worden, wanneer het zich niet door Israëls straf liet afschrikken, omdat het zoveel meer genade tot tegenstand misbruikte. of ten minste niet gebruikte.

Aan Menahem behaagde de Assyrische vriendschap toen Pul kwam; hij bekeerde zich niet tot de God zijner vaders (2 Kon. 15:19). Toen echter Pekah en Rezin tegen Juda kwamen, wilde Achaz het op de macht en belofte Gods niet laten aankomen, hij wilde op Zijne genade en belofte niet vertrouwen, al had God hem door de Profeet Jesaja vrijheid gegeven tot verzekering van Zijne hulp, om een wonderteken te vragen (Jes. 7:1 vv.), maar hij zond boden tot Tiglath-Pilezer, de koning van Assyrië, en liet hem zeggen: "ik ben uw knecht en uw zoon" (2 Kon. 16:7). Dus is de hoererij van Jeruzalem reeds in de Assyrischen tijd (vs. 12 vv.) erger en schandelijker dan de hoererij van Samaria; want God heeft niemand tot Menahem gezonden, die hem de welvaart en de bewaring van het rijk verzekerde, gelijk Jesaja tot Achaz werd gezonden en hem in de naam van God de vrije keuze liet, welk teken hij wilde eisen.

Oholiba-Jerazalem in werken van trouweloosheid en ontucht nog boven de oudere zuster. Het was niet genoeg, dat zij, met haar éénen weg gaande, zich door de schoonheid der statelijke Assyriërs liet medeslepen. Zij wijdde ook hare blikken aan de bekoorlijke beelden der heerlijk opgetooide Chaldeënen, die aan de wand waren geschilderd, en stelde zich met Babels zonen in verbintenis, dat deze tot hen kwamen, en zij zich nu met hen in de onbeschaamden ontucht verontreinigde.

Met de Assyriërs was het in 't algemeen hetzelfde geval geweest, als bij Samaria. Zij waren, evenals het rijk van Israël, zo ook het rijk van Juda werkelijk nabij genomen. Ten opzichte echter van de Chaldeënen ontstond de betrekking tot deze door middel van beelden, die Juda zag.

De Profeet bedoelt duidelijk beelden van krijgslieden, edele krijgslieden of ridders; zij zijn omgord met de krijgsgordel (Jes. 5:27), en hun hoofd is met dat eigenaardig hoofddeksel getooid, waarvan Herodotus (I 195) ook bij de Babyloniërs melding maakt, die hoge mutsen, welke ook op de gedenktekenen voorkomen. Zulke krijgshaftige gedaanten worden op de wanden der Babylonische paleizen voorgesteld. Zij maken reeds indruk door de edele krijgshaftige gedaante en houding, en hebben ene bijzondere bekoorlijkheid, ene eigenaardige aantrekkingskracht, voor hen door hun verheven, kolossaal en groots karakter. Voor zulke rijk fantastische voorstellingen bezweek het wankelmoedige en afvallige verbondsvolk.

Het zien van de beeltenissen der Chaldeënen door de Joden was mogelijk door het verkeer, dat van Jona's tijden af tussen Palestina en de grote steden tussen de Eufraat en de Tiger plaats vond. Vooral in Hizkia's tijden werden er door mededelingen en geruchten bepaalde voorstellingen van de Chaldeënen gevormd, als van ene macht, die zich moedig verhief en tot grote dingen geroepen was door hare dapperheid. Hizkia liet ten minste zijne gedachten en verwachtingen, dat het hem met hulp van deze macht zou gelukken, zich van de Assyrische opperheerschappij vrij te maken (2 Kon. 18:16) naar Chaldea gaan. Van ene werkelijke boodschap wordt ons niet gemeld. In 2 Kon. 20:12 vv. en Jes. 39:1 vv. vinden wij zelfs ene voorstelling, alsof een aanknopen van wederkerige verbintenissen van de Chaldeënen zou zijn uitgegaan. Voor de profetische bestraffing zijn deze gedachten en verwachtingen zo goed als een aanzoek doen, zo goed alsof die door eigenlijke gezanten ware beproefd. Hier is dezelfde maatstaf van beoordeling als bij het woord van Christus in Matth. 5:28 : "die ene rouw aanziet om haar te begeren, die heeft reeds overspel in zijn hart met haar gedaan. " Zo zijn ook, wat de zaak aangaat, de geschilderde mannen aan de wand meer fantasiebeelden, dan dat men die beelden werkelijk voor zich zou hebben gehad. Zo wordt men heden 't meest verliefd op hetgeen niets is; want wat is al onze eer, weelde, uiterlijke welvaart, onze adel, grootheid, heerlijkheid, onze kracht en sterkte anders dan een beeld, waaraan gene werkelijkheid is.

Onder de vromen zoon van de goddelozen Achaz wordt Jeruzalems fantasie zozeer opgewekt door de Babylonisch-Chaldeeuwsche macht, welke evenals Juda afhankelijk van Assur was, dat zelfs Hizkia voor de verleiding bezweek. Het zwaartepunt der wereldmacht scheen zich nu van Nineve naar Babylon te neigen. Wat Jesaja reeds toen aan Hizkia voorspelde tot bekoeling zijner vleselijke verwachtingen bevestigte Ezechiël. De Chaldeënen,

nadat zij in vereniging met de Meden, Nineve hadden verwoest (2 Kon. 20:12 en 22:2), kwamen voor Juda, gelijk in 't algemeen, in de plaats der Assyriërs.

De Profeet leidt ons nu in de symbolische ontsluiting zijner rede tot dien tijd, dat hij zelf met een gedeelte zijns volks de straf der Chaldeeuwse gevangenschap moest ondervinden (2 Kon. 24:16). Ondanks die kastijding bedrijft Oholiba-Jeruzalem op nieuw haar overspel; de oude geneigdheid tot het vleselijk Egypte ontwaakt, waaraan zij zich reeds in hare jeugd wellustig overgaf.

De plotselinge overgang tot het woord, zoals het in vs. 21 voorkomt, wordt daaruit verklaard, dat de Profeet hier in werkelijkheid van de tegenwoordigen tijd voor zich heeft. De woorden: "als die van Egypte uwe tepelen betastten van wege de borsten uwer jeugd, " zien op het zoeken der Egyptenaren, om het volk in zijne eerste beginselen in de Egyptischen aard mede in te trekken, en het zo te nationaliseren, pogingen, tot welke de jeugdige bloei van het volk aanleiding gaf. Dat dergelijke pogingen aan de wrede maatregelen, van welke de geschiedenis bericht, voorafgingen, daaraan mogen wij niet twifelen; het licht in de aard der zaak.

Daarom, omdat gij alzo handelt, o Oholiba! alzo zegt de Heere HEERE: Zie Ik zal uwe boelen (Jer. 3:20), van welke uwe ziel is afgetrokken (vs. 17), tegen u verwekken, en Ik zal hen van rondom tegen u aanbrengen.

De kinderen van Babel en alle Chaldeën, Pekod, en Soa, en Koa 1) en alle kinderen van Assur, die vroeger de beheersers en uwe boelen waren (vs. 12) met hen, gewenste jongelingen, die allen vorsten en overheden zijn, hoofdmannen en vermaarde lieden, die allen te paard rijden.

Men houdt deze voor gewesten der Chaldeeuwse monarchie, Bactrianië, Medië, Armenië. Anderen vertalen de woorden: "oversten, rijken, aanzienlijken. "

Deze woorden kunnen ook vertaald worden: Gebiedende heren en edelen. Het valt niet te ontkennen dat deze woorden duister zijn.

Die zullen tegen u komen met karren, wagenen en wielen, en met ene vergadering van volken, rondassen (1 Kon. 10:17), en schilden en helmen (Hoofdst. 21:22. Luk. 19:43), teneinde u te belegeren, zij zullen zich rondom tegen u zetten, en Ik zal voor hun aangezicht het gericht stellen; zij zullen Mijn gericht aan u volvoeren, en zij zullen u richten naar hun rechten. Zij zullen uwe trouwbreuk aan u straffen (Hoofdst. 21:23 #Eze); zo kunt gij zelf afleiden, hoe het u zal gaan (2 Sam. 24:14).

En Ik zal Mijnen ijver tegen u zetten (Hoofdst. 5:13), dat zij in grimmigheid met u zullen handelen; zij zullen in beeldrijken zin uwen neus en uwe oren afnemen; zij zullen u van alle sieraad van uw volksbestaan beroven door vernietiging van koningschap en priesterschap (Hoofdst. 21:26. 2 Kon. 25:5-7 en 18-21 en het laatste van u, wat overblijft van dat lichaam, zal door het zwaard vallen; zij zullen uwe zonen en uwe dochteren wegnemen uit de huizen

der stad en hen gevangelijk wegvoeren, en het laatste van u, namelijk wat van ledige huizen over is, zal door het vuur verteerd worden.

Zij zullen u ook, gelijk reeds in Hoofdst. 16:39 gezegd is, uwe klederen uittrekken en uw sieraad-tuig wegnemen.

Zo zal Ik uwe schandelijkheid, die gij bedreven hebt (vs. 11-17) van u doen ophouden, mitsgaders uwe hoererij, gebracht uit Egypteland (vs. 18-21 uwe ogen naar hen, die vreemde boelen, niet opheffen, en aan Egypte niet meer gedenken.

Want, om het in vs. 22-26 gezegde met andere woorden te herhalen, also zegt de Heere HEERE: Zie Ik zal u overgeven in de hand dergenen, die gij haat, in de hand dergenen, van dewelke uwe ziel is afgetrokken 1) (vs. 21-24).

Gelijk gij uwe liefde omtrent hen veranderd hebt, zo zullen zij ook met u handelen, hun haat tegen u zal groter zijn, dan hun vorige liefde tot u; dat zal hun vaardig maken om zich aan u te wreken om uwe trouweloosheid, om alle de vruchten van uwen arbeid te verteren en alle uwe goederen weg te nemen, die gij door uwe nijverheid bijeen vergaderd hebt.

Die zullen met u handelen uit haat (vs. 24 en 25), en al uw en arbeid wegnemen (vs. 25 en 26), en u naakt en bloot laten, zodat gij weer zijt gelijk gij vroeger in Egypte waart (Hoofdst. 16:39), dat uwe hoerenschaamte ontdekt worde, mitsgaders uwe schandelijkheid en uwe hoererijen. Aan hetgeen gij lijden moet zal het voor de gehele wereld duidelijk worden, wat gij hebt gedaan.

Deze dingen zal men u doen, dewijl gij de Heidenen nagehoereerd hebt, en omdat gij u met hun dregoden verontreinigd hebt.

In de weg uwer zuster hebt gij gewandeld (vs. 11 en 12), daarom zal Ik haren beker, denzelfden beker, in uwe hand geven 1) (vs. 9 en 10), opdat gij dien drinkt.

Juda had de weg van Samaria bewandeld en daarom zou het geen ander lot dan die stad ondergaan. Ja, nog heviger zou Gods toorn over hen uitgestort worden, dewijl zij meer dan Samaria was gewaarschuwd, omdat zij (vs. 35) de Heere achter haar rug had geworpen, omdat zij God en Zijn dienst had verwaarloosd, en gedaan en gehandeld alsof er geen God bestond.

Alzo zegt de Heere HEERE: Gij zult de beker uwer zuster drinker, die diep en wijd is, dat is dus voor u de grootste mate gij zult tot belaching en spot worden voor de volken en in alle landen (Hoofdst. 22:4); de beker houdt veel in; zodat het u onverdraaglijk zal zijn (Jes. 3:24 Jer. 25:15-18).

Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid, zo als gij aan haar land voor uwe ogen ziet, en zulk een lot zal u nog veel erger overkomen.

Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid, zo als gij aan haar land voor uwe ogen ziet, en zulk een lot zal u nog veel erger overkomen.

Gij zelf hem drinken en uitzuigen, en zijne scherven zult gij brijzelen, als een, die een zeer slechten drank heeft gedronken, in boosheid het vat verbrijzelt, waaruit hij gedronken heeft, en uwe borsten zult gij afrukken, openrijten met die scherven. Het zal zeker komen, want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

Daarom, om ten slotte het oordeel, dat over u komt, nog in ene korte uitspraak zaam te vatten, alzo zegt de Heere HEERE: Omdat gij Mijner a) vergeten, en Mij achter uwen rug geworpen hebt (1 Kon. 14:9), zo draagt gij ook uwe schandelijkheid en uwe hoererijen en de rechtvaardige straf, die daarom over u komt (Hoofdst. 16:52).

Jer. 2:32; 3:21; 13:25; 18:15. Ezech. 22:12.

Vergetenheid van God en verachting van Hem, van Zijn opzicht over ons en van Zijn zien op ons, is op de grond van alle onze verraderlijke en overspelige afwijkingen van Hem. Daarom wandelen de mensen de afgoden na, omdat zij God en hun verplichtingen aan Hem vergeten. Ook zouden zij met zulk een begeerte en vermaak niet op de verloksele der ziel kunnen zien, indien zij God niet eerst achter hunnen rug geworpen hadden als niet waardig aangezien te worden.

Op Oholiba's zonde volgt nu de straf. God zal juist deze Chaldeëen, met welke Juda eerst geboeleerd heeft en van welke het zo trouweloos was gescheiden, over haar laten komen; zij zullen met dezelfde wereldmacht, die Juda eerst begeerd heeft, op haar aanvallen, om het verdiende loon te geven tot vernietiging toe.

De Profeet hoopt de namen opeen, om de grote legermacht aan te duiden, die het kleine Juda overvalt.

Op sarkastische wijze beschrijft hij de Chaldeëen met dezelfde uitdrukkingen, met welke hij ze vroeger (vs. 12) als de door Juda geliefde beschreef.

Deze uitdrukkingen waren vroeger, in de tijd van het boeleren in aller mond geweest; nu zagen zij die heren gaarne weg, maar zij komen hen nu op de hals; met de Chaldeëen verschijnen echter ook de oude boelen, de Assyriërs weer, nu hun vazallen, en deze vroeger zo geliefde jongelingen zullen hun nu de helderen dag duister maken.

Gelijk de menigte talrijk is, zo rijk zal ook hun toerusting zijn om het hun opgedragen oordeel te volvoeren. Om ons sterfbed is dikwijls ene grote vergadering uit vorige dagen; onze zonden en degenen, met wie wij gezondigd hebben, komen allen tot ons van rondom.

Wij moeten niet wachten totdat God ons met geweld van de zonde aftrekt.

Wanneer Gods goedheid en geduld niet heeft kunnen teweegbrengen, wat Hij wilde, zo zal Zijne gerechtigheid door de onbarmhartigheid der mensen uit de weg brengen, waarmee wij Hem vertoornden.

De ontkleding door straf doet zien, wat vroeger de bekleding door genade geweest is.

Die de beker des heils met aanneemt, moet daarvoor de beker des toorns drinken.

De gehele geschiedenis des volks van de uittocht uit Egypte tot nu was een voortdurend vertoornen van God, daarom moet het ten laatste een beker vol toorn drinken.

Uitgedronken moet worden; als wij ons aan de begeerlijkheid overgeven, komt God met de straf.

"Gij zult de scherven verbrijzelen en uwe borsten zult gij afrukken; " de poging, die uit de sterksten afschuw tegen het treurige lot voortvloeit, om zich er van te ontdoen, brengt nu uw ongeluk aan; tot geschiedkundige opheldering dient, wat volgens Jer. 41 de Joden aan Gedalia, de Chaldeeus en stadhouder, over de in het land achtergeblevenen deden, en daarvoor moesten lijden.

De zondares moet in wanhoop aan zich zelf vergelding doen, en juist aan die delen van haar lichaam, waarmee zij volgens vs. 3 in wellust begon te zondigen.

Aan God denken is het korte begrip der gehele godzaligheid, evenals het tegendeel God vergeten, een kort begrip van de gehele goddeloosheid; daarom neemt God aan het slot van dit zondenregister ook alles in dit ene te zamen.

En de HEERE zei in dadelijke aansluiting aan de gehele rede (vs. 1-35) tot Mij: Mensenkind! zoudt gij Ohola en Oholiba a) recht geven, rechten? Doe, gelijk dat uwe roeping is, als Mijn Profeet en het werktuig van Mijn woord, ja vertoon haar hare gruwelen.

Ezech. 20:4; 22:2.

Want zij hebben overspel gedaan, en er is bloed in hare handen (Hoofdst. 22:2-4); en wat de eerste zonde aangaat, zij hebben met hare drekgoden overspel gedaan, (Jer. 3:9; 2:27); daartoe, wat haar bloedvergieten aangaat, hebben zij ook hare kinderen, die zij Mij gebaard hadden, voor haar door het vuur laten doorgaan, tot spijze, tot offer (Hoofdst. 16:20; 20:31).

Nog hebben zij, om ene andere verkeerdheid aan te wijzen, Mij dit gedaan, zij hebben, niet lettende op de heiligheid van plaats en tijd, Mijn heiligdom ten zelven dage verontreinigd, waarop zij het vroeger gezegde misdreven, en Mijne a) Sabbatten ontheiligd, als zij kwamen om die in het heiligdom te vieren.

Ezech. 22:8.

Want als zij kort te voren hun kinderen hunnen drekgoden geslacht hadden, zo kwamen zij op dienzelven dag in Mijn heiligdom, om dat te ontheiligen door hun verschijnen daarin; en ziet, also als in 2 Kon. 21:4 vv. wordt bericht, hebben zij gedaan in het midden van Mijn huis, en dat ook uiterlijk en handtastelijk ontheiligd (vgl. Hoofdst. 8:5 vv.)

Dit is er ook, om tot een derde punt Mijner aanklacht tegen hen over te gaan, dat zij gezonden hebben tot mannen, die van verre zouden komen, tot dewelke als aan bode gezonden was, ziet, zo kwamen zij, voor dewelke gij Oholiba, op wie Mijne bestraffing hier inzonderheid doelt, u wiest, uwe ogen blankettet, en u met sieraad versierdet, evenals ene boeleerster zich gereed maakt om hare boelen te ontvangen.

En gij zat, zo opgetooid, op een heerlijk bed, voor hetwelk ene tafel toegericht was, om met de mannen, die gij tot u hadt genodigd, te eten, a) en op hetwelk gij Mijn reukwerk en Mijne olie gezet hadt, om daarvan eveneens bij de voorgenomen feestelijkheid gebruik te maken.

Spr. 7:17.

Als nu bij het gastmaal het geruis der menigte daarop stil was tot bevestiging van het gesloten verbond, zo zonden zij tot mannen uit de menigte der mensen, en daar werden wijnzuipers aangebracht uit de woestijn, die deden armringen aan hare handen, en ene sierlijke kroon op hare hoofden, om haar met wie zij geboeleerd hadden, nu heerlijk als een koning op te pronken. Omdat het niet luidruchtig genoeg toeging werden woeste en luidruchtige mannen uit de woestijn er bij gehaald. Misschien waren de gezanten van Edom, Ammon en Moab later dan de anderen aangekomen.

Toen zei Ik van deze, die aan overspelerijen verouderd was: Nu zullen zij hoereren de hoererijen dezer hoer, en die ook (Hebr. en zij, nu zij zó reeds is, reeds zo oud).

En men ging tot haar in, of: men zal tot haar ingaan, gelijk men ingaat tot ene vrouw, die ene hoer is; also gingen zij in tot Ohola, die vroeger also handelde, en tot Oholiba die nu zo doet, die schandelijke vrouwen, die zij zijn.

Rechtvaardige 1) mannen, als werktuigen Gods dan, die zullen haar richten naar het recht der overspeelsters, en naar het recht der bloedvergietsters, mannen, die door Mij daartoe zijn geroepen en in zo verre rechtvaardig zijn, hoewel het juist diegenen zijn, die met hen geboeleerd hebben (Hoofdst. 16:38): want zij zijn overspeelsters, en bloed is in hare handen.

De Chaldeën worden hier rechtvaardige mannen genoemd, niet omdat zij de rechtvaardiging deelachtig waren, ook niet, omdat zij op rechtvaardige, goedertieren wijze te werk gingen, want wij weten, dat zij op andere plaatsen bestraft worden vanwege hun gruwelijke verdrukking, maar dewijl zij het rechtvaardig oordeel Gods tegen Jeruzalem en Juda hebben uitgevoerd.

Want alzo zegt de Heere HEERE tot hen, die inzonderheid de volvoerder van het gericht moet zijn (Hoofdst. 21:11 en 19 vv.) Ik zal ene vergadering, ene menigte van legerscharen, tegen haar doen opkomen, en zal ze ter beroering (Jer. 15:13; 17:3) en ten roof overgeven.

En de vergadering zal ze met stenen stenigen, en dezelve met hun zwaarden nederhouwen; hare zonen en hare dochteren zullen zij doden, en hare huizen met vuur verbranden 1) (Hoofdst. 16:40 v.).

God zal een vergadering van vijanden tegen haar doen opkomen, welke zijne heilige oogmerken zullen moeten dienen, zelfs dan, wanneer zij hun zondige begeerten en driften dienen. Deze vijanden zullen gemakkelijk de overhand krijgen, want God zal hen in hun hand geven tot beroering en ten rove.

Alzo zal Ik de schandelijkheid uit het land doen ophouden (vs. 27), opdat alle vrouwen onderwezen worden, dat zij naar uwe schandelijkheid niet doen, alleen een voorbeeld ter afschrikking daaraan nemen.

Alzo zullen zij bestraf voor uwe schandelijkheid op u leggen, en gij zult de zonden uwer drekgoden dragen, de zonde, welke gij met deze hebt bedreven (Hoofdst. 16:58); en gijlieden zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

Ten slotte wordt nog aan beide, aan het rijk der 10 stammen, en aan het rijk van Juda te zamen, eerst hun zonde en dan hun straf voorgehouden. De zonden worden hier in 't bijzonder en bepaald zeer scherp op de voorgrond geplaatst. Vooreerst hebben beide Rijken zich betoond als afgodendienaars en als bloedvergieters (vs. 37); vervolgens hebben zij de dienst van Jehova verontreinigd (vs. 38). Ja, zij hebben beide afgodendienst en verering van Jehova op vreeslijke wijze vermengd (vs. 39); eindelijk hebben zij nu onlangs de Chaldeën ingehaald tot verbintenissen tegen 's Heeren wil (vs. 40-44). Maar dezelfde Chaldeën-zo gaat de rede over tot de straf-zullen zich aan Israël betonen als rechtvaardige mannen, dat is als dezulken, die aan Gods straffende gerechtigheid dienstbaar zijn; zij zullen over hen ene volksvergadering houden, en het oordeel der echtbreeksters en der bloedvergieters aan hen volvoeren, opdat alle andere vrouwen, d. i. volken, daaraan een voorbeeld nemen, en Israël zelf tot erkenenis kome.

De Profeet, in de zamenvoeging der beide vrouwen consequent doorgaande, stelt ook de bestraffing van Ohola (Samaria), welke reeds had plaats gehad, als ene nog toekomstige voor. Hij kon dit te beter doen, daar de nabijzijnde verwoesting van Jeruzalem niet alleen Juda, maar ook het nog aanwezige overblijfsel van het rijk der tien stammen, dus het gehele Israël als strafgericht aanging.

Het woord in vs. 36 : "Zoudt gij recht geven?" wijst niet alleen op Ezech. 22:2, maar tevens op Ezech. 20:4 terug, en toont, dat onze afdeling ene zakelijke zamenvatting is van de inhoud der gehele groep (Hoofdst. 20-23).

Het dubbele misdrijf, echtbreuk en moord, wordt in vs. 37 eerst kort voorgesteld en vervolgens verder ontvouwd; de echtbreuk heeft betrekking op de afgodendienst, de moord op de kinderooffers, welke zij hunnen afgoden brachten.

De verontreiniging van Gods heiligdom, welke verder in vs. 38 als zonde voorkomt, welke zij op zich hebben geladen, geschiedt volgens vs. 39 daardoor, dat zij, met afgodische zonden bevuult, dat betreden. Op gelijke wijze volgt ook de ontwijding der Sabbatten. Een afgodendienaar kan geen Sabbat vieren en wanneer hij dien uitwendig viert, ontwijdt hij dien. Het wezen van de Sabbat is het denken aan God en dat kan geen plaats vinden, waar het hart aan de afgoden hangt.

Uit het hoerenhuis te lopen in Gods huis, kan Gode niet welgevallig zijn, noch van moord tot de plaats des gebeds, van de zonde tot gezang.

Met vs. 40 gaat de Profeet van de hoererij in het godsdienstige over tot die in de politiek. Hij berispt de aanknoping van verbintenissen van echtbreuk met degenen, die in de verte zijn, in tegenstelling tot die met de nabijzijnden (vs. 5 en 11). Het wassen, blanketten, versieren betekent, dat Jeruzalem alles in 't werk stelde, om zich aan hare boelen, de machten der wereld aangenaam te maken, vgl. Jes. 57:9 vv.

Om menschengunst te verwerven, geschiedt in de wereld veel kwaad.

Het komt nauwelijks geloofbaar voor, dat de Profeet zich meer dan 2 volle jaren te vergeefs met de gevangenen aan de wateren van Chebar zou hebben vermoeid, om ze van de val van het rijk van Juda en zijne hoofdstad Jeruzalem, en van ene langdurige onderwerping van Gods volk onder Babel te overtuigen. Dat zij echter na alle die reden in Hoofdst. 4-23 niet overtuigd is, blijkt duidelijk uit de aankondiging, die meer dan twee jaren later is gevolgd in Hoofdst. 24:1 vv. Hoe is zulk ene rampzalige verblindings, die het volk te Jeruzalem zowel als de gevangenen in Babel had vervuld, mogelijk? Hoe kon men na de ondergang van het rijk der tien stammen en na de harde slagen der Goddelijke tuchtroede, die men reeds zelf ondervonden had, met ene onveranderlijke kracht en macht zich zulke schitterende denkbeelden van de nabijzijnde toekomst maken, als het in werkelijkheid geschiedde? Hoe konden de valse profeten het wagen, van ene spoedige vernietiging van Babylon te dromen en hunnen toehoorders hun dromerijen wijs te maken, en hoe konden deze zich daardoor laten misleiden, daar toch de ene berekening voor en de andere na verkeerdt uitkwam, welke men omtrent menselijke hulp maakte? Zonder twijfel was de schuld daarvan het misverstand en het misbruik, dat men van zulke heerlijke profetieën, als bijv. die van Jesaja over de ondergang van Babylon maakte. Men rukte die uit hun samenhang, stelde ter zijde, wat niet met de vleselijke gezindheid overeenkwam en bracht met geweld tot de tegenwoordigen tijd, wat eerst voor ene verre, ja gedeeltelijk zeer verre toekomst was beloofd. Die belofte nu moest voor het volk blijven, Gods raadsbesluit omtrent de toekomst stond vast. Daarom moest ook wat in Jer. 51:59 vv. verhaald wordt, geschieden, maar het misverstand en het misbruik moest vóór alles worden uit de weg geruimd. Daartoe dient het Profetische woord van Ezechiël in dezen tijd, en daarna de verschrikkelijke opening der ogen, die met Hoofdst. 24 begon. Onze tegenwoordige tijd zal ook veel bijdragen tot wegneming van misleiding, maar

tevens, om het profetische der Schrift beter te verstaan, en de eschatologie in hare zwakke punten te verbeteren; ten minste zal onze Protestantse kerk van de nabijzijnde ontwikkeling der geschiedenis van het Godsrijk deze winst hebben, terwijl daarentegen aan de Katholieke kerk juist dat eigenaardig is, dat zij het hier boven nader gekarakteriseerde standpunt van Israël vasthoudt, totdat zij ten laatste geheel en al schipbreuk zal lijden (Hoofdst. 27).

Als de Opperheer der wereld Zijnen dienst onder ene natie plant en dus Zijn verbond met dat volk opricht, dan kan Hij gezegd worden aan dat volk gehuwd te zijn en daarmee in ene rechtstreekse en opzettelijke betrekking te staan, dan kan en mag Hij van zulk ene natie en van elk lid daarvan gehoorzaamheid en liefde, geloof en trouwe eisen, dan ligt de weg van geluk voor zulk een volk, dat zo onder het Evangelie wordt geplaatst, en voor elk mens, die in dat grote voorrecht deelt, alleen in een leven, overeenkomstig de openbaring van Gods wil in de weg der genade; maar welke misdaad is dan tegenstrijdiger en leidt meer tot verwoesting, dan dat er ene andere vreemde, eigendunkelijke en valse godsdienst wordt ingevoerd, en door de mensen wordt opgezocht en aangekleefd. Zo vals toch afgoderij en beeldendienst was, dewijl men stomme beelden, nietige afgoden en verfoeiselen der onreine volken vereerde, zozeer hierin de oorzaak van allerlei eigendunkelijkheid in levenswijze, brooddronkenheid en goddeloosheid lag, ja ook zozeer als de Heere daarover verontwaardigd was en toornen moest, zozeer zien ook wij, wat integendeel onze roeping en verplichting als natie en elk voor ons zelve is, hoe gevaarlijk het wordt, van des Heeren Woord en instellingen, van Zijn verbond, met ons in de Doop aangegaan, af te wijken, en zich naar eigendunkelijke godsdienstbegrippen en vreemde zeden te schikken. Hoeveel valt hier na te denken en op te merken, wanneer wij onze natie als een Christenvolk, en wel bijzonder als ene Hervormde natie beschouwen, met Israël en Juda vergelijken, en tot onze eigene harten daarmee inkeren. Hoezeer moesten wij voor elke afwijking van de waarheid, voor iedere begunstiging van ene valse belijdenis en voor vreemde zeden schrikken, en de jammerlijke gevolgen zien en verder berekenen, welke daaraan onafscheidelijk verbonden zijn. God beware ons land en volk, dat wij zo zwaar zouden gestraft worden, om het verlaten van Zijn woord en van Zijnen dienst, als Israël en Juda zijn gestraft geworden; maar indien wij van valsen godsdienst niet anders kunnen genezen worden, dan door een lot, aan dat van Gods oude volk gelijk, hetwelk door ballingschap voor altoos de zucht naar afgoderij en beeldendienst verlaten heeft, dan was zulk een hard lot inderdaad nog een wenselijk deel. De Heere is te hoog en te heilig, dat wij Hem niet overeenkomstig Zijne natuur en naar Zijnen uitgedrukten wil zouden dienen en ons niet van geheler harte tot Hem zouden bekeren. Moge Zijne kennis in Christus Jezus onder ons zuiver zijn en door Zijnen Geest aan ons geheiligd worden, zo zullen wij Hem in waarheid eren, Zijn naam zal onder ons wonen, en ons geluk voor tijd en eeuwigheid meer vast en zeker zijn.

HOOFDSTUK 24.

JERUZALMS VERWOESTING DOOR EEN ZIEDENDE POT EN de SNELLEN DOOD VAN EZECHIELS VROUW AFGEBEELD.

Vs. 1-27. De woorden Gods in de vier reden van onzen cyclus de Profeet in de mond gelegd, hadden het oordeel over land en stad van Juda aangekondigd als zeer nabij, terwijl in Hoofdst. 21:18 vv. de koning van Babel werd voorgesteld, zoals hij met zijne krijgsmacht uittrekt, op het punt, waar de weg van Rabba en Jeruzalem van elkaar scheiden, zich ophoudt om zijne orakels te vragen, op welke in beide steden hij zich zal werpen, en hem dan Jeruzalem wordt aangewezen. Sedert deze woorden Gods, die tot hem gekomen zijn van de 10den dag der 5e maand van het 7e jaar (592 v. C.), Zijn intussen 2 jaren en 5 maanden verlopen. Gedurende dien tijd heeft zich Ezechiël volgens zijne opdracht (Hoofdst. 3:24-27) stom gehouden. Als nu de dag nadert, op welken, gelijk wij uit 2 Kon. 25:1 en Jer. 52:4 weten, Nebukadnezar de belegering van Jeruzalem begon, komt Gods woord op nieuw tot hem met het bevel dien dag op te schrijven, en met de verkondiging van hetgeen in het 100 mijlen van hem verwijderde vaderland juist geschied is (vs. 1 en

2). Hij moet echter voor het volk, tot hetwelk hij als Profeet geroepen is, in ene gelijkenis het verloop der belegering voorzeggen (vs. 3-14). Aan de avond van denzelfden dag wordt hem, zo als de Heere reeds vroeger hem heeft aangekondigd, zijne vrouw door enen plotseligen geweldigen dood ontruikt. Hij mag gene rouwklacht over haar houden, maar alleen in 't verborgen zuchten, ja, hij moet zelfs doen, wat men anders niet doet, wanneer men bedroefd is, om alzo een teken voor Israël te zijn, hoe het zich zal moeten gedragen, als Jeruzalem, de lust zijner ogen, gevallen is, en de zonen en dochters des volks bij zijn ondergang zijn omgekomen (vs. 15-24). Daarmee is dan Ezechiëls profetische werkzaamheid omtrent Israël, wat zijne eigene aangelegenheden aangaat, voor zolang ten einde tot inderdaad is geschied, wat hij te voren verkondigd had, en een ontkomene uit het vaderland de tijding daarvan aan de Chaboras overbrengt. Tot dien tijd moet hij volgens des Heeren aanwijzing, die hem ter voortzetting van het in Hoofdst 3:24 v. gezegde ten deel wordt, verstommen, om daarna zijnen mond tot profetische reden van nieuwen aard te openen (vs. 25-27).

Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij in het negende jaar na Jojachins wegvoering en Zedekia's komst tot het koninkrijk (2 Kon. 24:10-17) in de tiende maand Tebeth (Ex. 12:2) op de tienden der maand, dus het einde van December des jaars 590 v. C. zeggende:

Mensenkind! schrijf u de naam van de dag op, zo als men dat bij gewichtige gebeurtenissen doet, om de datum niet te vergeten, de naam even van dezen zelven dag: de koning van Babel legt zich voor Jeruzalem even op dezen zelven dag, om de stad met bolwerken te omsingelen en haar te belegeren.

Zonder twijfel zal Ezechiël zijne toehoorders hebben opgewekt, om ook de dag aan te tekenen.

Te Babel werd opgetekend, wat te Jeruzalem werd volbracht.

De plaats aan de Chaboras, waar de Profeet zich ophield, is meer de 100 mijlen van Jeruzalem verwijderd; op menselijke wijze kon dus Ezechiël onmogelijk weten, dat juist op dezen dag de belegering van Jeruzalem was begonnen, en wanneer men naderhand vernam, dat dit nauwkeurig was uitgekomen, dan was het een sterk bewijs van zijne Goddelijke zending.

Dat Ezechiël, wat bij Jeruzalem geschiedde, op denzelfden dag aan de Chaboras wist te zeggen, heeft natuurlijk groten aanstoot gegeven aan die uitleggers, wier God gene voorzegging kan geven.

Het was echter noodzakelijk, dat de mensen leerden, dat de val der stad noch aan toeval, noch aan de macht der Babyloniërs was toe te schrijven, maar aan de wil van Hem, die zo lang vooruit had gezegd, dat om de goddeloosheid der inwoners de stad in vuur zou opgaan.

Nog lang was deze dag de ballingen een gewichtige dag. Tot de vastendagen, welke in de ballingschap en nog daarna tot aandenken aan gewichtige gebeurtenissen uit de laatste grote katastrofe werden gehouden, behoorde volgens Zach. 8:19 ook de 10e dag der 10e maand. Vgl. Lev. 16:31 Aanmerkingen.

Het is duidelijk, dat de Heere hier nader beveelt dat het volk het goed wete, dat de straf over Jeruzalem een straf Gods was. Dat het dus niet in de allereerste plaats was, de zucht van Babel's koning om zijn rijk uit te breiden, maar dat de Heere hem leidde en bestuurde, opdat aldus Diens raad zou worden uitgevoerd, ook in betrekking tot de val van Jeruzalem. Juda's volk moest hierdoor een hoog besef verkrijgen van de Oppermajesteit Gods, die alle dingen werkt naar de raad van Zijnen wil.

En gebruik, draag voor ene gelijkenis, een parabel tot dat weerspanning huis, wanneer gij deze gebeurtenis verkondigt, en zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE en beveelt mij iets te doen, waaruit gij, al ziet gij het niet voor uwe ogen, toch kunt afleiden, wat de Heere, wiens gezant ik ben (Hoofdst. 4:3 en 7) begonnen is met Jeruzalem te doen. Hij beval mij: Zet enen pot toe(liever: de pot, de welbekenden Hoofdst. 11:3), zet hem toe, en giet ook water daarin.

Jer. 1:13.

Doe zijne stukken, de stukken van slachtvee te zamen daarin om gekookt te worden, alle goede stukken, namelijk de dij en de schouder, de achter- en voorbout, vul hem met de keur der beenderen, de uitgezochtste, waarin het beste merg is.

Neem, gelijk gezegd is, de keur van de kudde, en stook ook enen brandstapel, een groten houthoop tot het koken van de beenderen daaronder, die om tot brij te worden, een zeer aanhoudend en sterk vuur nodig hebben; doe hem wel opzieden; ook zullen zijne beenderen daarin gekookt worden 1), tot ze gaar worden.

Uit vs. 6-8 blijkt zo duidelijk mogelijk dat Jeruzalem de pot is en het vuur de belegering door Nebukadnezar. Dat het beste van de kudde moet genomen worden en weer het beste van de stukken, wil zeggen, dat de Heere God het beste deel van Jeruzalem in vuur zal doen omkomen.

Hevig zal de verdrukking en de verwoesting zijn, en zolang aanhouden, dit wordt door de brandstapel aangeduid, dat de verwoesting volkomen is.

Daarom, om nu ook uitdrukkelijk aan te geven wat met de pot in vs. 3 bedoeld is, alzo zegt de Heere HEERE: wee der bloedstad (Hoofdst. 22:2), de pot, welks schuim in hem is, en van welken zijn schuim niet is uitgegaan, zodat op de in vs. 11 v. genoemde wijze met hem moet worden gehandeld! trek stuk bij stuk daaruit, opdat hij ledig worde, en laat het lot over hem niet vallen, maar neem zonder enige keus er uit, zoals het voor de hand komt.

Want haar bloed, dat zij vergoten, is evenals het schuim dat de pot onafscheidelijk aanhangt, in het midden van haar; op ene gladde steenrots heeft zij dat gelegd; zij heeft het op de aarde niet uitgestort, om hetzelfde met stof te bedekken en het alzo te doen vergeten.

Opdat Ik met opzet en na het rechtvaardig gericht de grimmigheid doe opgaan, om wraak te oefenen, heb Ik ook haar bloed op ene gladde steenrots gelegd, opdat het niet bedekt worde, maar Mij altijd voor ogen blijve. Hare zonde uit boosheid bedreven, zal niet worden vergeven, maar met uitroeijing worden gestraft (Num. 15:30 v.).

Daarom, om naast de pot in vs. 6 ook het vuur onder dien (vs. 5) nader te verklaren, alzo zegt de Heere HEERE: {a} Wee der bloedstad! Ik zal ook de brandstapel groot maken, een groten hoop houts onder haar aanbrengen.

{a} Nah. 3:1. Hab. 2:12.

Draag gij, Mijn Profeet, die Mijne verrichtingen moet voorstellen, veel houts toe, steek het vuur aan, verteer het vlees, en kruid het met specerijen, en laat de hitte zo hoog stijgen, dat de beenderen verbranden, door de macht des vuurs verkoken.

Stel, nadat nu de stukken vlees gekookt en zonder onderscheid zijn uitgenomen (vs. 5 v.) hem, de pot, daarna ledig op zijne kolen, opdat hij heet worde, en zijne roest verbrande, het koper waaruit hij gemaakt is, doorgloeie, en zijne onreinigheid in het midden van hem versmelte door de onmiddellijk werkenden gloed, en zijn schuim dat er aanhangt, verteerd worde.

Met ijdelheden heeft zij Mij moede gemaakt 1). Vergeefs is al de moeite! nog is, ondanks alle pogingen, om door ene gewone zuivering de pot rein te krijgen, haar overvloedig schuim van haar niet uitgegaan; haar schuim moet in het vuur, de pot zelf moet zamensmelten en zich in vloeibaar koper oplossen.

Zodanig was het met Jeruzalem gelegen: Zij had haren God met ijdelheid moede gemaakt, met voornemens en beloften van verbetering, welke zij nimmer volbracht. Zijn vermoeiden zich zelf met haar vleselijk vertrouwen, hetwelk haar altoos heeft bedrogen. Zij, die leugenachtige ijdelheden volgen, vermoeien zich zelf met die najaging. Omdat zij ongeneeslijk boos is, zo wordt zij zonder hulpmiddel aan het verderf overgegeven.

In uwe onreinigheid, o Jeruzalem, die de pot zijt, van welken hier sprake is, is tengevolge der boosheid, waarmee gij zondigt, en alle pogingen Mijner Profeten tot uwe bekering wederstaat, schandelijkheid, omdat Ik u gereinigd heb, alle pogingen daartoe heb in het werk gesteld, en gij niet gereinigd zijt, zo zult gij van uwe onreinigheid niet meer gereinigd worden (Jer. 13:27), totdat Ik Mijne grimmigheid op u zal hebben doen rusten 1), zodat gij in de vlammen zijt te niet gegaan (Hoofdst. 5:13).

De Heere zegt het hier, dat Hij Juda zeer vele geneesmiddelen had gegeven, maar zij hadden niets uitgewerkt. Dat Hij alle middelen had gebruikt om hen te reinigen, maar zij hadden niet gebaat. Juda's inwoners wilden niet gereinigd zijn en gereinigd worden. Dan zou het vuur niet langer reinigen en zuiveren, maar verterend en verwoestend werken.

Dit geldt ook voor de zondaar, die niet op de roepstem Gods tot bekering wil acht geven.

Ik, de HEERE, heb het gesproken (Hoofdst. 12:17); het zal komen, en Ik zal het doen, zodat Mijn toorn zich op die genoemde wijze aan u koele. Ik zal er niet van wijken, en Ik zal niet a) verschonen noch berouw hebben; naar uwe wegen en naar uwe handelingen zullen zij, de Chaldeëen, die geroepen zijn Mijne oordelen over u te volvoeren, u b) richten (Hoofdst. 7:8 27), spreekt de Heere HEERE.

Ezech. 5:11. b) Ezech. 23:24.

Het eerste woord Gods (vs. 3-14) stelt de gang en het resultaat voor van de belegering, die met dezen dag begonnen is. Het wijst in ene gelijkenis aan, hoe Jeruzalem en zijne bewoners in de belegering zullen gekookt worden als vlees in een pot, hoe de inwoners daardoor zullen worden uitgeroeid, en de stad zelf verwoest, en dit om de haar aanklevende zonde en ongerechtigheid.

Uit de woorden: "gebruik ene gelijkenis" volgt, dat de volgende handeling, die de Profeet bevolen werd te doen: "Zet enen pot toe enz" voor gene werkelijke symbolische handeling is te houden, welke hij inderdaad moest volbrengen, maar deze handeling vormt de inhoud der gelijkenis en behoort alleen tot de parabel. Daarom is ook de verklaring van de parabel (v. 10 vv.) in de vorm ener handeling gekleed.

Aan ene handeling, die werkelijk heeft plaats gehad, laat ook bijv. vs. 5 in 't geheel niet denken, volgens hetwelk een aantal schapen in de pot moesten worden gedaan.

De gelijkenis slaat verder op het gezegde, dat de Joden in Jeruzalem in hunnen overmoed tegen de bedreigingen van de Profeet overstelden. (Ez. 11:3). "De stad is de pot, wij zijn het

vlees. " Zij meenden, dat zij in de vaste stad, gelijk het vlees in de pot, wel bewaard blijven en veilig wonen zouden, totdat het alles zou voleindigd zijn.

De herhaalde oproeping, die groten haast te kennen geeft: "zet toe, zet toe" is te gelijk sarkasme: haal de pot; Nebukadnezar heeft zich rondom de muren gelegerd, nu moge het blijken, in hoeverre hun spreekwoord een waar woord is.

De pot met vlees en beenderen is Jeruzalem met de daarin geslotenen, het vuur en het koken betekent de belegering, het op het vuur zetten is de insluiting, en zeker de aanzienlijkste bewoners des lands, het meest tot tegenstand machtig, zullen in de stad ingesloten en door de belegering vernietigd worden.

Lenden en schouder worden voor de beste en smakelijkste stukken van het dier gehouden en waren bij maaltijden bijzonder geliefd (Lev. 7:32. 1 Sam. 9:23 v. de beenderen komen als de meest vaste delen in aanmerking, welke het meest aan het vuur weerstand bieden, en gelijk nu onder lenden en schouder de aanzienlijkste en edelste lieden bedoeld zijn, zo onder de beenderen vol merg de moedigste en dapperste. Een ontzaglijk groot vuur, een ware gloed moet dan onder de pot worden aangebracht, zodat daardoor alle er in geworpen stukken, zelfs de beenderen verkookt worden. Daartoe dient de houthoop, zo groot, zo buitengewoon sterk moet het vuur zijn, om zelfs de beenderen te kunnen koken en verbranden.

In de toorn Gods is, omdat die Zijne versmade liefde is, even als in de liefde Gods, ijver en hevigheid. Het beste is ook voor Zijne straffen niet te goed.

Wanneer u, o zondaar! Gods goedheid en weldaden niet meer kunnen verbeteren, moet Hij U in de oven der ellende werpen, of gij zo tot erkentenis zoudt mogen komen.

Met vs. 6 begint de verklaring der gelijkenis, doch zo, dat daarmee de verdere ontwikkeling hand in hand gaat.

Ene in de gelijkenis zelf niet vermelde omstandigheid, de roest aan de pot wordt er bijgevoegd en daardoor het beeld van de pot uitgebreid. Daar Jeruzalem ene stad van bloedschuld is, gelijkt zij op een pot, aan welken onverdelgbare roestvlekken zijn.

Het woord van de grondtekst kan iets gebrands, ene brandvlek betekenen; juister is er echter ene roestvlek onder te verstaan, zoals die door vocht aan het metsal komt, waardoor het verteerd wordt (Jak. 5:3).

Aan Jeruzalem kleeft ene bloedschuld gelijk vergiftige roest aan het binnenste van een pot.

Omdat de roest niet wil wijken, moet het uiterste middel worden aangewend om het weg te doen, namelijk het vuur (vs. 11 vv.), waardoor met de roest de pot zelf te niet gaat.

Om de pot vooraf ledig te maken en dien nog eens over het vuur te kunnen zetten, opdat de roest, die daaraan kleeft, worde uitgebrand, terwijl hij zelf te niet gaat, moeten de

vleesstukken worden uitgehaald, nadat ze gekookt zijn. Dit uithalen der stukken betekent het wegdoen van de inwoners uit de stad (Hoofdst. 2:7), zowel door ze te doden als ze gevangelijk weg te voeren.

Daarbij zal niet het lot worden geworpen, welke stukken het eerst, welke het laatst uit de pot moeten worden genomen; zij moeten allen weg en zonder onderscheid zullen rijken en armen, jongen en ouden omkomen, of gevangelijk worden weggevoerd.

Bij de vorige gevangelijke wegvoeringen was geloot, wie zouden ontgaan en wie zouden blijven. Nu echter onder Zedekia zouden allen zonder onderscheid worden uitgestoten.

De wegvoering uit de veroverde stad geschiedde zonder enig bijzonder blijk der Goddelijke Voorzienigheid, die in grote noden altijd nog een troost is; het ging zo als in Jer. 15:2 geschreven staat.

In vs. 7 wordt de reden dezer bedreiging opgegeven, door de voorstelling van Jeruzalems zonde. De stad heeft bloed vergoten, dat niet met aards bedekt maar onbedekt gebleven is, als bloed, dat op een harden rotssteen is uitgegoten, hetwelk de steen niet kan inzuigen, en dat, omdat het niet bedekt is, tot God om wrake roept. De gedachte is deze: zij heeft misdadig en schaamteloos gezondigd en niets gedaan, om hare schuld te bedekken, heeft geen spoor van berouw en bekering getoond, om van hare schuld te worden verlost.

Men heeft hier in het bijzonder te denken aan de talrijke gerechtelijke moorden, welke door die partij werden bedreven, welk het staatsroer in handen had. De partij van buitenlandse alliantie's, welke tegen allen woede, die in de naam van de God van Israël zich tegen dien echtbreuk verhieven; een voorbeeld van zulk een gerechtelijken moord is dat van de profeet Uria in Jer. 26:20 vv.

Jeruzalem heeft zich wonder vrij geacht in de stoutmoedigheid, waarmee het zondigde; maar, zo betuigt vs. 3, alles geschiedde alleen, om Gods gericht te weeg te brengen.

De Heere zelf heeft het tot hare schande gewild, dat het bloed niet op de aarde zou vloeien, waar het door stof kon bedekt worden, als of de schuld zou verzoend zijn, maar altijd zouden de onuitwisbare sporen bloed, aan de droge rotsen klevende, luide om wrake roepen.

De aarde zuigt het bloed in, dat naar recht vergoten is, of bedekt dat, hetwelk niet gewroken wordt aan hem, die het vergoten heeft; daarentegen het bloed, dat moet gewroken worden, daarvan wordt gezegd, dat de aarde het niet bedekt, of ook te zijner tijd zal ontdekken (Job 16:18. Jes. 26:21).

Om het bloed van Christus, op Golgotha vergoten, verbrandde later Titus de stad.

Ook in de zonden der mensen openbaart zich Gods leiding en regeling.

De Profeet steekt (vs. 9 en 10) in de naam van God eerst het vuur der rechtvaardige vlammen van Gods toorn aan onder de ketels der bloedstad, zodat het vlees zijner bewoners in ziedende hitte wordt gaar gestookt. Ziet daar het verwoestende vuur van Jeruzalem's (Chaldeeuwse) belegeraars.

Op de vernietiging der bewoners, afgebeeld door vlees en beenderen, volgt in vs. 11 de vernietiging van de stad zelf, afgebeeld door de ketel of pot.

Men mag tegen de wijze der profetische voorstelling niet willen aanbrengen, dat de reiniging van de ketel aan het koken van het vlees daarin had moeten voorafgaan, en niet had moeten volgen, en dat, op de zaak zelf gezien, de roest der zonde toch niet aan de stad als menigte van huizen maar aan het volk kleefde, en met vernietiging daarvan de reiniging reeds van zelf was volbracht; want wat de eerste tegenspraak aangaat, zo wordt hier niet gesproken over een koken van het vlees, opdat het gegeten worde; het vlees moest in de pot verkookt worden, om vernietigd en weggeworpen te worden, waartoe men de pot vooraf niet behoefde te reinigen. En wat de tweede aangaat, zo kleeft het vuil der zonde zeker aan de mens, maar volgens Bijbelse zienswijze niet aan dezen alleen, maar het breidt zich ook uit tot de zaak, of tot hetgeen de zondaar toebehoort, op de gehelen krijg van zijne werkzaamheid en van zijne bezitting, zoals ook de aarde is vervloekt om des mensen wil, en Gods gerichten niet slechts over mensen, maar tevens over steden en landen gaan.

Ook door Christus liet Jeruzalem zich daarna niet reinigen.

Verder-dat is de eerstvolgende toekomst rust de toorn Gods op Israël.

De Joden gevoelen dien tot op dezen dag (Richter) vgl. Jes. 4:4.

Wijders geschiedde op denzelfden dag, op welken ik het woord in vs. 1-14 had ontvangen, des HEEREN woord tot mij, zeggende: dadelijk nadat ik dat woord aan het volk had voorgehouden (vs. 18):

Mensenkind! Zie Ik zal, terwijl Ik u thans tot enen vertegenwoordiger van het volk maak, gelijk gij in vs. 3 vv. Mijn vertegenwoordiger moest zijn (vgl. Hoofdst. 4:4-6, 8-15), de lust uwer ogen, namelijk uwe vrouw, van u wegnemen door ene plage 1), door een plotselingen dood, welke als een Goddelijk oordeel over haar komt (Num. 14:36; 17:12 v.); nochtans zult gij niet rouwklagen, noch wenen, en uwe tranen zullen niet voortkomen volgens uwen plicht als Profeet, die met hart en leven geheel in de dienst van God alleen gehoord te zijn (1 Kon. 20:42 en Hos. 1:2).

Wanneer de lust onzer ogen door ene plage wordt weggenomen, moeten wij Gods hand daarin zien en erkennen. Hij neemt onze vertroosting en alle schepselen van ons, wanneer en zoals het Hem behaagt. Hij gaf ons dezelve, maar behield voor Zich een eigendom daarop, en mag Hij niet met het Zijne doen wat Hij wil? .

Houd stil van kermen; zucht en lijd stilzwijgende, maargij zult geen openbaren dodenrouw maken, bind uwen hoed op u in plaats van dat gij uw hoofd met as zoudt bestrooien (Jes. 61:3), en doe uwe schoenen aan uwe voeten, in plaats van als een treurende barrevoets te gaan (2 Sam. 15:30); en de bovenste lip zult gij niet bewinden (Lev. 13:45. Micha 3:7), en zult der lieden brood, het treurbrood (Hos. 9:4), dat gij vrienden en bloedverwanten als een rouwmaaltijd mocht willen gereed maken (2 Sam. 3:31), niet eten.

"Het liefste wat uwe ogen zien. " Zo slechts wordt hier voorlopig Ezechiëls huisvrouw (vs. aangeduid, om dat God ze hem ontnam, niet omdat zij zijne vrouw, maar omdat zij het liefste was, dat hij bezat. Wat voor de man ene geliefde vrouw is, dat was voor Israël zijn heiligdom (vgl. vs. 21). Der ogen wellust wordt hier de vrouw en het heiligdom genoemd, als het liefste onder de zichtbare dingen. De Heere is de Profeet nog meer lief; maar Hij is onzienlijk. "Plaag" is eigenlijk een Gr. woord, dat in het Latijn en in de Duitse talen is Overgegaan; het betekent zoveel als "slag", waarbij God als de slaande wordt gedacht. Plaag is een opzettelijk door God verordend kwaad, waardoor Hij smart wil aandoen, en daarom gemeenlijk zoveel als straf, om zondaren daardoor tot boete wegens de zonde en belijdenis van schuld te brengen. Ezechiëls vrouw werd door een dodelijken slag getroffen, om door dezen slag, die in de eerste plaats zijne vrouw trof, hem leed te veroorzaken, doch niet om hem te straffen, maar om het volk in hem typisch te tonen, hoe het door de van God gedulde verwoesting van stad en tempel stond te worden gestraft. Ezechiël moest dit lijden, gelijk andere beproevingen van zijn profetisch ambt, om het volk tot heilzame boete te leiden. Zo weinig verschoont God Zijne knechten; en zij dragen het gewillig, omdat zij weten, dat de Heere ten Zijnen tijde overvloedig vergoedt, omdat zij in liefde en vertrouwen steeds bereid zijn, Hem alles ten offer te brengen, wat Hij verlangt.

God wil dat wij alles, wat ons in de wereld dierbaar is, op Zijn bevel zullen verloochen; dat degenen, die vrouwen hebben, ook zullen zijn, als degenen, die er gene hebben (1 Kor. 7:29).

Gods kinderen zijn daarom gene gevoelloze stenen, maar zij begeren de van God gewilde maat te houden in hun smart.

Wat door natuurlijke krachten niet mogelijk is kan door de kracht der genade mogelijk worden: gehoorzaam daarom, ook wanneer het u geheel onmogelijk voorkomt, en geloof, dat u daartoe de kracht zal worden gegeven.

Dit, wat mij volgens vs. 3-14 was opgedragen, sprak ik tot het volk in de morgenstond, en mijne huisvrouw stierf in de avond van dienzelfden dag, overeenkomstig de aankondiging in vs. 16; en Ik deed in de daarop volgende morgenstond gelijk mij geboden was. Volgens de gewoonte had ik in rouwgewaad voor het volk moeten verschijnen en andere gewoonten van rouw moeten waarnemen, maar ik klaagde niet, noch weende, noch strooide as op mijn hoofd; ik ging niet barrevoets, noch met verborgen mond, maar was geheel als gewoonlijk gekleed.

En het volk, dat van de dood wist, en evenwel mij alle gebruiken van rouw zag nalaten, zei tot mij: Zult gij ons niet te kennen geven, wat ons deze dingen zijn, dat gij aldus doet? Wij weten het toch reeds genoegzaam, dat al uw doen profetische zinnebeeldige betekenis heeft.

En ik zei tot hen: Het woord des HEEREN is tot mij geschied, zeggende:

Zeg tot het huis Israëls: Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet Ik zal Mijn heiligdom ontheiligen, de heerlijkheid uwer sterkte, de begeerte uwer ogen en de verschoning 1) uwer ziel, door een slag, die onverwacht u zal overkomen; en uwe zonen en uwe dochteren, die gij verlaten hebt, toen gij voor 9 jaren van Jeruzalem werdt weggevoerd (2 Kon. 24:14 15 en 16), zullen door het zwaard vallen.

In het Hebr. Machmal. Beter: de begeerte. D. i. hier, wat uwe ziele begeert, waarnaar uwe ziele verlangt. Eet hart der bannelingen hing nog aan het heiligdom, en nu zegt de Heere hun, dat Hij dit heiligdom zou verwoesten. Hij spreekt verder van de zonen en dochteren. Deze zijn niet de eigen kinderen, die wonen bij hen in Babel-, maar de bloed- en aanverwanten.

Dan zult gijlieden bij zulk ene zware ramp, als u te zijner tijd zal treffen, wanneer het thans belegerde Jeruzalem (vs. 1 v.) door de Chaldeënen zal zijn ingenomen en de bewoners geschiedt, gelijk in vs. 6 gezegd is, doen, gelijk als Ik gedaan heb: de bovenste lippen zult gij met bewinden, en der lieden brood zult gij niet eten.

En uwe hoeden zullen op uwe hoofden zijn, en uwe schoenen aan uwe voeten; gij zult niet rouwklagen, noch wenen, maar gij zult, gelijk ik thans slechts mag zuchten (vs. 17), in uwe ongerechtigheden versmachten, en, een iegelijk tegen zijnen broeder zuchten¹⁾.

Deze verzen duiden aan, dat de rampen der Joden zo menigvuldig en zo groot zullen zijn, dat zij niet in staat zullen zijn om de gewone gebruiken van rouw in acht te nemen, maar die allen zullen verslonden worden in de stille smart en verdwijnen door de inwendigen angst van hun gemoed. De omstandigheden der Joden waren zodanig, na de verwoesting van Jeruzalem, dat zij onmogelijk enige van die rouwtekenen konden gebruiken, welke Ezechiël verboden werd te gebruiken, noch konden zij zelfs luide klagen of wenen, om de weduwen niet te tergen.

En gij, mensenkind, zo ging de Heere tot mij zelven voort, zal het niet zijn, ten dage, als Ik van hen zal wegnemen hun sterkte, de vreugde huns sieraads, de lust hunner ogen en het verlangen hunner zielen, namelijk Mijn heiligdom, zelfs hun zonen en hun dochteren, die bij de belegering omkomen (vs. 21);

Dat ten zelven dage, wanneer nu alles zal vervuld zijn, wat gij tot hiertoe hebt moeten voorzeggén, en te gelijk zoveel tijd is verlopen, dat het bericht daarvan tot aan de Chaboras kan komen, een ontkomene tot u zal komen, om uwe oren dat te doen horen (Hoofdst. 33:21)?

Ten zelven dage zal uw mond, die van nu aan zal verstommen voor Israël, zodat gij voor langen tijd niets meer tot hen zult hebben te spreken, bij dien, die ontkomen is, opengedaan

worden, en gij zultwat de Heere weer spreekt tot hen spreken, en niet meer stom zijn. Alzo zult gij hun u betonen een man te zijn, wiens spreken en handelen vol betekenis voor hen is, en alzo zult gij tot een wonderteken zijn, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, en zo tot kennis van de God huns heils komen (Lev. 26:40 vv.)

Ezechiël beeldt in de allersmartelijkste huiselijke ondervinding het lijden af, dat door God tot straf over Zijn volk wordt gebracht, waaraan hij als Profeet in de ballingschap en door sympathie persoonlijk in medelijden is verbonden. Men zou kunnen zeggen, dat een Christologisch Messiaans moment hier in de Profeet te voorschijn treedt-de Geest van Christus in hem (1 Petr. 1:11).

Hoe het onthouden van klachten en rouw over de ondergang van het heiligdom en van bloedverwanten moet worden verstaan, ziet men uit de tegenstelling: gij zult in uwe ongerechtigheden versmachten (Hoofdst. 4:17. Lev. 26:39). Alzo heeft men aan ene zo overheersende smart te denken, waarvoor gene tranen, gene klachten zijn, maar alleen diep inwendig zuchten over de zonden, die zulk een vreselijk ongeluk hebben veroorzaakt. Maar juist deze smart, die de krachten des lichaams verteert, terwijl die tot grondige erkenning en tot berouw over de zonde leidt, leidt door berouw en boete ook tot wedergeboorte en vernieuwing des levens.

In Hoofdst. 3:26 v. werd de Profeet gezegd, dat hij moest zwijgen en niet anders spreken, dan wanneer Hem de Heere de mond tot een woord Gods opent. En dat heeft Hij ook gedurende al die jaren van toen tot nu gedaan. Hij heeft niets anders gesproken, dan de enkele woorden Gods tussen 3:26 en 24:24 meegedeeld, wanneer de Heere ze hem gaf. Maar nu, nadat hij in het voor ons liggend hoofdstuk de insluiting van Jeruzalem heeft voorgesteld als begonnen, en de uitslag heeft voorzien, was er niet in de eerste plaats een woord Gods nodig, ten minste geen, dat tot Israël was gericht. Daarom moet hij nu totdat Jeruzalems verwoesting geëindigd is, geheel voor Israël verstommen en zwijgen; eerst het begin des gericht's zal hem weer de mond openen en dan natuurlijk tot profetische redenen van anderen inhoud.

Gods Profeten worden nooit tot stilzwijgen gebracht dan tot wijze en heilige einden. En wanneer God hun de opening des monds weergeeft, zal het blijken, dat het tot Zijne ere was, dat zij voor een wijle tijds zwegen, opdat de mensen te zekerder en volkomener zouden weten, dat God de Heere is.

De Profeet verstomt, omdat nu niets meer te doen is, het lot is gevallen. Vroeger kon Israël nog tot nadenken worden gebracht, nu stond Nebukadnezar voor de poorten en de donderslagen des gericht's, die begonnen, spraken nu zelf. Vroeger was de zonde actief, nu had de passieve geschiedenis der zonde haar begin gevonden. Ene nieuwe periode voor de profetische rede kwam eerst, toen het ongeluk was begonnen, dat de bodem daartoe zou bereiden. De Profeet kan alleen met degene, die ontkomen is, spreken, in aansluiting van het bericht, dat deze zal brengen. Toch heeft het verstommen alleen betrekking op de vaderlandse omstandigheden, juist in de tijd van zwijgen ten hunnen opzichte ontwikkelde zich de voorzeggende van de Profeet omtrent buitenlandse volken.

HOOFDSTUK 25.

STRAF GEDREIGD TEGEN DE AMMONIETEN, MOABIETEN, EDOMIETEN EN FILISTIJNEN.

Voor Israël is de mond van de Profeet nu verstomd, toch mag daarom zijne profetische werkzaamheid niet geheel braak liggen. Integendeel moet hij zich nu tot de heidense volken wenden en moet hij het gericht, dat nu over hen komt, nadat het aan het huis Gods of Israël begonnen is, verkondigen. Het zijn zeven heidense volken, die elk op hun beurt voorkomen, want zeven is toch volgens Gen. 2:1 v. het geheel der voleindiging van Gods werken, en opdat dit getal naar doel en betekenis bepaald optrede, en niet als naar eigen goeddunken gekozen voorkome, zo worden tegen het laatste en meest betekenende onder de 7 volken, tegen Egypte, niet meer of minder de zeven woorden Gods gericht (Hoofdst. 29:1-16, 17-21; 30:1-19, 30:26; 31:1-18; 32:1-16, 17-32). Terwijl Tyrus vier woorden Gods bevat (Hoofdst. 26:1-21; 27:1-36; 28:10, 11-19), waarop Sidon met één woord aan de beurt komt (Hoofdst. 28:20-26) worden daarentegen de vier kleinere het dichtst bij Israël gelegene volken, Ammon en Moab, Edom en de Filistijnen, tot een geheel verenigd in de uitspraken van het volgende 25ste hoofdstuk. Bij deze dertien woorden Gods komt als veertiende het in Hoofdst. 38:1-20 opgetekende, hetwelk wel niet mondeling is voorgedragen, maar tot latere openbaarmaking schriftelijk door de Profeet moest worden opgetekend en zijne bijzondere betekenis heeft, waarover wij te zijner tijd ons nader zullen uiten.

Vs. 1-17. In korte zinnen wendt zich de Profeet tot de vier uiterlijk minst betekenende volken: Ammon (vs. 2-7), Moab (vs. 8-11), Edom (vs. 12-14) en Filistea (vs. 15-17 -), geplaatst naar hun geografische ligging als grenzende aan de Theokratie, maar altijd daarmee in twist, dien zij thans volmaken, door hunnen grimmigen haat tegen het verbondsvolk te tonen. Zij vormen naar deze hun gezindheid, die bij alle vier evenzeer wordt op de voorgrond gesteld, als het ware ene compacte massa, die daarom ook gelijke straf moet ondervinden.

En des HEEREN woord geschiedde tot mij, waarschijnlijk in denzelfden tijd als in Hoofdst. 24, spoedig na het woord van Hoofdst. 24:25-27, zeggende:

Mensenkind! zet uw aangezicht met bestraffende gebaren (Hoofdst. 6:2; 20:46 en 21:2) tegen de kinderen Ammons (vgl. Amos 1:13-15. Jes. 11:14. Jer. 49:1-6; Zef. 2:8-11), en profeteer tegen dezelve.

En zeg tot de kinderen Ammons, al is het niet mondeling, toch in dit geschrift: Hoort des Heeren HEEREN woord: Alzo zegt de Heere HEERE: Omdat gij gezegd hebt: Heah (Klaagl. 2:16. Ps. 35:21) over Mijn heiligdom, als het ontheilgd werd en over het land Israëls, als het verwoest werd, en over het huis van Juda, als zij in gevangenis gingen 1).

Het is een zeer goddeloze zonde, blijde de zijn over iemands rampen, bijzonder over die van Gods volk, en een zonde, waarmee God zeker zal afrekenen. Zo veel behagen heeft God

om barmhartigheid te bewijzen, en zo traag is Hij om te straffen, dat niets hem meer behaagt, dan gestuit te worden in de wegen Zijner oordelen, door voorbiddingen, en niets tergt Hem meer, dan de verdrukkingen te bevorderen, wanneer Hij maar een weinig ongenoegen heeft.

Daarom, ziet, Ik zal u aan die van het Oosten, aan Arabieren of Bedouïnen (Gen. 35:13 vv. Richt. 6:1-15. Jes. 13:20) overgeven tot ene bezitting, dat zij hun burchten (Gen. 25:16) in u zetten, hun legerkampen in u vestigen, en hun woningen, hun tenten in u stellen; die zullen uwe vruchten eten, en die zullen uwe melk drinken.

En Ik zal uwe hoofdstad Rabba (Num. 21:30) tot enen kemelstal maken, en de overige steden en dorpen der kinderen Ammons tot ene schaapskooi (Num. 32:19 en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

Want alzo zegt de Heere HEERE: Omdat gij met de hand geklapt, en met de voet gestampt hebt (Hoofdst. 6:11), en van harte verblijd zijt geweest in al uwe plundering over het land Israëls 1).

Hij moest de Ammonieten het uiterste verderf dreigen, om die onbescheidenheid, waaraan zij schuldig waren. God keerde Zijnen toorn af van Israël tegen hen. God is naijverig over de ere Zijns volks, omdat Zijne eigene eer zo na daaraan verbonden is. En daarom zullen zij, die hetzelfde aanraken, weten dat zij Zijn oogappel aanraken.

Daarom ziet, Ik zal Mijne hand ten straffe tegen u uitstrekken, en u de Heidenen ten buit, ten spijs (vs. 4) geven, en zal u uit de volken uitroeien, en u uit de landen verdoen; Ik zal u verdelgen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben 2).

De zonden van Ammon bestonden hierin, dat het zich gekeerd had tegen de Goddelijke roeping, welke de Heere op Israël had gelegd. Het was de haat van het heidendom tegen de zuiveren dienst Gods, de haat van de eigenwilligen, tegen de geopenbaarden Godsdienst, en daarom zou Ammon uit de natiën worden uitgestoten.

de wezenlijken inhoud van dit nieuwe deel van ons profetisch Boek maken de voorzeggingen uit tegen buitenlandse volken. Voorzeggingen tegen buitenlandse volken d. i. tegen het heidendom en de heidenwereld vormen sedert Bileams voorzegging een bijzonder deel der profetie. In Num. 24:17-24 verlaat de voorzegging voor 't eerst het engere gebied van het rijk Gods en gaat ook tot de heidenwereld, tot hare ontwikkeling, gerichten en eindelijke genade. Bileam let in zijne profetie over niet-Israëlietische volken op Moab, Edom, Amalek, Midian en Assur, enigszins ook de Chitteën (Kenieten). Vervolgens neemt het eerst Obadja deze zijde der profetie op, doordat hij tegen Edom profeteert, maar zo dat Edom de gehele heidenwereld vertegenwoordigt en zijne profetie tot ene verkondiging over de heidenwereld uitbreidt. Op gelijke wijze voorzegt vervolgens Joël (Hoofdst 3 en 4) tegen de heidenwereld, maar ook zo, dat hij Tyrus, Sidon, de Filistijnen, Egyptenaren en Edom in 't bijzonder noemt. Amos (Hoofdst. 1:3; 2:3) heeft vervolgens reeds bijzondere orakels tegen Syrië, Filistea, Tyrus, Edom, Ammon en Moab. Bij Jesaja (13:1-23:18) vormen reeds, even als bij Ezechiël, de voorzeggingen tegen vreemde volken ene bijzonder grote afdeling, in welke afdeling ook

even als bij Ezechiël een passus komt, die voornamelijk op Israël betrekking heeft, en Israël tegenover de heidense volken stelt (Hoofdst. 22:1-23 Jesaja neemt hier naar een meer bijzonder woord (Jes. 10:5 vv.) zijne voorzeggingen over de gehele wereld der volken in 10 last-woorden zamen (Jes. 13:1; 14:28; 15:1; 17:1; 19:1; 21:1; 21:11; 21:13; 22:1; 23:1 1, 11, 1), terwijl hij voornamelijk op Babel, Filistea, Moab, Damascus, Egypte, benevens op Ethiopië, Edom, Arabieren en Tyrus let. Bovendien worden bij hen nog in 't bijzonder voorzeggingen tegen Assur (Jes. 10:5 vv.), tegen Egypte en Assur (Jes. 31:1-9; 34:1-35 1- :10), tegen Babel (Jes. 47:1-15) gevonden. Eveneens wordt bij Jeremia ene bijzondere afdeling tegen de buitenlandse volken gevonden (Jer. 46-51). Die voorzeggingen richten zich tegen Egypte, Filistea, Moab, Ammon, Edom, Damascus, Kedar en Hazor, Elam en Babel. Eindelijk voorzegt Zefanja tegen de heidenwereld in 't algemeen zo, dat Hij in Zef. 2:4-15 de vier volken: Filistea, Moab en Ammon, Morenland en Assur in 't bijzonder noemt. Aan deze voorzegging sluit zich het hier voor ons liggend gedeelte van Ezechiël aan met zijne voorzeggingen tegen Ammon, Moab, Edom, Filistea, Tyrus, Sidon en Egypte. Bij Joël zijn vijf, bij Bileam en Amos zes, bij Zefanja vier, bij Ezechiël zeven volken en bij Jesaja zijn het tien last-woorden, waarin hij het geheel zamenvat, en niet minder dan tien buitenlandse volken (Assur, Babel, Filistea, Moab, Damascus, Egypte, benevens Ethiopië, Edom, Arabië, Tyrus), van welke hij spreekt. Dus steeds symbolische getallen. De keuze der volken is verschillend, daar die telkens door het geschiedkundig uitgangspunt worden aangewezen. Eveneens wordt daardoor de opvolging geregeld, in welke de volken bij de verschillende profeten worden voorgesteld. Bij Ezechiël is de rede der keus en de op elkaar volging duidelijk genoeg. Hij wendt zich eerst tegen Ammon, omdat dit volgens Hoofdst. 21:18-32 met de veldtocht van Nebukadnezar tegen Jeruzalem in nadere betrekking stond. Hij let dan op Moab, Edom, Filistea, Tyrus en Sidon, omdat gij Juda omgaven bij de verwoesting van Jeruzalem, het meest er in deelden en mede leden, terwijl hij daarbij aan de staat van Tyrus als de meest betekende, als ene uitstekende gedaante van ene wereldmacht het meest gedenkt. Hij neemt Ammon, Moab, Edom en Filistea in één Godswoord zamen, omdat zij in zo verre tot ene categorie behoren, als zij voortdurend met Israël om het land streden, en daarom nog op bijzondere wijze Juda's vijanden waren en aan zijne vernietiging mede deel hadden. Hij besluit zeer uitvoerig met Egypte, omdat juist het verraderlijke verbond van Zedekia met Egypte, aan Nebukadnezar aanleiding gaf tot Jeruzalems verwoesting. Wanneer hij echter 7 volken verkiest, en over het hoofdvolk onder deze, Egypte, weer 7 woorden Gods spreekt, ook de voorzeggingen over de andere volken in 7 woorden Gods zamenvat, zo wil dit zeggen, dat het gericht, hier geprofeteerd over de heidenwereld en hare volken, over de wereldmacht en hare bijzondere vormen, in de loop der tijden door Gods werk en daden zal worden volvoerd. Daardoor dat de vier eerste volken in één Godswoord worden zaamgevat, ontstaat tevens ene verdeling van zeven in vier en drie.

Met de 7 volken, die bij onzen Profeet voorkomen, worden ons de heidense leden voorgesteld van de coalitie tegen Babel (Jer. 27:3), de deelnemers aan Juda's verbreking van eed en trouw, die in Hoofdst. 17 wordt bestraft. Eerst worden de vier naderbij zijnde, dan de twee meer verwijderde leden dezer coalitie voorgesteld, waarop het eigenlijke steunpunt der conspiratie in Egypte optreedt. Reeds daarom, dat de Profeet over de heidense volken handelt, die aan het gericht over Israël, aan Juda's trouwelozen eedbreuk tegen Babel mede schuldig zijn, zou ene bespreking ook van Babel, dat bij Jesaja en Jeremia als typisch middelpunt van

allen afval van God voorkomt, weinig passen, het zou ook juist de invloed verzwakken, ook om andere redenen was het zwijgen over Babels gericht nodig.

Het is duidelijk, dat Babel met opzet niet wordt bedreigd, omdat de Heere Zijn volk op generlei wijze in verzoeking wil brengen, zich eigenmachtig door opstand aan het gezag van Babel te onttrekken. Hij toch heeft aan de Chaldeënen het wrekend zwaard over Israël in handen gegeven. Als Profeet tegen Babel heeft Hij een ander man verkoren, die van de overigen Zijns volks gescheiden is. Deze is Daniël, op wien Ezechiël zelf tweemaal als op een man Gods heenwijst (Hoofdst. 14:14; 28:3).

Tevens is de voorzegging tegen Tyrus middellijk ene profetie tegen Babel, en misschien is juist daaruit de betrekkelijk zo grote uitvoerigheid te verklaren. Wat in de eerste plaats gezegd wordt tegen die stad, in welke de wereldhandel haar toppunt had, dat geldt ook tegen die stad, in welke zich de wereldheerschappij concentreerde, die de Profeet reeds in Hoofdst. 17:4 met een blik op Tyrus, als de stad van koophandel had genoemd.

De kinderen Ammons hadden luide genoeg over de ontheiliging van Jeruzalem, over de verwoesting van Israël en over de gevankelijke wegvoering van Juda hun vreugde te kennen gegeven; daarom wil de Heere de Bedouïnische Arabieren tot hen zenden, dat deze hun vruchtbaar gebied tot hun bezitting maken, en stad en land in Nomadische legerplaatsen veranderen, zelfs om de snode verachting van Israël en hun jubelend leedvermaak over zijn ongeluk uit de rij der volken worden uitgewist, opdat zij de levenden, almachtigen God, Jehova, leren kennen.

Wat men in Ammon ziet is de natuurlijke tegenstand van de geest des vleses tegen de Geest Gods, de openbaring daarvan is aan de ene zijde hoogmoed, aan de andere lastering, over 't geheel godslastering. Van Ammon, Moab en Edom moest het volk Gods ondervinden, wat de mens Gods ondervindt (Matth. 10:36. Micha 7:6); want uit de bloedverwantschap kwam ene vijandschap tot in het bloed te weeg. Terwijl die zich tegen dien Geest verhief, die in Israël was, moest zij zich tegen de Messias in alle hevigheid verheffen, gelijk Hij zegt, dat wij om Zijne Naams wil zullen gehaat worden.

Met nadruk is in vs. 5 de ontwijding van het heiligdom als voorwerp van gejubel der Ammonieten op de voorgrond gesteld. Het heiligdom vormt het middelpunt voor de theokratie, daarom is het niet slechts nevens het land Israëls en het huis van Juda gemeld, maar ook voor deze. Het is er dus verre af, dat Ammons haat alleen een rationale zou zijn, de vijandschap komt werkelijk uit het godsdienstige voort. Daardoor verkrijgt die haat ene meer algemene betekenis en de gehele tegenstand van de Profeet verheft zich nu daartegen, die, uit ene reine bron ontsproten, als ene heerlijke vlam van Goddelijken ijver en heiligen toorn zich verheft.

Als straf voor de haat van Ammon, die allereerst op Israëls goddelijke roeping en de waarheid zelf betrekking had, wordt de Ammonieten bedreigd, dat zij hun bestaan als volk zouden verliezen en hun land tot ene weide voor de Nomadische zonen van het Oosten zou worden. Er staat echter niet, dat het juist de Arabieren zullen zijn, die de Ammonieten hun

volksbestaan zullen ontnemen, integendeel kan met de tekst zeer goed overeenkomen, dat de Staat der Ammonieten door enig ander volk zou worden verwoest en vervolgens zijn land door de Arabieren zou worden in bezit genomen.

Evenals bij Juda zo zijn ook bij alle deze buitenlandse volken de Chaldeënen de eigenlijke werktuigen des gerichts; de zonen van het Oosten zijn de gieren, die op het lijk aanvallen, degenen, die overal zich bevonden, waar vuur en zwaard een land verwoest heeft en met hun menigten daar komen. Tegenover de vroegeren naam der oude hoofdstad van Ammon, "Rabba", d. i. de volkrijke vormt de "kamelenstal" (ene verblijfplaats der kamelen ene melancholische tegenstelling-kameel en woestijn behoren onafscheidelijk te zamen.

Rabba moge toch reeds voorbijgaand door Arabieren zijn ingenomen, die als nomaden hun kamelen en schapen met zich voerden, toch hebben de Ammonieten zich nog langen tijd als volk staande gehouden. (Jer. 49:6) maar later zijn zij bij Arabië gerekend en een tijd lang onderdanen der Ptolemeïssen in Egypte geweest. Ptolemeus Philadelfus (Dan. 11:5) noemde de hoofdstad naar zijn naam Filadelfia. Onlangs heeft men de ruïnen van Rabba gezonden en wel, overeenkomstig de profetie, door Bedouïnen bewoond.

In en om Rabba zijn de verzamelplaatsen der Bedouïnen, waar zij hun kamelen en schapen weiden.

De plaats is geheel zonder woonplaats en van mensen verlaten.

Alzo zegt de Heere HEERE omtrent Moab (vgl. Num. 24:17. Amos 2:1-3. Jes. 11:14; 15:1-16:14. Jer. 48:1-47. Zef. 2:8-11): Omdat Moab en Seïr, of Edom zeggen: Ziet het huis van Juda is, wat het lot aangaat, dat hen trof, gelijk al de Heidenen, het heeft dus geen beteren God dan zij, hoezeer zij zich ook op hunnen Jehova mogen beroemen.

Daarom ziet, Ik zal, opdat men in het land dringe, het verwoeste en in bezit neme, de zijde van Moab openen van de steden af, de aan zijne grenzen gelegene steden, die hun trots en hun roem zijn, van zijne steden, die van zijne grenzen af zijn, het sieraad des lands, Beth Jesimoth (= huis der woestijn Num. 33:49) Baäl-Meon (= plaats der woning) en tot Kirjathäim (= dubbele stad) toe (Num. 32:37 en 38).

Of "de schouwer van Moab". Deze is de bevestigde zijde des lands, waar de versterkte steden waren, welke aan vreemde horden het indringen in het land beletten. Wanneer deze verwoest en gesloopt waren, lag het land voor elken inval open. De drie hier genoemde steden waren gene grensplaatsen, maar meer binnenwaarts gelegen en weleer aan de stam van Ruben toebehoord hebbende. Hierom moet het laatste gedeelte van het vers bij het volgende worden gevoegd. "Beth Jesimoth, Baäl Meon en Kirjathäim-voor de kinderen van het Oosten zijn zij enz. "

Voor die van het Oosten wil Ik de zijde openen, opdat zij het innemen, met het land der kinderen Ammons, gelijk reeds in vs. 4 gezegd is, hetwelk Ik ter bezitting zal overgevenaan

de kinderen van het Oosten; opdat aan de kinderen Ammons onder de Heidenen niet meer a) gedacht worde (vs. 7).

Ezech. 21:32.

Ik zal ook in Moab gerichten Mijner straffende gerechtigheid oefenen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

De toestand en het lot van Juda komt Moab geheel gelijk voor met dat van alle overige volken. Het blijft dus geheel ongevoelig voor de eigenaardige hoogheid en heerlijkheid van Gods volk, die ondanks alle nederlagen blijft, en betoont daardoor tevens gebrek aan alle moeilijke indrukken van het volk Gods zelf. Naast Moab is reeds hier Seïr genaamd, hoewel daarvan eerst in vs. 12 vv. nader wordt melding gemaakt, maar zeer gepast, als om dadelijk aan te kondigen, dat die gezindheid niet juist Moab bijzonder eigen is, niet tot deze beperkt is, maar ene veel algemenere, voor deze volken in 't algemeen karakteristieke is.

Edom komt steeds voor als de meest verbitterde loochenaar van het eerstgeboorterecht, van de Goddelijken voorrang van Israël. Dat Moab hierin als Edom handelt, houdt ene bijzondere aanklacht in (Num. 21:11).

De zonde van Moab bestaat in het loochenen der waarachtige Godheid van Israëls God; want alleen op grond van deze kon Israël op gelijken voet met alle andere volken worden gesteld. Het voorwendsel tot die loochening ontleenden zij aan Israëls ellende, die zij niet uit Israëls schuld afleidden, maar uit de machteloosheid van zijnen God. Daarin zagen zij een duidelijk bewijs tegen Zijne waarachtige en volkomene Godheid. "Hun God Jehova, het ware absolute zijn, de oorsprong van alle dingen, de onvoorwaardelijk te vertrouwen Helper der Zijnen, is slechts ene fantasie. anders moesten zij de bovenhand hebben en niet bezwijken. " Deze volkomene Godheid, voor wier geschiedkundig, voor de hand liggende bewijzen zij misdadig de ogen sluiten, moeten zij nu uit hun eigen verderf leren kennen. De misdaad is schijnbaar gering, maar zij is die, om welke nog tot op de huidigen dag de volken te gronde gaan. Zoals de mens zich plaatst in betrekking tot dien God, die geschiedkundig in Zijne kerk is geopenbaard, daarnaar wordt zijn lot bepaald. Het lot, dat Moab en zijne deelgenoten om de betrekkelijk zo geringe zonde heeft getroffen, welke hij geenszins als ene zodanige aanzag, is ene waarschuwing, die wij niet onopgemerkt mogen laten voorbijgaan.

De drie steden in vs. 9 gevormd, lagen in de landstreek ten noorden van de Arnon, die reeds vóór het uittrekken der Israëlieten aan de Moabieten door de Ammonieten was ontnomen (Num. 21:26), vervolgens door de stem van Ruben in bezit werd genomen (Num. 32:33 vv. Joz. 13:15 v.), na wegvoering der Trans-Jordaanse stammen door de Assyriërs (2 Kon. 15:29) echter weer door de Moabieten werd bezet, zoals wij uit Jes. 15 en 16 en Jer. 48 kunnen zien, waar de steden van deze landstreek weer als Moabietische steden worden voorgesteld. Daarop is nu het gewicht in onze plaats te leggen, dat deze landstreek en deze steden eigenlijk en van rechtswege Israëlietische steden waren, dat zij alleen wederrechtelijk in het bezit der Moabieten zich bevonden. Van deze steden, deze landstreek, die slechts wederrechtelijk aan Moab behoorde, die eigenlijk Israëls eigendom was, zullen de volvoerders van Gods gericht

over Moab komen, daar zullen zij zijn gebied betreden, waar het tegen het recht hun gebied was.

Ook de Moabieten zullen evenals de kinderen Ammons, zo ook de zonen van het Oosten ten buit worden, en als deze door de God van Israël worden gevonnisd, opdat zij Hem leren erkennen; zij zullen uit de herinnering der volken verdwijnen.

Alzo zegt de Heere HEERE omtrent Edom (vgl. Num. 24:18 v. Obadja 1:1-21. 1- 1 Joël 3:19. Amos 1:11 v. Jes. 11:14; 21:11 v. 34:1-35 :10. Jer. 49:7-22): Omdat Edom met enkel wraakgierigheid gehandeld heeft tegen het huis van Juda (Ps. 137:7); en zij zich zeer schuldig gemaakt hebben; dat zij zich aan hen gewroken hebben;

Daarom alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook Mijne hand uitstrekken tegen Edom, en Ik zal mens en beest uit haar uitroeien; en zal haar tot ene woestheid stellen van Theman en het zuiden (Amos 1:12) af; en zij zullen tot Dedan in het noorden (Num. 21:10) toe door het zwaard vallen.

En Ik zal Mijne wraak doen aan Edom door de hand van Mijn volk Israël, en zij, die van Mijn volk Israël zullen tegen Edom naar Mijnen toorn en naar Mijne grimmigheid handelen; also zullen zij, de Edomieten, Mijne wraak gewaar worden, spreekt de Heere HEERE.

Nog sterker verheft zich de rede tegen het wraakzuchtige Edom, dat in zijn gedrag omtrent Israël ene grote schuld op zich heeft geladen. Daarom wil Jehova Zijn eigen volk tot volvoering Zijner gerichten over Edom laten komen.

Edom is bij de Profeten eigenlijk de vertegenwoordiging van onverzoenlijken haat en wraakgierigheid tegen de theokratie, voortkomende uit miskenning en verachting der openbaring van de levenden God in zijn midden. Gelijk zijn vader met vijandigen zin Jakob vervolgde, zo deden ook de nakomelingen, in wie het beeld van Ezau (Hebr. 12:16) zich nauwkeurig afspiegelt. Dezelfde geest van haat komt op verschillende tijden nu eens als openbare aanval, dan eens als verraad en opstand weer voor de dag (Amos 1:11). De wraak van Edom was gericht tegen het voorrecht, dat aan Israël van God was gegeven, tegen Zijne Oppermacht, welke weer berustte op de eigenaardige geestelijke betrekking der beide volken tot elkaar. Zij is daarom naar hare godsdienstige betekenis niets anders dan de permanente opstand, het voortdurend protesteren tegen de door God vastgestelde hogere orde, zijn heilsweg en juist daarin spiegelt zich weer een algemeen grondkarakter der wereld (Obadja 1:11) af (Joh. 15:18 v. 1 Joh. 3:13

Bij de wraak, de Edomieten bedreigd, moet worden opgemerkt, dat de vaste formule hier harder klinkt. Zij zullen Jehova niet leren kennen, maar Jehova's wraak. Diensvolgens moet worden opgemerkt, hoe uitdrukkelijk op de voorgrond wordt gesteld, dat God dit gericht van Edom niet door een ander heidens volk, maar door Israël wil volvoeren.

Dit is in lateren tijd vervuld toen de Joden lang na het terugkeren uit Babel onder de Makkabesen vorst Johannes Hyrkanus (omtrent 127 v. C.) het noordelijk gedeelte van Edom

(Idumea) hadden veroverd, de bewoners tot de besnijdenis dwongen en in hunnen staat inlijfden. Het zuidelijk deel van Edom bleef vrij, en werd met de hoofdstad Petra tot Arabië gerekend (vgl. over de nauwkeurige toedracht de opmerk. bij Gen. 27:40). De wezenlijke inhoud der Godsspraak berust niettemin op het typisch karakter van Edom in de profetie, naar hetwelk de eerstgeborene, wereldsgezinde broeder, Ezau, voor de later geboren geestelijken Jakob Israël moet wijken (Gen. 25:23), die de erfgenaam des verbonds is, door de Heere met Abraham gesloten.

De Joden verklaren naar oude traditie Edom meestal van de Anti-Christ, en noemen dezen ook Edom (vgl. Jes 63:1 vv.). Deze volken zijn integendeel een type van de secten, die vijandig tegen over de kerk staan en van de onchristelijke kinderen der wereld, die in haar leven.

Alzo zegt de Heere HEERE omtrent Filistea (vgl. Joël 3:4. Amos 1:6-8. Jes. 11:14; 14:28—32. Jer. 47:1 vv. Zef. 2:4-7): Omdat de Filistijnen, evenals de Edomieten, (vs. 12), door wraak gehandeld hebben, en van harte, evenals de Edomieten zich van ganser harte verheugden, wraak geoefend hebben door plundering, om Mijn volk te vernielen het geheel te verderven door ene eeuwige vijandschap.

Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik strek Mijne hand uit tegen de Filistijnen, en zal de Cherethieten, de uitroeiers, deze Filistijnen (Joz. 13:2) (in de grondtekst wordt ene woordspeling, gevonden Zef. 2:5) uitroeien, en het overblijfsel van de zeehaven aan de Middellandse zee, dat alles tot de laatsten man verdoen (Zach. 9:6).

En Ik zal grote wraak met grimmige straffingen onder hen doen; en zij zullen weten dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijne wraak aan hen gedaan zal hebben.

De Profeet richt zijn oog naar het uiterste westen op Filistea. Het is in gezindheid het meest verwant met Edom en door oudere Profeten reeds meermalen nevens deze geplaatst; ook bij deze wordt de oude vijandschap gestraft met uitroeiing van het alzo gezinde volk.

Evenals in Ammon, Moab en Edom drie generaties van het heidendom voorkomen, zo sluiten gepast de heidense Filistijnen het gehele beeld in.

In hun gezindheid omtrent het verbondsvolk gelijken de Filistijnen aan de Edomieten en Ammonieten, aan de eerste in wraakzucht, aan de andere in leedvermaak over Israëls verderf.

De vernietiging ook van het overblijfsel der zeehaven, wijst daarop, dat zij tot het laatste overschot zullen worden vernietigd, evenals inderdaad de Filistijnen tot het laatste overschot verdwenen zijn. Het is het grote voorrecht van het volk Gods, dat, hoe zwaar ook de Goddelijke gerichten over hen mogen zijn, toch nooit ten opzichte van hen: "Ik roei het overblijfsel uit, " geldt.

In het woord Gods van dit hoofdstuk stelt Ezechiël de voorzeggingen tegen de vier volken, die Juda omgeven, en over het bezit van het heilige land met hen in vijandschap en strijd zijn

bij elkaar. Het viertal wijst op de vier oorden der wereld en daardoor op de algemeenheid, en wil zeggen, dat het met de gehele aan het volk Gods vijandige wereld op de ganse aarde niet anders zal gaan dan met deze vijandige volken, die naar vier zijden Juda omgeven.

Israël werd door deze allen niet om zijne zonden, maar om zijnen bijzonderen godsdienst vijandig bejegend. De zaak van Israël was dus de zaak van God. Gelukkig volk, gelukkige mensen, die men niet kan haten en smaden, zonder de Heere zelven te haten en te smaden.

HOOFDSTUK

26.

VOORZEGGING TEGEN TYRUS.

II. Vs. 1-21. Reeds Jesaja (23:1-18) had aan de stad Tyrus, de vesting aan de zee, zeer bepaald voorspeld, dat zij de Assyriërs zegenrijk zou weerstaan, doch door de Chaldeënen zou worden belegerd, veroverd en onderworpen; Ezechiël neemt de voorzegging van Jesaja op en breidt die uit. Hij komt in zijne uitdrukkingen meer overeen met de voorzeggingen van Jesaja in Hoofdst. 13-14 en van Jeremia in Hoofdst. 50-51 tegen Babel. Gelijk toch bij die beide Profeten Babel vertegenwoordiger is van het anti-christelijke, zo bij hem Tyrus. Wij zien daaruit, dat het de Profeet niet op de bijzondere steden, volken, of koningen, tegen welke zij getuigen, als zodanig aankomt, niet als geschiedkundige personen of rijken, maar zij zijn hem slechts ene type, waarin zij de eeuwige grondstelling van het Goddelijk gericht aanschouwelijk willen maken; en zo is dan diensvolgens in de Openbaring van Johannes veel van hetgeen bij Jesaja en Jeremia omtrent Babel, bij Ezechiël omtrent Tyrus gevonden wordt, van het Babel van de laatsten tijd gezegd. De inhoud van ons hoofdstuk wordt in vier afdelingen verdeeld. Eerst wordt aan Tyrus de verwoesting, door ene menigte volken alleen in 't algemeen bedreigd (vs. 1-6; hierop wordt de veroverende vijand met name als een zeer machtige voorgesteld, en de van hem uitgaande verovering en verwoesting der stad omstandig voorgesteld (vs. 7-14). Daarna wordt de indruk geschilderd, dien de gebeurtenis op de bewoners van de eilanden en van de kusten zal maken (vs. 15-18). Eindelijk wordt het gehele verderf van Tyrus voor altijd voorzien, maar tegenover dit verderf een heerlijk opstaan van Zion gesteld (vs. 19-21).

En het gebeurde in het elfde jaar na de wegvoering van Jojachin d. i. 588 v. C. (Hoofdst. 1:2), op de eersten der maand Abib, op het laatst van Maart (Ex. 12:2), dat des HEEREN woord tot mij geschiedde ten opzichte van Tyrus (vgl. Joël 3:4. Amos 1:9 v. Jes. 23:1-18), zeggende:

Mensenkind! daarom dat Tyrus op zijn eiland in de Middellandse zee (Joz. 11:8) van Jeruzalem gezegd heeft: Heah! (Hoofdst. 25:3), zij is verbroken, de poort der volken; Jeruzalem heeft nu het recht verloren de hoofdplaats voor het verkeer der volken te zijn; zij is tot Mij omgewend; voortaan zal mij die ere ten dele zijn. Ik zal vervuld worden met rijkdom en macht, zij is verwoest 1)! die mijne mededingster was staat nu niet meer in de weg.

Heimelijk vermaak te hebben in de dood of het verval van anderen, wanneer wij schijnen daarbij te zullen winnen, is ene zonde, die ons lichtelijk bekruipt, doch die men niet denkt zulk een groot en God tergend kwaad te zijn, als zij inderdaad is. Wij zijn gereed om te zeggen, wanneer die, welke ons in het licht staan, of ons in de weg zijn, weggeruimd worden, wanneer zij breken of in ongenade vallen, zullen wij vervuld worden, nu zij verwoest zijn. Maar dit komt voort uit een zelfzuchtig, begeerlijk grondbeginsel, en uit ene begeerte, om alleen in het midden der aarde geplaatst te worden, of als wij benijden dat iemand bij ons zou wonen. Dit komt voort uit gebrek aan liefde tot onzen naasten, als ons zelven, welke Gods wet zo uitdrukkelijk eist, en uit die ongeregelde liefde der wereld, als ons geluk, welke de liefde van God zo uitdrukkelijk verbiedt. En het is recht bij God, te blazen in de

oogmerken en de ontwerpen van diegenen, die steeds bedenken om zich zelf te verheffen op de puinhopen van anderen; en wij zien dat zij dikwijls teleur gesteld worden.

Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan u (Hoofdst. 13:8. Jer. 50:31. 1 Nah. 3:5), o Tyrus! en Ik zal vele Heidenen tegen u doen opkomen, alsof Ik de zee met hare golven deed opkomen, en ze tegen de plaats aanstortte, die te gronde moet.

Die zullen de muren van Tyrus verderven, en hare torens afbreken; ja Ik zal haar stof van haar wegvagen, zodat niet eens het puin der verwoeste gebouwen zal overblijven, en zal haar tot ene gladde, naakte steenrots maken.

Zij zal in het midden der zee zijn tot uitspreiding van netten, niets dan een hoger gelegen stuk land met wat bos, een arm visschersgehucht. Dat zal zeker geschieden want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE, en zij zal de Heidenen ten roof worden.

En hare dochteren, die in het veld zijn, de bewoners der steden, die tot haar gebied behoren en der plaatsen op het open land zullen met het zwaard gedood worden, en zij, de Tyriërs met wie tot hen behoren, zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

In vs. 1 wordt niet gezegd welke maand het is. Men heeft daarom het woord "maand" in zijne hoogste betekenis genomen, als het hoofd der maanden, de eerste en uitgezochtste onder deze, namelijk Abib (Exod. 12:2): Zo deden ook wij naar Luther, die de Septuaginta volgt, en in verband met de plaats: Hoofdst. 29:17. Beter vult men wellicht in of die maand, aan welke ieder Israëliet bij het noemen van dat elfde jaar van zelf dacht, de vierde (2 Kon. 25:3), aan die der laatst voorafgegane tijdsbepaling (Hoofdst. 24:1): "op de eersten dag der tiende maand" hetgeen ons dan verplaatst op het einde van het jaar 588, nadat Jeruzalem reeds 5 maanden verwoest lag, terwijl volgens de andere aanvulling de verovering dadelijk nabij was. "De aanwijzing van de gelijkheid der maand met Hoofdst. 24:1 vestigt de aandacht op de gelijkheid van toestand; dßßr de dag van het begin van Jeruzalems belegering, hier de dag van het begin der belegering van Tyrus. In dezelfde maand, waarin Tyrus vóór 2 jaren jubelde, moet het nu schreien. Toen Ezechiël deze profetie uitsprak was de verkondiging tegen Jeruzalem door verovering en verwoesting der stad reeds tot vervulling gekomen; nu kwam de beurt aan hare heidense mededingster Tyrus, die zich had verheugd over Jeruzalems ondergang, in de mening, dat zij vrij zou blijven en door Jeruzalems val winnen zou.

Veel langer de bij de andere volken toeft Ezechiël (tot Hoofdst. 28:19) bij het lot van Tyrus. Zijne macht werd toen voor ene der meest betekenende gehouden, tegen welke menselijke macht niets kon uitrichten. Het was een tijd, in welken Tyrus zijn toppunt van uitwendigen glans had bereikt. Zegerijk had het de wapenen der Assyriërs weerstaan, vroegere twisten schijnen toen bijgelegd geweest te zijn, en Tyrus in nauwer verband met de overige hoofdsteden van Fenicië, Sidon, Arvad en Byblos te hebben gestaan (Hoofdst. 27:8 vv.). Cyprus, een voornamste steun van Tyrus, was na vergeefse pogingen, om zich onafhankelijk te maken, tot gehoorzaamheid teruggebracht. De gunstige toestand der eilandenstad scheen iederen storm te trotseren, en de macht kwam geheel met de overmoed overeen; men hield zich voor onverwinnlijk, verheven boven alle volken in verstand en kracht. Met de hoogmoed

ging eindelijk onverzadelijke hebzucht hand in hand, voor welke het toppunt van macht en rijkdom, dat men bereikt had, niet meer voldoende was, maar alleen tot nieuwere begeerte opwekte. Onder deze omstandigheden verkondigt Ezechiël aan de stad de ondergang. Niets was leerrijker voor het verbondsvolk in dien tijd, dan zulk ene daad van zijnen God; hier kwam de hogere hand, die een zwaar, niet terug te houden gericht over de volken liet komen, bijzonder duidelijk en sterk te voorschijn. Was de val van de macht der Tyriërs onder Alexander (1 Makk. 1:4) een wonder in de ogen der heidenen, zo moest het reeds hier onder Nebukadnezar als een merkwaardig teken van Goddelijke gerechtigheid staan.

Terwijl de Profeet de staf des woords tegen Tyrus zwaait verheft zich zijne rede geweldiger, en donderen zijne reden tegen de oude rotsstad als de aanrollende golven der zee. De taal doopt zich geheel in de kleur der overmoedige handelsveste, die over Jeruzalems val triomfeert. Zij verheugt zich, dat hare mededingster, die zij ene poort der volken noemt, nu woest geworden is, en haar leven zich nu tot haar moet wenden, opdat zij vervuld worde met hare heerlijkheid. Daarom zal echter ook de Heere nu tot haar zelf komen. Zich nauwkeurig houdende aan de plaatselijke omstandigheden laat de Profeet het uit verschillende volken zamengestelde leger der Chaldeënen als golven der zee tegen Tyrus opstijgen, opdat deze zijne muren verwoesten en zijne torens wegrukken. Treffender kon de gehele ontlediging en verwoesting der stad niet worden uitgedrukt dan wanneer gezegd wordt, dat de Heere haar stof zal wegvegen en haar tot ene naakte rots, of tot ene droge plaats midden in de zee zal maken, waar men de visnetten uitbreidt. Niet alleen moet de stad een buit der volken worden, maar ook in de omtrek, in de op het veld verstrooid liggende vlekken en dorpen zal het zwaard der moordenaars woeden, opdat de trotsheid verootmoedigd worde en tot erkentenis van Jehova kome.

Op de achtergrond onzer profetie staat als dat Tyrus, waarop zij met hare eigenlijke, geestelijke vervulling doelt, de tegenwoordige tijdgeest, die zich geheel en al in aardse en stoffelijke belangen beweegt. Reeds nu roepen die van de Christelijke kerk zijn "Heah", dat deze poort der volken moet worden verbroken en het recht der heilige stad tot hen moet overgaan. Maar de golven der zee, welke tegen muren en torens van het moderne Tyrus zich moeten wentelen, staan reeds gereed hun werk aan te vangen en hun roeping te vervullen, wanneer het daartoe bepaalde uur komt. Slechts het twintigste deel van 70 jaren is het, dat het Jeruzalem der Christelijke, inzonderheid der Evangelische kerk als in puin moet liggen. (Openb. 11:7 vv.). Van Tyrus zal echter het tiende deel vallen, en in de aardbeving zullen zeven duizend namen der mensen worden gedood. (Openb. 11:13). Er zal geen menschenleven voorbijgaan, of de geschiedenis zal de commentaar schrijven tot de raadselachtig klinkende woorden; wij kunnen ons van nadere aanwijzingen onthouden, hoezeer ook het thema: "Tyrus tegen Jeruzalem, ene tijdstudie," zoals Schröder het genoemd heeft, tot ene behandeling uitnodigt, en wij gaan liever met aanmerkingen der uitleggers ook tot de afzonderlijke punten der voor ons liggende plaats over.

De algemene gedachte in vs. 2 is deze: de wereld triomfeert over de kern, wanneer deze zware nederlagen lijdt en door de gerichten Gods wordt bezocht, maar haar lachen zal in schreien worden veranderd. Beide, Jeruzalem en Tyrus, maakten er aanspraak op de wereldstad te zijn, de ene, daar zij als het hoogste goed de ware godsdienst aanzag, de andere omdat zij het als reële stoffelijke winst en aardse rijkdom beschouwde. Door de inneming van Jeruzalem scheen het proces ten gunste van Tyrus beslist te zijn, en Tyrus jubelt over die beslissing.

De rede der Tyriers: "zij is verbroken, de poort der volken" moeten wij zo opvatten, dat zij in het trekken der volken naar Jeruzalem, d. i. in de aantrekkingskracht, welke Jeruzalem als de plaats van de openbaring der Goddelijke genade, van wet en recht des Heeren op de volken uitoefent, ene benadeling zag van haar streven om alle volken tot zich te trekken, en tot haar doel te gebruiken. En daarom verheugde zij zich nu over de verwoesting van Jeruzalem, omdat zij hoopte, dat zij nu alleen de volken tot zich zou kunnen trekken en zich met hun goederen verrijken. Daarbij behoeft men de Tyriërs geen inzicht toe te kennen in de geestelijke roeping van Jeruzalem, die hoger is dan heidense opvattingen, reeds de omstandigheid dat Jeruzalem door hare plaats in de wereld de belangen der koopmansstad scheen te benadelen, was genoeg, om leedvermaak over de val der Godsstad op te wekken, daar dienst van God en van Mammon onverenigbare tegenstellingen vormen.

Vele volken zouden nu tot haar stromen, meende nu Tyrus, en God vatte hen bij hun woord; maar hoe? Tegenover de trotse golfslagen van het zich inbeeldende hart komen de hoog slaande golven der vergelding, en de vele heidense volken, die God over hen brengt, antwoorden op hare hoogmoedige speculaties in hare blijdschap over Jeruzalems val. De zee, die de troost was van Tyrus, wordt nu haar schrik.

Met toespeling op de naam en de ligging der eilandstad verklaart de Profeet, dat de stad weer worden zou, wat zij oorspronkelijk was, ene naakte, kale rots, (want uit twee zulke rotsen, die men als woonplaats der goden beschouwde en de Ambrosische rotsen noemde (Hoofdst. 28:2) bestond aanvankelijk het eiland-eerst door aanbrenging van aarde werden zij bewoonbaar gemaakt). De muren en torens waren naar de landzijde bijzonder sterk en in de oudheid beroemd. Koning Hiram had zich in dit opzicht bijzonder verdienstelijk omtrent de stad gemaakt. Na het wegnemen dier beschuttingen is zij nu ook des te meer aan de willekeur der verdelgingszucht prijs gegeven. Zelfs het stof der in puinhopen veranderde woonplaatsen zal niet overblijven, en de stad zal ene plaats worden, waar armzalige visschershutten zijn opgeslagen.

Want alzo om over hetgeen Zijn voornemen is, nog meer bepaald Zich te verklaren, zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal binnen twee jaren van nu af (Jes. 23:1) Nebukadnezar, de koning, van Babel, de koning der koningen, van het noorden tegen Tyrus brengen, met paarden, en met wagenen, en met ruiters en krijgsvergaderingen, en veel volks.

Hij zal uwe dochteren op het veld met het zwaard doden¹) (vs. 6), en hij zal sterkten tegen u maken, en enen wal tegen u opwerpen, en rondassen schilden als een schutdak voor de bestormers, tegen u opheffen.

Niet alleen zal de stad zelf, maar ook hare dochteren, d. i. de van haar afhankelijke steden, worden verwoest. Ook de bewoners van de steden zullen met het zwaard worden gedood, omdat Tyrus zich heeft menen te verrijken door de val van Jeruzalem, de stad Gods.

En hij zal muurbrekers tegen uwe muren stellen, en uwe torens met zijne zwaarden afbreken.

Van wege de menigte zijner paarden zal u derzelver stof bedekken; uwe muren zullen beven van wege het gedruis der ruiters, en wielen, en wagenen, als hij door uwe poorten zal intrekken, gelijk door de ingangen ener doorgebroke, door bestorming ingenomene stad; zo weinig zult gij door uwe ligging en sterkte iets boven de andere vestingen vooruit hebben.

Hij zal met de a) hoeven zijner paarden al uwe straten vertreden; uw volk zal hij met het zwaard doden, en elk ene van de kolommen uwer sterkte zal in de Herkules-tempel, die tegenover de tempel te Jeruzalem met zijne pilaren Jachin en Boaz (1 Kon. 7:21) staat, ter aarde nederstorten.

Jes. 5:28. Jer. 47:3.

En zij zullen uw vermogen roven, en uwe koopmanswaren plunderen, en uwe muren afbreken, en uwe kostelijke huizen, waarin de rijke handelaars als vorsten in hun paleizen woonden (Jes. 23:13), omwerpen, en uwe stenen, en uw hout, en uw stof 1) zullen zij in het midden der wateren werpen, zodat er niets van de op dat rotsachtige eiland aangebrachte aarde overblijft.

Van Jeruzalem was voorspeld, dat het zou omgeploegd worden als een akker. Het was dus voor opbouwen nog geschikt, maar van Tyrus zou het stof worden weggeworpen, zodat er niets overbleef, dan een rots en dus voor opbouwen en weer bevolkt worden geheel ongeschikt. Dat was de straf, welke God over die stad had beschikt.

Zo zal Ik het a) gedeun 1), het geschal uwer liederen doen ophouden, en het geklank uwer harpen zal niet meer gehoord worden (Jes. 14:11).

Jes. 24:7, 8. Jer. 7:34. 16:9.

Tyrus was een vrolijke stad geweest (Jes. 23:7). Met hare genoegens had zij tollenaars gelokt, om met haar in handel van koopmanschap te komen; maar nu mag zij vaarwel zeggen aan alle haren voordeligen koophandel en gemakelijken omgang. Tyrus is niet meer een plaats van bezigheid of van kortswijl.

Ja Ik zal u maken tot ene gladde steenrots; gij zult zijn tot uitspreiding der netten (vs. 5), gij zult niet meer gebouwd worden: want ik, de HEERE, heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

Reeds Jesaja (Hoofdst. 23:13) had voorzeggd, dat het de Chaldeënen zouden zijn, die Tyrus verwoestten. Deze profetie neemt Ezechiël op, en hij beschrijft dan in profetische woorden, hoe de koning van het rijk der Chaldeënen Tyrus zal innemen. De beschrijving volgt trapsgewijze de gang der belegering. Nebukadnezar zal eerst op het vaste land de van Tyrus afhankelijke steden aan zich onderwerpen, vervolgens tot belegering van Tyrus overgaan, de

belegeringswerktuigen aanbrengen, met deze op de door hem te vormen wal of dam komen, de stad onder een schilddak naderen, de muurbrekers aanleggen, bressen maken en in de stad trekken, zoals men in ene geopende landstad intrekt. Vervolgens zal hij Tyrus verwoesten, zijne inwoners doden, zijne zuilen, die gelijk de kolossus van Rhodus tot de Fenicischen eredienst behoren, omver storten, het plunderen, slechten, zodat het ten laatste tot ene kale rots moet worden.

Volgens twee plaatsen bij Jozefus belegerde Nebukadnezar werkelijk 13 jaren lang Tyrus onder haren koning Itho-baäl, zonder dat van de verovering bericht tot ons gekomen is. Beschouwt men dit zwijgen over ene verovering der stad, zoals dat op beide plaatsen van Jozefus opmerkelijk voorkomt, als een bewijs der niet-verovering, of ten minste niet-verwoesting, zo is door Hoofdst. 29:18 uitdrukkelijk bevestigd waar de zware dienst van Nebukadnezars leger tegen Tyrus als onbeloond wordt voorgesteld en daarvoor ene vergoeding in Egypte in uitzicht wordt gesteld, het loon zou niet hebben kunnen ontbreken, wanneer de rijke eilandstad werkelijk ware veroverd en ter plundering overgegeven.

Hier wordt met zovele woorden aan de eilandstad Tyrus de algehele verwoesting en wel door Nebukadnezar aangezegd, zodat de kale rots alleen zal overblijven, om er de visnetten over uit te spreiden. Nu verzekert wel is waar de Griekse historieschrijver Menander van Efeze uitdrukkelijk, op grond van berichten uit het Tyrisch staatsarchief, dat onder de Tyrischen koning Itho-baäl Tyrus dertien jaar lang door Nebukadnezar is belegerd. Maar de verovering der eilandenstad wordt nergens vermeld, en als zeker mogen wij aannemen, dat ene zo volkomene verwoesting der stad, welker handel nog vele eeuwen bloeide, die der macht van de Macedonischen koning Alexander zeven maanden lang het hoofd bood, toen ter tijd niet zal hebben plaats gehad. Ook wordt het niet vermeld, dat de Chaldeënen Tyrus met schepen hebben aangetast, of van de kust af een dijk hebben aangelegd, door welk middel (dat echter moeilijk was af te wenden) Alexander de stad deed bukken. Het laat zich daarom niet loochenen dat deze bedreiging des Heeren aan het historisch Tyrus destijds evenmin volledig is vervuld als ene soortgelijke bedreiging tegen Babel bij Jesaja (vgl. Jes. 13) en zovele andere bedreigingen, die de Heere juist daarom heeft uitgesproken, opdat Hij ze niet mocht behoeven te volvoeren (Jona 3:4). Wel belooft God slechts dan de afwending der bedreigde straffen, wanneer de bedreigden zich bekeren (Jer. 18:7 en 8). Maar soms verzacht hij ook de straffen dßßr, waar de maat der zonde nog niet vol is, of de middelen der bekering nog niet zijn uitgeput. Het laatste was volgens de getuigenis des Heeren (Matth. 21:22), ten aanzien van Tyrus het geval. Zo was het historische Tyrus slechts een onvolkomen voorbeeld van het geestelijke Tyrus en zo werd daarom ook de zwaarste bedreiging daartegen uitgesproken, zonder er nog aan te worden vervuld. Dit vroegtijdig uitspreken van een vonnis, dat eerst in de laatsten tijd zal worden vervuld, deze verschonende verzachting der straffen, deze lankmoedigheid Gods, is ten allen tijde door de wereld en haren overste, de satan misbruikt geworden, om de harten te verharden tegen Gods gericht. Dat is reeds begonnen bij de eerste bedreiging des Heeren (Gen. 2:17). "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven," waarop de slang zegt: "gij zult niet sterven", maar-en in zo verre verkrijgt zij enigszins gelijk, dat de dood niet op dien zelfden dag in volle mate trof, toen Adam en Eva het gebod overtraden. In deze lankmoedigheid Gods ligt ook de aanleiding tot het euvelmoedig spreekwoord (Ez. 12:22): dewijl het zo lang uitblijft, zal er van de profetie niets worden. Van

daar zoveel overmoedige bespotting van Gods woord, zoveel hoon de Profeten aangedaan en zoveel vergeefse moeite van gelovige Schriftverklaarders, om toch de vervulling van iedere bedreiging Gods aan te wijzen. Maar God heeft deze rechtvaardiging niet nodig. Waar zijne bedreiging hardnekkig wordt veracht en de mensen de mate hunner zonden vervullen, daar wordt de straf door de Profeten aangekondigd, in al haren omvang toegepast. Dan spreekt de Heere: "In uwen tijd, o ongehoorzaam huis! zal Ik doen wat Ik zeg" (Ex. 12:25), en Hij doet het ook. Zo is het aan Jeruzalem tweemaal gebleken. Maar ten laatste zullen alle boosdoeners het ondervinden, dat God de Heere is, en Zich niet laat bespotten. Doch dan is het te laat.

Is Tyrus door Nebukadnezar veroverd of niet? Daaruit dat Menander slechts van ene dertienjarige belegering spreekt zonder aan ene inneming te denken, willen velen besluiten, dat Nebukadnezar de stad niet veroverd heeft, en zij denken ene bevestiging daarvoor in Hoofdst. 29:17 vv. te vinden. Maar op de laatste plaats behoort de inneming en plundering van Tyrus mede tot de arbeid, die Nebukadnezar aan Tyrus doet, en kon dus niet als een loon er voor worden gerekend, maar omdat Nebukadnezar naar Gods wil Tyrus heeft ingenomen en geplunderd, moet hij daarvoor met Egypte worden beloond. Dat Menander aan de verovering niet denkt, is integendeel een teken daarvoor, dat zij werkelijk is geschied, want wanneer hij verhaalde, dat de belegering 13 jaren geduurd had, en toch daarbij had geweten, dat zij zonder resultaat was gebleven, had hij dit moeten mededelen; nu echter denkt hij zonder twijfel er aan, dat de belegering ten laatste met verovering is geëindigd. Dien overeenkomstig verhaalt hij dan ook uitvoerig, dat later het koningschap in Tyrus is de niet gegaan, dat rechters in de plaats van koningen zijn gekomen en ten laatste de Tyriërs zich vorsten van hunnen stam uit Babel hebben genomen, hetgeen alles veronderstelt, dat het politiek bestaan van Tyrus door de belegering van Nebukadnezar was geschokt. Zo staat tevens geschiedkundig vast, dat Tyrus, toen het rijk der Chaldeënen inéénstortte, rustig onder de Medo-Perzische heerschappij overging, hetgeen alleen verklaarbaar is, wanneer het door Nebukadnezar te voren aan het rijk der Chaldeënen was onderworpen.

De macht van Tyrus, die door Nebukadnezar gebroken was, wordt door Ezechiël gezien als één met de gehele vernietiging. Jeruzalems verwoesting door Nebukadnezar verzekert hem in zijn onwrikbaar geloof aan Gods waarachtigheid en trouw de nieuwen bouw van Jeruzalem, zijne opstanding tot een nieuw bestaan, zijne toekomstige heerlijkheid (Hoofdst. 28:25 v. 29:21); Tyrus' overwinning daarentegen door dezelfde hand, die de Godsstad sloeg, heeft de tegenovergestelde betekenis; daardoor is verderf en niets dan verderf aangekondigd; Tyrus in zijn vergeten van God, in zijne vermetelheid kan geen zegen aanschouwen, de wonde, welke Nebukadnezar slaat, is ene ongeneeslijke, welke naar de wil van God, hem de gehelen ondergang, de dood berokkent-hij slaat de dodelijke wonde en het gehele overige bestaan van Tyrus is alleen een dof schijnleven vol kwelling, een voortdurend worstelen met de dood.

Ook na de verovering door de kruisvaders op 27 Juni 1124 n. C. en ondanks de verwoesting door ene aardbeving in 1202 bloeiden in Tyrus weer scheepvaart en handel, glasfabrieken en purperververijen. Toen echter na de verwoesting der Christelijke rijken in Syrië nog alleen Tyrus en Ptolomaïs in het bezit der Christenen waren gebleven, en eindelijk ook de laatste stad de Saracenen in handen viel, maakte zich van de Christenen in Tyrus zulk een schrik

meester, dat zich dienzelfden avond en in de nacht de nog in de stad achtergeblevene Franken inscheepten en de gewichtige stad aan de vijanden overlieten, de volgenden dag, de 19 Mei 1291, nam de Egyptische sultan Aschraf van Tyrus bezit en maakte hij haar de aardbodem gelijk. Nu eerst waren de profetieën ten volle waarheid geworden, Tyrus was ene naakte rots geworden en tot ene uitspreiding der netten.

Waar zich eens het mastenbos der schepen van Tarsis bewoog, verheffen nu, nauwelijks een paar welgetakelde kielen van Engelse koopvaarders zich boven het water; de handel heeft andere middelpunten gevonden. De rotsachtige zuidzijde van het oude eiland dient volgens het woord van de Profeet werkelijk om visnetten uit te spannen. Manudrell vond geen enkel goed onderhouden huis, maar alleen een paar vissers, die zich in gewelven ophielden.

Laat uw hart niet zo bedwelmd worden door het geruis, hetwelk de wereld moet maken, opdat men de kale rotsen daaronder niet kan bemerken; laat u niet misleiden door de vrolijke zangers en de wakkere instrumenten, het is zo stil boven de graven ook van de rijken en groten.

Alzo zegt de Heere HEERE tot Tyrus: Zullen niet de eilanden van het geluid uws vals beven als de dodelijk verwonde zal kermen, wanneer men in het midden van u schrikkelijk zal moorden?

En alle vorsten der zee, de opperhoofden van de Syrische koloniën (Jes. 23:8), die vorstelijken rang innemen, zullen, evenals de koning van Nineve bij het bericht van de ondergang der stad, die haar wachtte (Jon. 3:6), afdalen van hun tronen, en hun mantels van zich doen, en hun gestikte klederen uittrekken: met sidderingen zullen zij bekleed worden (Hoofdst. 7:27), zich in schrik zullen hullen, op de aarde zullen zij nederzitten, en elken ogenblik sidderen, en over u ontzet zijn.

En zij zullen een a) klaaglied over u opheffen, en tot u zeggen: Hoe zijt gij uit de zeeën vergaan, gij welbewoonde, gij beroemde stad, die van uw eiland sterk geweest is ter zee, zij en hare inwoners; die hunlieder schrik gaven aan allen, die in haar woonden, aan alle de door haar gestichte en bestuurde koloniën.

Openb. 18:9 vv.

Nu zullen de eilanden sidderen ten dage uws vals; ja de eilanden, die in de zee zijn, zullen beroerd worden van wege uwen uitgang.

Want alzo zegt de Heere HEERE bij herhaling, tegen Tyrus (vs. 15 vv.): Als Ik u zal stellen tot ene verwoeste stad, gelijk de steden, die niet bewoond worden; als Ik enen afgrond, een vloed, over u zal doen opkomen, en de grote wateren u zullen overdekken;

Dan zal Ik u doen nederdalen met of tot degenen, die in de kuil nederdalen (vgl. Jes. 14:9 vv.) tot het oude volk, de in vroegeren tijd gestorvenen (of het enige volk, dat altijd blijft (Pred. 12:5), of tot de bij de zondvloed omgekomenen (2 Petr. 2:5); en Ik zal u doen

nederliggen in de onderste plaatsen der aarde, in de woeste plaatsen, die van ouds geweest zijn, even als de vroeger te gronde gegane oude wereld, met degenen, die in de kuil nederdalen, opdat gij niet bewoond wordt; en Ik zal het sieraad herstellen in het land der levenden 1), al is het ook, dat Ik overal op de aarde heerlijkheid en luister geve.

Alhoewel dit land der beroeringen voor een tijd onder ongenade moge liggen, nochtans zal God aller sieraad daar in stellen; de sieraad, die geweken was, zal wederkeren; en de herstelling van hetgeen, waarvan zij beroofd waren geweest, zal zoveel te meer hun sieraad zijn. God zelf zal de sieraad der landen zijn, die de landen der levendigen zijn.

Juda wordt het land der levendigen genoemd, omdat de inwoners verzekerd waren van alle zegeningen, zolang als zij God getrouw dienden. De Profeet voorzegt hier, dat de stad Jeruzalem, om welker verwoesting de inwoners van Tyrus zo grotelijks gejuicht hadden, weer zou herbouwd worden op de zelfde plaats, en zelfs een hoogte van roem en heerlijkheid bereiken, terwijl de stad Tyrus ene verworpene zou blijken. (ENG. GODGELEERDEN).

Maar u zal Ik tot enen groten schrik stellen, en gij zult er niet meer zijn; als gij gezocht wordt, zo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid (Jes. 41:12), spreekt de Heere HEERE.

De eilanden in vs. 15 beven niet juist over een onmiddellijk gevaar, dat voor hen uit de val van Tyrus voortkwam, maar omdat hun nu in de gehele wereld niets meer zeker voorkomt. De val van Tyrus is ene sterke prediking van de nietigheid van al het aardse, van het vergankelijke van alle heerlijkheid, die haar fundament alleen op de aarde heeft.

Het klaaglied in vs. 17 en 18 wil de tegenstelling schilderen, waarin dat Tyrus, dat eens de bewoners der zee met macht beheerste, nu machteloos staat, zodat nu omgekeerd de bewoners der kusten, de koloniën over zijn lot in schrik geraken.

De klaagzang over het gevallen Tyrus, dien de vorsten aan de zee aanheffen, is geheel ene koningin waardig; hij klinkt sterk en machtig. Terwijl die vooreerst met krachtige trekken de geprezen vesting der zee in haren trots opheft, laat hij ons de val uit de hoogte in de diepste diepte, in de eeuwige woestheden, waar "het oude volk" woont, des te sterker vernemen.

De Bijbel voert ook treurspelen op, waarbij gehele volken wenen, en koningen zich in 't stof kunnen plaatsen.

Wanneer aardse welvaart ten onder gaat, jammert de wereld, maar over haren eeuwigen ondergang bekommert zij zich niet.

Niet alleen zal verwoesting en ondergang volgens vs. 19 vv. Tyrus treffen, maar het zal eeuwig wegzinken in het rijk der doden; ja, het zal niet alleen tot de doden in de onderwereld nederdalen, maar tot het volk der doden worden nedergestoten, en daar onder de puinhopen van de door de groten vloed verwoeste eerste wereld nevens dat goddeloze geslacht van de voortijd zijne eeuwige woning verkrijgen.

Het slot van vs. 20 veroorzaakt de overzetters grote moeilijkheid, daar de zin, gelijk die daar staat, zeer afgezonderd staat, en men niet weet of men die zo afgezonderd moet laten, of uit het voorgaande of uit het volgende iets moet aanvullen. Verbinden wij de zin met vs. 21, dan luidt die: "Ik zal (in hetgeen Ik doe) iets heerlijks te weeg brengen in het land der levenden, tot verschrikking zal Ik (daarentegen) u stellen, zodat gij niet meer zijt. " Onder dat "land der levenden" zou de moeten worden verstaan, reeds met het oog op Hoofdst. 37, Jeruzalem en het heilige land (Hoofdst. 28:25 vv. Jes. 65:17 vv. In vs. 19 de stad, in vs. 20 de bewoners, puinhopen daar boven, schrikwekkende woestijnen beneden in de woeste ruimten der onderwereld, in het land van de duisternis des doods zonder ordeningen (Job 10:22). Vervolgens in tegenstelling tegen beide Zion, dat uit de ondergang heerlijk opstaat! In betrekking hierop, namelijk op Zion, is de aanwijzing alleen genoeg, dat er bij de ruïne van Tyrus ene plaats der heerlijkheid is; het komt er slechts op aan, de plaats aan te wijzen voor de later te ontwikkelen prediking der genade.

Wanneer de Messias verschijnt en Zijn rijk opricht, tot welke glans zich de ogen van alle volken wenden, ziet Tyrus de zon der genade niet opgaan, maar smacht zij in eeuwig duister van de schaduwen des doods.

Jeruzalem zal weer opkomen, maar vooral zal het ware sieraad nog hier op aarde opgaan in het heerlijk rijk van Christus, daar Christus de Spruit des Heeren tot sieraad en tot heerlijkheid op de gansen aardbodem zal zijn.

Gelijk God het trotse anti-Christendom doet vallen, zo zal Hij eens des te hoger Zijne kerk verheffen.

HOOFDSTUK 27. KLAAGLIED OVER DE

VERWOESTING VAN TYRUS.

III. Vs. 1-36. Het klaaglied, dat in Hoofdst. 26:17 vv. de vorsten aan de zee over de ondergang van Tyrus in de mond werd gelegd, moet de Profeet nu zelf opnemen, om het ene nieuwe wending te geven en de bedoeling der zaak, waarover gehandeld wordt, meer bepaald voor te stellen. Aan de ene zijde wordt de rechtvaardige smart uitgedrukt over het misbruik van de overvloed der Goddelijke gaven, In welke Tyrus zich heeft verblijd. aan de andere zijde komt dan het profetisch bewustzijn tot zijn recht, dat op de achtergrond van het geschiedkundige Tyrus nog ene andere gedaante staat, die door zijn beeld met haar gehele wezen doorschemert, en op wiens laatste lot eigenlijk bij de Goddelijke bedreigingen tegen hem bedoeld is. Welke gedaante deze is, wordt later de Nieuw-Testamentischen ziener in Openb. 18:9-24 bekend gemaakt, hoewel daar niet van Tyrus, maar met bijvoeging van nog andere trekken omtrent die gedaante van Babels val sprake is. Het klaaglied van Ezechiël heeft twee delen. Vooreerst de schildering van de heerlijkheid van Tyrus, zijne pracht, zijnen rijkdom, zijne grote betekenis als heerseres op de zee (vs. 1-25). Vervolgens beschrijving van de vernietiging dezer gehele heerlijkheid; snel en onveranderlijk gaat zij te niet tot ontzetting der gehele aarde (vs. 26-36). "Het lied is niet recht begrepen wanneer men daarvan bovenal de echt dichterlijke vlucht prijst, waarmee het is opgesteld. Dat is het niet, en moet het ook niet zijn, wat bij uitnemendheid geldt. Het eerste gedeelte (vs. 1-25) is echter zonder verheffing en bestaat veeleer in ene zeer kalme, nauwkeurige en bijna statistische opgave van datgene wat Tyrus "rijk en heerlijk heeft gemaakt te midden der zee" (vs. 25). Ezechiël schept er geen het minste behagen in, de werkelijke opgave door ene ideale vlucht te vergroten, dat hier ook kwalijk zou geplaatst zijn. Voor ons kan de opgave van vele bijzonderheden en van vele namen van volken zelfs droog schijnen, wat voor de tijdgenoten van de Profeet het geval niet was, wien de beelden van paleizen en vloten, van krijgers en kooplieden uit aller oorden met hun wapenen, goederen en klederdrachten in levendige trekken voor ogen stonden. De Profeet voegde als dichter niets bij de werkelijkheid. Daarentegen is deze schildering in echt profetischen geest samengesteld en daarbij de vergankelijke heerlijkheid met nuchteren blik bespied. Het levendige der schets is daarin gelegen, dat Tyrus niet in dichterlijke vlucht, maar in waarheid als een werkelijke persoon is opgevat, die met al die heerlijkheid van paleizen, vloten, krijgers en kooplieden, als met versierselen is opgepronkt en als ene dwaze jonkvrouw, die met elkeen boelerende spreekt: "ik ben de allerschoonste" (vs. 3). Een storm vernietigt deze ingebeelde koningen der zee voor eeuwig (vs. 3).

Wijders geschiedde des HEEREN woord in onmiddellijken samenhang met het in Hoofdst. 26 ontvangene, tot mij, zeggende:

Gij dan, mensenkind! hef, evenals in Hoofdst. 19:1 vv. over de vorsten van Israël, een klaaglied op over Tyrus;

En zeg tot Tyrus, die daar woont aan de ingangen der zee, toegerust met goede havens, van welke men kan uitvaren en in welke weer de van buiten komende schepen geschikt kunnen

binnenlopen, handelende met de volken in, of naar vele eilanden: Zo zegt de Heere HEERE: O Tyrus! gij zegt: ik ben a) volmaakt in schoonheid 1) (Hos. 9:13).

Ezech. 28:12.

Hierdoor wordt gewezen op de hoogmoed van Tyrus, maar ook wordt hierdoor hare zonde voorgesteld. Want alleen van Zion, hetwelk de schoonheid des heiligdoms bezat, werd gezegd, dat het de volkomenheid der schoonheid had (Ps. 50:2). De schoonheid van Zion bestond echter in haren geestelijken toestand en Tyrus was prat op hare uiterlijke welvaart en hare uiterlijke heerlijkheid. Het is dan ook daarom, dat de Heere hare vernedering op volkomene wijze zal openbaren.

Er is hier niet sprake van de landstad Tyrus, maar van de eilandenstad met hare bloeiende haven.

Uwe landpalen, de grenzen, die uw gebied omgeven, zijn in het hart der zeeën; uwe bouwers hebben uwe schoonheid volkomen gemaakt.

Zij hebben, om het u onder de gelijkenis van een groots en heerlijk schip voor te stellen, al Uwe denningen, uwe boorden, uit dennenbomen van Senir (1 Kron. 6:23. Hoogl. 4:8), of van de groten Hermon, gebouwd; zij hebben cederen van de Libanon gehaald, om masten voor u te maken;

Zij hebben uwe riemen uit a) eiken van Basan gemaakt, uwe berderen (dikke planken, roeibanken) hebben zij gemaakt van welbetreden elpenbeen uit de eilanden der Chittieten, van elpenbeen, ingelegd in bosboomhout van de kusten der Chitteërs.

Jes. 2:13.

Fijn linnen met stiksel uit Egypte was uw uitbreidsel, dat het u tot een zeil ware, eveneens uw vlag, die als een zichtbaar teken uwer waardigheid u deed kennen als een schip van de voornaamste soort; hemelsblauw (Ex. 25:4) en purper, uit de eilanden van Elisa, de Grieksen Peloponnesus (Gen. 10:4) was uw deksel, het gespannen zeil over het verdek tot bescherming tegen de zonnehitte.

De inwoners van Sidon en Arvad (Gen. 10:15 en 18. 2 Sam. 5:11) waren uwe roeiers; uwe wijzen, o Tyrus die in u waren, die waren uwe schippers, zodat gij zelf kapitein en stuurman leverdet.

De oudsten van Gebal (1 Kon. 5:18), en hare wijzen waren in u, verbeterende uwe breuken; alle schepen der zee en hare zeelieden waren in u in uwe havens allen inlopende, om onderlingen handel met u te drijven, om waren aan te brengen en andere uit te voeren.

Perzen, en Lydiërs, en Puteërs (Gen. 10:6, 13. Jer. 46:9) waren in uw heir, uwe krijgslieden; schild en helm hingen zij in u als hun hoofdkwartier op, die maakten uw sieraad, zodat gij het uitwendige hadt van ene weltoegeruste en tot de krijg geschikte stad.

De kinderen van Arvad, uwe landslieden, en uw heir waren rondom op uwe muren, en de Gammadieten waren op uwe torens, hun schilden hingen zij rondom aan uwe muren, die maakten uwe schoonheid volkomen, zodat het u niet ontbrak aan bereidheid tot de krijg.

Het voorbeeld voor dit en het volgend klaaglied is de klaagzang in Jes. 14:3 vv. over Babel. De ondergang van Babel verre van al zijne heerlijkheid wordt daarbij als begonnen voorgesteld. De gedachtengang is zo gepast als eenvoudig. Voor alles (vs. 3-11) wordt de heerlijkheid der stad, hare ligging, hare schone bouworde, hare ligging als voorstad tot de andere Fenicische steden aan de kusten, haar leger, dat deels door vreemde huurtroepen, deels door eigen soldaten en uit de bewoners der verbondene steden gevormd was, met zijne krijgstucht en dapperheid geschilderd. Zeer gepast en dichterlijk schoon wordt daarbij de stad Tyrus als een heerlijk schip voorgesteld, welks masten uit cederhout, welks vlaggen uit doorstikten byssus enz. zijn, doch zo, dat later bij schildering der krijgstucht het daarvoor min gepaste beeld van het schip wordt verlaten en het eigenlijk begrip der stad plaats neemt. Daarna (vs. 12-24) wordt even uitvoerig de breedte en volheid van hare handelsverbintenissen geschilderd; de landen, met welke Tyrus in handelsbetrekkingen gestaan heeft, en de voornaamste handelsartikelen, die tussen haar en de bijzondere landen werden geruild, worden op zulk ene wijze opgeteld, dat de optelling bij het uiterste westen begint en door het noorden tot het noord-oosten voortgaat. Nadat door deze uitvoerige schildering van de heerlijkheid en de handelsrijkdom van Tyrus de rechte grond is gelegd voor de schildering van haren ondergang, moet nu deze volgen. Nu stelt vs. 25 voor, de zamenhang met het volgende aangevende, hoe Tyrus in zijne tot Tarsis gaande schepen, zijne muren en zijnen handel, de grond had van zijne macht en van zijnen rijkdom en terwijl vervolgens in vs. 26 teruggegaan wordt tot de vergelijking van de stad met een heerlijk schip, hoe dit schip Tyrus door zijne schippers op de vele wateren is gevoerd, begint in de tweede helft van het vers, waarmee ene volgende afdeling aanvangt, de klagende beschrijving van de val van Tyrus, de eigenlijke weeklacht.

Aan het einde van het vorige hoofdstuk was Tyrus met de doden vergeleken, die in de groeve nederdalen. Evenals bij begrafenissen treurzangen gewoon waren, waarin de klagende vrouwen alles vermeldde, wat in de gestorvenen waarde had en lofwaardig was, en dan hun verlies beweenden, zo wordt ook hier zeer gepast door de Profeet een klaagzang over Tyrus aangeheven, waarin alle de voorrechten bestonden, om de ondergang des te groter te doen voorkomen.

De gehele wereld, in 't bijzonder de tegenwoordige zo geheel koopmansgezind en industrieel, zou de schildering van Tyrus glans en van hare heerlijkheid niet voor ene weeklacht, maar integendeel voor ene zaligprijzing houden, want zij is evenals Tyrus in speculaties verblind.

Dat is de weeklacht van de geest, dat de wereld zozeer in het vlees zaait en van het vlees verderf maait; met pauken en fluiten begint de wereld, met jammer en ellende moet zij eindigen.

"Ik ben de allerschoonste" woordelijk "de volkomenheid der schoonheid. " Deze naam komt alleen aan de stad Gods, aan Jeruzalem toe, niet om hare pracht, maar omdat de heerlijkheid Gods in haar woont, daar zij de troon Gods is (Jer. 3:17). Jeruzalem had nu om harer zonden wil deze heerlijkheid verloren (Klaagl. 2:15); daarentegen had zich Tyrus de troon van Baäl, wiens koningen zich gaarne Itho-Baäl, d. i. "met hem is Baäl" (Jes 7:14; 8:8 en 10 ,) noemden, om zijnen rijkdom en zijne aardse heerlijkheid dien erenaam aangematigd.

In samenhang met de gunstige ligging van Tyrus in het hart der zee (vs. 4), wier schatten van alle zijden daar zamenvloeden, zodat het reeds heeft wat in Jes. 60:5 aan Zion voor de toekomst wordt beloofd: "de menigte der zee zal tot u gekeerd worden, het heir der Heidenen zal tot u komen, " staat de volkomene schoonheid, waarop het zich beroemt. Deze heeft niet alleen betrekking op de stad als zodanig, volgens hare gebouwen, maar, zoals het volgende aanwijst, waar de schoonheid nader wordt beschreven, op de gehelen staat.

Tyrus is geestelijk van de grote stad te verklaren, die met alle volken toeneemt en zich in Jeruzalems plaats begeert te zetten; de vorst van Tyrus is (Hoofdst. 28:1 vv.) ene hiëroglifye van de paus. Er was een tijd, toen Rome tot de doden was nedergedaald (26:19 vv.), namelijk in het Trentsche concilie, toen het door zijne anathemata zich van de waarachtig gelovigen afscheidde, maar God in het werk der reformatie Zijne uit Babel bevrijde kerk, het land der levenden, met vrede en velerlei gaven versierde.

In onzen tegenwoordigen tijd wordt ook in politiek opzicht iets aan dit geestelijk Tyrus volbracht van dat: "Ik zal een groten vloed over u laten komen, zodat grote wateren u bedekken; " en wanneer nu ook daar gelijktijdig de poort der volken wordt verbroken (Hoofdst. 26:2) zal Tyrus toch niet wenen: "Heah, zij, is verbroken, zij is tot mij omgewend; ik zal vervuld worden, zij is verwoest; " integendeel zal op nauwkeurig bestemden tijd vervuld worden wat gezegd is: "Ik schep heerlijkheid in het land der levenden, " terwijl ten opzichte van Tyrus wordt gezegd: "Ik zal u tot een groten schrik stellen en gij zult er niet meer zijn, " en dat nauwelijks 100 jaren later zal worden vervuld. Zeker zijn de werktuigen, door welke God Zijne gerichten aan degenen, die Hij aan het verderf wil prijsgeven, volvoert, niet Zijne heiligen en uitverkorenen; deze zijn integendeel tot lijden en verdragen geroepen en moeten meestal medelijden onder die oordelen, maar het zijn mensen van wereldse macht en wijsheid, waarom ook veel menselijks dikwijls zelfs juist veel ongoddelijks mede daaronder loopt; maar beschouwd als werktuig van God, waarvan Hij Zich bedient, opdat Zijn toorn worde volbracht en Zijne grimmigheid over degenen, die rijp zijn voor het gericht, worde uitgestort, heet Nebukadnezar zelf een rechtvaardige, en deed men beter Gods machtige hand, die slaat, te erkennen, en zich verootmoedigende onder deze van zich weg te doen alle gruwelen, in plaats van die hardnekkig vast te houden en daarbij zich nog in te beelden, Gods volk te zijn, waarvan geschreven staat: "die u aanraakt, raakt Gods oogappel aan (Zach. 2:8) en nu daarop hoogdravende voorzeggingen omtrent de dicht nabij zijnde heerlijkheid der toekomst te geven. Evenals de hand, die deze moet teweeg brengen en ook zeker aanbrengen

zal, ene gedroomde is, zo zullen ook de profetieën blijken ijdele dromen te zijn. Intussen zal echter de hand van de Zone Gods, die Zelf Heer wil blijven in Zijn huis en Zich noch door de ene noch door de andere zijde iets laat voorschrijven, Zijne ware kerk stil en onbemerkt de heerlijkheid weten tegen te leiden, die haar door het profetische woord is gewaarschuwd. Wijs zijn de maagden, die olie in hare vaten hebben, om bij te gieten, wanneer de lampen zouden uitgaan; dwaas zijn daarentegen diegenen, die haar gehele vertrouwen hebben op de helder brandende lampen, welke vroeger waren verzorgd en die in tijd van nood eerst tot de verkopers moeten lopen. (Matth. 25:1 vv.)

Bij vs. 4 merkt Luther in de kanttekeningen op: "Zo als andere vorsten steden en dorpen, akkers, enz. op het land hebben, zo was Tyrus machtig op de zee. De schoonheid van haren bouw, die daarna geroemd wordt, heeft niet alleen betrekking op de huizen, maar in 't algemeen op de gehele staatsinrichting. Met het oog daarop allegoriseert vervolgens in vs. 5 vv. de Profeet, terwijl hij Tyrus met een schoon, zeer prachtig ingericht en zeer goed toegerust schip vergelijkt. Zo als Hij vervolgens in vs. 26 vv. op die vergelijking terugkomt en de ondergang van Tyrus voorstelt als ene schipbreuk, door de oostenwind veroorzaakt. Door de schepen, op welke vele mensen bij elkaar zijn en enerlei doel, gevaar voordeel en schade hebben, wordt in het symbolisch spraakgebruik der Schrift het gemeenschappelijke aangewezen (Ps. 48:8), met name de staten (Jes 38:21. Openb. 8:9) aan de andere zijde komt de kerk voor onder het symbool van een schip (Matth 8:23 vv. Joh 6:16 vv. Bij de Tyrischen staat lag de voorstelling onder het symbool van een schip te meer voor de hand, daar het ene zeemacht was, de hoofdstad als een schip midden in de zee lag en door een bos van masten was omgeven. " De Senir, van welken het hout tot planken, tot het beschot der beide zijden genomen is, is de grote Hermon (Deut. 3:9). Het hout daar genoemd, wordt door sommigen opgevat als hout met heen en weer lopende zoutaderen, door anderen als dennehout (1 Kon. 5:8); er is echter cipressehout bedoeld, dat bijna onverteerbaar en bovendien zeer licht is. De riemen vorderen een bijzonder vast en zwaar hout, waarom hier daarvoor eiken uit Basan zijn genoemd (Jes 2:13). De beschrijving der overige delen in vs. 6 wordt verschillend uitgelegd. Wat daarentegen de inhoud van vs. 7 aangaat, zo hadden ook de Egyptenaars zulke prachtschepen, zo als bij voorbeeld dat van Antonius en Cleopatra in de slag bij Actium zich door zijne purperen zeilen als admiraalschip onderscheidde. Men ziet, alle landen hebben hun beroemdste voortbrengselen geleverd, een Tyrus met alle pracht en heerlijkheid uit te rusten- en waar is nu het kerkelijk schip, dat de voornaamste houtsoorten voor zijne planken en masten heeft gebezigd, dat zijde en purper voor zijne zeilen en banier heeft genomen, en met alle vlijt zich er op toelegt, om ook door zijn cultus in de smaak te vallen? Bij deze gehele optelling komt echter de blijvende schat niet voor, noch dat God daar woning heeft.

De weelde laat zelfs het gewone niet onversierd; doch de ziel wordt niet versierd; het beste moet het sieraad missen, of men stelt zich tevreden met huichelarij.

Na het bouwen van het schip volgt in vs. 8 de uitrusting daarvan met de bemanning en instandhouding. Wanneer daar de Zidoniërs en Arabieren als de roeiers worden voorgesteld, dan is dit natuurlijk niet, zo als de gehele allegorische voorstelling aanwijst, in de eigenlijken zin op te vatten, daar wij van zulk ene betrekking der Feniciërs onder elkaar, volgens velen, dat deze slaven van gene zouden geweest zijn, niets weten. Wel ligt daarin in 't

algemeen de gedachte van afhankelijkheid, en dit komt ook geheel overeen met de getuigenissen der geschiedenis, volgens welke Tyrus toen werkelijk ene soort van principaat zelfs over de oude hoofdstad Sidon had verkregen (Joz. 11:8); van daar wordt in Jer. 25:22; 20:3 de Tyrische koning vóór de Sidonischen genoemd. De verbindende gedachte is nu deze: niet slechts de buitenlandse volken, maar ook de kleinere Fenicische staten zelf wedijverden als het ware onder elkaar zoveel mogelijk tot de heerlijkheid van Tyrus bij te dragen.

De gave van de opperleiding lagen in de hoofdstaat, en daaruit kwamen degenen voort, die de hoogste ambten bekleedden.

Wederom treedt ons hier en in het volgende de Roomse kerk voor de geest; voor Rome geven alle kerken, die tot het Katholicisme behoren, de krachten van geld, geest en strijd. Daar ligt het zwaartepunt van de gehele kerkelijke macht, zodat het episkopaat niets vermag zonder het pontificaat en niets daartegen; dit wordt echter regelmatig door een Italiaan bezet. In Rome stromen alle geestelijke handelsschepen samen, om hun waren te brengen en andere mede te nemen, en uit Rome worden overal krijgsknechten naar de verschillende oorden gezonden, die zich verbonden hebben op leven en dood de heiligen stoel te dienen; het gehele wezen der kerk is niets meer dan een getrouw afdruk van de Tyrische macht.

Ook voor zijne verdediging heeft Tyrus het best gezorgd. Het hield een leger van huurtroepen uit vreemde volken tot bescherming zijner koloniën en tot uitbreiding zijner volkplantingen, terwijl het de bewaring der vestingmuren van de stad aan Fenicische krijgslieden toevertrouwde.

Hier laat de Profeet de allegorie varen en zet in de plaats van het schip juist de stad, de prachtige vesting der Tyriërs. In 't bijzonder ook Carthago's sterkte bestond voornamelijk in hare gehuurde troepen. Wat de nevens de Lydiërs en Libiërs genoemde Perzen aangaat, zo is ene oude verbintenis der Feniciërs met de Perzen ontwijfelbaar. Van de huurbenden zijn zorgvuldig onderscheiden de Arvadiërs en het eigen leger der Tyriërs, waaraan de bewaking van de muren der stad werd toevertrouwd. Het ophangen der schilden enz. aan gebouwen en muren moet ene bijzondere Fenicische gewoonte geweest zijn; want wij vinden die door Salomo ook bij de Hebreëen ingevoerd (1 Kon. 10:16 vv. Hoogl. 4:4). de huurbenden worden alleen de gewone wapenen, schild en helm, de Tyriërs zelven echter bijzonder schone en prachtvolle schilden, in de grondtekst staat een ander woord, dat ook in 2 Sam 8:7. 2 Kon. 11:10 en 51:11 voorkomt, toegeschreven, waardoor zij de schoonheid van Tyrus volmaakten.

Er is nog ene betere bescherming dan die van soldaten, De Engel des Heeren legerd zich rondom degenen, die Hem vrezen (Ps 33:16 vv. 34:8). Wij moeten in plaats van de vleeslijke wapenrusting de goddelijke aandoen; deze beschermt land en volk.

Tarsis of Tartessus in het zuiden van Spanje (Jes. 23:10) dreef koophandel met u van wege de veelheid van allerlei goed; met zilver, ijzer, tin en lood, die gij van daar gehaald hebt, handelden zij op uwe markten.

Javan, Jubal en Mesech, de Ioniërs of Grieken, de Tibarenen en Moschers tussen de Zwarte en Kaspische zee (Gen. 10:2), waren uwe kooplieden, met mensenzielen, slaven, en koperen vaten dreven zij onderlingen handel met u.

Uit het huis van Togarma, de Armeniërs (Gen. 10:3) leverden zij paarden, en ruiteren, en muilezels op uwe markten.

De kinderen van Dodan, de Dedanieten aan het zuidelijk deel van de Perzischen zeeboezem (Gen. 10:7), waren uwe kooplieden, tusschenhandelaars voor de binnenlandsen handel; vele eilanden waren de koophandel uwer hand, de uitgestrekte zeekust dreef door u haren handel; hoornen van elpenbeen en ebbhout gaven zij u weer tot ene versiering (1 Kon. 10:11), in de plaats van munt.

Syrië, dat zich uitstrekt tot Mesopotamië, dreef koophandel met u, van wege de veelheid uwer werken, uwer producten en fabrikaten; met smaragden, purper, en gestikt werk, en zijde, en Ramoth, beter: koralen, en Cadkod, beter: andere juwelen, handelden zij op uwe markten.

Juda en het land Israëls waren uwe kooplieden; met tarwe van Minnit in het land der Ammonieten (Richt. 11:33. 2 Kron. 27:5. 12:20) en Pannag(onbekende streken, door anderen vertaald: balsem, onderscheiden van de Gileaditische, die straks wordt genoemd), en honing, en olie, en balsem dreven zij onderlingen handel met u.

Damascus dreef koophandel met u, om de veelheid uwer werken, van wege de veelheid van allerlei goed; met wijn van Chelbon, het tegenwoordige Aleppo, of een dorp noordwestelijk van Damascus (2 Sam. 8:6), en witte wol.

Ook leverden Dan en Javan, de omreizer op uwe markten(beter: Sedan en Javan van Uzal, volkstammen in Jemen of gelukkig-Arabië); glad ijzer, kassie en kalmus (Ex. 30:24) was in uwen onderlingen koophandel.

Ook leverden Dan en Javan, de omreizer op uwe markten(beter: Sedan en Javan van Uzal, volkstammen in Jemen of gelukkig-Arabië); glad ijzer, kassie en kalmus (Ex. 30:24) was in uwen onderlingen koophandel.

Woest Arabië en alle vorsten van Kedar (Gen. 25:13) waren de kooplieden uwer hand; met lammeren en rammen en bokken, daarmee handelden zij met u (Jer. 49:32).

De kooplieden van Scheba en Raëma in zuidoostelijk Arabië (Gen. 10:7) waren uwe kooplieden; met alle hoofdspecerij, en met alle kostelijk gesteente en goud, waarin hun land zo rijk is, handelden zij op uwe markten.

Haran in noordwestelijk Mesopotamië (Gen. 11:31), en Kanne (Gen. 10:10) en Eden tussen Thelassar en de Eufraat (2 Kon. 19:12. Gen. 2:8), de kooplieden van Scheba, Assur en Kilmad aan de straat, die ten westen langs de Eufraat loopt, handelden met u.

Die waren uwe kooplieden met volkomene sieraden, pracht gewaden, met pakken van hemelsblauw en gestikt werk, en met schatkisten van schone klederen; gebonden met koorden, en in ceder gepakt onder uwe koopmanschap.

De schepen van Tarsis, die uit Tartessus of van elders over de wijde zee kwamen, zongen van u, van wege de onderlingen koophandel met u 1); zij hebben u veel meer aangebracht dan alle die in vs. 13 vv. genoemde karavanen te land; en gij waart vervuld, en zeer verheerlijkt, zeer heerlijk in het hart der zeeën 2), alsof gij van deze het hart waart, waarheen al het bloed moet stromen.

In het Hebr. Anijoth Tharschisch Scharotajik ma'arabeek. Beter: De schepen van Tarsis waren uwe karavanen, uw handel, d. i. de middelen, waarmee gij uw handel kondt drijven.

De Profeet had reeds vroeger op de groten omvang van de Tyrischen handel gewezen; deze gedachte werkt hij hier uit, daar hij de grote menigte van volken optelt, met welke die staat verkeert. De optelling begint met het hoofdpunt van het westen, Tartessus, wendt zich vervolgens naar het noorden en telt hier de volken, die, in welk opzicht ook, veelbetekenend zijn; hij gaat daarop naar het zuidoosten en keert zo weer naar het westen en meer tot de nabijheid van Tyrus terug.

Alzo bevat de lange optelling ene zekere orde, terwijl wel is waar in ene strofe alle landen, met welke Tyrus handel dreef, zo weinig kunnen worden genoemd, dat Egypte (vs. 7) en geheel Afrika zijn voorbijgegaan.

Tarsis of Tartessus was beroemd door zijnen rijkdom in zilver (Jer. 10:9), en leverde ijzer, tin en lood. Door de Joniërs en Grieken werd de slavenhandel sterk gedreven (Joël 3:11 11); zij en de Romeinen verkregen uit Pontus de meeste en beste slaven; koperen gereedschappen leverden hoofdzakelijk de Tibarenen en Moschers, terwijl de Kolchische bergen nog heden ene onuitputtelijke menigte koper bevatten. Evenzo is de rijkdom van Armenië in paarden bekend en zeker werden daar ook muil dieren geteeld.

De Dedanieten met hun karavanen komen voor als vertegenwoordigers van de handel op het land. Dezelfde produkten werden in Tyrus ook ter zee ingevoerd, kwamen dus van de eilanden en de kusten.

Syrië omvat hier voornamelijk het Syrië der beide rivieren, of het land tussen Tiger en Eufraat (Gen. 24:10; 25:20): er worden niet dan pronkerijen genoemd, met welke vooral Babylonië veel handel dreef.

Wat Tyrus levert, wordt slechts kort aangewezen, uitvoerig is de Profeet alleen ten opzichte der ingevoerde waren, terwijl de zamenvloeiing van deze in Tyrus de heerlijkheid der stad voorstelt en alzo de grond geeft voor de schildering van het diepe van haren val. Het gezichtspunt, in de gehele voorstelling gevolgd, geven zeer nauwkeurig de woorden in vs. 25 aan: "gij waart vervuld en zeer verheerlijkt in het hart der zeeën." Alzo kan, wat Tyrus uitvoert, slechts als terloops voorkomen. Dat Tyrus zo rijk en geëerd was, terwijl Zion steeds

lediger werd en ellendiger, dat was een steen des aanstoots voor de gemeente Gods. De Profeet neemt dezen aanstoot weg door op het einde te wijzen. Dan is alle rijkdom en heerlijkheid voor Tyrus verdwenen, voor altijd verdwenen, in de diepte der zee begraven, Zion daarentegen verheft zich heerlijk.

Het Hebr. Zori (vs. 6), het laatste der handelsartikelen van Israël, op de Syrische markten gebracht, wordt hier en elders overgezet door balsem (Gen. 37:25; 43:11. Jer. 8:22; 46:11; 51:8 voor balsem staat echter het vroeger naast de tarwe van Minnit op de tweede plaats genoemde "pannag". Dat woord komt alleen hier voor, en verklaart men meest voor een soort van gebak. Hiëronymus en naar dezen Luther heeft het door balsem overgezet en daarom Zori door mastix vertaald De mastixboom (vgl. historie van Susanna vs. 54), is een struik 15 voet hoog, waaruit door insnijding een doorschijnend witachtig geel en welriekend hars wordt verkregen, dat tot korrels gemaakt in de handel komt. De zwarte vruchten, als jeneverbessen, geven ene olie, men kauwt ze ook wel in het oosten, om de adem welriekend te maken.

Chelbon bestaat nog heden in een dorp van dezen naam ten noorden van Damascus, in het midden van een dal, dat, waar het slechts mogelijk is, met wijngaardranken is beplant, uit wier druiven de beste en kostbaarste wijn van het land wordt bereid. Deze wijn was in de oudheid zo beroemd, dat de koningen van Perzië alleen Chalybonischen wijn van Damascus dronken (Dan. 1:5). De kostbare wol van verblindende witheid kwam waarschijnlijk uit het oorspronkelijke land van de afstamming der Nabateërs tussen Palestina en de Eufraat (1 Makk. 5:27), die door hunnen rijkdom in kudden schapen bekend waren (vs. 21 en Jes. 60:7), en op wier land Sicharia het Hebr. Zachar zinspeelt.

In de grondtekst begint vs. 19 met Wedan; dit moet niet als "en Dan" of "ook Dan" worden opgevat, zoals het ook zou mogelijk zijn; het gehele woord (vgl. Wateb in Num. 21:11 #Nu betekent ene Arabische plaats, hoewel daarvan geen ander spoor te vinden is. Evenzo is Javan ene plaats in Jemen, waarschijnlijk ene Griekse volksplanting, daar de Griekse speculatiegeest de weg over Egypte naar het zuidelijk Arabië vond. Ter onderscheiding van dit Javan van het moederland in vs. 13 zou dan zijn bijgevoegd "van Usal" (de omreizer) d. i. Saäna, de hoofdstad in Jemen (Gen. 10:27). Bij het gladde, glinsterende ijzer moet men vooral denken aan de bij de Arabieren en in het gehele Oosten zo beroemde degenklinken van Jemen. Hoe meer Tyrus het Arabische monopolie in dien tijd en reeds sedert vroege tijden aan zich had getrokken, des te uitvoeriger vertoeft de Profeet bij de optelling der vele voor de handel gewichtige punten in Arabië. Dedan leverde prachtige paardendekken, zo als die in het Oosten kentekenen waren van de voornamen man, en in 't algemeen voorwerpen van weelde; daarom gebod de Kalif Hakem de Christenen op slechte zadels te rijden. Bij de Dedanieten worden vervolgens nog een paar andere stammen van noordelijk- en midden-Arabië gevoegd, de Arabieren en Kedarenen als vertegenwoordigers der Nomadische Bedouïnen.

De kostbare specerij uit Seba en Raëma is waarschijnlijk de echte balsem. De bergen van Hadramaut en Jemen leveren allerlei edelgesteenten, en het laatste werd door de ouden voor zeer rijk in goud gehouden, hoewel men dit edel metaal daar nu niet meer vindt.

Het noemen der handelaars van Seba (Gen. 10:7 en 1 Kon. 10:7) tussen Mesopotamische plaatsen is daaruit te verklaren, dat de Sabeërs, de bewoners van her land van de wierook, die van de Perzischen zeeboezem komt, hun waren naar de stad Carrhae (Haran) brachten, waar zij hun jaarmarkten hielden en van daar naar Gebal of Byblus in Fenicië en tot het Palestijnse Syrië pleegden te trekken. Alzo zijn deze handelaars als de bemiddelaars van de handel tussen Mesopotamië en Tyrus genoemd en wel niet ongepast midden tussen de plaatsen, welke aan de beide grote Mesopotamische handelsstraten de gewichtigste handelsplaatsen waren. Kilmad is de grote en rijke stad Charmanda, in ene woeste streek aan gene zijde van de Eufraat. Het daarnevens genoemde Assur kan natuurlijk niet het land Assyrië zijn, maar alleen de handelsplaats Sura, heden Essuriëh, dat aan dezen oever van de Eufraat boven Thapaskus ligt.

Dat Tyrus juist midden in zijne grootheid, staande op het toppunt van macht en heerlijkheid de doodsteek ontvangt, is juist hetgeen het gedenkwaardige en Gods rechtvaardige besturing levendig voorstelt. Daarom werpt de Profeet in vs. 25 nog een blik op deze trotse gerustheid, waarmee Tyrus elken aanval meende te kunnen trotseren, en daar stond als de onbedwingbare vesting, zoals dan ook het "midden in de zee" op zeer effectvolle wijze in het volgende vers wederkeert.

Die u roeien, o schip van Tyrus, waarvan in vs. 3-9 is sprake geweest, hebben u in grote waterenver in de hoge zee gevoerd, zodat gij trots en gerust op die wateren voert, alsof het nooit anders kon worden, ja altijd zo met u zou gaan; de a) oostewind heeft u echter (Jer. 4:12 Ps. 48:8) op eens, plotseling en onverwacht verbroken in het hart der zeeën.

Ezech. 17:10.

Van het geluid des geschreeuws uwer schippers, dat zij bij de ondergang verheffen, zullen de voorsteden, de tot u behorende kusten, beven.

Ezech. 26:10-15.

En allen, die de riem handelen, zeelieden, en alle schippers van de zee, zullen uit hun schepen nederklimmen; op het land zullen zij staan blijven.

En zij zullen hun stem over u laten horen en bitterlijk schreeuwen; en zij zullen stof op hun hoofden werpen; zij zullen zich wentelen in of bestrooien met de as (Joz. 7:6. 1 Sam. 4:12. Job 2:12 v. Micha 1:10).

En zij zullen zich over u gans kaal maken, en zakken aangorden; en zullen over u wenen met bitterheid der ziel, en bittere rouwklage (Hoofdst. 7:18. Jer. 48:37. Micha 1:16).

En zij zullen in hun gekerm een klaaglied over u opheffen en over u weeklagen, zeggende: Wie is geweest als Tyrus, als de uitgeroeide in het midden der zee, die op eens in het midden van haar zijn vernietigd.

Als uwe marktwaren uit de zeeën voortkwamen, aankwamen, hebt gij vele volken verzadigd; met de veelheid uwer goederen en uwen onderlingen koophandel (liever: koopmansgoed vs. 27) hebt gij de koningen der aarde rijk gemaakt.

Ten tijde, dat gij uit de zeeën verbroken zijt in de diepte der wateren, zijn uw onderlinge koophandel en uwe ganse gemeente in het midden van u gevallen 1).

Allen, die enige betrekking op haar en enigen handel met haar hadden, in koophandel, in oorlog, in omgang, die allen zouden met haar vallen. Merk hier aan, zij die de schepselen tot hun vertrouwelingen stellen, plaatsen hun geluk en hun belang in dezelve, en die hun hope op hen vestigen, zullen bijgevolg met hen vallen. Gelukkig daarom zijn diegenen, welke de God van Jakob tot hun hulp hebben en welker hope is in de Heere, hunnen God, die leeft tot in eeuwigheid.

Alle inwoners der eilanden zijn over u ontzet, en hun koningen staan de haren te berge, zij zijn verbaasd van aangezicht.

De handelaars onder de volken fluiten u aan (2 Kron. 29:8. Jer. 51:37. Klaagl. 2:15 v.); gij zijt aan grote a) schrik geworden, en zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid (Openb. 18:19, 21 vv.)

Ezech. 26:21.

In vs. 26 wordt het beeld, dat men had laten varen en waarin Tyrus als een prachtschip wordt voorgesteld, weer opgenomen: zijne roeiers, d. i. allen die Tyrus zo rijk en machtig en heerlijk hebben gemaakt, brachten het in hoge zee, dat niet zozeer ene politiek betekent, dat zich in gevaren begeeft, als wel de hoogvliegende, steeds meer naar grootheid en heerlijkheid strevende gedachten van de hoogmoed karakteriseert. Nu komt plotseling de storm, die het heerlijke, met alle rijkdommen der wereld beladene schip verbreekt, en alles, wat het in zich draagt, in de diepte der zee doet zinken. Deze storm wordt een Oostewind genoemd, zoals die in Hoofdst. 17:10 en 19:12 met het oog op zijn gloeiende, alles verdorrende en verzengende eigenschap gebruikt wordt als beeld van de wereldmacht, die het Davidische koningshuis vernietigt, zo dient hij hier om zijn hevig karakter, zijne geweldige kracht tot symbool van die macht, welke het trotse Tyrusschip met een paar geweldige stoten als in een ogenblik doet schipbreuk lijden. Ook in Openb. 18:8, 10, 17 en 19 is herhaaldelijk daarop nadruk gelegd, dat er aan de Roomse kerk op éénen dag, ja in één uur een einde komt met grote verdrukking. Het zijn de 10 vasallen-koningen van het dier uit de zee, die haar woest maken en verbranden, zonder dat toch het gebeurde ons nader wordt beschreven. Deze koningen zijn de tien hoornen van het dier, de dragers der laatste ontwikkeling van de anti-goddelijke wereldmacht, die tot de persoonlijke antichrist worden en diens bedoeling doen (Openb. 17:12 vv.) Men kan volgens het profetisch spraakgebruik zeer goed zeggen: het Babel als laatste trap der Gode vijandige wereldmacht doet het Babel vallen als laatste trap der boelerende kerkmacht. Juist in het begrip "Babel" zijn twee vijanden van God en van Zijnen Christus verenigd, van welke de ene door de andere wordt vernietigd, totdat vervolgens deze wederom door Christus zijnen ondergang vindt (Openb. 19:11 vv.), opdat de laatste voortaan niet meer alleen geestelijk

maar ook wereldlijk alleenheerser zij (Openb. 20:1 vv.) Om die toepassing op Babel, welke ook voor de laatste vorming van de wereldmacht in toepassing komt, is juist de Oostewind die, welke het beste past voor een beeld van de storm, welke Tyrus, wanneer men het om zo te zeggen in zijn kerkelijk geschiedkundigen zin neemt, aangrijpt en verwoest; want Babel ligt in betrekking tot Rome oostelijk. Maar ook over Tyrus in wereld-geschiedkundigen zin, toen het op het einde der 13de eeuw door de Saracenen te niet ging, is de storm van het Oosten gekomen, want alle deze Mohammedaanse volken zijn "de vier engelen, die gebonden zijn bij de rivier Eufraat, " van welke in Openb. 9:14 vv. sprake is. "Met het oog op de fysische ligging van Tyrus zou de keus van een anderen wind juister zijn geweest, schrijft een uitlegger; maar de Profeet heeft zozeer geen belang in het fysische, maar in het symbolische. In vs. 27 zien wij Tyrus als een door een storm verbroken schip in de diepte van de zee duiken: a) met zijne handelswaren door de drie woorden "goed, marktwaren, goed des onderlingen koophandels" uitgedrukt; b) met zijne bemanning van matrozen, stuurlieden en timmerlieden of verbeteraars der lekken; c) met zijne passagiers, de mede reizenden, kooplieden, de beschermende krijgslieden en de overige menigte, waarschijnlijk het dienstdoend personeel. De katastrofe, die over Tyrus komt, wordt volgens vs. 29 door alle zeevaarders, die in nadere betrekking tot haar staan, als ene gemeenschappelijke aangezien, want even als de profetische rede Tyrus met een schip heeft vergeleken, zo neemt ook alles, wat in karakter daaraan verwant is, dit karakter aan, de personen van allen, die er mede in betrekking staan, of tot het gebied der stad behoren, worden tot scheepslieden, die in het lot levendig belangstellen en zich daardoor mede getroffen gevoelen. Omdat niets meer op de zee veilig is, wanneer de koningin der zee is moeten vallen, zo verlaten in vs. 29-31 allen, die zich op enig schip bevinden, in vreselijken angst zulk ene plaats van oponthoud; zij begeren zich aan land, om van daar een klaaggeschrei aan te heffen (vgl. hierbij in Openb. 18:10, 15 en 17 het "van verre staan") en alle tekenen van treurigheid aan te nemen. Bij een groot ongeluk en zware nederlagen waren de Feniciërs gewoon aan de muren zwarte doeken op te hangen, en vellen aan de snebben der schepen uit te spannen. "Misschien moeten de woorden, met welke de Profeet de algemene weklacht beschrijft, daaraan herinneren; tot verklaring daarvan zij echter reeds de algemeen in het Oosten gewone gebruiken (Deut. 14:2) voldoende. Het klaaglied in vs. 32 v. vergelijkt de toestand der tegenwoordige doffe, dodelijke stilte met het vroegere geruis der stad. In vs. 35 en 36 komen vervolgens bij de aan Tyrus meest nabij staande bewoners nog twee andere klagen, om het slotkoor te vormen, vooreerst de bewoners der verre kusten, met welke de stad in handelsbetrekkingen stond, ten dele koloniën daarvan waren en deze zijn het diepst door de katastrofe getroffen. De kooplieden van meer zelfstandig handeldrijvende, machtige volken honen nu Tyrus, dat voor altijd vernietigd is en geen mededinger meer is. Evenals het slotwoord: "en zult niet meer zijn in eeuwigheid" op het slotwoord Gods in hoofdst. 26:21 terugwijst: "als gij gezocht wordt, zo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid, " zo wijst het ook voorwaarts op het slotwoord der weklacht van de Profeet over de koning van Tyrus, dat juist zo luidt; het is dus niet zozeer het spotlied der vreemde kooplieden, als wel ene Godsspraak, waarmee de klacht van de Profeet wordt besloten.

HOOFDSTUK 28.

ONDERGANG VAN de KONING VAN TYRUS EN VAN DE ZIDONIERS, VERLOSSING VAN GODS VOLK.

IV. Vs. 1-10. Het derde der woorden Gods tegen Tyrus richt zich tegen de vorsten, en terwijl het in de eerste plaats de dreiging tegen deze verkondigt, komt het even zo met de dreiging tegen de stad Tyrus in Hoofdst. 26 overeen, als daarna de afdeling in vs. 11-19, of de weeklacht over de ondergang van de vorst, over welken gesproken wordt, met de weeklacht over de ondergang der stad in Hoofd. 27 overeenkomt. Onze voorzegging volgt denzelfden gedachtengang, dien de meeste van deze tegen buitenlandse volken gerichte voorzeggingen bevatten. Zij noemt eerst de zonde van de vorst (vs. 1-5), en kondigt hem daarop het Goddelijk gericht aan (vs. 6-10).

Voorts geschiedde des HEEREN woord tot mij, gelijktijdig met de in Hoofdst. 26 en 27 ontvangene woorden Gods, zeggende:

Mensenkind! zeg tot de vorst van Tyrus: Zo zegt de Heere HEERE: Omdat (de nazin tot dit omdat volgt eerst in vs. 6 v.) uw hart zich verheft en zegt: Ik ben God, ik zit in Godes stoel, in het hart der zeeën 1)! daar gij een a) mens en geen God zijt, stelt gij nochtans uw hart als Gods hart 2).

Gods stoel is hier de stad Tyrus zelf, niet het paleis van de koning, maar de stad, en dat niet omdat de koning meent dat die stad oninneembaar is, maar dewijl hij haar acht als een heilige stoel. De koning zelf was als het ware de voor zijn volk verpersoonlijkte Godheid en daarom noemde hij zich God.

Hij dacht dat de stad Tyrus al zo noodzakelijk van hem afhankelijk was, als de wereld van God, die haar gemaakt heeft, en dat hij zo onafhankelijk was als God en aan niemand verantwoordelijk. Hij dacht zoveel wijsheid te hebben en zoveel sterkte als God zelf en al zulk onbetwistbaar gezag; en dat zijn voorrechten zo versterkt waren, en zijn woord zo veel een wet, als het woord van God. Hij eiste Goddelijke eerbewijzingen en verwachtte geprezen en beroemd te worden als een God, en twijfelde niet, of hij zou onder andere helden, na zijn dood, vergood worden als een groot weldoener van de wereld.

Zie, gij zijt wijzer dan Daniël 1) (vgl. Hoofdst. 14:14 vv.); zij hebben niets toegeslotens voor u verborgen, niets verborgens in u duister.

Daniël was beroemd geworden door zijne wijsheid, dewijl hij de dromen van Babels koning had verklaard en daarmee de Magiërs had beschaamd gemaakt. Bovendien had God hem wijsheid gegeven om het wezen en de ontwikkeling der wereldmacht aan te duiden.

Tyrus koning waande zich echter wijzer dan Daniël, maar zijne wijsheid was die der mensenkinderen, die bestaat in het zich vergaderen van schatten, waarbij de dief kan komen.

Door uwe wijsheid en door uw verstand hebt gij vermogen voor u verkregen, gelijk Tyrus te water en in het handelsverkeer der volken die bezit (Hoofdst. 26:17); ja gij hebt goud en zilver verkregen in uwe schatten (Hoofdst. 27:25).

Door de grootheid uwer wijsheid in uwen koophandel hebt gij uw vermogen vermeerderd, en uw hart verheft zich van wege uw vermogen; de grote voorspoed in tijdelijke en aardse dingen heeft u zo verblind, dat gij werelds verstand met Goddelijke wijsheid verwacht.

De stad Tyrus had zich in de plaats van Jeruzalem begeren te stellen en sprak bij de ondergang: "Heah! zij is verbroken, de poort der volken; zij is tot mij omgewend: en zal vervuld worden, zij is verwoest" (Hoofdst. 26:2). Daarom had de Profeet zijne strafrede en dreigingen tegen haar moeten richten. Op dezelfde wijze matigde zich ook de vorst van Tyrus aan wat aan het Davidische koningshuis in Jeruzalem, van welks vernietiging in Hoofdst. 17 en 19 sprake was, toekwam. Alzo mocht van de dreigende voorzegging tegen de stad en de weeklacht om haar in Hoofdst. 26 en 27 iets dergelijks ten opzichte van de vorst niet ontbreken (vs. 1-10 en 11-19). De hoogmoed van Tyrus was vooral in zijnen vorst zichtbaar; hij moest als de concentratie, het toppunt daarvan worden aangezien en de zaak, waarover bij de stad werd gehandeld, was zo lang niet geheel en al afgedaan, als ook niet met de vorst was afgehandeld. Het is zeer juist wat Schmieder in v. Gerlachs Bijbelwerk opmerkt: "De koning van Tyrus (vs. 12) overtreft in zelfvergoding de koningin der zee nog verre. Tyrus verhovaardigt zich in vrouwelijke ijdelheid, alsof zij de stad Gods ware (Hoofdst. 27:3 #Eze); haar koning verheft zich in trotsen waan, als ware hij zelf de schepper dezer heerlijkheid, de god, die Tyrus tot koningin heeft gesteld (vs. 2). Hij is de Adam voor deze Eva. " Maar wanneer deze zelfde verder beweert, dat de koning van Tyrus een typisch beeld is van de mens der zonde, van welken Paulus in 2 Thess. 2:3 vv. spreekt, dan heeft zonder twijfel Coccejus juister gezien, die daarentegen aan de paus denkt. Dat Tyrus in Hoofdst. 27:4 vv. onder het beeld van een schip, dat ook symbool der kerk is, werd voorgesteld, en dat de weeklacht van Openb. 18 wederkeert, waar wij naar de gehelen samenhang alleen aan de Rooms Katholieke Kerk kunnen denken, die zich tot de kerk heeft gemaakt en in de zogenaamde koningin des hemels haar eigen beeld heeft geschilderd, het beeld van hetgeen zij zelf zegt te zijn, voert consequent daartoe, in de vorst van Tyrus het opperhoofd dezer kerk weer te zien, hem, die als het ware de man van haar wil zijn, en het werkelijk nu geheel en al daartoe heeft gebracht, dat het ten opzichte van zijne verhouding tot de kerk heet: "de man is het hoofd der vrouw, de vrouw zij haren man onderdanig. " Tot deze opvatting geeft ons ook de uitdrukking recht, die in de grondtekst voor "vorst" wordt gebruikt. Deze is het "nagid", dat wij in Dan. 9:25 van Christus vinden en dat niet zozeer een eigenlijken koning op de wijze van een koning of keizer, dan dat het enen regeerder op de wijze van enen Doge of het hoofd ener grote handels-aristocratie voorstelt, zoals ook David door God tot nagid over Zijn volk gesteld was, d. i. tot leidsman der 12 stammen, die ene zelfstandige gemeente vormden (1 Sam. 13:14. 2 Sam. 7:8 Terwijl in de voorzeggingen, welke van Hoofdst. 29 af volgen tegen Egypte en zijne Farao's, die tegen de koning aan die tegen het land voorafgaan, heeft bij de voorzeggingen tegen de staat Tyrus en de bestuurders van deze de omgekeerde orde plaats, waarin zeker de eigenaardige plaats voor de dag moet treden, welke de vorst innam in dien handelsstaat, die naar stedelijke grondstellingen was ingericht. Terwijl die toestand als tegenbeeld alleen in waarheid met die overeenkomt, welke in de tot enen

zichtbaren godsstaat gemaakte kerk met volledig ontwikkelde hiërarchie het toppunt der laatste uitmaakt, met de paus, komt daarentegen de stand van de toekomstigen Antichrist in zijn wereldrijk met die van enen Faraö in Egypte of van een Nebubadnezar in Babylon overeen. De woorden, welke de vorst van Tyrus in de mond gelegd worden: "Ik ben God; ik zit in Godes stoel, in het hart der zeeën, " mogen ons omtrent dit inzicht in de typische betekenis onzer afdeling niet op een dwaalspoor brengen en daarom, omdat van de mens der zonde bij Paulus (2 Thess. 2:4) iets dergelijks gezegd wordt: "die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd of als God geëerd wordt, also dat hij in de tempel Gods als een God zal zitten, zich zelven vertonende, dat hij God is, " mogen wij niet dadelijk menen, dat wij bij dien vorst met een typisch beeld van dezen mens der zonde zouden te doen hebben. Evenals tussen Tyrus in Hoofdst. 26 en 27 en Babylon ene zo grote verwantschap plaats vindt, dat in Openb. 18 in plaats van Tyrus zonder meer het grote Babel wordt gesteld, zo heeft ook de vorst van Tyrus ene maar al te grote verwantschap met de koning van Babylon, en spreekt hij reeds geheel dezelfde taal, al is het ook nog met op zich zelf Christelijke waarheden en Goddelijke uitspraken vermengd, welke hij op schandelijke wijze verminkt en in leugen verkeerdt heeft, terwijl degene, die na hem komt, zich zonder blanketsel de heerlijkheid Gods aanmatigt en zich duidelijk als de Boze openbaart. Het is opmerkelijk, dat de vorst van Tyrus spreekt: "Ik ben God, en zit in Godes stoel, in het hart der zeeën. " Hij heeft dus aan de ene zijde van zich zelven, aan de andere zijde van zijne woonplaats ene grote gedachte, en wel rust de grote mening van zich zelven, dat hij zich enen God waagt te noemen, op de grote gedachte van zijne woonplaats, dat deze een zetel Gods, een berg Gods is (vs. 14 en 16). Bij de Heidense schrijvers namelijk wordt Tyrus de heilige stad en het eiland, waarop zij gebouwd is, het heilig eiland genoemd. De beide oorspronkelijk naakte rotsen, die dat vormden, beschouwde het verhaal als woonplaatsen der goden en noemde ze daarom de Ambrosynsche rotsen; het berichtte ook hoe deze vroeger vrij in de open zee rondrijvende, op eens wonderbaar vast zijn geraakt en door Melkarth (den Tyrischen Herkules) tot de plaatsen van zijn heiligdom en van dat zijner geliefde Astarte zijn gemaakt. Hierop grondt zich het trotse zelfbewustzijn van de vorst. Was zijn staat, dien hij bestuurde, of de troon, op welken hij zat, volgens de mening des volks een godenzetel of godesberg, dan was hij zelf een god of de incarnatie der godheid, die in de staat Tyrus haar werk en hare woonplaats bezit, en nu noemden zich deze vorsten gaarne, zoals reeds vroeger is meegedeeld: Ithobaäl, d. i. met hem is God. Wij verkrijgen dus steeds meer van het typische voor Rome in de kerkgeschiedkundigen zin, volgens welken het de zetel van de vorst der apostelen, de bisschopszetel van Petrus moet zijn. Juist op de heiligheid van zijnen zetel als enen berg Gods, de voorgewende cathedra Petri grondt toch de Roomse paus zijne aanspraak op onfeilbaarheid. Daar zit hij midden in de zee, op vele wateren, zoals in Openb. 17:1 wordt gezegd en wil hij geestelijk de volken beheersen, waarbij het tevens van grote betekenis is, dat hij zoveel van scharlaken houdt (Openb. 17:4), en er ons alzo zelf op wijst, dat zijne kerk hare type in Tyrus en hij de zijne in de vorst van Tyrus heeft, want scharlaken, eigenlijk sarlacca is het Sarranische of Tyrische rood (in het Fenicisch heet Tyrus Sarra) In vs. 3 vv. wordt gesproken van Daniëls wijsheid, die waarlijk goddelijk was, ook het verborgene navorste en op de moeilijkste vragen onbedrieglijk antwoord gaf. Deze wijsheid, zo meent Tyrus' vorst is nog niet zo groot als die, welke hij zelf meent te bezitten en dan komen hem als bewijs voor dat bezit, die voorspoed op het gebied van handel voor, welken Tyrus bereikt heeft, terwijl het zo machtig en rijk is geworden, want hij is het toch, die, hetgeen Tyrus doet

en onderneemt, leidt en deze werkzaamheden zo inricht en in zulk een geregelde samenhang tot elkaar brengt, dat zij hun doel niet kunnen missen. Maar zulk ene wijsheid is niets dan de slimheid van de kinderen dezer wereld, die alle goederen der aarde voor zich weet te winnen. Zo heeft dan ook de pauselijke stoel wel slimheid van dien aard genoeg aan de dag gelegd en het drukkende zijner macht overal doen gevoelen, maar van Gods geheimen is zo weinig bij hem, dat het ex cathedra Petri gesprokene van de Goddelijke waarheid steeds verder afvoert en in de bedrieglijke beelden der menselijke fantasie dieper invoert, zoals bijvoorbeeld de geloofsstelling van de onbevleete ontvangenis van Maria en zoveel in de vaticaanse decreten bewijst.

Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Omdat gij uw hart gesteld hebt als Gods hart;

Daarom, zie, Ik zal vreemden over u brengen en wel de geweldigste en minst verschonende onder hen, de a) tirannigste der Heidenen; die zullen hun zwaarden uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid, over de door uwe wijsheid, gelijk gij meent, voortgebrachte schoonheid der stad (vs. 4 v. 27:3), en zullen uwen glans ontheiligen (Openb. 17:16 v).

Jer. 6:23.

Ter groeve zullen zij u doen nederdalen; en gij zult sterven de dood eens verslagenen in het hart der zeeën.

Zult gij dan enigszins voor het aangezicht uws doodslagers zeggen: Ik ben God, daar gij een mens zijt en geen God, in de hand desgenen, die u verslaat? 1)

Niets kan duidelijker zijn dan deze vraag; zij stelt de dwaasheid van zijn onbescheiden hoogmoed in het sterkste licht; want zeker zou hij niet aarzelen een God te zijn, wanneer hij had te vallen door het zwaard van een mens; en welke trotse gedachten hij nu ook van zich zelve mocht voeden, zij zouden zeker snel veranderen, wanneer hij het zwaard des vijands opgeheven zag om hem te verslaan. (ENG. GODGELEERDEN).

Als hier gesproken wordt van de koning van Tyrus dan wordt hier niet zozeer de thans levende koning bedoeld, maar de koningen in het algemeen, die door God over Tyrus waren aangesteld.

Gij zult de dood der onbesnedenen sterven, door de hand der vreemden; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

Omtrent de vorige afdeling merkt Hävernicks op: "Wanneer iemand door zijne grote goddelijke gave de roeping had ontvangen, om zich tegenover de hoogmoed van aardse grootheid te plaatsen, die in zijne nietigheid duidelijk voor te stellen, alle wijsheid dezer wereld, ook de meest beroemde in hare soort, zoals die van Chaldea te beschamen, dan was het Daniël, die daarmee zijne eerste droomuitlegging (Dan. 2:21 vv.) begint; wat kon dan Ezechiël treffender aan de Tyrischen koning voorhouden, dan dat hij zich boven enen man als Daniël stelde?" Men kan dit ook wel in dien zin opvatten, dat de vorst van Tyrus datgene

wat Gods woord over het vergankelijke van aardse macht en grootheid, over het bedrieglijke van menselijk verstand zegt, zijnerzijds meent te kunnen trotseren, zich over dat alles heenzet en bij zich zelve denkt, dat hem nooit iets ergs zou kunnen overkomen, dat voor hem alle dreigingen van Gods gericht niets waren, dat ze tot hem niet zouden komen. Dat is ten minste de trotse gerustheid, die door gene getuigenis ook niet van de verlichtste mannen Gods te bewegen is, en die ons in het tegendeel van de vorst van Tyrus te gemoet treedt, ene gerustheid, die alleen van geweld en onderdrukking weet en van des te heerlijker triomfen droomt, de tekenen van het Goddelijk gericht niet verstaat en van de bedreigingen van de laatsten val niets verneemt. Van bijzondere betekenis in hetgeen de vorst als Gods gericht wordt aangekondigd zijn 1) diegenen, die het oordeel moeten volvoeren, "de tyrannen der Heidenen," ene uitdrukking, welke wij, ook in Hoofdst. 30:11; 31:12 ontmoeten en zeker aan de Chaldeënen herinnert, maar ten opzichte van de laatste bedoeling der voorzegging natuurlijk iets anders meent dan de wilde krijgshorden van het Chaldeeuwse leger; 2) de "dood eens verslagenen," 'de dood der onbesnedenen', welken hij moet sterven, wat hem aan de ene zijde als enen zodanigen karakteriseert, die eigenlijk in verbondsbetrekking tot God heeft gestaan, maar tot straf voor zijne hoogmoedige zelfvergoding nu op de schandelijkste wijze uit de gemeenschap van Gods volk wordt uitgesloten, waarvan de hoge voorrang, de dood des oprechten" is (Num. 23:10 de andere zijde hen met een marteldood (Jes. 53:9) in de allerzwaarste betekenis van het woord bedreigt. En nu zal het ondergaan des doods a) midden op de zee geschieden, in een tijd, dat hij als het ware zich op hoge zee, d. i. op het hoogste punt van zijne macht en van zijn geluk bevindt en hij er het minst aan denkt. Daarbij zal b) zijne godslasterlijke zelfverheffing op de schitterendste wijze worden beschaamd, wanneer hij in de handen van doodslagers geraakt, tegenover welke hem de moed ontzinkt, zich op zijne onaantastbare majesteit als van enen God te beroepen en hij zelf gevoelt, dat hij niets is dan een arm, nietig mens. Dan zal het spoedig met hem in de groeve gaan; want zijn uur is nu gekomen, om te worden nedergestoten, teneinde nimmer meer op te komen.

11.

Vs. 11-19. Overeenkomstig het klaaglied van de Profeet over de val van Tyrus in Hoofdst. 27 volgt nu hier zulk een over de val van zijnen vorst; ook de gedachtengang neemt hier even als daar in hoofdzaak hetzelfde verloop. Vooreerst, ene nadere beschrijving der heerlijkheid, die God oorspronkelijk de vorst van Tyrus heeft verleend (vs. 11-14 11-), vervolgens ene schildering van zijnen val, dien hij ondervond tot straf daarvoor dat hij zich zwaar heeft bezondigd (vs. 15-19). De uitdrukkingen zijn doorgaans van dien aard, dat die uitleggers, die met hun gedachten aan de vorst van Tyrus als zodanig blijven hangen, slechts ene matte en zeer ondoeltreffende verklaring verkrijgen. Zij laten hem, die in de eerste plaats als voorwerp der weeklacht genoemd moet worden, zo goed als geheel buiten rekening, en passen alleen op dien, voor welken Tyrus' koning slechts ene type is, en aan welken wij reeds in de vorige afdeling hebben gedacht.

Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij in onmiddellijke aansluiting aan dat in vs. 1 vv. zeggende:

Mensenkind! hef een klaaglied op over de koning van Tyrus, en zeg tot hem; Zo zegt de Heere HEERE: Gij verzegelaar der som, die aan het geld de waarde geeft, die het opperste gezag hebt in de gansen groten handel (of: zuivere zegelring, afdruksel der volkomenheid, waaraan alle trekken, die het moet voorstellen scherp en goed zijn uitgedrukt) gij zijt vol van wijsheid en a) volmaakt in schoonheid, als ene nieuwe verschijning van hetgeen de eerste mens na zijne schepping vóór de zondenval was (Gen. 1:27, 31; 2:19-25)!

Ezech. 27:3.

Gij waart in Eden, Gods hof, evenals eens Adam in de hof van Eden door Mij geplaatst (Gen. 2:8 en 15), alle kostelijk gesteente was uw deksel, negen van de twaalf edelgesteenten, die de Joodse hogepriester op zijn borstlap droeg (Ex. 28:17-20) sardisstenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonix-stenen en jaspis-stenen, saffieren, robijnen en smaragden enbovendien goud 1); het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werdt, als gij uwen troon beklomt, waren zij bereidom dien dag ter uwer ere te verheerlijken.

De Heere God vergelijkt hier de staat en toestand van Tyrus koning met dien van de eersten mens in het Paradijs. Heerlijk toch was de staat, waarin hij verkeerde. In volle Oosterse pracht kon hij zich vertonen. Niets ontbrak er aan zijn heerlijkheid. Dit laatste wordt toch uitgedrukt door de vermelding dat alle kostelijk gesteente zijn deksel was. Al de kostelijke stenen worden opgenoemd om zijn staat zo heerlijk mogelijk uit te meten.

In het Hebr. Melèketh thuffèjka fenekabèjka baak. Beter: de dienst uwer trommelen (of pauken) en uwe vrouwen waren bij u, n. l. ten dage als gij geschapen werd, waren zij U bereid, d. w. z. ten dage toen gij koning werdt en niet alleen de heerschappij van uw voorganger, maar ook zijn harem u ten deel viel.

Dit alles is terugslag op hetgeen in het Paradijs voorviel, toen aan Adam ook zijn vrouw werd toegevoegd.

Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub, een die met zijne uitgebreide vleugelen het verzoendeksel op de arke des verbonds overdekt (Ex. 25:20); en Ik had u alzo gezet 1); gij waart op Gods heiligen berg; gij wandeldet in het midden der vurige stenen²) (Openb. 11:4 v.).

Hiermede wordt het weer zo uitdrukkelijk gezegd dat ook de macht van de heidense koningen van God is. Alle macht is van God, zegt de Apostel (Rom. 13), en ook hier vindt men dezelfde waarheid terug. Wat de benaming, een gezalfde, overdekkende of beschermende cherub aangaat, zo is het duidelijk, dat de Profeet daarbij gedacht heeft aan de Cherub, die met uitgebreide vleugelen het verzoendeksel op de arke des verbonds overschaduwde om ook daarmee de hoge macht aan te duiden, welke de koning van Tyrus over de mensen uitoefende, en daardoor zijne onderdanen beschermde.

Deze laatste uitdrukking is duister. O. i. kan hier niet anders door aangeduid worden, dan dat hij veilig zit binnen zijne muren, die ontoegankelijk schenen, als waren zij gemaakt van vurige stenen, zodat hij op Godes berg gezet, onverwinnelijk scheen en onvernietigbaar.

Gij waart volkomen in uwe wegen van de dag af, dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is 1), zoals die in vs. 2 vv. als een hoogmoed, die zich Goddelijke eer aanmatigt, is voorgesteld.

Dit zinspeelt mogelijk op het treurig geval der gevallen Engelen, en van onze eerste voorouders, welke beide volkomen waren in hun wegen, tot dat er ongerechtigheid in hen werd gevonden. En toen er eens ongerechtigheid in hen gevonden werd, groeide die aan, zij werd erger en erger.

Door de veelheid uws koophandels hebben zij het midden van u met geweld vervuld; uwe stad werd met geweldenarij opgevuld. en gij hebt gezondigd: daarom zal Ik u ontheiligen van Gods berg, zal Ik u daar in de diepte nederstorten, en zal u, gij overdekkende cherub! verdoen uit het midden der vurige stenen, dat gij niet meer onder hen zult wandelen.

Uw hart verheft zich over uwe schoonheid; gij hebt uwe wijsheid bedorven van wege uwen glans (vs. 2-5). Ik heb u op de aarde henengeworpen, Ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld, om op u te zien, wanneer het tot uwen val zal gekomen zijn (vs 7-10).

Van wege de veelheid uwer ongerechtigheden door het onrecht uws koophandels hebt gij uwe heiligdommen, uwen heiligen zetel ontheilgd; daarom heb Ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u heeft verteerd (Openb. 17:16), en Ik heb u gemaakt tot as op de aarde, voor de ogen van al degenen, die u zien 1), en getuigen zijn van het gericht, dat Ik aan u volbreng, om u voor altijd te vernietigen.

Met die uitleggers, die in Tyrus het beeld zien van Rome en in Tyrus' koning dat van de Paus, kunnen we ons niet verenigen. Evenmin dat Tyrus het beeld zou zijn van de anti-Christ.

Want toch niet Tyrus, maar Babel is de ongoddelijke of ook wel de anti-goddelijke wereldmacht, is zowel in Oud- als Nieuw Testament het beeld van de anti-Christ.

Tyrus is hier veeleer het beeld of de verpersoonlijking van de anti-goddelijken wereldhandel, de vertegenwoordigster van de Mammon-dienst.

Het is ook daarom dat de Profeet hier ziet op het einde der eeuwen. Alles wat zich tegen God en Zijnen Christus verzet, al wat zich tegen de Kerk, gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, verzet, zal vernietigd worden, zodat er niets meer van zal overblijven.

Niet op eens, maar toch zeker, gelijk Tyrus niet op eens het schrikkelijk lot heeft ondergaan, wat hier wordt aangekondigd, maar in de loop der eeuwen.

Allen, die u kennen onder de volken, zijn over u ontzet; gij zijt een grote schrik geworden, en gij zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid (Hoofdst. 27:36).

Welke de zin en samenhang is volgens de gewone wijze van verklaring stellen wij in de volgende inhoudsopgave van Kliefoth voor: "de koning van Tyrus was het slot, het toppunt van het goed ingerichte gebouw van de Tyrischen staat, zelf wijs en schoon (vs. 12); ene paradijsachtige volheid en lieflijkheid en heerlijkheid omgaf hem, edelgesteenten en goud bedekten hem, wanneer hij gezien werd, en aan de pracht van zijnen harem, hem bij zijne troonsbestijging ten doel gevallen, ontbraken geen trommelen en pijpen (vs. 13). Evenals de cherub nevens de plaats der tegenwoordigheid Gods in het Allerheilige stond, zo stond hij als gezalfde koning naast het rationale heiligdom, naast de nationalen god van Tyrus. God zelf, de Waarachtige, had hem in dat alles gezet; hij zat zo op de heiligen godesberg Tyrus, ongenaakbaar als tussen vurige muren (vs. 14). En in dit alles was hij ongedeerd totdat hij zondigde. Maar evenals Adam in het Paradijs, zo viel hij (vs. 15 zijn handel sleepte hem in zonde voort, daarom wil God hem ook van de godesberg Tyrus wegdoen; hij moet weg uit zijnen vurigen muur, die hem ongenaakbaar maakt, hij, die als een Cherub nevens de godheid van Tyrus en de plaats harer tegenwoordigheid stond (vs. 16); hij moet onder op de aarde beschaamd worden voor de andere goden, door vuur verteerd, hij zal tot stof worden en niet meer zijn (vs. 17-19). "

20.

VI. Vs. 20-26. De laatste in de rij der staten, welke Israël het naaste zijn, is Zidon. Daarom moet de voorzegging van de Profeet zich ook tegen deze stad richten, hoewel slechts in ene korte uitdrukking, die het Goddelijk gericht aankondigt en niets bevat omtrent de zonde, waaraan Zidon zich heeft schuldig gemaakt (vs. 20-23). Daarvan hebben wij reeds het ene zevental van dreigende voorzeggingen tegen buitenlandse volken gehad (Ammon, Moab, Edom, Filistea, Tyrus, vorst van Tyrus, Zidon). De rede wendt ziet dus reeds hier tot een zien op Israël, en stelt de winst voor, die dit zal hebben van de gerichten Gods over hen, die rondom zijn en het benijden en verachten; dit zal mede strekken tot bereiking van de beloofden toekomstigen heerlijken toestand (vs. 24-26). Ene gelijke wending der rede zullen wij ook in Hoofdst. 33:1-20 ontmoeten, wanneer het tweede zevental van strafprophetiën achter ons ligt, die allen over Egypte en zijnen koning handelen (Hoofdst. 29:1-32:32).

Wijders, om mij steeds meer de toekomst te openbaren, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! zet uw aangezicht (Hoofdst. 20:46) tegen Zidon (vgl. Jer. 47:4. Joël 3:9. Zach. 9:2 v.), en profeteer tegen haar.

En zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Zidon!(Joz. 11:8) met Mijne straffende hand (Ezech. 26:3), en zal in het midden van u verheerlijkt worden, gelijk in Egypte (Ex. 14:4 en 17); en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik gerichten in haar zal hebben geoefend, en in haar geheiligd zal zijn als degene, die bij alle genade en

nederbuigen jegens de mensenkinderen toch Zijne ere en Zijn recht ongeschonden bewaart (Jes. 6:3).

Want Ik zal, gelijk vroeger over Jeruzalem (Hoofdst. 5:17), de pestilentie in haar zenden, en bloed op hare straten, en de verslagenen zullen vallen in het midden van haar, door het zwaard, dat tegen haar zal zijn van rondom; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

Het staat nog vrij treurig met het verstaan der profetie, wanneer de uitleggers ons tot verklaring van deze afdeling eigenlijk niet veel meer weten te zeggen, dan dat volgens Jer. 27:3 Zidon ook mede tot de leden der anti-chaldeeuwsche coalitie behoorde en nu, om het heilige zevental van volken uit Israëls naaste omgeving te verkrijgen, en de kring van deze, die met Ammon en Moab in het Zuidoosten begonnen (Hoofdst. 25:2 vv.), in het Noordwesten te sluiten, van Tyrus ook naar Zidon als tot een aanhangsel zijn gekomen. Wij zullen daarentegen tot ere van Gods woord mogen veronderstellen, dat deze bijvoeging haren goeden grond heeft in gezichtspunten, die het rijk en het Godsrijk aangaan, en hier nevens Tyrus en zijn vorst nog over ene eigene, bijzonder anti-christelijke macht wordt gesproken, die op de achtergrond der voorspelling staat en in Tyrus hare type heeft. Nu liggen ook in de tekst zelf enige aanwijzingen, welke die macht is; want evenals: "Ik zal in 't midden van u verheerlijkt worden" aan Egypte herinnert, en het: "Ik zal de pestilentie in haar zenden, en bloed op hare straten, en de verslagenen zullen vallen in het midden van haar door het zwaard" op Jeruzalem doelt, zo is in Openb. 11:8 en 13 eerst sprake van de straat ener grote stad, die geestelijk Sodom en Egypte heet, waar onze Heer is gekruisigd. Daarna wordt van ene grote aardbeving gesproken, tengevolge waarvan het tiende deel der stad valt en tienduizend namen van mensen gedood worden, maar de andere verschrikken en de God des hemels ere geven. Het is onloochenbaar, dat bij Zidon aanknopingspunten worden gevonden, om de vervulling der profetie tot op zekere hoogte aan te wijzen; men kan namelijk zeggen, dat de stad de zwaren druk der Perzische heerschappij moede, tegen Artaxerxes III (Ochus) in opstand is gekomen, en door dezen in het jaar 351 v. C. tot de grond toe is verwoest, waarbij 40. 000 mensen moeten zijn omgekomen. Spoedig heeft zij zich echter weer uit de puinhopen verheven, is onder de Romeinen tot grote welvaart gekomen en telde ook vroeg enige Christenen onder hare bewoners (Hand. 27:3), totdat zij zelfs een bisschopszetel werd. Dat alles zijn echter slechts aanknopingspunten, en nu zijn bovendien van zwakken aard en zo weinig aan de verwachting beantwoordende, dat, wanneer de voorzegging eigenlijk alleen handelt over het geschiedkundige Zidon, men zich geneigd zou gevoelen om uit te roepen: had Ezechiël toch liever die profetie ter zijde gelaten, die door de uitkomst eer is weerlegd dan bevestigd. De zaak wordt echter geheel anders, wanneer wij onder dit Zidon de Christenen verstaan, zo als men ze in dezen tijd in hun politiek en godsdienstig leven ziet worden, waarbij zij aan de ene zijde zich laten leiden door Farao's grondstelling (Ex 5:2): "wie is de Heere, wiens stem ik gehoorzamen zou, " en aan de andere zijde geheel de taal voert, als Jeruzalem (Joh. 19:15): "Wij hebben geen koning dan de keizer. " Het zal dan ook niet lang meer duren, of de mond der getuigen in de kerk zal verstommen, al haar invloed zal worden vernietigd, en zij naar de geest geheel en al voor het openbaar gedood zijn, wanneer ook haar dood lichaam op de straat der stad nog onbegraven ligt in enige kerkelijke vormen zonder inhoud. "Alzo moet geschieden, opdat de Schrift vervuld worde; " en wij hebben boven in Openb. 11:7-10 de plaats reeds genoemd, waarvan de vervulling in de beide

laatste tientallen jaren der 19e eeuw volgens Gods raad (zie bij Jer. 29:14; 31:37; 32:44 zal plaats hebben. Gelijk de ziener der Openbaring in Hoofdst 18 de inhoud van hetgeen Ezechiël in vs. 1-19 van ons hoofdstuk omtrent de vorst te Tyrus, in het bijzonder heeft voorzeggd, nadat hij vroeger van het prachtschip Tyrus zelf heeft gesproken, niet weer behoefde te herhalen, omdat de Oud-Testamentische profetie de zaak geheel had voorgesteld, zo heeft nu weer onze Oud-Testamentische Profeet niet het doel om Zidons zonde nader te karakteriseren. De Heere, in wiens hand de Oud- en Nieuw-Testamentische profetie een enig en onverdeeld geheel is, en die Zijne stof verdeelt, zoals het Zijner wijsheid behaagt, had deze roeping Zijnen Johannes gegeven, om, wanneer Hij hem de Openbaring zou laten toekomen, Zijnen knechten te tonen wat spoedig geschieden moet. Maar ten opzichte van hetgeen Zidon voor hare zonde wedervaart, hoe God het recht over haar laat gaan, Zich aan haar verheerlijkt, en aan haar betoont, dat Hij heilig is, stemmen Ezechiël en Johannes, de Oud- en Nieuw Testamentische Profeet, volkomen met elkaar overeen. Pestilentie en bloedvergieten en een dodelijk wondend zwaard, dat overal rondgaat, is het, wat Ezechiël noemt; en Johannes zegt, vanwaar dit alles komt, en hoe het met elkaar tegelijk wordt verwezenlijkt, daar hij van ene aardbeving spreekt, maar daarmee doelt op ene vreeslijke inwendige schudding, in welke het grootste deel der stad ineens stort, en waarmee een doden is verbonden, dat eerst met de namen der mensen ophoudt. Nog zijn het enkele, slechts dof en op tamelijken afstand dreigende stoten der aarde, die zich laten horen in de arbeidersbewegingen, en in de wrok der sociaal-demokraten. Nog zijn de namen der mensen, de woordvoerders op de markt des levens en de agitatoren der grote menigte goeds moeds en geloven met vertrouwen de "heilzame hervorming, " zoals zij hun stellingen en inrichtingen noemen, nu tot een punt te kunnen brengen, dat uit de weg geruimd is, wat hun niet aanstaat, en verwezenlijkt, wat zij zich als een Eldorado dromen- hier is echter van toepassing: "dien God wil verderven, dien slaat Hij vooraf met blindheid. " Zo zal eerst het begin van de volgende eeuw aan het licht brengen wat ene aardbeving in apokalyptischen zin te betekenen heeft; de van alle banden van christelijke tucht en vrome zeden losgemaakte grote menigte, het in onwetendheid omtrent Gods woord en in verachting van alle gezag des hemels opgegroeide geslacht zal, als het Eldorado van de tegenwoordige helden van de dag hun lusten niet bevredigt, wanneer in dit goudland integendeel ene zeer hete zon brandt, wier gloed nauwelijks te verdragen is, zij zullen hun doel en hun gedachten weten te verwezenlijken, niet op de weg van anatomische sectie, gelijk hun voorgangers, maar met gebrul in de mond, met vuur in de ene en het zwaard in de andere hand, en hun voeten zullen zo verwoestend en verpletterend optreden, dat degenen, die nu niet willen geloven (Hos. 8:7), dat als men wind zaait, men storm maait, het zullen moeten geloven. Er is ene pestilentie, die nog erger is, dan wanneer de builen aan het lichaam doorbreken, en een bloedvergieten, dat vreselijker woedt dan dat op het slagveld. Er is een zwaard, dat niet van buiten af over een land komt, en zo kunnen alle drie zeer goed een en hetzelfde zijn wat om de zaak nader te doen verstaan, de eenvoudige uitdrukking "ene grote aardbeving" aanduidt. Moge dan het tiende deel der stad vallen, wanneer slechts dit tiende deel juist dat is, hetwelk het godslasterlijke Egypte en Christus vijandige Jeruzalem gebouwd heeft-het zal ene weldaad zijn. Mogen er ook zeven duizend namen van mensen gedood worden, wanneer deze zeventuizend slechts juist diegenen zijn, die Gods heiligdom hebben gelasterd, het hart van het volk hebben vergiftigd, en de menigte van het dier, dat uit de afgrond opstijgt (Openb. 11:7), in de strijd tegen de twee getuigen aangevoerd en niet eerder gerust hebben, voordat zij overwonnen en gedood waren, het zal ene weldaad zijn!

Dan zullen de anderen verschrikken en de God des hemels weer de ere geven. Als deze onze plaats lezen, zij zullen die verstaan en nauwelijks meer aan Zidon denken, en gelijktijdig zal hun het volgende in duidelijk helder licht staan, want God is alsdan begonnen aan Israël te doen wat Hij heeft toegezegd.

En het huis Israëls zal in de gehelen kring van naburige volken, de Ammonieten, Moabieten, Edomieten, Filistijnen, Tyriërs en Zidoniërs, die steeds zo verachtelijk bejegenden en zo grote schade veroorzaakten, geen smartenden doorn noch wee doende distel meer hebben, van allen, die rondom hen zijn, die henlieden beroven (Num. 33:55); en zij zullen weten, erkennen dat Ik de Heere HEERE ben 1).

Dit en het volgende is nooit vervuld in het lichaam van dat volk; want na hun wederkering uit de gevangenis werden zij altoos en gedurig ontrust door de een of anderen kwaden nabuur. Ook is de Evangelische kerk nooit geheel vrij geweest van smartende doornen en wee doende distelen; nochtans heeft de kerk soms rust gehad, de gelovigen wonen altoos veilig onder de Goddelijke beschaming en hun gerechten van de vreze des kwaads. Maar de volkomen vervulling van deze belofte is voor het Hemelse Kanaän bewaard, wanneer alle de heiligen zullen vergaderd worden en alles dat aanstoot geeft, zal weggenomen zijn, en alle smart en vreze voor altijd uitgebannen.

Alzo zegt de Heere HEERE, in dit heilzaam gevolg, dat het gericht over die volken voor Israël zal hebben, aanleiding nemende, om Zijne gedachten van vrede en genade voor dien laatsten tijd (Jer. 29:11) in ene korte somma zamen te vatten: Als Ik het huis Israëls zal vergaderd hebben uit de volken, onder dewelke zij verstrooid zijn, en Ik onder hen voor de ogen der Heidenen zal geheiligd zijn (Openb. 12:15 v. 16:13 vv.), dan zullen zij in hun land wonen, dat Ik aan Mijnen knecht, aan Jakob, gegeven heb.

En zij zullen daarin zeker wonen, en huizen bouwen, en wijngaarden {a} planten, ja, zij zullen zeker wonen; als Ik gerichten zal hebben geoefend tegen allen, die henlieden beroofd hebben, van degenen die rondom hen zijn (Openb. 12:14; 19:11 vv. 11); en zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben (vgl. Hoofdst. 11:17; 20:42; 36:22 vv.).

{a} Jer. 31:5.

Wij hebben er vroeger van gesproken, hoe zich de toestanden der Christenheid, in ons werelddeel, overeenkomstig de ontdekkingen, die Gods openbaring ons geeft, zich zullen ontwikkelen, dat de voorzegging van de Profeet over Zidon daarin hare volledige vervulling vindt. Hoe treurig al deze uitzichten voor de naaste toekomst zijn en hoe zwaar de gerichten zijn, die er zullen komen, zo troostvol luidt toch het einde als gezegd wordt, dat God de mensen zal doen weten, dat Hij de Heere is, en wanneer Openb 11:13 dit nader zo verklaart, dat men de God des hemels de ere zal geven, nadat men zich openlijk van Hem heeft los gemaakt en in de grond der zaak de god der aarde in Zijne plaats had gesteld. Maar hoe zwaar de tuchtroede voor onze Christenvolken zal zijn, die bij de Nieuw-Testamentischen ziener als aardbeving, bij de Oud-Testamentischen Profeet als pestilentie en bloedvergieten en zwaard beschreven is, op zich zelf alleen zou zij toch gene grondige omkering en gehele

vernieuwing des harten bewerken; want ongelukken, dat leert de ervaring, maken dikwijls genoeg de volken geenszins week, en hoewel het een tijd lang schijnt, als waren de geesten verootmoedigd en de harten verslagen, zo houdt dat toch in de regel niet lang vol; zodra de mensen weer verademing krijgen, zijn zij ook weer spoedig de ouden. Zelfs grote, heerlijke daden Gods in het uitwendige staatkundige leven gaan dikwijls spoorloos een geslacht voorbij. Wij hebben het bij ons Duitse volk gezien in dezen tijd van bijzondere genade des Heeren, hoe weinig Zijne genade wordt erkend en Zijn zegen aangenomen, men bouwt integendeel de god der aarde zijne altaren, en stelt die van de God des hemels ter zijde. Maar het eigenlijke zwaartepunt voor de nieuwe wending, die komen zal, en een werkelijk nieuwen tijd zal teweegbrengen, ligt ook niet in die grote aardbeving. Die heeft alleen op te ruimen en weg te nemen, en bij de anderen, die over zullen blijven, ene heilzame verschrikking teweeg te brengen. Het zwaartepunt ligt integendeel in hetgeen in Openb. 11:11 en 12 voorafgaat, en in zeer raadselachtige woorden wordt genoemd. Wij hebben ons reeds meermalen geuit, in welken zin wij de woorden opvatten, en zullen bij Hoofdstuk 37, waar een helder licht al het duistere opklaart, daarop terugkomen. Wij hebben ook op grond der tijdsopgaaf over Jeruzalems overtreding in Openb. 11:2 het vaste vertrouwen, dat dit tegen het einde van deze eeuw aan het doel is, en nu zal vervuld worden, wat de Heere in vs. 25 van ons hoofdstuk aan het huis van Israël toezegt.

HOOFDSTUK 29. VOORZEGGING OVER HET

KONINKRIJK EGYPTEN.

VII. Vs. 1-16. Nu volgen de voorzeggings tegen Egypte, waarin zich wat de geschiedkundigen grond aangaat, het woord des Heeren van de deelgenoten aan de anti-Chaldeeusche coalitie tegen het hoofd der laatsten wendt. De eerste dezer profetieën, die voor ons ligt, behoort zo al niet tot de tijd der hevige belegering van Jeruzalem, na verdrijving van het Egyptische leger tot ontzetting (2 Kon 25:2), toch reeds in de tijd, dat de heilige stad spoedig in puin zou verzinken, Zijn toont aan hoe ene nog veel ergere toekomst de Egyptische wereldmacht te wachten staat, zonder nog de volvoerder van het Goddelijk gericht aan haar nader aan te wijzen. De ontzaglijke hoogmoed dezer macht, welke te gelijk voor Juda een valstrik is, veroorzaakt Faraö zijne straf, opdat dit er niet meer op steune (vs. 1-7). Egypte zal in ene woeste plaats worden veranderd, het volk in de landen worden verstrooid, en daarop zal een veertigjarige tijd van zwaar lijden volgen (vs. 8-12). Daarna zullen volk en land weer worden hersteld, maar Egypte zal voortaan een klein of nederig koninkrijk zijn, opdat het huis Israëls er zich niet meer op verlate en er zich niet mede bezondige (vs. 13-16).

In het tiende jaar na Jorachins wegvoering (Hoofdst. 2:1), in de tiende maand, op de twaalfden der maand (Ex. 12:2) d. i. het begin van Januari des jaars 588 v. C. een half jaar vóór de inneming van Jeruzalem door de Chaldeen, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Het gewicht, dat de Profeet aan de woorden over Egypte toekent, blijkt reeds uit de nauwkeurigheid, met welke hij de dag noemt, op welken hij die ontvangt, ene opgaaf, die slechts eens (Hoofdst. 30:1) is weggebleven. In de tijd van 2 jaren en 2 maanden zijn de volgende voorzeggings na elkaar geschied: 1) Egypte's veertigjarige dienstbaarheid (Hoofdstuk 29:1-16). Bevestiging van dit vonnis omstreeks 17 jaren later (vs 17-21 - 1) 2) De dag des gerichts over Egypte (Hoofdst. 30:1-19). Bevestiging kort daarna (30:20-26). 3) Faraö gewaarschuwd door Assurs voorbeeld (Hoofdst. 31). 4) Klaaglied wegens Faraö's val (Hoofdst. 32:1-16). en wegens de ondergang van Egypte's volk (32:17-32). Faraö Hofra was gelijk meerderen van zijne voorvaders sedert Hizkia's tijden een wankelbaar en verleidelijk vriend, waarop het zinkend Juda tot zijn ongeluk zich verliet (Ez. 29:6 en 7). Zijne en Egypte's schuld is evenwel de zelfvergoding, het hoogmoedig steunen op eigene macht.

Volgens de bijzondere chronologische opgaven verkrijgen wij als opvolging in de rij der voorzeggings tegen buitenlandse volken, als wij deze stelling vasthouden, dat het niet bepaalde, wanneer er gene bijzondere redenen daartegen zijn, voor de naast voorgaande chronologische bepaling mede bepaald zal zijn, de volgende 1) Ammon, Moab, Edom, de Filistijnen (Hoofdst. 25) 2) Egypte, eerste en tweede woord (Hoofdst. 29:1-16 en 30:1-19). 3) Tyrus eerste, tweede, derde en vierde woord en Zidon (Hoofdst. 26-28). 4) Egypte, derde woord (Hoofdst. 30:20-26) 5) Egypte, vierde woord (Hoofdst. 31); 6) Egypte, vijfde woord (Hoofdst. 32:17-32). Egypte slotwoord (Hoofdst. 29:17-21 Wat de tijd aangaat, gaat dus deze eerste voorzeggings over Egypte vóór Hoofdst. 26-28 (2 maanden en 18 dagen); dat zij

desniettemin achter geplaatst is, doet zien, dat men opzettelijk Egypte aan het einde wilde hebben, en wanneer de overmaat van natuurlijke hoogmoed het karakteristieke voor Egypte is, zo hebben wij dezelfde verheffing bij de koning van Tyrus in Hoofdst. 28 gezien. Men kon dus zeer geschikt van Tyrus op Egypte overgaan.

Mensenkind! zet uw aangezicht tegen Faraö, de koning van Egypte, en profeteer tegen hem, en tegen het ganse Egypte (vgl. Joël 3:19. Jes. 18:1 vv. 19:1 vv. Jer. 46).

De overwinning van Nebukadnezar over Faraö Necho II bij Circesium had de Egyptische macht in Azië voor altijd gebroken. Daarmee was een beslissend moment voor het oude rijk der Faraö's gekomen, het was het begin van steeds nieuwe nederlagen. Egypte moest bezwijken voor de Aziatische wereldrijken; zo had reeds Jeremia (Hoofdst. 46) tengevolge van die gebeurtenis zeer bepaald aangekondigd. Necho trok niet meer uit zijn land (2 Kon. 24:7), de bovendien slechts korte regeringstijd van zijn opvolger Psammis (Psammetichus II; 1 Kon. 3:1) was, gelijk het schijnt, zonder enige betekenis. Toen trad in de persoon van Hofra (of Apriës bij Herodotus 2 Kon. 24:20) weer een Faraö op, die Egypte tot vroegeren luister scheen te willen verheffen; door hem werd weer de overmoedige spraak der oude Faraö's gevoerd (Herod. II 169); hij was ook werkelijk na zijn voorvader Psammetichus de gelukkigste der vroegere koningen. Zijne oorlogen tegen Cyprus, Zidon en Tyrus, uit welke hij met rijken hun, terugkeerde, tonen, welke plannen hij had; niet minder tonen zijne ondernemingen tegen Cyrene een stout, veroveringszuchtig karakter. Reeds op deze vernieuwing der Egyptische macht gezien, moest hij tijdig voorkomen voor enen Profeet als Ezechiël, om het woord van Jeremia weer op te nemen, en in zijne waarheid te bekrachtigen. Hierbij kwam echter nog, dat Egypte toen met Juda in ene ongewoon nauwe verbintenis was getreden; met Hofra had Zedekia tegen Babel een verbond gesloten, en een Egyptisch leger, dat werkelijk naar Jeruzalem trok om het te helpen, moest door Nebukadnezar worden teruggedreven. Hoe Ezechiël deze verbintenis aanzag, blijkt uit zijne voorzegging in Hoofdst. Egypte was een zwakke rietstaf voor Israël, ja, zijn verderf in dezen tijd. Nooit zou en kon uit het land, dat als het land van oude slavernij in de geschiedenis van Israël zoveel betekend had, redding en heil voor de theokratie voortkomen. Hier was het te doen om de valse eendracht te vernietigen (Jer. 43:10 vv. 44:29 v.) en de overwinning der Goddelijke waarheid in nauwkeurige en uitvoerige schilderingen van het over Egypte beschikte verderf te bekrachtigen.

Spreek en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Faraö, koning van Egypte! dien groten a) zeedraak (Jes. 13:22 en 27:1), die in het midden zijner rivieren, wateren ligt, die daar zegt: Mijne rivier is de mijne, en ik heb die voor mij gemaakt (vgl. Hoofdst. 32:2).

Ps. 74:13, 14. Jes. 51:9.

Maar Ik zal haken, ringen of angels in uwe kaken doen, en de vis uwer rivieren aan uwe schubben doen kleven; en Ik zal u uit het midden uwer rivieren optrekken, en al de vis uwer rivieren zal aan uwe schubben kleven 1).

Faraö, de koning van Egypte, tegen wien het dreigend woord in de eerste plaats gericht is, wordt de grote draak genoemd. Die uitdrukking betekent een lang dier, ene slang, hier inzonderheid de waterslang, de krokodil (Job 40:20 en 28). Dit vaste zinnebeeld van Egypte bij de Profeet is op Faraö als de beheersers van Egypte en de vertegenwoordiger zijner macht overgebracht. Onder het water "zijner rivieren" moeten de armen en kanalen van de Nijl worden verstaan (Jes. 7:18); het predikaat, "die in het midden zijner rivieren ligt" doelt op de trotse gerustheid zijner macht, waaraan Faraö zich overgaf. Evenals de krokodil in de wateren van de Nijl rustig nederligt als de meester van de stroom, zo hield zich Faraö voor de almachtigen heer van Egypte. Dit duidt zijn woord: "mijne rivier is de mijne, en ik heb die voor mij gemaakt" aan; hij noemt zich de schepper van de Nijl, omdat hij zich voor de schepper van Egypte's grootheid houdt. Deze hoogmoed, in welken hij God vergeet, zich goddelijke macht toekent, wijst zijne schuld aan, om welke God hem wil doen vallen. de krokodil Faraö wil God met angels uit zijnen Nijl trekken, en op het droge werpen, waar hij met de aan zijne schubben hangende en mede uitgetrokkene vissen niet wordt opgelezen, maar door de wilde dieren en roofvogels zal worden opgegeten. Het beeld is ontleend aan de wijze, waarop in de oudheid de krokodil door grote angels van eigenaardige constructie gevangen werd. De vissen, die aan de schubben van het monster hangen, en met hem uit de Nijl worden getrokken, zijn de bewoners van Egypte, want de Nijl vertegenwoordigt het land, en het werpen van het dier in de woestijn, waar het verrottende door de roofdieren en roofvogels wordt gegeten, betekent de verplaatsing in een toestand van machteloosheid en hulpeloosheid, daar op het droge, dorre land waterdieren moeten omkomen.

En Ik zal u verlaten, eeuwig laten in de woestijn 1), u en al de vis uwer rivieren; op het open veld zult gij vallen; gij zult niet verzameld noch vergaderd worden, aan het gedierte der aarde en aan het gevogelte des hemels heb Ik u ter hun zo welkome spijs gegeven 2).

In het Hebr. Netaschthika hamidbarah. Beter: Ik zal uw weg stellen in of naar de woestijn. Van uit de vruchtbare vlakten aan de Nijl zou de Heere hem weghalen naar de zandige en onvruchtbare vlakten van de woestijn. In plaats dus van voorspoed en zegen zou de Heere hem vloek en tegenspoed zenden, ja tot op het diepste vernederen. In plaats van de machtige en aanzienlijke te zijn, zou de Heere God hem in een toestand van machteloosheid en hulpeloosheid en ellende brengen.

De uitdrukking is ontleend aan de natuurlijke toestanden van Egypte, waar zich aan de vruchtbare oevers van de Nijl de eenzame, ontzaglijke woestijn aansluiten. Het land, waarop de grote draak zal vallen, is het open veld, in tegenstelling tot de prachtige mausolea, waarin de Egyptische Faraö's in de tijd van hunnen luister werden begraven. Hij wordt zo diep vernederd, dat hij niet eens ene eerlijke begrafenis verkrijgt; als koning is hij als het ware een ideaal persoon, die ene grote numerieke veelheid in zich bevat; zo kan van hem worden gezegd: "gij zult niet verzameld noch vergaderd worden" ieder van zijne gedode onderdanen was als het ware een stuk van Faraö, evenals bij de terugtocht uit Moskou (1812) in iederen doden Fransman Napoleon werd gezien.

Volgens Herodotus moet Faraö Hofra tengevolge der nederlagen, die zijn leger door de Cyreneërs leed, en van het daardoor uitgebroken oproer der Egyptische priesterkaste tegen

Amasis, die zich, in plaats van de rebellen tot gehoorzaamheid terug te brengen, door hen tot koning liet uitroepen, vrijheid en troon hebben verloren, en door het woedende volk zijn gedood (Jer. 43:13). De door Herodotus berichte en door momenten bevestigde haat van het Egyptische volk tegen Hofra zal toch moeilijk uit het medegedeelde kunnen worden verklaard, zo niet in enig verband met dien tocht tegen de Cyreneërs een Chaldeeuwse inval in Egypte gekomen is, waardoor de overmoed van Hofra als door een oordeel Gods verdoemd, aan het Egyptische volk te hatelijker moest voorkomen, daar hij het tot hiertoe genoten geluk en de glans van dezen Faraö, ellende van volk en mensen door zijne schuld veroorzaakt, de sterkste tegenstelling was.

En al de inwoners van Egypte zullen uit de zware straffen, die zij van Mijne kastijdende hand ontvangen, weten, dat Ik de HEERE ben, maar Ik wil ze kastijden, omdat zij de huize Israëls een a) rietstaf geweest zijn 1).

Jes. 36:6.

De grond van de twist, dien God met de Egyptenaren had, het is, omdat zij Zijn volk hadden bedrogen; zij moedigden hen aan om verlossing te wachten en hulpe van de Egyptenaars, toen zij in nood waren, maar zij feilden daarin. Zij gaven voor een staf te zijn voor hen, om daarop te leunen, maar toen haar enige moeite werd opgelegd, was zij of te zwak en konde niet, of verraderlijk en wilde niet dat voor hen doen, wat zij verwachtten.

Het wordt Juda als zonde aangerekend, dat het op een gebroken rietstaf als Egypte had geleund en gesteund, maar het wordt evenzeer Egypte tot schuld gerekend, dat het Gods volk had bedrogen en zich trouweloos tegen Juda had gedragen.

De Heere God verfoeit allen steun van Gods kinderen op het verstand, op de wereld, maar Hij verklaart de wereld volstrekt niet onschuldig als het Gods volk trouweloos behandelt.

God, de Heere, komt immer voor Zijn volk op.

Als zij u bij uwe hand grepen, zo werdt gij gebroken, en spleet hen alle zijden, en als zij op u leunden, zo wordt gij verbroken, en liet alle lenden op zich zelve staan (2 Kon. 18:21).

Ene waarschuwing, die in Jes. 36:6 in heidensen haat en overmoed werd uitgesproken, wordt nu tot ene treurige waarheid, sedert Egypte zich in zijne machteloosheid openbaarde. (Jer. 37:5 vv.). Egypte was even weinig te vertrouwen wat zijne uitwendige macht, als wat zijn karakter aangaat, in welk laatste opzicht het reeds bij de ouden in geen goeden naam stond.

Wanneer Israëlieten Egypte in hun hand namen, zo verbrak de rietstaf Egypte en ging hun door hand en arm heen tot de schouder; wanneer zij op dien rietstaf met het gehele lichaam steunden, verbrak hij, ging door de heupen en maakte hen, doordat hij spieren en leden wondde, strak en stijf, zodat zij noch staan noch gaan konden.

Zo ging het rijk der tien stammen onder Hosea met Egypte (2 Kon. 17:4 vv), en eveneens het koninkrijk Juda onder Zedekia.

Rietstaf is alles wat in deze wereld is, bijv. menschengunst, tijdelijk geluk, schoonheid, ja het zedelijk leven zelf. Van buiten ziet het er uit als een staf, en velen wandelen daarmee, maar van binnen is het hol en bros.

God straft niet alleen degenen, die op vlees vertrouwen, maar ook die vlees zijn en anderen met zich zelve willen troosten.

Daarom, opdat het huis Israëls de dwaasheid en zonde van zijn vertrouwen op u, o Egypte, recht kenne, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal het zwaard over u brengen, en Ik zal uit u mens en beest uitroeien.

En Egypteland zal worden tot ene wildernis en woestheid, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben; omdat hij, hun koning Faraö (vs. 3), zegt: De rivier is mijne, en ik heb die gemaakt.

Daarom, zie, Ik wil aan u en aan uwe rivier; en Ik zal Egypteland stellen tot woeste wilde eenzaamheden, van de toren van Syene 1) af, tot aan de landpale, grenzen van Morenland, van Ethiopië.

In het Hebr. hammigdool seweneh wead-geboel Kus. Beter: van Migdol naar Syene tot de grenzen van Morenland. Het Migdol hier bedoeld, ligt 12 Romeinse mijlen van Pelusium. Syene ligt aan de grenzen van Morenland.

Geen mensenvoet zal door hetzelfde doorgaan, en geen beestenvoet zal door hetzelfde doorgaan, en het zal veertig jaren onbewoond zijn.

Want Ik zal Egypteland stellen tot ene verwoesting in het midden der verwoeste landen, en zijne steden zullen ene woestheid zijn in het midden der verwoeste steden, veertig jaren; en Ik zal de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen.

Deels om de zonde van Egypte te straffen (vs. 9), deels om Juda zijn zondig vertrouwen zwaar te doen gevoelen, zal Egypte ene vreeslijke verwoesting treffen, die zich over zijn gehelen omvang van het noorden naar het zuiden uitstrekt en 40 jaren duurt. Deze 40 jaren beginnen volgens vs. 17 vv. met het jaar 572 n. C. (Jer. 43:13), duren dus tot in de laatste jaren van de regering van Cyrus over Perzië (Ezra 1:4). In dien tijd moet Amasis, die ongeveer 44 jaren geregeerd heeft, zich van de Babylonische opperheerschappij weer meer en meer hebben vrij gemaakt, en de tocht van Kambyzes tegen Egypte had het doel, het land weer tot zijn cijsplichtigheid terug te brengen; ten minste heeft deze niet meer bereikt dan ene zekere afhankelijke betrekking, zodat Egypte een klein koninkrijk (vs. 14) bleef.

Het getal veertig is ook hier een symbolisch getal en duidt aan een vrij lang tijdperk van straf, van wege hare zonde en schuld; Sommigen menen het tijdperk te kunnen berekenen, zoals

Dächsel e. a. maar o. i. gaat dit zeer moeilijk, omdat ons de juiste gegevens ontbreken. De Heere God wil hier aangeven, dat de straf langdurig zal zijn, maar ook dat er weer een einde aan zal komen, gelijk ook in het volgende vers gezegd wordt.

Maar zo zegt de Heere HEERE: Ten einde van veertig, jaren zal Ik de Egyptenaars vergaderen uit de volken, waarhenen zij verstrooid zijn geworden.

En Ik zal door opheffing van het over dit land besloten gericht (Hoofdst. 16:53), de gevangenis der Egyptenaren wenden, en hen wederbrengen in het land van Pathros (Jes. 11:11. Jer. 44:1), in het land huns koophandels (liever: hunner afkomst. Gen. 10:14); en aldaar zullen zij een nederig koninkrijk zijn.

Pathros is het Egyptische Petores, d. i. Zuidland of Opper-Egypte, bij Grieken en Romeinen Thebais genaamd. De aanwijzing, dat dit distrikt het geboorteland der Egyptenaren is wordt zoveel door de berichten van Herodotus als door de Egyptische geschiedenis bevestigd. Volgens deze is de eerste koning, die na de goden regeerde Menes of Mena, die uit de van de aardbodem verdwenen stad Thinis in de nabijheid van Abydos in Opper-Egypte afstamde en het later zo beroemd geworden Memphis stichtte.

En het zal nederiger zijn dan de andere koninkrijken, en zich niet meer verheffen boven de Heidenen: want Ik zal hen verminderen, dat zij niet zullen heersen over de Heidenen.

Ook na Cyrus bleef Egypte nog steeds een zwak koninkrijk met ouden trots, maar zonder vroegere macht.

Nooit heeft Egypte weer krachtig in de gang der geschiedenis ingegrepen: uit de werking besluiten wij tot de oorzaak; grote katastrofen moeten in de tijd van Nebukadnezar over Egypte zijn gekomen, anders had het wereldhistorische volk niet zo sterk en blijvend kunnen zijn.

En het zal de huize Israëls niet meer zijn tot een vertrouwen, dat der ongerechtigheid doet gedenken, wanneer zij, die van het huis Israëls, naar henlieden naar de Egyptenaren, zo als zij tot hiertoe deden a) omzien 1); maar Zij zullen weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

2)

Klaagl. 4:17.

Thans treedt Egypte als aanklager tegen het verbondsvolk voor God op, als een getuige van zijn gebrek aan vertrouwen op God, van zijne afgodische bewondering van wereldse uitwendige macht, dus van zijnen afval van God. Dan zal het echter zulk een verleider tot zonde voor Israël niet meer zijn, omdat het dan geen voorwerp van vertrouwen meer is.

God weet de Zijnen wel voor de ogen weg te nemen, wat hun ogen verleidde en gevangen hield.

Alle veranderingen in de wereld hebben ten laatste hun doel ten opzichte van de kerk.

Het doel van alle gerichten, die er zijn, is het volk der gelovigen af te trekken van alle vertrouwen op het menselijke en een vast vertrouwen op God te weeg te brengen.

De erkenning van Jehova als Heere en Heerser zowel in het oordeel, als in het ontfermen, blijft refrein, is voor Israël en voor de Heidenen het einde der wegen Gods.

17.

VIII. Vs. 17-21. In het voorgaande was het werktuig niet genoemd, waardoor over Egypte Gods gericht zou komen. Als zodanig staat nu echter in dit, 17 jaren later ontvangen Godswoord Nebukadnezar, dien God voor de vernietiging van Tyrus, welke in Hoofdst. 26 vv. werd voorzien, in Zijnen dienst had genomen, en die in de buit, dien hij gemaakt had, het loon voor zijn werk en de arbeid van zijn leger niet heeft gevonden. Daarom wordt hem Egypte met zijn goed toegekend (vs. 17-20). Om echter tevens ten opzichte van Egypte het in vs. 6 v. en 16 voorkomende doelen op het huis Israëls weer voor te stellen, volgt ten slotte ene herinnering aan hetgeen de Heere te Zijner tijd met dit huis doen zal (vs. 21).

Voorts gebeurde het in het zeven en twintigste jaarsedert Jojachins wegvoering d. i. in het jaar 572 v. C. in de eerste maand, Abib, op de eersten der maand, dus het einde van Maart, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, nadat het in de tussentijd der 17 jaren sedert vs. 1 vv. nog dikwijls tot mij was gekomen (Hoofdst. 27:1; 30:1; 31:1; 32:1, 17; 33:1, 21; 34:1; 35:1; 37:1; 38:1; 40:1 1, 1), zeggende:

In het begin van het 27ste jaar van Jojachin begon de expeditie van Nebukadnezar tegen zijn hoofdvijand Egypte, en daarmee de vervulling der profetie in vs. 1-16. Gelijktijdig met dit begin is het voor ons liggend profetisch woord, waarvan Ezechiël zijne vroegere verkondiging weer opneemt en die uitbreidt, en nu verkondigt hij met ene duidelijkheid en zekerheid, die alleen Gods Geest kan schenken, dadelijk bij het begin reeds het einde (Jer. 46:19). Het heeft veel waarschijnlijkheid, dat wij in de boven aangegeven chronologischen datum tevens dien van de gehele verzameling der voorzieningen van Ezechiël voor ons hebben, zodat de Profeet bij gelegenheid der verzameling het aanhangsel, waarover wij hier zullen handelen, bijvoegde. De gehele voorzeggende werkzaamheid van Ezechiël beweegt zich om de grote anti-chaldeeuwsche coalitie. Gelijktijdig met het ontstaan van deze is zijn eerste optreden; met het eindigen, de tocht van Nebukadnezar tegen Egypte, is zijne zending volbracht, en zodra deze zending volbracht is, stelt hij de acten, die daarop betrekking hebben, bij elkaar.

Vgl. bij vs. 21.

Mensenkind! Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft zijn heir een groten dienst doen dienen tegen Tyrus; daardoor dat hij het voor Tyrus heeft gebracht, heeft hij het grote moeite en vele bezwaren bereid: alle hoofden zijn kaal geworden, en alle zijden zijn uitgeplukt tengevolge van de zware lasten, die zo langen tijd op de hoofden en aan de zijden der soldaten

moesten worden gedragen, om door opwerping van een dam tussen het vaste land en de eilandstad hare belegering en eindelijke inneming mogelijk te maken. En noch hij, noch zijn heir heeft loon gehad van wege, Tyrus, voor de dienst, dien hij tegen haar gediend heeft. Toen de stad werkelijk viel, was het beste verteerd of verwoest, zodat slechts weinig buit kon worden gemaakt.

Men behoeft zich niet met gissingen in te laten, hoe de Tyriërs waarschijnlijk gedurende de lange belegering hunnen gehelen rijkdom deels verloren zullen hebben, deels naar de koloniën zullen hebben vervoerd, zodat Nebukadnezar, toen hij eindelijk Tyrus innam, slechts een puinhoop en geen buit, dus ook geen loon vond. De gedachten van Ezechiël omtrent de zaak zijn integendeel eenvoudig de volgende: Als Nebukadnezar na ene belegering van 13 jaren Tyrus veroverd en daarbij buit maakt, ja het laatste een gevolg dat van zelf spreekt van het eerste. Maar dit loon, dat de belegering en verovering van Tyrus meebracht, is voor zulk een zwaren arbeid zo weinig voldoende, dat het in het geheel niet als loon kan worden aangezien, toch alzo kan worden genoemd. Er moet aan Nebukadnezar, zal hij een loon hebben, iets buiten Tyrus gegeven worden, een loon, dat niet zo van zelf spreekt, en dit zal Egypte zijn.

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Nebukadnezar, de koning van Babel, ter vergoeding Egypteland geven; en hij zal deszelfs menigte wegvoeren, en deszelfs buit buiten, en deszelfs roof roven, en het zal het loon zijn voor zijn heir, daar zal hij des te rijker buit behalen.

Tot zijn arbeidsloon, omdat hij tegen haar, tegen Tyrus met zijn leger gediend heeft, heb Ik hem Egypteland gegeven, omdat zij voor Mij gewrocht hebben, Mijne gerichten over deze stad hebben volvoerd, spreekt de Heere HEERE.

Nebukadnezar had Tyrus verootmoedigd in de dienst van God, om Gods gericht ten uitvoer te brengen. Wist en geloofde hij dat zelf niet, hij kon het toch weten (na de ervaringen, die hij met Daniël en diens drie vrienden had gehad. Dan. 2 en 3).

Die God dient, dient nooit zonder loon.

Ook de werken, die uitwendig en naar de wereld goed zijn, beloont God met een tijdelijk loon dezes levens. Dat maakt echter toch zulke werken niet tot geestelijk goede werken, op welke het loon der genade van de heerlijke eeuwigheid volgt.

Te dien dage, als Egypte het bepaalde gericht zal hebben ondergaan en Nebukadnezar, zijn loon zal hebben verkregen, zal Ik de hoorn van het huis Israëls doen uitspruiten, en u opening des monds geven in het midden van hen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer zij voor hun ogen zien hoe hetgeen Ik door u, Mijnen Profeet, heb bekend gemaakt, tot vervulling komt.

Deze voorzegging ziet zonder twijfel op de begenadiging en verheffing van Jojachin, welke ons in 2 Kon. 25:27-30 wordt meegedeeld. De Profeet heeft naar het begin der ballingschap

van dezen koning al zijne profetieën gerekend (Hoofdst. 1:2), en zo was de wederverhoging van hem (in 562 v. C.) het eigenlijke einde zijner werkzaamheid. Hij had nu, evenals voor zijne bedreigende voorzeggingen in Jeruzalems verwoesting, zo ook voor zijne beloften in het allereerste begin harer verwezenlijking een bewijs zijner Goddelijke zending voor het huis Israëls in handen, zodat het opendoen van zijnen mond voortaan met blijdschap kon zijn. Wij mogen dit wel niet zo verstaan, alsof hij nu nog meerdere woorden Gods had meegedeeld; het voor ons liggende is integendeel het laatste, dat hij ontvangt, maar veel van hetgeen hij tot hertoe ontving heeft hij ter schrift gesteld, en zo spreekt hij nu eerst, nu hij zijn schrift in 't openbaar geeft, voor het huis Israëls. Deze opvatting omtrent de inhoud van ons vers spreekt het "te dien dage" niet tegen, in zoverre het in vs. 17 opgegevene 27ste jaar nog vrij ver van het 37ste jaar af is, waarin Nebukadnezars zoon en opvolger Evil-Merodach, het hoofd van Jojachin uit de kerker verhief en hij hem eerde; want de gehele tijd der vernedering van Egypte wordt, zoals Hengstenberg juist opmerkt, onder het beeld van enen idealen dag gezien. Daarentegen spreekt beslist voor de juistheid het doen uitspruiten van een hoorn voor het huis Israëls. De hoorn van dit huis was afgebroken met de vernietiging van het koningschap der belofte (Hoofdst. 17:1-21), maar nu spruit uit de achtergebleven tronk het begin van een nieuwe, die ten laatste zijn toppunt in de Messiaansen koning bereikt (Hoofdst. 17:22-24). Zeker heeft Ezechiël het jaar 561 v. C. nog beleefd; alzo heeft hij, daar hij volgens Hoofdst. 1:1 in het jaar 624 geboren is, een leeftijd van minstens 63 jaren bereikt.

HOOFDSTUK 30. VOORZEGGING TEGEN

EGYPTE BIJ FARAO.

IX. Vs. 1-19. Er volgt ene wederopvatting en uitbreiding van de inhoud van Hoofdst. 29:1-16 in een nieuw woord Gods, dat de Profeet waarschijnlijk niet lang na het zo even medegedeelde ontving. Dit past hij aan de daar in de eerste plaats met betrekking tot Israël gesprokene voorzeggings nu op de Heidense volken, vooral op de Egyptische bondgenoten toe, en wijst Nebukadnezar aan als de man, door wien God de menigte in Egypte wil uit de weg ruimen. Beginnende met de oproeping tot ene klacht, verkondigt het orakel, dat de gerichtsdag des Heeren nabij is, en over Egypte en de daarmee verbondene volken zal komen (vs. 1-5). Vervolgens wordt in drie stukken, die door de woorden: "Zo zegt de HEERE" worden ingeleid, de volvoering van het gericht geschilderd: a) vernietiging van Egypte's macht en de verwoesting van het land (vs. 6-9); b) die het gericht moet ten uitvoer leggen is Nebukadnezar met zijne woeste krijgsscharen, en Egypte komt nu aan boze mensen (vs. 10-12; c) het gericht bestaat in ene vernietiging der afgoden en der vorsten van Egypte, in verovering en verwoesting zijner vestingen, in het doden zijner manschappen, en wegvoering zijner bevolking (vs. 13-19).

Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij (waarschijnlijk terzelfder tijd als in Hoofdst. 29:1), zeggende:

Het opschrift bevat geen chronologischen datum, ook de inhoud biedt gene zekere aanwijzingen aan tot nauwkeuriger bepaling van de tijd van zijn ontstaan. Hiëronymus heeft dit orakel in de zelfden tijd geplaatst als de profetie in Hoofdst. 29:1-16. Anderen willen het nauwer verbinden met Hoofdst. 29:17-21, en voor de laatste van alle profetieën van Ezechiël gehouden hebben. Voor de aansluiting aan Hoofdst. 29:17 vv. voert men hoofdzakelijk aan, dat in vs. 3 de gerichtsdag over Egypte wordt voorgesteld als nabij, dat niet voor het 10de jaar (29:1) past, maar wel voor het 27ste (29:17), toen Nebukadnezar na het einde der belegering van Tyrus op het punt was, om in Egypte te vallen. Het nabij zijn van de dag deer Heeren is echter een zo relatief tijdbegrip, dat daaruit niets naders over de tijd van de vervaardiging van het orakel kan worden afgeleid. Ook het plaatsen van onze voorzeggings achter het van ene datum voorziene in Hoofdst. 26:17 vv. bewijst niets, omdat de volgende voorzeggings, die van tijdsopgaven voorzien zijn (30:20 vv; 31:1 vv. 32:1 en 17 alle uit een veel vroegeren tijd afkomstig zijn. Daaruit blijkt duidelijk, dat Hoofdst. 29:17, 21 buiten de chronologische tijdsopvolging is ingevoerd.

Deze profetie is tussen de twaalfden dag van de tiende maand des tienden jaars (29:1) en de 7den dag der 1ste maand in het elfde jaar (30:20) te plaatsen, dat een tijdsruimte van 3 maanden min 5 dagen bedraagt.

Mensenkind, profeteer, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Huilt: Ach dien dag!

Want de dag is nabij, ja de dag des HEEREN is nabij; een wolkige donkere dag (Joël 1:15; 2:2), het zal der Heidenen tijd zijn, waarin deze zullen worden gericht (Jer. 27:7).

Ezechiël ziet in het bijzonder gericht over Egypte een deel van dat algemene gericht, dat over alle anti-theokratische machten komt, zoals vooral Joël heeft geprofeteerd. Hij begint daarom met een woord van dezen Profeet. Wij moeten dus hier denken aan de tijd des gerichts; over de Heidenwereld (vgl. Jes. 13:22). "Nadat vroeger het oordeel met het huis Gods was begonnen, worden nu ook de Heidenen in een hunner hoofdvertegenwoordigers geoordeeld." Hengstenberg, die tot dusverre juist verklaart, beweert daarna verder, dat volgens onze plaats ook het dikwijls verkeerd verstane woord des Heeren in Luk. 21:24 : "Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn" in dien zin moet worden verklaard: "totdat de tijd des gerichts over de Heidenen nadert." Hij schijnt alzo die verklaring met een korte uitspraak te willen afdoen, die de tijd der Heidenen in de zin van Matth. 21:43 neemt als aanwijzing van de tijden, in welke het rijk Gods de Heidenen is gegeven. Dit is echter in zijne uitlegging verkeerd, dat hij voor "vervuld zullen zijn" zonder meer een "nadert" inschuift, en wij zien ons gedrongen de zaak nader te beschouwen. De Heidenen (Grieks: ta eynh) zijn in 't spraakgebruik der Heilige Schrift de volken der wereld in hunnen natuurlijken toestand, in welken zij buiten het burgerschap van Israël staan, en vreemdelingen zijn van de verbonden der belofte (Efeze. 2:12). Het maakt wat het algemeen gebruik des woords aangaat geen onderscheid, of zij door de Geest des Evangelies zijn doordrongen of weer in het Heidendom zijn teruggezonken. De ene of andere toestand wordt eerst duidelijk door de samenhang, waarin de plaats staat; deze wijst dan de bijzondere betekenis aan. (1 Thess. 2:16. Rom. 11:13. Openb. 21:24; 20:3). Heidenen zijn, om het kortelijk te zeggen, alle niet-Israëlietische volken, de volken der wereld, in onderscheiding van het volk (o laov Jer. 30:24 vgl. Rom. 15:10. 1 Petr 2:10. 26:17) d. i. van Israël (vgl. Hand 26:17). Deze volken der wereld nu hebben hunnen tijd d. i. a) een hun bepaald toegemetene, in het Goddelijk raadsbesluit ten opzichte van de duur reeds vastgestelde tijd voor hun roeping tot het rijk Gods (Rom. 11:25), en voor hun verkiezing om "het volk" te zijn in de plaats van het verstoten Israël (1 Petr. 2:9 v.), of om volken te zijn in plaats van Heidenen (Ps 117:1 De meervoudige vorm, waarin het woord wordt gebruikt, geeft een langen duur van dien tijd te kennen. Zij hebben echter ook na verloop van dien tijd, wanneer de daarvoor bestemde jaren vervuld zijn, d. i. geëindigd zijn hun tijd, dat zij geoordeeld worden, omdat, zoals God te voren weet, zij tegen het einde van hun genadetijd tot ene Gode vijandige wereldmacht, tot anti-christelijke bestrijders en verdelgers van het rijk Gods worden, hetgeen hun verwerping en vernietiging evenzo teweeg brengt, als eens Israël, omdat het Christus had gedood, moest worden verworpen; en dit gericht over de Heidenen heeft nu evenzo Israëls wederaanneming tengevolge als vroeger de verwerping van Israël de oorzaak is geweest, dat God Zich over de Heidenen ontfermd heeft. Alzo is het zeker ene juiste gedachte, die Hengstenberg uit zijne verklaring van bovengenoemde plaats (Luk. 21:24) verkrijgt. Wij kunnen hem echter noch in de wijze, waarop hij tot die gedachte komt, noch in de bewering, dat die in de eerste plaats en uitsluitend daarin ligt, toegeven. Steeds wijst het vervuld worden niet voorwaarts op een tijd, die nadert, maar terug op een zodanigen, die ten einde spoedt, om plaats te maken voor dien, die komt. Ook in Gen 25:24 betekenen de woorden "als nu hare dagen vervuld waren om te baren", niet slechts "toen de tijd kwam", maar de dagen, die vervuld werden, zijn die der zwangerschap, met wier einde dan van zelf de tijd om te baren komt-het naderen der laatste is het gevolg van het vervuld worden der eerste. Alzo is in Christus' woord de gedachte niet deze: eerst gaat gedurende een bepaalden tijd het vertreden zijn van Jeruzalem door de Heidenen voert, dan komt de tijd des gerichts van de Heidenen, en

nu kan dat vertreden zijn niet ophouden, voordat de tot dezen tijd van gericht door God bepaalde termijn daar is; maar dit wil de Heere zeggen: gedurende de tijd der roeping van de Heidenen tot het rijk van God vindt het vertreden zijn van Jeruzalem plaats, en zo kan het laatste niet ophouden voordat het eerste vervuld is. Daarin ligt de ook eerst de verdere gedachte: evenals nu voor het uitverkoren volk van God een nieuwe tijd van genade komt, nadat zijn straftijd vervuld is, zo komt voor de Heidenen, nadat hun genadetijd ten einde is, de tijd der gerichten. Deze gerichten zijn die, welke in Openb. 11:7-14 en in verderen voortgang Openb. 16:12-21 en Hoofdst. 18 en 19 worden geschilderd. Zij beginnen voorbereidende reeds in Openb 16:1-11 totdat zij in Hoofdst. 11:7 vv. eigenlijk aanvangen.

Het zal een bewolkte dag zijn, die donker en droevig is, zonder enige straal van troost en die een storm zal dreigen. Het zal de tijd der Heidenen zijn, dat is van afrekening met de Heidenen wegens alle hun heidense bedrijven, die tijd, waarvan David sprak, wanneer God Zijne grimmigheid over de Heidenen wilde uitstorten, wanneer zij zouden ondergaan (Ps. 79:6).

En het zwaard zal komen in, over Egypte, en er zal grote smart zijn in Morenland, daar zij vrezen, dat hetzelfde verderf zich ook tot hen zal uitbreiden, als de verslagenen zullen vallen in Egypte: want zij zullen derzelver menigte goederen wegnemen, en hare fondamenten, de inrichtingen, waarop het bestaan en de welvaart van het rijk berust, zullen verbroken worden.

Morenland, Ethiopië, en Put (= uitbreiding), Lybië, en Lud, (= kromming) Lydië, (Hoofdst. 27:10. Jer. 46:9), en al de gemengde hoop, de gehele menigte der uit verschillende volken aangeworven soldaten, en Cub 1) (= Christusdoorn), en de kinderen van het land des verbonds) zullen met hen vallen door het zwaard.

Cub is een onbekend volk, wanneer het niet de op de Egyptische gedenktekenen afgebeelde Kufa zijn.

Volgens Wilkinson bewoonden deze een veel noordelijker dan Palestina gelegen land in Azië; zij komen op afbeeldingen voor met lange haren, rijk gekleed en met veelkleurige sandalen. De schatting, die zij geven, verradt niet minder rijkdom, dan beschaving en kunst.

Op de gedenktekenen komen zij voor, zoals in de aard der zaak ligt, nu eens onder de vijanden, dan onder de bondgenoten van Egypte.

"Land des verbonds" kan alleen Kanaän heten; wij zullen dus bij de uitdrukking "de kinderen van het land des verbonds" alleen aan die Israëlieten kunnen denken, die na de ondergang van Jeruzalem naar Egypte vluchtten, en wier jonge manschappen door de Egyptenaren in hun legers werden opgenomen, zodat zij ook, gelijk in Jer. 44:12 vv. 27 dezen Joden de ondergang wordt aangezegd, met deze worden vernietigd.

Met Kliefioth delen ook anderen het gevoelen, dat onder "land des verbonds" Kanaän moet worden verstaan. O. i. echter ten onrechte. Nergens wordt Kanaän "het land des verbonds" genoemd, wel de Israëlieten de kinderen des verbonds.

Wij hebben daarom hier onder kinderen van het land des verbonds te verstaan de bondgenoten van Egypte, die hen hielpen in de strijd tegen de vijanden. Ook deze zouden delen in de ondergang van dat rijk.

Zo zegt de HEERE: Ja, zij zullen vallen, die Egypte ondersteunen, hun afgoden en vorsten (vs. 13) met hun krijgslieden en vaste steden (vs. 17 en 15), en de hovaardij harer sterkte 1), de grote macht, op welke zij zich in hun trotsheid verlaten, zal nederdalen. Van de toren van Syene af (Beter: van Migdol tot Syene 29:10) zullen zij daarin door het zwaard vallen, spreekt de Heere HEERE.

De "hovaardij harer sterkte" is alles waarin de Egyptenaars de macht van hun rijk stelden, zodat zij dit voor onvernietigbaar hielden.

De luister van al hare sterkte, waarop zij hovaardig was.

En zij zullen verwoest worden in het midden der verwoeste landen, gelijk de verwoeste landen, in wier midden zij liggen; en hare steden zullen zijn in het midden der verwoeste steden (Hoofdst. 29:12).

En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben 1), als Ik een krijgsvuur in Egypte zal hebben gelegd, en al hare helpers, hare in vs. 5 genoemde bondgenoten zullen verbroken worden.

Het is ene feitelijke ondervinding, waarbij het niet in aanmerking komt, of zij, wat zij van Jehova moeten lijden, ook in hun gedachten aan Hem toeschrijven; te erger voor hen, wanneer zij het niet doen.

Te dien dage zullen er boden van voor Mijn aangezicht in schepen uitvaren, om het zorgeloze Morenland 1) te verschrikken; en er zal grote smart bij hen zijn, als in de dag van Egypte) (Ex. : vv.); want ziet, het gedreigde ongeluk komt aan (Hoofdst. 7:6; 21:7).

De Ethiopiërs zijn voor de Profeet als een volk, dat zich door dapperheid onderscheidt, en door de verre afstand bijzonder beschermd is, als het ware het ideaal van zorgeloosheid. Tot hen zendt Jehova boden op schepen, om ze, door het bericht van hetgeen Egypte getroffen heeft, uit hun zorgeloosheid op te wekken.

De boden gaan "uit voor Jehova" staat er woordelijk; deze wordt gedacht als in Egypte aanwezig om gericht te houden (Jes. 19:1).

Deze door de Heere gezonden boden, die op schepen de Nijl opvarende, het bericht van de door God bewerkten val van Egypte naar Ethiopië brengen, behoren tot de dichterlijke aanschouwing. Daarom let de Profeet niet op de moeilijkheden, welke de scheepvaart uit Egypte naar Ethiopië oplevert. De zakelijke inhoud is, dat de schrikmare spoedig naar Ethiopië zal komen, en vormen nu de boden hier de tegenstelling tegen de boden met vrolijk bericht voor Ethiopië in Jes. 18:2. toenmaals wendde de Heere door de nederlaag van Sanherib voor Jeruzalem het gevaar genadig af, dat Egypte en Ethiopië beide van Assur

bedreigde. Thans is het andere: Aan Babel wordt even als over Judea, zo ook over Egypte en Ethiopië macht gegeven. De zonen vallen in Egypte (vs. 5) en zelf wordt het aan zijne grenzen door de Chaldeënen bedreigd.

De dag van Egypte kan volgens het spraakgebruik (vgl. Jes. 9:3 de dag der Midianieten) een bijzonder merkwaardig, bekend punt in de geschiedenis van Egypte betekenen, dus op de ouden straftijd van Egypte doelen, welke alle naburige volken met schrik vervulde voor Jehova's almacht.

Zo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal de menigte van Egypte 1) doen ophouden, door de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel.

Deze uitdrukking geeft zowel te kennen de voor Egypte karakteristiek grote bevolking, als de menigte van have en goed.

Hij, en zijn volk met hem, de tirannigste der Heidenen, d. i. die ook onder de tot geweld geneigde Heidenen voor machthebbende worden gehouden (Hoofdst. 7:24; 28:7) zullen aangevoerd worden, niet uit eigen goeddunken komen, en daarom met onweerstaanbaarheid worden toegerust, om het land te verderven; en zij zullen hun zwaarden tegen Egypte uittrekken, en het land met verslagenen vervullen (Jes. 19:4. Jer. 44:13).

En Ik zal de rivieren tot droogte maken 1), en het land verkopen in de hand der bozen, die het zeer erg met hem maken; en Ik zal het land met zijne volheid verwoesten door de hand der vreemden; Ik, de HEERE, heb het gesproken 2) (Hoofdst. 5:17; 21:17).

God straft de enen goddeloze door de anderen, die daarom zijn eigen oordeel niet ontgaat, maar daarvoor slechts wordt gespaard, zo als in Jer. 25 de koning van Babel boven de door hem bezochten geen anderen voorrang heeft, dan dat hij de drinkbeker het laatste drinkt.

Vóór ongeveer 2400 jaren werd Egypte aan zijne eerste en oorspronkelijke bezitters ontruikt, en sedert dien tijd zag het zich van de enen tijd tot de anderen door Perzen, Macedoniërs, Romeinen, Grieken, Arabieren, Georgiërs en eindelijk door die soort van Tartaren beheerst, die onder de naam van Turken en Ottomannen bekend zijn.

Ja, sedert dien tijd hebben vreemde en meestal boze mensen Egypte verdrukt en uitgezogen, tot de tegenwoordigen pascha toe. Het heeft genen inlander tot vader des lands, en slaafse vrees houdt het land in banden.

Zij doen onrechtvaardiglijk geweld als goddelozen gelijk zij zijn, nochtans voor zover als zij werktuigen in Gods hand zijn om Zijne oordelen uit te voeren is het aan Zijn zijde rechtvaardig gedaan. God maakt de enen goddelozen mens tot een gesel voor de ander, de goddeloze mensen krijgen zelden een recht op een buit.

Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook de drekgoden verdoen, en de nietige afgoden doen ophouden uit Nof, uit Memfis in Midden-Egypte (Gen. 41:14); en er zal geen vorst meer zijndie uit Egypteland zelf is voortgekomen; en Ik zal ene vreze in Egypteland stellen.

De Profeet noemt twee zaken, die de Heere in Egypte zal vernietigen, het oude godendom en het vorstendom van het daarop trotse land. Zijne zorgeloosheid zal verdwijnen, en het zal in vreze leven.

Het benedenste rivierdal vereerde als hoogsten god Phtad (vuurgod), de oudsten en eersten der goden, zo als Manetho hem noemt, die op inscripties de vader van de vaderen der goden, de hemelbeheersers, de god van het genadig aangezicht, de koning der beide werelden genoemd wordt. Als god van het begin heeft hij de gedaante van een naakt kind, van een dwerg, en wordt als ene mummie omwonden voorgesteld, met een gesel, een scepter en mes in de hand; zijn hoofdheilighdom te Memfis versierden en vergrootten de Faraö's tot aan de val van het rijk. Kambyzes hoonde echter, toen bij in dezen tempel werd geleid (Ezra 1:4) het beeld van de god.

Wat Egypte na de katastrofe nog in vorsten overblijft, verdient in vergelijking met de vroegere trotse heersers de naam van vorst niet meer; het zijn in waarheid ellendige knechten.

En Ik zal Mijne grimmigheid uitgieten over Sin, d. i. Pelusium aan de Oostelijken arm van de Nijl, 2 mijlen van de Middellandse zee, de sterkte van Egypte; en Ik zal de menigte van No (vs. 10) uitroeien.

Er worden opgeteld de beroemdste steden van Egypte, die nu in angst vergaan; de donkere dag des gericht's (vs. 3) komt.

Als de twee hoofdsteden van Beneden-Egypte aan de ene en van Opper-Egypte aan de andere zijde worden Zoan (Tonis) en No (Thebe) genoemd. Aan beide zijden des lands zal de verwoesting gelijkelijk zijn. No is volledig. No-Amon, de Ammons-stad; daarop en in 't bijzonder ook op de plaats Jer 46:25 zinspelende, zet Ezechiël aan het slot van vs. 15 #Eze Amon-No, het geruis of de menigte van No.

Ammon is niet in staat der stad haren naam te doen behouden.

In het bovenddeel des lands heerste als godheid Amon, waarschijnlijk "de verborgene, " de heersende god in de hoogte, wiens kleur op de gedenktekenen het blauwe is; hij was voor Opper-Egypte, wat Phtah voor Beneden-Egypte was en wordt staande of zittende met twee hoge vederen boven het koninklijke hoofdsieraad afgebeeld.

De stad Sin is zonder twijfel, waarvoor Hiëronymus het reeds heeft verklaard, Pelusium, de grensstad in Beneden-Egypte naar het oosten; de oorspronkelijke Egyptische naam Pheromi, is in het Grieks overgezet Pelusium (van phlov, slijk); ook betekent het Hebreeuws Sin hetzelfde. Zij wordt genoemd "de sleutel van de weg, door welken men in Egypte gaat, "

(men kan in het inwendige des lands niet komen, zonder deze plaats te passeren, omdat de woestijn, die tot aan de noordelijke punt 23 mijlen breed is, voor een leger bijna ontoegankelijk is), en ligt tussen moerassen, die haar nog meer dan hare sterke muren tot ene sterkte van Egypte maken; tegenwoordig ligt echter de zee vier malen verder er van verwijderd dan in de oudheid.

Ik zal een vuur, ene vernietigende katastrofe, in Egypte leggen; Sin zal zeer grote pijn hebben, en No zal gespleten worden, en Nof zal dagelijks, voortdurend zeer bang zijn.

De herhaling van Sin, No en Nof stelt grenzen voor in het Oosten, in Opper- en Beneden-Egypte.

Hetgeen bij Nof in de grondtekst staat, kan betekenen "vijanden bij dag, " maar ook "vijanden elken dag. " In de laatste zin hebben onze overzetters en Luther het naar de Vulgata genomen. Intussen zouden wij aan de andere verklaring de voorkeur geven: Nof-vijanden bij dag, d. i. vijanden zullen het aanvallen, die niet als dieven des nachts komen, maar met openlijk geweld inbreken, daar zij in het bewustzijn van hun onvoorwaardelijke overmacht een overmacht bij nacht versmaden. Vergelijk wat bij Ezra 1:4 van Kambyzes' spoedige inname van Pelusium gezegd is, en het hier bij vs. 13 medegedeelde omtrent zijne bespotting van de afgod van Memfis.

De jongelingen van Aven, On, de stad van de zonnegod (Gen. 41:45 en Jer. 43:13), en Pibeseth in Beneden-Egypte zullen door het zwaard vallen en de dochters (liever in te vullen "steden") zullen gaan in de gevangenis.

Het woord Nwa kan zowel Nwa als Nwa (= misdaad) worden gevocaliseerd. Zonder twijfel wil de Profeet het laatste, hoewel hij deze stad On bedoelt, om haar "stad der misdaad" te noemen, evenals in Hos. 4:15 de naam Bethel (= huis Gods in Bethaven = huis der misdaad) veranderd wordt; door die verandering wordt hier gewezen op de oorzaak der Goddelijke gerichten, die over de stad komen-deze kunnen niet uitblijven, waar men de misdeed pleegt, het schepsel meer te dienen dan de schepper. Pibeseth is het Egyptische Pi-Pascht = plaats van Past, zo genoemd naar de in enen prachtige tempel daar vereerde godin met een kattenhoofd, Past of Bubastis, de Egyptische Diana. De stad lag aan het Koningskanaal, dat door Faraö Necho begonnen onder Ptolemeus II werd volvoerd en naar Suez leidde, niet ver van zijne uitwatering in de Pelusiotischen arm van de Nijl, en is thans tot op enige puinhopen van de aardbodem verdwenen. De jonge mannen van beide steden zouden door het zwaard vallen. Zij zelf, de steden, dat is de burgerlijke bevolking in onderscheiding van de krijgsbezetting zouden in ballingschap gaan.

En te Tachpanhes of Dafne, 3 mijlen ten zuiden van Pelusium (Jer. 43:7 vv.) zal de dag verduisterd worden, als Ik het juk van Egypte aldaar zal verbreken, en de hovaardij harer sterkte in haar zal ophouden; haar zal ene wolk bedekken, en hare dochters, de van haar afhankelijke, kleine steden en vlekken, zullen gaan in de gevangenis.

Deze voorzegging van onzen Profeet wordt door de latere woorden van Jeremia (43:8 vv.) duidelijker verklaard, evenals Ezechiël in vs. 13-17 de voorzegging van Jeremia 46:25 vv. reeds voor zich had. De woorden "het juk van Egypte verbreken" wijzen op Lev. 26:13, #Le waar de uitleiding van Israël uit de slavernij van Egypte een verbreken van haar juk is genoemd. Wat toen geschiedde, zal worden herhaald; het juk, dat Egypte de volken heeft opgelegd, zal worden verbroken, en in 't algemeen zal de trotse macht van dit rijk te gronde gaan. Vergelijken wij daarmee het dreigend woord van Jeremia, dat Nebukadnezar te Tachpanhes zijnen troon zal oprichten en Egypte zal slaan, zo moet de ligging dezer stad toen zulk ene geweest zijn, dat in of bij haar de strijd tussen Egypte en Babylonië moest worden beslist.

Alzo zal Ik gerichten oefenen in Egypte; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

20.

Vs. 20-26. Dit vierde woord van God tegen Egypte neemt zichtbaar zijn uitgangspunt in de Jer. 37:5 vv. medegedeelde gebeurtenis, toen Faraö Hofra, als Jeruzalem door Nebukadnezar werd belegerd, de stad ter hulp was getrokken, maar door de belegeraars was teruggeslagen. Hier heeft God de enen arm van de koning van Egypte verbroken. Hij zal nu niet toelaten, dat deze arm weer geneest, integendeel zal Hij beide armen van Faraö, dien eerst gebrokenen en ook de nog gezonden, zo verbreken, dat hem voor altijd het zwaard uit de hand zal vallen, en wel zal hij dat doen door de koning van Babel, dien Hij zelf daartoe de arm wil sterken en het zwaard in de hand geven. Faraö zal dan voor de koning van Babel kermen, en het volk van Egypte zal onder de volken in de landen worden verstrooid. Tussen het hier en in Hoofdst. 29:1 ontvangen woord Gods ligt ene tijdsruimte van 3 maanden; zoals men uit Hoofdst. 4:4 vv. kan opmaken heeft zo lang (of slechts 4 maanden) de tijd geduurd, dat Jeruzalem door de aftocht der Chaldeënen zich voor een ogenblik weer van de belegering bevrijd zag.

Ook gebeurde het in het elfde jaar na Jojachins wegvoering d. i. 588 v. C. in de eerste maand Abib, kort voor Pasen, op de zevenden der maand, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

Mensenkind! Ik heb de arm van Faraö, de koning van Egypte, verbroken; en ziet hij zal niet verbonden worden met pleisters op te leggen, met enen windeldoek aan te doen, om dien te verbinden, om dien te sterken, dat hij het zwaard houde.

De arm is beeld van macht, hier van krijgsmacht, daar hij het zwaard voert; God heeft de arm van Faraö verbroken door de nederlaag, welke de Chaldeënen Hofra toebrachten, toen hij was genaderd om het belegerde Jeruzalem te ontzetten.

Daardoor, dat hij u te hulp is willen komen, heeft hij zich zo omtrent Gods volk verdienstelijk gemaakt, dat hij integendeel ene oorzaak van zonde geworden is; nu moet er voor altijd een einde aan worden gemaakt, dat zich het huis Israëls op Egypte zou verlaten (Hoofdst. 29:6 v. en 16). Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Ziet, Ik wil nog verder in

strafgerichten aan Faraö, de koning, van Egypte, en zal zijne armen verbreken, beide de sterken en de verbrokenen, en Ik zal het zwaard uit zijne hand doen vallen, hij zal alle macht om oorlog te voeren verliezen.

De ene arm des konings is reeds verbroken, en hij zal niet verbonden of genezen worden, dat hij met nieuwe kracht het zwaard zou kunnen aangrijpen; ja, de Heere wil de verpletterden nog eens breken, en de anderen nog ongeschondenen daarenboven, zodat hij het zwaard uit zijne hand laat vallen en hij geheel in machteloosheid nederzinkt.

Iedere breuke, die wij moeten ondergaan, is ene roepstem tot boete; maar de mens heeft nooit genoeg aan ééne breuk, zo lang hij nog overigens zich kan bewegen, moet hij zich vertonen. Daarom komt het tot ondergang zonder ontferming, wanneer wij niet aan God ons op genade willen overgeven.

Indien mindere oordelen niet vermogen om zondaren te vernederen en te verbeteren, dan zal God groter zenden. Nu zal God het zwaard uit zijne hand doen vallen, hetwelk hij gevat heeft, als denkende sterk genoeg te zijn, om het te houden. Hij was een wrede verdrukker van Gods volk in vorige tijden geweest en nu onlangs ene gebroken rietstaf voor hen. En nu rekent God, door het verbreken zijner armen voor beiden met hen af. God verbreekt rechtvaardiglijk die macht, welke misbruikt is, of om kwaad over mensen te brengen of om hen te bedriegen.

En Ik zal de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen (Hoofdst. 29:12).

En Ik zal de armen des konings van Babel sterken, en Mijn zwaard in zijne hand geven, omdat hij Mij tot volvoerder Mijner oordelen dient (Hoofdst 29:20), maar Faraö's armen zal Ikdaarentegen verbreken, dat hij voor Mijn aangezicht zal kermen, gelijk een dodelijk verwonde kermt, die slechts steunen kan.

Ja Ik zal de armen des konings van Babel sterken, maar Faraö's armen zullen als door een dodelijken slag getroffen, daarhenen vallen; en zij de Egyptenaars, zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn zwaard in de hand des konings van Babel zal hebben gegeven, en hij dat over Egypteland zal hebben uitgestrekt.

Er bestaat ene tegenstelling tussen de roeping van de wereldmacht en het gericht over haar: de roeping bestaat in de oplossing van ene voor de ontwikkeling van het rijk Gods gewichtige zaak; maar de wijze, waarop die plaats heeft, veroorzaakt meestal een gestreng gericht.

En Ik zal, gelijk in vs. 23 gezegd is, de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen; also zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 29:16).

In Medië, Babylonië, enz. lagen vele landstreken woest, omdat de mensen òf van ouds òf daar niet genoeg waren vermeerderd òf door oorlogen en ziekten waren uitgeroeid. Daarheen verplaatste dan Nebukadnezar, evenals Salmanassar, vele duizende Israëlieten, maar ook Egyptenaars, Moabieten, Ammonieten, enz. als koloniën, en bereikte daardoor een dubbel

doel, want vooreerst werden de woeste landstreken door hen bebouwd, en ten tweede werden deze volken zo verstrooid, dat zij geen opstand meer konden maken. Welke bedoeling God hij deze verstrooing der mensen had, is uit Jer. 48:11 vv. op te merken. Het rationale karakter of de hoofdeigenschap van een volk is soms ene zo onbuigzame trotsheid, ene zo weerspannige domheid, ene zo gruwelijke boosheid, dat die niet anders dan door uitroeing der ergsten en verstrooing der overigen kan verbeterd worden. Deze kunnen dan door de nood en door de omgang met mensen van ene andere soort worden verbeterd.

HOOFDSTUK 31. DE VORIGE VOORZEGGING

WORDT BEVESTIGD.

XI. Vs. 1-18. Het opschrift van dit Hoofdstuk heeft geen ongelijk, wanneer het de voor ons liggende voorspelling als ene bevestiging van de vorige aanziet. Want dit woord van God tegen Egypte, (vs. 1) slechts 2 maanden min 6 dagen na de vorige en 1 maand en 8 dagen vóór de verovering van Jeruzalem door de Profeet ontvangen, wordt die koning, die zich en zijn rijk voor eerlijk zonder gelijke hield (vs. 2), aan Assur herinnerd. Assyrië was vóór 40 jaren eveneens zonder gelijke evenals een cederboom, welke in de hof van God, waar de bomen der volken en koningsgeslachten zijn, boven alle bomen verheven (vs. 3-9). Omdat zijn hart zich verhief werd hij geveld (vs. 10-14), en zijn val verschrikte alle Heidenen, en diende dengenen, die met hem ten onder gingen, ten troost voor eigen ondergang (vs. 15-17). Zo zal het ook Faraö en al zijn volk gaan (vs. 18). Deze verhevene gelijkenis herinnert aan de waarschuwendes droom, dien Nebukadnezar waarschijnlijk na de onderwerping van Egypte, misschien ongeveer 18 jaren later, in de tijd van zijn hoogmoed had (Dan. 4), en waarin hij zichzelf zag onder het beeld van een boom, die tot de hemel reikte, maar plotseling op des Heeren last werd omgehouden. Is het niet, alsof de gelijke wet, die voor Faraö Hofra gene vruchten bracht, het hart van de overwinnaar der Faraö's geschokt heeft? .

Het gebeurde ook in het elfde jaar, het jaar 588 v. C. in de derde maand, Sevan (Ex. 12:2) op de eersten der maand, ongeveer het einde van Mei, kort vóór Pinksteren, dat des HEEREN woord tot mij geschiedde, zeggende:

Mensenkind! zeg tot Faraö, de koning van Egypte, en tot zijne menigte 1): Wien zijt gij gelijk in uwe grootheid? 2)

Nauwkeuriger "tot zijne beweging, " d. i. al wat geruis en leven in het land veroorzaakt. Daaronder mag men echter niet de heersende klassen en standen in tegenstelling tegen de stillen in de lande verstaan; ook mag men niet alleen aan de volksmenigte denken, maar aan het volk met zijne goederen, en zijn rijkdom, dat welvaart en levendigheid (Hoofdst. 30:10) veroorzaakte.

Deze vraag doet als antwoord verwachten: "aan niemand!" Gij zijt naar uwe mening enig in uwe soort. Maar Ezechiël antwoordt: gij zijt gelijk aan Assur, die zich in Zijnen tijd ook onvergelykelijk heerlijk achtte. Daaruit leidt hij af: Assurs lot zal ook uw lot zijn.

Wij zijn best in staat om over ons zelve te oordelen door vergelijking. Zij, die hoge gedachten van zich zelf hebben, verbeelden zich zo groot en zo goed te zijn, als die en die, welke vermaard geweest zijn. De vleierij der vorsten zeggen hun, wie zij gelijk zijn, in pracht en grootheid, welnu, zegt God, laat hem de beroemdsten Potentaat nemen, die er ooit is geweest, en men zal hem toestaan, dat hij hem gelijk is in grootheid en nergens in minder de hij, maar laat hem ook nemen, wien hij wil, hij zal bevinden, dat zijne dag kwam om te vallen, hij zal zien, dat er een einde is aan alle zijne volmaaktheid, en moet daarom het einde van de zijne op dezelfde wijze verwachten. Merk hieraan, de val van anderen, zowel in

zonden als in het verderf, zijn tot waarschuwing en vermaningen voor ons, om niet gerust en hooggevoelende te zijn, of te denken, dat wij buiten gevaar zijn.

Wanneer gij nu denkt, dat niemand met u kan worden vergeleken, wil Ik u toch ene wereldmacht voorstellen die eens in even grote heerlijkheid prijkte. Zie, Assur was een a) ceder op de Libanon, schoon van takken, schaduwachtig van loof, en hoog van stam, en zijn top was tussen dichte takken(volgens ene andere verklaring: onder de wolken, vs. 14).

Dan. 4:10 vv.

De wateren maakten hem groot, de afgrond, de vloed, die hem rijkelijk vochtigheid en voedsel gaf, maakte hem hoog: die ging met zijne stromen rondom zijne planting, en zond zijne waterleidingen uit tot alle bomen des velds, die er mede in verbintenis stonden.

Daarom werd zijn stam hoger dan alle bomen des velds; en zijne takjes werden menigvuldig, en zijne scheuten lang, van wege de grote wateren, als hij uitschoot.

Alle a) vogelen des hemels nestelden op zijne takjes, en alle dieren des velds teelden onder zijne scheuten, en alle (liever: allerlei) grote volken zaten onder zijne schaduw.

Dan. 4:12.

Alzo was hij schoon in zijne grootheid en in de lengte zijner takken, omdat zijn wortel aan grote wateren was.

De cederen in a) Gods hof verduisterden hem niet, hij stond bij die niet achter, de dennebomen (liever cypressenbomen 1 Kon. 5:8) waren zijnen takken niet gelijk, waren in takken niet met hem te vergelijken, en de kastanjabomen (liever platanen) waren niet gelijk zijne scheuten; geen boom in Gods hof was hem gelijk in zijne schoonheid.

Gen. 2:8.

Ik, de Heere, had hem zo schoon gemaakt door de veelheid zijner takken, dat alle bomen van Eden, die in Gods hof waren, (die daarin staan Gen. 2:8), hem benijdden.

De parallellen zijn zo nauwkeurig doorgevoerd, dat vele uitleggers gemeend hebben het woord Assur niet als eigen naam van Assyrië, maar in appellatieve betekenis en van ene bijzonder heerlijke cedersoort te moeten opvatten, waaronder dan tevens Egypte moet worden verstaan. Met deze doorvoering is bedoeld juist te doen uitkomen, hoe nauwkeurig Egypte met Assur overeenkomt, zodat ieder in de tekening van Assur aanstonds het tegenbeeld zal herkennen.

Assur is gelijk aan een cederboom van de eerste grootte, die zo groot is geworden, omdat hij aan de wateren geplant was. De diepte der wateren zond hare stromen tot hem, terwijl zij tot de andere bomen des velds slechts kleine slootjes afvoerde. Daarom is de cederboom Assur

groter dan die alle, ja, zo groot geworden, dat alle volken der heidenwereld onder zijne schaduw zaten, en geen andere boom in de planting Gods hem evenaarde. Zo groot en schoon had God hem gemaakt, en alle bomen in Gods hof, d. i. alle andere volken en rijken in de wereld Gods benijdden hem daarom.

Met recht worden de rijken in de Schrift met bomen vergeleken, zowel wat hun gedaante, de bescherming en schaduw, die zij aan mensen en dieren geven, als wat hun vruchten aangaat, eindelijk echter ook ten opzichte daarvan, dat de rijken als de bomen groen worden, dan verminderen, door de wind omgeworpen, of door de bijl der mensen omgehouden worden.

Iedere trek in het beeld van de ceder heeft zijne betekenis, en dat wordt daardoor aangeduid, dat Ezechiël aan het slot van vs. 6 zelf een trek van het beeld uitlegt. Het rijk van Assur is de boom, de takken zijn de afhankelijke provincies en gewesten, rijk aan loof en schaduw, rijk aan twijgen, en rijk aan beschermend vermogen, zeer hoog boven alle rijken in zijnen tijd uitmuntende, zijn top is de koning, onder dichte takken. omgeven van talrijke nakomelingschap. De diepte is ene onuitputtelijke volheid van water, die uit de afgrond der aarde steeds opwelt (Gen. 7:11), de wateren duiden enen toevloed aan van goederen en schatten. De stam is het middelpunt des rijks, de hoofdstad, dus voor Assur Nineve. De beken, die hare wateren uitstortten tot alle bomen des velds, zijn de rijkdommen, die van Assur door handelsverkeer allen anderen landen en koninkrijken toestroomden. De vogelen des hemels en de dieren des velds verklaart Ezechiël zelf van alle grote, machtige volkeren"

De wortelen als zodanig, slechts naar deze wereld groot, rijk, zijn zijne schatkamers, zijn belastingstelsel, waarmee het andere landen uitzuigt. In Gods hof, in de hof der volkeren, dien God geplant heeft. Deze is dus vs. 3 onder de Libanon bedoeld; dñr was Assur met een ceder vergeleken; hier wordt hij geschilderd als de schoonste onder alle bomen. Cederen, dennen, platanen, duiden drie verschillende rangen van rijken aan. De cederen konden de ceder van Assur niet in de schaduw stellen, zij bereikten in lange zijne hoogte niet. De cypressen konden zich niet met zijne takken, de platanen niet eens met zijne twijgen vergelijken. Ja Assur was toen onvergelijklijk heerlijk. Let wel: de Heere heeft het gedaan en Assurs hart verhief zich, als hadde hij het zelf uitgericht. Dat was zijne schuld, evenals toen Egypte zei: de stroom is de mijne, en ik heb hem voor mij gemaakt (Hoofdst. 29:3). Thans bespeuren wij uit Hoofdst. 31:4, wat de stroom Hoofdst. 29:3 voor Egypte eigenlijk betekent. Het is de Nijl, maar slechts als type van alle hulpbronnen van Egypte.

Evenals in het nieuwe Testament naar het hemelse wordt afgemeten, zo wordt in het Oude Testament wat heerlijk is of was, met Eden en het Paradijs (den hof Gods, Gen. 13:10) vergeleken.

De gezamenlijke groten der aarde stelt Ezechiël voor als de hof Gods, terwijl hij ze als tegenbeeld van de hof, dien God in Eden plantte, van het Paradijs met zijne heerlijke bomen beschouwt. De vergelijking is te meer gepast, daar, gelijk het Paradijs door God geplant was, ook alle menselijke grootheid van God haren oorsprong heeft. De benijding der overige bomen, dus van de overige groten der aarde, komt alleen in zoverre in aanmerking, als die de grootheid der gaven, aan dezen koning verleend, in het licht stelt. De benijding heeft ene

zijde, volgens welke die als een geluk kan worden beschouwd voor degene, dien zij treft; men denke slechts aan het spreekwoord, beter benijd dan beklaagd.

Ook de Heidenen heeft God welgedaan, opdat zij Hem zouden zoeken, of zij Hem mochten vinden (Hand. 17:26 vv.).

Daarom, zo zegt de Heere HEERE 1): Omdat gij, de cederboom Assur, u verheven hebt over uwen stem: ja hij stak zij een top op boven het midden der dichte takken 2) (liever; tot tussen de wolken), en zijn hart verhief zich over zijne hoogte.

Dit goddelijk vonnis is niet een, dat eerst nu is uitgesproken, maar behoort tot het verledene; dus wordt hier alleen meegedeeld, wat God vroeger had gesproken.

Dat de koning van Assur groot werd, was in vs. 5, dat zijn top in de wolken zich verhief, was in vs. 3 ene gave Gods genoemd; de grootheid zelf wordt echter tot zonde en tot ene oorzaak van het Goddelijk gericht, wanneer die niet door ootmoedige onderwerping onder God wordt verzoend en geheiligd.

Daarom gaf Ik hem in de hand van de machtigste der Heidenen, van Nebukadnezar, of liever nog van diens vader Nabopolassar (2 Kon. 23:37), dat die hem rechtschapen, naar recht, naar verdienste zou handelen; Ik dreef hem uit om zijne goddeloosheid 1)

God weet altijd enen machtigere, die enen machtige kan verootmoedigen (Jes. 10:16).

Ook hier spreekt de Heere het zo duidelijk uit, dat ook de machtigste vijanden niets kunnen doen, tenzij God, de Heere, de macht in hun hand geeft. Door de Heere regeren de volken. Hij is het, die de een aanstelt en de ander afzet. Maar evenzeer blijkt het hier duidelijk dat de Heere God geen ledig toeschouwer is van de daden der mensenkinderen. Dat Hij wel geduld heeft maar eindelijk komt met de roede Zijner verbolgenheid over de goddeloosheid der mensenkinderen, ook over die der vorsten.

En vreemden, de Chaldeën, de tirannigste der Heidenen (Hoofdst. 30:11 vv.), roeiden hem uit en verlieten hem; zijne takken vielen op de bergen en in alle valleien, waarheen zij bij het nederstorten van de sterken boom van zijne hoogte waren nedergeslingerd, en zijne scheuten werden verbroken bij alle stromen des lands; en alle volken der aarde gingen af uit zijne schaduw, en verlieten hem.

Alle vogelen des hemels woonden op zijnen omgevallen stam, en alle dieren des velds waren op zijne scheuten. De omgehouden boom lag daar zonder dat iemand er zich aan kreunde, het roofgevogelte koos er zijn nest, en het wild gedierte zijn leger, want niemand zag er naar om.

Opdat zich gene waterrijke bomen verheffen over hunnen stem, en hunnen top niet opsteken boven het midden der dichte takken 1) (tot in de wolken), en gene bomen, die water drinken, op zichzelf staan van wege hun hoogte); want zij, die groten der aarde, die onder

de bomen aan het water bedoeld zijn, en aan wie God voorspoed geeft, zijn allen overgegeven ter dood, tot het onderste der aarde, in het midden der mensenkinderen, tot degenen, die in de kuil nederdalen 3) (Job 3:19).

Het Hebreeuwse woord Abothim, dat hier door "dichte takken" is overgezet, kan ook "dichte wolken" betekenen. Het woord met zijne dubbele betekenis is hier opzettelijk gebezigd, om ene zelfverheffing van de kruin tot in de wolken, of tot in de hemel (Jes. 14:14) aan te duiden, zoals in Dan. 4:8 van de boom in Nebakadnezars droom wordt gezegd, dat zijne hoogte tot in de hemel reikte.

Hoog in zijn groei volgens de hier bedoelden zin wordt alleen hij, die zich met zijn hart in de hoogte begeeft; ware ootmoed brengt in die hoogte de nodige matiging aan; deze richt het oog vast op de geringheid, die bij alle menselijke verhevenheid nevens de hoogte aanwezig is.

Uit het hart der mensen komen alle hoogten, die tegen God zijn, voort, welke niet altijd ene kroon behoeven te dragen, maar ook ene pen achter het oor, of een bril op de neus kunnen hebben.

Wij zijn allen in Adam tot hoogmoed geneigd; en de vergankelijke dingen dezer wereld, rijkdom, eer, luister, schoonheid, wetenschap, enz. bevorderen onze natuurlijke neiging, daar wij dat alles te hoog schatten; ook een geringe kiel bedekt dikwijls gruwelijken hoogmoed, maar de koningen worden door hun vleiers in deze zonde, de wortel van alle kwaad, opgevoed. (J. LANGE).

Allen worden naakt geboren, niemand komt met purper ter wereld; dat werkt echter lang zo goed niet als het andere, dat de koning evenals de bedelaar moet sterven.

Zo zegt de Heere HEERE omtrent Assur, nadat Hij dien op de vroeger beschrevene wijze heeft doen vallen: Ten dage, als hij ter helle nederdaalde, maakte Ik een treuren, Ik bedekte om zijnentwil de afgrond, de onderaardsen waterschat, die de bronnen voedt (vs. 4) van treurigheid daarover, dat zij zich voortaan niet daarheen, waar hij gewoon, en zoals het hem lief was geworden, uitstorten kon; en Ik weerde de stromen van dien, en de grote wateren werden geschut, zodat zij als opgesloten waren; en Ik maakte de Libanon om zijnentwil zwart, en al het geboomte des velds was om zijnentwil bewonden, hing neer van dorst.

De Profeet slaat de sterkste tonen aan, om de groten val van Assur op de indrukwekkendste wijze de koning van Egypte op het hart te drukken. Op de dag, dat hij ter helle nedervaart, bedekt een rouwgewaad de gehele natuur, de rivier hult zich in duisternis, zodat hare stromen in de loop ophouden, de witte Libanon wordt veranderd in zwartheid en alle bomen des velds versmachten.

In droefheid zondert men zich gewoonlijk af en trekt men zich terug; het witte gewaad wordt tot een nauwen zak, en zo neemt dan ook de rivier hare wateren, die zich tot hertoe vrolijk uitstortten, en uitbreidden, weer tot zich.

Jehova verordent een dag van straf, en op dezen wordt vooreerst die oude Goddelijke bijstand en zegen aan de Assyrische macht ontnomen, de Goddelijke bronnen en fonteinen van heil verdrogen; de Heere bedekt met treurigheid de rivier, zodat zij ophoudt te stromen.

De Libanon, de grote volkentuin Gods, geraakte in verwarring, en de kleinere staten, die zich aan Assur vastklemden, misten hun machtige bescherming. Het statenstelsel had zijn evenwicht verloren.

Van het geluid zijns vals deed Ik de Heidenen a) beven, als Ik hem ter helle deed nederdalen, met degenen, die in de kuil nederdalen; en alle bomen van Eden, alle onaanzienlijke en aanzienlijke vorsten, de keur en het beste van Libanon, alle bomen, die water drinken, alle edelen troostten zich in het onderste der aarde over zijn lot.

Jes. 14:9.

Diezelfde daalden ook met hem neer ter helle, tot de verslagenen van het zwaard, die hij in zijne oorlogen had omgebracht; en die zijn arm geweest waren, die onder zijne schaduw in het midden der Heidenen gezeten hadden. Die hem ter zijde stonden, en onder zijne bescherming zich hadden verlustigd, terwijl hij nog in heerlijkheid stond (vs. 6), moesten zich ook laten welgevalen, zijn lot in zijnen val met hem te delen.

Terwijl op aarde alle volken over de val van Assyrië beven, omdat zij daardoor aan de vergankelijkheid van alle aardse grootheid en aan hunnen eigen ondergang worden herinnerd, troosten zich de bewoners der benedenwereld daarmee, dat de Assyriër nu hun lot deelt (Jes. 14:9 vv.). Alle bomen van Eden zijn alle machtige en heerlijke vorsten, wier begrip vervolgens nog versterkt wordt door de bijvoeging "de keur en het beste van Libanon." Zij troosten zich omdat zij met Assur in de onderwereld zijn gevaren, en hij dus geen voorrang boven hen heeft. Daar komen zij tot de "verslagenen van het zwaard", d. i. tot de vorsten en volken, die Assur in oorlogen tot stichting zijner wereldmacht heeft omgebracht.

Het "met hem" is zoveel als "niet minder dan hij." Het betekent niet het gelijktijdige, want zij zijn bij zijne aankomst reeds in de hel, maar het gelijke in maat. De vazallen des konings zijn hem in de ondergang reeds voorgegaan; hij sluit de rij en wordt door de overige deelgenoten in de onderwereld ontvangen.

Wien zijt gij alzo, o Faraö, om nu weer de aanspraak aan u (vs. 2) weer op te nemen, gelijk in heerlijkheid en grootheid, onder de bomen van Eden? waarlijk gij zijt niet heerlijker dan te voren Assur was, u wacht hetzelfde lot, dat hem heeft getroffen; ja gij zult nedergevoerd worden, met de bomen van Eden, tot het onderste der aarde; in het midden der onbesnedenen, der goddeloze Heidenen, tot welke gij inderdaad ook behoort, zult gij liggen, met de verslagenen door het zwaard. Dat wat in Assurs voorbeeld wordt aangetoond, is Faraö, en zijne ganse menigte, spreekt de Heere HEERE.

"Wien zijt gij gelijk in heerlijkheid en grootheid?" vraagt de Profeet nog eens aan Faraö, nadat hij door zijne voorstelling van Assur het ware antwoord geheel heeft voorbereid. En dat

is: in het gezegde is reeds openbaar geworden, dat heerlijkheid en grootheid voor de val niet kan bewaren, integendeel, wanneer zij misbruikt wordt, brengt zij tot de val.

De besnijding maakt zeker een onderscheid in de dood, maar niet die, welke in het vlees geschiedt; wel het besneden hart, en dat kunnen tot op zekere hoogte ook diegenen hebben, die als Heidenen eigenlijk tot de onbesnedenen behoren.

Ziet, hoe ellendig hij daar ligt; ziet, waartoe al die pracht en hovaardij gekomen is. Grote mannen en grote menigten met de grote figuur en het groot geraas, dat zij in de wereld gemaakt hebben, wanneer God komt om met hen te twisten, worden spoedig klein. Alzo is Faraö en al zijne menigte. Het is beter een nederige boom van rechtvaardigheid te zijn, dragende vruchten tot ere van God en tot welzijn der mensen, en ten laatste overgeplant te worden in de tuin Gods daarboven, om daar eeuwig te bloeien, dan een geprezen ceder te zijn en ten laatste neer te vallen; een van de machtigsten der aarde te zijn, en in het helse vuur te dalen. De goddeloze is dikwijls gezien, bloeiende gelijk de ceder, en takken uitspreidende als de groene laurier, maar hij gaat spoedig voorbij en zijne plaats wordt niet meer gevonden. Laat ons letten op de rechtvaardige en zien op de oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn. .

HOOFDSTUK

32.

WEEKLACHT OVER EGYPTTE.

XII. Vs. 1-16, Nog eens, en wel tengevolge van bijzondere aanleiding en om aan Zijn volk ene bijzondere geloofsversterking te geven, bezegelt de Heere door Ezechiëls mond de val van Faraö en van de Egyptische macht. Hij laat hem twee rouwklachten uitspreken, waarvan de eerste, die hem op de dag der nieuwe maan (vs. 1) is ingegeven, over de val van Faraö en zijn volk, de tweede die op de dag der volle maan is gehoord, over de verstoting van Faraö en zijn volk in de hel handelt. Wat nu in de eerste plaats het hier voor ons liggende eerste doden gezang aangaat, stelt dit eerst voor, wat Faraö vroeger geweest is, en wel zo, dat daardoor niet alleen zijne grootheid en heerlijkheid geschilderd wordt, maar ook de zonde wordt gekarakteriseerd, om welke nu het gericht van God zal treffen (vs. 2). Dit gericht nu bestaat daarin, dat God een net over hen zal uitwerpen, en hem door enen groten hoop volks in het net zal drijven, om gevangen en aan land getrokken te worden. Daar ligt hij nu op het vlakke veld ten spijs voor de vogelen des hemels en voor het wild gedierte der aarde, met zijne trotse hoogte de diepten vervullende, het land, dat hij te voren met zijne wateren overstroomde, nu met zijn bloed kleurende tot aan de bergen, en alle kanalen er mede vervullende (vs. 3-6). Wanneer hij aldus in de nacht des doods wordt uitgeblust, zullen zon, maan en sterren hun schijnsel verbergen, zodat het duister wordt over Egypteland. Vele volken echter, tot welke de mare van zijnen val doordringt, zullen zich ontzetten en een schrik zal hun koningen aangrijpen (vs. 7-11). Hij, die dit Godsgericht zal volbrengen, is de koning van Babel met zijne machtige scharen; eerst door gehele wegruiming van Faraö en zijne gedierten, die het water troebel maken, kan het met Egypte beter worden (vs. 11-15), Dit Is het klaaglied, zoals het te zijner tijd zal worden gezongen (vs. 16).

Het gebeurde ook in het twaalfde jaar, sedert Jojachins wegvoering, dat van Pasen 587 tot dat in 586 v. C. liep, in de twaalfde maand, op de eersten der maand Adar (Ex. 12:2 het einde van Februari of begin van Maart 586) dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

Het was 21 maanden na de in Hoofdst. 31:1 genoemden termijn, bijna 2 maanden, nadat de Profeet het bericht van Jeruzalems verwoesting had ontvangen (33:21). In de tijd der 1 3/4 jaar tussen het woord Gods, dat voor ons ligt en het voorafgaande, valt behalve de verwoesting van Jeruzalem zelf ook die door Jeremia's mond (Jer. 42) verbodene vlucht van het overblijfsel van Juda naar Egypte.

Egypte was nog de enige macht op het vaste land, die waande de macht der Chaldeënen met goed gevolg te kunnen weerstaan, en de hoop der Joden, die de stem des Profeten niet gehoorzaamden, steunde voornamelijk op Faraö Hofra. Daar bekrachtigt de Heere nog eens door de mond van Ezechiël de op handen zijnden val van Faraö en van Egypte's macht door deze beide lijkzangen.

De aanleiding der beide klaagliederen van ons hoofdstuk was waarschijnlijk het bekend worden der klaagliederen van Jeremia in de landen der ballingschap. Deze klaagliederen

treten vertroostend het dubbele klaaglied van Ezechiël over Faraö en Egypte ter zijde. Het voerde Israël tegemoet, dat het volk Gods ook in zijne diepste ellende een bijzonderen voorrang had boven de macht der wereld, die schijnbaar ver boven hen verheven was, en hier in Egypte zich vertoont. Wat deze macht toch nu nog heeft, dat zal haar spoedig worden ontnomen, en terwijl Juda, nadat het de smarten des doods geleden heeft, ene vrolijke opstanding wacht, blijft zij, wat haar betreft in de dood liggen en aan gindse zijde der duisternis schijnt voor haar geen licht.

Mensenkind! hef een klaaglied op (Ezech. 27:2) over Faraö, de koning van Egypte, en zeg tot hem, houd hem zijne boosheid voor, waardoor hij zich het gericht van de ondergang op de hals haalt: Gij waart enen jongen leeuw onder de Heidenen gelijk; gij werdt voor enen machtige onder de Heidenen (Hoofdst. 31:11) gehouden, en hieldt ook uzelfen daarvoor; en gij waart toch veel meer, gelijk reeds in Hoofdst. 29:3 van u gezegd is, als een zeedraak a) in de zeeën, en braakt voort in uwe rivieren, en beroerdet het water met uwe voeten door omwoeling van het slijk, en vermodderdet hunlieder rivieren (Hoofdst. 34:18).

Ezech. 29:3.

Het beeld van de jongen leeuw past op elken krijgszuchtigen vorst, het beeld van de Nijldraak (den krokodil) past enkel op de koning van het Nijlland. Dit wordt daarom ook uiteengezet. Schilderachtig wordt de krokodil afgemaald, die de Nijl troebel maakt, maar gevreesd wordt Faraö, die met zijne krijgszucht de sluimerende driften, (het slijk) onder zijne volken in beweging brengt. Juist deze uitwerking van zijnen hoogmoed wordt hier op de voorgrond geplaatst, omdat daardoor ook de overgeblevenen van Israël werden verleid.

Daar ieder klaaglied zich moet richten naar het wezen en de waarde des gevallenen, zo gaat dit dadelijk uit van de vraag, of Faraö, gelijk men in de eerste plaats van enen koning verwacht, werkelijk aan enen jongen leeuw onder de volken gelijk Was, daar hij toch eerder te vergelijken was met een krokodil, die met muil en poten de stromen, de frisse wateren en levensbronnen der volken verdoerde en omwoelde, en al wat rein was troebel maakte. Wanneer hij nu niets is dan dat, zo moet hij ook een einde hebben als een monster.

Alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal wanneer Ik nu Mijn gericht over u zal laten gaan, daarom Mijn net over u uitspreiden door ene vergadering van vele volken; die zullen u optrekken in Mijn garen (Hoofdst. 12:13; 17:20).

De volken bestraffen de zonde van Faraö, die hij aan zijn eigen volk heeft begaan; bij "ene vergadering van vele volken" kan gedacht worden aan het Chaldeeuwse leger en zijne volken, of ook aan de volken, die de Chaldeënen gevolgd waren, en Egypte beoorloogden.

Dan zal Ik u met dit Mijn garen laten op het land, op het droge trekken, Ik zal u henen werpen op het open veld; en Ik zal al het gevogelte des hemels op u doen wonen, en het gedierte der ganse aarde van u verzadigen (Hoofdst. 29:4 v. 31:12 v.).

En Ik zal uw vlees, waaronder ook dat van uw krijgslieden, die met u zijn omgekomen, begrepen is, hengegeven op de bergen, en de dalen met uwe hoogheid, waarop gij u zozeer verheft, vervullen.

God wil het kolossale lichaam van Faraö op de droge aarde werpen, waar het moet omkomen, en de vogelen des hemels en de dieren op aarde verzamelen, dat zij het verteren; zijn ontzaglijk lichaam, op de aarde uitgestrekt, zal berg en dal vervullen.

Faraö's trotse hoogte, waarmee hij de diepte zal vullen, vormt hiermede ene fijne tegenstelling.

En Ik zal het land, waarin gij zwemt (liever: het land uwer overstroming, d. i. het land, dat gij vroeger met uwe wateren (vs. 2) overstroomdet), van uw bloed drenken tot aan de bergen; en de stromen of laagten zullen van u vervuld worden.

Evenals de natuurlijke krokodil met het water overstroomt, wat hem omgeeft, zo Faraö met zijne krijgsmacht de volken. De tegenstelling tot deze stromen, die op aarde worden uitgegoten, vormen de stromen van Faraö's bloed, waarmee hij de aarde moet drenken.

Bij de beschrijving, die tot het wonderbare klimt, daar het bloed tot aan de bergen zal reiken, is het de Profeet om de zaak te doen, op het beeld komt het minder aan.

En als Ik u zal uitblussen, zal Ik de a) hemel bedekken, en zijne sterren zwart maken; Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal haar licht niet laten lichten (Jes. 13:10).

Joël 2:3.

Alle lichtende lichten aan de hemel, die zal Ik om uwentwil zwart maken; en Ik zal ene duisternis over uw land maken, spreekt de Heere HEERE 1).

Faraö is in zijne heerlijkheid een heerlijk schijnend licht. Bij het uitblussen van het licht verliezen de hemellichten hunnen glans, gelijk in 't algemeen bij grote politieke katastrofen en het daarmee verbonden oneindige wee de hemellichten als het ware schijnen uitgedoofd te zijn. (Amos 8:9 vv. Openb. 6:12.

Ik zal maken, dat alles somber en droevig zich vertoont, of Ik zal ene algemene droefheid veroorzaken. Want aan mensen in grote verdrukking en droefheid schijnt alles duister en droevig toe, en het licht schijnt niet anders dan ene glimmende duisternis. En daarom is het gebruikelijk een staat van droefheid uit te drukken, door dat de hemel duister en de sterren bedekt zijn.

Bij het "als Ik u zal uitblussen" (vs. 7) is Faraö gedacht als ene ster aan de hemel van de eerste grootte, evenals in Jes. 14:12 de koning van Babel wordt voorgesteld als ene helder schitterende morgenster. De zin van het over de verduistering der overige hemelstreken gezegde is echter niet uitgeput met de opmerking, dat nu alle licht voor Egypte uitdooft, en de

duisternis van geheel hopeloze toestanden voor het land begint; integendeel ligt de voorstelling van de dag des Heeren ten grondslag, van de gerichtsdag Gods, bij welken de lichten des hemels hun schijnsel verliezen (Hoofdst. 30:3 Joël 2:10). Deze dag breekt aan voor Egypte met de val van Faraö, en bij hem worden de lichtende sterren des hemels verduisterd, zodat het land van Faraö duister wordt. Egypte toch is ene wereldmacht door Faraö vertegenwoordigd, die met zijnen val in verband staat; de val van elke wereldmacht is echter een voorteken en voorspel van de val van elke anti-goddelijke wereldmacht aan het einde der tijden.

Daartoe zal Ik het hart van vele volken verdrietig maken, als Ik uwe verbreking onder de Heidenen zal brengen in de landen, die gij niet gekend hebt.

En Ik zal maken, dat zich vele volken over u ontzetten, en hunnen koningen zullen de haren over u te berge staan, als Ik Mijn zwaard, over u, o Faraö, zal zwaaien voor hun aangezichten, zodat zij daaraan een voorbeeld moeten nemen (Hoofdst. 31:14); en zij zullen elk ogenblik sidderen, een ieder voor zijne ziel, ten dage uws vals.

De rouw in de natuur (vs. 7) is alleen de uitdrukking der geheel met haar overeenkomende ontzetting, die bij het bericht van Egypte's smadelijken ondergang de volken aangrijpt, en wel is het puin van Egypte's oude heerlijkheid, verstrooid onder de volken. zelf de ongeluksbode.

Wanneer God Zijn zwaard over Faraö zwaait, zal het de koningen der andere volken zijn, alsof het voor hun eigene ogen over hen zelf werd gezwaaid.

Zij schrikken op, ieder ogenblik bezorgd voor eigen leven.

De Heere heeft er een welgevallen in, schrik in te boezemen, opdat Hij het vertrouwen des vleses verbreke. (HEIM en HOFFMANN).

Verschrikt worden is nog niet opgewekt worden, en opwekking zonder verlichting des Geestes is geestelijk geraas, zonder geestelijk leven.

Want, om degene wederom te noemen, door wien uw val zal worden teweeg gebracht (Hoofdst. 30:10), zo zegt de Heere HEERE: Het zwaard des konings van Babel zal u overkomen.

Het eigenaardige in dit vers is het uitdrukkelijk noemen van het werktuig des Goddelijken gericht, van de man, die in werkelijkheid reeds het zwaard opheft om het tegen Egypte te zwaaien.

En Ik zal uwe menigte (Hoofdst. 31:2-18) vellen door de zwaarden der helden, die al te zamen de a) tirannigste der Heidenen zijn (Hoofdst. 31:12); die zullen de hovaardij van Egypte verstoren, en hare ganse menigte zal verdelgd worden.

Ezech. 28:7.

En Ik zal al hare beesten verdoen van bij de grote wateren; en geen mensenvoet zal ze meer beroeren, en gene beestenklauwen zullen ze beroeren.

Deze dieren zijn de machtigen van Egypte naast Faraö, de krokodil, de koning der waterdieren-de machtigen, die het water troebel maken, de bevolking ophitsen.

Wanneer wij dit vers in een letterlijken zin nemen, dan is de zin dat de paarden van Egypte zouden verteerd worden in de veldslag en het andere vee, dat gewoon was te weiden in de landen langs de Nijl, zouden gedood of weggevoerd worden als een buit. Maar als wij het in enen vergelijkenden zin nemen, zo moeten door de beesten deszelfs legers verstaan worden, welke de naburige volken destijds ontrust hadden; maar die nu zoals hier gezegd wordt, hen niet meer zouden ontrusten; want dit is de zin van het laatste deel van dit en van het naast volgende vers. (ENG. GODGELEERDEN).

Dan zal Ik hunlieder wateren doen zinken, terwijl het opgewoelde slijk weer nederwaarts gaat, en Ik zal hunlieder rivieren doen gaan als olie (Job 29:6), spreekt de Heere HEERE.

Als Ik Egypteland zal hebben gesteld tot ene verwoesting, en het land van zijne volheid zal woest zijn geworden, als ik geslagen zal hebben allen, die daarin wonen: also zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben.

De Profeet overziet de gansen toestand van Egypte in zijnen toekomstigen vorm. Er moet vóór alles ene grondige verootmoediging een geheel verbreken der heidense macht plaats hebben, voordat aan een beteren toestand kan worden gedacht, en die periode kan beginnen welke reeds in Jes. 19 ook voor Egypte als tijd der genade is voorzien. Niet alleen ene van hoogst machtige hand uitgaande vernietiging van Egypte's macht in 't algemeen zal tot dat doel leiden, maar ook in 't bijzonder zulk ene uitroeiing, dat geen voet meer de wateren van de Nijl zal troebel maken. Het laatste slaat op vs. 2, waar het troebel maken van het water voorkomt, om de wilden, woesten trots en overmoed aan te wijzen. Het is juist deze richting, welke radicaal moet worden gebroken, opdat Egypte niet meer als een tegen God oproerig rijk voorkome, maar als een rijk, waarin zich Zijne heerlijkheid openbaart. Olie is het beeld van Goddelijken zegen (Deut. 32:13). Stromen, die als olie vloeien, zijn dezulke, welke in plaats van water olie bevatten, zo vruchtbaarmakend zijn, als gaven zij olie.

Dit beeld is zeer opmerkelijk voor Egypte, daar dit land al zijne vruchtbaarheid aan de Nijl te danken heeft. Terwijl door Faraö haar water wordt omgewoeld en troebel gemaakt, wil de Heere na de val van Faraö de wateren van de stroom, die aan het land zegen geeft, doen helder worden en hun stromen met olie laten vloeien. Het helder gemaakte water en de stromende olie zijn beelden van de levensmacht van Gods woord en Geest; deze zegen zal echter eerst dan over Egypte komen, wanneer zijne natuurlijke macht vernietigd is.

Wil men het eerste letterlijk opvatten, en o. i. is hiervoor veel te zeggen, dan geeft dat aan dat de wateren slechts langzaam zouden vlieten en evenzeer het beeld van treurigheid en gedruktheid van wege alle de ellende zouden vertonen.

Wel is olie in de Heilige Schrift het beeld van de macht en de kracht des Heilige Geestes, maar het blijft de vraag, of het ook hier in dien zin moet worden opgevat.

Dat, wat in het voorgaande is aangekondigd als het lot, dat Egypte wacht, is het klaaglied, en dat zullen zij klagelijk zingen, gelijk het houden van klachten over de doden voornamelijk ene zaak der vrouwen is (Jer. 9:17 v.); de dochteren der Heidenen zullen het klagelijk zingen; zij zullen het klagelijk zingen over Egypte en over hare ganse menigte, omdat het zulk een droevig einde heeft genomen, spreekt de Heere HEERE.

Het klaaglied van de Profeet is gene ijdele fantasie, maar het voorbeeld van een klaaglied, dat eens werkelijk zal gezongen worden. De volken zullen het eens over Egypte aanheffen, en dan zal het onderscheid tussen enen dichter en enen Profeet duidelijk worden. In Hoofdst. 19:14 werd hetzelfde van het klaaglied over Juda gezegd; ten opzichte daarvan is het klaaglied nu reeds tot een klaaglied geworden. Zo zal het ook met betrekking tot Egypte geschieden. De dochters der Heidenen zijn zij zelf, als dochters of maagden gedacht. Onder dit beeld komen zij hier voor, omdat de rouwklacht een vrouwelijk karakter draagt, en omdat

het in het dagelijks leven gewoonte was, dat de klaagzangen door vrouwen werden gezongen.

Klagen neemt de smart niet weg, maar zij openbaart zich in klachten.

17.

XIII. Vs. 17-32. De tweede dodenklacht, de Profeet veertien dagen later op- en ingegeven (vs. 17) is "een dof, zwaarmoedig graflied, dat de grote tragedie besluit, " en bestaat in de grondtekst uit zes regelmatige strofen (vs. 19-21, 22 en 23, 24 en 25, 26-28, 29 en 30, 31 en 32), waarin het eentonige, gelijkvormige, zware karakter der klaagliederen zich geheel en al uitspreekt. de Profeet wordt gezegd, niet alleen, dat hij over Egypte moet klagen, maar dat hij het door zijn dodenlied zelf in de vernietiging doe nederdalen (vs. 18). Als het daarop gehoord wordt klinkt het dof en zwaar en eentonig, als een lied om alle heerlijkheid van Egypte te doen wegzinken in het graf der vergankelijkheid, en tevens doet de afgrond de kolk open, waarin Faraö met zijn gansen aanhang nederdaalt, en waar hij door degenen, die reeds daar zijn, nu tot de hunnen wordt gerekend (vs. 19-21). Daar liggen Assur, Elam, Mesech Tubal, Edom, alle vorsten van het noorden, en alle Sidoniërs (vs. 22-30). Faraö en zijne menigte komt dan ook bij deze (vs. 31 en 32).

Voorts gebeurde het in het twaalfde jaar, op de vijftienden der maand, die in vs. 1 werd opgegeven, d. i. ongeveer 4 weken vóór Pasen van het jaar 586 v. C. dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

Mensenkind! weeklaag over de menigte van Egypte, en doe zedoor die weeklacht nederdalen, (haar en de dochteren der prachtige, der beroemde Heidenen, de inwoners der andere machtige volken vs. 22 vv.) in de onderste plaatsen der aarde, bij degenen, die in de kuil zijn nedergedaald (Hoofdst. 26:20; 31:16).

Met de weeklacht, of door middel van haar moet Ezechiël Egypte's menigte in de hel nederstoten. Het klaaglied is Gods woord, en heeft als zodanig de kracht, om te bewerken, wat het zegt. Door de dan volgende gelijkstelling van Egypte met alle reeds nedergestorte volken, wier optelling de middelste strofen van het lied vormt, wordt de klaagzang uitgebreid tot een graflied op de val van alle heidense wereldmachten.

De overige volken zijn reeds in de hel; de profetie behoort reeds tot een tijd, dat van de tegenstanders der Chaldeëen nog alleen Tyrus en Egypte op het toneel waren, al het overige was reeds weggenomen. De Profeet moet echter de reeds afgezonden met het eerst weg te zenden Egypte als het ware ten tweede maal wegdoen, daar hij het gehele proces opnieuw voorstelt. Ook ten opzichte van Egypte heeft het nederzenden alleen een voorstellend karakter. Evenals Ezechiël daar voorstelt, wat de Heere nog doen zal, het toekomstige proces voorstelt, zo houdt hij omtrent de overige volken voor wat reeds geschied is, en verenigt hij also wat inwendig bij elkaar behoort tot één imponerend geheel: het grote gericht der volken door Nebukadnezar, de knecht des Heeren. De "dochteren der prachtige Heidenen" zijn deze volken zelf, als maagden of dochters gedacht (vs. 16) pronkende in de bloei der jeugd, en lieflijk om aan te zien.

Het graflied, dat ik volgens Goddelijk bevel over Egypte aanhef, is het volgende: Boven wien zijt gij lieflijk, daar gij meendet boven alle andere volken verheven te zijn (Jes. 14:11)? daal neer, zo heet het thans, en leg u bij de onbesnedenen, boven welke gij niets voor hebt.

Antwoord: "Boven niemand" (vgl. Hoofdst. 31:2). Gij zijt niets aangenamer voor God, dan enig ander volk, dat door de Heere ter dood veroordeeld is.

Ook die andere volken, die vervolgens worden genoemd, waren eens heerlijke volken, en zijn toch nu voorwerpen van afschuw en ontzetting. Nu gaat ook over Egypte het bevel van God, om zich in de onderwereld bij de overige onbesnedenen te begeven. In de uitdrukking "onbesnedenen" ligt de reden, waarom dit bevel wordt gegeven, en de schoonheid van Egypte ene vergankelijke is. Met de heidense macht is de idee van ondergang noodzakelijk verbonden; het is de Goddelijke bepaling omtrent het Heidendom, dat het zich in zijne sterkte niet zal staande houden, en één gemeenschappelijk lot alle die rijken te zamen wacht.

Of de Egyptenaren ook de besnijdenis hadden, is ene vraag, die hier niet behoort; in de zin, waarin Ezechiël de besnijdenis neemt, waren de Egyptenaars onbesneden, al hadden zij de gewoonte om hun vlees te besnijden.

In het midden der verslagenen van het zwaard zullen zij, de Egyptenaars, vallen; zij is aan het zwaard overgegeven 1); dat zwaard is reeds opgeheven door hem, wien het gegeven werd (Hoofdst. 21:11; 31:11); trek haar henen (liever: het rukte haar weg) met al hare menigte 2).

Egypte moet met de overigen uit de bloedigen beker drinken en daarna wordt het overgegeven aan het zwaard; aan het zwaard des oorlogs, maar in Gods hand het zwaard der gerechtigheid, wordt het overgeleverd om openbaarlijk gericht te worden.

Dat is naar de hel, naar de onderste plaatsen der aarde. Het oordeel is zeker. Egypte zal zo zeker vernietigd worden en hare menigte zo zeker door het zwaard worden weggerukt, dat het bevel hier wordt uitgesproken, om ze heen te trekken naar de plaats, waar de afgestorvenen zijn met degenen, die reeds vroeger door het zwaard zijn gevallen.

De machtigste der helden uit de later op te noemen volken (vs. 22 vv.) zullen hem, zullen Faraö, met zijne helpers of bondgenoten (Hoofdst. 30:5), toespreken, uit het midden der hel; zij, de Egyptenaars, zijn nedergedaald, de onbesnedenen liggen er, verslagen van het zwaard (vgl. Jes. 14:9 en 10).

Hiermede wordt nogmaals herinnerd aan het geheel gelijke lot van Egypte met de overige door God geoordeelde volken. Juist deze gelijkstelling houden zij de overmoedigen Faraö tot zijne verootmoediging voor vol van leedvermaak.

Het is opmerkelijk, dat de besnedenen; tot welke Faraö met zijne menigte zou komen tien malen (vs. 19, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 en 32) in dit graflied worden genoemd. Werd nu reeds vroeger te kennen gegeven, dat het graflied op de heidense wereldmacht in 't algemeen doelt, in Faraö en zijn rijk en Egypte dus alleen haar toppunt en hare hoogste volmaking zo uitvoerig wordt behandeld, dat zeven woorden Gods na elkaar aan hem worden gewijd, zo ligt het hier ook voor de hand, zich hier dat toppunt der Gode vijandige wereldmacht te herinneren, welke in de persoonlijke Antichrist en zijn rijk openbaar wordt. Deze telt bij zijn eerste optreden nog 10 koningen als vazallen of helpers, totdat deze vervolgens hun rijk aan het dier d. i. de Antichrist geven, om het werk der laatste wereldmacht tot gehele voltooiing te brengen (Openb. 17:12 v. 18). In vs. 22-30 worden zeven volken genoemd, bij welke Faraö zal worden gevoegd: (Assur, Elam, Mesech en Tubal, Edom, alle vorsten van het noorden, en alle Zidoniërs); en ook dit getal openbaart zich aan het dier met de 7 hoofden (Openb. 13:1; 17:3). Wij zullen aan het slot der afdeling over deze typische betekenis van Faraö en zijn rijk nog uitvoeriger handelen; het recht, om zulk ene aan te nemen en verder te ontwikkelen, is ons reeds daardoor gegeven, dat Ezechiël zich hier dikwijls aansluit aan hetgeen Jesaja ten opzichte van de koning van Babel uitspreekt, waarmee wordt te kennen gegeven, dat bij beide Profeten, wat het laatste doel van hun voorzegging aangaat, niet over het geschiedkundig Babel, noch over het geschiedkundig Egypte wordt gehandeld, maar over de wereldmacht van de laatsten tijd.

Het is merkwaardig, dat Juda en Jeruzalem, welke toen ten tijde, of kort te voren ten uiterste vernield en verwoest waren, nochthans niet genoemd werden onder de volken, die Egypte in de kuil verwelkomden. Want alhoewel zij dezelfde dingen lijdten, die deze volken leden en dat van dezelfde hand, zo veranderden nochthans het goedertieren oogmerk hunner verdrukking en derzelver gelukkige uitkomst ten laatste, en de lankmoedigheid, die God nog voor hen over had, de hoedanigheid daarvan. Het was voor hen niet een nederdalen in de kuil, gelijk het was voor de heidenen.

Daar is Assur met haren gansen hoop, met al haar volk, zijne graven zijn rondom hem; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard.

Welker graven gesteld zijn in de zijden des kuils, in de diepsten kuil (Jes. 14:15), en haar hoop, haar volksmenigte, is rondom haar graf, rondom het graf des Heersers; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard, nadat zij gedurende langen tijd zulk ene macht geweest zijn, die enen schrik gaven in het land der levenden.

Assur staat aan het hoofd als het schitterendst voorbeeld van menselijke ten verderve bestemde grootheid. In dit opzicht werd hij reeds in Hoofdst. 31 aan Faraö als een spiegel zijner toekomst voorgehouden. Ook daarom moet hij aan het hoofd staan, omdat hij de rij der offers van het Chaldeeuwse volken gericht opende.

Vermits Assur de eenheid van alle leden des volks persoonlijk voorstelt, daar hij de persoonlijkheid des volks in zich omsluit, zo heeft hij juist daarom zovele graven, want alle graven zijns volks zijn zijne graven, en toch heeft hij een bijzonder graf voor zich, evenals de bezitter van een huis vele kamers hebben kan, die zijne kinderen bewonen, en toch ééne kamer voor zich zelven. De woonplaatsen der doden zijn typisch voorgesteld door de begraafplaatsen der lijken, maar zijn daarmee niet één. Het graf des lichaams kan worden verwoest, de woonstede der afgestorvene kan het niet worden.

De Assyrische macht heeft hare plaatsen in het uiterste einde der onderwereld, hare lijken worden in het sidderingwekkend gebied van de scheool of hel gevonden. Assur is het diepst in de hel gezonken om zijnen overmoed, om zijne vermetelheid, tot welke hij op de top van zijnen vroegeren glans is gestegen (Jes. 36:16 vv. 37:23 vv.).

Behalve Assur liggen daar ook de anderen als zodanigen, die hunnen dood door het zwaard vonden. Zulk een lot werd hun ten deel, niet alleen omdat zij onbesneden waren, maar ook omdat zij jaren lang door hun krijgsgeweld schrik om zich heen verspreidden; zij hebben naar het zwaard gegrepen, en zijn door het zwaard vergaan.

Daar is Elam (Gen. 10:22. Jer. 49:34 vv. Inl.) met hare ganse menigte rondom haar graf; zij zijn allen verslagen, de gevallen door het zwaard, die onbesneden zijn nedergedaald tot de onderste plaatsen der aarde, nadat zij te voren machten op aarde waren, die hunnen schrik hadden gegeven in het land der levenden; nu dragen zij hun schande met degenen, die in de kuil zijn nedergedaald.

In het midden der verslagenen hebben zij haar ene legerstede gesteld onder hare ganse menigte, rondom hem, hunnen vertegenwoordiger, de koning, zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat een schrik van hen gegeven is in het land der levenden; nu dragen zij hun schande met degenen, die in de kuil zijn nedergedaald; hij is geleid in het midden der verslagenen.

In sombere eentonigheid klinkt het graflied van de Profeet over de lijden der machtigste koningen en hun volken, bij welke Faraö en zijne menigte wordt geplaatst. Krachtig wordt het gemoed aangegrepen en de trots verootmoedigd door het gedurige "daar", wanneer de rede wijst op enen gevallen koning en zijne legerscharen, die schrik op aarde verbreidden, maar nu gevallen zijn door het zwaard en onder de verslagenen door het zwaard nederliggen. Wij zien

op een onafzienbaar veld van graven. De helden zijn nedergefallen op de zwaarden, welke hun verstijfde handen niet meer konden voeren, en met hun nedergefallen beenderen is de schuld bedekt, die zij op zich hebben geladen (vgl. vs. 27).

Het landschap Elymaïs omvat de tegenwoordige Perzische provincies Chusistan met Arabistan en het zuidelijk Lauristan. Het werd ten O. door Perzië en Parthië, ten N. door Medië, ten W. door Assyrië en Babylonië, ten Z. door de Perzische golf begrensd. Het kleinste westelijk gedeelte is ene voortzetting van het hete lage land van Babylonië, het grootste Noord-Oostelijk gedeelte is een bergland, dat uit verscheidene parallelle ketens bestaat, dat een deel van de westelijken rand van 't Perzische hoogland vormt. De grensrivier van het land naar de zijde van Babylonië is de Tiger, en de rivier, die Eufraat en Tiger verenigt, de Chat-el-Arab, die de Choaspes (thans Kercha) en de Pasitiger of Eulaeus (Ulai thans Koeren) opneemt. De Eulaeus scheidt Elam van het meer oostelijke Susiana; beide provincies worden echter veelal onder éénen naam begrepen, zoals dan ook Susan, waarvan de naam Susiana komt, in Dan. 8:2 tot Elam in de ruimeren zin wordt gerekend, maar bij de Grieken meestal beide te zamen Susiana genoemd worden. (D. VÖLTER).

Van de beginne krijgsvol, veroveringsvol (Gen. 14:1 vv.) blijven de Elymaeërs tot het laatste aan dit karakter getrouw, de Assyriërs onderwierpen Elam, zo dat zijne gevreesde boogschutters (Jer. 49:35) in het Assyrische leger voorkwamen (Jes. 22:6). Hieruit wordt tevens Elams plaats dadelijk achter Assur verklaard, en overeenkomstig die verhouding tot Assur is ook de bijna gelijke uitspraak over Elam gehouden.

Daar is Mesech, en Tubal, de Moschers en Tibarenen (Hoofdst. 27:13. Gen. 10:2 #Ge) met hare ganse menigte; rondom hem zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat zij hunnen schrik gegeven hebben in het land der levenden.

Maar zij liggen niet met de helden, die onder de onbesnedenen gevallen zijn; die ter helle zijn nedergedaald met hun krijgswapenen, en welker zwaarden men geleid heeft onder hun hoofden; welker ongerechtigheid nochtans op hun beenderen is, omdat der helden schrik in het land der levenden geweest is.

Mesech en Tubal komen hier evenals in Hoofdst. 38:2 vv. als ene Noordse macht in aanmerking, welke in haren strijd tegen het rijk Gods bezwijkt; zij wordt hier profetisch voorgesteld als ene, die reeds aan het gericht des doods is overgegeven. De Profeet zegt van haar hetzelfde wat vs. 22 v. van Assur en vs. 24 v. van Elam hebben gezegd.

Het karakteristieke en wat hier in aanmerking komt bij deze geweldhebbers is de overmoed, de onderdrukking van anderen, de misdadige opstand tegen God. Als gedenkteken hunner misdaden zijn hun wapenen, hun zwaarden medegegeven-ene zinspeling op de gewoonte, om de gevallen helden hun wapenen in het graf mede te geven. Volgens de gedachte der oudheid lag daarin een bijzonder eerbewijs aan de gestorvenen. Van het ethisch standpunt van de Profeet ligt in die gewoonte juist een getuigenis tegen zulke machthebbers en geweldigen. De wapenen, de werktuigen des gewelds, zijn also gedenktekenen van hun misdaad, en deze

bedekken nog zelfs hun beenderen; onafscheidelijk zijn zij en hun misdaad met elkaar verbonden, het is alsof zij die zelfs in de dood niet konden loslaten.

De reden, waarom de gedachte in de eerste plaats omtrent Mesech en Tubal wordt uitgesproken, ligt misschien daarin, dat juist bij deze volken, de door de Profeet als betekenisvol genoemde gewoonte heerste, om de gevallen krijgslieden met hun wapenen te begraven, in welke zij als het ware hun misdaad bij zich hadden, zodat schuld en straf in het graf zijn verenigd. Zij zijn gelijk het geslacht van Kaïn, dat de broedermoord van zijnen stamvader Adam tot ere rekende.

Sommigen vatten deze woorden vragend op, maar o. i. ten onrechte. Deze Noordse horden, die nimmer een geregelde krijg voerden, zouden ook niet in de aarde dalen op krijgsmanse wijze, zouden niet met het zwaard onder het hoofd begraven worden. De macht, die hier bedoeld wordt, is ene Noordse macht, die zich tegen de komst van het Godsrijk stelt en waarvan Ezechiël nu op profetische wijze spreekt.

Gij ook, Egypte, dat naar uwe ganse natuur een van de tot hiertoe genoemde zijt, zult verbroken worden in het midden der onbesnedenen, en zult liggen met de verslagenen van het zwaard.

Hier wordt de Egyptenaar aangesproken, en gezegd, dat ook hem hetzelfde lot zal treffen. Door deze aankondiging midden in de optelling der reeds in de Scheool gevarene volken wordt echter het doel dezer optelling weer in het geheugen geroepen.

Hoe geheel anders zouden onwedergeborene wereld-historieschrijvers van alle dergelijke helden oordelen, dan God hier! Alleen de Bijbel bevat ware wereldgeschiedenis.

Daar is Edom, als mede tot hen behorende, hare koningen en al hare vorsten, die met hunlieder macht geleid, gevoerd zijn bij de verslagenen van het zwaard; diezelfde liggen met de onbesnedenen en met degenen, die in de kuil zijn nedergedaald.

Daar zijn de geweldigen van het Noorden, zij allen, en alle Zidoniërs die met de verslagenen zijn nedergedaald, beschaamd zijnde van wege hunnen schrik, die uit hun macht voortkwam, en zij liggen onbesneden bij de verslagenen van het zwaard, en dragen hun schande met degenen, die in de kuil zijn nedergedaald.

Het gezichtspunt wordt in vs. 29 v. profetisch. Reeds ziet Ezechiël ene reeks van volken, aan welke hij verderf had aangekondigd, eveneens in dat lot delen. Bij Edom noemt hij koningen en vorsten nevens elkaar, in zo verre namelijk volgens zijne instellingen nevens de koninklijke waardigheid Phylarchen, stamvorsten of hoofden van geslachten (Gen. 36:1 vv.) daar bestonden. De vorsten van het noorden moeten nader worden bepaald door de bijvoeging "en alle Zidoniërs"; diensvolgens moet aan het noorden van Palestina worden gedacht, en dus het Bijbelse Aram met zijne vele afzonderlijke staten en vorsten bedoeld zijn (Jer. 49:23 vv.), waarbij nog in 't bijzonder Zidon d. i. Fenicië geplaatst wordt als voornamelijk uitstekende en door de profeten bijzonder bedreigd.

Misschien wordt hier ook de toekomst vooruitlopende gewezen op Babel en Gog, alsmede op Gomer en Thogarma (vgl. Hoofdst. 38:2, 6). Want Faraö zal in het dodenrijk ook diegenen eens zien, die na hem zullen zijn ten grave gedaald.

Brengen wij Mesech en Tubal (vs. 26) tot één, zo worden 6 heidense volken genoemd: Assur, Elam, Mesech-Tubal, Edom, de vorsten van het Noorden, (vgl. Jer. 25:26 en 51:27), Zidon; en rekenen wij daarbij Egypte, zo zijn er zeven; dit is zeer gepast, daar bedoeld wordt het lot van geheel het heidendom uit te spreken.

Ook in de zamenvoeging kan een principe worden opgemerkt: Assur, Elam, Mesech-Tubal vertegenwoordigen de grote en afgelegene wereldmachten, Edom, de vorsten van het Noorden, en Zidon de vorsten aan Israëls grenzen in het Zuiden en het Noorden.

Hoewel het de vernieling der volken is als zodanig aangemerkt, dat hier mogelijk meest bedoeld wordt, zo is hier toch een volkomen toespeling op het eindelijke en eeuwige verderf van onboetvaardige zondaars, van zulken, die onbesneden van hart zijn.

De vijanden van Christus, die niet gewild hebben, dat Hij over hen Koning zij, zullen van Hem gehaat en voor Hem dood geslagen worden, hoewel zij zo prachtig, hoewel zij zo talrijk zijn geweest als Faraö en al zijne menigte.

Faraö zal henlieden zien, en zich troosten over zijns ganse menigte; de verslagenen van het zwaard van Faraö en zijn ganse heir, (beter: door het zwaard is Faraö en zijn ganse heir verslagen), spreekt de Heere HEERE.

Want Ik heb ook Mijnen schrik gegeven Ik heb toegelaten dat hij nl. Farao een schrik was in het land der levenden (Hoofdst. 31:16); dies zal hij geleid worden in het midden der onbesnedenen bij de verslagenen van het zwaard, Faraö en zijne ganse menigte, spreekt de Heere HEERE.

Verpletterd zal ook Faraö en geheel zijn leger tot deze vergadering der doden nedervaren, en bij het zien van deze vernietigde heerlijkheid zich troosten over al zijne menigte; want de Heere legt zijne verschrikking op het land der levenden.

Dat is ene majestueuze tegenstelling tegenover al het verschrikkelijke van en aan de mensen (vs. 22-31) een heerlijk slot! Door Zijne verschrikking zal de Heere eindelijk ook alle goddelozen en anti-christenen doen vallen en door het openbaar worden Zijner gerichten (Openb. 15:4) Zijn rijk op de aarde heerlijk uitbreiden.

Wanneer men gevraagd heeft, wanneer dan eigenlijk Egypte getroffen is door de ondergang, die in deze voorzeggingen is gedreigd, dan is dat ene weinig betekende vraag. Men heeft slechts onder de piramiden van Egypte of in zijne katakomben te treden, om te zien, dat de heerlijkheid der Faraö's ene in de scheool (de hel) gevarene is. Dat deze ondergang der oud-Egyptische heerlijkheid uit de tijden van het Babylonisch-Perzische rijk dateert, is even zeker. Die ondergang was ook zo volkomen, dat reeds voor het nieuwe Egypte der

Ptolemeÿssen (Dan. 11:5) het oude Egypte een volkomen raadsel, vergeten en onbegrepen was.

Wij zouden met deze uiteenzettingen van de inhoud, zoals de voornaamste Schriftuitleggers die geven, onze afdeling kunnen besluiten; wij hebben echter nog een zeker gevoel van onbevredigd zijn. Wij kunnen de gedachte niet van ons afzetten, dat de Heilige Geest, als die des profeten mond tot deze voorzeggingen gebruikte, en dien niet minder de zeven woorden Gods over een en hetzelfde land op de lippen legde, verder heeft gedacht dan het geschiedkundige Egypte, nog aan ene andere wereldmacht, namelijk die van de laatste tijd, wier val wij in Openb. 19 voor ons zien. Het mocht echter de Profeet nog niet zo helder en duidelijk worden, hoe het met dit Egypte van de laatste tijd en met zijnen Faraö eigenlijk gesteld was. Evenals in het Oude Testament satan de eerste 3. 000 jaren van de geschiedenis der mensheid nog op de achtergrond staat, en zijn aard en handelen verborgen wordt gehouden (Lev. 16:10), totdat eerst onder David en Salomo direct van hem sprake is (1 Kron. 21:1 en Job 1:16), zo hebben de Oud-Testamentische Profeten ook nog geen eigenlijk bewustzijn van de mens der zonde en de zoon des verderfs. Eerst aan de Apostel Paulus werd daarvoor het duidelijke bepaalde woord gegeven (2 Thess. 2:3 Zelfs wat Daniël (11:36 vv.) over de Antichrist heeft te voorzeggen, verkrijgt een voor de geschiedenis van zijnen voorganger, van Antiochus Epifanes, zo juist passend kleed, dat het niet gemakkelijk is de Antichrist van Antiochus duidelijk te onderscheiden. Dat heeft ene goede reden; want 1) wanneer in het getal van het dier (Openb. 13:18) zes honderd zes en zestig, een drievuldige trap der ontwikkeling van de zonde in het menselijk geslacht tot symbolische uitdrukking komt, die wij kortelijk begin, midden en einde willen noemen, en die ook aan de drievoudige verzoeking van de Verlosser door de duivel in Matth. 4:3-10 ten grondslag ligt-Adam in het paradijs, het Joodse volk in zijne verwerping van de Christus, de Antichrist in zijne bewuste en met geweld doorgedrongene zelfvergoding (2 Thess. 2:4) zo behoort de eerste trap aan de mensheid zonder onderscheid toe, de tweede aan het uitverkoren volk Israël, zonder onmiddellijk deelgenootschap der heidenwereld, de derde daarentegen der heidenwereld in de bij Hoofdst. 30:3 ontwikkelden zin van het woord, zonder dat het in Christus bekeerde en in het heilige land geheiligde Israël zich eveneens aan deze zonde mede schuldig maakte. Alzo 2) heeft Israël een zeer langen en ontzettend zwaren tijd van straf te ondergaan. waardoor het een spreekwoord onder de volken wordt, totdat het dan tot erkenenis van schuld en tot geloof in Christus komt. Maar nu wordt het ook, omdat het tot in het diepste der ziel verootmoedigd is, en zo in bijzondere mate begenadigd, zo grondig in de inwendigen mens vernieuwd en door Gods Geest geheiligd als bij geen ander volk het Evangelie in gelijke volkomenheid dat heeft kunnen bereiken.

Gewoonlijk is ongeveer het volgende de mening der gelovige theologen over de laatste dingen: Terwijl de zielen der gestorven gelovigen in de Heere rusten en op de laatste voleindiging wachten, wordt op aarde de ontwikkeling van 's Heeren rijk voortgezet. Zij neemt dezen loop: terwijl de kerk naar buiten in steeds wijderen kring de volken der wereld omvat en in het Christendom inleidt, komt inwendig ene voortgaande en steeds dieper gaande scheiding tussen de Christelijke elementen en hetgeen de boze toebehoort. De tegenstelling tussen dezulken, die inwendig Christus, toebehoren, en dezulken, die zich van Hem verwijderen, en in inwendige tegenspraak tegen Hem volhouden en zich verharden, in den

beginne nog relatief en afwisselend en door de algemene heerschappij van het Christendom omsloten, wordt eindelijk tot openbare en besliste vijandschap der goddelozen tegen de ware leden van Christus; ene vijandschap, die zich naar de natuur van de Gode vijandigen haat tot overweldiging der laatsten door de eersten zal verheffen, en tot ene doortastende zitting voor de kerk zal worden. Deze zifting is tot inwendige reiniging en voorbereiding der gemeente noodzakelijk. Zij is het laatste grote gericht over het huis Gods, het toppunt van de strijd, dat door de gehelen tijd der wereld doorgaat en daarin zijn toppunt bereikt. De redding uit de zwaarste verzoeking en uitwendigen nood, welke daarmee voor de gemeente komt, heeft niet plaats, voordat aan de ene zijde de kerk hare aardse levenstaak heeft vervuld, de nieuwe mensheid toebereid is, en aan de andere zijde de zonde geheel tot rijpheid is gekomen, de mate der machtige dwalingen is vol geworden, en de anti-christelijke macht in een gesloten wereldrijk, ja, in ene bijzondere menselijke persoonlijkheid zich heeft geconcentreerd. Dan volgt die ook onfeilbaar door de wederverschijning des Heeren, die nu uit het onzichtbare en bovenaardse, waarin Hij tot hiertoe gebleven is, op eens zichtbaar te voorschijn treedt. In de heerlijkheid Zijner verhoogde mensheid, door de majesteit van Zijnen Vader omschenen, door de machten des hemels en door de gemeente der volmaakt rechtvaardigen omgeven, openbaart Hij Zich aan deze zichtbare wereld, en deze Zijne verschijning brengt de verlossing van Zijne strijdende kerk op aarde uit de laatsten zwaren strijd, de opwekking der doden, het oordeel over de wereld en de geestelijk-lichamelijke volmaking der gehele verlostte gemeente aan.

HOOFDSTUK 33. VAN HET AMBT DER

GEESTELIJKE WACHTERS.

XIV. Vs. 1-20. Nadat de Profeet de bedreigingen, hem tegen buitenlandse volken opgedragen, geëindigd had, moest hij zich nu nog tegen zijn eigen volk wenden en ook daarvoor de hun toekomende les lezen. Ook Israël is toch een der volken, die aan het Goddelijk gericht der vernietiging zijn ten deel gevallen. Ja het is in zo verre het schuldigste van alle, daar het in de door God gegevene Profeten trouwe wachters gehad heeft, die het overvloedig gewaarschuwd hebben. Het heeft zich echter van zijnen aard niet willen bekeren, en daarom niet laten waarschuwen (vs. 1-9). Nu is het met hem wel in zo verre geheel anders dan met de overige volken gesteld, daar hem ene wederoprichting van de val en ene veel heerlijker toekomst wacht, dan het verledene ooit geweest is; maar, gelijk de mens in 't algemeen de straf steeds zwaarder wordt dan de zonde, zo weet ook Israël zich in de tijd van straf niet te schikken; spoedig denkt het, dat het te veel heeft te lijden en het nimmer meer tot leven kan komen (vs. 10 vv.), spoedig mort en twist het, alsof God het te veel had opgelegd (vs. 12-20). Evenals daarom te voren de Profeet het woord Zijner roeping tot wachter over het huis Israëls van de zijde Gods werd verhaald, om Israël de grootte zijner schuld voor te houden, zo moet hij nu de weerlegging van alle valse gedachten des harten, die ene waarachtige bekering tegenstaan, herhalen, met welke hij vroeger zijne hardste bedreigingen tegen Israël heeft besloten, om het volk de rechten weg tot zegen voor de toekomst te wijzen.

En des HEEREN woord geschiedde tot mij, in onmiddellijken zamenhang met de in Hoofdst. 25-32 ontvangene woorden Gods, zeggende:

De oudere uitleggers hebben allen de voor ons liggende afdeling bij het voorgaande gedeelte der voorzeggingen van de Profeet gerekend. En dat met recht, want het hangt daarmee zeer nauw te zamen, en sluit de vroegere werkzaamheid van Ezechiël, gelijk hij dan ook uitdrukkelijk twee malen reeds vroegere gezegden weer opneemt. Houden wij dit verband in het oog en verenigen wij onze afdeling in 't bijzonder met de vorige voorzeggingen tegen buitenlandse volken, zo verkrijgen wij er 2 + 7, en het ligt zeker in de bedoeling van de Profeet, een naar het heilig getal afgemeten geheel voor te stellen. En toch grijpt de tijd volgens dit woord van God in het nieuwe deel van Ezechiëls profetische werkzaamheid, dat met vs. 21 begint, in, daar dit gedeelte nog met het einde van het jaar 587 v. C. zijn aanvang neemt, terwijl wij in Hoofdst. 32 reeds in de laatste maand vóór Pasen van het jaar 586 stonden. Ook inwendig bereidt onze afdeling het volgende deel voor, in zoverre Ezechiëls zending tot Israël thans enigermate wordt vernieuwd, waarom de latere uitleggers dit volgende deel meestal met het begin van Hoofdst. 33 beginnen. Daartoe hebben zij echter toch geen volkomen recht, daar aan de ene zijde een tweede roeping van de Profeet niet schijnt aannemelijk te zijn, daar de vroegere geenszins is vernietigd, maar nog hare bevestiging behoeft (vgl. Hoofdst 24:26 vv.), en daar aan de andere zijde Ezechiël hierna op andere wijze zijn ambt moet waarnemen dan te voren, namelijk als vreugdebode van Israëls wederherstelling en de voltooiing der wegen Gods met Zijn volk, voor welke nieuwe wijze van werkzaamheid de hier voor ons liggende, de vroegere instructie niet meer past, hem daarentegen ene nieuwe in vs. 23-33 wordt gegeven. Wat hij daarentegen hier tot het volk

zeggen moet, heeft op de gansen tijd betrekking, dat Israël aan het Goddelijk gericht is overgegeven, en dat is niet alleen de tijd der Babylonische ballingschap, maar meer nog die der verstrooiing onder de volken sedert de tweede verwoesting van Jeruzalem en de tempel. Het is niet zozeer een woord, dat mondeling moet worden verkondigd, als wel te schrift moet worden gesteld, hetgeen wat de zaak betreft, voor de opening des monds in vs. 22 ligt. Mochten de Joden van dezen tijd zich laten gezeggen, de dag hunner aanneming zou niet verre zijn.

Mensenkind! spreek tot de kinderen uws volks, en zeg tot hen: Wanneer Ik het zwaard over enig land breng, welk land Ik bedoel is gemakkelijk te begrijpen, en het volk des lands enen man uit hun einden, enen, die tot de burgerij behoort, nemen, en dien voor zich tot enen wachter 1) stellen;

De plicht van enen Profeet, om het volk te waarschuwen wegens hun zonden, wordt hier voorgesteld onder het zinnebeeld van een wachter; dan volgt ene ernstige opwekking tot bekering, op verzekering, dat God dezelve zal aannemen. Zulke wachters, als waarbij de Profeet vergeleken wordt, werden geplaatst op de torentjes van hun stadsmuren of op hoge bergen aan de grenzen des lands om kennis te geven van het naderen des vijands. (ENGELSE GODGELEERDEN).

En hij het zwaard in het naderend krijgslager ziet komen over het land, en blaast met de bazuin, en waarschuwt het volk;

En een, die het geluid der bazuin hoort, wel hoort, maar zich niet laat waarschuwen; en het zwaard komt, en neemt hem weg, diens bloed is op zijn hoofd, zodat hij zelf de schuld van zijnen ondergang draagt.

Hij hoorde het geluid der bazuin, maar liet zich niet waarschuwen, zijn bloed is op hem; maar hij, die zich laat waarschuwen, behoudt zijne ziel, zijn leven.

Wanneer daarentegen de wachter het zwaard ziet komen, en blaast niet met de bazuin, zodat het volk niet is gewaarschuwd; en het zwaard komt, en neemt ene ziel uit hen weg; die is wel in zijne ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed zal Ik van de hand des wachters eisen.

De verzen 2-6 stellen in de eerste plaats de algemene stelling voor, dat, wanneer een volk zich voor het geval van oorlog een wachter aanstelt, daardoor wachters en volk verantwoordelijk worden; dit wordt naar alle zijden uitgewerkt. Dan stelt vs. 7 vast, dat deze algemene stelling op Ezechiël en zijne betrekking tot Israël zijne toepassing vindt, want God heeft (voor een bepaalden tijd) hem tot wachter over Israël gesteld, en hem het woord der waarschuwing in de mond gegeven, om het Israël te zeggen.

De wederopname van de plicht, de Profeet opgelegd, en de daarmee verbondene verantwoordelijkheid in vs. 7 vv. wordt in vs. 2 vv. door een uit het leven gegrepen voorval ingeleid, en op deze wijze duidelijk gemaakt, dat ieder hoorder van deze woorden moest

inzien: Ezechiël was verplicht geweest, het volk opmerkzaam te maken op het gericht, dat het wachtte en te waarschuwen voor het dreigend gevaar. De zin der gelijkenis is de volgende: Evenals de aangestelde wachter van een land verplicht is, aan het volk het naderen van de vijand aan te kondigen, en wanneer hij dat niet doet, des doods schuldig is, zo heeft ook Ezechiël als de aangestelde wachter van Israël het volk niet alleen moeten waarschuwen voor het naderend strafgericht, om zijn plicht te vervullen, maar hij heeft het ook werkelijk gewaarschuwd, en zo is, wie zich niet heeft willen laten waarschuwen, om zijner zonden wil het zwaard ten prooi geworden.

De gelijkenis gaat, daar dit geval inderdaad voor ons ligt, in vs. 2-4 daarvan uit, dat de wachter zijn plicht heeft gedaan. Daarop volgt in vs. 6, wat ook mogelijk is te denken, dat de wachter verzuimde wat zijne roeping was; dat dit geval alleen het mogelijke maar niet het werkelijke is, wijst de in vs. 7 volgende verklaring der gelijkenis in toepassing op Ezechiël aan, waarbij tevens zijne aanstelling tot wachter van het huis Israëls aan de mensenhanden wordt ontnomen en uitdrukkelijk tot Jehova wordt teruggebracht.

Wanneer daarentegen de wachter het zwaard ziet komen, en blaast niet met de bazuin, zodat het volk niet is gewaarschuwd; en het zwaard komt, en neemt ene ziel uit hen weg; die is wel in zijne ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed zal Ik van de hand des wachters eisen.

De verzen 2-6 stellen in de eerste plaats de algemene stelling voor, dat, wanneer een volk zich voor het geval van oorlog een wachter aanstelt, daardoor wachters en volk verantwoordelijk worden; dit wordt naar alle zijden uitgewerkt. Dan stelt vs. 7 vast, dat deze algemene stelling op Ezechiël en zijne betrekking tot Israël zijne toepassing vindt, want God heeft (voor een bepaalden tijd) hem tot wachter over Israël gesteld, en hem het woord der waarschuwing in de mond gegeven, om het Israël te zeggen.

De wederopname van de plicht, de Profeet opgelegd, en de daarmee verbondene verantwoordelijkheid in vs. 7 vv. wordt in vs. 2 vv. door een uit het leven gegrepen voorval ingeleid, en op deze wijze duidelijk gemaakt, dat ieder hoorder van deze woorden moest inzien: Ezechiël was verplicht geweest, het volk opmerkzaam te maken op het gericht, dat het wachtte en te waarschuwen voor het dreigend gevaar. De zin der gelijkenis is de volgende: Evenals de aangestelde wachter van een land verplicht is, aan het volk het naderen van de vijand aan te kondigen, en wanneer hij dat niet doet, des doods schuldig is, zo heeft ook Ezechiël als de aangestelde wachter van Israël het volk niet alleen moeten waarschuwen voor het naderend strafgericht, om zijn plicht te vervullen, maar hij heeft het ook werkelijk gewaarschuwd, en zo is, wie zich niet heeft willen laten waarschuwen, om zijner zonden wil het zwaard ten prooi geworden.

De gelijkenis gaat, daar dit geval inderdaad voor ons ligt, in vs. 2-4 daarvan uit, dat de wachter zijn plicht heeft gedaan. Daarop volgt in vs. 6, wat ook mogelijk is te denken, dat de wachter verzuimde wat zijne roeping was; dat dit geval alleen het mogelijke maar niet het werkelijke is, wijst de in vs. 7 volgende verklaring der gelijkenis in toepassing op Ezechiël

aan, waarbij tevens zijne aanstelling tot wachter van het huis Israëls aan de mensenhanden wordt ontnomen en uitdrukkelijk tot Jehova wordt teruggebracht.

Gij nu, o mensenkind! om van het zo even gezegde de toepassing te maken op u in uwe betrekking tot het volk, Ik heb u bij uwe roeping tot Profeet voor 7 2/3 jaar (Hoofdst. 3:17-19) tot enen wachter gesteld over het huis Israëls; zo zult gij het woord, dat voor het zwaard des gerichtts waarschuwt, uit Mijnen mond horen, wat dan hetzelfde is, als wanneer de wachter in bovenstaande gelijkenis het zwaard ziet komen (vs. 3), en gij zult hen van Mijnentwege waarschuwen 1).

God zegt in het algemeen, die ziel, die zondigt, die zal sterven. Het werk van Gods kinderen is, dit op bijzondere personen toe te passen en te zeggen: o goddelozen, gij zult zeker sterven, wie gij ook zijn moogt, indien gij nog voortgaat in uwe overtredingen, zullen zij onvermijdelijk uw verderf zijn.

Als Ik tot de goddeloze zeg: O goddeloze, gij zult de dood sterven! en gij spreekt niet, om de goddeloze van zijnen weg af te manen; die goddeloze zal in zijne ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eisen 1).

Het zal de goddeloze niet baten, indien hij zich er mede verontschuldigt, dat hij de weg niet geweten heeft, dewijl de Heere God zich aan hem niet onbetuigd heeft gelaten; maar indien de wachter hem niet het woord Gods heeft verkondigd naar de wille Gods, en hem in zijn goddeloosheid heeft gestijfd, zal de Heere evenzeer dezen ter verantwoording roepen, dewijl hij zijne roeping niet heeft betracht, waartoe de Heere hem geroepen had.

Maar als gij de goddeloze van zijnen weg afmaant, dat hij zich van dien bekere, en hij zich van zijnen weg niet bekeert, zo zal hij in zijne ongerechtigheid sterven; maar gij hebt uwe ziel bevrijd 1).

Opdat de Profeet wete, dat de in 't voorgaande algemeen uitgesprokene stelling inzonderheid op hem zag, zegt de Heere: En nu, gij mensenkind, niet door het volk des lands, maar door Mij zijt gij tot een wachter gesteld over het huis Israëls.

Terwijl Ezechiël nog eens zijn ambt moet overzien, en wel naar dien regel, naar welken hem de profetische roeping was opgedragen, ontvangt hij van de Heere de getuigenis, zijn ambt getrouw te hebben waargenomen; maar het volk is het ondankbare en verstokte, het is te strafbaarder, naarmate het meer te vergeefs gewaarschuwd en tot bekering geroepen werd.

Daar de Profeet vroeger zijn plicht gedaan heeft, valt de verantwoordelijkheid van hetgeen gekomen is, op het volk. Ieder zie toe, hoe hij hore, onder de tijdgenoten des Profeten en in de nawereld, aan welke hij zijn Boek overgeeft. Het versmiden der trouwe vermaningen van de dienaren Gods heeft in vroegeren tijd de gerichten Gods aangebracht, tegen welke niemand mag morren, daar zij hunnen wortel en hun rechtvaardiging hebben in de zondige ongehoorzaamheid aan Gods woord (Zach. 7:11 v.) Het versmiden van de vermaningen der Profeten zal ook in het vervolg de gerichten Gods doen naderen.

Denk er toch aan, Christelijke hoorder! van Gods wege en omdat God het wil, moet u uw leraar waarschuwen. Wat zou het voor een wachter zijn, die een uitbrekenden brand daarom verzwegen, omdat hij de mensen in hunnen slaap niet wilde storen? En wat zou het voor een leraar zijn, die bij de zonden der goddelozen stil zweeg, opdat zij in hunnen slaap der gerustheid niet zouden worden verontrust.

Vraag dengenen, die in de hel zullen zijn, zij zullen u allen ten antwoord geven: wij hebben ons niet willen laten waarschuwen.

Ook al is het geweten van de prediker vrij van de schuld van de goddeloze, die voortgaat in zijne zonden, welk ene smart is het evenwel voor de prediker, de onboetvaardigen in hun zonden te moeten zien sterven! .

Ik zou niet gaarne zonder ulieden behouden zijn.

Daarom, gij mensankind! om ook in ander opzicht en voor ene latere toekomst uw wachtersambt in het door u achter te laten geschrift waar te nemen, zeg tot het huis Israëls: Gijlieden spreekt nu, nadat u Gods straf heeft getroffen, terwijl gij in de plaats van gebroken trots nu de troosteloze verslagenheid stelt (Jer. 17:9) aldus, zeggende: Dewijl onze overtredingen en onze zonden op ons zijn, en wij, gelijk gij zelf in Hoofdst. 24:23 aangekondigd en reeds Mozes in Lev. 26:39 in Gods Naam heeft uitgedrukt, in dezelve versmachten, hoe zouden wij dan leven 1), hoe weer tot leven en zegen kunnen komen?

Op twee dingen steunden zij in hun verwijdering van God en in beiden deden zij ongerechtigheid tot hun zonden en ellenden tot hun straf.

Zij twistten met Zijne belofte en gunsten als hebbende gene vriendelijkheid noch oprechtheid in zich. Zij twistten met Zijne bedreigingen en oordelen, als hebbende geen recht noch billijkheid in zich, voorgevende dat God partijdig was in Zijne handelwijze en bij Hem aanzien des persoons was, en dat Hij strenger was tegen de zonden en de zondaars, dan er oorzaak voor was.

Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijnen weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwe boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? (Hoofdst. 18:23, 31, 32).

Het woord der wet was door de Profeet zelven nog kort vóór zijn verstommen toegepast, zo menen zij; hij had hun toch onophoudelijk verderf aangekondigd. Maar de Profeet is zich bewust, te midden van zijne de dood dreigende werkzaamheid, ook woorden des levens tot Israël gesproken te hebben; daarom herinnert hij aan zijn woord, dat de Heere niet de dood wil, maar de bekering van de zondaar, zijne zaligheid en leven.

Die Joden gevoelden hun zonden, maar haatten ze niet; zij schenen over zich zelven te klagen en zij klaagden over God (vs. 17 en 20). Zij hadden geen oprechten wil om zich te bekeren, en

verwierpen of zagen twijfelend de door God genadig aangebodene middelen voorbij; zij zeiden met treurigheid: "wij zouden wel willen, maar wij kunnen niet; " en God antwoordt hun: "Ik wil wel, en meer dan gij, uwe zaligheid. " .

Wat zij zeggen, is half trots, half vreesachtig gesproken: wij hebben reeds te veel gezondigd; wij zijn toch verloren; al willen wij ons ook bekeren, het baat niet meer.

Wanhopen, in plaats van zich tot God bekeren, is slechts ene andere soort van trotsheid van het menselijk hart, en wanhoop slechts een andere soort van onboetvaardigheid.

Wij moeten aan Gods ontferming niet wanhopen, maar ons daaraan oprichten van onzen val.

Zeg niet: ik heb het te erg gemaakt; ik heb de goederen Zijner genade te lang en te schandelijk doorgebracht; Hij heeft mij dikwijls te vergeefs genodigd! Neen! wanneer gij het maar waarlijk meent, en uwen val met ernst beweent, zo zal niets Hem de handen binden en gij zult nog genade vinden; Hij helpt, wanneer niets anders helpen kan: mijn Heiland neemt de zondaars aan (vs. 9). Opdat geen mens aan zijne genade twijfele en allen zonder verontschuldiging zouden zijn, zweert God en wel bij Zichzelven en Zijn leven. Zweert also de Drieëenige God, zo verbindt Zich de Vader met ede, dat Hij Zich wil ontfermen, de Zoon, dat Hij met Zijn bloed de zonden wil afwassen en de gerechtigheid schenken, de Heilige Geest, dat Hij bekeren, heiligen en met wijsheid leiden en regeren wil. Maar welk een ontzettende dwaasheid, dat de zondaar liever de eeuwigen dood in de kaken, dan de eeuwige liefde in haren schoot wil lopen.

Gij dan, o mensenkind! Zeg tot de kinderen uws volks: De gerechtigheid des rechtvaardigen zal hem niet redden ten dage zijner overtreding, en aangaande de goddeloosheid des goddelozen, hij zal om dezelve niet vallen, ten dage als hij zich van zijne goddeloosheid bekeert; en de rechtvaardige zal niet kunnen leven door dezelve zijne gerechtigheid, ten dage als hij zondigt (vgl. Hoofdst. 18:24-30).

Als Ik tot de rechtvaardigen zeg, dat hij zeker leven zal, en hij op zijne gerechtigheid vertrouwt, en onrecht doet, zo zullen al zijne gerechtigheden niet gedacht worden, maar in zijn onrecht, dat hij doet, daarin zal hij sterven.

Als Ik ook tot de goddeloze zeg: Gij zult de dood sterven! en hij zich van zijne zonde bekeert, en recht en gerechtigheid doet;

Geeft de goddeloze het pand weer, betaalt hij het geroofde, wandelt hij in de inzetten des levens, zodat hij geen onrecht doet; hij zal zeker leven, hij zal niet sterven (Hoofdst. 18:5 vv.).

Al zijne zonden, die hij gezondigd heeft, zullen hem niet gedacht worden; hij heeft recht en gerechtigheid gedaan, hij zal zeker leven¹) (Hoofdst. 18:21 v.).

Wat de goddeloosheid des goddelozen betreft, hoewel dezelve zeer hatelijk was, zo zal hij nochtans niet door dezelve vallen ten dage dat hij zich afkeert van zijne goddeloosheid. Nu dezelve zijn smart geworden is, zal ze zijn verderf niet zijn. Nu er een vastgestelde scheiding is tussen hem en de zonde, zo zal er niet langer een scheiding zijn tussen hem en zijn God. Ja zij zullen hem niet eens verweten worden. Alle zijne zonden, die hij gezondigd heeft, zullen hem niet gedacht worden, hetzij als een beletsel van zijne vergiffenis, of als een verzwakking van zijne vertroosting, of als ene bezwaking en vermindering van de heerlijkheid, die voor hem bereid is.

Nog zeggen de kinderen uws volks: De weg des Heeren is niet recht: daar toch hun eigen weg niet recht is.

Als de rechtvaardige afkeert van zijne gerechtigheid, en doet onrecht, zo zal hij daarin sterven.

En als de goddeloze zich bekeert van zijne goddeloosheid, en doet recht en gerechtigheid, zo zal hij daarin leven.

Nog zegt gij: De weg des Heeren is niet recht; Ik zal ulieden richten, een ieder naar zijne wegen, o huis Israëls!

Om het misbruik van het bovenstaande troostwoord tot vals vertrouwen op eigene gerechtigheid te voorkomen, herhaalt Ezechiël de hoofdgedachten dier verkondiging; Hoofdst. 18:20-32, en wel in de eerste plaats (vs. 12-16), de gedachte, dat de rechtvaardige zijne gerechtigheid geen nut doet, wanneer hij zich aan de ongerechtigheid overgeeft, en de goddeloze om zijne zonde niet zal sterven, wanneer hij zich van zijne boosheid bekeert en naar de gerechtigheid jaagt; alzo is het (vs. 17-20), ene terechtwijzing voor hen, die de weg des Heeren berispen.

Het grootste gevaar, dat uit het lijden kan voortkomen is dit, dat men daardoor omtrent zijn God begint te twijfelen; ene van de gewichtigste werkzaamheden der dienaren Gods is dus, dat zij in het lijden tot verstandig nadenken brengen. God is recht in al Zijne wegen, zo wijst de Profeet aan, een iegelijk klage over zijne zonde (Klaagl. 3:39). Wie de zaligheid mist, doe niet, waartoe het onder de ellende zuchtende Israël zozeer geneigd is, hij klage God niet aan, die de rechtvaardige en dien, die zich van zijne zonden bekeert, steeds zegen toedeelt. Alleen de vroeger rechtvaardige, die zich van zijne gerechtigheid heeft afgekeerd, en de goddeloze, die zich niet wil bekeren, moeten onder het onheil bukken. De gedachten, hier uit Hoofdst. 18 herhaald zijn van uitnemend gewicht; want een hart, dat door de ellende aan zijnen God begint te twijfelen, zal de weg der boete niet betreden, welke tot het wederkeren der zaligheid voorwaarde is; en de mens is al te zeer geneigd zijne schuld te verkleinen, en te menen dat God te hard met hem had gehandeld. Het kunnen gevoegelijk dezelfde personen zijn, die in vs. 10 v. menen, dat zij het te erg hebben gemaakt, en hier, dat God hun te veel heeft aangedaan. In zulke tijden van lijden komt de ene golf in plaats van de andere.

Meer dan zes jaren waren er verlopen, sedert de Profeet het met dezelfde tegenspraak had te doen gehad (Hoofdst. 8:1; 18:25 vv.), en het volk was nog gene schrede vooruit gekomen. Ezechiël en de heilige, almachtige God zelf, leert hier alle ouders, opvoeders en zieleherders, door zijn voorbeeld geduld en lankmoedigheid. En wij zouden niet nog veel meer geduldig zijn, Wanneer wij aan onze eigene zonden en aan het geduld gedenken, dat God met ons heeft; maar wij mogen bij dat alles niet moede worden over de ons toevertrouwde zielen te waken en ze te waarschuwen.

Ook hier spreekt de Heere God het weer zo treffend uit, dat God Zich Zelfen zal verheerlijken in de behoudenis der rechtvaardigen, zowel als in het verderf van de goddelozen.

Hij maakt zalig, wie door het geloof tot Hem de toevlucht nemen met al hun ellenden en alle hun zonden, maar Hij verwerpt en verderft, die zich niet door Hem laten waarschuwen en het bloed des kruizes verachten.

21.

De voorzeggingen tegen buitenlandse volken, die wij in het met ene C. getekende deel van ons Profetische boek voorgesteld vinden, als een aanhangsel van het vorige deel B, onderscheiden zich reeds daardoor, dat zij niet bestemd waren tot openbare verkondiging, maar alleen tot schriftelijke optekening. Nu volgen de voorzeggingen van de tweeden tijd van Ezechiëls prediking. Deze zijn voorzeggingen na de verwoesting van Jeruzalem en nemen steeds hun uitgangspunt van het pas over het volk genomen gericht, hun einde hebben zij in de voleindiging der wegen Gods met zijn volk. Israël is nu vernietigd, rechtvaardig gestraft voor zijne zonde, toch zal het in zijne ellende tot erkentenis komen, en dan zal des Heeren genade, die hare trouw niet kan verloochenen, zich ontfermen en Israël ene toekomst bereiden, welke veel heerlijker is dan al het vroegere. "Het wonderbare, waarachtig grootse en Goddelijke der heerlijke voorzeggingen van dit deel onzen Boeks ligt in het contrast, waarin hare verkondiging tot het tegenwoordige staat. In het aangezicht des doods ademen de woorden van de Profeet slechts opstanding en leven. De diepste vernedering van het verbondsvolk, zijne schijnbare vernietiging is de weg tot ware grootheid, ja tot eeuwige heerlijkheid.

Vs. 21-33. Spoedig nadat verwezenlijkt is, wat Ezechiël na zijne laatste dreiging aan Israël door de Heere is voorzegd, vóórdat hij voor zijn volk moet verstommen, en alleen profetieën tegen de buitenlandse volken ontving, en het nu met deze verwezenlijking de mond weer werd opengedaan, om niet meer te verstommen (vs. 21 en 22), wordt hem een eerste woord Gods ten deel, dat eensdeels voor het volk anderdeels voor hem zelve bestemd is. Bij het volk zal hij nu overeenkomstig zijne roeping tegen de waan moeten strijden, alsof het met Israël ondanks het nu begonnen gericht over Jeruzalem toch zo erg niet stond, en integendeel zijn lot gemakkelijk en spoedig weer ten goede zon worden gekeerd. De natuurlijke mens toch heeft in 't geheel geen lust om boete te doen, zodat ook daar, waar God luide en krachtig genoeg daartoe dringt, hij toch de kracht van Zijne roeping tot boete door allerlei voorspiegelingen voor het eigen hart zoekt te verzwakken. Zo zal Ezechiëls doel nu zijn, het

volk te verwijten, hoe wel verdiend en daarom ook hoe ernstig gemeend het begonnen strafgericht was (vs. 23-29). Voor hem zelf is het echter ook nodig een gevaar van zelfmisleiding te vermijden; want wanneer hij nu, zoals het in 't vervolg zijne roeping is, aan het volk het toekomstige heil en de latere herstelling van Israël zal verkondigen, zo zullen de mensen zich in gehele menigten bij hem bevinden, en zijne woorden aanhoren als een lieflijk lied, als de schone dichting van enen zanger, maar omtrent hetgeen, waarop het van hun zijde werkelijk aankomt, waar zij ook wezenlijk zegen van zullen hebben, is het hun evenwel nog altijd bij dit gaarne horen geen ernst, maar het is alleen het gekittel der oren, dat zij zoeken. Boete doen en de Heere erkennen zal Israël eerst, wanneer het toekomstige heil tot werkelijkheid wordt, en zo zal Ezechiël, gelijk hij zich vroeger niet door gebrek aan een gezegend gevolg van zijne prediking moet laten afhouden, om zijn ambt waar te nemen, zo moest hij zich ook nu niet door de schijn van vrucht laten misleiden, als ware het doel reeds in der daad bereikt, hij moest integendeel op dat ene zijn oog vestigen: zij moeten ervaren, dat een Profeet onder hen geweest is (vs. 30-33).

En het geschiedde in het twaalfde jaar onzer gevankelijke wegvoering, die begonnen was met Jochachins wegvoering (Hoofdst. 1:2) dus in het jaar 587 v. C. toen de stad reeds geruimen tijd in puin lag (2 Kon. 2:8 vv.), in de tiende maand, Tebeth, op de vijfden der maand, bij ons het einde van December, dat er volgens hetgeen mij door de Heere in Hoofdst. 24:25 vv. was aangekondigd, een aan de van Babel vrij ver gelegene Chaboras tot mij kwam, a) die van Jeruzalem ontkomen was. Hij kwam niet onmiddellijk van daar maar middellijk uit Babylon, zeggende wat ik uit Goddelijke openbaring reeds lang geleden wist, eerst nu uit menselijken mond zou vernemen: b) De stad is geslagen.

Ezech. 24:26. b) 2 Kon. 25.

Nu was de hand des HEEREN tot ene buitengewone werking Gods op mij geweest des avonds, eer die ontkomene kwam, en had mijnen mond opengedaan, zodat ik reeds de gehelen nacht door weer had kunnen spreken, totdat hij des morgens tot mij kwam. Alzo werd door de Heere tengevolge dier wonderbare werking ook voor het vervolg mijn mond opengedaan, en ik was niet meer stom, gelijk mij dat in Hoofdst. 3:26 en 24:27 was opgelegd.

De chronologische nauwkeurige opgaaf, wanneer de bode met het bericht van Jeruzalems val was aangekomen, dient om het tijdpunt aan te wijzen, waarop het keerpunt tot onverhinderd spreken en profeteren voor de Profeet was gekomen.

In het begin zijner profetische werkzaamheid verkreeg de Profeet van God de aanwijzing, dat hij, om haar te volbrengen, vooreerst niet onder het volk moest gaan, maar zich in zijn huis moest terugtrekken, en daar wachten totdat de Israëlieten tot hem zouden komen; en dat hij ten tweede zich stom moest houden, niet uit eigen begeerte, maar alleen dan wanneer God hem een bepaald woord gaf, om in de naam Gods tot het volk te spreken. Het was nu toch geen tijd meer, dat God Profeten tot Israël zond om ze te zoeken, en door herhaalde vermaning tot bekering op te wekken. Er blijft alleen nog over, dat hun het oordeel wordt aangekondigd, en dan moet de Profeet in zijn teruggetrokken zijn en zijn stom gedrag tevens het uiterlijke van een ongeluksbode aan zich hebben. Zo ging het tot Hoofdst. 24:25 vv. met

welk tijdstip ene verandering begon, dat hij tot en over Israël in het geheel niet meer, maar alleen nog over buitenlandse volken sprak, omdat hem in het geheel gene woorden meer van de eerste soort, en nog alleen woorden van de laatste voort werden gegeven. Nu bracht echter de bovengenoemde reden, waarom God hem zulk een stom zijn had opgelegd, het van zelf mede, dat zulk een gedrag na het begin der katastrofe en het bekend worden daarvan, niet meer nodig noch gepast was voor de kring der hoorders. Integendeel was het van nu aan nodig het aangevangen gericht te leiden tot ene ware boete, en de boetvaardigen door belofte van toekomstige ontferming en latere wederherstelling te vertroosten. Nu moest de Profeet voortaan omgekeerd de Israëlieten nalopen, onafgebroken door zijn woord hun hart zoeken, en zich aan hen ook niet meer als een donkere bode des onheils, maar als een voorzegger van toekomstig heil, in het openbaar vertonen. Nog in de nacht vóór de aankomst des ontkomenen, kwam, opdat Ezechiël met hem zou kunnen spreken, de hand des Heeren over hem, en deed hem de mond open, om niet meer te verstommen; gaf hem dus de vrijheid en mogelijkheid om te spreken, wanneer hij wilde, voor 't vervolg terug. Nu toch moest hij de harten des volks tot boete dringen en de boetvaardigen door beloften vertroosten. Dat deed hij dan ook later in voortdurende opklimming door de woorden Gods, welke hij van tijd tot tijd ontving en predikte.

Reeds in de nacht vóór de aankomst des ontkomenen, volgde de opening van de mond des Profeten, die sedert Hoofdst. 24:27 gesloten was, alsof het zegel er was afgenomen. De voorspellende werkzaamheid begint eerst nadat de ontkomene was ontmoet, wiens aankomst de bode was voor het ontvangen van nieuwe openbaringen. Eerst nadat de gehele dood, de vernietiging van alle aardse verwachtingen, hem voor ogen was getreden, kon de aankondiging van de vrolijke opstanding volgen.

Het is opmerkelijk, dat Eerst (op de 5den dag der 10de maand) in het twaalfde jaar het bericht van de verwoesting der stad (die op de 10den dag der 5e maand in het 11de jaar had plaats gehad), tot de ballingen in Tel Abib kwam; maar bijna 1 1/2 jaar kunnen bij de van Babel zo ver gelegene verblijfplaats des Profeten zeer goed zijn verlopen, voordat het bericht daar aankwam.

Van de eersten tot de laatsten dag der belegering van Jeruzalem kon natuurlijk geen bericht van de belegerden tot de gevangenen aan de Chaboras komen.

De gevangenen in Chaldea mochten niet gaan, waarheen zij verkozen; hun woonplaatsen werden hun aangewezen. Langzamerhand verkregen zij meer vrijheid.

De hand des Heeren kan ook op ene andere wijze worden gevoeld, de ziel versterkende en de geest verheffende tot de eeuwige dingen. O! dat ik in dit opzicht moge ervaren, dat de Heere met mij bezig is! Het bewustzijn der Goddelijke tegenwoordigheid en de inwoning, draagt de ziel ten hemel als op arendsvleugelen. In zulke tilden zijn wij ten boorde toe gevuld met geestelijken blijdschap, en vergeten wij de zorgen en verdrietelijkheden der aarde. De Onzienlijke is nabij, en het zienlijke verliest zone kracht over ons; het dienstbare lichaam wacht aan de voet van de berg, en de meestergeest aanbidt op de top, in de tegenwoordigheid des Heeren. O! dat een geheiligd tijdstip van goddelijke gemeenschap mij

worde geschonken! De Heere weet hoezeer ik dat van node heb. Mijne genadegaven falen, mijn bederf woelt, mijn geloof is zwak, mijne toewijding is gebrekkig; deze allen zijn redenen, waarom Zijne hand ter genezing op mij gelegd is. Zijne hand kan de hitte verkoelen van mijn brandend hoofd, en de angst stillen van mijn kloppend hart. Die heerlijke rechterhand, die de wereld formeerde, kan mijn gemoed herscheppen, de onvermoeide hand, die de grootse pijlers der aarde draagt, kan mijn geest schragen; de liefdevolle hand, die al Zijne heiligen omsluit, kan ook mij omvatten; en de machtige hand, die de vijand verbreekt, kan ook mijne zonde overwinnen. Welaan, mijn ziel! wend u tot God met de machtigen pleitgrond, dat Jezus handen doorboord zijn voor uwe zaligheid, en gij zult ongetwijfeld ervaren, dat dezelfde hand op u wordt gelegd, die eenmaal Daniël aanraakte, en hem op zijne knieën stelde om hem de gerichten zijns Gods te doen zien.

Toen geschiedde op een der volgende dagen na de aankomst van de ontkomene des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! (Hoofdst. 2:1) de nog achtergeblevene (Jer. 39:10) inwoners van die woeste plaatsen in het land Israëls, tot welke Juda volgens het bericht des ontkomenen geworden is, spreken bij zichzelf en onder elkaar, en hun rede dringt door tot hun broederen in de ballingschap en vindt daar instemming, zeggende: Abraham was een enig man, en bezat hoewel hij slechts een enige was, dit land erflijk, naardien Ik hem het bezit land beloofd (Gen. 13:14 v.); maar onzer zijn velen, ook nog nadat het grootste gedeelte van ons is omgekomen: het land is ook ons gegeven tot ene erflijke bezitting, wij hebben er veel meer aanspraak op, en zullen gemakkelijk en spoedig weer in het bezit daarvan komen.

Zegen aan te kondigen is van nu aan Ezechiëls roeping; maar niet zulk een zegen als het de verdorven menigte des volks verwacht en begeert: daarbij zou de betekenis, het Goddelijk doel van het strafgericht, geheel verloren gaan, en het tot een ware loutering des volks nooit komen. Integendeel, het gericht en de zegen staan in onafscheidelijk verband met elkaar. Om deze gedachte zo sterk mogelijk op de voorgrond te stellen, voert de Profeet de Israëlieten, die op de puinhopen van Jeruzalem zitten, sprekende in. Zelfs bij hen, voor wier ogen het ontzettende geschied is en voortdurend staat, zijn nog de verkeerdste verwachtingen van zegen diep geworteld. De inhoud daarvan is geheel en al de Farizese hoogmoed, die in zijne eigengerechtigheid voor het heil gene vatbaarheid toont. Zelfs de rede, de uitdrukking dier gezindheid, komt geheel overeen met het verhovaardigen op Abraham, zoals dat bij de latere Joden gevonden wordt. (Joh. 8:33 en 39).

Het gehele land was een land van ruïnen; er was dus reden genoeg, om eindelijk de verwachtingen van een verdwaasd hart te laten varen; zij houden echter nog altijd die verwachtingen vast (dat bewijst de opstand, waarbij de Chaldeeuwse stadhouder Gedalia vermoord werd, Jer. 41), en beroepen zich op Abraham. Deze was kinderloos, en toch heeft hij en zijne nakomelingen het land geërfd. Waarom zouden zij, die in vergelijking met hem altijd nog talrijk zijn, het bezit van het land niet weer verkrijgen? .

In hun ontvluchten van de bekering (1 Sam. 14:24 en 35), willen zij aan het werkelijk verlies van het heilige land niet geloven; zij kunnen echter ook tegen het verlies, dat in werkelijkheid

heeft plaats gehad, geen troostgrond vinden, die steek houdt; daarom maken zij zich de illusie, alsof God, nadat Hij aan de éénen Abraham het land gegeven had; dat onmogelijk aan hen, die zo velen, een geheel volk, waren, ontnemen kon.

Wat de gelovige is beloofd, kennen zich ook overigens de ongelovigen wel gaarne toe.

Heilige puinhopen zijn reliquiën, waarop men zich niet kan verlaten.

Zoals Ezechiël in het eerste deel van zijn Boek de bedreigingen omtrent de ondergang van Jeruzalem en Juda voor zijne landslieden aan de Chaboras heeft uitgesproken, en tot hen gericht heeft, omdat zij innerlijk in dezelfde verhouding tot de Heere stonden, als hun broeders, die zich in Jeruzalem en Juda bevonden, zo houdt hij hun ook hier dien waan ter waarschuwing voor, om hun de nietigheid van zulk ene ijdele verwachting te doen gevoelen, en boete en bekering als de enigen weg ten leven te prediken.

Daarom zeg tot hen, om hun het dwaze en ijdele hunner verwachting te doen gevoelen: Zo zegt de Heere HEERE: Gij hebt u niet gehouden aan het verbod in Lev. 17:10 vv. maar openlijk uwe begeerte getoond tot hetgeen u verboden is, gij eet vlees met het a) bloed, en heft, in sterkere verachting Mijner heilige geboden (Ex. 20:2 vv.) uwe ogen op tot uwe dregoden, en vergiet bloed (Hoofdst. 18:16, 10; 22:3 v.); en zoudt gij, die zo alle grondwetten van Mijn verbond hebt gebroken, het land erflijk bezitten?

Gen. 9:4. Lev. 3:17.

Gij staat op ulieder zwaard, gij stelt uw vertrouwen op geweld en moord (2 Kon. 25:25); gij doet gruwel, en verontreinigt, een ieder de huisvrouw (Hoofdst. 18:12, 6 #Eze ,) zijns naasten; en zoudt gij het land erflijk bezitten?

Op die wijze zult gij hun voorhouden, hoe zij door hun gruwelijke zonden het bezit des heiligen lands openlijk hebben verbeurd, daarna zult gij hun verklaren hoe dat nu ook werkelijk en geheel en al hun is ontnomen. Alzo zult gij tot hen zeggen: De Heere HEERE zegt alzo: Zo waarachtig als Ik leef, indien niet, die in die woeste plaatsen zijn, die in de ruïnen van de reeds verwoeste steden des lands zijn overgebleven, door het zwaard zullen vallen, en zo Ik niet dien, die in het open veld is, het wild gedierte overgave, dat het hem vrete (2 Kon. 17:25), en die in de vestingen en in de spelonken zijn en daar voor zwaard en de wilde dieren veilig zijn, door de pestilentie zullen sterven, want deze vier boze straffen (Hoofdst. 14:21) heb Ik toch in mijne macht, om hen daardoor uit te roeien uit het land!

Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, die niet te vergeefs dreigt, en die ook kan volbrengen, wat Hij bedreigd heeft, als Ik het land tot ene verwoesting en enen schrik zal gesteld hebben, om al hun gruwelen, die zij gedaan hebben (Hoofdst. 6:14).

Juist het erven en bezitten des lands, waarop deze onechte zonen van Abraham aanspraak maken, waarin begrepen zijn alle geestelijke en lichamelijke genadebewijzen van Jehova, onderstelt noodzakelijk een daarvoor ontvangbaar orgaan, en dit ontbreekt hun geheel.

Daarom moeten tegenover de schaamteloosheid hunner verkeerdheden, de oude bedreigingen van verderf worden herhaald, en hun betuigd, dat er voor hen gene zo veilige toevluchtsoorden zullen zijn, waar zij de toorn en de gerichten Gods kunnen ontvlieden.

De Goddelijke wraak behoeft de misdaad niet dadelijk te volgen, zij heeft ook niet nodig lang en met moeite de goddeloze op te zoeken, maar waar hij heenvlucht en zich verborgen acht, hetzij in de hoogte of in de diepte, daar is de wrake Gods reeds en heeft verwacht dat hij daar zou komen.

De bedreiging van gehele verwoesting is niet tot het drijven der Chaldeëen en Jeruzalems verwoesting te beperken, maar doelt op geheel de volgende tijd. De gedreigde verwoesting en de gehele ontvolking van het land mag men niet alleen op de tijd der Chaldeeuwse ballingschap beperken, maar omvat ook de verwachting, die met en na Jeruzalems verwoesting, door de Romeinen heeft plaats gehad.

Ik had gewild, dat zij Mij zouden erkend hebben de Heere te zijn, door Mijne zegeningen, welke het land gelukkig maakten, door Mijne heilige bevelen, welke strekten tot vroomheid en gerechtigheid, door Mijne genade en goedertierenheid jegens hen; maar zij hebben Mijne gunst versmaad, Mijne wet verbroken, Mijne goedheid misbruikt, en nu zullen zij door de straf over hun zonden, gelijk Ik gedreigd heb, en door hun land tot woestheid te maken, genoodzaakt worden Mij te erkennen als de Heere en zich aan Mij te onderwerpen.

En gij, o mensankind! de kinderen uws volks spreken steeds van u bij de wanden, wanneer zij in hun kamers te zamen zijn en op de divans aan de wanden zitten, en in de deuren der huizen, wanneer zij bij het verlaten van elkaar er nog een onderhoud hebben; en de een spreekt met de ander, een iegelijk met zijnen broeder, zeggende: Komt toch tot de Profeet, en hoort wat het woord zij, dat van de HEERE voortkomt.

En zij a) komen tot u om ene profetische voordracht uit uwen mond te horen, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, dat naar genade verlangt en leergierig zich aan de dienaar Mijns Woords houdt, en zij horen uwe woorden zelfs met opmerkbare oren, maar zij doen ze niet: want zij maken liefkozingen met hunnen mond; door gebaren en woorden stellen zij ene bijzondere liefde tot Mijn woord voor, maar hun hart wandelt hun gierigheid na 1), en alzo houden zij zich aan de Mammon als hunnen eigenlijken god.

Ezech. 14:1 vv. 20:1 vv.

Openbare personen zijn de gemene stof, of het onderwerp van gesprekken. Elk een neemt de vrijheid, om hen naar welgevallen te berispen en getrouwe dienaars van God weten niet, hoeveel kwaad er dagelijks van hen gesproken wordt. Het is goed, dat zij het niet weten, want als zij het wisten, zou het hen tot mismoedigheid zijn in hun werk, dat niet gemakkelijk zou zijn vol te houden. Maar God neemt kennis, van al wat tegen Zijne knechten gezegd wordt, niet alleen wat tegen hen besloten of gezworen wordt, niet alleen wat tegen hen geschreven

wordt, of wat slechtheid gesproken en beraadslaagd, maar van wat tegen hen gezegd wordt in de gemene gesprekken onder bureu.

En ziet, gij zijt hun als een lied, een zanger der minnen, als een, die schoon van stem is, of die wel speelt; daarom horen zij uwe woorden, maar zij doen ze niet. Men komt tot u, even als men komt om enen beroemden zanger te horen, zonder enige gedachte om iets ter harte te nemen.

Maar als dat komt, wat gij voorzegt, (en zie, het zal komen! Israëls herstelling en verheerlijking zal even zeker komen, als Jeruzalems ondergang en Juda's vernietiging gekomen is), dan zullen zij weten dat er een Profeet in het midden van hen geweest is, en geen redenaar of lieflijk zanger of speler tot vermaking en onderhouding (Hoofdst. 2:5).

God had de Profeet bij zijne roeping (Hoofdst. 2:3 vv.), door voorhouden van het doel en de verantwoordelijkheid zijner roeping, op de moeilijkheden van het volbrengen van het hem opgedragen ambt als wachter, opmerkzaam gemaakt, en hem vermaand, zich door het tegenstreven des volks niet op een dwaalspoor te laten brengen. Hier, bij het begin der tweede afdeling zijner werkzaamheid, richt Hij weer een woord persoonlijk tot hem, opdat hij in de verdere uitoefening van zijne roeping zich niet late leiden door hetgeen de mens wil. Toen zijne profetieën over Jeruzalem vervuld waren, moesten de ballingen, wier oudsten reeds vroeger tot hem waren gekomen, om Gods woord bij hem te vernemen (Hoofdst. 14:1; 20:1). nog opmerkzamer op zijne woorden worden, zodat zij heimelijk en openlijk van hem spraken en elkaar opwekten om te komen en op zijne woorden te letten. Dit zegt God hem vooraf, maar tevens, dat deze geneigdheid zijner landslieden, om hem te horen, nog geen teken was van oprechte bekering tot Gods woord, opdat hij zich in zijne verwachtingen omtrent het volk niet bedroog.

Het spreken in vs. 30 is niet een vijandig, maar een welwillend spreken; men verheugt zich te midden der nationale verarming, in de voortreffelijke redenaarsgaven van de nieuwen klassieken man.

Het is bedenkelijk, als men de schoonheid der rede, der stem enz. bij enen redenaar prijst.

Uitwendig Gods woord te horen, daartoe geven de mensen zich nog wel, maar niet om het door Gods genade te beleven.

Zij prijzen alleen de welsprekendheid, om de zaak bekommeren zij zich niet.

Zij willen het woord van de Profeet slechts aanhoren als een schoon muziekstuk, om gekittel der oren en een aangenaam gevoel daarvan te hebben, en hem tot enen troubadour of minnezanger en enen bekwamen harpspeler vernederen, naar wien men gaarne tot zijn vermaak luistert. Maar "God speelt niet in Zijn Woord, opdat wij zouden dansen. " God beware de kerk voor ledige banken, maar nog meer voor stompe toehoorders, die alleen de zondagskleren tonen, en in de kerk willen geweest zijn.

"Zij horen slechts maar doen niet, " dat is een oud thema, dat gedurig nieuw is geworden; men verdringt elkaar tot de redenaars des Heeren in dichte hopen, prijst de schone voordracht, men hoort-doch zie het komt! Dan zullen zij te laat erkennen, dat Ezechiël niet uit hardheid heeft gesproken, maar zich een waar Profeet in hun midden betoont heeft.

Volgens sommige uitleggers is de zin van het slotwoord: "zij zullen tot hun smart ondervinden, dat een Profeet onder hen gevreesd is, wanneer de aangekondigde genade begint, maar zij er van buiten gesloten worden, omdat zij tot gene boete zijn gekomen, " volgens anderen: "eerst wanneer de voorzegde zegen in werkelijkheid voor hun ogen staat, zullen zij berouw hebben en Mij erkennen. " Dit stemt overeen met Hoofdst. 37 en Openb. 11:11.

Hiermede verzekert God dat Hij het werk van Zijn Profeet zal bevestigen. Hetgeen Hij gezegd heeft zal zeker geschieden en geen jota of tittel zal op de aarde vallen. Zij zullen nog eenmaal wensen, naar het woord des Profeten gehoord te hebben, maar dan zal het te laat zijn.

HOOFDSTUK 34.

OVER ONTROUWE HERDERS, EN CHRISTUS, de GETROUWEN HERDER.

II. Vs. 1-31. Nadat de Profeet voor het nieuwe tijdperk zijner werkzaamheid, dat in voorzeggingen van troostenden en belovenden inhoud bestaat, op het rechte standpunt tegenover het geslacht van zijnen tijd geplaatst is, ontvangt had nu het eerste woord Gods, dat werkelijk ene wederopneming en verdere ontwikkeling is der profetie in Jer. 23:1-8, en over het verlies der burgerlijke regering, het wettige koningschap handelt. Het schijnbaar verlies, zo verklaart het Gods woord, is in waarheid een winst, daar het tegenwoordig bestuur zo slecht was (vs. 1-10). God schenkt daarvoor ene heerlijke vergoeding, daar Hij zelf de herderlijke zorg voor het volk overneemt, (vs. 11-22 en in deze herderlijke zorg hun de David tot enen herder verwekt, onder Wiens regering hun de volheid der genade ten deel wordt (vs. 23 :31). Het stuk kan gevoegelijk als de grondprofetie in betrekking tot het volgende worden genoemd.

En des HEEREN woord geschiedde op enen enigzins lateren dag, dan dien in Hoofdst. 33:23, tot mij, zeggende:

Mensenkind! profeteer tegen de a) herders van Israël, zijne koningen en regenten; profeteer en zeg tot hen, tot de herders: Alzo zegt de Heere HEERE: Wee de herderen Israëls, die in plaats van de hun aanbevolene kudde zichzelf weiden! zullen niet, om u, die God vergeet, uwe roeping, en uwen plicht weer te doen kennen, de herders de schapen weiden?

Jer. 23:1.

Gij eet in uwe gewetenloze zelfzucht en hebzucht eerst het beste van het dier, en eindelijk zelfs de beste dieren geheel u toeëigenende, het vette; gij zuigt wel uwe onderdanen uit, en gijbekleedt u met de wol, gij slacht het gemeste, maar de schapen weidt gij niet. Gij paart aan die gewetenloosheid nog luiheid en traagheid en laat alles na, wat gij doen moet.

De zwakke sterkt gij niet, en het zieke heelt gij niet, en het gebrokene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weer, en het verlorene zoekt gij niet (Zach. 11:16); maar gij heerst over hen met a) strengheid en met hardigheid (Lev. 25:43, 46).

1 Petr. 5:3.

Alzo zijn zij tengevolge van uwe mishandeling en verwaarlozing verstrooid, omdat er geen herder is; en zij zijn al het wild gedierte des velds de ruwen heiden tot spijs geworden, dewijl zij verstrooid waren, gelijk de tegenwoordige toestand des volks in de ballingschap duidelijk aanwijst.

Mijne schapen, voor zoverre zij nog in het vaderland zijn, dolen op alle bergen 1) en op allen hohen heuvel, ja Mijne schapen zijn verstrooid op de gansen aardbodem (1 Kon.

22:17); en er is niemand, die er naar vraagt, en niemand, die ze zoekt, daar er geen eigenlijk bestuur meer is.

God noemt hier zijn volk Zijne schapen, want Hij geeft het volk niet over om het eigendom te zijn van koningen en regeerders van wat soort het ook zij, maar Hij stelt koningen aan om zorg te dragen voor het volk, hetwelk nog Zijn eigendom is, dewijl die koningen en regeerders niets meer zijn, dan Zijne dienaars. (ENGELSE GODGELEERDEN).

Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord, dat om uwe zware schuld tengevolge uwer boosheid en het nalaten van het goede uwe straf aankondigt.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik niet! omdat Mijne schapen geworden zijn tot enen roof, en Mijne schapen al het wild gedierte des velds tot spijs geworden zijn, omdat er geen herder is, en Mijne herders naar Mijne schapen niet vragen; en de herders weiden zich zelven, maar Mijne schapen weiden zij niet 1);

Gods kudde werd eerst tot een prooi van de bedriegers, die hen tot afgoderij aftrokken, en daarna voor de verwoesters, die hen in de gevangenis wegvoerden, en daarom zegt de Heere: Ik ben tegen de Herders. Zij hadden een last van God, om de kudde te weiden en gebruik te maken van Zijn Naam, in hetgeen zijn deden, verwachtende dat Hij hen zou bijstaan; neen, zei God, het is er zo ver vandaan, dat Ik tegen hen ben. Merk hier aan, het is niet omdat wij de naam hebben en het gezag van herders, waardoor God zal overgehaald worden om voor ons te zijn, indien wij het werk niet doen, dat ons opgelegd is, en niet getrouw zijn aan het ambt, dat ons toevertrouwd is. God is tegen hen en zij zullen het weten.

God stelt hier de zonde aan de herders, dat is in dit geval aan de koningen, voor, opdat zij weten mogen, dat indien straks de fiolen van Gods toorn over hen worden uitgegoten, het vonnis rechtvaardig en de straf naar verdienste zal zijn.

God, de Heere, doet altijd recht en in Hem is nimmer onrecht.

Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord.

Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan de herders, die ook nog in ander opzicht zullen worden bezocht, en Ik zal Mijne schapen van hun hand eisen, en zal ze van het weiden der schapen doen ophouden, zodat de herders zich zelven niet meer zullen weiden; en Ik zal Mijne schapen uit hunnen mond rukken, zodat zij hun niet meer tot spijs zullen zijn.

De strijdvrage onder de uitleggers, of door de "herders, " uit wier hand en tirannie de Heere Zijne kudde, Israël, wil redden, priesters en koningen, of de valse profeten en leraars des volks, of alleen de koningen, of allen, die van ambtswege leidlieden des volks zijn, regenten, priesters en profeten moeten worden verstaan, is zó te beantwoorden, dat alleen de regenten des volks zijn bedoeld. Dit brengt zowel het Bijbelse begrip van herders in 't algemeen mede, dat overal alleen de regenten bedoelt, als in 't bijzonder de hoofdplaats Jer. 23:1 vv. waar onder de herders de koningen en vorsten met uitsluiting van de priesters en profeten, tegen

welke Jeremia eerst van vs. 9 af voorspelt, moeten worden verstaan; eindelijk de tegenstelling tegen de goeden Herder David, die als vorst (vs. 23 v.), niet als priester of profeet, de kudde van Jehova zou weiden. Men mag echter niet alleen aan de koningen denken, maar moet daaronder alle personen verstaan, aan wie de regering des volks is opgedragen, of het geheel der burgerlijke overheden van Israël, waarbij priesters en profeten, niet naar deze hun geestelijke roeping en naar hunnen stand, maar alleen in zo verre zij overheidsambten bekleedden, mede in aanmerking kunnen komen. De beperking van het woord "herders" tot de koningen is, afgezien van andere redenen, reeds daarom niet vast te houden, omdat onze voorzeggings, die uit de tijd van Jeruzalems ondergang afkomstig is, niet alleen op de vorige regenten, op de koningen, die met het rijk van Juda zijn gevallen, ziet, maar, hoewel van herders handelende, die Israël onder de volken hebben verstrooid, toch het eigendunkelijk handelen dezer herders voorstelt als in dien tijd nog voortdurende. De verwijdering van deze of de redding der kudde uit hun hand, verkondigt hij als volgende in de toekomst (vs. 8-10). Het heeft dus betrekking op de wereldlijke oversten, die Israël na de opheffing van het koningschap en nog na de ballingschap tot de komst van de vorst Davids, de Messias, regeerden.

Dat de herders alleen de burgerlijke vorsten zijn, benevens de koningen, ook de groten, die gedeeltelijk nog erger waren dan zij (Jer. 38:5) en niet de priesters en profeten, blijkt ook uit de gehele beschrijving van hun handelen, waarin niets voorkomt van valse leer, maar alleen dat, wat op slechte burgerlijke oversten past, tirannie, geweld, omkering van het recht. Dat in het Nieuwe Testament op de Farizeën wordt toegepast, wat hier van slechte herders is gezegd (Joh. 10:8 en 10), geeft ons te minder recht, hier aan meerderen dan aan de burgerlijke oversten te denken, daar in de tijden van het Nieuwe Testament de Farizees gezinde hiërarchie ook de plaats van het burgerlijk bestuur innam.

Het weer opnemen van ene profetie van Jeremia is hier zeker niet toevallig; even als Ezechiël's eerste optreden zich zeer nauw aan Jeremia's werkzaamheid aansloot, zo ook deze zijne overname van ene nieuwe beroepswerkzaamheid. Het heil, dat hij verkondigt, is, hoewel nog geenszins wat die verdorvenheid begeerde (Hoofdst. 33:23 vv.), toch ook gene bloot subjectieve fantasie of uitvinding van de Profeet; het is geen ander, dan het oude, door God sedert lang verkondigde, aan Israël beloofde heil. Om deze gedachte recht aanschouwelijk voor te stellen, sluit Ezechiël zijne hoofdprofetie van genade op het nauwst aan die van zijnen tijdgenoot Jeremia; in deze schone harmonie van beider roeping en woord lag een heerlijk bewijs voor de Goddelijke genade der profetische uitspraken. Verder was het wee roepen van Jeremia tegen de herders, de koningen van Juda, nu vervuld.

De laatste van deze, Zedekia, heeft nu zijn loon gevonden. In het Davidische koningschap concentreren zich de zegeningen Gods, de beloften voor de theokratie. Tot hiertoe zijn echter deze niet alleen niet vervuld, maar de koningen zijn zelfs de bewerkers van Israël's verderf geworden. Met deze beschouwing opent zich dus een blik op de buitengewone diepte van ellende, waarin het volk was gestort; hier is elke gedachte aan bloot menselijke hulp ten einde. Het komt er de Profeet in 't bijzonder op aan, om die ellende des volks te ontdekken, het bewustzijn daarvoor en het verlangen naar de Goddelijke hulp, het waarachtig heil op te wekken. In dit opzicht worden de herders des volks hier in 't bijzonder vermeld, om de

ontzettende smart over hun verderfelijke werkingen, de jammervollen toestand des volks met de grootst mogelijke scherpste voor te stellen.

Zeker is de toestand des volks, dien de ontrouw der herders heeft te weeg gebracht (vs. 2-6) niet alleen de schuld der herders, maar ook van het volk zelf. Maar dit is het eigenaardige van dit Gods woord, dat het in zijne begeerte tot genade van deze zijde der schuld soms afziet.

De bestraffing der slechte herders, de daad der Goddelijke gerechtigheid komt in vs. 10 eveneens als ene daad der genade omtrent de kudde voor. De Heere verlost deze van onrechtvaardig geweld, dat haar onophoudelijk ten verderve leidde.

De redding der schapen uit de hand der slechte herders was reeds begonnen met de vernietiging van het koningschap bij de verwoesting van Jeruzalem. In dezen tijd bevindt zich het volk nog altijd in de hand van zulke slechte herders; de redding is, zal zij volkomen zijn, dus nog altijd iets toekomstigs.

Zelfs de Chasmoneërs betoonden zich, zo als hun geschiedenis (zie het slot van het de boek der Makkabeën) aantoont, slechte herders van de in vs. 2-4 beschrevene soort, en brachten ten laatste de verstrooiing der kudde en hare overgave aan de wilde dieren teweeg, zodat Gods volk nu onder de opperheerschappij der Romeinen en onder de tirannie der Herodianen geraakte. Het was toen werkelijk als ene kudde zonder herder (Matth. 9:36), ook in burgerlijk opzicht; zulk een herderloze toestand en de daarmee nauw verbondene verstrooiing ontnemt daaraan het karakter van een enig in God verbonden, waar verbondsvolk, en is daarmee geheel onverenigbaar.

Want zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik, ja Ik zelf 1) zal naar Mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken (eigenlijk: onderzoeken) om hun behoeften te weten en hun welvaart te verlenen.

Dierbare beloften worden bij deze gelegenheid gedaan, welke hun vervulling moeten hebben, in de wederkering der Joden, uit hun gevangenis, en in hun herstelling in hun eigen land. Laat de herders horen dit Woord des Heeren en weten, dat zij geen deel noch lot in deze zaak hebben. Maar laat de arme schapen het horen, en de troost daarvan trekken. Merk hier aan, alhoewel magistraatspersonen en dienaren des Woords feilen, in het doen van hun plicht ten goede van de kerk, zo zal God nochtans niet feilen in dit te doen. De onderherders mogen zorgeloos bevonden worden, maar de Opperherder slaapt of sluimert nooit. Zij mogen ontrouw zijn, maar God blijft getrouw.

Het woordje "zelf" door ons in vs. 11 ingevoegd, ontga onze aandacht niet, ofschoon het in het Hebreeuws niet staat. Daar luidt het woordelijk: "Ziet, daar ben Ik, Ik Ik zoek Mijne kudde en trek Mij haar (niet alleen de kudde als een geheel, maar ook de enkele schapen in het bijzonder) aan. De Heere heeft Zich het lot Zijner kudde wel altijd aangetrokken, maar Hij heeft hare verzorging grotendeels aan Zijne onder herders (koningen, priesters enz.) toevertrouwd en de schapen door hen laten weiden. Deze hiërarchie wil Hij nu afschaffen, en Zich zelven verplaatsen in het midden Zijner kudde. Ziet daar ben Ik, Ik! Hij wil in eigen

persoon de verstrooide schapen opzoeken, het verdwaalde schaap op de schouders nemen, en de kudde weer vergaderen, beschermen en weiden. Maar wanneer is dat ten volle geschied? Eerst toen men zeggen kon: "Hij kwam tot Zijn eigendom, " (Joh. 1:11). "God is geopenbaard in het vlees" (1 Tim. 3:16). "De Heere de God Israëls-heeft Zijn volk bezocht en verlost, " (Luk. 1:68). "God was in Christus, de wereld met Zichzelven verzoenende" (2 Kor. 5:19). Men heeft in het oog te houden, dat Ezechiël de persoon des Vaders nog in het geheel niet scheidt van de persoon van des Mensen Zoon (Jezus Christus), maar deze onderscheiding openbaart zich duidelijk, vs. 23, 24.

Gelijk een herder zijne kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, en zich op eens in hun midden plaatst, also zal Ik Mijne schapen opzoeken, Mij hunner ontfermen, en Ik zal ze redden uit al de plaatsen, waarhenen zij verstrooid zijn, ten dage der wolke en der donkerheid, toen Mijn oordeel (Joël 2:2) hen overviel en in de verstrooiing en de ellende dreef.

En Ik zal ze uitvoeren van de volken, en zal ze a) vergaderen uit de landen, en brengen ze in hun land; en Ik zal ze weiden op de bergen Israëls, bij de stromen en in alle bewoonbare plaatsen des lands.

Ezech. 28:25.

Op ene goede weide zal Ik ze weiden, en op de hoge bergen Israëls zal hun kooi zijn; aldaar zullen zij nederliggen in ene goede kooi, en zullen weiden in ene vette weide, op de bergen Israëls.

Ik zal zelf Mijne schapen weiden (vs. 23 v.), en Ik zal ze legeren, ze doen legeren op de rechte plaats, die hun toekomt, spreekt de Heere HEERE.

Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het zieke zal Ik sterken; maar het vette en het sterke zal Ik verdelgen, Ik zal ze de vetten en sterken, weiden met oordeel, met de ijzeren staf (Openb. 2:27).

Want gij, o Mijne schapen! de Heere HEERE zegt alzo: Ziet, Ik zal richten tussen klein vee en klein vee, tussen mensen van denzelfden stand, tussen de verschillende confessies en partijen in de kerk, tussen de rammen en de bokken (Matth. 25:32 v.).

Is het u te weinig, dat gij u mest en vet wordt, dat gij de goede weide afweidt! Er is voor allen overvloedig, en gunt gij nu anderen zelfs niet wat gij voor u zelven niet kunt gebruiken? zult gij nog het overige uwer weide met uwe voeten vertreden, om het voor anderen onbruikbaar te maken? en zult gij de gezonkene wateren drinken, en de overgelatene met uwe voeten vermodderen? Als gij het bezonken water gedronken hebt en er is voor de anderen nog overvloed van water, zult gij dat de troebel en alzo onbruikbaar maken?

Mijne schapen dan, zullen zij afweiden wat met uwe voeten vertreden is, en drinken wat met uwe voeten vermodderd is? Zullen voor hen Mijne rijke gaven worden verontreinigd?

Daarom zegt de Heere HEERE also tot hen: Ziet ik, ja Ik zal door ene juiste scheiding richten tussen het vette kleinvee, en tussen het magere kleinvee.

Omdat gij al de vette schapen, die door onrecht en geweld tracht vet te worden, de zwakken met de zijde en met de schouder verdringt (Jes. 35:6), en met uwe hoornen stoot, totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt, om alleen de weiden en de putten te bezitten.

Daarom zal Ik Mijne schapen verlossen, dat zij niet meerden wilden dieren (vs. 5 v.) tot enen roof zullen zijn; en Ik zal richten tussen klein vee en klein vee.

De uitroeiing der boze Overheden zou op zich zelf nog gene ware weldaad voor het volk zijn, wanneer niet werkelijk in hun plaats een beter element werd gezet. Daarom geeft Jehova Zichzelfen daartoe. Hij neemt de onmiddellijke leiding des volks over, en verwezenlijkt in volkomen zin de idee van enen waren herder (vs. 11). De Profeet overziet nu de tijd, de gehele periode der genade, en toont aan, hoe daarin het getrouwe herdersambt des Heeren zich steeds heerlijker ontwikkelt, en in ene reeks van trapsgewijs voortgaande daden der Goddelijke liefde zich tot heil en zegen Zijner gemeente openbaart. De gedachtengang is de volgende: vooreerst vergadert Jehova de verstrooide kudde, en verenigt ze tot één geheel (vs. 12). Aan deze geeft Hij het land der belofte, en rijker dan ooit te voren overlaad Hij haar met de gaven en zegeningen Zijner liefde (vs. 13-15). Opdat echter deze gemeente het beeld ener ware gemeente Gods, in tegenstelling tot de oude Theokratie voorstelle, brengt de Heere ene scheiding te weeg, en reinigt Hij het nieuwe rijk van zijne boze en verderfelijke elementen (vs. 16-22). Aan de also nieuw gevormde gemeente wordt dan, zoals de volgende afdeling (vs. 23-31) zal aanwijzen, een koning gegeven, door wien zij tot waren vrede, tot onvergankelijke heerlijkheid komt.

Ons Godswoord blijft dus geenszins er bij staan, dat het op negatieve wijze het woord der vernietiging uitspreekt over de ontrouwe herders, die tot hiertoe waren, maar God geeft aan Zijn door de herders misleid, maar ook verlost volk de positieve verzekering, dat Hij Zelf in de plaats der ontrouwe herders de herdersstaf over Zijn volk in Zijne hand zal nemen, en, zoals van zelf spreekt, het met alle getrouwheid en goedertierenheid zal leiden. Daarmee wordt ons Gods woord, dat tot hiertoe een woord van boete was, dat zich aan het over Israël gekomen gericht aanknoopte, tot ene verkondiging van zegen.

De Christelijke kerk heeft God zelven tot bisschop, patroon en herder, die Zich haar aantrekt.

De Heere zelf wil voortaan Herder zijn over Zijn volk, de in het duistere verstrooide schapen weer vergaderen tot het licht des heils en de uit alle oorden teruggebrachte op de prachtige hoogten en in de vruchtbare dalen van Zijn heilig land met zorgvuldige liefde weiden. Hij wil nu doen wat zij, die tot leidlieden des volks waren gesteld, hebben nagelaten-het verlorenen zoeken, het verjaagde terugbrengen, het verwonde verbinden, het zieke sterken en genezen, maar het vette en sterke wil Hij vernietigen en het weiden naar recht.

Het vette en sterke zijn de nieuwe rovers, die zich onder het volk zullen opdoen, nadat de oude door de Chaldeeuwse katastrofe zijn ter zijde gesteld; met deze uitdrukkingen worden niet in 't algemeen alle machtigen bedoeld, maar zij, wier enige gedachte bezitten en macht tonen is. "David betoont zich op de troon als een ellendige en arme. De in het eerste deel van het vers aangekondigde zorg voor het lijdende deel der kudde kan niet tot werkelijkheid worden zonder een krachtig ingrijpen (weiden met oordeel), tegenover degenen, die verkeerdheid doen. De gedachte, die hier het eerst voorkomt, de gedachte der reactie Gods tegen het wederkeren der ongelukkige toestanden vóór de ballingschap, wordt vervolgens tot aan het einde dezer afdeling verder uitgewerkt.

Het verlorene, wat in het geheel niet meer geacht wordt tot de kudde te behoren, wat van de lijst der schapen door de boze onderherders is doorgehaald (in de ban gedaan), dat waren in Christus dagen de tollenaars en zondaars. "Nu zijn het die door de alleen zaligmakende kerk worden uitgesloten en verworpen. Het verdwaalde zijn de meest verwaarloosden, die wegens gebrek aan gezonde weide en goede besturing zich niet meer aan de gemeente houden, ofschoon zij er nog toe worden gerekend en er zich zelf toe rekenen; zij dwalen òf alleen òf in kleine hoopjes rond, (sekten, separatisten) en keren niet tot de gemeente terug, omdat zij in de kudde, die zich des Heeren noemt, niet de kentekenen van de gemeente Gods ontdekken. Het gewonde zijn zij; die aan het een of ander aanstoot of ergernis hebben genomen, gelijk een schaap dat een been heeft gebroken, of dat gebeten is, of welks herder zich zijner niet aantrekt. Het zwakke zijn zij, welke door slechte weide, door valse leer en slechte voorbeelden zwak in geloof en in wilskracht zijn geworden, gelijk de schapen, die verkeerd (op ongezonde weide) zijn gehoed. Aan al deze ellendige schapen belooft de Heere, de goede Herder, ze zelf te zullen verplegen. En Hij heeft het gedaan, en Hij doet het nog, (en Zijn woord zal aan de kerk in het bijzonder dan vervuld worden, wanneer de tijd van hare vernieuwing, waarop Openb. 11:13 wijst, komen zal). Onder de vetten en sterken daarentegen zijn zij te verstaan, die zich onder de slechte herders wél bevonden, die gewandeld hadden in uitwendigen welstand en schijn van gerechtigheid naar de heersende begrippen des tijds, gelijk de valse profeten ze in het woord Gods inschoven en ze valselijk uit Gods woord afleiden. In verdorvene tijden zijn er ook in de Christelijke gemeente de zodanigen, uiterlijk nauwgezet aan de kerk vasthoudende, en daarmee de mode volgende, vervuld met spreuken des Bijbels, sterk in het gispen en oordelen van anderen, maar toch ondeugend en goddeloos, vol gierigheid en hoogmoed; gewitte graven! .

De gestrenge Rechter is een goed Herder. Niet alleen de gewetenloze leiders der kudde wil Hij bezoeken, ook de schapen zelf wil Hij volgens vs. 17 vv. tot rekenschap roepen, en de vetten, die zich ten koste der magere gemest hebben, bestraffen, Hij wil ene grote scheiding maken tussen schapen en schapen, bokken en rammen. Deze, de gewichtigen onder het volk, beschouwt Hij in 't bijzonder, wanneer Hij zegt, dat zij de goede weide verteren, en wat zij overlaten met hun voegen vertreden, dat zij het stille heldere water drinken en het andere troebel maken, dat zij de zwakken en zieken met geweld dringen en met de hoornen stoten.

Onder de rammen en bokken zijn de slechte elementen bedoeld, die zich in de kudde onder het volk zelf bevinden, die hun boze gezindheid in hardheid en geweld tegen de naaste openbaren; met deze zijn de vette en sterke schapen gelijk gesteld in tegenoverstelling tegen

de magere. Deze vreten de beste weide voor zich af, en vertreden het overige met de voeten, drinken voor zich het heldere water, en maken het overige met de voeten troebel, het zwakke stoten zij af en drijven het weg.

Ene hoofdfase in het richten tussen kleinvee en kleinvee, was de door God gegevene beslissing in de strijd der Joodse synagoge tegen de ontkiemende Christelijke kerk.

De hulp der kudde, welke bestaat in de verlossing der ware schapen van de boosheid en de druk der geweldige en boze elementen, welke met haar vermengd zijn, is alleen hun Herder en Zijn gericht, daarom moeten wij ons vertrouwen in dezen onzen tijd van alle schepselen aftrekken, ook niets van nieuwe wetten en inrichtingen verwachten.

Wat in vs. 18 en 21 van de bokken en rammen, of van de vette en sterke schapen gezegd wordt, past wel niet op eigenlijke schapen, die zo niet doen, als hier staat; maar er is van mystische schapen sprake, d. i. er zijn de huichelaars en goddelozen in de kudde Gods mede bedoeld.

Men verklaart gemeenlijk deze plaats (vs. 17-22) zo, dat men de bokken en rammen geheel gelijk stelt met de slechte koningen, en de koningen en leiders des volks in het algemeen daaronder verstaat, waardoor de gelijkenis wordt verwrongen; of men vat ze op als van de rijken en hebzuchtigen onder het volk gesproken, waardoor de goede weiden en de zuivere bronnen hare rechte betekenis niet erlangen. Daarentegen schijnt de verklaring, dat daarmee bedoeld zijn de valse leraars, die naar hun willekeur Gods woord uitleggen (thans ook de volksredenaars, de schrijvers enz.) alleen met de zin van de tekst overeen te brengen, en men kan ze naar deze bijzondere bezigheid en bemoeiing, die zij ten dele geheel zonder ambtelijke verplichting op zich nemen, zeer wel van de leidlieden des volks onderscheiden, al zijn dezelfde personen soms tevens herders en de leiders des volks, Ezechiël en Jeremia (Jer. 23:9-32) noemen deze "rammen en bokken, " elders verbloemd "valse profeten, " en de Heere waarschuwt voor hen (Matth. 7:15) als die in schaapsklederen tot u komen, maar inwendig grijpende wolven zijn.

En Ik zal in tegenstelling niet alleen tegen de vele slechte herders (vs. 2 vv.), maar ook tegen de vroegere splitsing van het volk in twee koninkrijken (Hoofdst. 37:14. Jer. 23:7) enen enigen a) Herder over hen verwekken (Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12), en Hij zal hen weiden, namelijk Mijnen b) knecht David (Jes. 42:1. Jer. 30:9. Hos. 3:5); die zal ze weiden, en die zal hun tot een herder zijn.

Jes. 40:11. Joh. 10:11. b) Jes. 42:1; 50:10; 52:13; 53:11.

Onder de benaming van herders worden in het Oude Testament vorsten en leraars (Red. ?) verstaan, omdat gebiedvoering en voeding in het herderschap verenigd zijn. De overheid en de leraarsstand, of Staat en Kerk zijn dan ook de twee grote vertegenwoordigers van de Goddelijken wil, volgens welken voor het uiterlijk en innerlijk, voor het tijdelijk en geestelijkheid der mensen evenzeer en onophoudelijk moet gezorgd worden. De kracht nu van Gods Woord gaat dóór tot allen. Allen, die in de bediening zijn, hetzij van Staat of Kerk,

moeten Gods eer handhaven, en hetgeen er onafscheidelijk mede verbonden is, het heil der mensen bevorderen; zo niet, dan vervalt het volk maatschappelijk en zedelijk, en wordt het nochtans behouden, het is als door een vuur van oordelen heen. Zolang de vreze des Heeren het beginsel is van Kerk en Staat, is er een band, die het volk te zamen houdt, even als ene welgeordende kudde onder het bestuur en geleide van een goeden herder; maar wordt dit beginsel losgelaten, zo laat men daarmee de band des volks los, en ontbinding en verstrooiing ontstaat aan alle kanten, gelijk bij ene kudde schapen, welke geen herder heeft. Nu is het in onzen tijd veel, wanneer men nog van Christus weten wil als een Zaligmaker, maar Hem te erkennen als de Overste der koningen der aarde, wiens heerschappij gaat over tijdelijke, wereldlijke, burgerlijke dingen zowel als over de harten, zielen en conciëntiën, is bij de meesten geheel buiten sprake. Dat althans wij, die in Zijn gezegenden naam mogen geloven, Hem als zodanig erkennen, en dat wij daarbij bidden voor alle koningen en alle leraren, opdat zij door het geloof mogen bewaard blijven voor dat oordeel van God, dat de ontrouwe herders afwerpt van hun tronen en zetels! God haat niets meer dan belangzoekers, en vragen nu de herderen niet naar de schapen, maar naar hun eigen belang, dan lijden zij zelven ten laatste toch het nadeel, want is de lankmoedigheid Gods ten einde, dan worden hun de schapen ontruikt, en zij zijn koningen zonder troon en leraren zonder leerstoel. En dan in het einde? Ja dñ zal God, zal Christus zelf het koninklijk herdersambt waarnemen. Op aarde? Ja; God heeft het beloofd. Als de afval zo groot zal geworden zijn, dat de getrouwe herderen weinige in de lande zijn geworden, dan komt de Heere zelf regeren en leren, en bijzonder de gelovigen zullen alsdan door God geregeerd en geleerd worden. Dit geschiedt nu reeds geestelijk inwendig, en zal eenmaal ook letterlijk en zichtbaar geschieden. Het is de belofte aan Israël, welke als een licht voort blijft branden, al de eeuwen door, en ontelbare lichten worden er aan ontstoken. De troost Gods is zo groot en overvloedig, dat duizenden er zich aan kunnen laven als aan ene altijd springende fontein; doch daarom kan die fontein wel bestemd zijn om in de laatste dagen in al hare volheid uit te stromen. Vergelijk slechts de geboorte van Christus in de herderstal te Bethlehem met het woord Openb. 7:17. Het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren.

Merk hier aan, wat hier voorzegd wordt van de Messias Zelfen. Hij zal Zijn last van God hebben. Hij zal de grote Herder der schapen zijn, die datgene voor Zijne schapen doen zal, dat niemand anders kan doen. Hij is Gods knecht, door Hem en voor Hem gebruikt, en die alles doet in gehoorzaamheid aan Zijn wil, met een oog op Zijn eer en heiligheid. Zijn knecht, om Zijn Koninkrijk onder de mensen te herstellen en de belangen van het Koninkrijk te bevorderen.

En Ik, de HEERE, zal hun tot enen God zijn; en Mijn knecht David zal a) vorst zijn (2 Sam. 7:8) in het midden van hen; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het gewis tot stand brengen, hoe diep ook de vernedering des volks en van zijn koningschap is.

Jes. 55:4.

De zorg voor de geheiligde gemeente wordt nu op de door God aan het volk gegeven Messias gelegd. In Hem wordt de zaligheid des volks volkomen, wordt het toppunt van allen

zegen, die beloofd is, ontvangen. De Messias wordt hier in de eerste plaats voorgesteld als de eigenlijke vertegenwoordiger onder Zijn volk. Jehova had volgens vs. 11 zelf het herderlijk ambt overgenomen. Dat openbaart zich in de Messias, in Hem geeft Zich Jehova zelf. Van daar in vs. 24 : "Ik, de Heere, zal hun tot een God zijn, en Mijn Knecht David zal vorst zijn in het midden van hen. " De Messias is dus die persoonlijkheid, in wien de ware gemeenschap van God met het volk voor het oog treedt, en het koningschap Gods in de Theokratie als de eigenlijken, volkomenen plaatsbekleder Gods wordt gezien. Hij is alzo verder één Herder, die het geheel der theokratie als één vorst beheerst, in tegenoverstelling van het verdeelde koningschap van de vroegeren tijd, waarin het gebrekkige van het oude koningschap, de zonde, die aan beide zijden was, zeer duidelijk te zien was. De splitsing der rijken was reeds ene schrede tot de ballingschap zelf, het begin van Israëls verstrooiing. Nu vormt echter Israël gene diaspora meer, maar ééne nauw verbonden kudde, dien overeenkomstig is Zijn ware herder ook een Eénige.

Voor dezen vorst, onder welken Israël weer zou worden verenigd, was David een des te passender type, daar hij het Israëlietische volk, hetwelk reeds op het punt was geweest, om zich te verdelen, weer verenigde en zamen hield.

Dat door "David" hier de ware David, de Messias wordt bedoeld, in wien Davids stam zijn toppunt zou verkrijgen, daaraan laat de meer uitgewerkte aankondiging bij de vroegere Profeten en op andere plaatsen van Ezechiël zelve niet twijfelen. Aan een persoonlijk weer verschijnen van David kon niemand denken, die op het gebied der Schrift te huis was, even zomin als in Mal. 4:5 aan een persoonlijk weer verschijnen van Elias. De Messias, de grote nakomeling van David, dat was in de tijd van de Profeet reeds lang vaststaande leer. Er is ook geen sprake van ene wederopwekking van David, maar van de zending van enen David, die er nog niet geweest was.

Deze Spruit Davids wordt een knecht Gods genoemd, omdat Hij als Gods werktuig die raadsbesluiten Gods zal ten uitvoer brengen, van welke de voorgaande verzen (vs. 11-22 11-) hebben gesproken.

Door dat bestuur zal Jehova in waarheid God van Zijn volk Israël worden, want Hij zal het volk in volkomen eenheid met Jehova weiden, de wil van Jehova ten uitvoer brengen, niet zo als de goddeloze herders Zich tegenover God stellen, omdat Hij, zoals daarbij verondersteld wordt, door eenheid des Wezens met God verbonden is.

Ik zal niet de tijd van oorlog onder David, maar de vreedzamen tijd van zijnen zoon Salomo onder de nieuwen David herstellen. En Ik zal een verbond des vredes met hen maken (Hoofdst. 37:26. Jes. 54:10; 55:3), en zal het boos gedierte uit het land doen ophouden; en zij zullen zeker wonen in de woestijn, en veilig slapen in de wouden 1).

Wie door Christus verlost is, is Zijn eigendom, en is daardoor bevrijd niet alleen van de vreze des doods, maar ook van de vrees voor alles, wat hem zou kunnen treffen. Ook hier vindt men de toepassing van het woord: Indien God voor ons is, wie kan dan tegen ons zijn!

Israël zou verlost zijn van de vijanden, die hen nu onrechtvaardiglijk verdrukten, maar zo zullen ook alle Gods kinderen verlost worden en zeker wonen, hier reeds aanvankelijk en in de eeuwigheid volkomen.

Want Ik zal ter vervulling der belofte hun gegeven voor het geval van gehoorzaamheid aan Mijne wet in Lev. 26:4 vv. dezelve, en de plaatsen rondom Mijnen heuvel, stellen tot enen zegen; en Ik zal de plasregen doen nederdalen op zijnen tijd, plasregens van zegen zullen er zijn.

Ziedaar vrijmachtige genade. Ik zal hun de plasregen op zijn tijd geven! Is dat gene vrijmachtige, Goddelijke genade? Want wie kan zeggen, behalve God: Ik zal hun plasregens doen nederdalen? Eéne stem bestaat er slechts, die tot de wolken spreken en haar bevelen kan de regen voort te brengen. Wie zendt de regen op de aarde neer? Wie doet de plasregens op het groene gras nederdalen? Ben ik het niet, de Heere? Eveneens is de genade de gift Gods en kan door geen mens teweeg gebracht worden. Het is ook noodzakelijke genade. Wat zou er van de grond worden zonder plasregen? Gij kunt de kluiten verbreken, gij kunt uw zaad zaaien, maar wat baat het u zonder regen? Zo volstrekt nodig is ook de Goddelijke zegen. Het is te vergeefs dat gij werkt, zo God geen overvloedigen plasregen geeft en de zaligheid nederzendt. Verder is het ook overvloedige genade. Ik zal hun plasregen geven. Dat betekent niet: "Ik zal hun droppels geven, maar plasregens!" Zo is het met de genade. Als God regen geeft, zegent Hij gemeenlijk in zulk ene mate, dat er gene plaats genoeg is om dien te ontvangen. Overvloedige genade! Wel behoeven wij overvloedige genade, om ons nederig te houden, om ons biddende en ook heilig te maken; een overvloed van genade om ons ijverig te maken, om ons door dit leven heen te bewaren en ons ten laatste in de hemel te brengen. Wij kunnen niet buiten milde plasregens der genade. Verder is het ene genade, die juist op haar tijd komt. Ik zal de plasregen doen nederdalen op zijn tijd. Welke tijd is het thans voor u? Is het de tijd der droogte? Dan is het de tijd voor plasregens. Is het de tijd van grote gedruktheid en zwarte wolken? Dan is het de tijd voor de plasregens. Uwe sterkte zal zijn gelijk uwe dagen. En hier is verschillende zegen. Ik zal u plasregens van zegen geven. Het woord is meervoudig, God zal alle soorten van zegeningen zenden. Alle zegeningen Gods gaan gezamenlijk, gelijk de schakels in ene gouden keten. Wanneer Hij bekerende genade schenkt, zal Hij ook, vertroostende genade mededelen, Hij zal plasregens van zegen nederzenden. Zie heden opwaarts, gij verzengde plant, en open uwe bladeren en bloemen voor ene hemelse besproeiing.

En het geboomte des velds zal zijne vrucht geven, en het land zal zijne inkomst geven, en zij zullen zeker, ook voor uitwendige vijanden veilig zijn in hun land; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik de disselbomen huns juks zal hebben verbroken, en hen gerukt uit de hand dergenen, die zich van hen deden dienen, om hen daarvoor in dezen gelukkigen toestand te verplaatsen.

En zij zullen de Heidenen niet meer ten roof zijn, gelijk dat zo dikwijls en op zo erge wijze onder het bestuur der boze herders is geschied, en het wild gedierte der aarde, in de zin, waarin deze uitdrukking reeds in vs. 5 voorkwam, zal ze niet meer vreten; maar zij zullen zeker wonen, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke.

En Ik zal hun ene plant van of, ten naam verwekken, nl. bij de Heidenen, die daaruit zullen erkennen dat Israël een door zijn God rijk gezegend volk is; en zij zullen niet meer weggeraapt worden door honger in het land, maar als in een luthof, een paradijs (Hoofdst. 36:35) leven, en zij zullen a) de smaad der Heidenen, bij welke zij zo lang voor de verworpene natie gehouden zijn, niet meer dragen, integendeel de roem genieten, dat zij de allergezegendste van alle natiën zijn.

Maar zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hun God, met hen ben, en dat zij Mijn volk zijn, het huis Israëls, spreekt de Heere HEERE.

Wanneer God de Spruit Davids zendt, zal Hij ook aan Zijn volk een nieuw verbond schenken, dat een verbonds des vredes zal zijn; en deze vrede zal niet slechts een geestelijke blijven, maar ten laatste ook de natuur vervullen, zodat er bijv. gene dieren meer zullen zijn, die Gods volk vroeger niet gerust lieten wonen en slapen.

Onder de lieflijkste en innigste beelden stelt de verrukte Ziener de lichamelijken en geestelijken zegen der volgende geslachten nader voor, die de Koninklijke Herder weidt; een eigenaardig stille glans breidt zich dan uit over de schilderij, waarop zich de planting Gods tot roem van Zijn uitverkoren volk verheft.

Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE. Met dit woord gaat de Heere verder dan Israël, en belooft ten slotte aan de gehele mensheid, waarvan in Openb. 21 sprake is, de nieuwen hemel en de nieuwe aarde (2 Petr. 3:13).

Deze woorden, het slot van het hoofdstuk zijnde, verklarende de overdrachtelijke manier van spreken (metaphora), welke door het gehele kapittel gebruikt is, dat hetgeen van schapen en herders gezegd was, verstaan moest worden van mensen en van degenen, die gezag over hen hadden, en in 't bijzonder van Gods volk, waarvoor Hij zorg draagt, gelijk een herder voor zijne kudde. Zie Hoofdst. 36:38. Ps. 80:2.

Al 't geen gezegd is moet geestelijk verstaan worden met opzicht op de zielen der uitverkorenen en de zaligmaking van deze: zodat dezelfde betrekking, welke gevonden wordt tussen schapen, welke onredelijke dieren zijn en de herder, die een mens is, ook naar de mens plaats heeft tussen mensen en God.

In de eerste plaats is dit ene verklaring der gelijkenis, gene schapen zijn hier bedoeld, maar gij, die mensen zijt (vgl. Hoofdst 36, 37, 38), uw herder is uw God. Maar zodanige verklaring ware niet nodig geweest, en de Heere zou ze er niet hebben bijgevoegd, wanneer Hij niet onder deze schijnbaar weinig beduidende vormen iets anders had willen zeggen: 1). wordt daarmee aangeduid de algemeenheid der genade, dewijl niet de kinderen Israëls, maar mensen (Adam, de mensheid) als schapen der kudde worden genoemd. De gelijkenis reikt verder dan de enge grenzen van het volk van Israël en geldt nu hier voor de mensheid in het algemeen. Het nieuwe Paradijs, onder de nieuwen David plant de Heere niet alleen voor Israël, maar-gelijk het eerste paradijs, voor de gehele mensheid. 2) De grootheid der genade wordt

daardoor kenbaar, dat Israël niet wordt genoemd met de eernaam, die zijne genadige verkiezing aanduidt, maar met de algemenen naam "mens", die aan stof, zonde en dood herinnert. Zulk ene samengetrokkene rede, die met weinig veel, in het eenvoudige ene volheid van gedachten, van grote gedachten bevat, noemt men geestvol. En het woord van de Geest aller geesten zou niet geestvol wezen! Dit slotwoord drukt het zegel op de profetie van dit ganse hoofdstuk, zodat het een woord Gods van algemene geldigheid voor alle mensen van alle toekomstige tijden bevat.

Met welk een genoeg lezen wij hier van dat opzoeken van de Opperherder en van dat wederbrengen, van dat voeren in grazige weiden en leiden aan zeer stille wateren, van dat verbinden en sterken der zieken en zwakken, en van het verdelgen dergenen, die, trots op hun rijkdommen, anderen overheersten en onderdrukten, en van de herstelling van de onderlingen vrede en welvaart, die door machtigen en baatzuchtigen benadeeld en verwoest waren. Dat was ene hartsterking voor noodduftigen en ellendigen in Ezechiëls dagen, en dat is en blijft het nog voor onze dagen. Gelukkig, indien wij maar tot die behoeftigen van harte behoren; die de voorwerpen van Gods bijzonder en gunstrijk aandenken zijn; de Heere heeft het gezegd, dat Hij op deze zien wil en Zijne hand tot deze kleinen wenden zal. Al is het dan, dat de herders aan huurlingen, aan dieven en moordenaars gelijk zijn, zo als onze Heere dit: Joh. 10 heeft gezegd, genoeg als de Opperherder het oog op ons houdt en wij in Zijne liefde en gunst voor eeuwig zijn opgenomen. En zullen wij dit voorrecht niet bijzonder waarderen, wanneer wij ten laatste zien op dien Herder, welke ons door de Vader gegeven is, namelijk Jezus Christus, onzen Heer? Op Hem wees Ezechiël in Jehova's naam zijne tijdgenoten als op enen tweeden of tegenbeeldigen David, onder wiens bestuur de allergewenste vrede en zegen zouden genoten worden, welke zinnebeeldig van stoffelijke voorwerpen ontleend worden voorgesteld, maar geestelijk moesten worden opgevat; op Hem wijst het Woord der vervulling, gelijk de eerste Evangelietijd ene schets van die uitnemende zegeningen oplevert, en heeft de Heere het dan aan Zich zelve voorbehouden om de zegen des Geestes op Zijnen tijd uit te storten, dan verbeiden wij Hem in het geloof, en blijven maar aanhouden in een vurig gebed; de vrucht, die wij aanschouwen, erkennen wij als een werk van Zijne handen, de vijanden zullen gewis verdreven worden en de Gods kerk zal een plantsoen wezen, de naam des Heeren tot roem en heerlijkheid. Dat waren de heerlijke tijden, welke de Heere heeft beloofd, also zullen de dagen des Nieuwen verbonds eens gewis worden. Houden wij ons daarom maar aan het slot dezer belangrijke Godsspraak, zoals de Heere dat ook Zijn aloude volk heeft ingeprent. Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God, spreekt de Heere Heere. Als de Heere zelf ons voor Zijne schapen verklaart, en ons zegt, waarvoor wij ons zelve, in tegenstelling van Hem zelve te houden hebben, dan ligt daarin ongetwijfeld opgesloten, dat wij onwaardige, zwakke en feilbare mensen zijn, maar Hij een gaarne vergevend, alvermogend en onveranderlijk God, machtig en gewillig om al Zijne gedane beloften en heerlijke uitzichten, hoe schijnbaar ook onmogelijk, te vervullen; dan wil Hij dit, opdat wij op de rechte wijze over ons zelve, en over Hem, die onze Heere en Heiland is, zouden denken, ons vertrouwen geheel en alleen op Zijne genade zouden vestigen; en dan spreekt Hij also met een Goddelijken nadruk, welke krachtig op ons gemoed kan werken tot onze lering, leiding en vertroosting op het hobbelige levenspad.

Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE. Met dit woord gaat de Heere verder dan Israël, en belooft ten slotte aan de gehele mensheid, waarvan in Openb. 21 sprake is, de nieuwen hemel en de nieuwe aarde (2 Petr. 3:13).

Deze woorden, het slot van het hoofdstuk zijnde, verklarende de overdrachtelijke manier van spreken (metaphora), welke door het gehele kapittel gebruikt is, dat hetgeen van schapen en herders gezegd was, verstaan moest worden van mensen en van degenen, die gezag over hen hadden, en in 't bijzonder van Gods volk, waarvoor Hij zorg draagt, gelijk een herder voor zijne kudde. Zie Hoofdst. 36:38. Ps. 80:2.

Al 't geen gezegd is moet geestelijk verstaan worden met opzicht op de zielen der uitverkorenen en de zaligmaking van deze: zodat dezelfde betrekking, welke gevonden wordt tussen schapen, welke onredelijke dieren zijn en de herder, die een mens is, ook naar de mens plaats heeft tussen mensen en God.

In de eerste plaats is dit ene verklaring der gelijkenis, gene schapen zijn hier bedoeld, maar gij, die mensen zijt (vgl. Hoofdst 36, 37, 38), uw herder is uw God. Maar zodanige verklaring ware niet nodig geweest, en de Heere zou ze er niet hebben bijgevoegd, wanneer Hij niet onder deze schijnbaar weinig beduidende vormen iets anders had willen zeggen: 1). wordt daarmee aangeduid de algemeenheid der genade, dewijl niet de kinderen Israëls, maar mensen (Adam, de mensheid) als schapen der kudde worden genoemd. De gelijkenis reikt verder dan de enge grenzen van het volk van Israël en geldt nu hier voor de mensheid in het algemeen. Het nieuwe Paradijs, onder de nieuwen David plant de Heere niet alleen voor Israël, maar-gelijk het eerste paradijs, voor de gehele mensheid. 2) De grootheid der genade wordt daardoor kenbaar, dat Israël niet wordt genoemd met de eernaam, die zijne genadige verkiezing aanduidt, maar met de algemenen naam "mens", die aan stof, zonde en dood herinnert. Zulk ene samengetrokkene rede, die met weinig veel, in het eenvoudige ene volheid van gedachten, van grote gedachten bevat, noemt men geestvol. En het woord van de Geest aller geesten zou niet geestvol wezen! Dit slotwoord drukt het zegel op de profetie van dit ganse hoofdstuk, zodat het een woord Gods van algemene geldigheid voor alle mensen van alle toekomstige tijden bevat.

Met welk een genoegen lezen wij hier van dat opzoeken van de Opperherder en van dat wederbrengen, van dat voeren in grazige weiden en leiden aan zeer stille wateren, van dat verbinden en sterken der zieken en zwakken, en van het verdelgen dergenen, die, trots op hun rijkdommen, anderen overheersten en onderdrukten, en van de herstelling van de onderlingen vrede en welvaart, die door machtigen en baatzuchtigen benadeeld en verwoest waren. Dat was ene hartsterking voor noodduftigen en ellendigen in Ezechiëls dagen, en dat is en blijft het nog voor onze dagen. Gelukkig, indien wij maar tot die behoeftigen van harte behoren; die de voorwerpen van Gods bijzonder en gunstrijk aandenken zijn; de Heere heeft het gezegd, dat Hij op deze zien wil en Zijne hand tot deze kleinen wenden zal. Al is het dan, dat de herders aan huurlingen, aan dieven en moordenaars gelijk zijn, zo als onze Heere dit: Joh. 10 heeft gezegd, genoeg als de Opperherder het oog op ons houdt en wij in Zijne liefde en gunst voor eeuwig zijn opgenomen. En zullen wij dit voorrecht niet bijzonder waarderen,

wanneer wij ten laatste zien op dien Herder, welke ons door de Vader gegeven is, namelijk Jezus Christus, onzen Heer? Op Hem wees Ezechiël in Jehova's naam zijne tijdgenoten als op enen tweeden of tegenbeeldigen David, onder wiens bestuur de allergewenste vrede en zegen zouden genoten worden, welke zinnebeeldig van stoffelijke voorwerpen ontleend worden voorgesteld, maar geestelijk moesten worden opgevat; op Hem wijst het Woord der vervulling, gelijk de eerste Evangelietijd ene schets van die uitnemende zegeningen oplevert, en heeft de Heere het dan aan Zich zelve voorbehouden om de zegen des Geestes op Zijnen tijd uit te storten, dan verbeiden wij Hem in het geloof, en blijven maar aanhouden in een vurig gebed; de vrucht, die wij aanschouwen, erkennen wij als een werk van Zijne handen, de vijanden zullen gewis verdreven worden en de Gods kerk zal een plantsoen wezen, de naam des Heeren tot roem en heerlijkheid. Dat waren de heerlijke tijden, welke de Heere heeft beloofd, alzo zullen de dagen des Nieuwen verbonds eens gewis worden. Houden wij ons daarom maar aan het slot dezer belangrijke Godsspraak, zoals de Heere dat ook Zijn aloude volk heeft ingeprent. Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God, spreekt de Heere Heere. Als de Heere zelf ons voor Zijne schapen verklaart, en ons zegt, waarvoor wij ons zelve, in tegenstelling van Hem zelve te houden hebben, dan ligt daarin ongetwijfeld opgesloten, dat wij onwaardige, zwakke en feilbare mensen zijn, maar Hij een gaarne vergevend, alvermogend en onveranderlijk God, machtig en gewillig om al Zijne gedane beloften en heerlijke uitzichten, hoe schijnbaar ook onmogelijk, te vervullen; dan wil Hij dit, opdat wij op de rechte wijze over ons zelve, en over Hem, die onze Heere en Heiland is, zouden denken, ons vertrouwen geheel en alleen op Zijne genade zouden vestigen; en dan spreekt Hij alzo met een Goddelijken nadruk, welke krachtig op ons gemoed kan werken tot onze lering, leiding en vertroosting op het hobbelige levenspad.

HOOFDSTUK 35. VOORSPELLING TEGEN

DE EDOMIETEN.

III. Vs. 1-Hoofdst 36:15. Het voorafgaande woord Gods heeft aan het volk Gods ene heerlijke, heilige en zalige toekomst onder zijnen koning David beloofd, en daarbij ook, dat het van de druk en de smaad der Heidenen zal worden bevrijd. Die gedachte wordt verder uitgebreid en uiteengezet, dat het heidendom gene macht meer over Israël zal uitoefenen noch er verder mede zal spotten. Integendeel zal het zelf aan de Goddelijke wraak en het volkomen verderf ten prooi worden. Edom wordt tot zijn vertegenwoordiger gesteld. In hem openbaart zich op karakteristieke wijze de vijandschap tegen het rijk van God en de lust om zich het gebied daarvan aan te matigen; ook op karakteristieke wijze zal het rijk van God daaraan worden volvoerd (vs. 1-9 en 10-15) waarbij dan, wat de eindelijke vervulling der Profetie aangaat, moet worden vastgehouden, dat onder Heidenen niet juist afgodendienaars, maar de volken in 't algemeen, in tegenstelling tegen Israël, het volk (Hoofdst. 32:32) moeten worden verstaan, de voorzegging zich dus verre uitstrekt tot in de tijd van smaad, welke nu nog het volk en land van Israël wedervaart, en wel het meest van de Christelijke volken. Maar al deze smaad wordt weggedaan van de bergen Israëls (Hoofdst. 36:1-7), zij, zullen weer vruchtbaar en bewoonbaar worden gemaakt, ja nog veel meer worden gezegend, dan zij vroeger geweest zijn, daar het een heilig volk Gods zal zijn, dat op hen woont (36:8-12 Het land zal niet meer genoemd worden een land, dat zijne inwoners opeet, omdat het niet meer een land voor hen zal zijn, waar zij zondigen (36:13-15).

Wijders geschiedde des HEEREN woord opnieuw tot mij, om de in Hoofdst. 34:29 reeds genoemde toekomst van het land Israël nog uitvoeriger te behandelen, zeggende:

Mensenkind! zet, voordat gij het in Hoofdst. 36 met de bergen van Israël zult te doen hebben, uw aangezicht tegen het gebergte Seïr, dat de Edomieten bewonen (Gen. 36:8), en profeteer tegen hetzelfde.

En zeg tot hetzelfde gebergte: Alzo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o gebergte Seïr! en Ik zal Mijne hand tegen u uitstrekken, en zal u stellen tot ene verwoesting en enen schrik.

Ik zal uwe steden stellen tot eenzaamheid, en gij zult ene verwoesting worden: en zult weten, dat Ik de HEERE ben, de heilige en rechtvaardige God, die niet met Zich laat spotten (Hoofdst. 28:22).

Omdat gij, Edomieten! ene eeuwige a) vijandschap hebt, en hebt de kinderen Israëls doen wegvloeien door het geweld des zwaards, ten tijde huns verderfs, ten tijde der uiterste ongerechtigheid. De maat daarvan is zo vol geworden, dat daaraan nu een einde moet worden gemaakt (Hoofdst. 21:29).

Ezech 20:15.

Daarom, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal u voorzeker ten bloede bereiden, tot een bloedbad maken, en het bloed zal u vervolgen; also gij het bloed niet hebt gehaat, in bloedvergieten uw lust hebt gehad, zal u het bloed ook vervolgen.

Sterke voorstelling, beeldrijkheden en aanschouwelijkheid onderscheidt overal de Profeet Ezechiël, zo ook hier. Hij neemt thans uit het vorige hoofdstuk (34:29) de belofte weer op, dat Israël de smaad der Heidenen niet meer zal dragen; maar deze belofte verkrijgt ene gedachte, zij neemt vlees en bloed aan, daar hij tegenover de bergen Israëls (vs. 14 het gebergte van Seir stelt, waar Israëls doodvijanden, de Edomieten, woonden. In ene dreigende vloekbede over het gebergte Seir vat hij de vloek over de vijanden van de Heere en Zijn volk, over de vijanden Zions in een typisch beeld te zamen, en dit woord van vervloeking is reeds ter voorbereiding van de volgende zegenbede over de bergen Israëls in Hoofdst. 36.

Dat het land en het volk van Edom in het voor ons liggend hoofdstuk als het gebergte van Seir wordt voorgesteld, heeft niet alleen daarin zijne reden, dat in Hoofdst. 36 in herinnering aan het vorige Godswoord het land en volk Gods als de bergen Israëls worden voorgesteld; integendeel worden bijv. ook in Zach. 6:1 vv. het rijk van de wereldmacht aan de ene zijde en het rijk Gods aan de andere zijde als twee bergen aangezien, die zich tegenover elkaar verheffen, of met andere woorden, zowel de wereldmacht in hare geschiedkundige ontwikkeling als ook het rijk Gods in zijne geschiedkundige ontplooiing staan der profetie als bergen voor de geest. Reeds hieruit blijkt, dat, wat in ons hoofdstuk over Edom wordt gezegd, niet Edom alleen aangaat, dat dit integendeel hier als vertegenwoordiger van het Heidendom, van de Gode en Zijn volk vijandige mensheid voorkomt. Dit wordt nu ook door een rij van bijzonderheden beveiligd, zo bijv. door hetgeen in vs. 14 van de vreugde der gehele aarde in tegenstelling tegen de over Edom gekomen verwoesting gezegd wordt. Zulk een betekenis kon aan Edom op zich zelf niet worden gegeven, maar alleen in zoverre als daarin de Gode vijandige wereldmacht in 't algemeen, het principe van vijandschap tegen God is voorgesteld. Het is toch ook bovendien hier niet de plaats voor ene bijzondere voorzegging tegen Edom alleen; juist zo komt in Jes. 63:1-8 Edom voor als vertegenwoordiger van het ganse Gode vijandige Heidendom.

Edom stelt voor de Profeet niet alleen alle nationale vijanden voor, die in leedvermaak, in haat en eeuwige vijandschap het arme Israël hebben gesmaad, en in tijd van nood, als de straf voor zijne zonden haar toppunt had bereikt, daartegen met zijne vijanden gemene zaak hebben gemaakt, maar hier het eigenlijke volk, dat zich tegen de macht en de zegeningen van de staat Gods overstelt.

Wat in de profetie en tegen buitenlandse volken (Hoofdst. 25-32) uitvoerig was ontwikkeld, wordt hier in korte woorden saamgevat, en aan Edom aangewezen. De karakteristieke tekenen van het Heidendom, de openbaringen der zonde, om wier wil het zijne straf ontvangt, worden aangewezen, en het doodvonnis wordt tegen hen door de Profeet uitgesproken.

En Ik zal het gebergte Seir tot de uiterste verwoesting stellen, en Ik zal uit hetzelfde uitroeien dien, die er doorgaat, en dien, die wederkeert.

En Ik zal zijne bergen met zijne verslagenen vervullen; uwe heuvelen, en uwe dalen, en al uwe stromen, in dezelve zullen de verslagenen van het zwaard liggen.

Tot eeuwige verwoestingen zal Ik u stellen, en uwe steden zullen niet bewoond worden: alzo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben.

Daarom, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal ook handelen naar uwen toorn en naar uwe nijdigheid, die gij uit uwen haat tegen hen, tegen de beide volken van Mijn eigendom, Israël en Juda, hebt te werk gesteld; en Ik zal bij hen bekend worden, wanneer Ik u zal gericht hebben, het een zal met het andere hand in hand gaan, en in gelijke mate geschieden.

En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israëls gesproken hebt, zeggende: zij zijn verwoest, zij zijn ons ter spijs gegeven.

En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israëls gesproken hebt, zeggende: zij zijn verwoest, zij zijn ons ter spijs gegeven.

Alzo hebt gij u met uwen mond tegen Mij groot gemaakt, en uwe woorden tegen Mij vermenigvuldigd; Ik heb het gehoord.

Als schuld van Edom is vooreerst (vs. 5) genoemd eeuwige vijandschap tegen Israël, die ook wel in Hoofdst. 25:15 de Filistijnen wordt toegeschreven, maar bij Edom dieperen wortel had in het vijandig gedrag van Ezau tegen Jakob (Gen. 25:25 vv. 27:37), en zoals reeds Amos (1: 11) zegt, eeuwig Zijnen toorn behoudt tegen het verbondsvolk, zodat Edom van iedere gelegenheid om het te vernietigen, gebruik maakte, en bij de ondergang van het rijk van Juda de kinderen Israëls in het zwaard dreef, d. i. aan het geweld daarvan prijs gaf, Als ene tweede schuld wordt tegen hem aangevoerd (vs. 10 vv. zijne begeerte naar het bezit van Israël en van zijn land, dat het tot zich wilde brengen, hoewel het wist, dat dit Jehova's eigendom was, waardoor Edoms haat tegen Israël tot versmading van Jehova werd.

Israël wordt niet om zijne zonde door Edom gehaat, maar om zijn voorrang boven Edom, om zijnen God die Zich aan Israël als aan geen ander volk heeft geopenbaard.

Dat de Edomieten uit verraderlijke boosheid de kinderen van Juda de Chaldeënen overgaven om ze te doden, is een feit, waarop door de Profeten meermalen wordt gewezen, maar dat in de geschiedboeken niet uitdrukkelijk wordt verhaald.

Meermalen wordt in het oordeel over Edom om zijn haat tegen Israël van bloed melding gemaakt. Dat moet zeker (ook afgezien van de mogelijke toespeling van "daam" = bloed op "Edom" = rood land, Jes. 63:6) enige betekenis hebben. Edom zal geheel tot bloed worden, en dit niet alleen; bloed zal hem ook vervolgen.

Even als enen moordenaar de bloedschuld overal navolgt, om wrake roept en hem zo aan de strop overlevert.

Wat verder aan Edom wordt verweten, is zijne heersch- en hebzucht, die zelfs niet voor hetgeen Godes is, stil staat. Dat het daar wordt genomen voor de berg Seir, brengt mede, dat het gericht, aan hem te volvoeren, als verwoesting wordt opgevat .

In de uitdrukking "ofschoon de Heere daar ware" is in 't algemeen sprake van de openbaring Gods onder Zijn volk, waardoor het als Zijn verbondsvolk kon worden gekend, dus van al het werk van Jehova voor Zijne gemeente in bijzonderen zin, waarvan Edom meer kennis kon hebben, dan menig ander volk; maar dit alles wordt ter zijde gesteld, waar het te doen was, om lage zelfzucht en verkeerde eigenbaat te bevredigen.

Alzo zegt de Heere HEERE: Gelijk het ganse land verblijd is, alzo zal Ik u de verwoesting aandoen. 1)

Hier zegt de Heere het duidelijk, dat de straf aan de zonde zal beantwoorden. God, de Heere, zou over Edom de verwoesting doen komen, die dit volk gewenst had voor Israël. In plaats van dat zij geweend hadden over de verwoesting, die over Juda was gekomen, hadden zij er zich gruwelijk in verblijd, en daarom zouden zij een eeuwige verwoesting deelachtig worden. En opdat men zou weten, dat de eer en de heerlijkheid Gods ook daarin zou verhoogd worden, zegt de Heere weer uitdrukkelijk in vs. 15, dat zij zouden weten, dat Hij de Heere was.

Gelijk gij u verblijd hebt over de erfenis van het huis Israëls, omdat zij verwoest is, alzo zal Ik aan u doen: het gebergte van Seir, en gans Edom, zal geheel ene verwoesting worden; en zij de Edomieten, zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

De heerlijke zegen, welken Zion ondervindt, is voor de gehele aarde voorwerp van vreugde, omdat die getuigenis aflegt van de heerlijkheid Gods, Wiens daden voor bijzondere delen steeds voorzeggingen voor het geheel zijn, en omdat Hij Zijn volk alleen kan zegenen, opdat daarin alle volken der aarde gezegend worden. (Deut. 32:43).

De uitdrukking, dat de Heidenen zullen erkennen, dat Hij, God, de Heere is, keert zeer dikwijls bij Ezechiël terug. Zij betekent altijd, dat iemand tot erkentenis komt ten opzichte van ene waarheid, welke hij tot hiertoe miskend heeft, vgl. Joh. 17:23.

Een toetssteen voor de juistheid van de uitlegging der Profeten, zo merkt een beroemd Schriftverklaarder op, is steeds die, of de uitlegging overeenstemt met de wijze, waarop de Oud-Testamentische profetie in de Openbaring van Johannes weer wordt opgenomen. Nu wordt hetgeen in Jes. 63 van Edom gezegd is in Openb. 14:18-20 en 19:15 zo duidelijk weer opgenomen, dat, daar op deze beide plaatsen van het gericht over het rijk van de Antichrist gesproken wordt, er geen twijfel kan bestaan of Edom is ook op onze plaats de vertegenwoordiger van de mensheid, die vijandig tegenover God en Zijn volk staat, en komt als het eigenlijke volk van tegenspraak tegen de macht en de zegeningen van de staat Gods, hier in aanmerking, zo als de boven aangevoerde opmerkingen der uitleggers ook daarop wijzen. Evenwel mogen wij met algemene aanwijzingen ons niet tevreden stellen, wanneer wij de voorzegging van de Profeet in hare meer eigenlijke bedoeling willen opvatten, en niet

bij algemene omtrekken willen blijven staan. Deze is in tegendeel van die van Jesaja in werkelijkheid zo onderscheiden, dat wij wel zien, dat Ezechiël van enen geheel anderen vorm der aan Israël vijandige wereldmacht spreekt, dan Jesaja, en verplaatst ons niet zozeer in de tijd van de plotselinge en gehele vernietiging van het Antichristelijke rijk, zo als dat in Openb. 14:18 vv. wordt aangekondigd en in Openb. 19:15 wordt voorgesteld, maar meer in ene vroegere periode van het gericht, wanneer Edom tot bloed wordt gemaakt, en het gebergte van Seir met geheel Edom aan ene volkomene verwoesting wordt overgegeven. Het wordt daaraan zo overgegeven, dat Edom aan het bloed, dat het navolgt, niet ontkomt en niemand door het gebergte Seir meer heen of weer kan trekken, hetgeen ene gehele vernietiging buiten sluit, en nog een uitwendig bestaan van land en volk veronderstelt.

Aan zijn oogmerk zal volkomen beantwoord worden. Niet alleen zal het aan zijn eigen volk bekend gemaakt worden tot hun troost, maar ook aan de Edomieten zelf, en alle andere vijanden van Zijn Naam en van Zijn volk zullen weten, dat Hij de Heere is. Gelijk de werken der schepping en gewone Voorzienigheid bewijzen, dat er een tijd is, zo toont de zorg voor Israël, gedragen dat Jehova, de God van Israël, die God alleen de ware en levende God is.

Het is duidelijk dat hier gesproken wordt van de anti-goddelijke macht Edom, die zich immer vijandig heeft geopenbaard tegen de kerk, niet als wereldmacht, dit is Babylon, maar als persoonlijke vijanden van Christus en Zijne gelovigen.

HOOFDSTUK 36. BELOFTE

VAN VERLOSSING.

En gij, mensankind! profeteer tot de bergen Israëls, tegen welke gij vroeger hebt moeten getuigen (Hoofdst. 6:1-7); profeteer, nadat hetgeen in vs. 8-10 van dat hoofdstuk gezegd is, verwezenlijkt is, en zeg: Gij bergen Israëls! hoort des HEEREN woord.

Er is zowel een profetie over het land als over het volk Israëls meestal zo als hier, in verband met elkaar. De bergen, de vastigheden van het land worden ditmaal gesteld in de plaats van het volk, want Israël was beweeglijk, maar het land niet. Alleen in hogeren zin is Israël en zijn land één; daarom spreekt God nu tot de bergen als tot de eeuwige getuigen Zijner trouw. Later (vs. 14) spreekt de Heere tot de bergen en tot de heuvels, tot de stromen en tot de dalen, tot de woeste, eenzame plaatsen en de verlaten steden. God neemt ze allen tot getuigen van Zijn verbond, en nog zijn al deze plaatsen voor handen. God heeft tot hen in dit Hoofdstuk gesproken, en niet tot Israël, althans niet in de eerste plaats. En zo wij nu die bergen en vlakten en stromen aanschouwden, zouden wij dan niet kunnen en moeten zeggen: Dit heeft God tot u gesproken en zal aan u vervuld worden? Indien God voor een huis staat en Hij zegt: "Vrede zij dezen huize!" zou het niet met vrede vervuld worden? .

De eeuwige hoogten. Zo worden de bergen van Israël hier spotsgewijze door de vijanden genoemd, met toespeling op de innigste en heiligste gewaarwordingen, die voor Israël aan deze bergen verbonden waren. De bergen zijn voor het natuurlijk gevoel van iederen mens eerwaardig als de hoog zich verheffende, geheimvolle, geduchte en tevens zegen verspreidende zetels der natuurkracht, als grensscheidingen en beschuttingen des lands, die in heilige ruste vaststaan en op de wisselende geslachten der mensen nederzien als beelden van het blijvende en eeuwige. Zo heeft Mozes (Ps. 90:2), zo heeft Job (Hoofdst. 15:7), de bergen beschouwd. Maar vooral vermengt zich dit gevoel bij de bergbewoner met zijn gans gemoedsleven. Hem zijn zijne bergen als bezielde wezens, als vaders, ja bijkans als goden zijns volks met alle herinneringen, met alle vrome gewaarwordingen van de jeugd af te zamen geweven. Nog in veel hogere mate was dit het geval bij de bergbewoners in Israël, waar de herinnering aan Gods woorden en daden, de herinnering aan de heiligste openbaringen des Heeren zich aan de bergen des lands hechtten. Men denke slechts aan Abraham op Moria (Gen. 22:1-19) aan Elia op de berg Karmel (1 Kon. 18). En Jakobs zegen over zijn zoon Jozef, de Nazireër onder zijne broederen, had zich vastgehecht aan de eeuwige hoogten (Gen. 49:26). Evenzo Mozes zegen over Jozefs zoon, de stamvader van Efraïm (Deut. 33:15). Maar de meest gezegende onder de gezegende bergen van Israël (Ex. 34:13, 14 ,) was de berg Zion, dien de Heere Zijnen berg, Zijnen heuvel (Hoofdst. 34:26) noemde, waar de Heere beloofd had, zelf te wonen eeuwiglijk, waar David de belofte van een eeuwig koninkrijk ontvangen had, de berg Zion (Micha 4:1. Jes. 2:1) die boven alle toppen der bergen in de laatste tijd zou verheven zijn. En nu roemt de vijand (Edom) met bitteren spot van de hoogte van Seir: "heah! de eeuwige hoogten zijn nu ons erfdeel geworden!" .

Alzo zegt de Heere HEERE: Omdat de vijand van u zegt: Heah!(Hoofdst. 25:3) zelfs de eeuwige hoogten, welke door oude beloften aan Israël als ene blijvende bezitting waren toegezegd, zijn ons ten a) erve geworden!

Ezech. 35:10.

Daarom profeteer en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Daarom, omdat men u van rondom verwoest en opgeslokt heeft, opdat of, zodat gij voor het overblijfsel der Heidenen, voor hen die uit het gericht over de heidenwereld nog aanwezig zijn, ten erve zoudt zijn, en gij gebracht zijt op de klapachtige lip en in opspraak des volks;

Daarom, gij bergen Israëls! hoort het woord des Heeren HEEREN: Zo zegt de Heere HEERE tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stromen en tot de dalen, tot de verwoeste eenzame plaatsen en tot de verlatene steden, die tot enen roof en tot enen spot geworden zijn voor het overblijfsel der Heidenen, die rondom zijn.

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zo Ik niet in het vuur Mijns ijvers (in Hoofdst. 25, 26 en 35) gesproken heb tegen het overblijfsel der Heidenen, en tegen het ganse Edom; die Mijn land zich zelven ten erve gegeven hebben, met blijdschap des gansen harten, met hartelijke blijdschap, met begerige plundering, opdat de landerij daarvan ten rove zou zijn!

Daarom profeteer van het land Israëls, en zag tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stromen en tot de dalen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik heb in Mijnen ijver en in Mijne grimmigheid tegen de overige Heidenen en tegen geheel Edom gesproken, omdat gij de a) smaad der Heidenen gedragen hebt:

Ezech. 34:29.

Daarom, zo zegt de Heere HEERE, deze bedreiging met enen eed bekrachtigende: Ik heb Mijne hand opgeheven en zweer (Hoofdst. 20:5): zo niet de Heidenen, die rondom u zijn, zelven hun schande zullen dragen!

Van Edom wendt de Profeet zijn aangezicht tot de bergen van Israël, gelijk hij, in verlangen naar zijn vaderland ziende, altijd gaarne tot de oude hoogten der belofte van Goddelijken zegen spreekt. Zijne rede is door een sterken ijver bewogen, terwijl hij niet genoeg kan herhalen, dat hij het woord Gods verkondigt. De Edomieten en de andere volken, die ene snode verachting toonden en in dwazen waan hebben geuit, dat de eeuwige hoogten hun als ene erfenis waren ten deel gevallen, moet dit woord van het toppunt hunner trotse zelfverblindings nederstorten. Bergen en heuvels, dalen en afgronden, en de woeste puinhopen dor verlatene steden, welke in woede zijn bestreden en buit gemaakt door de andere hen omringende volken, moeten nu de plechtigen eed des Heeren vernemen, dat over deze nu de smaad zal komen, welken Israël gedragen heeft.

De "bergen Israëls" zijn voor het land wat de hoofden van Israëls stammen zijn voor het volk; zij zijn als het ware de oudste, de eerwaardigste vaders des lands, wien het woord Gods verkondigd wordt, dat het ganse land aangaat.

De "eeuwige hoogten" zijn de natuurlijke bergen als beeld der onveranderlijke hoogte waarop Israël zich beroemde, daar het de Eeuwige tot zijnen Beschermers had, en in Hem de waarborg van zijne eigene eeuwigheid (Ps. 125:2). De woorden moeten gedacht worden als voorzien van aanhalingstekenen; de spotters ontleen ze aan de mond van Israël, dat tegenover al hun pretenties en pralerijen zijne "eeuwige bergen" overstelde.

Bij de beschouwing der onwaardige tegenstanders wordt Ezechiël door een ongewoon vuur aangegrepen, zodat hij na de korte mededeling vs. 2 het "daarom" bij ieder vers herhaalt, dewijl steeds opnieuw de redenen tegen deze vijanden zich op de voorgrond drongen, voordat de rede rustiger bij de bergen Israëls blijft, van welke zij eigenlijk wilde handelen.

Als motief voor de zegeningen, welke God aan Israël wil geven (vs. 8 vv.), wordt het door Edom hem aangedane onrecht genoemd. Omdat Edom zoveel leed over Israël heeft gebracht, daarom moet Israël tot schadeloosstelling van zich zelve, en tot meerdere bestraffing en beschaming van Edom het goede van de Heere ontvangen. Daarom worden ook alle de verwijten, in Hoofdst. 35 de berg Seir gemaakt, hier gerecapituleerd. Omdat Edom heeft gejubeld als ware het verwoeste heilige land nu in zijne macht geraakt (vs. 2), omdat Edom verdrukking en lastering over Israël heeft gebracht (vs. 3), omdat Edom het heilige land ten buit en tot spot heeft gemaakt (vs. 4), omdat Edom zijn leedvermaak, vijandschap, hebzucht aan Israël heeft bevredigd (vs. 5), omdat Israël dit alles gedragen heeft (vs. 6), daarom moet Edom een oordeel (vs. 7) en Israël een zegen (vs. 8) van de Heere ontvangen. Daarbij wordt van Edom als de bijzondere type der Gode vijandige mensheid voortgegaan tot de Heidenen in 't algemeen en het aan Edom gedreigde gericht uitdrukkelijk ook tot deze uitgebreid.

Onmogelijk kan de straf des Heeren ene eenzijdige zijn; zij kan te minder Israël alleen treffen, daar juist bij zijne bestraffing het diep weggezonden zijn van het Heidendom, zijn afkeer van God, zijne verblinding en zijn overmoed op het treffendst gebleken zijn. Nevens de "overige Heidenen" wordt steeds weer Edom in 't bijzonder op de voorgrond gesteld als het toppunt van de vijandige verhouding tot de theokratie. Edom vormt hiertegen de sterkste tegenstelling, en is in dat opzicht voornamelijk het karakteristieke volk.

God denkt met medelijden aan de tegenwoordigen beklagenswaardigen toestand van het land Israël.

Zonder twijfel hebben wij daartoe ook de vele gruwelen te rekenen, welke bijv. op de plaats der geboorte en op de grafplaats van Christus door de Christenen worden bedreven, die daardoor het heilige land tot ene smaadheid maken, en het verwoesten en plunderen. Op Paasch-Zaterdag, des middags ten 1 uur, zo verhaalt Troïlo, verzamelden zich Grieken, Armeniërs enz. 2-3. 000 Christenen, in de kerk van het heilige graf (Matth. 21:11); ieder had een bos waskaarsen, alle lichten werden in de kerk uitgedaan. Toen de Griekse patriarch en Armenische bisschop met de overige geestelijken kwamen, begon het volk om het heilige graf

te lopen. Anderen kropen op de steen rondom het graf rond, soms meer dan honderd achter elkaar, en vermoeiden zich zo zeer, dat hun het zweet van het aangezicht afliep; weer anderen klommen op de schouders hunner kameraden. Tussenbeide valt het volk op de knieën, zij heffen dan het hoofd met verdraaide ogen in de hoogte, heffen de handen met de kaarsen op naar de hemel, en schreeuwden jammerlijk, dat het vuur toch spoedig van de hemel moge vallen. Dan staan zij weer op, lopen met groot geschreeuw om het heilige graf alsof zij allen onzinnig waren (1 Kon. 18:26), vallen soms over elkaar op de aarde, dat het geen wonder zou zijn, zo zij elkaar geheel en al in een drukten, soms trekken zij ook hun klederen uit, om daarmee het vuur naar beneden te lokken. Dit goochelspel duurt ten minste twee grote uren. Vele honderden Turken komen met hun kinderen om tot vermaak toe te zien en over zulke dwaasheden overluid te lachen. De Griekse patriarch en de Armenische bisschop komen vervolgens uit de sakristy en gaan met enige Griekse geestelijken in het heilige graf, de deur wordt achter hen toegemaakt; zij houden zich nu, alsof zij daarbinnen baden, zij hebben echter middelen bij zich om vuur te maken en steken een licht op. Daaraan steekt de patriarch zijne kaarsen op en de lampen van het heilige graf; daarop wordt de deur geopend, en de patriarch komt er uit evenals een furie uit de hel met uitgestrekte hand, waarin hij een groten bos brandende lichten heeft. Zodra nu het volk het licht ziet, begint het te schreeuwen, allen heffen de handen met hun kaarsen op, en dringen met zulk een geweld op de patriarch aan, dat het geen wonder zou zijn, als zij hem dood drukten. Ieder wil toch zijne kaars het eerst aan die van de patriarch aansteken, daar zij menen, dat het van de hemel is nedergedaald, en hij de allerzaligste mens op aarde is, die zijn licht het eerst aan dat van de patriarch aansteekt, wanneer hij uit het graf komt, zodat hij niet zon kunnen veroemd worden. In het jaar 1750 betaalde een Armeniër het eerste heilige vuur met 50. 000 zechinen. Er is geen houden of weren aan; de patriarch is dikwijls genoeg in gevaar van verdrukt te worden; hij wordt in de hoogte geheven, zodat hij boven op de hoofden des volks komt te liggen, zijn bisschoppelijk sieraad wordt hem van 't lijf gerukt, soms ook in de verwarring zijn baard verbrand, waarover de toeziende Turken hartelijk lachen. Met het vuur branden de mensen kruisen op linnen, dat hun tot doodhemden moet dienen; dat, zo denken zij, reinigt de ziel van alle zonden. Ten laatste ziet men niets de verbrande baarden, gestoten hoofden, verscheurde klederen en blauw geslagen ogen, bekrabde gezichten, gebroken armen. Men hoort niets de een verward en op afschuwelijke wijze uitgestoten geschreeuw, en wanneer nu het leven bedaard is, dan wordt er op eens van de kerk ene herberg. Delle Balle zegt, dat het volk bij deze gelegenheid dingen doet, welke meer in de komedie voor het beschonkene, dan wel in de kerk voor verootmoedigde mensen passen, en Fisk, nadat hij na zulk een vuurtoneel, verstoord en vol afkeer over zulke goddeloze zaken heengegaan was, bericht van zich en zijne metgezellen: "wij gevoelden, dat Jeruzalem aan de ongerechtigheid was overgegeven en Gods vloek daarop rustte. " .

Maar evenzo hef Ik Mijne hand op voor het heilige land, gij, o bergen Israëls! gij zult weer uwe takken geven, en uwe vrucht voor Mijn volk Israël dragen, want zij naderen te komen, spoedig zullen zij in u zijn wedergekeerd (Jes. 56:1).

Want ziet, Ik ben bij u, en Ik zal u aanzien, en gij zult gebouwd en bezaaid worden.

En Ik zal mensen op u vermenigvuldigen, die daar wonen, het ganse huis Israëls, ja dat geheel; en de steden in het land, waartoe gij behoort, zullen bewoond, en de eenzame plaatsen bebouwd worden.

Ja Ik zal mensen en beesten op u o bergen! vermenigvuldigen, en zij, mensen en vee, zullen vermenigvuldigd worden en vruchtbaar zijn; en Ik zal u doen bewonen, als in uwe vorige tijden, ja Ik zal het beter maken dan in uwe beginselen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

En Ik zal mensen op u doen wandelen, namelijk Mijn volk Israël in de waren zin des woords (Hoofdst. 20:40); die zullen u erflijk bezitten, en gij, o bergland Israëls, zult hun ter erfenis zijn, en gij zult ze voortaan niet meer als in de tijd der straffen beroven van erfgenamen, gij zult niet meer het toneel van oorlogen zijn, waardoor zo velen worden weggeraapt.

In de hoogste vreugde ziet de Profeet de tijd naderen, dat de heerlijke bergen van de heiligen bodem in oude vruchtbaarheid groen worden, en gelijk vroeger bebouwd en bezaaid. De steden verheffen zich uit hare puinhopen, mensen en dieren maken in de rijkste volheid het verwoeste land weer vol leven. Daar zal het volk opnieuw zijne erflijke woning hebben als in vroegere tijden, maar nog meer goeds ontvangen, dan ooit hun deel geworden is, opdat het erkenne, dat zijn God de eeuwige en ware Jehova is.

Het 8ste vers geeft dadelijk de algemenen inhoud der belofte aan; de bergen Israëls zullen vruchtbaar worden ten gunste van het volk Gods, dat ze bewoont; de volgende verzen beschrijven dan deze vruchtbaarheid nader. De bergen, het land Israëls, moesten vol mensen, en wel vol Israëlieten, vol mensen van Gods volk worden, de vervallene steden moeten weer bewoond, de verwoeste velden moeten weer bebouwd en rijk in kudden worden, meer goeds dan te voren van God ondervinden, en alzo moet het land voor Israëls volk ene erfenis zijn, het voortdurend toebehoren.

Juist het wijzen op het nabijzijnde der Goddelijke zegeningen: "zij naderen te komen" bevat hier ene schone energie. Terwijl nu het Heidendom triomfeert, ligt in zijn triomfgeschrei reeds het gericht en het begin zijner vernietiging; daarentegen is Israël getroost juist in de diepste ellende, zijn heil is hem ook in dezen tijd zeker en vast gewaarborgd, want reeds in de nabijheid van dezen zegen te bespeuren. Het gericht, dat Israël treft is geen gericht ten ondergang, maar een voortgang, ene krachtige schrede tot het eeuwige heil zelf, in het tegenwoordige liggen reeds alle voorboden van zijne glansrijke toekomst en verhoging.

Deze belofte is wel na het terugkeren van een gedeelte des volks onder Zerubbabel en Ezra in zwakke aanvangen vervuld, maar de vermeerdering en zegening, welke de uit Babel teruggekeerden hebben ondervonden, bleef toch verre achter bij het heil, zo als het vooral ook in het volgende wordt beloofd; het uit de ballingschap teruggekeerde deel des volks bleef niet alleen onder de heerschappij der Heidenen, maar had ook nog veelvuldig de smaad der Heidenen te dragen, en werd eindelijk, omdat Israël niet slechts gestruikeld, maar door

verwerping van zijnen Heiland diep gevallen is, weer uit het land onder de Heidenen verstrooid en het land geheel verwoest tot op dezen dag.

Op de vlakte van Israël, welke tot het vroeger met steden en vlekken zo rijk voorziene Galilea behoorde, en in het gebied van Bethsean trof Richardson op een afstand van 6 uren geen enkel dorp aan. De beken en bronnen van Kanaän, welke Mozes prees, schijnen sedert lang verdroogd te zijn. Korte verhaalt, dat hij in geheel Palestina niet meer dan 10 bronnen gevonden heeft, welke meer dan 80-100 schreden vloeiden. het grootste gedeelte van de weg van Sichem naar Jeruzalem leidt over ene ruwe, onvruchtbare, steenachtige landstreek. Dit kan reizigers, zegt Maundrell, in de beginne verlegen maken, wanneer zij uit de Bijbelse beschrijvingen zich ene zo schone voorstelling van het land hebben gemaakt, zij kunnen niet denken, dat een land als dit in staat is geweest de behoeften van zo vele inwoners, als worden opgegeven, voldoende te voorzien. Ik moet bekennen, merkt Jowatt op, dat het een bijzonderen, melancholischen indruk maakt, wanneer men zoveel land woest ziet liggen, en zo weinige inwoners in het land ziet. Toch heeft men gene reden, het land van nature voor onvruchtbaar te houden, zijne tegenwoordige onvruchtbaarheid kan geenszins aan natuurlijke oorzaken worden toegeschreven, maar wijst in de meest eigenlijken zin op de rechterlijken vloek-een rechtvaardig God heeft, na lang Zijne bedreigingen te hebben verschoven, het vruchtbare hand tot ene woestijn gemaakt, om de goddeloosheid van hen, die daarin woonden.

Zo zegt de Heere HEERE: Omdat zij, gelijk reeds in Num. 13:33 gedreigd, en ook werkelijk in Israël bewaarheid is, tot u zeggen: Gij, land Kanaän, zijt een land, dat mensen opeet, en gij zijt een land, dat uwe volken berooft.

Daarom zal Ik dat boos gerucht van u wegnemen, en zult gij niet meer mensen opeten, en uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

En Ik zal maken, dat men de schimp der Heidenen, waarmee zij u, het land van het uitverkoren volk Gods voorstellen als of het mensen opat, niet meer over u hore, en gij zult de smaad der natiën niet meer dragen, en gij zult uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

Men heeft aan het land de predikaten gegeven van "mensen verslindster" en "volken kinderloos makend." Men zal tot dien tijd van Kanaän alleen verderf over het volk des Heeren zien uitgaan, hier scheen het alles behalve een land van heil en zegen te zijn. Maar deze beschimping zal niet blijven, de daad zal ze wederleggen. Wat het Heidendom niet kende, was de reden waarom aan Israël die straf werd opgelegd; hun smaad had alleen betrekking op het uitwendige der zaak. Die reden ontdekt de Profeet door een schoon woordenspel tussen tlsvm en ylvbt Kanaän zal in het vervolg zijn land niet meer verslinden, maar zelfs het niet meer doen struikelen, ten val brengen, in zonde verstrikken. Israëls misdaad was de reden van zijn verderf. Zo lang die bleef, zo lang bleef ook het verderf en daarmee een zeker recht der Heidenen voor hun smaden. Daarom zal Jehova aan de zonde van het volk paal en perk stellen en Zich een heilig volk bereiden. Dan treedt de nietigheid van dien hoon duidelijk voor de dag, en de gehele stompzinigheid van het Heidendom, dat

alleen op de uitwendige macht zag, maar van de heiligheid van Jehova's handelwijze nauwelijks enige gedachte had.

In twee opzichten strekt onze belofte zich onvoorwaardelijk uit over hetgeen onder Zerubbabel omtrent het terugkeren in het heilige land vervuld is: 1) wanneer gezegd wordt, dat het heilige land aan Israëls volk ten erve zal worden, is de toestand geworden, dat het bezitten des heiligen lands, waarin Israël door Zerubbabel geraakte, toch later weer gestoord is; 2) ligt in de belofte, dat het heilige land zijne bewoners niet meer zal doen struikelen, niet meer in zonde zal doen vallen, een wijzen op een tijd, dat Gods volk zonder zonde zal zijn.

Wanneer deze tijd zal komen, en Israël ene gemeente zal zijn, die heerlijk is, die geen vlek of rimpel of iets van dien aard heeft, maar heilig en onstraffelijk, is duidelijk en bepaald genoeg in Openb. 14:1-5 aangewezen. Dat is de tijd, waarin het volk, nadat het tot erkentenis zijner zonde en tot geloof in Christus gebracht is, nu in zijn land is teruggekeerd (Openb. 11:11 v. 12:14-16). In dien gansen langen tijd van meer de 1800 jaren, in welke de Christelijke kerk door de roeping der Heidenen tot het rijk van God werd opgebouwd, stond tegenover de doortastende en geheel vernieuwende en heilige werkzaamheid van het Evangelie steeds ene ware hindernis. Bij de Heidenen der oude wereld, inzonderheid de Grieken en Romeinen, was het hun vroegere, uit het Heidendom voortkomende beschaving, die ene vermenging van Goddelijke waarheid en van gedachten, van menselijke wijsheid en gewoonten veroorzaakte, en tot Gnosticisme, Arianisme en andere dwalingen aanleiding gaf, totdat ten laatste aan de Oosterse kerk een einde moest komen (Openb. 2:1-17 en 8:10-9 :21). Bij de Heidenen der Germaansch-Slavische volken in de middeleeuwen was het daarentegen hun natuurlijke ruwheid en ongebondenheid, welke wel door de Roomse wettische kerk moest worden overwonnen en ook werkelijk door Gods opvoedende leiding in zo verre is ter zijde gesteld, dat in het werk der Reformatie aan Evangelische geest in de plaats kon treden. Toch heeft het Pausdom zijne ijdelijke bestemming miskend, zich met heidens bijgeloof bevlekt, en de wereldse begeerlijkheden lief gekregen, terwijl de Evangelische kerk van hare zijde hare roeping tot heiligmaking der zielen vroegtijdig heeft vergeten, en hetgeen haar was gegeven, niet op rente heeft gezet, zodat het daar ten laatste tot ontwikkeling van de persoonlijke Antichrist en hier ten minste tot die van het antichristelijke principe komt (Openb. 2:18-3 :22; 11:7-10 en 17:1-11). Altijd zijn het maar enkele tijden, dat de gemeente des Heeren haar licht door laat schijnen, en steeds slechts enkele zielen, bij wie het Evangelie als een zuurdeeg werkt, die het meel geheel doorzuurt-hare volle schoonheid en ware gedaante bereikt zij evenmin in het midden van haren leeftijd en in de jongeren tijd als in de ouderdom; er blijft nog een groot deficit, dat Hem, die het hoofd is ten smaad is, als ware Zijn woord en voorbeeld, een bloot ideaal, en het achterblijven hierbij ene zaak, die van zelf sprak. Maar de Heere heeft het volk van Zijn eigendom, Israël, waaruit Hij naar het vlees afstamt, daartoe uitverkoren, dat het zich, wanneer het eerst zal bekeerd zijn en gerechtvaardigd van zijne zonden, nu ook in de volle heerlijkheid ener gemeente van Christus vertone; juist de straftijd van vele honderde jaren, als Israël onder de toorn Gode versmacht, moet zijne harten geheel omkeren. Hoe groter zijne zonde geweest is, dat het de Zoon Gods aan het kruis heeft gehecht, des te dieper zal zijne beschaming zijn, wanneer het tot erkentenis dezer zonde gekomen is, en hoe groter de genade, die het volk niet heeft laten verloren gaan, maar zich zijner weer ontfermt, des te meer zal ook de overgave aan Jezus, die zelf een Hebreër is uit de

Hebreëen, onvoorwaardelijk en zonder enige terughouding worden. Daarbij komt, dat bij de oprichting der Zions gemeente in Openb. 14:1 vv. alleen zulke zielen tot het rijk van Christus worden geroepen, die verzegeld zijn. Wat niet tot het heilige zaad behoort, zal niet in het heilige land mede terugkeren; dat heeft ons Ezech. 20:38 uitdrukkelijk gezegd. Gelijk nu de 000 verzegelden volkomen zijn in de overgave huns geloofs naar de wijze des geloofs van Abraham, die zelfs bereid was zijnen enigen zoon Gode ten brandoffer te geven, zodat zij het Lam volgen, waar het heengaat, zo houden zij zich ook priesterlijk rein, of van de wereld onbevlekt, en betonen zich als profetisch waarachtig, zodat in hunnen mond gene valsheid wordt gevonden. Bij hen zal het niet slechts een ideaal woord zijn, wat Christus in Matth. 19:12 van dezulken zegt, die zich zelf gesneden hebben om het rijk der hemelen, en wat Hij in Matth. 5:34 vv. gebiedt: "Zweert ganselijk niet, maar laat zijn uw woord ja, ja, neen, neen: wat boven deze is, is uit de boze, " en door middel van het eerste punt zal de gemeente zich ook vrij bewaren van zulk een toevoegsel, dat het nieuwe lied, hetwelk voor de troon en voor de vier dieren en de oudsten gehoord wordt, niet kan leren. Wij beschouwen de tempel van Ezechiël in Hoofdst. 40 vv. als ene symbolische voorstelling van het wezen dezer Zionsgemeente, verplaatsen dezen ook geenzins in de hemel, en verwachten dien even zo min eerst van het aanbreken van het duizendjarig rijk. Het laatste dient daarentegen, dat bij de priesterlijk profetische volkomenheid nu ook de koninklijke majesteit in het heersen met Christus kome. Dit zijn meestal nieuwe gedachten en inzichten, welke wij hier voorstellen. Aan tegenspraak zal het niet ontbreken, maar op de door ons ingeslagen weg zal het Boek der Openbaring van Johannes, geen zo veel misbruikt Boek meer zijn, en het Profetische woord des O. T. in zijne moeilijkste punten werkelijk ene tot helderheid komen.

16.

IV. Vs. 16-Hoofdst 37:28. Onmiddellijk aan het vorige woord der belofte sluit zich een nieuw aan, dat de inhoud van het eerste weer opneemt, en het nog nader uiteenzet. Israël heeft de ellende gevonden op de weg zijner zonden, maar God zal om Zijns naams wil de zegen aanbrengen, en wel een zegen van oneindige volheid de terugvoering in het heilige land, de besprenging met het water der vergeving, de toedeling van een nieuw hart en de uitstorting des Geestes, de aanneming tot een waar volk van God, en de daaraan verbondene volheid van alle andere zegeningen (vs. 16-38). De mogelijkheid van ene zo heerlijke herstelling van Israël wordt de Profeet thans in een gezicht getoond, en de omvang deze wederherstelling door ene symbolische handeling, welke hij moet verrichten, voor ogen gesteld. In het gezicht wordt gehandeld over Israëls herstelling als verbondsvolk (Hoofdst. 37:1-14), in de symbolische handeling over de wederherstelling als broedervolk (37:15-24), waarop de belofte van zegen nogmaals wordt herhaald, en de inhoud der Hoofdst. 40-48 voorbereid (37:25-28).

Wijders geschiedde omtrent terzelfder tijd als in Hoofdst. 34:1 en 35:1 des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Mensenkind! het huis Israëls, als zij in hun land woonden, toen verontreinigden zij datzelve, ondanks de waarschuwing: Lev. 18:28. Num. 35:34, met hunnen weg en met hun

handelingen; hun weg was voor Mijn aangezicht als de onreinigheid ener afgezonderde vrouw, welke de walgelijkste soort van onreinheid is (Lev. 15:19. Jes. 64:6).

Daarom goot Ik Mijne grimmigheid over hen uit (Hoofdst. 7:8) om des bloeds wil, dat zij in het land vergoten hadden, en om hun drekgoden, hun afgoderij waarmee zij dat verontreinigd hadden (Hoofdst. 22:3 v.).

En Ik verstrooide hen onder de Heidenen, en zij werden verspreid in de landen (Hoofdst. 20:23; 22:15):Ik oordeelde ze naar hunnen weg en naar hun handelingen.

Als zij nu tot de Heidenen kwamen, waarhenen zij getogen waren a), ontheiligden zij Mijnen heiligen naam, omdat men van hen zei: Deze zijn het volk des HEEREN, en zijn uit Zijn land uitgegaan. 1)

Dezelve word ontheiligd door de rampen van Israël, want daaruit namen de vrienden van God gelegenheid, om God te verwijten, dat Hij onbekwaam was, om Zijne aanbidders te beschermen en Zijn eigen toezeggingen goed te maken. Zij zeiden al spottende, deze zijn het volk des lands, deze goddeloze mensen, welke gij ziet dat Hij niet in gehoorzaamheid kon houden aan Zijne voorschriften; deze ellendige mensen, welke gij ziet, die Hij niet kon houden in de genietingen Zijner gunsten. Deze zijn die mensen, welke uit Jehova's land kwamen, zij zijn het schuim der volkeren. Zijn deze het die zo rechtvaardige inzettingen hebben, welker leven zo onrechtvaardig is? Is dit het volk, dat zo beroemd is voor een wijs en verstandig volk? En dat gezegd wordt, God zo nabij zich te hebben? Dus heeft God Zijn volk verkocht en heeft Zijn vermogen niet vergroot door hun prijs. De smaad, waaronder zij waren, kwam op Hem.

Jes. 52:5; Rom. 2:24.

Maar Ik verschoonde hen, dat Ik ze niet geheel verdelgde, zo als eigenlijk had moeten geschieden wanneer hun wedervaren was, wat zij verdiend hadden (Hoofdst. 20:9); dit deed Ik om Mijnen heiligen naam, 1) dien het huis Israëls ontheiligde onder de Heidenen, waarhenen zij gekomen waren, 2) en dien Ik nu daardoor des te meer wilde verheerlijken, dat Ik Mij aan hen betoonde die God te zijn, die juist het diepst schuldige en ontaarde volk tot een recht heilig volk weet te maken.

Letterlijk staat er: Ik had medelijden met Mijn heiligen Naam. Hiermede verklaart de Heere dan ook, dat Hij Zelf Zijn eer zal herstellen en beveiligen en Zijn volk verlossen. In de redding van Zijn volk zou de heiligheid en de heerlijkheid van Zijn naam zo treffend uitkomen. Dewijl de Heidenen de smaadheden des volks op Hem hadden gelegd, zou Hij Zelf voor de ere van Zijn naam opkomen, en daarom Zijn volk om Zich zelfs wil verlossen.

Opdat Israël Gods genade in diepen ootmoed erkenne, laat de Profeet het in de spiegel der geschiedkundige waarheid nog eens zijn vroeger zondig beeld zien, en herinnert hij het de harde kastijdingen, die het zich door de trouwelozen afval van Jehova heeft op de hals gehaald. Wat had het door zijne misdaden en gruwelen de reinen grond bevlekt, ja dien door

bloedvergieten ontwaard! Daarom kwam ook het zware oordeel des Heeren over hen, dat zij verstrooid zouden worden onder de volken en verdeeld in de landen, waar zij aanleiding gaven tot het honen van de Goddelijken naam, daar de Heidenen spottend zeiden: Ziet! zij noemen zich Jehova's volk, en Hij heeft ze toch uit Zijn land moeten laten trekken.

Nadat Israël zelf de heiligheid van Zijnen God en de daaruit voortkomende eisen miskend en terzijde gesteld heeft, wordt het nu ook de aanleiding, dat van de zijde des heidendoms de heiligheid van Jehova wordt miskend, waaruit de verstoting van Israël noodzakelijk voortvloeide, en men nu Zijne almacht in twijfel trekt, alsof Hij Zijn volk tegen de overmacht der Heidenen niet had kunnen beschermen.

De Heidenen kenden slechts nationale goden, zagen ook in Jehova niets anders dan de volksgod der Hebreëen, en vatten daarom de over Jeruzalem gekomene katastrofe niet op als een gericht van de God des hemels en der aarde, maar als een blijk van de machteloosheid van een volksgod, die zijn volk niet in zijn land had kunnen beschermen (Jes. 36:18 vv.) Zo was het gericht, dat God over Israël gebracht had, also geworden, dat het er toe diende, om de Heidenen in hun heidense hoofdmeningen te versterken. Dat kan echter niet Gods wil zijn: Gods eeuwige wil is, dat Zijn wezen en Zijne gehele macht en heiligheid aan alle mensen, ook aan de Heidenen openbaar worde, zodat Zijn naam als die van de heiligen God des hemels en der aarde ook door de Heidenen gekend en beleden worde. Daar nu Gods gericht over Israël ten gevolge heeft gehad, dat de Heidenen de openbaring van Hem integendeel verduisterden, zo is voor God de noodzakelijkheid gekomen om Zijnen verduisterden en miskenden naam te verdedigen.

Door Israëls schuld was de naam des Heeren onder de Heidenen miskend en gelasterd; daartegenover wil echter Jehova dien nu des te heerlijker laten openbaar worden. Luider dan de straf van Israël zou een wonder Gods aan Israël het verkondigen, dat Hij een waarachtig, heilig God was, die alleen zich een heilig volk wist te bereiden.

Het tweede, nog grotere gericht des Joodsen volks, daar het na de verwerping van de Messias en van Zijn Evangelie bijna 2. 000 jaren verstoten is, en in alle landen is verstrooid, is voor de heiligen naam van God de gelovigen uit de Heidenen ook een bewijs, dat Christus de Heere en de enige ware God en Rechter der gehele wereld is, die alles wat in Zijn Goddelijk woord staat door ene volkomene vervulling allen volken voor ogen stelt.

Daarom zeg tot het huis Israëls: Zo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om uwentwil, gij huis Israëls! (Deut. 9:6. Jes. 48:11) maar om Mijnen heiligen naam, dien gijlieden ontheiligd hebt onder de Heidenen, waarhenen gij gekomen zijt.

Want Ik zal Mijnen groten naam heiligen, die onder de Heidenen ontheiligd is, dien gij in het midden van hen ontheiligd hebt; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik aan u voor hun ogen zal geheiligd zijn.

Want Ik zal, gelijk reeds in Hoofdst. 11:17-20 gezegd is, u uit de Heidenen halen, en zal u uit al de landen vergaderen; en Ik zal u in uw land brengen (Hoofdst. 20:41 v. 1)

Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden (Ps. 51:4 en 9): van al uwe onreinigheden en van al uwe dreggoden zal Ik u reinigen.

En Ik zal u aan a) nieuw hart geven, 1) en zal enen nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u aan vlesen hart geven. 2)

God zal ene inwendige verandering werken tot ene gehele verandering. Merk hier aan, allen die deel hebben in het Nieuwe Verbond en recht tot het nieuwe Jeruzalem, hebben een nieuw hart en enen nieuwen geest, en dit is noodzakelijk ten einde zij wandelen in nieuwigheid des levens. Dit is de Goddelijke waarheid, welker de gelovigen door de belofte deelachtig gemaakt worden.

Het stenen hart is ongevoelig en onbuigzaam, onbekwaam om het Woord Gods te verstaan en in zich op te nemen. Het is daarom, dat de Heere dit hart eerst zou wegnemen en daarvoor een vlesen hart geven, dat in waarheid zich zou buigen naar de wil van God. De genade Gods verandert het stenen hart in een vlesen hart.

En Ik zal Mijnen Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijne inzettingen zult wandelen, en Mijne rechten zult bewaren en doen.

En gij zult wonen in het land, dat Ik uwen vaderen gegeven heb, en gij zult Mij tot aan volk zijn, en Ik zal u tot enen God zijn 1) (Jer. 31:31 vv.).

Het is niet indien gij Mijn volk wilt wezen, zal Ik uw God zijn, hoewel het zeer zeker is, dat wij niet komen verwachten dat God ons tot een God zal zijn, tenzij wij Hem tot een volk zijn. Maar Hij heeft ons eerst gekozen en liefgehad, wij Hem niet. Daarom is de voorwaarde uit de genade, is door de belofte, zowel als de beloning. Niet uit verdienste, niet uit de werken. Gij zult Mijn volk zijn, en dan zal Ik u tot een God zijn. En dit is de grondslag en hoeksteen van des gelovigen geluk; het is de Hemel zelf.

"Niet om uwentwil" d. i. niet omdat gij door uw gedrag aanspraak op redding hebt, "maar om Mijns heiligen naams wil", d. i. om Mijnen door de Heidenen ontwijden naam als heilig te bewijzen, doe Ik het, spreekt de Heere; en het eerste dat Hij tot heiliging van Zijnen naam wil doen, is de terugvoering van Israël uit de verstrooiing naar zijn land; het volgende is de reiniging des volks van zijne zonden.

Het van God afgefallen volk kwam in zijne verstrooiing eigenlijk voor als het volk, dat gene eenheid had, dat zonder meester was, en in die regeringloosheid en verlatenheid als het ongelukkigste der volken. De verklaring van God, dat Hij Israël wilde helpen, kan dus niet meer worden gedacht zonder een vergaderen, een vergaderen om zijnen God, die het principe, de levensbron dezer gemeenschap is. Hieraan sluit zich als tweede punt aan de "vergeving der zonde", de genade Gods, die het met schuld bevleete volk rechtvaardigt en vrij spreekt. De vrucht der verlossende en de zonde vergevende werkzaamheid Gods is de heiliging, de geestelijke omkering en vernieuwing, de wedergeboorte des volks, gewerkt door de

mededeling van Gods Geest, en zich openbarende in het vasthouden aan de getrouwheid omtrent Gods wet.

Daar het Oude Testament vele duidelijke, ondubbelzinnige voorzeggingen van Israëls wederbrenging bevat, ja deze leer bij alle Profeten wordt gevonden, zo kunnen wij ons ook niet verwonderen, dat deze hoop in het verstrooide Israël nog leeft, en juist in onzen tijd met kracht zich verheft. Zo diep is deze verwachting met de Joden vereenzelvigd, dat de Frankforter Rothschild, toen hem de Sultan der Turken, om aan zijn geldnood te ontkomen, Palestina te koop aanbood, aan dezen antwoordde: "wij kopen het niet, wij hebben het reeds door erfenis." Hun verwachting zal ook worden vervuld, maar op andere wijze dan zij in hun ongeloof menen.

God verschoont Zijn volk en volbrengt de beloofden zegen, omdat Hij het tot drager Zijner heiligheid heeft uitverkoren, daar God krachtens Zijne heiligheid, die ook wil daargesteld zien in Zijn rijk als een trouw afschijnsel Zijner heerlijkheid. Krachtens deze wil God niet alleen, maar werkt en volvoert Hij ook het wegdoen van het kwaad, en de daarmee overeenkomende reinheid door de mededeling van Zijnen Heiligen Geest. Het gebod: "zijt heilig, want Ik, de Heere, uw God, ben heilig," bevat tevens de belofte der verwezenlijking van een heilig Godsrijk, zo zeker als God zelf heilig is. In de idee der heiligheid des levenden Gods ligt ook zeker de levendige begeerte Gods uitgesproken, om Zich in deze Zijne heiligheid zowel negatief als positief te betonen en te bewijzen. Niet alleen in het richten van het kwaad en in de vernietiging van de goddeloze, maar ook in de verdelging van het boze en de omzetting en vernieuwing des zondaars. Krachtens enen nieuwen Goddelijken levensadem, de geestelijke schepping Gods in de mens, openbaart God Zich als de Heilige.

Het begrip van heiligheid naar de opvatting des Bijbels wordt bij ons zeer dikwijls in te beperkten zin opgevat als zedelijke heiligheid, die daarin bestaat, dat God het goede lief heeft en het kwade haat, en zelfs niets kwaads doet, dat Hij waarachtig, rechtvaardig en lankmoedig is. Dat alles behoort ongetwijfeld tot de Gode gewijden mens, maar het beantwoordt nog niet geheel aan het denkbeeld van heiligheid, want heilig is slechts wie zich aan God alleen en geheel heeft geofferd. Maar Gods heiligheid is naar het begrip van het goede niet af te meten, vermits het goede veeleer door het begrip God zijne betekenis en zijnen inhoud verkrijgt. Wat God lief heeft is goed en wat God verafschuwt is kwaad. Een gevolg der Goddelijke heiligheid is het zeker, dat Hij slechts het goede liefheeft en doet, het kwade zonder uitzondering haat. Doch het begrip Zijner heiligheid ligt niet in het liefhebben van het goede en in het haten van het kwade, maar in het alleen en zonder uitzondering. De heiligheid Gods is de zelfbewaring Gods naar Zijn Goddelijk wezen ondanks Zijne genadige nederbuiging tot de wereld. Hoe en waar God Zich in de wereld doet zien, hoe en waar Hij handelt, hoezeer Hij ook Zijne Goddelijke heerlijkheid aflegt uit liefde voor Zijne schepselen, steeds openbaart Hij Zich en handelt Hij alleen als God, onverminderd Zijne Godheid. Daarin is de heiligheid gelegen vgl. Jes. 6:3.

Reeds oude dogmatici hielden de heiligheid Gods voor een uitvloeisel Zijner liefde, namelijk der reinste liefde Gods tot Zich zelve als de absoluut Goede, waardoor tevens het met majesteit afstoten van al wat kwaad en onrein is, van zelf is bepaald. Maar hoe kan de

heiligheid Gods hier als die zijde van het Goddelijk wezen worden voorgesteld, welke de verlossing Israëls noodzakelijk eiste, en op de eersten aanblik alleen werk der genade schijnt te zijn? Tot deze behoorde zeker Israëls verkiezing alleen, hoewel ook de stichting van het Godsrijk in 't algemeen, waaraan de Goddelijke heiligheid werkelijk groot aandeel had. Nadat echter de verkiezing eenmaal geschied was, trad de Goddelijke heiligheid in ene zo wezenlijke betrekking tot Israël, dat de naam "de Heilige Israëls" een van de gewone namen Gods werd (Jes. 1:14). Het raadsbesluit der verkiezing was uitgesproken als een onvoorwaardelijk besluit. Met het ogenblik daarom, dat God het volk voor altijd zou verworpen hebben, ware Hij ingetreden in het gebied der zonde, ware Hij niet meer Jehova, de Zijnde, van Wien iedere verandering, niet meer de Heilige, van Wien de wisseling van licht en duisternis uitgesloten is. Hoe de Goddelijke heiligheid de vervulling van elke uit genade gegevene belofte eist, omdat God geen mens is, noch een mensenkind, dat Hem iets zou berouwen, blijkt duidelijk uit de plaats Ps. 89:36 vv. : "Ik heb eens gezworen bij Mijne heiligheid: zo Ik aan David liege! Zijn zaad zal in eeuwigheid zijn; " en verder uit Ex. 33:19, Rom. 9:15. Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben. " Bij God is geen schijn, geen luim; Hij zou zich zelven moeten verloochen, wanneer Hij anders wilde dan Hij eens gewild heeft. Ook Israëls zonde, hoe groot die mocht zijn, hief de eis der verlossing voor Gods heiligheid niet op. God, de Alwetende, toch zag die zonde vooruit, toen Hij de onvoorwaardelijke belofte gaf. Voor Hem, de God der geesten van alle vlees, kwam zij niet onverwacht. Hij kon de zondaars verdelgen-Hij moest het juist omdat Hij heilig was, maar nooit kon Hij geheel Israël overgeven, altijd moest Hij een overblijfsel (Sjeerith) overlaten. De grootheid der zonde was voor Hem slechts een eis, om de krachtigste middelen van reiniging en heiliging in 't werk te stellen; Hij zou onheilig zijn, wanneer Hij niet heiligde; want dan zou Hij toch niet het Zijne tot vervulling Zijner belofte gedaan hebben, waaraan van wege de gesteldheid der menselijke natuur door uitwendige weldaden maar zeer weinig zou zijn voldaan. Dat nu hier Israëls verlossing als tegenover alle verdienste en alleen om Gods wezen, om Zijne heiligheid geschied wordt voorgesteld, was aan de ene zijde zeer verootmoedigend; het sloeg allen menselijken roem ter neer; aan de andere zijde was het ook zeer troostvol de beangstigde en verslagene harten erkennen daaruit, dat hun heil ganselijk niet op menselijken grond berustte, in 't geheel niet door de zonden van hun volk werd weggenomen. De Heidenen waanden, zoals nog heden vele Christenen doen, dat Israël voor altijd door de Heere uit Kanaän was verstoten, dat zijn plan met Israël verijdeld was; zulk ene schijnbare lastering weerlegt de Heere hier als de Heilige in Israël, want Israël was en bleef ondanks alle zijne oordelen het eeuwige volk der eeuwige verkiezing, en Israëls wederbrenging ene zaak van Zijnen eed en van Zijne eer.

Een vlesen hart kenmerkt zich door tederheid aangaande de zonde. Ene onreine gedachte, of een bedorven wens voor een enkel ogenblik gekoesterd te hebben, is genoeg om een vlesen hart voor 's Heeren aangezicht te bedroeven. Het stenen hart beschouwt de grootste overtreding als van luttel betekenis, niet alzo het vlesen hart.

O Heer! wil mij terstond kastijden Wanneer ik op een bijpad dwaal, En doe mijn hart van droefheid smelten, Dat ik Uw liefde zo betaal.

Het vleses hart is teder omtrent Gods wil. Meester Eigenzin is een grote bluffer, en het valt moeilijk hem te onderwerpen aan Gods wil; maar wanneer het vleses hart wordt geschonken, dan buigt zich de wil, gelijk een espenblad voor elken wind des hemels, vernedert zich ter aarde als een bieze voor elken adem des Geestes. De natuurlijke wil is koud, hard als ijzer, dat zich tot geen fatsoen laat hameren; maar de vernieuwde wil wordt als gesmolten metaal, spoedig gevormd door de hand der genade. In het vleses hart is de tederheid der toegevendheid. Het harde hart bemint de Heiland niet, maar het vernieuwde hart brandt van liefde jegens Hem. Het harde hart is zelfzuchtigen vraagt met onverschilligheid: "waarom zou ik wenen over de zonde, waarom zou ik de Heere liefhebben?" Maar het vleses hart zegt: Heere, Gij weet, dat ik U liefheb, help mij U meer beminnen!" Vele zijn de voorrechten van dit vernieuwde hart; hier is het dat Jezus verkeert, hier is het dat de Geest woont. Het is bereid om elken zegen te ontvangen, en elke zegen daalt er ook op neer. Het is gereed om elke hemelse vrucht voort te brengen tot prijs en ere Gods, en daarom verheugt zich de Heere er in: Een teder hart is de beste beveiliging tegen de zonde en de beste voorbereiding voor de hemel. Een vernieuwd hart staat op de wachttorens, uitziende naar de komst des Heeren Jezus. Hebt gij dit vleses hart? .

Door de Heiligen Geest ons te geven geeft God Zich zelven, ons tot een onverliesbaar deel en eeuwige erve. Ziet gij nu de heerlijkheid van het Evangelie? Zij ligt daarin dat het de mens niet enkel iets van Gods wege maar God zelven geeft. Een iegelijk zondaar, die gelooft, heeft de enigen, drieëenigen God zelven tot zijn deel in eeuwigheid. Daarom zei Christus tot de Zijnen in de nacht vóór Zijn schuldverzoenend lijden en sterven: "Zo iemand Mij lief heeft, die zal Mijn woord bewaren, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken. (Joh. 14:23). Gelovende, worden wij in onmiddellijke betrekking tot God gesteld; wij worden niet als God, ook zullen wij niet persoonlijk wonen in God, neen God zal wonen in ons, ja eenmaal zal Hij alles zijn in allen.

En Ik zal u op de in vs. 26 v. genoemde wijze verlossen van al uwe onreinigheden zodat het niet tot ene nieuwe verontreiniging met u zal komen (Hoofdst. 37:23); en Ik zal roepen tot het koren, en zal dat vermenigvuldigen, en Ik zal genen {a} honger op u leggen, zo als die eens als een Mijner gericht, om u uit het land te verdelen, gekomen is.

{a} Ezech. 34:29

En Ik zal de vrucht van het geboomte en de inkomst des velds vermenigvuldigen, opdat gij de smaadheid des hongers niet meer ontvangt onder de Heidenen (Hoofdst. 34:29. Zach. 8:12 v.).

Dan zult gij gedenken aan uwe boze wegen en uwe handelingen, die niet goed waren; en gij zult ene walging van uzelf hebben over uwe ongerechtigheden en over uwe gruwelen (Hoofdst. 16:63; 20:43 v.).

Ik doe het niet, gelijk Ik gezegd heb (vs. 22) om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls!

Een nieuw verbond zal worden gesticht tussen God en het volk in het weer verkregen land der vaderen. Een gereinigd en rijk gezegend geslacht zal er wonen, de verwoeste erfenis wordt veranderd in de vruchtbaarsten bodem, het koren spruit uit in rijken overvloed, de vruchten van de boom vermeerderen en de gewassen des velds; gebrek en nood zullen voor altijd verre blijven, het volk der nieuwe planting zal nooit weer de smaad des hongers onder de Heidenen ondervinden. Een veelbetekenend woord, dat ook zijne geestelijke betekenis heeft. Wel was het een smaad voor Israël, dat het, daar het toch de spijs des Goddelijken woords in de rijkste volheid had ontvangen, in de landen moest worden weggevoerd en daar op dorren bodem honger moest lijden. Maar nu gered uit het woeste en eenzame, is het weer teruggevoerd op de groene landouwen van de goeden Herder. Daar zal het met afkeer zijne boze daden gedenken, en zich voor zich zelve schamen over zijne vorige gruwelen. Het zal steeds weer op nieuw zeggen, dat het zijn heil niet aan eigene verdiensten, maar alleen aan Gods genade te danken heeft- de Heilige in Israël wilde Zich als eeuwige Gerechtigheid en Genade aan Zijn volk en aan de Heidenen openbaren, omdat men Zijnen Allerheerlijksten naam, dien de Serafim bezingen, op aarde erkenne.

Alzo zegt de Heere HEERE: Ten dage, als Ik u reinigen zal van al uwe ongerechtigheden, dan zal Ik de steden doen bewonen, en de eenzame plaatsen zullen bebouwd worden, de plaatsen, waar niet dan puinhopen liggen.

En het verwoeste land zal bebouwd worden, in plaats dat het ene verwoesting was, voor de ogen van een ieder, die er doorging.

En zij zullen zeggen, nadat zij het in zijn vroegeren toestand hebben gezien en gesproken hebben zoals in Deut. 29:24 vv. geschreven staat: Dit land, dat verwoest was, is geworden als een hof van a) Eden; en de eenzame, en de verwoeste en verstoorde steden zijn vast en bewoond.

Jes. 51:3. Ezech. 28:13.

Dan zullen de Heidenen, die in de plaatsen rondom u zullen overgelaten zijn, weten, dat Ik, de HEERE, de verstoorde plaatsen bebouw, en het verwoeste beplant: a) Ik, de HEERE, heb het gesproken en zal het doen(Hoofdst. 17:24).

Ezech. 22:14. 37:14

Alzo zegt de Heere HEERE: Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe; Ik zal Mij door hen laten vragen, en Mij betonen de God te zijn, die de gebeden hoort, en Zijn volk in alle moeilijke omstandigheden helpt (Ezra 2:63): Ik zal ze vermenigvuldigen van mensen, als schapen.

Het gebed is de voorloper der genade. Sla de bladen der gewijde geschiedenis op, en gij zult zien, dat wel nooit enige grote genade over deze wereld uitgestort werd, die niet was voorafgegaan door ernstig smeekgebed. Dit hebt gij in uwe eigene persoonlijke ervaring bewaarheid gezien. God heeft u menige ongevraagde gunst geschonken, maar ernstig

aanhoudend gebed was altijd het voorspel van grote genade over u uitgestort. Toen gij voor het eerst vrede door het bloed des kruises hebt gevonden, was het niet dan na vurige beden, ernstig smeken tot God, dat Hij uwe twijfelingen wilde wegnemen en u van uwe droefenissen bevrijden. Uwe verzekering was het gevolg van uw gebed. Toen gij op een anderen tijd ene heerlijke en onuitsprekelijke blijdschap hebt mogen genieten, moest gij dit beschouwen als een antwoord op uwe gebeden. Toen gij de heerlijke uitreddingen uit groten nood en krachtige hulp in dreigende gevaren hebt ondervonden, zijt gij in staat geweest uit te roepen: "Ik heb de Heere gezocht en Hij heeft mij geantwoord en mij uit al mijne vrezen gered. " Het gebed is altijd de voorbode van zegen. Het gebed gaat vóór de zegen, gelijk de schaduw der zegeningen. Als het zonlicht van Gods ontferming over onze noodduft opgaat, werpt het de schaduw des gebeds op de vlakte neer. Of, om ene andere gelijkenis te bezigen, wanneer God een heuvel van goedertierenheden opstapelt, schijnt Hij Zelf daar achter, en werpt op onzen geest de schaduw des gebeds zodat wij mogen verzekerd zijn, dat, zo wij sterk aanhouden in de gebeden, onze pleitingen de schaduwen der genade zijn. Het gebed is alzo met de zegen in nauw verband, om er ons de waarde van aan te tonen. Ontvingen wij de zegeningen zonder ze te vragen, dan zouden wij menen, dat het aldus behoorde te zijn; maar het gebed maakt onze genadegaven dierbaarder de diamanten. De dingen waarom wij vragen zijn kostelijk, maar wij waarderen ze niet recht, voordat wij ernstig daarnaar getracht hebben.

‘t Gebed verdrijft de duisternis; ‘t Gebed leert minnen en geloven: Terwijl ‘t als Jakobs ladder is! Waarlangs Gods zegen daalt van boven.

.

Het is niet genoeg dat de kinderen Israëls tot hun land terugkeren en tot heerlijkheid en bloei komen. Dit zou hen weinig helpen, indien zij God niet tot hun deel hadden. Doch zij zullen God tot hun deel hebben, want zij zullen Hem aanroepen, en smeken, dat Hij Zijne belofte aan hen vervulle. Zeker, God geeft ons veel zonder ons gebed maar toch niet het beste en zaligste. Zonder gebed hebben wij de gaven zonder de Gever, hebben wij de coupon, maar niet het effect. God wil gevraagd zijn. Waarom? Omdat wij God vragende, met God in gemeenschap komen, en in gemeenschap met God te zijn is Hem te bezitten, en Hem bezittende hebben wij het allerhoogste, en worden alle dingen ons toegeworpen. Daarom zullen de kinderen Israëls waarschijnlijk nog in grote verdrukking komen, waardoor zij tot God zullen roepen om verlossing, zoals zij weleer deden in Egypte.

HOOFDSTUK 37.

VERLOSSING EN VERENIGING DER ISRAELIETEN DOOR VOORBEDE BEVESTIGD.

De hand des HEEREN was op mij. Ik werd in een toestand van verrukking gebracht evenals in Hoofdst. 1:3; 3:22 en 8:1, en de HEERE voerde mij uit in de Geest (Openb. 1:10), en zette mij neer in het midden ener vallei (Hoofdst. 3:22 v.): dezelve nu was vol beenderen.

Ezechiël zag derhalve dit gezicht in de Geest, dat is in de Heiligen Geest. Welk ene aanschouwing moet zulk ene aanschouwing zijn. Mochten ook wij de dingen Gods in de Heiligen Geest zien. Hoe dŕft te doen? Door niet ons zelve, ons eigen verstand, ons eigen inzicht, onze eigene mening, maar Gods Woord te geloven. Wat was daar te zien? De schoonheid der natuur? Horen wij wellicht hier ene dichterlijke beschrijving van de heerlijkheid ener met bomen, kruiden, en bloemen beplante vallei? Neen, God toont Zijnen knechten gene natuurlijke, maar bovennatuurlijke dingen. Voor de aanschouwing der natuur gaf hij hun de ogen des lichaams, maar voor het zien der geestelijke dingen geeft Hij hun de Heiligen Geest. Wij hoorden het, de Profeet zelf zegt het: de hand des Heeren was op mij. Doch wat zag hij dan? Het tegendeel van al wat schoonheid en pracht, van al wat lieflijkheid en leven en frisheid is. Doch de Profeet werd in de vallei geplaatst en daar komt het op aan, dat de Heere ons ergens plaatst, al is het ook in het midden van doodsbeenderen. Die er ons in plaatst, kan ons ook gebieden te profeteren, dat de doodsbeenderen leven. Zo stond de de Profeet in het midden der doden. Welk ene standplaats, een levend mens in het midden van al die doodsbeenderen! Ook Christus wandelde als de enig waarachtig levende in het midden der doden. Wie niet in Hem was, was dood. Hij kon met waarheid zeggen: "laat de doden hun doden begraven. " En Hij was niet enkel het leven, maar ook de opstanding. Daarom was het voor Hem hetzelfde of Hij een enkel lid van het lichaam, of de gehele mens levend maakte. Blinde ogen zijn dode ogen, ene dorre hand is ene dode hand. Jāirus dochtertje op het bed, de jongeling te Naïn op de baar, Lazarus in het graf, ze zijn voor Hem gelijk. Hij spreekt en zij leven; zo zijn ook voor Hem de bekering van de mens en van vele mensen, de verlossing van de enkelen Israëliet of van geheel Israël, de vernieuwing van Palestina of van geheel de aarde tot een Paradijs dezelfde zaken, zij zijn alle de voortzetting van ene lijn, die in Hem, Christus, haar uitgangspunt heeft.

En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom, om mij te overtuigen hoe het gesteld was; en ziet, er waren zeer vele op de grond der vallei, en ziet, zij waren zeer dor, reeds zeer lang was alle leven uit hen verdwenen.

Ezechiël zag terstond en met één opslag van het oog een vallei vol doodsbeenderen, niet onder de aarde, maar boven op de aarde, dus een geopend kerkhof. Akelig gezicht, droevige vertoning, zeer geschikt om diepe zwaarmoedigheid in de ziel des Profeets uit te storten! En toch was deze vluchtige aanschouwing, of liever dit overzicht niet genoeg. De Heere leidde hem rondom langs de gehele vallei. Ezechiël moest de zaak van nabij bezien; hij moest de gehele omvang der vallei, de gehele grote menigte der doodsbeenderen leren kennen; ook moest hij overtuigd worden, dat er in de vallei niets anders lag dan doodsbeenderen. En nu

deelt hij ons mede, wat hij bij deze omwandeling van het dal heeft opgemerkt. Er waren, (zegt hij) zeer vele beenderen, en zij waren verdord. Zij hadden er niet sedert kort, maar sedert lang gelegen. Dit deed wel niet tot de zaak af, doodsbeenderen hebben niets meer gemeen met het leven, doch het maakt toch een verschil, of een been kortelings uit een levend lichaam is gekomen, dan of het reeds lang gelegen heeft. In het eerste geval heeft het been altijd nog iets fris; er ligt nog een zekere glans over; het heeft nog ene blanke kleur, en het merg is er nog in, maar als het been lang ligt, dan wordt het zwart en lelijk, het merg wordt vuil, wordt stof, en het been, dat op zich zelf reeds dor is, wordt alsdan zeer dor. En waarom liet nu God de Profeet zulke uiterst dorre beenderen zien? Omdat God gewoon is, alvorens te redden, de dingen te laten komen tot hun uiterste punt van reddeloosheid. Het is Gods heerlijkheid, om het leven voort te brengen uit de dood, en het is wel opmerkelijk, dat het ongeloof God juist deze Zijne hoogste eer poogt te ontnemen; het bewijst de verfoeilijkheid van het ongeloof. De gelovigen ondervinden het meermalen, dat ene zaak eerst tot hare uiterste ellende moet komen, alvorens God toont Zich die aan te trekken. Trouwens als wij God als God erkennen, dan is iets minder te doen dan het onmogelijke Zijns niet waardig. Eerst moet de zaak aan onze zijde ene afgesnedene zaak zijn, zodat wij gedwongen zijn te zeggen: "ja, daar is nu niets meer aan te doen; er is gene hope, gene verwachting meer; " eerst dan komt God en zegt: "Ja wel, er is nog iets aan te doen, er is nog hoop, er is nog verwachting! Ik zal het leven geven uit de dood. " .

En Hij zei tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden? En Ik zei: Heere HEERE, Gij weet het! Naar menselijk kennen is het onmogelijk, maar bij U zijn alle dingen mogelijk.

Als wij de wereld overzien in al haar ongoddellijk leven en streven, zo doof voor de machtigste roepstemmen, zo blind voor het hemelse licht, zo koud bij wat Engelen van verrukking doen gloeien, dan breidt het tafereel van dit woord zich onwillekeurig uit voor ons oog, en het is ons, als horen wij ons met Ezechiël toeroepen: "mensenkind zullen deze beenderen levend worden?" Ik denk aan u lichtzinnige, die enkel leeft voor de aarde en hare begeerlijkheid; die aan de eeuwigheid niet denkt, dan om de zorg voor de eeuwigheid uit te stellen van de lente tot de zomer, van de zomer tot de herfst uwer dagen; die het lied der gerusten op Zion tot uw morgen- en avondlied maakt: "ik zal wandelen naar de aanschouwing mijner ogen, en toch zal ik vrede hebben. " "Zullen deze beenderen levend worden?" Ik denk aan u, ongevoelige, die ook bij oppervlakkige aandoening inwendig zo afkerig blijft van de geestelijken omgang met God, die door de voorspoed niet door God zijt vertederd; door de onspoed niet voor God zijt gewonnen, die alles wat het Evangelie roerends en lieflijks heeft, hebt aangehoord, toegestemd, vastgehouden, zonder dat het bij u tot waarachtige verandering kwam van beginsel en keuze. Zullen deze beenderen levend worden? Ik denk aan u, trage van hart, die wel van tijd tot tijd uit de zondeslaap opschrikt, maar in plaats van het geneesmiddel telkens opnieuw de slaapdrank in handen neemt, en na ogenblikken van ontroering altijd weer eindigt met de uren te verbeuzelen, op wier vleugelen voor u het heil der eeuwigheid rust. Zullen deze beenderen levend worden! Ik denk maar genoeg. De melding van enkele soorten zou tot de waan kunnen leiden van talrijke uitzonderingen. En daarom zij het met de heiligsten nadruk gezegd: het beeld geldt iederen mens, die het nog niet kan verklaren, dat God hem levend gemaakt en met Christus in de hemel gezet heeft.

Kent gij ze niet, mijn medezondaar, die dorheid van binnen, die de Profeet met éénen trek zo sprekend doet uitkomen: de dorheid van een geest, die omdat hij de levenden God niet gevonden heeft, zich afstomt met zoeken naar leven en licht; de dorheid van een hart, dat overal lafenis vroeg, en overal teleurstelling vond; de dorheid van een leven, dat vrucht voor de hemel moest dragen, en van nature gene enkele rijpe vrucht heeft te tonen? Kent gij het niet, dat diep bederf, dat u al het goede ten dode doet worden, en onbeteugeld heerst in het onvernieuwde gemoed, met even weinig eerbied voor ene énige uwer gaven en krachten, als het gewormte voor de dode betoont? Kent gij het niet, kinderen der wereld, dat duister en toch zo drukkend gevoel, dat gij nog nimmer recht hebt geleefd? Wat leven is, gij weet het, het is nog iets anders dan ademen, dan dromen, dan dartelen, dan werken, dan lijden; in dat vijftal woorden was tot nog toe het kort begrip uwer gehele geschiedenis. Leven, het is vol, het is krachtig, het is zalig, het is eeuwig te zijn, dwaze die het zocht in zich zelf, kortzichtige, die het vraagt van de aarde! Even weinig als een dode zich in eigene kracht kan verheffen van zijne sombere sponde; even weinig als de ene prooi des grafs de andere aan het graf kan ontrukken, evenmin kan de zoon van Adam in zich zelf of de broeder het verloren geestelijk leven herstellen. Ja, ook wij boden des levens, "Heere, Gij weet het", zo moeten wij met Ezechiël antwoorden op de vraag, of er aan zoveel dood en verderf nog eenmaal een einde zal komen. En waar wij met dat antwoord de blikken ten hemel hieven, wij slaan ze nogmaals in 't ronde, en zien die allen, die het ware leven in Gods gemeenschap niet kennen, als zovele slaapwandelaars voor onze ogen voorbijtrekken; als slaapwandelaars, die evenmin helder zijn van geest, als bekommerd van harte; die rustig voorttreden, zelfs aan de rand van de gevaarlijksten afgrond, die met verwonderlijke voorzichtigheid ieder struikelblok ontwijken, dat hun rust zou kunnen verstoren, en pas ontwaken uit de sluimer, wanneer hun naam wordt genoemd. Mijn medezondaar, uw naam zweeft op de lippen des Heeren: Zijn krachtige roepstem weerklinke! .

De Heere doet de Profeet de vraag om hem van het onmogelijke er van, op menselijk standpunt geredeneerd, te doen getuigen. Een vallei van doodsbeenderen te veranderen in een dal der levenden is geen menschen werk, is niet iets wat uit de mens voortkomt.

De Profeet weet echter ook, dat bij God alle dingen mogelijk zijn, dat Hem niets te wonderlijk is, dat Hij het is, die het leven te midden van de dood en het licht uit de duisternis doet te voorschijn komen. En daarom geeft Ezechiël niet een antwoord alleen, maar zulk een, waarin het geloof in de mogelijkheid er van ligt opgesloten.

Toen zei Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.

Het Christendom is ene verwonderlijke zaak, het is een werk, het is een profeteren, een spreken van de Woorden Gods. God zei niet tot de Profeet: "Blijf gij stil zitten. Ik zal het buiten u doen", neen, de Profeet moest profeteren. Aan de anderen kant is het weer geen werk, het is enkele spreken. Daarom is het ene verkeerdheid in de Christen, zelf iets te willen doen, of iets op eigene hand tot stand te willen brengen. de Heere moeten wij gedurig vragen: "Wat wilt Gij, dat ik doen zal?" anders bouwen wij aan Babels toren. Gesteld eens dat wij zeiden: "wat zullen wij doen om deze doodsbeenderen te doen leven? zullen wij ze door

ene galvanische bewerking laten huppelen en springen?" Zouden wij niet dwaas handelen? Laat ons toch in zulke hoog ernstige zaken gene ijdele kunsten vertonen. God alleen kan het leven geven, wij kunnen het niet, en wat zou het ons baten, een gewaand leven te stellen in de plaats van het waarachtig leven? Wij kunnen enkel nazeggen, wat God ons voorzegt. Wie weet het niet, de natuurlijke wijsheid wil zich zelf helpen, door te ontkennen, dat de mens van nature geestelijk dood is door de zonde, en te beweren, dat ieder mens nog een vonk van leven in zich heeft, welke, door haar van de as te ontdoen en er brandstof bij te leggen, weer tot een brandend vuur kan ontvlammen. Doch het is louter zelfbegoocheling. De Schrift spreekt zo niet; zij misleidt de mens niet; zij spreekt in alles de volle waarheid. Zij zegt: dat zo waarachtig, zo volkomen Christus dood was, alvorens Hij opstond, ook de zondaar dood is voor God, alvorens hij door de kracht des Heiligen Geestes bekeerd wordt. "Gij dorre beenderen, hoort des Heeren woord!" Welk een wonder bevel, welk ene dwaasheid voor de natuurlijken mens! Kunnen dan de doodsbeenderen horen? Ja, als God tot hen spreekt, kunnen zij horen. Eigenlijk spreekt God altijd tot hetgeen niet horen kan, maar onder, door en in het spreken doet Hij horen. God zei tot het licht, dat het zij, en het licht kon niet horen, en toch het was er; tot de gevoelloze aarde: "Breng voort, " en de aarde hoorde, en bracht voort. God roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren. Ook gebod Christus Lazarus uit zijn graf te komen, en hij kwam er uit; en ook ons leven hangt er van af, dat Christus tot ons spreekt, gelijk Hij tot Lazarus sprak. Want met de zondaar is het niet anders als met Lazarus. Ook de zondaar kan niet horen, en toch moet hem het Evangelie verkondigd worden, want onder het prediken hoort hij; wij weten niet hoe, maar hij hoort en bekeert zich. Daarom moeten wij, wel verre van de mensen diets te maken, dat zij gene dorre beenderen zijn, hen juist met dien naam noemen, en wel met dien van zeer dorre beenderen, opdat zij weten dat zij het zijn, en zich niet inbeelden, dat zij zonder de prediking zich zelf wel kunnen bekeren, als zij maar willen. Neen, de prediking des Evangelies is ene prediking aan de doden. Christus zegt tot de discipelen: "Predikt het Evangelie allen creaturen. " Creaturen, schepselen, waarlijk geen vleiend woord voor mensen, doch een waar woord. Christus zendt het Evangelie tot de mensen, zo als zij in hunnen natuurstaat zijn, tot gene kinderen Gods, maar tot schepselen Gods, die een natuurlijk leven hebben, maar geen Goddelijk leven, die levend zijn voor zich zelven en voor de aarde, maar dood voor het geestelijk goede en voor hun eeuwige belangen, en daarin gelijk staan met de dierlijke en onbezielde schepping. Daarom staan wij met het woord van God altijd in het midden der doden; ja, als wij waarlijk Christenen zijn, dan wandelen we ook zelven onophoudelijk onder de doden. Doch daarom behoeven wij nu niet moedeloos te worden, en zonder geloof, hoop en liefde te arbeiden, neen! wij hebben slechts bij onzen arbeid te vuriger te bidden tot Hem, die alles spoedig kan veranderen, tot Hem, die de doden levend maken kan en werkelijk levend maakt. Indien toch de Profeet niet onvoorwaardelijk gedaan had, wat God hem beval, maar geredeneerd en gezegd had: "hoe kunnen doodsbeenderen horen?" en dus het bevel Gods niet opgevolgd had, wat zou er het gevolg van zijn geweest? Dat Gods oogmerk niet vervuld ware geworden? Neen, Gods raad zou daarom toch tot stand gekomen zijn, maar niet door dit middel en niet langs dezen weg.

Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen, in welke Hij het wat de zaak aangaat met persoonlijke wezens te doen heeft: Ziet, Ik zal de Geest in u brengen, en gij zult levend worden.

En Ik zal, zoals dat later in het gezicht met de beenderen, die daar liggen, ook werkelijk zal geschieden (vs. 7 vv.), zenuwen (Job 10:11) op u leggen, en vlees op u doen opkomen, en ene huid over u trekken, en de geest, adem in u geven, en gij zult levend worden; en gij zult, daar gij eigenlijk personen zijt, die in deze beenderen hun type hebben, weten, dat Ik de HEERE ben.

De zekerheid van het heil is verzekerd. Het profetische oog vertoeft nog slechts bij de levendige beschouwing van zijne ontplooiing en ziet met verrukking, hoe het ontstaat, hoe het toeneemt, hoe het onoverwinnelijk groot wordt.

Wij zijn bij ene van de meest grootse en diepstzinnige symbolische voorstellingen van onzen Profeet gekomen, die van vroegeren tijd af hare onwederstaanbare macht over de gemoederen heeft uitgeoefend. Zij toont in een beeld volkomen levendig, wat het woord bij brokstukken van de tijd der nieuwe genade slechts onvolkomen verkondigd had.

De uitleggers zijn het daarin eens, dat volgens Ezechiëls ondubbelzinnige verklaring dit gezicht niet moet worden verstaan van de opstanding der lichamen, maar van de bezieling van het geestelijk dode, maar nog in levenden lijve rondwandelend volk van Israël. Het woord des Heeren bevestigt dit in vs. 11 ten stelligste. Deze beenderen zijn het gehele huis van Israël. Ziet, nu zeggen wij: "onze beenderen zijn verdord en onze hoop is verloren, en het is uit met ons. " Even zeker als Israël met deze klacht "onze beenderen zijn verdord" slechts beeldsprakig wilde zeggen: "wij zijn geheel krachteloos (vgl Ps. 22:15) onze hoop is verloren; wij zijn als volk niet meer te herstellen", zo zeker ook is het doel der zinnebeeldige voorstelling geen ander dan de belofte van de herstelling van het levend dode Israël.

Met recht heeft men er aan herinnerd, hoe wederherstelling van elken aard in de oudheid en ook bij de Hebreëen een weer levend worden genoemd wordt, en hoe er geen gepaster beeld was voor de toenmaligen toestand des volks, dan de lichamelijke dood, en voor de herstelling dan de opwekking uit de doden. Voor de Profeet staat een volk, dat zich in zijne hopeloosheid voor verloren houdt; hier nu wil hij met zijn krachtig woord ingrijpen, opdat de diepste verslagenheid tot versterking, tot leven worde. Hoe minder het volk het wilde geloven, des te meer beslist spreekt Ezechiël het uit, Gods Almacht en Geest kan het dode weer levend maken. God is werkelijk dodende en weer levend makende, zo als van Hem geschreven staat (Deut. 32:38. 1 Sam. 2:6 en deze scheppende levenskracht Gods, die zelfs doodsbeenderen weer opwekt, is de grond der verlossing, de oorzaak van Israëls heil. Zo zeker als dat waar is, zo zeker ook het andere. Wanneer dus de gemeente vraagt (Ps. 85:7): "Zult Gij ons niet weer levend maken?" dan luidt het antwoord, dat, gelijk God dat kan, Hij het ook wil (Hos. 13:14).

Die vertroosting moest te krachtiger tot de harten spreken, wanneer hij aan de woorden der wanhopenden zelf, hen bij hun woord aangrijpende, het antwoord tegen allen twijfel ontleende, zo moet de vraag van God aan de Profeet in vs. 3 bij de taal, die Israël volgens vs. 11 voert, de wanhoop des volks uit het hart ontlokken, om er ruimte in te maken voor de voorzegging des heils.

Langs talloze wegen wil God ons op de weg der bekering geleiden, van talloze zijden grijpt en spreekt Hij slapenden aan, opdat zij de sluimerzieke blikken voor het licht des levens ontsluiten. Nu fluisterend, dan donderend, nu biddend, dan dreigend; nu vaderlijk, dan rechterlijk richt Hij Zich tot hart en geweten. Ja waar gij terugziet op al de weg van uw leven, alles wat God u heeft beschikt en bescheiden, wordt weergalm van Ezechiëls profetie aan uw hart: "laten deze beenderen levend worden." Hier ene vrome moeder u ontnomen, en daar een dierbaar pand u geschonken; nu ene lieflijke bloem voor uwe voeten ontloken, en dan een scherpe doorn in vlees en bloed u gedrukt; ginds een diepe val, die u aan u zelf moest ontdekken, en elders een pijnlijk gemis, dat uw gebeente van smart deed verouden; heden ene krachtige prediking, die in de ziele u aangrijpt en morgen ene gezegende ontmoeting, die u weken lang stof geeft van peinzen, 't is alles, alles ene Godsstem: "Zondaar, buiten hij is dood en verderf! Schepsel Gods, slechts in God is leven en vrede!" En die stem klonk gene uren of dagen slechts, maar reeds sedert maanden en jaren; zij wordt zelfs het roepen niet moede, waar ons het horen verdroot, zij wordt meer klimmend en klemmend, naarmate de levensdag opkort en de doodsengel rasser zal spreken. voorwaar, voorwaar, onze God is een God, die het dode levend maakt!

Toen profeteerde ik, gelijk mg bevolen was, en er werd een geluid, als ik profeteerde, en ziet, ene beroering, en de beenderen naderden, elk been tot zijn been.

Het voorzeggan wordt hier beperkt tot de oproeping "gij dorre beenderen! hoort des Heeren woord. Alles wat de Profeet in ekstase moet spreken, draagt het karakter van profetie, profeteren is spreken in de Geest.

Hij moest prediken en hij deed dit en de dode beenderen leefden door een macht, die met Gods woord gepaard ging, hetwelk hij predikte. Hij moest prediken, en hij deed dit, en de dode beenderen werden levend gemaakt, ter beantwoording der gebeden. Zie de kracht des woords en des gebeds, en de noodzakelijkheid van beiden, tot het opwekken van dode zielen. God gebiedt Zijnen dienstknechten, profeteert over de droge beenderen, zegt tot hen: leeft, ja zegt tot hen leeft, en zij doen, gelijk hun bevolen is, roepen verder en verder tot hen, maar zij roepen te vergeefs, zij blijven dood en zij blijven droog. Hij moet daarom gedurig aanhouden bij God in de gebeden, om de werking van de Geest met het Woord.

Gods genade kan de zondaar behouden zonder onze prediking, maar onze prediking kan hem niet behouden zonder Gods genade, en die genade moet door gebeden gezocht worden.

Het ruisen en bewegen had plaats door de beenderen, die terstond aan het woord Gods (in des Profeten mond) gehoorzaamden. Naar het Hebr. luidt het woordelijk: Er ontstond ene stemme (dit kan ene roepstem, een geluid, een donderslag, een geruis zijn) toen ik profeteerde, en zie, ene beweging. Dit kan zeker, gelijk enige uitleggers willen, ene stemme des donders, ene aardbeving betekenen. Maar veel voegzamer voor de gehelen gang van het gezicht is het aan te nemen, dat de gebeenten terstond de stem des Profeten opvolgen, en nu verder de ganse gebeurtenis aanschouwelijk wordt afgeschetst. Eerst hoort Ezechiël het ruisen, het stommelen en klapperen der opgewekte beenderen. Daarna ziet hij hun beweging en de opvolgende zamenvoeging van het bijeen horende. Dit laat zich ook toepassen op de eerste bewegingen

der verstrooide Israëlieten in hun afzonderlijke woonsteden in Chaldea, op hun zamenkomsten tot geheime beraadslaging, waar de leden des volks zich in stilte verenigden.

De Alwetende en Almachtige Heere kan ook de stammen en geslachten Israëls, welke nu door elkaar verward zijn, weer bij elkaar rangschikken.

Niet is meer algemeen, maar niets ook minder zielkundig, dan de oppervlakkige voorstelling, alsof het nieuwe leven de vrucht van één enkel ogenblik ware, waarin de zondaar woedende als een Saulus, op eenmaal juist gelijk deze aangegrepen en omgekeerd wordt. Met even veel recht kon men volhouden, dat de zon daarbuiten in één punt des tijds aan de hemel staat, zonder dat, door schemering of morgenrood voorafgegaan is. Neen, Gel. hetzelfde wat wij in iedere lente aanschouwen, herhaalt zich bij de innerlijken overgang van de dood tot het leven. Niet op eens is het ijs van Januari herschapen in de bloemen van Mei; buien zijn voorafgegaan en hevige stormen; langzamerhand drong het groen uit het eentonige wit, van lieverlede brak de schemering door van de bos, die blinken zou op duizend bladeren en bloemen; eerst de knop dan de bloemen, en pas ten gezetten tijde de vrucht. De geschiedenis van het Godsrijk vertoont ons gedurig tijdperken door andere voorafgegaan en bereid, die wij met de beeldspraak van de tekst op de lippen "tijdperken zouden kunnen noemen van het ruisen der beenderen." Het licht van Christus verrees, maar vooraf was voor Joden- en Heidendom een tijd van verwachting, van verlangen, van troosteloos treuren en zuchtend zoeken naar waarheid en leven begonnen. De dageraad der hervorming brak aan, maar de hervorming heeft hare Profeten gehad, gelijk zij hare Apostelen vond, en langs talloze wegen was Europa voorbereid voor de omkering der zestiende eeuw. En wederom in onzen tijd, als wij de staat van het Godsrijk geheel in het algemeen overzien, wij zouden bijna tot de voorstelling komen: 't is niet meer de dood, 't is nog niet het leven, het is dat geruis, die beweging, die toenadering van het ene lid tot het ander, die de overgang van dood tot leven voerspelt. Kent gij zulke tijdperken in uw innerlijk leven? Gel. of druk ik mij wellicht voor iemand onduidelijk uit? Ik bedoel zulke toestanden van de verborgen mens onzes harten, die men voorbereidings-overgangs-, wordingstoestanden noemen kan: waarbij men niet meer leeft in de zonde zonder nog geheel te leven in de gemeenschap met Christus, waarbij het begint te lichten in onzen hof, zonder dat nog op onzen lijksteen de Engel der opstanding daalde. Ik zie ze voor mij, als Ezechiël- verkwikkende aanblik! in wien zich ene krachtige voorbereiding tot hoger leven vertoont; mensen, in wier harten stemmen ontwaken, die zij sinds lange niet hoorden; zondaren, van wier lippen vragen vernomen worden hun tot nog toe onverschillig en vreemd; zal ik u allen noemen, beschrijven, aan u en zich zelve ontdekken?

En Ik zag, en ziet, er werden zenuwen op dezelve, en er kwam vlees op; en Hij trok ene huid boven over dezelve, maar er was geen geest in hen.

En Hij zei tot mij: Profeteer tot de Geest, profeteer, mensenkind! en zeg tot de Geest: Zo zegt de Heere HEERE: Gij Geest! kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden.

Wat hoog bevoorrechte, en toch wat diep afhankelijk heilherauten der nieuwe bedeling we zijn! We kunnen dat nieuwe leven u schetsen, u aanprijzen, als boven alles begeerlijk u

voorstellen. Wij kunnen getuigen van en wijzen op en leiden tot Hem, die het geeft. Maar het u in te storten, gelijk wij het zo vurig u toebidden, maar uw hart te hervormen gelijk wij uw verstand overtuigen, maar de reuk des doods in uwe leden te doen vluchten voor de frissen adem des levens: dat staat bij ons niet te geven, dat is genadegift van Hem, wien de Vader gegeven heeft het leven te hebben in Zich zelve, maar-daarbij ook de macht over alle vlees, opdat Hij aan al wat de Vader Hem gaf een eeuwig leven zou schenken. Op de knieën voor Hem, die geen dorst wekt zonder water te geven, maar ook om dat water gebeden wil zijn, als om onschatbaren zegen! Op de knieën, gij allen, die bij een blik op u zelve weemoedig herhaalt, wat Israëls huis van zich zelve moest getuigen: "Onze beenderen zijn verdord onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden. " Het aangezicht des Heeren gezocht, de middelen der genade gebruikt, en in iedere geestelijke gate, die Hij schonk, een aandrang gevenden om meerdere gaven te vragen! Wat onmogelijk is bij de mensen is mogelijk bij God, en al durft gij u nauwelijks voorstellen, dat ook voor u nog eens een nieuw leven zou aanvangen. Hij kan doen boven bidden en denken. En dat Hij het wil, wie zou het betwijfelen, die het immers vroeg aan Zich zelve of Hij Zijne kinderen stenen voor brood en schorpioenen voor vissen zou geven? Neen het is niet om u de moed te ontroven, maar om de moed te verhogen dat wij u het woord van Hem, die op de troon zit, doen horen: "Ziet Ik maak alle dingen nieuw. " O zalig wie op die hemelstem ootmoedig antwoorden kan: "het oude is voorbijgegaan, het is alles nieuw geworden. "

God is geen God des doods maar des levens. Wanneer Hij het woord heeft uitgesproken van leef, dan zal Hij niet alleen de werking des Woords, naar ook die des Geestes doen ervaren. Als God, de Heere, op ene ziele de hand heeft gelegd, dan zal Hij ook Zijn werk voortzetten. Hij zal en kan en wij ook het stugste hart verbreken, ook de dorste woestijn veranderen in een dal van Saron.

En ik profeteerde, gelijk als Hij mij bevolen had. Toen kwam de geest in hen, en zij werden levend 1) (Gen. 2:7), en stonden op hun voeten, een gans zeer groot heir 2).

De voorstelling van het levend worden der dode beenderen in twee acten, is te verklaren uit de aansluiting aan de geschiedenis van de schepping van de mens. Daar dient het om de schepping van de mens, hier om de scheppende wederlevendmaking van Israël duidelijk als een werk van de almachtigen God voor te stellen. Wanneer de met zenuwen, vlees en huid beklede doodsbeenderen niet gestorvenen, maar gedoden, verslagenen worden genoemd, zo blijkt daaruit, dat ons visioen niet de algemene opstanding der doden, maar de opwekking van het gedode volk van Israël moet afbeelden.

De verklaring van ons gezicht als een leerrijk artikel van de lichamelijke opstanding der doden, wordt evenzeer door de samenhang van de gehele profetische rede bepaald geoordeeld, als de verklaring dat dit alleen op de burgerlijke herstelling des volks na de ballingschap zien zou, blijkt verkeerd te zijn, aan de adem, die de beenderen levend maakt.

Zo één feit van de geschiedenis van 't Godsrijk der toekomst, dan moet de hier voorzegde wederlevendmaking en herstelling van Israël ook voorwerp der gezichten van de Openbaring van Johannes zijn; maar waar is in dit Boek de plaats waar zij voorkomt? Voor zover ons

bekend is, heeft nog geen uitlegger die bepaald kunnen aanwijzen, hoewel het toch zozeer voor de hand ligt, hier op Openb. 11:11 te wijzen. Ook daar zijn twee acten beschreven, hoewel op enigszins andere wijze. Wel is van de Geest des levens van God sprake, die in de gedoden voer, zodat deze nu op hun voeten treden. Volgens Openb. 7:4 vv. en 14:1 vv. 1 wordt de zeer grote menigte der in 't leven teruggeroepen berekend op 144. 000 verzegelden. Daarin komt elk der twaalf stammen gelijkmatig met 12. 000 personen voor. Ten opzichte der namen van de stammen is tussen Openb. 7:5-8; Juda, Ruben Gad, Aser, Nafthali, Manasse, Simeon, Levi, Issaschar, Zebulon, Jozef, Benjamin; en Ezechiël 48:1-28 : Dan, Aser, Nafthali, Manasse, Efraïm, Ruben, Juda, Benjamin, Simeon, Issaschar, Zebulon, Gad, een onderscheid, dat wij voor heden alleen noemen, en later verklaard zal worden. Als dood des volks merkt Baumgarten bij onze afdeling op, zal volgens de wet de als hoogste en laatste straf uitgesprokene scheiding van Israël van zijn land of de ballingschap moeten worden gehouden, deze ziet het Oud-Testamentisch bewustzijn aan als de dood, daar ieder in 't bijzonder tot zijn lichaam in betrekking staat, als het volk tot zijn land, en het van hem gescheiden land aan de vreeslijkste verwoesting is overgegeven evenals het ontzielde menselijk lichaam. En nu is, zoals van Hoffmann juist zegt, op onze plaats niet zozeer de nieuwigheid des levens voorgesteld, waarin, als integendeel de volkomenheid van de toestand des doods, uit welken Israël weer moet worden hersteld.

Toen zei Hij tot mij: Mensenkind, deze beenderen, die gij te voren zo verdord zaagt, en van welke gij uit u zelve niet meendet, dat zij weer zonden kunnen levend worden (vs. 2 v.), zijn het ganse huis Israëls! de beide delen Juda en Efraïm (vs. 15 vv.); ziet, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord (Klaagl. 4:8), en onze verwachting om niet weer tot een volk op te staan, is verloren, wij zijn afgesneden.

Over die beenderen hebt gij moeten profeteren, en zij zijn weer tot elkaar gekomen, met zenuwen, vlees en huid overtrokken, en door de adem, die hun ingeblazen is, weer levend geworden (vs. 4 vv.). Daarom, profeteer nu ook over de beide delen van het huis Israëls, en zeg tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uwe graven openen, en zal ulieden uit uwe graven doen opkomen, o Mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls.

En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik uwe graven zal hebben geopend (liever: open), en als Ik u uit uwe graven zal hebben doen opkomen (liever: doe opkomen), o Mijn volk!

En Ik zal Mijnen Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten, dat gij daar tot rust komt; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.

Dat veld vol doodsbeenderen, zo wordt de Profeet gezegd, is Israël in zijn tegenwoordigen toestand: als gevolgen zijner zonde heeft het de dood tot straf van God ondergaan. Zijne wanhoop is zelfs een teken van dezen dood, het verstorven volk gevoelt zich van God verlaten, de kloof, welke het van Hem scheidt, schijnt ene te zijn, welke nooit meer is te vullen, de verschrikkingen des doods omgeven het natuurlijk oog ziet slechts vernietiging, geen heil en leven. Uit die massa scheidt zich evenwel Gods almacht een volk, de poorten des

doods worden verbroken, het land van heil en zegen wordt aan Israël weer uit genade geschonken; ene nieuwe geestelijke schepping begint, aan het verstorven, geestelijk arme volk wordt de volheid van Goddelijken zegen meegedeeld, nu is alles in rust in 't land van zegen, genietende de genadegiften van zijnen God in zaligen vrede.

De graven der Israëlieten waren toen de steden der Chaldeën. In het gezicht van Ezechiël werd daarop echter niet gewezen, omdat daardoor de aanschouwelijkheid van het beeld zou hebben verloren. Men heeft zich een slagveld te denken, waar de beenderen der verslagenen onbegraven neerliggen.

Als volk van God was Israël gedood, zonder hoop op weer levend worden of opstaan tot een nieuw leven. Deze opstanding toont nu de Heere de Profeet in het beeld van de levendmaking der beenderen, die verdord en overal heen verstrooid liggen. Zij wordt vervuld door de herstelling van Israël als volk van Jehova, waartoe de terugvoering in het heilige land werkelijk behoort; deze vervulling werd wel voorbereid door het terugkeren van een deel des volks uit de Babylonische ballingschap onder Zerubbabel en Ezra, hetwelk de Heere had bewerkt, door de wederopbouw van de verwoeste steden van Juda en door de herstelling der staatsinrichting, maar dat alles was niets meer dan een onderpand voor de toekomstige volkomene herstelling van Israël. Want hoewel de Heere de teruggekeerden zelfs nog Profeten verwekte en de bouw van Zijn huis bevorderde, zo daalde in de nieuw gebouwden tempel toch niet Zijne heerlijkheid neer, en het volk kwam niet weer, ten minste niet voortdurend, tot zelfstandigheid, maar bleef aan het Heidense wereldrijk onderworpen. En al zijn ook na Ezra nog zeer vele ballingen in hun vaderland teruggekeerd, door welke vooral Galilea weer bevolkt en gebouwd werd, zo bleef toch het grootste deel des volks in de verstrooiing onder de Heidenen. De ware herstelling van Israël als volk des Heeren begon eerst met de stichting van het Nieuwe Godsrijk, het Koninkrijk der hemelen, door de verschijning van Christus op aarde. Daar toch het Joodse volk als zodanig of in zijn geheel Jezus Christus niet als de door de Profeten verkondigden en door God gezonden Messias erkende, maar zijnen Heiland verwierp, zo kwam over Jeruzalem en het Joodse volk op nieuw het oordeel der verstoting onder de Heidenen, terwijl het door Christus gestichte Godsrijk, door het ingaan der gelovig gewordenen Heidenen, zich over de aarde uitbreidde. Dit gericht duurt over het in ongeloof verstokte volk der Joden nog voort, en zal voortduren tot de tijd, wanneer na het ingaan van de volheid der Heidenen in het rijk van God ook Israël als volk tot Christus zal worden bekeerd, de gekruisigde als zijnen Heiland zal erkennen, en voor Hem Zijne knieën zal buigen. Dan zal gans Israël (Rom 11:26) uit zijne graven, de graven van zijnen burgerlijken en geestelijken dood, worden opgewekt en in zijn land teruggevoerd.

Even als in het gezicht eerst de mindere zijde wordt voorgesteld (vs. 7 v.), vervolgens de hogere (vs. 9 v.) of juister gezegd, het gescheiden zijn dezer beide zijden onder de vorm van onderscheid in tijd wordt voorgesteld, zo wordt ook in de verklaring het politiek herstel (vs 12 v.) en het geestelijke (vs. 14) duidelijk van elkaar onderscheiden. Het "Ik zal Mijnen Geest in u geven, en gij zult leven" heeft wel zijn voorspel reeds vóór de terugvoering in het vaderland, welke zaak volgens de gehele voorstelling der Schrift ene zekere levendmaking door de Geest te weeg brengt, maar de volkomene vervulling wordt eerst gevonden in de

krachtige nederdaling van de gave des Heiligen Geestes, over het gehele volk door Christus, en in de toeëigening van dezen Geest door het volk.

Het is altijd maar tot op zekere hoogte mogelijk in de verklaring deze plaats met de uitleggers mede te gaan. Wij hebben ons moeten veroorloven van hun uitspraken het een of ander weg te laten, en daaraan door ene kleine wending gedeeltelijk een anderen zin te geven dan waarop hun mening eigenlijk uitloopt. Dat komt daarvan, dat over de zaligwording en herstelling van Israël, over de terugvoering des volks in het heilige land en over zijne roeping en zijnen toestand aldaar meestal nog meningen heersen, welke de woorden der Schrift tegenspreken, zo als wij mochten beweren, en welke rusten op ene miskenning der wegen Gods met Zijn uitverkoren volk. Zulke schrijvers zijn er wel is waar heden nog maar weinige, die met verachting en verwerping van de Joden spreken als van een "gepeupel, gelijk aan de Zigeuners, dat onder andere volken zit als bloedzuigende dieren, en die van niets anders dan van dieren kunnen leven. Wat Paulus in Rom. 11 schrijft is toch van te veel betekenis, dan dat niet het grootste gedeelte van hen ene bekering in de toekomst zou moeten aannemen. Maar nu denkt men zich zowel de middelen en wegen, hoe het tot die bekering komt, als ook de tijd en de wijze der gebeurtenis met de gevolgen, welke het meebrengt, zo als het een ieder lust, zonder grondig de Schrift te onderzoeken en zich door deze te laten leiden. Uitgaande van de veronderstelling, dat Israëls bekering tot Christus ene vrucht zal zijn van eigen zendingswerk tot dit volk, of van allengs rijpende overtuiging, of ook van teruggave des heiligen lands aan de wettige bezitters, verdaagt men het gevolg daarvan tot ene ver af zijnde onbepaalde toekomst, en stelt zich die voor als een overgang tot de nu bestaande, uit de Heidenen zamengebrachte Christelijke kerk, welke overgang dan zal volgen, als de Heidenen in hun geheel Christelijk zullen geworden zijn, en voor wie het heilige land van ondergeschikte betekenis is. Eigenlijk zou het misschien wel het raadzaamste zijn, de kerk zelf voor dat vaderland aan te zien, waarin de Joden ten laatste uit hun verstrooiing zullen terugkeren. Israëls land, zegt een van de bovengenoemde uitleggers, zal zo ver reiken als het Israël Gods de aarde bewoont; en een ander zegt: "de aarde van het ene einde tot het andere en de hemelse heerlijkheid is Israëls erfenis; aan het oude land Kanaän nog enig gewicht te leggen ware een treurig anachronismus. " Wij willen niet alle dergelijke meningen naar hare verschillende schakeringen elk in 't bijzonder voordragen en wederleggen, maar aanstonds onze mening, zo als wij ons die op de weg van Schriftonderzoek gevormd hebben, kort en bondig voorstellen. Toen Israël zijn Messias verwierp en aan het kruis hechtte, toen was dat nog geenszins de volkomene en laatste beslissing des gansen volks, zodat nu reeds de verwerping en verstrooiing zou hebben moeten volgen. Zeker hadden daarin alle drie de hoofdstanden deel, zo als in Openb. 12:4 wordt gezegd: "Zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels en wierp die op de aarde; " maar toch geschiedde het nog meer door bedrog des satans, die de zinnen der oversten verwarde en het dulle volk mede voortsleepte (Hand. 3:17. 1 Kor. 2:8 nog had Christus voorbede ruimte (Luk. 23:34 en Zijne toezegging ene plaats, om tot hen Profeten en wijzen en schriftgeleerden te willen zenden (Matth. 23:34). Eerst met het vervullen van de maat der vaders door het vermoorden van Jakobus de jongeren tussen de tempel en het altaar, voorafgebeeld door het doden van Zacharias, de zoon van Barachia (Matth. 23:35), ontstond een toestand, dat tussen Israël en God niet meer Degene stond, die Zijn volk zou zalig maken van hun zonden, zodat Zijn bloed nog meer voor hen sprak, maar integendeel de aanklager (Openb. 12:10). Israël is van dien tijd overgegeven

niet alleen aan het uitwendig gericht, waaronder het nog heden zucht, maar vooral ook aan een inwendig oordeel, zodat het deksel hangt voor zijn hart (2 Kor. 3:14 v.), en het, met uitzondering van enige weinige leden, die verder niets zijn dan ene bestendig nieuwe heenwijzing naar het einddoel der wegen Gods, zich in 't geheel niet bekeren kan. Er ligt een ban op: daarom is ook de zending onder Israël van een zo betrekkelijk gering gevolg; het blijft bij het oordeel, dat bij de verwoesting van Jeruzalem en de tempel, over het volk is gekomen, dat zo zwaar misdaan heeft, en in Openb. 6:12 v. op ene zeer opmerkelijke wijze is gesymboliseerd; de Schriftuitleggers hebben echter de zin van dit symbool zo weinig juist erkend. Met langzaam christianiseren, met menselijk werken en overtuigen is bij dat volk, zo hard als een steen, als ijzer, als de duivel, gelijk Luther het heeft genoemd, niets uit te richten, het is op generlei wijze te bewegen; eerst moet de ban worden opgeheven en de verklager uit het midden worden gedaan. Als dat geschied is, en Christus eerst weer tussen Israël en God zal staan, dan zal Gods genade Zich zo heerlijk betonen, als die zich in de verloren zoon krachtig betoonde, toen hij op eens tot nadenken kwam en wederkeerde, en Christus zal aan het gehele Israël gelijktijdig doen, wat Hij te voren aan Paulus op zijn weg naar Damascus gedaan heeft. Dan zal er een geruis en ene beweging komen onder de verdorde beenderen. Er zal een adem in hen dringen, zodat zij levend worden, en de beenderen zullen te zamen komen, ieder been bij zijn been; wij behoeven er dus ons hoofd niet mede te vermoeien, hoe een te zamenbrengen van alle 12 stammen mogelijk zal zijn. Is deze geestelijke wederopwekking van Israël, even als de toekomstige opstanding der doden, het werk van enen bepaalden, door God in Zijn raadsbesluit Zich voorbehouden tijd, zo komt het er slechts op aan, of Hij in Zijn woord ons iets daarover heeft willen openbaren: en wat zou dan de plaats (Openb. 12:7 vv.) van de strijd van Michaël met de draak, anders willen zeggen, dan dat op bepaalden tijd en ure Michaël, de aartsengel (Dan. 10:13 en 21; 12:1) voor het volk zal tusschentreden en zijn aanklager zal werpen uit de hemel, om voor de waarachtigen Hogepriester plaats te maken? en wat zou het dan te betekenen hebben, dat Christus reeds in de dagen Zijner vernedering op een vast bepaalden tijd van Jeruzalems vertreding door de Heidenen heeft gewezen (Luk. 21:24), en vervolgens ook uit Zijne hemelse heerlijkheid door Zijn knecht Johannes dezen tijd nauwkeurig heeft bepaald (Openb. 11:2), zo wij hier op aarde niet mochten weten, wanneer Israëls uur zou geslagen zijn? Het is zeker voor ons, Christenen uit de Heidenen, ene diepe verootmoediging, dat onze tijd nu vervuld is, en onze kerk voortaan niet meer het centraalpunt zal zijn voor het rijk Gods op aarde, maar dat dit zwaartepunt weer naar Jeruzalem zal overneigen. Maar wij zijn toch door Paulus in Rom 11:17 vv. nadrukkelijk genoeg gewaarschuwd, ons niet tegen de takken te beroemen, maar te vrezen, dat wij ook ene zouden worden afgehouden, en-dit moeten wij toch toegeven-wij merken zo weinig de goedheid en de ernst Gods op; wij zijn er zo welgemoed bij, zelf de hand aan de olijfbom der kerk te slaan, en de takken af te houwen, welke hij heeft voortgebracht; waarom zou God dan niet het recht hebben, de oude takken weer in te enten? Er ligt echter omgekeerd ook een grote troost in, dat de Heere dit voornemen heeft en in korten tijd doen zal. Wat zou er dan van worden, wanneer Hij, die de Heer is in Zijn huis, ganselijk geen welgevallen heeft in de lauwheid, waarmee wij de kerk denken te hervormen, zodat Hij het ganse maaksel uit Zijn mond spuwt (Openb. 3:15 v.), en nu dengenen, die zich door de twee profeten gekweld gevoelen, vrijheid laat, deze getuigen te doden, en hun lijken op de straten der grote stad te werpen, zodat zij onbegraven moeten liggen, wanneer Hij, die in de hemel woont, er niet voor zorgde, dat na drie dagen en een halven, de geest des

levens door God weer in de getuigen kon varen (Openb. 11:7 vv.)? Het opstijgen in de hemel in de wolk, dat de vijanden zien, zal wel niets anders te betekenen hebben dan Israëls verheerlijking, wanneer het gezicht van onzen Profeet aan het volk wordt vervuld en het in zijn aards vaderland wordt teruggebracht. Daar heeft het een groot doel te vervullen, eendeels zijn eigen nog jeugdig geloof te bevestigen, en na de dagen zijner rechtvaardiging in de jaren zijner heiligmaking in te gaan; anderdeels ook het oude Woord (Gen. 12:3): "in u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden", op nieuw te vervullen. Aan de wereld toch is een leven uit de dode, als vrucht van Israëls wederaanneming beloofd (Rom. 11:15); de onderdrukte kerk zal hier niet anders weer kunnen worden verheven, dan wanneer een nieuwe levensgeest van boven weer tot de volken komt, na de zware gerichten, die over hen komen. De kerk heeft ook hier, zo lang de tijd der heidenen duurde, over 't geheel weinig gedaan, opdat de volheid der Heidenen mocht ingaan in het rijk van God, de Heere moet het getal afsluiten voordat het eigenlijk vol is, om Israël niet langer te laten wachten op de tijd der verkwikking van Zijn aangezicht, dan Hij bepaald heeft Het is bovendien eigenlijk niet de kerk, die zendingswerk verricht, het is altijd maar een klein hoopje in de kerk, en alzo is er dan nog ene geheel andere, wel ijverigere en geschiktere zendingsgemeente nodig. Zelfs in de Bijbelverklaringen der gelovige theologie dient er veel toe, om de inhoud van de waarheid der Schrift te bedekken, dan meer om die duidelijk en bepaald is doen kennen. Wat eindelijk de zogenaamde wetenschappelijke kritiek en het hoog geprezone onderzoek eist, doet dikwijls wensen, dat wij er toch eens van bevrijd mochten geraken.

Het is een huishoudkundige regel der natuur, om door één middel vele en velerlei oogmerken te bereiken. Zo is de mond gegeven om er het meest geestelijke en het meest lichamelijke werk mede te doen, om er mede te spreken en te eten. Zo weet God de hoogste en laagste dingen door één en hetzelfde werktuig voort te brengen. Hetzelfde geldt ook de Heilige Schrift, zij is gegeven tot een veilige gids en voor de meest dagelijkse dingen des levens, en voor de hoogste belangen der ziel en der eeuwigheid. En toch nog op ene andere wijze is de Schrift zo eenvoudig als veelomvattend. Even als dezelfde hand door hare onderscheidene vingers op een piano of orgel onderscheidene toetsen of klavieren tegelijk aanslaat, en in lieflijken éénklank hun tonen doet horen, zo verenigt de Heilige Geest, bij voorbeeld in dit hoofdstuk, drieërlei waarheid in éénen greep ons voorstellende: de tijdelijke verlossing van Israël uit de verstrooiing, de geestelijke opwekking van de doden zondaar, of de opstanding der ziel en de opstanding onzer lichamen. Wij kunnen het gezicht der doodsbeenderenvallei op al deze toestanden toepassen; in elk geval moeten wij ze bij de uitlegging voor ogen houden. Nu weten wij dat de opstanding van Christus het beginsel is van alle leven, van alle wedergeboorte, en ook van de opstanding des vleses. Dezelfde kracht, waarin Christus zelf opstond, wordt voortgezet in de wedergeboorte, zodat ieder mens, die bekeerd is, deelt in de opstanding van Christus. Omdat nu de mens bij de wedergeboorte de opstandingskracht van Christus in zich ondervindt, is het duidelijk, waarom de Apostel Paulus zich zelven en anderen beschouwt als nog in de zonde en verloren, wanneer Christus niet ware opgestaan. Hij zegt er eenvoudig mede: "Is Christus zelf niet uit de doden opgestaan, zo kan Hij ook geen ander uit de doden doen opstaan." Daarom kan ieder bekeerde zeggen: "Ik weet, ik zelf ben getuige dat Jezus uit de doden is opgestaan, want Hij heeft mijne ziel uit de dood opgewekt, en zo ben ik zeker dat Hij het ten laatsten dage mijn lichaam doen zal." En gelijk nu ziel en lichaam herleven, alzo zal ook Israëls volk herleven uit de dood door de

opstanding van Christus. God, die Zijne eenmaal bezochte plaatsen telkens op nieuw bezoekt, om ze door nieuwe openbaring te heiligen en te verheerlijken, zal ook Israël, dat Hij zo menigmaal bezocht, in de laatste dagen andermaal bezoeken, om, na al Zijne oordelen daarover uitgestort te hebben, het al Zijne ontfermingen te doen ondervinden.

Niet minder ligt hierin een bijzonder onderricht voor ieder mens, ten aanzien van de waarachtige bekering, alleszins behartigenswaardig. Hier zien wij, in de eerste plaats, als in ene schilderij, ons voor ogen gesteld, dat wij van nature dood zijn in de zonden en in de misdaden (Ef. 2:1), en dat wij even zo min ons zelve tot een waar geestelijk, Gode welbehagelijk leven herscheppen kunnen, als een dode iets tot zijne herleving kan bijdragen. De mens moge een redelijk en zedelijk wezen blijven, hoe ook anders misvormd en bedorven, en als zodanig verantwoordelijk voor zich zelve en voor al zijn doen, machteloos is hij voor een geestelijk bestaan, en een Ezechiël zelf ziet zich onkundig en onbekwaam om enen doden zondaar tot het leven terug te brengen. De mens heeft wel een oog, maar het is blind voor alle geestelijke onderscheiding, en gesloten voor de rechte beschouwing van God en van zijnen waren toestand; een oor, maar het wordt noch door de lieflijke stem des Evangelies, noch door het donker geluid der wet getroffen; ene tong bezit hij, doch zij vermeldt de lof des Heeren niet, maar spreekt dikwijls zonde en onreinheid uit; het geweten zelfs sluimert vaak of dwaalt, overeenkomstig de blindheid van het verstand; geen wil noch kracht ten goede woont in hem; ten alle tijde is het heersend beginsel, waaruit hij werkzaam is, geneigdheid ten kwade en vijandschap tegen God. Vervreemd zijn wij van het leven Gods, door de onwetendheid, die in ons is, en de verharding onzer harten. Maar hier ontdekken wij dan ook, dat de Heere Zich van middelen bedient, en tevens, welke het zijn, waarvan hij Zich bedienen wil. Het zijn Zijne dienstknechten, welke Hij uitzendt, en gebiedt te profeteren over deze dorre doodsbeenderen. Zij moeten dus niet slechts spreken het woord der waarheid, niet slechts prediken en met luide stemmen uitroepen, maar profeteren, dat is, onder aandrift en leiding des Heeren, als in Zijnen naam spreken en prediken, en op Goddelijk bevel, al is het in de ogen der wereld ene ongerijmdheid, uitroepen: "Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden en Christus zal over u lichten. " Het zijn de dienstknechten des Heeren, welke tot de dorre doodsbeenderen moeten roepen: "Hoort des Heeren woord! al wat in dat woord geschreven staat, de vloek der wet, de schrik der eeuwigheid, zowel als de lieflijke lokstem des Evangelies. " het zijn des Heeren knechten, welke zonder bedenkingen des vleselijken vernufts, zonder menselijke wijsheid, die dwaasheid is, daaraan gehoorzamen moeten, en voor wier rekening de getrouwe behartiging dezer aangelegenheid ligt. En hier ontdekken wij dan ook eindelijk, dat dit werkt niet ongezegd blijft, hoewel zijne eigenlijke en eindelijke bereiking alleen door des Heeren Geest geschiedt. Die God toch, welke Zijne dienaren zendt en beveelt, heeft ook de belofte van levendmaking gedaan, en hare volvoering in Zijne eigene macht gesteld. Maar spreekt de dienaar des Evangelies op Zijn bevel en in Zijne kracht, dan komt er onder de dorre doodsbeenderen van Godswege beweging en geluid; men ziet en bemerkt in de gemeente ene werking als het rammelen der doodsbeenderen, het is niet meer die zorgeloze gerustheid, dat nadenkeloos voortleven, dat achteloos verwoesten van zich zelve en zijne gelukzaligheid, maar nadenken; angst en kommer ontstaat er, onrust en zorg is er in het geweten, en de geluksbegeerte wordt opgewekt. Gaat de Heere voort, dan worden die doodsbeenderen met zenuwen en pezen overtoegen en met ene huid overdekt. Trapsgewijze ontwikkelt zich in de misvormde menselijke natuur iets van het oorspronkelijke beeld; allengs

worden alle krachten en werkingen wederom hersteld, om aan des Heeren doel te beantwoorden; het zijn niet meer geheel dode mensen, hoewel er de Geest des levens nog gene woonstede in genomen heeft. Maar eindelijk stort de Heere de Geest des levens in volle mate uit, herschept tot kinderen des lichts, doet Christus ene gestalte in ons krijgen, en ons in volle kracht gevoelen, dat wij uit de dood in het leven zijn overgegaan. Alzo is dan de bekering eens zondaars niet door kracht noch door geweld, maar door des Heeren Geest. Wat de mens niet vermag, dat werkt de genade Gods; dat is ons geopenbaard, opdat wij er de noodzakelijkheid van zouden inzien, opdat wij weten zouden, wat de Heere doen wil, en waarom wij dus te bidden hebben, en opdat wij voor ons zelve niet zouden rusten, zonder die levendmakende werking te kennen, waardoor het leven, dat uit God is, in onze zielen gewrocht zij.

Onmiddellijk na deze belofte volgt ene nadere bepaling, namelijk dat deze belofte de verenigde twaalf stammen en der éénen koning (den tweeden David, de Messias) geldt. Daartoe moest de Profeet twee stukken hout voor de ogen des volks zodanig ineenvoegen, als een timmerman doet, die twee balken zodanig aaneen last, dat zij een vast geheel uitmaken: als zulk een gelast hout dan geschilderd wordt, kan niemand zien dat het gelast is. De Profeten moesten tot het volk meermalen komen met iets zichtbaars, als met de stukken zelf in hun handen. Waar de tien stammen na hun verplaatsing in Assyrië gedurende het verloop der eeuwen gebleven zijn, daarvan vindt men duizend gissingen maar niets zekers. Slechts enkele godvruchtige families, die misschien altijd in Judea, van wege de waren godsdienst gewoond hadden, vinden wij in het Nieuwe Testament onder de uit Babel teruggekeerde Joden. In elk geval zijn de twaalf stammen na de Babylonische gevangenschap evenmin verenigd onder één hoofd, als Israël als volk onder zijn wettigen Davidischen koning is geworden. Wij hebben derhalve de vervulling dezer belofte nog te goed. God zou een verbond des vredes, een eeuwig verbond met hen maken, door het geloof zonder de werken, doch waaruit de werken voortvloeien. Hij zou hen reinigen van hun drekgoden, en schoon zij sedert de Babylonische gevangenschap gene afgoderij bedreven, zo lang zij de Heere Jezus Christus verwerpen, bedrijven zij afgoderij met het geld en het goed dezer wereld, en dienen zij de ijdelheden des levens, welke bij God niet anders zijn de drekgoden. Voorts zou Gods tabernakel bij hen zijn. Daarmee wordt gezegd: dat de tempeldienst niet hersteld zou worden, maar God en het Lam hun tempel wezen zou (Openb. 21 en 22). Zo wordt dan door dit zeven en dertigste hoofdstuk van Ezechiëls profetieën het lot der wereld beslist. Wat God eens heeft liefgehad, dat kan Hij een tijd lang aan zich zelve overlaten, maar niet voor altijd verlaten. Het is daarom met Israël als met ene komeet, welke men in vele jaren, ja soms gedurende eeuwen niet zien kan, doch ziet! op eens, daar komt zij weer. Ja, de bekering van Israël is onmogelijk, en onze opstanding uit de doden is het ook, doch juist dit wil God ons door dit gezicht van Ezechiël leren, evenals een kind, juist door ene zaak te willen doen, die het niet tot stand kan brengen, tot de ondervinding komt, dat hij het niet doen kan. De Schrift leert van Israël en van ons zelve, eerst de dood en daarna het leven, het leven uit de dood. Israël, Jeruzalem, het heilig land, ligt in de dood, maar om weer op te staan. Bij God is daartoe de wil en de macht, en Hij belacht de dwazen, die Hem dien wil en die macht ontzeggen. Hij zal ze eenmaal tot sidderende (mocht het zijn tot aanbiddende) getuigen stellen van Zijne wonderen. Israël heeft niets minder nodig dan zulk ene opstanding, want alle andere voorrechten baten hem niets zonder zijn Messias, deze is zijn leven, en zonder Hem kan hij

niets anders zijn dan in de dood. Tegenover het onmogelijke der zaak staat het woord der Schrift: "Alle dingen zijn mogelijk bij God. " Wee onzer, zo wij niet geloven tegen alles aan wat ook onze zielsbehoudenis tot ene onmogelijkheid maakt. Er is bij de Heere ene opeenstapeling van onmogelijkheden, opdat het geloof geoefend worde om evenwel de vervulling van Gods belofte te verwachten. God is getrouw, ook jegens Israël. Doch indien wij het herstel van Israël slechts geestelijk moeten verstaan, dan is geheel dit volk slechts ene figuur, een zinnebeeld, ene schilderij, en zijn de Joden niet meer dan figuurlijke personen, die ons evenals in ene parabel, moeten leren wat waarheid is. Neen, Israël is een wezenlijk volk, en al wat aan dat volk gedreigd en beloofd is, heeft ene wezenlijke vervulling. Doch het volmaakte is niet in het begin, maar in het einde. Eerst het leven, dan de dood, daarna het herleven. En zien wij nu niet op de enkelen Jood, die ons op de weg voorbijgaat, maar op geheel dat volk in zijne nationaliteit, historie en actualiteit of tegenwoordige houding en toestand, ja dan moet ik zeggen: de dorre beenderen, die zo lang stil lagen, beginnen zich te bewegen. Vergeten wij niet, dat hoe nader men tot Christus staat, hoe langer men in de dood moet blijven, ja, maar ook hoe heerlijker de opstanding is. De Heere had Jaïrus dochtertje nooit gezien, en Hij wekte haar op, terwijl zij nog op het bed lag. Hij had de jongeling te Naïn ook nooit gezien, en Hij wekte hem op, terwijl hij nog op de baar lag. Maar Lazarus, dien Jezus liefhad, wekte Hij eerst op uit het graf, na er vier dagen in gelegen te hebben, toen zijne eigene zuster niet meer van hem weten wilde. En nu, wij herhalen wat wij reeds zeiden: De opstanding van de Heere der heerlijkheid zelf is de grondslag en het beginsel van alle de nog te verwachten opstandingen in heerlijkheid. Ja, opstanding uit de doden is het grote einde van alles. Eerst staat Christus op, dan staan de zondige zielen op; ten laatste staan allen op. Het eerste punt (de opstanding van Christus) is het middelpunt, het brandpunt, en rondom dit punt lopen kringen zonder ophouden; ook lopen rondom deze opstanding van Christus de drie genoemde opstandingen tot aan het einde, als wanneer alles is opgestaan. En zie nu op Israël. Het heeft ongeveer zijn getal, zijne hoeveelheid als volk, gedurende de verstrooïing behouden. Het bestaat uit vijf, zes miljoen mensen, of iets meer, want de tellingen zijn verschillend; doch het getal is niet groot. Het kenmerk van een familie- of broedervolk is gebleven. Het breidt zich niet meer uit, het conserveert zich enkel. Overal in de wereld zijn de Joden burgers, en toch is het een volk, onvermengd en onvermengbaar met de volken. Ook staat bij Israël alles in dezelfde evenredigheid. Zijne zonde staat in evenredigheid met zijn oordeel, en met zijn oordeel zijn herstel. Daarom draagt Israël, met de belofte van God, het zaad ener nieuwe wereld, in zich. Israël heeft geleefd, is gestorven en zal weer opstaan. Nu, men kan dan ook geen vier duizend jaren oud worden, zonder een tijd lang neer te liggen en te rusten. Ons leven is ook geen gedurig voortleven en voortwerken, maar ene gedurige vernieuwing en opstanding; men gaat des nachts slapen en staat des morgens weer op. Doch in de historie is er voor een volk niet, gelijk voor de enkelen mens, ene lieflijke rust, een natuurlijke slaap; maar een nederliggen in de dood in marteling en lijden naar het lichaam en een nederliggen in de dood naar de ziel. Israël getuigt dan ook wel in zijne gebeden, dat het dood is en dat het herleven zal, doch het gelooft niet in Hem, die zijn Leven is, Christus! Ja, zo onafscheidelijk is bij dit volk het denkbeeld der opstanding uit de doden en het denkbeeld Gods, dat de Joden alle dagen God aanspreken met dezen titel: "God onzer vaders, die de doden levend maakt" Is niet de cirkel des bestaans reeds in de natuur: leven, sterven, herleven? De zon gaat op, gaat onder en gaat weer op. In de Schrift is het niet anders; daar lezen wij van verkiezing, verwerping en wederaanneming. En zo staan wij dan met Israël

voor die ontzettende wereld, welke nederligt in de dood, maar die op het punt staat van te herleven. Ook het land van Israël is tevens als een lijk in het graf, dat bewaard wordt tot de dag der opstanding. Doch hoe duidelijk worden de profetieën, nu de tijden der vervulling naderen! God werkt altijd door gebeurtenissen. En ziet nu, hoe de graven opengaan! Ene nieuwe wereld wordt ontdekt, een leven uit de dood! Ninevé is begraven geworden als een mens, en gelijk een mens opstaat uit de doden, zo staat ook Ninevé op. God gebod haar op te staan, om te getuigen, dat de profetieën waar zijn, als zei Hij met zo vele woorden: "Sta op Ninevé! en zeg dit ongelovig geslacht, dat Ik weer uit het graf kan doen opkomen wat er duizende jaren in begraven lag, en getuigt gij, opgegraven stenen, de wederhorigen, die het levend getuigenis van Mijn woord niet willen aannemen, dat Ik door de mond der Profeten gesproken heb!" Treffend, niet waar, dat de gedenktekenen der profetische oudheid thans de museums der machtigste en grootste volken moeten vullen. Welnu, Ninevé zelf is de profetie, dat al het oude zal herleven, maar niet in de ouden vorm. De oude zaken komen wel weer voor de dag, doch niet in haar vorm, maar in haar wezen. De opstanding is het nieuwe leven uit de ouden zaadkorrel; doch de opstanding zelf is zo waarachtig, dat God het niet alleen bewijst in de opstanding van steden, maar zelf met die steden de grote opstanding begint. Ja, dit zal zo voortgaan, totdat het paradijs weer zal gezien worden en het Jeruzalem Gods weer op aarde hersteld zal zijn (Openb. 21 en 22).

Heerlijk beeld van wat God in Christus talloze malen gedaan heeft en nog onder ons werkt. Zo vaak een zondaar uit zijnen doodslaap één met de Levensvorst werd, herhaalde zich onder talloze vormen in de grond hetzelfde verschijnsel. Wij zijn dan in zeker opzicht dezelfde, maar toch ook geheel anders geworden en groter dan de afstand tussen het graf en de wieg is het onderscheid, dat tussen de ouden mens buiten Christus en de nieuwen mens in Hem bestaat. Vroeger het oog afgewend van God, van zich zelve, van de toekomst, thans de ogen geopend om God en mens, leven en dood, aarde en hemel in het aangezicht en in het hart te staren. Vroeger hard en koud voor de broeder, thans in liefde tot allen ontgloeid, die met ons door éénen Geest zijn geleid en tot ene hope geroepen. Vroeger de voet op de breder weg van zelfzucht en lust, thans de tred op het smalle spoor van zelfverloochening en hemelsgezindheid gericht. Ziet zo aanschouwt de nieuwe mens wat de oude voorbij zag, zo kan de nieuwe mens wat de oude te zwaar vond, zo geniet hij wat hij eenmaal versmaadde, en haat wat hij vroeger beminde. Achter hem ligt het tijdperk van machteloosheid, van moedeloosheid en van liefdeloosheid, vóór hem een leven van kracht en moed, van liefde en reinheid. Hij heeft andere vrienden en andere vijanden dan immer te voren; de onbekende God van voorheen is thans de vriend zijner ziele, de geliefkoosde zonde van weleer is thans de schrik van zijn hart. Ene nieuwe levensvreugd leert hem kennen: Het doen van Gode heiligen wil. Een nieuw levensdoel zweeft hem voor: de verheerlijking Gods in woorden en werken; een nieuw levenseind lacht hem tegen: het einde der rechtvaardigen, die de dood als bevrijder begroeten. Verstand en gevoel, wil en verbeelding, geweten en wandel, het wordt alles, alles door de Geest des levens verlicht, vernieuwd, geheiligd, bekrachtigd. En nu, maar ook nu alleen wordt het leven hem schoon, het lijden het sterven hem zalig. Geest der vernieuwing gene lentelucht zo bezielend als Gij! .

Wijders geschiedde in onmiddellijk verband met dat in vs. 11 vv. en de betekenis van hetgeen het ganse huis Israëls daar wilde zeggen, des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Aan "het ganse huis Israëls" had vs. 11 de opstanding en door deze de volmaking beloofd; reeds in deze woorden: "het ganse huis Israëls" lag ene belofte, want één geheel was Israël in de laatsten tijd niet geweest, en was het nog niet. Dat kort en afgebroken moment in de vorige voorzegging had nog nadere ontwikkeling nodig, welke in het volgende woord Gods wordt gegeven.

Gij nu, mensankind! neem u in de eerste plaats een hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de kinderen Israëls, zijne metgezellen; en neem een ander hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het ganse huis Israëls, zovele stammen als er nog tot de tien behoren, zijne metgezellen 1).

Hier wordt beloofd, dat Efraïm en Juda gelukkig zullen verenigd worden in broederlijke liefde en wederzijdse gediensdigheid, zodat er ene verdere neiging tussen hen zijn zal, en, niettegenstaande hun oude verschillen, die tussen hen geweest waren, zij zouden overeenkomen om elkaar lief te hebben en elkaar goede diensten te doen. De zin was dan ook dat zij zouden worden één volk. Zij zouden geen afzonderlijke belagers hebben, en bijgevolg hun genegenheden niet verdelen. Daar zal geen wederzijdse jalouzie zijn noch afkerigheid, geen gedachten zelfs van hun vorige onenigheden. Zij waren twee houten geweest, die elkaar dwarsboomden en belemmerden, ja die elkaar sloegen en stietten, maar nu zullen zij één worden, elkaar ondersteunende en sterkende.

Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander, tot een enig hout; en zij zullen tot één worden in uwe hand, terwijl gij ze vast verbonden met elkaar in uwe hand houdt.

Het schrijven van de namen der stammen, die de beide rijke vormen, herinnert aan ene dergelijke handeling van Mozes in Num. 17; de handeling zelf is echter hier ene andere. Men mag noch aan staven, noch aan tafels denken, maar eenvoudig aan stukken hout, waarop men enige woorden kon schrijven, en die men in ene hand kon zamenvatten. Dat Ezechiël op het ene hout behalve Juda nog "de kinderen Israëls, zijne metgezellen" moest schrijven, heeft daarin zijne reden, dat tot het rijk van Juda behalve de stam van Juda nog het grootste gedeelte van Benjamin en Simeon, de stam van Levi en de in verschillende tijden uit het rijk der tien stammen naar Juda verhuisde vrome Israëlieten (2 Kron. 11:13 vv. 15:9; 30:11 en 18; 31:1) behoorden, die metgezellen van Juda waren en werden.

Op het andere hout wordt de naam van Jozef vooraan geplaatst, omdat op dezen de eervolle plaats van Efraïm en zijne gelijkstelling met Juda berustte. Dat deze in Egypte begonnen is, zien wij uit de zegen van Jakob (Gen. 49:22 vv.). Het hout wordt echter toch aan Efraïm toegeschreven, omdat deze in werkelijkheid aan het hoofd der 10 stammen stond.

De zegen, welke nu op het rijk van Efraïm zal rusten, komt veel beter overeen met de naam van Jozef, wiens naam zelf aan zegen herinnert, dan met Efraïm, wiens naam aan de zonde van het volk herinnert.

En wanneer de kinderen uws volks, voor wier ogen gij de zo even u gebodene handeling moet volbrengen, tot u zullen spreken, zeggende: Zult gij ons niet te kennen geven, wat u deze dingen zijn (vgl. Hoofdst. 24:19)?

Zo spreek tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal het hout van Jozef, dat in Efraïms hand geweest is, in zoverre aan dezen stam de leiding in het huis van Jozef was gegeven, maar met zijn overwicht ook de scheiding der beide rijken was te weeg gebracht, en van de stammen Israëls, zijns metgezellen, nemen, en Ik zal dezelve met hem voegen tot het hout van Juda, en zal ze maken tot een enig hout; en zij zullen één worden in Mijne hand.

De houten nu, op dewelke gij zult geschreven hebben, zullen, terwijl gij in woorden deze belofte hun verkondigt, in uwe hand zijn voor hunlieder ogen, opdat zij in de beide verenigde houten een zichtbaar onderpand hebben voor de toekomstige verwezenlijking der profetie.

Spreek dan tot hen, en neem de gehelen inhoud Mijnen profetie, waarover dit hoofdstuk handelt, nog eens te zamen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal de kinderen Israëls halen uit het midden der Heidenen, waarhenen zij getogen zijn (Hoofdst. 36:24), en zal ze vergaderen van rondom, en brengen hen in hun land;

De Profeten verkondigen, dat de Joden ook na hun bekering nog een afgezonderd, van anderen onderscheiden volk en rijk zouden uitmaken; zij zouden dan voor de overige volken een voorwerp der grootste verwondering zijn, en ene aanleiding, om de almacht en trouw van de waren God te erkennen. Verenigden zich daarentegen de Joden in hun verstrooiing, zonder in hun oude land teruggevoerd te worden, met de Christelijk kerk, zo zouden zij spoedig met de heidenchristenen vermengd zijn en onder hen verdwijnen; zo bleef de profetie on vervuld. Daar nu echter volgens de duidelijken inhoud der laatste de Joden weer een volkslichaam zullen uitmaken, en omdat dit toch ergens ene plaats vinden moet, waarom zou het dan niet het heilige land zijn, waaraan de Profeten evenzo dikwijls en uitdrukkelijk deze bestemming toeschreven?

En Ik zal ze maken tot aan enig volk (Hos. 1:10 v. Jer. 3:18 v.) in het land, op de bergen Israëls, waaraan de belofte in Hoofdst. 36 gegeven is; en zij zullen allen te zamen a) enen enigen Koning tot koning hebben (Hoofdst. 34:23); en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan ooit meer in twee koninkrijken verdeeld zijn.

Joh. 10:16.

En zij zullen zich niet meer verontreinigen 1) met hun drekgoden, en met hun verfoeiselen, en met al hun overtredingen; en Ik zal ze verlossen uit al hun woonplaatsen, in dewelke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; al hun oude zonden zullen zij als het ware in het buitenland achterlaten, om een geheel nieuw leven in heiligheid en gerechtigheid te beginnen; zo zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn 2) (Hoofdst. 36:28 v. Jer. 24:7).

Merk hier aan: wanneer een zonde oprechtelijk verlaten wordt, dan worden ook alle zonden verlaten; want hij, die de zonden als zonde haat, zal alle zonden haten. En zij, die genezen zijn van hun geestelijke afgoderij, hun onmatige genegenheid voor de wereld en voor het vlees, die niet langer een god van hun geld of hun buik maken, hebben een gelukkigen slag gegeven in de wortel van alle hun overtredingen.

Ook in vs. 27 wordt dit woord gevonden. Het verdeelt de gehele belofte in twee delen en elk lid bevat ene dubbele toezegging. Het eerste (vs. 21-23 belooft a) de vergadering der Israëlieten uit de verstrooiing, hun terugvoering in hun land en hun vereniging tot een volk onder Davids bestuur; b) hun reiniging van alle zonden en heiliging tot een waar volk des Heeren; het tweede (vs. 24-27) belooft a) het ongestoord eeuwig wonen in het land onder hunnen vorst David; b) de zaligmaking daarvan door het sluiten van een eeuwig verbond des vredes. De tweede belofte vormt vervolgens de volmaking der eerste, daar zij aan Israëls volk zijne herstelling en heiligmaking voor altijd verzekert; de gehele belofte is echter slechts ene herhaling der in Hoofdst. 34:11-31 en 37:22-28 gegevene toezeggingen.

En a) Mijn knecht David zal koning over hen zijn; en zij zullen allen te zamen éénen Herder hebben; en zij zullen in Mijne rechten wandelen, en Mijne inzettingen bewaren en die doen (Hoofdst. 34:23 v. 36:28).

Jes. 40:11. Jer. 30:9.

De Profeet wijst aan, hoe nu die genadegoederen terugkeren, wier verlies zich het volk door zijne scheiding zelf veroorzaakt heeft. Gods genade is groter dan der mensen zonde, dus in nog veel hogeren graad, dan die in de vroegere dagen geweest is, zal de zegen, welken het volk zo snood van zich heeft gewezen, terugkeren. De Heere had twee pilaren des heils onder het Oude Verbond opgericht; zij zijn het Davidische koningschap en het heiligdom. Beide, nauw te zamen hangende, had het volk vermetel aangetast en verworpen, hetgeen in de splitsing van het rijk duidelijk zichtbaar werd. In nieuwe, verheerlijkte gedaante zullen dan de beide oude kanalen, door welke het volk zijn heil en leven ontvangt, daar staan als frisse, nooit uitdrogende levensbronnen van Goddelijke genade en trouw. Eenheid van het koningschap moet bovenal aan het volk worden gegeven. Deze eenheid behoort toch wezenlijk tot de waarheid van het koningschap, in zoverre het daar moest staan als waarlijk Jehova vertegenwoordigende, en alsoo op Goddelijke verkiezing berustte. De verbreking van deze eenheid was tevens ene losmaking van Jehova, en had ene menigte van zonden en gruwelen onveranderlijk ten gevolge. Jehova verkiest geen nieuw geslacht; het behoort tot de idee der Goddelijke trouw en onveranderlijkheid, dat de beloften, welke eens op Davids geslacht rustten, volkomen tot vervulling kwamen. Juist tegenover de verwerping van David door de steden van Efraïm zal een hem passend waar Knecht van God de eeuwige Herder des volks zijn, en zo zullen aan dezen ook de oude, reeds aan Jakob gegevene toezeggingen Gods heerlijk worden vervuld.

En zij zullen wonen in het land, dat Ik Mijnen knecht Jakob gegeven heb, waarin uwe vaders gewoond hebben; ja daarin zullen zij wonen, zij en hun kinderen, en hun kinds kinderen tot in eeuwigheid, en Mijn knecht David zal hunlieder vorst zijn tot in eeuwigheid.

En Ik zal aan a) verbond des vredes met hen maken, het zal aan eeuwig verbond met hen zijn; en Ik zal ze in goeden welstand (Hoofdst. 34:25 vv.) inzetten, en zal ze vermenigvuldigen (Hoofdst. 36:10 v. 37), en ik zal Mijn b) heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid (Hoofdst. 40:1 vv.).

Ps. 89:4. b) 2 Kor. 6:16.

Door de scheuring van Israël was verder de eenheid des heiligdoms verstoord, en meer dan door al het andere had het volk zijn afval van God bevestigd. De nieuwe samenbrenging des volks geschiedt op nieuw om een gemeenschappelijk middelpunt, ene nieuwe openbaring in het midden van Israël. Het zou hier verkeerd zijn te vragen, of de Profeet een uitwendig of een zuiver geestelijk heiligdom bedoelde. Hij spreekt zich noch voor het ene noch voor het andere bepaald uit. De begrippen uiterlijk en innerlijk staan in het Oude Testament geenszins in die sterke, abstracte tegenstelling tegenover elkaar, dat men ook hier bepaald voor een zou kunnen beslissen, integendeel vloeien beide op 't nauwst in elkaar, en doordringen elkaar wederkerig. Ene geheel andere vraag is het daarentegen, hoe de Profeet zich de verhouding van dit heiligdom tot het Oud-Israëlietische denkt. Het antwoord is: als nieuw, pas gesticht, veel verhever, waarin het wezen volkomen met de openbaring, met de vorm overeenkomt. Dit blijkt duidelijk uit vs. 26, daar a) het heiligdom op ene nieuwe verbondsbetrekking van Jehova met Israël moet rusten, het de heerlijkste vrucht daarvan is, en hoe inniger de betrekking is, waarin God in dit verbond tot het volk treedt, des te rijker moet ook de volheid van genadegiften zijn, welke alsdan van de plaats Zijner openbaring uitstroomt; b) de schare dergenen, die zich om dit heiligdom vergaderen, is groot; zij is ene door God zelven vergrote schare, die in dat nieuwe verbond staat en zich vast daarvan houdt; c) eindelijk onderscheidt zich het nieuwe heiligdom werkelijk van het oude door zijn duur, want terwijl het oude vergankelijk was, is het nieuwe onvergankelijk.

Dat God Zijn Tabernakel en naderhand Zijn tempel onder Juda had, was een teken en onderpand van Zijne tegenwoordigheid onder hen, en bescherming over hen, zodat deze uitdrukking kan betekenen Gods bijzonderen gunst en bescherming. En dewijl de Tabernakel en Tempel voorbeelden geweest zijn van de Christelijke Kerk, en van elk gelovige in het bijzonder, zo wordt daardoor ook aangeduid, dat God Zijn kerk volgens het Nieuwe Verbond, dat is de Evangelie Kerk onder het Joodse volk zou oprichten bij de komst van de Messias, en met Zijn Geest en genade in dezelve, en in elk lid zou wonen, wanneer het Woord zou vlees geworden zijn en onder ons tabernakelen. (ENGELSE GODGELEERDEN).

En de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, die Israël heilige 1) (Hoofdst. 36:36), als Mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid 2).

De gevolgen der wonderbare openbaring Gods in Israël worden in vs. 27 naar het inwendige, in vs. 28 naar het uitwendige beschreven. Het volk mag zich nu in ene zeer bijzondere bescherming Gods verheugen, het nieuwe heiligdom is de sterkste borg van de even zo grote waarde als eeuwigen duur der gemeenschap met God. De heidenwereld verneemt echter met verwondering, wat grote dingen de Heere kan verrichten, wanneer Hij

Zich in de volheid Zijner heiligheid onder het volk openbaart, en zich daaraan als de heiligende God in de volkomenste mate vertoont.

Het is duidelijk dat de Heere hier spreekt van de geestelijke zegeningen, welke het Israël Gods zal genieten. Want wel wordt er gesproken van een heiligdom in het midden van hen, maar dat doelt niet op een heiligdom met handen gemaakt, niet op een plaatselijk heiligdom of tempel, maar op de geestelijke zegeningen, welke, tengevolge van de komst van de Messias, zullen gesmaakt worden. Als straks de Messias zal gekomen zijn, als het Woord zal zijn vlees geworden, dan zal ook Israël delen in de heerlijkheid van het Nieuwe Verbond. En al wie de Christus Gods zullen worden ingeplant, wie lidmaat zullen worden van het geestelijk heiligdom, dat is van de Kerk, die zalig wordt, die delen zullen in de mystieke vereniging met het lichaam van Christus. zullen ervaren dat God hun God, en dat zij Zijn volk zullen zijn.

Van een herbouwen van een aardsen tempel aan het einde der eeuwen is hier geen sprake.

Hier wordt Israëls bijeenvergadering duidelijk en klaar voorspeld. Evenwel zullen niet alle Israëlieten zich in hun land vergaderen, maar slechts een heilig overblijfsel der thans onder alle natiën en hemelstreken levende Joden. Vele Joden zijn ongelovig, en zullen eenmaal aan het anti-christendom deelnemen, zo als de Heere zegt Joh. 5:43 : "Mij neemt gij niet aan, zo een ander komt in Mijnen naam (de Antichrist), dien zult gij aannemen. "Uitdrukkelijk zegt de Profeet ook, dat insgelijks de tien stammen zich verzamelen zullen, die nu meer dan twee en een half duizend jaren in de hoog gelegen streken nabij Eufraat en Tigris verstrooid gevonden worden, van welke evenwel velen in de bloeitijd der Morgenlandse kerk op de prediking der van Jezus tot hen gezondene Apostelen en Evangelisten zich tot hunnen Gezalfde en Heiland bekeerd hebben. Nakomelingen van al de twaalf stammen zullen dus verzameld worden, en tot één koninkrijk verenigd, het beloofde land bewonen. Deze verdediging wordt door de verbinding der beide houten, waarop de namen der stam-opperhoofden Juda en Jozef staan aangeduid. De enige Koning, die hen beheersen zal, is in de hoogten zin, Christus, in voorspelling onder het beeld van David voorgesteld, die met zijne heiligen ook zichtbaar aan de spits der natiën zal staan (Dan. 7:27; 2:44; Openb. 20:6), ofschoon de volken ook nog menselijke koningen hebben. De uitwendige aanleiding tot der Joden terugkeer in het erfland hunner vaders geeft de Profeet hier niet op, daar hij niets aangaande de toestand der volken, onder welke Israël verstrooid is, voorspelt. De oproeping van Christus aan Zijn volk, om zich te Jeruzalem te vergaderen is bij Jesaja (48:20; 52:11) en bij Jeremia (50:8; 51:7 en 45) voorzeggd; en deze oproeping doet Jezus zelf met de woorden der oude profeten in de Openbaring (18:4) aan Zijn volk horen: "Ga uit van Babel o Mijn volk, opdat gij aan hare zonde gene gemeenschap hebt, en van hare plagen niet ontvangt, Daardoor wordt de tijd van de bijeenverzameling der Joden uit Babel, of de afvallige Christenheid van Europa in de tijd geplaatst, waarin de Antichrist met behulp der tien als koningen, of van de tien voorstanders der Europese volksheerschappijen, door ene staatsgreep de macht in handen gekregen heeft, en daardoor aan het hoofd der koningen van de opgang der zon staande, heer van Europa en der aarde wordt. Eer hij also zijne werkzaamheid als Anti-christ, heiligen-moordenaar, brandstichter en verwoester van Europa begint, zullen de Joden, om zich voor hem in vrijheid te stellen, naar hun land vertrekken. De Joden zullen

voor zovelen zij uit de waarheid zijn, de Antichrist niet aanbidden en zich gedwongen zien, wanneer zij niet omkomen willen, naar het land der belofte te vluchten. Op zijn eersten tocht naar het Morgenland (Dan. 11:40-43) zal de Antichrist Azië veroveren en ook in Kanaän komen en het door de val der Moslim-wereld voor de inbezitneming voor de Joden, zonder het te weten en te willen, toegankelijk maken (Dan. 11:41). Wanneer alzo Jeruzalem vrij is en de veroveraar als Antichrist naar Europa komt, dan zullen de Joden in allerijl optrekken, zovelen de Geest van Jehova daartoe opwekt. Wanneer zij dan tot hun erfgrond zullen zijn teruggekeerd, terwijl Apollyon en Abaddon het Avondland in ene woestijn verandert, zal hij zulks ten laatste vernemen, en met zijne koningen van de opgang der zon en de tien koningen van de ondergang der zon, die allen tot zijn gevolg behoren, vergezeld van de schare der valse profeten, de groten veldtocht ondernemen, welken de Ziener in zijne voorspelling van Gog ons zo indrukmakend voor de aandacht plaatst.

HOOFDSTUK 38. OVER

GOG EN MAGOG.

Vs. 1-Hoofdst 39:29. Deze afdeling stelt ons de laatste gedaante voor, welke de heidense wereldmacht in de geschiedenis zal aannemen, en toont, hoe de Heere, wanneer Hij aan het dringen des heidendoms tegen Zijn rijk en volk het absolute einde zal hebben bereid, dan aan het doel Zijner wegen met Israël staat, en daaraan nu niets als enkel vrede en rust, heiligheid en zaligheid bereid is. De verschillende trappen van ontwikkeling, welke in de tijd zich openbaren, zijn wel niet van elkaar gescheiden, noch in de krachtige gedaante van het Heidendom, welke ons in Gog en Magog hier wordt voorgesteld, noch in het beeld van Israëls toekomst, dat ons voorgesteld wordt. Hierop komt het echter niet aan; voor de nauwkeurige uiteenzetting zal te zijner tijd de Nieuw-Testamentische profetie zorgen. Deze weet meer bepaald nog dan de Oud-Testamentische van Israëls verstokking tegen de zegen in Christus, zijne langdurige verwerping om deze grootste van alle zijne zonden, en de eindelijke bekering en wederaanneming tot het verbondsvolk het raadsbesluit van de verkiezing der Heidenen, tot bezitters van het rijk gedurende de tijd der verwerping van Israël in de laatste omkering tot het anti-christendom. Zo geeft dan ook het laatste Boek der Heilige Schrift werkelijk de sleutel tot recht begrip dezer profetie, hoewel steeds in bijzonderheden nog veel duister blijft tot de tijd, dat het ene na het andere zal worden vervuld.

Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, om nader de toekomst te ontsluiëren, zeggende:

Mensenkind! zet uw aangezicht tegen a) Gog, die in het land van Magog (Gen. 10:2) regent is, de hoofdvorst of leenheer van Mesech en Tubal; en profeteer tegen hem (Gen. 10:2).

Openb. 20:8.

Het is duidelijk dat de Profeet ons hier in ene geheel nieuwe periode van het rijk Gods in Israël verplaatsen wil. Van de oude vijanden als Edomieten, Filistijnen, Egyptenaren weet hij niets meer; zij zijn voor hem vernietigd; in plaats van met deze handelt hij over de volken van het verafgelegene, vrij onbekende noorden. In dit noorden, aan gene zijde van de Kaukasus, ligt voor hem het land Magog, waaronder men van ouds Scythië heeft verstaan. Dat noemt hij als de zetel der Gode vijandige wereldmacht, tegen welke hij nu moet profeteren, en hij wendt zich nu in 't bijzonder tegen de koning aldaar, wiens ook overigens wel voorkomende (1 Kron. 6:4) naam hij vrij naar het land vormt, evenals wees de eerste lettergreep van dezen naam maar zelf hem er op tegen Gog van Gog, of volgens andere verklaring tegen Gog van het land Gog zijn aangezicht te richten. Wij moeten daaruit begrijpen, dat er eens een koning niet juist van dezen naam zijn zal, en dat hij, over wien nu gehandeld wordt, niet juist in dit land koning zal zijn, maar dat de profetische rede op ene persoonlijkheid en op een rijk wil wijzen, waarvoor de geschiedkundige namen in dien tijd nog ontbreken. De toekomst, als de voorzegging vervuld wordt, zal de historische namen in de plaats der symbolische weten te stellen, Ezechiël kan dat gerust aan de verdere ontwikkeling overlaten. Komen nu de beide eigenlijk op ene verdubbeling van het woord Gog uitlopende namen niet zozeer in

historischen en ethnografischen, maar in symbolischen zin in aanmerking, zo mogen wij in de zin Gog van het Gog, gelijk de grondtekst eigenlijk luidt, de karakteristieke (hier door groot schrift aangeduide (letters slechts naar de regels der Gematria (Jer. 25:26) verklaren, dat is de getalswaarde, die zij in het Hebreeuws hebben, daarvoor in de plaats stellen. "Wij krijgen de de volgende rekening.

G g = 303 (?) Gog = 363

Somma 666

hetwelk volgens Openb. 12:18 het getal van het dier of van de toekomstigen Antichrist is. Volgens de uitkomsten van het taalonderzoek betekent Gog zoveel als berg, en wordt de naam in het woord "Kaukasus" (d. i. de Aziatische Kauk of het Aziatische hoge gebergte) weer gevonden. Herinneren wij ons de plaats. 2 Kor. 10:5 : "ter nederwerpen alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, " zo komt ons het beeld van de Antichrist ook van de zijde van zijn inwendig karakter (2 Thess. 2:4) voor ogen Hij is als het ware de hoogte van alle menselijke hoogten, welke zich tegen God verheffen, de hoogte, gelijk de Kaukasus door de ouden voor het hoogste gebergte der aarde werd gehouden. Alzo is het geheel in de orde, wanneer in Openb. 19:17 vv. waarvan de vernietiging van de Antichrist en zijn leger sprake is, de profetie tegen Gog van Magog als een tot de vervulling komende weer wordt opgenomen. Wanneer daar vervolgens verder in Openb. 20:8 vv. wederom ene wederopname ons voorkomt, waarbij de beide namen Gog en Magog niet die van de koning en het land, maar de namen van twee bij elkaar volksmenigten zijn, zo worden daardoor de twee verwante gebeurtenissen der eindgeschiedenis van het rijk Gods, welke bij Ezechiël door één woord Gods tot een geheel verbonden zijn, uit elkaar gezet en tijdelijk gescheiden. Gelijk voor het eerste hoofdzakelijk de voorstelling van het vernietigingsproces maataangevend is, zo zijn voor het andere de namen der macht, die moet vernietigd worden, van belang. De Openbaring van Johannes schrijft Kliefth, onderscheidt in het laatste optreden van de macht der wereld tegen Gods volk en rijk aan het einde der geschiedenis twee fasen, namelijk die van de Antichrist en die van Gog. Volgens haar worden op het einde der tijden eerst de geschiedkundige volken, de volken der beschaving, door de Antichrist en zijnen valschen profeet geleid, om zich tegen het rijk Gods in enen laatsten strijd over te stellen; maar vervolgens, wanneer ook deze laatste beschaafde vorm van vijandschap tegen God door de arm des Heeren is overwonnen, wanneer de Antichrist is nedergeworpen, zijne hoofdstad, het Babel der toekomst, met alle wereldds leven, dat tegen het rijk Gods strijdt, vernietigd, en zo de macht Gods in het geschiedkundig leven tot overwinning zal gekomen zijn, dan zullen nog eens de volken, die aan de einden der aarde wonen, de peripherische, niet geschiedkundige volken in Gog en Magog tegen God en Zijn rijk samenrotten-een laatste opflikkeren van de Gode vijandige wereldmacht, en van haren strijd. Zo komt Gog in de Openbaring van Johannes slechts voor als maatstaf van de Antichrist, alleen als de laatste fase in het grote drama, terwijl de Gog van Ezechiël niets anders is de de Antichrist van het N. T. zelf.

En zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Gog 1), gij hoofdvorst van Mesech en Tubal, de koning van de koningen dezer beide landen!

Onder Gog, van Magog, hebben wij, naar onze mening, te verstaan, de Gode vijandige macht uit het geslacht van Jafeth. Over de Israël vijandige machten uit Sem en Cham zijn de oordelen aangekondigd en voltrokken, maar daarna komt uit Jafeth de macht op, die zich stelt tegen God en Zijn gezalfden Koning. Deze strijd ziet de Profeet komen. Tegen het Israël Gods zal al wat kan zich verzetten, totdat God, de Heere, zelf ook ten leste deze macht zal weerstaan en vernietigen en alzo de dagen voorbereiden van de wederkomst van Christus, wanneer Hij als de Koning der Koningen en de Heere der Heeren zal heersen in gerechtigheid op de nieuwe aarde onder de nieuwen hemel.

Hoofdst. 38 en 39 zijn daarom onmiddellijk voorafgaande aan Hoofdst. 40 en vv.

En Ik zal u. o Gog! omwenden van de weg, op welken gij tot hiertoe van overwinning tot overwinning zijt voortgegaan, en tot een algemeen koning onder de volken geworden zijt; en Ik zal haken in uwe kaken leggen 1) (Hoofdst. 29:4. Jes. 37:29), en Ik zal u uitvoeren, mitsgaders uw ganse heir, paarden en ruiters, die allemaal volkomen welgekleed zijn (Hoofdst. 23:12), ene grote vergadering, met rondas (1 Kon. 10:17) en schild, die allemaal zwaarden handelen;

Laat ons hier opmerken, de verwarring, waartoe God deze vijanden zal brengen; het is merkwaardig, dat dit het eerst in de profetie gebracht wordt, eer het voorzegd wordt, dat God hen tegen Israël zal opbrengen; het wordt voorzegd, dat God haken in hun kaken zal leggen en hen terug trekken, opdat zij verzekering mogen hebben van hun verlossing, eer dat hun het vooruitzicht van hun gevaar gegeven wordt. Zo teder is God over de vertroosting van Zijn volk, zo bezorgd, dat zij niet mogen verschrikt worden, zelfs voor dat de rampen beginnen, zo zegt Hij hun, dat ze wèl zullen eindigen.

Perzen, Moren of Ethiopiërs, en Puteërs of Libiërs met hen (Hoofdst. 27:10; 30:5), die allemaal schild en helm voeren (Hoofdst. 27:10);

Gomer, (= volmaakt) de Cimmeriërs of Kelten aan de Zwarte zee, en al zijne benden, het huis van Togarma (= benen brekende), de Armeniërs (Gen. 10:2, 3; Hoofdst. 27:14) aan de zijden van het noorden, en al zijne benden; vele volken met u.

Zijt bereid en maak u gereed, gij en uwe ganse vergadering, die tot u vergaderd zijn; en wees gij hun tot ene wacht of aanvoerder.

Na vele dagen gedurende welke in het geheel geen sprake van u was, en het scheen, alsof nu uwe periode het allerm minst kon komen, zult gij bezocht worden (Jes. 24:22), in het laatste der jaren, wanneer het rijk Gods onmiddellijk zijne volmaking nadert, zult gij komen in het land, dat, op zijn wettigen bezitter gezien, wedergebracht is van het zwaard, dat vergaderd is uit vele volken, op de bergen Israëls, die steeds tot verwoesting geweest zijn: als hetzelfde land uit de volken zal uitgevoerd zijn, en zij allemaal zeker zullen wonen.

Dan zult gij optrekken, gij zult aankomen als ene onstuimige verwoesting, gij zult zijn als ene wolk, om het land te bedekken, gij en al uwe benden, en vele volken met u.

"En de draak vergramde op de vrouw en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben, " zo lezen wij in Openb. 12:17. Daarmee wordt ons gezegd, dat de oude boze vijand, nadat Israël door zijne wederbegenadiging en terugvoering in het heilige land, waarheen hij het nog een waterstroom ter verderving heeft nagezonden, zijn invloed en zijne macht geheel ontruikt is, nu beproeft zijn toorn tegen diegenen uit te laten, die van Israëls zaad zijn, d. i. aan de Christenen en de heidenwereld, aan de leden der heilige Christelijke kerk, vooral in ons werelddeel Europa. Dat doet hij door oprichting van het rijk van de Antichrist, zo als het volgende 13de hoofdstuk der Openbaring dat nader uiteenzet.

Wij kunnen niet aanwijzen, in hoeverre alle de Aziatische volken, welke de Profeet aanvoert, Magog, Mesech, Tubal, Gomer, Togarma en Perzen, en de Afrikaanse Ethiopiërs en Libiërs, onder de volken der toenmalige, buiten aanraking met Israël staande volken, de laatste tijd als in een beeld zal vertonen. Terwijl het Noorden, Oosten en Zuiden zijn vertegenwoordigd, ontbreekt het Westen, en juist dit is het, waarop het volgens onze opvatting van de toekomstigen Antichrist en zijn rijk aankomt. Er zijn echter nog andere raadsels genoeg, voor welke eerst de vervulling van het profetische woord de oplossing zal aanbrengen; voor het tegenwoordige moeten wij het er bij laten blijven, dat de grote volksverhuizing in de 4de en 5de eeuw na C. sedert de dagen van Ezechiël de kaart in etnografisch opzicht geheel veranderd heeft. Zo kan ook heden niemand reeds de krijgstoet, welke de Antichrist tot bevestiging en verdere uitbreiding zijner heerschappij tegen het einde van de hem door God gegeven tijd volgens de aanwijzingen in Dan. 11:40-45 zal ondernemen, en daarbij, hoe hij van zijnen weg afgaande, naar het heilige land en de heilige stad zal komen, in enig licht der geschiedenis plaatsen. Daar heeft ene zelfde zaak plaats als bij de profetische voorzegging van Christus lijden en sterven en Zijne latere verheerlijking, waarvoor de profetie lang te voren een bepaald programma had gegeven, en toch zou geen mens in staat geweest zijn ene geschiedenis van het lijden, sterven en de opstanding en hemelvaart van Christus vooraf zaam te stellen. Nadat echter het programma door God zelven was volvoerd, waren de Evangelisten in staat hun verhaal overal een "opdat vervuld zou worden" in te voegen. Dit alleen willen wij opmerken, dat de door de bozen vijand geleide onderneming van Gog en Magog tegen het heilige land op gelijke wijze wordt voorgesteld als geschiedenis op aandrang van de Heere zelven, even als de volkstelling van David in 2 Sam. 24:1, terwijl toch deze volgens 1 Kron. 21:1 ene ingeving des satans was.

Daar de tiran zijn overmoed niet toevallig en onnodig, maar volgens hogere noodzakelijkheid verleidt, zo gaat hier met recht alles daarvan uit, dat Jehova zelf hen van de weg aflokt, en onbemerkt in het verderf voert, zo als men bij voorbeeld een wild dier aan de haak, dien men het in de kaken gelegd heeft, ter slachtbank heenleidt.

Hij denkt tegen Jehova uit te trekken, maar in waarheid heeft deze hem aan het touw, hij moet heengaan, waarheen de Heere wil, tot zijn eigen verderf, zo als reeds in vroegeren tijd Faraö de God van Israël geen streep door de rekening maakte, als hij weigerde Zijn volk te laten trekken, maar zo handelde, omdat Jehova zelf zijn hart verhard had om hem in 't verderf te storten. Voor het volk Gods is het zeer troostrijk, dat de Heere niet alleen Zijne vijanden

overwint, maar dat ook hun vijandige ondernemingen zelf onder Zijne leiding staan, dat zij noch hand noch voet kunnen bewegen dan op Zijn bevel.

De plaatsing der profetie van Gog tussen de eerste opstanding en bij de verzameling der Joden en de tempelbouw wijst onmiskenbaar op de Antichrist, welke te dien tijde alle volken tegen Jeruzalem in het geld zal brengen, zo als bij Daniël en in de Openbaring is aangetoond. De naam Gog is de naam, welken de Ziener dezen koning geeft, en is ene verkorting van Magog, het land van dezen opperkoning. Gog is de grote nakomeling van Magog, die bij Daniël 11:36 slechts als koning zonder eigen naam te voorschijn treedt, de komende van het noorden bij Joël 2:20 de ongerechte of wetteloze, bij Paulus (2 Thess. 2:8), de engel des afgronds, Apollyon en Abaddon bij Johannes (Openb. 9:11), eindelijk het beest uit de afgrond als Antichrist, de zevende en de achtste uit de zeven, de zoon des verderfs! Gog wordt de Gog van het land Magog genoemd, de vorst des hoofds of de hoofdvorst van Mesech en Tubal. (Daar de gezamenlijke volkennamen, welke de Ziener hier aanvoert, in Gen. 10 en elders in de Schrift voorkomen, zo houden wij Rosch niet voor een volksnaam, maar verstaan er door hoofd, waardoor Gog als hoofdvorst dezer volken verschijnt, gelijk hij ook later als hun aanvoerder geschilderd wordt). Dit past ten volle op de Antichrist, die aan de spits der koningen van de opgang der zon en van de ondergang der zon, als een koning der koningen zal staan, evenzo als zijn voorloper Attila, een koning veler koningen was. Het komt er dus op aan, te weten, welke volken, die zich hier in het gevolg van Gog bevinden, door deze namen worden aangeduid. Mozes heeft ons Gen. 10 ter vergelijking ene opgave van de volken der aarde na de zondvloed nagelaten. Daar voert hij de zonen van Noach en hun zonen ten tonele, doch geeft slechts van degenen, die aan deze zijde van de Ganges en Indus, en ten zuiden van de streken der Kaspische en Zwarte zee, en aan de kusten der Middellandse zee en in de landstreken van Arabië en Ethiopië gevestigd waren, de namen hunner zonen. Bij degenen, die reeds vroegtijdig uit de gezichtskring van Voor-Azië verdwenen waren, noemt hij slechts de namen der stamvaders of der kleinzonen van Noach. De volksnamen van Gogs krijgslager zijn derhalve gene profetische, maar werkelijke namen van volken der aarde. Het zijn de namen van stamvaders der Antichristelijke volken, die ongeveer 4. 000 jaren vóór het Antichristendom geleefd hebben. Met deze namen roept dus de Ziener, in wien de Geest van Jehova was, die (Zach. 4) alle landen doorloopt, ene ganse wereld van volken wakker; volken uit Azië, welke Johannes (Openb. 16:12) kortweg de koning van de opgang der zon, (Openb. 9:7-11) noemt, volken uit Europa, door hem (Openb. 17:12, 13) de tien koningen geheten; volken van de gehelen aardbol uit alle werelddelen, welke door de demonen tot deelname aan het Antichristendom worden opgestookt en onder de opperkoning Gog naar Jeruzalem trekken. Aangaande de woonplaats van Magog, of het land van Magog, waar Gog huishoudt geeft ons de schrift gene opheldering. Over het algemeen houdt men het er voor, dat het land Magog in Noord- en Oost-Azië te zoeken zij, in China en Siberië, evenwel dat is niet waarschijnlijk, dewijl de Antichrist in Europa opstaat, en dewijl Magog (39:6) met de eilanden der zee te zamen genomen wordt, welke in de Schrift altijd de westelijk gelegene Middellandse zee of Europa aanduiden. De volken daarentegen, waarover Gog opperkoning is, Mesech en Tubal, komen hier en daar in de Schrift voor; zo noemt Ezechiël ze op in zijn klaaglied over Tyrus, dewijl zij met deze door handelsverkeer waren verbonden geweest (27:13). Zij woonden in de streken ten noorden der Zwarte of Kaspische zee. Mesech gelijkt op Moschoi Massageten; Tubal herinnert aan de rivier de

Tobal en aan de stad Tobolsk, aan de Oby. Attila, de voorloper van Gog, was een hoofdkoning over Mesech en Tubal, of over de Hunnenstammen, welke zich van de Wolga en de Kaspische zee tot aan Midden-Azië hadden uitgebreid doch hij was niet slechts koning over deze, maar ook nog over vele andere volken van de Wolga tot aan de Theis, en later tot aan de Rijn naar Gallië heen. Letten wij dus op het gebied dezes voorlopers van Gog, dan ligt het land Magog in Europa. Uit het land Magog breekt alzo de hoofdvorst over Mesech en Tubal op, om met een ontzaglijk krijsheir naar het land Israëls te trekken. Maar hij komt daar onder de aller bijzonderste leiding van God, ofschoon duivelen hem daartoe aanzetten, zo als Johannes (Openb. 16:13-16) aantoonst. Gog en de duivel menen het rijk van Christus uit te roeien, maar God doet dien toelag op de vernietiging van Gog en alle goddeloze Adamszonen (2 Thess. 2:9-12), uitloopen, en kerkert de boze in de afgrond. Onder Gogs leger zijn Perzen, Kuschieten en Puteërs. De Perzen woonden en hun nakomelingen wonen nog ten oosten van Tiger en Eufraat tot aan de Indus. De naam Kus duidt op ene menigte volken uit Ethiopië ten zuiden van Egypte tot over Zuid-Arabië en geheel Zuid-Azië, Achter-Indië, China en de eilanden der Indische zee verspreid. Aan Kus herinnert ook Hindokusch. De oorspronkelijke bewoners van Oost-Indië waren Kuschieten, die door de binnendringende Indiërs, het Sanskrit-volk verdreven werden. Put noemt Jeremia 46:9 nevens Kus (Opper-Egypte) bij gelegenheid zijner schildering van Faraö Necho's veldtocht. Van Put stammen de bewoners der kusten van Noord-Afrika en van Kreta de Kanarische en Azorische eilanden des Atlantischen Oceaans, van waar zij reeds in de vroegste tijden een weg naar Afrika gevonden hebben, zo als de daar door hen in Mexico nagelaten overblijfselen van beschaving bewijzen. Gomer en zijne legerscharen bevonden zich ook bij het leger van Gog. Van Gomer stammen af (Gen. 10:3) Askenaz, Riphath en Togarma. De nakomelingen van deze worden dus met de gezamenlijke legers van Gomer bedoeld. Van Askenaz spreekt Jeremia (51:27) in zijne voorspelling tegen Babel als nevens de koninkrijken Ararat en Mimmi met de koningen van Medië verbonden. Askenas wijst vermoedelijk op de Skyten in Zuid Rusland. Riphath schijnt naar het verre noorden te zijn getogen, wijl hij slechts Gen. 10 wordt genoemd. Van hem heeft wellicht het Riphaische gebergte, de Ural, bij de klassieken zijnen naam. Togarma, de zoon van Gomer, wordt echter bij Ezechiël in het bijzonder als Gogs medegenoot genoemd. Togarma dreef handel met Tyrus (27:14), en beduidt voor dien tijd de Armeniërs. Onder die van de einden van het Noorden en al hun krijsheiren kunnen insgelijks Askenaz en Riphath, de zonen Gomers, verstaan worden. Mesech, Tubal, Perzen, Kus en Put leren wij uit de Schrift en uit de navorsing der talen bepaald kennen, en zij beduiden de Aziaten, Afrikanen en in zo ver Put ook Amerika bevolkte, de Amerikanen. De krijsheiren van Gomer en van het huis Togarma en de noordelijke legerscharen moeten daarentegen in allen gevalle de Europeërs beduiden, van wie, zo als wij uit Daniël en de Openbaring zeker weten, het Antichristendom uitgaat. Gomer herinnert aan de Cimmeriërs, van waar de naam Kimbren afkomt. Keltische volken, die zich in overoude tijden van de Beneden-Donau en de Rijn naar de Noordzee hadden uitgebreid. Merkwaardig is ook, dat Homerus zijn Odysseus voorbij de zuilen van Herkules aan Europa's zuidwestkust tot de Cimmeriërs laat komen. Herodotus en andere Griekse schrijvers gewagen daarentegen van een volk, de Cimmeriërs geheten, in de Krim. Dat de Kelten aan de mondingen van de Donau zich uitgebreid hadden, is bekend zo als ook hun invallen als Galaten in Klein-Azië bewijzen. Het huis Togarma herinnert aan het huis Israëls; daarbij kan men aan het Israël des Nieuwen Verbonds, aan het huis der Germanen denken, wier naam in Togarma, wanneer men "To" als

voorlettergreep wegneemt in de wortel "Garm" ligt opgesloten, welke met Aram (Armenië = Hoogland) verwant is. Wanneer men de hier ten tonele gevoerde volken niet alleen nauwkeurig kan aanwijzen, zo blijft toch in allen gevalle uit deze beschouwing, dat ongeveer alle volken van de wereldkreits, bijna alle niet te ver afgelegene volken der oude wereld zich in het heir van Gog zullen bevinden. Daniël zegt (Dan. 11:14) van de Antichrist: Put en Kush of Afrikanen en Aziaten zullen in zijne gangen zijn; en Johannes noemt zijn leger kort weg: de koningen der aarde en hun verzamelde heirlegers (Openb. 19:19). De Gog en Magog welke door Satan, wanneer deze weer losgelaten wordt, met zijne scharen tegen de heilige stad wordt aangevoerd, is slechts de navolger van dezen Gog, wiens lotgevallen geheel en al verschillen van die, welke hier aangaande de Gog van Ezechiël zijn voorspeld (Openb. 20:8-10). Gog rust zich toe en laat anderen zich toerusten; ook uit zijn mond gaat een kikvorsgeest, om de volken op te stoken. Wanneer de volken verzameld zijn, dan treedt hij aan hunnen spits als opperveldheer en voert hen naar Armageddon (Openb. 16:12-16). Deze indrukwekkende voorspelling van Gog heeft betrekking op de laatsten tijd, op de tijd onmiddellijk aan Christus wederkomst voorafgaande, wanneer Israël, ten einde aan Gog te ontvlieden, uit alle landen zich in zijn erfland vergadert, hetwelk sinds langen tijd, gedurende zijne vertreding door de Moslim-wereld ene woestijn is geweest. De zich veilig wanende Joden zullen evenwel door Gog op ene vreeslijke wijze bedreigd worden; als een onheil zwanger onweder zal hij met zijne volkerenmenigten, ene benaming met recht op zijne ontelbare barbarendorden van toepassing, aan sprinkhaanzwermen gelijk het land bedekken (Joël 2).

Alzo zegt de Heere HEERE: Te dien dage, waarvan Ik spreek, zal het ook, o Gog! geschieden, dat er raadslagen in uw hart zullen opkomen, en gij zult ene kwade gedachte denken 1)

Merk hieraan: al het kwaad, dat de mensen doen, en bijzonderlijk het kwaad dat ze Gods Kerk aandoen, ontstaat uit kwade gedachten die uit hun harten opkomen; heerszuchtige gedachten, begeerlijke gedachten, vijandige gedachten tegen zulken, die goed zijn wegens hun goedheid.

En zult zeggen: Ik zal optrekken naar dat dorpland, ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen; die allemaal wonen zonder muur, en grendel noch deuren hebben (Zach. 2:4 v.);

Om buit te buiten, en om roof te roven; om uwe hand te wenden tegen de woeste plaatsen, tegen de steden en plaatsen, die vroeger in puin lagen, maar die nu bewoond zijn, en tegen een volk, dat in allerijl uit de Heidenen verzameld is, dat vee en have verkregen heeft, wonende in het midden des lands 1) (liever: op de navel der aarde, d. i. in het middelpunt der aarde (Hoofdst. 5:5. Jes. 2:2 v.).

Dit laatste gedeelte van dit hoofdstuk is ene herhaling van het eerste, de droom wordt verdubbeld, want de zaak is zeker en moet zeer zorgvuldig in acht genomen worden.

De verzen 8 en 11 vv. geven ons ene zeer bijzondere beschrijving van de toestanden, waarin zich Israëls land en volk dan zullen bevinden, als Gog hen overvalt. Het land zal te voren lang woest hebben gelegen, maar in de tijd, dat Gog komt, is het van het zwaard wedergebracht en weer bebouwd; Israël zal weer uit de volken verzameld en in zijn land teruggevoerd zijn en veilig daarin wonen. Wanneer zal dat zijn? Op welken tijd wijst ons deze schildering? Zeker niet op de tijd, dat Israël, uit de Babylonische ballingschap teruggevoerd, in zijn land zal wonen; want deze tijd zal volgens de aanwijzing in Hoofdst. 36:8 spoedig komen, maar onze plaats laat aan het hier bedoelde wonen van Israël in zijn land, ene lange aanhoudend lange verwoesting en verlatenheid des lands voorafgaan. Wij kunnen dus aan geen anderen tijd denken dan aan dien, wanneer Israël als een tot Christus bekeerd volk weer in zijn land zal gebracht zijn en daarin leven zal.

Onze plaats schildert de gemeente Gods Openb. 14:1 vv. in hare aardse machte- en hulpeloosheid; zij komt voor als een vreedzaam volk, als een volk der stillen in de lande, dat in vertrouwen op zijnen God, naar aardse bescherming niet omziet; in dat opzicht moet het toch altijd bij de wereld ten achteren blijven, daar God heeft beloofd haar beschermer te zijn. Het kennen dier onweerbaarheid geeft dan de aanleiding tot de pogingen der vijanden; zij hebben er geen begrip van, dat in het midden van dit weerloos volk Een woont, bij Wien hun macht niets dan onmacht is.

De goddeloosheid der heidense onderneming blijkt vooral daaruit, dat de tegenstanders der theokratie geen begrip hebben van hare inwendige grootheid en heerlijkheid, dus ook niet daarvan, waar hare ware macht en sterkte ligt, niet van Jehova zelven, de levenden God. Men ziet dus alleen in trotsen overmoed en verachting harer kleinheid op het uitwendige. Maar welk een ruw, onmenselijk gedrag is het dan tegen degenen, die men voor weerloos houdt, en die in stillen vrede leven, zonder iemand te krenken of te benadelen, uit te trekken! De plaats schildert op schone wijze, hoe aan de heidensen overmoed de heerlijkheid der theokratie voorkomt: "Ik zal optrekken naar dat dorpland; ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen, die allemaal wonen zonder muur, en grendel noch deuren hebben.

Hier ligt reeds ten grondslag het oog op de ware bescherming der theokratie, zo als die reeds in de wet ligt voorgesteld: Israël zou niet als een in uitwendigen zin politiek groot volk onder de overige volken zijn; zijne wapenen en eer zouden juist in tegenstelling tegen de machten dezer wereld, tot ene veel hogere sfeer behoren. Israëls God zou werkelijk de enige bescherming en het wapen van Zijn volk zijn, het zou in Hem alleen zijne bescherming tegen al zijne wederpartijders vinden. Hoe zal dan, hoe minder deze hoofdgedachte der theokratie in het verledene hare verwezenlijking had gevonden, des te schitterender in de toekomst der theokratie dit haar ware wezen te voorschijn treden. Het behoort tot de toestand van Israëls heerlijkheid een schrik voor al zijne vijanden te zijn. Maar zijne zegepralen over deze, die tevens Gods vijanden zijn, behaalt het alleen door en in God, door de onmiddellijke werking van de almacht des Heeren. Alle paarden, strijdagens en burchten zijn dan uitgeroeid (Micha 5:9 vv.). Naar 't uitwendige onbeschermd, maar met zijnen God en diens almachtige bescherming in zijn midden, staat de nieuwe theokratie daar, maar om dien schijn ook als een des te welkomer aantrekkingspunt voor de roofgierigen vijand. Hoezeer voor diens begerigheid naar buit de theokratie in haren tegenwoordigen vorm aantrekkelijk is en een voorwerp van verleiding, schildert de beschrijving daarvan in het 12de vers. De nieuwe

toestand des volks is ene vernieuwing van de ouden patriarchalen tijd, toen de vaderen, in innige gemeenschap met God staande, zich in ene volheid van hogere zegeningen verheugden.

De uitdrukking "navel der aarde" geeft de symbolische hoge vlakte te kennen, in onderscheiding van de vier hoeken der aarde, dus een toestand van te voorschijn tredende centraliteit.

Die naam ligt voor Palestina te meer voor de hand, daar het land zelf hoog ligt, en naar Oosten en Westen aflopende, als een navel zich vertoont.

Als middenpunt der aarde kan wel is waar bij de eersten opslag van het oog, elk punt van de oppervlakte der aarde naar willekeur worden beschouwd. Maar de plaats, 't zij berg of stad of gewest, waar God Zijn heiligdom heeft gesticht, en van waaruit Zijn Geest en Zijn zegen naar alle zijden heenvloeit, is werkelijk het middenpunt der aarde, als de navel waardoor het voedend bloed der moeder in de ontwikkelende vrucht instroomt. Zulk een middenpunt van de levenwekkenden Geest te zijn, is de bestemming van Jeruzalem.

Dit duidt ons die verheven plaats aan, welke Israël zal innemen. Het wil zeggen, het rijkst gezegend land, zodat zij, die het bewonen, gelukkig en zalig zijn. Het duidt dus op de toestand van hen, die zich mogen verheugen in het volle genot van de genade Gods. De Kerk van Christus, zij, die deel hebben aan Christus en alle Zijne goederen, genieten van de rijkdom Gods en de genade Gods. Dit is de oorzaak dan dat satan met zijn heirleger hen gedurig bestormt, Zijn hand tegen hen keert, om ware het mogelijk, hen te vernietigen.

De Kerk heeft hier echter de belofte dat de poorten der hel haar niet zullen verdelgen.

Scheba, en Dedan, en de kooplieden van Tarsis (Hoofdst. 20:12, 20 en 22), en al hun jonge leeuwen, al hun geweldigen, alle roofgierige beheersers dezer handeldrijvende volken, zullen tot u zeggen: Komt gij, o Gog! om buit te buiten? hebt gij uwe vergadering vergaderd, om roof te roven? om zilver en goud weg te voeren, om vee en have weg te nemen, om enen groten buit te buiten?

De hier genoemde zijn handeldrijvende volken, de Arabische volken: Scheba en Dedan als vertegenwoordigers van de handel te land, Tarsis als vertegenwoordiger van de zeehandel. Waar aas is daar worden de arenden vergaderd, waar winst te behalen is, daar zijn kooplieden.

In de tros van een overwinnend leger is altijd ene menigte van zulk lieden, die alleen daar zijn om de buitgemaakte goederen voor goud en zilver in te kopen. Zulk soort van volk zou men ook in menigte zien in het leger van Gog, dat immers niet eens zou behoeven te strijden, maar slechts zou komen om te plunderen en na zich te slepen

De handel, die land en zee doortrekt, biedt ene tegenstelling tegen Israël, dat in zijn land blijft en vreedzaam handelt. Met de naam "jonge leeuwen" worden zij aan de zijde van de naar roof en buit begerigen Gog geplaatst, en vertonen zij zich daar als het ware als kenners van

zaken en van het vak, als kunstenaars, waar roof en buit is, want hun woord: "Komt gij, om buit te buiten enz. " komt voor als ene ironische vraag: "Wat wilt gij toch bij een volk van zulk ene patriarchale leefwijze eigenlijk halen?" Het geeft te kennen, dat zij, die gaarne roven en buit maken, zich hier gene bijzondere winst behoeven te beloven; de grote aantal schijnt hun toe in geen verhouding te staan tot de kleinheid van het voorwerp.

In tegenstelling tot de leefwijze van het aan zijne oorspronkelijke bestemming teruggegeven Israël, zijn de hier genoemde kooplieden tevens ene herinnering aan hetgeen Israël gedurende de tijd zijner verwerping en verstrooiing onder de volken geweest is. Hoe meer afkeerwekkend de indruk is, dien deze kooplieden hier met hun rede maken, des te meer zal het tot Christus bekeerde volk der Joden nog eens zelf leren inzien, hoe kwalijk zij er eigenlijk aan zijn geweest, toen zij tot straf daarvoor waren prijs gegeven aan de geest van handelen en winstbejag, zodat zij altijd de Heiligen Geest hadden weerstaan (Hand 7:51. Hoofdst. 20:43).

1) Daarom profeteer, o mensenkind! en zeg tot Gog! Zo zegt de Heere HEERE: Zult gij het, te dien dage, als Mijn volk Israël zeker woont, en geen inval verwacht, niet gewaar worden? Wilt gij dan als op eens u van hen en van zijne goederen meester maken?

Gij zult dan ook werkelijk komen uit uwe plaats, uit de zijden van het noorden, gij en vele volken met u; die allemaal op paarden zullen rijden, ene grote vergadering, en een machtig heir;

En gij zult optrekken tegen Mijn volk Israël, als ene wolk, om het land te bedekken (vs. 9): in het laatste der dagen zal het geschieden (vs. 8); dan zal Ik u aanbrengen tegen Mijn land, opdat de Heidenen mij kennen, als Ik aan u, o Gog! voor hun ogen zal geheiligd worden (Hoofdst. 36:23).

De profetische rede is over 't geheel zo ingericht, dat men ziet, hoe hier twee gebeurtenissen van de laatsten tijd in elkaar zijn geweven, namelijk de beide, welke aan het slot der bij vs.

wat de tijd aangaat, uit elkaar zijn gezet; want terwijl vs. 14-16 weer teruggaat tot de beschrijving van de krijgstoet van de Antichrist, waarvan in vs. 4-9 werd voorzien, hebben daarentegen vs. 10-13 betrekking op die gebeurtenis, welke het voorwerp der verkondiging van Johannes in Openb. 20:7-9 vormt. Voor de Oud-Testamentische Profeet is het geheim der boosheid, dat in de persoonlijke Antichrist de mens der zonde en het kind des verderfs eens openbaar zal worden, nog vrij verborgen. Het heeft, zo als wij bij Hoofdst. 32:32 hebben opgemerkt, op hem en het volk, tot wiens Ziener hij in de eerste plaats geroepen was, gene onmiddellijke betrekking, het is minder het eigenlijke duivelenwerk van de Antichristelijken tijd, dat hij krijgt te aanschouwen, als het werk van menselijke laagheid en roofzucht, dat in de Gog en Magog van Johannes ons voorkomt. Zo zal dan ook wat na het duizendjarig rijk geschiedt, hoewel ook door de verleiding van de losgeraakten satan bewerkt, niet weer zulk ene verheffing van de boze op aarde zijn, als hetgeen onmiddellijk vóór de oprichting van dat rijk is geschied. Dit getal van het dier "zes honderd zes en zestig" (Openb. 13:18), heeft reeds aangewezen, dat in dit dier het absoluut hoogste toppunt ligt opgesloten; duivel en mens hebben zich daar als het ware tot ééne natuur verbonden, de

duivel is als het ware mens geworden; de boosheid van Gog en Magog daarentegen is eensdeels niet zozeer ene van een persoon als wel van een volk, en reeds daarom niet ene zo intensieve, en is aan de andere zijde slechts ene duivels-menselijke, daar mensen of volken zich door de duivel laten drijven en beheersen; want tot ene herhaling der incarnatie van de duivel mag het thans niet komen.

In deze verzen (vs. 10-16) is de grond aangegeven, waarom Gog tegen het volk Israëls optrekt. De woede van Gog tegen Israël, wijl zij hem als de Antichrist niet aanbeden, maar zich liever tot de waren Christus bekeerd hebben, voorspelt de Ziener des Ouden Verbonds niet; hij schildert Gog alleen als wereldveroveraar en brandstichter. Gog verneemt van de uittocht der Joden naar Kanaän en meent hen in hun toestand van weerloosheid licht te kunnen uitplunderen en vernietigen. Het volk heeft zich ter nauwernood gevestigd en het woeste in bezit genomen, en heeft aangevangen het weer onder Hoger zegen, in een lusthof des Heeren, in een land, dat van melk en honing vloeit, te veranderen. In het land Kanaän heeft het volk de goederen en schatten, welke Gog plunderen wil, nog niet verwerven, dewijl het daar eerst sinds enige jaren woont; maar het heeft die in zijne vroegere woonplaatsen verkregen, en bij zijn intocht wedergebracht, zo als ook Israël op Gods bevel, schatten uit Egypte naar Kanaän heeft medegevoerd (Exod. 3:21, 22). Misschien wordt ook menig kleinood uit Europa derwaarts medegenomen, eer de schare van verdervers van de Antichrist zich laat zien, opdat het ten nutte en tot heil der nawereld gered worde. Scheba en Dedan, of de Arabieren (27:22) en de handelaars van Tarsis of de Feniciërs, die in de ouden tijd met Tarsis en Spanje even als met het gehele kustgebied der Middellandse zee handel dreven, en hun jonge leeuwen of jonge helden, zijn de naburen van het verzamelde Israël, die, wanneer zij dan ook niet rechtstreeks nakomelingen der opgenoemden zijn, toch in hun landen wonen. Deze zijn vijandig tegen de in hun land getogen Joden gezind, dewijl zij als het ellendig gespuis der tot het Antichristendom overgegane Moslim-wereld een tegenzin tegen de tot Christus bekeerde Joden koesteren. Deze vervangen bij de herzamelde Joden de plaats der Samaritanen, welke de uit Babylonische gevangenschap terugkerende Joden altoos hindernissen in de weg legden. Dat zij vijandig tegen Israël bestemd zijn, bemerken wij uit Joël 3:9-13, waar Jehova de Feniciërs belooft, dat Hij, dewijl zij de Joden als slaven naar het Westen hebben verkocht, hen ook naar het Oosten door de Joden zal laten verkopen. Israëls naburen verblijden zich alzo, dat Gog ter plundering en vernietiging van Israël uittrekt. Maar deze zullen ook getuchtigd worden. Hoe die volken in het algemeen tegenover de Christenen gezind zijn, hebben de wandaden der Drusen, in 1860 aan de Maronieten gepleegd, bewezen. Jehova bevestigt zelf, dat Gog de verzameling van Israël vernemen en in de laatsten tijd komen zal, uit zijne noordelijke landen, vooral uit Europa, met ene ontelbare Barbarenschaar en ene geduchte wel-geregelde armee. Wanneer hij dan het land als ene onweerswolk bedekt heeft, zal Jehova door een geweldig oordeel Zich aan hem en zijn heir verheerlijken, zodat 's Heeren naam over de ganse aarde bekend en gevreesd zal worden.

God zou zelf de vijanden tegen Zijn volk aanbrengen, opdat straks de Heidenen zouden weten, dat ook zij zich niet kunnen roeren noch bewegen zonder Hem. Opdat Hij in hen geheiligd zou worden, en zij zouden weten, dat Hij, ja wel Zijn volk door hen laat tuchtigen, maar ook weer uit hun hand verlost. Zijn Naam zou dan ook geheiligd worden door het verderf der vijanden van Zijn volk.

Zo zegt de Heere HEERE: Zijt gij die, van welken Ik in verledene dagen gesproken heb, door de dienst Mijner knechten, de Profeten Israëls, die in die dagen geprofeteerd hebben, jaren lang, dat Ik u tegen hen zou aanbrengen (vgl. Jes. 25:5, 10 vv. 26:21. 1 Jer. 30:23 v. Joël 3:7 v. 16 vv.)?

De aankondiging, hoe de Heere Zich aan Magog zal heiligen, begint met de uitspraak, dat God diegene is, van wien God reeds door de vorige Profeten gesproken heeft.

Vroegere voorzeggingsen, die de naam van Gog bevatten, worden er niet gezonden; wel zijn er vele profetieën, die voorzeggingsen, dat God op enen laatsten dag de gehele wereldmacht tot enen laatsten strijd tegen Zijn volk zal concentreren, maar dan ook Zijn volk uit deze grootste verdrukking zal redden, en over alle macht der wereld eindelijk en voor altijd zal zegevieren. Op zulke algemene voorzeggingsen van de laatsten dag van Jehova, van de laatsten strijd en de overwinning, doelt onze Profeet. Hij wil dus niet zeggen, dat reeds van Gog is voorzeggd, maar dit wil hij zeggen, dat de laatste en machtigste vijand van Gods volk, van welken die voorzeggingsen spreken, Gog zijn zal, in Gog zal verschijnen.

Dat de Profeten van Israël Gog reeds zouden genoemd hebben, wordt juist door de vragenden vorm van de zin uitgesloten; wanneer zij namen noemen, waren het veelmeer andere volksvormen, maar achter deze alle bleef een vraagteken, terwijl bij alle lieflijke uitzichten van Israël een eindoordeel over zijne en Gods vijanden, over de wereld, die tegen het Godsrijk zich verzet, bleef aangekondigd. Dat vraagteken nu wordt gerealiseerd door dezen Gog hier bij Ezechiël; het is daarom niet alleen moeilijk bepaalde woorden van andere Profeten aan te wijzen, maar ook overbodig.

Maar het zal geschieden te dien dage, ten dage als ter vervulling der profetische voorzeggingsen Gog tegen het land Israëls zal aankomen, spreekt de Heere HEERE, dat evenals het leger, dat tegen hen zal strijden, even zo Mijne grimmigheid in Mijnen neus zal opkomen, zodat men het snuiven van Mijnen neus zal horen (Ps. 18:9, 16).

Want Ik heb gesproken in a) Mijnen ijver, dat het alsdan vreeslijk zal zijn. Dan zullen ook de ervaringen van de grote kracht van Mijnen ijver, die de tegenstanders zal verteren, zelfs bij hen niet uitblijven, die meenden daardoor niet getroffen te zullen worden. Ik heb gezegd in het vuur Mijner verbolgenheid: Zo er niet, te dien dage, een groot beven zal zijn in het land Israëls!

Ezech. 36:5, 6.

Zodat van Mijn aangezicht beven zullen de vissen der zee, en het gevogelte des hemels, en het gedierte des velds, en al het kruipende gedierte, dat op het aardrijk kruipt, en alle mensen, die op de aardbodem zijn; en de bergen zullen nedergeworpen worden, en de steile plaatsen zullen nedervallen, en alle muren zullen ter aarde nedervallen.

Het gezegde in vs. 18 en 19 is, even als het onweder in Ps. 18, beeld van ene grote vernietigende katastrofe in de wereld, bij welke alles het gevoel heeft, alsof de wereld werd

verbroken. De katastrofe treft alleen de vijanden van Gods volk; maar zij is zo vreeslijk, dat daarbij de gehele wereld schijnt te niet te gaan, dat het gevoel van alles wat op aarde leeft, daardoor wordt in beweging gebracht, al wat hoog is op aarde, ineens stort, zonder onderscheid of het in de eerste plaats tot de vijandige macht behoort of niet. Alle vreeslijke gerichten over bijzondere personen komen toch in hun werking op het gevoel met een wereldgericht overeen: de aarde schijnt bij deze uit hare voegen te gaan.

Het gericht over de menigte der Heidenen is ene krachtige, buitengewone openbaring van de Goddelijken toorn; met die openbaring komt ook juist overeen de handhaving der gerechtigheid Gods. Wat vroeger bij bijzonder schitterende overwinningen van het verbondsvolk over heidense volken plaats had, waar de hand Gods bijzonder zichtbaar was en ingreep tot verderf zijner vijanden, dat alles verenigt zich hier in de hoogste en volkomenste mate. Hier strijdt Jehova in de eigenlijken zin voor Zijn volk; de gehele zichtbare natuur is niet alleen getuige, maar ook zelfs afdruksel, als het ware de echo van de donder des gerichts.

Ook de heiligen zullen sidderen, maar in aanbidding en verwachting (Ps. 46).

Want Ik zal het zwaard over hem, over Gog met zijne legers, roepen op al Mijne bergen, spreekt de Heere HEERE: het zwaard van een ieder in het grote leger zal tegen zijn broeder zijn.

En Ik zal met hem rechten, door pestilentie (Zach 14:12) en door bloed (Hoofdst. 28:23); en Ik zal enen overstelpenden plasregen en grote hagelstenen (Hoofdst. 13:11. Joz. 10:11), vuur en zwavel (Gen. 19:24. Ps. 11:6) regenen op hem, en op zijne benden, en op de vele volken, die met hem zullen zijn 1).

De Heere God noemt hier alle machten op, welke ten Zijnen dienste staan, om de vijanden van Zijn volk te treffen. Zowel de machten der aarde, zoals het zwaard en het bloed en de pestilentie, als de machten des hemels, de plasregen, het vuur en het zwavel. Niets zal Hem ontbreken, om Zijne vrienden ter hulpe te komen. En uit dat alles zal blijken, dat het niet Zijn volk is dat overwint, maar dat het de Heere HEERE is, die voor Zijn volk strijdt en de overwinning behaalt.

Alzo zal Ik Mij groot maken 1), en Mij heiligen, en bekend worden voor de ogen van vele Heidenen); en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (vs. 16; 36:23).

De verbazende overwinningen, welke Mijn volk zal behalen, over zo een machtig koning en over een krijgsmacht, die zo veel groter is als de hun, zullen alle volken rondom overtuigen, dat zulks door de bijstand, dien Ik, Jehova, Mijn volk gaf, geschieden, en dat Ik die God ben, die machtig is alles te doen, en die machtiger ben dan allen. GODGELEERDEN).

Tegen Gog roept de Heere het zwaard, zodat zijne legerscharen elkaar wederkerig verslaan en doden. Deze trek der vernietiging, die ook in Zach. 14:13 wederkeert, en zegt dat de vijand

zich zelf vernietigt, heeft zijn typische voorbeelden in de nederlaag der Midianieten onder Gideon (Richt 7:22), en vele onder Josafat en Juda gevallen vijanden (2 Kron. 20:23). De nederlaag der vijanden werd voltooid door van God beschikte wonderbare plagen: pest en bloed, plasregen en hagelstenen, en vuur- en zwavelregen, zo als eens op Sodom en Gomorra.

Het einde is, dat God uit alles groot en heilig te voorschijn treedt, waarom wij alle dingen met God moesten beginnen; maar wat is God in dezen ontzettend klein voor de ogen der mensen, ook door de schuld der huichelaars! .

Gelijk wij daarop reeds hebben gewezen, wordt bij onzen Profeet in de voorzegging tegen Gog van het land Magog gesproken van de vernietiging van de Antichrist, even als van die van Gog en Magog in Openb. 19:11 vv. en 20:7 vv. maar gedeeltelijk ook van de ondernemingen van de antichristelijken tijdgeest tegen het terugkerende Israël in Openb. 16:13 vv. en van de vernietiging der door hem beproefde staatsinrichting in Openb. 11:13. Nu eens staat de ene, dan de andere bedoeling op de voorgrond; toch kan gene volledige scheiding der in elkaar gevlochtene bedoelingen zo worden gemaakt, dat men aan elk der verschillende Godsgerichten dat doel de profetische voorzeggingen kan toewijzen, dat er toe behoort, en de verschillende groepen op de rij in 't bijzonder zou kunnen voorstellen; het geheel moet een algemeen beeld van de laatste tijd blijven, die de jongsten dag voorafgaat. Eerst op de jongsten dag zelf komt Christus weer van de hemel, om te oordelen de levenden en de doden: daaraan moeten wij onvoorwaardelijk vasthouden, en gelijk nu deze wederkomst ons duidelijk in Openb. 20:11-15 wordt voorgesteld, zo is al het voorgaande nog niet Zijne eigene, persoonlijke verschijning, noch is Hij bij het vallen van het vuur des hemels tot vertering van Gog en Magog in Openb. 20:9, noch bij de opening des hemels en het richten van het dier en de valse profeet in Openb. 19:11 vv. reeds zichtbaar tegenwoordig, maar dat zijn alle slechts middellijke werken Zijner Goddelijke almacht en majesteit, welke zich zo duidelijk en tastbaar als Zijne werken zullen openbaren, dat men ze reeds zó tegenwoordig ziet, alsof zij werkelijk waren verschenen. Diensvolgens is ook het duizendjarig rijk in Openb. 20:1-6 nog niet een zodanig, waar Christus zichtbaar en persoonlijk Zijn volk regeert. Hij zelf daarentegen staat tot Zijne gemeente op aarde in betrekking, als vroeger tot de kring der Zijnen, in de tijd der 40 dagen tussen opstanding en hemelvaart. Men heeft door allerlei valse voorstellingen, welke men over omvang, betekenis en toestand van het duizendjarig rijk zich heeft gemaakt, aan de leer der laatste dingen veel schade aangedaan en daardoor de verdedigers van het kerkelijk dogma overvloedig aanleiding gegeven om het chiliasmus in elke wijze van opvatting te bestrijden. Wij zullen moeten beproeven, de zaak aan beide zijden duidelijk te maken, maar, dewijl wij gene samenhangende geloofsleer, maar ene Bijbelverklaring schrijven, slechts langzamerhand en in bijzondere uitweidingen, als de gelegenheid zich daartoe aanbiedt, onze mening kunnen voorstellen, daar zelfs de Openbaring van Johannes van Hoofdst. 10-20 niet alles in chronologische opeenvolging voorstelt, integendeel met hare gezichten altijd maar de ene zijde van hetgeen zij voorzegt, ontwikkelt, en andere zijden weer bij andere gezichten voorstelt.

In gevolge deze uitspraak van Jehova, hebben niet slechte één, maar vele Profeten van Gog geprofeteerd. Slechts Ezechiël noemt hem Gog, de overigen noemen hem anders, Joël b. v.

"dien van het noorden. " Van de Antichrist hebben, behalve Ezechiël, bijna alle Profeten meer of minder duidelijk gesproken, namelijk onder het Oude Verbond: Jesaja aan het einde van zijn heerlijk boek; Daniël, Joël, Zacharia, Haggai (2:20-23); onder het Nieuwe Verbond, Paulus (2 Thess. 2) en vooral Johannes in de Openbaring. Wanneer Gog nu in het land Israëls komt, ontbrandt de onwederstaanbare, vuurvflammende toorn Gods tegen hem en tegen zijn heir. Schrikwekkende voorvallen op het gebied der natuur zullen de wrake des Allerhoogsten verkondigen. Ene aardbeving zal allen schepsel schrik aanjagen en de nabijzijnde toekomst van Christus uitroepen (Zach. 14:3, 4). Jehova zal tegen hem en zijne scharen alle middelen ter verderving uitzenden, hen met waanzin slaan, zodat zij elkaar ombrengen, de cholera onder hen doen uitbreken, regenvlagen des onweders en hagelbuien over hen uitstorten, hen met Zijn bliksem treffen, vuur en zwavel op hen doen nederdalen, even als op Sodom en Gomorra. Hoe licht is het voor de Almachtige, wanneer Hij Zijn scheppingsvermogen ter vernietiging wil aanwenden om de mensen te verderven. ieder Profeet schildert de strafgerichten en de plotselingen val van het Antichristelijke heir weer van ene andere zijde (Zach. 14:12-15). De mare van dit oordeel zal alle volken onmiddellijk tot verootmoediging bewegen (Jes. 66:9. Jes. 2).

HOOFDSTUK 39.

VAN DE NEDERLAAG VAN GOG EN MAGOG, EN DE OVERWINNING VAN GODS VOLK.

Voorts, gij mensenkind! om het woord in Hoofdst. 38:2 vv. weer op te nemen, profeteer tegen Gog, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Gog, hoofdvorst van Mesech en Tubal! (Hoofdst. 38:2).

En Ik zal u omwenden, en enen zeshaak in u slaan 1), en u optrekken uit de zijden van het, van het uiterste noorden, noorden, en Ik zal u brengen op de bergen Israëls (Hoofdst. 38:4).

In het Hebr. weschischeethika. Vulgata: Seducam te. Onze Staten-Overzetters hebben dit woord, hetwelk slechts éénmaal voorkomt, in verband gebracht met vv zes, maar ten onrechte. In verband met het Ethiopisch betekent het: Ik zal U leiden. Dit eist ook het verband van de zin. De Heere God zegt hier, dat Hij Zelf de vijand zal leiden en in het land trekken, opdat deze zal weten, dat wat hij doet, hij doet naar de bepaalden Raad Gods, en wat hij straks zal ondervinden, n. l. zijn ondergang dit ook is naar Gods Besluit.

Maar Ik zal u, die zo wel toegerust en met machtige legermassa's komt (Hoofdst. 38:5-7) uwen boog uit uwe linkerhand, waarmee gij die houdt, slaan, en Ik zal uwe pijlen uit uwe rechterhand, welke de boog spant en de pijlen wil afschieten, doen vallen, zodat het niet eens tot een aanval op Mijn volk van uwe zijde komen zal.

Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij, en al uwe benden, en de volken, die met u zijn; Ik heb u aan de roofvogelen, aan het gevogelte van allen vleugel, en aan het gedierte des velds ter spijsje gegeven (vs. 17 vv. Openb. 19:17 v.).

Op het open veld zult gij vallen: want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

En Ik zal een vuur zenden in Magog 1), en onder degenen, die in de eilanden zeker wonen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 29:6).

Hij bedoelde het land Israël te verwoesten, doch hij zal niet alleen in dit oogmerk feilen, maar ook zal zijn eigen land door vuur verwoest worden, door een of ander verterend oordeel. Merk hieraan: zij die anderer rechten aantasten, worden lelijk van hun eigen beroofd.

En Ik zal Mijnen heiligen Naam in het midden van Mijn volk Israël bekend maken 1), en zal Mijnen heiligen Naam niet meer laten ontheiligen onder de Heidenen; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, de Heilige in Israël (Hoofdst. 38:23).

Zij, die Gods heiligen Naam recht kennen, zullen hem niet durven ontheiligen, want het is door onwetendheid van denzelven, dat de mensen Hem licht achten en Hem stoutelijk aantasten. En deze is Gods handelwijze met de mensen, dat Hij Eerst hun verstand verlicht en daardoor invloed maakt op de gehelen mens. Hij maakt eerst dat wij Zijn heiligen Naam

kennen, en zo houdt Hij ons terug van dien te ontheiligen en beweegt ons, om Hem te eren. En dit is hier de gelukkige uitwerking van Gods heerlijke verschijning ten goede van Zijn volk. Dus voltooit Hij Zijn gunst, dus heiligt Hij ze, dus maakt Hij ze ware zegeningen, door dezelve onderwijst Hij Zijn volk en verbetert het.

De Profeet noemt het optrekken van Gog uit het uiterste Noorden tegen de bergen van Israël, ene verlokking van de vijand door Jehova; want daar zal de weerspannige vallen en tot ene spijs worden voor de vogelen des hemels en het wild gedierte der aarde, opdat de naam des Allerhoogsten gekend en geheiligd worde.

In dit hoofdstuk wordt gehandeld over die nederlaag van Gog, welke aan het duizendjarig rijk voorafgaat, zo als dan ook Openb. 19 met dit hoofdstuk van Ezechiël wezenlijk overeenkomt.

De tocht van Gog geschiedt te land, toch heeft hij zijne sympathieën niet alleen voor eilanden en kusten, ja over land en zee heen (Hoofdst. 38:13). De openbaring van heiligheid in Israël echter, welke bij dezen tocht volgt, snijdt verdere ontheiliging van Jehova ten opzichte van Israël (Hoofdst 30:20) onder de Heidenen af.

Ziet, hetgeen van de nederlaag van Gog en zijn leger voorzgd is, komt en zal geschieden, spreekt de Heere HEERE; dit is de dag, van welken Ik juist in die voorzegging over Gog (Hoofdst. 38:18 vv.) gesproken heb.

De voorzegde gebeurtenis treedt zo levendig voor de geest van de Profeet, dat hij die voorstelt als reeds aangevangen, gelijk ook de aard des geloofs is, wat niet is zó te zien als ware het reeds. Volgens de zaak wijzen de woorden er op, dat hier niet over ene vaderlandslievende fantasie wordt gehandeld, maar over een woord van Hem, die spreekt en het is er.

En de inwoners der steden Israëls zullen uit die steden gaan, en vuur stoken en branden van de wapenen, zo van schilden als rondassen, van bogen en van pijlen, zo van handstokken (Num. 22:27) als van spiesen; en zij zullen daarvan vuur stoken zeven jaren;

Israël, waarvoor de Heere de vreeslijken aanval nog vreeslijker heeft afgewend, wandelt nu als het ware buiten op de gerichtsplaatsen.

Die de slag bij Leipzig zag heeft een zwak afbeeldsel van Ezechiëls verheven schildering der dagen na de slag.

Het woord, waarin het geloof moet leven, neemt als het ware vlees en bloed aan, om zo invloed te krijgen op de fantasie, waarin de beelden van schrik zo gaarne zich vestigen. Het zou tegen alle rede zijn, wanneer men aan de bijzonderheden, welke zo dikwijls alleen voorstellingsmiddelen zijn, werkelijke betekenis wilde geven.

Om te tonen hoe vreeslijk het gericht over Gog zal zijn schildert de Profeet in drie bijzondere trekken de gehele vernietiging van zijne machtige legermenigte: 1) zal de verbranding van

alle wapenen der gevallen vijanden aan de bewoners van het land Israël 7 jaren lang brandhout leveren, zodat zij niet nodig zullen hebben van het veld of uit het bos brandhout te halen (vs. 9 en 10) 2) zal God aan het leger van Gog ene grote grafplaats in een dal van Israël geven, dat daarvoor de naam "Het dal van Gog's menigte", even als ook ene stad in die landstreek vervolgens "Hamona", zal genoemd worden- daarheen zullen de Israëlieten 7 maanden lang de gevallen van Gog begraven, en na verloop van dien tijd nog door opzettelijk daartoe geroepene mannen het land doorzoeken, en de nog onbegraven geblevene doodsbeenderen opzoeken en door doodgravers laten begraven, om het land geheel te reinigen (vs. 11-16); 3) zal God van deze slachting de roofvogels en roofdieren een rijk maal bereiden; deze zullen maaltijd van de lijken houden, voordat ze begraven worden, daar dit niet dadelijk en op eens kan geschieden (vs. 17-20). De bijzondere punten in de schildering van de aard en de wijze, waarop de vijanden tot het laatste toe zullen verdelgd worden, zijn niet chronologisch maar zakelijk gerangschikt, en de gedachte, dat de verslagene vijanden de roofdieren ten buit zullen worden, is als het ergste het laatst gemeld, omdat daarin de smaadvolle ondergang zijn toppunt heeft.

De zeven jaren van het verbranden der wapenen en de 7 maanden van het verbranden der lijken stellen de nederlaag voor als ene door God veroorzaakte straf, als een Godsgericht.

Het is zeker een heilig werk, waaraan het volk zich geeft, waarin het zelfs aan de dag legt, hoe het een ander volk geworden is dan het oude, dat het overblijfsel in zijn midden dulde, een nieuw volk dat in strenge reinheid van wandel voor God leeft. Met dit karakter van hun handelen, van hun dagelijks werk komt ook nauwkeurig overeen de heiligheid van de tijd.

Zodat zij geen hout uit het veld zullen dragen, noch uit de wouden houwen, maar van de wapenen vuur stoken; en zij zullen beroven degenen die hen beroofd hadden, en plunderen, die hen geplunderd hadden, spreekt de Heere HEERE.

Wat het ook was, waardoor de vijand kon verschrikken, het heeft zijn schrik zozeer verloren, dat het alleen nog als brandhout, tot nuttig gebruik in tegenstelling tegen zijne afschrikkende en schade doende bestemming in aanmerking komt; want niet zo als anders wel na een slag de wapenen van de vijand op eens verbrand worden, is het hier, maar de bewoners van Israëls steden branden en verbranden het hout daarvan zeven jaren lang. Het ongetwijfeld symbolische van het zevental (symbool van het Goddelijk verbond) geeft tevens een licht over de overige opgaven. Alle dingen moeten dengenen, die God liefhebben, ten goede medewerken. Het vuur des Christendoms komt ten laatste over alle wapenen dezer wereld; zij smelten dan in plaats dat zij wonden. Ziet, wat menselijke wapenrusting waard is, wat van alle schilden der mensen wordt na langen of korten tijd! Laat u niet door de wereld bedekken en beschermen! merk op welk vertrouwen er in te stellen, welke vrucht daarvan te plukken, alsof het niets ware.

Door de plundering der gevallen vijanden doen de Israëlieten aan hen wat zij hun wilden aandoen (Hoofdst. 38:12). Daarmee komt voor het volk Gods de rijkdom zijner vijanden ten beste (Jer. 30:16).

Ook volgens Micha 4:13 moet het bekeerde Israël, gelijk eens in 2 Kron. 29:25, de rijken buit van de antichristelijke legers buit maken; de laatste moeten onbewust voor Israël vergaderen en zelfs alles naar Kanaän brengen.

En het zal te dien dage geschieden, dat Ik aan Gog aldaar ene grafstede in Israël zal geven, het dal der doorgangers naar het oosten der zee; en datzelve zal de doorgangers de neus stoppen: en aldaar zullen zij begraven Gog en zijne ganse menigte (Jes. 34:3), en zullen het dal, waar Gog met de zijnen begraven ligt, noemen: Het dal van Gogs menigte.

Het huis Israëls nu zal hen begraven, om het land te reinigen, zeven maanden lang.

Ja al het volk des lands zal begraven, en het zal hun tot enen naam zijn, ten dage waarvan in vs. 8 gesproken is, als Ik zal verheerlijkt zijn, spreekt de Heere HEERE. Voortaan zullen zij voorkomen als degenen, die enen God hebben, die redt van de dood, en hen niet door de vijanden laat begraven worden, maar omgekeerd de vijanden vernietigt, zodat deze door hen moeten begraven worden.

Ook zullen zij mannen uitscheiden of aanstellen, die gestadig door het land doorgaan, en doodgravers met de doorgangers, om de gegraven degenen, die op de aardbodem zijn overgelaten, om dien te reinigen; ten einde van zeven maanden zullen zij onderzoek doen.

En deze doorgangers zullen door het land doorgaan, en als iemand een menschenbeen ziet, zo zal hij een merkteken daarbij oprichten, totdat de doodgravers hetzelfde zullen hebben begraven in het dal van Gogs menigte.

Ook zo zal de naam der stad Hamóna (volksmenigte Hoofdst. 31:2) zijn. Alzo zullen zij het land reinigen.

Gog dacht het volk Gods te begraven en zijn land zich toe te eigenen, maar het gebeurt geheel anders, hij wordt door het volk van God begraven en van het land verkrijgt hij slechts zo veel, als voor de begrafenis toereikende is.

Verschillend wordt de nadere bepaling omtrent het doel der begrafenis: "dal der doorgangers ten oosten van de zee" verklaard: daar men 1) aan de Middellandse zee denkt, en nu onder het dal de landstreek van Megiddo verstaat. Dal der doorgangers kon het genoemd zijn, omdat het de oude hoofdstraat van het verkeer tussen Egypte en de voornaamste landen was, of nog meer bepaald op ons orakel doelende, omdat de verschijning van Gog en zijne legers slechts die van ene voorbijtrekkende onweerswolk (Hoofdst. 38:9 en 16) zou zijn, daar slechts hun graf bleef, dat zij in 't heilige land zouden vinden. Of 2) men denkt aan de Dode zee (Hoofdst. 47:18) en verstaat onder het dal der doorgangers de naam van ene straat aan het zuidoostelijk einde der Zoutzee. "Dit dal, zo merkt Schmieder op, lag aan de uiterste grenzen van het land Israëls nabij het gebergte Seir (vgl. Ezech. 35:2). Het herinnerde aan ene nederlaag der Edomieten door David (vgl. Ps. 60:2) en aan Kedar-Laomer, die in het naburige Sodom Lot en zijne have had weggevoerd en door Abraham geslagen werd (Gen. 14). Bovendien was de Dode zee in noordwestelijke richting zich aan het Zoutdal aansluitende ene

blijvende type van alle oordelen Gods. " In zo verre volgens het slotwoord van Hoofdst. 38 door Ezechiëls voorzegging over Gog ook de onderneming van de antichristelijken tijdgeest tegen het naar huis trekkende Israël, welke wij aan het einde van deze eeuw(?) stellen, doorschemert, is de eerste verklaring in haar volle recht, zo als dan ook in Openb. 16:16 uitdrukking Harmageddon (berg van Megiddo) als plaats der nederlaag van de tegen Israël uitgezondene legers wordt genoemd. Bij de nederlaag verkrijgt onze profetie van het verbranden der wapenen, het beroven der gevallen en begraven der lijken ook hare letterlijke vervulling. Ziet men daarentegen op de persoonlijke Antichrist met zijne scharen aan het einde der 20e eeuw, die volgens vele profetische aanwijzingen tot Jeruzalem zelf doordringen zal en daar door God geoordeeld zal worden, zo is gene streek meer geschikt voor "het dal van Gogs menigte" zo als die begraafplaats verder wordt genoemd, dan de Dode zee. Voor die gebeurtenis zijn toch de schilderingen van het verbranden der wapenen en het begraven der doden meer dan symbolische uitdrukking voor geestelijke waarheden (Jes. 9:2; 34:3; 26:19. 20:4) te nemen, want op deze nederlaag volgt de oprichting van het duizendjarig rijk, na welks afloop Gog en Magog slechts op de breedte der aarde treden, en het heirleger der heiligen en de heilige stad omringen, doch er niet in mogen komen, maar dadelijk door het vuur des Heeren verteerd worden. (Openb. 20:3).

Zeven maanden heeft het gehele volk meer de werk aan het begraven der vijanden. Deze tijd is echter slechts voldoende om de vijanden, die bij menigten op de hoofdplaats van de nederlaag bij elkaar liggen, te begraven; ook na het eindigen der zeven maanden gaat de arbeid voort. Men kiest nu begravers, die het gehele land doorreizen, om de lijken, of liever beenderen, welke nog verder worden gevonden, onder de aarde te brengen. Daartoe aangestelde mannen reizen het land door en met hen de doodgravers. De eerste, de eigenlijke opspoorders, tekenen de plaatsen, waar lijken of beenderen liggen, dan komen de andere en doen hun werk; zij begraven echter de lijken niet op de plaatsen, waar zij zijn gevonden, deze worden alle naar het dal van Gogs menigte overgevoerd.

Het huis Israëls en het volk in het land had niet nodig te strijden; zijne vijanden vielen door Jehova, die niets dan het begraven had overgelaten. Nu zal de reiniging des lands van de lijken, de ijver daarin, het volk van het land laten voorkomen als een heilig volk en daardoor een naam doen maken. Nu reinigen zij met alle zorgvuldigheid het land, die het vroeger verontreinigden met allerlei gruwelen.

Het volk erkent zich zelf nu als werkelijk van het heidendom gescheiden, het is wezenlijk een rein volk in de sterkste tegenstelling tegen alle onreinheid en bevreemding. Uit dit levendig bewustzijn handelt het nu, en zo strekt de gebeurtenis der theokratie tot roem. God heeft zich in het midden des volks verheerlijkt, maar niet meer, als in oude tijden, gaat het nu in ondankbaarheid zijne eigene wegen van zonde en verderf, maar het leeft nu zijn leven tot verheerlijking des Heeren. Opdat dan het aandenken aan de katastrofe door meer dan ene localiteit levendig worde gehouden, moet ook ene nabij gelegene stad enen naam dragen, die daarmee overeenkomt.

Thans schildert de Ziener de ondergang van Gog nog nader. Wanneer hier bogen en pijlen, schilden, werpspiesen en andere niet meer gebruikelijke wapenen, en niet de in onzen tijd

uitgezonkene, voorkomen, zo is dit zeer licht verklaarbaar, dewijl de Ziener de voorspelling voor zijn tijdgenoten en allen, die haar later lezen zullen, schreef, die zich immers zonder uitzondering van de opgenoemde wapenen een denkbeeld konden vormen; de opgenoemde wapenen van Gog, welke door vele volken toch nog gebruikt zullen worden, zijn typen van zijn werkelijk oorlogstuig. Na zijnen val zal Gog een tijd lang daar neer liggen de vogelen tot een spijs toegeworpen, om hem als een voorwerp van afschuw te brandmerken. Deze smadelijke onderscheiding ontmoeten wij nog eenmaal vs. 17-20 Het strafgericht komt alleen niet over Gog, maar ook over de volken der landen, waar zijne krijgsscharen te huis behoren. Het werpen van vuur op Magog wijst op vreeslijke oordelen over het land Magog en de geruste inwoners der eilanden. Is het land Magog zo veel als de eilanden, dan wordt Europa bedoeld; welke omwentelingen daar en op de ganse aarde ten tijde des Antichristendoms zullen plaats hebben, bemerken wij uit de Openbaring. Dit laatste oordeel komt wellicht over de in Europa achtergelatene Antichristelijke krijgsheren en volken, waarover God hier even als over de Antichrist gerichten uitoefent. Door al deze openbaringen, verheerlijkt God Zich zo geweldig en machtig voor alle natiën, dat zij Hem onmiddellijk erkennen en aanbidden. Het heir van Gog wordt nu nog door twee bijzondere trekken indrukmakend geschilderd. De ene is, dat de bewoners van Israëls steden zeven jaren lang met de schachten der lansen en het hout van het krijgstuig hun vuren kunnen stoken, en gedurende dezen tijd gene bomen in het woud behoeven om te houwen; de andere, dat het ganse volk zeven maanden werk heeft om al de lijken van het verslagen heir te begraven. Gogs krijgshier bevat in allen gevalle millioenen, die het ganse land Kanaän als ene wolk van Dan tot Berseba en bovendien nog de naburige landen overdekken zullen. De kern dezer armee, Gog en zijne onderkoningen, belegerden evenwel Jeruzalem, waar in allen gevalle de meesten, waarschijnlijk alle verzamelde Joden de vlucht genomen hebben. Het zevental van jaren en maanden, waarvan de Ziener hier op zinnebeeldige wijze gewaagt, wijst op ene volkomene geestelijke en wereldlijke overwinning door het Rijk Gods behaald. Daar evenwel in de ganse versnelling gene beeldspraak voorkomt, zo heeft men deze zeven jaren en zeven maanden, ofschoon zij aan het zinnebeeldige zevental herinneren en de triomf des Heeren als ene volkomene schilderen, evenwel in werkelijken zin op te vatten. Wat al houtwerk moet het aantal van kanonnen, geweren, spiesen, zwaarden, kruid-, voorraad- en pakwagens en andere oorlogstoestel, welke toch grotendeels uit metaal bestaat, uitleveren, om een geheel volk voor zeven jaren brandstof te verschaffen? Wapenhandel en oorlogskunst nemen met deze allerontzettendste nederlaag van het talrijkste en het best toegeruste heir, sinds Adams tijd, een einde. Door ene zo majestueuze betoning Zijner almacht en heiligheid en heerlijkheid en gerechtigheid aan dit uit alle volken der aarde bestaande krijgslager, zal God de denkwijze der natiën zo doen veranderen, dat zij hun zwaarden tot ploegijzers, hun spiesen tot snoeimessen zullen versmeden (Jes. 2) Hoe verwerpelijk komen de krijgstoerustingten der volken in onzen tijd ons voor, welke het merg der natiën verteren, tegenover het raadsbesluit Gods, hetwelk ons aan het einde onzer eeuw een tijd doet verwachten, wanneer de menigte der krijgswapenen, slechts naar de waarde van het brandhout, dat zij uitleveren, geschat zal worden! Wanneer Gog gevallen is, wordt hij wel is waar de roofvogelen prijs gegeven, maar niet om als smetstof op het land te blijven liggen. Hij zal benevens zijne scharen in het dal Josafats, in de landstreek, welke tussen Jeruzalem en de Dode zee ligt, begraven worden. Bij Armageddon aan de berg Zions valt hij, en oostwaarts in het dal wordt hij ook begraven. Het gehele volk zal hem begraven, opdat het land spoedig gezuiverd worde; evenwel zullen er

toch zeven maanden nodig zijn, dewijl het aantal der door Jehova gedoden (Jes. 66:16) ongehoord zal wezen, en velen ver van daar zullen vallen. Dit dal heet dan het dal van Gogs menigte. De begrafenis van de Antichrist met zijn heir, die aan de verzamelde Joden de vreeslijksten dood had toegezworen, zal dan de Joden, voor wie de Koning des Hemels zo krachtig gestreden heeft, in de schatting van de overige volken der aarde doen rijzen. Er zullen dan bijzondere ambtenaren worden aangesteld, welke lieden uitzenden, die het land doorgaan, opdat alle beenderen en overblijfselen van dit heir in de uiterste hoeken des lands opgespoord en in het dal van Gogs menigte begraven worden. En daarmee zullen zij, na zeven maanden nog niet gans en al vaardig zijn; dewijl ook velen in de verwijderde streken des lands door de gerichten Gods zullen vallen. De stad of Dodenstad, waar zij begraven liggen, heet daar Harmona of menigte. In de dodenstad Harmona liggen dan de snoodsten aller natiën begraven; hun zielen evenwel zullen in de scheool nederdalen tot de oude goddeloze volken; hun opperhoofden zijn reeds naar het lichaam veranderd en verdoemd. Ezech. 32. Openb. 19:20 God zal enigen van ieder volk overig laten blijven, opdat zij de ontzettende mare dezer schrikwekkende nederlaag naar huis brengen, en zij hunnen stamgenoten getuigen van de majesteit des Almachtigen zouden kunnen zijn. Jes. 66:19. Daar het grootste deel des legers bij en in de dalen van Jeruzalem zal staan, zo is het natuurlijk, dat men hun lijken ook in die dalen, namelijk, in het dal Josafats begraven zal; tot deze zullen dan de anderen verzameld worden, zodat ze allen bij elkaar zijn; de rede van de Ziener is dus niet zinnebeeldig op te vatten, wanneer hij van ene dodenstad en ene begrafenis in massa spreekt. De bezoekers van Jeruzalem in het duizendjarig rijk zullen dan ook derwaarts henen gaan en deze grafheuvels aanschouwen. Jes. 66:24. Aldus eindigt de opstand tegen God en Zijn Gezalfde! .

Gij dan, mensankind! zo zegt de Heere HEERE: Zeg tot het gevogelte van allen vleugel, en tot het gedierte des velds: Vergadert u en komt aan, verzamelt u van rondom, tot Mijn slachtoffer, dat ik voor U geslacht heb, een groot slachtoffer op de bergen Israëls; en eet vlees en drinkt bloed.

Gods oordelen over de zonden en de zondaars uitgevoerd zijn zowel een slachtoffer als een maaltijd, een slachtoffer aan de gerechtigheid van God, en een maaltijd voor het geloof en de hope van Gods volk. De rechtvaardige zal zich verheugen als aan een maaltijd over het bloed der goddelozen. Dit slachtoffer is op de bergen Israëls, deze zijn de hoogten, de altaren, waar God onteerd geweest was door de afgoderijen des volke, doch waar Hij zich nu wil verheerlijken over het verderf Zijner vijanden.

Dit strijdt niet met het vorige, n. l. dat allen begraven zouden worden. Want het is duidelijk, dat, waar er zeven maanden nodig zouden zijn om te begraven, de dode lichamen in dien tussentijd ten prooi zouden zijn van het roofgedierte, zodat alleen de beenderen konden worden ter aarde besteld.

Het vlees der helden zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde drinken, der rammen, der lammeren en bokken, en varren, die allemaal gemeste van Basan zijn.

En gij zult het vette eten tot verzadiging toe, en bloed drinken tot dronkenschap toe van Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb.

En gij zult verzadigd worden aan Mijne tafel van rijpaarden en wagenpaarden, van helden en alle krijgslieden, spreekt de Heere HEERE.

De Profeet wordt niet moede de vreeslijke nederlaag van de vijand stede weer in een nieuw licht te stellen. Het vlees en bloed der verslagenen wordt als een groot offermaal voor de dieren des velds en de vogelen des hemels voorgesteld.

Ene zeer vreeslijke gedachte ligt in het "onbegraven blijven en de vogelen des hemels ten spijs verstrekken" (Jer. 7:33; 12:9). Ook bij Arabische dichters ontbreekt die trek niet; daar verheugen zich hyena's en wolven over het gastmaal, dat hun in de verslagen vijanden wordt bereid, en begerig storten de roofvogels neer, en verzadigen zich aan de lijken.

Onder het beeld van een offer komt de nederlaag der vijanden voor, omdat de Heere als het ware zich zelven betaald doet zijn door de ondergang van hen, die Hem het Zijne hebben geweigerd, het Hem geweigerde offer zelf neemt. God moet in ieder naar Zijn beeld geschapen wezen tot zijn recht komen, of zó, dat dit het Hem geeft, of zó, dat Hij het voor Zich neemt. in vs. 18 worden eerst de helden en vorsten genoemd; vervolgens wordt de gehele gemengde menigte door rammen, hamels, bokken, ossen voorgesteld.

Worden de beenderen in het dal begraven, op de bergen Israëls wordt daarentegen het vlees de wilden dieren ten deel, aan die uit de lucht zowel als die op het veld. Niet alleen zal Israël zich voordoen als een heilig volk, als een priesterlijk volk in het heilige land, maar Jehova wil dadelijk in de val van Gog ook Zijn land als heiligdom (Hoofdst. 37:26 vv.) openbaren. Welk een einde na zulk een begin! Het begin was, Israël zou als buit aan Gog ten deel worden: nu is het einde, dat Gog zelf aan het gedierte ten prooi wordt overgegeven.

Hier (vs. 17-20) schildert nu de Ziener, hoe het Antichristelijke hier aan de roofvogelen en het verscheurend gedierte wordt prijsgegeven. Groter smaad kon men oudtijds een mens niet aandoen, dan zijn stoffelijk overschot onbegraven tot ene prooi voor het aaszoekend gedierte weg te werpen. Deze vernedering ondergaan hier Gog en zijn heir. Het slachtoffer Gods, hetwelk van dit leger wordt toeberaid, wordt door zijne gerechtigheid gevorderd; dewijl dit heir op de ganse aarde vele kinderen Gods en nog veel meer lieden der wereld heeft gedood. Het vlees der helden en het bloed van de koningen der aarde, der koningen van de opgang en de ondergang der zon, wordt alzo de roofvogelen overgelaten. De Ziener vergelijkt ze met rammen. lammeren, bokken en varren, die op de vette weiden van het gebergte Basan goed gemest zijn. Jehova geeft dit heir aan de hoon der smadelijkste vernietiging prijs. Deze uitnodiging aan de vogelen haalt Johannes ook uit Ezechiël aan, en wel in een tijd, dat het heir nog in leven is. De herhaling van Ezechiëls voorspelling bij Christus wederkomst tot vernietiging van de Antichrist wijst er duidelijk op, dat wij door Gog de Antichrist te verstaan hebben. (Openb. 19:17, 18).

En Ik zal, terwijl Ik het in vs. 1-20 voorzegde gericht volvoer, Mijne eer zetten onder de Heidenen; en alle Heidenen zullen Mijn oordeel zien, dat Ik gedaan heb, en Mijne hand, die Ik aan hen gelegd heb.

En die van het huis Israëls zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben van dien dag af en voortaan, in eeuwigheid.

En de Heidenen zullen weten, dat die van het huis Israëls, als het te voren uit zijn land onder hen verstrooid was (Hoofdst. 36:19) gevankelijk zijn weggevoerd om hun ongerechtigheid, omdat zij tegen Mij hadden overtreden, en dat Ik Mijn aangezicht voor hen verborgen heb, en heb ze overgegeven in de hand hunner wederpartijders, zodat zij allemaal door het zwaard gevallen zijn;

Naar hun onreinigheid en naar hun overtredingen heb Ik met hen gehandeld, en Ik heb Mijn aangezicht voor hen verborgen (Hoofdst. 7:27).

Daarom, omdat Hij een zo heerlijk gevolg Zich heeft ten doel gesteld, zo zegt de Heere HEERE, om nu reeds op de afloop te wijzen: Nu zal ik Jakobs gevangenen wederbrengen, en zal Mij ontfermen over het ganse huis Israëls, en Ik zal ijveren over Mijnen heiligen naam;

Als zij hun schande zullen gedragen hebben, en al hun overtreding, met welke zij tegen Mij hebben overtreden als een zware, hen nederbuigende last, daar zij zich over die zonde schamen en een afkeer daarvan gevoelen (Hoofdst. 16:54 en 61), toen zij in hun land zeker woonden, en er niemand was, die hen verschrikte.

Als Ik hen zal hebben wedergebracht uit de volken, en hen vergaderd zal hebben uit de landen hunner vijanden, en Ik aan hen geheiligd zal zijn voor de ogen van vele Heidenen (Hoofdst. 20:41; 36:23 v.), want erkende zonde maakt beladen zondaars, ondervonden genade verootmoedigt nog dieper.

Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE, hunlieder God ben, dewijl Ik ze gevankelijk heb doen wegvoeren onder de Heidenen, maar heb ze weer verzameld in hun land, en heb aldaar niemand van hen, die ten eeuwigen leven zijn verordineerd (Hoofdst. 20:38. Openb. 7:1 vv). meer overgelaten.

En Ik zal Mijn aangezicht voor hen niet meer verbergen, wanneer Ik alsdan Mijnen a) Geest over het huis Israëls zal hebben uitgegoten, en het als Mijn eigen volk erken, (Hoofdst. 37:25-28) spreekt de Heere HEERE. 1)

Joël 2:28. Hand. 2:17.

Hier voorspelt en belooft de Heere God de heerlijkheid, die nog voor Zijn volk is weggelegd. De Heere God heeft Zijn volk zwaar gekastijd. Hij heeft Zijn Aangezicht voor hen verborgen. Hij heeft ze in de macht der vijanden overgegeven. Maar Hij heeft Zich hunner ontfermd. Hij heeft hen wedergebracht naar hun huis. Hij is aan hen geheiligd geworden. De vijanden zijn vernietigd geworden. En nu, opdat Israël niet weer tot dwaasheid zou keren, opdat de Heere Zijn Aangezicht niet weer voor hen zou verbergen, daarom zou Hij Zijn Geest over het huis Israëls zenden, opdat die Geest hun leidsman zou zijn, die hen leiden zou op de paden van recht en gerechtigheid.

De schildering van het gericht Gog is voltooid. Nu volgt vs. 21-29, de toepassing tot onderwijzing, die de Heere reeds daar uit de profetie van dit gericht bij voorraad afleidt. Daarin juist ligt het doel dezer profetie voor het Israël van dien tijd, dat nog klaagt: onze hoop is verloren en het is uit met ons. (Ezech. 37:11).

Door Gods gericht over Gog is de verhouding van Israël tot de heidenwereld duidelijk voorgesteld. Het heidendom heeft noch door zijn kracht Israël overwonnen, noch is dit om zijn zelfs wil daaraan overgegeven. Israël heeft geleden voor zijne zonde. Zijn hoogste Rechter en geen ander heeft de straf aan hen volvoerd. Daarom sleept dat eerste gericht over Israël noodzakelijk het tweede over het heidendom na zich; bij het huis van God wordt het begin gemaakt, het einde met de wereld. Gods ordening is alzo, die alleen zich staande houdt, welke door alle pogingen der mensen om ze om te keren, niet kan worden aangetast, maar de overwinning voor de eeuwigheid behaalt. Even als God Israël alleen om zijne zonde, zonder iets anders te bedoelen, voor zijne vijanden heeft laten bezwijken, zo redt Hij het nu ook uit de hand van deze en wel om dezelfde hoofddeugd Zijner heiligheid. Nu toch is Israël een berouwvol volk, vol erkenning zijner zonde, en een volk, dat de genade en de zegen van zijn God krachtig aangrijpt. Gelijk God alzo eens zijne zonde voor de gehele wereld declareerde, zo ook nu Zijn zegen in zijne overwinning.

Drievoudig zal volgens vs. 21-24 de werking zijn, welke de volvoering van het gericht aan Gog zal hebben: 1) zullen, als God zo aan het heidendom Zijne macht openbaart, de heidenen Gods richtenden toorn over hen zelve erkennen; 2) zal Gods volk erkennen, dat Jehova zijn God is, om het nooit te vergeten; 3) zullen de heidenen hun dwaling, waarmee zij volgens Hoofdst. 36:29 vv. vervuld zijn, afleggen, en erkennen, dat God niet uit machteloosheid Zijn volk uit zijn land heeft laten drijven, maar tot welverdiende straf om de overgrote menigte van zijne zonden. Ten slotte spreekt God in vs. 25-29 uit, tot welk doel hij deze profetie van Gog en in 't algemeen alle van hoofdst. 35:1 af medegedeelde voorzeggings heeft gegeven. Men kan zeer goed het "Nu", in vs. 25 van de tijd, welke voor de Profeet de tegenwoordige was, en de daar aangekondigde terugvoering van Israël van de terugvoering uit de toenmalige Babylonische ballingschap verstaan; nu, binnen korten tijd zegt God vooruit, zal Ik Israël uit deze gevangenschap terugvoeren. "Daarom", waarmee het vers begint, kan zien op al het voorzeggde van Hoofdst. 35:1 af. Daarom, omdat God het voornemen heeft, zulke grote dingen te doen, aan Zijn volk zulk een heerlijkheid te bereiden en aan het heidendom zulk een einde te maken, in 't kort zulk een einde van alle zaken te weeg te brengen, als de vooraf gaande voorzeggings deden verwachten, daarom geeft God de verzekering, dat Hij nu spoedig Israël uit zijne tegenwoordige ballingschap in Babel terug zal leiden. Deze terugvoering uit de Babylonische ballingschap is noodzakelijk, opdat te zijner tijd dit voorzeggde einde der heerlijkheid zou komen; daarom moet Israël, wanneer daaraan een zo heerlijk einde voorzeggd is, daaruit vertrouwen putten, dat het zeker spoedig uit zijne latere ballingschap moet en zal verlost worden. Zo wordt van de gehele voorgaande voorzeggings als doel aangewezen, dat het Gods volk moet vertroosten en het tot vertrouwen opwekken, dat het als een volk, voor heerlijkheid is bestemd, ook uit zijne ellende in lateren tijd zal worden gered. Het 25ste vers houdt zich dus bezig met de naaste toekomst van Gods volk, met zijn terugkeren uit de toenmalige Babylonische ballingschap; maar terwijl nu de profetie haren blik in de volgende verzen verder verheft tot datgene, wat op dit terugkeren uit de Babylonische ballingschap zal

volgen, springt zij over de daar tussen liggende ontwikkelingen heen, gaat de naaste toekomst voorbij en schildert hoe Gods volk, nadat het uit zijne tegenwoordige ballingschap zal zijn teruggevoerd, ten laatste een tijd zal beleren, waarin het na doorleving van alle welverdiende gerichten, boetvaardig en met de Geest Gods vervuld door God, in het land van zijne rust geleid, zal kunnen leven.

Na Israëls wonderbare redding uit de hand van Gog door het strenge oordeel over dezen, zullen alle volken met Israëls geschiedenis bekend worden. De volken zullen over de wonderbare wegen van Gods ondoorgrondelijke wijsheid verbaasd staan. Het zaad Abrahams, door God twee duizend jaren vóór Christus geboorte tot een volk Gods aangenomen, aan de slavernij in Egypte overgegeven, door Mozes geweldige wonderen naar zijn erfland gevoerd. onder David en Salomo het beroemdste koninkrijk van de ouden tijd, om zijner zonden wille naar de Babylonische en Assyrische gevangenschap gevoerd, uit deze wederom na zeventig jaren tot Zion teruggebracht, na de verschijning en verwoesting des door de Profeten beloofden Gezalfden, door de Romeinen ten ondergebracht en onder alle volken verstrooid, vervolgens in alle landen veracht, mishandeld en diep vernederd, onder dat alles niet verstoken van bijzondere zegeningen Gods, totdat Jafets stammen, die sinds zijne verwerping in Sems tenten woonden, de zaligheid Gods tijdens het Antichristendom van zich stieten; dit oude bondsvolk, nu evenwel tot zijn Messias bekeerd, uit alle landen der wereld. Sommigen na ene nabij tweeduizendjarige verstrooiing, als heilig overblijfsel te Zion herzameld, door Jehova tegen de woedenden moordlust van de Antichrist beveiligd, en boven alle natiën vier duizend jaren na zijne roeping in Abraham, ja, hoog boven alle volken verheven, zijn zij, ontegenzegglijk het merkwaardigste volk onder de zon, bij de beschouwing van welks geschiedenis een Paulus vol bewondering en aanbidding van de wijsheid der Goddelijke raadsbesluiten uitroept: O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen, hoe onnaspeurlijk Zijne wegen? Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem gegeven en het zal Hem weer vergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen. " .

HOOFDSTUK 40. DE VOORGEBOUWEN VAN de NIEUWEN TEMPEL.

Als laatste deel van ons profetisch Boek volgen nu nog negen hoofdstukken, welke bij elkaar behoren. Aan deze zou volgens ene legende bij het vaststellen van de Oud-Testamentischen kanon bijna zijn overkomen, dat zij als onecht ter zijde werden gelegd, zo niet een verdediger vol geestdrift de gehele vergadering der Schriftgeleerden van hun echtheid had overtuigd en tot eenstemmige aanneming bewogen. De voorzeggingen van het vorige deel bevatten de genadige toezegging, dat de Heere het gehele Israël uit de verstrooiing in het de vaders gegeven land Kanaän wilde terugvoeren, en daarin als een door Zijnen Geest vernieuwd en in Zijne geboden wandelend volk laten wonen, dat hij met dit Zijn hersteld volk een eeuwig verbond des vredes zou sluiten, Zijn heiligdom in hun midden geven, en daarin als hun God voor eeuwig onder hen wonen (Hoofdst. 37:21-26). Deze verkondiging komt hier voor Israël tot een besluit, daar in één beeld de verwezenlijking van hetgeen daar beloofd is, aanschouwelijk wordt voor ogen gesteld. Vooreerst is het 't heiligdom zelf, waarover de Profeet handelt (Hoofdst. 40-42), en behoort daartoe ook zowel het bericht van de in bezitneming dezer woning van de zijde des Heeren en zijne daarmee verbondene rede, als ook de beschrijving van het brandofferaltaar, en de verordening omtrent de zevendaagse inwijding daarvan (Hoofdst. 43). Daarop volgt ene rij van bepalingen omtrent de Godsdienst, door welke nauwkeurige waarneming zich het gehele Israël als een heilig volk van zijnen God betoont (Hoofdst. 44-46). Van het heiligdom gaat nu een stroom uit, die naar het Oosten en Zuiden door het vlakke veld vloeit, en in de Dode zee zich uitstortende, de wateren daarvan gezond maakten met leven vervult. Eindelijk krijgen wij nog een blik in de grenzen van het heilige land en in de verdeling onder de twaalf stammen, als ook in de omvang der heilige stad (Hoofdst 47 en 48).

Vs. 1-4. Vooraan staat een korte inleiding, welke tijd en plaats waar de Profeet de eerstvolgende openbaring ontving, nader aanwijst, en het doel van het gezicht, dat hem ten dele werd, zo bepaalt, dat alles, wat hij zal zien, hij dat aan het huis Israëls verkondigde.

In het vijf en twintigste jaar onzer gevankelijke wegvoering¹⁾, welke met de wegvoering van Jójachin (Hoofdst. 1:2) begint, dus in het jaar 574 v. C. in het begin des jaars, op de tienden der maand 2), waarmee volgens Ex. 12:2 het kerkelijk jaar begint, dus van Abib of Nisan, overeenkomende met het einde van Maart of het begin van April, d. i. in het veertiende jaar, nadat op de 10den der 10de maand in het jaar 588, de stad geslagen was, even op dienzelfden dag, namelijk wederom op de tienden van ene maand, was de hand des HEEREN op mij, en bracht mij in een toestand van verrukking (Hoofdst. 1:3; 8:1; 37:1 en Hij bracht mij in de Geest derwaarts, op de plaats der veroverde en verbrande stad.

Hoewel in veel lateren tijd vervaardigd (vgl. Hoofdst. 33:21), hangt toch het voor ons liggend gedeelte nauwkeurig met het vorige zamen. Geruimen tijd had de verkondiging van de Profeet gezwegen, maar wat hij bij het begin zijner nieuwe werkzaamheid na de verwoesting van Jeruzalem had uitgesproken, leefde in zijne ziel krachtig voort. Toen had hij de zegen Israëls volgens zijn grond en de wezenlijke punten van zijne gesteldheid

verkondigd, maar er bleef nog over de nadere wording van dezen zegen voor en in Israël te ontwikkelen dit maakt de inhoud van het slot zijner voorzeggingen uit.

Het grote beeld der toekomst dat wij hier lezen, behoort tot het einde van Ezechiëls profetische werkzaamheid. De enige voorzegging van lateren datum, welke zich in de verzameling bevindt, die in Hoofdst. 29:17 vv. welke het 27ste jaar der ballingschap noemt, terwijl de onze uit het 28ste jaar dateert, draagt geen zelfstandig karakter, maar daarin wordt slechts ene vroegere voorzegging opgenomen in een tijd, toen de vervulling reeds nabij was.

In de eerste tijdbepaling: "in het vijf en twintigste jaar onzer gevankelijke wegvoering, " is ene uitdrukkelijk letten op Ezech. 1:1 vv. niet te miskennen. Zakelijk is daardoor aangewezen, dat zowel de heerlijkheid van Jehova hare volmaking viert in de heerlijkheid van Zijn rijk, als ook dat de Goddelijke zending van Ezechiël nu gekomen is tot het slot, dat met haar begin overeenstemt.

De maand behoefde niet nader te worden aangewezen; uit het "in het begin des jaars" bleek van zelf, dat alleen aan de eerste maand kon gedacht worden. Dat ook de dag van meer betekenis voor de zaak is, blijkt reeds uit de overeenkomst met Exod. 12:2 en 3, waar eveneens van de 10den dag der eerste maand sprake is, en wordt bevestigd door het "even op dien zelfden dag. " Waarin dat opmerkelijke bestond, zal niet moeilijk zijn te bepalen; op de dag, toen eens in Egypte het pascha werd ingesteld, het volk als het ware werd ingeleid in het heiligdom der nabijzijnde verlossing, de dag, waarop door zo vele eeuwen heen de nieuwe verzegeling van Gods verlossende genade plechtig werd aangekondigd, moest de smart over de wegvoering des volks en de verwoesting van stad en tempel, en daarmee het ophouden van de aan de tempel verbondene feestviering, sterk doen toenemen. Dit moest ook tevens de hoop op de verlossing in de gelovige gemoederen krachtig verheffen, daar dezelfde God als van ouds nog leefde, die in deze verlossing van de vroegeren tijd aan Zijn volk een onderpand gegeven had van de verlossing uit alle latere ellenden. Deze dag was ook overigens bijzonder geschikt voor de nieuwe verzekering der verlossende genade, welke het volk hier door Ezechiël zou deelachtig worden. De dag komt overigens als van bijzondere betekenis voor; op de tienden der eerste maand werd volgens Joz. 4:19 het volk op wonderbare wijze door de Jordaan gevoerd; op dien zelfden dag had ook de plechtige intocht van Christus in Jeruzalem plaats, de stichting van Zijn rijk, dat Hij door sterven en door bloedstorting Zich wilde verwerven.

Was ook de tiende dag een dag van treurige herinnering voor Israël in zijn smaad, daar op enen tienden (niet van de 1ste, maar van de 5de maand Jer. 52:12 vv.) het huis des Heeren verbrand was, en in 't bijzonder voor de Profeet een dag van tranen en van boete en van gebed, zo ontvingen zij toch tevens een rijken troost, en juist in de nauwkeurige overeenkomst van de dag ene vaste verzekering der vervulling. Hij ziet de tempel in de heerlijkste pracht voor zich de ene stad in het zuiden uitgebreid en Jeruzalem heerlijker en machtiger dan ooit te voren, en rondom het land der vaderen in grote uitgebreidheid op nieuw onder de stammen verdeeld-een bijzonder troostvol gezicht.

In de gezichten Gods, even als in Hoofdst. 8:3, voerde Hij mij daarheen, en bracht Hij mij in het land Israëls, en Hij zette mij in geestelijken zin op enen zeer hogen berg, de tempelberg (Hoofdst. 17:22 v. Jes. 2:2. Micha 4; 1), en daaraan was; wat mij, die uit Chaldea daarheen gebracht, en dus mijne standplaats aan de noordzijde had, spoedig in 't oog viel, als een gebouw ener stad tegen het zuiden. Daaraan geleek de nieuw gebouwde tempel met zijne voorhoven en ringmuren.

Dat de berg geen andere was dan de berg, op welken het heiligdom des gezichts lag, blijkt uit het volgende. Uit het "derwaarts" in vs. 1 blijkt, dat deze berg ook in verband stond met de tempelberg. Wanneer toch het bepalend lidwoord ontbreekt, zo is daardoor aangeduid, dat deze berg de oude tempelberg, en toch ook weer niet deze oude tempelberg, maar een nieuwe berg was. Dat is nog duidelijker daardoor uitgesproken, dat deze berg een "zeer hoge" was. De oude tempelberg was geenszins zo te noemen, en in geen geval zal aan Ezechiël kunnen worden toegedicht, dat hij zou hebben aangenomen, dat, wanneer Israël uit de ballingschap zou terugkeren, en stad en heiligdom herbouwen, Moria dan in een zeer hogen berg zou veranderd worden. Dus reeds daaruit, dat de Profeet de tempelberg als een zeer hogen berg ziet, is duidelijk, dat, wat hem in dit gezicht werd getoond, niet maar de herstelling van Israël uit de Babylonische ballingschap zijn kan, zo als die door Zerubbabel verwezenlijkt werd. Integendeel worden wij door dezen hogen berg onmiddellijk tot de profetie in Hoofdst. 17:22 vv. teruggevoerd-de Profeet ziet in een tijd en in ene geschiedenis, waarin het heiligdom van Israël, de plaats der Goddelijke openbaring, op een hogen berg zal liggen, zichtbaar voor de gehele wereld, en invloed uitoefenende op alle volken. In welken tijd het zijn zal, dat deze geschiedenis zal plaats hebben, zullen wij later moeten zien.

Als Hij mij daarheen gebracht had, ziet zo was er, onmiddellijk voor mij staande, een man, wiens gedaante was als de gedaante van gloeiend koper, zodat ik Hem dadelijk voor de Engel herkende, die met Jehova gelijk in Wezen was (Dan. 10:6); en in zijne hand was een linnen snoer en een meetriet, 2) het ene tot het meten van grotere, het andere van kleinere ruimten; en hij stond in de poort van de noordelijken ringmuur (vs. 5

De maat in zijne hand doet vermoeden, dat, wat de Profeet nu zal zien, zorgvuldig naar maat en getal moet worden gemeten en van grote betekenis is. De gehele natuurlijke schepping toch is naar getal en maat zo nauwkeurig gerangschikt, dat men bijv. weet, dat het licht 70. 000 violette lichtgolven maakt bij het doorlopen van een afstand van een duim, en in ééne sekonde 720 billioenen van hare trillingen plaats hebben.

De man, van wien hier sprake is, kan niet anders zijn, als de Engel des Heeren. Hij heeft twee maten in de hand, zowel een meetsnoer als een meetriet. En dit, om daarmee de Profeet aan te duiden, dat Hij veel te meten heeft. Kleine zowel als grote dingen, waarom hij zowel het snoer als het riet om te meten nodig heeft.

Het gebruik van het meetsnoer was het land van Israël te meten, en dat van de meetroede, om de nauwkeurige afmetingen te nemen van de gebouwen en omtrent der tempel: gelijk ook om verscheidene gedeelten van het land, die aan het heiligdom toebehoorden, gelijk aan de Vorst en het volk te onderscheiden en af te zonderen.

En die man, de Heere, sprak tot mij: Mensenkind!(Hoofdst. 2:1) zie met uwe ogen en hoor met uwe oren bij hetgeen u zal worden voorgesteld, en zet uw hart op alles, wat Ik u zal doen zien, (Hoofdst. 44:5); want, opdat Ik u zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht; verkondig daarna de huize Israëls alles, wat gij ziet, tot welks vertroosting en onderwijzing voor de toekomst gij Mij moet dienen (Hoofdst. 43:10 v.).

Toen de Heere Mozes op de berg Sinai een voorbeeld van zijne woning onder Israël toonde, zei Hij (Exod. 25:9, 40): "Zie dan toe, dat gij het maakt naar hun voorbeeld, hetwelk u op de berg getoond is. " Tot Ezechiël wordt alleen gezegd, dat hij dat alles, wat hij hier in een gezicht aanschouwt, aan het huis Israëls moet verkondigen. Hier is het dus niet te doen om enig bouwplan, Wat ergens en te eniger tijd tot uitvoering moet worden gebracht, maar alleen om een zinnebeeld, waarvan de betekenis noodzakelijk moet worden verstaan, om door de vertroosting der Schrift hope te hebben, en welke verwezenlijking, door bereiking van het daarmee voorgestelde doel zijner vredesgedachten met Israël, Zich de Heere zelf heeft voorbehouden. Die uitleggers, die aan een werkelijk uit te voeren bouwplan denken, bepalen als de tijd voor die uitvoering òf het terugkeren uit de Babylonische ballingschap òf het terugkeren uit de tegenwoordige verstrooiing van Israël in het heilige land. De eersten weten de moeilijke vraag, van waar het komt, dat men bij het oprichten van de tempel van Zerubbabel ook met in de verte er aan heeft gedacht, zich naar het beeld van de Profeet te richten, slechts op ene wijze te beantwoorden, welke de Profeet tot enen dweper en fantast maakt, die met zijn plan utopisch heeft opgesteld, wat enkel fabelachtig is en wat gedacht kan worden, maar volstrekt onuitvoerbaar is. De laatsten kunnen ook de vraag, die bij hun opvatting ontstaat, hoe dan de herstelling van enen Oud-Testamentischen tempel met Mozaïschen offerdienst overeenkwam met hetgeen in de brief aan de Hebreëen (Hoofdst. 8:13) over de opheffing van de ouden gezegd is, slechts zo te beantwoorden, dat men des te meer het verkeerde der gehele opvatting gevoelt. maar ook die verklaring, welke slechts aan een zinnebeeld of ene allegorie denkt, verkrijgt dadelijk iets scheefs en verkeers, wanneer zij de verwezenlijking dezer allegorie van de algemene wereldvernieuwing na het laatste oordeel (Openb. 21:1-22 :5) verklaart; de Profeet heeft daarentegen de toekomst, welke zijn volk wacht, op het oog, en kan alleen juist worden verstaan, wanneer men vooraf de Openbaring van Johannes goed verstaan heeft

5.

II. Vs. 5-27. De beschrijving van het heiligdom begint hierop met de ringmuur van de buitensten voorhof, wiens sterkte en hoogte vijf ellen is (vs. 5): zij gaat dan over tot het gebouw van die poort, door welke in Hoofdst. 43:1 vv. de heerlijkheid des Heeren haren intocht houdt, de Oosterpoort, welke in de lengte doorsneden is, en in hare hoofdafdelingen wordt gemeten (vs. 6-9); vervolgens worden de inwendige delen van beide zijden wat vorm getal en maat aangaat meer bepaald genoemd (vs. 10-12), en hierop het geheel en de onderlinge betrekkingen, ook de van binnen geziene vensters met de versieringen der pilaren vermeld (vs. 13-16). Nu volgt het uittreden uit de poort, en de buitenste voorhof wordt beschreven en gemeten (vs. 17-19), Eindelijk wordt gesproken van de Noorder- en Zuiderpoort, die geheel dezelfde zijn als die van de Oostpoort (vs. 20-27).

En ziet, er was een muur buiten aan het huis des Heeren, dat ik zag, rondom henen, en in des mans (vs. 3) hand was, zo als reeds vroeger is opgemerkt, een meetriet van zesheilige ellen, elke el van ééne el en ééne hand breed, dus 18 1/2 Rijnlandse duimen (Ex. 25:10). En hij mat de breedte des gebouws, de dikte van dezen muur, één riet of 6 heilige ellen (Lev. 19:37), en de hoogte, één riet; de lengte bedroeg aan elk der 4 zijden 500 ellen, zodat de gehele ruimte een kwadraat van 20.000 ellen omvang vormde (vgl. bij Hoofdst. 41:12).

Toen kwam hij, zich van de noordzijde, op welke hij tot hiertoe tegenover mij had gestaan, naar de oostzijde wendende, tot de poort, welke zag de weg naar het oosten, en hij ging bij hare zeven (vs. 22 en 26) trappen op 1), en mat de dorpel der poort, één riet de breedte, en de anderen dorpel, één riet de breedte, van buiten naar binnen gemeten, dus even zo breed als de muur (vs.) dik was.

Dat hij tot dezelve bij trappen opging is, dat de Evangeliekerk was verhoogd boven die van het Oude Testament, en wanneer wij gaan om God te aanbidden, "moeten wij opgaan." Zo is de uitroep: Kom herwaarts op. Haast u naar boven! .

En elk kamertje, bestemd tot wachtplaats voor de deurwachters, één riet de lengte, en één riet de breedte, en tussen de kamertjes, van welke er drie aan de rechter en drie aan de linkerzijde waren, vijf ellen, dus 5/6 riet, en de dorpel der poort, bij het voorhuis der poort van binnen, dien welke tot uitgang naar de voorhof diende, één riet, dus even zo breed als de eerste (vs. 6).

Ook mat hij het voorhuis der poort van binnen, het naar de voorhof leidende voorportaal, één riet, dus even zo breed als de dorpel.

Toen mat hij het andere voorhuis der poort acht ellen, en hare posten de beide pilaren, twee ellen dikte, en het voorhuis der poort was, om dit ter onderscheiding van het voorhuis des binnensten voorhofs nogmaals op te merken van binnen, gericht naar de zijde van het gehele poortengebouw, welke naar de tempel geleidde.

Met het voorhuis en zijne pilaren is de Meter door de gehele lengte van dat poorten-gebouw heengegaan en heeft de maat van alle zijne bestanddelen, wat de lengte aangaat, bepaald. Gekomen aan het binnenste einde of de uitgang, gaat de beschrijver nu terug om nog verscheidene, voor de vorm en de gesteldheid van het gehele gebouw gewichtige bepalingen aan te wijzen.

En de kamertjes der poort (vs.), de weg naar het oosten, waren drie van deze en drie van gene zijde; die drie hadden éenerlei maat, zij waren namelijk 1 roede lang en 1 roede breed; ook hadden de posten buiten voor het voorhuis, zo als reeds in vs. 9 is aangewezen, van deze en van gene zijde, naar het noorden en het zuiden, éenerlei maat; zij waren twee ellen dik, maar ook even hoog (vs. 14).

Voorts mat hij de wijdte der deur van de poort tien ellen, (de breedte of diepte werd in vs. v. op 6 ellen bepaald), gelijk ook de trappen die breedte hadden; de lengte der poort, van onderen naar boven gerekend het muurwerk met zijn dak er bij gerekend dertien ellen.

En er was een ruim, door ene barrière afgesloten, voor aan de kamertjes naar de gang toe, van ene el van deze, en een ruim van ééne el aan gene zijde, zoveel voor de drie kamertjes aan de noord- als voor de drie aan de zuidzijde. Zij waren zo breed, opdat de wachters, wanneer zij uit hun wachtplaatsen uitgingen, zouden kunnen zien wat er in de voorhuizen geschiedde, en het vrije uitzicht niet door de voorbijgangers zou worden belemmerd; en elk kamertje, dat achter die ruimte gelegen was, was zo als in vs. 7 is gezegd, zes ellen van deze, en ellen van gene zijde, even lang als breed.

Toen mat hij, om de gehele breedte te bepalen, de poort van het dak van het ene kamertje af tot aan het dak van een ander, van de achterzijde van het ene tot de achterzijde van het andere; de breedte was vijf en twintig ellen (vs. 21, 25 en 29); deur was tegenover deur, de drie kamertjes van de ene zijde stonden juist tegenover de drie kamertjes van de andere zijde, zodat altijd de deuren tegenover elkaar kwamen.

Deze deuren, van welke ieder vertrek er een had, bevonden zich in de buitensten naar de voorhof gekeerden wand naar binnen of in de richting naar de gang waren daarentegen de kamertjes of wachtplaatsen. Wanneer voor de gehele breedte van het poortgebouw 25 ellen worden opgegeven, stemt dat volkomen daarmee overeen, dat de binnenste passage benevens de beide afgezette ruimten even als de wijdte der deur in de poort (vs. 11) tien ellen bedroeg, iedere kamer 6 ellen lang was (vs. 7) hetgeen, daar er van twee tegen elkaar overstaande kamertjes sprake is, twaalf ellen uitmaakt; bovendien komen op iedere achterzijde der beide kamertjes (vgl. vs. 42) anderhalf el, hetgeen voor beide drie ellen bedraagt (10 ml. 12 ml. 3 = 25 ellen).

Ook maakte 1) (mat) hij posten of pilaren, wier breedte of dikte volgens vs. 9 twee ellen bedroeg, en de lengte was ongeveer van zestig ellen, want een werkelijk meten kon bij zulk ene hoogte niet plaats hebben; namelijk tot de post des voorhofs rondom de poort henen, zodat het poortgebouw met zijn gehelen omvang zich in de voorhof uitstreckte.

Hij noemde, bepaalde de hoogte der posten; het gebouw stond voor de geest van de Profeet reeds als voltooid.

Ten opzichte van het beweren der critici tegen een hoogte van 60 ellen zegt Kliefloth terecht: Als men bedacht had, dat ook onze kerktorens hun ontstaan aan de deurpilaren hebben te danken, zodat men niet bloot aan Egyptische obelisk en Turkse minarets, maar ook aan onze buitendien holle fabrieksschoorstenen kan zien, hoe zich op een basis van twee ellen in het vierkant, heel goed pilaren van 60 el laten optrekken en dat eigenlijk van een in het Gezicht gezien kolossalen bouw alleen sprake is, zo zou men bij de opgave van deze hoogte geen kritische angst bespeurd hebben.

En van het voorste deel der poort des ingangs, tot aan het voorste deel van het voorhuis van de binnenpoort waren vijftig ellen.

De eerste dorpel bedroeg 6 ellen (vs. 6), de volgden 3 ml. $6 = 18$ ellen van de 3 kamertjes aan beide zijden en 2 ml. $5 = 10$ ellen ruimte tussen de kamertjes, verder 6 ellen de binnendorpel (vs. 7), en 8 ellen het deurportaal, bovendien 2 ellen van de daar pilaren (vs. 9):
 en $18 + 10 + 6 + 8 + 2 = 50$ ellen.

En er waren geslotene venstertjes, vensters die niet open of toegemaakt konden worden (1 Kon. 6:4), aan de kamertjes en aan hun posten, aan de buitenzijde der wachtkamers, die naar de voorhof leidden, rechts en links van de pilaren, aan de zijde van de buitendeur, inwaarts in de poort rondom henen; zij wierpen hun licht naar het binnenste van de weg der poort, zodat daardoor in elk der zijden van de beide naar het voorhof gelegene buitenzijden van het gehele gebouw op drie plaatsen telkens twee vensters waren. Alzo was het ook aan de voorhuizen; de vensters nu waren rondom henen inwaarts naar binnen hun licht werpende; men zag dus, als men aan de weg der poort stond, in de gehele uitgebreidheid vensters rondom het gehele gebouw; en aan de posten de in vs. 9 genoemde pilaren, waren palmbomen ten sieraad aangebracht.

Met vs. 16 is het meten van de Oostpoort van het buitenste voorhof afgelopen. De Profeet wordt nu geleid door de Engel naar de beide andere poorten, n. l. de Noord- en de Zuidpoort. Dat hier van palmbomen sprake is, is duidelijk, dewijl deze boom afbeeldt de groei en bloei der Kerk in het algemeen en van hare leden in het bijzonder. Zij was aan de poorten aangebracht, d. w. z. op dezelve gegraveerd, om daarmee aan te duiden, dat de staat vast is en zeker, dat zij onafscheidelijk met het voorhof verbonden zijn.

Voorts bracht hij mij van het oostelijk poortgebouw af in het binnenste voorhof, dat zich naar het Westen uitstrekte, en ziet, er waren links en rechts van het poortgebouw kameren, en een plaveisel als mozaïek uit stenen (Esth. 1:6), dat gemaakt was in het voorhof aan alle vier zijden rondom henen; dertig kameren waren er aan de drie hoofdzijden in 't Oosten, Noorden en Zuiden te zamen, op het plaveisel zich verheffende (Hoofdst. 46:21 vv.).

Het plaveisel nu was aan de zijde van de poorten tegenover de lengte van de poorten in hare gehele lengte, het strekte zich even ver uit als deze, namelijk $50 - 6 = 44$ ellen (vgl. vs. 15 met vs. 5) in de ruimte van het binnenste voorhof; dit stenen bedeksel was het beneden plaveisel in vergelijking van het 8 trappen hoger gelegene van het binnenste voorhof (vs. 28 vv.)

En hij mat de breedte, van het voorste deel der benedenste poort af, vooraan het binnenste voorhof van buiten, tot aan het punt, waar het binnenste voorhof zijn begin van buiten nam, honderd ellen oostwaarts en noordwaarts; dezelfde lengte als van de lijn naar het Oosten verkreeg de meter nu ook voor de lijn naar het Noorden.

Aangaande de poort nu, die de weg naar het Noorden zag, aan het buitenste voorhof, hij mat derzelve lengte, en derzelve breedte.

En hare kamertjes, drie van deze en drie van gene zijde; en hare posten, hare pilaren in de uitgangen der kamers, en hare voorhuizen in de beide tussenruimten (vs. 16) waren naar de maat der eerste poort, hadden dezelfde afmetingen, vijftig ellen hare lengte (vs. 15 en de breedte van vijf en twintig ellen (vs. 13).

En hare vensters van dezelfde stof als die van de oostpoort vs. 17, en hare voorhuizen aan beide zijden van het portaal (vs. 8 en 9), en hare palmbomen aan beide pilaren (vs. 15) waren naar de maat der poort, die de weg naar het oosten zag; en men ging daarin op met zeven trappen, en hare voorhuizen waren voor aan dezelve.

De poort nu van het binnenste voorhof was recht tegenover de poort van het noorden en eveneens juist tegenover de poort van het oosten; en hij mat als tussenruimte van poort tot poort honderd ellen, gelijk ook dezelfde maat voor tussenruimte in vs. 19 verkregen was.

Daarna voerde hij mij de weg naar het zuiden; en ziet er was ene poort de weg naar het zuiden 1), en hij mat derzelver posten, de pilaren in de uitgangsdeuren der drie kamertjes, en derzelver voorhuizen naar deze zelfde maten der beide andere poorten vs. 16 en 21.

Van drie poorten is hier dus sprake. Van een poort naar het Oosten, van ene naar het Noorden en van ene naar het Zuiden. Was het niet om daarmee aan te duiden, dat niet alleen de kinderen van het Oosten, de rijken en voornamen, maar ook de anderen, de minder rijken, de onbeschaafden een toegang hadden tot de geestelijken tempel, tot de kerk des N. Verbonds, die hier afgebeeld wordt?

En zij had vensteren, aan beide zijden der pilaren, ook aan hare voorhuizen, rondom henen, gelijk deze vensteren (vs. 16, 22); de lengte dezer poort was vijftig ellen (vs. 15 en 21), en de breedte vijf en twintig ellen (vs. 13 en 21).

En hare opgangen aan de voorsten ingang waren van zeven trappen, en hare voorhuizen waren voor aan dezelve, aan de uitgang naar de voorhof; en zij had palmbomen éenen van deze en éenen van gene zijde aan hare posten, aan de beide pilaren van de uitgang van dit voorportaal (vs. 22).

Ook was er ene poort in het binnenste voorhof, de weg naar het zuiden, en hij mat, hoe ver zij van de poort aan het buitenste voorhof verwijderd was van poort tot poort, de weg naar het zuiden, en hij kreeg dezelfde maat als in vs. 19 en 23, honderd ellen.

Wij kunnen de betekenis van dit gezicht alleen juist verstaan, wanneer wij het daarmee overeenkomende in Openb. 11:1 en 2, dat zeer kort is, doch een bepaald gezichtspunt aan de hand geeft vergelijken. Op de laatste plaats is, zo als wij daar nader zullen uitspreken, de uit de heidenen verzamelde kerk, inzonderheid die van het westen, welke hoofdzakelijk de verwezenlijking van Christus woord in Matth. 21:43 moest zijn afgebeeld, gelijk dadelijk door de wijze van haar ontstaan (daar reeds in de beginne de volken bij menigte en zonder ene voorafgegane eigenlijke bekering des harten tot haar overgingen, en ook in vervolg van tijd de onmondige kinderen zonder eigene beslissing bij de doop haar werden ingelijfd, haar

het karakter van een onderscheid tussen zichtbare en onzichtbare kerk, tussen kerk in ruimeren en in engeren zin, tussen de ware, op het inwendige lettende en de onreine, alleen uitwendig tot haar behorende en alleen de grond van het voorhof betredende Christenheid, is ingedrukt. Volgens des Heeren wil moest het aldus zijn: het voorhof buiten om de tempel heen zou de heidenen gegeven zijn, en de ruimte daarvan ongemeten. Er moesten, om zo te zeggen, daar zovelen rondwandelen als er wilden, gelijk ook de heilige stad Jeruzalem gedurende dezen gehelen tijd aan de vertreding was overgegeven. Het Donatisme, hetwelk van de kerk verlangt, dat zij alleen heilige en reine leden in haar midden duldt, en het Baptisme, dat het behoren tot de gemeente des Heeren van enen eerst in jaren der mondigheid ontvangen doop afhankelijk maakt, verdedigen wel ene op zichzelf Christelijke waarheid, maar miskennen Gods wegen, die Hij bij de ontwikkeling van Zijn rijk op aarde Zich voorgenomen heeft te bewandelen. Zij zetten de eisen van menselijken ijver in de plaats van de toelatingen der Goddelijke wijsheid. Dat het met de kerk zo gesteld zal zijn, heeft zijn tijd. Wanneer nu in deze onze dagen met ene zekere noodzakelijkheid zich toestanden ontwikkelen, tengevolge waarvan de kerk door haren ruimen toestand, die gehele volken zonder onderscheid van gesteldheid der bijzondere personen in zich sluit, juist de oplossing te gemoet gaat, zo is dat een teken, dat wij juist het einde van de door het profetisch woord vast bepaalden tijd, op welken dat raadsbesluit Gods betrekking heeft, zeer nabij zijn gekomen en alzo een nieuw moeten verwachten. Wat dit nieuwe zal ontwikkelen, is reeds daardoor aangewezen, dat op het gezicht van de westerse kerk in Openb. 11, dat van de vrouw met de zon in het naaste, het twaalfde hoofdstuk volgt, waarin het beeld van Israël in zijn begin en volgens zijne oorspronkelijke bestemming tot aan het punt, dat het hersteld en in zijn land teruggevoerd zal zijn, wordt voorgesteld. in Openb. 12:17 wordt van de toorn van de draak gezegd, dat hij, niets tegen de vrouw kunnende doen, heengaat om te strijden tegen de overigen van haar zaad, waardoor op de in Hoofdst. 11 geschilderde heiden-Christelijke kerk in het westen wordt gezien. Dit vormt het tusschendeek tussen de ontwikkeling van de Antichrist en zijnen profeet in Hoofdst. 13, hetwelk ons in de geschiedenis van het rijk van God ene eeuw verder brengt. Gedurende deze eeuw bestaat in het heilige land de gemeente, welke uit geheel Israël, dat de Heere nu heeft zalig gemaakt, is opgebouwd, zo als wij haar in Hoofdst. 14:1-5 zien. Met haar is verwezenlijkt, wat Ezech. in Hoofdst. 20:40-42 heeft voorzgd. Het is daar niet zozeer een uitwendige stenen tempel, waarvan het gezicht op de voor ons liggende plaats aan hem wordt geopenbaard. Het is in tegendeel de nieuwe theokratie zelf, welke hij in het gezicht van de tempel krijgt te aanschouwen, de gemeente der heiligen, zo als de Heere haar ganse wezen zo zal vormen, dat hij haar het onderscheid tussen zichtbare en onzichtbare kerk, tussen aanbidders van God in geest en waarheid en tussen enkel voorhofbetreders geheel ophoudt (Zach. 14:21), en zij in al hare inrichtingen en in de toestand van al hare leden het teken in zich draagt: odi profanum vulgus et arceo (ik haat de lage menigte en weer haar van mij af). Had reeds de Apostel Petrus in 1 Petr. 2:5 de Christenen van zijnen tijd, die meestal uit heidenen waren verzameld, toegeroepen: "Zo wordt gij ook zelf als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus, " zo is dat met de uit Israël opgerichte kerk, zo ver zich dat volk tot zijnen Heiland heeft bekeerd en weer in het land der Vaderen is gebracht, nog in veel hogere mate het geval. Ieder in 't bijzonder, die tot deze uitverkorenen der genade behoort, is een levende steen, en wel in de mate van de volkomenen ouderdom van Christus. De symbolische uitdrukking daarvoor is

de in vs. 5 vermelde heilige el. Volgens de opmerking bij Lev. 19:37 heeft de gewone el 6 handbreedten, door de ene daarboven bevat dus de heilige el 7 handbreedten; daarmee komt overeen de roede = 7 gewone ellen. Alles is dus in de kring van het heilige, in het gebied van het verbondsgetal zamengebracht. Berekenen wij de gehelen inhoud van de bouw van de buitenmuur, voor welken uit de bij Hoofdst. 41:12 gemaakte rekening een omvang van 4 ml. 500 ellen komt, dan verkrijgen wij 6 ml. 6 ml. 4 ml. 500 = 72. 000 ellen. dat is de helft van 000. Dat is volgens Openb. 7:4 en 14:1 het gehele getal der gemeente, waarover wij spreken, en wij verkrijgen nu voor deze helft, welke de buitenmuur vormt, het begrip van ene heilige gemeente van leken, welke zich om het heiligdom heeft gelegerd, en ene omtuining vormt, welke de tempelomtrek begrenst. Hoe het vervolgens met de andere helft, welke de deur in Gods huis bewaakt (Ps. 84:11), en het leviëten-ambt waarneemt, ten opzichte van het getal is, zullen wij eerst later kunnen aantonen, wanneer wij ook de maat van het overige hebben beschouwd. Vooreerst hebben wij te handelen over de roeping dier Leviëten, die door de drie buitendeuren zijn gesymboliseerd. De profetische voorzegging had verkondigd, dat vele heidenen tot Israël zouden lopen om des Heeren, zijns Gods wil, en om de Heilige in Israël, die zijn volk also zal verheerlijken, dat zij gaarne in zijn gemeenschap zouden worden opgenomen (Jes. 55:5). Van deze zijn er ten tijde van Christus en de Apostelen slechts aanvankelijk enige zwakke voorbeelden, de eigenlijke vervulling zal eerst dan geschieden, wanneer de twee getuigen in onze Europese Christenheid zullen gedood zijn, en hun lijken onbegraven liggen op de straat der grote stad, tot vreugde dergenen, die op aarde wonen (Openb. 11:7 vv.), en tot onverdragelijken nood voor allen, die de kerk van Christus hebben lief gehad, maar bovenal, wanneer omtrent Babel de stem van de hemel zal worden vernomen: "ga uit van haar, Mijn volk, opdat gij aan hare zonden gene gemeenschap hebt" (Openb. 18:4). Nu staat op de berg Zion het Lam, en met Hem de 144 duizend, die de Naam Zijns Vaders hebben geschreven aan hun voorhoofd (Openb. 14:1); daarin zullen zich dan vele zielen getrokken gevoelen. Maar even als de Heere bij Israëls terugvoering in het heilige land de afvalligen van dit volk en allen, die tegen Hem overtreden, niet mede in het land laat komen, maar ze uit Israël zal weten weg te doen (Hoofdst. 20:38) zo zal Hij ook in Zijn heiligen tempel, dien Hij in het midden van Zijn volk op Zion bouwt niemand uit de heidenen laten ingaan, wien ook de begeerte daarnaar vervult, maar om dezen tempel vormt Israël, in zijne ene helft vertegenwoordigd, ene heilige omtuining. Het geeft door zijn eigen wezen (Openb. 14:4 en 5) antwoord op de vraag in Ps. 15:1 vv. en vormt ene afwijzing van diegenen, die tot de klasse van mensen behoren, welke in Openb. 22:15 zijn opgeteld. De weg voert vervolgens met drie trappen opwaarts naar de ingang der deur. Men moet in elk geval weten in verbondsbetrekking met God te staan, anders kan men over die omtuining niet heen. En wanneer men het nu heeft ondernomen, op dezen weg te willen wandelen zo heeft men een vrij smallen gang, welke op de Drieëenigen God Want (vs. 7 en 12), voor zich; men vindt daarop aan beide zijden wachters, die aan een drievoudig onderzoek onderwerpen. Met bedriegerij en snel voorbijsluipen, kan men er niet doorkomen, want van boven af is de weg der poort voor het grootste gedeelte onbedekt, en ook aan de beide zijden valt licht genoeg door de vensters. Uit hun wachtplaatsen zijn de deurwachters uit hun barrière beschermd, om niet verdrongen en in hun gezicht te worden beperkt. Daar kan ene nauwkeurige beproeving plaats hebben (Matth. 22:11), en Israël kan zich tegen dezulken verweren, die er trachtten in te komen, zonder er in te behoren (Luk. 13:24). Wie echter de beproeving doorstaat en door de andere poort tot het voorhof mag uittreden, dien verkondigt spoedig het lofwerk van

palmen aan de beide pilaren. aan wien hij zich op de heilige plaats heeft toegewijd (Ps. 92:13 vv.) Zo houdt zich de Zionsgemeente rein van alle valse broeders en onoprechte vrienden, van gasten en vreemdelingen, die hun huisorde en hun huiselijk leven zouden kunnen verderven. Zij is ene kerk, wier leden elk in 't bijzonder niet alleen zijn geheiligd, maar ook de gave der beproeving hebben ontvangen, en van welke men kan zeggen: "het is des Heeren huis; wie de zonde lief heeft, behoort daar niet in. " .

28.

II. Vs. 28-47. Nu de Meter gereed is met het buitenste voorhof begint hij met het binnenste, waartoe het laatste vers der vorige afdeling reeds een overgang had gevormd. Nu komen straks drie poortgebouwen in aanmerking, welke met die van het buitenste voorhof overeenkomen (vs. 28-37). Een werkelijk verschil is hier, dat acht trappen naar boven leiden. Daar echter deze binnendeuren, om ze door ene eenvoudige uitdrukking kortelijk te onderscheiden van de poortgebouwen van het buitenste voorhof of de buitendeuren, tot het binnenste voorhof, de plaats waar de offers gebracht worden, heenleiden, zo worden ook de gereedschappen genoemd, welke daarbij aanwezig zijn, opdat de offers op de rechte wijze zouden kunnen gebracht worden (vs. 38-46). Eindelijk volgt nog ene opgaaf omtrent de ruimte en de inhoud van het binnenste voorhof (vs. 47).

{1} Voorts bracht hij mij door de zuiderpoort tot het binnenvoorhof, { } en hij mat bij het doorgaan de Zuiderpoort naar deze maten, dezelfde, naar welke het buitenste voorhof gemeten was.

{1} Dat er een tempel door Ezechiël afgetekend en afgemaald wordt is niet dan een geheimzinnige tempel, nl. de Kerk, allervoornamelijkst van het N. Testament; te weten die berg Gods, die verhoogd en verheven zou worden boven alle bergen, welke Tempel tot hiertoe reeds gebouwd is, als nog gebouwd wordt, en in het vervolg gebouwd zal worden, tot aan het einde der eeuwen.

{2} Het is duidelijk, dat de afmetingen van de poorten van het binnenste voorhof geheel gelijk zijn aan die van het buitenste voorhof. Alles is hetzelfde, zowel de kamers als de omgangen.

Ongetwijfeld wil de Heilige Geest hiermede aanduiden, dat het werk der genade in de grond der zaak, zowel bij pas beginnenden als bij meer bevestigde gelovigen hetzelfde is, ook al zijn de laatsten verder op de weg. Dat het geloof van alle kinderen Gods de Heere God even dierbaar is, al is het bij de een sterker als bij de ander.

En hare kamertjes, die het eveneens had (vs. 7) en hare posten (vs. 10) en hare voorhuizen (vs. 9) waren naar deze maten; en zij had vensteren, ook in hare voorhuizen, rondom henen (vs. 16); de lengte van het gehele gebouw was vijftig ellen(vs. 15), en de breedte vijf en twintig ellen(vs. 13).

En er waren voor aan de ingang voorhuizen rondom henen; de lengte was vijf en twintig ellen, zij waren dus langs de gehele breedte van het gebouw, en wat de openen ingang betreft, de breedte was vijf ellen, volgens de breedte van de doorgang der poort (vs. 7).

En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmbomen aan hare posten (vs. 16), en hare opgangen waren niet, zoals bij de poorten aan het buitenste voorhof van zeven (vs. 22) maar van acht trappen.

De Berleb. Bibel haalt hier de plaats 2 Petr. 1:5-7 aan, waar 8 stukken worden genoemd, welke een Christen in zijn geloof, dat door genade hem geschonken is, moet tonen. Het voorgaande houdt steeds in zich de kiem van het volgende, en wederom dient het volgende tot gezonden wasdom van het voorgaande, zodat hier inderdaad van een ladder wordt gehandeld: "voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid, en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen. "

Daarna bracht hij mij tot het binnenste voorhof, de weg naar het oosten, en hij mat de poort, naar deze maten.

Ook hare kamertjes, en hare posten, en hare voorhuizen naar deze maten; en zij had vensteren ook aan hare voorhuizen, rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen (vgl. vs. 29).

En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof, ook waren er palmbomen aan hare posten van deze en van gene zijde, en hare opgangen waren van acht trappen (vs. 30 en 31).

Daarna bracht hij mij tot de Noorderpoort; en hij mat naar deze maten.

Hare kamertjes, hare posten en hare voorhuizen; ook had zij vensteren rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

En hare posten waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmbomen aan hare posten, van deze en van gene zijde; en hare opgangen waren van acht trappen.

Het sprak bij de metingen van het binnenste voorhof, dat slechts 100 ellen in 't vierkant had (vs. 47), van zelf, dat de gebouwen der binnenpoorten, even als die der buitenpoorten, in de ruimeren buitenvoorhof lagen. Toch vermeldt de tekst die ligging met opzet zo uitdrukkelijk, omdat daardoor de ligging der binnendeuren de omgekeerde van de buitendeuren werd. Bij de buitendeuren bracht de eerste dorpel in de ringmuur van het buitenste voorhof, de trap lag vóór de ringmuur en zo strekte zich het poortgebouw uit in het binnenste voorhof. Bij de binnendeuren daarentegen lag de tweede dorpel tussen de ringmuren van het binnenste voorhof; het poortgebouw strekte zich van daar uit in het buitenste voorhof en zijn trap lag vóór het voorportaal.

Men kan berekenen, dat volgens de opgegevene maten, ieder in 't bijzonder van de 6 poortgebouwen, met uitsluiting der opene ruimte, een gebouw van 12. 000 ellen in zich sluit, door iedere 6, dus de ene en de andere helft der gemeente komt, wier eerste helft wij volgens het bij vs. 27 opgemerkte, in de 72. 000 ellen van de ringmuur vertegenwoordigd vonden. In deze gebouwen, die tot controlering over degenen, die door deze intreden, bestemd zijn, nu wordt de Geest der gemeente, zo als zij door de muur als ene die alle Kanaänieten of met de ban beladen (Zach. 14:21), van haar afwijst, nu als een, die de geesten scherp beproeft, of zij uit God zijn (1 Joh. 4:1), gesymboliseerd. Die gave van het beproeven der geesten strekt zich bij haar uit, niet alleen tot bijzondere personen, zodat in 't algemeen niemand in haar bereik en tot haren godsdienst kan komen, die niet van harte de Drieëenigen God belijdt, die niet staat in de liefde Gods, des Vaders en in de gemeenschap des Heiligen Geestes, die niet vervuld is met geloof, hoop en liefde, maar ook beproeft hij de offergaven, die telkens door degenen, die in de tempel Gods willen dienen, worden gebracht, of zij rein zijn en nauwkeurig met de Goddelijke wet overeenkomen. Voor het eerste dienen de drie poortgangen in het buitenste, voor het andere de drie poortgangen in het binnenste voorhof, bij welk laatste er voor gezorgd is, dat ieder, die reeds tot aanbidding is toegelaten, nu ook zijn offer behoorlijk kan brengen, en dat hij dat werkelijk gedaan heeft, voordat hij in de binnenste heilige ruimte treedt, daarvoor zorgen de wachters in de binnenpoorten. Wat in de eerste Apostolische gemeente reeds aanwezig was, toen Petrus ene zo scherpe controle op Ananias en Saffira en hun offergave toepaste (Hand. 5), zal in de gemeente op Zion in veel rijkere mate en op blijvende wijze worden wedergevonden; want deze gemeente heeft aan de ene zijde de zalige belofte ontvangen, dat zij op hare plaats als in ene van de overige wereld afgezonderde woestijn in de tijd van de heerschappij van de Antichrist, voor het aangezicht der slang zal worden gevoed, en als een oogappel Gods zal worden bewaard (Openb. 12:14. Ps. 105:15). Aan de andere zijde is ook hare heerlijke bestemming de vrouw te zijn, die tot de bruiloft des Lams zich toebereidt, en aan welke het wordt gegeven zich te bekleden met rijke en schone zijde (Openb. 19:7 vv.). Alzo moet alles, wat met die belofte niet overeenkomt, en voor deze bestemming niet deugt, ten strengste van haar worden afgehouden. De gemeente oefent echter die controle niet alleen uit op de vreemden, die niet uit de 12 geslachten Israëls zijn, en als proselieten bij haar zijn, zij oefent die ook uit aan ieder in 't bijzonder uit haar eigen midden. Er is over haar als geheel een geest der tucht uitgestort, welke haar tot een afwerenden muur en tot ene controlerende deurwacht maakt. Deze geest is tevens een geest der kracht en der liefde, welke ieder lid, dat tot haar behoort, in de strengste zelfbeproeving en in het zoete deeg der reinheid en waarheid bewaart, opdat in haar het karakter der ware kerk niet alleen in objectieven, maar ook in subjectieven zin openbaar worde. Zulk ene kerk kan alleen de Heere onmiddellijk en zelf, en niet menselijke goede wil en eigen geest van ijver door zelf uitgedachte vormen scheppen, en de Heere heeft ze Zich voor Zijn uitverkoren volk en voor de door hem eens bestemden tijd van wederbrenging voorbehouden; daarom moesten alle proeven van vooruitlopen, die ooit in de kerkgeschiedenis zijn gemaakt, te niet gedaan worden, daarom is ook die tijd, waarin men de kerk geheel aan hare verwoesters ziet prijs gegeven, zeker die, waarin de Heere Zich van zulk ene kerk afwendt en voor Zijn heiligdom ene andere plaats zoekt. Wat boven gezegd werd van de controle over de offergave, wordt in de volgende verzen uitgedrukt. Daar is alles in beelden en gelijkenissen voorgesteld, welke van de Oud-Testamentischen tempel en van de Mozaïschen cultus zijn afgeleid, want deze, als naar hare eigenlijke natuur, symbolisch voor de toekomstigen Christus en het werk

Zijner genade, zijn ook de duidelijkste concrete uitdrukking voor hetgeen door het werk Zijner genade nog van het volk Zijns eigendoms kan worden, wanneer het Hem zal hebben erkend en zich zal hebben eigen gemaakt. de Profeet, schrijft Stendel, zweeft het beeld van dien tijd voor ogen, waarin de verering van Jehova zonder enigen tegenstand zal bestaan, en alle toestanden zo zal doordringen, dat in dezen zelfs zowel ene voorstelling zal gevonden worden daarvan, dat in alles 't eerst aan Jehova wordt gedacht, als ook een waarborg en zekerheid daarvoor.

Hare kameren nu en hare deuren waren bij de posten der poorten; aldaar wies men het brandoffer, de ingewanden en de schenkels der brandoffers, voordat zij op het altaar werden gebracht (Lev. 1:9).

En in het voorhuis der poort waren twee tafelen van deze, en twee tafelen 1) van gene zijde, rechts en links, nabij de muur, om daarop te slachten het brandoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, om het geslachte vlees van deze daarop te leggen.

Wij vinden geen beschrijving van de altaren der brandofferen in het midden van dit voorhuis, of diens voorhof, tot in Hoofdst. 43:13. Maar omdat de ene altaar onder de Wet moest verwisseld worden voor een menigte van tafels, onder het Evangelie, zo wordt ten eerste gesproken van de tafels, bij onzen ingang tot de binnenvoorhof. Want totdat wij komen om de tafel des Heeren deelachtig te zijn, zijn wij maar belijders in het brede. Onze toelating tot die tafel is onze ingang in de binnenste voorhof. Maar in dezen Evangelietempel ontmoeten wij geen altaar, tot nadat de heerlijkheid des Heeren bezit daarvan genomen had. Want Christus is ons altaar, die alle de gaven heiligt.

Ook waren er aan de zijde van buiten des opgangs, aan de deur der Noorderpoort, twee tafelen; en aan de andere zijde, die aan het voorhuis der poort was, twee tafelen.

Hier is in de eerste plaats het oog gevestigd op de Oostpoort van het binnenste voorhof; met de uitdrukking Noorderpoort is dus de rechter zijde bedoeld. Wat van deze poort gezegd wordt, is natuurlijk hier en in het volgende ook waar van de beide andere poorten.

Alzo waren er, gelijk uit de mededeling in vs. 39 en 40 blijkt, vier tafelen van deze, en vier tafelen van gene zijde, aan de zijde der poort, deels binnen, deels buiten de buitensten wand van het voorportaal, dus acht tafelen, waarop men slachtte, waarvan men zich bediende voor het nederleggen van het voor het altaar toe bereide offervlees.

Maar de vier tafelen voor het brandoffer (juister: de vier tafelen aan de trap) waren gehouwen van stenen, terwijl de 8 vorige van hout waren gemaakt, de lengte ééne el en ene halve, en de breedte ééne el en ene halve, en de hoogte ééne el; op deze nu leide men het gereedschap henen, waarmee men het brandoffer en slachtoffer slachtte.

De haardstenen nu waren ene handbreed dik, ordentelijk geschikt in het huis rondom henen 1); en op de tafelen (vs. 39 en 40 vv.) was, gelijk reeds gezegd is, het offervlees.

Gavelvormige pennen, ene span lang, waren aan het huis bevestigd rondom, om de geslachte offerdieren daaraan op te hangen, wanneer zij moesten worden afgehouden.

En van buiten de binnenste poort, voor de noorderpoort en voor de zuiderpoort, waren de kameren der zangers 1), in het binnenste voorhof, dat aan de zijde van de Noorderpoort was; en het voorste deel daarvan was de weg naar het Zuiden, ééne was er aan de zijde van de Oostpoort, ziende de weg naar het Noorden.

Het schijnt dat zij te voren gebruikt waren voor anderen, die dezen tempeldienst waar namen, om aan te duiden niet alleen, dat het zingen van Psalmen nog zou voortduren in de Evangelie-instellingen, maar ook dat het Evangelie allen, die hetzelfde omhelzen, van overvloedige stoffe tot vreugde en lof zou voorzien, en hun oorzaak geven om in zang uit te breken, hetwelk van de Evangelie-tijden dikwijls voorzeggd is. (Ps. 96:1. 98:1).

En hij sprak tot mij: Deze kamer, welker voorste deel de weg naar het zuiden is, naar het zuiden ligt, is voor de priesteren, die de wacht des brandoffer-altaars waarnemen:

Maar de kamer, welker voorste deel de weg naar het noorden is, is voor de priesters, die de wacht des altaars waarnemen; dat zijn de kinderen van Zadok, die uit de kinderen van Levi, met uitsluiting van de lijn Abjathar (1 Kon. 2:26 vv. en 35), tot de HEERE naderen om Hem te dienen (vgl. Hoofdst. 44:10 vv.).

En hij mat het voorhof, de ruimte van het binnenste hof: de lengte was honderd ellen, en de breedte honderd ellen, vierkant 1); (vgl. Hoofdst. 42:1 vv.); en het altaar 2) (vgl. Hoofdstuk 43:13 vv.) was voor aan het huis, waarvan in het volgende zal worden gesproken.

Dat tot het binnenste voorhof niet slechts zeven trappen leiden, gelijk tot het buitenste, maar acht, is in het algemeen reeds ene aanwijzing van de bijzondere betekenis van dit voorhof, waarin de godsdienst met hare offeranden wordt volbracht. Gelijk nu die zeven trappen er op wijzen, dat tot de gemeente, over welke gesproken wordt, niemand wordt toegelaten, die niet ook wezenlijk in verbondsbetrekking tot God staat, zo duiden deze acht trappen aan, dat zij, die verwaardigd worden tot het binnenste voorhof op te klimmen, priesters van een nieuw verbond, een nieuw priesterlijk geslacht zullen zijn, want acht is het getal van het nieuwe begin, en alzo het teken van het nieuwe verbond en van de nieuwe dingen, die nu reeds zijn begonnen, nu God een nieuw in 't leven heeft geroepen. In zulk ene betekenis komt "acht" reeds voor in de verordening der besnijdenis op de achtsten dag na de geboorte. Daardoor wordt toch de mens tot het natuurlijke leven geboren, welk leven de zeven eerste dagen vertegenwoordigen, voorbeeldelijk tot een geestelijk, hoger leven wedergeboren, en eveneens is het met de wijding der priesters en de reinverklaring der melaatsen op de 8sten dag (Lev. 8:1 vv. 12:3; 14:10 vv. Zo doet men ook beter de Zondag niet als de eersten dag der week, maar de eersten dag na de sabbat, of de achtsten dag te beschouwen, waardoor die voorkomt als volmaking van de sabbat, en men nu voor de eeuwige zaligheid van de nieuwen hemel en van de nieuwe aarde, die op de sabbat van het duizendjarig rijk volgt (Openb. 20:1-6 en 21:1-22 een meer treffend voorbeeld verkrijgt. In 't bijzonder kan men ook op de acht zaligsprekingen der bergrede wijzen: het nieuwe

priesterlijke geslacht van onzen tempel is een zodanig, dat de vervulling in zich draagt van de voorwaarden door de Heere gevorderd, om Zijne zaligheid te ontvangen (vgl. bij vs. 31.) .

Christus Jezus is niet alleen het altaar, maar ook de offerande. Offerande en altaar tegelijk. Het kruis van Golgotha wordt niet zelden ten onrechte bij het altaar vergeleken. Het kruis is de slachtbank, waarop het Lam zich tot een offerande laat slachten.

Het altaar was vooraan het huis, opdat het van alle zijden kon gezien worden, en daarom beeld van Christus Jezus, het geslachte offer-Lam, op wien van alle zijden gezien moet worden.

48.

IV. Vs. 48-Hoofdst 41:26. Na de beschouwing der voorhoven wendt zich nu de Profeet tot de beschrijving van het eigenlijke tempelgebouw, zo als de Meter hem dit in zijne bijzondere delen toonde: a) het voorportaal van de tempel (vs. 48 en 49), b) de binnenste ruimte of het heilige en allerheilige (Hoofdst. 41:1-4); c) de muur en de zijgebouwen (41:5-11 d) de afgesnedene plaats achter de tempel en de uitwendige grootte van het gehele huis (41:12-14); e) van menige bepalingen over maat en toestand van het huis, en bijzondere waarnemingen over de groten sieraad der in t oog lopende delen daarvan (41:15-26) De hier voor ons liggende beschrijving van het tempelgebouw onderscheidt zich zeer in 't oogvallend door hare korthed en door het vooral in de woorden van de grondtekst uitkomend karakter van het fragmentarische, raadselachtige, van de vorige ten opzichte der voorhoven. Ook vindt daar in vergelijking van de beschrijving van Salomo's tempel in de geschiedenis juist de omgekeerde verhouding plaats; want terwijl in de laatste bij het tempelgebouw de beschrijving gedeeltelijk in bijzonderheden plaats heeft, blijft daarentegen bij de localiteit dan het voorhof het meeste onbepaald. Niet eens wordt omvang en grootte vastgesteld, en nauwelijks zoveel vermeld, om zich ene voorstelling van de zaak te kunnen maken. Dit nu heeft ten opzichte van Salomo's tempel zijne natuurlijke reden: het bericht der geschiedboeken kan over de voorhoven spoedig heengaan, omdat deze iederen Israëliet van kinds af bekend waren uit eigen aanschouwing. Daarentegen was het heiligdom in zijne bijzondere delen voor het volk ontoegankelijk; hier moest dus de uit elkaar zetting zeer uitvoerig worden, om het gebrek aan eigene kennis te hulp te komen. Wat is echter de oorzaak, waarom omgekeerd Ezechiël zo nauwkeurig de voorhoven beschrijft, daarentegen over de tempel zelven zich in zo duistere uitdrukkingen verklaart, dat veel alleen wordt begrepen door te letten op de overeenkomstige verhoudingen van Salomo's tempel, het overige daarentegen geheel op de achtergrond moet blijven? Zonder twijfel ligt de reden juist in de betekenis van dit gedeelte, dat niet volledig kan worden begrepen, voordat de vervulling zelf komt van hetgeen daardoor moet worden voorzeggd, en dan is aan de symbolische voorafgaande voorstelling niets meer gelegen.

Toen bracht hij mij tot het voorhuis des huizes, namelijk op de Hoofdst. 41:15, vermelden houten trap, en hij mat, elken post van het voorhuis, het voorhuis tot aan de beide zijden van de trap vooruitspringende pilaren, vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde;

en de breedte der poort, welke uit twee helften bestond, drie ellen van deze, en drie ellen van gene zijde.

De lengte van het voorhuis in de richting van oosten en westen twintig ellen, en de breedte van het zuiden naar het noorden elf ellen, in het licht gemeten, terwijl de beide zijwanden te zamen 5 ellen bedroegen; en het was van voren aan het oostelijk front met trappen, bij dewelke men daarin opging: ook waren er pilaren, even als die in 1 Kon. 7:21, aan de posten, bij de aan beide zijden van de trap vooruitspringende pilaren, één van deze, en één van gene zijde.

HOOFDSTUK 41. BESCHRIJVING VAN HET

INWENDIGE DES TEMPELS.

Voorts bracht hij mij uit het voorhuis tot de tempelin het heilige, waarheen ik hem als priester mocht volgen, en hij mat de posten, de beide hoekpilaren van de voorsten, de oostelijken wand, waarin zich de ingang bevond, zes ellen was de breedte van deze, en zes ellen de breedte van gene zijde 1) de breedte der tent (vgl. vs. 5).

De deurposten waren zover van elkaar verwijderd, en derhalve was de deur zo breed als geheel de tabernakel, welke door God aan Mozes was voorgesteld. Een bewijs, dat de Kerk door de tempel afgebeeld, niet meer zou zijn voor het Joodse volk alleen, maar voor de wereld. De kerk zou geen volkskerk, maar wereldkerk zijn, en van daar dat de ingang zo wijd mogelijk zou wezen.

En de breedte der deur tien ellen, en de zijden der deur, van deze tot de beide hoekpilaren (vs. 1) vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde, ook mat hij de lengte daarvan, van het heilige, veertig ellen, en de breedte twintig ellen, gelijk het laatste reeds uit de breedte der deur, en uit die der wanden aan beide zijden bleek.

Daarna ging hij, zonder daarheen mij mede te nemen (Hebr. 9:7) in naar binnen, in het allerheilige, en mat de post der deur, eerst de beide pilaren, van welke ieder breed was twee ellen, en daarna de deur zelf zes ellen in de hoogte, en de breedte der deur bedroeg zeven ellen.

Ook mat hij de lengte daarvan twintig ellen, van het oosten naar het westen, en de breedte twintig ellen voor aan de tempel, welker breedte met het heilige overeenkwam (vs. 2). En hij zei tot mij: Dit, de zo even gemetene ruimte, voor welke gij staat, is de heiligheid der heiligheden.

En hij verliet het heiligdom en wendde zich door mij vergezeld naar voren naar de ingang, en hij mat de wand des huizes, de tempelmuur, die het heilige omsloot, zes ellen de dikte, en de breedte van elke zijkamer, die naar de buitenzijde was, van ieder buitengebouw (1 Kon. 6:5) vier ellen, rondom het huis henen rondomaan noord- west- en zuidzijde.

De zijkamers nu waren zijkamer boven zijkamer, drie, beneden, midden en bovenverdieping, en dat dertig malen, daar aan de noordzijde twaalf, aan de westzijde zes en aan de zuidzijde twaalf kamertjes waren in de drie verdiepingen, en zij kwamen in de wand, die aan het huis was, tot die zijkamers, rondom henen. De muur, welke de tempel aan alle drie zijden omsloot, had op de in 1 Kon. 6:6 gemelde wijze voegen, waarop de kamertjes konden rusten, opdat zij vast gehouden mochten worden; want zij werden niet vastgehouden in de wand des huizes, zij waren niet daarmee ineengevoerd en tot één geheel verbonden (vgl. 1 Kon. 6:10).

En het was voor de zijkamers opwaarts naar boven al wijder, 1) en gaf zich rondom, want het huis was omsingeld opwaarts naar boven, rondom het huis henen. Hoe hoger men op en omging des te wijder werden de galerijen, en er bevond zich in het midden ook een wenteltrap (1 Kon. 6:8); daarom was de breedte des huizes naar boven, en alzo ging het onderste op naar het bovenste door het middelste; zo klom men van onderen door de middelste verdieping heen naar boven.

De bovenste verdiepingen waren groter de de benedenste. De muren des tempels waren zes ellen dik aan de grond, vijf is de middelste verdieping, en vier in de hoogte, hetwelk ruimte gaf om de kamers groter te maken, naar dat zij hoger waren; doch er werd zorg gedragen, dat het timmerwerk wel vasthield. Hoewel God hoog timmert, zo timmert Hij toch vast.

En ik zag de hoogte des huizen rondom henen naar boven uitsteken. De fondamente der zijkameren waren van een vol riet, zes ellen, de el tot de oksel toe genomen. Het gehele zijgebouw rustte op ene verhevenheid van 6 ellen hoogte, gelijk ook het tempelgebouw zelf niet op de vlakke aarde lag (Hoofdst. 40:49).

De breedte van de wand, die tot de zijkameren was naar buiten, was vijf ellen, dus 1 el dunner dan de tempelmuur (vs. 5), en daarbij komt de in vs. 11 nader bepaalde breedte van dat wat ledig gelaten was. Die open ruimte was de plaats der zijkameren (tussen de zijkameren, of galerijen), die aan het huis waren.

En tussen de buitenlijn van deze plaats en de kameren, waarvan in Hoofdst. 42:1 v. 1 nader zal worden gesproken, was ene breedte van twintig ellen, rondom het huis, rondom henen.

De deuren nu van de zijkameren waren naar het ledig gelatene toe, kwamen op de vrije plaats (vs. 9) uit, de ene deur de weg naar het noorden, en de andere deur naar het zuiden; en de breedte van de ledig gelatene plaats was vijf ellen rondom henen.

De dikte des muurs van het tempelgebouw wordt in vs. 5 op 6 ellen aangegeven (2 ml. 6 = 12), de breedte van het zijgebouw, dat het tempelgebouw omgaf, 4 ellen (2 ml. 4 = 8); rekenen wij daarbij de breedte van de binnenste ruimte, welke volgens vs. 2 eveneens 20 ellen bedroeg, zo krijgen wij 40 ellen. Hierbij komen de 5 ellen dikte van de muur in vs. 9 (2 ml. 5 = 10), en de vijf ellen breedte van de vrije plaats (2 ml. 5 = 10), bovendien de 20 ellen breedte van de in vs. 10 genoemde ruimte (2 ml. 20 = 40), zodat wij hier 60 ellen verkrijgen. Er is dus ene gehele breedte van 40 en 60 = 100 ellen, hetgeen geheel met de opgaaf in vs. 14 en die in Hoofdst 40:47 overeenkomt. De lengte was het volgende: 40 ellen het heilige en 20 ellen het allerheilige (vs. 2 en 4), de westmuur 6 ellen, de zijvertrekken naar het westen 4 ellen en haar muur 5 ellen (vs. 5 en 9) de vrijplaats in het westen 5 ellen (vs. 10), en de ruimte tot aan de Gisra (vs. 12), 20 ellen; dus 40 en 20 en 6 en 4 en 5 en 5 en 20 = 100 ellen hetgeen met de opgaaf in vs. 13 overeenstemt. Buiten beschouwing is gebleven, afgezien van het voorportaal (Hoofdst. 40:48 v.) en de dikte van de muur, die het heilige van het allerheilige scheidde (vs. 3), de voorste of oostelijke, zeker 6 ellen dikke muur van het heilige. Wij zien daaruit, dat wij

hier niet te doen hebben met een aards, stenen gebouw, maar met een zichtbaar afbeeldsel van geestelijke waarheden, en dan komt het vooral op de heilige getallensymboliek aan, over welke wij ons later nader zullen uitspreken.

Voorts van het gebouw, dat voor aan de Gisra, of afgesnedene plaats was in de hoek de weg naar het westen, was de breedte zeventig ellen, en van de wand des gebouws was de breedte vijf ellen rondom henen, d. i. aan ieder der vier zijden, en de lengte daarvan was negentig ellen.

Onder deze Gisra moeten wij verstaan ene ruimte, welke bestemd was om alle wegwerpsels, veegsel, afval, in één woord, alles op te nemen, wat bij de heiligen dienst in de tempel werd afgezonderd. Ook bij de tempel van Salomo was er ene plaats Parbar of Parvarim (1 Kron. 26:18; 2 Kon. 23:11 met dezelfde bestemming, en eveneens westelijk van het tempelgebouw gelegen. Nog heden zijn er in het oosten bij de kerk van het heilige graf en bij de moskeeën, de schoonste inrichtingen voor dat doel, om de onreinheden in ene daarvoor bestemde ruimte te concentreren en van de heilige plaatsen af te zonderen. De Gisra en het gebouw daarop, zo merkt Hengstenberg aan, dienen negatief tot hetzelfde doel, als het tempelgebouw positief. Zo voor deze de waarde en de heiligheid bewaard blijven, zo moet er ene plaats zijn, waar alle onreinheid wordt heengevoerd. Naar het westen vormt nu het gebouw zijn uiteinde, daar reikte het tot aan de buitensten ringmuur van het voorhof, en had daar door ene aangebrachte deur (vgl. de poort Schalleketh in 1 Kron. 26:6 naar de stad. Terwijl het gebouw volgens zijne breedte van het noorden naar het zuiden 70 ellen lang is, en daarbij de dikte der zijmuren 2 ml. 5 = 10 ellen komt, blijft nog aan beide zijden ene vrije ruimte van elk 10 el, om de gehele breedte van 100 el te hebben; evenzo bedraagt de lengte van het gebouw en van de beide ringmuren in Oosten en Westen 90 en (2 ml. 5) = 100 ellen zodat wij hier een kwadraat van 100 el lengte verkregen, zo als ook de ruimte van het tempelgebouw volgens de opmerkingen bij vs. 11 en van het binnenste voorhof naar de opgaaf in Hoofdst. 40:47, elk zulk een kwadraat vormden; alle drie ruimten te zamen namen echter ene lengte van 300 ellen in. Rekenen wij daarbij de lengte van het gebouw der Oostpoort, van het binnenste (Hoofdst. 40:32), en die van het gebouw der Oostpoort van het buitenste voorhof (Hoofdst. 40:15): 2 ml. 50 = 100 ellen, alsmede de lengte van het buitenste voorhof van poort tot poort (Hoofdst. 40:19), dan krijgen wij voor het gehele gebouw de lengte van 500 ellen. De breedte dier 3 kwadraten bedroeg 100 ellen; hierbij komen de breedten van de poortgebouwen, ten noorden en zuiden, aan het binnenste en buitenste voorhof elk met 50 ellen, hetgeen 4 ml. 50 = 200 ellen uitmaakt, en dan de breedten van het buitenste voorhof aan de Noord- en aan de Zuidzijde elk met 100 ellen, dus 2 ml. 100 = 200 ellen en dit geeft ene gezamenlijke breedte van eveneens 500 ellen (vergelijk de slotopgaaf bij Hoofdst. 40:5

Voorts mat hij het huis, de middelste der vroeger genoemde, ruimten, de lengte, van het westen naar het oosten, honderd ellen; ook de afgesnedene plaats en het gebouw dat daarop stond met zijn beide muren ten oosten en westen, en de wanden daarvan, de lengte honderd ellen.

En de breedte van het voorste deel des huizes, de gehele oostelijke uitbreiding van de tempel, of de breedte van 't noorden tot 't zuiden, en der afgesnedene plaats tegen het oosten, honderd ellen.

De Gisra heeft dus gelijke lengte en breedte als de ruimte van de eigenlijken tempel; dit moet in de beide verzen worden uitgesproken.

Ook mat hij de lengte des gebouws voor aan de afgesnedene plaats, dat achter dezelve was, en derzelve galerijen van deze en van gene zijde, in het oosten en in het westen. Dat gebouw was in overeenstemming met hetgeen in vs. 13 verkregen werd, zowel aan de noord- als aan de zuidzijde, honderd ellen. Het bleek namelijk, dat de galerijen geheel dezelfde lengte hadden als het gebouw zelf, dus langs de gehele lengte heenliepen, en zo waren zij ook even lang (vs. 11). En hij mat dien met de binnensten tempel (vs. 11) en ook de voorhuizen des voorhofs, hier in 't bijzonder die voor het tempelgebouw (Hoofdst. 40:49), even als vroeger die voor de poortgebouwen (Hoofdst. 40:8 en 23). Op die afmetingen als niet zonder betekenis moet hier nog eens worden acht gegeven.

De dorpelen van het tempelgebouw, en de geslotene vensters (1 Kon. 6:4), en de galerijen rondom die drie, tegenover de dorpel, de galerijen, welke om het tempelgebouw en de zijbouw waren aangebracht, en de in vs. 9 vermelde vrije plaats overdekten, waren beschoten met hout rondom henen, en van de aarde tot aan de vensteren; en de vensteren waren bedekt, met paneelwerk gedekt.

Tot hetgeen boven de deur was, en tot het binnenste en buitenste huis toe, en aan de gansen wand rondom henen in het binnenste en buitenste, al bij maten. Hij mat dat alles, om mij te tonen, dat waar men zich ook bij dit heilig gebouw heenwendde, van het ene tot het andere einde, in, en uitwendig alles geregeld, geordend was, en dat het geheel een huis was waardig dien God, die alles wijselijk had geordend (Ps. 105:24), en niets aan willekeur en toeval had overgelaten.

En het was gemaakt met cherubs en palmbomen; zodat er een palmboom was tussen cherub en cherub, en elke cherub had twee aangezichten, en wel zo, dat op iederen cherub een palmboom en daarop weer een cherub volgde (1 Kon. 6:29).

Namelijk, eens mensen aangezicht tegen de palmboom van deze, en eens jongen leeuws aangezicht tegen de palmboom van gene zijde; gemaakt in het ganse huis rondom henen 1), dat beeldhouwwerk was rondom het gehele huis aangebracht.

Van de aarde af tot boven de deur waren de cherubs en de palmbomen gemaakt, ook aan de wand des tempels.

De posten des tempels, de deur, welke de ingang in het heilige vormde, waren vierkant 1), zo als bij de gehelen aanleg van het heiligdom de kwadraatvorm voornamelijk was gevolgd; en aangaande het voorste deel des heiligdoms, de ene gedaante was als de andere gedaante, alles op overeenkomende wijze.

In de tabernakel en in Salomo's tempel was de deur van het heiligdom, of Heilige der heiligen, nauwer dan die van de tempel; maar hier was zij volkomen zo breed; want in de Evangelie-tijden is de weg tot het Heilige der heiligen meer openbaar gemaakt dan die onder het O. Testament geweest was, en daarom is de deur wijder.

De hoogte des houten altaars 1), dat voor het allerheilige stond, was drie ellen, en zijne lengte twee ellen, en het had zijne hoeken of hoornen; en zijne lengte en zijne wanden met het voetstuk waren van hout in tegenstelling met het koperen brandofferaltair in het voorhof der priesters (Hoofdst. 43:13 vv.); en hij, de Engel, die mij geleidde (Hoofdst. 40:3) sprak tot mij: Dit is de tafel (of het altaar Mal. 1:7), die voor des HEEREN aangezicht zal zijn (Ex. 30:6).

Het reukaltaar was hier slechts van hout, niet met goud omhangen, gelijk in de Tempel en in de tabernakel. Het reukaltaar zou dus geestelijk van aard zijn, en het vuur zou geestelijk zijn, zodat het hout niet verteerd werd. Het altaar wordt dan ook in het slot van dit vers de tafel genoemd, dewijl Christus Jezus zich eenmaal heeft opgeofferd en de gelovigen nu aan de tafel des Heeren op geestelijke wijze de kracht van Zijne zelfofferande genieten.

De tempel nu, het heilige, en het heiligdom, het allerheilige, hadden beide twee deuren.

En er waren twee bladen aan de deuren: te weten twee bladen, die men omdraaien kon, twee aan de ene deur, en twee bladen aan de andere vleugeldeuren, van welke elk in twee delen verdeeld was, zodat men bij het in- en uitgaan de 3-4 ellen brede vleugel niet telkens gedurig behoefde open en dicht te doen.

En aan dezelve, namelijk aan de deuren des tempels, waren cherubs en palmbomen gemaakt, gelijk als er aan de wanden (vs. 18 vv.) gemaakt waren; en het hout, een houten perron, aan het voorste deel van het voorhuis van buiten (Hoofdst. 40:48) was dik, van dikke planken en balken gemaakt.

En aan de geslotene vensteren 1), even als aan de voorportalen van de ingangen (Hoofdst. 4:16) waren ook palmbomen van deze en van gene zijde, aan de zijden van het voorhuis; en aan de zijkamers van het huis, en aan de dikke planken.

Hierdoor kan men Christus verstaan, die zo wel in het Oude- als in het Nieuwe Testament als de deur wordt voorgesteld, door welke deur wij allen in het geloof moeten ingaan tot de zalige gemeenschap van Christus en Zijn Kerk. In de laatste tijd zullen beide deurvleugels als tegelijk opengaan, opdat de grote menigte der Joden en Heidenen, die zich bekeren zullen, daardoor kunnen ingaan.

Wij twijfelen er niet aan, dat in het tempelgebouw, waarover wij sedert Hoofdst. 40:48 spreken, ons nu de inwendige gesteldheid des harten van ieder lid in 't voorgaande als gesymboliseerde gemeente zinnebeeldig wordt voorgesteld. Ook al lieten wij het lichaam tot ere Gods verbranden, zo merkt Oecolampadius op, kon het hart toch nog onrein zijn. Zo waren ook alle woorden van mensen en engelentongen, alle voorzeggingen en alle andere geestelijke gaven en Christelijke werkzaamheden niets, wanneer de inwendige mens

dergenen, die in het binnenste voorhof hun brandoffer verrichten en hunnen godsdienst uitoefenen, niet van de ware gesteldheid ware (1 Kor. 13:1 vv.) Daarom voert ons de beschrijving van de Profeet van de plaats van het binnenste voorhof en het altaar, dat zich in deze ruimte bevindt, spoedig weer tot het eigenlijke heiligdom. Het woord van Christus tot Zijne jongeren (Joh. 14:23): "Zo iemand Mij lief heeft, die zal Mijn woord bewaren, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken" geeft ons nu al dadelijk in 't algemeen een zeker punt, om de betekenis van het allerheilige en het daarvoor liggende heilige te verstaan. Even als de Profeet als uit het priesterlijk geslacht met de Engel in het heilige mede mag binnengaan, zo heeft Christus de gelovigen in ene zo nauwe verbintenis tot Zich gesteld, dat deze één hart en ééne ziel met Hem zijn, dat zij met Hem als met enen vriend of broeder omgaan, en zij geheel in Zijn beeld kunnen verheerlijkt worden. Christus wil ene gestalte in hen verkrijgen, en zo als Hij is, zo kan en moet ook de gelovige zijn in deze wereld (1 Joh. 4:17). Het wonen van Christus door het geloof in het hart (Efeze. 3:17) kent dus paal noch perk. Het kan opklimmen tot een vervuld zijn met Zijne gehele volheid Gods, wanneer men dat verstaat in de zin, welken de plaats 2 Petr. 1:3 v. aan de hand geeft, en zij zal bij de leden der Zionsgemeente toenemen tot deze mate, waarvoor het gezegde in Openb. 14:1 en 4 ons borg staat. Wat daarentegen het allerheilige aangaat, zo kan de Profeet de engel, die hem geleidt, daarheen niet volgen; hij is priester, maar geen hogepriester. Christus zelf is reeds in de hoogsten tabernakel ingegaan, maar voor de gelovige, zo lang hij op aarde rondwandelt, woont God nog in een licht, dat niemand kan bereiken; zelfs een Paulus kan het slechts ten dele, en ook aan enen Johannes is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Gelijk intussen de Engel, die de Profeet geleidt, uit het allerheilige hem verkondigt, wat hij moet weten, en zijn meten mede laat aanzien (vs. 3 v.) zo verkondigt ons Christus van de Vader en uit het hoogste heiligdom, wat ons tot zaligheid nodig is, en spreekt met het gelovige hart. Het heilige staat in onmiddellijk verband met het allerheilige; zij zijn beide slechts de twee delen van een en hetzelfde geheel. "Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien" dat heeft tot op zekere hoogte zijne waarheid reeds voor het aardse leven, en dat zal tot in al de omvang van die mate aan hen blijken, op welke onze profetie hoofdzakelijk doelt (Openb. 14:3 v.). Wanneer daarom de tijd der vervulling daar zal zijn, zullen nog geheel andere inzichten in de diepten van het Goddelijk woord en in de geheimen der Christelijke leer van hen uitgaan dan waartoe wij heidenen in de Christelijke kerk het hebben kunnen brengen. Men zou dus wel doen, zo men veel overliet voor de toekomst bijv. de nieuwe vertaling van onzen Bijbel, daar onze overzetting voor onz geheiligd is door hetgeen de Heere door haar gedurende eeuwen heeft gedaan; eerst wanneer de Heere Zelf de wegen baant, worde plaats voor ene nieuwe gemaakt. Waar het hart geworden is tot een huis, waarin de Vader woont door de Zoon in de Heiligen Geest, daar gaat het reukwerk in gebed bestendig naar boven; en zo ontbreekt natuurlijk aan Ezechiëls tempelgebouw het houten altaar voor het allerheilige niet, doch wel wordt gezwezen van de tafel der toonbroden ter rechter, en van de gouden kandelaar ter linker hand, daar deze betrekking hebben op de goede werken des geloofs en op de lichtverspreiden de deugden in het bezit van de gaven des Heiligen Geestes (Ex. 25:30 en 40) Het bekeerde Israël, dat tot heiligheid wordt opgevoerd, heeft die wel in volheid aan te wijzen, toch is de grondtrek van zijn hart het denken aan zijne vorige wegen en het zich schamen daarover (Hoofdst. 16:61; 20:43; 36:31 v. en daar blijft slechts enigermate ruimte voor het gebed, waarin al het andere opgaat. Misschien is om gelijke reden gezwezen van het goud bij de beschrijving van de

versiering van het huis, terwijl bij de Salomonischen tempel aan de pracht van goud en kleuren veel moeite besteed is. Dat doet denken aan het: "Ik ben zachtmoedig en nederig van harte, " waarin Israël het Lam, dat het volgt, vooral zoekt na te streven, en zo als ene vrouw van de waren stempel (1 Petr. 3:3 v.) zich versiert met reine en schone zijde, om zich voor de dag der bruiloft voor te bereiden (Openb. 19:7 v. Wat de geslotene vensters betekenen, welke rondom het huis zijn aangebracht, daarop heeft Luthers kanttekening bij 1 Kon. 6:4 reeds opmerkzaam gemaakt. De gemeente op Zion heeft op al hare bijzondere leden noch tijd noch lust, om naar de wereld daarbuiten te staren, zich met haar in te laten en te verkeren. Vooral in de laatste tijd der 20ste eeuw moet zij zich zorgvuldig er voor bewaren, dat haar niet iets van buiten, in het hart komt, wat haar in het zoeken der wereld zou kunnen inwikkelen. Alles toch loopt uit op de vorming van de Antichrist en van zijn rijk, en de boze geesten onder de hemel zijn ijverig bezig, om hem ene bereidwillige opname bij de kinderen der wereld te verschaffen. De heilige bergen Israëls zullen echter voor zijn bereik gesloten blijven tot op de laatste beslissende ure, dat het gericht over hem wordt gehouden. In tegenstelling tot het verkeer met de buitenwereld, dat voornamelijk slechts bestaat in hetgeen in Hoofdst. 47:1-12 symbolisch wordt uitgedrukt, namelijk door de waterstroom, die zich uitstort, heeft daarentegen het Israël, dat zich heiligt, des te meer aan 't eigen hart te doen, en daarvan al het onreine, het nutteloze af te zonderen. Daarom is ook van groot gewicht de Gisra, of de afgescheidene plaats achter het tempelgebouw. Vroeger moest de Heere over Zijn volk (Hoofdst. 23:35. Ps. 50:17 "gij haat de kastijding en werpt Mijne woorden achter u henen; " maar nu moet dit omgekeerd tot de Heere kunnen zeggen (Jes. 38:17. Micha 7:18 v.): "Gij hebt alle mijne zonden achter Uwen rug geworpen. " Met de inwoning van Christus in zijn hart en bij het bestendig verkeer met de Vader door de Zoon in de Heiligen Geest leert het steeds grondiger en dieper zich zelf onderzoeken, en gelijk het ten opzichte van hen, die buiten zijn burgerschap staan, de gave heeft ontvangen om de geesten te beproeven, om door gestrenge wacht aan de ingangen van Zijn heiligdom valse vrienden verre van zich te houden (Hoofdst. 40:27), zo heeft het nog veel helderder ogen om het eigen hart in scherpe controle te nemen. Daarbij heeft het echter ook die afgezonderde plaats nodig, om uit het hart en van alle zijne offergaven in gebed en arbeid, wat als onrein en verkeerd erkend is, af te zonderen (vgl. Zach. 13:1 vv.). Welke gesteldheid van de inwendigen, verborgen mens daar tot stand komt, dat, dunkt ons, wijzen het palmenloof en de Cherubim aan de wanden en aan het gehele gebouw rondom aan. In Hoofdst. 34:29 was sprake van ene beroemde plant of planting, welke de Heere Zijn volk nog wilde verwekken, en wij hebben daarbij gedacht aan de stichting van het duizendjarig rijk onder Israël. Tot dit doel streeft de gehele inwendige mens, even als de beide hoofden der Cherubim steeds naar een palm zijn gericht, en de beide hoofden zijn die eens mensen en eens leeuws, dat zeker op Christus doelt, als des mensen Zoon en de Leeuw uit Juda's stam, in zo verre Zijn heilig beeld in twee opzichten zich in het hart indrukt, en het is de vraag of voor de omstandigheid, dat van de vier Cherubs-aangezichten in Hoofdst. 1:10 hier slechts twee voorkomen, deze de voldoende verklaring is, dat bij het beeldhouwwerk gene meerdere konden geplaatst worden, en men de beide andere in de geest moet denken. Wij zouden integendeel geloven, dat de Cherubim op deze plaats niet dezelfde betekenis hebben als daar, maar een zinnebeeld zijn van het vernieuwde en geheiligde Israël. Daarin verkrijgt nu de ideale mens zijne uitdrukking, en ook de roeping tot heerschappij over de aarde komt dus daarin tot werkelijkheid. Israël is geheel en al de tegenstelling van de Antichrist, de mens der zonde en het kind des verderfs, het

wordt tot de mens, die naar God geschapen is in volkomene gerechtigheid en heiligheid; zij worden tot de heiligen des Allerhoogsten, die het rijk innemen en het altijd en eeuwig zullen bezitten (Dan. 7:18). Wij onthouden ons van ene verklaring van alle overige punten, waarop bijv. de aanbouw ter zijde en de vrijgelatene plaats mogen doelen, hoewel ook hiervoor veel zou zijn aan te voeren en halen alleen nog enige opmerkingen van anderen.

Van een voorhangsel voor het allerheilige is hier geen sprake meer, het valt weg, omdat het met de dood van Christus scheurde, en niet weer mocht worden gemaakt (Joh. 12:45; 14:9).

De gehele tempelomvang is een allerheilige geworden (Hoofdst. 43:12). In dezen tempel is geen plaats meer voor een verbondskist (Jer. 3:16 v.), in hare plaats treedt de volle openbaring der Schechinah.

De bewering van de symbolische betekenis van alle getals- en maatbepalingen in de Bijbel verkrijgt in het heiligdom van onzen Profeet ene gewichtige bevestiging. Merkwaardig is daarbij vooral het te voorschijn treden van het getal vier; want het tempelgebouw is de volkomenste vierhoek, welke niet alleen het teken is van regelmatigheid, maar ook van openbaring Gods in de ruimte. De Persoonlijke heilige God laat Zijnen Geest waaien naar de vier hemelstreken (Hoofdst. 37:9), en woont in het afbeeldsel der wereld, het aardse heiligdom. Maar ook het voorportaal der Oostpoort heeft twee maal vier ellen. Zo vinden wij ook vier tafels aan de ene en vier tafels aan de andere zijde, waarop men slachtte, en vier tafels voor het brandoffer, om de gereedschappen, waarmee men moest slachten, op neer te leggen. Op twee maal vier trappen steeg men tot de poorten van het binnenste voorhof, en dat wordt uitdrukkelijk als een kwadraat voorgesteld. Eveneens vinden wij het getal drie. Dadelijk is de muur van buiten om het huis tweemaal drie ellen of ééne meetroede. Daar nu, gelijk duidelijk is, de muur te klein zou zijn, wanneer die alleen de uitwendige bestemming van bescherming moest hebben, en daarom alleen de symbolische voorstelling der scheiding van het heilige aan het gewone toebehoort, zo is duidelijk dat zij het teken van het Goddelijke, het drietal in zich dragen moest. Dit komt nog daarenboven dubbel voor. Om gelijke reden is ook de drempel aan de poort ene meetroede breed, en de kamers daarin, waarvan drie aan beide zijden zijn, eveneens. Ook de kamer had zes ellen aan de ene en zes ellen aan de andere zijde. Drie deuren heeft elk der beide voorhoven, en in de buitensten voorhof zijn dertig kamertjes gebouwd. Zeer menigvuldig en opmerkelijk komt ook het getal tien voor, deels enkelvoudig, deels met verdubbelingen en vermeerderingen. Het betekent de in zich afgeslotene voleinding, evenals het getal vijf, de helft van tien, het voorportaal der volmaaktheid. Wat het heiligingsgetal zeven, aangaat, zo ontbreekt ook dit niet, en het is opmerkelijk, dat zeven trappen tot de poorten van het uitwendige voorhof leiden en het brandofferaltaar zeven ellen hoog is, gelijk dan dit getal bij de offeranden en feesten bijzonder op de voorgrond treedt. Eindelijk ontbreekt ook het verbondsgetal twaalf niet, wij vinden voor de offerbereiding te zamen twaalf tafels, overeenkomende met de twaalf poorten van het nieuwe Jeruzalem.

Het staat ontwijfelbaar vast, dat Ezechiëls tempel voor het terugkeren uit de ballingschap bestemd was. Die na de ballingschap van Babel gebouwd is had die ruimte niet, zo blijft alleen over te denken aan het terugkeren uit de tegenwoordige verbanning.

Ezechiëls tempel behoort, naar wij menen, onder die voorspellingen, wier vervulling doorlopend en gedurig klimmende is. Gelijk alle profetie, zo wortelt ook deze in de toestand des ogenblik om zich te verheffen tot in de sferen der toekomst. De Profeet stelt zich het ogenblik voor, dat Israël, tot inkeer gekomen, zijn land weer bevolken, zijn tempel herstellen zal, en verklaart zelf, dat zijn schilderij in de behoefte van dien stond moet voorzien (Hoofdst. 43:10 en 11.). Hij tekent alles met zoveel nauwkeurigheid af, dat het niet moeilijk valt zich tot in de kleinste bijzonderheden voor te stellen, hoe, naar zijne opgave, het land verdeeld, het Godshuis moet ingericht worden. Maar slechts het kleinste deel volks keert terug, en aanvankelijk streeft het nieuwe heiligdom zo weinig het oude te boven, dat wie beiden vergelijken kan, de tranen zijner smart niet bedwingt (Ezra 3:12, 13.). Intussen wordt weldra beloofd, dat de heerlijkheid van de tweeden tempel groter dan die van de eersten zal zijn, en die belofte wordt vervuld, wanneer de Zoon des mensen optreedt. Middelerwijl zinkt die tempel zelf, tot straf van het ongeloof der Joden, in puin, en op zijne bouwvallen verrijst een geestelijk heiligdom des Nieuwen Verbonds, waarop zich, het kan niet ontkend worden, menige trek zijner schets uitstekend over laat brengen (Hoofdst. 43:10, 11). Dat heiligdom wordt steeds hoger volbouwd, en neemt alle heidenen, die geloven, in zijne voorhoven op, en ontsluit ten laatste zijne poorten voor Israël, dat tot de Heere wordt bekeerd. Het volk geniet eindelijk in een hersteld Jeruzalem al de zegeningen der Christus-regering, en thans begrijpt de laatste, de volkomene vervulling van Ezechiëls uitzichten plaats. Op wat wijze, na wat grote veranderingen, in wat verband met de eisen der nieuwe bedeling? Wij weten het niet, en zullen het nimmer te weten komen, zolang God zelf het raadsel niet opklaart. Tot zo lang zijn slechts gissingen mogelijk; en waar men die met bescheidenheid voordraagt, boven de machtspreuken ver te verkiezen, dat kan niet mogelijk, dat zou Gode onwaardig zijn! Ongehind om verder op het gebied der gissingen rond te dolen geven wij liever Gode de eer, door luid en vrij te verklaren, dat Hij in Zijn woord dingen kan hebben laten beschrijven, tot wier volkomen oplossing ons de passende sleutel ontbreekt, omdat nog het einde niet daar is. Hem laten wij de zorg over, om de eer van dat Woord te rechtvaardigen, ook waar het schijnen zou bijna in tegenspraak met zichzelf te komen. Dit staat vast, tot nog toe is deze profetie niet vervuld; of zij dan nog vervuld zal worden, kan het geloof niet betwijfelen; hoedanig die vervulling zal zijn is ene vraag, waarop de wetenschap des geloofs het antwoord schuldig moet blijven. Juist omdat wij de volkomene vervulling, hoedanig dan ook, eerst van de dag der toekomst verwachten, achten wij ons zelve en iederen gelovigen uitlegger met ons, volstrekt onbevoegd, om op eigen gezag te verklaren, welke trekken in deze prachtschilderij eigenlijk zijn op te vatten. Zolang geen hoger hand de zegelen van deze boekrol heeft los gemaakt, is de poging kinderwerk, om die met ene ongeoeffende kinderhand los te rukken. Maar dat, bij al het raadselachtige de voorstelling rijk is aan hartverheffende zijden, hoe blijkt het uit het gezicht, dat in het 47e Hoofdstuk geboekt is: of wie, die aan de zijde des Zieners verplaatst, het levend water te voorschijn ziet stromen van onder de dorpel des heiligdoms, en het straks in de stroom ziet verkeren, die al dieper en dieper wordt, zodat men hem niet kan doorwaden, terwijl ginds aan de oever het lommerrijk geboomte verrijst, en het levensvocht, overal heengespoed, alom leven en gezondheid verspreidt- wie, zeggen wij, die dat alles leest, voelt de frissen adem des nieuwen Verbonds zich niet tegenzweven, dat nog op zijne laatste bladzijde de roepstem uit het hemels Jeruzalem overbrengt: "die dorst heeft, kome, en die wil, drinke van het water des levens om niet (Openb. 22:17). Blijve dan ook voorts menige zaak onbeslist, en worde zelfs door zoveel geheimzinnigs tot zekere laagte

de raad van sommige Rabbijnen gewettigd om Ezechiël niet te lezen, zo lang men niet tot rijper jaren gekomen was, genoeg, wij laten de uitkomst over aan Hem, die ons het hoe der toekomende ontwikkeling van Zijnen enigen raad niet bekend gemaakt, maar de tijden en gelegenheden in Zijne eigene hand gesteld heeft!

HOOFDSTUK 42. OVER DE

NEVENGEBOUWEN DES TEMPELS.

Vs. 1-20. Aan beide zijden van de in 't vorige hoofdstuk vermelde afgescheidene plaats achter het tempelgebouw bevindt zich een gebouw van kamertjes, die zich in het voorhof des volks uitstrekken. Dit is voor de priesters bestemd. Eens wordt dat naar het Noorden (vs. 1-9) vervolgens dat naar het Zuiden gelegen is (vs. 10-12) beschreven, en daarop het doel der beide gebouwen genoemd (vs. 13 en 14). Nadat zo de gehele heilige tempelomtrek gemeten is, breidt het zich uit in de breedte en wordt hier nog een grensmuur van 500 meetroeden aan elke zijde voorgesteld, welke reeds in de verte gezien wordt, als scheidende de grond van de tempel van de gewonen grond der stad en des lands (vs. 15-20).

Daarna bracht hij, de Engel (Hoofdst. 40:3) mij uit tot het buitenste voorhof, de weg (gelegen) naar de weg van het noorden; en hij bracht mij tot de kameren, die tegenover de afgesnedene plaats, en die tegenover het gebouw tegen het noorden waren:

Voor aan de voorzijde der kameren had de lengte van de honderd ellen, die de afgesnedene plaats (Hoofdst. 41:12 vv.) had, naar de deur van het noorden, van de plaats, waar de priesters kookten (Hoofdst. 46:19 v.) en de breedte van het gebouw was vijftig ellen.

Het lag wat de zuidzijde aangaat tegenover de twintig ellen, die het binnenste voorhof had, van welke in Hoofdst. 41:10 sprake was, en wat de noordzijde aangaat tegenover het plaveisel, dat het buitenste voorhof (Hoofdst. 40:17 v.) had, was galerij tegen galerij, in drie rijen of verdiepingen (vs. 5 v.).

En voor de kameren was ene wandeling 1), ene plaats, die naar het binnenste voerde, van tien ellen de breedte, naar binnen toe, en een weg van ééne el, en de deuren van dezelve waren tegen het noorden.

Hier ziet men dat er voor deze kameren galerijen of wandelplaatsen waren van vijf ellen breed, waarin zij, die hun verblijf in die kameren hadden, elkaar konden ontmoeten en met elkaar verkeren, konden wandelen en spreken met elkaar tot onderlinge stichting, hun kennis en bevinding aan elkaar vertellen. Want wij moeten al onzen tijd niet doorbrengen in de kerk en in de kamer, hoewel een groot deel tijds tot zeer goede einden in beide mag besteed worden, maar de mens is tot maatschappij geschapen, en de Christenen tot gemeenschap der heiligen; en van de plichten dezer gemeenschap moeten wij een geweten maken, en van de voorrechten en vermaken dezer gemeenschap moeten wij de vertroosting nemen.

De bovenste kameren nu waren nauwer, terwijl de middelste weer nauwer waren dan de onderste (omdat de galerijen hoger waren de dezelve); daarom waren zij benauwder (niet zo groot) dan de onderste en dan de middelste des gebouws. Door de bij iedere verdieping aangebrachte galerijen werd iets van de breedte weggenomen, zodat de hoger gelegene iets achteruit sprongen, en er zich alzo ene soort van terras vormde.

Want zij waren wel van drie rijen, maar hadden gene pilaren gelijk de pilaren der voorhoven, hoewel dit hij de beschrijving in Hoofdst. 40 niet uitdrukkelijke gemeld, daarom waren zij benauwder, enger dan de onderste en dan de middelste van de aarde af.

De muur nu, die naar buiten tegenover de kamers was, de weg naar het buitenste voorhof, voor aan de kamers, om hetgeen volgens Hoofdst. 44:17-19 daarin plaats had aan de blikken van buiten te onttrekken, de lengte van dien van het noorden naar het zuiden was vijftig ellen.

Want de lengte der kamers, die het buitenste voorhof had, was vijftig ellen overeenkomstig de in vs. 2 genoemde breedte van het gehele gebouw: en ziet voor aan de tempel in het noorden waren honderd ellen (vs. 2).

Van onder deze kamers nu was de ingang van het oosten, ene plaats van ingang door Aan muur, welke in hoogte boven de kamers uitstak, als iemand tot dezelve kamers ingaat uit het buitenste voorhof.

De beschrijving volgens de grondtekst geeft ook hier vele moeilijkheden. Wij weten niet of de juiste zin steeds is aangegeven, doch het komt op de bouworde niet al te zeer aan, het is vooral om de symbolische betekenis te doen, en zelfs deze zal voor ons in vele bijzondere punten verborgen blijven, totdat de vervulling het rechte licht werpt op het begrijpen der woorden, zowel als op het verstaan der zinnebeeldig daardoor uitgedrukte gedachten. Wij stellen ons tevreden met enkele vingerwijzingen.

Terwijl het in 't vorige hoofdstuk (vs. 7) naar boven breder werd, wordt het hier (vs. 5) steeds nauwer. De voortgaande wasdom in de genade is een zich uitbreidend bewustzijn van Christus, daarentegen een steeds nauwer wordend zelfbewustzijn. (1 Kor. 15:9) .

Er in drieërlei ouderdom: jeugd, manlijke leeftijd en grijsheid: de laatste is de nauwste van alle.

Die zich gaarne heilig willen bewaren voor de beplekking des vlees en der wereld, voor die weet God ook muren te trekken en ze te bewaren in het uur van aanvechting en verzoeking. In een Evangelisch bedienend ambt en priesterschap ligt een beschutting naar buiten.

Aan de breedte van de muur des voorhofs, de weg naar het oosten voor aan de afgesnedene plaats, en voor aan het gebouw, waren kamers.

Alzo zou zich aan de Oostzijde van het voorhof der priesters ook zulk een gebouw van kamers bevinden als het in vs. 1-9 beschrevene. In vs. 12 volgt dan een derde, dat nog juist met het laatste overeenkomt, aan de zuidzijde der Gisa en van het tempelgebouw. Daartegen zijn verschillende bedenkingen: 1) komen de woorden "voor de afgesnedene plaats en voor aan het gebouw" voor, als voor de Oostzijde niet passende, maar veel meer voor de Zuidzijde;

komt voor de voorhof der priesters, waar van de 100 ellen lengte 25 ellen door het poortgebouw zijn afgenomen, voor elke der beide zijden noordelijk en zuidelijk van dit poortgebouw nog slechts ene vrije ruimte van 37 en een half el van elke zijde voor. Er moet dus een dubbel gebouw van kamers worden aangenomen, waarvan de lengte in eens was gerekend, maar dat in werkelijkheid niet zo kon geweest zijn, dat gezegd kon worden dat alles

naar dezelfde lengte en breedte was (vs. 11 en 13). Om deze moeilijkheden op te lossen, heeft men voorgeslagen in vs. 10 in plaats van Mydqh te lezen Mwrđh (in plaats van Oosten-Zuiden), zo dat dadelijk en niet eerst in vs. 12 van de zuidzijde sprake zou zijn en van de oostzijde geheel gezwogen. De overeenkomst der woorden in het Hebreeuws maakte een schrijffout gemakkelijk.

En de weg voor dezelve henen was als de gedaante der kameren, die de weg naar het noorden waren, naar derzelver lengte, also naar derzelver breedte, en al hare uitgangen waren ook naar derzelver wijzen, naar hun inrichtingen en naar derzelver deuren 1).

Het is beter: En naar hun deuren, te voegen bij het volgende vers, en dus te vertalen: En gelijk hun deuren, zo was ook de deur der kameren, die tegen het zuiden lagen, er was een deur aan het hoofd van de weg, van de weg tegenover de rechten muur, de weg naar het oosten, als men daarheen gaat.

En gelijk de deuren der kameren, die de weg naar het zuiden waren, was er ene deur in of aan het hoofd van de weg voor aan de rechten muur, de weg naar het oosten, als men daarin gaat.

Toen zei hij, de Engel (vs. 1) tot mij: De kameren van het noorden, en de kameren van het zuiden, die voor aan de afgesnedene plaats zijn, dat zijn heilige kameren, waarin de priesters, die tot de HEERE naderen, de allerheiligste dingen zullen eten; aldaar zullen zij de allerheiligste dingen, wat de offeranden als de allerheiligste is aangewezen (Lev. 2:3, 10 en 6:16 vv. 7:6 v. 19:12), henen leggen, en (namelijk) het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, om het daar neer te leggen totdat het bereid is voor het gebruik; want de plaats, de gehele lokaliteit dezer kamers, is heilig.

Als de priesters ingegaan zullen zijn (liever: komen, namelijk van hun ambtsverrichtingen aan het brandofferaltaar, of in het heilige des tempels, zo zullen zij uit het heiligdom niet weer uitgaan in het buitenste voorhof, en zich daar onder het volk vermengen, maar op de afgezonderden gang voor het gebouw der kamers zich naar deze terugtrekken, en aldaar hun klederen henen leggen, in dewelke zij gediend hebben, want die zijn ene heiligheid; en zij zullen andere klederen aantrekken, en naderen tot hetgeen voor het volk is, en dan eerst onder het volk komen.

Volgens vs. 13 moeten in de kamers de aandelen der priesters aan de offergaven worden gebracht, opdat zij daar in de Ezech. 46:19 v. vermelde priesterkeukens toebereid en vervolgens gegeten worden.

Het "allerheiligste" (Ex. 40:10) is de algemene soort, "spijsoffer" enz. de verschillende soorten. Nu worden de spijsoffers en de zond- en schuldoffers genoemd, niet de slachtoffers, omdat alleen bij de eerste de delen, welke de priesters toevielen hoogheilig waren, en als

zodanig door de priesters alleen in hun functie mochten worden gegeten, terwijl bij de brandoffers het aandeel der priesters door hen met hun gehele familie ook door de vrouwelijke leden worden gegeten.

Van het eten is het deponeren der hoogheilige offerdelen onderscheiden, omdat noch het met olie gemengde meel van het spijsoffer, noch het vlees van het zoen- en schuldoffer dadelijk na het aanbieden van het offer door priesters kon worden verteerd, waar het eerste vooraf gebakken, het andere eerst gekookt moest worden, en tot op dien tijd op enige plaats moest worden neergelegd. Op enige heilige plaats moest volgens vs. 14 ook het aandoen en afleggen als ook het bewaren der heilige ambtsklederen plaats vinden.

Deze beide verzen zijn een geschikte tekst voor ene bevestigingsrede. Men moet in enen Evangelischen prediker vóór andere dingen, boven alle wetenschap, kennis, beschaving enz. dit kunnen zien, dat hij in het genot van het offer van Christus is, profane dienaars profaneren het heiligdom. In 't bijzonder kan men uit vs. 14 veel pastoraal wijsheid leren; maar niet, hoe men de mantel of steek of toga een poos kan wegleggen, of aan de kapstok hangen, om zich met de wereld vrolijk te maken. " Het geestelijk kleed maakt zeker geen geestelijk man, maar het is toch ene vermaning.

Als hij, de Engel (vs. 1 en 13), nu de maten van het binnenste huis geëindigd had, niet alleen het tempelgebouw zelf, maar ook alles, wat in het binnenste en buitenste voorhof van de gebouwen aanwezig was, zo bracht hij mij uit, de weg naar de poort, die de weg naar het oosten zag, en hij mat ze op verren afstand van de tempelomtrek rondom henen, want daar was nog een tweede muur, welke nu ene tussenruimte van 1250 ellen om de gehelen tempelomtrek getrokken werd.

Hij mat de oostzijde met het meetriet; vijfhonderd rieten met het meetriet, rondom, van het ene tot het andere einde.

Hij mat de noorderzijde, vijf honderd rieten, met het meetriet, rondom.

De zuidzijde mat hij, vijfhonderd rieten, met het meetriet.

Hij ging om naar de westzijde, en hij mat vijf honderd rieten met het meetriet.

Hij mat het aan de vier zijden; het had enen muur rondom henen, de lengte was vijf honderd rieten, en de breedte vijf honderd, 1) om onderscheid te maken tussen het heilige en onheilige, rondom de muur zelf was nog ene vrijplaats van 50 ellen breedte. (Hoofdst. 45:2).

Wat in dit gedeelte besproken wordt is niet, zoals reeds de Septuaginta, en na haar vele oudere en nieuwere verklaarders hebben gemeend, de in Hoofdst. 40:5 vermelde buitenste muur der voorhoving toch volgens de opmerkingen bij Hoofdst. 41:12 op 2. 000 ellen werd berekend, terwijl hier van 4 ml. 500 = 2. 000 meetroeden sprake is. Van de ringmuur van het buitenste voorhof is nog een verder daarvan gelegen scheidsmuur te onderscheiden, welke

zesmaal zo groot is, dus 12. 000 ellen bedraagt en het gehele heilige tempelbouw van het gewone land of het heilige van het onheilige afscheidt.

Deze sterke scheiding, schrijft Keil, is eigenaardig aan de tempel van Ezechiël, en dient, even als vele andere inrichtingen van het nieuwe heiligdom en van de eredienst, om de onontwijdbare heiligheid van dezen tempel voor te stellen. Bij de tempel van Salomo grensde de buitenste voorhof onmiddellijk aan de gewone grond van stad en land, zodat de verontreiniging, door de zonde des volks te weeggebracht, aanstonds in de heilige ruimte van het voorhof konde indringen. Daaraan moet in het heiligdom der toekomst worden perk gesteld door de afgezonderde ruimte rondom, ter afscheiding van het heilige van het gewone. Daarop wijst dan ook het woord des Heeren in Hoofdst. 43:7 v. Niet zonder symbolische betekenis is zeker de aangegevene maat van 4 ml. 507 meetroeden, welke tot ellen teruggebracht het getal 12. 000 geeft. Volgens onze vroegere opvatting zouden wij hier aan de bijzondere leden der toekomstige Zionsgemeente moeten denken, en werkelijk bedraagt in Openb. 7:4 v. het getal der verzegelden uit ieder der 12 stammen twaalf duizend. Daar wordt het getal uitdrukkelijk bij elken stam herhaald, hetgeen zonder twijfel de bijzondere betekenis daarvan moet doen in 't oog vallen. Zo is het symbool der verzegeling; en nu heeft toch onze Profeet in Hoofdst. 20:38 v. eveneens op ene verkiezing uit Israël gewezen, welke alleen het Israël der toekomst, het volk der toekomstige gemeente zal uitmaken. "

HOOFDSTUK 43.

HEERLIJKHEID, GODSDIENST EN INWIJDING VAN HET NIEUWE TESTAMENT.

VI. Vs. 1-12. De Profeet wordt door Zijnen geleider thans tot de Oostpoort van de tempelomtrek teruggebracht. Van het Oosten af verschijnt nu de heerlijkheid des Heeren hem weer op dezelfde wijze als vroeger, toen zij van de ouden, ontwijden tempel heentrok. Zij neemt bezit van het nieuwe heiligdom, hetgeen Ezechiël daardoor krijgt te aanschouwen, dat hij in het binnenste voorhof wordt verplaatst (vs. 1-5). Hier echter spreekt de Heere met hem, en verklaart dit heiligdom voor de plaats, waar hij van de tijd der oprichting zal zitten en staan, wonen en wandelen, kort voordat Zijn volk daar zal zijn. Het zal een heiligdom zijn, dat Israël niet weer als het vorige met zijne zonde van afgoden en met de lijken zijner koningen zal ontheiligen, integendeel zal reeds de profetische verkondiging daarvan tot heiliging van Israël dienen (vs. 6-12).

Toen leidde hij, de Engel, die met mij van Hoofdst. 40:3 af sprak, mij tot de poort, de poort, die de weg naar het oosten zag, naar de oostelijke punt van het buitenste voorhof.

En ziet, de heerlijkheid des Gods 1) van Israël kwam van de weg naar het oosten, en Zijne stem was als het geruis van vele wateren (Hoofdst. 1:24. Dan. 10:6. Openb. 1:15), en de aarde werd verlicht van Zijne heerlijkheid.

Ezechiël heeft de nieuwen tempel, het nieuwe huis Gods aanschouwd, maar tot huis Gods werd het eigenlijk gemaakt, als het vervuld werd met de heerlijkheid Gods. Dit zal de Profeet ook zien.

En ziet, de heerlijkheid des Gods 1) van Israël kwam van de weg naar het oosten, en Zijne stem was als het geruis van vele wateren (Hoofdst. 1:24. Dan. 10:6. Openb. 1:15), en de aarde werd verlicht van Zijne heerlijkheid.

Ezechiël heeft de nieuwen tempel, het nieuwe huis Gods aanschouwd, maar tot huis Gods werd het eigenlijk gemaakt, als het vervuld werd met de heerlijkheid Gods. Dit zal de Profeet ook zien.

En alzo was de gedaante van het gezicht, dat ik zag, gelijk het gezicht, dat ik bij gelegenheid mijner roeping gezien had, toen ik kwam om de stad te verderven, toen ik naar Jeruzalem in de geest werd vervoerd, om de verwoesting te zien en daardoor deze ook als zeker en onfeilbaar voor te stellen (Hoofdst. 8-11); En het waren gezichten als het gezicht, dat ik gezien had aan de rivier Chebar 1); en Ik viel op mijn aangezicht, evenals in Hoofdst. 1:28, voor de Majesteit van de vertoornden God, zo hier voor de Majesteit van Hem, die in Zijne genade Zich openbaarde (Openb. 1:17).

Ezechiël merkt op, dat de verschijning van Gods heerlijkheid, die hij hier zag, dezelfde was, welke hij gezien had, toen hij het eerst zijn last ontving, omdat God dezelfde is, zo behaagde het Hem, Zich op dezelfde wijze te openbaren, want bij Hem is geen verandering.

God verscheen op dezelfde wijze, toen Hij hem zond, om de woorden van schrik te spreken, als toen Hij hem zond, om woorden van vertroosting te spreken, want in beiden moet en zal God verheerlijkt worden. Hij doodt en Hij maakt levende, Hij doorwondt en Hij geneest. Op dezelfde hand, die verstoot, moeten wij zien om verlossing. Hij heeft geslagen en Hij zal verbinden.

En de heerlijkheid des HEEREN kwam in het huis, door de weg der poort, die de weg naar het oosten zag, 1) door welke zij vroeger uit het oude huis was weggetrokken (Hoofdst. 10:19; 11:22 v.).

Dat de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de nieuwen tempel, was voor Israël het bewijs, dat de Heere God weer in genade op Zijn volk terneder zag. Maar dat deze niet door de wolk werd afgebeeld, was het teken dat de heerlijkheid zou gezien worden als met ongedekten aangezicht in Christus Jezus, het vlees geworden Woord, als persoonlijke openbaring Gods, die getuigen kon: Die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.

En de Geest nam mij op (Ezech. 3:12, 14; 8:3; 11:1 en 24 en bracht mij in het binnenste voorhof, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis vervuld.

Wij hebben hier iets dergelijks als de intocht des Heeren in de tabernakel in Ex 40:34 v. en in de Salomonischen tempel in 1 Kon. 8:10 v. en het tegenovergestelde van Hoofdst. 11, als de Heere bij 't naderen der Chaldeeuwse katastrofe de tempel verlaat, en wel door dezelfde deur, waardoor Hij hier weer Zijn intocht houdt. Door de Oostpoort moest de Heere intrekken, omdat deze de hoofdpoot was. Van het Oosten moest Hij ook komen als de opgaande Zon der gerechtigheid, onder Wier vleugelen voor Zijn volk genezing zou zijn (Mal. 4:2), en als de Opgang uit de hoogte (Luk. 1:78).

De verschijning des Heeren aan Ezechiël moet voor een dubbel, ja een tegenovergesteld doel dienen. Daarin moet God het oordeel van 't uittrekken uit de ouden tempel volvoeren, en ook de genade van het intrekken in de nieuwen tempel openbaren, en het zal toch dezelfde gedaante zijn, tot een teken, dat Hij dezelfde God is, die het een en het ander doet. Daaruit volgt nu, dat de attributen, welke de openbaring Gods bij Ezechiël draagt, tot drie klassen zijn te brengen: zij draagt 1) zulk attributen, welke voor beide bedoelingen, het gericht van de uittocht uit de ouden tempel en de genade van de intocht in de nieuwen tempel, even noodzakelijk zijn. Tot de attributen van deze klasse behoort, dat God Zich openbaart, als die boven de cherubim troont. Zo stond Hij in de tabernakel en in de ouden tempel, en dat Hij daar zo stond, wees aan, dat daar de plaats Zijner genadige tegenwoordigheid was. Zo moest Hij dan ook uit de ouden tempel uittrekken, ten teken, dat daar voortaan niet meer de plaats der tegenwoordigheid van Gods genade zou zijn, en zo moest Hij ook weer in de nieuwen tempel intrekken, tot een teken, dat daar voortaan de plaats van de tegenwoordigheid der goddelijke genade zou zijn. Onze openbaring van God heeft 2) zulke attributen, die alleen voor het doel van het uittrekken dienen, maar die zij ook bij de intocht in de nieuwen tempel behoudt, omdat moet worden aangetoond, dat de intrekende en de uitgetogene dezelfde Jehova is. Tot de attributen dezer klasse behoort bijv. het vurige der verschijning, de kolen, van welke er over de rampzalige stad worden gestrooid. Eindelijk

heeft onze verschijning van God zulke attributen, die alleen tot het doel van de intocht dienen. doch die zij ook bij de uittocht uit de nieuwen tempel heeft, omdat reeds daar moet worden aangetoond, dat die God, die Jeruzalem en Zijn heiligdom moet verlaten, toch een nieuw Jeruzalem en een nieuw heiligdom zal scheppen. En deze attributen zullen, zo als van zelf spreekt, van bijzonder gewicht voor het verstaan der betekenis van de tempel van Ezechiël zijn. Welke die attributen van deze soort zijn, en wat zij willen zeggen, zien wij het best, wanneer wij vergelijken, hoe God bij de inwijding van de tabernakel en van de tempel van Salomo Zijne heerlijkheid toonde en hoe Hij ze hier toont. Daar verscheen Hij in ene wolk, maar hier in vuurglans en in een schijnsel van licht. En niet alleen is hier de verschijning zelf helder licht, maar zij verbreidt ook licht. Hier komt de nadere opmerking te pas, welke het 2de vers geeft, dat het bij deze verschijning helder licht werd op aarde door Zijne heerlijkheid. Toen God in die plaatsen introk, waar Hij gedurende het Oude verbond wilde wonen, was Zijne heerlijkheid door ene wolk omgeven. Maar als Hij in dezen nieuwen tempel zal intrekken, zal het licht worden op aarde door de heerlijkheid des Heeren. Ook niet alleen als vuurzuil of als lichtstroom openbaart zich hier de heerlijkheid van Jehova, maar als persoonlijkheid. Ja God geeft Zich hier als mens te horen en te zien, want de Profeet hoorde in Hoofdst. 1:24 en 26 Zijne stem, als ene stem des Almachtigen en zag op de troon Zijne gedaante, die was als een mens. Op deze persoonlijkheid der openbaring Gods wijst ook op onze plaats de opmerking in vs. 2, dat Zijne stem was als de stem van vele wateren, welke de plaats (Hoofdst. 1:24) weer opneemt. Verder stemmen de verschijningen Gods bij de inwijding van de Mozaïschen en de Salomonischen tempel aan de ene zijde, en die van Ezechiël aan de andere zijde daarin overeen, dat God op aarde verschijnt, op aarde woning maakt. Ook hier daalt de hemel op de aarde neer. God verschijnt onder Zijne Cherubim op aarde. De Cherubim en de raderen staan op de aarde, en boven hen is het hemelgewelf en daarop de troon; op de troon is God aan te zien als een mens. Maar op geheel andere wijze neemt God hier woning op aarde dan toen. Toen verscheen Hij zelf in de wolk, en liet als teken Zijner tegenwoordigheid niets achter, dan in het allerheilige de arke des verbonds en het verzoendeksel en de cherubs, afbeeldingen van hout. Hier hebben wij niets van ene toerusting van het allerheilige gelezen; van gene verbondskist, geen verzoendeksel, gene cherubsafbeeldingen is sprake geweest. Daarentegen trekt God hier zelf persoonlijk, omgeven door Zijne wezenlijke, levende Cherubim in het allerheilige van dezen tempel. Als God dit heiligdom op aarde zal oprichten, zal Hij zelf, de levende God, persoonlijk met de scharen Zijner persoonlijke engelen en dienaren op aarde niet slechts in 't voorbijgaan verschijnen. En in de tempel van Salomo even als in de arke des verbonds waren de tekenen van Gods tegenwoordigheid staande Cherubim; de cherubsafbeeldingen stonden, want daar was de plaats van Gods genadige tegenwoordigheid aan die plaats gebonden; hier hebben daarentegen de Cherubim alles, aangezichten, vleugels, tot vier toe, en hebben het symbool van eveneens vierledige raderen bij zich, zij zien naar alle vier wereldstreken, zij gaan, vliegen, rollen over de aarde. Wanneer de heerlijkheid Gods op aarde in dit heiligdom woning zal maken, zal zij de plaats harer tegenwoordigheid en de betoning daarvan, de uitstroming van het licht over de gehele aarde, naar alle zijden op economische wijze zoeken en bezitten. Ook daarop wijst ons in vs. 2 de opmerking, dat het op de aarde verlicht werd door de verschijning van God. de weg om zich in economisch opzicht zo te doen gelden, zal de heerlijkheid Gods met duidelijk vooruitzien op juist doorziene en goed afgemetenene wegen zoeken, want lichamen en vleugels der Cherubim, zijden en velgen der raderen zijn met ogen

bedekt. En dit economische bereik, dat Gods tegenwoordigheid in dit heiligdom zal hebben, zal een rijk zijn; want in de vier aangezichten der Cherubim, in het verstand van het menselijk aangezicht, in de kracht van de stier, in de koning der woestijn en in de koning der lucht vormt zich de vereniging van die ethische en fysische eigenschappen, die tot oprichting, regering en volmaking van een rijk behoren. Deze toekomstige tegenwoordigheid Gods zal ene tegenwoordigheid der genade zijn, dit rijk zal een rijk der genade wezen; want wanneer in de heiligdommen des Ouden Verbonds het teken van Gods tegenwoordigheid, de arke des Verbonds met de tafelen der wet was, zal daarentegen de verschijning van God, wanneer zij in dit heiligdom intrekt, de regenboog in die betekenis dragen, die daaraan in Gen. 9:12 vv. (vgl. Openb. 4:3) gegeven is.

De intocht van de heerlijkheid des Heeren geschiedde eerst na het meten van de tempel en het in ogenschouw nemen van zijne versiering, zo heeft Christus Zijnen discipelen, die hier door de Profeet zijn voorgesteld, het ganse hemelse gebouw door woord en werk getoond (Joh. 17:5), en alles, wat tot opbouw van dezen geestelijken tempel behoort, is aan het kruis volbracht. De intocht der heerlijkheid van het Oosten af tot verlichting van de tempel geschiedde, toen de Apostelen op het Pinksterfeest met kracht uit de hoogte werden aangedaan

Men mag echter bij deze eerste en voorlopige vervulling van het gezicht niet blijven staan, maar moet op de gehele verwezenlijking zien, welke eerst dan begint, wanneer Israël tot zulk enen tempel wordt als in 't voorgaande beschreven is. Dat gebouw is een zinnebeeld der geestelijke volkomenheid, der gerechtigheid, wijsheid en heiligheid, welke bij de gemeente der toekomst past: "de juiste maat en plaats, welke ieder deel van het gebouw inneemt, geeft het beeld der gerechtigheid; de harmonische zamenvoeging der delen voor het doel van de godsdienst schenkt het beeld der wijsheid; de juiste onderscheiding van het heilige en onheilige is het beeld der heiligheid, want het goddelijke is juist daardoor heilig, dat het zich van het ongodelijke onderscheiden houdt, en door de mensen wordt het daardoor geheiligd, dat zij het van het onheilige onderscheiden. " Een volk, dat in gerechtigheid, wijsheid en heiligheid God dient, is de Christenheid, die uit de heidenen is zaamgebracht, nog niet in zulk ene mate geweest, dat de kerk in de tot hiertoe gebruikelijken zin van het woord voor het eigenlijke tot stand brengen van dat gebouw zou kunnen worden genomen. Niet alleen moest Johannes bij de tempel Gods, waarmee hij in Openb. 11:1 vv. te doen had, alleen het tempelgebouw en het altaar, en die in 't binnenste voorhof aanbidden, meten en tellen, het buitenste voorhof daarentegen ongemeten laten, omdat het de heidenen gegeven is, maar het komt ten laatste zelfs zover, dat de heidenen in het buitenste voorhof het tempelgebouw en het altaar met degenen, die in het binnenste voorhof aanbidden, buiten werpen, en zich van het heiligdom Gods meester maken, om ten laatste de voorzegging van het doden der twee getuigen te vervullen (Openb. 11:7 vv.). Nu blijft het ons nog over, op die gemeente in Openb. 14:1 vv. te zien, en die hoofdzakelijk bij onze afdeling in ogenschouw te nemen.

En ik hoorde enen, die met mij sprak (Hoofdst. 1:28) uit het huis 1); en de man, in wien Zich voor mij de Spreker belichaamd had, was thans bij mij staande, als ik door het eerste meer algemene spreken zonder meer bepaalden openbaringsinhoud daarop was opmerkzaam geworden, dat ik nu ene openbaring zou ontvangen.

Hij ontvangt onmiddellijke onderrichting van Gods heerlijkheid, gelijk Mozes, toen God bezit nam van de Tabernakel. Dewijl Gods heerlijkheid in de Kerk schijnt, zo moeten wij van daar de Godspraken verwachten. De man stond bij mij; wij zouden zo min kunnen verdragen, de stem Gods te horen, als Zijn aangezicht te zien, indien Jezus Christus niet bij ons stond als Middelaar.

De Profeet hoort iemand, die met hem spreekt uit het huis, en door de stem opmerkzaam gemaakt en daarheen ziende, ziet hij enen man naast zich staan. Hij staat in het binnenste voorhof zo nabij de waar te nemen verschijning als hij naar zijne berekening mag gaan, dicht aan de deur van het heiligdom, en de man is om tot hem te spreken, in de deur getreden; wat hij met hem sprak, volgt dan in vs. 7. Tussen de mededeling, dat iemand gesproken heeft, en het bericht wat gesproken werd, staat het bericht omtrent de persoon, die spreekt, waarop de Profeet eerst door het woord opmerkzaam werd; tot het zien werd hij eerst door het spreken gebracht (vgl. Openb. 1:10-13). Degene, die spreekt, wordt als een man voorgesteld, en toch spreekt hij in vs. 7 als God, en kent zich toe, wat alleen aan Jehova kan toebehoren. Wij hebben dus zonder twijfel de Engel Gods voor ons, de Enigen, in wien de tegenstelling van God en mens als weggenomen en opgeheven voorkomt. De man hier is geen ander dan de man, wiens gedaante was als koper (Hoofdst. 40:3), de Profeet stelt wel met opzet de identiteit met dezen niet uitdrukkelijk op de voorgrond, omdat de lezer die door eigen waarnemen moest vinden.

En Hij zei tot mij: Mensenkind! dit is de plaats Mijns troons, waar Ik als koning Mijnen zetel heb, en de plaats der zolen Mijner voeten, Mijne voetbank (1 Kron. 28:2. Jes. 60:13); het is het huis, alwaar Ik wonen zal in het midden der kinderen Israëls, in eeuwigheid, zag als Ik beloofd heb in Hoofdst. 39:27. En die van het huis Israëls zullen Mijnen heiligen naam niet meer verontreinigen, zij noch hun koningen, met hun hoererij en met de dode lichamen hunner koningen; want zij hebben hoererij bedreven op hun hoogten (Hoofdst. 20:28 v.).

Maar als ware het hunnen koningen nog niet genoeg geweest Mijn heiligdom in hun leven te verontreinigen door oprichting van afgodsbeelden (2 Kon. 21:1), hebben zij het ook na hunnen dood gedaan, als zij hunnen dorpel stelden aan Mijnen dorpel, en hunnen post nevens Mijnen post, dat er maar een wand tussen Mij en tussen hen was 1) Zij bouwden onmiddellijk aan de plaats van de tempel in de hof Usa hun lustslot en lieten zich daar begraven (2 Kon. 21:18 en 26), en zij verontreinigden Mijnen heiligen naam met hun gruwelen, die zij deden; waarom Ik ze verteerd heb in Mijnen toorn, gelijk Ik reeds in Ex. 32:10 hunnen vaderen in de woestijn wilde doen.

Niet alleen voor het geestelijk volk Gods, de gemeente der gelovigen, maar voornamelijk ook voor het lichamelijk Israël (en daarin nog in ene zeer bijzondere mate) is deze belofte eindelijk ter vervulling bewaard, want zo heeft de Profeet ze zeker opgenomen en geloofd. Deze Goddelijke verordening, die zich voornamelijk van het volk Israël zal verheerlijken, is volgens Hebr. 8 gene, die op de natuurlijke zin ziet, maar ene geestelijke. Evenmin als de offers in vs. 19 genoemd, tot heden konden plaats vinden, zo min mogen zij nog plaats hebben. De tempel is door rangschikking, inrichting en versiering als het ware een gekristalliseerd beeld van het goddelijk rijk.

De Heere God, aler Hij komt met de belofte en toezegging, met de woorden Zijner vertroosting, houdt Israël zijne schuld en zijne overtreding voor. Niet omdat Hij het begenadigde volk verwijten wil doen. Hij is toch een God, die mildelijk schenkt en niet verwijt, maar opdat het begenadigde volk zijn schuld en zonde zal indachtig blijven en daarmee de oorzaak van hun ballingschap.

Dat de Heere hier zegt, dat de kinderen Israëls stelden hun dorpel aan de dorpel des Heeren en hunnen post nevens Zijnen post, het was om daarmee te herinneren, dat zij hun eigene uitvindingen bij Gods instellingen voegden en eigene uitvindingen, hun eigenwilligen godsdienst dezelfde kracht en hetzelfde gezag toekenden als de instellingen Gods. Daardoor hadden zij een scheiding gemaakt tussen hen en tussen hun God.

Nu zullen zij hun hoererij en de dode lichamen hunner koningen verre van Mij wegdoen, waarom juist om de tempelomtrek zelven nog ene zo wijde tussenruimte met eigen muur (Hoofdst. 42:15 vv.) is opgericht; en Ik zal in het midden van hen wonen in eeuwigheid, daar nu verontreinigingen van vroegeren aard niet meer mogelijk zijn.

Wat Ezechiël onder de verontreinigingen des tempels door de zonden Israëls verstaat, en aan welke zonden hij in dit opzicht in 't bijzonder de schuld geeft, weten wij reeds; hier wordt echter behalve de godsdienst iets nieuws genoemd, waarvan tot hiertoe nog geen sprake was, dit namelijk, dat zij de lijken hunner koningen in al te nauwe aanraking met de tempel gebracht hebben, waaruit blijkt, dat Israëlietische koningen zich in de nabijheid van de tempel hadden laten begraven. Ook op zich zelf is het reeds niet onwaarschijnlijk, dat men in de tijden van het heidens syncretismus (vooral onder Manasse en Amon) ook met de graven tot de nabijheid van de tempel voortdrong.

Gij, mensankind! wijs de huize Israëls dit huis, opdat zij schaamrood worden van wege hun ongerechtigheden (Hoofdst. 16:61, 63; 20:43; 36:31 v. en laat ze het patroon afmeten, dat het oorspronkelijke nauwkeurig wedergeeft en juist uitdrukt (Hoofdst. 28:12).

En indien zij schaamrood worden van wege alles, wat zij gedaan hebben, zo maak hun bekend de vorm van het huis, en zijne gestaltenis, en zijne uitgangen, en zijne ingangen en al zijne vormen en al zijne ordinantiën, ja al zijne vormen, en al zijne wetten; en schrijf het voor hun ogen, opdat zij zijn gansen vorm en al zijne ordinantiën bewaren, en dezelve doen 1).

Merk hier aan: het is billijk, dat wij met het vooruitzicht onzer vertroosting ook kennis dragen van onze plichten, met de voorrechten van Gods huis moeten wij ook kennis zoeken te krijgen van deszelfs regelen.

Dit is de weg van het huis: op de hoogte des bergs (Hoofdst. 40:2) zal zijn ganse grens, rondom henen, het huis naar zijn gansen omtrek, ene heiligheid der heiligheden zijn; ziet, dit is de wet van het huis.

Niet door Israëls kracht en verdienste overkomt het de zegen, het is Gods vrije genade en ontferming. Dezelfde God, tegen wien Israël zo zwaar zondigde, dat Hij zo hard moest

straffen, is ook zijn ontfermer, degene, die de volheid van zegen geeft. Deze is bevat en omsloten in het nieuwe heiligdom, hetwelk de almachtige hand van God wil oprichten tot vreugde en tot heil Zijner gemeente. Daarom heeft God deze heerlijke openbaring aan het volk gegeven, en de Profeet tot een verkondiger daarvan uitverkoren, opdat Israël bij het zien op grootheid en de oneindigen rijkdom dier genade met diepe schaamte en met berouw vervuld worde; hier was meer beloofd, dan het kon vermoeden, bidden en verstaan; hier opende zich ene bron van de rijksten troost, welke de stoutste verwachtingen overtrof.

De verkondiging van de nieuwen tempel moet volgens vs. 16 die van het huis Israëls er in de eerste plaats toe leiden, dat zij zich schamen over hun misdaden. In het aangezicht der genade Gods, welke zich in de toekomst aan hen zal openbaren, zullen zij door diepe schaamte worden aangegrepen over hun vroegere zonden tegen de liefderijken God, die ondanks deze niet moede wordt hun goed te doen, en hun het onderpand Zijner tegenwoordigheid teruggeeft. Zij worden door Gods genade tot berouw geleid (Rom. 2:3). En wanneer nu deze vrucht der boete bij hen is bevestigd, en zij dus het huisrecht in het huis der toekomst verkregen hebben, zo meten zij de afbakening van het huis niet als architecten, maar even als Abraham het hun beloofde land in de lengte en breedte doortrok (Gen. 13:6), in het belang der huisgenoten in het te bewonen huis. Zij volgen nadenkend en vol liefde en dank de in het vorige aangegevene maten en verkrijgen door deze werkzaamheid een voorsmaak van hetgeen hun in werkelijkheid zal ten deel worden. De Profeet moet hen volgens vs. 11 vervolgens nog verder inleiden in de aard van het nieuwe gebouw, hetgeen zo veel gewichtiger is, daar met de bouworde, geheel anders dan bij gewone gebouwen, voorschriften en wetten hand in hand gaan, zodat hier alles praktische betekenis heeft. De muur bijv. welke volgens Hoofdst. 42:20 het geheel omgaf, te scheiden in een heiligen en gewonen, was de in stenen geschreven wet: "Zijt heilig, want Ik ben heilig. " in de wachtplaatsen was het woord: "buiten zullen zijn de honden en de hoereerders en de moordenaars en alle afgodendienaars" belichaamd, enz.

Volgens het slotwoord in vs. 12 is de grondwet van het heilig houden van het huis deze: het ganse tempelgebouw met de ringmuur zal het allerheilige zijn voor het land Israëls, gelijk het achterste gedeelte des tempels het allerheilige is van het huis Gods.

13.

VII. 13-27. Door het intrekken der Goddelijke heerlijkheid in de nieuwen tempel is deze nu tot ene eeuwige woonplaats des Heeren in het midden van Zijn volk geheiligd, maar voordat dit zijnen godsdienst kan houden, wordt eerst gesproken van het brandofferaltaar, dat in het voorhof staat, en waarvan reeds boven (Hoofdstuk 40:47) in 't voorbijgaan werd melding gemaakt. Dit is van te groot gewicht om het niet nog eens en in bijzonderheden te bespreken. Daarom voegt hier ene uitvoerige beschrijving daarvan (vs. 13-17), en wordt daarmee het ritueel tot zijne inwijding verbonden (vs. 18-27).

En dit zijn de maten des brandofferaltaars naar de ellen, zijnde de el ene el en ene handbreed, zo als de maat dadelijk van het begin voor alle delen van het nieuwe heiligdom is bepaald (Hoofdst. 40:5): de boezem de voet, het vooruitstekende gedeelte, van ééne el, en

ééne el de breedte; en zijn einde aan zijnen rand rondom ééne span= drie handbreedten of ene halve el (Lev. 19:37); en dit is de rug het gehele voetstuk des altaars, het voetstuk dat het draagt even als de rug ons lichaam.

In Hoofdst. 40 was reeds voorlopig aan het brandofferaltaar gedacht; om zijne bijzonder gewichtige betekenis heeft echter de Profeet de eigenlijke beschrijving voor deze plaats bewaard, waar het niet zo in de menigte van bouwkundige details verloren gaat. Welke betekenis het altaar heeft, blijkt uit vs. 27, waarvan de verhouding tegenover dit het Goddelijk welgevallen afhankelijk wordt gemaakt, verder uit Hoofdst. 9:2 waar de dienaars der Goddelijke wraak naast het altaar staan, zo als ook in Amos 9:1 het altaar voorkomt als de plaats, waar zegen en vloek wordt verworven. Volgens Ezra 3 werd door de teruggekeerden uit de ballingschap in de eerste plaats het brandofferaltaar hersteld, omdat men zijn aanwezigheid hield voor de voorwaarde van het welgelukken van de tempelbouw. Het altaar is beslissend voor de gehele verhouding van het volk tot zijnen God.

Van de boezem, de voet nu op de aarde tot aan het onderste afzetsel, twee ellen, en de breedte naar binnen of de hogere afzetting gemeten, ééne el, en van het kleinste afzetsel tot aan het grootste afzetsel, vier ellen en de breedte ééne el.

En de Harel (= berg Gods, of Gode gewijd bovineinde) vier ellen; en van de Ariël of de stookplaats bovenop), voorts opwaarts, de vier hoornen.

De Ariël de stookplaats nu twaalf ellen de lengte met twaalf ellen breedte, vierkant aan zijne vier zijden.

En het afzetsel, dat vier ellen hoog was, veertien ellen de lengte, met veertien ellen breedte, aan zijne vier zijden, en de rand, om hier de beschrijving in vs. 13 weer voort te zetten, rondom hetzelfde de helft ener el; en de boezem daaraan, de voet om ook daarvan nog eens te spreken, ééne el rondom; en zijne trappen, langs welke men tot de vuurhaard opklom, waren met herinnering aan de toekomst des Heeren in Hoofdst. 44:1 vv. ziende naar het oosten (1 Kon. 7:23).

De beschrijving begint met het fundament des altaars, en geeft van onder naar boven voortgaande, de hoogte en breedte der verschillende trapsgewijze opklimmingen der altaarwanden aan tot aan de hoornen der vier hoeken (vs. 10-15); dan daalt zij weer van boven naar beneden af, om de lengte en breedte of de omvang der trapsgewijze opklimmingen in 't bijzonder voor te stellen (vs. 16 en 17). Als eerste of benedenste deel wordt genoemd de met een rand van boven voorziene basis of de rug, die ene el hoog was, waarbij nog de hoogte van de rand met een half el komt. Boven dezen rand verhief zich dan het altaar, dat in afdelingen naar boven telkens kleiner werd. De benedenste afdeling heet de kleinste, om de geringere hoogte, want daar het slechts 2 ellen hoog was, had daarentegen de bovenste afdeling 4 ellen hoogte, en even hoog was de Harel, die zich boven de laatste verhief, en welke de basis uitmaakte voor de vuurhaard boven op de Ariël, welks vier hoeken elk van een toren voorzien waren. Zonder twijfel is ook voor deze de opgegevene hoogte van een span of half el van toepassing, even als voor de rug. De gehele hoogte bedraagt hier 1 en een half en 2 en 4

en 4 en een half = 12 ellen, welke maat ook voor lengte en breedte van de altaarvlakte in vs. 16 wordt aangegeven. Rekenen wij daarvan de hoogte van de Ariël, een half el, en de hoogte van de rug en zijn overstek af, 1 en een half el, dan verkrijgen wij voor het eigenlijke altaar te zamen 10 ellen, welke hoogte ook het brandofferaltaar van de tempel van Salomo had (2 Kron. 4:1). Volgens de maat van het laatste hebben wij voor de gehele lengte van het overdek boven de rug 20 ellen te nemen. Onder dien trad de rug zelf 1 el terug en eveneens sprong de lagere afzetting bij de hogere en deze weer bij de Godsberg 1 el vooruit. Alzo hebben wij zonder twijfel de opgaven van breedte in vs. 13 (vgl. 17) en 14 te verstaan. In de door Herodes de Grote gebouwden tempel (Matth. 4:7) was de grootte van het altaar tot in 't buitengewone vergroot; het had 15 ellen hoogte en 50 el in omvang (Joseph b. Jud. V. 5, 6). Doch op de uitwendige, in 't oogvallende heerlijkheid komt het bij de herstelling der theokratie niet aan, maar op het inwendige, en dan zijn in de maten gewoonlijk de symbolische getallen behouden. Want even als de hoogte van het gehele altaar en de lengte en breedte van de vuurhaard het opmerkelijk twaalfstal heeft, de gemeente, welke de offers brengt, dus het gehele Israël in zich sluit, zo geven de rug en de beide afzetsels met hun hoogten het zevental (1 en 2 en 4 = 7). Zij stellen de gemeente voor als ene verbonds-, ene heilige gemeente. Nu is in de 4 ellen hogen Harel de Godsberg aanwezig, van welken in Jes. 2:2 vv. Micha 4:1 vv. Zach. 14:10 vv. voorzeggd is, en waardoor Israëls verhevene en wereld omvattende roeping in bijzondere korthed wordt voorgesteld. Op dezen verheft zich in de vuurhaard Jeruzalem als de Ariël van dubbele betekenis (Jes. 29:2), als de stad, waar de Heere vuur en haard heeft (Jes. 31:9), en waar de Sanherib van de laatsten tijd, de Antichrist met zijn leger (Hoofdst. 38 en 39), door de strijd van de leeuw Gods beschaamd wordt (Jes. 66:15-18). Wat de Heere bij de tempelbouw van Herodes bedoelde, hebben wij in Jes. 66:1-4 gelezen, nu heeft Hij echter voor Zich Zijnen tempel en Zijnen godsdienst hersteld zo als Hij dien volgens Jes. 66:19-24 wil hebben.

En Hij, die reeds in vs. 6 vv. met mij sprak, en mij de maten in 't algemeen had aangegeven (vs. 13 vv.), zei tot mij: Mensenkind, zo zegt de Heere HEERE: Dit zijn de ordinantiën des altaars, de bepalingen omtrent de inwijding die moet plaats hebben, ten dage als men het zal maken, als het zal ingericht zijn voor het doel, om brandoffer daarop te offeren en om daarop bloed te sprengen¹⁾, tot volbrenging daarvan moet het vooraf worden ingewijd.

Christus is onze altaar, alhoewel Hij geen onreinheid had, waarvan Hij moest gereinigd worden, zo heiligde Hij nochtans zichzelf, en wanneer wij aan het altaar onze harten naar God toeheiligen, om het vuur van heilige liefde altoos brandende op dezelve te houden, moeten wij toezien, dat wij gereinigd en gezuiverd zijn van de liefde der wereld en de begeerlijkheid des vleses.

Het brandofferaltaar staat in het gezicht, als het aan Ezechiël wordt getoond (vs. 13 vv.) reeds gereed. In werkelijkheid staat het nog niet, en wordt van iets toekomstigs gesproken. Hier wordt verordend aan te tonen, dat het nog eerst moet worden ingewijd; dit moet geschieden op de dag, dat het wordt opgericht en in gebruik genomen. Even als het altaar van de tabernakel, toen die gereed was voor het gebruik (Lev. 8:11, 15, 19, 33) werd gewijd, gelijk dat bij de tempel van Salomo geschiedde (1 Kon. 8:62 vv. 2 Kron. 7:4 vv. zo moest het ook

hier plaats hebben; en evenals God de inwijding van het brandofferaltaar van de tabernakel, welke in Lev. 8 geschiedde, te voren beval en regelde (Exod. 29), zo doet Hij ook hier. Een bijzonder onderscheid echter tussen, die bij Mozes en die bij Ezechiël zien wij dadelijk in het volgende vers daarin, dat tegelijk met het altaar ook Aäron en zijne zonen werden gewijd; hier is daarentegen reeds ene priesterschap aanwezig, en alleen het altaar wordt gewijd. Bovendien wordt ons in Lev. 8:11; Exod. 29:36 gezegd; dat Mozes zijn altaar met zalf en olie zalfde; daarentegen is hier van zulk ene zalving geen sprake.

Het altaar betekent het volk; er wordt van een gemaakt worden gesproken, ook wijst de gehele inwijding op mensen, die als zodanig niets reins en heiligs vermogen.

En, om de bepalingen omtrent de inwijding van het altaar nader voor te stellen, gij zult aan de Levietische priesteren, welke uit het zaad van Zadok 1) zijn, die tot mij naderen (spreekt de Heere HEERE), om Mij te dienen. volgens het in Hoofdst. 40:46 gezegde, alleen bij de nieuwen tempel enen eigenlijken priesterdienst hebben te vervullen, (Hoofdst. 44:15) geven enen var, een jong rund, ten zondoffer 1), dat zij het slachten.

Het geslacht van Zadok was in de dagen van Salomo gekomen in de plaats van het geslacht van Abjathar. Zadok betekent rechtvaardige. Dit betekent hier dus, dat zij die de nieuwen tempel zouden bedienen, de gelovigen, zouden zijn van het geslacht van de Rechtvaardige, van Hem, die reeds was aangekondigd als de HEERE, onze Gerechtigheid.

God geeft het bevel der inwijding van het nieuwe altaar aan Ezechiël, even als Hij in Exod. 29:1 vv. en 36 vv. de inwijding van Aäron en van het altaar aan Mozes opdroeg. Wij hebben echter hieruit niet te besluiten, dat het werkelijk zou bedoeld zijn, dat te zijner tijd Ezechiël en geen ander, wanneer het nieuwe heiligdom der toekomst zou worden opgericht, zijn altaar zou wijden; het behoort integendeel tot de tactiek der profetie, en het komt dikwijls (bijv. in Zach. 11:4 vv.) voor, dat Gods dingen, die Hij later door andere werktuigen wil doen, de aangesproken Profeet beveelt te doen, opdat zulk ene toekomstige daad Gods aanschouwelijk worde in het tegenwoordige.

En gij zult van zijn bloed, van het bloed van de var, nemen, en doen het aan zijne vier hoornen, en aan de vier hoeken des afzetsels en aan de rand rondom; also zult gij het ontzondigen en het verzoenen.

Daarna zult gij de var des zondoffers nemen (vgl. Lev. 16:27); en hij zal hem verbranden in ene bestelde plaats van het huis in de afgesnedene plaats (Hoofdst. 41:12 vv.) buiten het heiligdom, het eigenlijke tempelgebouw.

Hier luidt het voorschrift anders dan bij Mozes; alleen het bloed moet voor het doel der besprenging van het dier des zondoffers worden genomen, al het overige moet buiten worden verbrand, en er moet noch iets van het vlees op het altaar worden geofferd, noch een offermaaltijd plaats vinden.

De mededelingen in ons visioen worden duidelijk beheerst door de idee, die moet worden uitgedrukt. De ontzondiging van het altaar ziet op het volk, dat Gods woord zich daar tot God verheft (Lev. 17:11). Wat de beide gebezigde woorden in vs. 20 : "ontzondigen en verzoenen" uitdrukken, hetgeen het handelen symboliseert boven en rondom de uiterste grenzen, het zal ene volkomene heiliging des volks zijn.

En op de tweeden dag zult gij enen volkomen geitebok offeren ten zondoffer; en zij zullen het altaar daarmee op dezelfde wijze ontzondigen, gelijk als zij dat ontzondigd hebben met de var (vs. 20).

Nadat met dezen stier de rij der zoenoffers is geopend, treedt van de tweeden dag tot aan de zevenden in zijne plaats de mindere geitebok. Wij hebben hier ten opzichte der inwijding van het brandofferaltaar in de tabernakel een minus, want daar moest volgens Exod. 29:36 het zoenoffer van de stier gedurende alle zegen dagen plaats hebben.

De geitebok is verzoening voor enen vorst (Lev. 4:22 vv.), maar ook het karakteristieke offerdier voor het volk op de groten verzoendag (Lev. 16:5). Zo moest in vs. 19-21 - 1 kerkelijk en hier burgerlijk, in twee hoofdpunten, de hogepriester en de vorst (Hoofdst 44:3) het volk aan het altaar van het voorhof volkomen vertegenwoordigd worden.

Als gij, op elken van die beide dagen, als ook de volgende (vs. 26) een einde zult gemaakt hebben van het ontzondigen, zodat gij het zoenoffer hebt gebracht, op de eersten dag een jongen var en op de overige zes dagen een geitebok, dan zult gij enen var, een volkomen jong rund offeren, en enen volkomen ram van de kudde, ten brandoffer.

En gij zult ze offeren voor het aangezicht des HEEREN, en de priesteren zullen zout daarop werpen, en zullen ze offeren ten brandoffer de HEERE.

Bij het Mozaïsche altaar werd ook na het zoenoffer een brandoffer gebracht, maar alleen een ram, want de daar geofferde tweede ram is geen brandoffer, maar behoort bij de wijding van Aäron en zijne zonen, en deze heeft hier gene plaats. Hier daarentegen moet behalve de ram nog een var, dus een bijzonder aanzienlijk, dubbel offer worden gebracht. Even als alzo bij het Mozaïsche altaar het aanzienlijke zoenoffer van enen var gelijkmatig door alle dagen der wijding plaats heeft, en daarnevens het brandoffer van enen ram gering voorkomt, heeft bij ons altaar alleen de eerste dag het aanzienlijk zoenoffer van een var, op de tweede en volgende dagen komt het zoenoffer voor verminderd tot een geitebok; maar daarvoor komt dadelijk in 't begin na het zoenoffer een brandoffer, hetwelk dat bij Mozes in sterkte verre overtreft. Het werk door ontzondiging en verzoening heeft namelijk in werkelijkheid de eerste dag met zijn zoenoffer van enen var alleen verricht; de mindere zoenoffers der volgende dagen dienen alleen om de kracht van het zoenoffer van de eersten dag tot de volgende dagen over te brengen, het zijn slechts herinneringen, vernieuwingen van het grote zoenoffer op dien eersten dag.

De eigenlijke betekenis der volgende dagen is niet, het door de eersten dag gedane verzoeningswerk eerst nog te doen of ook maar voort te zetten of te herhalen, maar zich het

verzoeningswerk van dien eersten dag toe te eigenen en op grond daarvan Gods welgevallen te zoeken. Die ene eerste dag, welks werk een verzoeningswerk zonder gelijke is; herinnert ons daaraan, dat ook in Zach. 3:9 van enen dag wordt gesproken, op welken God de schuld van dit land zal wegnemen. Met dien enen dag van ontzondigen is gelet op het verzoeningswerk, hetwelk onze Heere en Heiland in de dagen van Zijn lijden en sterven volbracht heeft, hetwelk, nadat het eenmaal ten goede der gemeente gekomen is, alleen gedurig weer toegeëigend behoeft te worden.

Over de verhoogde overgave der nieuwe gemeente aan de Heere en Zijn werk, welke door brandoffers wordt voorgesteld (Lev. 1:2 en 9) zie de voorzegging in Jes. 66:19 en de aanwijzingen in Openb. 14:4 vv. 19:7 vv. Het zout daarbij heeft de betekenis der krachtige waarheid dier overgave, die onreinheid en huichelachtige werkheiligheid verre houdt, ook die der wijsheid en des geestelijken oordeels; want gelijk het mij geen nuttigheid zou geven, al liet ik mijn lichaam verbranden, zo ik de liefde niet had, zo is God ook met het offeren van mij zelve niet gediend, dat onbedacht en zonder de ware verstandigheid der kinderen Gods plaats heeft. Bovendien, wanneer wij bij de daad der inwijding zelf blijven staan, komt het zout ook als onderpand daarvan in aanmerking, dat het nu met Israël opgerichte verbond in waarheid datgene zal zijn, wat reeds het Oude Verbond bestemd was te wezen, doch om de ontrouw van het volk niet had kunnen zijn, maar moest worden gesuspendeerd, namelijk een zoutverbond (Num. 18:19), een verbond van eeuwen duur, dat niet weer van kracht beroofd kon worden of buiten gesteld (Jes. 54:10. Jer. 31-40. Ezech. 37:25 vv.) .

Zeven dagen, afgezien van de eersten dag, welke zijn bijzonder zoenoffer heeft (vs. 19-21), zult gij dagelijks enen bok des zondoffers bereiden (vs. 22); ook zullen zij, de priesters uit het geslacht van Zadok, enen var, een jong rund, en een ram van de kudde, beide volkomen bereiden.

Zeven dagen zullen zij het altaar verzoenen, en het reinigen (vs. 20), en zijne, des altaars, handen vullen (Ex. 29:24).

"Het vullen der handen" past eigenlijk alleen op de ambtsovergave der daarmee bedeelde personen, wien in de hand wordt gelegd, wat zij voortaan moeten aanbrengen en waarmee zij hebben te handelen, dit wordt echter op het altaar voorgedragen, dat van nu af als het ware in functie treedt. Datgene waarmee zijne hand wordt gevuld, zijn de brandoffers en dankoffers (vs. 27), die het geheel der offeranden vertegenwoordigen.

Als zij nu deze dagen zullen voleind hebben, dan zal het op de achtsten dag en voortaan geschieden, dat de priesters uwe brandofferen en uwe dankofferen op het altaar zullen bereiden: en Ik zal een welgevallen aan ulieden hebben, 1) spreekt de Heere HEERE.

Indien God nu onze werken aanneemt, indien onze diensten Hem behagen, dat is genoeg en wij behoeven niet meer. Zij, die zich aan God overgeven zullen Hem aangenaam zijn, eerst hun personen, dan hun werken, door de Middelaar.

HOOFDSTUK 44. VAN DE PRIESTEREN IN de NIEUWEN TEMPEL EN

HUN ORDENING.

Vs. 1-31. Met de inwijding van het brandofferaltaar is voor de gemeente van Israël het verschijnen in het heiligdom voor de Heere en met offeranden om Hem te dienen, geopend. Zal echter het gebruik van het nieuwe huis overeenstemmen met de heiligheid van dien God, die daarin woont, zo moeten nog bepalingen worden gegeven omtrent het binnentreden des volks en over de gesteldheid van de dienaren van het altaar en van het heiligdom. Deze volgen dan nu, en wel a) over de plaats, welke de vorst bij de godsdienst in de tempel zal innemen (vs. 1-3), b) over de toelating van vreemdelingen, en de aanstelling der Levieten en priesters voor de dienst (vs. 4-16), over de vereisten tot waarneming van het priesterambt, en over de plichten en rechten (vs. 17-31).

Toen deed Hij (Hoofdst. 43:6 v.) mij wederkeren de weg door de voorpoort van het binnenste voorhof naar de poort van het buitenste heiligdom, die naar het oosten zag, en die wassedert het intrekken van de heerlijkheid des Heeren daar (Hoofdst. 43:4) toegesloten, zo als ik van binnen, uit het buitenste voorhof, duidelijk kon waarnemen.

En de HEERE zei tot mij: Deze poort zal toegesloten zijn, zij zal niet geopend worden, noch iemand door dezelve ingaan, omdat de HEERE, de God Israëls, door dezelve is ingegaan: daarom zal zij toegesloten zijn.

De weg, dien de heerlijkheid des Heeren is gegaan, is een enige en zal een zodanige blijven; geen mens zal dien voortaan betreden.

De vorst, wien een zeker naderen tot dit deurgebouw door Mij wordt toegestaan, de vorst, die zal in dezelve, op de dorpel, zitten, om brood te eten voor het aangezicht des HEEREN, om zijn offermaal te houden (Ex. 18:12), terwijl voor het volk de vertrekken daarvóór in het voorhof bestemd zijn (Hoofdst. 46:20 vv.); door de weg van het voorhuis der poort zal Hij ingaan, en door de weg van hetzelfde zal Hij uitgaan naar het voorhof; de voorste poort blijft echter ook voor Hem ontoegankelijk.

Aan de vorst van het nieuwe verbondsvolk komt ene eigene, bevoorrechte verhouding tot de Heere, en tot de godsdienstige verrichtingen bij de tempel toe; deze vorst, in de grondtekst Nasi genoemd, is de in Hoofdst. 34:24 en 37:25 voorzegde knecht David, die vorst uit Davids stam, die te Zijner tijd over het volk Gods koning zal zijn (Hoofdst. 46:18).

Daarna bracht Hij, (vs. 1) mij de weg der Noorderpoort van het binnenste voorhof, voor aan het tempelhuis, waarvoor ik reeds in Hoofdst. 43:5 vv. gestaan had: en ik zag, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld, even als toen; toen viel ik in de diepsten eerbied op mijn aangezicht, om te vernemen wat de Heere tot Mij spreken zou (Hoofdst. 1:28; 3:23; 43:3).

En de HEERE zei tot mij: Mensenkind! zet er uw hart op, en zie met uwe ogen, en hoor met uwe oren alles, wat Ik met u spreken zal van alle inzettingen van het huis des HEEREN, en van al zijne wetten; en zet uw hart(Hoofdst. 40:4) op de ingang van het huis, met alle uitgangen des heiligdoms.

Het heiligdom is Gods woning; de verschillende wijzen, waarop ieder toegang tot deze woning en tot de diensten, welke daarin plaats hebben, heeft, wijst ook zijne verhouding tot God aan. De verhouding tot God, de wijze en maat, hoe ieder God kan naderen en Hem in Zijn huis kan dienen, wijst ook aan ieder in de theokratie zijne plaats aan, zijne plaats onder het volk van God. Wanneer dus moet worden meegedeeld, wie tot het huis van dit heiligdom toegang heeft, en op welke wijze en in welke maat ieder, zo moet niet anders worden beschreven dan het dienend personeel en daardoor de leden der theokratie, zo als die zullen zijn ten tijde van dit nieuwe heiligdom.

En zeg tot die wederspannigen, tot het huis Israëls: Zo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor ulieden (Num. 16:7), van wege al uwe gruwelen, o huis Israëls 1)! die gij tot hiertoe hebt bedreven.

Het in een bewijs van de rijkdom van Gods barmhartigheid, dat Hij hen, alhoewel zij een weerspannig volk waren, nochtans het huis Israëls zijnde, niet verworpen heeft, maar een Gezant tot hen zendt, om hen uit te nodigen en aan te moedigen, om tot hun verbintenis weer te keren, hetwelk Hij niet zou gedaan hebben, indien het Hem behaagd had hen te doden. Het ganse menselijk geslacht is gevallen onder de kenschets, die hier van het huis Israëls gegeven wordt; maar onze Heere Jezus Christus heeft, toen Hij opgevaren is, gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ja ook de wederhorigen, opdat, gelijk hier, de Heere God moge wonen onder hen. (Ps. 68:19).

Dewijl gijlieden vreemden hebt ingebracht, onbesnedenen van hart en onbesnedenen van vlees, om in Mijn heiligdom te zijn, om dat te ontheiligen, te weten Mijn huis; als gij Mijn brood (Lev. 3:11; 21:6), het vette en het bloed offerdet, en zij Mijn verbond verbraken, nevens al uwe gruwelen, die gij op deze wijze begaat.

En gijlieden hebt de wacht van Mijne heilige dingen niet waargenomen; maar gij hebt uzelfen enigen (vs. 7) tot wachters Mijner wacht gesteld in Mijn heiligdom.

De Profeet moet vooreerst het tegenwoordige Israël herinneren, dat het met zijne gruwelen elke maat is te buiten gegaan, want zij hadden vreemden, onbesneden van hart en lichaam, tot het betreden van het heiligdom niet alleen, maar zelfs bij de offeranden toegelaten, door deze uitbreiding van het verbondsrecht tot ongerechtigden het verbond zelf gebroken, en deze wederrechtelijk toegelatene vreemdelingen tot wachters van het heiligdom gemaakt, in plaats van zelf volgens de door God gegevene bepalingen het heiligdom waar te nemen. Omdat nu Israël zo met zijn vorig heiligdom gehandeld heeft, moet God voor het heiligdom der toekomst beter zorgen, dat het niet door toetreding van ongerechtigden ontwijd wordt, maar beter verzorgd en op die wijze heilig gehouden; tot dat doel moeten de volgende scherpere bepalingen omtrent het dienend personeel strekken.

Bij alle deze inrichtingen en voorschriften is het hoofdzakelijk te doen, dat de symbolisch voorgestelde gedachte worde begrepen, die bij ons thans niet met zekerheid en volledig kan gelukken; in de tijd der vervulling zal aan Israël het rechte verstaan worden gegeven.

Alzo zegt de Heere HEERE: Geen vreemde, onbesneden van hart, en onbesneden van vlees, zal in Mijn heiligdom ingaan; van enigen vreemde, die in het midden der kinderen Israëls is.

De bepalingen omtrent het dienend personeel sluiten zich in 't algemeen aan hetgeen onder het Oude verbond ten opzichte der theokratische indeling vast stond, en handelen, de oude verdeling in drie delen weer volgende, van de gewone leden van het volk van God (vs. 9), van de Levieten (vs. 10-14), en van de priesters (vs. 15-31), de rechten van de bijzondere klassen voorstellende. Om nu verder vs. 9 juist te verstaan, moet men zich de bepalingen der wet over hetgeen tot de gemeente Gods behoord, nauwkeurig herinneren. Volgens deze behoorde tot de gemeente Gods alles wat van Abraham afstamde door geboorte, toch moest al wat manlijk was door de besnijdenis worden opgenomen. Afstamming en besnijdenis gaven volkomen aandeel aan alles, wat de theokratie aan het volk schonk, alleen met uitzondering van hetgeen de priesters en Levieten als bijzondere voorrechten was toegestaan. Daarentegen was de niet-Israëliet of vreemdeling als zodanig van het lidmaatschap van Gods volk, en van alles wat dat schonk onvoorwaardelijk uitgesloten. Nu was het echter niet dadelijk bedoeld, om Israël, dat toch een zegen van alle volken zou worden, van alle kinderen der vreemden absoluut af te scheiden, deze moeten alleen in ene bepaalde betrekking tot de dienst treden, en alsdan wordt deze betrekking in de wet door bepaalde verordeningen geregeld: 1) de gekochten lijfeigenen slaaf moet men dadelijk besnijden, daardoor behoort hij tot Israël, en heeft hij alles te doen en te ontvangen als een geboren Israëliet, hij eet zelfs het pascha, en gaat in Israël op; 2) die als loonarbeiders voor een tijd zich onder Israël ophouden, verkrijgen wegens hun tijdelijk oponthoud gene betrekking tot Israël en zijne instellingen; anders was het daarentegen 3) met de vreemdelingen, die onder Israël op de duur leefden. Bij deze kwam het er op aan, of zij zich door de besnijdenis geheel in de gemeenschap van Israël wilden laten opnemen of niet; in het laatste geval bleven zij van de eigenlijke gemeente Gods uitgesloten (Ezech. 12:48 vv.), maar aan de ene zijde zijn zij verplicht tot ene zekere hoogte de Levietische wet te houden, en aan de andere zijde hebben zij daarvoor ook weer relatief aandeel aan de gemeente van Gods volk en aan hun goederen (Lev. 19:34; 25:47; 17:8. 15:15, 29). Was een Israëliet, die zich bij voortdurend in Israël ophield, hiermede niet tevreden, zo stond het hem vrij, zich door de besnijdenis in de volle gemeenschap van het volk Gods te laten opnemen, waar hij dan alle rechten daarvan deelachtig maar ook een Israëliet werd, en ophield een vreemdeling te zijn. (Lev. 17:9). Toch waren er ook zulke kinderen van vreemdelingen die, hoewel zij voortdurend in Israël leefden, toch niet door de besnijdenis konden worden opgenomen, wier toelating geheel verboden was (verstotenen, gesnedenen, Kanaänieten), en die zo enigermate ene vierde klasse vormden. Vergelijken wij, dan staan tussen degenen, die als slaven of die vrijwillig door de besnijdenis in het volk Gods waren ingelijfd, aan de ene zijde degenen, die vreemdelingen bleven om ongeschiktheid tot opname of voorbijgaand oponthoud, aan de andere zijde diegenen als ene middenklasse, die zonder besnijdenis op de duur als vreemdelingen in het midden van Israël leefden. Terwijl de eersten eigenlijk gene vreemden meer waren, de anderen ook volgens de oude wet het

heiligdom niet mochten betreden, zo hadden daarentegen de laatsten tot hiertoe in het heiligdom voor zich mogen offeren en dat dus mogen betreden; maar juist deze middenklasse moet in het nieuwe heiligdom ophouden. Zij heeft tot de in vs. 6 vv. bestrafte ontheiliging van het vorige heiligdom aanleiding gegeven, en opdat zulks niet weer voorkome, moet bij het heiligdom der toekomst zulk ene middenplaats niet meer worden geduld. Wie in 't midden van Israël als vreemdeling voortdurend wil leven, moet zich of door de besnijdenis geheel en al in het verbond van God laten inlijven en daardoor als de ingeborene worden en leven (Hoofdst. 47:22 vv.). of hij moet, wanneer hij zich niet laat besnijden, ook geen toegang hebben tot het heiligdom en geen aandeel aan de offeranden, maar geheel een kind der vreemden blijven, even als zij, die slechts voor een tijd onder Israël leven. Dit is echter slechts het ene punt van het voorschrift, het tweede ligt daarin, dat de besnijdenis des vleses uitdrukkelijk ter zijde wordt gesteld aan de besnijdenis des harten-niet alleen het gebrek van de besnijdenis des vleses, maar, zelfs wanneer die daar ware, ook het gebrek van de besnijdenis des harten moet onder het heiligdom der toekomst van het betreden daarvan uitsluiten (Hoofdst. 20:38 vv.). De Mozaïsche wet verlangt alleen de besnijdenis des vleses, maar de nieuwe wet verlangt daarenboven ook de besnijdenis des harten, de gezindheid, welke overeenkomstig die besnijdenis is. Die onder het nieuwe heiligdom dat wil betreden, en aan zijnen dienst deel wil hebben, d. i. tot de gemeente Gode wil behoren, die moet de besnijdenis aannemen, opdat hij van degenen, die daarbuiten zijn, geheel en al een in waarheid afgezonderd zij, maar ook die niet alleen naar het vlees, maar ook naar het hart besneden is, die zal een Israëliet, maar ook een waar Israëliet worden.

Duidelijk wordt hierdoor voorspeld, dat in de dagen der N. Bedeling geen onderscheid zou gemaakt worden tussen Jood en Griek. Naast de onbesnedenen naar het vlees worden genoemd de onbesnedenen van hart. Noch hij, die onbesneden was van harte, noch hij, die onbesneden was naar het vlees zou in het heiligdom in het koninkrijk des Heeren ingaan. Waaruit volgt, dat, hetzij hij Heiden of Jood was van afkomst, maar werkelijk wedergeboren, toegang zou hebben tot de gemeenschap Gods in Christus Jezus, de Heere.

Maar de Levieten, die verre van Mij geweken zijn, als Israël ging dolen, die van Mij zijn afgedwaald, hun drekgoden (Jer. 2:5) achterna, zullen wel hun ongerechtigheid dragen;

Nochtans zullen zij in Mijn heiligdom bedienaars zijn, in de ambten aan de poorten van het huis, en zij zullen het huis bedienen; zij zullen het brandoffer en het slachtoffer voor het volk slachten, en zullen voor hun, der priesteren, der kinderen van Zadok (vs. 15), aangezicht staan, om hen te dienen.

Omdat zij henlieden gediend hebben voor het aangezicht hunner drekgoden, en de huize Israëls tot enen aanstoot der ongerechtigheid geweest zijn, daarom heb Ik Mijne hand tegen hen tot een eed (Hoofdst. 20:5 opgeheven, spreekt de Heere Heere, dat zij hun ongerechtigheid zullen dragen.

En zij zullen tot Mij niet naderen, om Mij het priesterambt te bedienen, en om te naderen tot al Mijne heilige dingen van de Mij geheiligde offerplaatsen, tot de aller heiligste dingen,

de hoogheilige offergaven (Hoofdst. 42:13); maar zullen hun schande dragen en hun gruwelen, die zij gedaan hebben.

Daarom zal Ik hen stellen tot wachters van de wacht des huizes, aan al zijnen dienst, aan alles, wat daarin zal gedaan worden, hun alleen de mindere dienstbetoningen bij de tempel opdragende.

De Levieten zijn volgens Oud Testamentisch spraakgebruik de gehele stam van Levi met uitsluiting der Aäronieten, die tot de eigenlijken dienst waren afgezonderd; hier wordt echter (vs. 15 vv.) de priesterlijke dienst voor Zadoks nakomelingen gereserveerd en de overigen Aäronieten ontnomen. Wij hebben dus onder de Levieten de gehelen stam van Levi, met uitzondering alleen van de kinderen van Zadok, te verstaan, en daarentegen met insluiting der gedegradeerde Aäronieten. Wat nu tot de stam van Levi over zijne toekomst wordt gezegd, wordt aan ene zware berisping van zijn tot hiertoe gehouden gedrag vast geknoopt. De stam van Levi heeft in de laatst verlopen tijd, toen Israël in afgodendienst afweek, de getrouwheid aan Jehova niet bewaard, maar heeft zich in de afgoderij van het volk mede begeven, heeft zijne afgoderij gediend, en heeft het zo door zijn voorbeeld nog dieper in de dwaling van zijnen weg gebracht. Dit hun gedrag in vroegeren tijd moest nu de maat aangeven voor hun plaats in de toekomst. Zij zullen hun zonden en als vrucht daarvan hun smaad dragen. Want aan de ene zijde wil God hen begenadigen, en hen ondanks hun schuld in het vervolg in het nieuwe heiligdom laten ingaan; hun specifiek priesterlijke waardigheid, waaraan zij niet getrouw zijn gebleven, maar die zij hebben verontreinigd, zal van hen worden genomen; zij zullen niet meer tot Jehova naderen, om Hem als priesters te dienen, zij zullen niet hoger dan het heilige, niet aan het allerheilige deel hebben, d. i. niet meer het zoenoffer eten en de toonbroden enz. zij zullen integendeel het heilige volk van God en het heiligdom dienen, in het laatste de wacht en andere diensten waarnemen, en voor het volk de offers slachten en het de overige diensten bewijzen.

Zij, die God van Zijne eer beroofd hebben, zullen rechtvaardiglijk van de hun beroofd worden. En het is inderdaad een grote straf, dat iemand verboden wordt tot God te naderen, en rechtvaardiglijk mogen degenen, die eens van Hem zijn afgeweken, verworpen worden, als onwaardig om weer tot hem te naderen, en op eeuwigen afstand gesteld te worden.

Maar de Levietische priesters, de kinderen van Zadok, die de wacht Mijns heiligdoms hebben waargenomen, als de kinderen Israëls van Mij afdwaalden, die zullen tot Mij naderen om Mij te dienen, en zullen voor Mijn aangezicht staan, om Mij het vette en het bloed van de geslachte dieren (vs. 7). te offeren, spreekt de Heere HEERE.

Die zullen in Mijn heiligdom ingaan, en die zullen tot Mijne tafel tot het reukaltaar (Hoofdst. 41:22) naderen om te dienen, en zij zullen Mijne wacht, de priesterlijke functies in Mijn huis, waarnemen.

Terwijl het priesterschap aan alle zonen van Aäron toekwam, was het met het hogepriesterschap anders. Dat was in de beginne, tot aan Eli, overeenkomstig de belofte in Num. 25:13 in de familie van Eleazar, de oudsten zoon van Aäron, erfelijk geweest. Door

Eli ging het op de familie van Ithamar, de jongsten zoon van Aäron over, en bleef bij deze, totdat de laatste hogepriester, die uit de familie van Ithamar afstamde, Abjathar zich mede met de zamenzwering inliet, welke tegen het koningschap van Salomo was gericht. Tengevolge daarvan zette Salomo Abjathar af, en gaf hij het hogepriesterschap aan de hem getrouw gebleven priester Zadok (1 Kon. 1:5 vv. 2:26 vs. 35). Zo kwam volgens de door God in 1 Sam. 2:35 uitgesprokene dreiging door de trouw van Zadok omtrent Salomo het priesterschap weer aan de familie van Eleazar. Aan dezen Zadok nu menen de uitleggers hier te moeten denken; wij hebben echter in Hoofdst. 8:16 uitdrukkelijk gelezen, dat Ezechiël de hoofden der gehele priesterschap, en aan haar hoofd een toenmaligen hogepriester, die een zoon van Zadok was, tussen tempel en altaar de zon zag aanbidden. Reeds hierdoor is het bepaald onmogelijk, dat de Profeet onder de zonen van Zadok, die getrouwheid betoond hebben, toen alles dwaalde, en die daarom het priesterschap der toekomst zouden bedienen, de lichamelijk van Zadok afstammende hogepriesterlijke familie zou kunnen verstaan. Zeker zal de door Ezechiël gebruikte uitdrukking met dien Zadok in verband staan, maar toch dezen zin hebben: Eens is er een Zadok uit de stam van Levi geweest, die, toen anderen uit de stam van Levi en veel volks aan de van God tot koning van Israël bestemden trouw weigerden, deze trouw bewees, en ten loon daarvoor met het hogepriesterschap werd bekleed; zo zal er nu ook in volgende tijden, in welke nog een andere Salomo wezen zal, dien God tot koning van Zijn volk heeft gemaakt, en nog een gans andere afval der kinderen Israëls, een Zadok of rechtvaardige zijn, die getrouw blijft, voor diens zonen zal dan het priesterschap zijn.

Hun priesterschap (niet hogepriesterschap, want daarvan kan bij de dienst in het nieuwe heiligdom geen sprake meer zijn) zal daarin bestaan, dat zij de Heere naderen, om Hem te dienen, dus de offeranden des volks te brengen, het reukaltaar te verzorgen en over de instellingen van het heiligdom te waken. Wie zijn nu echter deze zonen van Zadok in onderscheiding van de overige Levieten en Aäronieten, die aan het huis Israëls ene ergernis tot zonde hebben gegeven? Wij kunnen er geen ogenblik aan twijfelen, dat de voorzegging hier een wel vrij verborgen, maar, nadat de geschiedenis het bedeksel heeft weggenomen, toch duidelijk merkbaren blik in het lijden van Christus slaat, toen Israël het verst van de Heere naar zijne afgoden is afgedwaald. Die hogepriesters, priesters en Levieten, welke eens te zamen Christus hebben veroordeeld en het volk er toe gebracht hebben om te roepen: "Kruis Hem, Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!", die zullen in hun nakomelingen ook wel in genade worden aangenomen, wanneer voor Israël de tijd der genade wederkeert. In Openb. 7:4 vv. telt ook het geslacht van Levi evenals elke andere stam 144. 000. Zo zal de voorbede van de gekruisigde in Luk. 23:34 zich in hare hoogste kracht betonen. Toch zullen zij in zo verre hun straf moeten dragen, dat zij niet meer tot het priesterschap komen, zij moeten zich met bloot Levietische diensten vergenoegen, opdat zij voor hun deel, wanneer het gehele huis Israëls zich over zijne misdaad schaamt (Hoofdst. 43:10), dit nog in bijzondere mate doen over de hun. Daarentegen hebben wij enen Zadok, een schitterend afbeeldsel van dien Zadok, die eens aan Salomo getrouw was, in Jozef van Arimathea, de vererenswaardigen raadsheer, die niet mede bewilligd had in hunnen raad. Deze zal, zo menen wij te mogen aannemen, in zijne nakomelingschap, eens voor het bekeerde Israël het priestergeslacht geven, en dat hij zelf uit het priesterlijk geslacht was, heeft reeds de beroemde Engelse Oriëntalist Lightfoot op andere gronden vermoed. Wel heeft Jozef zelf zich

zeker aan de eerste Christelijke gemeente aangesloten, en wordt hij reeds onder de 500 broederen gerekend, van welke Paulus in 1 Kor. 15:6 spreekt, of onder de 120, die in Hand. 1:15 worden vermeld, of echter de leden zijner familie en in 't bijzonder zijne zonen eveneens Christenen zijn geworden, of wel onder het ongelovige Israël zijn gebleven, dit moet geheel ter zijde gelaten worden, van die zijde staat dus aan onze mening niets in de weg.

En het zal geschieden, als zij, de priesters, tot de poorten van het binnenste voorhof zullen ingaan, om het priesterambt aan brandoffer- of reukaltaar waar te nemen, dat zij linnen klederen (Ex. 28:39, 42) zullen aantrekken, maar wol zal op hen niet komen, als zij dienen in de poorten van het binnenste voorhof aan het brandofferaltaar, en inwaarts aan het reukaltaar.

Linnen huiven of hoofdbindsels (Ex. 39:28) zullen op hun hoofd zijn, en linnen onderbroeken zullen op hun lenden (Ex. 28:42) zijn; zij zullen zich niet gorden in het zweet, aan de bijzondere zwetende delen des lichaams, de heupen.

En als zij uitgaan tot het buitenste voorhof, namelijk tot het buitenste voorhof tot het volk, zullen zij hun klederen, in dewelke zij gediend hebben, uittrekken (Lev. 6:11), en dezelve henenleggen in de heilige kameren, van welke in Hoofdst. 42:1, sprake is; en zullen andere klederen aantrekken; opdat zij het volk niet heiligen met hun klederen (Hoofdst. 46:20).

Aan de bepalingen, wie in de nieuwen tempel in de dienst moet voorzien, verbinden zich overeenkomstig het zakelijk verband de voorschriften omtrent de lichamelijke toestanden, waarin die dienst moet worden verricht, daar de lichaamstoestand de zieletoestand of de geestelijke gesteldheid der dienaren Gods afschaduwet. Deze betekenis heeft de ambtskleding, welke in Exod. 28 de priesters voor de heiligen dienst was voorgeschreven. Het voorschrift, dat daarop betrekking heeft, wordt nu hier als nog terecht bestaande, verondersteld en gedeeltelijk versterkt. Van de stof der kleding is wol van dieren uitdrukkelijk uitgesloten, opdat de priester zich niet in het zweet brenge, want zweet maakt onrein, en hij moet door rein houden des lichaams ook uitwendig tonen, dat hij rein en onberispelijk is. In hun ambtsklederen moeten de priesters zich niet in het buitenste voorhof onder het volk begeven, om het niet door hun heilige klederen te heiligen. Deze heiliging kan niet anders worden gedacht dan overeenkomstig de bepaling der wet (Lev. 6:18 en 27 vgl Exod. 29:37 en 30:29), dat de aanraking van het hoogheilige offervlees of van het brandofferaltaar en van de gereedschappen des heiligdoms heiligt. Wat van deze hoogheilige voorwerpen gezegd wordt, dat hun heiligheid op hem, die ze aanraakt, overgaat, heeft ook betrekking op de heilige priesterklederen. Het gaan in deze klederen onder het volk wordt daarom de priesters verboden, omdat ene zodanige door aanraking van heilige voorwerpen verkregene heiligheid aan hen, die ze had verkregen, de plicht oplegde, om zich voor verontreiniging te wachten (Lev. 21:1-8). Deze kon het volk in al zijne levensbetrekkingen niet bewaren, hetgeen dan ene verzwakking of uitwissing van het onderscheid tussen het heilige en gewone noodzakelijk zou ten gevolge hebben.

Het zweet en het zweten is een gevolg van de zonde. Het was daarom dat de Priesters, zij, die Gods heiligdom bedienden, zich van zulke klederen moesten bedienen, die geen zweet veroorzaken. En opdat er onderscheid zou zijn tussen heilig en gewoon, mochten zij hun

ambtsklederen niet onder het volk dragen, opdat aan de mening geen voedsel werd gegeven, dat wie die de heilige klederen droeg ook daarom zelf geheilgd was.

En zij zullen hun hoofd niet glad afscheren, dat het kaal worde (Lev. 19:27; 10:6; 21:5); ook de lokken niet lang laten wassen, zo als de Nazireërs (Num. 6:5), of de vrouwen (Openb. 9:8); behoorlijk zullen zij, gelijk het de man betaamt (1 Kor. 11:14), hun hoofden beschermen en al het buitengewone naar beide zijden vermijden.

Dit alles zal aantonen, hoe van de gelovigen dezes tempels alle lichtvaardigheid en verwijfdheid moest geweerd zijn. Ook in hun uiterlijk bestaan, zouden zij ene manlijke welvoeglijkheid van zich laten zien, en alles op het zorgvuldigst mijden, wat ook maar de schijn van verwijfdheid kon hebben.

Ook zal geen priester wijn (Ps. 140:11) drinken, als zij in het binnenste voorhof zullen ingaan (Lev. 10:9).

Ook zullen zij, volgens de plicht aan de priesters en inzonderheid aan de hogepriester opgelegd (Lev. 21:7 en 12 vv.), zich gene weduwe of verstotene tot vrouwen nemen, maar jonge dochters van het zaad van het huis Israëls, of ene weduwe, die ene weduwe zal geweest zijn van enen priester, zullen zij nemen, bij zulk ene heft de priesterlijke waardigheid van de gestorven echtgenoot het gemis der maagdelijkheid weer op.

En zij, de priesters, zullen Mijn volk onderscheid leren tussen het heilige en onheilige, en hun bekend maken het onderscheid tussen het onreine en reine 1) (Hoofdst. 42:20. Jer. 15:19, vergel. Lev. 10:10 vv. Deut. 33:9 vv.).

Dienaren van God moesten moeite doen om te maken, dat het volk onderscheid wete tussen het reine en het onreine, opdat zij de onderscheidingen tussen recht en onrecht niet onder een vermengden, noch daaromtrent misfalen, de duisternis voor licht te nemen, en licht voor duisternis; maar dat zij een goed oordeel des onderscheids mogen hebben omtrent eigene daden.

En over ene twistzaak zullen zij staan om te richten; naar Mijne rechten zullen zij hen richten (Deut. 17:8 vv. 19:17 vv. 21:5 vv. en zij zullen door zulke rechterlijke beslissingen Mijne wetten en Mijne inzettingen op al Mijne gezette hoogtijden houden, en door leer en daad Mijne sabbatten houden.

Ook zal geen van hen, geen priester, tot enen doden mens ingaan, dat hij onrein worde; maar om enen vader, of om ene moeder, of om enen zoon, of om ene dochter, om enen broeder, of om enen zuster, die geens mans geweest is, zullen zij zich mogen verontreinigen (Lev. 21:1-4).

En na zijne reiniging op de door Num. 19:1 vv. bepaalde wijze, zullen zij hem zeven dagen tellen, gedurende welken hij ook de dienst in het heiligdom niet mag waarnemen;

want bij de nieuwen tempel moet elke bevlekking eerst weer op 't nauwkeurigst verwijderd zijn, voordat men hem op nieuw mag naderen.

En ten dage, als hij in het heilige zal ingaan, in het binnenste voorhof, om in het heilige te dienen, zal hij zijn zondoffer offeren, spreekt de Heere HEERE.

Dit gezicht is een onvervuld typisch beeld, waarbij daarom beeld en werkelijkheid ook nog niet kunnen worden onderscheiden. Volgens Openb. 14:14 schijnt het twijfelachtig, in hoe verre in elke gemeente der toekomst nog van huwelijken en doden aanrakingen kan sprake zijn. Men kan zich wel hier en later zijne eigene gedachten en voorstellingen omtrent de toestand en de inrichting der gemeente van de laatsten tijd, welke de Heere uit het bekeerde Israël in het heilige land opricht, maken, terwijl de geschiedenis der uit de heidenen vergaderde kerk duidelijk genoeg heeft getoond, hoeveel de gemeente ten achter gebleven is bij de idee ener gemeente van Christus, zowel in hare uitwendige openbaring, als in de leden in 't bijzonder, en dat had op aarde geheel anders kunnen zijn, waren de omstandigheden en vooral de harten met hun begeerten en hun streven anders geweest. Het zou echter meer geraden zijn de vervulling der profetie, die zo nabij is, niet door bijzondere verklaring vooruit te lopen.

Dit nu zal hun tot ene erfenis zijn: Ik ben hun erfenis, daarom zult gij hunlieden bij de nieuwe verdeling (Hoofdst. 47:13 vv.) gene bezitting geven in Israël; Ik ben hun bezitting. Dit woord uit Num. 18:20; Deut. 10:9 is ook van kracht hij deze verdeling.

Het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer (Lev. 2: 3; 6:16 en 26; 7:6), die zullen zij eten, zullen tot hun levensonderhoud zijn: ook zal al het verbannene in Israël het hun zijn.

En de eerstelingen van alle eerste vruchten van alles, en alle hefoffer van alles, van al uwe hefofferen zullen der priesteren zijn (Num. 18:13, 19. Deut. 18:4); ook zult gij de eerstelingen van uw deeg, van al het gemalene (Num. 15:20 v.) de priester geven, om de zegen op uw huis te doen rusten (Mal. 3:10).

Geen aas, noch wat verscheurd is van het gevogelte, of van het vee zullen de priesters eten (Lev. 22:8), omdat dit verontreinigt (Lev. 17:15).

In de Mozaïsche economie had de Heere de Levieten en Priesters in het gebied der overige stammen bepaalde steden ter woning gegeven met weiden voor het vee (Num. 35:1 vv.), in de toekomst wil Hij hen echter van de voor het heiligdom van het land afgezonderde delen (Hoofdst. 45:1 vv.) hun deel geven. De toekomstige priesterschap dus, hoewel geen eigenlijke hogepriester daaruit meer voorkomt, zal toch als het ware hogepriesterlijk zijn, geheel rein, onbevlekt en van de wereld afgezonderd, naar het voorbeeld van de hemelsen Hogepriester, die haar hoofd is. (Hebr. 7:26).

Wat tracht gij, leraar! naar ene grote bezoldiging en naar rijke inkomsten? Weet gij niet, dat de Heere zelf uwe erfenis en uw loon zeer groot wil zijn; of wilt gij niet, dat Hij het Zijn zal?

HOOFDSTUK 45.

VERDELING VAN NET LAND, RECHT DER VORSTEN. WET DER OFFERANDEN.

II. Vs. 1-17. Op de bepaling omtrent het levensonderhoud der Priesters volgt nog de verkiezing, hoe Jehova hun erfdeel en hun bezitting zak zijn (Hoofdst. 44:28), of hoe Hij de Priesters en Levieten het voor hun woning nodige deel aan landbezit zal toewijzen. Dit zal namelijk zo geschieden, dat Hij bij de verdeling des lands onder de twaalf stammen voor het heiligdom en zijne dienaren en voor de hoofdstad een bepaald gebied laat afzonderen (vs. 4-6). Aan beide zijden van dit gebied zal ook de vorst een eigendom in land verkrijgen, om alle afpersingen der vorsten voor het vervolg te voorkomen. In 't algemeen zal alle ongerechtigheid ophouden, en juiste maat en gewicht worden gehouden (vs. 7-12 -), maar tot bekostiging der offeranden, die de vorst zijn opgedragen, zal het volk bepaalde heoffers opbrengen (vs. 13-17).

Als gijlieden nu, waarvan in Hoofdst. 47:13-48:29 uitvoeriger zal worden gesproken, het land zult doen vallen in erfenis, het land verdeelt, zo zult gij een hefoffer (Ex. 25:2) de HEERE offeren, tot ene heilige plaats, van het land, gij zult een gedeelte van het land voor de Heere afzonderen, en wel tussen Juda en Benjamin (Hoofdst. 48:8-22); de lengte zal zijn de lengte van vijf en twintig duizend meetrieten, in de richting van het oosten naar het westen, en de breedte tien (volgens betere lezing twintig) duizend van het noorden naar het zuiden; dat zal in zijne gehele grenzen rondom, zo ver het reikt, heilig, van het gewone land afgezonderd zijn.

Hiervan zullen tot het heiligdom zijn vijf honderd met vijfhonderd meetroeden, vierkant rondom, volgens hetgeen reeds in Hoofdst. 42:15-20 is gezegd; en het zal vijftig ellen hebben tot een buitenruim rondom de daar beschreven muur.

Alzo zult gij meten van deze maat de lengte van vijf en twintig duizend meetroeden, en de breedte van tien (liever: twintig)duizend, en daarin zal, om dit nogmaals te herhalen, het heiligdom zijn met het heilige der heiligen, het heiligdom met zijn gehelen omtrek, die in Hoofdst. 43:12 als allerheilig is voorgesteld.

Dat stuk, waarop de tempel staat, het middenstuk, waarvan noordelijk het Levietenland en zuidelijk het gebied der stad ligt, zal ene heilige plaats zijn van het land; zij zal zijn voor de priesteren, die het heiligdom bedienen, die naderen om de HEERE te dienen (Hoofdst. 44:15 vv.); en het zal hun ene plaats zijn tot huizen, en ene heilige plaats voor het heiligdom, hoewel niet, gelijk de tempelplaats met zijn omtrek allerheilig (vs. 2 vv.).

Voorts zullen de Levieten, de dienaars des huizes(Hoofdst. 44:10-14). ook volgens de voor het heiligdom en de priesters afgezonderde ruimte (vs. 2-4)de lengte hebben van vijf en twintig duizend meetroeden, en de breedte van tienduizend, hunlieden tot ene bezitting, voor twintig kameren, poorten of steden ter bewoning.

En tot bezitting van de stad, van welke in Hoofdst. 48:32-35 sprake zal zijn, zult gij geven de breedte van vijf duizend, en de lengte van vijf en twintig duizendmeetroeden, tegenover het heilig hefoffer, tegenover de plaats van het heiligdom en de priesters (vs. 3 vv.) ten zuiden daarvan; voor het ganse huis Israëls zal het zijn, waartoe de stad behoort, zodat geen enkele stam ze in zijn gebied zal hebben.

De vorst nu, van wien in Hoofdst. 44:3 sprake was, zal zijn deel hebben van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers de plaats der Levieten en priesters (vs. 4 en 5) die 20. 000 meetroeden breed is (vs 1), en der bezitting der stad, die 5. 000 roeden breed is (vs. 6) voor aan het heilig hefoffer en voor aan de bezitting der stad, dus aan beide zijden van het heilige land, dat een vierkant van 25. 000 roeden vormt (vs. 1 en 5), het ene stuk, van de westelhoek westwaarts, en het andere stuk van de oostelhoek oostwaarts; en de lengte zal zijn tegenover een der delen, van de westergrens tot de oostergrens toe; de beide stukken zullen even lang zijn, zich uitstrekkende van het noorden naar het zuiden.

Dit land van de vorst aangaande, het zal hem tot ene bezitting zijn in Israël; en Mijne vorsten zullen Mijn volk niet meer verdrukken, gelijk vroeger toen zij geen eigen land als domein of kroongoed bezaten, maar zij zullen de huize Israëls het land laten naar hun stammen (Hoofdst. 46:18). Zij zullen, terwijl Mijn heiligdom met zijne dienaren en de heilige stad met haar gebied omgeven, hun roeping kennen, om kerk en staat eveneens te beschermen en voor te staan.

Over het hefoffer van het land zijn hier slechts hoofdbepalingen gegeven, die in de afdeling over de verdeling des lands (nr. 6 en 7) nog uitvoeriger worden voorgesteld.

Het hefoffer is op onze plaats slechts vermeld in Zusammenhang met het loon, dat de dienaars van de Heere en van Zijn heiligdom genieten zullen. Daarbij behoort ook in zeker opzicht het eigendom, dat de vorsten wordt toegewezen als aan het hoofd des volks, aan wien het brengen der offeranden voor het volk plicht is, en die, afgezien daarvan, ook voor zijn deel een hem bijzonder toekomend aandeel in land tot zijn onderhoud nodig heeft.

De verdeling des lands staat in omgekeerde verhouding tot die onder Jozua. Toen verkreeg alleen het volk, en wel iedere stam in 't bijzonder, zijn aandeel, en eerst later werd aan Jehova een vaste zetel in 't land gegeven; hier verkrijgt Jehova het allereerst ene heilige gave. Verder moet de heilige stad voortaan niet het heiligdom ontsluiten, maar ter zijde daarvan liggen. Geen ijverzucht om haar bezit zal dan de stammen meer verdelen, maar even als het heiligdom zelf, zal zij ene algemene bezitting zijn.

Alzo tot de Heere HEERE: Het is te veel voor u met uwe verdrukkingen geweest, gij vorsten Israëls! doet geweld en verdrukking weg, en doet recht en gerechtigheid; neemt uwe uitstotingen op van Mijn volk, berooft Mijn volk niet meer van zijne bezittingen, zo als gij ze vroeger uit hun bezittingen verdreeft, spreekt de Heere HEERE.

Ene rechte waag, en ene rechte efa, en ene rechte bath zult gijlieden in 't bijzonder hebben (Lev. 19:36. Deut. 25:13 vv.).

Ene efa voor droge, en een bath voor natte waren (Jes. 5:10) zullen van enerlei mate zijn, dat een bath het tiende deel van ene homer houde; ook ene efa het tiende deel van enen homer; de mate daarvan zal zijn naar de homer (Ex. 16:36 en 29:40).

En de sikkkel zal zijn van twintig gera (Ex. 30:13. Lev. 27:16. Num. 3:47); twintig sikkelen, vijf en twintig sikkelen, en vijftien sikkelen zal ulieden een pond zijn (vgl. Lev. 19:37).

Twintig, vijf en twintig en vijftien maken te zamen zestig sikkelen, en dit moest de inhoud van de mine of het pond zijn. De reden der deling van dit hele in drie gebroken getallen, wordt daarin gezocht, dat er drie onderscheiden zilveren stukken in omloop waren.

Recht en gerechtigheid is de koningen ten plicht gesteld, hetzelfde wordt echter ook van het volk geëist. In de zamenleving der toekomst zal alles naar absolute gerechtigheid gaan. Tevens zijn daardoor de maatregelen vastgesteld, volgens welke de later te bepalen opgaven aan het heiligdom gegeven, en de offers moeten gemeten worden.

Hier wordt van het geestelijk Israël geleerd eerlijk en rechtvaardig te zijn in al wat het doet. Het wordt bevolen om ieder het zijne te geven, zich niet te neigen tot onrecht, opdat het zich betone als het volk van een heilig, en rechtvaardig God.

Dit is het hefoffer, dat gijlieden offeren zult: het zesde deel van enen efa van enen homer tarwe; ook zult gij het zesde deel van ene efa geven van enen homer gerst of met andere woorden: het zestigste deel.

Aangaande de inzetting van olie, van een bath olie, hetwelk de maat is voor vloeistoffen (Ex. 29:40); gij zult offeren het tiende deel van een bath uit een kor, hetwelk is een homer van tien bath, want tien bath zijn een homer, dus van de gehele opbrengst 1 procent.

Voorts een lam uit de kudde, uit de twee honderd, uit het waterrijke land van Israël, want zulk een bodem, als voorheen de vlakke van de Jordaan (Gen. 13:10), is het heilige land nu weer geworden. Gij zult dat geven tot spijsoffer, en tot brandoffer, en tot dankofferen, om verzoening over hen te doen, spreekt de Heere HEERE.

De Mozaïsche wet kent als gaven aan het huis des Heeren alleen de eerstgeborene, eerstelingen en tienden, die echter ook met geld konden worden betaald. Bovendien kwam het dikwijls voor, dat Mozes of koningen bij sommige aanleidingen tot het brengen, van een algemeen hefoffer opriepen, maar zulk een hefoffer was dan niets buitengewoons, en wat het bedrag aangaat, vrijwillig, ene regelmatige heffing van een bepaald bedrag kent de oude wet niet. Tegenover deze nu maakt de nieuwe wet hier, terwijl die van de eerstelingen en tienden zwijgt, juist het hefoffer regelmatig en bepaald, zonder daarbij de aflossing toe te laten. In dien toekomstigen tijd zal een gave der vrije liefde jegens Jehova en Zijn huis zo regelmatig zijn, dat deze de gedwongene gaven overbodig maakt.

Al het volk des lands zal in dit hefoffer zijn, voor de vorst in Israël.

En het zal de vorst opleggen, opgedragen zijn te offeren de brandoffers, en het spijsoffer, en het drankoffer, op de feesten en op de nieuwe maanden, en op de sabbatten, op alle gezette hoogtijden van het huis Israëls; aan hem zal de zorg voor deze offeranden zijn opgedragen, hij zal het zondoffer, en het spijsoffer, en het brandoffers en de dankofferen doen, om verzoening te doen voor het huis Israëls.

Die opbrengst zal niet willekeurig worden besteed, maar ter ere van Jehova dienen. De gaven zijn bestemd voor de offeranden tot verzoening van Israël, welke aan de zorg van de vorst zijn opgedragen. Zo ontstaat een schone tegenstelling tot de vroegeren toestand. In de plaats van gewelddadige afpersingen komt eens geregelde orde van zaken. De vorst komt voor als de theokratische Overheid, die waarlijk voor het welzijn en heil van Israël zorgt, voor niemand bezwaarlijk, voor allen heilzaam, de nauwe gemeenschap des volks met zijnen God op het levendigst onderhoudende en op het krachtigst bevorderende.

III. Vs. 18-Hoofdst 46:15. Aan de laatste bepalingen der vorige afdeling sluiten zich de verordeningen aan over de offers, die op de feesten moeten worden gebracht. en wel zijn dat: zoenoffers in de eerste maand (vs. 18-20); b) de offeranden op Pasen en Loofhuttenfeest (vs. 21-25); hierop wordt de vorst alsmede het volk weg en standplaats in de tempel bij het brengen der offers aangewezen (Hoofdst. 46:1-3); daarop volgen c) de brandoffers op de sabbatten en de nieuwe maanden (46:4-9), waarmee een voorschrift wordt verbonden over in- en uitgaan bij het verschijnen van de vorst en van het volk in de tempel op de jaarlijkse feesten (46:8-10); de spijsoffers op de feesttijden benevens bepaling ten opzichte der vrijwillige offers van de vorst (46:11 en 12); e) het dagelijks te brengen brand- en spijsoffer (46:13-15 -).

Alzo zegt de Heers HEERE: In de eerste maand Abib of Nisan, met welke het kerkelijk jaar zijn aanvang, neemt (Ex. 12:2), op de eersten der maand, zult gij een volkomen var, een jong rund, nemen: en gij zult het heiligdom ontzondigen.

En de Priester zal van het bloed des zondoffers nemen, en doen het aan de posten des huizes tussen het heilige en allerheilige (Hoofdst. 41:21), en aan de vier hoeken van het afzetsel des altaars in het priestervoorhof (Hoofdst. 43:14 vv.), en aan de posten der poorten, aan ieder der drie poortenvan het binnenste voorhof (Hoofdst. 46:2).

Alzo zult gij ook doen op de zevenden in die zelfde maand, in welke de viering van Pasen valt, met het oog op al de gevallen in het afgelopen jaar van wege de afdwalende uit zwakheid, en van wege de slechte door onwetendheid en gebrekkige kennis: alzo zult gijlieden het huis verzoenen (Lev. 4:2. Num. 15:23 vv.).

Daar het zoenbloed op deze drie hoofdplaatsen van het heiligdom gebracht wordt, is daarmee tegelijk het gehele heiligdom inwendig en uitwendig besprengd.

Het jaar, door zulk een begin op nieuw gewijd, moet als een heilig jaar voorkomen; tevens is dit de voorbereiding tot het Paasfeest (vs. 21 vv.) .

Omtrent de zevenden dag der maand herinneren wij aan de geschiedenis in Matth. 20:29-34, en hare betekenis voor Israël, zo als die in de inleiding tot die afdeling is voorgesteld.

a) In de eerste maand, op de veertienden dag der maand zal ulieden het Pascha zijn; een feest van zeven dagen, ongezuurde broden zal men eten (Lev. 23:5 v. Num. 18:17).

Ex. 12:3; 23:15. Num. 9:3. Deut. 16:1.

En de vorst zal op denzelfden dag, op welken het Pascha wordt gehouden, voor zichzelf, en voor al het volk des lands bereiden enen var des zondoffers.

En de zeven dagen van het feest, van de 15den tot de 21sten der maand zal hij, anders dan in de tijd des Ouden Verbonds (Num. 28:19-22) een brandoffer de HEERE bereiden van zeven varren en zeven rammen, die volkomen zijn, dagelijks, de zeven dagen lang, en een zondoffer van enen geitebok dagelijks.

Ook zal hij een spijsoffer bereiden, ene efa tot enen var, en ene efa tot enen ram: en ene hin (Ex. 29:40) olie tot ene efa.

Bij het Paasfeest is de opklimming der offergaven zeer duidelijk, hetgeen daaruit moet worden verklaard, dat juist de door het feest verzegelde genade der verlossing door de gebeurtenissen der toekomst een zo rijken aanwas verkreeg. Dit feest wordt in vs. 21, volgens hetgeen eigenlijk in de grondtekst staat, "het feest der zevende (Dan. 9:24) van dagen, " genoemd, omdat het, zo dikwijls het plaats had, telkens 7 dagen duurde. Er staat niet, als bij Mozes: "een feest van zeven dagen, " omdat de viering moet worden voorgesteld als ene onafgebrokene.

Bij deze verklaring van de uitdrukking valt de meervoudige vorm "zevenden of zeventallen" in 't oog, terwijl alleen van een zevental van dagen zou worden gehandeld. Men heeft dan ook de andere verklaring voorgesteld, volgens welke de gehele tijd van zeven weken tussen Pasen en Pinksteren (Lev. 23:15 v. Deut. 16:9 v.) mede bij het Pascha wordt gerekend, en een 7 weken lang durende Paastijd zou zijn vastgesteld. Opmerkelijk is, dat voor de 1sten, 7den en 14den dag der eerste maand (vs. 18, 20 en 21 v.), een en hetzelfde zoenoffer wordt voorgeschreven; voor de dagen van 15-21 daarentegen vormt de geitebok het zoenoffer; des te meer zijn de brand- en spijsoffers toegenomen, en nu wordt bij het eten der ongezuurde broden nog de gehelen tijd van zeven weken tot aan Pinksteren bijgevoegd.

In de zevende maand Tisri (Ex. 12:2), op de vijftienden dag der maand, de tijd van het oude Loofhuttenfeest (Lev. 23:34 vv. 39 vv.) zal hij op het feest desgelijks doen, zeven dagen lang (vs. 23 v.)gelijk het zondoffer, gelijk het brandoffer, en gelijk het spijsoffer, en gelijk de olie.

Hoewel het zoenoffer eens voor al is opgeofferd, nochtans moeten de offerande van erkenenis, als daar is die van een gebroken hart, die van een dankbaar hart, dagelijks geofferd

worden, die geestelijke offeranden, welke Gode aangenaam zijn, door Christus Jezus. Wij moeten gelijk hier, vallen in een leerwijze van heilige plichten en daarbij bleven.

Niet alleen de voorbereiding van het feest door de trompettendag op de eersten der maand (Lev. 23:23 vv.) en het grote verzoeningsfeest op de tienden (Lev. 23:26 vv.) ontbreekt, maar ook de plechtige eindvergadering op de 8sten dag van het Loofhutzenfeest zelf (Lev. 23:36); evenzo omstreeks het dagelijks afnemen van het bloedige offer (Num. 29:13 vv.) In plaats daarvan wordt geheel dezelfde offerinstelling even als voor het paasfeest bepaald, en deze weer sluit zich aan die bij de inwijding des altaars in Hoofdst. 43:18-26 aan. Heeft nu die laatste bijzonder betrekking op het offer van Christus, dan heeft de gehele verordening omtrent het offer alleen de betekenis van een groot herinneringsfeest aan dat offer en van ene steeds vernieuwde toeëigening daarvan. In elk geval zijn het Christelijke gedachten, die in alle deze voorschriften van de Profeet worden uitgedrukt, maar in vlees en bloed van de Oud-Testamentischen cultus gekleed, zo als dat ten tijde van Ezechiël nog niet anders kon zijn, en zo als het ook ten opzichte van de geschiedenis van Gods koninkrijk van grote betekenis is. Israël heeft de Christus verworpen en gemeend een goddelijk recht te hebben tot die verwerping, omdat zij het er voor hielden, dat Hij de wet ontbond; na zijne bekering zal het erkennen dat Hij die integendeel heeft vervuld (Matth. 5:17 vv.), en zal het door zijne gehele burgerlijke en kerkelijke inrichting en zijn godsdienstig leven zelf Hem tegen dat verkeerde verwijt rechtvaardigen.

HOOFDSTUK 46. OVER DE PLAATS EN de

TIJD DER OFFERS.

Alzo zegt de Heere HEERE: De poort van het binnenste voorhof, die naar het oosten ziet, zal de zes werkdagen gedurende de week gesloten zijn, maar op de Sabbatdag zal zij geopend worden; ook zal zij geopend worden op de dag van de nieuwe maand (Num. 28:15).

En de vorst zal bij de godsdienst, welke daar moet worden gebonden, ingaan door de weg van het voorhuis derzelve poort van buiten, die in het binnenste voorhof uitkomt, en hij zal staan aan de post van de poort 1), dus niet het voorhof der priesteren zelf intreden, en de priesters zullen zijn brandoffer en zijne dankofferen binnen in het voorhof bereiden, en hij zal aanbidden aan de dorpel der poort, en daarna uitgaan naar het buitenste voorhof; doch de poort, van welke in vs. 1 sprake was, zal niet gesloten worden tot op de avond.

Dus moet elke vorst tonen van hetzelfde gevoelen te zijn als David, die gaarne een dorpelwachter wilde zijn in het huis zijns Gods. Merk hier aan: de grootste mannen zijn minder dan de reinste instellingen van God. Zelfs vorsten, wanneer, zij voor God komen, moeten aanbidden met ere en vreze voor God, erkennende dat zij ook zelf onwaardig zijn om tot Hem te naderen. Maar Christus is onze Vorst, welken God doet naderen, en die tot Hem nadert. (Jer. 30:21).

Ook zal het volk des lands aanbidden voor de deur derzelve poort, het zal buiten blijven staan, maar toch door de openstaande poort naar het brandofferaltaar heenzien, op de sabbatten en op de nieuwe maanden, voor het aangezicht des HEEREN.

De Heere verleent aan de vorst, de koning des volks, zekere huldigingsrechten uit te oefenen, zo dikwijls hij in de tempel verschijnt om te offeren en te aanbidden; Zijne voorschriften hechten daaraan een bijzonder gewicht, de vorst ere toe te wijzen, opdat ook het volk hem ere. Hem wordt ene ereplaats aangewezen als het hoofd des volks.

Gelijk de vorst aan de ene zijde geheel en al in zijne bijzondere hoogheid wordt erkend, zo worden aan de andere zijde zijne rechten behoorlijk beperkt, ten opzichte van mogelijke ingrijpen in priesterlijke voorrechten.

De wereldlijke macht zal in eerbied voor het heilige de haar aangewezen bevoorrechte plaats niet overdrijven, niet gebieden of verbieden, waar haar noch het een, noch het ander vrijstaat.

Het brandoffer nu, dat de vorst de HEERE zal offeren, zal groter zijn dan in Num. 28:9 v. voor dien dag is geboden; het zal op de sabbatdag zijn, zes volkomen lammeren, en een volkomen ram.

En het spijsoffer ene efa tot de ram, zoals reeds in Hoofdst. 45:24 werd voorgeschreven, maar tot de lammeren zal het spijsoffer ene gawe zijner hand zijn (Lev. 14:30); en olie, ene hin tot ene efa.

Het toenemen der genade wordt ook hier uitgedrukt in de vermeerdering der offers; bij de lammeren wordt het kwantum van het spijsoffer aan de vrijen wil van de vorst overgelaten, naast de gebondenheid is er dus ook een gebied der vrijheid.

De gezindheid des volks is ene andere geworden, met de hogere zegeningen komen ook hogere eisen dan vroeger voor; hoe meer echter de som van hetgeen moet gegeven worden aan ieder in 't bijzonder en aan zijnen vrijen wil is overgelaten, des te meer wordt ijver en trouw verondersteld.

Maar op de dag der nieuwe maand, in vermindering van het in Num. 28:11 vv. voorgeschrevene, een var, een jong rund van de volkomene, en zes lammeren en een ram; volkomen zullen zij zijn.

En ten spijsoffer zal hij bereiden ene efa tot de var, en ene efa tot de ram, maar tot de lammeren, zo als zijne hand bekomen zal, naar vrijen wil; en ene hin olie tot ene efa.

Aan elke nieuwe maand komt eschatologische betekenis toe, ene die op de toekomst of de voleinding der dingen in het rijk Gods betrekking heeft. De offers der nieuwe maanden worden steeds minder, naarmate de toekomst tot vervulling komt, en hoe meer de voleinding nadert.

En als de vorst ingaat tot het heiligdom om te aanbidden, zal hij door de weg van het voorhuis der poort (vgl. vs. 2) ingaan totdat hij op zijne standplaats bij de post der poort komt, en door deszelfs weg, dus niet door ene van de beide deuren, weer uitgaan.

Maar als het volk des lands voor het aangezicht des HEEREN komt op de gezette hoogtijden (Hoofdst 45:18-25), of, op de sabbat, of op de nieuwe maand (Hoofdst. 46:4-7) die door de weg van de Noorderpoort ingaat om te aanbidden, zal door de weg van de Zuiderpoort weer uitgaan; en die door de weg van de Zuiderpoort ingaat, zal door de weg van de Noorderpoort weer uitgaan; hij zal niet wederkeren door de weg der poort, door welke hij is ingegaan, maar, zonder zich om te keren, recht voor zich henen uitgaan. 1)

De vingerwijzing God is duidelijk. Men kwam natuurlijk door die poort in, die het naast aan het eigen huis lag. Maar opdat de godsdienst niet een zaak voor de vorm zou zijn, waarvan men zich zo spoedig mogelijk weer afmaakte, moest men de tegenovergestelde poort uitgaan, opdat men tijd zou hebben eens ernstig te overdenken, wat men gehoord had. Ook ligt hierin dat alle dingen eerlijk en met orde moesten geschieden.

Voorts op de feesten, en op de gezette hoogtijden zal (om het gezegde in Hoofdst. 45:24 en 46:5, 7 over het bedrag der spijsoffers als algemenen voor alle feesttijden geldenden regel te herhalen), van welke alleen de dagelijkse offers zijn uitgesloten (vs. 14) het spijsoffer zijn, ene efa tot enen var, en ene efa tot enen ram; maar tot de lammeren ene gave zijner hand; en olie, ene hin tot ene efa.

En als de vorst een vrijwillig offer zal doen, een brandoffer of dankofferen tot een vrijwillig offer de HEERE wat op elken dag der week kan geschieden, zo zal men hem de poort openen, die naar het oosten ziet; en hij zal zijn brandoffer en zijne dankofferen doen, gelijk als hij zal gedaan hebben op de Sabbatdag (vs. 2) en als hij weer uitgaat, zal men de poort sluiten, nadat hij uitgegaan zal zijn.

Het verschil van deze laatste bepaling, van welke in het laatste van vs. 2 sprake is, is daaruit te verklaren, dat bij de vrijwillige offers de vorst als bijzonder persoon voorkomt, maar bij de sabbatofferanden als vertegenwoordiger des volks.

Wijders zult gij (liever: men, de gemeente) een volkomen eenjarig lam dagelijks bereiden ten brandoffer de HEERE: alle morgens zult gij (zal men) dat bereiden.

En gij zult ten spijsoffer daarop doen alle morgens een zesde deel van ene efa, en olie, een derde deel van een hin, om de meelbloem te bedruipen; tot een spijsoffer, de HEERE, tot eeuwige inzettingen, geduriglijk (vgl. Ex. 29:38. Lev. 6:8 vv. Num. 28:3 vv.).

Zij zullen dan het lam, en het spijsoffer, 1) en de olie alle morgens bereiden tot een gedurig brandoffer.

In het algemeen duidt het aan, dat, gelijk God nu onder het Evangelie overvloediger is in Zijne genadegiften dan onder de Wet, wij ook zo overvloedig moeten zijn in het toebrengen van lot en plicht aan Hem ter vergelding.

De Mozaïsche wet vorderde zulk een lam des morgens en des avonds, de nieuwe wet hier laat het avondoffer weg, maar verhoogt het spijsoffer. Het herhaalde noemen van "elken morgen" toont, dat het niet vermelden van het avondoffer geen bloot voorbijgaan der zaak is, maar dat in de nieuwe godsdienstregeling het avondoffer moet wegvallen.

Sedert Kerstmis is de nacht voorbijgegaan, en de dag gekomen; er zijn daar alleen morgenoffers.

16.

IV. Vs. 16-24. Nog volgen twee aanhangsels, van welke het eerste op Ezech. 45:7-9 - betrekking heeft, en over het recht van de vorst handelt, om zijn landeigendom in erfenis na te laten en weg te schenken (vs. 10-18) het andere op Ezech. 42:1-14, en 1- ene korte beschrijving van de keukens voor priesters en volk geeft (vs. 19-24 -).

Alzo zegt de Heere HEERE: wanneer de vorst aan iemand van zijne zonen een geschenk zal geven van zijne erfenis, die voor hem in Hoofdst. 45:7 vv. en 48:21 v. 1 is bepaald, dat zullen zijne zonen hebben; het zal hun bezitting zijn in erfenis.

Maar wanneer hij van zijne erfenis een geschenk zal geven aan enen van zijne knechten, die zal dat hebben tot het vrij-jaar toe (Lev. 25:10 en 13); dan zal het tot de vorst wederkeren; het is immers zijne erfenis, zijne zonen zullen het hebben.

En de vorst zal niets nemen van de erfenis des volks, om hen van hun bezitting te beroven; van zijne bezitting zal hij zijnen zonen erf nalaten; opdat niet Mijn volk, een iegelijk uit zijne erfenis, verstrooid worde (Hoofdst. 45:8. 1 Sam. 8:14; 22:7 1Sa).

De toestemming omtrent een zijner zonen geeft aan de erfgenaam van de vorst het karakter van vorstelijke bezitting; het wordt wel het geschonken erfdeel van de zoon, maar het blijft toch in de vorstelijke familie. De verdere vergunning ten opzichte van een verdienstelijken of geliefden dienaar, waarbij het geschonkene in het vrij-jaar tot de gever terugkomt, verzekert het kroondomein tegen verkleining.

Wie veel geeft, is genoodzaakt anderen het hun te ontnemen.

Wij verstaan onder de vorst dien koning, die volgens Hoofdst. 34:24; 27:25, over het Israël, dat na zijne bekering in het heilige land is teruggevoerd, in de plaats van Christus en uit het geslacht van David zal regeren gedurende de honderd jaren, die tot de oprichting van het duizendjarig rijk nog zullen voorbijgaan. In hem wordt de juist verhouding van de staatsmacht tot de kerk uitgedrukt, welke in de heiden-christelijke kerk gedurende de tijd der reformatie wel ene juiste gedaante had, maar overigens steeds tussen de overmacht van het pausdom over de vorsten en de cesaropapie, dat de wereldlijke macht de kerk beschouwt als geheel aan de staat onderworpen, en zich tot wetgevende personen ook in kerkelijke aangelegenheden opwerpt, heen en weer geslingerd heeft, en ten laatste zelfs tot het doden der getuigen wordt. De bevrijding ook van dezen dood zal voor ons van boven af, van de gemeente op Zion komen, nadat vooraf ene grote aardbeving de schepping van de Antichristelijken tijdgeest ten grave heeft gedragen (Openb. 11:7-13). Tot dien tijd zijn alle pogingen van gelovige Christenen, om de rollenden wagen in de wielen te grijpen en hem tot staan te brengen, te vergeefs; de bestuurders van de staat staan zelf onder een fatum, en wanneer zij niet zo willen besturen, als het lot hen dringt, moeten zij aftreden. Gods raadsbesluit wordt zelfs vervuld door middel van het ongeloof en van de dwaasheid van de kinderen der wereld, maar met het doel voor Zijne kinderen, om de kinderen der wereld geheel en al te beschamen, en hun wijsheid voor langen tijd de mond te stoppen.

Daarna bracht hij, die mij in Hoofdst. 44:4 voor het tempelgebouw had gebracht, mij door de ingang, die aan de zijde der poort was tot de heilige kameren, de priesteren toebehorende, die naar het noorden zagen; en ziet, aldaar was ene plaats aan beide zijden, naar het westen.

En hij zei tot mij: Dit is de plaats, alwaar de priesters het schuldoffer en het zondoffer zullen koken; en waar zij het spijsoffer zullen bakken, en die toegang, van welken reeds in Hoofdst. 42:9 sprake was, dient nu daartoe, opdat zij hetgeen hun van het schuld- en zoen- en spijsoffer als het allerheilige ten deel valt (Hoofdst. 44:29) niet uitbrengen in het buitenste

voorhof, om het volk te heiligen door het brengen dier spijzen in hun nabijheid (Hoofdst. 44:19).

Toen bracht hij mij uit in het buitenste voorhof, en voerde mij om in de vier hoeken des voorhofs; en ziet, in elken hoek des voorhofs was een ander voorhofje.

In de vier hoeken des voorhofs waren voorhofjes met schoorstenen (eigenlijk: kleine voorhoven of bewierookte voorhoven d. i. welke het nooit aan kookmaterieel ontbreekt), van veertig ellen de lengte, en dertig de breedte; deze vier hoekhofjes hadden enerlei maat.

En er was rondom in dezelve een ringmuur, rondom deze vier; en er waren keukens, stookplaatsen gemaakt beneden aan de ringmuren rondom.

En hij zei tot mij: Dit zijn de keukens, alwaar de dienaars des huizes de Levieten of tempeldienaars (Hoofdst 44:11 v.) het slachtoffer des volks zullen koken, opdat dit alsdan in de kamertjes de offermaaltijden zou kunnen houden.

Deze afdeling hangt met de vorige zamen, waar zich de Profeet met de opheffing van elke collisie tussen priesters, vorst en volk had bezig gehouden. Hij wijst hier nog ten slotte aan, tot hoever ook de geringste afwijking in dat opzicht moest worden tegengegaan, en heeft tot aansluiting juist van dit voorbeeld ene bijzondere aanleiding in de voorafgaande vermelding, van de offerplechtigheden en feesten en de wederkeer ge verhouding van de vorst en de priesters bij deze.

In het rijk Gods, even als in het rijk der natuur, en in het eerste eerst bijzonder, heeft alles zijne bepaalde plaats. Ongewoon zijn alleen de dingen der mensen, omdat deze zondaars zijn, en de zonde is in elk opzicht ongerechtigheid, wanorde.

HOOFDSTUK 47. VRUCHTBAARHEID EN GRENZEN DES

HEILIGEN LANDS.

Vs. 1-12. Nadat de Profeet de intocht van des Heeren heerlijkheid in de nieuwen tempel, welke voor zijne ogen gemeten was, had aanschouwd, en de nieuwe wet, aan het volk bekend te maken, over de dienst, welken Israël in het nieuwe heiligdom moest dienen, ontvangen had (Hoofdst. 40-46), wordt hem nu een stroom van levend water getoond, welke, uitgaande van de dorpel des tempels, naar het zuiden door het vlakke veld vloeit, en zich in de Dode zee ontlast, om eensdeels het dorre aardrijk vruchtbaar te maken, anderdeels de wateren der Dode zee met nieuwe levenskracht te vervullen, uitgezonderd de daarnevens liggende modderkuilen en moerassen, die zout zullen blijven.

Daarna bracht hij mij uit het buitenste voorhof, waarheen hij mij (Hoofdst. 46:21) door de noorderpoort gebracht had, weer even als in Hoofdst. 44:4, tot de deur van het huis, en ziet, er vloten wateren uit, van onder de dorpel des huizes naar het oosten; want het voorste deel van het huis was in het oosten; en de wateren daalden af van onderen, uit de rechterzijde des huizes van het zuiden des altaars.

En hij bracht mij uit door de weg van de Noorderpoort, en voerde mij om door de weg van buiten tot de buitenpoort, de weg, die naar het oosten ziet; want daar volgens Hoofdst. 44:2 deze poort had moeten gesloten blijven, zo moest, om tot de buitenzijde te komen, zulk een omweg worden gemaakt; en ziet, de wateren, 1) wier loop ik in vs. 1 #Eze 1 alleen tot de binnensten voorhofsmuur had kunnen opmerken, sprongen uit de rechterzijde van de opgang.

De meeste uitleggers komen daarin overeen, dat deze wateren het Evangelie van Christus betekenen, hetwelk van Jeruzalem uitging en zich in de landen daar rondom verspreidde, benevens de gaven en krachten des Geestes, welke hetzelfde verzelden en door welke krachten het zich verre uitbreidde en vreemde en gezegende uitwerkingen voortbracht. Ezechiël ging een en andermaal rondom het huis en had tot hertoe geen acht gegeven op deze wateren; want God maakt Zijnen zin niet in eens aan Zijn volk bekend, maar bij trappen.

Een wateropvang in de onmiddellijke nabijheid van Gods altaren ontsprongen: is het geen treffend beeld van de verborgen bronwel des heils, in Christus der wereld verschenen. Gij merkt het op, niet daar buiten uit de dorre, onvruchtbare aarde, door zondige mensen bewoond, maar daar binnen uit het heiligdom, waarin de Onzichtbare zetelt, borrelt de levensstroom op, die alles besproeien, verkwikken, in een paradijs veranderen zal. Van God gaat het also uit, dat nieuwe leven, dat de zondaar even dringend behoeft, als het beloofde land een frissen waterstroom nodig had, en even weinig als dßßr de grond zich zelven het levend water kan schenken, evenmin vindt de zondaar waarachtig leven der ziel buiten persoonlijke gemeenschap met Hem, uit wien leven en licht voor millioenen werelden stromen. Leven uit God, wij behoeven het allen, Gel. om in waarheid gelukkig te zijn; maar wij hebben het allen door onze zonden verloren. Afgescheiden van Hem, zijn wij van nature gelijk geworden aan die beek, die uit de heldere bron geen toevoer van water ontvangt, en nu

weldra opdroogt, en verandert in een vunzig moeras, waaruit straks verpeste dampen in alle richtingen opstijgen. Wel weten wij dat het onmogelijk is buiten gemeenschap met de Heilige waarachtigen vrede te smaken, maar ach, de zonde verwijderd ons telkens verder van Hem en drijft ons voort, als het hert vervolgd door onbarmhartige jagers en verteerd door brandenden dorst, de koele bron onnadenkend voorbij snelt, en met iederen tred verder afdoolt en eindelijk in strikken en struiken verward, de wreden jager ten buit wordt. Wel belooft ons de wereld verzadiging voor dien brandenden dorst naar geluk, maar, arme zwervers door hare woestenijen, wat baat het, of wij in hare zanden al graven, en naar nieuwe bronwellen boren? Slijk vinden wij, maar levensvocht niet, en stoten wij al hier of daar op een gebroken bak met wat troebel water gevuld, nauwelijks zetten wij de schaal aan de lippen, of ene stemme Gods klinkt ons tegen: "een iegelijk, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten. " Ja wederom dorsten, dat is uw lot en uw vonnis, o mens, die van de wereld verwacht, wat alleen de hemel kan geven, en in hare tempelen de heilfontein zoekt, die Ezechiël in de tempel Gods zag ontspringen:

Het is hier duidelijk dat Christus de Tempel is, dat Hij de deur is, van wien de wateren uitvloeien; vandaar dat er gezegd wordt dat de wateren niet van boven de grond, maar van onder de dorpel ontspringen, dewijl het leven der gelovigen met Christus verborgen is in God.

Als nu die man, van de buitensten tempelmuur, naar het oosten uiting, zo was er een meetsnoer (Hoofdst. 40:3) in zijne hand; en hij mat duizend ellen, en deed mij aanstonds door de wateren doorgaan, en de wateren waren reeds zo hoog, dat zij raakten tot aan de enkelen.

Toen mat hij nog verder oostwaarts duizend ellen, en deed mij ten tweeden male door de wateren doorgaan, en de wateren waren reeds zo hoog, dat zij raakten tot aan de knieën; en hij mat nog duizend ellen verder oostwaarts, en deed mij ook op die eerste plaats doorgaan, en de wateren waren zozeer gestegen dat zij raakten tot aan de lenden.

Voorts mat hij nog duizend ellen, en het was ene beek, waar ik niet kon doorgaan toen ik voor de vierde maal wilde doorgaan; want de wateren waren hoge wateren, waar men door zwemmen moest, ene beek, waar men niet kon doorgaan. 1)

Het zijn aanwassende wateren. Gelijk ene rivier gestadig loopt, zo wordt zij te voller naarmate zij verder gaat. De Evangelie Kerk was zeer klein in haar beginselen, gelijk ene kleine opwellende poel, maar bij troepen kwam zij tot aan de enkels en tot de knieën, velen werden dagelijks tot dezelve toegedaan en het mosterdzaad groeide op tot een groten boom. De gaven des Geestes nemen toe door geoefend te worden en de genade, daar zij waarlijk is, neemt toe als het licht des morgens, hetwelk voortgaat en meer en meer schijnt tot de vollen dag.

Al wederom, wat dunkt u, die vloed, spiegelt hij ook in dit opzicht het beeld u niet af van het heil in Christus verschenen? Ja ziet daar wel waarlijk de gang van het Godsrijk in de wereld en in het hart van de zondaar! Dat Godsrijk, het ving en vangt steeds nederig aan, gelijk ene beek, nabij de bron nog nauwelijks merkbaar, zich van lieverlede verbreedt, hoe meer zij zich

van haren oorsprong verwijderd. Het Godsrijk bij de kribbe van Bethlehem, doet het u niet denken aan de aanvang van Ezechiëls vloed, waar het water voor het oogenblik zich nog alleen tot aan de enkels verheft? Maar straks breidt zich dat Godsrijk in Galilea, in Judea en Samaria uit: ziet, daar rijst het water des levens reeds van de enkels tot de knieën van wie het beproeft te doorwaden. En weldra daarover snijdt het de grenzen der heidense wereld; daar neemt het ene stad, een land, een koninkrijk, een werelddeel in: merkt gij wel, hoe de stroom reeds zó diep wordt, dat hij u tot aan en over de lendenen wast? Nog heden ten dage is hij op menige streek der zendingskaart zo ondiep, als de vliet, die nauwelijks boven de voetzolen raakt, doch komt slechts terug, als hij duizend ellen verder gespoed is, en gij wordt door ene velen volheid des waters verrast die u onwillekeurig opheft en draagt. Dat is juist het onderscheid tussen het heil, dat de wereld biedt, en dat ons de Christus bereidt. Menige aardse vreugd doet ons denken aan de bruisenden stroom, die begint met een prachtige waterval en aanvankelijk rusteloos voorwaarts spoedt, maar weldra al meer en meer onreinheid in zijne wateren opneemt, straks gedurig trager daarheen kruipt en eindelijk bijna spoorloos verdwijnt in het zand, dat hij een tijd lang besproeide. Het heil in Christus daarentegen ontwikkelt zich uit kleine beginselen, maar om gedurig hoger te stijgen, niet ongelijk aan de vloed bij Ezechiël, die telkens op zekere hoogte ene dieper bedding verkrijgt. Wel komt Gods koninkrijk niet op eens maar trapsgewijze in de wereld rondom ons, duizend ellen liggen er ook voor Ezechiël tussen de plek waar het water de knieën, en die waar het de lendenen raakt, maar toch het gaat onophoudelijk voort, eerst in de diepte, als de stroom, die in het verborgen steeds verder de aarde doorwoelt, straks in de hoogte als de ontembare vloed, dien men op zeker punt volstrekt alles mede ziet slepen. En gaat het wel beschouwd, niet evenzo in het hart van de zondaar, waarin geestelijk leven geboren wordt. De beginselen zijn gewoonlijk klein en onmerkbaar. Enkele lichtstralen beginnen voor het oog des geestes te rijzen, enkele vertroostingën Gods worden vrezend en bevend genoten, enkele kiemen van gerechtigheid, vrede en blijdschap ontluiken op de akker des harten. Maar keurt daarom die kleine dingen uwen blik niet onwaardig, even weinig als de Ziener de stroom, die aanvankelijk nog de diepte van geen halve voet heeft bereikt! Het water begint te wassen; het geestelijk leven neemt toe; wie eerst in Christus slechts kind of jongeling was, wordt straks man en vader in Hem. Schijnbare stilstand kan er zijn, en allerminst ontbreekt het aan overgangstijdperken; zelfs een Ezechiël kan de duizend ellen tussen het een en het ander punt van de weg niet tot twee of drie honderd doen inkrimpen. Maar toch, waar leven uit God is, daar is ook beweging en voortgang, en wie aanvankelijk uit zijn geestelijken doodslaap is opgewekt, hij vindt voor de stroom van zijn geestelijk leven steeds dieper bedding gegraven. Waar morgenrood gloorde, breekt zonneglans door, waar de kracht tot willen verleend werd, wordt nu ook de kracht tot volbrengen geboren, waar men eerst tegen kleine plichten kon opzien, voelt men zich straks zelfs tot grote offers in staat. Zo is het pad des rechtvaardigen gelijk een schijnend licht, voortgaande tot op de helderen middag, en ene volheid van geestelijk heil en leven is in Christus verleend, waarvan hij gedurig moet uitroepen, dat de helft hem niet aangezegd was.

En hij zei tot mij: Hebt gij het gezien, mensenkind, hoe sterk het water in die korte afstanden van telkens duizend ellen gewassen is: want om dit op te merken heb Ik u bevolen daar door te gaan? Toen voerde hij mij, daar het doel zijner meting reeds bereikt was, en bracht mij weerterug en wel tot aan de oever der beek.

Als ik wederkeerde, ziet, zo was er aan de oever der beek zeer veel {a} geboomte van deze en van gene zijde, waarop ik vroeger, daar ik met het water zelf mij had bezig gehouden, geen acht had geslagen.

{a} Openb. 22:2.

Toen zei hij tot mij, om mij de verderen loop, dien ik niet met hem was nagegaan, bekend te maken: Deze wateren vlieten uit naar het voorste van Galilea, en dalen af in het vlakke veld, in het Ghor- of lage dal der Jordaanvlakte (Joz. 3:1); daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren, die de zee bevat en die aan haar de naam van Dode zee hebben gegeven (Gen. 19:29), gezond.

Om de bedoeling te vatten, moet gij u geheel in het land der belofte verplaatsen. Oostelijk van de tempel, van waar de waterstroom uitging, breidt zich voor de verrukten blik des Profeten ene dorre zandvlakte uit, straks vervangen door de Dode zee, waarop (en niet op de groten Oceaan) hier ter plaatse bepaald en uitsluitend bedoeld wordt. De Dode zee, hoe treurig het daar in de omtrek en op de bodem geschapen stond, wien is het geheel onbekend! Verplaatst u bij dat onafzienbare meer, uren in de omtrek van naakte bergen en steile klippen omgeven. De oever wordt zelfs geschuwd door de dieren, die er drank noch voedsel ontmoeten; de oppervlakte is roerloos en stil als het graf; geen vis, die er het leven in houden kan, geen vogel, die er te dicht aan genaakt, of hij zinkt bedwelmd naar beneden. Nog heden ten dage kan het de reiziger schijnen of dat schrikwekkend oord met de vloek van God is beladen, of bij het loeien van de storm nog een doffe zucht uit de donkeren afgrond vernomen wordt! En nu, verbeeld u de verbazing des Zieners, tot dat dode meer ziet hij de levensstroom naderen, en, wonder boven wonder, de zieke zee wordt gezond, de vervloekte zee schijnt met een nieuwen zegen gedoopt, de Dode zee is aangeblazen door een adem des hogeren levens! Wij zouden u beklagen, Gel. wanneer gij zelfs in de verte het antwoord op de vraag niet kondt raden: wat moeten deze dingen beduiden? Die Dode zee, wat vertoont zij ons anders dan het beeld, van wat de wereld en ons hart door de zonde geworden is? Ach, de aarde kon een paradijs zijn van weelde, als voorheen die vruchtbare vlakte, maar met de val trad de dood in in het leven, en het aardrijk werd vervloekt als de bodem, die Sodom en Gomorra, Adama en Zeboïm droeg. Even weinig als in de Dode zee één schepsel het leven kan houden, evenmin is er waarachtig leven voor uwe ziel in de verpestes dampkring der aarde.

Maar tot de Dode zee komt de heilige tempelstroom: tot de zondigen en doodschuldigen mens de openbaring van Gods genade in Christus. De Dode zee kan zich zelf niet gezond maken, de wereld zich zelf niet verlossen, maar wat wereld en wet onmogelijk was, God heeft het door Christus gedaan. En gij ziet immers niet voorbij, in wat richting deze stroom zich beweegt? Niet waar reeds water was, maar waar het niet werd gevonden; door ene dorre vlakte wandelt hij voort, opdat hij deze in een hof des Heeren herscheppe; uit de hoogte stort hij neer in de diepste diepte der dalen, en nauwelijks komt hij met de Zoutzee in aanraking, of ziekte en dood zijn gevlucht. O heilig tekenschrift, wie peilt uwe betekenis niet, die althans iets van de diepte onzer ellende en de grootheid van Gods genade verstaat? Ja, ziet hier het Evangelie, dat wij u prediken. De Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, wil ook

wonen bij dien, die eens nederigen en verbrijzelden geestes is, opdat Hij levend make, wat daar was verzwakt en verbrijzeld. Staat gij nog hoog in eigene schatting geplaatst, en roemt gij heimelijk in eigene wijsheid, deugd en waardij, het Evangelie is voor u niets, en gij kunt niets voor Christus zijn, dan een voorwerp van Zijn mateloos medelijden. Immers gij ziet het, de stroom bij Ezechiël klimt niet op tot de toppen der bergen, maar daalt af in de diepte der dalen, en richt zich bij voorkeur tot het dorre, het smachtende, het leven- en hopeloze, zo God van de hemel geen redding en leven gebiedt. Maar is uw hart aan die onvruchtbare vlakte gelijk, die tot God om lafenis roept; erkent gij het, dat uw leven, juist als die Dode zee door eigene schuld is beladen met zonde en vloek, ja, dan komt ook tot u de stroom des levenden waters in het woord en de Geest van de Heere. Hongerigen worden met goederen vervuld, maar rijken zijn ledig weggezonden, en van een hart en een wereld, waarin Christus komt, geldt nog het profetisch woord: "de wateren worden gezond. "

Ja het zal geschieden, dat alle levende ziel, die er wemelt, overal, waarhenen ene der twee beken (daar de stroom zich volgens Zach. 14:8 in twee armen verdeelde) zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel vis zijn, omdat deze wateren daarhenen zullen gekomen zijn, en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles, waarhenen deze beek zal komen.

Al wederom, is en wordt het niet treffend vervuld, alom waar het woord des koninkrijks verspreid en waarlijk geloofd wordt. Helaas, zij worden ook in onze dagen vernomen, de stemmen, die aan het Christendom de oorlog verklaren, en de afschaffing van het Evangelie als ene weldaad voor de wereld begeren. De ondankbaren, die voorbijzien, hoe juist het beste, dat onze zieke tijd nog bezit aan dit Evangelie te danken is, en hoe het Christendom sinds achttien eeuwen niets minder is gebleken te zijn dan een geheel nieuw, een Goddelijk levensbeginsel! Vergelijkt eens zelf de Joodse en Heidense wereld ene eeuw vóór, en ene eeuw na de verschijning van Christus, en ziet of gij wel woorden kunt vinden om de grootheid van het onderscheid uit te spreken. Vergelijkt de mens buiten Christus, "hatelijk zijnde, en elkaar hatende, " met de mens in Christus, die uit liefde voor de broeder kan leven en lijden en sterven; en zegt, of daar geen leven uit de doden heeft plaats gegrepen. Maar wat doe ik? Op duizend mijlen afstands zoek ik de bewijzen voor de waarheid van Ezechiëls voorstelling, daar zij immers te zien en te tasten in onze dichtste nabijheid is. Of zijn ze ook hier niet de opgerichte toonbeelden voor de waarheid des woords: "Zo iemand in Christus is; die is een nieuw schepsel; het oude is voorbij gegaan, ziet, alles is nieuw geworden?" Ja, waarlijk, een nieuwe mens wordt op de oude aarde gezien, waar men met dezen levensstroom in persoonlijke aanraking komt. Met Christus verbonden, ontvangt gij een ander levensbeginsel; eens was het de zelfzucht, thans is het de liefde, die boven alles u dringt. Ene andere levensvreugd; eens wandeldet gij naar de lust uwer ogen, thans is de omgang met God uw zaligst genot, en het volbrengen van Zijnen wil uwe spijs. Ene andere levenstaak; eens woog het aardse, thans weegt het hemelse in uwe schatting het zwaarst, en gij dient niet meer de wereld, maar Christus. Hoe zou nu ook uwe levenslust niet verlicht worden, waar gij van het zwaarste juk, het juk der zonde ontslagen zijt; en het levenseind, hoe zou het u niet helderder tegenblinken, waar gij boven uw graf een geopenden hemel aanschouwt? O, ik weet het dat nieuwe leven, dat Christus schenkt, het wordt veel te weinig, zelfs in de besten onzer gezien. Het kan mat en dof en kwijnende zijn, en menige openbaring er van blijft bovendien uit zijn aard voor het oog der meesten verborgen. Maar toch, waar

Christus leeft in het hart, daar is althans het geboorteuur van een aanzijn geslagen, dat geen dood of graf kan verstoren, en zelfs het dagelijks sterven van de Christen is nog oneindig ver te verkiezen boven het bedrieglijk leven der wereld.

Doch hare modderige plaatsen en hare moerassen, die zich van het water der zee hebben gevormd, wanneer die in de regentijd buiten zijne oevers is getreden, of tot afleiding van de zoutdelen van het water zijn gegraven (Zef. 2:9), zullen niet gezond worden; zij zijn tot zout overgegeven, 1) zij zullen zout blijven, daar zij door die stromen (vs. 9 niet zullen bereikt worden (Richt. 9:45).

Hiermede worden zij bedoeld, die zich niet laten redden, die gezonken zijn in de modder hunner eigen begeerlijkheid, of in een woestijnland hunner eigen gerechtigheid, en van mening zijn dat zij geen genezing van node hebben.

Aan de beek nu, aan hare oevers, zal, gelijk gij reeds uit de waarneming in vs. 7 kunt besluiten, van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan, in zijne maanden (iedere maand) zal het nieuwe vruchten voortbrengen; want zijne wateren, waardoor zij vruchtbaar worden gemaakt, vlieten uit het heiligdom, dus onmiddellijk uit de woonplaats van Hem, die de oorsprong van alle levenskracht en vruchtbaarheid is; en zijne vrucht zal zijn tot spijs, tot onderhouding van het nieuw geschapen leven dergenen, die in Zion wonen, en zijn blad tot heling, tot gezond maken der zieken en verdorvenen in de overige mensenwereld. (Openb. 22:1, 2).

Wie verstaat het niet, die bedenkt, hoe in de eersten Psalm de vrome bij een boom vergeleken wordt aan waterbeken geplant, die vrucht geeft op zijnen tijd en waarvan het gebladerte niet afvalt? Waar de ziekte der zonde genezen, een leven uit God is gewekt, hoe zou daar nu ook de vruchtbaarheid gemist kunnen worden van wat bloeit en rijpt voor de hemel; Het Evangelie der genade beleefd en verheerlijkt door trouwe belijders, ziedaar de levende stroom met vruchtbaar geboomte omgeven. Wat die vruchten zijn, die door de stroom van Gods genade worden gekweekt en verkwikt, wien onzer kan het geheel onbekend zijn? De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, zachtmoedigheid, matigheid, Waar die vrucht ten enenmale ontbreekt, daar blijkt het van zelf, dat men met de Heere slechts in inwendige of kortstondige gemeenschap getreden is. Waar integendeel het leven van de waarachtigen wijnstok in de ranken is overgegaan, daar beginnen zich ook weldra vruchten te zetten; want gelijk het leerboek onzer vaders het zo onverbeterlijk uitdrukt: "het is onmogelijk, dat, wie Christus door een waarachtig geloof is ingeplant, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid. " .

Ezechiël breidt hier uit wat Joël in Hoofdst. 3:18 heeft gezegd: "er zal ene fontein uit het huis des Heeren uitgaan en zal het dal van Sittim bewateren. " Wanneer Zacharia in Hoofdst. 14:8 zegt: "Ook zal het te dien dage geschieden, dat er levende wateren uit Jeruzalem vlieten zullen, de helft van die naar de Oostzee, en de helft van die naar de achterste zee aan; zij zullen des zomers en des winters zijn, " wijst hij op Ezechiël terug. Het is duidelijk ene allegorie, welke in deze tempelbron is voorgesteld, een beeld van geestelijke waarheden, welke daardoor tot aanschouwing worden gebracht; maar welke is de juiste betekenis? Er kan

geen twijfel omtrent zijn, dat het water ook hier, gelijk meermalen in de Heilige Schrift, een zinnebeeld is der Goddelijke zegeningen van de geestelijke zowel als van de lichamelijke, welke uit de woestijn van menselijke ellende en van aardse nood uitredden en die veranderen in voorwerpen van liefelijken en heerlijken voorspoed (Jes. 41:17 vv; 44:3). Dat nu van Zion zulk een water des levens zal uitgaan en zich over de gehelen omtrek zal verbreiden, dat is reeds eens vervuld door het Evangelie van Jezus Christus, welks prediking door de Apostelen is gevoerd in de wereld, welke dood was door de zonden en misdaden, en die nieuw leven en vruchtbaarheid heeft te weeg gebracht, hoe zwak en gering het eerste begin daarvan voorkwam. En nu kan de tekst gebruikt worden zowel voor zendingsleerredenen, als ook kan de heerlijkheid van het Goddelijk woord daarnaar worden voorgesteld. Wilden wij bij deze verklaring van de waterstroom blijven staan bij de prediking des Evangelies, zo zou het tempelgebouw met zijne beide delen de Heere Christus in Zijne gemeenschap met de Vader, het altaar in het voorhof der priesteren, Zijn kruislijden op Golgotha en de buitenste ringmuur met de verdere afscheiding van de Christelijke kerk kunnen worden verklaard-"gebouwd op het fundament der Profeten, waarvan Jezus Christus, de uiterste hoeksteen is. " Intussen zou deze opvatting beter bij Zach. 14:8 in de samenhang voegen; hier hebben wij daarentegen met Israël na zijne bekering en terugvoering in het heilige land te handelen, en volgens de gehele boven aangegevene verklaring van het gezicht des tempels, kunnen wij de waterstroom, die van dezen tempel uitgaat, slechts verklaren van de zegen, welke van de gemeente op Zion zal uitgaan, eensdeels over het heilige land zelf, om het te brengen tot een toestand van aardse verheerlijking, (Hoofdst. 34:26 vv; 36:30; Zach. 8:12), aan de andere zijde op de hier te lande door een Godsgericht vernietigde kerk, zo als in Openb. 11:7 vv. voorzeggd wordt. Hier komt het woord van Paulus in Rom. 11:15 in aanmerking, van het leven uit de doden, dat door Israëls wederaanneming der wereld ten deel zal worden. Maar de modderige plaatsen en moerassen daarnaast worden niet weer gezond, de daaraan verbondene ziektestof wordt zo min daarin ontnomen, dat zij integendeel geheel en al daarin worden veranderd. Wat tot hiertoe nog er gezond aan mocht zijn en gelijk aan ander water, zal voortaan ten gevolge van een Goddelijke strafgericht tot zout zijn overgegeven. Daarmee is ene andere gelijkenis gezegd, wat de Heere in Zijne gelijkenis van de tien maagden over de vijf gezegd heeft, die het woord van Jezus moeten horen: "Ik ken hen niet. " Aan het nieuwe Jeruzalem, waarvan in Openb. 21 sprake is, hebben wij hier bij Ezechiël nog niet te denken; daarop wijst veel meer Joël 2:32.

VI. Vs. 13-Hoofdst 48:29. voor het land, dat Israël bij zijn terugkeren daarheen op nieuw onder zich moest verdelen, worden in de eerste plaats in verband met hetgeen reeds bij Mozes voorkomt, de grenzen aan alle vier zijden nader bepaald, waarbij dan het land aan gene zijde van de Jordaan overeenkomstig de oorspronkelijke beschikking buiten aanmerking blijft (vs. 13-23). Hierop volgen dan de bepalingen omtrent de verdeling, bij welke niet weer, zo als onder Jozua, het lot beslist, maar alle stammen verkrijgen een even groot aandeel, ieder van deze het zijne in reeds vastgestelde op elkaar volging, daar zeven stammen in het noorden en vijf in het zuidelijke gedeelte plaats krijgen, wordt het midden door de landstreek, welke voor de Heere moet worden afgezonderd, ingenomen (Hoofdst. 48:1-29).

Alzo zegt de Heere HEERE; Dit, wat hierna in vs. 15 vv. nader zal worden uiteengezet, zal de landpale zijn, naar dewelke gij het land ter erve zult nemen, wanneer gij daarin

wederkeert (Hoofdst. 36:24; 36:21, 25), naar de twaalf stammen Israëls: ook al heeft Levi reeds een gedeelte ontvangen (Hoofdst. 45:4 v.) moeten er nog altijd twaalf delen worden gemaakt; want voor Jozef zijn, zo als in 't Oude Verbond is bepaald (Gen. 48:5. Joz. 17:14, 17) twee snoeren, Efraïm en Manasse.

En gij zult dat erven, in delen verdelen, zo als Hoofdst. 48:1-22 dat nader aanwijst, de een zowel (even zo veel) als de ander. Gij zult dat land geheel bezitten, a) over hetwelk Ik Mijne hand heb opgeheven 1), tot een eed (Hoofdst. 20:6, 28), dat Ik het uwen vaders zou geven; en ditzelve land zal ulieden in erfenis vallen; die belofte zal door deze nieuwe verdeling op de rechtvaardigste en volkomenste wijze vervuld worden.

Gen. 12:7; 17:8; 26:3; 28:13.

Hoewel de bezitting voor een wijle tijds was afgebroken, zo had God nochtans zijn eed niet vergeten, welke Hij aan hun vaders had gezworen. Hoewel Gods Voorzienigheid voor een tijd moge schijnen Zijne beloften tegen te spreken, nochtans zal de belofte op het laatste zeker vervuld worden. Want God zal altoos aan Zijn verbond gedenken. Zo is het hemels Kanaän zeker voor al het zaad, omdat het is, hetgeen God, die niet liegen kan, beloofd heeft.

Volgens de bepaling in Num. 33:54 was onder Jozua het land ongelijk aan de stammen toegedeeld, omdat het getal der geslachten en families in de verschillende stammen verschillend was, en toch ieder persoon een gelijk deel land ontvangen moest. Ezechiël daarentegen neemt alle stammen als even talrijk, dat is te verklaren uit de plaatsen Openb. 7:4-8; vgl. 14:1 vv. volgens welke bij Israëls bekering en terugvoering uit zijne tegenwoordige gevangenschap ieder stam een gelijk contingent levert, namelijk 12. 000 verzegelden.

Dit nu zal de landpale des lands zijn; aan de noorderhoek, zo als die in Num. 34:7-9 is bepaald, van de grote of Middellandse zee in het westen af, de weg van Hethlon (= verborgen plaats), waar men komt te Zedad (= berghelling).

Hamath (= verdediging), om nog enige plaatsen te noemen, welke aan deze grenzen liggen Berotha (= punten van Jehova) (2 Sam. 8:8), Sibraïm (= dubbele hoop (Num. 34:9), dat tussen de landpale van Damascus, en tussen de landpale van Hamath is; Hazar Hattichon (= middendorp), dat aan de landpale van Havran (= zeer wit) (Num. 32:33 en Job. 1:1) is.

Alzo zal de landpale van de zee af zijn, Hazar-Enon (= dorp der fonteinen) (Num. 34:9), de landpale van Damascus, en het noorden noordwaarts, en de landpale van Hamath; en dat zal de noorderhoek zijn, hoewel het slechts tot aan de uiterste grenzen dezer landschappen reikt.

Mozes begint de optelling met de zuidelijke grenzen, gaat vervolgens tot de west- en noordgrenzen voort, en sluit met de grenzen ten oosten. Bij onzen Profeet daarentegen begint die met de grenzen ten noorden en gaat voort naar oosten, zuiden en westen. Dit onderscheid is eenvoudig daaruit te verklaren, dat de Israëlieten onder Mozes van het zuiden af kwamen,

en aan de zuidoostergrenzen van het land stonden; nu echter bij hun terugkeren uit de ballingschap, komen zij uit de landen van het noorden.

de oosterhoek (vgl. Num. 34:10-12) nu zult gij lieden meten van tussen Havran, en van tussen Damascus, dus van Hazar-Enon af, en van tussen Gilead in 't oosten en van tussen het land Israëls in 't westen aan de Jordaan, van de landpale af tot de Oostzee {1} toe, de zee ten oosten d. i. de Dode zee; en dat zal de oosterhoek zijn. 2)

{1} De Dode zee wordt hier de Oostzee genoemd, dewijl het, door de wateren van het Heiligdom gevoed, gemaakt werd. Niet meer nu de Zoutzee derhalve.

Als de oostelijke grens komt de Jordaan voor, het aan gene zijde gelegene land wordt dus niet mede tot het land van Israël gerekend. Ook in Num. 32:30; 33:51 is het land Kanaän het land ten westen van de Jordaan, en in Joz. 22:9 worden het land Kanaän en Gilead, even als hier, tegenover elkaar gesteld.

En de zuiderhoek zuidwaarts van Thamar af (ten zuidoosten van de Dode zee vgl. vs. 10 met 2 Kron. 20:2 tot aan het twistwater van Kades (Num. 20), voorts naar de beek henen, tot aan de grote zee, of de beek van Egypte; en dat zal de zuiderhoek zuidwaarts zijn.

En de westerhoek (Num. 34:6), de grote, de Middellandse zee, van de landpale af tot daar men recht tegenover Hamath komt, tot boven in het noorden aan het punt, dat tegenover het gebied van Hamath ligt; dat zal de westerhoek zijn.

Ditzelve land nu zult gij ulieden uitdelen naar de stammen Israëls.

Maar het zal geschieden, dat gij hetzelfde zult doen vallen in erfenis voor ulieden, en voor de vreemdelingen, die bij voortduring in het midden van u verkeren (vgl. de bij Hoofdst. 44:9), die kinderen in het midden van u zullen gewonnen hebben; en zij zullen ulieden zijn als een inboorling onder de kinderen Israëls; zij zullen met ulieden in erfenis vallen in het midden der stammen Israëls.

(Lev. 19:34).

Ook hier wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen Joden en Heidenen, tussen dienstbaren en vrijen, dewijl onder het Evangelie de middenmuur des afscheidsels is afgebroken. Alle de onderdanen van Christus Jezus hebben een even dierbaar geloof ontvangen.

Ook zal het naar de wijze der Kenieten ten tijde des Ouden Verbonds (Num. 10:29 vv. 24:21) geschieden, in de stam, bij welken de vreemdeling verkeert, aldaar zult gij hem zijne erfenis geven, spreekt de Heere HEERE (vgl. Jes. 56:3 vv.).

HOOFDSTUK 48. VERDELING VAN HET HEILIGE LAND. BESCHRIJVING

DER HEILIGE STAD.

Dit nu zijn de namen der stammen, zo als zij naast en na elkaar in het land zullen wonen. Van 1) het einde noordwaarts, aan de zijde des wegs van Hethlon, waar men komt te Hamat; Hazar Enan, de landpale van Damascus, noordwaarts aan de zijde van Hamath, zo als in Hoofdst. 47:15-17 de noordergrens van het land bepaald werd, (ook zal hij de ooster- en westerhoek hebben, liever: hetwelk de gehele hoek is van het oosten naar het westen, dat zich over de gehele breedte uitstrekt) zal Dan één snoer hebben.

Let op, dat elke stam in deze afbeeldende verdeling zijn aangewezen bijzonder lot heeft, door ene Goddelijke bestelling bepaald, want het was nooit het oogmerk van het Evangelie, de onze palen van eigendom weg te nemen en alles gemeen te maken; het was bij wijze van liefdadigheid, niet van wettig recht, dat de eerste christenen alles gemeen hadden. Vele voorschriften van het Evangelie onderstellen, dat elk mens zijn eigen goed moet kennen. En wij moeten niet alleen erkennen, maar ook berusten in Gods hand, die ons lot bestelt en daarmee wel tevreden zijn, gelovende dat het voor ons het beste is.

De nieuwe verdeling des lands wijkt van de vroegere, onder Jozua gedaan, de eerste daarin, af, dat alle stamgebieden zich gelijkmatig over de gehele breedte des lands van de Oostelijke grenzen tot aan de Middellandse zee in het westen uitstrekken, also parallel lopende landstreken zullen vormen, terwijl bij de verdediging onder Jozua meerdere stamgebieden slechts de halve breedte van het land innamen. N. l. Dan zijn erfdeel in het westen van Benjamin verkreeg en de gebieden van half Manasse en Aser zich van de Noordelijke grenzen van Efraïm tot aan de noordergrenzen van Kanaän zich uitstrekten en Oostelijk van hen Issachar, Nafthali en Zebulon hun erfdelen ontvingen, eindelijk Simeon zijn bezit binnen de grenzen van de stam Juda verkreeg.

Verder wijkt zij daarin van de vroegere af, dat niet alleen alle twaalf stammen in het eigenlijke Kanaän tussen de Jordaan en de Middellandse zee hun bezittingen kregen, terwijl vroeger derde halve stam op hun bedde van Mozes het aan gene zijde van de Jordaan veroverde land Bazan en Gilead hadden ontvangen, waarna het land Kanaän onder de overige

1/2 stammen werd verdeeld, maar dat buitendien ook de middelste streek van het land, ongeveer het vijfde deel van het geheel voor het heilige hefoffer, het stadgebied en het vorstenland werden afgehouden, also slechts het noordelijk en het zuidelijk deel, ongeveer vier vijfde van het geheel tot verdeling onder de twaalf stammen overbleef en noordelijk van het hefoffer zeven, zuidelijk van hetzelfde 5 stammen hun erfdelen verkregen, terwijl het hefoffer zo werd afgedeeld, dat de stad met haar gebied in de nabijheid van het oude Jeruzalem kwam te liggen.

En aan de landpale van Dan, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Aser één.

En aan de landpale van Aser, van de oosterhoek af tot de westerhoek toe, Nafthali één.

En aan de landpale van Manasse, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Efraïm één.

En aan de landpale van Efraïm, van de oosterhoek af tot de westerhoek toe, Ruben één.

En aan de landpale van Ruben, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Juda één.

De indeling heeft dadelijk de vorm van ene heilige, daar zeven stammen achter elkaar worden opgeteld, dus het heiligdom met het afgezonderde (Hoofdst. 45:1 vv.) van boven af omsluiten. Dat dient tot een teken, dat Israël nu weer in verbondsbetrekking met God is opgenomen en de Heere aangenaam is (Hoofdst. 20:40 vv.). Dan verkrijgt de landstreek aan de noordelijke grenzen, want daarheen was een gedeelte van de stam reeds in de tijd der richters verhuisd (Richt. 17 en 18). Aan hem zijn Aser en Nafthali verbonden, die vroeger de noordelijke streken in bezit hadden. Zebulon wordt teruggeplaatst, eveneens ook Issaschar aan de oostzijde; dan volgen Manasse en Efraïm, volgens de oude rangschikking; nu wordt Ruben van gindse zijde der Dode zee genomen, waarop weer met terugplaatsing van enen stam, van Benjamin, Juda zich aansluit. Nu begint de Terum of het hefoffer van het land, waarvan reeds in Hoofdst 45:1-8 sprake was.

Aan de landpale nu van Juda, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, zal het hefoffer zijn, dat gijlieden zult offeren, vijf en twintig duizend meetrieten in breedte, en de lengte, van het oosten naar het westen (vs. 9 vv.) even zo veel, als van een der andere delen, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, d. i. van de Jordaan tot aan de Middellandse zee. Dit stuk zal in zijne gehele lengte ook het land van de vorst insluiten, en het heiligdom zal in het midden deszelven zijn.

Het hefoffer, dat gijlieden de HEERE zult offeren, van dat stuk, dat met het delen der overige stammen gelijk staat, zal wezen de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend.

En daarin zal het heilig hefoffer zijn voor de priesteren, noordwaarts de lengte van vijf en twintig duizend, en westwaarts de breedte van tien duizend, en oostwaarts de breedte van tien duizend, en zuidwaarts de lengte van vijf en twintig duizend; en het heiligdom des HEEREN zal in het midden deszelven zijn.

Het in vs. 9 genoemde land zal zijn voor de priesteren, die geheiligd zijn uit de kinderen van Zadok, die Mijne wacht hebben waargenomen, die niet gedwaald hebben, als de kinderen Israëls dwaalden, gelijk als de andere Levieten gedwaald hebben (Hoofdst. 44:15).

En het geofferde van het hefoffer des lands zal hunlieden een heiligheid der heiligheden zijn, aan de landpale der Levieten, 1) hetwelk alleen heilig is.

Of, hunlieden zal het geofferde van het hefoffer des lands zijn, een heiligheid der heiligheden aan de landpale der Levieten.

Dit hefoffer der Priesters wordt een heiligheid der heiligheden genoemd, ter onderscheiding of in tegenstelling van hetgeen de Levieten zouden krijgen, hetwelk alleen heilig werd genoemd.

Voorts zullen de Levieten tegenover 't noordelijk van de landpale der priesteren hebben de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend; de ganse lengte bij het priester- en ook het Levietenland zal zijn vijf en twintig duizend, en de breedte tien duizend.

En zij, de Levieten, zullen daarvan niet verkopen, noch de eerstelingen des lands, het als eerstelingen van het geheel afgenomen land verwisselen noch overdragen aan mensen uit de stand der niet-Levieten, want het is ene heiligheid de HEERE (vgl. Lev. 25:34).

Maar de vijfduizend, dat is hetgeen overgelaten is in de breedte, in vs. 9 tien duizend roeden voor het land der priesters en in vs. 13 even zo veel voor dat der Levieten is afgezonderd, voor aan de vijf en twintig duizend, dat zal onheilig 1) gewoon land zijn, voor de stad, tot bewoning en tot voorsteden of vrijplaatsen; en de stad zal in het midden daarvan zijn, in dit onheilige gedeelte.

Onheilig in de zin van, gemeen, gewoon. Wat de Priesters en de Levieten ontvingen was heilig, wat de inwoners ontvingen gemeen of gewoon land.

En dit zullen hare maten zijn; de noorderhoek vier duizend en vijf honderd meetrieten; en de zuiderhoek vier duizend en vijf honderd; en van de oosterhoek vier duizend en vijf honderd, en de westerhoek vier duizend en vijf honderd, zodat also de stad een kwadraat van 500 roeden vormt.

De voorsteden nu der stad, de vrije plaatsen rondom dit vierkant, zullen zijn, noordwaarts twee honderd en vijftig, en zuidwaarts twee honderd en vijftig, en oostwaarts twee honderd en vijftig, en westwaarts twee honderd en vijftig, waaronder een nog uitgebreider vierkant van 5.000 roeden aan beide zijden ontstaat.

En de overgelatene in de lengte, tegenover het heilig hefoffer, wat van de lengte vs. 8 overblijft, zal zijn tien duizend oostwaarts, en tienduizend westwaarts; en het zal tegenover het heilig hefoffer zijn; en de inkomst daarvan zal wezen tot onderhoud voor degenen, die de stad dienen, voor de bedienden of arbeiders aan de stad.

En die de stad dienen, zullen haar dienen uit alle stammen Israëls. (Hoofdst. 45:6).

Het ganse hefoffer zal zijn van vijf en twintig duizend meetrieten, met vijf en twintig duizend; vierkant (vs. 8)zult gijlieden het heilig hefoffer offeren met de bezitting der stad(vs. en 13 vgl. met vs. 15).

En het overgelatene zal voor de vorst 1) zijn, van deze en van gene zijde des heiligen heoffers, en van de bezitting der stad voor aan de vijf en twintig duizend meetrieten des heoffers, tot aan de ooster- en wester landpale, voor aan de vijf en twintig duizend aan de

wester landpale, tegenover de andere delen, dat zal voor de vorst zijn, en het heilig hefoffer en het heiligdom des huizes, zal in het midden daarvan zijn.

De vorst was geplaatst nabij het heiligdom, waar het getuigenis van Israël was, en nabij de stad waar de stoelen des gerichts waren, opdat hij een beschermer van beide zou zijn en mocht toezien, dat de plicht van beiden zorgvuldig en getrouw werd waargenomen, en hierom was hij een dienaar van God, ten goede van gans de gemeente. Christus is de Vorst der Kerk, die haar aan alle kanten beschermt en ene verdediging maakt; ja Hij zelf is ene verdediging van alle hare heerlijkheid en omringt haar met Zijn gunst.

Van de bezitting nu der Levieten, en van de bezitting der stad af, zijnde in het midden van hetgeen des vorsten zal zijn; wat tussen de landpale van Juda en tussen de landpale van Benjamin is, zal des vorsten zijn.

Bij de herhaling dezer bepalingen, welke reeds in Hoofdst 45:1 vv. zijn gegeven, juist op deze plaats komt het aan, om aanschouwelijk voor te stellen, hoe de Heere nu werkelijk in het midden van Zijn volk woont, en Zijn heiligdom onder hen is (Hoofdst. 37:27 vv.). Hierbij komt als ene nieuwe bepaling het aandeel aan de Teruma voor degenen, die aan de stad arbeiden, hare gebouwen onderhouden.

Aangaande voorts het overige der stammen, deze zullen ten zuiden van de in het vorige beschrevene afdeling zijn; van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Benjamin één snoer.

En aan de landpale van Benjamin, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Simeon één.

En aan de landpale van Simeon, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Issaschar één.

En aan de landpale van Issaschar, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Zebulon één.

En aan de landpale van Zebulon, van de oosterhoek tot de westerhoek toe, Gad één.

Aan de landpale nu van Gad, aan de zuiderhoek zuidwaarts, daar zal de landpale zijn van Thamar af, naar het twistwater van Kades, voorts naar de beek henen tot aan de grote zee.

Dit is het land, dat gijlieden zult doen vallen in erfenis, voor de stammen Israëls, en dit zullen hun delen zijn, spreekt de Heere HEERE.

Volgens de vorige verdeling, des lands waren in de afdeling vs. 1-7 eerst teruggeplaatst Benjamin, Issaschar en Zebulon; deze worden nu aan de oostzijde geplaatst; verder wordt van gene zijde van de Jordaan Gad overgenomen, en Simeon, welke stam vroeger onder Israël verstrooid was, ontvangt nu een bijzonder aandeel. Men ziet dat thans niet meer gedacht wordt aan de vroegere bijzondere zonden der stamvaders, en zo was ook reeds boven Dan (vs. niet uitgesloten. Andere gezichtpunten worden daarentegen in Openb. 7:5-9 gevonden,

waar Dan geheel uitvalt en Levi in 't bijzonder wordt meegeteld; eveneens wordt aan Efraïm niet gedacht, maar daarvoor komt Jozef. Johannes spreekt ook over de verzegeling, en daarbij mocht evenmin Levi ontbreken als Dan en Efraïm genoemd konden worden. Ezechiël handelt echter over de wederopneming tot genade, en dan zijn de vorige zonden in de diepten der zee geworpen.

30.

VII. Vs. 30-35, Tot voltooiing van het gehele beeld der toekomst van het land van Israël wordt nog eens herhaald wat in vs. 15 vv. over de omvang der heilige stad is opgemerkt. De stad wordt nog van ene andere zijde, namelijk door optelling der poorten, van welke naar elke der vier hemelstreken vier zijn gericht, in bepaalde betrekking tot de 12 stammen gesteld. Bij deze wordt Levi meegerekend, daarentegen werden Efraïm en Manasse onder de gemeenschappelijken naam van Jozef zaamgevat. De stammen zijn in deze opvolging genomen, dat de drie zonen van Lea, die ook in Deut. 33:6-8 de zegen openen, vooraan staan, hierop volgen de beide zonen van Rachel naar hunnen ouderdom, en op deze de oudste zoon van Lea, en eindelijk de nog drie overige zoons der beide dienstmaagden. Terwijl zo de namen harer poorten de stad voorstellen als behorende aan geheel Israël, ontvangt zij tenslotte nog een teken, dat haar tot stad van Jehova verheft.

Voorts zullen, gelijk dit reeds in vs. 16 is gezegd, dit de uitgangen der stad zijn: van de noorderhoek, vier duizend en vijf honderd maten.

En de poorten der stad zullen zijn naar de namen der stammen Israëls, en wel vooreerst wat betreft de drie poorten noordwaarts: ééne poort van Ruben, ééne poort van Juda, ééne poort van Levi.

En aan de oosterhoek, vier duizend en vijf honderd maten, en drie poorten namelijk ééne poort van Jozef, ééne poort van Benjamin, ééne poort van Dan.

De zuiderhoek ook vier duizend en vijf honderd maten, en drie poorten: ééne poort van Simeon, ééne poort van Issaschar, ééne poort van Zebulon.

De westerhoek, vier duizend en vijf honderd, derzelver poorten drie, ééne poort van Gad, ééne poort van Aser, ééne poort van Nafthali.

1)

Overeenkomstig hiermede wordt in het gezicht van Johannes, het nieuwe Jeruzalem, want zo wordt de Heilige stad aldaar, hoewel niet hier genoemd, gezegd twaalf poorten te hebben, drie op elke zijde, en op dezelve zijn geschreven de namen der twaalf stammen der kinderen Israëls.

Hiermede wordt ongetwijfeld aangeduid, dat tot de Kerk van Christus is een vrije toegang, door het geloof. Uit alle stammen zullen er komen, uit alle natiën, geslachten, en talen, en volken zullen binnen hare poorten verschijnen.

Alzo zal het gebied der stad rondom 4 ml. 4. 500 of achttien duizend roeden zijn; en de naam der stad zal van dien dag af zijn, van dien tijd dat zij gebouwd zal zijn en voortaan, hoewel zij nu onder de vloek ligt (Jer. 26:6): DE HEERE IS ALDAAR. Zijne ogen zijn uit Zijn nevens haar opgericht heiligdom (Hoofdst. 40:2) voor altijd op haar gericht (Ps. 68:17. Jes. 60:14).

Belangrijk is in Hoofdst. 47:22 vv. de opmerking, dat in de algemene opgaaf der landverdeling ook opzettelijk melding wordt gemaakt van de aanneming en inlijving der heidenen in Israël. Gewis strekt dit ten bewijze, dat de Heere ten allen tijde de deur der kerk ook voor de afdwalende volken, ter toenadering tot Zijne gemeenschap heeft opengezet, en dat Hij dit voor alsdan wilde na de Babylonische ballingschap, door welke de kennis van de waren godsdienst in de wereld moest bevorderd worden, maar dan wordt ook, daar dit profetisch gezicht van uitgestrektere bedoeling is, daardoor die waarheid bevestigd, welke ons reeds meermalen is voorgekomen, dat de heidenen in de Israëlietische kerk, als op de oorspronkelijken olijfboom, zijn ingeënt, en dat de kerk dus één en onveranderlijk blijft tot aan de voleinding der eeuwen. In dien zin lezen wij dan ook, wier vaders uit de heidenen waren onze namen in deze Godsspraak aangetekend, wij zijn tot de gemeente Gods, die uit Israël is, ingelijfd, en zo wij tot het Israël naar de Geest behoren en de besnijdenis des harten zijn deelachtig geworden, zo zijn wij ook deelgenoten van het nieuwe Jeruzalem, dat eens uit de hemel zal nederdalen en zullen ingaan door de poorten in de stad. Ligt toch het gehele voorwerp des Heeren, uitwijzens het gezicht van Ezechiël, in dien geest, dat de Godskerk op de vernieuwde aarde eens aan deze tekening van ene rechtvaardige landverdeling, liggende rondom het heiligdom des Heeren, met koning Jezus in het midden, zal gelijk zijn, dan vinden wij daarin diezelfde grondtrekken, welke ons naderhand in de Openbaring van Johannes meer ontwikkeld voorkomen, en zien wij ons de gemeente des Heeren in hare volkomenheid voorgesteld, zo als zij eenmaal worden zal, als zijnde de oorspronkelijke Israëlietische kerk, maar verzameld uit alle geslachten, talen, volken en natiën, en ontvangen daardoor tevens het bewijs, dat men tot de ware kerk behoort te worden gevoegd, en met deze door banden des geloofs en der liefde in vereniging moet staan, indien men een deelgenoot van de hemelse gelukzaligheid zijn zal. Het is deze hemelse gelukzaligheid, welke hier ten laatste in Ezechiëls gezicht wordt voorgesteld, en op welke wij het oog vestigen mogen (Hoofdst. 48:30-35). Het is waar, die door God verordende grondslag en uitgestrektheid van Jeruzalem, zo als dat eerlang moest gebouwd worden, schijnt hier de allereerste bedoeling te zijn; maar dit uitwendig Jeruzalem was de grondschets of typus van het Jeruzalem, dat boven is, en uit de hemel eens op aarde zal nederdalen. Was nu de hoofdstad des lands van ouds af het middelpunt, de verzamelplaats en de vertegenwoordigster der gehele natie, dan vinden wij ons hier het nieuwe Jeruzalem als het beeld van de gemeente des Heeren in de gelukzaligheid voorgesteld, en worden opgewekt om te streven naar de inwoning in die stad en het deelgenootschap aan deze zo als de vrome tijdgenoten van de Profeet daartoe door zulk een voorstel werden uitgelokt. Is toch de ingang dier stad van alle zijden, voor al de stammen Israëls, is zij voor geheel het volk en voor allen, die daartoe zijn ingelijfd, opengezet, dan wordt een ruime ingang in het Koninkrijk der hemelen, in de weg des ootmoedigen geloofs verleend, dan mogen wij gerust en blijmoedig verwachten, dat voor elk die gelooft, de ruste bereid geworden, en zij in zijne kracht naar Zijne onwankelbare belofte, voor die zaligheid worden bewaard, die bereid is, om geopenbaard te worden. De Heere heeft het bepaald en

gezegd, dat de naam dier stad zijn moet: "Jehova is aldaar. " Dat moest het kenmerkende van het herbouwde Jeruzalem worden, en het kenmerkende van de gemeente, naar Jezus naam genoemd, op aarde altijd zijn; Zijne belofte ligt er: Ik ben met u al dagen tot aan de voleinding der wereld (Matth. 28:20). Houdt de Heere hier beneden trouw door alle eeuwen heen, en zien wij Zijne inwoning ook daar, waar Zijn Woord zuiver wordt gepredikt en Zijn naam eerbiedig erkend, hoe heerlijk zal dan de volkomene vervulling eens in de andere wereld zijn, wanneer wij dat alles verwezenlijkt zullen zien, wat de verhoogde Heiland door Johannes te verwachten geeft (Openb. 21 en 22); dan zal toch in vollen nadruk het gehele ontwerp van Gods genade kenbaar en duidelijk wezen, alle raadsels zijn opgelost en Christus in het midden van al Zijne verlost, volkomen verheerlijkt; dan zal de Algenoegzame als onder de mensen wonen en Zijne uitverkorene gemeente in vollen nadruk doen smaken, wat het zegt, dat God zal zijn alles en in allen. Onze nieren verlangen dan zeer in onzen schoot, en wij bidden elk voor ons zelve en gemeenschappelijk met elkaar: "O Heere! maak ook ons tot burgers van die stad, opdat wij eeuwig de Uwen mogen zijn en U dienen mogen dag en nacht in uwen tempel!" .

Let op, dat de heerlijkheid en het geluk des hemels voornamelijk hierin bestaat, dat de Heere aldaar is. De vertoning van Johannes van dien heerlijken staat gaat dit inderdaad verre te boven in vele opzichten. Het is alles goud, en paarden, en kostelijk gesteente, het is veel groter en veel luisterrijker, want het heeft de zon niet nodig. Maar in de tegenwoordigheid van God, de voornaamste stoffe van het geluk te stellen, komen zij beiden overeen.

Deze Naam wordt gegeven aan het nieuwe Jeruzalem als bewijs, dat des Heeren toorn is gestild en Hij met Zijne Genade bij Zijn volk wil en zal wonen.

In vroegere dagen was de Wolk in het heiligdom als teken van 's Heeren tegenwoordigheid.

In de toekomenden tempel zou de wolk niet meer gezien worden, maar het tegenbeeld. Israël ontvangt hier de verzekering, dat de Heere zelf met Zijne gunst haar zal begunadigen en zij daarin als voorbeeld zal strekken van het geestelijk nieuwe Jeruzalem, als bewijs dat de Heere

God nimmer van Zijn kerk, van Zijn volk zal wijken met Zijne genade en gunst.

SLOTWOORD OP HET BOEK EZECHIEL.

In het elfde jaar vóór de verwoesting van Jeruzalem naar Babel gevoerd, met de koning Jojachin, werd Ezechiël in het vijfde jaar zijner ballingschap, in het jaar 595 v. Christus, tot Profeet geroepen door de Heere God.

Hoe oud hij toen was, is ons niet nader bekend. Of hij toen de leeftijd van 30 jaar bereikt had, de leeftijd, waarop iemand onder Israël als Leraar mocht optreden, of reeds ouder was, weten we niet.

Wel dat hij, evenals zijn voorganger en oudere tijdgenoot Jeremia, van priesterlijke afkomst was, en dat hij 22 jaren het ambt van Profeet onder de ballingen te Babel heeft bekleed.

En insgelijks is met alle zekerheid vast te stellen, dat hij vóór het einde der ballingschap is gestorven, dewijl hij van de terugtocht naar Jeruzalem niets vermeldt.

Zijn roeping tot Profeet viel in de tijd, toen, zowel de overgeblevenen in Juda als de reeds naar Babel weggevoerden in de hope leefden, dat het juk van Babel zou worden verbroken en Juda weer vrij zou worden van de ijzeren heerschappij van Babels koning.

Ezechiël moest daartegen getuigen, en toen straks de leugenprofetie van een Hananja werd gelogenstraft en Jeruzalem door Nebukadnezer werd ingenomen en gans Juda in gevangenschap zuchtte, was het ogenblik gekomen, waarop de Profeet, in de naam des Heeren HEEREN, kon komen met zijn woorden van boete en troost, van bekering.

In de ballingschap werd het verdrukte en ellendige volk, het overblijfsel van Juda, rijp voor de troostreden, welke de Heere God op de lippen van Zijn gezant legde.

Ezechiël is de Profeet, die het aan Abrahams nakroost moet en mag verkondigen, dat de God van Israël, de Verbonds God, alle vijanden zal verdoen, en Zijn volk, wanneer het tot Hem met boete en berouw, in de weg der bekering terugkeert, zal zegenen en weer tot ere en luister brengen.

Met dit doel staat dan ook in het nauwste verband de wijze der openbaring van de Heere God aan de Profeet.

De Heere openbaart zich eerst aan hem als die Verbonds God, die boven de Cherubs troont, maar daarna ook, uit kracht van Zijn heiligheid, als die de zonden bezoeken zal van Zijn volk.

Hij toont hem daarop, hoe, vanwege de gruwelijken afgodendienst Zijn genadevolle tegenwoordigheid van Zijn volk weggaat, maar eindelijk ook straks, dat die zelfde Goddelijke tegenwoordigheid in de nieuwen tempel zichtbaar is.

Tegenover de Wet en tegenover de Mozaïsche wetboeken neemt Ezechiël de zelfde positie in als de andere Profeten. Alleen heeft hij dit met Jeremia gemeen, in onderscheiding van de anderen, dat ook in zijn Profetisch Boek er vele en duidelijke vermaningen uit de Boeken van Mozes voorkomen.

Een feit, hieruit te verklaren, omdat het toen vooral de tijd van afval was, waartegen de Heere God in Zijn wet zo ernstig had gewaarschuwd en gedreigd.

Maar niet van een uiterlijk terugkeren tot de Wet verwacht de Profeet heil.

Ook hij spreekt het duidelijk uit, dat, zal Israël weer aan zijn bestemming beantwoorden, zal Israël weer in plaat van het afgeweken volk, het heilige volk zijn, de Heere God moet komen met de Geest de vernieuwing en bekering.

Dit spreekt hij zeer duidelijk uit.

En o, opdat bij het diep ellendig volk alle gedachte verbannen worde aan eigen deugd en eigene gerechtigheid, opdat Juda het wete, dat, zal het straks weer in luister en ere schitteren, het is vrije gunst en ongehoudene goedertierenheid Gods, spreekt de Profeet het uit, dat de Heere het doen zal om Zichzelfs wille, om Zijns groten Naams wille.

In zijne profetie komt zo glashelder uit, en dit is een der eigenaardige karaktertrekken van zijn Boek, dat er aan de ene zijde ligt een diep verzondigd volk, dat hoegenaamd geen aanspraak mag en kan maken op Gods opzoekende liefde en Zijn genadevolle redding, en aan de andere zijde staat een God, die zich als de God des Verbonds openbaart, die het volk in de diepte der ellende opzoekt, het uit de diepte der ellende redt, en in dit opnieuw in ere gezet volk, het beeld toont van de Kerk, die zalig wordt, die eenmaal zich zal verheugen in de volkomene bestraling van Gods genadevol aangezicht.

Waar hij zijn Boek sluit met: de HEERE IS ALDAAR daar spreekt hij uit wat als het ware het doel was van geheel zijn optreden, dat de Heere God nooit Zijn volk prijs geeft of verlaat.

DE PROFEET DANIEL.

Het Boek der profetieën van Daniël, een der ballingen in Babel, bevat niet alleen wat God, de Heere, hem geopenbaard heeft omtrent de lotgevallen van zijn volk en der Kerk, maar ook, wat hem zelve wedervoer, zowel aan het Babylonische als aan het Medische hof.

Zelf van aanzienlijke geboorte, werd hij, onder de regering van de koning Jójakim, met andere koninklijke jongelingen gevankelijk naar Babel weggevoerd.

Aldaar ontving hij de naam van Beltsazar, en werd onder dien naam aangesteld tot een der wijzen aan het koninklijke hof.

Door Gods bijzondere genade hield hij steeds vast aan zijn geloof en ontving hij op bijzondere wijze de gave der wijsheid.

Tot in hogen ouderdom heeft hij onder die heidense hoven uitgeblonken als een man des geloofs en der wijsheid, zodat Ezechiël hem als een voorbeeld vermeldt, en, gedreven door de Heiligen Geest, heeft hij zijne Godspraken geopenbaard tot heil en bemoediging van zijn volk en de navolgende geslachten.

Zijn Boek laat zich in twee delen splitsen, die beide bijna van gelijken omvang zijn: in een historisch en in een profetisch gedeelte.

Het eerste deel (Hoofdst. 1-6) begint met de mededeling van het verschijnen van Daniël aan het hof van Nebukadnezar, verhaalt verder zijne verhouding tegenover de koning, en eindigt met de dood van Beltsazar en zijn eigen redding uit de leeuwekuil onder Darius.

Het tweede deel (Hoofdst. 7-12) bevat de gezichten, welke de Profeet ontving, die van de vier dieren, de openbaring van de 70 jaarweken, en eindelijk die van de worstelingen van de anti-goddelijke wereldmacht tegen de komst van het Godsrijk.

Beide delen hangen inwendig te zamen, en doen ons zien, welke talrijke en zware lotgevallen Israël, en in Israël de Gemeente Gods, nog wachtten, maar ook, hoe God; de Heere, staat boven het woelen en werken der volken, Zijn einddoel bereikt, n. l. de eidelijke voltooiing van het Godsrijk.

HOOFDSTUK 1. DANIEL EN ZIJNE DRIE

VRIENDEN IN BABEL.

In Hoofdst. 1-6 hebben wij vooreerst een boek der geschiedenis, dat ons in de levensgeschiedenissen van Daniël inleidt, voor zoverre die voor zijne profetische roeping en het doel daarvan van betekenis zijn. Is nu het conflict (vijandige aanraking) van het volk Gods met het rijk der wereld een conflict, dat met de overwinning van het eerste over het laatste eindigt, hetgeen Daniël in zijn persoon moet voorstellen en in zijne voorzeggingen uit elkaar leggen, zo vernemen wij vooreerst (Hoofdst. 1 en 2), hoe Daniël er toe kwam, de voorsteller en Profeet van dit conflict te worden; daarop (Hoofdst. 3-5) karakteriseert zich voor ons de gehele gezindheid en geest van de macht der wereld als de geest van zelfverheffing en van zelfvergoding, en dit haar karakter verloochent de macht der wereld, gelijk verder (Hoofdst.

aangewezen wordt, zelfs dan niet wanneer de tijdelijke drager of vertegenwoordiger daarvan, een de God van Israël en Zijnen vereerders vriendelijk gezind heerser is. Hare gezindheid drijft haar met geweld daartoe, om de God van Israël Zijne aanspraak, om de alleen ware God van hemel en aarde te zijn, te bestrijden, en diegenen, die Hem met getrouwheid dienen, te vervolgen; toch weet de Heere altijd de overwinning te verkrijgen, en de Zijnen te redden.

Vs. 1-21. Daniël, een jong Israëliet van edele afkomst, wordt aanstonds bij de eersten inval van Nebukadnezar in Juda, met andere voorname jongelingen naar Babel gevoerd, en daar aan het hof van de Babylonischen koning, onder de naam van Beltsazar, in Chaldeeuwse wijsheid en wetenschap voor de dienst aan het hof opgevoed. Getrouw aan de God zijner vaders en aan de wet van zijn volk, onthoudt hij zich met zijne drie medegevangenen, die de namen van Sadrach, Mesach en Abed-nego ontvangen hebben gedurende dezen tijd van voorbereiding, gestreng van alle ontreiniging van het heidendom; hij wordt door de Heere ter beloning voor zijne vroomheid met hoge wijsheid begiftigd. Hij wordt om die wijsheid door de koning onder de Magiërs opgenomen, en beleeft nog het einde van de zeventigjarige dienstbaarheid van Israël onder Babel, met wier begin hij in ballingschap was weggevoerd.

In het derde jaar des koninkrijks, der regering van Jojakim, de koning van Juda, d. i. in het jaar 606 v. C. (2 Kon. 24:1), kwam Nebukadnezar, de koning van Babel, toen nog wel niet alleen koning, maar mederegent van zijnen vader Nabopolassar, te Jeruzalem, en belegerde haar (volgens ene andere berekening in het vierde jaar van Jojakim (Jer. 20:1 vv.).

En de Heere gaf, volgens een rechtvaardig vonnis over Juda en het huis van David de zo even genoemden Jojakim, de koning van Juda, in zijne hand, en een deel der vaten van het huis Gods (2 Kron. 36:6 v.). en hij bracht ze in het land van Sinear, in Babylonië (Gen. 10:10; 11:2), in het huis zijns gods Bel of Baäl (Hoofdst. 4:2 en de vaten bracht bij in het schathuis zijns gods (Ezra 1:7). Jojakim daarentegen, hoewel hij hem eerst eveneens naar Babel wilde voeren, liet hij tegen het stellen van gijzelaars en onder oplegging van een jaarlijkschen cijns weer vrij, zodat hij nog langer in Juda mocht regeren.

Ene overwinning over een vreemd land was volgens de mening der heidenen tevens ene overwinning over de god van dat land, gelijk Jojakim een vazal van Nebukadnezar geworden was, zo was de God van Israël nu een vazal van de god van Nebukadnezar, van Bel geworden; daarom gaat een gedeelte van de aan Jehova gewijde tempelvaten in het bezit van Bel over.

Deze vaten zonden echter later voor het koninklijk huis van Babel van grote gevolgen worden (Hoofdst. 5).

Jeruzalem word voor de eerste maal aan de volken overgeleverd, en de wereldheerschappij, die het volk Gods toekwam, werd overgebracht op de heidenen, die haar ontvingen uit de hand van de Heerser over de ganse aarde, in de persoon van hun eersten koning Nebukadnezar (Dan. 2:37, 38. Ezra 1:2) Toen begon het tijdvak, dat de tijden der heidenen genoemd wordt (Luk. 21:24). Dat zijn de tijden, gedurende welke de grote machten der aarde over de beschaafde wereld heersen, en het volk Gods meer of minder dienstbaar houden. De koningen van Israël zijn alsdan niet anders dan vazallen. De tijden der heidenen, begonnen met de inneming van Jeruzalem door koning Nebukadnezar, zullen eerst eindigen, wanneer Jeruzalem zal opgehouden hebben door de heidenen vertreden te worden; alsdan zullen de tijden van Israël hunnen loop hernemen. Van de oorsprong af tot aan het einde houden de tijden der heidenen enen gelijken tred met de vernedering van de stad Gods. (E. GUERS).

En de koning Nebukadnezar, toen hij de door Jojakim overgeleverde gijzelaars met de overige krijgsgevangenen naar Babel zond, voordat hij zijnen veldtocht naar Egypte, bij welke gelegenheid hij naar Jeruzalem was gekomen, verder vervolgde, zei tot Aspenaz, de overste zijner kamerlingen, dien hij te huis gelaten had, en voor wien hij nu een schriftelijk bevel mede gaf, dat hij voorbrengen zou, enigen uit de kinderen Israëls, uit het getal der jeugdige gijzelaars en de overige krijgsgevangenen, te weten uit het koninklijke zaad en uit de prinsen, uit de kinderen van het koninklijk huis (2 Kon. 20:18) en van de voornamen.

Als twee der aanzienlijkste ambten bij de Babyloniërs als ook bij de Perzen, komen in de Bijbel voor 1) de hofmeester, of gelijk wij zouden zeggen, de hofmaarschalk (1 Kon. 4:6; 17:3 Jer. 22:15; 36:3) d. i. die beambte, die het opzicht over het huis des konings, over zijne goederen, uitgaven, klederen en meubelen had (gelijk aan de magister palatii in de middeleeuwen); vervolgens 2) de overste der kamerlingen, of der gesnedenen, wien eigenlijk slechts het oppertoezicht over de harem of het paleis der vrouwen toekwam, doch ten gevolge daarvan, daar hij bestendig de persoon des konings omgaf, en zich groten invloed kon verschaffen, het hoofd der overige aan het hof fungerende beambten, waarom wij hen ook bij oorlogen in het gevolg des konings en zelfs als veldheren zien (Jes. 36:2. Jer. 39:3).

Jongelingen van ongeveer 14 jaren, aan dewelke geen gebrek ware in gezondheid of gedaante, maar schoon van aangezicht, en vernuftig in alle wijsheid, en ervaren in wetenschap, en kloek van verstand, met bijzondere geestesgaven, ene snelle bevattig; en leerzaamheid in elk gebied van kennis, en in dewelke volgens hun eigenschappen naar lichaam en geest, bekwaamheid ware, na een tijd van drie jaren voorbereid te zijn, om te staan

in des konings paleis als edelknapen; en dat men hen onderwees in de boeken en spraak der Chaldeënen 1) in de Chaldeeuwse literatuur en conversatie.

Aan 't koninklijk hof werd Chaldeeus, de taal van de Medo-Perzischen stam gesproken, in plaats van het Aramees en Syrisch, die daar te huis behoorden; bovendien moesten zij ingewijd worden in de wijsheid en wetenschap der Magiërs (Matth. 2:1), waarin de jongelingen zouden worden opgenomen en die eigene inrichtingen voor onderwijs te Babylon, Borsippa en Hipparene had. "Daniël werd met de wijsheid der Chaldeënen toegerust opdat de Chaldeeuwse wijzen niets boven hem, de pleitbezorger der goddelijke wijsheid zouden vooruit hebben. " .

En de koning verordende hun, die Aspenaz volgens de gegeven last zou uitkiezen, opdat zij lichamelijk des te meer zouden vooruitgaan (Esth. 2:9) wat men ze dag bij dag geven zou van de stukken der spijs des konings, en van de wijn zijns dranks, en dat men hen drie jaren alzo optoog, opvoedde, en dat zij ten einde derzelve jaren zouden staan voor het aangezicht des konings.

Onder deze nu waren uit de kinderen van Juda, terwijl de andere jongelingen (vs. 15) uit andere stammen van Israël waren, Daniël 1) (= mijn God is rechter), Hananja (= de Heere begenadigt, Misaël (= wie is aan God gelijk) en Azarja (= de Heere helpt).

Volgens Josefus was Daniël uit koninklijk bloed en een aanverwant van koning Jojakim. Daar de opleiding tot een stand in Perzië bij voorname jongelingen met hun 14e jaar begon, en de intrede in de dienst des konings in het 17e jaar geschiedde (Plato Aleib ö 37 Xen. Cyrop. 1, 2 ö 8 vv.), zo kan men hieruit tot de toenmaligen ouderdom van hem en zijne medegezellen besluiten. Met alle recht heeft men Daniël met Jozef vergeleken. De een leefde in het begin, de andere aan het einde van de Israëlietische openbaringsgeschiedenis, doch beide waren aan het hof van een heidensen koning als vertegenwoordigers van de waren God en Zijn volk, beide als voorbeelden in zuiverheid van zeden voor het aangezicht des Heeren wandelende; beide met de bijzondere gave toegerust om het vermoeden der waarheid in het heidendom tot klaarheid te brengen door hun uitleggingen van goddelijk ingegevene dromen; beide begaafd met ene bijzondere mate van wijsheid en verlichting en daarom ook door de wereldmacht met ere overladen. Alzo stellen zij de roeping van Israël ons voor ogen, om te midden van de volkeren een heilig een priesterlijk volk te zijn. De algemene bedoeling der Oud-Testamentische theokratie treedt in hen duidelijk te voorschijn; daarom zijn zij typen en van Christus, de waren Israëliet, en van de nog toekomstige bestemming van het volk van Israël, om een licht der heidenen te zijn, wanneer eenmaal vervuld zal worden Rom. 11:12-15. Gelijk bekend is, heeft Hegel in zijne filosofie der geschiedenis er schoon en geestig op gewezen, hoe de beide jongelingen Achilles en Alexander, de een aan het begin, de ander aan het slot der Griekse geschiedenis staan en hoe in deze twee gedaanten de gehele aard en het leven van het heidense volk wordt afgespiegeld. Alzo is het ook op de heiligen bodem van de geschiedenis van Israël met Jozef en Daniël. Deze vooral, in elk opzicht nog rijker gezegend dan gene, een Alexander tegenover een Achilles, is de schitterendste gedaante en het grootste karakter uit de laatste eeuwen des Ouden Verbonds, de voorname uitdrukking van een echt Israëliet. Zulk een man werd geroepen tot de Apokalypticus des Ouden

Verbonds (Hoofdst. 7:1) en wanneer wij nu verder weten, dat de Nieuw-Testamentische Apokalypticus de discipel was, dien Jezus lief had zo moet ons reeds de omstandigheid met eerbied voor de beide Apokalypsen vervullen, dat God twee der beste mannen uit het Oude en uit het Nieuwe Verbond verkoren heeft, om haar te ontvangen en neer te schrijven.

En de overste der kamerlingen gaf hun, in plaats van de zo even genoemde Hebreeuwse, andere, Chaldeeuwse namen, opdat zij hun land en hun afkomst te eer zouden vergeten, en Daniël noemde hij Beltsazar(= vorst van Bel, ons Balthazar), en Hananja Sadrach (aanblazing van de zon), en Misaël Mesach (Van Sach. (de Romeinse Venus)), en Azßrja Abed-nego 1) (dienaar van de god Nego of Mercurius).

In drie opzichten moet dus Daniël, die voortaan als het hoofd van deze vier voorkomt, verandering ondergaan; zij moesten heidense wijsheid leren; zij moesten van de tafel eens heidensen konings eten, zij moesten heidense namen dragen. Niet alleen overdacht hij dit met ernst, maar ook helder en juist nam hij zijn besluit. Wat het laatste betrof, daarover sprak hij niet, hij was naar Gods raad in de macht van deze nieuwe meesters overgegeven, en hoe deze hem wilden noemen, dat was hun zaak; hij verdroeg dien naam, doch behoefde daarom gene heidense persoonlijkheid aan te trekken. Ook deed hij gewillig en vlijtig het eerste. Zeker wanneer wij de uitkomst opmerken, was het Gods besturing, dat Daniël, even als Mozes, in de toestand kwam, dat hij heidense wetenschap en beschaving moest deelachtig worden; de heidense wijsheid moest hem het materiaal bezorgen en de Geest van God gaf het rechte begrip; zo verkreeg hij inzicht in de aard van de macht der wereld. Daniël doorzag dezen raad, dien God met hem had en ging vlijtig in de hem aangewezen school; hij behoefde daarom niet inwendig zich over te geven aan het leugenachtige in deze wijsheid. Anders was het echter met de eis dat hij van des konings tafel eten en drinken zou.

Dus, ofschoon zij haar niet noodzaakten om van de godsdienst hunner vaders, tot de godsdienst van hun overwinnaars over te gaan, evenwel deden zij, wat zij door zachte middelen konden doen, om hun omgeving van de eersten te spenen en hen de laatsten in te scherpen. Zie nochtans hoe gunstig er voor hen gezorgd werd. Ofschoon zij in lijden waren, om de zonden hunner vaders, zij worden evenwel geacht om het goede, dat in hen was. En het land hunner gevangenis werd voor hen zo vergenoegelijk gemaakt, als het land hunner geboorte op dien tijd zou geweest zijn.

Daniël nu nam voor in zijn hart, 1) toen de tijd van voorbereiding begon, en bewoog ook zijne drie vrienden daartoe, dat hij zich niet zou ontreinigen met de stukken van de spijs des konings, noch met de wijn zijns dranks; daarom verzocht hij van de overste der kamerlingen, dat hij zich niet mocht ontreinigen 2), maar eenvoudig van het gezaaide (vs. 12) mocht eten, dat niet tot afgodenoffer gebruikt was en daarom zonder bedenking kon gegeten worden.

Zij mochten zijn naam veranderd hebben, zijn hart konden zij niet veranderen. Ook met zijn heidensen naam blijft hij een gelovig Israëliet. Hij liet zich onderwijzen in de kunsten en wetenschappen der Chaldeën, maar het ging hem ook als Mozes, die niettegenstaande zijne

geleerdheid, liever met het volk Gods kwalijk wilde behandeld worden. Hij weigerde van de tafel des konings te eten, om der conscientie wille.

Het genot van de van des konings tafel hen aangewezen spijsen, was voor hen verontreinigend, alzo naar de wet ongeoorloofd, niet zozeer dewijl de spijs niet naar de Levietische wet was bereid, wellicht ook uit vlees van dieren, die voor de Israëlieten onrein waren, bestond, want in dit geval hadden de jongelingen niet nodig gehad om zich ook van de wijn te onthouden, maar de oorzaak lag daarin, dat de Heidenen bij de gastmalen een deel van de spijs en drank de afgoden offerden en daardoor de maaltijd godsdienstig wijdden, waardoor niet slechts de deelname aan zulk een maal een deelname aan de afgodendienst was, maar de spijs en wijn afgoden-spijs werd, iets werd, welke, naar de uitspraak van de Apostel (1 Kor. 10:20 enz.) in de gemeenschap der demonen zette.

En God gaf Daniël genade en barmhartigheid (1 Kon. 8:50. Ps. 106:46) voor het aangezicht van de overste der kamerlingen. 1) Gemakkelijk had deze het voor ene belediging kunnen houden, God bestuurde het echter zo, dat hij niet toornig werd, maar dat hij hem om zijne getrouwheid aan de voorvaderlijken godsdienst liefkreeg, en hij het hem gaarne toestond, zo hij dit zonder gevaar zou kunnen toelaten.

Hoe veel beter is niet de staat van dezulken, die onder de last der verdrukking aan hun oprechtheid vasthouden, dan van degenen, die hun ongerechtigheid behouden, in het toppunt van voorspoed.

Want de overste der kamerlingen zei tot Daniël: Ik vreezevoor mijnen heer, de koning, die ulieder spijs, en ulieder drank verordend heeft; want waarom zou hij, wanneer gij hem zult worden voorgesteld (vs. 18), ulieder aangezichten droeviger, bleker zien, dan der jongelieden, die in gelijkheid van leeftijd met ulieden zijn, hetgeen toch bij minderen kost het geval zou moeten zijn? alzo zoudt gij mijn hoofd bij de koning schuldig maken; ik zou gestraft worden, omdat ik zijn bevel niet volbracht had. Alles is mij echter wel, indien gij, slechts voorspoedig toeneemt.

Daniël vindt bij Aspenaz genade, maar niet bij verschillende Christelijke uitleggers; zij zien in zijn verlangen het teken van een overdreven angstigen geest, gelijk zij de Makkabesen tijd karakteriseren, en plaatsen dan de Schrijver van dit Boek in dien tijd. (2 Makk. 5:27), De plaats die men ten bewijze van die Makkabese angstvalligheid aanhaalt, is slecht gekozen, want wanneer daar Judas Makkabeüs in de wildernis vlucht, om niet onder de onreinen te leven, dat hij slechts zou hebben kunnen doen, wanneer hij zelf heidense zeden had aangenomen, zo dringt hem daartoe alleen de getrouwheid, die hij aan zijn God verschuldigd is, Wanneer hij zich daar met kruiden voedt, zo is dit niet uit angstvallige nauwgezetheid, maar omdat hij daar gene andere voedingsmiddelen vond. Het is echter nog veel minder overdrevene angstvalligheid, wanneer Daniël zich voorneemt, niets van de spijs en de wijn des konings te genieten. Van de kostbare spijsen der koninklijke tafel, als ook van de wijn, werd een gedeelte de goden gegeven (Hoofdst 5:4), om daardoor het overige te consacreren (wijden); men bracht zelfs bij de gastmalen afgodenbeelden, zodat daardoor de maaltijd zelf het karakter van een afgodenoffer aannam, terwijl het de Israëliet verboden was daarvan te

eten (Ex 34:15). Bovendien werden volgens Lev. 11 ene menigte dieren door de Joden onrein gehouden, die het bij de heidenen niet waren. Wanneer nu Daniël zich met zulk ene spijs niet wilde verontreinigen, staat hij daardoor wel niet op het standpunt der moderne verlichting, maar even zo min op dat der overdrevene angstvalligheid, integendeel juist op dat van Joodsch-wettische vroomheid, waarvan men alleen het recht heeft de godvruchtigen Jood te beoordelen. Zulke Joden zijn er reeds lang vóór de Makkabesen tijd geweest.

Toen Aspenaz geen ander bezwaar had zei Daniël met toestemming van hem tot Melzar (den Melzar, de spijsverzorger, opperkeukenmeester), dien de overste der kamerlingen gesteld had over Daniël, Hananja, Misaël en Azarja, om hen te verzorgen.

Beproof toch uwe knechten tien dagen lang, want in dezen tijd zal de koning zeker niet naar ons vragen, en men geve ons van het gezaaide, veld- en tuinvruchten, als erwten, bonen enz. te eten, en water te drinken 1).

Daniël geloofde het woord Gods, dat de mens bij brood niet alleen zal leven, maar bij alle woord, wat uit de mond des Heeren uitgaat (Deut. 8:3). Hij was er van overtuigd, dat God machtig was om ook het water en het gezaaide, genoten in gehoorzaamheid aan Gods wet, dezelfde kracht, zo niet meer te doen uitwerken, als de kostelijke en meest voedzame spijzen des konings.

En zijn geloof is niet beschaamd gemaakt.

En men zie, daar men in tien dagen wel enigszins over de uitwerking der voeding kan oordelen, voor uw aangezicht onze gedaanten, en de gedaante der jongelingen, die de stukken van de spijs des konings eten; en doe daarna met uwe knechten, naardat gij zien zult, geef hun vervolgens de door de koning voorgeschrevene of de door mij gevraagde spijs, naardat gij in vergelijking met de anderen bij ons zult opgemerkt hebben.

Ene ongelooflijke kracht des geloofs, niet alleen ene meerdere welgedaanheid des lichaams te beloven, maar zelfs de tijd te bepalen, binnen welken dit zichtbaar zou zijn! .

De vroomheid dezer vier jongelingen was misschien ten dele ene vrucht van het onafgebroken prediken van Jeremia, dat in Jeruzalem zo vruchteloos scheen, en in hen werd die voorzegging van de goede vijgen vervuld, waarvan wij in Jer. 24:4 vv. lezen. De Heere leidt het alzo, dat juist die, in welke het woord zijner dienaren gezegend wordt, niet in hun nabijheid blijven; dikwijls weten zij van hen niet.

Toen hoorde hij, de Melzar, (vs. 11), begerig om te zien, hoe de proef zou aflopen, misschien ook overleggende, hoe die bespaarde spijs tot zijn eigen voordeel kon aangewend worden, hen in deze zaak, en hij beproefde ze tien dagen.

Ten einde nu der tien dagen, toen de in vv. 13 doorgeslagene proef genomen werd, zag men, dat door Gods genade, die hun geloof zegende, hun gedaanten schoner waren, en zij vetter waren van vlees, dan al de jongelingen, die de stukken van de spijs des konings aten.

Gods zegen over geringe spijs geeft dikwijls meer gezond voedsel en sterkte, dan kostelijke spijs aan diegenen, die het vette eten en het aangename drinken.

Toen geschiedde het, dat de Melzar (vs. 11) de stukken hunner spijs ook voor 't vervolg wegnam, mitsgaders de wijn huns dranks, en hij gaf hun voortaan niet anders dan van het gezaaide (vs. 12) en water.

Daniël ondervindt hier, dat de leden van het volk Gods, wanneer zij onder de heerschappij van de macht der heidenen gekomen zijn, in gewetensbezwaren kunnen komen, maar dat dan ook, wanneer zij in zulke gevallen getrouw zijn en op God vertrouwen, Hij ter hunner redding handelt, daar Hij zelfs de harten van de mensen met wereldse macht bekleedt, ten hunnen gunste beweegt en hun lotgevallen zo bestuurt, dat zij het kunnen dragen.

Aan deze vier jongelingen nu gaf God niet alleen voorspoed in 't lichamelijke, maar ook wetenschap en verstand in alle boeken, en wijsheid der Chaldeën (vs. 4), zodat zij deze spoedig leerden en zelfs hun leermeesters overtroffen (vs. 20); maar Daniël gaf Hij, als ene nog aan hem bijzonder toegedachte gave, verstand in allerlei gezichten en dromen, om die uit te leggen en de daarin geopenbaarden wil van God bekend te maken.

Daar de Chaldeën zeer veel van droomgezichten hielden, gaf God aan Daniël de gave, om de vreemdste droomgezichten te verklaren. De Chaldeën moesten door dit middel overtuigd worden, dat de God, dien Daniël aanbad, de ware God was, dat Hij de verborgenste gedachten der mensen doorzag, en dat Hij door Zijne macht en wijsheid de lotgevallen der mensen leidde.

Daniël en zijne vrienden verwierven grote kennis, maar alle hun vorderingen worden aan God toegeschreven. Hij gaf hun kennis en bekwaamheid om te leren in wijsheid, want alle goede gaven en volmaakte giften zijn van Boven, van de Vader der lichten. Godvrezende jonge mensen moeten zich ernstig toeleggen om hun medeleerlingen te overtreffen in elke nuttige poging, niet om van de mensen geprezen te worden, maar ter ere van het Evangelie en opdat zij in staat gesteld worden om nuttig te zijn. .

Duidelijk wordt hier gezien op de boeken der Chaldeën, gemeld in het 4de vers, welke boeken deze jongelingen naarstig moesten lezen, om de inhoud daarvan zich eigen te maken; en buiten twijfel werden hun ook door bekwame lieden nodige onderrichtingen meegedeeld, tot recht verstand daarvan en om daarvan het beoogde gebruik te maken. En door die boeken en dat onderwijs moesten zij trachten te verkrijgen de wijsheid, welke de koning wilde, dat zij zouden bezitten en die bij de Chaldeën in achting was; in zaken van wijsbegeerte, geschiedkunde en anderzins. Om nu deze boeken te verstaan, was buiten twijfel gene kleine schranderheid nodig, zo wegens de zaken zelf, die hun ongewoon, en sommige daarvan in haren aard verheven en duister waren, als ook wegens de verschillenden stijl en de ongewoonheid der taal zelf, welke zij eerst met het begin hunner oefening in die boeken moesten leren. Nochthans verkregen zij met veel voorspoed wetenschap en verstand, zelfs in allerlei boeken van die soort, en om allerlei wijsheid daaruit te halen. Zij verstonden die boeken, en hadden begrip van hunnen inhoud, en daarbij verkregen zij een schrander

doorzicht in de zaken zelf, zodat zij bekwaam waren om met grond daarover te spreken, en het ene uit het andere af te leiden, tot meerdere kennis en vordering daarin. En dit gaf hen God zelf; hun verstand door ene bijzondere verlichting opscherpende, hun vermogens versterkende, om met de nodige aanhouding zich te oefenen, en door diepe overdenkingen in het pit der zaken in te dringen, en daarbij ook hun geheugen sterkte gevende, om het aangeleerde wel te bewaren, en dus te eerder en met dubbelen voorspoed, tot het leren en wel begrijpen van meer andere zaken voort te varen. Trouwens, het is in het algemeen waar, dat alle onze bekwaamheid uit God is, als de Apostel zegt (2 Kor. 3:6). Dus konden zij zonder Zijnen zegen in dezen niet voorspoedig zijn, maar die kon dan ook dien voorspoed op ene uitnemende wijze vermeederen. Maar in het bijzonder was het ook ene grote goedheid van God voor deze jongelingen, dat Hij door dezen zegen de arbeid, dien zij moesten aanwenden, in het leren van die wetenschappen, zo veel lichter maakte, dit gevolg van hun dienstbaarheid dus gunstiglijk verzachtte, en hen in staat stelde om die goede gunst en achting te verkrijgen, welke zij door middel van deze bekomene wetenschap naderhand verkregen hebben. (J. A. VOS).

Ten einde nu der dagen, waarvan de koning gezegd had, die hij bepaald had (Hoofdst. 2:1). dat men hen zou inbrengen, in het paleis, na hen behoorlijk te hebben voorbereid, zo bracht ze de overste der kamerlingen, tegelijk met de overige Israëlietische jongelingen, die hij verkoren had (vs. 3 vv.), in voor het aangezicht van Nebukadnezar.

En de koning sprak met hen, om te onderzoeken welke vorderingen zij gedurende dien tijd van leren gemaakt hadden, doch er werd uit hen allen niemand gevonden, gelijk Daniël, Hanßnja, Misaël en Azàrja, en zij stonden van nu af (604 vóór C.) voor het aangezicht des konings, terwijl de andere jongelingen nog een langeren tijd van lering moesten doorgaan.

En in alle zaken van verstandige wijsheid, die de koning hun afvroeg ook later bij verschillende gelegenheden, zo vond hij hen tienmaal in verstand verheven boven al de tovenaars en sterrekijkers, die in zijn ganse koninkrijk waren, want naar de raad van God moesten zij de wijsheid dezer wereld door de verborgene Goddelijke wijsheid te schande maken.

En Daniël bleef, nadat hij aan 't begin der ballingschap naar Babel was gekomen (vs. 1 vv.) tot aan het einde daarvan, namelijk tot het eerste jaar van de koning Kores toe (2 Kron.

22, zelfs nog langer (Dan. 10:1 vv.) de Schrijver wil echter slechts te kennen geven, dat Daniël een Profeet was zowel der ballingschap als der verlossing, vgl. Jer. 1:3).

De Profeten moesten altijd iets van hetgeen zij omtrent een ver verwijderden tijd voorspelden, aan zich zelf en in hunnen tijd ondervinden, gelijk David van het lijden van Christus veel aan zich zelven ondervonden heeft also werden zij tevens voorbeelden, en hun profetieën werden recht pathetisch (vol diep gevoel) en niet maar zo koud uitgesproken en neergeschreven, want de aanvechting leerde om op het woord te letten, dat hun van toekomstige dingen gezegd werd.

Het Goddelijk woord heeft altijd een geschiedkundig aanknopingspunt dat in hem, aan wien het ten dele valt, een geschikt voorwerp vindt om het op te nemen en te bevatten. De openbaring valt niet uit de hemel als een geschreven boek, dat men slechts op te nemen en te lezen heeft, maar, opdat zij overeenkomstig de behoefte en de gezichtskring der mensen zou wezen, moet een mens, door de Geest bruikbaar en levend gemaakt, haar ontvangen en opschrijven. En opdat hij daartoe in staat zij, moet zijne plaatsing historisch, zodanig wezen, dat hem het woord van boven niet geheel vreemd is, maar dat zijn gehele standpunt als het ware een menselijk vragen wordt, op hetwelk de openbaring van boven het Goddelijk antwoord brengt. Hier toch handelt de openbaring niet meer zo als bij de vroegere Profeten: "over Israël en zijne verhouding tot de wereldheerschappij, " maar nu is er veel meer sprake: "van de wereldheerschappij en hare verhouding tot Israël. " Daarom kon de Godsman, die deze profetie ontving, niet onder zijn volk leven; neen, hij moest bij de troon der wereldheerschappij geplaatst zijn: want slechts dßßr alleen kon bij het recht geoeffende oog voor haren gehelen aard en hare ontwikkeling bekomen, waaraan voor de Goddelijke openbaring een aanknopingspunt gevormd was. Alzo vinden wij de profetischen wachttorens van Daniël naast de troon van Babel geplaatst. Hij staat in en boven de wereldmonarchie en overziet van daar met een door Gods Geest verlicht profetisch oog de wisselende gedachten en lotgevallen van hun toekomstige koninkrijken in hun betrekking tot het volk van God, zelfs tot in de verste tijden.

Daniël is die Israëliet, die de ballingschap van het begin tot het einde doorleefd heeft, en door wien het der wereldmacht, zo dikwijls zij het wilde vergeten, herinnerd werd, dat er iets bijzonders was aan dat volk en iets bijzonders aan de God van Israël.

Daniël leerde om de bevrijding van zijn volk uit de ballingschap te zien, en hun terugkeren naar hun eigen land. Ene jeugd, doorgebracht in matigheid en vroomheid, als die van Daniël, strekt tot blijvend nut en brengt later voldoening te weeg. Dat jonge mensen nauwkeurig acht geven op de voorbeelden van dit hoofdstuk; dat wij alle dingen schade achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus en de ervaring van Zijne redding, en ons altijd herinneren, dat God eren zal, die Hem eren, maar dat zij, die Hem verachten, licht geacht zullen worden. .

HOOFDSTUK 2. DANIEL LEGT

NEBUKADNEZARS DROOM UIT.

II. Vs. 1-49. Nauwelijks heeft Daniël de plaats bereikt, van welke hij zijne profetische roeping vervullen kan, als de Heere hem reeds gelegenheid geeft, om daarmee een begin te maken. Door Goddelijke besturing wordt namelijk Nebukadnezar in enen nacht, als hij onder verhevene ontwerpen voor de toekomst in geslapen is, een droom gegeven, dien bij zich bij zijn ontwaken niet meer kan herinneren, maar van welken de indruk achtergebleven is, daar die een sterken schok heeft veroorzaakt. Hij gevoelt, dat hem in dit beeld de gehele geschiedenis van hetgeen te wachten staat, en het lot van het rijk, welks stichter hij is, te aanschouwen is gegeven. Nu roept hij de kunst der Magiërs, opdat zij hem de droom in herinnering brenge; vermag zij dit, zo zal het haar ook gemakkelijk zijn, de verklaring te geven; voor hem zelven zal het een bewijs zijn van de juistheid der verklaring, wanneer zij in staat is dien eersten eis te vervullen. Op dezen eis dringt hij aan, ondanks alle hare voorstellingen, dat hij iets voor een mens onmogelijks begeert. Hij geeft het bevel alle Magiërs in Babel om te brengen, als aan zijnen eis niet voldaan wordt. Dan zal de beurt der ombrenging ook aan Daniël en zijne drie vrienden komen, doch Daniël bewerkt bij de koning een uitstel, verenigt zich met zijne drie vrienden tot gebed, en ontvangt van God in een nachtgezicht ene openbaring, die hem hetzelfde beeld, dat Nebukadnezar voor zich had, doet aanschouwen en hem tevens de betekenis verklaart. Zo toegerust met alles, wat hij nodig had, treedt hij voor de koning, de ere voor hetgeen hij te zeggen heeft alleen aan Hem gevende, wien alle eer toekomt. Hij verhaalt eerst de droom en verklaart dien dan van de vier heidense wereldrijken, die na elkaar zullen komen en van het Godsrijk, dat zo wel in zijn ontstaan als in zijn bestaan een geheel ander is dan die alle, en ze vernietigt, om op hun puin zegerijk tot in alle eeuwigheid te staan. De koning, eerst met bewondering voor Daniël vervuld, als voor ene zichtbare verschijning des Allerhoogsten Gods, legt, door dezen over de waren toestand van zaken ingelicht, ene ootmoedige belijdenis af van de macht en grootheid van Israëls God, maakt Daniël tot een overste van de Magiërs en tot stadhouder van de provincie Babel; hij stelt hem op zijne bede zijne drie vrienden als onderbestuurders ter zijde.

In het tweede jaar 1) nu des koninkrijks van Nebukadnezar, nadat hij na de dood van zijnen vader Nabopolassar tot zelfstandige regering was gekomen, d. i. in het jaar 604 vóór Christus (2 Kon. 25:27), droomde Nebukadnezar dromen 2) enen gewichtigen droom; daarvan werd zijn geest verslagen en zijn slaap werd in hem gebroken, hij ontwaakte met zulk een indruk, dat het hem onmogelijk was weer de slaap te vatten, te meer daar hij zich onmogelijk meer herinneren kon, wat het was, dat hem zo diep had geschokt.

De beide tijdsbepalingen in Hoofdst. 1:2 en op onze plaats veroorzaken de uitleggers veel moeite, daar zij niet geheel en al met Jer. 25:1 schijnen overeen te stemmen. Volgens Jeremia toch zou het jaar der wegvoering naar Babel niet het derde, maar vierde jaar van de koning Jojakim zijn, en zou dit 4e jaar van Jojakim overeenkomen met het eerste van Nebukadnezar. Nu liggen tussen Daniëls wegvoering naar Babel en de geschiedenis in ons hoofdstuk de drie jaren van Daniëls leren en het intreden in de dienst van Nebukadnezar (Hoofdst. 1:5, 18 vv.);

dus moest hier eerder van het vierde dan van het tweede jaar der regering van Nebukadnezar sprake zijn. Intussen wordt de schijnbare tegenspraak met Jeremia eenvoudig daardoor opgeheven, dat Daniël gestrenger rekent namelijk van het definitief aanvaarden der regering, zowel door Jojakim (609 v. Chr. zie Jer. 22:19 als door Nebukadnezar (605 v. Chr. zie 2 Kon. 23:27), terwijl Jeremia ook de vroegeren tijd, toen beide zo als koningen waren mede rekent. Ten opzichte van de driejarigen leertijd daarentegen, moet men vasthouden, dat die tijd wel regel was (vgl. Hoofdst. 1:5), maar bij Daniël en zijne vrienden niet ten volle is gebleven. De koning had gelijk Hoofdst. 1:18 uitdrukkelijk zegt, een bepaald, waarop hij zich persoonlijk van de vorderingen der Joodse jongelingen wilde overtuigen, en toen hij nu bij de in het jaar 604 genomene proef, de uitslag ten opzichte van deze vier (1:19) zo bijzonder gunstig bevond, verhief hij hen reeds nu Doven de stand van leerlingen en stelde hij ze in zijnen dienst. Hun wetenschap en kennis van allerlei boeken. hun wijsheid was toch ene gave Gods; dat zij dit was niet het gevolg van het onderwijs bij van nature begaafde jongelingen, moest volgens 's Heeren raad en leiding aanstonds daaruit blijken, dat de leertijd nog lang niet ten einde was. Overigens sluit zich ons Hoofdstuk onmiddellijk aan hetgeen in Hoofdst. 1:18-20 verhaald is; naar alle waarschijnlijkheid volgde Nebukadnezars droom in de nacht op dien dag, op welken hij Daniël in zijnen dienst en in de orde der Magiërs had opgenomen.

Zeer opmerkelijk en eigenaardig is het, dat niet de Profeet Daniël, maar de wereldheerser Nebukadnezar, in een droom de gehele toekomstige ontwikkeling der wereldrijken ziet. Aan de eersten vertegenwoordiger der wereldlijke macht, die aan de godsregering onder Israël een einde gemaakt had, moest bekend worden, hoe eenmaal door het Godsrijk zijn bestaan en alle wereldlijke macht zou vernietigd worden. Bevreemdend moge het ons toeschijnen, dat hier de wereldheerser zelf het werktuig der openbaring wordt; doch hoewel, van het standpunt der eeuwigheid beschouwd, de wereldheerschappij een niets is, en zij dus aan het einde der dagen spoorloos zal vergaan, zo is toch, van de andere zijde bezien (voor de wereld-historische volvoering van het Goddelijk raadsbesluit, een koning, die de wereldregering in handen heeft, een zó belangrijk persoon, dat God, de Heere, zelf hem met denzelfden naam noemt, als de aanvanger en voleinder van het theokratisch koninkrijk, David en de Messias: "Mijn knecht, Mijn werk volbrengt, wiens rechterhand Ik heb gevat (Jer. 25:9. Ezech. 28:12-15. Jes. 44:28; 45:1). Hierom het begrijpelijk, waarom juist aan een koning, die als zodanig de luister der majesteit draagt, ene hemelse openbaring gezonden wordt (zie Ps. 82:1, 6. Rom. 13:1 vv.). Een droom was voor een heerser, buiten de vreze en kennis des Heeren levende, de beste en enig mogelijke vorm van openbaring; wij hebben de voorbeelden reeds vroeger bij een Abimelech, Faraö en zo vele anderen (Gen. 20 en 41) daarbij moeten wij in gedachten houden, hoe de dromen onder het heidendom geëerbiedigd werden, en ook niet nalaten op te merken, dat de heidense vorst wel de droom ontvangt, doch dien niet vermag uit te leggen, evenmin als zijne wijzen en waarzeggers; integendeel, hij wordt ten hoogste verontrust en gekweld, en kan gene bevrediging vinden voordat de door Gods Geest verlichte Israëliet hem de sleutel tot de rechte uitlegging geeft. Aan de zijde des heidendoms vindt men dus de afhankelijkheid en het lijdelijk afwachten (passiviteit), terwijl bij Israël in goddelijke zaken de bedrijvigheid (activiteit) bestaat; zodat de God des hemels en der aarde ook hier ten slotte met Zijne openbarings-bedeling alleen de ere ontvangt.

Het was een algemeen aangenomen gevoelen in de vroege tijden der wereld, dat dromen, als zij vergezeld waren door enige buitengewone omstandigheden, zekere toekomstige gebeurtenissen betekenden of voorspelden. Cicero behandelt dit onderwerp breedvoerig (de *Divinatione* I) en brengt verscheidene opmerkelijke voorbeelden daarvan bij. Homerus geeft ons het algemeen gevoelen van zijn eigen tijd, als hij zegt: *kai t inar ek Diov estin*. "Zelfs een droom komt van God." Het gezag van Jozef is nog ouder, welke zegt: "Komen niet de uitleggingen (der dromen) van God (Gen. 40:8)? Elifaz spreekt van een nachtgezicht, dat hij zelf gehad had (Job. 4:2), en Job 32:14, 15 verzekert Elihu, dat God, tot enen mens spreekt, eens, ja tweemaal-in enen droom en een gezicht des nachts." Deze was inderdaad de wijze, waardoor God Zijnen wil bekend maakte aan de aartsvaders van ouds en naderhand aan de profeten. Om op latere tijden neer te komen, de zoon van Sirach, als hij redeneert van de ijdelheid der dromen, maakt echter deze uitzondering, tenzij zij van de Allerhoogste gezonden worden (Jez. Sirach 34:1-6).

Het menselijk geheugen is van dien aard, dat het soms ontvangene indrukken zich niet van zelf kan herinneren, maar aanstonds bij het verhalen door een ander, erkent, of zij met de verduisterde herinnering overeenkomen of niet. Zo was het toen bij Nebukadnezar; zijn droom werd later door Gods openbaring geheel Daniëls eigendom, en werd tevens de grond, op welken alle zijne latere gezichten en voorspellingen rusten.

Men moet hierbij tevens opmerken, dat de droom, dien Nebukadnezar van God toekwam, ook volgens Gods wil aan zijne gedachten ontsnappen moest, opdat door de openbaring van dezen de heerlijkheid van God tegenover het onvermogen der Chaldeeuwse goden des te duidelijker aan het licht zou komen.

De meest verhevene mensen staan dikwijls het meeste bloot voor zorgen en onrust, terwijl de slaap van een arbeider zoet en verfrissend is. Wij kennen de last niet van menigeen, die in grote pracht en, zoals men ten onrechte meent, altijd in genoegen leeft. .

Toen zei de koning, dat men roepen zou 1) alle de klassen der Magiërs, de tovenaars), en de sterrekijkers en de guichelaars, en de Chaldeënen, om de koning zijne dromen, zijnen gewichtigen droom, de inhoud daarvan, het beeld zelf en de betekenis te kennen te geven: zij nu kwamen en stonden voor het aangezicht des konings overeenkomstig zijn bevel.

Dit vers toont te duidelijker, dat de droom zodanig is geweest, dat de koning gevoelde, dat God er de Auteur van was. Want het was niet zijne eerste droom, maar de schrik, welken God zijn gemoed had doen indringen, drong hem, om alle Magiërs te roepen, dewijl hij niet kon rusten, ook al wilde hij tot zijn slaap terug keren. Hij gevoelde derhalve als het ware een brandijzer in zijn gemoed, dewijl de Heere niet duldde dat hij tot rust kwam, maar wilde dat hij bewogen van gemoed zou zijn, totdat hem de droom was verklaard.

De algemene benaming, waarmee de Bijbel de Magiërs (een Perzisch woord, zoveel als "groot, uitstekend") invoert, is wijzen (Jes. 44:25. Jer. 50:35. Dan. 2:12, 18, 24, 27. 4:3; 5:7, 8 en 15 De derde benaming Chaldeënen wijst oorspronkelijk de eigenlijke priesterkaste in Babylonië aan, en komt eerst later van de Magiërs voor, toen het eigenlijke wezen van die

kaste te niet ging. Wat nu de boven en in vs. 27 even als in Hoofdst. 4:4 en 5:11 genoemde verschillende klassen der Magiërs aangaat, zo bedoelt de uitdrukking Chartumim (St. Overz. : tovenaars), volgens de meest waarschijnlijke afleiding van het woord (van cheret, griffel), de klasse van heilige schrijvers en van de kenners van het beeldenschrift (ierogrammateiv); want even als de Egyptische priesterkaste haar geheim beeldenschrift had, dat uit de tijden vóór de uitvinding van het letterschrift afstamde, als ook hare mannen, die daarin kundig waren, zo hadden dit ook de Magiërs. De Aschaphim (St. overz. : de sterrekijkers) zijn de bezweerders (van aschaph = bedekken, verbergen, bezweren), gelijk er bij de Babyloniërs vele bezweringskunsten in zwang waren (Jes. 47:9, 12). De Mechaschphim (St. overz. : guichelaars), waren degenen, die Magische en Theürgische kunsten verrichten, en de Gosrim (vs. 27) zijn de eigenlijke waarzeggers, de verkondigers van het lot uit de beschouwing der sterren (Jes. 47:13), of sterrekijkers. De hoofden der bijzondere klasse (Hoofdst. 3:2, 27) hadden aan hun hoofd enen overste, die behalve dit ambt, nog een wereldlijk konden bekleden. Hij was tevens de vorst van het landschap Babel, behoorde tot de medeleden van de Staatsraad en vergezelde als zodanig de koning in het veld (Jer. 39:3, 12). Wij zien later Daniël tot deze waardigheid verhoogd, terwijl de werkzaamheden van het wereldlijk ambt op zijn bijzonder verzoek zijnen drie vrienden werden opgedragen (vs. 48 vv.). Gewoonlijk had er ene erfelijke opvolging onder de leden van de orde der Magiërs plaats; toch konden er ook vreemden, wanneer de koning dit beval, in haar worden opgenomen, of ten minste in de school der Magiërs onderricht verkrijgen.

En de koning zei tot hen in ene plechtige vergadering: Ik heb enen droom gedroomd, en mijn geest is ontsteld, om dien droom te weten, kunt gij mij dien droom te kennen geven en zijne uitlegging?

Toen spraken de Chaldeënen tot de koning in het Syrisch, in het Aramees, in de spraak van het gewone verkeer, terwijl de Chaldeeuse taal de taal der wetenschap was (Hoofdst. 1:4): O koning, leef in eeuwigheid! 1) God verlene u een lang leven (1 Kon. 1:31. Neh. 2:3)! Zeg uwe knechten de droom, zo zullen wij de uitlegging te kennen geven, want dit slechts is de zaak der wijzen, niet de droom te weten.

Een gewone uitdrukking in de mond der hovelingen om daarmee de wens uit te spreken, dat de koning lang mocht leven. Eeuwig leven heeft de betekenis van, zo lang mogelijk.

Het was om daarmee te kennen te geven, dat zij de koning zeer genegen waren en zich onder zijne regering gelukkig gevoelden.

Of het altijd gemeend werd, is een andere vraag.

De koning antwoordde en zei tot de Chaldeënen: De zaak is mij ontgaan die ik gedroomd heb: indien gij mij de droom en daarna zijne uitlegging niet bekend maakt, gij zult in stukken gehouwen worden 1) (1 Sam. 15:33. Ezech. 16:40. Dan. 3:29), en uwe huizen zullen tot enen drekhuop, een puinhuop (Ezra 6:11) gemaakt worden. 2)

Deze straf was een zeer wrede en onmenselijke straf, bij de Chaldeëen in gebruik, waarbij alle delen van het lichaam werden afgehouden.

En dit zonder enige billijkheid, dewijl de koning van hen niet kon vergen, wat boven de menselijke macht gaat.

God, de Heere, beschikte dit echter zo, opdat tegenover de valselijk gewaande wetenschap der Chaldeëen de wijsheid Gods in en door Daniël geopenbaard, heerlijk zou uitblinken.

Calvijn tekent dan ook aan: "waarom bedreigt hij hen met de dood? Maar, immers, dewijl God op die wijze het wonder wil tonen, wat zij later zouden zien. Want indien de koning de Chaldeëen van zich had laten gaan, zou ook terstond die zorg verdreven zijn, die hun ziele beangstigde en pijnigde. Ook zou de zaak minder bij het volk bekend geworden zijn. God derhalve kwelde aldoor het gemoed des konings, zodat hij in woede uitbarstte. Vervolgens deze zo scherpe en woeste bedreiging moest allen opwekken. Want er is geen twijfel aan of hoger en lager hebben gebeefd, toen zij hoorden dat de hitte van des konings toorn zo groot was.

Dit is derhalve de hoofdzaak en het doel van de Voorzienigheid Gods om aan te merken, waarom Hij gewild heeft, dat de koning zonder enige matiging zou uitbarsten in toorn.

Volgens ene gewoonte bij de Oosterlingen werden vijandelijke huizen of woningen, die aan misdadigers toebehoorden, zelfs tempels en heilige plaatsen, ten teken der hoogste beschimping, niet alleen nedergeworpen, maar ook uitdrukkelijk tot mesthopen, modderkolken, vilplaatsen, drekhopen en andere ontterende onreine doeleinden gebezigd.

Maar indien gijlieden de droom en zijne uitlegging te kennen geeft, zo zult gij geschenken en gaven, en grote eer van mij ontvangen; daarom geeft mij de droom en zijne uitlegging te kennen.

De mensen zijn begeriger om hun nieuwsgierigheid te voldoen en de toekomst in te zien, dan om de weg van verlossing en het pad der deugd te leren. (HENRY EN SCOTT).

Zij antwoordden ten tweeden male (vs. 4), daar zij niet konden geloven dat het de koning, met zijnen eis ernst was, en zeiden: De koning zegge zijnen knechten de droom, dan zullen wij de uitlegging te kennen geven.

De koning antwoordde en zei: Ik weet vastelijk, dat gij lieden de tijd uitkoopt dat gij tijd zoekt te winnen, dewijl gij ziet, dat de zaak mij ontgaan is, gij meent, dat zolang mij de droom niet weer invalt, gij vrij zijt van de uitlegging te geven.

Maar gij vergist u. Indien gijlieden mij dien droom niet te kennen geeft, ulieder vonnis is enerlei, het blijft hetzelfde als ik uitgesproken heb (vs. 5); daarom hebt gij een leugenachtig en verdicht woord voor mij te zeggen bereid, gij zoekt mij met nietige voorwendsels en ijdele woorden op te houden, totdat de tijd verandere, totdat ik geen belang meer in de zaak zal

stellen en er, om zo te gras over gegroeid is; daarom, wilt gij vonnis ontgaan, zegt mij de droom, dan ik weten, dat gij mij deszelfs uitlegging zult te kennen geven, dan heb ik een bewijs van de juistheid uwer verklaring.

De Chaldeëen antwoordden voor de koning, en zeiden: Er is geen mens op de aardbodem, die des konings woord zou kunnen te kennen geven; daarom omdat men erkend heeft, dat er grenzen aan het menselijk weten zijn, die niemand kan overschrijden, is er geen koning, grote of heerser, die zulk ene zaak begeerd heeft van enigen tovenaars of sterrekijker, of Chaldeër. 1)

De Chaldeëen verontschuldigen zich weer dat zij de koning zijn droom niet konden verhalen. Zij zeggen in hoofdzaak, dat dit niet in de macht staat van hun kunst of wetenschap. Vervolgens dat er geen voorbeeld is geweest, dat het gebeurd is dat de wijzen op die wijze werden ondervraagd.

Zij pochen er wel op, dat zij uitleggers van dromen zijn, maar zij konden hun gissingen niet uitstrekken tot de dromen zelf, maar slechts naar de uitlegging zochten zij. Deze verontschuldiging was wel juist, maar zij werd door de koning niet toegelaten, die in woede uitbarstte en dit niet zonder hogere aandrijving Gods, opdat het zou blijken, dat de Magiërs guichelaars en sterrekijkers niets minder dan bedriegers waren, die het volk misleidden. En het doel is altijd wel daarvan in het oog te houden, dewijl God zijn knecht Daniël wilde te voorschijn brengen en hem boven de gewonen hoop doen uitblinken.

Want de zaak, die de koning begeert, is te zwaar; en er is niemand anders, die dezelve voor de koning te kennen kan geven, dan de Goden, welker woning bij het vlees niet is, die geen verkeer met de mensen houden.

Deze belijdenis is overeenkomstig aan die, welke de Egyptische tovenaars (Exod. 8:19) voor Faraö afleggen: "dit is Gods vinger!" De Magiërs moesten juist tot de belijdenis gedreven worden, dat zij met de hoogste Godheid in gene gemeenschap stonden, en slechts met de mindere goden, de demonen te doen hadden, daarom had de Heere de droom uit de ziel van Nebukadnezar weer weggenomen, nadat hij zijne eerste werking gedaan, 's konings gedachten op de toekomst gericht en zijn hart daarvoor met vrees vervuld had.

Daarom werd de koning toornig en zeer verbolgen, daar hij nu te meer verlangde naar hetgeen hem ontzegd werd, en hij zei, dat men al de wijzen te Babel zou ombrengen, zo niet allen in het rijk, toch allen, die in de stad Babylon waren en aan deze vergadering hadden deelgenomen (vs. 2).

Des konings gramschap was niet geheel zonder reden, vooral om hun zeggen, dat de goden met de mensen geen verkeer hielden, daar zij toch steeds hadden voorgegeven met de goden in gemeenschap te staan, of althans zulke dingen te weten, die behalve aan hen, slechts aan de goden bekend waren.

Die wet dan ging uit, en de wijzen werden gedood 1) men zocht ook Daniël en zijne metgezellen, die eveneens tot de orde der Magiërs behoorden, hoewel zij eerst de rang van novitii bij hen innamen, en daarom bij de vergadering (vs. 2 vv.) niet tegenwoordig geweest waren; men zocht hem om gedood te worden 2), daar des konings bevel geen onderscheid maakte tussen leermeesters en leerlingen.

Dit wil niet zeggen, dat alle wijzen in het ganse rijk van Babel worden gedood, maar voornamelijk die welke in Babel zelf verblijf hielden. Het is dan ook zelfs meer dan waarschijnlijk, dat de uitvoering van het toen gestuit is, door hetgeen Daniël later zegt (vs. 14), zodat met de slachting van de Chaldeënen werd opgehouden, nadat Daniël, uitstel had verkregen.

Het is ongegrond, te beweren, dat Daniëls verbinding aan het instituut der Magiërs in tegenspraak is met de verering van de waren God, want het heidendom, wanneer het niet door bijzondere, feitelijke benadeling geprovoceerd werd, stond de dienst van Jehova toe als van enen, misschien ook zeer machtigen uit de menigte der goden. Daniël kon echter alle bezigheden der wijzen in de zin van de God der zogenaamde goden (Deut. 10:17. Ps. 136:2) overbrengen, om daardoor van zijn standpunt de verhevenheid van zijnen God tot verheerlijkende erkenning te brengen.

Die met zijne vrienden zich de lekkernij van 's konings tafel ontzei, omdat hij zich niet wilde verontreinigen, zal wel geweten hebben, hoe hij in die orde kon leven, zonder met de afgodendienst des lands zich te verontreinigen; en wanneer hij later (vs. 48) tot overste over de hoofden der Magiërs verhoogd werd, zo is dit hetzelfde als wanneer heden een minister van eredienst met de hoogste leiding belast wordt van zodanige kerkgenootschappen, wier belijdenis hij niet deelt. vgl. het opgemerkte bij Gen. 41:46, tweede helft).

Toen bracht Daniël enen raad en oordeel 1) in, aan A'rioch, de overste der trawanten des konings, die uitgetogen was, om de wijzen van Babel te doden.

In het Chald. Metw aje byth laynd Kydab (Bedajin Daniëel hatib eta oeteëem). Beter: toen trad Daniël tegen met raad en verstand, d. i. met woorden van raad en verstand. Niet in gramschap om het hard besluit, maar zo, dat A'rioch moest luisteren naar zijn voorslag, naar wat hij hem tegenvoerde. Ook daaruit blijkt dat God hem op bijzondere wijze met verstand en wijsheid had begaafd, maar ook het hart van A'rioch en straks van de koning neigde.

Hij antwoordde en zei tot A'rioch, de bevelhebber des konings: Waarom zou de wet van 's konings wege zo verhaast worden; zou de uitvoering van dit vonnis niet kunnen worden uitgesteld? Toen gaf A'rioch aan Daniël de zaak te kennen 1).

Met dit tweede gedeelte komt meer overeen de vertaling, die de Chaldeeuse tekst eveneens toelaat en door Luther, v. d. Palm enz. gevolgd wordt: "Waarom is toch zulk een hard vonnis van de koning uitgesproken?" Hieruit blijkt te meer, dat Daniël niet bij de vergadering tegenwoordig was en eerst nu van de zaak verneemt.

En Daniël ging in het paleis des konings, tot hetwelk A'rioeh hem toegang verschaft, en verzocht van de koning, dat hij hem enen bestemden tijd wilde geven, dat hij de koning de uitlegging te kennen gawe.

Hier is ook opmerkelijk, hoe vast Daniël vertrouwt, dat hem van God zal gegeven worden, wat hij van Hem zal bidden (Hoofdst. 1:12). Hem zou ene dubbele straf getroffen hebben, wanneer hij de verwachting des konings, die nu op 't hoogst gespannen was, bedroog, doch zie 1 Kon. 17:24.

Toen ging Daniël, nadat het door hem gevraagde uitstel was toegestaan en de volvoering van het vonnis over de wijzen uitgesproken, was uitgesteld, naar zijn huis, en hij gaf de zaak aan zijne metgezellen Hananja, Misaël en Azarja (Hoofdst. 1:6) te kennen;

Opdat zij van de God des hemels, onder wiens heerschappij de gehele wereld ook met de hemelse machten en krachten staat (Hoofdst. 4:34), barmhartigheden 1) verzochten over deze verborgenheid, dat Daniël en zijne metgezellen met de overige wijzen van Babel niet omkwamen.

Wij behoren in het bidden te zien op God, als de God des hemels. Een God boven ons, die heerschappij heeft over ons, aan Wien wij dienst en gehoorzaamheid schuldig zijn. Een almachtig God, die alles doen kan. Onze Zaligmaker heeft ons geleerd, God te aanbidden als onzen Vader in de hemelen. En om welk goed wij ook bidden, ons betrouwen moet zijn op de barmhartigheden Gods; en wij moeten zoeken deel te hebben aan deze barmhartigheden. Want wij kunnen niets bij wege van vergelding voor onze verdiensten verwachten, maar alles als een gave van Gods barmhartigheid.

Alles wat een ziele nodig heeft, mag zij van God vragen. Alles gaat naar de bepaalden Raad Gods, en die Raad is voor ons verborgen. Dies hebben wij God, de Heere, onze noden en behoeften bekend te maken en van Hem te begeren, dat, indien het met Zijn Raad in overeenstemming is, Hij die begeerten vervulle.

Toen werd aan Daniël in een nachtgezicht de verborgenheid geopenbaard; de Heere verhoorde zijn gebed en Nebukadnezars droom trad voor zijne ogen en tevens de betekenis daarvan; toen loofde Daniël de God des hemels.

Dit nachtgezicht is niet zonder meer met de droom gelijk te stellen, wel kunnen ook dromen als middel van Goddelijke openbaring droomgezichten zijn en als zodanig nachtgezichten heten (Hoofdst. 7:1, 13), maar op zich zelf is een nachtgezicht een visioen, dat iemand gedurende de nacht in wakenden toestand ontvangt.

Daniël antwoordde en zei: De naam Gods zij geloofd 1) van eeuwigheid tot in eeuwigheid, want Zijne is (Jes. 27:1) de wijsheid en de kracht 2) (Job 12:13)

Uit zijn dankzegging blijkt, dat Daniël verzekerd is van zijn gebedsverhoring. Hij heeft zijn nachtgezicht de koning nog niet meegedeeld. Hij kon dus wat hem geopenbaard was nog

niet vergelijken met wat de koning had gedroomd. En toch is hij verzekerd van zijn gebedsverhoring, en daarom looft hij de Heere God, de God, die van eeuwigheid tot eeuwigheid is.

De Schrift, wanneer zij aan God wil toekennen wat Hem eigen is, verenigt deze twee ontegenzeggelijk. Dat God alles voorziet, omdat niets voor Zijn ogen verborgen is, vervolgens, dat Hij zelf vaststelt, wat geschieden zal, de wereld naar Zijn wil bestiert, er niets bij toeval gebeurt, maar alles naar zijn leiding.

Want hij verandert door Zijne wijsheid en sterkte de tijden en stonden 1), de gelegenheden, daar Hij aan elk wereldrijk zijnen bepaalden tijd geeft, en wanneer die is voorbijgegaan een nieuwen te weeg brengt; Hij zet de koningen af, en Hij bevestigt de koningen, stelt hen aan (vs. 37 vv.): Hij geeft de wijzen wijsheid, en wetenschap dengenen, die verstand hebben, zodat degenen, die werkelijk dezen erenaam verdienen, alleen door Zijne genade zijn, wat zij zijn (vs. 23).

Daniël verklaart hier nu duidelijk, wat verborgen kan zijn. Hij leert also dat God is de bron van wijsheid en kracht, zodat Hij niet bij Zich achterhoudt, wat alleen bij Hem berust, maar over heel de aarde uitstort.

Wij vatten derhalve de bedoeling van de Profeet zo op, dat God als het ware in beelden de bewijzen van Zijn macht en wijsheid voor onze ogen daarheen werpt, waar de dingen op de wereld zich wentelen, waar de mensen in wijsheid uitmunten, wanneer sommigen in de hoogte worden verheven, doch anderen naar beneden zinken, zoals de ervaring leert, dat er niets kan geschieden of menselijke, of door enige gelijkmatigen loop der natuur en de machtigste koningen vallen also, dat anderen de hoogste eeramten bereiken.

Tijden en standen zijn aldus te onderscheiden, dat door de eerste de grotere tijdvakken, door het andere de gelegenheden en tijdstippen in die tijdvakken aangeduid worden. God bestuurt, wil de Godsman zeggen, de wisseling der wereldgebeurtenissen, waardoor bestaande vaak op eenmaal ene andere gedaante bekomt. Eerst het Chaldeeus-Babylonische rijk, schitterend als het goud van het hoofd, overwinnaar van Jeruzalem, van Ninevé, van Spanje zelfs en Afrika's kusten. Straks dat der Meden en Perzen, minder in macht dan het overige, maar toch nog altijd glansrijk als zilver, aan twee uitgespreide armen gelijk, die als in ene gruwzame omhelzing de macht van Babel verstikken. Daarna het Grieks-Macedonische, het rijk van Alexander de Grote, kopersterk, zo lang het ongescheiden bestaat en als de gevleugelde luipaard in het zevende hoofdstuk, zijne triomfen voortzet tot de oevers van Indus en Ganges. Eindelijk de macht van Rome, waarvoor Griekenland op zijne beurt zwichten en wegvluchten moet, onbuigzaam als het ijzer, zo pas aan de aarde ontgraven, en toch, bij innerlijken tweespalt, zo zwak en broos als het leem, waaraan het ijzer niet hecht. Zij gaan allen in de droom voor het aangezicht van koning en ziener, allen in de werkelijkheid voor het oog der wereld voorbij; daar komt ten laatste het Godsrijk, schijnbaar onaanzienlijk als de ruwe steen, uit de vasten berg van Gods verbond en beloften gehouwen, en evenmin te weerstaan als de rotsklomp, die alles verbrijzelt, waarmee hij in aanraking komt. Gij ziet in uwe verbeelding hem voortrollen, dien wondersteen, zo groot als een heuvel, als een berg, als de hoogsten

aller bergen geworden. Gij vraagt niet eenmaal, waar deze Nebukadnezar, die het ook zag, met zijne bedwelmend grote macht is gebleven, de opgravingen van het oude Babylon geven nog in onze dagen op die vraag een weergaloos antwoord. Maar waar gij dan het goud even onherroepelijk als het zilver en koper vernalen vindt, en even weinig het leem als het ijzer gespaard door de alles verpletterenden, maar ook alles vervangenden en vervullenden Steen, zegt mij, begint daar niet steeds dieper het woord des Zieners te peilen: "God verandert ze, maar met Zijne eigene hand en naar Zijnen heiligen wil, maar op de juiste tijd en met het aanbiddelijkst doel, maar zonder dat de waarheid van Zijn woord en de vastigheid van Zijn troon wordt veranderd.

Hij a) openbaart diepe en verborgene dingen, die de mensen met al hun wetenschap en vlijt niet kunnen doorgronden; Hij weet, wat in het duister is, en heeft niet nodig, dat een ander Hem daarvoor licht geeft; want het licht woont bij Hem, het is bij hem enkel licht (Ps. 139:12).

Job 32:8.

Ik dank en ik loof U, o God mijner vaders, van wiens genade en trouw reeds mijne vaders konden zingen, omdat Gij mij, gelijk aan hen, zo ook gaan mij verheerlijkende, wijsheid en kracht uit de diepte van Uwen rijkdom (vs. 20) gegeven hebt, en mij nu bekend gemaakt hebt, wat wij van U verzocht hebben (vs. 18), want Gij hebt ons (zie bij vs. 36) des konings zaak, wat de droom en zijne verklaring, die hem zozeer ter harte gaat betreft, bekend gemaakt.

Daniël weet, dat hij wijs en sterk is, maar hij weet ook, dat wijsheid en sterkte alleen van God komen en Gode daarvoor alleen ere toekomt, en hij geeft gaarne de ere aan God alleen. Dat is de ootmoed der zelfkennis bij degenen, die door Gods genade werkelijk iets zijn.

Wat de Heere eens door de mond van Jesaja (2 Kon. 20:17 vv.) als ene straf bekend maakte, dat werd, dewijl Daniël onder de weggevoerde jongelingen was, tot ene genade. Daniël was bestemd om, in Babylon een voorspraak, beschermer en redder van het gevangen Israël te worden, dat hem moest navolgen. Juist daarom was hij onder de eersten, die weggevoerd werden; hij werd als het ware het volk vooruit gezonden, om het ene plaats te bereiden. Als het vervolgens zelf kwam, moest reeds ene grote, zeer wonderbare openbaring door hem plaats gevonden hebben, welke de verachting verminderde, die de der wereld en der heidenen tegen hen opwekte (Gen. 45:7).

Hier heeft hij op God, als de God zijner vaders het oog. Want alhoewel de Joden thans in Babel gevangen waren, zij waren evenwel geliefd om der vaders wil. Hij looft God, die de Fontein is van wijsheid en kracht, van de wijsheid en kracht, die Hij hen heeft gegeven.

Ook daarom noemt Daniël de Heere God zijn of liever de God zijner vaders, dewijl Hij zich als de levende, als de wijze, genadige God heeft geopenbaard, in tegenstelling van de afgoden der heidenen, die hun dienaren geen wijsheid en kracht konden verlenen.

Daarom ging Daniël, toen hij alzo in staat gesteld was om de belofte aan de koning gegeven te vervullen, tot Arioch, dien de koning gesteld had, om de wijzen van Babel te brengen (vs. 13 vv.); hij ging henen en zei aldus tot hem: Breng de wijzen van Babel niet om; het vonnis behoeft niet ten uitvoer gebracht te worden, de Heere heeft mij de droom geopenbaard; maar breng mij in voor de koning, en ik zal de koning de uitlegging te kennen geven.

Toen bracht A'rioch, vol vreugde, dat hij het bloedig bevel niet verder behoefde te volbrengen, met haast Daniël in voor de koning, en hij sprak alzo tot hem: ik heb enen man van de gevankelijk weggevoerden van Juda gevonden 1) die hetgeen alle Chaldeeuwse wijzen niet vermochten, de koning de droom met de uitlegging zal bekend maken.

Hoe kan A'rioch zo zwetsen van hetgeen hij gevonden heeft, alsof hij hem met veel moeite had gezocht en door een gelukkig geval ontdekt had! Het is de gewoonte van hovelingen, zeer gediensdig te willen zijn en hun eigene bedrijven breed voor te doen, om zich bij hun vorsten te doen gelden en noodzakelijk te maken. (POOLE en LOWTH).

De koning antwoordde en zei tot Daniël, wiens naam aan het koninklijke hof (Hoofdst. 1:7) Beltsazar 1) was, toen die nu voor hem stond: Zijt gij machtig) mij bekend te maken de droom, dien ik gezien heb, en zijne uitlegging?

Ook in Hoofdst. 10:1 wijst Daniël zelf (overigens doen het altijd slechts anderen Hoofdst. 4:14 vv. 5:12) op zijnen Babylonischen naam; dit heeft beide malen zijne reden in de aard der aan Nebukadnezar te geven openbaring, zo als in 't algemeen van Daniël, die thans aanvangen. "Het is altijd het conflict van de wereldmacht met het volk van God, waarom die openbaringen zich bewegen, en dat hier enigszins later uitvoerig ter sprake komt. Daniël is juist door zijn dubbel standpunt geschikt om dit conflict te doorzien, aan de ene zijde toch is hij lid van het volk van God, aan de andere behoort hij tot het wereldrijk, waarvan hij later grootwaardigheidsbekleder wordt. Op dat dubbel standpunt wijst hij door de beide namen, van welke de ene hem als Israëliet, de andere als dienaar van de Babylonischen wereldbeheersers aanwijst.

Op dit oogenblik beschouwde de koning Daniël niet meer als een wijze in de zin van zijn wichelaars en sterrekijkers. Het is daarom dat hier er bijgevoegd wordt: "Wiens naam was Beltsazar. "

In de zin van: zijt gij waarlijk machtig, zijt gij inderdaad in staat? Het is niet een vraag uit onbekendheid met de persoon van Daniël, maar voortgebracht uit twijfel aan zijn macht. Het is daarom dan ook dat Daniël voor de koning openlijk belijdt, van wien de droom is en van wien zijne uitlegging is. Namelijk van de levenden God, en niet van de stomme afgoden.

Daniël antwoordde voor de koning, allen lof van zich afkerende en Gode gevende, en zei: De verborgenheid, die de koning eist, kunnen de wijzen, de sterrekijkers, de tovenaars en de waarzeggers de koning niet te kennen geven, gelijk zij de koning zelf bekend hebben (vs. 10 vv.).

Gij, o koning! op uw leger zijnde klommen uwe gedachten op, toen gij op uw leger waart in dien nacht (vs. 1), rezen er gedachten in u op omtrent datgene, wat hierna geschieden zou, of het rijk, dat gij gesticht hebt en tot een wereldrijk hebt verheven, zou blijven bestaan en welke de lotgevallen daarvan zouden zijn (Gen. 40:5 en 19); en Hij, die verborgene dingen openbaart, de God van Israël, dien gij niet kent, heeft u, om u te tonen, hoe Hij alle dingen, zelfs de machtigste koningen in Zijne hand heeft (Ps. 139:1 vv.), te kennen gegeven, wat er geschieden zal, terwijl gij dat nooit door eigen nadenken zoudt hebben kunnen uitvinden.

Mij nu, mij is de verborgenheid geopenbaard, 1) niet door de wijsheid, die in mij is boven alle levenden (Gen. 41:16); maar daarom opdat men de koning de uitlegging zou bekend maken, en opdat gij de gedachten uws harten zoudt weten; 2) hoe God gedacht heeft over alle uwe meningen en plannen.

Hier nu komt Daniël een tegenwerping tegen, dewijl Nebukadnezar deze hem maakt, dat indien het alleen in de macht van God stond het verborgene te openbaren, hoe komt het dan heden dat gij dit kunt doen, dewijl gij een sterveling zijt? Daniël komt dit derhalve voor en geeft weer alle eer aan God en bekent weer, dat van hem niets is in deze uitlegging, welke hij te voorschijn brengt, maar dat hij als het ware door de hand Gods er toe geleid wordt, en Zijn uitlegger is, dat hij niets heeft van zijn eigen doorzicht, maar dewijl het God behaagd heeft hem tot bedienaar in dezen rol aan te stellen en zijn arbeid te gebruiken.

God, de openbaarder der geheimen wil Nebukadnezar antwoord geven op zijne vragen, maar zo, dat hij er niet aan kon twijfelen, wie hem die verleende; daarom mocht de droom als zodanig hem niet reeds de toekomst ontsluiëren-wat zou dan de koning zekerheid hebben gegeven, of het niet maar een voortbrengsel zijner fantasie was? De droom mocht hem slechts in raadselachtige verborgenheid een beeld van de toekomst aanbieden, terwijl hem door anderen de verklaring moest worden gegeven. Maar wederom had nu Daniël of iemand anders hem de verklaring gegeven, wie zou hem voor de waarheid hebben ingestaan? Kon het niet de verdrinking van een slim hoofd zijn? Daarom moest Nebukadnezar de droom weer vergeten, en wie dien verklaren wilde, dien moest hij eerst zelf geopenbaard worden; daar nu God alleen dit vermag, zo is Daniël, daar hij de koning zijnen droom kan bekend maken, tevens als diegene gewettigd, die de ware verklaring weet te geven, en Nebukadnezar heeft een bewijs, dat de droom, zowel als de uitlegging, van Israëls God tot hem gekomen zijn.

De Heere wilde de hoogmoedigen koning van de dwaasheid van zijnen overmoed overtuigen en hem tonen, hoe gemakkelijk en snel al het menselijke afwisselt. Daartoe stelt Hij hem de droom voor, en verdeelt de delen van het beeld in verschillende stoffen, om daarmee de voortdurende opvolging van andere koningen te leren en hun allen te betuigen, dat Hij alleen bij voortduring macht heeft en een koninkrijk zonder begin en zonder einde, met één woord, een eeuwig koninkrijk.

Gij, o koning! zaagt, en ziet, er was een groot beeld als eens mensen beeld, dit beeld was treffelijk en zijn glans was uitnemend, staande tegen u over; en zijne gedaante was bij die grootheid en dien glans, door de groteske en zeldzame wijze van samenstelling schrikkelijkom aan te zien.

Het hoofd van dit beeld was van goed goud; zijne borst en zijne armen van zilver. zijn buik en zijne dijen van koper;

Zijne schenkelen onder de lenden van ijzer zijne voeten, van de knieën af, eensdeels van ijzer, en eensdeels van leem.

"Het beeld verenigt in zich, wat op aarde kostbaar en duurzaam is, het edele en sterke in de wereld: goud en zilver, koper en ijzer. Het edelste is de stof, waaruit het hoofd van het beeld gevormd is, het is van zuiver goud, het borststuk met de armen daarentegen van zilver. Het daalt dus af van het edelste tot het mindere. Buik en lendenen volgen uit koper, dat minder is dan zilver, maar sterk, even als het volgende, het ijzer, waaruit schenkelen en voeten gevormd zijn; onder aan komt de zwakke zijde van het beeld te voorschijn. De voeten zijn deels uit ijzer, deels uit leem; ijzer en leem vermengen zich niet met elkaar, maar elk blijft op zichzelf, en leem is nog daarenboven gemakkelijk te verbreken. De geweldige kolos staat dus op zwakke voeten; hoe verschrikkelijk de eerste indruk is en hoe dreigend zijn aanzien-zodra men op de grond ziet, waarop hij staat, bemerkt men, dat hij, hoe sterk hij schijne, in enen nacht ineen kan storten. Wat wordt er nu van dat beeld? .

Dit zaagt gij, totdat er van de berg (vs. 45) een steen afgehouden werd zonder handen, zonder dat gij handen zaagt, die hem afhieuwen, die sloeg dat beeld aan zijne voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze.

Toen werden, terwijl het kolossale beeld nederstortte te zamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en de overblijfselen bleven niet liggen, om van de vorige grootheid aan het nageslacht getuigenis te geven, maar zij werden gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers, en de wind nam ze weg (Jes. 41:16. Jer. 13:24), en er werd gene plaats voor dezelve gevonden (Ps. 1:4); maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot enen groten berg, alzo dat hij de gehele aarde vervulde.

Dit is de droom, dien ik u in de eerste plaats in de gedachte moest roepen; zijne uitlegging nu, zullen wij, om ook het tweede deel van deze opdracht te volvoeren, voor de koning zeggen.

Reeds boven (vs. 23) heeft Daniël zijne drie vrienden mede genoemd, als die de Goddelijke openbaring ontvingen, hoewel zij hem alleen ten dele werd; zij hadden echter door hun voorbede tot het ontvangen medegewerkt en wat hem ten dele werd, kwam ook hun ten goede (vs. 47).

Gij, o koning! zijt in de tegenwoordige tijd een koning der koningen, daar gij zo vele koningen tot uwe vazallen hebt (Ezech. 26:6); want de God des hemels, de eigenlijke Koning der koningen en Heere van alle heren (1 Tim. 6:15) heeft u een koninkrijk, macht en sterkte en ere gegeven;

En overal waar mensenkinderen wonen, heeft Hij tot zelfs de beesten des velds en de vogelen des hemels in uwe hand gegeven, alles, waarover bij de schepping de mens als heer

gesteld is (Gen. 1:26, Ps. 8:7 vv.), en Hij heeft u gesteld tot een heerser over al dezelve (Jer. 27:6; 28:14); 1) gij zijt dat gouden hoofd 2) van het beeld, dat gij in de droom gezien hebt (vs. 32).

Daniël verklaart hier dat het gouden hoofd van het beeld was het Babylonische rijk. Wij weten dat de Assyriërs geheerst hebben vóór de monarchie overging op Babel. Maar dewijl zij niet zo in aanzien stonden, dat zij geacht konden worden in geheel het oosten monarch te zijn, daarom wordt hier in de eerste plaats de Babylonische regering genoemd. Vervolgens is het de moeite waard op te merken, dat God niet gewild heeft hier te melden alles wat reeds vroeger had plaats gehad, maar liever dat het hem zou worden voorgesteld, opdat het volk voor het vervolg zou hangen aan de godsspraak en ook aan dezelve zich vasthouden. Daarom was het overbodig wat ook te verhandelen van de Assyriërs, dewijl die regering reeds was vervallen. Maar de Chaldeënen waren tot op zekeren tijd nog heersers ongeveer zeventig of zestig jaar op zijn minst. Daarom wilde God de gemoederen zijner knechten gespannen houden op het einde van deze monarchie. Vervolgens met nieuwe hoop bezielen totdat de tweede monarchie zich zou oplossen, opdat zij naderhand ook rustig zouden verkeren onder de derde en vierde monarchie en eindelijk weten, dat de tijd rijp was voor de komst van Christus.

Als hier van Babylon en in vs. 39 van het Griekse rijk gezegd wordt dat het heersen zal over de gehele wereld wil dit niet zeggen, dat er geen volk van zijne heerschappij zal uitgesloten worden. Immers Babel heerst niet ongehinderd over heel de wereld en Griekenland had geen heerschappij over Rome, maar dit, dat het over alle machtige volken heerschappij voerde, dat het de economie over de volken als één geheel gedacht uitoefende, dat het aan spitse stond van alle andere volken, en bij machte was om alle andere volken zijn wil te doen kennen.

Het is niet genoeg, van het gouden hoofd te zeggen, dat het een zinnebeeld is van het Chaldeeuwse rijk (zie 2 Kon. 20:12 en 25:27), men moet ook reden kunnen geven, waarom eerst met dit en niet met het Assyrische rijk (2 Kon 15:20), het begin ener eigenlijke wereldmonarchie gerekend wordt. Het is duidelijk, dat, gelijk het hoofd tot het overige des lichaams, zo ook het Chaldeeuwse rijk inderdaad tot alle wereldmachten van dien tijd af in verhouding staat. Vóór Nebukadnezar waren er ook wel machtige koningen, die in het gebied hunner naburen invielen, plunderende en verwoestende, tot schatting en leendienst dwingende, en in 't bijzonder hadden de krijgstochten der Assyrische koningen naar Syrië en Egypte geheel dezen aard en dit karakter; maar de gedaante ener wereldmonarchie, in welke de volken te zamen zijn, om zich aan ééne gemeenschappelijke levensorde te onderwerpen, nam eerst het rijk van Nebukadnezar aan. Tussen de heerschappij der Assyrische koningen en die van Nebukadnezar bestaat een dergelijk onderscheid als tussen het Arabische rijk en de Frankischen Karel; in zijne verhouding tot de overige rijken, die zich op zijne puinhopen verhieven, is het Chaldeeuwse rijk het opmerkelijkste, het verhevenste, en gelijk het, wat de tijd aangaat, het eerste is, zo imponeert het ook het meest door het vroege van zijne glinsterende hoogheid. Is nu Nebukadnezar degene, die het eerst wereldheerschappij geleerd heeft, en zijne gedachte dat gehele beeld van de geschiedenis der mensheid geschapen, dat uit de vier wereldrijken bestaat, zo is ook hij inderdaad het hoofd; daarenboven staat zijn even zo eenzaam en in zich zelven afgesloten, als het hoofd op het lichaam.

Babel was een rijk van goud. Thans is de weelde fijner en fraaier, maar van dat massieve goud, van die ontzettende pracht, als die van een rijk van Babel, hebben wij thans gene voorstelling meer. Babel was het gouden hoofd van het beeld; de voorspelling van de opvolging der wereldrijken door een beeld was eigenaardig voor een volk, dat, als het Babylonische, van afgodsbeelden omringd was. Te midden van al die menselijke beelden liet God de koning nu eens een ander beeld zien, waarin hij zich zelf kon aanschouwen, en de macht van dien God, die hem en al zijne opvolgers kon en zou vermalen tot stof, dat de wind meevoert. Daarom vreesde dan ook Daniël, als de dienaar des almachtigen Gods, niet voor de machtigen gouden koning, maar zei tot hem vrij uit, dat het alleen de God des hemels was, die hem het koninkrijk, de macht de sterkte en de ere gegeven had. En dan voegt God het soms zo, dat zulk een groot koning voor een eenvoudig gelovige nedervalt als voor een zoon der goden (vs. 40) .

En na u zal een ander koninkrijk opstaan, lager dan het uwe, gelijk het zilver, waaruit borst en armen van het beeld bestonden (vs. 32), geringer is dan goud; daarna een ander, het derde koninkrijk van koper, dat afgebeeld is door de koperen buik en de koperen lendenen, hetwelk heersen zal over de gehele aarde, over Azië en Afrika en Europa,

Door borst en armen van het beeld wordt een rijk aangewezen, waarvan de samenstelling ten nadele zijner eenheid op te merken is, en dat reeds daarom geringer is dan het eerste, hoewel het uitwendig een groteren omvang heeft; daarbij komt nog, dat het ene natie (de Grieken), die te dier tijd aan het hoofd der beschaving staat, niet kan ten onder brengen, terwijl zowel het eerste als de beide laatste rijken, wat de oecumeniciteit (algemeenheid), die een wereldrijk behoort te bezitten, aangaat, iets veel hoger bereiken. Er kan nu geen twijfel aan zijn, dat hiermede het Medisch-Perzische rijk bedoeld is, dat eerst als Medisch door de verovering van Babylon in de plaats van het Chaldeeuwse rijk trad, totdat het vervolgens, doordat Cyrus het van zijnen oom Cyaxares I erfde tot een Perzisch werd (zie 2 Kron. 36:20 en Ezra 1:4), Meden en Perzen nu zijn de beide zijden der borst, en wel de Perzen die tot welke het hart, het middelpunt van de bloedsomloop behoort; want de Pers Cyrus was het, die Babylon veroverde. Is echter reeds de borst, bestaande uit twee zijden, en deze ongelijk aan elkaar, terwijl het hoofd een afgesloten geheel was, zo gaan de armen wel van de borst uit, maar zijn toch van haar afgezonderd. Op gelijke wijze strekten zich aan het Medisch-Perzische rijk Fenicië en Egypte naar de ene, het gebied van het Lydische rijk met de Klein-Aziatische Grieken naar de andere zijde uit, wel van het middelpunt des rijks uit beheerst, maar steeds geneigd om zich afhankelijk te maken en in de pogingen daartoe meermalen gelukkig. Alexander de Grote, voordat hij op zijn veroveringstocht (1 Makk. 1:4) de borst van het rijk aantastte, maakte zich eerst van de beide armen meester, welke de Perzische eens zo dreigende tegen Griekenland had uitgestrekt.

Het derde, het Griekse wereldrijk was zamengesteld uit ongelijksoortige bestanddelen, als buik en lendenen, namelijk uit de vurige en krachtige volken van Griekenland en Macedonië aan de ene zijde (de lendenen) en uit de trage menigte van het Oosten aan de andere zijde (de buik) (vgl. 1 Makk. 1:4 slot); de lendenen van Griekenland hielden de buik van Azië tussen zich, zonder dien van zijn levensvermogen te kunnen mededelen, en even als het bewegelijkste deel des lichaams, waardoor zich dit draait en wendt, in de naaste nabijheid is

van dat, dat slechts wil gedragen zijn, zo was het in het rijk van Alexander met het drukste en schranderste volk ten opzichte van het zich slechts passief gedragende Oosten. Daarbij is nog opmerkingswaardig, dat Alexanders monarchie later werkelijk, ten minste wat de voor het rijk van God gewichtig gewordenen rijken zijner opvolgers (de zogenaamde Diadochen) aangaat, in twee lendenen uitliep, wij verwijzen op de beide rijken der Ptolemeïssen in Egypte en der Seleuciden in Syrië, waarover wij bij Hoofdst. 11 nader moeten spreken. Wat de verschillende metalen aangaat, uit welke de beide delen van het beeld bestaan, merken wij nu op, nadat drie wereldrijken voor ons oog zijn voorbijgegaan, dat het goud het duurzaamste metaal is en tot bewerking het geschiktst, zilver is buigzaam en minder geschikt ter bewerking dan het goud, zijn glans is echter zachter dan van het goud, het buigzaamste van alle metalen is het koper daarbij echter even zo geschikt ter bewerking als het ijzer, zijn diepere glans heeft daarentegen iets afschrikkends, ietwat stotends, Zo gaf ook het Perzische rijk aan weerstrevende werking van buiten gemakkelijker toe dan het Chaldeeuse, dat tot op het ogenblik van de ondergang schijnt te zamen gehouden te hebben en nog gemakkelijker het rijk van Nebukadnezar het onvoorwaardelijkste, minder reeds aan dien van Cyrus en van Darius Hystaspes, het allermint aan dien van Alexander gelukte, ene zelf gelukte, ene zelf gekozen gedaante van zijn rijk uit te drukken. Nebukadnezar in de glans van een heerser, Cyrus in dien van een rechtvaardige vader, Alexander in dien van een demonisch gedreven krijgsheld!

De aan Nebukadnezar toevertrouwde macht, die als zodanig kostbaar, in hare soort volmaakt en van elke andere macht afhankelijk was, uitgenomen van de macht van Hem, die haar geschenken had, werd voorgesteld door het goud. Het zilver verbeeldde het Medisch-Perzische, het aristocratische wereldrijk. De heerschappij van Alexander, de stichter van het derde rijk, was uitgestrekter dan die der Perzen, en toch werd het afgebeeld door een metaal van minder waarde, het koper; het was ene militaire oligarchie (regering van weinigen); het gezag hing meer of min af van de generaals, die gevormd waren in de school van het democratisch Griekenland. (E. GUERS).

En het vierde koninkrijk zal hard zijn ijzer; aangezien het ijzer alles vermaalt en verzwakt; gelijk nu het ijzer, dat zulks alles, dat alle dingen verbreekt, alzo zal het al die andere metalen of rijken vermalen en verbreken.

En dat gij gezien hebt de voeten en de tenen, ten dele van pottbakkersleem, en ten dele van ijzer, dat betekent, dit koninkrijk dat in zijn begin enkel ijzer was, zal in latere tijden een gedeeld koninkrijk in zichzelf verscheurd rijk zijn, doch daar zal van des ijzers vastigheid, van zijn aard en karakter in zijn, ten welken aanzien gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem.

En de tenen der voeten, ten dele ijzer en ten dele leem; dat koninkrijk zal ten dele hard zijn, en ten dele broos.

En dat gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem, zij zullen zich wel door menselijk zaad vermengen, maar zij zullen de een aan de ander niet hechten, gelijk als zich ijzer met leem niet vermengt.

Gelijk aan het lichaam de lendenen in de schenkels overgaan en deze weer in de voeten hun voortzetting hebben, zo is geschiedkundig het Griekse rijk door het Romeinse vervangen, onder welke heerschappij dan ook werkelijk de oprichting van het rijk Gods volgde (vs. 34 vv.); dit rijk nu, geluk het de oude wereld sluit (schenkels), reikt het aan de andere zijde in de nieuwe wereld (voeten) en zal het in zijne verschillende einden (de tenen), d. i. in de menigvuldige uit Romeinse en ingedrongen barbaarse volksbestanddelen vermengde rijken, blijven tot aan de dag, dat het door het Rijk der heerlijkheid geheel zal vernietigd worden, gelijk als het reeds als bij wijze van een voorbeeld eens door het rijk der genade vernietigd is geworden. De beginselen van het Romeinse Rijk waren zeer sterk; het versloeg alles met de kracht van het ijzer; van het verscheurde rijk van Alexander lijfde het ene deel na het andere zonder veel strijd en bezwaren in zijn gebied in-even als de lendenen aan het lichaam onmerkbaar en van zelf in de schenkels overgaan. En gelijk nu reeds de onwederstaanbaar zware en meedogenloze arm van de Romein zeer nauwkeurig op het ijzer, onder hetwelk alles verpletterd wordt, zo is het ook het gehele aanzien van het Romeinse rijk duister en ernstig, gelijk de kleur van het ijzer; daarbij was het ook, om het beeld der twee schenkelen aan te vullen, dadelijk van de beginne af, toen het zich vormde, in het Latijnse en Griekse, Westerse en Oosterse rijk gescheiden, en deze scheiding heeft sedert voortbestaan, gelijk het eens van elkanders verdeelde lichaam niet weer aaneen gesloten wordt, maar in voeten en tenen uitloopt.

Zeer opmerkelijk is het, dat de voeten met de tenen aan het beeld eensdeels van leem zijn. Toen de Duitsers en Slaven ten tijde der volksverhuizing in het Romeinse rijk inrukten, deels op hunnen grond, deels ook in de plaats, die het in de wereldgeschiedenis innam, verzwaarden zich hun vorsten met Romeinse families. Keizer Karel stamde uit een Romeins huis af, en bijna ter zelfder tijd hebben zich de Duitse keizer Otto II en de Russische grootvorst Wladimir met dochters van Oost-Romeinse keizers verbonden. Dit was van grote betekenis voor de verhouding der nakomende volken in 't algemeen; zij hebben geen nieuw rijk gesticht, maar slechts het Romeinse voortgezet, en tot op de tegenwoordigen dag ligt aan alle staatsinrichtingen het ijzer, het Romeinse ten grondslag. Zo blijft het tot aan het einde van de gehele wereldmacht, totdat zij eindelijk uitloopt in tien heerschappijen, die, gelijk Hoffman zich voortreffelijk uitdrukt, men evenmin nu reeds zou kunnen aanwijzen, als wanneer men de wederkomst van Christus op morgen of overmorgen wilde stellen; intussen zullen wij later zien, hoe de geschiedenis van de tegenwoordigen tijd op dat einde heenwijst.

De tien tenen der voeten van het beeld zijn nog niet gevormd, de tien koninkrijken van het vierde rijk moeten nog komen. Deze zullen ongetwijfeld zich weer op ene gelijke wijze verdelen tussen de twee grote afdelingen, waaruit het op nieuw, maar onder ééne heerschappij zal bestaan, tussen het Romeinse Oosten en Westen, afgebeeld door de twee benen het metalen beeld. De benen van het standbeeld waren van ijzer, zonder bijmengsel van enige vreemde zelfstandigheid; maar de voeten zijn van ijzer en van leem tevens. Dit verdient opgemerkt te worden. Tot nu toe hebben wij slechts de ontaarding der metalen gezien; thans vertoont zich de vervalsing aan ons oog. Het metaal was metaal gebleven; thans vermengt het zich met leem. Waarom? Waarschijnlijk om aan te tonen, dat het herstelde rijk het verbond van twee ongelijksoortige bestanddelen zal vertonen-van de oude oorspronkelijke macht, voorgesteld door het ijzer, het blijft metaal in de ogen des Heeren, en van ene nieuwe macht,

die voor Hem slechts leem is. Het zal de keizerlijke of vorstelijk oppermacht met de oppermacht des volks of de volksregering verenigen. In zijn oorsprong zuiver goud, vervolgens zilver, daarna koper, daarna ijzer, zal de macht in de handen der heidenen, in hun tien koninkrijken en in hun laatste uur, niets meer zijn dan ene onzamenhangende ineensmelting van ijzer en leem; ik zeg ene onzamenhangende ineensmelting want men zal er evenmin in slagen om de koninklijke macht met de macht des volks in overeenstemming te brengen, als men er in slagen zou, om door middel van smelting ijzer en leem met elkaar te vermengen, het komt alleen de Messias toe, om de onverenigbare bestanddelen, die reeds zo lang in de boezem der Romeinse maatschappij gistende zijn, en die haar voortdurend met ene algehele overstroming dreigen, met elkaar in overeenstemming te brengen. (E. GUERS).

Doch in de dagen van die koningen van dit vierde rijk, dat al de voorafgaande in zich bevat, zal de God des hemels een koninkrijk verwekken, a) dat in der eeuwigheid niet zal verstoord worden; en dat door God zelven opgerichte koninkrijk zal aan geen ander volk overgelaten worden, gelijk elk der drie eerste onder de vier wereldrijken steeds tot een ander volk gekomen is, het zal al die koninkrijken vermalen, en te niet doen, maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan.

Dan. 4:3, 34; 6:27. 7:14, 27. Micha 4:7. Luk. 1:33.

Daarom hebt gij gezien, dat uit de berg een steen, zonderdat er handen bij werkzaam waren, afgehouden is geworden, die het ijzer, koper, leem, zilver en goud vermaalde; de grote God heeft de koning bekend gemaakt, wat hierna geschieden zal; de droom nu, dien gij gedroomd hebt, is gewis, en zijne uitlegging, die ik u gegeven heb, is zeker.

Het rijk van de laatsten wereldbeheersers, dat geen einde neemt, treedt niet, gelijk het tot hiertoe steeds het geval was, in de plaats van het naast voorgaande, maar het vernietigde de aardse macht geheel en al. Het stamt ook niet af, waar de vorige rijken afstammen, maar het is Gods eigen, onmiddellijk werk, en de berg, van welken het afgehouden wordt, is de berg Zion, gelijk geschreven staat (Ps. 50:2): "Uit Zion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende. " "De beschrijving van het keerpunt der dingen in vs. 34 vv. #Da "zegt Auberlen: "is in hare eenvoudigheid zo goddelijk groot, heilig en verheven, dat men gevoelt: dat kan niet van mensen verdicht zijn, het moest uit het hemelse heiligdom geopenbaard zijn. Wanneer wij ook alle dichters en geschiedschrijvers van vroeger of later tijd doorzoeken, waar vinden wij iets in majesteit en eenvoudigheid met deze woorden te vergelijken? De wereldlijke macht is in haar hoogsten glans geschilderd, maar het metalen beeld staat op zeer zwakke voeten van leem. Ja, de gehele heerlijkheid der mensen, die eerst zo kostbaar en zo vast scheen te zijn, is toch in waarheid verstuivende als kaf en zonder enige waarde. Het rijk Gods daarentegen schijnbaar zo onopgemerkt als een steen, die op de grond ligt, is evenwel in zich zelf vast en onveranderlijk tegenover de wereldlijke macht, die reeds in hare veelvoudige verwisseling een bewijs van kwijning en oplossing oplevert en met zich voert, en in het laatst der dagen, in enen ook voor ons nog toekomstigen tijd zal het Godsrijk een einde maken aan al het geweldig drijven, en zelf op aarde plaats nemen, alles met zijne heerlijkheid vervullende (vgl. 2 Thess. 2:8. Matth. 5:5. Openb. 11:15 en 20:4).

Uit het zooeven gezegde is reeds duidelijk, dat de voorzegging der beide voor ons liggende verzen slechts middellijk en op ondergeschikte wijze op de eerste verschijning van Christus in het vlees toepasselijk is. Zij is tot op zekere hoogte vervuld daardoor, dat Christus onder de Romeinsen keizer Augustus geboren werd en Zijne kerk het gebied van het vroegere wereldrijk in bezit genomen heeft. Maar de eigenlijke en volkomene oprichting van Zijn rijk en de schitterende vernietiging van de aardse wereldmacht, wachten wij bij de tweede komst des Heeren, waarbij wij de vraag over het zogenaamde duizendjarige rijk nog buiten beschouwing laten. Voor het tegenwoordige bestaat nog het Romeinse rijk voort, zowel van het gezichtpunt der Schrift als volgens de uitspraak der geschiedenis. Zelfs het Germaanse rijk kende gene grotere eer, dan die: het heilige Roomse rijk der Duitse natie te zijn. Voordat het opgelost werd, had reeds Napoleon de idee van het Roomse keizerschap tot de zijne gemaakt, zijne universeel-monarchie was in werkelijkheid en met name van Rooms en aard; zijn zoon heette koning van Rome. Zo is het Roomse rijk nog altijd het ideaal, dat de beheersers dezer wereld met betoverende kracht voor de geest staat, dat zij steeds weer zoeken te verwezenlijken, en dat zonder twijfel nog eens verwezenlijkt zal worden. Gelijk dit aan de ene zijde op de voortzetting van het Westelijk-Romeinse rijk betrekking heeft, zo hebben wij aan de andere zijde ook ene voortzetting van het Oosterse-Romeinse in het Russische rijk, welks beheersers zich naar de Romeinsen Cesar "Czaar" noemen en wier politiek het oog heeft op Konstantinopel en de wederoprichting van het Byzantijnse keizerrijk. De tijd zal dan ook zeker komen, dat het uit elkaar gaan van het vierde wereldrijk in tien afzonderlijke rijken als in de tenen van de Kolossus vervuld wordt. "Nu hebben wij veel meer dan tien rijken, die alle van het Oud-Romeinse afstammen, maar toont niet de geschiedenis van de laatste tijd onwedersprekelijk, dat de tijden der kleine staten voorbij is en dat die nog overig zijn, bestemd zijn, langzamerhand door de grotere geannexeerd te worden? Hoe menige kleine staat is niet in de laatste decennien (tientallen van jaren) van de kaart verdwenen, en van hoe menig oude zijn de dagen reeds geteld. De tijd wijst er op, dat de grotere staten zich consolideren, zich afronden; en, gelijk de loop der geschiedenis tot hiertoe de profetie van Daniël bevestigde, zo zal hij ook daarin haar bevestigen, dat wij nog ten laatste 10 staten zullen hebben, waarin het Romeinse rijk uitloopt, en hoe meer wij dit tiental naderen, des te meer naderen wij het einde."

Wat is de steen, zonder handen afgehouden, die het beeld slaat en vermaalt? Is dat de gemeente, of een gedeelte der gemeente, zo als beweerd wordt? De steen is, naar onze overtuiging, de Heere Jezus, die de tegen Hem op de Romeinse aarde opgestane volken oordelen, en eindelijk het lange tijdvak der heidenen sluiten moet. Hij zal die volken slaan rechtstreeks, plotseling, zonder enig middel der Voorzienigheid te gebruiken (Openb. 19:15. Ps. 110:2. Jes. 63 enz.) Met een enkelen schok zal de Steen, die door de bouwlieden verworpen werd en die thans verheven is aan de rechterhand Gods (Ps. 118:22. Jer. 8:14; 38:16. Matth. 21:43, 44. 1 Petr. 2:4, 6 de geestelijke steen, het trotse beeld verbrijzelen, hij zal het tot gruis maken, hij zal het vernietigen, hij zal daarvan geen spoor laten overblijven. Daarna een grote berg geworden, zal hij weldra de ganse aarde bedekken (Micha 5:3) en heersen van de ene pool tot de andere. Dit is de algemene heerschappij van de Zoon des mensen. Merk wel op, wanneer die Steen valt: "in de dagen van die koningen" staat er, dat is van die, welke voorgesteld worden door de tien tenen der voeten. En merk eveneens op, op welk gedeelte van het beeld hij valt, namelijk op "de voeten van ijzer en leem; " die voeten nu

behoren tot het vierde rijk, waarvan zij de laatsten toestand vooraf schaduwen. Door de steen zal dus getroffen worden het vierde rijk, dat hij in zijn laatsten vorm (de tien koninkrijken) zal aantreffen; hij zal het verbreken als een pottbakkersvat (Ps. 2), staatkundige, burgerlijke en maatschappelijke instellingen, godsdienstige en kerkelijke inrichtingen, voor zoveel zij nog op dit laatste ogenblik zijn overgebleven, al wat slechts enigermate in verband staat met het Romeinse heidendom, al wat van zijnen geest van goddeloosheid, van opstand tegen de Heere, van haat tegen Zijn Evangelie, van vervolging tegen Zijn volk doordrongen is, zal onder de handen van de oppersten Rechter in de vreselijken vloed vergaan; en dit woord van Jezus zal dan zijne volkomene vervulling erlangen: Een iegelijk, die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen (Luk. 20:18). De steen zal niet alleen het ijzer en leem vermalen, hij zal met denzelfden slag vermalen het goud, het zilver en het koper, hij zal tot zelfs het laatste spoor daarvan verdoen; al de macht en al de heerlijkheid der heidenen zullen alsdan als een droom van de nacht voorbijgaan, zo als de droom van de koning van Babel voorbijging. Het bestaan der volken zijne perken, maar de vorm der hun toebetrouwde macht, hun regeringstelsels, hoewel gewijzigd, overleven hen. De staatkundige instellingen en wetten van Chaldea hebben zekere beginselen in die van Perzië overgegoten. Perzië heeft op Griekenland teruggewerkt, en Griekenland op Rome, Rome zal op zijne beurt in de tien koninkrijken herleven. Menige eerst in Chaldea afgekondigde wet en inzetting werkt nog heden in de Romeinse wereld, haar geest wordt nog door die beziel, zij zullen niet eer vergaan, dan op de dag, waarop het heiligdom zal vallen onder de almachtige hand van Jezus Christus. (E. GUERS).

Wie zich ergeren kan, dat de loop der wereldgeschiedenis hier voor het eerst aan een heidensen Nebukadnezar kon bekend gemaakt worden, ziet aan de ééne zijde de hoge betekenis van dezen vorst in de geschiedenis, bepaaldelijk van Israël, voorbij, en vergeet aan de anderen kant, hoe daardoor tegenover de ijdelheid der sterrenwichelarij, de naam van Jehova werd geopenbaard en verheerlijkt in het hart der heidense wereld. Is het daarbij niet treffend, dat God aan de machtigsten werelddwinger zijner eeuw, als met eigen oog doet aanschouwen, wat het einde is van stoffelijke kracht hier beneden? Ook hij wordt hier, niet minder dan een David of Cyrus, een dienaar van Gods eeuwigen raad. Toch kan hij, de heiden, het gezicht, dat hij ontvangen heeft, niet uit zich zelf verklaren; de afgezant van de enig Waarachtige moet de sleutel hem toereiken van het raadsel, hem van verre getoond. Voor Daniël zelf biedt het woord, hem hier door de Geest des Heeren op de lippen gelegd, ongetwijfeld de ruime stof van voortgezet eerbiedig nadenken aan. Zonder het te weten, werd hij te dier ure reeds voorbereid voor ene nadere openbaring, die hij zelf ettelijke jaren later aangaande de opvolging en het lot der voornaamste wereldrijken ontvangen zou. Heeft hij wellicht thans nog de betekenis niet ten volle doorgrond, van wat hij op hoger last aan zijnen gebieder moest melden, later onder de regering van Belsazar-onverschillig welke opvolger van Nebukadnezar door deze benaming wordt aangeduid-is ook voor hem het licht uit het duister verrezen. Het is hem toen mogen gebeuren, in profetische verrukking de koning zelf te zien, wiens aanstaande heerschappij hij reeds aan de laatstgenoemden monarch had aangekondigd.

Het koninkrijk van Christus zal alle andere koninkrijken verderven, het zal ze overleveren, ja het zal bloeien, wanneer zij door hun eigene zwaarte zinken en in dien trap verwoest worden, dat hun plaats hen niet meer kent. Alle de koninkrijken, die zich tegen het koninkrijk van Christus aankanten, zullen verstoord en met een ijzeren scepter als een pottbakkersvat verbroken worden. En in de koninkrijken, die zich aan het koninkrijk van Christus onderwerpen, zal tyrannie en afgoderij en alles wat hen verachtelijk maakt, zover als het Evangelie van Christus veld wint, verdreven worden.

Dat Daniël zegt dat de droom gewis is en zijne uitlegging zeker is, om daarmee de koning op het hart te binden, dat zeker zal gebeuren wat voorspeld is, maar ook om hem er toe te dwingen, dat hij aan de levenden God al de ere geve, en zich afkere van de afgoden, waarvoor hij zich tot nu gebogen heeft.

Toen viel de koning Nebukadnezar op zijn aangezicht, nadat hij met toenemende bewondering het verhaal van zijnen droom had gehoord, dien hij zich weer geheel herinnerde, en door de verklaring hevig getroffen was, en hij aanbad Daniël, in wien hij ene zichtbare verschijning van de hoogsten God meende te zien (Hand. 14:11 vv.); en hij zei, dat men met spijsoffer en liefelijk reukwerk een drankoffer doen zou. 1) Daniël heeft dit echter zonder twijfel met nadruk afgewezen, en de koning doen verstaan, dat hij niets dan een sterfelijk, een gering dienaar van de God van Israël was, en dat het deze God was, die Zich aan Nebukadnezar had willen verheerlijken en antwoord geven op de gedachten en vragen van zijn hart (vs. 29).

Dat gezegd wordt dat de koning van Babel op zijn aangezicht is gevallen, kan hem eensdeels tot lof worden toegekend, anderdeels ook tot schuld toegerekend worden. Het was toch een teken, zowel van vroomheid als van bescheidenheid, dat hij zich neerboog voor God en Zijn profeet. Wij weten hoe hevig de trotsheid der koningen is, ja, wij zien, dat zij gelijk zijn aan de waanzinnigen, dewijl zij niet menen dat zij behoren tot het getal der stervelingen, zozeer zijn zij verblind door de glans van hun grootheid. Nebukadnezar was toen de grootste monarch. Moeilijk derhalve was zijn gemoed zo in te richten, dat hij God de eer gaf, terwijl de droom, welken Daniël had uitgelegd, hem toch niet aangenaam was. Hij zag toch zowel dat zijn monarchie bij God vervloekt was, alsook dat deze met smaad zou vergaan, dat de andere, welke zouden voortleven, in de hemel waren verordineerd. En ofschoon hij enigen troost kon scheppen uit de ondergang van de andere rijken, zo was het toch zeer hard voor verwende oren te vernemen, dat een rijk, hetwelk toen zeer bloeiende was en naar aller mening eeuwigdurend; geen vastigheid bezat, en zeer zwak was. Dat hij derhalve zich voor Daniël neerboog, was een teken van vroomheid, zodat hij God daarmee eerbied bewees en de godsspraak omhelsde, hetwelk overigens zwaar en moeilijk kon zijn, maar het is ook een teken van bescheidenheid, omdat hij zich daarbij neerboog voor de Profeet Gods. Maar niet geheel kan hij verontschuldigd worden, dewijl, ofschoon hij erkent dat de God Israëls de enige God is, hij echter dien eredienst overbrengt op een sterfelijk mens. Wie dit verontschuldigen letten er niet genoeg op dat de ijdele mensen hemel en aarde vermengen, dewijl zodra zij rechte aandoeningen hebben terstond terugvallen tot hun bijgelovigheden.

Wij lezen niet dat Daniël deze eerbewijzing heeft aangenomen en evenmin dat hij ze geweigerd heeft.

Het ligt echter voor de hand, dat Daniël deze geweigerd heeft, dewijl hij een man was, die God vreesde, en wist dat zulke eerbewijzen alleen God, de Heere, toekomen.

De koning antwoordde Daniël, op hetgeen deze hem van de Majesteit en heerlijkheid zijns Gods gezegd had, toen hij de goddelijke eer voor zichzelf afwees, en zei: Het is de waarheid, dat ulieder God, dien gij Joden vereert, een God der goden is (Ex. 15:11. 11 Ps. 136:2) en een Heere der koningen (Hoofdst. 8:25), en die de verborgenheden openbaart, terwijl mijne sterrekijzers en wijzen van hun goden moesten zeggen: zij wonen niet bij mensen (vs. 11); ik erken daarvoor uwen God, dewijl gij deze verborgenheid hebt kunnen openbaren, de droom, dien ik had met zijne verklaring.

Deze goede en ware belijdenis zou een teken van ware bekering en zinsverandering kunnen schijnen, maar onheilige mensen worden soms tot bewondering van God gedrongen, en dan bekennen zij met een overvloed van woorden, wat men meer van de ware vereerders van God zou kunnen verlangen. Dit is echter slechts een ogenblikkelijke indruk; intussen blijven zij daarna, even als te voren, in hun dwalingen verward. Het is dus God, die hun de woorden afperst, wanneer zij zo vroom worden; inwendig behouden zij hun zonde, zodat zij weer spoedig in hun vorigen toestand wegzinken, gelijk ook in het voor ons liggende geval daarvan een merkwaardig voorbeeld in het volgend hoofdstuk wordt meegedeeld. Hoe het echter zij, God wilde de mond van de onheiligen koning Zijnen roem laten verkondigen en hem tot enen heraut van Zijne macht en heerlijkheid maken.

Daarentegen kan ook gezegd worden: dat Nebukadnezar de onverschrokken belijdenis van Daniël over Gods heerlijkheid en gericht zo hoog eerde, dat hij ditmaal werkelijk slechts waarheid, gene vleierij wilde, en dat hij de waarheid, ook die hem verootmoedigde, wist te erkennen en te waarderen. God had hem echter ook door de wijze, waarop deze openbaring tot hem kwam, daartoe voorbereid; hij had te voren in zijn hartstochtelijk gemoed de honger naar deze waarheid opgewekt en tot een grenzeloos ongeduld doen stijgen.

De vertegenwoordiger der eerste wereldmacht is het die hier plechtig de superioriteit (meerderheid) van Israëls God erkent en zich voor Hem buigt. Hoe geheel anders zullen wij het bij de vertegenwoordiger der laatste wereldmacht, de Antichrist, vinden, die zich zelf tot God maakt! Ook hier heeft het eerste en hebben de eerste wereldrijken een voorrang boven het laatste.

De overwinning van de wereldheerschappij door het Godsrijk, niettegenstaande de eerste zo groot, het laatste zo zwak schijnt, trok ook bijzonder de aandacht van de man, die aan 't begin dezer eeuw, gelijk eertijds een Nebukadnezar, van ene algemene wereldheerschappij scheen te dromen, van Napoleon. De graaf van Montholon verhaalt: "het Brits Bijbelgenootschap gaf de keizer op St. Helena een prachtigen Bijbel ten geschenke. Hij las dien dikwijls, sprak met eerbied over dat Boek, en in zijn lijden zweefde dikwijls de naam des Heilands op zijne lippen. Onder anderen zei hij: 't is niet één dag of één gevecht, die den

Christelijken godsdienst hebben doen zegevieren over de wereld. Neen, het is een oorlog, een strijd der eeuwen, aangevangen door de Apostelen en voortgezet door hun navolgers en de stroom der Christelijke nageslachten. In deze strijd staan van de ene zijde alle koningen en krachten der aarde, en tegenover hen zie ik geen leger, maar ene geheimzinnige kracht, enige mensen, hier en daar, in alle delen der aarde verstrooid, en die geen ander verenigingsteeken hebben, dan het gemeenschappelijk geloof in de verborgenheden des kruises. Ik sterf vóór mijnen tijd en mijn lichaam zal ook aan de aarde wedergegeven worden. Dit is het noodlot, dat weldra de groten Napoleon zal nederwerpen. Welk een onderscheid tussen mijne diepe ellende en het eeuwig rijk van Christus, dat gepredikt, bemind, aanbeden wordt, dat over de ganse wereld zich uitstrekt. Is dat sterven? is het niet veeleer leven? De dood van Christus, hij is de dood Gods. " Hierop zweeg Napoleon. Toen echter de generaal Bertrand niets antwoordde, zei de keizer: "Begrijpt gij niet, dat Jezus Christus God is, dan heb ik verkeerd gehandeld, toen ik u tot generaal benoemde. " .

Toen maakte de koning naar zijne belofte (vs. 6) aan hem, die de droom en zijne betekenis zou te kennen geven, Daniël groot (vgl. Gen. 41:38 vv.), en hij gaf hem vele grote geschenken, gelijk dit in het Oosten bij eervolle onderscheidingen de gewoonte is, en hij stelde hem tot een heerser over het ganse landschap van Babel, de provincie Babylon, de voornaamste in het gehele rijk, en tot enen overste der overheden over al de wijzen van Babel, zodat de gehele orde der Magiërs voortaan onder zijne leiding stond, waarvan deze groten zegen had tot in de verste tijden (Matth. 2:1 vv.).

In enen tijd, toen God Zich niet aan het gehele volk kon verheerlijken, was Daniël voor de ogen van Babels vorst, die zich voor almachtig hield, geroepen, om in zijn persoon het volk van God en de uitwendig aan de macht der Chaldeënen prijs gegevene Theokratie voor de heidenen, aan de hoogste plaats der heidense wereldmacht te vertegenwoordigen. Daardoor moest de bewaring en de wederherstelling van hen of het terugkeren van het volk Gods naar zijn land voorbereid worden. Om indruk te maken op de machtige dragers van het heidendom, moesten nu de wonderen, die aan Daniël en zijne vrienden of voor deze geschieden, een machtig indrukwekkend karakter aannemen. Dat zij dit doel werkelijk bereikten, bewijst het eindigen der ballingschap, namelijk het edict van Cyrus (Ezra 1:1 vv.), dat niet alleen beperkt was op de toestemming voor de Joden om terug te keren, maar uitdrukkelijk de God des hemels ere geeft en beveelt Zijnen tempel te bouwen (Vgl. het bij 2 Kron. 35. 23 gezegde).

Toen verzocht Daniël van de koning, om over de bijzondere districten van het landschap intendanten, of onder de stadhouder staande commissarissen aan te mogen stellen, en hij stelde, daar hem dit verzoek werd toegestaan, Sadrach, Mesach en Abed-nego, zijne hem gelijkgezinde en eveneens met hoge wijsheid begaafde drie vrienden (Hoofdst. 1:17; 2:17 v.) over de bediening van het landschap van Babel; maar Daniël bleef, daar hij tevens hoofd van de orde der Magiërs was, aan de poort des konings 1), zodat hij met de bezigheden van het stadhouderschap voor zijn eigen persoon niets verder te doen had (Hoofdst. 3:12).

Deze wijze van spreken is bij de Turken steeds behouden, daar volgens hen, het paleis van de groten heer te Konstantinopel, gewoonlijk bij ons genoemd wordt de porte d. i. porta of poort.

Hoewel de koning erkent, dat de God van Israël de God der goden was, heeft hij enigen tijd daarna Zijnen tempel beroofd en verwoest.

De wijze en heilige oogmerken, welke de allerhoogste God gehad heeft in de bestiering van deze gebeurtenis, zijn ons reeds onder het overwegen der zaken zelf openbaar geworden. De Heere wilde dus al aanstonds in de beginne van de Babylonische gevangenis, onder de Chaldeën, op ene doorluchtige wijze betonen Zijne opperhoogheid en alwetendheid, en hen daardoor verplichten, om te erkennen hetgeen Nebukadnezar ter ere van de God Israëls beleed, dat Hij namelijk groter was dan alle goden, en een Heere der koningen, en die de verborgenheden openbaart. Te krachtiger straalde dit door, als God dit deed in ene zaak, die de persoon van de koning zelven aanging, in welke Hij toonde, hoe ook die in zijne hand was, en hem deed weten, dat hij al zijne macht aan Hem te danken had; ten bewijze dat hij ook over Israël, het volk des Heeren, niets meer vermocht of vermogen zou, dan het Hem behaagde toe te laten. En zo veel te meer moest het gehele hof van de koning, en allen, die er kennis van kregen, met de uiterste verbazing de hoogheid van Israëls God hierin erkennen, dewijl de Heere al de wijsheid van hun wijzen op ene zo ongemene wijze geheel en al beschaamde, en deze zelf verplicht werden om te erkennen, dat het alleen het werk van de Godheid was, zulke verborgene dingen te openbaren, hetgeen zij nochtans niet zagen te verkrijgen van hun goden, daar het Daniël verkreeg van zijnen God.

HOOFDSTUK 3.

STANDVASTIGHEID EN GODSVRUCHT VAN DANIELS VRIENDEN.

III. Vs. 1-30. In het midden zijner regering, als hij op het toppunt van zijne macht en van zijn geluk staat, laat Nebukadnezar in de Babylonische vlakte Dura een kolossaal gouden beeld oprichten. Alle hogere beambten van het rijk werden geroepen tot inwijding. Door een heraut wordt het bevel bekend gemaakt, dat op een gegeven teken de gehele vergadering voor het beeld moet nedervallen en het aanbidden. Die aan dit bevel niet voldoen, worden bedreigd met de straf van verbranding in de gloeienden oven. Daniëls drie vrienden, die als staatsbeambten van het Babylonische rijk de plechtigheid bijwonen, weigeren standvastig de aanbidding van het beeld, daar zij de god van Nebukadnezar niet kunnen dienen. Zij worden in hun klederen gebonden, in de oven geworpen, terwijl de hitte zo sterk mogelijk gemaakt is. Zij blijven echter ongedeerd, zodat later zelfs geen spoor van brand, noch enige reuk bij hen op te merken is. Een Engel des Heeren vergezelt hen, zodat zij midden in de vurigen oven wandelen als in de koelen morgendauw. Als de koning van buiten af hen ziet wandelen, wordt hij door ontzetting aangegrepen; hij laat hen er uit komen, overtuigt zich met zijne staatsraden er van, dat zij volkomen ongedeerd zijn gebleven, en prijst nu niet alleen met ene enkele belijdenis de macht van hunnen God, maar verbiedt ook in een manifest de volken van zijn rijk, dezen God te minachten, onder bedreiging van ene smadelijke doodstraf. Gelijk hier uit het voorbeeld van Sadrach, Mesach en Abed-nego blijkt, dat men de wereldmacht niet positief mag huldigen door aanbidding van het wereldbeeld, zo zal later (Hoofdst. 6) in Daniëls voorbeeld gezien worden, dat men haar ook niet negatief mag huldigen door het niet aanbidden van God.

De koning Nebukadnezar maakte 1) (liet maken) een beeld van goud, in de vorm van een obelisk, of van ene hoge spitse zuil, inwendig van hout en van buiten met goud overtoegen, welks hoogte was zestig ellen, zijne breedte zes ellen); hij richtte het op in het dal Dura, niet ver van de stad Babel (Hoofdst. 4:2), in het landschap van Babel.

Wanneer dit feit heeft plaats gehad is niet juist aan te geven. Wat sommigen beweren dat het zou hebben plaats gehad bij de verwoesting van Jeruzalem is niet te bewijzen. Meer dan hoogstwaarschijnlijk heeft de koning dit beeld opgericht toen hij op het toppunt stond van zijn macht en zich als de wereldbeheerser wilde doen eren. Dat de Joden zijn gebod niet mochten gehoorzamen, heeft hij niet bedacht. Alle zijne onderdanen moesten de nationalen afgod hulde bewijzen.

Andere uitleggers bestrijden de mening, dat het in de grondtaal voor "beeld" gebruikte woord slechts ene zuil of een obelisk zou kunnen aanwijzen, integendeel heeft men zich een beeld als van een mens, met het hoofd, gezicht, armen en borst te denken; naar beneden kon het echter wel bij wijze van ene zuil gevormd of op een hogen piëdestal (zuilen voetstuk) geplaatst zijn. Moeilijkheid geeft daarbij de maat: 60 ellen hoogte en 6 ellen breedte, maar in de 60 ellen hoogte kan ook de piëdestal mede begrepen zijn (bij de menselijke gedaante staat de lengte tot de breedte als 6 tot 1). Het monsterachtige van het gehele beeld komt overeen

met de smaak der Babyloniërs, die behagen hadden in groteske (zeldzame of tegen-natuurlijke) reuzen-vormen.

En de koning Nebukadnezar zond boden met uitnodigingsbrieven henen, om te verzamelen de stadhouders, de overheden en de landvoogden, de wethouders, de schatmeesters, de raadsheren, de ambtlieden, en al de heerschappers der landschappen 1), dat zij komen zouden tot de inwijding van het beeld, hetwelk de koning Nebukadnezar had opgericht. Door de plechtige erkenning van al de grootwaardigheidsbekleders wilde hij het maken tot hetgeen het zijn moest, een symbool van de wereldmachten en van hare goddelijke grootheid.

De buitengewone uitbreiding van het oud-Aziatische rijk maakte het noodzakelijk, dat aan de ene zijde een geëvenredigd getal overheden was, en aan de andere zijde een band, die deze met elkaar verenigde en met de troon verbond. Van de hier genoemde opperbeambten van het Babylonische rijk nu zijn 1) de stadhouders, de bestuurders der provincies, of de eigenlijke satrapen, 2) de overheden de militaire chefs in de provincies, 3) de landvoogden, de hoofden der burgerlijke rechtspleging 4) de wethouders, de regeringsraden, 5) de schatmeesters, de bestuurders der openbare geldmiddelen, 6) de raadsheren, de bewaarders der wet, 7) de ambtlieden, de rechters in engeren zin; dan volgen nog 8) de heerschappers der landschappen. d. i. de prefekten, die aan de opperbestuurders ondergeschikt zijn.

Toen verzamelden zich, tengevolge van deze oproeping, de stadhouders, de overheden, de landvoogden de onderstadhouders, de wethouders, de schatmeesters, de raadsheren, de ambtlieden, en al de heerschappers de machthebbers der landschappen, tot inwijding van het beeld, hetwelk de koning Nebukadnezar had opgericht; en zij stonden voor het beeld, dat Nebukadnezar opgericht had.

En een heraut riep met kracht: Men zegt u aan, gij volken, gij natiën en tongen!

Ten tijde, als gij horen zult het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der harp, der psalteren, des akkoordgezangs 1), en allerlei soorten van muziek (Num. 10:2), zo zult gijlieden nedervallen, en aanbidden het gouden beeld, hetwelk de koning Nebukadnezar heeft opgericht: 2)

De zogenaamde doedelzak, de bekende Italiaanse sampogna.

Nebukadnezar staat hier gelijk met alle andere heidense vorsten, die wel duldden en toestonden, dat de vreemdelingen hun eigen godsdienst uitoefenden, maar echter er op stonden, dat zij zich bogen voor de dus genaamden nationalen god of afgod.

En wie dan niet nedervalt en aanbidt, die zal te dierzelfer ure in het midden van de oven des brandenden vuurs, die reeds gereed en aangestoken is, geworpen worden.

Gelijk uit Jer. 29:22 blijkt, was het verbranden in ovens ene bij de Chaldeëen gewone doodstraf. Ook de Joden schijnen dien straf gekend te hebben, wanneer men in 2 Sam. 12:31 zich aan de gewone leeswijze houdt. Zodanige vuurovens waren in de hoogte gebouwd en van

boven open, zodat men van daar de misdadigers naar beneden kon storten; aan het benedeneinde bevond zich ene opening om te stoken; deze was van ene deur voorzien, welke degenen, die het verbranden wilden zien, een doorzicht verleende. Op onze plaats was de oven reeds aangestoken, toen de heraut zijne aankondiging deed, om des te meer vrees te verwekken voor elke ongehoorzaamheid aan 's konings gebod, en om de bedreiging tegen degenen, die mochten weigeren, dadelijk ten uitvoer te brengen. gelijk het nog heden in Perzië de gewoonte is.

Daarom te dier tijd, als al die volken hoorden het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en allerlei soorten der muziek, alle volken, natiën en tongen, die aanwezig waren, nedervallende, aanbaden het gouden beeld, hetwelk de koning Nebukadnezar had opgericht.

Het moet de wereldmacht, die Nebukadnezar had opgericht, zijnen onderworpen volken als voorwerp van aanbidding voorstellen. Maar het draagt het teken, dat het niets goddelijks is; want het heeft wel het teken van het getal tien, d. i. de oecomeniciteit (uitbreiding over de gehele wereld) een over de gehele aarde heersend rijk, een wereldrijk is het in elk geval-maar het teken van goddelijke volmaking, het teken van de zeven ontbreekt. In plaats daarvan heeft het het teken van zes; alles wat een mens in de zes werkdagen, die hem gegeven zijn, bearbeiten en verkrijgen kan, dat bezit het, maar tot de volmaaktheid van het goddelijke werk komt het noch met zijne hoogte, noch met zijne breedte. Dat Nebukadnezar de maat van zijn beeld volgens zulke sprekende getallen bepaalde, is wel providentiëel (door de Goddelijke voorzienigheid ook zonder dat de mens het weet, veroorzaakt).

Daarom naderden (doch er naderden) even ter zelve tijd tot de koning, die bij het feest tegenwoordig was, Chaldeeuse mannen, die de Joden openlijk beschuldigden dat zij het beeld niet hadden aanbeden.

Zij antwoordden en zeiden tot de koning Nebukadnezar, als die hen voor de vraag, wat zij voor te brengen hadden, tot spreken vrijheid had gegeven: O koning, leef in der eeuwigheid (Hoofdst. 2:4), God verlene u een lang leven!

Gij, o koning hebt een bevel gegeven, dat alle mensen, die horen zouden het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren en des akkoordgezangs, en allerlei soorten van muziek, nedervallen en het gouden beeld aanbidden zouden.

En wie niet nederviel en aanbad, die zou in het midden van de oven des brandenden vuurs geworpen worden (vs. 4 vv.).

Er zijn Joodse mannen, die gij over de bediening van het landschap van Babel gesteld hebt 1) (Hoofdst. 2:49), Sadrach, Mesach en Abed-nego; deze mannen hebben, o koning! op u geen acht gesteld, uwe goden eren zij niet, en zij bidden het gouden beeld niet aan, hetwelk gij opgericht hebt. 2)

Hieruit blijkt zo duidelijk mogelijk, dat de Chaldeënen meer uit haat en afgunst handelen. Het is hun niet alleen te doen om de vrienden van Daniël aan te klagen wegens ongehoorzaamheid aan des konings bevel, maar bovenal om hen van hun ereplaats ontzet te krijgen. Daarom stellen zij de zaak zo in al haar zwaarte voor.

Edoch evenals God van de hemel voor Daniël later waken en de aanslagen van zijne vijanden verijdelen zou, zo ook hier.

Als God waakt en beschermt, wie zal zich dan tegen Zijne kinderen kunnen verzetten?

Deze mannen kwamen op voor de ere Gods, en nu zou God ook voor hun eer zorgen. Wie Mij eren, die zal Ik eren, zegt de Heere en bevestigt het door Zijne daden.

Deze Chaldeeuse mannen kennen de drie Joden van vroeger. Zij weten sedert lang, dat zij gene afgoden aanbidden; maar bij de tegenwoordige gelegenheid, dat hun godsdienst de Joden tot ongehoorzaamheid aan het koninklijk bevel dwingt, brengen zij hun weten aan de man.

De opmerkelijke omstandigheid, dat bij de plechtigheid Daniël niet tegenwoordig was, die anders het beeld ook niet zou aangebeden hebben, is daaruit het natuurlijkste te verklaren, dat hij tot gene van de in vs. 2 v. genoemde klassen van beampten behoorde; in zijnen naam en onder zijn oppertoezicht namen de drie vrienden de bezigheden over het landschap van Babylonië waar; deze waren nu ook verplicht, de plechtigheid bij te wonen, terwijl hij zelf aan het koninklijk hof achterbleef.

Toen zei Nebukadnezar in toorn en grimmigheid, dat men Sadrach, Mesach en Abed-nego voorbrengen zou; toen werden die mannen voor de koning gebracht.

Nebukadnezar, in plaats van hen zonder meer ter dood te laten leiden, beproefde nog eerst de drie mannen te bewegen tot het voldoen aan het door hem gegeven bevel; hij antwoordde op de beschuldiging, die ingebracht was, en zei tot hen: Is het met opzet, Sadrach, Mesach en Abed-nego, die u anders als zulke getrouwe en gehoorzame dienaren jegens mij gedragen hebt, dat gijlieden mijne goden niet eert, en het gouden beeld, dat ik opgericht heb, niet aanbidt? 1)

Het behoeft hem niet te verwonderen, dat hij hoorde, dat deze drie mannen zijne goden nu niet dienden, omdat hem zeer wel bekend was dat zij het nog nimmer hadden gedaan, dat zulks hen verboden werd door hunnen godsdienst, dien zij altijd hadden aangekleefd. Hij had dus geen reden om te denken, dat zij het niet zouden doen uit versmading van zijn gezag, daar zij zich jegens hem als hun vorst in alle gevallen eerbiedig en getrouw getoond hadden.

Nu dan, zo gijlieden gereed (bereid) zijt, om uwen misslag weer goed te maken, dat gij ten tijde als gij horen zult het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en des akkoordgezangs, en allerlei soort der muziek, nedervalt en aanbidt het beeld, dat ik gemaakt heb, zo is het wel; maar zo gijlieden het niet aanbidt, ter zelve ure zult gijlieden

geworpen worden het midden van de oven des brandenden vuurs; en wie is de God, die ulieden uit mijne handen verlossen zou?1) In zulk een vurigen oven u in het leven en ongedeerd te bewaren, gaat zeker boven het vermogen van uwen God.

Deze hoon tegen de Heere, de God Israëls, alsof Hij hen, die Zijne geboden houden en op Hem vertrouwen, niet uit alle gevaar zou kunnen redden, is een der belangrijkste punten, waarop in dit verhaal alles aankomt. De drie mannen stellen hun geloofsverklaring daartegenover. De Heere rechtvaardigt hun woord door de meest wonderbare redding (vs. 24-27), en de trotsen koning wordt (vs. 29) de belijdenis afgeperst: "Er is geen ander God, die zo redden kan als deze. " Het wonder geschiedt tot herstelling van Gods ere, opdat Zijn naam, die gelasterd werd, ook wierde geheiligd. Zo was het ook bij de strijd tussen David en Goliath (vgl. 1 Sam. 17:45-47), zo bij de belegering van Jeruzalem door koning Sanherib (Jes. 36:15, 20), ten tijde van Hizkia (Jes. 37:20), volgens de profetie van Jesaja (Hoofdst. 37:23, 33-36).

Sadrach, Mesach en Abed-nego antwoordden bij monde van de laatste (vs. 23), en zeiden tot de koning Nebukadnezar. Wij hebben niet nodig u op deze zaak, op de tot ons gerichte vraag (vs. 14) te antwoorden 1); het is overbodig een antwoord daarop te geven, want het is duidelijk genoeg, dat wij God meer moeten gehoorzamen dan de mensen.

De Engelse vertaling heeft: "wij zijn niet bekommerd u op deze zaak te antwoorden. " Met andere woorden, zij hadden geen ogenblik nodig om op een antwoord te zinnen, dewijl zij op het woord des konings: wie is de God, die ulieden uit mijne hand verlossen zou, geen ander antwoord hadden dan dit: Onze God dien wij eren, is machtig ons te verlossen.

Daarmee spreken zij het uit, dat al hun vertrouwen is op de Heere, maar ook dat indien Hij het nodig keurt, hen niet te verlossen, zij toch niet zullen gehoorzamen aan des konings bevel, omdat zij niet mogen. Godes eer en woord gaan bij hen boven eigen gemak en veiligheid.

En wat uwe bedreiging betreft, zal het zo zijn, dat wij in de oven geworpen worden, onze God, dien wij eren, is machtig ons, zo het Zijn heilige raad en wil is, te verlossen uit de oven des brandenden vuurs, en Hij zal ons uit uwe hand, o koning! verlossen (Jes. 43:2).

Maar zo niet, u zij bekend, o koning! dat wij uwe goden niet zullen eren, noch het gouden beeld, dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden; wij zijn bereid tot ere van de naam onzes Gods, wanneer het moet zijn, zelfs de vuurdood te lijden (2 Makk. 7).

Men heeft in het woord der drie mannen: "Wij hebben niet nodig u op deze zaak te antwoorden, " ene trotse uitdaging willen vinden. Verplaatsen wij ons echter geheel in de toestand dezer mannen, zo kunnen wij daarin gene trotsheid, maar slechts bedachtzaamheid en wijsheid zien; zij vermijden daardoor een "Neen!" aan het hoofd van hun spreken te plaatsen. Hadden zij dadelijk gezegd: "Neen, wij willen het beeld niet aanbidden!" zo hadden zij zeker geen woord verder kunnen spreken; door het uitstellen van het antwoord hadden zij echter nog ruimte voor de heerlijke belijdenis ter ere van God, die zij in vs. 17 afleggen, en dan volgt in vs. 18 eerst werkelijk het besliste: "Neen!"

Wel hadden deze drie mannen een bepaald woord der Goddelijke belofte, dat zij op hun geval konden toepassen en waarop zij zich verlaten konden, dat de gloeiende oven hun gene schade kon doen, namelijk het woord in Jes 43:2 : "Wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden en de vlam zal u niet aansteken, " toch ware zulk een gebruik van Gods woord een misbruik, en zulk een vertrouwen op lichamelijke redding ene vermetelheid geweest, daar de Heere Zijn raadsbesluit, hoe Hij in hun bijzonder geval die belofte wilde vervullen, door Zijn Geest hun niet openbaren, omdat Hij hen wilde verzoeken. Hun toestand is als die van Abraham in Gen. 22, die ook niet meer mocht weten, dan in het algemeen, wat God kan (Hebr. 11:19), zonder reeds in bijzonderheden te verstaan, hoe Hij Zijne wegen wilde inrichten; en desgelijks gaat het ons in de meeste gevallen. Wij hebben voor elken nood en elke aanvechting in ons leven ene bepaalde belofte, die daarop past, en kunnen van de Goddelijke hulp en van onze zaligheid zeker zijn, alleen dat onze ogen verhinderd worden, de tijd en de wijze der hulp en hetgeen de Heere tot ons welzijn heeft uitgekozen, reeds nu te zien, daar wij moeten leren, ons onvoorwaardelijk en onverdeeld aan Zijne leiding over te geven. In enkele, zeer bijzonder gevallen, wanneer het tot ere van God en tot bevordering van Zijn rijk dienstbaar is, zal de gelovigen bidder aanstonds bij de aanvang een voorgevoel van het door God beslotene gegeven worden, en hem daardoor het recht worden verleend, om van een woord Gods een letterlijk gebruik te maken (zie daarover bij 1 Kon. 17:1).

Het verhaal van de mannelijken moed en de wonderlijke uitredding der drie heilige mannen, of liever helden, is zeer geschikt om in het hart der gelovigen moed en standvastigheid op te wekken tot het getrouw blijven aan de waarheid, zelfs onder dwingelandij en in de zaken des doods. Laat jonge Christenen vooral door hun voorbeeld leren, nooit tegen hun geweten te handelen, noch in zaken betreffende hun godsdienstig geloof, noch bij hun werk. Verlies liever alles dan uwe oprechtheid, en is al het andere verloren, behoud dan toch nog een rein geweten, als het schoonste ereteken, dat de borst eens stervelings kan versieren. Laat u niet leiden door het dwaallicht der staatkunde, maar door de poolster der goddelijke macht. Doe het goede onder alle omstandigheden. Ziet gij geen ogenblikkelijk voordeel: wandel door geloof en niet door aanschouwen. Doe God ten minste de eer aan, Hem te vertrouwen wanneer het er op aankomt, om de wille van beginselen iets te verliezen. Beproof het of Hij uw schuldenaar wil zijn. Beproof het of Hij niet zelfs in dit leven Zijn woord waar maakt: dat "zaligheid een groot gewin is met vergenoegen, en dat dengenen, die eerst het koninkrijk Gods zoeken en zijne gerechtigheid, alle dingen zullen toegeworpen worden. " Mocht het gebeuren dat Gods voorzienigheid wil, dat gij om uws gewetens wil zoudt verliezen lijden, dan zult gij ondervinden, dat zo de Heere het u niet in het zilver van aardse voorspoed teruggeeft, Hij Zijne beloften aan u vervullen zal met het goud van geestelijke vreugde. Bedenk, dat des mensen leven niet bestaat in de overvloed zijner bezittingen. Een hart zonder bedrog en misdaad, de gunst Gods en Zijne goedkeuring te bezitten, is groter rijkdom dan de mijnen van Ofir zouden kunnen opleveren, of de handel van Tyrus aanbrengen. Beter is een gerecht van groen moes, waar ook liefde is, dan een gemeste os en haat daarbij. Een weinig gemoedsrust is ene ton gouds waard.

Toen werd Nebukadnezar vol grimmigheid, en de gedaante zijns aangezichts veranderde, de gehele uitdrukking van zijn gelaat was, in plaats van de vroegere zachtheid, en vriendelijkheid (vs. 14 vv.) onbestemd doorbrekende woede tegen Sadrach, Mesach en

Abed-nego; hij antwoordde en zei, dat men de oven zeven maal (in de zin van ons tien malen Gen. 31:7) meer heet maken zou dan men dien pleegt heet te maken.

En tot de sterkste mannen van kracht, die in zijn heir waren, zei hij, aan enige der sterkste mannen onder zijne krijgsknechten gebod hij, dat zij Sadrach, Mesach en Abed-nego binden zouden, om hen te werpen de oven des brandenden vuurs.

"De toorn van de koning, " schrijft Füller, in overeenstemming met de opvatting der overige uitleggers, "is gemakkelijk te verklaren; het was hem misschien nog nooit voorgekomen, dat zijne bevelen zulk een tegenspraak ontmoetten-moet hij niet zijne eigene majesteit voor al het aanwezige volk als beledigde beschouwen? maar nu zal men ook zien, hoe zulk een tegenstander gestraft wordt. " .

Wat nu de koning Nebukadnezar betreft, ook hier weer toont Daniël als in een spiegel, hoe groot de trotsheid der koningen is, en hoe groot hun hoogmoed, wanneer men hun verordeningen niet gezind is. Want een ijzeren gemoed had week moeten worden door dit antwoord waardoor zij hadden gehoord, dat Sadrach, Mesach en Abed-nego hun leven aan God wijdden; vervolgens toen hij hoorde, dat zij niet door de vrees voor de dood konden afgetrokken worden van hun geloof, maar met toorn slechts vervuld werd.

Wat nu die woede betreft, wij moeten er mede rekenen, hoe groot de werkzaamheid van Satan is, wanneer hij de mensen bezit en in beslag houdt. Want in hen is geen matiging, ofschoon zij overigens een grote en uitstekende verwachting en deugd openbaren, evenals Nebukadnezar begaafd was met vele deugden, zoals gezien is. Maar dewijl de duivel hem beheerste werd er niets anders in hem gevonden dan wat zondig en barbaars was. Laten wij ons ondertussen ook herinneren dat Gode onze standvastigheid behaagt, ofschoon zij niet terstond voor de wereld haar vrucht voortbrengt.

Toen werden die mannen gebonden in hun mantels, hun broeken, en hun hoeden, en hun andere klederen, met hun onder- en hun bovenklederen, tot hun voet- en hoofddekels toe, en zij wierpen hen in het midden van de oven des brandenden vuurs (vgl. vs. 27).

Daarom dan, dewijl het woord des konings aandreef, en de oven zeer heet was, volgens het bevel (vs. 19), zo hebben de vonken des vuurs die mannen, die Sadrach, Mesach en Abed-nego opgeheven hadden, gedood 1); als zij hen ophieven, om hen van boven af in het vuur te werpen, werden zij door de gloed verstikt.

Zo bepleitte God onmiddellijk de zaak van Zijn zo onrechtvaardig behandeld wordende dienstknechten. Hij nam wrake op hun vervolgers in hun plaats. Hij strafte hen niet alleen in het dadelijk uitvoeren van hun zonden, maar door het middel van de uitvoering zelf. Dan deze sterke mensen waren alleen maar werktuigen der wreedheid. Hij die hen daartoe bevel gegeven had, had grotere zonde. Zij nochtans leden rechtvaardig om de uitvoering van een onrechtvaardig bevel. En het is zeer waarschijnlijk, dat zij dit bevel met genoegen hebben uitgevoerd, en verblijd zijn geweest, dat zij tot de uitvoering daarvan zijn gebruikt geworden.

Maar als die drie mannen, Sadrach, Mesach en Abed-nego, in het midden van de oven des brandenden vuurs, gebonden zijnde, gevallen waren:

Tussen dit en het volgend vers heeft de Septuaginta ene dubbele bijvoeging, die met recht onder de Apokryfen gerekend zijn, namelijk "het gebed van Azaria" en "het gezang der drie mannen in de gloeienden oven. "

Toen hij door de benedenopening van de oven zag en een viertal ongedeerd zag wandelen, ontzette zich de koning Nebukadnezar, die op een troon gezeten het schouwspel bijwoonde, en hij stond op in der haast, antwoordde en zei tot zijne raadsheren: Hebben wij niet drie mannen in het midden des vuurs, gebonden zijnde, geworpen? Zij antwoordden en zeiden tot de koning: Het is gewis, o koning!

Hier verhaalt Daniël dat de macht Gods is geopenbaard geweest aan gewone mensen. Zo wel aan de koning zelven als aan zijne hovelingen, die hadden samengezworen tot de dood van deze heilige mannen. Hij zegt dus dat de koning is ontzet geweest over dit wonder, zoals God de goddelozen dwingt om Zijn kracht te erkennen. Hoe zij zich ook verzetten en al hun zinnen verharden, worden zij echter willens onwillens gedwongen de kracht Gods te erkennen. Dit toont Daniël aan dat met de koning Nebukadnezar geschied is. Zij antwoorden hem dit: "Zo is het; " en er is geen twijfel aan of Nebukadnezar werd gedreven van Godswege dat is door Hoger instinct, om dit van zijn hof te weten te komen; vervolgens of hij had de belijdenis hen afgeperst. Nebukadnezar had terstond tot de oven kunnen gaan, maar God wilde dat deze belijdenis Zijnen vijanden werd afgeperst, dat zij zouden bekennen tegelijk met de koning, dat Sadrach, Mesach en Abed-nego niet door enige aardse middelen, maar door de vermogende en geenszins gewone kracht Gods waren gered. Laten wij dan opmerken, dat de goddelozen niet uit eigen beweging getuigen zijn geweest van de macht Gods, maar dewijl God in de mond des konings deze vraag gelegd heeft, vervolgens omdat Hij hen niet heeft toegestaan te ontvluchten of te weigeren, maar te bekennen, wat waar was.

Hij antwoordde en zei: Ziet, ik zie vier mannen, hun banden los (vs. 21 en 23) wandelende in het midden des vuurs, en er is geen verderf aan hen; en de gedaante des vierden is gelijk eens zoons der goden, 1) als van een Engel (vs. 28).

Toen naderde Nebukadnezar tot de deur van de oven des brandenden vuurs, antwoordde en sprak: Gij Sadrach, Mesach en Abed-nego, gij knechten des Allerhoogsten Gods! gaat uit en komt hier! toen gingen Sadrach, Mesach en Abed-nego uit het midden des vuurs door de deur der opening.

Toen vergaderden de stadhouders, de overheden, en de landvoogden, en de raadsheren des konings, de leden van zijn staatsraad (Hoofdst. 4:33) deze mannen beziende, omdat het vuur over hun lichamen niet geheerst had, en dat het haar huns hoofds niet verbrand was, en hun mantels, zowel de boven- als de onderklederen, niet verbrand waren, ja dat de reuk des vuurs daardoor niet gegaan was, alleen waren de banden, waarmee zij gebonden waren, van hen afgevallen.

Nebukadnezar antwoordde en zei: Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego, die Zijnen Engel gezonden (Hoofdst. 6:22), en wat ik niet voor mogelijk wilde houden (vs. 15) Zijne knechten verlost heeft, die op Hem vertrouwd hebben, en des konings woord veranderd, een ander gebod dan het mijne gehoorzaamd hebben, en hun lichamen overgegeven hebben, opdat zij genen god eerden noch aanbaden, dan hunnen God.

Daarom wordt van mij een bevel gegeven, dat alle volk, natie en tong, die lastering spreekt tegen de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego, in stukken gehouwen worde en zijn huis tot een drekhoop gesteld worde (Hoofdst. 2:5); want er is geen ander God, die also verlossen kan.
1)

Deze bekentenis van de koning van Babel was gevolg van ene ogenblikkelijke bewegings des gemoeds, niet die van een uiting des harten. Hij werd aangegrepen door de wonderlijke bewaring van de drie jongelingen door de God van Israël, en nu vol verbazing moest hij hiervan getuigenis geven. Zijn trotsheid en zijn verzet tegen de levenden God werd er niet door verbroken, gelijk uit zijn verder leven blijkt.

Derhalve was belijdenis geen werk des Geestes in zijn hart, zodat ook dit teken Gods van Zijne macht geen invloed had op hart en leven.

Toen maakte de koning Sadrach, Mesach en Abed-nego voorspoedig in het landschap van Babel, daar hij onder bijzondere bewijzen van zijne genade hen weer in hun vroegere ambten liet plaatsnemen (Hoofdst. 2:48 vv.).

Het is zonder twijfel een goed getuigenis voor Nebukadnezar, dat hij de vroeger door hem gehoonden God van Israël, die hem nu voor aller ogen ene zo gevoelige nederlaag bereid heeft, zo onvoorwaardelijk prijst en Hem zijne luide bewondering laat ten dele worden. Verstokt heeft Nebukadnezar zijn hart niet, gelijk Faraö, daarom heeft hij ook God niet door zijnen ondergang behoeven te prijzen, gelijk gene. En gelijk hij zelf vol verwondering is over de macht van dezen God, die allen, welke op Hem vertrouwen, uit het grootste gevaar weet te redden, zo gebiedt hij onder bedreigingen van zware straf, dat niemand in zijn rijk ene lastering tegen dien God uitspreke, die redden kan als geen ander.

Letten wij op de betekenis van dit verhaal voor de geschiedenis van het Godsrijk, zo leert het, hoe de getrouwe belijders des Heeren onder de heerschappij der wereldmacht in botsingen kunnen komen, die hun leven in gevaar brengen, in botsingen tussen de eisen der heren dezer wereld en de plichten jegens God; doch wanneer zij hunnen God getrouw blijven, worden zij door Hem wonderbaar beschermd, daar Hij Zijne almacht zo heerlijk zal opmerken, dat zelfs de heidense wereldbeheersers genoodzaakt worden Zijne Godheid te erkennen en Hem de ere te geven.

Hoe onbegrijpelijk ons de mogelijkheid van dit wonder moge zijn, de doelmatigheid daarvan ligt duidelijk voor ogen. Terwijl God de koning van Babel als Zijnen knecht gebruikt, om het afvallige volk van God te straffen, terwijl de heilige vaten van de tempel in de schatkamer van de afgod Bel als buit zijn gebracht, bewijst de God van Israël door een

openbaar wonder aan Zijne getrouwen, voor de vergaderde bevelhebbers van het Chaldeeuwse rijk, dat er geen ander God is, die also kan redden als Hij. Nebukadnezar wordt gedrongen dit in een manifest uit te spreken, en de lasteraars des Heeren in zijn rijk met de dood en de vernieling van hun huizen te bedreigen. Dat aan het hof van Babel werkelijk ook bij de verwoesting van Jeruzalem de Majesteit van de God van Israël erkend werd, in zoverre die van een heidens standpunt kon erkend worden, bewijst de uitspraak van Nebuzaradan, de overste der trawanten, in Jer. 40:2 vv.

In hun verheffing zien wij niet alleen eer en voordeel naar de wereld, maar ook beweldadiging en goedkeuring van de hogen God, waaruit het voor elkeen blijktbaar werd, wat Jehova vermag, en welk een loon Zijne getrouwe dienaren te wachten hebben. In hun verheffing bovenal ontdekken wij ene openlijke prediking van het bestaan en de opperheerschappij van de God van Israël, ene zichtbare handhaving van Zijne eer en zaak onder de heidense volken en ene bemoediging voor Zijne kerk, die thans in ballingschap was, daar de Heere met haar bleef en trouwe houdt tot in eeuwigheid. Indien ergens, hier vinden wij aanmoediging tot ene standvastige en onwrikbare aankleving aan Jezus' leer en dienst, en tot een rustig en blijmoedig vertrouwen op Zijne belofte, dewijl Zijne genade ons tot alles genoeg is en Zijne kracht in zwakheid wordt volbracht.

HOOFDSTUK 4. NEBUKADNEZARS DROOM EN

UITLEGGING DOOR DANIEL.

IV. Vs. 1-37. Ongeveer uit het laatste tiental jaren van Nebukadnezar wordt ons ene wonderbare gebeurtenis met dezen koning meegedeeld, waaruit duidelijk blijkt, aan welk een groot gevaar van verdwalen en verderf de wereldmacht hare dragers en leden blootstelt, hoe dezen echter toch van zulk een verderf kunnen gered worden, wanneer zij slechts willen gehoor geven aan de waarschuwing en terechtwijzing, die van de zijde van het Godsrijk tot hen komt, en zij zich oprecht bekeren. Nebukadnezar namelijk, toen hij eens na de ontzaglijke oorlogen, die hij gevoerd had, en de groten buit, dien hij veroverd had, in het koninklijk paleis op zijne lauweren uitrustte en zich aan gedachten en zelfverheffing overgaf, had enen droom. Hij zag enen groten boom, die tot aan de hemel reikte, met grote takken en vele vruchten, onder welke alle dieren op het veld schaduw vonden, op wiens takken de vogelen onder de hemel toevlucht zochten, en van wiens vruchten alle vlees zich voedden. Toen kwam een heilige wachter van de hemel af met het bevel de boom om te houwen en te verderven. Hij had de last alleen de stam met de wortel in de grond te laten, terwijl ook deze zelf aan een zwaar gericht zou worden overgegeven. Geen van de wijzen van Babel kon de koning zijnen droom, die hem beangstigde, verklaren, totdat Daniël kwam, die het vermocht. Gelijk Daniël voorzegde, zo geschiedde het een jaar later-Nebukadnezar verviel in dierlijken waanzin; van welken hij eerst na verloop van de bepaalde tijd genas, daarna werd hij weer in zijn rijk hersteld en eerde hij de Koning des hemels. Hij doet dit in een koninklijk schrift, dat wij in ons hoofdstuk voor ons hebben. Na ene korte inleiding verhaalt hij zelf zijne ondervinding in alle bijzonderheden, zonder de waarheid in enig opzicht te verbergen, en verkondigt luide voor al zijne onderdanen, dat de Allerhoogste macht heeft over de koninkrijken der mensen, en dat Hij, wie trots is, kan verootmoedigen, "Het tweede, derde en vierde hoofdstuk vormen een heerlijken vooruitgang in de openbaring Gods voor Nebukadnezar; in Hoofdst. 2 erkent de koning door de uitlegging van zijn droombeeld, dat de God des hemels het verborgene weet en kan openbaren, en hij bekent dit in zijne kamer, in Hoofdst. 3 ziet hij de wonderbare macht van God, die redden kan, als geen ander God; hij geeft voor de vergadering van zijne rijksbeambten daarvan getuigenis, en verbiedt in de omvang van zijn gehele rijk dezen God te lasteren; In Hoofdst. 4 ondervindt hij door een zwaar oordeel aan zich zelve, dat God de trotsen kan verootmoedigen, en prijst hij in zijn geschrift aan al zijne onderdanen dezen Allerhoogsten God aan als dien, die eeuwig leeft, wiens macht eeuwig is en wiens rijk eeuwig duurt. Nu is hij werkelijk Gods knecht geworden, in zo verre hij dit kon worden zonder zijne afgoden weg te werpen; nu verdwijnt hij echter ook bij Daniël uit de geschiedenis, en heeft hij, waarschijnlijk spoedig daarna, na ene regering van 43 jaren zijn leven geëindigd.

De koning Nebukadnezar aan alle volken, natiën en tongen, die op de gansen aardbodem wonen 1); Uw vrede worde u vermenigvuldigd! God geve u rijkdom en vrede (Hoofdst. 6:25. Ezra 4:17. 7:12.

Het Chaldeeuwse rijk maakte, evenals later het Romeinse (Luk. 2:1), er aanspraak op, ene de gehele wereld omvattende, algemene monarchie te zijn. Een rechtsgeleerde in Bologne,

Bertolus en Saxoferrot (overl. 1356), bewijst in een commentaar op de Pandecten, dat diegene een ketter zou wezen, die beweerde, dat de Duitse keizer van het Roomse rijk niet zou zijn de monarch en heer der ganse aarde.

Het behaagt mij te verkondigen de tekenen en wonderen, die de allerhoogste God aan mij gedaan heeft.

Nieuwere uitleggers hebben het hoogst bevreemdend gevonden, dat Nebukadnezar zelf van zijne krankzinnigheid aan zijne volken bericht zou gegeven hebben, in plaats van alles aan te wenden, om deze treurige geschiedenis te doen vergeten. Maar afgezien daar van, dat de mening der ouden over krankzinnigheid, van de onze zeer verschilde, moeten wij integendeel beweren: openbaarheid was in zulk een geval beter dan verbergen, maar de buitendien reeds bekende zaak kon door openbaarmaking niet slechter maar wel beter worden. Nebukadnezar wil ook niet zijne krankzinnigheid, maar de hem geschonkene hulpe Gods bekend maken; dat hij dit openlijk deed, strekt zijn anders zo hoogmoedig karakter tot ere.

Hoe groot zijn Zijne tekenen! en hoe machtig zijn Zijne wonderen! Zijn rijk, gelijk het in Ps. 145:13 heet, is een eeuwig rijk, en Zijne heerschappij is van geslacht tot geslacht¹) (vs. 34).

Wij onderwijzen elkaar van tijd tot tijd uit de Brieven der Apostelen, thans moge een brief van de grootsten en machtigsten koning, die ooit op aarde geregeerd heeft, ons onderwijzen. Er zijn vele uitdrukkingen in het vervolg van dien brief, die ons noodzaken aan te nemen, dat de gemoedsverandering van Nebukadnezar niet ene wedergeboorte of bekering tot de waarachtigen God, maar ene volkomene overtuiging van Gods oppermacht en onafhankelijke heerschappij was, zo als wij meermalen in de Schrift bij de vorsten van volken, die buiten Israël stonden, aantreffen. Zo iets kan geheel buiten het geestelijk leven omgaan en ene zaak des verstands en des gevoels zijn. Nebukadnezar althans spreekt nog in éénen adem van God en van de heilige goden. Doch reeds op uitwendige verootmoediging geeft God enen zegen- Nebukadnezar was een instrument in de hand Gods. God schreef op hem Zijne profetieën, die thans nog moeten dienen, om ons de tekenen der tijden te leren kennen, en Hij maakte hem tot een ziener en liet hem dromen dromen, waarin Hij Zijne profetieën voor alle tijden leide.

Hiermede maakt de koning zich nog niet bekend als iemand, die de afgoden heeft afgezworen. Wel als iemand, die boven zijn afgoden de God van Israël erkent als een Hoog verheven Wezen, wiens heerschappij is van geslacht tot geslacht. Vastelijk is hij overtuigd, maar niet hartelijk wedergeboren. Hij belijdt wel dat de macht Gods niet afhangt van menselijke willekeur, wel heeft hij veel van zijn trotsheid laten varen, dewijl hij Gods gezag boven zich stelt, maar verder gaat hij niet. Dit blijkt ons duidelijk uit vs. 8, waar hij spreekt van de heilige goden.

Ik Nebukadnezar, na het volbrengen van mijne krijgssadengerust zijnde in mijn huis, en in mijn paleis groenende, terwijl naar buiten mijne heerschappij gevestigd was en nu alles, wat ik wilde, inwendig gelukt was (vs. 30).

Zag enen droom, dien ik verhalen zal (vs. 10 vv.), een droom, die mij vervaarde, en de gedachten, die ik op mijn bed had, en de gezichten mijns hoofds beroerden mij, want, hoewel ik de betekenis van het gezicht nog niet verstond, vermoedde ik toch, dat mij daardoor iets van grote, ongunstige betekenis aangekondigd was.

Na de inneming en verwoesting van Jeruzalem in het jaar 588 v. C. had Nebukadnezar het, gelijk wij bij Jes. 23:1 mededeelden, met de dertienjarige belegering van Tyrus te doen, dat zich eveneens aan zijne opperheerschappij moest onderwerpen. In dien tijd strafte hij ook de stammen in het Oost-Jordaanland, de Ammonieten, Moabieten en Edomieten. Volgens Jozefus zou hij zelfs tot Egypte en van daar verder door Libië tot aan de zuilen van Herkules (aan de straat van Gibraltar), in het noorden en noordwesten tot aan Pontus en Thracië doorgedrongen zijn. Daarna, (ongeveer sedert 572 vóór Chr.) trok hij naar Babylon terug, om zich nu in vrede te verheugen in de heerschappij, die in lange oorlogen verkregen was, en zich door werken van bouwkunst te verheerlijken. Tot deze wendde hij de schatten aan uit de ontzaglijken buit, welken zijne veroveringstochten hem hadden opgeleverd. In de eerste plaats moet onder deze genoemd worden de Medische muur, de bekende. 20 voet dikke en 100 voet hoge beschutting, die hij 10-12 mijlen boven zijne hoofdstad Babylon van de enen stroom tot de anderen tegen invallen uit het noorden bouwde. Wenden wij ons van dezen muur zuidelijk naar Babel, zo vinden wij het oudste gedeelte der stad aan de westzijde van de Eufraat in het ongeveer 2 uren zuidwestelijk van het tegenwoordige vlek Hilleh gelegene Birs Nimrod, d. i. Nimrods toren. Daar hebben wij de oudste ruïne van de wereld voor ons, een berg van puin in de gedaante van ene van 't westen naar 't oosten langwerpige verdieping, bij de grondslag meer dan 2000 voeten in omtrek, geheel uit bakstenen bestaande, die deels in de zon gedroogd (binnen in), deels in ovens gebakken waren (de uitwendige bekleding, die enen ongeveer 20 schreden dikken muur vormt). Als op brede trappen kan men op deze onderlaag de gehelen bouw rondgaan en ziet men spoedig, dat er van het terrasvormig opstijgend gebouw slechts 3 verdiepingen zijn blijven staan, terwijl de bovenste vier met hun puin op de ondersten nederstortten en de omtrek vergrootten; op het laatste 200 voet hoge bolwerk verheft zich een solide pilaar van 28 voet breedte en 35 voet hoogte. Er is geen twijfel aan, of wij bevinden ons hier, gelijk het verhaal der Arabieren luidt (Gen 11:8), aan de puinhopen van Babels toren; dit is zeker, nadat Oppert uit Hamburg op last der Franse regering zeer belangrijke onderzoekingen gedaan heeft. Hij, die dit gebouw uit zijne oorspronkelijke puinhopen opgebouwd en tot een tempel van Bel, de hoogsten god der Babyloniërs op ene schitterende wijze heeft ingericht, om daar ook de vaten uit de tempel van Jeruzalem onder te brengen (Hoofdst. 1:2), is Nebukadnezar, wiens naam bijna elke tichel der ruïnen in Babylonisch spijkerschrift draagt, en die op enen te Borsippa gevonden cilinder zich op dit zijn werk met deze woorden beroemt: "Het gedenkteken uit de oudsten tijd van Babylon heb ik, Nebukadnezar, koning van Babylon, de dienaar van het eeuwige Wezen, de getuige der onveranderlijkheid van Nerodach, de hoogsten heerser, die de Nebo verheft. enz. (vgl. Jer. 50:2. Jes. 46:1) hersteld en voltooid, in tichelen en koper heb ik zijnen top opgericht-het gedenkteken van de oudsten tijd van Borsippa, dat een koning uit de ouden tijd bouwde (men telt 42 menschenleeftijden?), maar hij richtte zijnen top niet op; van de dag van de zondvloed af verlieten zij hem, daar zij in verwarring hun woorden voortbrachten. " Treffend is het gezicht rondom van de hoogte van dezen Nimrodstoren; de geheel omtrek, dien het oog van deze hoogte af overziet. vertoont niets dan de "woestijn aan

de zee" (Jes. 21:1), woeste velden in het oosten, noorden en westen, zonder gras, kruid of geboomte, alleen aan de langzaam voortvloeienden Eufraat en hier en daar aan de kanalen tamarisken bosjes, aan de zijde het grote Hindija-meer, dat in de moerassen van Bahr-Redschef en Chor-Allah ongeveer 35 geografische mijlen ver en 3-10 mijlen in de breedte tot aan Samavah zich uitstrekt en in de ontzaglijk uitgestrekte lage landen van deze Babylonische moerassen die voor Alexander de Grote zo gevaarlijk ontelbare kleinere eilanden. Ruim 2 geografische mijlen zuid-oostelijk van Birs-Nimrod bevindt zich ene rivier en ene rij van heuvelen, die de naam van Dura draagt en op een van welke Oppert een carré van 6 meter hoog en van 14 meters aan de basis ontdekt heeft, waarin hij een overblijfsel van het gouden beeld van Nebukadnezar (Hoofdst. 3:1) ziet. Ongeveer 3 geografische mijlen zuidelijk ligt een sterk dorp, Kisil, grotendeels door Joden bewoond, die hier het grafteken van de Profeet Ezechiël in ere houden, hetwelk de koning Jojachin (2 Kron. 24:8 vv. # Ch) hem in ballingschap zou hebben laten oprichten. Tegenover deze oudere stad aan de oostelijken oever van de Eufraat, waar reeds zijn vader zich een paleis had gebouwd, legde Nebukadnezar de nieuwe stad aan, die een kwadraat van 9 geografische mijlen in de omtrek vormde. Een ontzaglijke muur, zo breed, dat op de schansen achter de tinnen twee vierspannen zeer goed voor elkaar kunnen uitwijken, waarboven 250 torens uitsteken, door ene breedte en diepe met water uit de Eufraat gevulde gracht beschermd (Jer. 51:32, 58) omgaven de stad, tot welke 100 poorten met posten, vleugels en dorpels van erts de toegang openden (Jes. 44:2) en welke tegen de overstromingen van de Eufraat nog door een bijzonder bolwerk gedekt was; ene brug van stenen pilaren met ene beweegbare bedekking van cederen en palmhouten balken, die des nachts worden weggetrokken, verbond beide delen der stad met elkaar. Naast het paleis van zijn vader bouwde Nebukadnezar zijn koninklijken burg; de ruïnen daarvan heten el Kasr d. i. slotberg, en bestaan uit een groep stukken van muurwerk, 70 voeten hoog, 2400 voeten lang en 1800 voeten breed, uit de sierlijkste tichelstenen, dikwijls met blauw, rood en zwart verglaassel, in de regel echter helder geel gevormd. Een bepaald plan der gebouwen kan men niet meer opmaken, daar het voornamelijk deze Kasr is, welks muren voor de latere hoofdsteden Seleucia, Ktesiphon enz. stenen moesten leveren; wij weten echter, dat de burg ene ruimte van 3/4 mijl innam terwijl zich ook, behalve de gebouwen van het paleis tuinen en vijvers binnen de hoge muren bevonden. Daartoe behoorden de zo beroemde hangende tuinen een terrassenbouw van 400 voet lengte en van dezelfde breedte, en zo hoog aangelegd, dat het boven de 130 voet hogen burgtoren uitstak; het had de aanleg van tuinen en lustbossen op de oppervlakte en werd door pompen van water uit de Eufraat voorzien. Deze tuinen moesten aan de Medische echtgenoot van Nebukadnezar, aan Amytis, gelijk zij gewoonlijk genoemd wordt (dochter van Cyaxares (zie 2 Kon. 21:12 en 22:2) enen blik in de vlakte van Babel verschaffen, gelijk zij van de bergen in haar land gewoon was; van de hoogte der terrassen kon men dan de gehelen der oude en nieuwe stad overzien-ginds de oude koningsburg en de groten Belustempel, hier het nieuwe paleis, daar tussen het gewoel op de brug en op de straten-men kon zelfs over de stadsmuren uitzien in de vruchtbare vlakte. Dit is zonder twijfel de plaats waar de koning de woorden uitsprak (vs. 30): "Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht en ter ere mijner heerlijkheid. " De vlakke ruimte binnen de stad was rechthoekig: met zo vele straten doorkruist, dat er 625 kleine vierhoeken ontstonden, die echter niet alle met huizen bedekt waren, maar voor een groot deel ook tuinen en bebouwde velden bevatten. Onder de in Kasr gevondene oudheden is het merkwaardigste

een basreliëf, dat een leeuw voorstelt, die zich over enen op de grond liggenden man verheft, misschien ene voorstelling van Daniël in de leeuwekuil (Hoofdst. 6).

Daarom is er een bevel van mij gesteld, dat men voor mij zou inbrengen al de wijzen van Babel, (Hoofdst. 2:2) op mijnen koninklijken burg; opdat zij mij de uitlegging van dien droom zouden bekend maken.

Toen kwamen in volgens mijn bevel de tovenaars, de sterrekijkers, de Chaldeën, en de waarzeggers; en ik zei de droom voor hen, maar zij maakten mij zijne uitlegging niet bekend:

Bij de eersten droom in Hoofdst. 2 beweerden de wijzen enen droom te kunnen verklaren, maar te weten wat een ander gedroomd had, konden zij niet, nu wordt het duidelijk, dat zij ook het verklaren niet kunnen, hoewel Nebukadnezar zijnen droom niet weer, gelijk toen, vergeten heeft, maar dien in zijn geheel mededeelt.

Het ware mogelijk, dat de, Chaldeeuwse wijzen, overeenkomstig hun eigene voorschriften van droomverklaring, in 't algemeen ene gedachte hadden, dat de droom een groot onheil voor Nebukadnezar inhield, hoewel zij, zonder de Goddelijke ingeving, waarmee Daniël verwaardigd werd, de juiste strekking niet konden verstaan. Onder deze onwetendheid omtrent de juiste betekenis, hebben zij misschien gewenst zich zelven te beschermen, want weinigen zouden de moed hebben, een oosters heerser bekend te maken, dat zijn droom een groot onheil voor hem zelven bevatte.

Totdat ten laatste Daniël, de gevangene uit Juda (Dan. 2:25), voor mij inkwam, wiens naam Beltsazar is, naar de naam mijns gods Bel (Hoofdst. 1:7), in wien ook, gelijk nu ten tweeden male bekend is geworden, de geest der heilige Goden is, om dromen te kunnen verklaren (Hoofdst 2:11, 28; 5:11, 14. Gen. 41:38), en ik vertelde de droom voor hem, zeggende:

Gelijk Nebukadnezar niet heeft opgehouden een heiden te zijn, zo heeft ook Bel niet opgehouden, voor hem de hoogste god te zijn, toch moeten wij in aanmerking dat hij bij het uitvaardigen zich nog geheel geschikt naar het heidens standpunt zijner onderdanen, om hen eerst door volledige mededeling van het voorval nader tot de kennis der waarheid te brengen.

Waarom, zo gevoelt men zich gedrongen te vragen, heeft Nebukadnezar zich niet aanstonds tot Daniël gewend, maar eerst de wijzen laten roepen, van wier onvermogen hem toch de geschiedenis van zijnen vroegeren droom overtuigd had? Intussen zijn sedert dien ongeveer 32 jaren voorbijgegaan; Daniël had dus in langen tijd gene gelegenheid om als openbaarder van Goddelijke geheimen bij de koning bevestigd te worden, terwijl voor dezen door de overvloed van zijn geluk de vroegere openbaring steeds meer verduisterd werd, ook zelfs het wonder voor ongeveer 16 jaren aan de drie mannen in de vurigen oven geschied (Hoofdst. 8), steeds meer uit zijn hart verdween. Bovendien komt in aanmerking, dat Nebukadnezar misschien vermoedde, dat zijn droom hem zelven betrof en iets kwaads voor hem betekende; en de mens is toch inderdaad zo, dat hij ene hem onaangename waarheid zoveel mogelijk uit de weg gaat, al zou hij ook gaarne tot de kennis der waarheid komen, en dat hij eerst nadat

hem de omwegen op het dwaalspoor geleid hebben, de rechten weg inslaat. "Vorsten en heren, en de mensen in het algemeen, hebben niet gaarne te doen met mensen, die boven hen verheven zijn, in wie de Geest Gods is, behalve wanneer zij hen bepaald nodig hebben. "

Beltsazar, gij overste der tovenaars (Hoofdst. 2:2)! Dewijl ik weet, dat de geest der heilige Goden 1) in u is, en gene verborgenheid u zwaar is, zodat de uitlegging voor u zou moeilijk zijn, zo zeg de gezichten mijns drooms, dien ik gezien heb, te weten zijne uitlegging, daar ik de droom zelven nog herinner.

Hij behoudt de taal en de uitspraak van zijn afgodendienst en daarom is het te vrezen, dat hij tot het geloof en de dienst van de levenden God niet bekeerd is. Hij is een afgodendienaar en zijn spraak verraaft hem. Want hij spreekt van vele goden, en hij verklaart zich niet om in een God als algenoegzaam te berusten, neen, niet in Hem, die algenoegzaam is.

Bovendien prijst hij Daniël niet als een dienstknecht des levenden Gods, maar als een overste der tovenaars. Hij erkent daarom wel, dat deze zijn heidense tovenaars in trappen, maar niet in wezen overtreft. de God van Israël stelt hij dus als op één lijn met de afgoden van zijn land.

De gezichten nu mijns hoofds, mijner verbeelding op mijn leger waren deze: ik zag, en ziet er was een boom in het midden der aarde, en zijne hoogte was, reeds van de beginne af, groot.

De boom werd hoe langer hoe meer groot en sterk, en zijne hoogte reikte ten laatste aan de hemel (Gen. 11:4), en, wat zijn omvang betreft, hij werd gezien tot aan het einde der ganse aarde.

De allegorische voorstelling is groots en verheven, tot in de kleinste delen treffend doorgevoerd, uit gemengde beelden tot een zeldzaam groots geheel zamengevoegd. Zij gelijkt met recht, volgens het voor de allegorie gebezigde beeld van enen vernuftigen onderzoeker (Creuzer) aan de in de breedte slingerende takken van ene welig groeiende plant- de vrijheid en de lust tot spelen, die aan de fantasie eigen is, omzweeft de gedachte, eer de geest zich van haar heeft meester gemaakt. Het beeld is echt oosters en het symbool van de boom even zo min zonder betekenis als het de koeien zijn, die Faraö in de droom zag; wij kunnen hier meer zeggen, het is op Babylonische grond gewassen, daarheen wijzen ons de gezichten van Ezechiël, die daar gezien zijn (Ezech. 17:22 v. 19:10 vv. 31:3 vv. en de inkleding van die in merkwaardige overeenstemming met het onze.

Zijn loof aan de uitgestrekte takken was schoon, en zijne vruchten, die hij droeg, vele, en er was spijze aan denzelven voor allen, die in zijn bereik leefden; onder hem vond het gedierte des velds schaduw, en de vogelen des hemels woonden zijne takken, en alle vleesde dieren des velds en de vogelen des hemels, werd daarvan gevoed.

De toepassing van dit vers op de koning blijft achter vs. 22 weg, en de lezer kan die nu zelf maken; men verklare echter de uitdrukking, dat van de boom zich alle vlees voedt, niet van des konings rijkdom, die vele (maar niet alle!) mensen voedt, maar omtrent de voorstelling, dat eigenlijk alles aan hem toebehoort, ieder zijn eigendom van de koning ter leen heeft, en dus van hem zijn voedsel ontvangt.

Ik zag verder in de gezichten mijns hoofds, mijner verbeelding op mijn leger (vs. 7), en ziet, een wachter, namelijk een heilige, een van de heilige engelen, die steeds waakzaam zijn en bereid tot het volbrengen van de Goddelijken wil, kwam af van de hemel.

Roepende met kracht gelijk een heraut (Hoofdst. 3:4), en aldus zeggende: Houwt dien boom af, en kaptdoor dat gehele afhouden zijne takken af, stroopt zijn loof af, en verstroot zijne vruchten, zodat zij niet te vinden zijn, dat de dieren van onder hem wegzwerfen, tengevolge dier verwoesting van schrik vervuld, en de vogelen van zijne takken.

Wie zij zijn, wien de Engel het bevel omtrent het afhouden van de boom toeroept, zal men moeilijk kunnen vragen. Het moet slechts aan Nebukadnezar bekend gemaakt worden, welk een vonnis de boom treft; daartoe moet hij slechts het bevel horen, niet degenen zien, wien de volvoering is opgedragen.

Doch laat de stam met zijne wortelen (de stam zijns wortels) in de aarde, en met enen ijzeren en koperen band, hem, die door dat beeld bedoeld is, in het tedere gras des velds, daar de krankzinnigheid hem zijne vrije beschikking over zichzelf ontnemt en zijnen geest met donkerheid omgeeft (Ps. 107:10), zonder dat eigen vermogen of menselijke kunst ooit weer zulke banden kan losmaken, en laat hem in de dauw des hemels, even als een dier, dat in de open lucht zijn verblijf heeft, nat gemaakt worden, en zijn deel zij met het gedierte in het kruid der aarde, tot welke hij in dien toestand zal nedergestoten zijn.

Men kan de boom en de stam zijns wortels niet zo onderscheiden, dat men onder de om te houwen boom Nebukadnezar zelven en onder de stam zijn huis, zijne familie verstaat. Nebukadnezar is de boom met de stam, maar wanneer de boom Nebukadnezar wordt omgehouden, zal toch zijn stam in de aarde blijven, opdat hij weer kan uitspruiten en tot een boom Nebukadnezar opwassen, of, gelijk Hitzig het opvat, de koning Nebukadnezar zal in krankzinnigheid ten onder gaan, maar de mens Nebukadnezar zal blijven, opdat hij weer tot koning Nebukadnezar kan worden.

Ongetwijfeld betekent dit dat zijn koningschap vast en zeker zou zijn gedurende de tijd, dat hij beroofd van zijn verstand zou zijn. Nebukadnezar ondervindt hier nog dat God in Zijn oordelen des ontfermens nog gedachtig zou zijn, ja, dat Hij steeds wegen van uitkomst en redding heeft, voor hen, wier zaak hopeloos en reddeloos schijnt te zijn.

En om het nog nader aan te wijzen, hoe diep hij vernederd zal worden, zijn hart worde veranderd, dat het geens mensen hart meer zij, en hem worde eens beesten hart gegeven, zodat hij zich voor een dier houdt en zich als zodanig gedraagt, en laat zeven tijden (volgens

Hoofdst. 7:25; 12:7 zeven jaren) over hem voorbijgaan, laat hem zolang in dien toestand blijven.

Over het algemeen levert het oude evenmin als het tegenwoordige oosten vele voorbeelden van psychische of zielziekten op; dan beide hoofdvormen, de melancholie en de kranzinnigheid komen twee bijzonder interessante gevallen in de Heilige Schrift voor en wel daar en hier bij enen koning. Wanneer in het algemeen kan worden aangenomen, dat psychische ziekten tot psychischen basis hebben ene ontstemming van het zenuwgestel, zo is de melancholie voornamelijk verbonden met ziekelijke aandoening van het ganglien-(onderlijfs-zenuwen-) systeem. Zij gaat, vooral waar psychische opwellingen, bijv. eergierigheid ijverzucht enz. mede oorzaak is, periodiek uit de passieve, de vorm van het in droefheid verzonken zijn tot de aktieven vorm van manie over en wordt tot razernij, gelijk bij Saul (1 Sam. 16:23, 23, 18:10). De uitzinnigheid daarentegen, voornamelijk met ene ziekelijke affectie van het hersenleven verbonden, is een in de war zijn van de geest. Zij openbaart zich als gek zijn, als waanzinnig, of zij zoekt zich, wat in 't bijzonder bij individuen, wier geest krachtiger is, het geval is, de geest te fixeren door ene inbeelding, ene idee fixe in betrekking op zijne plaats in de objectieve wereld, met welke hij zich in tweespalt bevindt, Deze inbeelding kan zijn of alleen omtrent het stoffelijke, omtrent de intellectuele en ethische zijde van het menselijk wezen, bijv. op de stand van het individu in het maatschappelijk leven in de wereld, in de rij der schepselen; de uitzinnige is dan verbijsterd, houdt zich bijv. voor God, een koning, een dier, een glas enz. Die vorm van krankzinnigheid, waarin het zelfbewustzijn geheel verkeerd voorkomt, het "Ik" zich zelven geheel verloren heeft, en iemand zich voor een geheel ander wezen houdt, vindt men enigzins bij een Herodes Agrippa (Hand. 12:22), Nebukadnezar is echter een bijzonder merkwaardig voorbeeld van dezen vorm van gehele verbijstering met een Latijns woord insania metamorphosis of zoanthropica genoemd. Zij was bij hem beide, natuurlijk gevolg van een goddelijke straf voor zich zelven vergodenden hoogmoed, Hij, die zich zelven in zijn hart had verheven boven alle mensen, werd tot de dieren vernederd, zonk in een dierlijken toestand weg, en hield zich zelven in zijne waanzinnigheid voor een dier, at gras, bleef onder de vrijen hemel en duldde niet, dat hem haren en nagels werden gesneden, Overigens worden voorbeelden van zulke ziekten uit alle tijden verhaald; zo van een boer, die zich verbeeldde, dat hij een wolf was (Lykantropie), met dit onderscheid, dat het vel omgekeerd, en de haren inwendig waren, van een meisje, dat om de epidemie te verdrijven, kattenbloed gedronken had, en uit afkeer daarvan in ene krankzinnigheid verviel, waarbij zij zich inbeeldde ene kat te zijn, enz.

Deze zaak (vs. 11-13) is in het besluit der wachters; en deze begeerte 1), deze aangelegenheid is in het woord der heiligen, is door de heiligen bevolen en zal dus zeker volvoerd worden, opdat de levenden de mensenkinderen op aarde (Jes. 53:8) bekennen, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der mensen (Hoofdst 2:21), en geeft ze aan wien Hij wil, ja zet daarover de laagste 2), de geringste onder de mensen; een mens is dus slechts zoveel, als de Allerhoogste hem wil doen zijn,

In het Chald. atlav (Scheëelta) Beter: deze aangelegenheid. Onder de heiligen moeten hier de Engelen verstaan worden, die het besluit Gods hebben goedgekeurd en ondertekend. In de Schrift komt meermalen voor dat de Heere God het besluit de Engelen voorlegt. (Jes. 6:8.

Kon. 22:20 Niet omdat God, de Heere hen van node heeft of hun toestemming behoeft, maar omdat Hij hun dienst gebruikt in de uitvoering van Zijn plannen.

Deze uitdrukkingen vinden volkomene verklaringen uit de Babylonische godsdienstbegrippen, met welke noodzakelijk de goddelijke, aan Nebukadnezar ten dele gewordene openbaring in zijne ziel moest zamensmelten. Diodorus Sicardus bericht van die godsdienstige voorstellingen; "Aan de loop van deze sterren (5 planetengoden) zijn, gelijk zij (de Babyloniërs) zeggen, 30 andere ondergeschikt, welke zij raadgevende goden noemen, van welke de ene helft het opzicht heeft over de landen onder de aarde, de andere echter ziet op datgene, wat op de aarde onder de mensen en in de hemel voorvalt. Alle tien dagen werd een van deze als bode der sterren van de bovenste naar de benedenste, en eveneens een ander van de onderste naar de bovenste gezonden. " Deze plaats werpt een bijzonder licht op de onze; hier even als daar een senaat van ondergoden of engelen, die het bestuur over de aarde heeft, over hetgeen daar voorvalt bericht geeft en de hogere goedkeuring voor zijne voorstellen gaat halen. Ook op een beeld bij Kazwini komt Bel voor, terwijl genieën (geesten) rondom hem zweven, die bereid zijn zijne bevelen te volbrengen.

Volgens de leer der Schrift bepalen de Engelen het lot der mensen niet, maar alleen God, rondom Wien de Engelen slechts als dienende geesten staan, opdat zij Zijne bevelen volbrengen, Zijnen raad de mensen bekend maken; de Engel betekent voor de Babylonischen koning het Goddelijke besluit ten opzichte van het over hem te komen gericht van verootmoediging voor zijnen hoogmoed, als besluit der wachters, om hem dit op de voor hem meest verstaanbare wijze als een Godsgericht aan te kondigen.

Hier hoort gij, wie de macht heeft over troon en kroon, en dat uit de mond van een absoluut souverain en machtig heidens koning, die door een tijdelijk verlies van zijn koningschap en van zijn verstand alzo geleerd had te getuigen en te belijden. Laat ons daarom de godslastering der Fransen niet nazeggen: "de macht is uit het volk. " Neen, de macht is uit God. God toont ook van tijd tot tijd en vooral in onzen tijd, waarin de soevereiniteit des volks van de daken gepredikt wordt, dat de macht uit Hem is, en dat niet het volk, maar dat Hij de koninkrijken geeft aan die Hij wil, ja, dat Hij daarover de laagste onder de mensen zet.

De uitdrukking van de tekst is ene zinspeling op de handelwijze van aardse vorsten, welke hun besluiten maken in overeenstemming met hun eerste ministers. Zo wordt God beschreven als het heir der engelen bijeenroepende, en besluiten makende met hun goetvinden (1 Kon. 22:19). En Christus wordt voorgesteld als omringd van Engelen en heiligen, als bij hem zittende in de dag des oordeels (zie Hoofdst. 7:22, 1 Kor. 6:2 en 3. 1 Tim. 5:21, 1Co 1Ti 1 Openb. 20:4) .

Dezen droom, zo ging ik tot Daniël voort, heb ik, koning Nebukadnezar, gezien; gij nu Beltsazar! zeg de uitlegging van dien, dewijl al de wijlen mijns koninkrijks mij de uitlegging niet hebben kunnen bekend maken, maar gij kunt wel, dewijl de Geest der heilige Goden in u is.

Toen ontzette zich Daniël, wiens naam Beltsazar is, daar hij de betekenis van de droom aanstonds doorzag, bij een uur lang¹) (liever een poos), en zijne gedachten beroerden hem, daar hij de koning toegenegen was en hij hem toch een zware straf moest aankondigen. De koning, die wel bemerkte waarom hij zo nedergeslagen was, antwoordde en zei): Beltsazar! laat u de droom en zijne uitlegging niet beroeren, spreek vrijmoedig en zonder iets te verbergen (1 Sam. 3:15 vv.) Beltsazar antwoordde en zei: Mijn heer! de droom wedervare niet u maar uwen hateren, en zijne uitlegging, in plaats van u, uwen wederpartijders, van zulk ene droevige betekenis is hij!

Het woord in de grondtekst heeft wel bij de Rabbijnen de betekenis van uur; in het Bijbelse Chaldeeus betekent het echter: een kleine tijd, "een kort ogenblik. " .

In 't oog vallend is de afwisseling van persoon; uit het vorige zou men verwachten, dat de koning ook verder in de eersten persoon van zich zou spreken. In dergelijke dokumenten komt dit echter meermalen voor: Ezra 7:13 vv. Esth. 8:7 vv. 1 Kon. 1:33.

De boom, dien gij volgens uwe mededeling gezien hebt, die groot en sterk geworden was, en wiens hoogte tot aan de hemel reikte, en die over het ganse aardrijk gezien werd;

En wiens loof schoon, en wiens vruchten vele waren, en waar spijs aan was voor allen, onder wien het gedierte des velds woonde, en in wiens takken de vogelen des hemels nestelden;

Dat zijt gij, o koning die groot en sterk zijt geworden; want uwe grootheid is zo gewassen, dat zij reikt tot aan de hemel, en uwe heerschappij aan het einde des aardrijks.

Dat nu de koning vervolgens in zijnen droom enen wachter, namelijk enen heilige, gezien heeft, van de hemel afkomende, die zei: Houwt dezen boom af en verderft hem, doch laat de stam met zijne wortelen in de aarde, en met enen ijzeren en koperen band in het tedere gras des velds en in de dauw des hemels nat gemaakt worden, en dat zijn deel lij met het gedierte des velds, totdat er zeven tijden over hem voorbijgaan;

Dit is de beduiding, de betekenis, o koning! en dit is een besluit des Allerhoogsten, hetwelk over mijnen heer, de koning, komen zal.

Te weten, men zal u van de mensen verstoten (zie bij vs. 33). en met het gedierte des velds zal uwe woning zijn, en men zal u kruid, als de ossen te smaken geven; en gij zult van de dauw des hemels nat gemaakt worden, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der mensen, en geeft ze wien Hij wil.

Opmerkelijk is de onverschrokkenheid van de knecht Gods, dat hij niet op verbloemde wijze de koning te kennen geeft, wat hem wacht, maar met omstandige woorden hem openlijk zegt, welk een smadelijke en ellendige toestand hem wacht, uitstoting uit de zamenleving, wonen bij de dieren des velds, gelijk voedsel met hen en even als zij zonder deksel.

Daarom, o koning! laat mijn raad u behagen, en breek uwe zonden af door gerechtigheid, en uwe ongerechtigheden door genade te bewijzen aan de ellendigen 1), of er verlenging van uwen vrede mocht wezen (of: zo zal uw geluk bestendig zijn en de gedreigde straf niet komen) 2)

Het is niet twijfelachtig of Daniël heeft de koning tot boete willen vermanen. Maar slechts één soort heeft hij aangehaald, zo als wij weten dat dit zeer gebruikelijk is bij de Profeten. Want wanneer zij het volk tot de weg terugroepen, vatten zij niet altijd samen wat boete is, noch bepalen zij het nauw, maar roeren of de uitwendige plichten van de boete aan of een deel er van. Deze wijze van handelen volgt Daniël. Indien men vraagt wat berouw is, is het de bekering van de mens tot God, van wien hij vervreemd was. Doch deze bekering bestaat die slechts in handen en voeten en tong? Eerder begint zij van het verstand, vervolgens van het hart, daarna gaat zij over tot de uitwendige werken. Derhalve een waar berouw heeft haar begin in het verstand van de mens, zodat hij, die al te zeer wijs heeft willen zijn, afstand doet van zijn wijsheid, of afstand doet van het dwaze vertrouwen op eigen rede, vervolgens, dat hij zijn boze hartstochten ten onder brengt en deze Gode onderwerpt; eindelijk zal het uitwendige leven volgen.

De Rabbijnen zetten deze woorden over. "Maak uwe zonden weer goed door aalmoezen, en uwe overtredingen door weldaden aan de armen. " Dien overeenkomstig heeft de Vulgata: "peccata tus eleëmosynis redime, et iniquitates tuas misericordiis pauperum. " Onze plaats wordt dan ook in de Katholieke kerk voor een hoofdbewijs gehouden van de verdienstelijkheid der goede werken. Daartegen verheft zich de Apologie der Augsburgse confessie in het 3de artikel: van de liefde en de vervulling der wet aldus: Dit is een korte inhoud van ene gehele prediking; het is zoveel als: "Bekeer u!" Het is waar, wanneer wij ons bekeren, worden wij van de zonde bevrijd, daarom zegt hij: "maak los" (breek af). Daaruit volgt echter niet, dat wij van onze zonden kunnen bevrijd worden om onzer werken wil, of dat onze werken de betaling zijn voor de zonde. Ook stelt Daniël niet alleen de werken. maar zegt: "door gerechtigheid. " Nu weet ieder, dat "gerechtigheid" in de Schrift niet alleen "uitwendige werken" betekent, maar het geloof inhoudt, gelijk Paulus zegt: "de rechtvaardige zal door het geloof leven. " Daarom vordert Daniël in de eerste plaats geloof, als hij "gerechtigheid" noemt en zegt: "breek uwe zonden af door gerechtigheid, " d. i. door geloof in God, opdat gij gerechtvaardigd wordt; voeg daarbij ook goede werken, namelijk, volbreng uwe roeping wees geen tiran, maar zie toe, dat uwe regering voor land en volk nuttig zij, bewaar de vrede en beschermt de armen tegen onrechtvaardig geweld, dat zijn vorstelijke aalmoezen. " .

Daniël geeft hier aan de koning de raad, om zijn hoogmoed te laten varen, te bestrijden, om af te laten van het verdrukken der ellendigen, en tegenovergesteld zich aan God te onderwerpen, van wien hij alle macht had ontvangen, en zich Gode onderwerpende, de armen en ellendigen tot een hand en voet te zijn, d. w. z. hen te ondersteunen en de behoeftigen te helpen.

Nebukadnezars hoofdzonde was hoogmoed en verdrukking van de ellendigen.

Van eeuwig leven en van eeuwige zaligheid is hier geen sprake in de eigenlijken zin van het woord, wel van een zich bekeren op zijn uitwendige wegen tegen God en zijn volk.

Hier is geen sprake van eeuwig leven en zaligheid, maar daarvan hoe Nebukadnezar wellicht de gedreigde straf zou kunnen ontgaan, daartoe wil Daniël, dat hij de zonden van zich doe, door welke hij zich dat vonnis op de hals haalde.

Gerechtigheid en ontferming zijn de koninklijke hoofddeugden. (Jes. 11:4 vv.), die hij aan Nebukadnezar ter beoefening aanbeveelt.

Wanneer de koning uit vrees voor de gerichten des Allerhoogsten over zijne zonden en misdaden berouw gevoelde en ze naliet, zo hij er zich op toelegde om gerechtigheid jegens ieder, zachtheid jegens de armen te bewijzen, zo was dit zeker nog gene volledige bekering, maar toch een zeker teken van die bekering, waarvoor hij na zijne erkenning van God bekwaamheid bezat.

Daniël kent geen heidens fatum, maar weet, dat Gods gericht zich maar de zedelijken toestand des mensen richt, en de gedreigde straf door bekering kan worden afgewend (Jer. 18:7. vv. Jon. 3:5 vv. Jes. 38:1 vv.). Deze weg om het gedreigde vonnis van zich af te wenden, stond ook voor Nebukadnezar open, te meer daar de tijd, op welken de droom zou vervuld worden, niet bepaald was, en hem dus nog tijd tot bekering was gelaten.

Zich van zijne zonden losmaken door gerechtigheid betekent niets anders dan ze afleggen, zodat men gerechtigheid in hare plaats stelt, gerechtigheid aangrijpt en uitoefent. Als een gevolg nu der gerechtigheid, die de koning zich moet toeëigenen, wordt het weldoen aan de armen genoemd, daar dit ene gelijke gezindheid veronderstelt, als zij bezitten, die men zich aantrekt, namelijk als die der lijdende vromen; hier deze vermaning te geven, was des te meer gepast, daar zij tot enen koning was gericht, die geroepen was de gerechtigheid van God af te beelden, welke de ellendigen onder het volk recht verschaft en de armen helpt.

Dit alles overkwam de koning Nebukadnezar, die de hem gegeven raad niet ter harte nam.

Want op het einde van twaalf maanden, juist een jaar na de in vs. 1 vv. medegedeelde gebeurtenis, toen hij op het koninklijk paleis van Babel was wandelende op de hoogte der terrassen in el Kasr (vs. 3).

Sprak de koning en zei: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, tot een koninklijken zetel, door de sterkte mijner macht, en ter ere mijner heerlijkheid!

Dit woord nog zijnde in des konings mond, viel er ene stem uit de hemel: U, o koning Nebukadnezar! wordt gezegd, dat daar gij u niet bekeerd hebt, maar in uwen hoogmoed tot het uiterste zijt voortgegaan (vs. 27), aan u zal vervuld worden, wat door de droom bedreigd is: het koninkrijk is van u gegaan.

En men zal u van de mensen verstoten, en uwe woning zal bij de beesten des velds zijn; men zal u gras te smaken geven, als de ossen, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste over de koninkrijken der mensen heerschappij heeft, en dat Hij ze geeft aan wien Hij wil (vs. 16).

Ter zelfver ure werd dat woord volbracht over Nebukadnezar, daar ene krankzinnigheid hem overviel in de vorm van boanthropie, zodat hij zich voor een rund hield, want hij werd uit de mensen verstoten 1), daar men gedurende de tijd zijner krankzinnigheid niets anders kon doen, dan die te laten uitwoeden, en hem zelfven aan de blikken der mensen onttrekken, en hij at gras als de ossen), en zijn lichaam werd van de dauw des hemels nat gemaakt, totdat zijn haar wies als der arenden vederen, en zijne nagelen als der vogelen 3).

Dat men zijn verstoten niet te denken heeft, als ware dit door zijn onderdanen geschied, maar dat het zijne ziekte was, die hem uitdreef, blijkt daaruit, dat voor hem de heerschappij werd bewaard. De zijnen wisten het van Daniël zowel als van de koning zelfven, die van zijnen droom geen geheim maakte, dat zijne ziekte zich slechts over zeven tijden zou uitstrekken; toen begon met zijne ongesteldheid ene waarneming van de regering, totdat men na zijne herstelling hem zelfven de teugels der regering weer in handen kon geven.

Dit is ook nu nog iets, dat soms bij krankzinnigen wordt waargenomen. Rösch meldt van ene vrouw, in het krankzinnigengesticht in Würtemberg, die ditzelfde deed.

Hier is in aanmerking te nemen, aan de ene zijde, dat de haren, hoe meer zij aan invloed van het ruwe weer en aan de zonnestralen zijn blootgesteld, ene des te grotere hardheid verkrijgen en hierin als het ware de vederen der vogelen gelijk worden, aan de andere zijde, dat soms bij psychische ziekten de nagels enen bijzonderen, monsterachtigen, onnatuurlijken vorm verkrijgen.

Zie hier, hoe God de hoogmoedigen wederstaat. Nebukadnezar wilde meer dan een mens zijn. God maakte hem juist minder dan een mens. .

Ten einde dezer dagen nu, dezer zeven tijden, hief ik, Nebukadnezar, mijne ogen op ten hemel, want mijn verstand kwam weer in mij 1), en ik loofde de Allerhoogste, en ik prees en verheerlijkte de Eeuwiglevende, omdat Zijne heerschappij ene eeuwige heerschappij, en Zijn koninkrijks van geslacht tot geslacht (Hoofdst. 7:14).

"Ene schone schilderachtig uitdrukking voor het herleven van het menselijk bewustzijn in Nebukadnezar! Het dier richt de blik ter aarde, de mens ten hemel; also is dan het opheffen der ogen naar de hemel het begin en het eerste teken, dat het dierlijk hart de koning verlaat, en de menselijke geest in hem weer de wieken verheft. Het verstand keert in hem terug en de blik naar boven wordt tot een gebed; uit dit gebed nu zien wij, dat de goddelijke bedoeling met hem bereikt is; niet meer aan zich zelfven, maar de Allerhoogste en Eeuwiglevende geeft hij de eer. " Bij 1 Sam. 16:14 hebben wij reeds opgemerkt, dat de toestand van krenking der geestvermogens de mogelijkheid ener bekering niet uitsluit, want krankzinnigheid, razernij en

alle valselijk zogenaamde zielsziekten zijn volgens het eenparig resultaat der nieuwere onderzoekingen gene ziekten der ziel, maar van de fijnere, lichamelijke organen der ziel.

En al de inwoners der aarde zijn als niets geacht, en Hij doet naar Zijnen wil met het heil des hemels, en de inwoners der aarde, en er is niemand, die Zijne hand afslaan of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?(vgl. bij Hoofdst. 2:33).

Hoe aandoenlijk is deze schildering! Ach, dat de wijzen en groten dezer wereld het toch meer bedachten, dat zij eigenlijk over niets meester zijn, zelfs niet over hun eigen verstand! Hoe spoedig kan het hun ontnomen worden. Ga in de gestichten voor krankzinnigen, daar zult gij mensen vinden, zelfs van de edelste families en van hoge geboorte, en van hogen rang in de maatschappij, ja, die op de gestoelten der ere hebben gezeten, en van wie niemand zou gezegd hebben, dat zij eenmaal onder de ellendigste der ellendigen zouden nederzitten, en toch, zij zitten daar nu, en wie vrijwaart mij en u voor zulk ene bezoeking? Och, dat wij toch nederig zijn voor God en mensen en ons niet verheffen op iets, dat enkel ene gave Gods is, en dat Hij ons ieder ogenblik weer ontnemen kan.

Ter zelve tijd kwam mijn verstand weer in mij; ook kwam de heerlijkheid mijns koninkrijks, mijne majesteit en mijn glans weer op mij; en mijne raadsheren en mijne geweldigen, die intussen de regering hadden waargenomen, maar ook in mijnen toestand het oog niet van mij hadden afgewend, zochten mij 1), en ik werd in mijn koninkrijk bevestigd; en mij werd groter heerlijkheid toegevoegd 2), dan ik te voren had (Job. 42:10 vv.).

Volgens Jer. 39:13 vormden de raadsheren en de geweldigen des konings een college; even als zij reeds vroeger eens, gedurende Nebukadnezars afwezigheid, ten tijde van de dood zijns vaders gedaan hadden (2 Kon. 24:1), zo verzekerden zij ook nu voor hem de regering en namen zij zijne plaats in. Dat men iemand, die krankzinnig was geweest, weer liet regeren, veroorzaakt, bij de zachte beoordeling van de krankzinnigheid in de oudheid, en de plaats, die Oosterse heersers innamen, gene bezwaren.

Nebukadnezar heeft dus nog enigen tijd na zijne herstelling geregeerd, hoewel door die woorden niet gezegd wordt, dat hij nog grote zaken heeft ten uitvoer gebracht; veel meer is het wel de ondervinding er van, tegelijk met zijn zo heerlijk einde zelf, die hem des te grotere heerlijkheid ook in de ogen zijner onderdanen verschafte.

Nu ik dit in mijn leven ondervonden heb, prijs ik, Nebukadnezar, de grote aardse koning, en verhoog, en verheerlijk de Koning des hemels, omdat al Zijne werken waarheid, en Zijne paden gericht zijn, (Jer. 9:23 vv.), en Hij is machtig te vernederen degenen, die in hoogmoed wandelen, 2) gelijk Hij mij vernederd heeft, toen mijn hart zich trots verhief (Hoofdst. 5:20).

Dit is de ware wijze van God te prijzen, niet slechts wanneer wij bekennen dat wij niets zijn, maar ook wanneer wij onze zonden bekennen. Vervolgens dat wij niet slechts bij ons zelve bekennen, dat wij schuldig zijn en gezondigd hebben voor Hem, maar ook dat wij dit met onzen mond voor de stervelingen belijden, waar dit nodig is. En waar hij het woord van

vernederen stelt, daar moet dit terug gebracht worden tot de uitwendige verootmoediging. Want Nebukadnezar was vernederd geworden, toen God hem in de bossen had geworpen, opdat zijn leven gemeen zou zijn met de landdieren. Maar vervolgens ook om een andere reden werd hij vernederd, zoals als een uit de kinderen Gods. Waar er derhalve een dubbele vernedering is, daar heeft Nebukadnezar de eerste hier willen uitdrukken, dat God namelijk de hoogmoedigen verstrooit en vernedert. Dit is één wijze van vernedering. Maar de ware vernedering ontbreekt, indien God niet later ons regeert door de Geest der zachtmoedigheid. En zo heeft Nebukadnezar hier niet omhelsd de genade Gods, die echter waardig was een niet gemene verheerlijking en lofverheffing. Maar hij heeft in dit edikt niet beschreven wat geëist kan worden van een godvruchtig mens, een die onderwezen was in de school Gods. Maar toch heeft hij getoond dat hij wel is vooruitgegaan onder de kastijding Gods, waar hij Hem de hoogste macht toeschrijft. Vervolgens verenigt hij met de lof over de waarheid, die over de gerechtigheid, en bekent zich zelve schuldig te zijn, en getuigt dat zijn straf rechtvaardig was, die van Gods wege was opgelegd.

Het blijft bij de koning van Babel in de oppervlakte hangen. Wel is hij gedwongen om Gode eer te geven, en dit zegt reeds veel voor zulk een heidens despoot, maar van een ware hartgrondige bekering, die gepaard ging met een vaarwel zeggen van de afgoden, lezen wij niets.

Bij de oprichting van het beeld van Dura (Hoofdst. 3) bezweek Nebukadnezar voor de verzoeking van hoogmoed en zelfvergoding die voor hem in het bewustzijn zijner stelling als beheersers van het Babylonische wereldrijk lag; hier bezwijkt hij voor dezelfde verzoeking ten tweeden male. Het goddelijk ingrijpen is nu daar veroorzaakt door het gevaar, waarin de eis des konings de drie Joodse mannen bracht, terwijl in ons hoofdstuk zulk ene uitwendige aanleiding niet bestaat; daarom komt echter het ingrijpen Gods niet ongemotiveerd voor. Wij staan niet meer in de bewogen eerste helft Nebukadnezars regering, toen de gedachten van vergroting en bevestiging van zijn rijk, zowel als de oorlogen met de vijanden daarvan hem geheel innamen, maar wij bevinden ons in de laatste vreedzame periode, toen de koning op zijne lauweren rustte. Wanneer vroegere gedachten van hoogmoed in zijn hart opstegen, zo had dit niet zó veel te betekenen, daar weer andere deze kruisten en des konings kracht en tijd bezet hielden. Wanneer wij daarentegen nu hij in goede rust leeft, zien, hoe zijn hoogmoed stijgt en zich bevestigt, zo wordt het gevaarlijk; de hoogmoed wordt tot een systeem, volgens hetwelk geregeerd en geleefd wordt. Dat zien wij duidelijk uit de vermaning van Daniël, dat de koning voortaan gerechtigheid en ontferming mocht uitoefenen. Hij was dus tot willekeur en hardheid vervallen, onder welke zijn volk veel had te lijden, en voor welke Daniëls invloed hoe langer hoe meer moest wijken. De koning, die zich zelve vergoedde, kon geen behagen meer vinden in de man, die hem te voren de heerlijkheid van de God des hemels gepredikt had. Zo was het nu de vraag, of de wereldmacht de wending tot zelfvergoding en daarmee de richting tegen God reeds nu zou nemen, welke zij volgens de profetie zeker nemen zou, maar eerst in lateren tijd. Nu grijpt God in en weerhoudt haar in haren loop, en legt de wereldbeheersers als een wild dier een ring in de neus, dat hij tam wordt en de ontvangene les zijn gehele leven niet meer vergeet.

Treffend slot! laat ons er uit leren in nederigheid te wandelen. Hoogheid en grootheid zijn gevaarlijk, niemand kan er zich op de duur in staande houden; niet alleen Nebukadnezar niet, maar ook Daniël niet. Geen hoogmoed of de val volgt vroeg of laat; daarentegen gene nederigheid, of de eer volgt er op, zij het ook eerst in de hemel; want daar is met de Satan de hoogmoed buitengeworpen en zit de nederigheid op de allerhoogsten troon in Hem, die niet kwam om gediend te worden, maar om te dienen, en daarom met eigen hand zijnen discipelen de voeten wies. Laat ons aan Zijne voeten alles nederleggen, ook ons zelve, in de houding der diepste aanbidding, en wij zullen uit Zijne hand de kroon der ere ontvangen.

De geschiedenis van Israël stelt ons in een kort bestek een hoofdinhoud van de gehele wereldgeschiedenis voor; in haar zien wij het verborgen besturen van de persoonlijke God in de leiding en opvoeding der volken duidelijk; het voorhangsel van menselijke voornemens en menselijke werken wordt daar opgeheven, en de hand, die alles beweegt en bestuurt, wordt openbaar van Hem (Efeze. 1:11), van wien geschreven staat, dat Hij alle dingen werkt naar de raad Zijns wils. O, aanbiddewaardige nederbuiging Gods, om welke Hij, om de zwakheid van ons geloof te hulp te komen, eens aan een uitverkoren volk de geheimen van Zijne verhevene, alles besturende Voorzienigheid op de aanschouwelijkste wijze voor onzen gezichtskring wilde brengen! Ons mag voortaan geen schijnbare chaos van tijdelijke voorvallen meer verbaasd of twijfelmoedig maken, nadat ons ene tweeduizendjarige (?) leiding van dat volk een overvloed van aanleidingen tot de waarneming biedt, dat ook de meest verwarde draden, die door ons leven heengaan, zich naar enen hogeren wil moeten voegen en eindelijk tot een weefsel moeten zamengeknoopt worden, dat nader beschouwd, slechts het Apostolische: "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!" ons op de lippen dringt.

Wat de wereldse geschiedschrijvers aangaat, weet geen enkel schrijver der oudheid iets van deze buitengewone gebeurtenis in de geschiedenis van Nebukadnezars regering, De Griekse schrijvers, die in de tijden van het diepste verval hunner natie en letterkunde in het algemeen over de geschiedenis der oude rijken in Midden-Azië gehandeld hebben, zijn ten opzichte der oudere geschiedenis van Azië zonder waarde en maken van Nebukadnezar met geen enkel woord melding, zelfs de oudere en meer geloofwaardige Herodotus geeft over hem geen bericht. Josefus, die alles opzocht, wat tot opheldering der Chaldeeuwse geschiedenis kon dienen, en Eusebius noemen in de gehelen rijkdom der ongewijde letterkunde slechts zes schrijvers, die van Nebukadnezar melding maakten; van deze komen er vier in 't geheel niet in aanmerking, daar door hen alleen de inname van Fenicië en de betrekking van Nebukadnezar tot het land van de schrijver vluchtig vermeld wordt. Er blijven dus slechts twee, Abydenus en Berossus over, bij welke enige sporen van het hier vermelde voorval gevonden worden, al is het ook duister en met omkering van het eigenlijke feit, In een fragment van de laatsten vinden wij: "nadat Nebukadnezar de vroeger vermelde muur voltooid had, verviel hij in ene ziekte en stierf na ene regering van 43 jaren. " Abydenus schrijft: "hierna, gelijk men bij de Chaldeëen vertelt, werd hij, toen hij op het koninklijk paleis gestegen was, door de éénigen God aangegrepen en sprak hij: "Ik, deze Nebukadnezar, o Babyloniërs, verkondig u het lot, dat u wacht, dat noch mijn vader Bel, noch de koningin Beltis door overreding der schikgodinnen hebben kunnen afwenden. De Perziër, de muilezel (Cyrus, die uit Medisch-Perzisch geslacht afstamde) zal komen met behulp van uwe

demonen; hij zal slavernij over u brengen, waarbij een medeschuldige zal zijn de Mediër, die de trots van Assyrië was. O dat hij, voordat hij zo mijne opvolgers te niet doet, zelf in ene charybdis of in ene diepe zee viel en omkwam, of dat hij op andere wegen geleid door de woestijn gevoerd werd, waar noch steden zijn, noch enig spoor van mensen. maar waar de dieren hun weiden hebben en de vogels ronddwalen, alleen gevangen te midden van rotsen en afgronden, en dat ik voordat dit in zijne gedachte gelegd wordt, een beter einde deelachtig worde!" Nadat hij dit voorzeggd had, verdween hij plotseling! Het is duidelijk, dat Abydenus het bericht van Daniël gebruikt heeft, maar er evenzo mede gehandeld heeft, als met de Bijbelse geschiedverhalen van de schepping, de zondvloed, de torenbouw van Babel en het tot ene mythe misvormd heeft, uit welke het nauwelijks meer mogelijk is, de historischen kern te vinden.

HOOFDSTUK 5. MAALTIJD EN VAL VAN de GODDELOZEN

KONING BELSAZAR.

Vs 1-31. Uit de slechts korte regering van Nebukadnezar's zoon, Evil-Merodach en de op dezen volgende heerschappij van Neriglissar, de zwager van de laatsten, wordt ons verder gene gebeurtenis uit het leven van Daniël meegedeeld (vgl. echter de beide gezichten in Hoofdst. 7 en 8), Aanstonds worden wij nu verplaatst op de laatsten dag der 31 jarige regering van Nebukadnezar's kleinzoon Laborosoarchod (met een anderen naam Belsazar geheten). Met dezen zou volgens Gods voornemen (Jer. 27:7) de heerschappij der Chaldeënen in Babylon te niet gaan. Deze ondergang komt in de voor ons liggende geschiedenis voor als een rechtvaardig vonnis van God over enen bekleder der wereldmacht, die zich in misdadigen overmoed niet alleen op zijne koninklijke hoogheid verheft, maar zelfs doorgaat tot ontwijding van 's Heeren heilighdommen en tot lastering van zijnen hoog-heiligen Naam. Terwijl in het vorige hoofdstuk Nebukadnezars zelfverheffing slechts met ene zware straf bedreigd wordt, opdat hij zich bekere, en hij die ook werkelijk ondervindt. is die van Belsazar in haar gehele bestaan zo ongeneeslijk slecht, dat hij zonder enig uitstel aan het verderf wordt prijs gegeven. Deze Belsazar namelijk geeft zonder dat daartoe ene bepaalde aanleiding bestaat, aan de geweldigen van zijn rijk een groot gastmaal en hoont, in dronken overmoed voor de aanwezige gasten en in gemeenschap met hen, de God van Israël. Nu verschijnen vingers aan de muur der eetzaal, die zijn vonnis ter neer schrijven, Dit schrift kunnen de Chaldeeuse wijzen niet lezen of ontcijferen; Daniël, die daarbij geroepen wordt, verklaart het schrift, en wat hij verkondigt, dat wordt nog in denzelfden nacht vervuld. Belsazar vindt zijnen dood, en de heerschappij der Chaldeënen moet voor die der Meden wijken.

De koning Belsazar 1), die, wanneer men gelijk Daniël doet, de plaatsvervangende regering van zijn vader Neriglissar mederekent, van 560-556 vóór Chr. regeerde, maakte, nadat hij negen maanden te voren tot zelfstandige regering gekomen was, een groten maaltijd voor zijne duizend geweldigen, en hij dronk wijn voor die duizend 2).

De naam bevat de beide bestanddelen van de naam, dien Daniël aan het Babylonische hof verkregen had (Hoofdst. 1:7), maar zonder de T (Hebr.) waardoor hij zich van de anderen onderscheidt. Het is de vraag, welke Babylonische koning hier bedoeld is. Wij volgen bij onze voorstelling der geschiedenis van het Babylonische in 2 Kon. 25:27 het bericht van Berosus in een fragment bij Josefus, dat aldus luidt: "Op Nebukadnezar volgde zijn zoon Evil-Merodach; hij regeerde slecht en werd door de echtgenoot zijner zuster, door Neriglissar gedood, nadat hij twee jaren geregeerd had. Na hem regeerde deze Neriglissar vier jaren; diens zoon Laborosoarchod regeerde daarna nog een knaap zijnde, negen maanden, en werd, daar hij vele bewijzen van een slecht karakter gaf, door de vrienden vermoord. Zijne tegenstanders droegen nu volgens een gemeenschappelijk besluit de regering op aan Nabonnedus, een uit de Babyloniërs, die mede tot de zaamgezworenen behoorde. Er is ene andere mening, dat Nebukadnezars zoon en naaste opvolger Evil-Merodach, deze Belsazar zou zijn, van wien Daniël hier en in Hoofdst. 7:1 en 8:1 spreekt; deze vinden wij reeds in Baruch 1:1 vv. zij berust op verschuiving van tijden en omstandigheden in de geest der latere Joodse schrijvers, en is ook in de laatsten tijd verdedigd. Wij kunnen haar niet

aannemen, en wel reeds om reden, dat men op ene zeer gedwongene wijze het 34ste vers van ons hoofdstuk van de inhoud van het 30ste vers moet losrukken, en als iets moet beschouwen, dat ongeveer 22 jaren later geschied is. Wij sluiten ons aan die uitleggers aan, die aan Nebukadnezars kleinzoon, Laborosoarchod, denken, die wel niet de zoon van zijnen zoon, maar van zijne dochter is; dit nietig verschil komt bij de plaats Jer. 27:7 gewis niet in aanmerking, dewijl het daar slechts te doen is om het begrip van enen kleinzoon, onverschillig of hij dit is door manlijke of door vrouwelijke afstamming (vgl. 2 Kron. 30:20).

De maaltijd was dus voorbij en het drinken zou beginnen; de koning maakte volgens de Oosterse gewoonte daarmee een begin tegenover zijne gasten, terwijl hij aan ene bijzondere tafel op ene hoge plaats, waarschijnlijk aan de enen muur (1 Sam. 20:25) zat. Het aanleggen van zulk een gastmaal komt overeen met de lust der Babyloniërs in zwelgerij, op welken ook in Jes. 14:11; 47:1. Jer. 51:39 bedoeld wordt; het had echter hier zijne bijzondere aanleiding daarin, dat Belsazar, nadat hij voor weinige maanden de regering zelfstandig begonnen had, zijn huwelijksfeest met de vrouwen en bijwijven, die hij voor zijnen harem had uitgekozen, hield, daarmee tevens een prachtig feest ter viering van het begin zijner regering verbond. De duizend geweldigen, die hij als gasten genodigd had, zijn, gelijk het schijnt, nieuwe gunstelingen, die hij zich koos in de plaats van die, welke zijn vader had. De laatsten maakten uit gekrenkte eergierigheid ene zamenzwering tegen hem, en ontnamen hem, gelijk wij uit vs. 30 vernemen, nog in de op dezen dag volgenden nacht troon en leven; zij verhieven uit hun midden Nabonnedus tot de heerschappij. Spoedig nadat hij de ondergang van de Chaldeeuse dynastie vernomen had, deed de Medische koning Cyraxares II de rechten zijns rijks op de regering over Babylonië gelden, die gedurende de regering van Nebukadnezar en zijne opvolgers gerust hadden (2 Kon. 22:2); hij vertoefde een tijd lang te Babel, totdat hij vervolgens Nabonnedus als zijn vazal erkende en zich weer in zijn rijk terugtrok. In de tijd, toen hij te Babel was, valt de geschiedenis van het zesde hoofdstuk, van Daniëls gebeden, de profetie der 70 weken in Hoofdst. 9; de Profeet gaat de regering van Nabonnedus als een vazal geheel voorbij; ook de Medische heerschappij van Darius heeft bij hem slechts het karakter van overgang; het rijk is voor hem nu reeds als dat der Meders en Perzen (Hoofdst. 6:8, 12, 15), en komt tot zijn eigenlijk doel, de heerschappij der Perzen (op deze doelt volgens vs. 28 van ons hoofdstuk ook het Upharsin (vs. 25), met het begin der regering van Cyrus (Hoofdst. 6:28) .

Op deze prachtige maaltijd nu versmaadde hij de Voorzienigheid Gods, en daagde derzelver oordelen uit. De stad was thans belegerd, er was een machtig vijand voor hare poorten, zijn leven en koninkrijk was in gevaar. In alle deze was de hand des HEEREN tegen hem uitgestrekt, en daarom werd hij geroepen tot treuren en tot wenen en om zich met een zak te omgorden. De stemme des HEEREN riep in de stad, gelijk Jona in Ninevé: noch veertig dagen en minder, dan zal Babel verwoest worden. Hij had daarom, evenals de koning van Ninevé, een vasten behoren uit te roepen, maar hij, als iemand die zich voorgenomen had zich tegen God te verzetten, roept een feest uit, alsof hij de Almachtige durfde uittarten en zeggen: ik vrees niet, om te tonen, hoe weinig hij bevreesd was, om zich wegens gebrek aan voorraad over te geven, maakte hij zijne verkwisting overdadig.

Als Belsazar, nadat het feest reeds tot in de nachtelijke duisternis voortduurde, de wijn geproefd had, door de wijn bekoord was d. i. begon dronken te worden, zei hij in de overmoed des wijns (Spr. 20:1), dat men de gouden en zilveren vaten voortbrengen zou; die zijn grootvader Nebukadnezar uit de tempel, die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd had (Hoofdst. 1:2. Jer. 52:17 vv.), opdat de koning en zijne geweldigen, zijne vrouwen en zijne bijwijven uit dezelve dronken. 2)

Hiermede maakt Babels koning zich rijp voor de ondergang, dewijl hij hiermee zich op buitengewone wijze de toorn Gods op de hals haalt.

Deze vaten waren voor heilig gebruik bestemd, voor Zijne heilige personen, in de tempel, en nu maakt een heidens koning, er een onheilig gebruik van, om daarmee de God van Israël te tarten, in zijn overmoed.

Het is dan ook daarom, dat hij het licht van de volgende morgen niet meer zal zien.

In Babylonië nemen ook (anders dan bij de Macedoniërs, Grieken en Romeinen, wier zeden het niet veroorloofden) de vrouwen aan de gastmalen en drinkgelagen deel.

Toen bracht men voort de gouden vaten, die men uit de tempel van het huis Gods, die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd had, en de koning en zijne geweldigen, zijne vrouwen en zijne bijwijven dronken daaruit.

Zij dronken de wijn, en prezen de gouden en de zilveren, de koperen, de ijzeren, de houten en de stenen goden.

Was reeds de wegvoering der tempelvaten naar Babel en hun plaatsing in de tempel van Bel volgens de mening der Babyloniërs ene overweldiging van de God, wien zij waren gewijd, door de heidense goden, nu moest der Joden God nog dieper vernederd en de roem der Babylonische goden als onwederstaanbare overwinnaars op het hoogst geprezen worden. Daarom wendde men de vaten van Zijn heiligdom aan de ene zijde aan tot profaan gebruik bij een drinkgelag, aan de andere zijde bracht men ook onder het zingen van liederen ter ere van die goden aan de laatste libatieën uit de vaten. Dit was des te meer een misdadig honen van Jehova, daar gene toornige stemming tegen de Joden daartoe aanleiding gaf, integendeel de God van Israël reeds meermalen door tekenen en wonderen de Babylonischen koning de erkenning Zijner Almacht had afgeperst, en door Zijnen knecht Daniël het Babylonische rijk gezegend had (vgl. Hoofdst. 2-4). De overigens boze zoon van Nebukadnezar, Evil-Merodach, was zijne regering begonnen met ene daad van genade jegens de gevangenen koning der Joden, Jojachin, (2 Kon. 25:27 vv.), en zelfs onder Neriglissar, de moordenaar van zijn zwager, schijnt men eerbied voor de God van Israël behouden te hebben en Zijn volk met ene zekere verschoning te hebben behandeld. Daar openbaart zich nu de nog zo kort geleden tot zelfstandige heerschappij gekomen Laborosoarchod aanstonds bij dit eerste feest, dat hij aan het land geeft, hoe hij ten opzichte van Israëls God staat. Let men er op, hoe in de "gouden, zilveren, koperen, ijzeren, " enz. goden ons nauwkeurig dezelfde stoffen genoemd worden, onder welke in Hoofdst. 2:32 vv. de verschillende rijken der aardse

wereldmacht worden afgebeeld, zo kan men wel zeggen: in hem beproeft reeds de wereldmacht tot antichristelijke lastering van de Naam Gods voort te gaan, en deze moet, omdat zij als het ware nog te vroeg komt, dadelijk in de kiem verstikt worden. Nog op de dag van zijn feest gaat, gelijk wij in vs. 30 lezen, Laborosoarchod en met hem de Chaldeeuwse dynastie tot in de laatste spruiten te niet. God laat echter niet eenvoudig, zonder enige tussenkomst van Hem zelve Belsazar door moordenaarshand vallen, gelijk vroeger Evil-Merodach gevallen was, maar het moet voor alle Chaldeënen duidelijk worden, dat Zijne hand hier heeft ingegrepen. Deze is de betekenis, welke de volgende geschiedenis heeft.

Terzelter ure, toen het drinken en het prijzen der afgoden ten toppunt was gestegen, kwamen er plotseling vingers van eens mens hand voort, die schreven tegenover de kandelaar, de lampenkroon, die boven 's konings hoofd hing, op de kalk van de wand van het koninklijk paleis 1), en de koning zag het deel der hand), die daar schreef, juist tegenover zich, hoewel hij het schrift niet kon lezen, veel minder de inhoud der woorden kon verklaren 3).

Hier begint Daniël te verhalen, dat de rollen verwisseld werden, dewijl op hetzelfde oogenblik de koning erkende dat hem iets treurigs en droevigs te wachten stond. Hij begreep niet terstond wat het was. God toonde hem slechts enige tekenen, als een onheilspellend voorteken, zoals de profanen toen zeiden. God gaf hem een voorspel op die wijze, waar Hij zag dat de koning zo verhit was door een onzinnige begeerte met zijne aanzienlijken. Er verscheen, zegt de Profeet een hand als van een mens, Hij noemt die hand als van een mens wegens de vorm of de gelijkenis. Want het was niet de hand van een mens, maar dewijl hij de vorm er van had, daarom wordt die aldus genoemd. En de Schrift gebruikt ook dikwijls deze uitdrukking, voornamelijk wanneer zij spreekt van uiterlijke tekenen. God nu heeft door Zijne macht zelf geschreven. Hij toont de koning Belsazar een figuur, alsof de een of andere mens op de wand schreef.

"God schreef zelf in de kracht Zijner almacht, die geen middel nodig heeft, een beeld, alsof enig mens aan de wand schreef. " Het verschijnen van vingers, die schreven en toch geen persoon achter zich hadden, tot wien zij behoorden, moest aanstonds de gedachte doen ontstaan aan een bovennatuurlijk persoon, die het schrift teweeg bracht, en de koning uit zijne bedwelming wakker schrikken. De vingers waren duidelijk genoeg te zien, want zij vertoonden zich tegenover de kandelaar aan die tafel, aan welke de koning zat, en zij schreven op de wand tegenover hem, die door dien kandelaar verlicht werd. "De wand was niet van marmer, maar van gebakken steen, die overpleisterd was. De houten of ivoren bekleedsels der koninklijke wanden reikten slechts tot de halve hoogte van de muur. "

Zulke aangepleisterde kamers worden ook in de paleizen te Nimrod en Khorsabad gevonden (2 Kon. 15:20).

D. i. alleen de hand met de vingers, doch zonder arm, die anders menigmaal mede door het woord "hand" wordt aangeduid.

Alleen door bovennatuurlijke verlichting wordt het Daniël later mogelijk het schrift te lezen en te verklaren, en slechts, omdat de koning geloofde, dat hij in het bezit van zulk ene verlichting was, werd hij tot dit doel er bij geroepen; het moet daarom geheel ongewoon geweest zijn en zonder Goddelijke verlichting niet te ontcijferen.

Toch waren de woorden zelf, die door de tekenen waren uitgedrukt (vs. 25), gewoon en op zich zelf verstaanbaar; zij droegen slechts het raadselachtig karakter van een orakel, en alzo was er van deze zijde ene Goddelijke verlichting tot hun verklaring nodig.

Toen veranderde zich de glans des konings, zodat hij bleek als een lijk uitzag, en zijne gedachten verschrikten hem, en de banden zijner lenden werden los, en zijne knieën stieten tegen elkaar aan, want zijn geweten ontwaakte en gaf hem aanstonds een voorgevoel dat hem straf wachtte.

Zodat de koning met kracht 1) riep, dat men de sterrekijkers, de Chaldeënen en de waarzeggers (Hoofdst. 2:2; 4:3) inbrengen zou; en de koning antwoordde en zei tot de wijzen van Babel: Alle man, die dit schrift lezen, en zijne uitlegging mij te kennen zal geven, die zal met purper bekleed worden, met ene gouden keten om zijnen hals, en hij zal de derde heerser in dit koninkrijk zijn. 2)

Juist dat met kracht roepen toont een bovenmate vrees van de koning. Hij moest dadelijk weten, wat die zonderlinge hand op de wand heeft geschreven. Zijn ziel is diep geschokt, zijn hart is bovenmate beroerd. Hij gevoelt dat die hand iets onheilspellends heeft ter neergeschreven, hoewel hij nog hoopt dat hij zich zelven bedrogen heeft.

Bekleding met purper was een teken der installering of inleiding tot het ambt van een hoofdambtenaar (Esther 8:13); de gouden keten aan de hals behoorde tot de dracht der voornaamsten en werd ten teken van koninklijke genade verleend; het "de derde heerser zijn in het koninkrijk", is te verstaan in de zin, dat hij als derde met twee anderen (Jes. 19:24) de hoogste macht in handen zou hebben; er is dan aan een driemanschap te denken van hoogste rijksambtenaren, waarin de uitlegger van het geschrift zou worden opgenomen (Hoofdst. 6:2).

Toen kwamen al de wijzen des konings in, maar zij konden dit schrift niet lezen, noch de koning zijne uitlegging bekend maken.

Men verschilt in de opgave der redenen, waarom de Babylonische wijzen het schrift niet konden lezen. Sommigen menen dat het een geheimzinnig cijfer of karakterschrift (Steganographie) geweest is; anderen dat het Alphabeth was omgekeerd (Ath basch). Doch het is veel eenvoudiger te verklaren; in het oosten is een soort van sierlijk schrift bekend, Diwani geheten, waarin de letters op ene kunstige wijze door elkaar gevlochten en als geslingerd worden, zodat men in dit schrift kundig moet zijn, om het te kunnen lezen, maar ook wanneer men het door een kundige voorgelezen is, terstond zien kon, dat het gelezene er werkelijk staat

De Rabbijnen zeggen, dat het gene Chaldeeuwse letters waren, ofschoon de woorden Chaldeeus waren, maar oude Hebreeuwse, Kanaänietische, Fenicische en Samaritaanse letters.

Anderen hebben verondersteld, dat de Magiërs dit schrift niet konden lezen, vanwege de verwarring, waarin hun geest gebracht was. .

Toen verschrikte de koning Belsazar zeer, nog meer dan vroeger; daar het onoplosbare van het raadsel hem des te dieper deed gevoelen, dat hij als een machteloos mens tegenover de arm van de Almachtigen God stond, die reeds tegen hem opgeheven was, en zijn glans werd aan hem veranderd en zijne geweldigen werden eveneens verbaasd 1).

In de woorden van de grondtekst: "geraakten in verwarring" ligt niet alleen het begrip van ontzetting, maar ook van een warren door elkaar. Niemand bleef meer op zijne plaats; alles kwam in oproer, er vormden zich groepen en radeloos liep men heen en weer. De hier bij de koning verzamelde geweldigen werden, gelijk het schijnt door hetzelfde lot als hij getroffen, zij werden tegelijk met hem omgebracht door de zaamgezworenen tegen Belsazars leven (vs. 1), welke gebruik maakten van de in de eetzaal ontstane verwarring.

Om deze woorden des konings en zijne geweldigen, ging de koningin-moeder 1) (2 Kon. 25:27), die in hare afgezonderde kamer van het voorgevallene in de eetzaal vernomen had, in het huis des maaltijds, om de ontstelden uit hun verlegenheid te helpen. De koningin sprak en zei: O koning, leef in eeuwigheid (Hoofdst. 2:4)! laat u uwe gedachten niet verschrikken, noch uw glans niet veranderd worden, alsof het onmogelijk ware, de betekenis van het schrift te verklaren.

Onder koningin verstaan de uitleggers met recht, de moeder van de regerende koning, de weduwe zijns vaders Nebukadnezar, dewijl de gemalinnen van de koning aan het drinkgelag deel namen en de "koningin" met een zo achting afgedwongen waardigheid voor de koning optrad, zoals het slechts de moeder doen kon.

Keil is van mening, dat onder Belsazar Evil-Merodach moet worden verstaan. In elk geval is het de weduwe van Nebukadnezar geweest, die hier sprak tot haar kleinzoon, dewijl zij van Daniël sprak, zoals Nebukadnezar over hem gesproken had.

Er is, gelijk ik mij uit de tijd der regering van Nebukadnezar herinner, een man in uw koninkrijk, in wien de geest der heilige goden is (Hoofdst. 4:5), want in de dagen uws vaders, van Nebukadnezar, is bij hem gevonden licht, en verstand, en wijsheid, gelijk de wijsheid der goden is (1 Kon. 3:28); daarom stelde hem de koning Nebukadnezar uw vader tot een overste der tovenaars, der sterrekijkers, der Chaldeëen en der waarzeggers, uw vader 1), o koning (Hoofdst. 2:48).

Vgl. over het gebruik van het woord "vader" in de zin "grootvader", Gen. 28:13.

Bij de verovering van de troon was Daniël uit zijn ambt ontzet en leefde nu ver van de troon. Dat hij echter bij dezen koning een niet onbekend persoon was, blijkt uit vs. 13. Deze koning had echter vergeten, wat Daniël voor Nebukadnezar was geweest, en spreekt hem dus aan als een der gevankelijk weggevoerden uit Juda.

Omdat een voortreffelijke Geest, en wetenschap, en verstand van enen, die dromen uitlegt, en der aanwijzing van raadselen, en van enen, die knopen ontbindt, die verborgene zaken weet te openbaren, gevonden werd in hem, in Daniël, dien de koning de naam van Beltsazar gaf. Laat nu Daniël geroepen worden, die zal de uitlegging te kennen geven 1).

Reeds bij het begin der regering van Evil-Merodach, of zeker van Neriglissar, had Daniël zijne plaats als hoofd der Magiërs verloren en een ander ambt ontvangen (Hoofdst. 8:27). Eerst nadat de koningin-moeder hem als een man gekarakteriseerd heeft, die ook zeker dat raadsel kan oplossen, noemt zij zijnen naam. Over de invloed, dien ene koningin-moeder in de Oosterse konings-harem pleegde uit te oefenen, zie 1 Kon. 15:10 .

Toen werd Daniël voor de koning ingebracht. De koning antwoordde en zei tot Daniël: Zijt gij die Daniël, een uit de gevankelijk weggevoerden van Juda, die de koning, mijn vader, uit Juda gebracht heeft?

Ik heb toch van u gehoord, dat de Geest der Goden in u is, en dat er licht en verstand en voortreffelijke wijsheid in u gevonden wordt.

Nu, zo zijn voor mij ingebracht de wijzen en de sterrekijkers, om dit schrift op de wand te lezen en deszelfs uitlegging mij bekend te maken, maar zij kunnen de uitlegging dezer woorden niet te kennen geven, noch zelfs het schrift lezen.

Doch van u heb ik gehoord, dat gij uitleggingen kunt geven, en knopen ontbinden, nu, indien gij, gelijk ik reeds de wijzen en Chaldeënen beloofde, die dit konden (vs. 7) dit schrift zult kunnen lezen, en deszelfs uitlegging mij bekend maken, gij zult met purper bekleed worden, met ene gouden keten om uwen hals, en gij zult de derde heerser in dit koninkrijk zijn.

Toen antwoordde Daniël, en zei voor de koning: Heb uwe gaven voor uzelf 1), en geef uwe vereringen aan een ander. ik zal nochthans, ook zonder op de mij aangebodene onderscheiding en ereplaats aanspraak te maken, het schrift voor de koning lezen, en de uitlegging zal ik hem bekend maken.

Daniël begint zijne rede, zonder de gewone begroetingsformule (Hoofdst. 2:4), en zonder een woord van deelneming, gelijk hij dat eens tot Nebukadnezar gesproken had (Hoofdst. 4:16), want hij weet, dat Belsazars uren geteld zijn, en Gods gericht nabij is. Dit is ook de reden, waarom hij dadelijk van de beginne af de hem gedane aanbiedingen afwijst; hij wilde van de verachter zijns Gods niets aannemen, hij was ook niet zozeer gezonden om hem te dienen, als wel om Gods onherroepelijk vonnis hem nog in het laatste uur te openbaren.

Hij sprak als een boodschapper van de Allerhoogste tot Belsazar als een veroordeeld misdadiger, wiens vonnis dadelijk zou worden uitgevoerd. .

Hier verwerpt Daniël in de eerste plaats de hem aangeboden geschenken. Wij lezen niet dat hij dit vroeger ook heeft gedaan. Ja hij schijnt aangenomen te hebben, wat hem door de koning Nebukadnezar was gegeven. Men vraagt naar de reden van dit verschil. En dan is het niet waarschijnlijk, dat de Profeet verschillend van hart, of van plan, of van gemoed is geweest. Wat is dan de reden dat, waar hij te voren had toegestaan, dat hij door de koning Nebukadnezar werd versierd, hij nu de hem aangeboden eer verwerpt? Vervolgens is er nog een andere kwestie. Want aan het einde van dit hoofdstuk zullen wij zien, dat hij bekleed is met purper, en vervolgens dat door een heraut het edict is afgekondigd, dat hij de derde in de regering zou zijn. De Profeet schijnt dus of zich vergeten te hebben, toen hij het purper aannam, hetwelk hij grootmoedig veracht had, of er is een andere reden, waarom hij nu zo sprak en vervolgens niet geweigerd heeft met de koninklijke eretekens versierd te worden. Wat nu de eerste kwestie betreft, ik twijfel niet, of hij heeft te scherper met de goddelozen en wanhopigen koning Belsazar gesproken. Dewijl toch in de koning Nebukadnezar nog enige vroomheid heerste en hij voor hem nog enige hoop had, heeft hij met hem zacht gehandeld. Maar wat de koning Belsazar betreft, het was onmogelijk dat hij hem te hard behandelde, dewijl hij tot het uiterste gedreven was. Ik twijfel niet, dat dit een oorzaak was van het verschil, dewijl de Profeet standvastig voortschreed op zijn loopbaan, maar hij moest overeenkomstig zijn ambt onderscheid maken tussen verschillende personen en dewijl de hardnekkigheid en het driest verzet tegen bij de koning Belsazar groot was, daarom toont hij dat deze hem minder weegt dan zijn grootvader. Waarbij nog komt dat de tijd der onderwerping weldra zou eindigen, met inachtneming waarvan hij te voren de Chaldeeuwse monarchie had geëerd. Wat nu betreft de weigering, welke uit zijn antwoord blijkt, en de daad waarvan straks sprake is, het moet ons niet ongerijmd toeschijnen, omdat de Profeet in de beginne getuigenis heeft willen afleggen, dat de geschenken des konings hem niets konden schelen, ja, dat hij ze veeleer afsloeg, en echter niet al te heftig op zijn stuk stond, dewijl men geloofd zou hebben, dat hij dit slechts deed om het gevaar te ontvluchten.

Wat u aangaat, o koning! de allerhoogste God heeft in vroegeren tijd uwen vader Nebukadnezar, de stichter van het Babylonische wereldrijk, het koninkrijk, en grootheid, en eer en heerlijkheid gegeven (Hoofdst. 2:37 vv. 4:19).

En van wege de grootheid, die Hij hem gegeven had, beefden en sidderden alle volken, natiën en tongen voor hem; dien hij wilde, doodde hij, en dien hij wilde, behield hij in het leven, en dien hij wilde, verhoogde hij, en dien hij wilde vernederde hij.

Maar toen zich zijn hart verhief, en zijn geest verstijfd werd, zich verstokte ter hovaardij, werd hij van de troon zijns koninkrijks afgestoten, en men nam de eer van hem weg.

En hij werd van de kinderen der mensen verstoten, en zijn hart werd de beesten gelijk gemaakt, en zijne woning was bij de woudezelen; men gaf hem gras te smaken gelijk de ossen, en zijn lichaam werd van de dauw des hemels nat gemaakt, totdat hij bekende, dat

God, de Allerhoogste, Heerser is over de koninkrijken der mensen, en over dezelve stelt, wien Hij wil (Hoofdst. 2:31-4 :34).

En gij, Belsazar! zijn zoon in het tweede lid! hebt uw hart niet vernederd, alhoewel gij dit alles wel geweten hebt. 1)

Het is grote zonde tegen God, wanneer ons hart niet vernederd is voor Hem, om Hem te gehoorzamen, beide in Zijne geboden en in de wegen van Zijn Voorzienigheid, wanneer het niet vernederd is door boetvaardigheid, gehoorzaamheid en lijdzaamheid.

Maar gij hebt u verheven tegen de Heere des hemels, 1) en men heeft de vaten van Zijn huis voor u gebracht, en gij en uwe geweldigen, uwe vrouwen en uwe bijwijven hebben wijn uit dezelve gedronken, en de goden van zilver en goud, koper, ijzer, hout en steen, die niet zien noch horen, noch weten (Ps. 115:4 vv.), hebt gij geprezen; maar dien God, in wiens hand uw adem is, en bij wien al uwe paden zijn, hebt gij niet verheerlijkt, maar hem integendeel op ‘t schandelijkst onteerd 2).

Daniël verklaart hier dat het drinken uit de vaten des Heeren een oorlogsverklaring was aan de Heere God. De koning had God als het ware uitgedaagd, en nu zou God hem tonen, dat niemand, die zich tegen Hem verzet heeft, vrede heeft gehad.

Daniël houdt de koning zijne zware schuld voor ogen, vóór hij het vonnis uitspreekt; hij spreekt daar als Profeet en als gezant van God. Hier zien wij het grote doel van het wonderbare Schrift, dat de koning verschrikt had, want zou hij met zijne geweldigen, zich dit hebben laten zeggen, wanneer God niet te voren hun harten verpletterd had.

Toen is dat deel der hand (vs. 5 2) van Hem gezonden, en dit schrift, daar aan de wand, getekend geworden.

Dit nu is het schrift 1) dat daar getekend is: MENÉ, MENÉ, TEKÉL, UPHARSIN; geteld, geteld, gewogen, verdeeld.

Deze vier woorden legt Daniël uit, welke aan de wand waren ingeschreven. De koning had of van angst deze niet kunnen lezen, of dewijl God alle zijne zinnen in de war had gebracht en hij als het ware zijne ogen bad verloren, En het zelfde is ook te zeggen van de Magiërs en de sterrekijkers. Zij hadden het toch kunnen lezen, tenzij zij van Gods zijde waren verblind. In de eerste plaats leest Daniël die vier woorden voor: Mené, Mené, Tekel, Upharsin. Dan geeft hij de uitlegging er bij, Tweemaal wordt het eerste woord herhaald: Mené. Sommigen leraren alzo: omdat de jaren des levens des konings waren geteld en vervolgens de tijd van het rijk geteld was, maar deze beschouwing schijnt mij niet vast te zijn. Ik voor mij meen, dat het tweemaal is geschreven om het te bevestigen, alsof de Profeet zeggen wilde dat het geheel reeds vervuld was. Opdat derhalve Belsazar zou verstaan, dat het met zijn leven en zijn rijk gedaan was, bevestigt God, dat het geheel vervuld was, alsof Hij zeggen wilde, dat er zelfs geen spanne tijds bij de voorgeschreven termijn kon gevoegd worden. Nu volgt de uitlegging van het woord Tekel. Tekel, zegt hij, dewijl gij in de

weegschaal gewogen zijt en te licht bevonden. Hier toont Daniël dat God zo naar de maat te werk gaat met Zijne oordelen, alsof Hij in Zijn hand een weegschaal houdt. De gelijkenis is van de gewoonte der mensen genomen. Wij weten welke het gebruik is van de weegschaal, namelijk om zeker van de verdeling te zijn. Zo ook wordt hier van God gezegd, dat Hij naar maat en gewicht handelt, dewijl Hij in niets in het wilde handelt, maar die maatregel gebruikt opdat men nooit meer of minder zou krijgen, zoals men in het algemeen zegt. Om deze reden zegt Daniël, dat God Belsazar in de weegschaal heeft gewogen, omdat God nl. niet zich heeft gehaast in het straffen van hem, maar naar Zijne gewoonte en eeuwigdurende regelen, op rechtvaardige wijze straf over hem brengt, dewijl hij nl. te licht is bevonden, dat is, omdat het gebleken is, dat hij als het ware geen gewicht had; alsof Hij zeggen wil: Gij meendet dat men u moest sparen om uwe waardigheid. Want dewijl allen u eren, meendet ge die eer waardig te zijn. Gij bedriegt u, zegt Hij, anders is het oordeel Gods. God gebruikt niet een gemene weegschaal, maar heeft zelf Zijn eigen. Eindelijk voegt hij er bij: Upharsin. Ik betwijfel niet, of God heeft met dit woord de oplossing van zijn rijk aangeduid, die aanstaande was.

Dit is de uitlegging dezer woorden: MENE God heeft uw koninkrijk geteld, en Hij heeft het voleind, de duur daarvan is bij dagen bepaald, en het getal van deze is nu ten einde.

TEKEL: gij zijt in weegschalen gewogen, en gij zijt te licht bevonden.

Indien zulk een woord van de hogen, onfeilbaren en waarachtigen God ontzettend is voor des mensen ingebeelden eigenwaan, waardoor men gewoonlijk met zich zelf ingenomen is, zich zelf beter dunkt dan men waarlijk voor God is en aan zich zelf genoeg, heeft; indien zulk een woord nog veel ontzettender wordt, wanneer het in de oren klinkt te midden van de verdartelingen des levens, gelijk het bij Babels koning was; indien bovenal dat woord ontzettend luidt, wanneer men tot de beslissende ure des stervens genaderd is, en men voor de Heilige en Rechtvaardige verschijnen moet, worden wij dan door deze gedachten niet ten ernstigste geroepen, om tot ons zelf in te keren en ons zelf af te vragen: Als de Heere mij op de weegschalen der gerechtigheid weegt, zal ik dan ook te licht bevonden worden? Is dit niet gewis en zeker, en zal niet het opschrift van al onze daden ongetwijfeld zijn: "licht gewicht!" zo lang de zoenverdiensten van Christus Jezus niet de onze zijn, en het hart niet door de Heilige Geest is vernieuwd? Moeten wij ons dan aan Belsazars voorbeeld niet spiegelen, die in dienzelfden nacht in zijn paleis gedood werd, dewijl Cyrus het water van de Eufraat, welke de stad bespoelde, had weten af te leiden, sommige krijgsknechten door de waterleidingen waren binnengeslopen en de poorten geopend hadden, en alzo Babel met zijn vorst overweldigd en ten onder gebracht? Geve de goede God, dat onze zielen er indruk van hebben mogen, en dat niemand, dit lezende, de zondaarsdood immer alzo sterven moge.

PERES: uw koninkrijk, dat gij achterlaat, is verdeeld, en het is de Meden en de Perzen gegeven, zodat het van een Chaldeeus tot een Medo-Perzisch rijk wordt.

In elk der drie woorden ligt een dubbelen zin, die bij de verklaring wordt genoemd. Het eerste woord: mene, dat vooreerst een parallelismus, om twee leden van een vers, en voor elke twee woorden te hebben, en aan de andere zijde om de tweërlei zin van elk woord dadelijk aan te wijzen, verdubbeld wordt en zoveel als geteld betekent, omvat de tweevoudigen zin, dat de

dagen van het koninkrijk van Belsazar 1) geteld, of wat de duur betreft, bepaald, en 2) zo geteld en bepaald zijn, dat het getal daarvan ten einde loopt. Het tweede woord: tekkel kan zowel van takal = wegen, " als van tahal = " licht zijn" worden afgeleid: "gij zijt in weegschalen gewogen, maar te licht bevonden. " Het derde woord: upharsin eindelijk, dat "verdelende" betekent (Gen. 10:25; 38:29), is in zoverre van dubbelen zin, dat het in klank overeenkomt met de volksnaam der Perzen. Het eerste woord heeft betrekking op Belsazars regering- waarvan God de dagen geteld heeft en nabij het einde gebracht; het tweede op zijn persoon- God heeft gewogen en te licht bevonden; het derde op het rijk, dat hij zal achterlaten en het lot daarvan-het wordt verdeeld, en wel zo, dat het de Meders en Perzen wordt gegeven, terwijl eerst gene, daarna deze de opperheerschappij daarover zullen hebben, nadat zij het in gemeenschap met elkaar veroverd hebben.

Welk ene kortheid! Hoe majestueus is dat Schrift van God, na de lange waarschuwingen en bedreigingen, die Hij door Zijne profeten liet voorafgaan. De hand is het beeld der uitvoerende macht. Gods hand schrijft hier het vonnis: door Zijn Schrift kondigt Hij het oordeel aan. O, lazen ook wij de Schrift, als door Gods eigen hand tegenover ons aan de muur geschreven.

Hier ligt een innerlijk bewijs voor de echtheid van ons Boek, dewijl eerst Babel kwam aan de Meden onder Darius en daarna aan de Perzen.

Toen beval Belsazar, overweldigd door de indruk, dien het woord van de Profeet had gemaakt, en zoekende de toorn van dien God te verzoenen; en zij bekleedden Daniël met purper, met ene gouden keten om zijn hals, gelijk hij beloofd had, en zij riepen overluid van hem, dat hij de derde heerser in dat koninkrijk was 1) (vs. 7).

Daniël weigert nu niet, dewijl hij getoond had, dat hij niet bevreesd was voor de toorn de konings, alhoewel hij hem een schrikkelijk vonnis moest aankondigen

Het nu te weigeren zou een bewijs van verzet tegen de door God gestelde machten geweest zijn, dewijl, al had God de koning verworpen, hij tot op dit ogenblik nog Daniëls souverain was.

Het was dus niet een beloning, maar een eer voor de dienstknecht Gods.

In dienzelfen nacht werd Belsazar, der Chaldeën koning, door degenen, die tegen hem hadden zamengezworen in het jaar 556 vóór Chr. gedood.

Men spreekt in de poëzie van een treffend, indrukmakend slot; doch wat staat gelijk met dit slot? Daniël zegt niet hoe het geschiedde, dit zou een niet geïnspireerd schrijver gedaan hebben, die als zodanig altijd nodig heeft zich te rechtvaardigen, die nooit zeker is, die altijd denkt dat men hem zal mistrouwen en dus altijd met bewijzen komt. Doch aan zo iets denken de heilige schrijvers niet. Daar alles volkomen zekerheid voor hen is, bewijzen zij niet, maar zeggen zij eenvoudig: zo is het! Daarom achtte ook Daniël het onnodig de verdere bijzonderheden van dien gedenkwaardigen nacht en de wijze der vervulling van Gods

voorspelling te beschrijven. En eigenlijk ware dit ook beneden de waardigheid der Schrift: hare profetie is hier voldoende, is bij haar zo goed als de vervulling. Nochthans meldt zij met een enkel woord des konings dood, en laat nu het bericht van de wijze hoe Babel viel, en Belsazar gedood werd, aan de ongewijde geschiedschrijvers over, en deze (Herodotus en Xenophon) verhalen ons dan ook, dat Cyrus, de Eufraat afgeleid hebbende, met zijne krijgsheren, de stad Babel bij nacht over de bedding der rivier indrong en overrompelde, en dat toen twee overlopers, met name Gadata en Gabryus, door de Perzen geholpen, de wacht voor het koninklijk paleis aanvielen en nederstieten, en vervolgens doordrongen tot in het vertrek des konings, dien zij vonden, staande met het zwaard in de hand; doch schoon hij zich nog verdedigde, spoedig werd hij en die bij hem waren, gedood. Welk een ommekeer in ééne nacht! Straks nog in brooddronkenheid aan de maaltijd en nu reeds nederliggende onder de verslagenen. En welke is de geestelijke toepassing voor ons? Slechts een enkel woord hiervan. De Heiland komt op tweeërlei wijze: als een dief in de nacht, en dan heet het: "geteld, gewogen, te licht bevonden, veroordeeld!" En Hij komt als de Bruidegom, die Zijne bruid afhaalt, Hoe willen wij nu, dat Hij tot ons komt? Nog is het tijd te kiezen. Zullen wij niet de goede keuze doen? .

HOOFDSTUK 6.

DANIELS VERLOSSING UIT de LEEUWEKUIL ONDER DARIUS.

VI. Vs. 1-28, Even als de geschiedenis in Hoofdst. 5 zeer na verwant is aan die in Hoofdst. 4, zo is nu weer het voor ons liggende Hoofdstuk 6, wat zijn inhoud aangaat, verwant aan Hoofdstuk 3. In beide verhalen komen leden van het Godsrijk voor, door de wereldmacht onderdrukt en vervolgd en toch tegenover hen behouden en voor een ogenblik haar overwinnende, met dit onderscheid, dat het in Hoofdst. 3 te doen is om de erkenning van de wereldmacht in hare grootheid en heerlijkheid, en hier om verloochening van God en van de geloofsgemeenschap met Hem, Toen namelijk Darius, de Mediër het Babylonische rijk had ingenomen en nu tot betere regeling der inkomsten 120 Satrapen in het land stelde, over welke weer drie opperstadhouders werden gesteld bemerkte hij spoedig dat onder deze drie Daniël de bekwaamste en betrouwbaarste was, zodat hij er over dacht hem tot de tweeden naast zich, of tot Grootvizier te maken (Gen. 41:33, 43). Daardoor wekte hij de jijd op der overige hoofdamttenaren tegen dezen zijnen gunsteling, en deze zochten nu naar ene gelegenheid om hem te doen vallen, Op een misslag in 's konings dienst konden zij hem bij zijne trouw en nauwgezetheid niet betrappen, also bleef hun niets over, dan hem van de zijde van de godsdienst een strik te leggen. Zij verkrijgen vervolgens van Darius een in de Vorm van ene onherroepelijke wet uitgevaardigd edikt, hetwelk voor de tijd van dertig dagen elk gebed tot enig God of mens behalve tot de koning op straf des doods verbiedt. Toen Daniël, gelijk zij listig berekend hadden, op zijne gewone wijze voortging tot zijnen God te bidden, dringen zij er bij de koning op aan, hoe gaarne die hem ook had gered, dat hij de straf doe voltrekken, en hem in de kuil der leeuwen late werpen. De Heere houdt echter door Zijnen Engel de leeuwen de muil toe, zodat zij Zijnen trouwen knecht niet kunnen aantasten. Darius, die de volgende morgen vroeg zelf naar de kuil komt, daar ene schemering van hoop voor de hem zo dierbaar geworden man zijn verontrust gemoed verhelderd, vindt zijne hoop vervuld, Laat de zo wonderbaar bij het leven bewaarde uit de kuil ophalen, en zijne tegenstanders en aanklagers met vrouw en kind daarin storten; in een nieuw edikt beveelt hij aan alle volken van zijn rijk de God van Israël te eren, en hij verheft Daniël tot hoge waardigheden, in welke hij ook onder Cyrus, de Pers, blijft.

Darius, de Meder, nu, met zijnen gewonen naam Cyraxares II (2 Kron. 36:20) genoemd, ontving het koninkrijk, omtrent twee en dertig jaren oud zijnde (vgl. Hoofdst. 9:1).

Van Nabonnedus, een uit de Babyloniërs, dien volgens de boven (vs. 2 1) medegedeelde berichten van Berosus, de zamengezworenen op de troon plaatsen, verhaalt deze berichtgever: "Onder hem werd de muur van Babylon nog beter opgebouwd; toen echter zijne regering in het 17dejaar was, kwam Cyrus uit Perzië met ene grote macht, en greep, nadat hij het overige van Azië onder zijne macht gebracht had, ook Babel aan. Nabonnedus trok hem te gemoet bezweek in de slag, vluchtte met een klein geleide en werd in Borsippus ingesloten. Cyrus, nadat hij Babel veroverd en de werken geslecht had, trok tegen Borsippus op en belegerde Nabonnedus, deze moest zich overgeven, maar Cyrus behandelde hem goed; hij verwijderde hem wel van Babel, maar wees hem toch in Karmanië ene eervolle woonplaats aan, waar hij ook later gestorven is. Dit bericht van Berosus moeten wij uit de Cyropaedie van

Xenophon nader aanvullen, zowel ten opzichte van Cyrus als van Nabonnedus, in wiens persoon twee heersers van dien naam (vader en zoon, de eerste een goed man de tweede daarentegen een boos mens) tot één persoon verenigd zijn (ook Herodotus spreekt van Labynetos I en Labynetos II, hoewel de Babylonische geschiedenis door hem zeer verward wordt voorgesteld): "De Medische koning Astyages (regeerde 593-558 voor Chr. zie 2 Kon. 22:2), zoon van Cyraxares I, gaf zijne dochter Mandane aan de Perzischen koning Kambyses, die onder Medisch opperbestuur stond, ter vrouw. Deze baarde hem (ongeveer in het jaar 574 v. C.) Cyrus, Nadat deze zich van zijn 12e tot 16e levensjaar aan het Medische hof had opgehouden, en pas weer in het ouderlijk huis teruggekeerd was, stierf Astyages en volgde hem zijn zoon Cyraxares II, broeder van Mandane en oom van Cyrus op. Nu sloot verder de Lydische koning Kroesus met de koning der Assyriërs, (onder dezen koning is zonder twijfel Nabonnedus I te verstaan), een verbond tot onderwerping van Meden en Perzen. Over het verenigde leger der laatsten kreeg Cyrus het opperbevel. Toen nu een zegerijken slag, in welken Nabonnedus I het leven verloor, Cyraxares verder aan de oorlog geen deel meer wilde nemen, zette Cyrus, met toestemming van zijnen oom, de strijd tegen Nabonnedus II, de zoon en opvolger van de vorigen Nabonnedus, zo gelukkig voort, dat hij het leger des verbondene vijanden vernietigde. Cyraxares, die zich intussen aan zwelgerij had overgegeven, geraakte in toorn tegen zijn neef, en kwam met hem in tweespalt; deze liet zich echter niet terughouden; om zijne overwinnaarsloopbaan verder voort te zetten, hij wist door enen zekeren Gobryas heimelijke verbintenissen met Babylon aan te knopen, en drong Nabonnedus tot in zijne hoofdstad terug. Nu zond Cyrus ene boodschap aan Cyraxares, dat hij kon komen, om het veroverde in bezit te nemen en de oorlog te besluiten. Deze verscheen ook werkelijk in het leger, waar hij zich van de macht van zijnen neef overtuigde, van hem overvloedig middelen uit de gemaakten buit ontving, om zijn overdadig leven voort te zetten, en bij de oorlogsberaadslagingen de voorrang als koning te hebben. Nadat intussen de Babylonische koning de verbintenis met Croesus vernieuwd had, liet Cyrus zijnen oom met het derde deel van het leger ter bewaking van het land achter; hij zelf wendde zich tegen Croesus, veroverde diens hoofdstad Sardus, en nam Croesus gevangen. Toen vervolgens ook Vóór-Azië onderworpen was, ging hij tot de belegering van Babel over en nam hij de stad in de nacht, gedurende een gastmaal, in (2 Kron. 36:20), de koning werd gedood (het is moeilijk te beslissen, of dit bericht van Xenophon boven dat van Berossus moet gesteld worden, of omgekeerd, in elk geval ontbreekt voor de gewone opvatting van vs. 30 (zie Hoofdst. 5:30), waarbij men aan het doden van Nabonnedus door Cyrus denkt, een genoegzaam bewezen feit der geschiedenis, vgl. Jes. 14:19 2). Het leger behandelde van nu aan Cyrus reeds als koning, en deze begon zich ook reeds in Babylon koninklijk in te richten; evenwel liet hij aan Cyraxares zijne eer, plaatste zich voor hem, die bij de laatste ondernemingen niet tegenwoordig geweest was in Medië, bracht hem rijke geschenken, en toonde hem aan, dat in Babylon een huis en paleis voor hem bestemd was, om daarin te wonen, wanneer hij daarheen kwam. Cyraxares nu gaf hem zijne dochter ter vrouw en aan haar geheel Medië als gift, daar hij geen zoon had; het kwam ook tot de bruiloft (nadat Cyrus nog te voren bij zijnen vader in Perzië geweest was) en later tot het in bezit nemen van het verenigde Medisch-Perzische rijk; Cyrus is echter gestorven bij een tweede oponthoud in Perzië, in het zevende jaar zijner regering, " Het grootste gedeelte der uitleggers van Daniël, dat onder Belsazar, de zoon van Nebukadnezar, Evil-Merodach, verstaat, die door zijnen zwager Neriglissar vermoord werd, neemt tussen de gebeurtenissen in vs. 30 van het vorige

hoofdstuk en het onze, een tussentijd van ongeveer 20 jaren aan. Terwijl het daar als in het jaar 560 geschied gehouden werd, zouden wij hier aan het jaar 538 moeten denken, in hetwelk Cyrus Babylon innam en het rijk zijnen oom Cyraxares ter besturing overgaf. Wij van onze zijde daarentegen, die onder Belsazar, de kleinzoon van Nebukadnezar, Laborosoarchod verstaan, dien de Babylonische groten ombrachten. twijfelen geen ogenblik, of de in ons hoofdstuk medegedeelde geschiedenis valt nog in de tijd, onmiddellijk na het vermoorden van Belsazar, toen Darius, de Meder zijn recht als opperbestuurder over Babylon deed gelden en de des betreffende schikkingen maakte, dus nog in het jaar 556 vóór Christus. Cyraxares II komt daar voor, geheel overeenkomstig zijn van elders bekend karakter. Even als hij later Cyrus liet handelen en besturen, terwijl hij zelf in zinnelijk genot zwelgde, zo laat hij ook hier zich door de groten, van zijn rijk tot het uitgeven van een edict bewegen, zonder dat hij duidelijk weet welke de beweegredenen daartoe zijn; hij laat zich tot de uitvoering daarvan dringen, hoe smartelijk hem ook de toepassing op Daniël zij. Wij plaatsen ons dus in onze opvattingen, tegenover het grootste gedeelte der uitleggers, die, over de aanleiding tot het gezicht in Hoofdst. 9 gene bevredigende verklaring kunnen geven, en plaatsen dat gezicht in het jaar 555 vóór Christus, dus onmiddellijk na Daniëls verlossing uit de leeuwekuil, en de opening van ene nieuwe, gelukkige loopbaan voor hem, ook in het Medo-Perzische wereldrijk (Hoofdst. 6:23 Ondanks al zijn voorspoed, is het de man Gods toch niet wel bij de zetel van de macht der wereld, en zijne persoonlijke verlossing van de druk en van de vervolgingszucht dezer wereldmacht, doet hem het verlangen naar de verlossing van zijn volk uit de dienstbaarheid van Babel niet vergeten. Hoe nu juist het jaar 556 vóór Christus, dat schijnt te zijn, waarmee de Babylonische dienstbaarheid moest eindigen, hoewel de toestanden nog in het geheel niet aan Israëls verlossing deden denken, hebben wij bij 2 Kon. 25:27 2 reeds uit elkaar gezet. Toen spoedig na dit gezicht, Darius, de Meder zich weer uit Babylon terugtrok en aan de Babyloniër Nabonnedus, als zijnen vazal, de regering van dat rijk overliet, kwam voor Daniël ook van buiten af de oplossing, dat de 70 jaren van de Babylonische dienstbaarheid nog niet ten einde waren, hoewel de Chaldeeuwse Dynastie reeds was bezweken; er bestond nu toch weer ene Babylonische heerschappij onder dezen zelfden Nabonnedus. De nieuwe tijd was intussen in dezen aanvang reeds begrepen, in zo verre om de wille der Medische opperheerschappij, het Medisch-Perzische rijk reeds begonnen was, en daaruit volgens de openbaringen in Hoofdst. 7:5, eerst een Perzisch-Medisch moest ontstaan, waarop ook het woord Upharsin in vs. 25 van het vorige hoofdstuk doelde (Perez vs. 28), en waarop tevens de voorzeggingen van Jesaja vertroostend wezen. De gehele tijd, van 556-536 vóór Christus, is diensvolgens ene periode van overgang, doch van zeker bepaalden duur: het nieuwe was reeds aanwezig, doch werd nog onder het oude verborgen, gelijk dit zo dikwijls in de geschiedenis van het Godsrijk het geval is.

en voor de ruines van Babel

En het dacht Darius goed, toen hij bij het te niet gaan der dynastie van Nebukadnezar zijne rechten op de opperheerschappij van Medië weer had doen gelden, dat hij over het koninkrijk stelde honderd en twintig stadhouders, die over het ganse koninkrijk zijn zouden;

En over dezelve drie vorsten, van welke Daniël de eerste zijn zou (een zijn zou); denwelken die stadhouders zelfs zouden rekenschap geven, opdat de koning gene schade leed;

die stadhouders waren over alles gezet, zelfs de rekening nam de koning niet zelf op, hij liet ook dit door hen geschieden, en zo waren zij er toe gesteld, dat alles goed zou bestuurd worden, en die koning in zijne inkomsten gene schade zou lijden.

Toen overtrof Daniël die vorsten en die stadhouders, daarom dat een voortreflijker Geest in hem was (Hoofdst. 5:12), en de koning dacht hem, als de naaste na zich, als eersten minister (2 Kron. 28:7. Esth. 10:3) te stellen over het gehele koninkrijk. 1)

De Profeet verhaalt nu, dat er plotseling een beproeving is ontstaan, welke zowel hem als het uitverkorene volk het gemoed in beroering kon brengen. Want ofschoon Daniël alleen werd verwezen naar de kuil der leeuwen, zoals wij later zullen zien, toch zou, indien hij niet bevrijd ware geworden, de toestand van het volk harder en wreder zijn geweest. Wij weten nu dat goddeloze mensen lichtvaardig met de ellendigen en onschuldigen durven spotten, wanneer zij zien dat iets dergelijks aan hun tegenstanders te beurt valt. Indien dus Daniël was verscheurd door de leeuwen, zouden allen zonder enigen twijfel tegen de Joden zijn opgestaan.

God heeft dus niet alleen het geloof en het geduld van Zijn knecht willen oefenen, maar ook alle Joden door dezelfde beproeving beproefd, dewijl zij zagen dat zij in de persoon van één persoon, het ergste zouden hebben te duchten, indien God niet snel hulp had verschaft, zoals Hij heeft gedaan.

Toen zochten de beide andere vorsten en de honderd en twintig stadhouders gelegenheid te vinden tegen Daniël van wege het koninkrijk, zij zochten in politiek opzicht iets te vinden, om hem te doen vallen, maar zij konden gene gelegenheid noch misdaad vinden van de zijde van zijn gedrag als rijksbeambte, dewijl hij getrouw was, en gene vergripping noch misdaad in hem gevonden werd.

Toen zeiden die mannen bij hun onderlinge beraadslagingen (Ps. 94:21) tegen elkaar: Wij zullen tegen dezen Daniël gene gelegenheid vinden, tenzij wij tegen hem iets vinden in de wet zijns Gods 1) in zijnen bijzonderen godsdienst, door welken hij nog het gemakkelijkst in een conflict met de wetten van de Staat kan gewikkeld worden.

Zij erkennen dus daarmee dat Daniël geheel boven hun blaam verheven is, dat zij niets op zijn handel en wandel kunnen aanmerken. Zij weten ook geen aanmerking te maken op zijn godsdienst, alleen hopen zij daaruit aanleiding te kunnen vinden, om hem uit zijn hogen post te stoten.

Zo kwamen, nadat zij ook middelen en wegen bedacht hadden om zulk een conflict te weeg te brengen, deze vorsten en de stadhouders met hopen, in ene grote menigte, tot de koning, hem met stormachtige voorstellen overredende tot hetgeen zij bedacht hadden en zij zeiden aldus tot hem: O koning Darius, leef in eeuwigheid (Hoofdst. 2:4; 3:9; 5:10)!

Al de vorsten des rijks, de overheden en stadhouders, de raadsheren en landvoogden (Hoofdst. 3:2) hebben zich beraadslaagd, om uwe erkenning als rechtmatig bestuurder van het

rijk in het gehele land te bevestigen, ene koninklijke ordonnantie te stellen, en een sterk gebod te maken, dat al wie dertig dagen een verzoek doen zal van enigen god of mens, behalve van u, o koning! of ten minste in uwen naam, die zal in de kuil der leeuwen geworpen worden.

Volgens ene algemene beschouwing, is de beheerser de zoon, de vertegenwoordiger, de levende manifestatie (verschijning of openbaring) der volksgoden, de wereldbeheerser, dus de manifestatie van alle goden der aan hem onderworpenen volken. Daarom hebben alle heidense wereldbeheersers van de hun onderworpenen heidenvolken verlangd, dat hun op de bij ieder volk gebruikelijke wijze geofferd werd en godsdienstige aanbidding gegeven. Ook de Romeinse keizers eisten eveneens aanbidding en godsdienstige verering van hun beelden. Dit is het nu ook, wat hier verlangd wordt: alle de aan het Medo-Perzische rijk onderworpenen volken moesten niet hun vaderlandse goden en diensten opgeven, maar alleen met der daad erkennen, dat de Medische wereldbeheerser Darius ook de zoon en vertegenwoordiger van hun vaderlandse goden is. Tot dat doel moeten zij de goden van hun landen slechts dertig dagen in hem, in deze manifestatie van hem, in Darius aanroepen. Dat konden al de heidenvolken, zodra zij zich als aan Darius onderworpen erkenden, zonder enig gewetensbezwaar doen, want terwijl zij op hun gewone wijze de Medischen koning als de zoon hunner goden dienden, dienden zij hun goden in hem. Alleen de Joden waren niet in dien toestand, om de koning als ene manifestatie van Jehova te kunnen aanzien; voor hen sloot de wet werkelijk een godsdienstdwang in zich, en deze faktische godsdienstdwang, die voor de Joden in die wet lag, werd nog daardoor gescherpt, dat daarom alles op het gebed gesteld was. Alles had ook op het offer kunnen gesteld worden, het had kunnen geëist worden, dat in dertig dagen niemand anders dan met het oog op de koning mocht offeren; dat zou de Joden niet in verlegenheid hebben gebracht, daar zij (in de ballingschap te Babel) niet offerden, terwijl zij door het bevel, het gebed tot de koning alleen te richten, in de toestand werden gebracht, om of niet te bidden, of het verbod te overtreden, dus om of God of de koning ongehoorzaam te worden.

Even als de in Hoofdst. 2:5 en 3:6 vermelde doodstraffen, het in stukken houwen en het verbranden in de vurigen oven bij de Chaldeënen gewoon waren, zo komt bij de Medo-Perzen het werpen in de leeuwenkuil voor. Zulke leeuwenkuilen nu waren onder de bloten hemel vierhoekig in de aarde aangebracht, en van boven met een muur van anderhalve el hoog omgeven, over welken men in de kuil kon nederzien (vs. 20 vv.); in dezen ringmuur bevond zich de deur, die met een groten platten steen moest gesloten worden (vs. 17), door welke de leeuwen in de kuil gebracht werden en ook de oppassers tot deze kwamen. Een beschot verdeelde de kuil in twee afdelingen, in ene van welke de leeuwen gewoonlijk gehuisvest waren; opdat nu de oppassers deze konden reinigen en verder in behoorlijken staat konden bewaren, wierpen zij van boven af stukken vlees in de andere afdeling, boven openden eveneens van boven af de tussen beide afdelingen aangebrachte verbindingsdeur, totdat de leeuwen in de andere afdeling waren gegaan, waarop zij de deur weer sloten en nu zonder gevaar in de eerste afdeling konden afdalen, om na hun bezigheden verricht te hebben, de dieren op dezelfde wijze weer naar de anderen kant te lokken.

Zij komen dus met bedrog en leugen tot de koning, als echte veinsaards. Zij vleien de koning, maar delen hem ook mee, dat zij in hun vergadering als één man tot dit besluit zijn gekomen. Dit was reeds in zoverre niet waar, dat zij Daniël zelve hadden buiten gesloten en dat besluit hadden genomen, zonder hem tot die vergadering te hebben uitgenodigd.

Nu, o koning! gij zult een gebod bevestigen en een schrift tekenen, en het daardoor tot een in alle vormen wettig uitgevaardigd edikt maken, dat niet veranderd worde, naar de wet der Meden en der Perzen, die niet mag wederroepen worden 1).

Vergelijk Esther 1:19 Zo zegt ons Diodorus Siculus van Darius, de laatste koning van Perzië, dat hij Cahridemus pardon wilde verlenen, nadat hij ter dood veroordeeld was, maar de wet, die tegen hem gepasseerd was, niet kon veranderen. Men ziet het onderscheid van schrijfwijze tussen deze plaats en Esth. 1:19. Hier zijn die woorden, de wet der Meden en Perzen, ten opzichte van de koning, die een Mediër was, daar is geschreven de wet der Perzen en Meden, omdat de koning van dien tijd een Pers was.

Daarom, omdat zijne rijksgroten, wier bedoelingen hij niet bemerkte, hem daartoe aandrongen, tekende de koning Darius dat schrift en gebod, 1) en liet het van het koninklijk zegel voorzien.

Vooreerst is wel degelijk op te merken, dat een koning niet het een of ander edict afkondigde of tot wet verheffe, zonder ernstige en rijpe overweging. Vervolgens in de tweede plaats, dat de koningen zich moeten wachten om niet door list of listige streken te worden verleid, zoals dikwijls pleegt te geschieden. In de koningen derhalve en in hun edicten moet men hun standvastigheid roemen en proeven, zo maar voorzichtigheid en billijkheid voorafgaan.

Toen nu Daniël verstond, vernam, dat dit schrift getekend was, ging hij, zonder zich in het minst van de uitoefening der godzaligheid, gelijk hij tot hiertoe, gewoon was, te laten afhouden, in zijn huis (hij nu had in zijn opperzaal, waarheen men ging als men alleen wilde zijn (Deut. 22:8), opene vensters in zuidwestelijke richting tegen Jeruzalem aan, naar de zijde der stad, die hoewel een puinhoop, het heiligdom van zijnen God was (1 Kon. 8:48)), en hij knielde drie tijden 's daags op zijne knieën (Ps. 55:10, Hand. 2:15; 10:9; 3:1 hij bad en deed belijdenis voor zijnen God, ganselijk gelijk hij vóór dezen gedaan had 1).

Daniël weet wel, dat men het op zijnen ondergang heeft toegelegd, maar hij vlucht niet, hij trekt niet terug, noch zoekt des konings aangezicht-hij gaat in zijn huis naar boven, om driemaal daags zijn gebed te verrichten. Hoe rijk ook begenadigd, wandelt hij toch niet op de hoogten van het zogenaamd bidden zonder ophouden, dat in het binnenste volbracht, het uitwendige gebed en het vasthouden aan bijzondere tijden, overvloedig zou kunnen maken. Mogen anderen dit of ook de verhinderings van het aardse beroep, voor hun geweten als reden van verontschuldiging opgeven, waarom zij ten laatste in het geheel niet meer bidden-voor Daniël is de inwendige behoefte des harten aan God juist onder het gewicht van de bezigheden en verstrooiingen der wereld, die hem van alle zijden omgeven, ene vermaning, om gedurig weer tot zich zelve te komen voor 's Heeren aangezicht, en aan de

levende bron zijn geestelijk leven te verfrissen. Gedachtig, dat hij een arm, zwak mens is, en vlees en bloed zo licht worden verzocht, vergeet hij zulk afzonderen bij bepaalde tijden van gebed niet, en houdt hij de laatste van voor zo ver het zijn ambt toelaat, wanneer hij te huis is, ook voor de bezoekers die niet verbergende. En hoe zien wij hem in deze afzondering, hoe hoger God hem in de wereld geplaatst heeft, en met hoeveel glans van in- uitwendigen gaven, Hij hem omgeven heeft, des te dieper zich buigen voor zijnen God; Hij valt biddende op zijne knieën neer. O denk niet, dat het enkel de afstand is van het eindige schepsel van de Oneindige, welke hem zo nederbuigt; het is voor alles ook de tegenstelling van eigene zondigheid en de heiligheid des Heeren. Het alles doordringende licht van de geestelijke zon heeft ook hem, gelijk Sulamith (Hoogl. 1:5 vv.), zwart gebrand. Wat geeft hem echter desniettemin de vreugde, om zich steeds weer te plaatsen in het licht van Gods aangezicht? Wat maakt hem dit naderen tot de Heere, in plaats van ene zaak van tegenzin, zo liefelijk, dat met de stem van het roepen uit de diepte, in zijne bidkamer, de stemmen van lof en dank steeds zich verenigen? O, dat is het geheim zijner vroomheid: zijn geloof aan de verzoening brengt dat te weeg, aan de genade in het dierbaar bloed des Lams. De opene vensters aan zijne bidkamer wijzen daarop, daar zij aan het westen, naar Jeruzalem zien. Houd die vensters voor geen wonderlijken inval, niet voor ene patriottische fantasie; daar waait levenslicht door deze hem te gemoet. Christus en Zijn offer, nu nog slechts in Oud-testamentisch schaduwbeeld te zien, is de kern en de ster van zijne Theologie. O, dat zij het wilden leren, die het zo veel nader konden hebben! Waarom ligt het biddend geloof van sommigen zo dikwijls in het stof, dat zij, gelijk iemand gezegd heeft, tot het gebed komen, als een misdadiger, die voor zijnen rechter wordt gevoerd, of die er van wegsluipen als een dief, die vreest gevangen te worden? Waarom schrikt anderen de gedachte: "gij zijt onwaardig, u hoort God niet, " geheel van het bidden af? Omdat zij in hun bidkamers gene opene vensters naar Jeruzalem hebben.

Daniël bad en dankte niet zo, dat hij een gedeelte van zijnen dienst afsneed, om de tijd van gevaar korter te maken; hij volbracht die geheel, zonder iets na te laten of te verminderen. In één woord, de plicht van het gebed rust op de algenoegzaamheid van God, als een almachtig Schepper en Verlosser, en onze behoeften als zondige schepselen. Naar Christus moeten wij de ogen wenden. Daniël zag bij zijn bidden naar Jeruzalem; de Christen, biddende in de nieuwe wereld, moet zien naar de nieuwe, geestelijke stad van de levenden God, waar de Heere God en het Lam de tempel zijn, waarvan de grondslagen zijn op de eeuwige heuvelen, die niet kunnen bewogen worden, maar voor eeuwig vaststaan. Laat hem herwaarts zien, derwaarts bidden in dit land der vreemdelingschap.

Van het driemaal bidden op gezette tijden des daags, vinden we reeds sporen in Ps. 55:18. Het was derhalve niet iets nieuws, noch trotsering van de vijand, gelijk sommigen menen, maar het vasthouden aan de gewoonte der vaderen, het uiting geven van zijn godvruchtig gemoed. Daniël bracht het woord hier in beoefening, wat eeuwen daarna werd uitgesproken, dat men God meer moet gehoorzamen dan de mensen. Hij wist wat hem wachtte, indien hij volhield, maar hij wist ook dat hij met een machtigen God te doen had, die hem uit de leeuwenmuil kon verlossen.

Ieder gelovige heeft in meerdere of mindere mate zijn Moria. Welnu hier vindt Daniël zijn "berg der beproeving".

Toen, al aanstonds aan het begin dier dertig dagen, kwamen die mannen, die het op Daniëls verderf toelagden (vs. 4 vv.), en hem sedert het uitvaardigen van het edikt beloerden, of hij ook nu nog naar zijne gewoonte zou doen, met hopen, 1) in zijne kamer binnenstormen, en zij vonden Daniël biddende en smekende voor zijnen God.

In het Chald. wvgrh (Hargischoe). Beter. binnenstormen, in de zin van, met grote beweging binnenkomen, alsof zij Daniël op iets vreeslijks betrapten. Het is duidelijk dat niet al die ruim honderd landvoogden bedoeld worden, maar het geheel wordt hier voor een gedeelte genomen. Al de landvoogden, die op dit ogenblik in de hoofdstad des rijks en in de omgeving zich bevonden.

Toen kwamen zij nader, zij begaven zich aanstonds naar het koninklijk paleis, en spraken voor de koning van het gebod des konings: Hebt gij niet een gebod getekend, dat alle man, die in dertig dagen van enigen god of mens iets verzoeken zou, behalve van u, o koning! in de kuil der leeuwen zou geworpen worden (Gen. 3:1)? De koning antwoordde en zei: Het is ene vaste rede, het is onveranderlijk zo, naar de wet der Meden en Perzen, die niet mag wederroepen worden. (vs. 7 vv.).

Toen antwoordden zij, en zeiden voor de koning: Daniël, een van de gevankelijk weggevoerden uit Juda 1) (Hoofdst. 5:13), heeft, o koning! op u geen acht gesteld, noch op het gebod, dat gij getekend hebt, maar hij bidt op drie tijden 's daags zijn gebed tot zijnen God.

Met opzet noemen zij niet het ambt van Daniël, maar spreken over hem als de balling, als de Jood, die zijn Joodsen godsdienst stelt boven de bevelen des konings, opdat de koning te gereeder zijn koninklijke goedkeuring gawe op het edict, wat hij heeft uitgevaardigd.

Hadden zij hem genoemd bij zijn ambtsnaam, dan vreesden zij dat de koning nog zwaarigheid zou maken.

Voor een Joodsen balling behoefde geen gratie gebruikt te worden.

Toen de koning deze rede hoorde, was hij zeer bedroefd bij zichzelf, dat juist deze man, die hem om zijne bekwaamheid en getrouwheid in zijn beroep zo dierbaar was geworden, de ontzettende straf moest ondergaan, en hij stelde het hart op Daniël om hem te verlossen; ja tot de ondergang der zon bemoeide hij zich gaf hij zich moeite om hem te redden 1) zonder enigen uitweg te zien.

Darius heeft hier iets van de Pilatus gestalte, hoewel Pilatus nog minder te verontschuldigen is. Hij vreest het volk, vreest voor zijne hovelingen en mist daarom de moed om Daniël aan hun handen te ontrukken.

Toen kwamen die mannen met hopen tot de koning (toen drongen die mannen bij de koning aan): zij bestormden hem met hun voorstellingen, en zij zeiden tot de koning: Weet, o koning! dat der Meden en der Perzen wet is, dat geen gebod noch ordonnantie, die de

koning verordend heeft, mag veranderd worden, en dus ook in dit geval Daniël moet worden gestraft.

Toen beval de koning, en zij brachten Daniël voor, ende dienaren, die dat bevel moesten volvoeren, wierpen hem in de kuil der leeuwen, en de koning antwoordde en zei tot Daniël: Uw God, dien gij geduriglijk eert, die verlosse u! ik ben er niet toe in staat, hoezeer ik het ook wil.

Met dit woord treedt de geschiedenis in een geheel nieuw stadium: de koning appelleert op een oordeel Gods. Niet alsof hij een wonder tot redding van Daniël bepaald verwacht had, maar de gedachte aan de mogelijkheid van zodanig iets vervult hem bij de herinnering aan hetgeen hem omtrent het gezicht van Belsazar en de drie mannen in de vurigen oven bekend was geworden, en hij grijpt deze gedachte aan, om het voor zichzelf als een teken te stellen, en Daniëls lot tevens tot ene vraag te stellen of God God is. Voor de oren van Babel, dat in zijne vorsten en geweldigen tegenwoordig is, wordt de eer van Jehova aan de redding van Daniël, Zijnen knecht, uit de muil der leeuwen verbonden. En hoe weet God Zijn volk ter rechter uur te verkwikken zelfs door de meest vreemden mond! Welk ene lakenis voor Daniël dat woord van de koning! Het klinkt bijna als ene profetische spreuk in zijne ziel, die zich reeds overgegeven heeft om te sterven, als ene belofte: "Gij zult niet sterven maar leven en de werken des Heeren vertellen (Ps. 118:17), Paaslicht schittert hem door het duistere van de kuil, in welken hij moet nederdalen, tegen, en wanneer hij nu geheel geweten had, wat wij weten, op dezen zelfden weg zal het met de groten Paasvorst gaan, wien gij, o Daniël, tot een voorbeeld zijt gesteld! O wonder der Goddelijke wijsheid op aarde, hoeveel juister en zaliger nog, dan zij het weten is de weg der vromen, al is het ook dat die volgens menselijk verstand in een hopeloozen nacht uitloopt.

Dit was niet een erkenning van Israëls God als de enige ware God, evenmin een belijden van Zijn macht. maar het uitspreken van de hoop, dat Daniël voor hem nog behouden bleef. Tegen zijn eigen wil geeft hij Daniël aan de moedwil zijner vijanden over, maar voedt nog een kleine hoop, dat hij uit der leeuwen muil zal worden verlost. Wij lezen niet dat Daniël hem hope geeft, dat deze van zijn geloof belijdenis doet, opdat straks het wonder der verlossing en de blijdschap daarover bij de koning te groter zou zijn.

En er werd een steen gebracht, en op de mond aan de deur des kuils gelegd, en de koning verzegelde denzelfden met zijnen ring, en met de ring zijner geweldigen, opdat de wil aangaande Daniël niet zou veranderd worden, zodat noch de koning, noch een van Daniëls vrienden iets tot zijne redding zou kunnen doen, noch de geweldigen tot zijn verderf, maar hij geheel in de macht der leeuwen aan de ene zijde en in die van God aan de andere zijde zou zijn (Matth. 27:60 en 66).

Noch de hand van enen Ebed-Melech, de Moor, die de profeet Jeremia uit de kuil hielp, noch de hand van enen moordenaar, die de leeuwentand zal helpen, mag het oordeel Gods voorkomen, tot welke schouwplaats de stomme groeve gewijd is.

Er is geen twijfel aan of het plaatsen van de steen was door Gods Voorzienigheid verordend, opdat het wonder van Daniëls bevrijding duidelijker mocht worden. De koning geloofde of hoopte ten minste, dat God Daniël van de leeuwen zou bevrijden, en beval de verzegeling van de kuil, opdat zijne vijanden hem niet met stenen of pijlen zouden kunnen doden. Het doel der groten was, dat de koning zijn vonnis niet veranderde, en van de koning, dat Daniël niet zou blootgesteld zijn aan enige andere soort van dood.

Toen ging de koning naar zijn paleis en overnachtte nuchteren zonder de avondmaaltijd te nemen, en liet geen vreugdespel 1) voor zich brengen, en zijn slaap week verre van hem 2) van wege de grote bezorgdheid zijns harten.

In het Chal. lenh-al Nwxdw (Wedachawan la-haneëel). Beter: en hij dulde niet, dat bijwijken tot hem gebracht werden. Hij bleef dus de nacht vastende, wakende, en eenzaam doorbrengende, om daarmee zijn leed te kennen te geven, en om daarmee duidelijk te kennen te geven, hoe dierbaar hem Daniël was.

Er is nog iets anders dan het lot van Daniël, dat Darius ziel in dezen strijd trekt; zie, het is het oordeel Gods, dat hij over hem heeft ingeroepen; het is de vraag of God God is, O, niet als voor kortswijl heeft hij die vraag opgeworpen, als een wetenschappelijk probleem, welks oplossing ook tot lateren tijd kon worden uitgesteld; niet in een oud boek heeft hij in ledigen tijd, zo als gij, ene geschiedenis van enen zekeren Daniël gelezen, die hem treft en in spanning houdt; neen, hij staat midden in de geschiedenis als een medehandelaar, ach, met een reeds aanklagend geweten, in ene geschiedenis, welker einde wij weten, maar dat voor hem nog geheel verborgen is. Nog nooit is iemand, die daar is nedergegoeden, waar de leeuwen hun krachtige leden uitstrekken, waar zij hun maaltijden houden, waar hun jongen met de beenderen der reeds verscheurde misdadigers spelen, weer levend van daar gekomen. Zal Daniël er uitkomen? Ach, de koning verschrift onophoudelijk over het woord, dat als afscheidsgroet aan Daniël uit zijn mond is gegaan. En toch ook weer wil de vraag hem niet verlaten; de vraag of God God is, die aan Daniëls lot is vastgeknoopt beweegt zich in zijn hart heen en weer; de tong van de weegschaal gaat nu eens ter rechter dan eens ter linkerhand; tussen ja en neen, tussen hopen en vrezen geslingerd, keert zich de koning op zijn leger om en kan de gehelen nacht de slaap niet vinden.

Toen ging de koning naar zijn paleis en overnachtte nuchteren zonder de avondmaaltijd te nemen, en liet geen vreugdespel 1) voor zich brengen, en zijn slaap week verre van hem 2) van wege de grote bezorgdheid zijns harten.

In het Chal. lenh-al Nwxdw (Wedachawan la-haneëel). Beter: en hij dulde niet, dat bijwijken tot hem gebracht werden. Hij bleef dus de nacht vastende, wakende, en eenzaam doorbrengende, om daarmee zijn leed te kennen te geven, en om daarmee duidelijk te kennen te geven, hoe dierbaar hem Daniël was.

Er is nog iets anders dan het lot van Daniël, dat Darius ziel in dezen strijd trekt; zie, het is het oordeel Gods, dat hij over hem heeft ingeroepen; het is de vraag of God God is, O, niet als voor kortswijl heeft hij die vraag opgeworpen, als een wetenschappelijk probleem, welks

oplossing ook tot lateren tijd kon worden uitgesteld; niet in een oud boek heeft hij in ledigen tijd, zo als gij, ene geschiedenis van enen zekeren Daniël gelezen, die hem treft en in spanning houdt; neen, hij staat midden in de geschiedenis als een medehandeland persoon, ach, met een reeds aanklagend geweten, in ene geschiedenis, welker einde wij weten, maar dat voor hem nog geheel verborgen is. Nog nooit is iemand, die daar is nedergeworpen, waar de leeuwen hun krachtige leden uitstrekken, waar zij hun maaltijden houden, waar hun jongen met de beenderen der reeds verscheurde misdadigers spelen, weer levend van daar gekomen. Zal Daniël er uitkomen? Ach, de koning verschrikt onophoudelijk over het woord, dat als afscheidsgroet aan Daniël uit zijn mond is gegaan. En toch ook weer wil de vraag hem niet verlaten; de vraag of God God is, die aan Daniëls lot is vastgeknoopt beweegt zich in zijn hart heen en weer; de tong van de weegschaal gaat nu eens ter rechter dan eens ter linkerhand; tussen ja en neen, tussen hopen en vrezen geslingerd, keert zich de koning op zijn leger om en kan de gehelen nacht de slaap niet vinden.

Toen stond de koning in de vroegen morgenstond met hetaanbreken van het daglicht op, en hij ging met haast henen tot de kuil der leeuwen,

Als hij nu tot de kuil genaderd was, riep hij tot Daniël met ene droeve stem; de koning antwoordde en zei tot Daniël: O Daniël, gij knecht des levenden Gods! heeft ook uw God, dien gij geduriglijk eert (vs. 16), u van de leeuwen kunnen verlossen. 1)

Israëls God predikt Darius als de levenden God. Maar indien iemand is de levende God, dan sluit hij alle goden van eigen inbeelding uit, nl. welke de mensen zich volgens hun eigen verstand hebben uitgedacht. Het is noodzakelijk, dat er één Godheid is en dit principe geldt ook bij de gewonen mens. Hoe ook later iemand verviel in zijn eigen dromen, toch beleden allen dit, dat er niet meerdere goden zijn. Zij verdelen God wel, maar zij kunnen niet ontkennen, of hij is een enig God. Darius dus, wanneer Hij deze vermelding geeft aan Israëls God, bekent, dat alle goden slechts verdichtsels zijn, maar dit vat hij niet, dat de profane mensen wel dit principe vasthouden, maar daarna in hun overleggingen dwalen. Deze plaats bewijst niet overtuigend, zoals het sommigen toeschijnt, dat de koning Darius tot bekering is gekomen, zodat hij de zuivere vroomheid heeft omhelsd. Want altijd heeft hij zijne afgoden vereerd, maar hij meent, dat dit genoeg is, dat hij de hoogste Godheid toekent aan Israëls God.

Zijn gang is geen gang van zekerheid der overwinning, geen Paasgang, en toch is er geloof in, gelijk ook in het gaan van die vrouwen op de Paasmorgen tot het graf van Christus geloof was, hoewel een geheel bedekt geloof, dat alleen nog in de liefde het bewijs gaf, dat het leefde, terwijl het voor het verstand, wanneer de dwaasheid er van aangetoond wordt, met gene gronden kan worden bewezen. Ja, nog meer! Darius hoopt zelfs op een Paasteken; zonder deze hoop, hoe zwak ook, een hopen tegen hoop, zou het gewis daarbij gebleven zijn. Maar neen! hij komt tot het graf, zijne schreden niet vertragende, maar bespoedigende, daar is de deur, de steen er voor, het zegel ongeschonden. Zwijgen rondom, en zwijgen in de bedekten kuil! O, het is verwonderlijk, dat hij de moed heeft, dit zwijgen af te breken, dat deze heiden met enen man kan spreken, die, wanneer God niet leeft, zonder enigen twijfel dood is, al had hij ook honderd levens gehad.

Toen sprak Daniël tot de koning. O koning, leef in eeuwigheid (vs. 6)!

Daniël doet de koning gene verwijten maar ontmoet hem met goede wensen. Des Engels tegenwoordigheid maakte de leeuwekuil tot een paleis. .

Mijn God heeft Zijnen Engel gezonden (Hoofdst. 3:28. Hand. 12:7), en hij heeft de muil der leeuwen toegesloten, dat zij mij niet beschadigd hebben (Hebr. 11:32. 2 Tim. 4:17 omdat voor Hem onschuld in mij gevonden is; ook heb ik, o koning! tegen u gene misdaad gedaan. 1)

Daniël doet hier belijdenis van zijn geloof in de levenden God, en geeft God alleen de ere van Zijn werk. God heeft, wil Daniël zeggen, uitspraak gedaan, en die uitspraak heeft mijn onschuld aan het licht gebracht, en deze is, dat ik tegen u gene misdaad heb gedaan, d. w. z. de overtreding van het edikt is geen miskennen geweest van de persoon des konings. De koning weet dat ook zeer wel, en had daarom reeds vóór dien tijd alle moeite gedaan om Daniël te redden.

Toen werd de koning bij zichzelf zeer vrolijk, en zei, dat men Daniël uit de kuil trekken zou, hij beval de aanwezige leeuwenwachters om hem met touwen uit de kuil op te halen. Toen Daniël uit de kuil opgetrokken was, nadat eerst de grootambtenaren des rijks waren geroepen en de zegels van de steen (vs. 17) waren weggenomen, zo werd er gene schade aan hem gevonden, dewijl hij in zijnen God geloofd had (Ps. 37:40).

Toen beval de koning, en zij brachten die mannen voor, die Daniël overluid beschuldigd, aangeklaagd hadden, en zij wierpen in de kuil der leeuwen hen, hun kinderen en hun vrouwen, gelijk het bij de Medisch-Perzischen de gewoonte was met de misdadigers ook hun betrekkingen ter dood te brengen; en zij kwamen niet op de grond des kuils, of dehongerige of bloeddorstige leeuwen, wien de Engel des Heeren tegen Daniël de muil had toegehouden (vs. 22), en die nu des te begeriger hunnen buit aangrepen, heersten over hen, zij vermorzelden ook al hun beenderen.

In corpore (allen op eens), gelijk deze kinderen van de moord de koning tot het doden van Daniël gedwongen hadden, zijn zij nu door de hand des Heeren aangegrepen om de man in het oog te zien, dien zijn God uit het graf, waarin zij hem gesloten hadden, uitgevoerd en gerechtvaardigd had. En nog-in de gehele menigte niet een, die op zij aangezicht valt, om Gode de eer te geven; de geschiedenis zou het anders niet verzwijgen. Zij kunnen voor hun lichaam sidderen, niet voor hun ziel; in het gezicht van dat Paaswonder zouden zij in staat geweest zijn het te voren onmogelijk geachte nu in het rijk der geheel natuurlijke zaken te plaatsen, zelfs de koning in verdenking te brengen en misdadig te beschuldigen, dat hij vóór het instorten van Daniël in de kuil de leeuwen had laten overvoederen of vergiften. Welaan zij zullen het bewijs van het tegenovergestelde leveren. De deur staat open, door welke Daniël is ingegaan en weer uitgegaan; zij worden aangegrepen en met al hun gespuis naar beneden gestoten; nadat het jammergeschrei verstomd is en in de kuil nog slechts het verbreken van schedels en beenderen wordt gehoord, wordt het ingeroepen Godsoordeel gesloten.

Toen beval de koning, en zij brachten die mannen voor, die Daniël overluid beschuldigd, aangeklaagd hadden, en zij wierpen in de kuil der leeuwen hen, hun kinderen en hun vrouwen, gelijk het bij de Medisch-Perzischen de gewoonte was met de misdadigers ook hun betrekkingen ter dood te brengen; en zij kwamen niet op de grond des kuils, of dehongerige of bloeddorstige leeuwen, wien de Engel des Heeren tegen Daniël de muil had toegehouden (vs. 22), en die nu des te begeriger hunnen buit aangrepen, heersten over hen, zij vermorzelden ook al hun beenderen.

In corpore (allen op eens), gelijk deze kinderen van de moord de koning tot het doden van Daniël gedwongen hadden, zijn zij nu door de hand des Heeren aangegrepen om de man in het oog te zien, dien zijn God uit het graf, waarin zij hem gesloten hadden, uitgevoerd en gerechtvaardigd had. En nog-in de gehele menigte niet een, die op zij aangezicht valt, om Gode de eer te geven; de geschiedenis zou het anders niet verzwijgen. Zij kunnen voor hun lichaam sidderen, niet voor hun ziel; in het gezicht van dat Paaswonder zouden zij in staat geweest zijn het te voren onmogelijk geachte nu in het rijk der geheel natuurlijke zaken te plaatsen, zelfs de koning in verdenking te brengen en misdadig te beschuldigen, dat hij vóór het instorten van Daniël in de kuil de leeuwen had laten overvoederen of vergiften. Welaan zij zullen het bewijs van het tegenovergestelde leveren. De deur staat open, door welke Daniël is ingegaan en weer uitgegaan; zij worden aangegrepen en met al hun gespuis naar beneden gestoten; nadat het jammergeschrei verstomd is en in de kuil nog slechts het verbreken van schedels en beenderen wordt gehoord, wordt het ingeroepen Godsoordeel gesloten.

Toen schreef de koning Darius aan alle volken, natiën en tongen, (vgl. Hoofdst. 2:31-4 :34), die op de ganse aarde woonden: Uw vrede worde vermenigvuldigd!

Toen schreef de koning Darius aan alle volken, natiën en tongen, (vgl. Hoofdst. 2:31-4 :34), die op de ganse aarde woonden: Uw vrede worde vermenigvuldigd!

Van mij is een bevel gegeven, dat men in de ganse heerschappij mijns koninkrijks beve en siddere voor het aangezicht van de God van Daniël; want Hij is de levende God, en bestendig in eeuwigheden, en a) Zijn koninkrijk is niet verderfelijk, en Zijne heerschappij is tot het einde toe. (Hoofdst. 2:44).

Dan. 4:3; 7:14, 27. Luk. 1:33.

Hij verlost en redt, gelijk in Daniëls redding gebleken is, en Hij doet tekenen en wonderen in de hemel en op de aarde; die heeftgedaan wat geen anderen god vermocht, Hij heeft Daniël uit het geweld der leeuwen verlost (Ps. 22:22).

Welk ene geloofsversterking des konings edikt voor de gevangenen uit Juda moest zijn, heeft gene verdere aanwijzing nodig; maar het woord heeft ook betrekking op de heidenen. Babel heeft waarlijk gene reden om te klagen; het is ene zeer bijzondere, zeer uitnemende gunst, dat het nog eens mag horen van de levenden God onder zulke opwekkende tekenen Zijner genade. Als een straal van het eeuwige licht schittert het in zijnen nacht, doorbrekende door de zwarte wolken van het gericht, die reeds over zijne hoofden zijn samengetrokken. De ogen

moesten zich daarvan niet afkeren, maar begerig het licht inzuigen. Wie weet het ook, of het nog niet voor menigeen een middel tot zijne redding was, die te voren, tot Juda's gevangenen spottende zei (Ps. 137:3): Zingt ons een van de liederen Zions, of het niet menigeen het hart heeft gebroken, om met hulp en geschenken de wederkerenden naar Zion: "Vaartwel en gedenkt onzer" (Ezra 1:4 en 6) na te roepen, of niet op het spoor van dit licht nog de wijzen wandelen, die 5-600 jaren later in Jeruzalem naar de geboren koning der Joden vragen (Matth. 2:1 vv). Maar over het algemeen zal het edikt met zijne lezers in Babel zijn gegaan, gelijk het nog tegenwoordig met zijne lezers in Christen-landen gaat, men verwondert zich en vergeet het weer, men leest het en let er niet op; Babel wil zich niet laten genezen; wat zou het naar het rijk van enen God vragen, wiens volk als een handvol gevangenen aan Babels waterbeken weent: "Ik zal koningin zijn in eeuwigheid" (Jes. 47:7)? Daarom moet tot vallen in het stof der verwoesting; de door gene bekering afgekeerde in zovele voorzeggingen letterlijk te voren verkondigde gerichten (Jes. 13:1 vv. 21:1 vv. 47:1 vv. volgen elkaar op. Daar, waar eens Babel in zijne trotse pracht zich verhief, waar de hoofdstad des lands met hare reusachtige tempel en paleizen en hare koperen poorten voor de eeuwigheid scheen gegrondvest te zijn, weergalmende van de klank der harpen en pauken en van het levend gewemel der mensen, daar treedt nu de voet van de wandelaar op een onafzienbare, naakte, verbrande, met puinhopen bezaaide vlakte, waar zelfs geen Bedouïn het waagt zijne tent op te slaan, omdat die schrik van de nacht daar woont en de koningen der woestijn, de leeuwen, die Daniël verschoonden, in plaats van de verworpen koning van Zion het rijk hebben ingenomen.

Deze Daniël nu had voorspoed in het koninkrijk van Darius, de Meder daar deze hem zeker wel tot de hem toegedachte (vs. 3) plaats der ere verhief, en ook na ene tussenregering der beide Nabonnedussen gedurende de ongeveer 17 jaren (2 Kon. 25:27), in het koninkrijk van Kores, de Perziaan, onder wien hij dezelfde plaats als onder Darius weer innam, en die hij ten gunste van zijn volk gebruikte (2 Kron. 36:23).

Er moge ene gevaarlijke en dwaze angstvalligheid zijn, een verkeerd en stijfhoofdig strijden voor beuzelingen, die de zaak van waarheid en godsvrucht moet benadelen. Maar wij moeten waken dat het niet ons grondbeginsel wordt alle dingen naar alle mensen te schikken. Wij mogen klagen over sommige ernstige mensen als al te nauwgezet, maar verhardt ons toegeven niet menigen zondaar in zijne kwade praktijken? Indien wij standvastig en onbewegelijk zijn in onze verhoudingen tot God, zullen wij zulke ondersteuning der genade ontvangen, dat onze belijdenis zal bevestigd en versierd worden, wij zullen verkwikt worden met de sterke vertroosting des Heilige Geestes en nader en nader komen aan het geluk der zaligen.

Op het bij Hoofdst. 1:20 besprokene Apocriefe boek: "de historie van Susanna" volgt verder een toevoegsel, als 14de hoofdstuk van Daniël, het boek "van Bel en de draak" hetwelk hier zou kunnen gelezen worden.

HOOFDSTUK 7.

OVER VIER MONARCHIEN EN HET EEUWIG KONINKRIJK VAN CHRISTUS.

Op het boek der geschiedenis (zie Inl. bij Hoofdst. 1) volgt nu het boek der gezichten. Het eerste Hoofdstuk gelijk het in de grondtekst eveneens in het Chaldeeus is geschreven, staat wat zijn inhoud aangaat in wezenlijk verband tot het droombeeld van Nebukadnezar in Hoofdst. 2. Het voleindigt het algemeen historisch overzicht over de gehele ontwikkeling van de machten der wereld, voordat het volgende Hoofdstuk de ontvouwing dier wereldmachten in hare verhouding tot Israël of tot het rijk Gods in 't algemeen nog in 't bijzonder voorstelt en voor dit doel ook de taal van het volk Gods, het Hebreeuwse in plaats van de taal der wereldmacht, de Chaldeeuwse gebruikt wordt.

Vs. 1-14. Was in Hoofdst. 2 van de toenmaligen wereldbeheerser de uitwendige politieke geschiedenis der wereldmacht in algemene trekken door een droomgezicht geopenbaard, waarvoor hij, naar zijn toestand, alleen en ook vooral ontvankelijk was, zo worden nu de Profeet zelven in dit zijn eerste gezicht nog nadere openbaringen gegeven, overeenkomstig zijn toestand en zijn begrip, omtrent het inwendig godsdienstig karakter der wereldmachten. Daniël ziet in het eerste jaar van de koning Belsazar, onder wien het eerste wereldrijk nog in zijn geheel bestond, doch met wien het een einde zou nemen (Hoofdst. 5:30 vv.), ene bewogene zee voor zich, uit welke vier dieren opstijgen, het een na het andere, van verschillenden aard en met onderscheidene karakteristieke kentekenen. Het laatste is het meest van de vorige onderscheiden en zonder een vertegenwoordiger in de werkelijkheid der dierenwereld. Vervolgens begint een plechtig godsgericht over het laatste dier, het wordt gedood, en de heerschappij overgegeven aan ene hemelse gedaante, die de troon des Allerhoogsten nadert.

In het eerste jaar van Belsazar, de koning van Babel, toen deze nog onder voogdij van zijnen vader Neriglissar stond. d. i. in het jaar 560 v. Chr. (zie. 2 Kon 25:27), zag Daniël enen droom, en gezichten zijn hoofds (Hoofdst. 4:5) terwijl op zijn leger lag en sliep, toen schreef hij dien droom, zodra hij dien had gehad, daar hij wist, dat deze hem niet voor hem alleen, maar voor de gemeente ten deel was geworden, en hij zei de hoofdsom der zaken, gelijk die in 't volgende beschreven is, nauwkeurig de hoofdtrekken wedergevende, zonder iets voorbij te gaan

Wij hebben reeds bij Hoofdst. 1:7 er op gewezen, dat even als de Apostel Johannes de Nieuw-Testamentische, zo de profeet Daniël de Oud-Testamentische Apokalypticus is. Ene apokalypse (Gr. apokaluqiv Openb. 1:1) is, gelijk reeds de naam te kennen geeft ene openbaring in bijzonderen of in de hoogsten zin des woords, waarbij het omhulsel van de onzichtbare wereld voor de geest van de ziener wordt weggetrokken (apo-kaluptein). Zij komt steeds slechts daar voor, waar de profetie, wanneer zij voor een langen tijd zal verstommen, nog eens al hare kracht verzamelt, om voor de gemeente des Heeren voor de tijden zonder openbaring nog een licht te ontsteken, dat schijnt op ene duistere plaats, en haar op hare reis door deze tijden ene geleidende ster mede op de weg te geven. Overeenkomstig deze hare bestemming, om een licht te laten opgaan over de verhouding van wereld en het

Godsrijk voor de tijden, waarin het licht der onmiddellijke openbaring ontbreekt, moeten apokalypsen aan de ene zijde meer universeel zijn in overzicht dan de gewone profetie, daar zij tevens compendiën of goddelijke samenvattingen van de gehele vroegere profetie worden, en van het middelpunt van het geheel aan alles in 't bijzonder zijne ware plaats in de gezamenlijke ontwikkeling aanwijzen. Aan de andere zijde moet zij in de schildering der details meer speciaal zijn, daar zij meer wereld geschiedkundige en meer eschatologische (wat op de laatste dingen betrekking heeft) bijzonderheden geven dan de gewone profetie. Daaruit wordt ook verklaard dat de getallen en de daarin uitgedrukte chronologische bepaling met bepaalde betekenis voor de dag treden. Het een zowel als het ander wordt nu daardoor bereikt, dat bij de Apokalypticus de menselijke bemiddeling bijna geheel voor de Goddelijke ontdekking of mededeling terugtreedt, gelijk het woord "openbaring" uitsluitend de Goddelijke werkzaamheid op de voorgrond stelt, terwijl het woord profetie de subjectieve profetische geestverrukking op de voorgrond plaatst (1 Kor. 14:6). De Profeet staat in verbintenis met de buitenwereld; hij heeft het in de eerste plaats met het geslacht van zijnen tijd te doen, waarop hij onmiddellijk moet werken, en spreekt tot vorst en volk woorden, die, de Geest van God, welke zijnen geest krachtig doordringt, hem geeft uit te spreken. De Apokalypticus daarentegen spreekt hoofdzakelijk voor de toekomstige geslachten, voor welke hij tot een profetisch licht dient, en is aan de samenhang der tegenwoordige gemeente ontrukt (Daniël aan het Babylonische hof, Johannes op Patmos). Terwijl nu de Profeet in de Geest spreekt (1 Kor. 12:3), is de Apokalypticus met zijn gehelen persoon in de Geest (Openb. 1:10), De werkzaamheid van ziel en lichaam, waardoor de mens met de buitenwereld in verbinding staat, is bij hem geheel op de achtergrond getreden (2 Kor. 12:2 vv.), en slechts de Geest, waardoor wij met God en de onzichtbare wereld in samenhang staan, is in de Apokalyptischen toestand werkzaam of liever ontvangende. Als het ware alleen gelaten met God, die Zich openbaart, geplaatst buiten de betrekkingen van het geestelijke leven, ontrukt aan de wereld en in de hemel verplaatst, door de Geest Gods als overstroomd, verneemt de Apokalypticus, wat hem van Boven onvouwd wordt, daar hetgeen de onzichtbare wereld bedekt voor zijnen geest is weggetrokken; de hemel voor hem is opengedaan en hij gezichten Gods ziet. De subjectieve, psychologische vorm, waarin zijne openbaringen hem ten deel worden, zijn de droom en het visioen, in deze ontvouwt zich ene gehele geschiedenis voor zijn inwendig oog; de ekstase of verrukking kan ook in wakende toestand plaats hebben; en alleen treedt daarbij het aardse bewustzijn op de achtergrond, woord en begrip verdwijnen, en de menselijke geest is geheel en al in de goddelijke dingen als weggezonden. Wat nu het voorwerp van de droom en van het zien aangaat, waardoor de waarheden der openbaring worden voorgesteld, zodat zij door de inwendige zintuigen kunnen worden waargenomen, zo bestaat dit in plastische, symbolische gedaanten; in deze wordt het toekomstige belichaamd op gelijke wijze, als in een natuurlijken droom, deze beelden zijn echter, gelijk van zelf spreekt, gene voortbrengselen van eigene fantasie als bij de droom; maar zij worden gewerkt door de Goddelijke openbaring, die zich werkelijk aan de gezichtskring der mensen aansluit. Even als dus de subjectieve vorm der Apokalypse de droom en het visioen is, zo is haar objectieve vorm de symboliek; bij de Profetie daarentegen heeft de Geest van God, die het menselijk openbaringswerktuig bezielt, Zijne onmiddellijke uitdrukking in het woord. Daarbij is toch op te merken, dat deze nieuwe wijze van profetie, de Apokalypse, niet als een Deus ex machina in de rij der manieren van openbaring treedt, maar door de vroegere Profeten gebaad en voorbereid, eerst nu hare volledige vorming verkrijgt

en er dus naar de aard der zaak velerlei overgangen en leden tussen profetie en apokalypse bestaan.

Daniël antwoordde en zei, alzo was de inhoud van het gezicht: Ik lag in mijn gezicht bij nacht, als stond ik aan de oever der onmetelijke wereldzee, en ziet, de vier winden des hemels braken voort op de grote zee, 1) om in hare diepten door te woelen en van daar naar boven op te halen.

De grote zee is hier niet zoals elders de Middellandse zee, maar meer in het algemeen de Oceaan. En deze Oceaan is beeld van de zee der volkeren, waaruit de vier dieren, de vier grote wereldmachten, opkwamen.

En er klommen vier grote dieren, ten gevolge van die winden, welke de watergolven als in geboorte-weeën brachten, op uit de zee, het ene na het andere en van het andere verscheiden, onderscheiden,

Werd er reeds bij vs. 1 op gewezen, hoe in de profetie de Geest Gods, die het menselijk openbaringsorgaan bezielt, Zijne onmiddellijke uitdrukking in woorden geeft, in de apokalypse daarentegen het woord terugtreedt (om de in 2 Kor. 12:4 opgegevene reden), en wat gezien wordt in plastische, symbolische gedaanten belichaamd wordt, zo moeten wij dezen vorm van openbaring, de symboliek, enigszins nader beschouwen. De symboliek heeft de meeste verwantschap met de paraboliek, of het leren in gelijkenissen, gelijk wij dit bij Christus vinden. Beide wijzen van mededeling maken het mindere tot een zinnebeeld van het hogere, het natuurlijke tot een middel om het geestelijke voor te stellen, en rusten op de veronderstelling, dat de natuur op de lageren trap eveneens ene openbaring van God, van Zijne gedachten en bedoelingen is, als het hemelrijk op de hogeren trap. Beide wijzen van mededeling hebben echter ook het dubbele doel, om aan de ene zijde de Goddelijke waarheid te ontdekken voor zoverre het mogelijk is voor mensen, die naar het heil dorsten en er voor ontvankelijk zijn, aan de andere zijde het te bedekken zo verre het voor de zondige en profane mensen nodig is. Wat de parabolische spreekwijze aangaat, heeft de Heere dit dubbel doel aangewezen in de woorden, Matth. 13:11-15; en even als de parabels, zijn nu ook symbolen heilige raadsels, welke de opmerkzaamheid opwekken, en dien, die opmerken en leren wil, de hemelse geheimen moeten openbaren, zonder daarvan de nieuwsgierigheid te bevredigen, en zonder de menselijke verhouding tot de geschiedenis te verstoren. De mens moet weten en toch ook weer niet weten, wat in de toekomst is, opdat de zaak duidelijk genoeg zij voor dien, die haar met geheiligd inzicht nadert, en tevens verborgen genoeg, om de vrijheid der menselijke handelingen niet te beperken; want "waar bleef de verantwoordelijkheid der mensen, waar alle levendige beweging van hen, waar zelfs moed, hoop en geluk, wanneer de onveranderlijke raadsbesluiten van de Eeuwige in onbedekte trekken ons voor ogen gesteld waren? Men zou tegenover ene ijzeren noodzakelijkheid staan, die op ons de ontmoedigendste, verlamdende werking moest uitoefenen, welke werkelijk soms bij mensen gezien wordt, die aan ene voor hen bestemde waarzegging geloven." Gelijk dit doel van de symbolischen openbaringsvorm ook het doel vervult, dat het aanrakingspunten genoeg aanbiedt om het tegenwoordige te verstaan met zijne verschijnselen, en troost genoeg in de strijd van het naderbij zijnde of meer verwijderde einde, kan men aan de Makkabeën onder

Antiochus Epifanes zien, wier zegenrijke verheffing een vrucht van Daniëls voorzeggingen was; dat kan ook ieder in de tegenwoordigen tijd der kerk aan zich zelve ervaren, die bij ene rechte gezindheid des harten voor de kerk het tot juiste opvatting tot beide Apokalypsen bezit. Bij de zo even verklaarde verwantschap tussen paraboliek en symboliek mag echter het onderscheid tussen beide niet voorbijgezien worden. De paraboliek vinden wij hoofdzakelijk bij de Heere Christus Jezus als de werkelijk Hem eigenaardige leervorm. De gelijkenissen zijn als het ware ene afbeelding van Hem zelve; want gelijk in Hem de Godheid vlees werd, zo kleedt Hij de geheimen van het koninkrijk der hemelen in de gebeurtenissen van het menselijke en natuurleven in, als wilde Zijne macht ter openbaring zich daarin nederleggen. Daarentegen is de symboliek het eigenaardig gebied, waarop zich voornamelijk de man der Apokalypse beweegt, want deze ziet van onderen naar boven, en het is niet zozeer het doel, het geestelijke in het natuurlijke uit te drukken, als integendeel het omkleedsel van het eeuwige, dat door het aardse en natuurlijke heenschijnt, te bevatten, zich boven hetgeen niet met het eeuwige en toekomstige overeenkomt, door bijzondere bijvoegingen en zeldzame samenstellingen te verheffen en de heerlijkheid van hetgeen men uit de lateren tijd gezien heeft, in beelden, die niemand kan tekenen, voor het gevoel nader te brengen; Zien wij nu in de symboliek van het hier voor ons liggende visioen, zo wordt ook elders het gewoel der volken met de zee vergeleken (Jes. 17:12. Jer. 46:7 vv. Openb 13:4; 17:13). wanneer nu de vier winden des hemels tegen de grote zee losbarsten, dan drukt dit de gedachte uit, dat niet van zelf, maar door hemelse machten of goddelijke krachten, die van alle zijden en naar alle richtingen op haar werken, de volken- of heidenwereld zich in beweging stelt. Het produkt of wat deze beweging veroorzaakt, zijn de wereldmachten of rijken, van welke verder zal gesproken worden en die onder de vier dieren symbolisch worden voorgesteld.

In de Schrift heeft alles zijn vaste betekenis. Als gij eenmaal weet, wat de uitdrukkingen betekenen, dan kunt gij ze veelvuldig toepassen en vele anders geslotene deuren gaan u open. Het gaat hiermede als met het leren lezen; als men eenmaal de letters van het alfabet kent, dan kan men alles lezen. De zee is in de Schrift het beeld der wereld. Niets is bewegelijker dan beide. De zee is kalm; hoe lang? daar steekt de storm op, en de zee is in de heftigste beweging. Zo is het ook in de wereld. Ja, zo is het ook in ons hart, dat ook tot de wereld behoort. Ene kleinigheid kan het ontstemmen en in beroering brengen. Een wolkje als eens mans hand stijgt op uit de zee, en de gehele hemel wordt weldra zwart van wolken. Neen, er kon geen eigenaardiger beeld gekozen worden; wat toch is woeliger, bedrieglijker en gevaarlijker dan de zee en de wereld? Men kan soms op de zee gaan spelevaren, maar men wordt op de rug van zijn vijand gedragen. Een ogenblik, en hij werpt ons van zich af in de diepte. Laat de zeeman tot ons zeggen, hoe onstuimig en wild de zee kan zijn, als de orkaan haar zweept, en hoe zij schepen en mensen kan verslinden! In de Openbaring van Johannes, aan het einde, zien wij daarom eerst ene kristallen zee, als het beeld der volkomenste kalmte, en daarna wordt er gezegd, dat er gene zee meer zijn zal, maar enkel rivieren (stromen) en fonteinen-Daniël zag op de grote zee, de wereldzee, de vier winden losbreken; zij stortten zich tegelijk op haar uit en zetten haar in geweldige beweging. Hiermede wordt de omvang en invloed aangewezen der gebeurtenissen, die voorspeld worden: het zouden wereldgebeurtenissen zijn van de meest uitgestrekte omvang en gevolgen, gene kleine plaatselijke voorvallen. Nochthans braken de vier winden als uit hun schuilhoeken voort, zich werpende op de zee. Immers alle oproer en omwenteling in de wereld wordt veroorzaakt door

de ene of andere beweging, die de stilte afbreekt en de eersten stoot aan ene doorlopende beweging geeft. De wind moge voortkomen uit welken hoek hij wil, altijd moet hij uitschieten, zal hij de zee in beweging zetten. Die vier dieren zijn de koninkrijken, die zich uit de beroering der volken met geweld hebben verheven. Is het niet opmerkelijk, dat meest al de volken zich door een dier laten vertegenwoordigen? Zo hebben wij de leeuw. de Engelsen de luipaard, Frankrijk de arend tot blazen. Die koninkrijken komen op uit de wereld. Het koninkrijk van Christus is niet van, is niet uit de wereld, maar uit de hemel.

Zij namen hunnen oorsprong uit oorlogen en beroerten, welke eindigen door de veroveraar te stellen tot een groten monarch over degenen, welke hij ten onder heeft gebracht.

Het tweede hoofdstuk van Daniël kenschetste de macht, waarmee de vier rijken zouden bekleed zijn; het zevende beschrijft het gebruik, dat zij daarvan zouden maken; het schaduwt de geest hunner heerschappij af en geeft ook de oorzaak op van hunnen val. Vier wilde dieren! Een zinnebeeld van ene bewonderenswaardige juistheid! want de rijken, die zij voorstelden, Chaldea, Perzië, Griekenland en Rome moesten van de hun geschonkene macht hetzelfde gebruik maken als een wild dier van zijne kracht. Wee het volk Gods onder hun heerschappij! (E. GUERS).

Deze vier dieren zijn de aardse, onreine, misvormde tegenbeelden der vier Cherubijnen, die op hun vleugelen de troon Gods dragen (Ex. 1:5 vv.). Zij stijgen op uit de rusteloos onstuimige wateren. Gene bewakende het levende, reinigende vuur van Gods altaar.

Het eerste dier was als een leeuw, en het had arendsvleugelen, want het was geroepen om koninklijk over de aarde te heersen, en hoog en gerust in zijne overwinningen over haar heen te vliegen; Ik zag toe, totdat na ene poos zijne vleugelen uitgeplukt waren, en het nu niet meer machtig was om zich op te heffen, maar op de grond heenkroop, en het werd van de aarde opgeheven, en op de voeten gesteld, als een mens, en aan hetzelfde werd eens menschen hart gegeven 1).

In het tweede Hoofdstuk waren de beelden aan levenloze metalen ontleend, maar in Hoofdst. 7 zijn het levenademde wezens; het eerste beeld behoefde slechts een uitwendige vorm te zijn, het tweede moest meer dan vorm, moest leven zijn. Daar Nebukadnezar slechts de uitwendige dingen ziet, wordt aan hem de wereldlijke macht en hare heerlijkheid als een prachtig mensenbeeld getoond, en het Godsrijk in zijne nederigheid slechts als een steen; hem schijnt dus de wereldlijke macht veel heerlijker toe. Bij Daniël is juist het omgekeerde het geval, daar hij meer op het inwendige ziet, en erkent, dat de wereldrijken bij al hun zelfverheffing, macht en losmaking van God ene natuur bezitten beneden de menselijke en door hun Gode vijandige gezindheid een dierlijk en beestachtig bestaan hebben, ten gevolge waarvan de wezenlijke mensenwaarde alleen in het Godsrijk aan het licht komt. Door de keur der beelden wordt de verhevenheid van het Godsrijk boven de koninkrijken der aarde in het licht gesteld, want wat natuurlijke krachten betreft, gaan de dieren de mens verre te boven; tegenover hen is de mens zwak, maar hij bezit wezenlijke en geestelijke kracht. Het mag hier niet onopgemerkt blijven, dat ook het metalen beeld van Nebukadnezar ene menselijke gedaante heeft, dat wil doen zien, wat de mensheid in hare eigene macht door de ontwikkeling

van hare natuurlijke krachten vermag-zij brengt het daarmee werkelijke tot ene uitwendige, formele humaniteit, welke voor de tijd der wereldhistorie hare waarde en betekenis heeft. Aan de menselijke ontwikkeling met al haren voortgang op het gebied van beschaving wordt gegeven, wat haar toekomt. Maar aan het Goddelijke woord betaamt het, ook de perken, het ongenoegzame, ja het verderf in die ontwikkeling aan de dag te brengen, hetwelk daarin bestaat, dat in haar de macht der zonde niet gebroken is, maar zich aanstonds mede ontwikkelt. Hoe glinsterend daarom Nebukadnezars mensenbeeld is, zo ziet het er toch slechts uitwendig als een mens uit, volgens zijn inwendig wezen echter is naar Daniëls gezicht de van God losgerukte mensheid tot wilde, verstandeloze dierlijkheid verzonken, aan de verstandeloze natuurmacht vervallen, en slechts in het rijk van God bereikt de mens werkelijk zijn wezen en zijne bestemming, slechts van boven af kan de levende volkomene Mensenzoon komen.

Het eerste dier geleeke aan enen leeuw met adelaarsvleugelen; dit komt overeen met de voorstelling van het eerste rijk door een gouden hoofd in Hoofdst. 2; want wat het goud was onder de metalen en het hoofd onder de leden, dat zijn leeuwen en adelaren onder de dieren. Na ene poos echter ziet Daniël met dit dier ene verandering plaats hebben; de vleugels worden hem uitgerukt, de kracht tot vliegen wordt hem dus ontnomen, zodat hij niet meer zegeerijk over de aarde kan vliegen en als heerser daarover zweven; vervolgens wordt het van de aarde opgeheven en als een mens op zijne voeten gesteld en hem wordt een menselijk hart gegeven. Hierin wordt bedoeld op de in Hoofdst. 4 medegedeelde ervaring van Nebukadnezar; daardoor, dat hij ten gevolge van zijnen hoogmoed in waanzin verviel, zodat hij tot de laagte van een dier nederzank, werd ook zijn rijk in zijne vlucht over de aarde gestremd; deze zijne waanzinnigheid was voor zijn rijk het uitrukken der vleugels. Dat Nebukadnezar, toen hij de Allerhoogste de ere gaf, weer tot zijn verstand kwam en nu eerst tot een waar menselijk wezen werd, daardoor werd in hem ook zijn wereldrijk veredeld, hoewel een blijvende invloed dier veredeling bij de in Hoofdst. 5 verhaalde gebeurtenis niet meer is op te merken.

De verandering van de leeuw in een mens moet op iets anders dan op beschaving zien. Zij is niets anders dan de kennis en erkentenis des éénigen waren Gods, welke door de verbannen Joden, voornamelijk ook voor Daniël en zijne drie vrienden bevorderd werd, en vooral de (uitwendige) bekering van Nebukadnezar. Hier ziet men wat de mens tot mens maakt. De vreze des Heeren is het beginsel der wijsheid, beschaving en echte menselijkheid, welke zich in vreze Gods uitdrukken, maken het hoofdonderscheid uit tussen mens en dier, Nebukadnezar heeft zelfs na zijne deemoediging heerlijke woorden tot lof van God gesproken, welke vele Christelijke koningen hem mogen benijden (Dan. 4:31-34). (J. M. GÄRTNER).

Daarna, ziet, het andere dier, het tweede, was gelijk een beer, en stelde zich aan de ene zijde, hief zich naar de ene zijde in de hoogte, terwijl het naar de andere zijde zich ter rust neigde, en het had drie ribben, of grote stukken vlees van de opgejaagden roof, in zijnen muil tussen zijne tanden; en men zei aldus tot hetzelfde: Sta op, eet veel vlees.

De beer is wild, sterk; het dier, dat het naast aan de leeuw komt, maar toch de leeuw zelf niet is, niet de koning der dieren. Alzo geeft ons vers aan dit dier dezelfde plaats, die Hoofdst. 2 aan zijn tweede rijk door de stof van zilver geeft. Ook ontbreekt aan dit dier de adelaarvlucht van het eerste en de vogelvlucht van het derde (vs. 6), en het heet niet van hem, als van het vierde (vs. 23), dat het de ganse aarde zal opeten. Het heeft integendeel ene meer trage natuur, de minder bewegelijke aard van de beer. Zo vinden wij hier weer, dat wij reeds in Hoofdst. 2 vonden, dat aan het tweede rijk de oecumeniciteit (heerschappij over de aarde) niet zo uitdrukkelijk en onbegrensd als de anderen beloofd wordt. Evenzo was reeds in Hoofdst. 2 door de beide armen aangewezen, dat de tweede monarchie van de beginne af een verdeeld rijk zou zijn, daar het noch een Perzisch, noch een Medisch, maar een Medo-Perzisch was. In Hoofdst. 8 zullen wij dit nog duidelijker in de twee hoornen van de ram vinden uitgedrukt, en dewijl daar verder gezegd wordt, dat de ene hoorn later dan de andere wies en dan hoger, wordt er tevens bijgevoegd, hoe van de beide, in het Medo-Perzische rijk verbondene delen de ene zich later tot heerschappij over de andere zou verheffen. Wat nu in Hoofdst. 2 onduidelijker door de beide hoornen wordt voorgesteld, wordt in ons hoofdstuk door het verheffen der ene zijde aangeduid. De Medo-Perzische beer heeft als zodanig twee zijden; de ene, de Medische zijde, bevindt zich na de pogingen om het wereldrijk op te richten, in rustenden toestand, maar de andere, de Perzische zijde, verheft zich, en wordt alzo niet alleen hoger dan de eerste, maar ook tot nieuwen roof toerust. Wat eindelijk de drie ribben aangaat, die het dier als roof tussen de tanden houdt, zo verenigen wij ons met die uitleggers, die dit van de drie door Medo-Perzië onderworpen rijken: Babylon, Lydië en Egypte verklaren. Naar drie zijden heen zou alzo dit rijk zijne veroveringen maken maar ook de vierde rib, Javan (di. Griekenland) in de muil te krijgen, zal hem niet gelukken (vgl. Hoofdst. 8:4, 21) Het moet zich daarom tevreden stellen met het daarbij behorende vlees en zich vergenoegen met het vet der reeds overwonnene volken te eten, of met andere woorden, met van zijne veroveringen, al gaan ze niet over de gehele aarde, te genieten, zonder op verdere veroveringen uit te gaan. Dit is de zin van het woord: "Sta op en eet veel vlees. "

Cyrus voerde zware en bloedige oorlogen, zodat toen hij in de strijd tegen het rijk der Amazonen was gevallen, men het hoofd hem afhieuw en in het bloed doopte met de woorden: "verzadig u thans aan bloed" (of "drink u nu zat, barbaar!") Is het niet als hoorden wij de woorden van de Profeet herhaald: "eet veel vlees" "drink veel bloed?" .

Daarna zag ik, en ziet er was een ander dier, gelijk een luipaard (leopard, leeuw-paard, of panter Jes. 11:6. Jer. 13:23. Hab. 1:8) een sterk, wreed, listig dier, met ene gevlekte huid, en het had vier vleugels eens vogels op zijnen rug; ook had hetzelfde dier vier hoofden, en aan hetzelfde werd de heerschappij gegeven over alle landen (Hoofdst. 2:39).

Men zal moeten bekennen, dat de luipaard, dit wilde en verscheurende dier, welks meest opmerkelijke eigenschappen de snelheid en gemaklijkheid zijner bewegingen en de bonte vlekken zijner huid zijn, zowel door zijn uiterlijk als door zijn karakter, zeer geschikt is om een symbool van het rijk van Alexander te zijn, dat zijn aanvang verkreeg door de voorbeeldeloos snelle veroveringen van dezen demonischen geest en in zijn bestaan de bonte vermenging van de Oosters en Westers aard vertoont. Ook de verdere beschrijving van de luipaard past het best op het rijk van Alexander. De 4 vleugels willen slechts op de

verbazende snelheid wijzen, met welke zich dit rijk naar alle hemelstreken uitbreidde; het is toch bijna een wonder, hoe binnen 13 jaren het kleine Macedonië de wereld veroverde. De vier hoofden van het dier doelen echter op iets anders. Het hoofd is het besturende gedeelte, de beheerser des lichaams een dier met vier hoofden heeft niet meer éénen wil, enen viervoudigen wil te volgen is echter onmogelijk. Zo doelen de vier hoofden van het dier op de vier rijken, in welke Alexanders monarchie na enige slingeringen uit elkaar viel; 1) het noordelijke van Lysimachus, dat uit Thracië en Bithynië, het westelijke van Kassander, dat uit Macedonië en Griekenland, 3) het oostelijke van Seleukus, dat uit Syrië, Babylonië en de oosterse landen tot aan Indië, en 4) het zuidelijke van Ptolemeus, dat uit Egypte, Palestina en Arabia Petrea bestond.

Alexander was verbazend snel in zijne marsen en veroveringen, en strekte die zo ver uit, dat er ten laatste niets meer voor hem te veroveren viel, en hij op dertigjarigen leeftijd zich beklaagde, dat er maar ééne wereld te veroveren was! En dit alles deed hij met een klein leger even als Napoleon; doch hoe lang duren de overwinningen van deze wereldoverwinnaars? Alexander stierf reeds in zijn twee en dertigste jaar, en zo duurde de éénhoofdige regering niet lang, en toen hij stierf, was er niemand, die zijn rijk kon voortzetten; daarom werd het verdeeld onder zijne vier veldheren. Ook Napoleon I, al ware hij keizer gebleven, had geen opvolger uit eigen bloede, geen man, die in staat zou geweest zijn, zijn werk op zich te nemen. Trouwens het gebeurde zelden dat iemand, die niet op de troon is geboren bij zijn sterven een zoon nalaat, om de last zijner kroon te dragen.

Daarna zag ik in de nacht-gezichten, van welke nu het gewichtigste en belangrijkste gedeelte begon, en ziet, het vierde dier, dat zich aan mijn oog vertoonde, was schrikkelijk en gruwelijk, en zeer sterk, en het had grote ijzeren tanden en koperen klauwen (vs. 19), het at, en verbrijzelde, en vertrad het overige, dat het niet opeten kon, met zijne voeten in vernielingswoede; en het was verscheiden van al de dieren, die vóór hetzelfde geweest waren, zodat men in de gehele dierenwereld geen vertegenwoordiger kon vinden, met welks naam het kon gekarakteriseerd worden; en het had tien hoornen.

Ik nam acht op de hoornen, en ziet, een andere kleine hoorn 1) kwam op tussen dezelve, en drie uit de vorige hoornen werden uitgerukt voor denzelven; en ziet in dienzelfen hoorn waren, om te kennen te geven, dat het bij dit koningschap hoofdzakelijk om de persoon des heersers, namelijk om de mens der zonde of het kind des verderfs (2 Thess. 2:3) te doen was, ogen als mensen-oogen, en een mond, grote dingen sprekende (Hoofdst. 11:36).

Van het vierde rijk wordt bijzonder melding gemaakt. Eerst in de vreeslijke gedaante van het laatste dier zal de wereldheerschappij en hare Gode-vijandige natuur geheel uitkomen. Hebben wij niet reeds door de achtereenvolgende vermindering van gehalte der metalen (Hoofdst. 2) hare afnemende inwendige waardij duidelijk genoeg aangetoond gezien? De profetie, die de eerste monarchieën slechts aanstipt, legt bijzonderen nadruk op de vierde wereldheerschappij, en haast zich, om dezelfde oorzaak, meer tot beschrijving van haar laatste tijdperk. In het 2e hoofdstuk was volgens het karakter dezer profetie voornamelijk sprake geweest van de nationale en staatkundige ontwikkeling dezer vierde monarchie, waarin duidelijk twee onderscheiden zijn, namelijk dat van ijzer, en dat van ijzer vermengd met

modderig leem. De laatste gestalte dezer monarchie was voor Daniël nog geen punt van bijzondere opmerksaamheid geworden, en werd voorlopig slechts door de tien tenen aangewezen. Daarentegen vinden wij in het 7de hoofdstuk, waarin het godsdienstige en niet het staatkundige wordt behandeld, de overgang, die in Hoofdst. 2 onderscheiden werd door ijzer en leem, niet bijzonder genoemd; slechts worden in de tien hoornen de tien tenen van hoofdstuk 2 voorgesteld en dit om aan te tonen, dat in het midden van hen een elfde hoorn zichtbaar werd, een koning, in wien de hoogste verbittering en haat zich verenigt tegen God, tegen Gods volk en tegen de godsdienst. In deze profetie vinden wij het eerst melding gemaakt van de Antichrist bij de ontwikkeling der Goddelijke openbaring, nu er voor de eerste maal sprake is van een overzicht der gehele ontwikkeling van de Gode vijandige wereld tot het einde toe. Als hoofdkenmerken van dezen elfden hoorn zijn vs. 8 en 20 opgenomen "ogen als mensenogen (symbool van verstandigheid) en een mond grote dingen sprekende tegen de allerhoogsten God." Dit alles herinnert ons aan Gen. 3:5, waar de slang aan de vrouw belooft, dat hare ogen zullen geopend worden, en zij als God zijn zal, indien zij zich tegen Gods bevel verzet en het overtreedt. Wat toen door satans list begon, wordt hier bij de elfden hoorn voleindigd gezien: uitwendige beschaving, maar hart en gezindheid in de vermetelsten opstand tegen de levenden God en eindelijk-zelfvergoding.

Het Romeinse wereldrijk was het machtigste en verschriklijkste, welks gruwzaamheid, wildheid en roofzucht geen dier in Gods schepping in staat was af te beelden. Rome schepte er ene vreugde in, en achtte in zijne blindheid het voor zijne roeping, alle volken te vertrappen, hun taal en zeden te ontnemen, hun beste dingen uit te roeien en hun daarvoor de Romeinsen moordgeest in te planten. Hoe gruwelijk hebben zij Carthago vertreden; hoe wreedaardig bij gelegenheid hunner triomfantelijke intochten over de overwonnen en vertrapte volken gejuicht. De woorden: "En het was verscheiden van al de dieren, die vóór dit geweest waren, en het had tien horens" zien op het Nieuwe Romeinse of Pauselijke wereldrijk, hetwelk de tien staten, welke door de volksverhuizing uit het West Romeinse rijk zijn ontstaan, met zich tot ene nieuwe wereldheerschappij wist te verbinden. Gelijk de vier hoofden van het derde wereldrijk op de verdeling daarvan in vier koninkrijken doelen, zo wijzen de 10 horens op de overgang van het Romeinse rijk in het Tien-koningschap, hetwelk met het Pausdom het beest uit de zee in de Openbaring uitmaakt. Het Pausdom is dit van de oude wereldrijken zo onderscheiden wereldrijk. Want het oud-heidense Rome verschilde van de drie andere rijken slechts door zijne ruwheid en niet door zijn samenstel. Een rijk met een man aan het hoofd, die gene geharnaste krijgsknechten met wapenen en adelaren, maar weerloze zendboden met boeken, rozenkransen, crucifixen en aflaten uitzendt, om de wereld te veroveren, zulk een rijk onderscheidt zich geheel van de vier oude wereldrijken. Daniël wijst slechts in het voorbijgaan op het pausdom en vermeldt slechts zijne wereldlijke zijde, namelijk het Tien-Koningschap, de tien tenen van het monarchieën beeld, dewijl deze uit het vierde dier zijn ontstaan. De Hiërarchie komt in de Openbaring te voorschijn. Met het achtste vers staan wij aan de drempel des Antichristendoms. De tien horens beduiden het Tien-Koningschap van Europa, ten tijde van het pausdom, en wederom deze staten ten tijde van het beest uit de afgrond, hetwelk eerst als volksheerschappij optreedt, daarna in de onbepaalde heerschappij van de Antichrist overgaat. Pausdom en volksheerschappij worden door Daniël zeer vluchtig voorgesteld, dewijl deze met zijn volk niet te doen hebben en bovendien in de Openbaring uitvoerig over gehandeld wordt. Nauwkeurig schildert hij dan

de Antichrist, met wien de Joden van nabij in aanraking zullen komen. Volgens Openb. 17:12-13 staan al de tien hoornen, en niet slechts drie daarvan op de zijde van de Antichrist. Daar evenwel de Heilige Geest zich niet tegenspreekt of vergist, schijnen deze tien hoornen of koningen, welke ook hetzelfde betekenen als koninkrijken (Openb. 17:9 op de drie hoofdnatiën van Europa, op Romeinen, Germanen en Slaven te wijzen, welke in ruimeren zin als de drie horens opgevat, insgelijks de Europese Statenfamilie voorstellen, en onder de heerschersstaf van de Antichrist zullen staan. Aan dien kleinen hoorn, aan de Antichrist, bemerkt Daniël ogen als mensenogen, het zinnebeeld van schranderheid, en een mond, welke grote dingen, grove lasteringen tegen God spreekt. De ogen wijzen op ene nabootsing der zeven ogen van het Lam, en zijne lasterlijke woorden op de eredienst, welken hij na de afschaffing des Christendoms zal stichten, wanneer hij door duivelse wonderen den liefhebbers der zonde zal willen bewijzen, dat hij God is (2 Thess. 2). (J. M. GÄRTNER).

Onzes inziens wordt hier aangeduid de ontwikkeling van de anti-christelijke wereldmacht, zoals deze vanaf de vestiging van de Romeinse heerschappij zich zou openbaren, totdat zij hare voleindiging heeft gevonden in de mens der zonde, waarvan de Apostel Paulus in 2 Thess. 2:3, 4 spreekt. Die zich al de eeuwen door geopenbaard heeft in de vervolging van Christus en Zijne Kerk, hetzij in de eerste eeuwen door de Heidense machten, hetzij in de Middeleeuwen door de Roomse macht, hetzij in de volgende eeuwen, die reeds vervlogen zijn, en die nog moeten volgen door de macht, die zich tegen God en Zijn gezalfden Koning stelt, en haar eindvoltooing zal hebben in de mens der zonde.

Dit zag ik, en ik beschouwde ene poos vol ontzetting wat de tusschengetredene hoorn te weegbracht, die tegen de heiligen streed, en de overwinning over hen behaalde (vs. 21), en dat zij het waagde tijd en wet te veranderen (vs. 24), totdat er tronen gezet werden tot het houden ener gerechtelijke zitting, en de Oude van dagen 1), die bij het te houden gericht Zelf het voorzitterschap wilde bekleden, Zich zette op de voor Hem bestemden zetel, de Oude van dagen, wiens kleed wit was als de a) sneeuw, en het haar Zijns hoofds als zuivere b) wol; Zijn troon was vuurvonken, deszelfs raderen) een brandend vuur. 1)

Mark. 9:3. Ps. 104:2. b) Openb. 1:14.

Liever "de Onvergankelijke van dagen. "

Men denke aan een door raderen beweegbaar gestoelte, of ook aan Ezechiëls wagentroon. (Ez. 1:13 vv.).

Nu verhaalt Daniël dat hem getoond is een ander beeld, nl. dat van God, zittende op Zijn troon, om het oordeel te houden. Wij zullen naderhand van Christus zien, maar nu slechts zegt Daniël dat God hem verschenen is in de persoon van een Rechter. Dit is de reden geweest waarom vele uitleggers de Godsspraak hebben laten slaan op de tweede komst van Christus, wat echter weinig vast is, zoals ik later op zijn plaats zal uiteenzetten. Maar vooreerst is het hier wel der moeite waard te overwegen, waarom hij zegt dat de "Oude van dagen", dat is God Zelf, die de Eeuwige is, op de troon des gericht Zich gezet heeft. Dit schijnt toch ongerijmd, dewijl het Gods eigendom is de wereld te besturen. Doch wij weten dat dit niet

kan geschieden, tenzij door een recht oordeel. Volgt derhalve, dat God door de schepping der wereld, een eeuwige Rechter is geweest, maar wie enigszins in de Schrift geoefend zijn, weten dat dit zeer goed sluit, indien het maar tot onze zinnen doordringt. Indien nu de macht Gods ons niet erg duidelijk voorkomt, laten wij dan niet menen dat zij of is opgelost of onderbroken. Vandaar de spreekwijze, die wij nu en dan ontmoeten: "Tot hoelang zwijgt Gij, Heere! Hoelang zult Gij rusten? God beklimt de troon, dewijl wij als het ware niet erkennen dat Hij Rechter is, tenzij Hij het door de zaak zelf en proefondervindelijk Zich als zodanig openbaart.

Dit is de reden waarom Daniël zegt dat God zelf is gezeten.

Deze vorm van spreken is zeer geschikt geweest om de komst van Christus te tekenen. Want toen heeft God het meest uitgeblonken met het hoogste gezag, zoals Paulus uit de Psalmen citeert: "Gij zijt opgevaren in de hoogte" (Efeze 4:8). Want waar hij spreekt van de eerste komst van Christus, daar moet dit niet teruggebracht worden tot de drie en dertig jaren, in welke Hij op de wereld heeft verkeerd, maar dat omvat de verovering en verspreiding van het Evangelie, wanneer Zijn rijk is begonnen. Naar waarheid verhaalt Daniël also dat God gezeten is, waar gehandeld wordt over de eerste komst van Christus, dewijl in de Persoon van Christus de Majesteit Gods heeft geschitterd, om welke reden Hij ook genoemd wordt, het beeld des onzienlijken Gods, en het teken van Zijn roem of zelfstandigheid, d. i. van de Persoon des Vaders.

Ene vurige rivier, een stroom vuurs vloeide en ging van voor Hem, de Onvergankelijke van dagen, uit, nevens Wien de andere leden der rechtbank hun plaatsen innamen; a) duizendmaal duizenden dienden Hem, en tien duizend maal tien duizenden stonden voor Hem; het gericht zette zich nam een aanvang, en de b) boeken werden geopend, welke de akten bevatten, over welke het gericht zou gehouden worden.

Openb. 4:5; 5:11. b) Openb. 20:12.

Nooit is er heerlijker beschrijving van het gericht gegeven. Wij hebben hier echter niet de beschrijving van het laatste oordeel, maar van de val van het tegenwoordig statenstelsel: vergelijk Openb. 11:15, het oordeel over de aardse machten der volken met de Christus regering er bij.

De ongeschapene en eeuwige God is in helder stralende heerlijkheid en majesteit op zijnen Cherubswagen (Ez. 1) ten gerichte gezeten, stromen lichts en vuurs, zinnebeelden Zijns blakenden toorns tegen Zijne vijanden, welke Zijn rijk op aarde door het Antichristendom hebben verdrongen, gaan van Zijn troon uit; de menigte der hemelse heirscharen met Michaël aan het hoofd, staan gereed Zijne bevelen met bliksemsnelheid ten uitvoer te brengen; de hemelse gerichtsoorkonden, in welke de wandaden der booswichten staan opgetekend, worden geopend, en het vonnis wordt onmiddellijk voltrokken.

Toen zag ik toe van wege de stem der grote woorden, welke die hoorn sprak, want ik kon verwachten, dat deze niet ongestraft zouden blijven, maar een vreselijk oordeel over den

hoorn zouden ten gevolge hebben; Ik zag toe, totdat het dier gedood, en zijn lichaam verdaan werd, en overgegeven om van het vuur verbrand te worden (Jes. 66:24. Openb. 19:20; 20:10).

Aangaande ook de overige dieren, men nam hun heerschappij weg, want verlenging van het leven was hun gegeven tot tijd en stonde toe, hoewel zij reeds vroeger geslagen waren, werd nu in de persoon van de drager hunner heerschappij hun vonnis voltrokken ter eeuwige verdoemenis.

Dat deze verschijning des Heeren en van Zijne gerichtsitting niet ene werkelijke afbeelding van God is, maar slechts een zinnebeeld van die heerlijkheid, die geen lichamelijk oog kan zien en die dus slechts in de Geest te bevatten is, spreekt van zelf, maar de zinnelijke voorstelling dient om het geestelijke bevattelijk te maken, terwijl de lezer aanstonds de gelijkenis in het bedoelde overzet. Dit is de aard van de Apocalyptische wijze van voorstelling; ene voorstelling van zulke Apocalyptische gezichten met kleuren en penseel is niet wenselijk, daar zulke afbeeldingen de tederen geestelijken adem der zinnebeelden door te grove verzinnelijking bederven. Het woord is tederder en geestelijker dan penseel of bijtel.

Hier is voor het eerst van de Antichrist sprake, dien het Nieuwe Testament nader beschrijft vooral in de volgende plaatsen: 2 Thess. 2:2 vv. Joh. 2:18, 22. Openb. 19 en 20. Er zijn dikwijls koningen en koninkrijken geweest, die een voorspel en voorafschaduw van het rijk van de Antichrist schenen te zijn. Vooral Antiochus moet als zodanig genoemd worden, de hoorn, die uit het derde rijk opkwam (Dan. 8:9-14; 23-25. 11:21 vv. voor het Godsvolk des Ouden Testaments dezelfde was, die de koning uit het vierde rijk voor de Godsgemeente des Nieuwen Testaments zal zijn. De ganse leer der Schrift aangaande de Antichrist moet ons, kinderen van de laatste tijd, opmerkzaam doen zijn op de tekenen der tijden, opdat wij nuchteren en wakende in het wezen van de mens der zonde niet verstrikt worden. Daarop moeten wij te meer letten, naarmate ons in vs. 26 en vooral in het Nieuwe Testament geopenbaard is, dat alle macht, die zich tegen Christus verheft, te niet gedaan zal worden, maar de heiligen met de Mensenzoon zullen delen in Zijne heerschappij. Zij wachten totdat de stem zal weerklinken: "Al de koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren, en van Zijn Christus" (Openb. 11:15), dan verheffen ook zij hun stemmen (Openb. 5), en zingen het Lam een nieuw lied, zeggende: "Gij hebt ons Gode gemaakt tot koningen en priesters, en wij zullen als koningen heersen op de aarde. " En de ouderlingen en de tienduizend maal tienduizenden der Engelen juichen als zij: "Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging. Amen! .

Met de verschijning van Christus en de verbreiding van het Evangelie is gekomen de tijd van verbreking van de heidense machten, die zich stelden tegen de komst van het Godsrijk. Wat hier dan ook in vs. 11 en 12 gezegd wordt is de uitvoering in beginsel, en de overwinning van de eerste heidense machten, is de profetie van de eindelijke overwinning van de Christus Gods, over alle Zijne vijanden, over de Antichrist, wanneer Hem het lied der overwinning zal worden toegezongen.

Verder zag ik in de nachtgezichten ook nog het slot van het zo even voltrokken gericht, en ziet, er kwam een met de wolken des hemels, door deze omgeven en als het ware gedragen,

van de hemel af, als eens mensen zoon, een hemels, een Goddelijk wezen in mensengedaante en aard, en hij kwam tot de Oude van dagen, en zij deden hem voor Denzelven naderen (Matth. 10:23; 16:27; 24:30; 26:64).

En Hem werd gegeven heerschappij, en eer, en het koninkrijk, dat Hem, nadat nu alle wereldmacht voor altijd vernietigd en de tijd tot heerschappij van het rijk Gods alleen gekomen was, alle volken, natiën en tongen eren a) zouden; Zijne heerschappij, zo liet zich ene stem horen, is ene eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en Zijn koninkrijk zal niet verdorven worden.

Dan. 2:44. Luk. 1:33.

Het is in overeenstemming met de uitgebreid profetischen gezichtskring van Daniël, dat hij de Messias niet ziet als Davidszoon, maar in 't algemeen als mensenzoon, niet meer als bloot Israëlietisch koning, maar als wereldbeheerser; de profetische gezichtskring heeft hier die zelfde uitgestrektheid als in het prot-evangelie (Gen. 3:15) (vóór-evangelie, eerste evangelie). Daar staat gelijk hier hij Daniël, de gehele mensheid als in één oogstveld (Matth. 13:1). Zo als voorheen in het beeld van de Antichrist de laatst voltooide gestalte lag opgesloten van het zondenbeginsel, ons in Gen. 3 getoond (zie vs. 7), zo wordt in de mensenzoon het aldaar genoemde "zaad der vrouwe" verwezenlijkt; en was nu beloofd, dat dit zaad het in de slang zich openbarende zondebeginsel de kop vermorzelen zou, zo treedt nu hier de mensenzoon als overwinnaar op over de Gode vijandige, aardse heerschappijen, lichamelijk als dier Voorgesteld. Slangenzaad en vrouwenzaad, de beesten en de mensenzoon staan letterlijk tegenover elkaar. De Openbaring van Johannes verenigt de onderscheidene tijdperken, in welke zij het beest, (waardoor zij de vier dieren van Daniël voorstelt) als een afbeeldsel voorstelt van de groten draak, de oude slang, de duivel en Satanas, die de gehele wereld verleidt, geheel in overeenstemming met de Johanneïsche hoofdgedachte omtrent de duivel als de Overste dezer wereld (Openb. 13:1 vv. 12:3, 9. Joh. 12:31; 14:30 vgl. Luk. 4:5 vv.). Achter het beest, dat van beneden uit de zee opkomt en zich oplost in de Antichrist, staat alzo de duivel, gelijk in het beeld van de menschen-zoon, de Christus of Messias, die van uit de hemelen is, God Zich vinden laat. In de slang nam de duivel ene dierengestalte aan; in de mensenzoon openbaart Zich de Heere God in menselijke gestalte. Sedert de mensheid de slang volgde, en hare lokstem gehoor heeft gegeven, heeft zij het dierlijke in zich toegelaten, en is alzo vernederd, verdierlijkt. Nu moest de Heere mens worden, opdat de mens zou ophouden beest te zijn; doch wie nu evenwel tot dit dierlijk leven lust toont, of er zich aan verslaaft, die wordt door de Zoon des mensen geoordeeld, juist omdat Hij Zoon des mensen is (Joh. 5:27).

Toen Daniël dit schreef, werd de ware godsdienst slechts in ééne taal verkondigd; in het Hebreeuws, en een weinig in het Chaldeeus. Hoe kon nu een mens zich met enige mogelijkheid voorstellen, dat alle volken, natiën en tongen enen Joodsen Messias zouden huldigen? Neen, niet een mens, maar de Heilige Geest kon dit weten en zeggen, en Hij zei het door de mond van enen mens, van Zijnen Profeet. In de Openbaring van Johannes vinden wij die volken, natiën en tongen terug.

15.

II. Vs. 15-28. Diep ontroerd over hetgeen het gezicht hem te aanschouwen gegeven heeft, wendt zich de Profeet tot een van de Engelen, die bij de hemelse raadsvergadering tegenwoordig waren, en vraagt om verklaring van hetgeen hij gezien had. Nu verneemt hij als oplossing dat hem onder dat beeld is voorgesteld de geschiedkundige ontwikkeling der wereldmacht naar hare 4 fasen tot aan de eindelijke vernietiging daarvan en de oprichting van het rijk Gods in heerlijkheid. Als hij nog nadere verklaring verlangt omtrent het laatste dier en het gericht, dat daarover gekomen is, wordt ook hierin zijn verlangen vervuld. Hij verneemt, hoe zich uit het vierde wereldrijk 10 koninkrijken zullen ontwikkelen, en nadat zij er zijn, zal er een ander tussen komen, waarin de afval van God haar toppunt bereikt, en waarmee ook na een bepaald afgemeten tijd de wereldmacht voor altijd wordt vernietigd, om voor het eeuwigdurende rijk Gods plaats te maken. Met ene opmerking over de indruk, dien deze Goddelijke openbaring op het gemoed van de Profeet gemaakt heeft, sluit hij zijne mededeling.

Mij Daniël werd mijn geest doorstoken in het midden van het lichaam; onzeker omtrent de betekenis dier gezichten werd mijn geest ontroerd, en de gezichten mijns hoofds verschrikten mij.

Ik naderde daarom tot enen dergenen, die daar stonden; ik wendde mij tot een der Engelen, die Gods troon omgeven (vs. 10), en verzocht van hem de zekerheid over dit alles, en hij zei ze mij, en gaf mij de uitlegging dezer zaken te kennen.

Deze grote dieren, die vier zijn, zo zei hij: zijn vier koningen, die uit de aarde opstaan zullen, koningen als hoofden van vier onderscheidene dynastieën of elkaar opvolgende koninkrijken.

Maar het ware en eeuwige koninkrijk zal door alle deze geschiedkundige ontwikkelingen toch niet tot stand komen, de heiligen der hoge plaatsen zullen in en met des mensen Zoon, dien zij als koning dienen, dat koninkrijk ontvangen, en zij zullen het rijk bezitten tot in der eeuwigheid, ja tot in eeuwigheid der eeuwigheden (Luk. 22:29 vv.).

Toen wenste ik naar de waarheid van het vierde dier (vs. 7), hetwelk verscheiden was van al de andere, zeer gruwelijk, wiens tanden van ijzer waren, en zijne klauwen van koper, het at, het verbrijzelde, en vertrad het overige met zijne voeten.

En aangaande de tien hoornen, die op zijn hoofd waren, en de anderen, de elfden hoorn (vs. 8), die opkwam, en voor denwelken drie afgevallen waren, te niet gingen, namelijk dien hoorn, die ogen had en enen mond, die grote dingen sprak, en wiens aanzien groter was, dan van zijne metgezellen, van de drie, die vóór hem waren uitgerukt.

Ik had gezien, om hier nog iets aan te voeren, wat reeds in vs. 9 vermeld is, dat diezelfde hoorn krijg voerde tegen de heiligen, en dat hij die overmocht (Openb. 11:7).

Totdat de Oude van dagen kwam, en het gericht gegeven werd aan de heiligen 1) der hoge plaatsen, en dat de bestemde tijd kwam, dat de heiligen het rijk bezaten (vs. 9-14).

Christus en Zijn volk zijn één. De heiligen, die met Christus medegezet zijn in de hemel, zullen ook met Christus regeren en rechten.

Hij zei aldus: Het vierde dier zal het vierde rijk op aarde zijn, het Romeinse (Hoofdst. 2:40 vv.), dat verscheiden zal zijn van al die rijken; en het zal de ganse aarde opeten, en het zal ze vertreden, en het zal ze verbrijzelen.

Belangende nu de tien hoornen of koninkrijken; uit dat koninkrijk zullen tien koningen opstaan, in Hoofdst. 2:41 vv. afgebeeld door tien tenen, in welke de voeten van Nebukadnezars rijk uitliepen, en een ander zal na hen na het in tien koninkrijken verdeeld statensysteem, waarin het vierde rijk overgaat, opstaan, en dat zal verscheiden zijn van de vorigen, en het zal drie koningen vernederen, aan zich onderwerpen (Openb. 17).

En het zal woorden spreken tegen de Allerhoogste, door welke hij zich zelf god maakt (2 Thess. 2:4), en het zal de heiligen der hoge plaatsen door allerlei verdrukking en geweld verstoren, en het zal menen de tijden en de wet te veranderen, daar het beproeven zal in de plaats van de van God afstammende grondstellingen der menselijke levensorde, zijn eigen willekeur te stellen (Openb. 13:6 vv.). En zij, de heiligen, die door die maatregelen natuurlijk het meest worden getroffen, omdat zij zich aan de Goddelijke grondstellingen vasthouden, zullen in zijne hand overgegeven worden tot enen tijd en tijden (twee tijden), en een gedeelte eens tijds, en een halve tijd (Hoofdst. 11:7. Openb. 12:14).

Hoe krachtiger in de eerste helft van ons vers de schildering van de verdrukking was, die voor het verbondsvolk uit het anti-theokratische principe voortkwam, des te meer is de uitdrukking in de tweede helft bestemd om dezen tijd van lijden als enen bepaalden, enen beperkten tijd, in tegenstelling tegen het eeuwige, oneindige rijk der heerlijkheid te plaatsen: wat Jehova over Zijn volk laat komen, is nauwkeurig en volgens het doel begrensd.

Het laat zich aanzien, alsof de tyrannie van de Antichrist al langer en langer zal duren, eerst één tijd, dan de dubbele tijd, dan de viervoudige (dat ware reeds een zevental) maar neen; zo ver mag het niet komen; plotseling wordt er een einde aan gemaakt, midden in het zevental, zodat in plaats van de viervoudigen tijd, een halve tijd intreedt.

De eigenaardige verdeling der 3 1/2 tijden zó, dat de tijdperken eerst bij verdubbeling stijgen, om vervolgens plotseling af te vallen, toont, dat de macht van de hoorn en zijn druk op Gods volk eerst spoedig zullen toenemen, om dan door een gerechtelijk tussen beide treden een plotseling einde te nemen.

In dit halveren der zeven wordt een toestand aangewezen, waarin de gemeente onder de druk door de wereldmacht onder toelating van God vertreden is, de openlijke eredienst heeft opgehouden, de profetie nog wel getuigt maar verborgen en snel voorbijgaande (Openb. 11:3, vv. 1 Kon. 17:3; 18:4), dus een tijd van beproeving en van wachten (Gen. 7:10; 8:10, 12;

29:18. 6:3 vv. 1 Sam. 10:8. 1 Kon. 18:43. 1Sa 1Ki Job. 5:19), die echter om der uitverkorenen wil afgebroken en verkort wordt (Matth. 25:22).

Tijd is een op zich zelf onbepaalde uitdrukking, door welke ene langere of kortere periode kan bedoeld zijn. Dat het jaren zijn, blijkt uit ons hoofdstuk nog niet, en het is ons niet geoorloofd uit Hoofdst. 12:7 een besluit te trekken; wel geeft ons de Openbaring van Johannes het recht daartoe, wanneer zij in Openb. 11:2 vv. 13:3, de 3 1/2 tijden op 42 maanden of 1260 dagen bepaalt.

Hier wordt gezinspeeld op de tijd van 3 1/2 jaren, toen die ontzaglijke hongersnood en onvruchtbaarheid onder Achab was, toen de hemel al dien tijd geen regen gaf, toen Elia de getuige der waarheid, welke zich ijverig tegen de afgodendienst des volks verzette, door de raven en de weduwe te Zarfath gevoed werd, en dus de ware kerk als in de woestijn verborgen was (1 Kon. 17).

Dezen wereldbeheersenden koning, de Apollyon en Abaddon der Openbaring (Hoofdst 9), schildert ons Daniël nu nader als Antichrist. Hij zal, geheel door de macht des duivels bezeten, vreeslijke letterwoorden tegen God en Zijn Gezalfde uitspreken; de Christelijke godsdienst aan de afschuw der beneden het nulpunt gezonken mensheid prijs geven, het Christendom geheel en al afschaffen, ieder, die hem niet aanbidt, met de dood straffen, en zichzelf, door demonische krachten, wonderen en goochelarijen in de ogen der kinderen dezer wereld, die sinds lang als vijanden der waarheid voor onbevangen onderzoek ongeschikt zijn geworden (Rom. 1:23) als god voordoen (2 Thess. 2). Juist de oprichting van enen nieuwen godsdienst in de plaats van de Christelijken, is de verandering der tijden en van de wet. Hij zal een nieuwen wereldloop van volksgeluk door ene nieuwe ordening der dingen willen daarstellen, en de herinnering aan alles, wat vroeger wet en godsdienst was, trachten uit te wisselen.

Wij hebben de verklaringen laten staan van hen, die deze woorden in verband brengen met de Openbaring van Johannes, maar wij verenigen ons hier met Calvijn, wanneer hij zegt, dat dit volstrekt niet vast is, en zijn eveneens van oordeel, dat hier in het algemeen voorspeld wordt, dat eindelijk aan de rampen, na de door God vastgestelden tijd, een einde zal komen.

Daarna zal het gericht zitten, en men zal zijne heerschappij wegnemen, hem verdelgende en verdoende, tot het einde toe.

Maar het rijk, en de heerschappij, en de grootheid der koninkrijken onder de gansen hemel zal gegeven worden de volke der heiligen der hoge plaatsen, dat onder de Mensenzoon staat (vs. 13), welks rijk een eeuwig rijk zijn zal, zodat het voor geen ander meer behoeft plaats te maken, en alle heerschappijen zullen Hem eren en gehoorzamen met vreugdevolle onderwerping, zodat de door de winden bewogen woedende zee (vs. 2) nu tot ene spiegelgladde lieflijke vlakte wordt.

Wat God oorspronkelijk met de mensheid voor had, wordt nu vervuld, nadat Hij, niettegenstaande de woelingen van het rijk der duisternis, door het verlossingswerk Zijns

Zoons, ene boven alle schildering verhevene majestueus heerlijke schare van overwinnaars en priester-koningen, als eerstelingen uit de mensen verzameld heeft, welke, als overwinnaars door het bloed van Christus, hunnen groten Godmenselijken Voorganger en Medestrijder, door de Vader om Zijns wil en ter genadige vergoeding van allen uitgestanen jammer in deze wereld, boven de niet gevallen Engelenwereld en alle hemelen verheven worden. (Openb. 4; 7:9-17. Efeze. 1:17-23).

Tot hiertoe is het einde dezer rede, der woorden van de Engel en van het gezicht. Wat mij Daniël aangaat, mijne gedachten verschrikten mij zeer van wege de schrikgedaanten, die het gezicht mij had voorgesteld, en mijn glans veranderde aan mij, zodat men de inwendige ontroering nog lang uitwendig opmerkte, doch ik bewaarde dat woord, het gezicht met de ontvangene verklaring, in mijn hart, ik deelde het niet aan de mij omringende vreemdelingen mede, die naar de reden mijner ontroering vraagden, ik overdacht het echter ernstig, omdat alles mijn volk aanging.

Omtrent deze verklaring en mening (dat namelijk onder de vier koninkrijken de Babylonische, Medo-Perzische, Macedonische en Romeinse monarchie moeten verstaan worden) is het de gehele wereld eens, en het werk en de Historieën bewijzen het ook krachtig,

zo schrijft Luther. Het is de gewone uitlegging gebleven tot op de tijd van het Deïsme en Rationalisme, aan het einde van de vorige en het begin van deze eeuw. Men stelde dat het Boek van Daniël niet werkelijk van dezen Profeet, maar van enen Makkabesen Jood onder Antiochus Epifanes was. De Romeinse heerschappij lag buiten de gezichtskring van de schrijver, en men zocht nu de vier rijken op andere wijze te verklaren. De gelovige Theologie van de laatsten tijd is op weinige uitzonderingen na, weer tot de oude opvatting teruggekeerd, en ook wij kunnen deze onvoorwaardelijk als de alleen ware beschouwen. Voor ons, die reeds een groot gedeelte der profetie als reeds vervuld achter ons hebben, heeft het meeste gewicht de kleine hoorn (vs. 7 vv. en 20 vv.) of de Antichrist van het Nieuwe Testament, van wien in 2 Thess. 2 en Openb. 14:19 verder zal gesproken worden.

De zegeningen van Christus komst bestaan niet alleen daarin, dat Hij de gelovigen die op de aarde leven van alle zonden en zorgen verlost, van de zwakheden en beproevingen van hunnen tegenwoordigen toestand, maar daarin, dat Hij allen bijeenvergadert en het gehele huisgezin Gods verenigt, in de heerlijkheid van hun verrezene lichamen, om te zamen te wonen met hun Zaligmaker in het hemelse Jeruzalem. Alzo treedt hier een veel heerlijker toestand in, dan bij de dood. Want alleen de geest van de gelovige gaat naar het paradijs, maar, als Christus komt, verrijzen al de lichamen der heiligen en de gehele kerk van Christus is bijeenvergaderd. Deze heerlijkheid zal spoedig aanwezig zijn. Gelovigen! richt dan uwe hoofden op en verheugt u in de hope der onsterfelijkheid.

Tot recht verstand van het Messiaans gedeelte dezer openbaring, dat boven al het andere opmerkzaamheid trekt, mogen de volgende opmerkingen leiden. Wat vooreerst de vraag betreft, of de gestalte van de Mensenzoon, tegenover die der verscheurende dieren tevens ene zijdelingse aanwijzing van de zachten, vriendelijken aard dezes rijks, tegenover de dwingelandij van aardse overweldigers heten mag? Wij zijn niet ongeneigd het te gissen, schoon men erkennen moet, dat Daniël zelf tot deze verklaring gene rechtstreekse aanleiding

geeft. Maar zeker verdient het vooral onze opmerking, dat hij de koning van dit rijk als een mensen zoon op de wolken des hemels verschijnen ziet. Zo is dan, naast Zijne waardigheid, ook Zijne afkomst geheel onderscheiden van andere vorsten, en, ofschoon in gedaante gevonden als eens mensen, bezit Hij tevens hogeren rang. Gewis, Hij verdient de naam van wereldbeheersers te dragen, terwijl de machtigste monarchen er slechts ten dele in slaagden, om wereldbedwingers te zijn! Ten andere treft ons hier het universele ener Messiasverwachting, die de aanstaanden heilsaanbrenger, niet enkel in betrekking tot één enkele kleine natie, maar tot geheel het Goddelijk wereldplan plaatst, zo als het door de beroemdste volken zal volvoerd worden. Het is als heeft Daniël onder hoger leiding zich weer verheven tot het standpunt van het Paradijs-Evangelie, en de triomf van het rijk des lichts over dat duisternis, daar aangeduid, met brede trekken geschetst. Of, mogen wij ons ene andere vergelijking veroorloven, die slechts ter zijner ere kan uitlopen, op groter schaal ziet hij voor zich, wat Bileam vele eeuwen vroeger als in één punt des tijds had gezien; ene vorstelijke macht, die de kinderen des oproers verstoort, om zelf met overgankelijk luister te schitteren, (Num. 24:19). De komst van de Messias is hier in de volsten zin des woords het grote keerpunt in de loop der wereldgeschiedenis! Maar van waar, ten derde, dat het denkbeeld van een lijdenden Messias hier zo ten enenmale terugtreedt? Op die vraag is het antwoord niet moeilijk. Het zou billijke bevreemding verwekken, wanneer een zo belangrijk bestanddeel der Messiasverwachting, als wij bij Jesaja 53 ontmoeten, bij een zo hoog verlicht profeet als Daniël, ten enenmale gemist werd. Dat hij intussen ook een lijdende Messias verwacht, zal bij de beschouwing van het negende Hoofdstuk ons blijken. Hier echter wordt daarvan, zelfs niet eenmaal in het voorbijgaan, gesproken, omdat dit lijden slechts de weg was tot heerlijkheid, hier met stoute kleuren getekend. Niet de weg, maar het einddoel; niet de strijd, maar de triomf van de Messias; niet zo zeer het woeden van de macht der wereld tegen Hem, als wel zijne overmacht alles, wat Hem weerstaat, wordt hier aan Daniël geopenbaard van de hemel. Maar het leidt ons van zelf tot ene vierde herinnering. Bij het afhouden van de steen uit de berg, en het komen van de Mensenzoon op de wolken des hemels, hebben wij niet gelijk, vele uitleggers willen, aan de eerste grondvesting, maar aan de luistervolle eind-openbaring der Christus-regering te denken, zo als die over allen tegenstand zegeviert. Het eindpunt van Nebukadnezar's en Daniël's nachtgezicht is niet het jaar der geboorte, zelfs niet de ure der hemelverheffing, maar de dag der tweede toekomst des Heeren, wanneer Hij, na door lijden in heerlijkheid te zijn ingaan, persoonlijk weer verschijnt om over alle Zijne haters te zegepralen. Ofschoon toch het komen van de Zoon des mensen een doorlopend komen mag heten, doet de Schrift ons tevens ene eindopenbaring verwachten, waarbij de Zoon des mensen op aarde als Koning heersen en als Rechter vonnissen zal. Op die ure, ook nog heden ten dage in de donkeren schoot der toekomst verborgen, wijst ons Daniël heen met dit woord. Dat zag reeds Luther in, toen hij opmerkte, dat het vierde dier moest blijven tot de jongsten dag. In de Apokalypse zullen wij het andermaal aantreffen, en over veel wat ons in de voorstelling, bepaaldelijk van de "kleinen hoorn, " bij Daniël duister bleef, een verrassend licht zien verrijzen. Eindelijk mag hier allermint voorbijgezien worden, dat er, ja, ene persoonlijke heerschappij van de Messias beloofd wordt, maar niet van de Messias alleen. Ongetwijfeld dwaalden die uitleggers, die beweerden, dat hier door "den Zoon des mensen" niet de Messias, maar het Israëlietische volk werd bedoeld, dat op Gods tijd over al zijne bestrijders kon zegevieren. Hoe zou, om gene andere bezwaren te noemen, dit volk kunnen gezegd worden: "op de wolken des hemels" te komen? Neen, het is een

vorstelijk persoon, die hier aangeduid werd, even zeker als het vroeger de persoon van Nebukadnezar was, die als "het gouden hoofd" werd beschreven. Maar, even als daar koning en rijk onafscheidelijk één waren, zo is ook hier in het hoofd tegelijk het lichaam begrepen. Het is dit punt, dat bij de inlichting, die Daniël ontvangt, ter zijner geruststelling aangaande het lot van Israël, inzonderheid op de voorgrond geplaatst wordt. De heiligen der hoge plaatsen zullen het koninkrijk ontvangen en bezitten tot in eeuwigheid der eeuwigheden (zie Hoofdst. 7:18, 22 en 27). Laat het waar zijn dat de vorm der uitdrukking aan Chaldeeuse denkbeelden nopens het verblijf van voortreffelijke geesten, in ene bovenaardse luchtstreek ontleend is, altijd wordt toch hier de Profeet, namens Jehova zelven, de stellige belofte gegeven, dat een Hem geheiligd volk met macht en heerschappij zal bekleed worden, delende also in de luister van dien Zoon des mensen, op wiens hoofd de kroon des hemels gezet is. Zo behaalt deze een triomf, dien Hij zelf, maar niet alleen voor Zich zelven geniet. Aan het volk der heiligen, Zijn volk, wordt "het rijk en de heerschappij de grootheid der koninkrijken onder de gansen hemel" gegeven.

HOOFDSTUK 8. EINDE VAN DE

EERSTE MONARCHIE.

Vs. 1-12. Even als de Christus ene meer nabij zijnde of eerste toekomst heeft, zo ook de Antichrist, deze heeft die in zijn voorbeeld, de Syrischen koning Antiochus Epifanes. Over de geschiedenissen van het volk Gods, gedurende de eerste 500 jaren van de ballingschap tot op Christus, die een voorspel zijn van de laatste ontvouwingen van het Godsrijk in de tijd van de uitbreiding der Christelijke kerk onder de heidenen tot op de tweede toekomst van Christus, ontvangt de Profeet, nadat hem in het vorige gezicht het inwendig, religieus karakter der vier wereldmachten ontvouwd is, nadere openbaring in een gezicht, dat hij twee jaren later heeft. Onder de gedaante van enen ram verschijnt eerst aan Daniël de Perzische monarchie, daarna onder het zinnebeeld van een geitebok de Grieksch-Macedonische wereldmacht. De grote betekenis van die laatste voor het volk van God wordt in 't bijzonder op de voorgrond gesteld. Vervolgens ontvangt de Profeet ene onderwijzing omtrent de lijdens- en louteringsperiode der gelovigen, waarbij als werktuig in des Heeren hand Antiochus Epifanes ene zo belangrijke plaats zou innemen. Niet zo dadelijk op de tijd der ballingschap-dit is de kern en het middelpunt van deze openbaring in haren samenhang met de vorige-volgt het rijk, dat in eeuwigheid niet zal kunnen vernietigd worden; integendeel moet er nog eerst ene zeer gevaarvolle, donkere periode doorlopen worden, die echter noodzakelijk is tot verwezenlijking van het plan, dat God ter zaligmaking heeft, ene periode, welke overeenkomt met die, welke het Messiaanse rijk voorafgaat en als type daarvan moet beschouwd worden. Ook hier zal de koninklijke tiran alles op het spel zetten, om de naam van God uit de wereld te bannen, ook hier zal de tempel des Heeren ontwijld worden, en het bloed der heiligen, die hunnen Heere getrouw zijn gebleven, zal in stromen vloeien.

In het derde jaar des koninkrijks van de koning Belsazar(in het jaar 557 v. Chr. (zie 2 Kon. 25:27) verscheen mij een gezicht, mij Daniël, na hetgeen mij in het eerste jaar van dezen koning (Hoofdst. 7:1 vv.) verschenen was, niet alleen in tijd, waarop het ontvangen werd, maar ook wat de inhoud aangaat verschilde.

En ik zag een gezicht; het geschiedde nu, toen ik het zag, dat ik niet lichamelijk, want ik bevond mij te Babel, maar in de geest in de burg Susan was, welke in het landschap Elam is, dus in het middelpunt van de Perzische monarchie, wier laatste lot mij zou voorzeggd worden; ik zag dan in een gezicht, dat ik, zo dacht mij, aan de vloed Ulai of Eulëus was.

Het Babylonische wereldrijk was reeds aan het afnemen, nu zal Daniël het lot der volgende Monarchie vernemen, en hij verneemt het zeer gepast bij de toekomstige hoofdstad daarvan, in Susan.

Hij zag dit gezicht aan de Ulai, waar werkelijk later de ram en de geitebok met een legermacht op elkaar stieten.

En ik hief, gedreven door de Geest, die mij een beeld der profetie voor mijne ogen wilde plaatsen, mijne ogen op, en ik zag, en ziet er was een ram in zijn pels en wol, en met zijne tot

stoten geneigde horens, een sprekend beeld van het rijke Perzische rijk, dat gereed is tot het aanvallen van alle volken, welks koning, wanneer hij aan het hoofd van zijn leger verscheen, ook werkelijk in plaats van een diadeem een kop van een ram droeg. Deze ram stond voor dien vloed, die had twee hoornen, gelijk dan ook dat rijk een dubbel, een Medo-Perzisch was (2 Kron. 36:20), en die twee hoornen waren hoog, en de ene was hoger dan de andere, en de hoogste, het zinnebeeld der Perzische macht, kwam in het laatste op (Ezra 1:4) steeg meer in de hoogte.

Ik zag, dat de ram met de twee hoornen tegen het westen, tegen Babylonië, Syrië en Klein-Azië stiet, en tegen het noorden, Scythië en Armenië, en tegen het zuiden, Egypte, Libië, Ethiopië, Arabië en Indië, en gene dieren konden voor zijn aangezicht bestaan, en er was niemand, die uit zijne hand verlost, want alle deze landen werden, het een na het ander de Perzische wereldmonarchie ingelijfd; maar hij deed naar zijn welgevallen (vgl. Herod. VII:31), en hij maakte zich groot, zodat het rijk ten laatste 127 provincies telde, maar zich nu ook op zijne grootte sterk verhief (Esth. 1:1 vv.).

Toen ik dit overleide 1), in de beschouwing van het raadselachtige en veelbetekenende beeld verdiept was, ziet, er kwam een geitebok, als zinnebeeld der Grieksch-Macedonische krijgsmacht (vs. 21) van het westen, over de gansen aardbodem met lichten voet en snel ijlende, en hij roerde de aarde niet aan, het scheen meer te vliegen (Hoofdst. 7:6) dan te lopen; en die bok had een aanzienlijken hoorn tussen zijne ogen, welke Alexander, de Grote, de aanvoerder dier krijgsmacht, betekende.

Of, toen ik hierop acht gaf.

En hij kwam tot de ram, die de twee hoornen had, dien ik had zien staan voor de vloed (vs. 3 vv.); en hij liep op hem aan in de grimmigheid zijner kracht (denk hier aan het treffen tussen het Griekse en het Perzische leger bij de Granicus en bij Issus).

En ik zag hem, nakende aan de ram, (denk aan de slag bij Gaugamela) en hij verbitterde zich tegen hem, en hij stiet de ram, en hij brak zijne beide hoornen; en in de ram was gene kracht, om voor zijn aangezicht te bestaan, en hij wierp hem ter aarde, en hij vertrad hem (denk aan de ondergang van de Perzischen koning Darius Codomannus in 331 v. Chr.); en er was niemand, die de ram uit zijne hand verlost, het gehele Perzische rijk werd Alexander de Grote, ten buit.

En de geitebok, vroeger nog jeugdig en zwak, maakte zich uitermate groot, want het Grieksch-Macedonische rijk breidde zijne heerschappij tot aan Indië uit; maar toen hij sterk geworden was, brak die grote hoorn, daar Alexander in het jaar 323 v. Chr. stierf, en er kwamen op aan deszelfs plaats vier aanzienlijke horens, zinnebeelden van de vier koninkrijken, die uit Alexanders monarchie voortkwamen naar de vier winden des hemels, het Macedonische naar het Westen, het Thracische naar het Noorden, het Tyrische naar het Oosten, en het Egyptische naar het Zuiden.

En uit enen van die vier aanzienlijke horens, namelijk uit het door Seleucus Nikator gestichte Grieksch-Syrische rijk (Hoofdst. 11:5) kwam voort, bij wijze van een tand aan een werkelijken hoorn, een kleine hoorn, 1) Antiochus Epifanes, die in 1 Makk. 1:11 een zondige spruit genoemd wordt, welke uitnemend groot werd door gelukkig gevoerde oorlogen tegen het zuiden, tegen Egypte (Hoofdst. 11:21 vv.) en tegen het oosten, Perzië, Armenië en Elymaïs (1 Makk. 3:31, 37; 6:1 vv.), en tegen het sierlijke land, tegen Palestina (Hoofdst. 11:16. Jer. 3:19. Ezech. 20:6).

De Profeet zag enen kleinen hoorn, hetwelk een grote vervolger van de Kerk en van het volk van God is geworden, en dit was de voornaamste zaak, die er in de openbaring van dit gezicht aan hem bedoeld wordt, gelijk naderhand Hoofdst. 11:30.

Deze uitdrukking is zeer menigvuldig bij de Profeten der ballingschap, en in hunnen mond tevens bijzonder karakteristiek. Zij gaven daardoor hun verlangen te kennen naar de dierbaren grond, waar hun God onder hen woonde en werkte, en wilden tevens bij hun hoorders en lezers hetzelfde gevoel in het hart doen ontwaken en onderhouden, in 't bijzonder ook bij Messiaanse beloften, door welker vervulling in Kanaän dit het toppunt van schoonheid en sierlijkheid bereikte.

Een kleine hoorn wordt hij genoemd, omdat hij wat zijn opkomst betreft, van geringen aanvang was. Als gevangene, als gijzelaar had Antiochus Epifanes enigen tijd te Rome doorgebracht.

En hij, die kleine hoorn, werd groot tot aan het heir des hemels, daar het zelfs waagde aan Israël, het volk van God, de hand te slaan; en hij wierp er sommigen van dat heir namelijk van de sterren, van de belijders van de waren God, ter aarde neer, en hij vertrad ze; hij pleegde de schandelijkste wreedheden tegen hen, om Israël geheel van zijnen godsdienst te doen afvallen (1 Makk. 1:25, 30 vv. 2:28; 5:2, 9 vv.).

De Hebreeuwse Theokratie is geen rijk van deze wereld, het stelde tegenover de zichtbaren hemel enen bovenzinnelijken; hare burgers zijn de sterren daarvan.

Israël was, hoe het ook was, het volk der heiligen. het volk van God, omdat het Gods openbaring en God onder zich had wonen, geheel afgezien van de trap van heiliging bij de bijzondere leden.

Ja hij, deze kleine hoorn, maakte zich groot tot aan de Vorst diens heirs, 1) hij beproefde zelfs zich aan de Heere der Kerk, aan de Heere Zebaoth onmiddellijk te vergrijpen, en van denzelven werd weggenomen het gedurig offer in de tempel te Jeruzalem, en de woning Zijns heilighdoms werd nedergeworpen.

Tegen de vorst van dat heir of tegen Jehova maakte die hoorn zich groot, wyl Antiochus, na een tweeden veldtocht tegen Egypte ondernomen te hebben, en door een gezant uit Rome van de inneming van Alexandrië teruggehouden te zijn, in verstoordheid daarover, bij zijn terugkeer, op nieuw tegen de Joden woedde, de Joodsen godsdienst verbood, het beeld van

de Olympischen Zeus op het altaar Gods liet plaatsen, het offer, dat overeenkomstig de Mozaïsche instelling alle dagen gebracht moest worden, afschafte en het heiligdom der Joden verwoestte. (J. M. GÄRTNER).

"De Vorst diens heirs" is niet, de Hogepriester, zoals sommige uitleggers menen, o. a. Henry en Grotius, maar God zelf, de Koning van zijn volk. Dit zich groot maken tegen de Heere God, wordt nader aangeduid door hetgeen volgt. Antiochus Epifanes ontheiligde de tempel en verbood de Heere het morgen- en het avondoffer te brengen.

En het heir werd, gelijk een heilige nader verklaarde (vs. 13), in de afval om Israëls zonde te straffen en het daarvan te reinigen, overgegeven tegen het gedurig offer, om dit af te schaffen en de heidensen afgodendienst daarvoor in de plaats te stellen (1 Makk. 1:57 vv.), en hij wierp de waarheid 1) ter aarde, daar hij de boeken van Gods wet liet verscheuren en verbranden, en hij deed het, en het gelukte wel.

Velen namen de heidensen godsdienst gaarne aan en hadden zich reeds vroeger naar de heidense zeden geschikt en de voorvaderlijken godsdienst veracht; toen nu de vervolging uitbrak, gingen zij niet alleen vrijwillig tot het heidendom over, maar werden ook de aanbrengrers hunner eigene landslieden en de verraders der gelovigen. Aldus wierp Antiochus de waarheid ter aarde, zonder dat zich bij de aanvang iemand tegen hem verzette.

Hieronder moet verstaan worden de wet en wat in de wet de volke is geboden: De geopenbaarde, door God geopenbaarde waarheid. Dit is geschied, toen de Syrische koning het volk dwong om zijn eredienst in te ruilen voor de heidense gebruiken en offeranden.

13.

Vs. 13-27. Bij het gezicht, dat de Profeet ten dele werd, zijn hemelse machten werkzaam, om hem dit te verklaren. Hij verneemt, dat, even als de Antichrist (Hoofdst 7:25 vv. die zijn voorbeeld is, de almachtige hand van God bereiken zal, en het vonnis onverwacht aan hem zal worden ten uitvoer gelegd, dat hem slechts een bepaald getal van dagen, gelijk in de raad van God besloten is, macht gelaten is. Maar alle deze openbaringen, die Daniël hier ontvangt, zijn van het begin tot het einde met grote ontroeringen zijner ziel verbonden, en de uitputting, die daarvan voor hem achterblijft, berokkent hem zelf ene ziekte van verscheidene dagen.

Daarna hoorde ik enen heilige spreken, enen van de heilige engelen Gods, die in Zijne geheimen met betrekking tot Zijn werk om de mensen te redden een zo levendig belang stellen (Efeze. 3:10. 1 Petr. 1:12 en de heilige, een andere engel zei tot de onbenoemde, 1) tot de eerste, die daar sprak wat in vs. 12 is meegedeeld: Tot hoelang zal dat gezicht van het gedurig offer, dat toch zal worden afgeschaft, en van de verwoestenden afval zijn, van Israëls zonde, die zoveel ellende teweegbrengt, dat zo het heiligdom als het heir het volk van Israël (vs. 10) ter vertreding zal overgegeven worden?

In het Hebr. Waëschmeah échaad kadoosj wedabbeer wajomer échaad kadoosj lapalmoni hamdabbeer. Beter: Daarna hoorde ik een heilige spreken, en een andere heilige sprak tot

hem, die zo even sprak. Wat de ene heilige of Engel sprak wordt niet vermeld, maar terwijl deze sprak, valt een ander hem in de rede, met de vraag, tot hoe lang die ellende zal duren, een vraag die gedaan wordt, opdat Daniël het antwoord zou vernemen.

Sommigen zijn van oordeel dat onder de "ongenoemde" verstaan moet worden de Christus, maar o. i. ten onrechte, dewijl er dan niet zou staan een zeker heilige, maar wel degelijk de Engel des Verbonds.

De beide Engelen zijn hier boodschappers Gods, door God onderwezen van de toekomstige dingen, om deze op hun beurt weer aan Daniël te openbaren. Over de Zone Gods wordt later in vs. 16 gesproken.

En hij, de eerste heilige, zei tot mij, en beantwoordde daardoor tevens de eersten heilige, die hem gevraagd had 1): Tot twee duizend en drie honderd avonden en morgens, (Gen. 1:5); dan zal het heiligdom gerechtvaardigd worden 2) door herstelling van de waren godsdienst terug ontvangen, wat het rechtmatig toekomt 2).

Hier hebben wij iets van het gesprek der heiligen, waarvan in Hoofdst. 9:14 vermeld is, en het is wel aan het geloof geoorloofd, zich hier van het werkelijk verkeer der zalige geesten onder elkaar iets voor te stellen, daar de enen dit, de anderen dat door de Heere in 't bijzonder geopenbaard is, en zij de vreugde hebben, elkaar wederkerig Gods openbaringen en raadsbesluiten mede te delen. Van dien aard zijn toch ook de zaligste gesprekken der kinderen Gods op aarde.

Terwijl Daniël, door het gezicht als nedergedonderd, in verwondering verzonken was, kwam God door de hulp van enen Engel aan zijne zwakheid te gemoet. Zonder twijfel zou hij zelf omtrent het gezicht gevraagd hebben, gelijk wij later (vs. 15) zijne begeerte vernemen; maar hier wilde God hem voorkomen, omdat Hij de heiligen man zo door schrik overweldigd zag, dat hij niet durfde vragen. Daardoor geeft God geen gering bewijs van Zijne vaderlijke goedheid en tederheid.

Deze 2300 kunnen zeker, gelijk Luther gedaan heeft, voor eigenlijke dagen gehouden worden, en de juiste vervulling der voorzeggingen zou in de geschiedenissen der Makkabeën kunnen worden aangewezen, waarvoor een geheel aantal berekeningen is; men moet echter daarbij óf de tijd van het begin aanmerkelijk vervroegen, óf de tijd van het einde der hier bedoelde geschiedenis veel later stellen. Daarom is zeker de voorkeur te geven aan die uitlegging, welke de woorden van de grondtekst zo verstaat; twee duizend en drie honderd avond- en morgen-, namelijk offers. Daar iedere dag zijn avond en morgen heeft, en er 2300 wegvallen, zo zouden het 1150 dagen zijn; inderdaad is het ook die dagelijkse morgen- en avonddienst, over welken hier gesproken wordt.

En het geschiedde, toen ik dat gezicht zag, ik Daniël, zo zocht ik het verstand deszelven, zo begeerde ik het te mogen begrijpen, gelijk ik dan ook in mijn hart om nadere inlichtingen bad, en ziet, er stond voor mij als de gedaante eens mans.

En ik hoorde, zonder toch een werkelijken persoon te zien, tussen Ulai, van de plaats tussen die beide oevers van de rivier, aan wier westzijde ik mij bevond, eens mensen stem, die eigenlijk niet van een mens maar de stem van de Zone Gods was, die riep en zei: Gabriël! geef deze het gezicht te verstaan.

Luk. 1:26.

Eerst verschijnt een Engel zonder eigen naam als een man; hij wordt vervolgens als man Gods (= Gabriël aangesproken, en spoedig is die uitdrukking reeds als een blijvende eigennaam van dezen Engel gebruikt (Hoofdst. 9:21). Zo zijn de Engelen-namen ontstaan, alleen om de behoefte der mensen te hulp te komen, waar het er om te doen is, enen bepaalden bode van anderen, die zijns gelijken zijn, op menselijke wijze te onderscheiden. De Heilige Schrift is echter om goede redenen zeer spaarzaam met zulke eigennamen van Engelen, en in de kanonieke zijn er slechts twee, Gabriël en Michaël, genaamd.

En hij, de Engel Gabriël kwam nevens waar ik stond, plaatste zich dicht bij mij, en als hij kwam, verschrikte ik; en ik viel in diepe ontroering mijner ziel op mijn aangezicht. Toen zei hij tot mij: Versta, gij mensenkind! 1) want dit gezicht zal, wat zijne vervulling betreft, zijn tot de tijd van het einde der straffen en der louteringen van het volk door de Gode vijandige macht der wereld, welke de komst van de Messias zal voorafgaan.

Zowel Ezechiël alsook Daniël en Zacharia worden, daar zij zich dikwijls te midden van Engelen zien, opdat zij zich niet in trotsheid verheffen en zich Engelenwaarde of natuur toeschrijven aan hun vergankelijkheid herinnerd en mensenkinderen genoemd, opdat zij weten dat zij mensen zijn.

Hoewel Daniël een zeer voorzichtig en kloekmoedig man was, en gemeenzaam was met gezichten van de Almachtige, evenwel brengt de nadering van een buitengewoon gezant, van dien Engel hem dezen schrik aan. Hij viel op zijn aangezicht, niet om de Engel te aanbidden, maar omdat hij de helderen, schitterenden glans zijner heiligheid niet langer dragen kon. Ja ter aarde gevallen zijnde, viel hij in een diepen slaap. Dit kwam niet voort uit minachting van dit gezicht of uit onverschilligheid omtrent hetzelfde, maar het was een uitwerking van zijn zwakheid, dat zijn geest werd neergedrukt door de overvloed der openbaringen.

Als hij, de Engel, nu met mij sprak, viel ik, overweldigd door de sterken indruk, die beide, de verschijning en de woorden van de Engel, op mij gemaakt hadden, en uit wier mond ik nu ontzettende zaken meende te zullen horen, in enen diepen slaap op mijn aangezicht ter aarde; toen roerde hij mij aan, en hij stelde mij op mijne standplaats, hij richtte mij overeind (Matth. 17:6 vv.).

En hij zei: Zie ik, de Engel Gabriël, zal u te kennen geven, wat er geschieden zal ten einde na de laatste tijd dezer gramschap, die later, dan de tegenwoordige, die nu nog Op Israël drukt, komen zal, niet lang vóór de dagen van de Messias. Die laatste toorn is echter zo

onverdraaglijk niet, als hij schijnt, want ter bestemder tijd zal het einde zijn 1) hij zal spoedig voorbijgaan.

Aan de Profeet wordt het hier duidelijk te verstaan gegeven, dat niet altijd de verdrukking zal duren, dat in de Raad Gods het einde reeds is bepaald, en dat de uitkomst heerlijk zal openbaren, de Barmhartigheid en de Goedertierenheid Gods, zowel als Zijn Almacht in de uitredding van Zijn volk.

De ram met de twee hoornen, dien gij gezien hebt (vs. 3), zijn de koningen der Meden en der Perzen.

Die harige bok nu, die in zijnen toorn geweldig op de ram aanrende, (vs. 6) is de koning van Griekenland, en de grote hoorn, welke tussen zijne ogen is (vs. 5), is de eerste koning van dit Griekse rijk, Alexander, de Grote.

Josefus verhaalt, dat Alexander tijdens zijne overwinning van Azië, ontevreden was op de Joden, omdat zij hem niet geholpen hadden, en op Jeruzalem aantrok met het doel om het te verwoesten. Jaddua, de toenmalige Hogepriester (Neh. 12:11), was door God in enen droom gewaarschuwd, dat hij, als Alexander naderde, hem met de andere priesters en een gedeelte van het volk zou tegemoet gaan. De overwinnaar trok nader, en ziende de Hogepriester, viel hij neer en verhaalde hij zijnen legerhoofden, dat hij, voordat hij de tocht begon, in enen droom een man gezien had, op dezelfde wijze gekleed, en dat die hem verzekerd had, dat voorspoed op zijnen tocht zou hebben. Jaddua voerde Alexander naar de tempel en toonde hem dit gedeelte van het Boek van Daniël, waarop de koning de Joodse natie onder zijne bescherming nam. .

Dat er nu vier aan zijne plaats stonden, toen hij verbroken was (vs. 8), vier koninkrijken zullen uit dat volk ontstaan, doch niet met zijne kracht.

Doch op het laatste huns koninkrijks, als het de afvalligen in het Joodse land op het hoogste zullen gebracht hebben, zo zal er een koning staan, met name Antiochus, de edele, of Epifanes stijf van aangezicht, onbeschaamd en raadselen verstaande, listig en ondoorgrondelijk in zijne handelwijze.

En zijne kracht zal sterk worden, doch niet door zijne kracht, maar door Gods bestuur; en hij zal het wonderlijk verderven, zodat het met het Joodse land en bijzonder met Jeruzalem jammerlijk zal gesteld zijn, en hij zal geluk hebben, en zal het ten minste voor een groot deel doen, wat hij zich heeft voorgenomen. En hij zal de sterken, andere koningen, mitsgaders het heilige volk het volk Gods verderven.

En door zijne kloekheid zal hij de bedriegerij, die hij tegen het heilige volk voorneemt, doen gedijen in zijne hand; en hij zal zich in zijn hart verheffen, en in stille rust 1), terwijl hij zich houdt alsof hij niets kwaads in de zin had zal hij er velen verderven, en zal staan tegen de vorst der vorsten, tegen de Heere Zebaoth (1 Sam. 1:3), doch hij zal zonder hand, zonder menselijk toedoen, alleen door Gods leiding en gericht, verbroken worden 2).

In het Hebr. Oebesjalwah jasjchit rabbim. Beter: onvoorziens zal hij velen verderven, d. i. letterlijk: midden in de zorgeloosheid, zo dat men het niet verwacht. Van dien machtigen koning wordt gezegd in vs. 24 dat hij het niet zal doen door zijne kracht, d. w. z. dat hij het van God beschikte voorwerp is, om zijn volk te tuchtigen. Ook de vijand doet niets, tenzij hem daartoe van Godswege de kracht is gegeven.

Antiochus Epifanes had het plan, dat bij hem tot ene soort van idee fixe geworden was, om in zijn gehele rijk, waartoe ook Palestina behoorde, de dienst van Zeus Olympius in te voeren; en daar hij zich zelfen met dezen God identificeerde, wilde hij daardoor zijne eigene aanbidding algemeen maken. Alle andere godsdiensten zocht hij met fanatischen, dikwijls aan waanzin grenzenden ijver uit te roeien. Zo schafte hij ook de godsdienst te Jeruzalem af, en voerde daardoor de afgodendienst in. Deze onderneming was des te gevaarlijker, daar hem in Israël zelf een heidensgezinde richting, ene helleniserende partij tegemoet kwam. Van Antiochus Epifanes dreigden dus het heilige volk en de geopenbaarden godsdienst zelfs het bestaan van een Godsrijk op aarde de allergrootste gevaren. Van alles wat Israël tot de komst van Christus van de macht der wereld zou lijden, is niets te vergelijken bij hetgeen Antiochus Epifanes het volk deed ondervinden. Alle vroegere wereldrijken, aan welke Israël cijsbaar was, hadden het hun godsdienstige vrijheid doen behouden, ja hen daarin zelfs beschermd en geëerd. Zo Nebukadnezar (Dan. 4:31 vv.), Darius de Meder (Dan. 6:27), Cyrus (Ezra 1:2 vv.), Artaxerxes Longimanus (Ezra 7:12 vv. Neh. 2:7 vv.). Zo volgens Josefus, ook Alexander de Grote. Op Antiochus moest dus door de profetie bijzonder worden gewezen, opdat het volk op zijn verleidingsvermogen en zijne aanvallen gewapend ware. En dat deze waarschuwingen niet vruchteloos zijn gebleven, toont ons de roemrijke opstand der Makkabeërs, die in zo verre zij rein en recht was, als ene eerste vrucht van deze profetie mag genoemd worden. Antiochus met zijnen zich zelfen vergodenden, dweepzieken hoogmoed, en zijne vijandschap tegen God en godsdienst, is het zeer eigenaardig voorbeeld van de Antichrist. In dien éénen trek, dat Epifanes als voorafbeelding van de laatsten vijand verschijnt, ligt voor het volk Gods de volkomenste onderwijzing over dezen, en de nadrukkelijke waarschuwing op de grootheid van het te wachten gevaar en de listigheid des vijands maar van de tegenovergestelde zijde-de onuitsprekelijke troost, dat hij het snel over hem losbrekende oordeel niet zal ontgaan. En even als Israël de in Hoofdst. 8 beschrevene Antichrist eerst recht leerde onderscheiden in zijne verschijning, zo zijn wij, die slechts de laatsten vijand te verwachten hebben, verplicht en geroepen, ons zijn beeld uit de beschrijving van Antiochus duidelijker en aanschouwelijker voor te stellen en er ons te wapenen. De Apostel gaat ons hierin voor in Thess. 2:4, waar hij de mens der zonde met kleuren schildert aan Daniël ontleend.

Het gezicht nu van avond en morgen, dat er gezegd is(vs. 14), is de waarheid en gij, sluit dit gezicht toe 1), verberg het, opdat het niet aan ieder bekend worde, dat het voor heden nog niet nodig is, want er zijn nog vele dagen toe, eerst na 387 jaren zal het de tijd der vervulling zijn.

Laat het niet openlijk bekend worden aan de Chaldeëen, opdat de Perzen niet misnoegd worden op de Joden, omdat door hetzelfde de val van hun rijk voorzgd wordt; welk

misnoegen ontijdig zou zijn, overmits het bevel van hun vrijlating van de koning van Perzië verwacht wordt.

Toen werd ik, Daniël, zwak, ten gevolge der buitengewone inspanning, die ik bij het begin dezer openbaring had gehad, en was enige dagen ziek. Daarna stond ik op, en deed des konings werk, daar ik ook onder Belsazar een koninklijk ambt, hoewel van meer ondergeschikten aard had, en ik was ontzet over dit gezicht, maar niemand merkte het 2), ik verbergde het, dat ik dit gezicht had gehad, hoewel het mijne gedachten voortdurend bezig hield, daar ik het gebod in vs. 26 wilde gehoorzaam zijn.

Zolang wij in deze wereld leven moeten wij in dezelve het een of andere werk hebben. En dezulken, welke God met zijn weldaden en zegeningen verwaardigd heeft, moeten evenwel niet denken, dat het werk voor hen te gering is. Ook moet het aangename van de verkering met God ons niet afhouden van het waarnemen van ons bijzonder beroep, maar wij zijn verplicht altoos in hetzelfde te blijven bij God. Dezulken inzonderheid, aan welke het bestuur van het algemeen is aanbevolen, hebben wel toe te zien, dat zij zich getrouwelijk en in gemoede kwijten van hun plicht.

HOOFDSTUK 9. DANIELS GEZICHT EN PROFETIE VAN DE

ZEVENTIG WEKEN.

Vs. 1-9. In het eerste jaar der regering van Darius, de Meder, dus ten tijde toen de door de Profeet Jeremia voorspelde zeventigjarige ballingschap der Joden onder Babel aan de ene zijde haar einde scheen bereikt te hebben, daar het toch met Babels wereldheerschappij gedaan was, en toch aan de andere zijde Juda's gevangenis te Babel nog voortging en men nog in het geheel niet kon gissen, wanneer en hoe deze ballingschap zou eindigen, maakt Daniël de daarop betrekking hebbende plaatsen van Jeremia tot een onderwerp van navorsen en nadenken. Hij kan de reden, waarom de belofte vertoeft, slechts daarin vinden, dat de zonde van zijn volk niet genoegzaam beleden is; daarom wendt hij zich nu tot God in diepe treurigheid vastende, in een haren gewaad en in as. In de naam der gehele gemeente stort hij zijn gehele hart, dat door smart over de zonde is aangegrepen, en dat naar genade en vergeving verlangt, voor de Heere uit, Hem biddende, dat Hij genadig de smaad van Jeruzalem en van Zijn volk afwende, en over Zijn heiligdom, dat nog verwoest is, zijn aangezicht doe lichten.

In het eerste jaar van Darius, d. i. Cyraxares II, de zoon van Ahasveros of Cyraxares I (zie Kon. 22:2), uit het zaad, de stam der Meden, die in het jaar 556 v. Chr. koning gemaakt was over het koninkrijk der Chaldeën (Hoofdst. 5:3)

In het eerste jaar zijner regering, sedert het begin van het koninkrijk der Chaldeën met het jaar 626 v. Chr. 70 jaren waren verlopen, merkte ik, Daniël, in de verzameling van de heilige boeken, die ik in afschrift bezat (Nehem. 8:1), dat het getal der jaren, van dewelke het woord des HEEREN tot de Profeet Jeremia (zie Jer. 25:11 vv. 29:10 1) geschied was, in het vervullen der verwoestingen van Jeruzalem, zeventig jaren was, ik bemerkte dat in 70 jaren de tijd vervuld zou zijn, waarin Jeruzalem verwoest zou blijven liggen.

Toen verontrustte het mij, dat hoewel het ééne deel van 's Heeren woord vervuld was, het Chaldeeuwse rijk zijn einde had gevonden, echter niets bespeurd werd van de vervulling van het andere gedeelte, namelijk de verlossing van Israël (2 Kon. 25:27), en ik stelde mijn aangezicht tot God, de Heere, ik wendde het aangezicht naar de plaats des tempels (Hoofdst. 6:10 v.) en geestelijk het hart naar de hemel, om Hem te zoeken met het gebed en smekingen, met vasten, en zak en as 1) (2 Sam. 12:16. Ezra 9:3 vv. opdat mij mocht verklaard worden, hoe het eigenlijk met die 70 jaren stond in betrekking tot het beloofde wederkeren des Heeren tot Zijn volk, en het herstellen van stad en tempel.

Waar Daniël een zak aan doet en zich met as bestrooit en tegelijk vast, werpt hij zich als een smekeling voor Gods aangezicht om vergiffenis te vragen en te verzoeken dat God, wat Hij beloofd heeft, ook door de daad zelf tot stand brenge. Nu zijn hier twee zaken door ons vast te houden. De eerste is dat ons geloof voortdurend moet geoefend worden door gebeden, vervolgens waar God ons iets uitstekends en uitnemends belooft, wij er ook meer vurig naar moeten verlangen en dat dit als het ware een scherpe prikkel is. Wat nu het vasten in zak en as betreft, dit is in het kort aan te merken, dat de heilige vaders, het gewoon waren, deze

ceremoniën met buitengewone gebeden te verbinden, voornamelijk wanneer zij hun schuld voor Gods aangezicht wilden bekennen en als schuldigen voor Zijn aangezicht zich stelden, die er reeds geheel van overtuigd waren en geheel hun hoop stelden op de bede om vergiffenis.

Ofschoon Daniël een Profeet des Heeren was, achtte hij zich echter daarmee niet verheven boven de Schrift; neen, hij beminde en bestudeerde haar als het levende Woord des Allerhoogsten. De ene Profeet las van zelven de anderen, en verenigde zijne profetie met de voorafgaande; ja, wat zeg ik, de grootste der Profeten en hun Hoofd, Christus, beriep Zich gedurig op de Schrift. Hieruit kan men de hoogmoed afmeten van de ongelovige geleerden van onzen tijd, die de Schrift als verouderd wegwerpen, en hun eigene geschriften tot Schrift maken, als ook de verkeerdheid der gelovigen, die het meer met hun bevindingen dan met de Schrift houden. Daniël bidt om hetgeen God beloofd heeft te doen. Ene vreemde zaak voor het vleselijk verstand, Men zou zeggen: als God het beloofd heeft, dan behoeft men er niet om te bidden. Het tegendeel is waar. Een gelovige bidt, niet onbepaald, maar overeenkomstig het woord van God. Wij bidden naar Gods wil, en zijn daarom verzekerd verhoord te zullen worden. Daniël belijdt zijne zonden. Ook weer ene vreemde zaak; ene zondenbelijdenis op dit ogenblik, waarop God Zich gaat ontfermen, door een einde te maken aan de ballingschap! Doch juist zulke tegenstrijdige dingen, waarvan de wereld geen begrip heeft, zijn bij de gelovigen gewone zaken. Gods weldaden verootmoedigen hen nog meer dan Gods kastijdingen. Als God ons zegent, ons kroont met goedertierenheid en barmhartigheden, dan in tranen weg te smelten en zich zondaar te gevoelen, dat is genade. Niet alleen beleed Daniël eigene zonden, hij beleed ook die van anderen. Wij klagen dikwijls over gebrek aan verootmoediging onder de broederen; dat wij voorgaan! Een gelovige moet in zijne binnenkamer nooit voor zich zelven alleen staan, maar voor de gehele gemeente Gods. Hij alleen moet op zijne wijze in de bres staan voor allen; dit behoort tot het algemene priesterschap der gelovigen. De Heere, die alleen stond voor ons allen in het oordeel en alleen voor ons allen triomfeerde, heeft ons deze genade gegeven.

Hier is inderdaad een voorbeeld voor ieder Christen. Laat hem desgelijks verstaan door de Goddelijke Boeken, de Schriften van Profeten en Apostelen, dat de tijd nadert, wanneer de kerk zal bevrijd zijn van hare gevangenschap, de slavernij der zonde, en gebracht worden in de heerlijke vrijheid der kinderen Gods. Dat hij daarom als een vreemdeling en pelgrim op aarde afstand doe van vleselijke lusten, ten allen tijd biddende en zich haastende, dat de dag des Heeren kome.

Ik bad dan tot de HEERE, mijnen God, en deed belijdenis van onze zonde, 1) die zeker de oorzaak was, waarom de vervulling Zijner belofte vertraagde, en zei: "Och Heere! Gij grote en verschriklijke God, a) die het verbond de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben en zijne geboden houden 2) (Ex. 20:5 v. Neh. 1:5 vv.).

Deut. 7:9.

Het belijden is tweeërlei, òf een belijden van zonden òf van lof. Wanneer het ons in moeilijke omstandigheden kwalijk gaat, moeten wij onze zonde belijden; wanneer het ons

goed is, bij de overwinning der gerechtigheid moeten wij belijden, dat de Heere groot en goed is, moeten wij Hem loven; zonder belijdenis mogen wij echter nooit zijn.

Daniël belijdt hier in de aanhef van zijn gebed zowel de Majesteit Gods en Zijne heiligheid als Zijne barmhartigheid en genade. Hij wend zich tot God, zoals Hij Zich van oude tijden heeft geopenbaard. als tot dien Heere, die uit kracht Zijner heiligheid en rechtvaardigheid, de zonde geenszins kan gedogen, maar ook uit kracht van Zijne barmhartigheid en genade met de zondaar kan te doen hebben in de weg van vergevende genade-

a) Wij hebben gezondigd, en hebben onrecht gedaan en goddelooslijk gehandeld, en gerebelleerd, met af te wijken van Uwe geboden, én van uwe rechten 1) (1 Kon. 8:47).

Ps. 106:6. Jes. 64:5-7.

Hij moet daarmee beginnen, dewijl in het algemeen is aan te merken, dat onze gebeden Gode niet kunnen behagen, tenzij wij als schuldigen voor Zijn aangezicht komen en onze gehele hoop stellen op Zijne barmhartigheid. Maar in het belijden was er bij de Profeet een reden voor, dewijl hij niet gebeden heeft op de gewone wijze, zoals gezegd is, maar al vastende en met zak en as. Dit was dus een plechtige belijdenis, waarin Daniël zich verenigde met het ganse volk.

Ten tijde toen Gij hen (de kinderen Israëls) kastijddet, stortten zij gebeden voor U uit; want zij wisten, dat de verdrukking, die over hen gekomen was in de ballingschap, Uwe straf was en niet een toeval, en dat Gij hen voor hun zonden kastijddet. Daarom loofden zij U en baden zij tot U; zo deden zij gedurende de gansen tijd der ballingschap. (D. KIMCHI).

Daniëls gebed is een van die Bijbelse gebeden, waar men niet verklaren kan, waar men gevoelt, dat de woorden zich zelf moeten verklaren in ons hart, wanneer men de bedoeling en de zin zal vatten. Daniël, de getrouwe en rechtvaardige knecht Gods, verdiept zich geheel in de schuld en de zonde van zijn volk; zijne priesterlijke gezindheid identificeert zich zo geheel daarmee, hij doet zo innig in de naam van gans Israël belijdenis, dat wij hier iets gevoelen van hetgeen in het binnenste omging van Hem, die in onze plaats belijdenis deed, dat wij over Daniël heen zien in het gebedsoffer van Gethsemane en van Golgotha. Daniël stelt als een voorbeeld in zijn biddend lijden ons dien hoogsten Hogepriester voor, die, toen Hij werd uitgeroeid (vs. 26), het slachtoffer en het spijsoffer des Ouden Verbonds deed ophouden (vs. 27), daar Hij zelf de schuld verzoend en de eeuwige gerechtigheid aangebracht heeft (vs. 24); voor deze openbaring des Nieuw-Testamentische hogepriesterschaps moest Daniël juist nu hij zelf als priester gestaan had, bijzonder ontvankelijk zijn.

En wij hebben niet gehoord naar uwe dienstknechten, de Profeten, die in Uwen naam spraken tot onze koningen, onze vorsten, de hoofden van stammen en de geslachten, en onze vaders, de familiehoofden, en tot al het volk des lands.

Bij U, o Heere! is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten, 1) bij het bewustzijn, dat wij door onze zonden zware straffen verdiend hebben, gelijk het is te dezen dage bij de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem, en geheel Israël, die nabij en die verre zijn, in al de landen, waar Gij ze henengedreven hebt, om hun overtreding, waarmee zij tegen U overtreden hebben.

De ware boetvaardigen zijn altoos gewoon God te loven, te rechtvaardigen, opdat Hij rechtvaardig zij in Zijn spreken en rein in Zijn handelen, en de zondaar de schuld alleen drage. Hij erkent, dat het de zonde was, die hen in al deze ellende dompelde. Hij erkent de gerechtigheid van God daarin, dat Hij hen, in alles dat Hij over hen had laten komen, geen onrecht gedaan, maar hen naar hun verdienste behandeld had.

O Heere! bij ons is de beschaamdheid der aangezichten, bij onze koningen, bij onze vorsten en bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben.

Een klaar en diep bewustzijn van zonde, van hare snoodheid en van de straf, die zij verdient, behoort ons te verootmoedigen voor de troon. Wij hebben gezondigd als Christenen. Helaas! dat het zo moest zijn. Hoe begunstigd wij ook zijn, hebben wij ons nochtans aan ondankbaarheid schuldig gemaakt; boven de meesten bevoorrecht, hebben wij echter niet naar die mate vruchten gedragen. Wie is er, al heeft hij nog zo lang aan de Christelijken krijg deelgenomen, die niet een blos zijn aangezicht zal voelen bedekken, wanneer hij terugziet op het verledene? Wat onze dagen betreft vóór onze bekering mogen zij vergeven en vergeten zijn; maar sedert dien tijd, hoewel wij niet zondigen als te voren, hebben wij toch gezondigd tegen licht en tegen liefde, licht dat ons gemoed waarlijk had bestraald, en liefde, waarin wij ons hadden verblijd. O, hoe snood is de zonde ener begenadigde ziel! De zondaar, die de vergeving nog niet deelachtig is, zondigt oneindig minder zwaar dan Gods uitverkorenen, die met Christus gemeenschap hebben gemaakt, en op Zijn boezem hun hoofd hebben neergevleid. Zie op David! Velen spreken over zijne zonde, maar ik bid u, zie op zijn berouw, en naar zijne gebrokene beenderen, terwijl ieder hunner zijne smartvolle belijdenis uitstort; Merk op zijne tranen, hoe zij ter aarde vallen, en de diepe verzuchtingen, die de gedempte tonen zijner harp vergezellen! Wij zijn allen afgeweken, laat ons dan de geest der bekering zoeken deelachtig te worden. Merk wederom op Petrus! Wij spreken veel van zijne verloochening van de Meester. Bedenk, dat er is geschreven: "Hij weende bitterlijk." Hebben wij gene verloocheningen onzer met tranen te bewenen? Helaas! deze onze zonden vóór en na de bekering, zouden ons gewis naar de plaats van het onuitbluslijk vuur verwijzen, ware het niet om de soevereine genade, die ons onderscheidde, ons rukkende als vuurbranden uit het vuur. Mijne ziel, buig u neer onder het besef uwer natuurlijke zondigheid, en aanbid uwen God. Bewonder de genade, die u behoudt, de goedertierenheid, die u spaart, de liefde, die u geeft.

a) Bij de Heere, onzen God, zijn de barmhartigheden en vergevingen (Ps. 130:4) en deze hebben wij thans in bijzondere mate nodig; daarom hopen wij nog, alhoewel onze zonde zwaar is, en wij tegen Hem gerebelleerd hebben.

Ps. 130:3, 7. Klaagl. 3:22.

Houdt Daniël zich hier niet enkel en geheel vast aan de genade? Hoe dwalen zij, die zeggen, dat onder het Oude Testament het Evangelie niet bekend was! .

Daniël pleit hier en houdt zich vast aan Gods barmhartigheid en Zijn vergevende genade. Hij weet het, en is er van overtuigd, dat zal Israël uit Babel verlost worden, het enkel zal zijn uit vrije genade en ongehoudene goedertierenheid. Maar Daniël heeft ook een breed inzicht in de liefde Gods. Hij weet het dat er een ogenblik is in Zijn toorn, maar een leven in Zijne goedgunstigheid. Hij weet het, dat Gods verbond vast staat, en dat de trouweloosheid van zijn volk de eeuwige trouw Gods niet te niet maakt. Aan de ene zijde ziet hij een stroom van ongerechtigheid, maar aan de andere zijde een vuur van Gods liefde, hetwelk de toorn verslindt.

En wij hebben de stem des HEEREN, onzes Gods, niet gehoorzaamd, dat wij in Zijne wetten wandelen zouden, die Hij gegeven heeft voor onze aangezichten, door de hand van Zijne knechten, de Profeten.

Maar geheel Israël heeft Uwe wet overtreden, met af te wijken, dat zij Uwer stem niet gehoorzaamden; daarom is over ons uitgestort die a) vloek, en die eed, die geschreven is in de wet van Mozes, de knecht Gods, wij ontvangen rechtvaardige vergelding, dewijl wij tegen Hem gezondigd hebben.

Lev. 26:14 vv. Deut. 27:15 vv. 28:15 vv. 29:20; 30:17 vv. 31:17 vv. 32:19 vv. Klaagl. 2:17.

En Hij heeft Zijne woorden bevestigd, die Hij gesproken heeft tegen ons, en tegen onze richters, die ons richtten, hoewel zij veel meer ons verleidden, brengende over ons een groot kwaad, hetwelk niet geschied is onder de gansen hemel, gelijk aan Jeruzalem geschied is.

Gelijk als in de wet van Mozes geschreven is, also is al dat kwaad over ons gekomen; en wij smeekten het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, niet, afkerende van onze ongerechtigheden, en verstandelijk acht gevende op Uwe waarheid

Daarom heeft de HEERE over het kwade gewaakt. Hij heeft er acht op geslagen, dat het niet zou uitblijven (Jer. 1:12; 44:27), en Hij heeft het over ons gebracht; want de HEERE, onze God, is rechtvaardig in al Zijne werken, die Hij gedaan heeft, dewijl wij Zijner stem niet gehoorzaamden. 1)

Slotsom is dit, dat het volk niet zo zwaar is gekastijd en voor zo veel rampen en ellende is getroffen, dan omdat het de straf Gods had geprovoceerd, en dat dit gemakkelijk uit de bedreigingen kon opgemaakt worden, dewijl God reeds eeuwen te voren had verkondigd, wat toen door de zaak zelf was gebleken, dat het geen scherts was. Vervolgens dat niet alleen de macht Gods in de verliezen van het volk schitterde, maar ook Zijne rechtvaardigheid. Maar dit is ook op te merken, dat de Profeet door deze worden de vele beproevingen tegentreedt, waarmee de gelovigen zonder twijfel werden beroerd, zodat hun geloof bijna schipbreuk leed.

a) En nu, o Heere, onze God! b) die Uw volk uit Egypteland uitgevoerd hebt met ene sterke hand, en hebt genen naam gemaakt, gelijk hij is te dezen dage; wij hebben gezondigd, wij zijn goddeloos geweest; toch ligt voor ons in die grote verlossing een bewijs, dat Gij ons niet geheel verwerpen, maar weer in genade zult aannemen.

Ps. 105:7; 106:47 b) Exod. 32:11. Num. 14:13 vv.

De uittocht uit Egypte was voor Israël ene opgerichte banier, naar welke alle gelovigen van alle tijden in Israël, als naar het eeuwig monument der getrouwheid Gods terug zagen. Voor ons, gelovigen onder het Nieuwe Testament, is het kruis van Christus zulk ene banier, het nog eindeloos heerlijker monument der Goddelijke genade, want daaraan is onze eeuwige verlossing volbracht. Daarop rusteloos terug te zien, is het werk van ons geloof, de grond onzer hope, de drijfveer onzer liefde.

O Heere! naar al uwe gerechtigheden 1), laat toch Uwe toorn en Uwe grimmigheid afgekeerd worden van Uwe stad Jeruzalem, Uwen heiligen berg; want om onzer zonden wil en om onzer vaderen ongerechtigheden, zijn Jeruzalem en Uw volk tot versmaadheid bij allen, die rondom ons zijn.

Is er dan meer dan ééne gerechtigheid bij God? Ja. er is ene gerechtigheid, die straf eist en ene, die voldaan is. Het is niet, zo als de volgers van Arminius zeggen, dat God van de troon des rechts opstaat en zich op dien der genade neerzet. Neen, God staat niet op van Zijnen troon, maar van de troon der gerechtigheid wordt de troon der genade door het offer, dat geslacht is.

En nu, onze God hoor naar het gebed Uws knechts, en naar Zijne smekingen; en doe Uw aangezicht lichten over Uw heiligdom, dat verwoest is; om des Heeren wil 1).

"Om des Heeren (Adonai's) wil. " Dit herinnert aan Ps. 110:1 en 2, David zingt: "De Heere heeft gezegd tot mijnen Heer (Adonai) enz. " De Heere, die Davids Heere is, moet meer zijn. dan alleen Davids zoon; de Heere, om wiens wil God Zich over Zijn heiligdom moet erbarmen, moet God gelijk zijn, omdat Hij de naam Gods, Adonai, draagt; maar Hij moet tevens een ander zijn.

Neig Uw oor, mijn God! en hoor naar onze smekingen, doe Uwe ogen op, en zie onze verwoestingen, en de stad, die naar Uwen naam genoemd is, want wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neer op onze gerechtigheden, maar op Uwe barmhartigheden, die groot zijn.

Welk een uitdrukking: wij werpen onze smeking neer als een last, die ons op de ziel ligt! zo baden de heiligen; zij baden met kracht; zo bad ook Elia, zeggende: Heere, mijn God! hebt Gij dan ook deze weduwe, bij welke ik herberg, zo kwalijk gedaan, dat Gij haren zoon gedood hebt? Zo bad Luther bij het ziekbed van Melanchton, die zijne rechterhand was, zeggende: "Heere! zo Gij hem wegneemt, zo doe ik niets meer. " En Melanchton werd beter.

Doch vergeten wij vooral niet, dat niet de stoutmoedigheid het doet, maar het geloof, waaruit zij voortvloeit.

Merkt op hoe zorgvuldig en omzichtig de Profeet is, om tot de genade de toevlucht te nemen en de verdienste te verzaken. Zo doen alle heiligen.

O Heere, hoor! o Heere, vergeef! o Heere a), merk op en doe het, vertrek het niet, stel het niet uit! Om Uws zelfs wil, o mijn God! want Uwe stad, en Uw volk is naar Uwen naam genoemd 2).

Daniël openbaart hier niet, zoals de hypokrieten gewoon zijn te doen enige welsprekendheid, maar hij leert door zijn voorbeeld, welke de ware wet en wijze van bidden is. Het is hier niet twijfelachtig of hij werd gedreven door een singulieren ijver om anderen mede te slepen. God heeft dat zelf in de Profeet gewerkt door Zijn Heiligen Geest, opdat hij zelf een leermeester voor alle naderen zijn zou van bidden, en opdat zijn gebed een algemeen norm zou zijn voor geheel de kerk. Met dit doel vermeldt Daniël wat hij in zich had opgenomen. Hij had gebeden zonder getuigen, maar nu roept hij geheel de kerk zamen en wil dat zij getuige zou zijn van zijn ijver en eerbied, opdat als het ware allen zouden volgen, wat niet hij zelf hen allen voorschrijft, maar God.

Waarom ook hier wederom juist driemaal: "Heere?" Omdat God Drieëenig is. In de Drieëenheid ligt de volheid der Godheid.

Daniël pleit hier op Gods Naam en op zijn eeuwige trouw. Hij weet het dat zal God genadig zijn, Hij het moet doen om Zijns naams wil. Uit zich zelve moet God bewogen worden om Zijn volk te redden uit 's vijands macht. Niets is noch in hem, noch in een zijner medegelovigen, waardoor God zou bewogen worden om zijn volk genadig te zijn. Hij wijst, als een andere Mozes, de Heere God op Zijn verbond.

Het zijn vooral de volgende bijzonderheden, welke ons dit gebed voor Daniëls toenmalige gemoedsstemming en toestand hoogst karakteristiek, en met die als in overeenstemming voorkomen. Vooreerst is er geen nauwkeurig bepaald, logisch gerangschikte gedachtengang op te merken; integendeel keert altijd dezelfde gedachte terug, aan de ene zijde aan Israëls zonde en ellende, en de daardoor veroorzaakte kastijding des Heeren, aan de andere zijde aan de enige hulp en de bijzondere barmhartigheid van God, op ene wijze gelijk het de gelovige betaamt, zodat de laatste de overhand behoudt, dat de genade en het bewustzijn daarvan triumfeert, gelijk dit hier bijzonder in vs. 19 op het krachtigst blijkt. Het eigenaardige van deze omstandigheid ligt juist daarin, dat waar de diepste weemoed over een geliefd voorwerp, de levendigste smart over de zonden de ziel doordringt, wij daar ook aan dat punt van droefheid vasthouden, en daarbij onze tranen overvloedig laten vloeien. De eigenlijke uitwerking der klacht is daarom eentonigheid. Datzelfde merken wij op bij alle boet- en klaagpsalmen, in 't bijzonder ook in de klaagliederen van Jeremia, in welke zelfs de rythmus dat karakter op ene met de gedachte schoon overeenstemmende wijze heeft aangenomen. Vervolgens merken wij op, wat met de eerste beschouwing zamenhangt, hoe de Profeet de eigenlijken inhoud en het onderwerp van zijn gebed slechts kort aanroert, (vs. 17 vv. .), en dat

slechts in 't algemeen aangeeft, biddende om Gods hulpe voor het land, voor Jeruzalem en voor het heiligdom. Ook hierin zien wij dien groten ootmoed, welken de Profeet bezat, ondanks de grote genade, die hij bij God had gevonden: hij stelt alles aan de wijsheid des Heeren voor, wien hij niets wil voorschrijven. Dit kon des te minder in zijne gedachte komen, daar de wonderbare bevrijding der Israëlieten door Cyrus toen de menselijke bevattingskracht nog verre moest overtreffen, dat het "hoe?" van Israëls verlossing nog slechts aan Gods almacht kon worden voorgesteld. Eindelijk beschouwe men de alleen waren weg der zaligheid, die in ieder gebed van enen waarlijk vrome moet openbaar worden, en dien Melancton zo treffend tekent: "Daniël belijdt de zonden van het volk en geeft Gode de lof der gerechtigheid, dat Hij het volk rechtvaardig gestraft heeft. Daarop vraagt hij om vergeving der zonden en terugvoering van het volk. Dat is dus het ware berouw, Gods toorn tegen onze zonden te erkennen, van wege Gods toorn te verschrikken, te beklagen, dat wij God beledigd hebben, Hem de ere geven, dat Hij ons op ene rechtvaardige wijze straft, en bij Zijne straffen Hem gehoorzaam zijn. Toch is het niet genoeg de zonden te erkennen en op de straffen acht te geven, maar ook de vertroosting moet daarbij komen.

20.

II. Vs. 20-26. Nauwelijks heeft Daniël zijn gebed geëindigd, of de Engel Gabriël ijlt volgens bevel van God tot hem, om hem te openbaren, wat er zal geschieden. Hij blijft echter niet staan bij de 70 jaren der ballingschap, integendeel gaat hij stilzwijgend over dezen tijd henen, die zo spoedig geëindigd zal wezen; welk einde het terugkeren in het vaderland en het weer opbouwen van het altaar en van de tempel ten gevolge zal hebben. Hij laat hem in de verte, in ene tijdruimte van 70 jaarweken zien, en in de gebeurtenissen van de laatste dezer weken de toekomst van het aangename jaar des Heeren. Nauwelijks heeft enige andere plaats der Heilige Schrift er zoveel toe bijgedragen, dat men in de tijd, waarin de Heiland later werkelijk verschenen is, Zijne verschijning algemeen verwachtte; nauwelijks is er ook enige andere plaats zo zeer als deze onderzocht en in het licht gesteld. Dit veroorzaakt dat zij, even als Hij, van wien zij getuigt, zelf tot een val en tot ene opstanding van velen in Israël geworden is.

Als ik nog sprak, en had, en beleed mijne zonde, en de zonde mijns volks van Israël, en mijne smeking nederwierp voor het aangezicht des HEEREN, mijns Gods, om des heiligen bergs wil mijns Gods, ten gunste van dien heiligen berg, zijne bewoners en zijnen tempel (vs. 17 vv.);

God heeft zijnen gelovigen beloofd: "Eer zij roepen zo zal Ik antwoorden, terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen" (Jes. 65:24), en de ondervinding der gelovigen bevestigt dit. Wij kunnen dus al de redeneringen der ongelovigen over de onverhoorbaarheid van het gebed veilig als dwaasheden ter zijde stellen. Waar persoonlijke ondervinding bestaat, is alle tegenspraak een bewijs van onkunde. Aan de anderen kant moet deze prediking des ongeloofs ons niet verwonderen, want bij de ongelovigen is werkelijk gene gebedsverhoring. God betuigt, zodanige mensen, als zij tot Hem roepen, niet te zullen antwoorden (Spr. 1:28; vgl. 1 Sam. 28:6, 15. 9:31).

Als ik nog sprak in het gebed, zo kwam de man Gabriëlin groten haast (Openb. 13:6), de Aartsengel, die de gedaante eens mensen had aangenomen, en dien ik in het begin in een gezicht (Hoofdst. 8:15 vv.) gezien had, snellijk gevlogen, mij aanrakende 1) omtrent de tijd des avondoffers, des namiddags ten 3 ure (zie Num. 28:8 1 Kon. 18:36. Ezra 9:4 vv. Matth. 27:51), hetzelfde ogenblik, waarin Christus eeuwen later uitriep: "Het is volbracht. "

In het Hebr. Muaf, bial nokea' elai. Onze Staten overzetters geven weer, in navolging van de Septuaginta, snellijk gevlogen, mij aanrakende. Beter is de vertaling: Dien ik in het begin in een gezicht gezien had, in de toestand van afgematheid kwam tot mij. Daniël wijst op een vroegere verschijning, (Hfst. 8:17 en vv). Het werkwoord betekent nooit: snel zijn, maar altijd: vermoeid zijn, afgemat zijn.

En hij onderrichtte mij omtrent de zaak, die mij zozeer had bekommerd, en sprak met mij, en zei: Daniël! nu ben ik uitgegaan, van God, die mij tot u gezonden heeft, om u de zin te doen verstaan.

In het begin uwer smekingen is het woord 1) uitgegaan, en ik ben gekomen, om u dat te kennen te geven, wat gij verlangd hebt, hoe naar Gods raad de zaken zich zullen ontwikkelen, want gij zijt een zeer gewenst man, de Heere lief en dierbaar (Hoofdst. 10:11, 19); versta dan dit woord en merk op dit gezicht 2).

Onder het woord, is niet te verstaan het bevel aan Gabriël door God gedaan, om tot Daniël te gaan, maar wat Gabriël tot Daniël heeft te verkondigen en ons bewaard is in vs. 24-27. Terwijl Daniël begon te smeken, gaf God aan Gabriël het Gods woord, hetwelk hij tot troost en verkwikking van Zijn knecht en van geheel het volk moest verkondigen. Ook hier werd bevestigd: Eer zij roepen zal Ik antwoorden.

Wij vinden hier denzelfden Engel, die aan Maria de geboorte van de Messias bekend maakt (Luk. 1:26 vv.) Meer dan een vijftal eeuwen te voren moet hij met de grootste chronologische zekerheid profeteren. Het is alsof de Goddelijke openbaring op dit toppunt der Oud-Testamentische profetie heeft willen tonen, dat zij van hare heilige hoogte af ook het hoogste kan verschaffen, waar de profetie tot aan de grenzen van het waarzeggen gaat, zonder die toch te overschrijden; want ook in de volgende woorden des Engels is voor relatieve omsluiting wel gezorgd, daar zowel het punt van aanvang der 70 weken, als het tijdstip, waarop zij eindigen in een zeker duister gehuld is.

Niet voor zijn persoon alleen, maar als vertegenwoordiger van dat Israël, dat aan Gods verbond getrouw was, wordt Daniël als een kleinood voor God voorgesteld. Israël was dit kleinood in de eerste plaats als het volk, dat God Zich uit alle volken der aarde verkoren heeft, om Zijn eigendom te zijn, dat Hij door alle tijden heen als een edelgesteente bewaart, waarom Hij, ook wanneer het Hem ontrouw is geworden, dingt, gelijk een man om zijn bruid. Thans ligt dit volk onder de kastijdende hand van zijnen God; maar in Daniël ziet de Heere de vertegenwoordiger van het volk, dat vroom is en getrouw aan het verbond; gelijk zich eigenlijk het volk, zoals het moest zijn, in dezen concentreert, zo concentreert zich ook Gods liefde tot Zijn volk op dezen plaatsbekleder daarvan.

Zeventig weken (Hebr. "zeventig gezevende" of "zeventig zeventijden, " waaronder gene weken van dagen maar jaarweken d. i. tijdruimten elk van zeven jaren moeten worden verstaan, dus te zamen $70 \times 70 = 490$ jaren (vgl. Lev. 27:8) zijn bestemd, en deze weer in bijzondere afdelingen verdeeld (vs. 25 vv.) over uw volk en over uwe heilige stad, voor welke gij hebt gebeden (vs. 16. vv.), om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen, als het ware in een verzegeld graf te leggen, d. i. te bedekken, uit het oog te verwijderen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om ene eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezicht, en de profeet te verzegelen, met het zegel der bevestiging te voorzien (de zonde wordt verzegeld wanneer zij vervuld wordt), en om de heiligheid der heiligheden te zalven.

De openbaring, die Daniël hier ontvangt, heeft de bedoeling, om datgene uit elkaar te zetten, wat de Profeten tot hiertoe volgens de wet van het profetische perspectief gezamenlijk gezien hebben: de verlossing van Israël uit de ballingschap en het begin van de gehele Messiaanse verlossing. Dat toch was over 't algemeen in het Oude Testament meer dan eens het geval, dat gedeeltelijke vervullingen van vroegere beloften plaats zonden, bij welke men moest weten, dat het nog niet de hoogste en eigenlijke vervullingen waren, en zo wordt ook in onze voorzegging de Profeet in plaats van de 70 jaren; aan wier naderend einde hij de zaligheid verwachtte, een meer verwijderde termijn van 70 jaarweken genoemd, welke verlopen moest van de meer nabijzijnde vervulling tot aan de meer verwijderde en volkomene, van het bevel tot de herstelling en opbouw van Jeruzalem (vs. 25) tot op de tijd van de Messias. Even als de Heere Petrus op de vraag, of het genoeg was, wanneer hij zijnen broeder zeven malen vergaf, antwoordde: "niet zeven maal, maar zeventig maal zeven maal" (Matth. 18:21 v. 1), zo antwoordt hier de Engel aan Daniël: "niet zeventig jaren, maar zeven maal zeventig jaren zijn over uw volk en uwe heilige stad bestemd. Opdat hij de volkomene vervulling der belofte niet naderbij verwacht, dan God het bepaald heeft, is in de grondtekst Let woord: "gezevende" vóór het telwoord: "zeventig" geplaatst, waardoor duidelijk en bepaald moet worden aangewezen, dat in de plaats der zeventig jaren ene andere tijdruimte, die van 70 jaarweken kwam. Op deze tijdruimte van 70 jaarweken, niet meer gelijk tot hiertoe op die van 70 jaren, moet zich voortaan in Israël de verwachting naar zaligheid richten. Terwijl nu ons vers het fundament vormt van de gehele openbaring, die vervolgens in de drie verzen naar hare bijzondere punten nader wordt uiteengezet, hebben wij hierin ene in elkaar grijpende keten van uitdrukkingen, van welke de ene de andere verbindt en draagt en verklaart, die echter ook in hare afwisselende betrekking op elkaar de Messiaanse verlossing naar hare beide zijden, naar de positieve, zowel als naar de negatieve, verklaren; want 1 en 4, 2 en 5, 3 en 6 komen even zo met elkaar overeen, als de werken der zes dagen in Gen. 1:3 (vgl. vs. 3 vv. met vs. 14 vv. vs. 6 vv. met vs. 27 vv. 9 vv. met 24 vv.): 1 de overtreding gesloten, 4 ene eeuwige gerechtigheid aangebracht, 2 de zonde verzegeld, 5 het gezicht en de Profeet verzegeld, 3 de ongerechtigheid verzoend, 6 de heiligheden gezalfd. Hierbij is tevens op te merken, hoe zeer alle deze uitdrukkingen slaan op hetgeen Daniël in zijn gebed gezegd heeft. Hij had gebeden om vergeving der zonden voor zijn volk-in 70 jaarweken, heet het, zal de volledige verzoening geschieden, en de eeuwige gerechtigheid worden aangebracht. Hij had gebeden om de vervulling van de door Jeremia gegevene belofte-in 70 jaarweken zou de vervulling niet alleen van deze maar van alle profetieën en gezichten volgen. Hij had gebeden om de wederoprichting van het heilighdom binnen 70 jaarweken, zo verkrijgt hij ten antwoord zal een heilighdom der heilighdommen worden gezalfd. Wat de uitdrukkingen in 't bijzonder

aangaat, zo wordt bijzonder nadruk op de verzoening gelegd, en door ene drievoudige uitdrukking als het wezenlijke fundament van allen Messiaansen zegen voorgesteld. "Dat stemt zo juist overeen met het gehele karakter van het gebed van de Profeet, die in de diepte van zijn smartgevoel over de zonde gene woorden genoeg kan vinden ter belijdenis van Israëls schuld. Wanneer hierop bij de drie negatieve uitdrukkingen als positieve aanwijzing van dezelfde gedachte nog de herstelling der eeuwige gerechtigheid komt, zo heeft dit eveneens betrekking op Daniëls gebed in vs. 16 en 18. Is echter eerst de volle verzoening geschied en de eeuwige gerechtigheid aangebracht, zo volgt al het andere. De profetieën der Profeten worden vervuld, en een Allerheilige is er, waarin God in de volsten zin des woords onder Zijn volk woont. De laatste uitdrukking: "de heiligheid der heiligheden te zalven, " komt moeilijk voor, wij behoeven echter slechts te herinneren, dat het eerste heiligdom door zalving met olie tot ene woonplaats van Jehova, tot ene plaats van zijne tegenwoordigheid onder het uitverkoren volk gewijd werd (Ex. 30:22 vv. 40:9 vv. Lev. 8:10 vv.) In werkelijkheid zal nu ook het nieuwe heiligdom met olie, namelijk met de Heiligen Geest, die daarmee wordt bedoeld, worden gezalfd. Dit brengt ons daartoe, dat wij bij het nieuwe heiligdom aan levende personen hebben te denken; niet aan de Messias alleen, maar aan het verbondsvolk des Nieuwen Testaments (Jes. 33:20 v. Jer. 3:16 v. 31:31 vv.) Door de opstanding en hemelvaart van Christus werd Zijn eigen leven in de heerlijkheid des Geestes verhoogd en tot ene volkomene woning Gods gemaakt; door de uitstorting des Heiligen Geestes begon het hoofd zich een lichaam te scheppen, de gemeente, die ene woonstede Gods is in de Geest (Joh. 2:19 vv. Kol. 1:18. Efeze. 2:20 vv. 1 Kor. 3:16. 2 Kor. 6:16. 1 Joh. 2:20 Co 1Jo).

Zo veel blijkt terstond, dat hier ene opeenstapeling van uitdrukkingen ter aanduiding van dezelfde hoofdzaak wordt aangetroffen. Het is onzes inziens evenmin climax, als anticlimax, maar veeleer accumulatie en dat die grote hoofdzaak ene belofte is van geestelijk heil. Bij het "sluiten der overtreding" schijnen wij te moeten denken aan zulk ene inteugeling of insluiting der zonde, waardoor zij in hare vrije ontwikkeling en werking belemmerd wordt; een denkbeeld dat een uitnemend gepasten overgang tot het onmiddellijk volgende aanbiedt. Het "verzegelen der zonden" duidt op symbolische wijze hare verwijdering van voor Gods aangezicht aan. Zaken, die men reeds afgesloten of ter zijde gelegd had, verzegelde men niet zelden tot nog grotere veiligheid (Joh. 9:7. Hoogl. 4:12). Het "bedekken der ongerechtigheid" eindelijk is ene duidelijke zinspelende op de wijze der schuldverzoening, verordend onder het Oude verbond. Gelijk het bloed des geslachten offerdiens zich als het ware tussen Jehova en de offeraar plaatste, zodat Hij niet de schuldige, maar dat reinigend offerbloed aanzag, zo zou Hij thans, gelijk een ander Profeet het had uitgedrukt, alle hun zouden in de diepte der zee werpen (Micha 7:19). "Ene eeuwige gerechtigheid zou worden aangebracht. " De rechtvaardigheid van God, het hoogste, wat zich een vrome Daniël wensen kon, zou uit genade geschonken worden, maar bij tegenoverstelling tegen de kortstondige, telkens weer verbeurde gerechtigheid van de Israëliet, die vruchteloos in zijne werken de grond zijner begenadiging zocht, zou zij ene "eeuwige" zijn. Alzo zou tevens "het gezicht en de Profeet verzegeld, " d. i. besloten worden doordat beiden het eindpunt bereikten, waarop zij van de aanvang af gericht zijn geweest. En waar alzo de profetie veilig als een gesloten boek kan beschouwd worden, daar wordt eindelijk: "de heiligheid der heiligheden gezalfd. " Wie waagt het de gehelen zin dezer uitdrukking beschrijven?

Wat vertegenwoordigde het heilige der heiligen? De tabernakel. En wat vertegenwoordigde deze? Het lichaam van Christus. En wat vertegenwoordigt het lichaam van Christus? Zijne gemeente. Zo is dan de zalving van de heiligheid der heiligheden: de belofte des Vaders, de belofte van de uitstorting des Heiligen Geestes, van de Pinksterdag.

De vlees geworden Joden verwachtten een Messias, die hen van het juk der Romeinen zou verlossen, en hun aardse macht en goederen geven zou, doch hier wordt hun gezegd, dat de Messias tot een ander einde zou komen, zuiver geestelijk en waarom zijn komst des te aangenamer zou zijn.

Het gezicht en de profeet te verzegelen wil niet anders zeggen dan vervullen, volkomen vervullen wat van Hem gezegd was, dus volkomen beantwoorden aan wat van hem geopenbaard was. Hij zou te niet doen de schaduwdienst en alle offeranden overbodig maken, dewijl Hij zelf het eeuwige en volkomen slachtoffer voor Zijn volk zou zijn.

Weet dan nog bovendien hoe die zeventig weken verdeeld worden, en versta nog nader de bijzondere gebeurtenissen in die tijdvakken: van de uitgang des woords, van het bevel 1) om te doen wederkeren, en om Jeruzalem te bouwen, d. i. van de tijd van Artaxerxes Longimanus, en wel van het zevende jaar zijner regering of van het jaar 457 v. Chr. (Ezra 7:1 vv.), tot op Messias (= Christus, Gezalfde) de Vorst, volgens de grondtekst Maschiach-Nagid), 1) zijn zeven weken en twee en zestig weken, 2) dus te zamen 483 jaren-dit brengt ons op het jaar 26 na Chr. geboorte, toen Pontius Pilatus landvoogd van Judea werd (zie Luk. 3:1). Wat nu de eerste zeven weken, van 457-408 v. Chr. aangaat, de straten, en de grachten zullen in verloop van dien tijd wederom gebouwd worden, doch in benauwdheid der tijden 3) (vgl. Nehemia).

Het tijdstip van de aanvang dier 70 weken is, het bevel om Jeruzalem te herbouwen, niet het verlof tot de terugkeer onder Cyrus. Dit bevel ging volgens Ezra 7:1, 7, 11 vv. Ezr 1, 11 uit in het zevende jaar van Arthasastha, want de bevelschriften van Cyrus en Darius Hystaspes (Ezra 1 en 6) hebben op de tempelbouw betrekking. In het 7de jaar van Arthasastha of Artaxerxes Longimanus (langhand) trok ook Ezra met ene tweede afdeling Joden naar Jeruzalem.

De profetie bemint dergelijke splitsing van een zeker tijdperk: men denke aan de uitdrukking: een tijd, tijden en een halve tijd, Dan. 7:26.

Het waren benauwde tijden, zowel als de daarop volgende twee en zestig weken. Vooreerst hadden de teruggekeerden met de bewoners des lands te kampen. Later zochten zij, Gods oude volk tot 333, onder de heerschappij van Alexander, nog later, tot 203, onder die der Ptolemeën in Egypte. Vervolgens geraakten zij onder de druk der Syriërs, met wie zij, 63 voor Chr. aan de Romeinse heerschappij ten deel vielen, over welke zij, ten tijde van 's Heilands verschijning op aarde, zo ontevreden waren. Benauwde tijden waren deze jaren ook in geestelijken zin. Gene profeten stonden onder hen op. De Syrische koning Antiochus (170-164) trachte hun het geloof hunner vaders te ontroven, en deed velen de marteldood ondergaan, terwijl anderen gewillig tot het heidendom overgingen. Griekse beschaving, taal,

kleding en denkbeelden, Griekse spelen en schouwburgen kwamen meer en meer in zwang. Het volk zonk al dieper, hoewel het door zijne Heilige Schriften en zijn herstelden godsdienst, zich boven het alom ontbindend en verbasterd heidendom had behoren te verheffen. Hoezeer het onder de vaan van Sadduceën, de voorstanders des ongeloofs en der Farizeën, de aanhangers van het bijgeloof, tot ene licht- en levenloze massa werd, bemerken wij uit 's Heilands onfeilbare getuigenissen.

En na die twee en zestig weken, dus in het tijdvak, dat met het jaar 26 na Chr. begint, als Pontius Pilatus landvoogd is, zal de Messias uitgeroeid worden, een geweldigen dood ondergaan, maar het zal niet voor Hem zelven zijn 1), maar ten behoeve van anderen; en een volk des vorsten 2), het krijgslager des Romeinsen keizers, hetwelk komen zaltot straf van Israël wegens die uitroeiing van de Messias, zal de stad en het heiligdom verderven, en zijn einde zal zijn met enen overstromenden vloed, even plotseling alsof zij door een geweldigen stroom werden weggevoerd, en tot het sinds toe zal er krijg zijn, en vastelijk beslotene verwoestingen³); gedurende de zeven jaren, dat de strijd duurt tot aan het einde der verwoesting van stad en tempel zal er ene ontzettende verwoesting zijn als ene door God beslotene straf 4).

Zo het niet voor Hem zelven zijn zou, voor wien dan? Immers voor ons en allen, die zich zondaar weten, en erkennen te zijn en door het geloof behouden worden. Gij ziet, ook hier is de borggerechtigheid van Christus volkomen uitgesproken. Het is het Nieuw-Testamentische woord des Heeren in anderen vorm: "De Zoon des mensen is gekomen, niet om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijne ziele te geven tot een rantsoen, tot een losprijs, voor velen. " .

Geprezen zij Zijn naam, daar was geen oorzaak des doods in Hem. Noch erf- noch werkelijke zonde bezoedelde hem. Daarom ook had de dood tegen Hem geen eis. Niemand had met enig recht Hem het leven kunnen benemen, want niemand had hij enig onrecht gedaan; evenmin had men Hem met geweld van het leven kunnen beroven, indien het Hem niet had behaagd Zich zelven in de dood te geven. Maar ziet, één zondigt en een ander lijdt. De gerechtigheid werd door een beledigd, maar rond hare voldoening in Hem. Beken van tranen, bergen van offeranden, oceanen vol stierenbloed en heuvelen van wierook konden niets baten tot wegneming der zonde, maar Jezus werd voor ons uitgeroeid en met Hem werd de oorzaak der wraak voor altijd verwijderd, omdat de zonde voor eeuwig weggenomen werd. Hierin is de wijsheid, dat de plaatsbekleding, de zekere en gewisse weg ter verzoening werd daargesteld! Hierin is de nederbuigende liefde, die Messias, de Vorst, ene doornenkroon deed dragen en sneven aan het vloekhout. Hierin is de liefde, die de Heiland Zijn leven deed afleggen voor Zijne vijanden. Het is echter niet voldoende het schouwspel te bewonderen van de onschuldige voor schuldigen Zijn bloed vergietende, wij moeten ons verzekeren van ons deelgenootschap daaraan. Het bepaalde doel van des Messias' dood was het behoud Zijner gemeente; hebben wij een lot en deel onder degenen, voor wie Hij Zijn leven ten rantsoen heeft gesteld? Stond Jezus daar als onze vertegenwoordiger? Zijn wij door Zijne striemen genezen? Ontzettend zou het wezen, indien wij geen deel aan Zijne offerande hadden, beter ware het ons dan nooit geboren te zijn geweest. Ernstig doet die vraag zich aan ons voor, maar het is ook ene verblijdende zaak, dat wij een klaar en duidelijk antwoord daarop kunnen

geven. Voor allen die in Hem geloven, is de Heere Jezus een Zaligmaker van nabij, en zij allen zijn met het bloed der verzoening besprengd. Laat allen, die vertrouwen op de zoenverdiensten van des Messias' dood, zich dan ook bij elke herinnering aan Hem verheugen, en laat hun dankbare erkentelijkheid hem tot volkomen toewijding aan zijn dienst leiden.

Behoudt men de vertaling: het zal van Hem zelf niet zijn, dan is de verklaring deze, dat Hij niet om eigen zonde zou sterven maar om de zonde zijns volks.

Een andere vertaling-grammatisch beter is, en aan Hem niets zijn, en dan is de verklaring niet anders dan, dat Hij, hoewel Hij uitgeroeid zou worden door zijn volk, en alzo zou ophouden de Messias der Joden te zijn, Hij toch het wezen van Messias zou behouden, door een Zaligmaker en Verlosser van het geestelijk Israël te zijn.

Ieder Romeins burger achtte zich een koning gelijk; het was ook in zijne kracht een volk van koningen, niet zo als Israël bestemd was te zijn, op geestelijk gebied, maar naar de wereld in heerschappij, machtoefening.

Hier is voorzeggd, dat het volk des vorsten, hetwelk komen zal, de werktuigen van het verderf zouden zijn, dat is een Romeins heirleger, behorende tot een monarchie, die nog zou opstaan. Christus is de Vorst, die komen zal en dit volk zal door Hem in dezen dienst gebruikt worden.

De Romeinse veldheer had vast besloten de tempel te sparen, doch een Romeins soldaat wierp er achteloos de brandfakkel in, en de tempel ging in vlammen op. Men had de Joden als het ware gebeden zich over te geven; ware dat geschied, er zou nog veel gespaard zijn, doch niets kon baten, Gods raad moest vervuld worden. De verwoesting was vast besloten.

Het oordeel over de Joden wordt drieledig uitgedrukt, welke uitdrukkingen in vs. 27 bijna woordelijk terugkeren. De stad en het heiligdom werden door de Romeinen verwoest, het Joodse land werd door een vloed van Romeinse krijgslegers overstroomd; de oorlog was geen veroverings- maar een verdelgings krijg, klaarblijkelijk een strafgericht des Allerhoogsten, gelijk ook Titus erkende, toen hij na zijne overwinning uitriep: waarlijk, met God hebben wij overwonnen! God heeft de Joden uit deze bolwerken verdreven, want wat vermochten mensenhanden en belegeringswerktuigen tegen zulke steenmassa's!" .

En Hij, de Messias, zal velen, namelijk al die Israëlieten, die in Zijnen naam geloven, het verbond met God, dat voor de grote menigte der overigen om huns ongeloofs wil wegvalt, versterken, door het in het Nieuwe of Evangelische verbond te doen overgaan (Jer. 31:31 vv. Ezech. 16:60), ééne week, terwijl de laatste of zeventigste van de in vs. 24 vermelde weken, i. in de tijd van het begin Zijner openbare werkzaamheid tot op de stichting en uitbreiding der christelijke kerk in het Joodse land, of van het jaar 26/27-33/34 na Chr. valt; en in de helft der zeventigste week, in de lente van het jaar 40, zal Hij, daar Zijn eigen offerdood ene vervulling is van het gehele Oud-Testamentische offer, dat slechts ene voorafschaduwing was, en dit dus overbodig maakt (Matth. 27:61. Hebr. 9 en 10), het slachtoffer en het spijsoffer in de tempel, wat hun wezen betreft, doen ophouden, hoewel de uitwendige

aanbidding nog een tijd lang zal voortgaan 1), en over de gruwlijken vleugel, over het verfoeilijke Romeinse volk zal een verwoester zijn 2), zal een krijgsoverste wezen, die naar Gods raad die verwoestingen zal te weeg brengen, ook tot de voleinding der gerichten toe, die met de verwoesting van stad en tempel begonnen, en vastelijk besloten zijnde, zal uitgestort worden over de verwoeste, over het verwoeste en nu door de gehele wereld verstrooide volk.

Er was nog een tussentijd gesteld tussen de kruisiging van de Messias en de opheffing van de Joodsen staat. Even als ene losgemaakte locomotief nog van zelf enigen tijd voortloopt in het onbepaalde, zonder trein achter haar, zo ook de Mozaïsche eredienst. Naar onze wijze van zien zou het natuurlijk geweest zijn, als God dadelijk na de dood van Christus de Mozaïschen tempeldienst had doen ophouden; doch neen, toen scheurde enkel het voorhangsel des tempels. Het was ene aanwijzing van het vonnis en voor de uitvoering geeft God altijd een tijd van genade. Des Heeren opstanding, hemelvaart en de uitstorting van den Geest, de prediking des Evangelies te Samaria, te Antiochië en aan al de beschaafde volken, volgden nog geregeld en geleidelijk op elkaar; eerst op de veertienden Juli van het jaar 70 werd het laatste offer in de tempel geofferd, en sedert dien tijd had Israël geen tempeldienst meer.

Liever: op de vleugel (Gr. op de tempel) zal de verwoestende gruwel, misschien de Romeinse adelaar staan; of: op de vleugels op de hoogste en heiligste plaatsen des lands, in de tempel (Matth. 24:15. Mark. 13:14) zullen niet lang daarna, opdat ook de offerdienst, die nog maar als een schijn voortbestaat, ook uitwendig eindigen, staan gruwelen der verwoesting, welke het ongelovige en door God verworpene volk daar op ontzettende wijze uitoefent, en die ten laatste de gehele verwoesting van het heiligdom ten gevolge hebben (Hand 28:31).

De uiteenlopende meningen aangaande de "gruwel der verwoesting", waaraan de Heere in het Nieuwe Testament spreekt, duiden aan, dat het diep gezonken volk zich zelf had verwoest, eer de verwoestende Romeinen aanrukten. Velen denken bij deze uitdrukking aan de ontheiliging des tempels door de dolzinnige, altijd nog op uitredding hopen de Zeloten of Joodse ijveraars bij gelegenheid van Jeruzalems verdediging, anderen aan de Romeinse krijgsbenden, die de heilige stad zouden omringen, anderen aan de Romeinse adelaars, op de tempeltin geplant. Ja zelfs anderen nog, aan de standaard der halvemaaan, welke tot op de huidige dag op Zions kruin wordt gezien. Op de verwoeste stad, dus besluit de Engel, blijft ter oorzaak der misdaad door het onheilige volk aan de Heilige gepleegd, de vloek rusten, tot op een door God te voren bepaald eindgezicht. Oordeel op oordeel treft het Joodse volk, totdat ten laatste de vloek zich uitstort over zijne verwoesters zelve.

"Gelijk Jeremia in de voorzegging van 70 jaren ene gehele periode had overzien, van het begin van het wereldrijk van Babel tot aan zijne vernietiging, van het begin der dienstbaarheid van Juda tot zijne herstelling, zo overziet Daniël ene grotere periode van 70 jaarweken, en wel, van het opbouwen van Jeruzalem tot aan ene tweede verwoesting. Jeremia zag een treurig begin en een goed einde; Daniël daarentegen ziet een goed begin en een schrikkelijk einde." Intussen is hem de vreugde, die boven alle vreugde is, de komst van Christus op enen door God bepaalden tijd verkondigd en tevens gezegd, dat Hij, de Messias,

tot ene opstanding van velen in Israël gezet was (Luk. 2:34); daarom kan het hem wel bedroeven maar niet ten bodem nederslaan, wanneer hij daarnevens moet horen, hoe dezelfde Verlosser voor velen een teken zal zijn, dat zal wedersproken worden, en dat hun ten val verstrekt, ten minste wordt de smart daarover, dat stad en heiligdom in de handen der heidenen zullen worden overgegeven, verzacht door het uitzicht, hetwelk tegelijk geopend is, dat, evenals Christus bereid is tot heerlijkheid van Zijn volk Israël, Hij zo ook een licht zal zijn om de heidenen te verlichten (Luk 2:32). Dit ligt in de naam van Christus: Maschiach-nagid (vs. 25), want met het eerste woord: "Maschiach" is Hij voorgesteld als Israëls koning, als de met de Geest gezalfde, geestelijke vorst van Zijn volk, met de anderen: "nagid" daarentegen, die vervolgens (in vs. 26) voor de Romeinsen keizer wordt gebruikt (doch zo, dat het eigenlijk de Heere zelf is, die in het volk der Romeinse keizers ten gerichte tegen Jeruzalem optrekt), als koning der heidenen, en beheersers der gehele wereld (Ps. 2:2. Jes. 55:4) Eindelijk maken wij er opmerkzaam op, dat achter de donkere wolken, waarmee de openbaring aan het einde van het vers 27, wat Israël aangaat, besluit, er toch nog ene schemering van licht schittert, die met hoop vervult, het is die, welke Paulus ons in Rom. 11:25 vv. noemt. Vers 24 noemt ons 70 weken. "De gehele getallen-symboliek rust op de betekenis van de getallen drie en vier in hun verschillende verhoudingen. Drie is het getal der Godheid, vier der wereld. Te zamen, zeven, het getal der algemeenheid, oneindigheid in God, onbeperkt in de wereld. Driemaal vier, twaalf, is het getal der geheiligde wereld, dat is der gemeente. Zes, zeven min één, het getal der afgeknotte algemeenheid, het niet voltooide; vandaar wellicht ook het getal 666 als het getal van het dier in de Openbaring van Johannes. Het getal tien heeft tot grondslag het getal der wereld, vier. Het is twee en een halfmaal vier, naar denzelfden maatstaf, als waarin gesproken wordt van tijd, tijden en een halve tijd, of in de Openbaring van de 42 maanden, d. i. 3 1/2 jaar. Het duidt aan, niet de algemeenheid, het onbeperkte, maar de beperkte veelheid, dus de wereld in de verscheidenheid harer levensvormen, met name harer koninkrijken. Het driemaal vermenigvuldigen van 10 met zich zelf geeft het getal 1.000, het getal van het Godsrijk in de wereld, het duizendjarig rijk.

In het getal 70 komt het tiental voor als met het zevental vermenigvuldigd; het menselijke is door het goddelijke bepaald en bestemd. Het getal 70 is dus in de 70 jaren der ballingschap het kenmerk van een tijd, gedurende welken de wereldmacht naar Gods bestel over Israël triomfeert, gedurende welken de Godsgerichten door de wereldmacht aan Israël worden volvoerd. In de zeven maal zeventig jaren, of in de zeventig jaarweken wordt ook nog het wereldgetal tien teruggevonden; het volk Gods staat nog onder de wereldmacht, maar het goddelijk getal is met zichzelf vermenigvuldigd en verkrijgt alzo nog rijker betekenis.

In vs. 24 zijn de 70 weken nog als een gesloten geheel voorgesteld zonder ene aanwijzing, of van het begin van het tegenwoordige of nog te verwachten punt des tijds het begin van die drie weken moet gerekend worden; in de volgende verzen ligt niet zozeer de opgaaf van dat punt van aanvang, maar de zeven weken worden in drie en wel aan elkaar schijnbaar zeer ongelijke delen verdeeld: 7 en 62 en 1 = 70 (zie vs. 25). Aan welk tijdpunt hebben wij nu te denken als wij lezen (vs 25): "van de uitgang des woords enz. ?" De geschiedenis na de ballingschap, gelijk wij die in de Boeken van Ezra en van Nehemia vinden, wordt namelijk verdeeld in twee perioden of grotere tijdvakken: de eerste (Ezra 1:1-6 :22) omvat het terugkeren uit de Ballingschap onder Jozua en Zerubbabel, en de tempelbouw met de

aanvankelijk daaraan verbonden moeilijkheden en de lateren voortgang ten gevolge van Haggai's en Zacharia's profetieën tot aan zijne voltooiing in het 6de jaar van Darius Hystaspes (536-515 voor Chr.); de tweede karakteriseert zich als de periode der herstelling van het volk en van de opbouw der stad en duurt van het jaar van Ezra's komst in het heilige land (475 vóór Chr.) tot aan de tijd van Nehemia's einde (Ezra 7:4-Neh 13 :31), welke tijd niet nader kan bepaald worden. Nu hebben wel Calvijn, Luther en andere Protestantse Schriftverklaarders van de ouden tijd, of het edikt van Cyrus van het jaar 536, of dat van Darius Hystaspes van het jaar 520 vóór Chr. (Ezra 1:1 vv. 6:6 vv.) onder dat bevel (vs. 25) willen verstaan, het is echter tegenwoordig bijna algemeen erkend, dat die woorden niet op ene gebeurtenis van de eerste maar van de tweede periode wijzen. Wat de laatste mening aangaat lopen de gedachten der tegenwoordige Schriftverklaarders weer in twee delen uiteen. Sommigen houden het twintigste jaar van Artaxerxes Longimanus, waarin Nehemia met de bepaalde toestemming om de stad op te bouwen naar Jeruzalem gezonden werd (Neh. 1:1-2 :8), als het door de profetie bedoelde jaar, anderen houden integendeel het zevende jaar van dezen koning als het punt, waarbij men moet beginnen te tellen (Ezra 7:27) (vgl. vs. 25 1) Wij kunnen met de eerste mening niet instemmen, hoewel de uitwendige klank der woorden er voor schijnt te spreken, daar men daarbij de aangenomene chronologie ten opzichte van de tijd van Artaxerxes regering moet omstoten; daarentegen heeft Auberlen bewezen, dat de tweede mening de ware is, wanneer hij schrijft: "De tijd van Ezra en Nehemia vormt ene samenhangende periode van zegen voor Israël, en het zou reeds op zichzelf opmerkelijk zijn, wanneer niet het eerste begin der periode, dat de grond legde, bedoeld ware, maar een tweede termijn, van welke niets wezenlijk nieuws, maar alleen een verdere ontwikkeling van het reeds door Ezra begonnen werk dateert. Het gewijde verhaal wijst zelf de ondergeschikte betekenis van het edikt aan, dat op Nehemia betrekking heeft, door het niet mede te delen, terwijl Ezra 7:11 vv. uitvoerig te lezen is. Daar komt bij, dat, wanneer wij op de wereldmacht zien, van welke de voltooiing van het Goddelijk raadsbesluit haar aards geschiedkundig begin moest nemen, het niet dezelfde koning Artaxerxes is, die Ezra, als die Nehemia laat gaan. Zijn hart is dus reeds in zijn 7de jaar gunstig voor Israël gestemd; toen moet het woord om Jeruzalem te herstellen en op te bouwen reeds van God zijn uitgegaan, toen verkreeg die goede Geest door ene nieuwe overwinning over de Engel van het Perzische rijk de overhand bij de wereldbeheerser. Ezra spreekt zelf het bewustzijn hier duidelijk uit, wanneer hij na het aanvoeren van het koninklijk edikt voortgaat: "Geloofd zij de Heere, de God onzer vaders; die alzulks in het hart des konings gegeven heeft, om te versieren het huis des Heeren, dat te Jeruzalem is. En heeft tot mij weldadigheid geneigd, voor het aangezicht des konings en zijner raadsheren en allergeweldigste vorsten des konings! (Ezra 7:27 v.) De door God gewerkte verandering bij het wereldmacht ten gunste van het Godsrijk, is hier duidelijk en bepaald uitgesproken. Ezra en Nehemia handelen ook geheel op dezelfde wijze in het bewustzijn, dat zij als volbrengers van het Goddelijke raadsbesluit onder Gods bijzondere leiding en bescherming staan. Van daar die schone, in het dagboek van beide mannen gedurig terugkerende spreekwijze: "door de goede hand mijns Gods over mij. " Wat nu de woorden van de Engel in vs. 24 v. aangaat, zo luiden zij niet slechts: zeven weken zijn bestemd over uwe heilige stad, maar: over uw volk en uwe heilige stad. Dat herbouwen der stad staat dus in een meer innigen samenhang met de herstelling van het volk, en dan weten wij, dat die eerste zeker ene zaak van Nehemia was, de laatste het werk van Ezra. De uitwendige opbouw der stad nu staat tot de termijn van aanvang der 70 jaarweken van Daniël, d. i. tot het terugkeren

van Ezra naar Jeruzalem in dezelfde verhouding als de uitwendige verwoesting der stad door Nebukadnezar tot de termijn van aanvang der 70 jaren van Jeremia. Deze beginnen reeds in het jaar 606 vóór Chr. dus 18 jaren vóór de verwoesting van Jeruzalem, omdat reeds toen de zelfstandige Theokratie ophield te bestaan; gene beginnen 13 jaren vóór de herbouw der stad, omdat toen reeds de herstelling der Theokratie begon. Juist bij onze opvatting wordt dus het parallelismus tussen voorbeeld en tegenbeeld eerst volledig. Hetzelfde zien wij weer aan het slot der 70 weken. Deze duren tot in het jaar 33 vóór Chr; van toen af ging het reeds met Israël naar het einde, terwijl de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen eerst in het jaar 70 valt. Wij vinden dus hier ene algemene wet der Goddelijke wereld- en rijks-regering, ene wet, die wij reeds in het Paradijs hare werkzaamheid zien beginnen. Adam en Eva toch worden dadelijk op de dag hunner eerste zonde aan de dood overgegeven (Gen. 2:17 en toch sterven zij eerst eeuwen daarna. Dat is de blik Gods, die de dingen werkelijk doorziet, ze in het hart ziet en van welke het daarom heet. (1 Sam. 16:7): "het is niet gelijk de mens ziet; want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan. " De vervulling dezer berekening kan nu ook niet juister zijn: de 70 weken = 490 duren van het jaar 457 voor Chr. tot het jaar 33 na Chr. Om dezen tijd moet het geweest zijn (meer nauwkeurige chronologische data bezitten wij niet), tot op welken het Evangelie uitsluitend aan de Joden is verkondigd geworden, en de Christelijke gemeente genade had bij het ganse volk (Hand. 2:47; 5:13 v.). Vervolgens braken de vervolgingen van de zijde van Israël over de Apostolische kerk uit, als wier offer Stefanus viel, en nu was ook de tijd der lankmoedigheid, die nog aan het volk gegeven was na de werkzaamheid van de Heere Jezus, ten einde. Wat nu eindelijk de verdeling van 70 weken in 7 en 62 en 1 weken aangaat, zo volgt de laatste, als afgezonderde week, als ene slotweek op de voorafgegane mindere dagen even als de aan God gewijde Sabbath als een slot op de werkdagen volgt. De Messiaanse tijd wordt daarmee als de heilige rust- en feestdag der Israëlietische geschiedenis voorgesteld, op welken God nog eens aan het volk al Zijne genade aanbiedt, op welken echter ook de geschiedenis van Israël tot haar voorlopig einde komt. Deze tijd gaat die der 62 weken vóór; het is een op zich zelf onbeduidende, van Goddelijke openbaring ontblote tijd, welke tot de voorafgaande zeven weken in verhouding staat als de nacht tot de avondschemering, want die zijn de laatste flikkering van de Oud Testamentische openbaring. Maar weer staan de zeven weken in betrekking tot de laatste ééne week, als de avondschemering tot de lichten dag, die de nacht aflost, even als het voorlopige geluk na de ballingschap tot de vollen Messiaansen zegen. " Wanneer nu (afgezien van de uitleggers, welke de voorzegging van de tijd van Antiochus verklaren) anderen onze plaats in eschatologischen zin opvatten, d. i. als ene verkondiging van de ontwikkeling van het Godsrijk van het einde der ballingschap tot aan de voltooiing van dat rijk door de wederkomst van Christus aan het einde der dagen (a) de 7 weken gaan van de tijd van het edikt van Cyrus (Ezra 1:1 vv.) tot op de verschijning van Christus in het vlees, b) de 62 weken doelen op de tijd van het bouwen en het uitbreiden der Christelijke kerk "in benauwdheid der tijden, " c) de 70 weken echter omvat de tijd der laatste wereldweek, welke vooreerst het werk en dan de val van de Antichrist omvat), zo geven wij toe dat ten gunste van deze opvatting veel schoons en treffends dan gezegd worden; want Gods woord heeft in 't algemeen naar verschillende kanten zijne volle waarheid, en even als de geschiedenis van de ontwikkeling van het Godsrijk steeds bij gewichtige voorvallen in zekere parallellen uitloopt, zo heeft in 't bijzonder de tijd van de eerste toekomst van Christus veel gelijkheid en verwantschap met dien van de tweede. Wij laten er ons echter niet

van afbrengen dat de profetie is de eerste plaats en vóór alle dingen doelt op de verschijning van Christus in het vlees. Zijnen dood en de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen; eerst in de tweede plaats kan zij ook toegepast worden op de gehelen tijd van de ballingschap tot aan het einde der dagen. Naar onze mening was behalve Bileam's voorzegging van de ster uit Jakob (Num. 24:17) ook die van Daniël van de 70 weken voorbereidend voor de Wijzen uit het Oosten (Matth. 2:1 vv.), dat zij de betekenis van de hun verschenen ster konden verstaan en weten, dat nu de tijd vervuld was en de Koning der Joden geboren, op wien zij met Israël hoopten; zie wat Israël aangaat Luk. 2:26; 3:15.

Zo geeft de profetie van Daniël bijna even nauwkeurig en klaarblijkelijk het verschijnen der verbazendste feiten aan, als de sterrenkunde het verschijnen van nieuwe hemellichten binnen het bereik van onzen gezichtskring verkondigt! Maar de sterrenhemel gehoorzaamt aan onwrikbare wetten, terwijl de geschiedenis der volkeren het schouwtoneel van vrije daden mag heten, bestuurd door duizend omstandigheden, onberekenbaar zelfs voor de scherpzinnigsten blik. Gewis, al ware het begrip van buitengewone openbaring nog nimmer bevredigend vastgesteld, het feit, dat zij hier te vinden is, zal misschien tegengesproken, maar zeker niet gemakkelijk weerlegd kunnen worden.

Het is ene bekende anecdote, dat Frederik de Grote van Pruisen, wiens voorliefde voor Voltaire en het oppervlakkig deïsme der Franse Encyclopedisten bekend is, eens aan de koninklijken dis, zijnen hofprediker in het nauw willende brengen, hem verzocht om in een enkel woord een tastbaar argument te geven voor de waarheid van het Christendom, en dat deze na enig nadenken, dat ééne woord uitsprak: "Israël, Sire!" Het was een zinrijk antwoord. Het volk van Israël in zijne verstrooiing, in zijne onverdelgbare nationaliteit, en toch, naar de wereld, hopeloze toekomst, blijft nog altijd, en zelfs is dit sinds Frederik de Grote meer en meer openbaar geworden het bij iedere naturalistische beschouwing der wereldgeschiedenis onverklaarbaar raadsel. Alle levensvoorwaarden mist het, en toch, ziet, het leeft. Israël is het opgerichte gedenkteken in de wereld voor de waarheid der Schrift.

HOOFDSTUK 10. VOORBEREIDING TOT

VOLGENDE GEZICHTEN.

II. Vs. 1-Hoofdst 11:2. In het derde jaar van Cyrus de koning der Perzen, als Israël weer sedert twee jaren, in het vaderland was teruggekeerd, en men in het heilige land begonnen was de tempel weer op te bouwen, de Samaritanen bezig waren het voortzetten van de bouw te verhinderen (Ezra 3:8-4 :5), en Daniël, gelijk het schijnt, met zijne bemoeiingen, om de aanklachten dier tegenstanders te ontzenuwen, niet veel vermocht, had de Profeet, nadat hij drie weken lang gevast en gebeden had, in wakenden toestand een gezicht aan de rivier de Tiger. Het is de Heere zelf, die hem daar verschijnt; bij het gezicht dezer bovenaardse Persoonlijkheid, die in de gehele glorie van goddelijke Majesteit in zijne nabijheid is gekomen, en bij het horen harer stem en woorden stort de Profeet verplet ter aarde, hij vreest, dat hij moet vergaan. Door ene herhaalde bovennatuurlijke versterking wordt hij weer opgericht en langzamerhand in staat gesteld de openbaring aan te horen. Op typische wijze ondervindt hij zelf, wat Gods volk in de dagen, die komen, zal beleven; want ook uit zal door de zware gerichten Gods, die over hen zullen worden uitgestort, ter aarde worden geworpen, maar door die machtigen bijstand van boven weer worden opgericht en met kracht worden toegerust om de verdrukking te doorstaan.

In het derde jaar van Kores (Cyrus), de koning van Perzië, die van 536-529 v. Chr. regeerde, dus omtrent in het jaar 533, werd aan Daniël, wiens naam genoemd werd Beltsazar, denzelfden Profeet, die bij het begin der ballingschap naar Babel gebracht (Hoofdst. 1:1 vv.), en nu een grijsaard van ongeveer 87 jaren was geworden, ene zaak geopenbaard, en die zaak is de waarheid, hoe zwaar het ook de mens valt die te geloven, doch in een gezetten groten tijd 1): en hij verstond die zaak, en hij had verstand van het gezicht, door deze openbaring ging hem een licht op over de openbaring, die hij in Hoofdst. 7 en 8 had ontvangen, zo als hij (Hoofdst. 7:27) gewenst had.

In het Hebr. Wetsaba gadol Beter: en aangaande grote verdrukkingen, of ellenden. Hierdoor wordt aangegeven, waarover het gezicht liep, wat aan Daniël werd geopenbaard omtrent de volgende tijden.

In die dagen, voordat ik deze openbaring ontving, was ik, Daniël, treurende drie weken der dagen drie weken lang.

Begeerlijke, kostelijke spijs, gelijk men in vreugdedagen geniet, at ik gedurende dezen tijd niet, vlees of wijn, zo als men op feestdagen drinkt (Gen. 27:25. Jes. 22:13), kwam in mijnen mond niet, ook zalfde ik mij gans niet, ten teken, dat het mij geheel aan ene vrolijke stemming ontbrak (Matth. 6:17), totdat die drie weken der dagen (in onderscheiding der weken van jaren Hoofdst. 9), welke dadelijk na het feest van de nieuwe maan (1 Sam. 20:5), dus de 3den Nisan begonnen waren, alzo de 23sten vervuld waren 1).

Hoewel hij thans een man van zeer hoge jaren was, en hij kon inbrengen, dat de vermindering van zijn natuurlijke krachten vorderde, dat hij versterkend voedsel gebruikte,

alhoewel hij een man van een zeer groot aanzien was, en hij kon zeggen, dat hij smakelijke spijsen gewoon was, en het buiten versterking, zonder zijne gezondheid te benadelen, niet stellen kon, nochtans kon hij, wanneer het geschiedde om de oprechtheid van zijn godsvrucht te getuigen en te bevestigen, zich zelf aldus verloochenen. Dit dient tot beschaming van vele jonge mensen, die wars zijn van de plicht van zelfverloochening.

In deze maand en wel in de dagen van 11-21 Nisan viel het Joodse Pascha, het feest der verlossing uit de slavernij van Egypte; maar hoe werd het gevierd? Sedert twee jaren was Israël in zijn land teruggekeerd, maar slechts gedeeltelijk; het grootste gedeelte was in het vreemde land achtergebleven: het vaderland had zijne aantrekkingskracht verloren. Wanneer nu daar alles ene frisse vrolijke vlucht had genomen, zo zou dit velen hebben aangetrokken, maar niets wilde vooruitgaan. In de zevende maand van het jaar van terugkeren (Ezra 1:11) hadden zij in Jeruzalem een altaar gebouwd om Loofhuttenfeest te vieren, en in de tweede maand van het volgende jaar (534 v. Chr.) de grond tot de tempel gelegd. Toen scheen nieuwe geestdrift het volk te hebben aangegrepen (Ezra 3:1 vv. 8 vv.). Doch de Samaritanen verlangden mede aan de tempel te mogen bouwen; toen dit werd afgeslagen, begonnen zij de tempelbouw te verhinderen en zochten bij het Perzische hof te verkrijgen, dat hij verboden werd. Dat gelukte nu wel niet, zolang Cyrus leefde, maar het werk vorderde ook niet veel en de handen des volks werden slap (Ezra 4:1 vv.). Dat was nu genoeg om te treuren voor hem, die zijn volk zo innig lief had. De maand Nisan was daar, en nog kon Israël geen Paasfeest vieren, nog stond de tempel niet, en wie weet, hoe lang het duren zou, eer hij voltooid was. Daarbij komt, dat Daniël zeker met vreugde het verlof voor het volk om uit de ballingschap te keren begroet had, en er God voor dankte, dat hij hem een nieuw, levensvol begin van het bestaan van de Israëlietischen staat had laten beleven, en nu gaat het reeds achteruit, en hij staat aan het einde zijns levens en moet zonder blij uitzicht voor zijn volk in het graf dalen! Die treurige toestand van zijn volk is de oorzaak zijner treurigheid.

En op de vier en twintigsten dag der eerste maand of van Nisan (Ex. 12:2), zo was ik niet in de geest, maar persoonlijk, niet alleen, maar met enige geleiders (vs. 7 aan de oever der grote rivier, welke is Hiddekel, de Tiger (Gen. 2:14).

En ik hief, toen ik bemerkte, dat er iets in mijne nabijheid voorviel (Gen. 22:13) mijne ogen op, en zag, en ziet, er was een man 1) met linnen bekleed, in een langen tabbaard van glinsterend witten byssus, en Zijne lenden waren a) omgord met fijn goud van Ufaz 1), met een gouden gordel, ten teken Zijner priesterlijke en vorstelijke waardigheid.

Het is de ere derzulken, die beminden van God zijn, dat hen bekend gemaakt wordt hetgeen voor anderen verborgen is. Christus openbaart zichzelf aan hen, en niet aan de wereld.

Het is duidelijk dat hier niemand anders dan de Christus Gods van het N. Testament wordt bedoeld. Hij verschijnt aan hem in dezelfde gedaante, waarin Hij eeuwen daarna verschijnt aan de heiligen Apostel Johannes. Het gewaad van linnen beeldt af zijn Hogepriesterlijke waardigheid. Zijn omgord zijn van de lendenen, Zijn knechtsgestalte en Zijn lichaam wordt

beschreven als van Hem, die in de ogen der zijnen dierbaar en innerlijk schoon is, de schoonste der mensenkinderen.

Volgens sommigen "Indië, " anderen houden het voor ene benaming van Ofir

En Zijn lichaam was gelijk een turkoois, een als goud glinsterende Chrysoliet (Ex. 28:20), welks glans door het linnen gewaad heen schitterde, en Zijn aangezicht gelijk de gedaante des bliksems, en Zijne ogen gelijk vurige fakkelen, en Zijne armen en Zijne voeten gelijk de verf van gepolijst koper, en de stem Zijner woorden was gelijk de stem ener menigte (Openb. 1:12 vv.)

Het gewichtigste in dit Hoofdstuk is de persoon van Hem, die zich aan Daniël openbaart; Zijne verschijning maakt de indruk der hoogste Majesteit, bij welker nabijheid de mens in elkaar moet zinken en die Daniël ook niet kan verdragen; maar met deze Majesteit is het zachtste nederbuigen verbonden en tevens een uitvloeien van kracht, waardoor de menselijke zwakheid wordt in staat gesteld, om Zijne nabijheid te verdragen. Daniël verstout zich niet, dat hij Zijnen naam noemt en het geheim van Zijnen persoon uitspreekt, maar wij vergissen ons zeker niet, wanneer wij Hem erkennen als degene, wiens stem hij reeds aan de oever van Ulai uit de verte had vernomen (Hoofdst. 8:16), die aan het slot van deze laatste voorzegging boven het water der rivier stond en het einde der Goddelijke raadsbesluiten over Zijn volk verkondigde (Hoofdst. 12:6 vv.), als degene, die later als Christus, de Vorst zou komen (Hoofdst. 9:25), als de Engel van wien Jehova gezegd heeft: "Mijn naam is in Hem" (Ex. 23:21). Het was de hoogste trap van de nabijheid Gods en vriendschap van God, tot welken Daniël verheven werd, toen hem dit afschijnsel, dit beeld van Gods heerlijkheid verscheen en hij stelt daarin het grootste gewicht. De opmerkzame lezer zal in de gezichten van Daniël enen voortgang in de nadering des Heeren hebben opgemerkt. Eerst heeft hij een gezicht in de droom, en op zijne bede ontvangt hij, eveneens in de droom, door enen Heilige de verklaring (Hoofdst. 7), vervolgens heeft hij een gezicht, en een heilige zendt enen anderen heilige, om het hem te verklaren (Hoofdst. 8). Na zijne belijdenis en zijn gebed vloog Gabriël op des Heeren bevel tot hem, en openbaarde hem het geheim van de tijd, wanneer Christus, de Vorst zou komen (Hoofdst. 9); nu verschijnt hem de toekomstige Verzoener zelf in apocalyptische heerlijkheid (Hoofdst. 10), en geeft hem de meest volledige oplossingen (Hoofdst. 11) en ten laatste een heerlijk afscheid (Hoofdst. 12). Zo zijn de gezichten en profetieën van Daniël tevens het gewichtigste gedeelte zijner geschiedenis; zij bevatten de voortgang zijner levensgemeenschap met de Heere.

In de specialiteit der voorzeggingen gaat de materieële met de formelen voortgang hand in hand. Eerst wordt hij slechts in algemene grondlijnen getekend, die langzamerhand meer bepaald en gedetailleerd worden aangevuld; de beide laatste profetieën, het 9de Hoofdstuk met zijne chronologische en het 11de met zijne historische details zijn verre weg de meest speciale.

Aan de pijlsnel voorbij ruisenden Tiger zag hij de ongeschapen Zone Gods zelven, vol majesteit en heerlijkheid. Denzelfde, dien ook Johannes in het midden der zeven kandelaren als Priesterkoning zag wandelen. Het is geen gewone Engel, welke hier geschilderd wordt; de

beschrijving is te verheven. Het is de tegenwoordigheid van niemand anders dan van de Almachtige, welke Daniël, zowel als Johannes ter aarde doet storten. Alleen de Zone Gods heeft ene zodanige menselijke gestalte, Hij, die in het Paradijs wandelde tijdens de avondkoelte, met Abraham sprak over Sodoms begenadiging, van aangezicht tot aangezicht zich met Mozes onderhield; Hij, die aan David verscheen (2 Sam. 7:18-29), die Elia op de Horeb in aardbeving, storm en windgesuis voorbij ging, die de Profeten riep en met zijnen Geest toerichtte, deze volheerlijke persoon is dezelfde, die in ontzagwekkende gestalte aan David verschijnt, en later, van deze heerlijkheid ontkleed, een mens werd, Zich aan het kruis liet nagelen, om als priester door de opoffering van zich zelve onze zonde te verzoenen. De schildering van dezen persoon betreft ons van nabij, en verdient met alle opmerkzaamheid gade geslagen te worden. Eigenlijk verschijnt de Heere hier als priester, gelijk bij de aanvang der openbaring, daar Hij vóór zijne wederkomst, nog niet voor aller oog als Koning der wereld en der mensheid is geopenbaard en Zijne vijanden nog tegenstand bieden. Wat van handen en voeten gezegd wordt, duidt wel reeds de koning aan, maar aan het hoofd ontbreekt nog de kroon, en, in stede van purper, draagt Hij nog het door een gouden gordel bijeengehouden sneeuwwitte priestergewaad, het zinnebeeld van onschuld, reinheid en heiligheid. Zijn lichaam, insgelijks ter aanduiding Zijner smetteloze zuiverheid, glanst gelijk het spiegelblanke zilver van Tarsis. Zijn gelaat schittert gelijk de bliksemschicht en vertoont alzo Zijn ontzagwekkende heerlijkheid gelijk die des Vaders ons uit Zijne trekken tegenschittert, waarvan Hij op aarde ook als mens vervuld was, en die eenmaal op de berg der verheerlijking uit hare omsluiting herwaarts straalde, zodat Mattheüs zegt (Matth. 17:2): "En Hij werd voor hen veranderd van gedaante, en Zijn gelaat blonk gelijk de zon, en Zijne klederen werden wit gelijk het licht. Zijne vuurvflammende ogen zijn het zinnebeeld van alwetendheid en haat tegen de zonde. Zijn stemgeluid klinkt als het donderen van de waterval of der onstuimige golfbranding, welke in het nachtelijk uur plechtig en vrees inboezemend het oor van de wandelaar treft, en in de ziel ene heilige stemming, maar ook een gevoel van schrik ontwaken doet. Die stemgalm verzinneelikt de hartaangrijpenden ernst Zijner uitspraak, en de rechterlijke majesteit, waarmee Hij reeds als mens door het eenvoudig woord: "Ik ben het", Zijne vangers ter aarde deed storten, en eenmaal, eerst bij Zijne wederkomst én vervolgens duizend jaar later, bij het wereldgericht, Zijnen vijanden hun onherroepelijk vonnis verkondigen zal.

En ik, Daniël, alleen zag dat gezicht, maar de mannen, die bij mij waren, volksgenoten van hem, die hij waarschijnlijk had gezocht, om hen op te wekken tot terugkeren naar het vaderland, zagen dat gezicht niet; doch ene grote verschrikking viel op hen ten gevolge der hemelse verschijning, waarvan zij iets gevoelden, hoewel zij die niet zagen (1 Sam. 3:4 vv. Hand. 9:7; 22:9), en zij vloden, om zich te verstoppen.

Het is de ere, dergenen, die van de Heere bemind zijn, dat hun bekend is, wat voor anderen verborgen is. Christus openbaart Zich zelve aan deze, maar niet aan de wereld. (Joh. 14:22). Maar hoewel Daniëls geleiders het gezicht niet zagen, waren zij toch met siddering vervuld, zodat zij vloden om zich te verbergen. Menigeen heeft de Geest der dienstbaarheid tot vreze, die nooit de Geest der aanneming ontvangt, bij wien Christus was en nooit anders zal zijn dan ene verschrikking. Dit bevestigde de waarheid van het gezicht, want het had ene werkelijke, machtige en sterke uitwerking op degenen, die bij hem waren. .

Ik dan werd alleen overgelaten, en zag dit grote gezicht, en er bleef in mij gene kracht overig; en a) mijne sierlijkheid mijn glans werd aan mij veranderd in ene verderving mijn gelaat werd doodsbleek; zoverschrikte ik, dat ik gene kracht behield.

Dan. 7:28.

En ik hoorde de stem Zijner woorden, hoewel ik nog gene bepaalde woorden kon onderscheiden, en toen ik de stem Zijner woorden hoorde, zo viel ik bewusteloos neer als in enen diepen slaap op mijn aangezicht, met mijn aangezicht ter aarde (Ezech. 1:28. Openb. 1:17).

En ziet ene hand, de hand van Hem, wiens gedaante ik gezien, en wiens stem ik gehoord had, roerde mij aan, en maakte, dat ik mij bewoog op mijne knieën, en de palmen mijner handen, zodat ik, door deze gesteund, mij weer enigzins kon oprichten.

En Hij zei tot mij: Daniël, gij zeer gewenste man(Hoofdst. 9:23)! merk op de woorden, die ik tot u spreken zal, en sta op uws standplaats, richt u geheel en al op, want ik ben als nu tot u gezonden om van aangezicht tot aangezicht met u te spreken; en toen Hij dat woord tot mij sprak, stond ik bevende, sprakeloos en met nedergeslagene ogen tegen over de verschijning (vs. 15).

Kind Gods, aarzelt gij, u dezen naam toe te eigenen? Heeft het ongeloof u doen vergeten, dat ook gij zeer gewenst zijt? Gij, die gekocht zijt door het dierbaar bloed van Christus-als van een onbestraffelijk en onbesmet lam, moet gij niet zeer gewenst zijn? Dat God Zijn eigen, geliefden Zoon voor u overgaf, was het niet, omdat gij zeer gewenst waart? Gij leeftet in zonde en opstand, moet gij niet zeer gewenst zijn geweest bij God, dat Hij zoveel geduld met u heeft gehad? Uit genade werdt gij geroepen en tot de Heiland gebracht, en tot een kind Gods, een erfgenaam des Hemels gemaakt. Is dit alles niet het bewijs ener zeer grote en overvloedige liefde? Sedert heeft uw leven, zij het door smart bemoeilijkt of door genade geoefend, vele bewijzen geleverd, dat gij inderdaad een zeer gewenst man zijt. Heeft de Heere u gekastijd het was niet in toorn; heeft Hij u arm gemaakt, nochtans zijt gij rijk geweest in genade. Hoe onwaardiger gij uzelfen voelt, des te duidelijker is het, dat niets dan onbegrijpelijke liefde de Heere Jezus kan bewogen hebben, zulk ene ziel als de uwe te redden. Hoe onwaardiger gij u gevoelt, des te helderder treedt Gods overvloedige liefde te voorschijn, waarmee Hij u heeft uitverkoren, heeft geroepen, en tot een erfgenaam der zaligheid gemaakt. Bestaat er dus zulk ene liefde tussen God en ons, laat ons dan ook de invloed en de heerlijkheid er van gevoelen, en gebruik maken van ons voorrecht. Laat ons de Heere niet naderen alsof wij vreemdelingen waren, alsof Hij ons niet zou willen horen, want wij zijn zeer gewenst door onzen Hemelsen Vader, "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft, hoe zal Hij ons met Hem niet alle dingen schenken?" Vat moed en kom gelovige! want in spijt van de influisteringen des bozen en de twijfelingen van uw eigen hart, zijt gij zeer gewenst.

Toen zei Hij tot mij: Vrees niet, Daniël! want van de eersten dag aan, dat gij uw hart begaaft dat gij uw hand richttet, om te verstaan, en om uzelfen te verootmoedigen voor het

aangezicht uws Gods, zijn uwe woorden gehoord, en om uwer woorden wil ben ik gekomen, om u de toekomst te ontsluiëren, maar ook om u enigmater tot rust te brengen.

Bijna alle uitleggers zien in deze en de (vs. 19 v.) volgende woorden, niets dan bemoeiingen van de Engel, om Daniël te versterken, en zonder twijfel bedoelden zij ook dit. Daniël is toch nog bevende (vs. 11) en nog sprakeloos (vs. 15) en is bevreesd ten gevolge van het aanzien van de Hemelse te sterven (vs. 16 v.). Dit alles nu neemt de Engel met zijne reden langzamerhand van hem weg. Maar zij bevatten tevens nog iets anders; de Engel troost er Daniël mede, dat bij hem ene openbaring omtrent de eerste en meest nabijzijnde toekomst geeft. Daniël was bezorgd over de nabijzijnde toekomst, zelfs over de tegenwoordigen toestand van Israël, omdat de zaak bij de koningen van Perzië slecht stond, ten gevolge der intriges van de Samaritanen; daarvoor had hij gebeden. Nu geeft hem de Engel ene geruststellende verklaring, deze ligt daarin dat de Engel in vs. 13 zegt, dat hij door de bijstand van Michaël de overwinning behaald heeft bij de koningen der Perzen. Met deze is het nu van Godswege ten einde, dat aan het volk van God zal worden vervuld, wat in Hoofdst. 9:25 was beloofd. Daarmee kon Daniël omtrent de nabijzijnden tijd gerust zijn. In vs. 14 vv. verbindt de Engel hieraan nog veel meer, en geeft ene andere reden voor zijne komst op, namelijk om hem ook over de lateren dag en lotgevallen van het volk Gods, die veel verder gaan dan de Perzische koningen, verklaring te geven. Voor het tegenwoordige is alles met de koningen der Perzen in orde gebracht; maar Macedonië zal naar Perzië komen, en hij zal ook dit moeten te gemoet treden, en het zal nog een harde strijd voor hem en Michaël zijn, ook dan het volk Gods te verdedigen. Doch opdat Daniël ook ondanks dit rustig zij, wil en zal hij hem ook hieromtrent verklaring geven, en nu volgt de profetie in Hoofdst. 11:2-12 :4, welke spoedig over het Perzische rijk heenloopt, omdat hiermede reeds de zaak geschikt is, maar des te uitvoeriger handelt over de strijd van het volk Gods met Griekenland en over de toekomst, die nog veel later is.

Van de eersten dag, dat wij naar God beginnen te zien in een weg van plicht, is Hij gereed ons te ontmoeten in een weg van genade. Alzo is God gereed de gebeden te horen. De Engel bevestigt, dat hij gedurende de drie weken van Daniëls vasten en bidden is bezig geweest om te waken over de plannen, die er bij het Perzische hof tegen de Joden oprezen. .

Doch de vorst des koninkrijks van Perzië stond tegenover mij een en twintig dagen, en ziet, Michaël, een van de eerste van de voornaamste vorsten kwam om mij te helpen, en ik werd aldaar gelaten bij de koningen van Perzië.

De 21 dagen komen overeen met de drie weken van Daniëls vasten en bidden vs 2; gelijk zij echter een dag later beginnen, vs. 12, zo eindigen zij ook een dag later vs. 4. Dadelijk op de eersten dag werd Daniëls gebed verhoord en de Engel, die hem een vertroostend antwoord moest geven, werd door God gezonden; om dit te kunnen doen, moest hij echter eerst de aan het volk Gods vijandigen geest van de koningen van Perzië bestrijden en overwinnen, en de zaak van Israël bij hem tot een gewenst einde brengen. Onder dezen vorst van het koninkrijk in Perzië is zonder twijfel een geestelijk wezen te verstaan, en wel de achter de nationale goden van dit rijk staande bovenaardse geestelijke macht, het daemonion van het Perzische rijk, dat naast de koningen der Perzen stond, om bij hen de in het Perzische heiligdom

liggende motieven tegen hem te doen gelden en de influisteringen der Samaritanen te ondersteunen. Hem uit die stelling te verdringen en de overhand te verkrijgen, zo dat integendeel hij zelf naast de koningen van Perzië kwam te staan, om hem voortaan ten gunste van Israël te bewegen, was het doel van hem, van wien vs. 1 nader gesproken is. Wanneer nu de Aartsengel Michaël hem te hulpe komt, also die onder de verhevene Engelenvorsten, die voor de zaak der gemeente Gods in de onzichtbare geestenwereld tegen de tegenstrevende machten moet strijden Hoofdst. 12:1. gelijk hij ook met de duivel om het lichaam van de stichter des Ouden Verbonds gestreden heeft, Deut. 34:7 zo ligt hierin niet, dat deze Aartsengel de Engel des Heeren in macht en rang overtrof; er in een helpen bedoeld, gelijk ook mensen de Almachtige helpen Zach. 1:15, of krijgslieden hunnen vorst, onder wiens vanen zij strijden, 1 Kron. 12:33 v. en omgekeerd zegt in Hoofdst. 11:1 de Engel des Heeren, dat Hij in het eerste jaar van Darius de Meder Michaël geholpen en gesterkt heeft. Alle ontwikkelingen des mensen ten goede of ten kwade, alle vrijheid van wil in de schepselen en dien ten gevolge ook het laatste gericht Gods berust daarop, dat de Heere Zich zo beperkt, en Zijne Goddelijke almacht terughoudt, om bijna als een gelijke onder gelijken de zedelijke machten der schepselen, de goede en de kwade te beproeven. Deze afdaling bereikt haar toppunt in de menswording en in de kruisdood van Christus, zij is echter ook reeds door het gehele Oude Testament zichtbaar.

Het is zeker, dat al treden de Engelen voor de gelovigen en uitverkorenen op. Christus echter altijd hun hoofd blijft. Ja, dewijl hij is het Hoofd der Engelen, daarom gebruikt Hij hun dienst enkel om de zijnen te beschermen.

Nu ben ik gekomen, om u te doen verstaan hetgeen uw volk bejegenen zal in het vervolg der dagen, in het Messiaanse tijdvak (Hoofdst. 2:28), want het gezicht, dat u heden ten deel valt, is nog voor vele dagen, zal eerst na vele dagen vervuld worden.

En toen Hij deze woorden met mij sprak, sloeg ik nog steeds (vs. 11) mijn aangezicht ter aarde, en ik werd stom, zodat er eerst nog nadere versterking voor mij nodig was, voordat Hij, die met mij sprak, mij het in vs. 14 beloofde bericht kon geven.

En ziet, een, de mensenkinderen gelijk, die mij in vs. 5 v. verschenen was, maar nu eerst in Zijne menselijke gedaante door mij werd erkend, raakte mijne lippen aan, om mijne stomheid weg te nemen; toen deed ik mijnen mond open, en ik sprak en zei tot dien, die tegenover mij stond: Mijn Heere! om des gezichts wil keren zich mijne weeën over mij, keert zij terug, zodat ik gene kracht behoude.

Gärtner meent, dat in vs. 11-13 de Engel Gabriël, een gezondene (vs. 12) gesproken heeft, terwijl hij weer bij dit vers aantekent: "Deze ene is Christus, naar wiens beeld wij geschapen zijn. De Engelen zijn van ene andere natuur, en hebben ene gestalte, verschillend van die der mensen; zij zijn als geesten door de Vader geschapen, terwijl de mensen uit ziel en lichaam bestaan, en ook als zodanig in de toekomst bestaan zullen. Alsdan zullen zij ook volkomener wezen zijn dan de Engelen, en nader aan de troon Gods, dewijl zij naar Christus beeld geschapen en ook het loon Zijns lijdens zijn, zonder dat dit der hemelgeesten ijverzucht verwekken kan. Het onderscheid tussen mensen en Engelen duurt tot in alle eeuwigheid. "

En hoe kan ik, de knecht van dezen mijnen Heere spreken met dien mijnen Heere? Want wat mij aangaat, van nu af bestaat gene kracht in mij, en geen adem is in mij overgebleven, zodat ik vrezen moet te zullen sterven (17:17).

Toen raakte mij wederom aan een, als in de gedaante van een mens, dezelfde als in vs. 16, en Hij versterkte mij.

En Hij zei: Vrees niet, gij zeer gewenste man! Vrede zij u, wees sterk, ja wees sterk! En terwijl Hij met mij sprak, werd ik versterkt en zei: Mijn Heere spreke, want Gij hebt mij versterkt.

Met alle menselijke maat en aanzien te boven gaande van de Engelenverschijning was het, dat op Daniël drukkend en beangstigend werkte; daarom maakt de Engel reeds in vs. 16 zijne gedaante meer dan gelijk, en als de Profeet de nodige rust en kalmte om de openbaring te horen, nog niet verkregen heeft, maakt Hij Zich geheel menselijk, zodat deze zich nu bereid verklaart om te horen.

Nimmer stelde een tedere moeder haar kind, wanneer het door een of ander voorval bedroefd of bevreesd geworden is zo gerust, dan de Engel hier Daniël gerust stelde. Dezulken, die van God geliefd zijn, hebben geen reden om voor enig kwaad te vrezen. Zij hebben vrede. God spreekt niets dan vrede tot hen, en op de boodschap daarvan behoren zij vrede tot zichzelf te spreken. En die vrede, die vreugde des Heeren zal hun sterkte zijn.

Daniël belijdt hier, dat het woord des Heeren hem weer kracht en geest heeft gegeven. En waar hij nu gevoelt dat van de Heere in hem kracht is uitgegaan, daar is hij ook bereid om te vernemen, wat de Heere tot hem zal zeggen. Hij is gesterkt geworden om des Heeren wil te volbrengen.

Toen zei Hij: Weet gij nog uit hetgeen Ik u vs. 12 vv. zei, waarom dat Ik tot u gekomen ben? doch nu zal Ik wederkeren om te strijden tegen de vorst der Perzen, dat hij zijn kwaad voornemen tegen de kerk Gods niet volvoere; en als Ik zal uitgegaan zijn van het Perzische hof, nadat mijn werk daar geëindigd is met de ondergang van dat rijk, ziet zo zal de vorst van Griekenland komen, en er zal een strijd met dezen vorst nodig worden.

Doch gij moogt u niet laten ontmoedigen, omdat de toekomst van uw volk nog langen tijd ene van verdrukking zal zijn, en gedurende de tijd der Perzische en Griekse regering tot gene vastheid zal komen; Ik zal u te kennen geven hetgeen getekend, geschreven is in het geschrift der waarheid, in het Boek der Goddelijke raadsbesluiten. En er is niet één, die zich met Mij versterkt tegen dezen, tegen de koning van Perzië, dan uw vorst Michaël.

Witsius merkt op, dat hier soms Christus bedoeld is, dan weer een geschapen Engel. Wij zien Michaël in de Bijbel niet met mensen verkeren, maar steeds met de duivel en diens scharen, welke hij ten laatste uit de mensheid uitwerpt (Openb. 12). Hij wordt dus met zijne scharen afgevaardigd, om de duivel hier op aarde ene zekere linie niet te laten overschrijden, en het rijk der duisternis zich tot dien graad te laten ontwikkelen, dat het, aan de ene zijde, geheel

ongedwongen, voor het gericht rijp worde, en aan de anderen kant niet in staat zij Gods plannen met de mensheid te vernietigen. Gabriël heeft dagelijks met zijne scharen de mensen te beschermen, hun de Goddelijke heilswaarheden nabij te brengen, het werk van de terugkeer tot God door bovenzinnelijke inwerking op de mensen te bevorderen, zonder hen in de uitoefening van hunnen vrijen wil te belemmeren. Het goede uit de wereldrijken voortgekomen heeft God door Zijne Engelen te weeg gebracht. Michaël kampt tegen de duivelen, Gabriël strijdt tegen de mensen, wanneer zij iets kwaads in de zin hebben. Het werk van beide Engelen heeft hetzelfde doel, ieder heeft slechts een anderen vijand tegen te staan. "Gabriël strijdt tegen de koning der Perzen" wil dus zeggen: hij tracht het hart van dezen vorst bij de waarheid te bepalen, zodat hij, ten minste naar zijn geweten, doet wat recht is. Deze inwerking der Engelen is gelijk aan een strijd, dewijl de mensen zo lang mogelijk weerstand bieden en de boze gehoor geven. Beide Engelenvorsten staan elkaar dikwijls met hun legers bij, al naarmate het der goddelijke wijsheid behaagt. De eigenlijke koning dezer beide vorsten is Christus. Alzo zijn de Engelen, als dienaars van Jezus Christus, de uitvoerders van het raadsbesluit Gods.

Laat ons van dit hoofdzaak niet scheiden, voordat wij nog eens bedacht hebben, wat gezegd is van Daniëls sierlijkheid, die veranderd is in verderving (vs. 8), als hij de Heilige zag. Hoe majestueus, hoe ontzagwekkend, hoe verpletterend moet het zijn Christus in Zijne heerlijkheid te zien! En wat moet het dan zijn, dat de ziel gevoelen zal na de dood, na van dit lichaam gescheiden te zijn en bij de eersten blik op de Heere Jezus. Hoe majestueus, hoe indrukwekkend ook voor zielen, die waarlijk zijn wedergeboren. Maar wat moet het dan zijn voor hen, die komen uit de diepte des doods, zonder een Borg te hebben, zonder de gerechtigheid des Verlossers en zonder Christus als een voorspraak! Welk ene siddering, welk ene verschrikking moet er in die ziele zijn! Heere Jezus! wees onze gerechtigheid en wil ons vertrouwen zijn door het leven, in de dood, en in de dag des oordeels en voor eeuwig.

HOOFDSTUK 11.

VAN DE KONINGEN IN PERZIE, VAN de STRIJD VAN ALEXANDER de GROTE EN ZIJNE OPVOLGERS, EN VAN DE VERDRUKKING DOOR ANTIOCHUS.

II. Vs. 1-35. Bij het Perzische rijk wordt de tegen God en Zijn volk vijandig overstaande wereldmacht nog overwonnen en gehouden, zodat de Perzische koningen de goeden geest volgen en Israël toegenegen zijn. Alzo is het niet ouder het Griekse rijk, wanneer het verbondsvolk reeds door de oorlogen der Ptolemeÿssen en Seleuciden veel zal te lijden hebben, terwijl er eindelijk uit dit rijk een aartsvijand zal opstaan (vs. 1 en 2). De profetie, die zich hier aansluit, verdeelt zich in drie delen. Zij gaat uit van ene korte schildering der Perzische en Griekse Monarchie (vs. 2-4), zij gaat vervolgens over tot de voorstelling der gewichtigste oorlogen van de Ptolemeÿssen en Seleuciden (vs. 5-20 en eindigt met ene uitvoerige en tot in bijzonderheden gaande beschrijving van Antiochus Epifanes en zijne voornaamsten. Het gevolg van diens verdrukking zal zijn, dat hij wel in zijne woede die partij der Joden, die haren God getrouw is zal vertrappen, maar toch daardoor slechts tot hare loutering zal medewerken (vs. 21-35). Luther zegt: "om dezen schelm is voornamelijk het gezicht gekomen tot vertroosting der Joden, die hij met alle plagen zou plagen; " maar, zo voegen wij daarbij, om daardoor tevens een voorbeeld te hebben voor de laatsten tijd.

Ik nu, ik stond in het eerste jaar van Darius, de Meder, bij Michaël, die mij nu zo getrouw ter zijde stond, om hem te versterken en te stijven.

In het eerste jaar van Darius de Meder, valt de geschiedenis, die in Hoofdst. 6 is meegedeeld; toen was het Israëls vorst, Michaël, die in de Profeet Daniël de geest der getuigenis verwekte, dat hij zich zo gedroeg, als van hem wordt meegedeeld; de Engel des Heeren stond bij hem, om de muil der leeuwen toe te stoppen, en keerde de uitslag der geschiedenis daarheen, dat Darius de God Israëls erkende voor hetgeen Hij is, en Daniël tot grote eer verhief. Onder de Perzischen koning Cyrus en diens opvolgers, was het te doen om de tegenstand onschadelijk te maken, dien de Joden eerst bij de tempelbouw en later bij het opbouwen der muren van Jeruzalem hadden. Hier was het de Engel des Heeren zelf, die de vorst van het koninkrijk in Perzië uit zijne plaats had verdrongen, en Michaël gaf hem daarbij zijne ondersteuning. Dezelfde verhouding bestaat ten opzichte van de bemachting van de vorst uit Griekenland, d. i. van dat geestelijk wezen, dat achter de koningen der Macedonische of Griekse Monarchie staat en invloed op hen uitoefent ten nadele der Joden. De strijd met dezen vorst zal zwaar zijn en zonder leed voor het volk Gods zal het niet aflopen (Hoofdst. 11:31 vv.), maar de vorst Michaël zal de Engel des Heeren helpen, het volk zal zijnen God erkennen, moed vatten en grote daden doen (Hoofdst. 11:32 vv.), Wij leren uit onze plaats, dat de strijd der verschillende geestesrichtingen op aarde, der goddelijke en der ongodelijke, der Christelijke en der Antichristelijke, geenszins alleen een strijd is van principen, zo als men zich uitdrukt, en een strijd van mensen tegen mensen, maar dat achter de verschillende principen en partijen in de hemelse onzichtbare wereld ene macht ter bescherming en ter hulp staat, die het ene of andere principe voor het hare erkent, het aanvoeren van de ene of andere partij op zich neemt, en dat de laatste overwinning daarvan af hangt, welke partij des hemels almacht aan hare zijde heeft. De uitdrukkingen: "tandem bona causa triumphat, " "eindelijk

overwint het goede het kwade, de deugd de ondeugd, " enz. zijn enkel abstracties; de Heilige Schrift maakt echter de dode begrippen tot levende gestalten. Zo moeten wij ook in 2 Thess. 2:7 bij het "die hem nu wederhoudt, " namelijk dien boze, dat hij zich openbare in de mens der zonde, het zaad des verderfs, niet aan een bloot abstractum denken (aan iets als: "de zedelijke geest der maatschappij, de staat in zijne hogere betekenis), " maar aan Christus zelven. Zo lang deze nog enigszins leeft in de wereld, in personen en inrichtingen, of in de Geest, die van Hem uitgaat, kan de Antichrist niet tot volkome openbaring komen. Eens zal echter Zijne hogepriesterlijke betekenis voor de mensheid zo in des mensen harten geschokt worden, dat Hem gene macht over de wereld meer overblijft, en Zijne gelovigen zullen eens zo geheel geplaatst zijn buiten het gehele maatschappelijke leven, dat zij zelfs niet meer kunnen kopen noch verkopen, omdat zij het teken van de Antichrist niet dragen (Openb. 13:16 vv.), dan is elke beperking gevallen, die nog voor een tijd de openbaring der zonde weerhield. Aan de opmerksamen beschouwer der voorvallen en toestanden van onzen tijd dringt zich onweerstaanbaar de overtuiging op, dat alles de laatste dagen aankondigt; niet alleen in het burgerlijk verkeer gaat alles met stoom, maar ook in het Godsrijk spoedt zich alles naar het einde.

En nu hebt gij de nodige rust verkregen om aan te horen, wat Ik heb mede te delen; Ik zal u nu de waarheid te kennen geven; ziet er zullen na Kores, de nu regerende vorst (Hoofdst. 10:1), nog drie koningen in Perzië staan, Kambyses, Pseudo-Smerdis en Darius Hystaspes (Ezra 1:4) en de vierde Xerxes I, zal verrijkt worden met groten rijkdom, meer dan al de anderen vóór hem, en nadat hij zich in zijnen rijkdom zal versterkt hebben, zal hij ze allen verwekken tegen het koninkrijk van Griekenland 1), zal hij tegen Griekenland ene ontzaglijke krijgsmacht zamenbrengen (Esther 1:4 en 2:16 Es).

De drie koningen zijn: Kambyses, de zoon van Cyrus, (529-522) maakte aan de heerschappij der Faraö's in Egypte een einde, en het land tot ene Perzische provincie, Pseudo of de valse Smerdis, gaf zich voor een broeder van Kambyses uit en regeerde enige maanden, Darius Hystaspes (522-486) was uit het geslacht der Achemeniden. Hij wordt in Ezra 6:1 genoemd. De vierde koning is zijn zoon Xerxes, die door de veroveringen zijns vaders in het Oosten en Westen tot zo grote macht geraakt was (Esther 1:1), dat hij al zijne voorgangers in rijkdom en aanzien overtrof. Reeds zijn vader had de Grieken willen onderwerpen, doch zijne beide veldheren Darius en Artaphernes waren in het jaar 490, in de slag bij Marathon, door Miltiades, de Atheensen veldheer, totaal verslagen geworden. Xerxes meende door zijne grote macht de Grieken onder het juk te kunnen brengen. In het jaar 481 trok hij met een leger van 1. 700. 000 man over de Hellespont, zodat Macedonië en Griekenland met een stortvloed van krijgslieden werd overstroomd, waardoor de Spartaanse koning Leonides gelegenheid bekwam om bij de engte der Thermopylen, met zijne 300 dapperen voor het vaderland de heldendood te sterven, nadat hij de Perzen twee dagen lang met goed gevolg bestreden had en slechts door verraad viel; doch niet zonder onsterfelijken roem verworven, en der wereld het onmetelijke onderscheid tussen Grieken en Perzen verkondigd te hebben. Xerxes overstroomde Boeötië en Attika, en verwoestte het door zijne inwoners verlatene Athene met de heiligdommen aldaar, hetwelk door de Grieken werd aangezien als ene misdaad tegen de goden gepleegd, en aan deze oorlogen het karakter van religie-oorlogen mededeelde. Bij het eiland Salamis kwam het nu eerst tot een zeeslag, in welke de Perzische

vloot, 1. 000 vaartuigen sterk, door de veel kleinere Griekse, onder aanvoering van de vastberadenen en nietigen Themistokles, 480, op de 23sten Juli zulk ene beslissende nederlaag onderging, dat Xerxes met zijn leger de Hellespont over, naar Azië, waar hij zich veilig waande, terugweek, en slechts 300. 000 man keurtroepen onder Mardonius achterliet. Deze werden toen door een leger van 110. 000 Grieken onder het bevel van de Spartaan Pausanias, op de 25sten September 479 in de slag van Platea, zodanig geslagen, terwijl de Griekse vloot op dien zelfden dag het overblijfsel der Perzische zeemacht bij Mykale uiteenjoeg, dat de Grieken niet alleen het gehele veroveringsplan van dien rijken en trotsen koning door hun dapperheid en vaderlandsliefde verijdelen, maar ook hun voorwaarts streven op het gebied van wetenschap en kunst tot heil van de nawereld rustig voortzetten konden, en het eenmaal aan Mardonius gegeven antwoord tot waarheid maken, dat de Atheners, zo lang de zon haar baan bewandelde, de Perzen bestrijden zouden, totdat deze voor het verbranden der heiligdommen zouden hebben geboet; ofschoon zij deze bedreiging eerst onder Alexander de Grote vermochten gestand te doen, welke als de eigenlijke wreker der Perzische dwingelandij verschijnt, wien Gabriël ook, terwijl hij de verdere Perzische koningen voorbijgaat, tegenover Xerxes plaatst.

Daarna, 129 jaren na Xerxes' dood zal er, van 336-323 v. Chr. een geweldig, een moedig, krijgshaftig koning in Griekenland opstaan, die met grote heerschappij heersen zal, Alexander de Grote van Macedonië, en hij zal doen naar zijn welgevallen (1 Makk. 1:4).

Het behoeft ons niet te bevreemden, dat de Perzische koningen, die op Xerxes volgen (Artaxerxes I, Xerxes II, Sogdianus, Darius II, Artaxerxes III, Arsēs, Darius Codomannus) niet genoemd worden. De tijd van Xerxes toch was inderdaad het toppunt der Perzische macht (Herod. VII:27 vv. Justin. II 10) en tevens ook het begin van het na hem steeds toenemend verval. Tot aan zijne regering, en voornamelijk door Darius Hystaspes werd aan de inwendige beschaving van het rijk gearbeid en de vergroting daarvan door nieuwe veroveringen bewerkt. Onder Xerxes zien wij dus het inwendige leven van de staat volkomen ontwikkeld, met zijne in Griekenland geledene nederlagen, na welke hij zich geheel aan het haremleven en aan alle denkbare uitpattingen overgaf, begint het verval, dat reeds bij zijnen dood zich begint te openbaren. Op onze plaats wordt tevens gewezen op het verband, als oorzaak en gevolg, tussen hetgeen in vs. 2 en in vs. 3 gezegd werd; want van de oorlogen af, die Xerxes met de Grieken voerde tot aan de overwinning van het Perzische rijk vond ene voortdurende vijandschap van Westen en Oosten plaats, die voor Alexander mede behoorde tot de voorwendsels, om de veldtocht tegen Perzië te openen (Arrian de exp. II, 14, 4).

En als hij op het toppunt van zijne macht zal staan, zal terwijl hij op nog jeugdigen leeftijd zonder wettige zonen sterft, zijn rijk gebroken, en in de vier winden des hemels verdeeld worden (vgl. Hoofdst. 8:22), maar niet aan zijne nakomelingen zal de heerschershaf worden overgegeven, ook zal de macht zijner opvolgers niet zijn naar zijne heerschappij, waarmee hij heerste; want zijn rijk zal even als een boom uit de aarde uitgerukt worden, en dat niet voor zijne lichamelijke nakomelingen, maar voor anderen, dan deze.

Alexander hield zich met nieuwe ontwerpen bezig, vooral met het onderzoeken der Kaspische zee, die onderscheid werd met de Zwarte of Indische zeeën gemeenschap te hebben, en met

toerusting tot het onderwerpen van Arabië. In deze belangrijke werkzaamheid werd hij eerst gestoord door het overlijden van Hephestion, degene zijner vrienden, die het best berekend zou geweest zijn, om hem op te volgen en de aangevangene taak in zijn geest te voltooien. Dit verlies trof hem geweldig, en toen hij, na zich drie dagen lang aan zijn smart te hebben overgegeven, zijn bezigheden weer hervat had, werd hij zelf kort daarop, te Babylon, waar hij zich bevond, om het vaarwater van de Eufraat te onderzoeken, ernstig ziek, en stierf (323) tot grote droefheid van geheel zijn leger. Hij had slechts 33 jaar geleefd en al zijn daden verricht in ene regering van 12 jaar en 8 maanden. Het onverwacht overlijden van Alexander had geen opstand of afval der Aziatische landen ten gevolge, maar dewijl hij niets omtrent de opvolging bepaald had, en er niemand in zijn familie was, die de opengevallen troon met onbetwistbaar recht beklimmen kon, ontstond er onder zijn veldheren een strijd om dezen, die tot een reeks van ingewikkelde gebeurtenissen aanleiding gaf.

Uit zijn rijk ontstonden vier rijken "naar de vier winden des hemels"; in het westen dat van Kassander in Macedonië; in het noorden van Antigonos in Opper-Azië; in het zuiden van de Ptolemeïssen in Egypte; in het Oosten van de Seleuciden in Syrië. "Het hoofdstuk zal slechts van twee spreken, dat van het Noorden en het Zuiden in betrekking tot Judea. Palestina zal dan worden ingetrokken in de onderlinge vorsten die ze besturen, beurtelings door hen bezet en vertreden worden, en alzo het onvermijdelijk gevolg ondergaan van gelegen te zijn tussen de strijders. (E. GUERS).

En de koning van het Zuiden (van Palestina, het middelpunt van het Godsrijk uit gerekend) Ptolemeus I van Egypte, die een van zijn, van Alexanders vorsten is, zal sterk worden, doch een anderde Seleuciden zal sterker worden dan hij, en hij zal heersen, zijn heerschappij zal ene grote heerschappij zijn.

Volgens de bij Jes. 14:5 ontwikkelde bestemming der profetie heeft zij hier gene volledige wereldgeschiedenis uit de tijd na Alexanders dood ons te tekenen; zij trekt haren kring nauwer, en handelt alleen over de beide rijken, die uit Alexanders nalatenschap zijn voortgekomen, in Egypte en Syrië, welke op het lot van het heilige land de grootsten invloed zouden uitoefenen. Tot recht verstand van dit en de volgende verzen moeten wij eerst de namen en de opvolging der koningen in beide rijken ons voorstellen; in de onderstaande tafel zijn de koningen, die in de profetie vermeld worden, met grotere letters aangewezen, de

overigen komen later bij het eerste boek der Makkabeën nader in

aanmerking. Tijdrekenkundige tafel der voornaamste koningen van: I.

Egypte en II. Syrië. Jaren vóór Chr.

Egypte:

Ptolemeus I. (Lagi of Soter). 332-284.
 Ptolemeus II. (Filadelphus). 284-247.
 Ptolemeus III. (Euergetes). 246-221. Ptolemeus IV. (Filopator of Trifon) 221-204.
 Ptolemeus V. (Epifanes). 204-181.
 Ptolemeus VI. (Filometor). 181-146.
 (Van 171-165 regeert Ptolemeus VII, deels alleen deels in gemeenschap

met Filometor, zodat hij daarna het jaar 146 als het 25ste zijner regering rekende).

Ptolemeus VII. (Fyscon). 146-147.

(De volgende koningen van Egypte kunnen wij voorbijgaan; wij laten nog alleen volgen:).

12 Ptolemeus XII (Auletes). 59-51.

II. Syrië.

Seleucus I. (Nikator). 312-281.

Antiochus I. (Soter). 281-262.

Antiochus II. (Theos). 262-246.

Seleukus II. (Kalinicus). 246-227.

Seleukus III. (Keraunos). 227-224.

Antiochus III. (de Grote). 224-187.

Seleukus IV. (Filopator). 187-176.

Antiochus IV. (Epifanes). 176-164.

Antiochus V. (Eupator). 164-162.

10 Demetrius I. (Soter). 162-151.

11 Alexander I. (Bales). 151-146.

12 Demetrius II. (Nikanor). 146

(in dit jaar krijgt hij eerst in Antiochus VI een tegenkoning en vervolgens in Tryfon, totdat hij door de Parthers wordt gevangen genomen).

13 Antiochus VI. (Epifanes Dionysius). 146-143.

14 Tryfon (de Usurpator). . 143-139.

15 Antiochus VII. (Sidetes). . 139-130.

(Na de dood van de laatsten had zijne dochter, de beruchte Cleopatra, eerst met haren anderen broeder Dionysos, vervolgens met de jongeren, Puer of de knaap genoemd, met welke beide zij gehuwd was, de heerschappij in bezit. Zij stond echter in overspeligen omgang eerst met Cesar, vervolgens met Antonius, totdat zij tegenover Octavianus zich van het leven beroofde; nu werd Egypte in het jaar 30 vóór Chr. in

het Romeinse rijk ingelijfd).

(De in het jaar 141 na Chr. gevangen genomene Demetrius II keert in 130 vóór Chr. terug en heerst na de dood van Antiochus VII, zijnen broeder, nog einigen tijd, doch stierf in 127 vóór Chr. De overige beheersers komen hier niet verder in aanmerking. De laatste Syrische koning was Antiochus XIII, dien Pompejus in het jaar 64 vóór Chr. verdreef en het land tot ene Romeinse provincie maakte).

Ons vers bevat in weinige maar zeer karakteristieke trekken de verhouding van Ptolemeus en Seleukus Nikator. De laatste, een der generaals van Alexander van de tweeden rang, en onder hem bevelhebber der olifanten, had bij de dood des konings nog geen aanzien genoeg, om zelf ene provincie als stadhouder te verkrijgen; eerst na de dood van Perdikkas, in het jaar 321, ontving hij van de nieuwen rijksbestuurder de Satrapie Babylon. Hij kon zich daarin echter niet staande houden, toen Antigonos in het jaar 315 door overwinning van Eumenes het overwicht in Azië verkreeg, en vluchtte, om zich niet aan hem te onderwerpen, naar Egypte tot Ptolomeüs. Drie jaren later waren de omstandigheden zo veranderd, dat hij in vertrouwen op de gehechtheid der Babyloniërs het konde wagen naar zijne provincie terug te keren. Sedert dien tijd hield hij zich niet alleen staande, maar vergrootte hij ook steeds zijne macht, zodat men dit jaar 312 v. Chr. voor het begin van het rijk der Seleuciden houdt, en hiermede de Seleucidische Aera (tijdrekening) begint. Ook hij nam na de slag bij Ipsus den koningstitel aan, en stichtte gedurende de 18 jarige rust, die daarop volgde, binnen in zijn rijk, dat zich nu van de Middellandse zee tot aan de Indiën uitstreckte, ene menigte van nieuwe steden; minstens 43 danken aan hem haren oorsprong, vele andere heeft hij verfraaid en verbeterd. De beide beroemdste van die, welke hij nieuw aangelegd heeft, zijn Seleucia aan de Tiger en Antiochia aan de Orontes, de eerste naar hemzelven, de andere naar zijnen zoon genoemd. Seleucia moest in de plaats van Babel gesteld worden, dat door de menigvuldige overstromingen van de Eufraat in moerassen weggezonden en onbewoonbaar geworden was (vgl. Jes. 13:22). In korten tijd telde de stad meer de 600. 000 inwoners en Babylon werd geheel woest, totdat vervolgens in de 8ste eeuw na Chr. Seleucia door de Arabieren verwoest en in de plaats daarvan Bagdad aan de anderen oever van de Tiger gebouwd werd. Op gelijke wijze ontstond Antiochia; want toen na den slag bij Ipsus Syrië met de hoofdstad Antigonias in de handen van Seleukus viel, wilde hij die stad niet tot zijne residentie maken; hij verplaatste de inwoners in de door hem op ene vele schonere plaats aangelegde stad, waarheen hij zijnen zetel verplaatste, hoewel deze residentie te ver van de noordelijke delen van zijn rijk verwijderd was, en daarom het opzicht houden over deze zeer bezwaarlijk maakte.

Door de oorlog met Lysimachus, die voor dezen zo ongelukkig uitviel, dat hij in de slag bij Kurupedion aan de Hellespont (282 voor Chr.) rijk en leven verloor, verkreeg Seleukus bij die provincies, die hij had, nog Macedonië en Thracië en een gedeelte van Klein-Azië, zodat hij nu het grootste gedeelte van Alexanders nalatenschap in zijn bezit had. Hiermede was, nadat ongeveer 2 jaren te voren Ptolemeus Lagi in het 83ste jaar van zijn leven gestorven was, ten volle vervuld, wat op onze plaats geschreven staat (vgl. Appian Sys. Cap. 55. Arrian. Cap. Alex. VII 22, 9), doch reeds in het volgende jaar vond Seleukus zelf de dood door de hand van de moordenaar Ptolemeus Keraunos (d. i. de bliksem), de oudsten zoon van dien Ptolemeus, dien deze om zijn hevigen, wilden, ja boosaardigen aard van de troonopvolging had uitgesloten, en die nu eerst bij Lysimachus in Thracië, vervolgens bij Seleukus in Azië zijne toevlucht gezocht had. Hij stierf juist toen hij zich naar de Thracische residentie Lysimachia in de Chersonnesus, wilde begeven, om de aangelegenheden van zijn groot, uitgestrekt wereldrijk te regelen, en onderweg een oud altaar uit de tijd van de Argonautentocht bezichtigde. Zijn zoon Antiochus I, hoewel hij door zijne schitterende overwinning over de in het land gevallen Galliërs (275 v. Chr.), zich de bijnaam van Soter d. i. Redder, verkreeg, was niet in staat onder zijne macht te houden, wat zijn vader in Voor-Azië veroverd had; hij moest Macedonië en Thracië overgeven, zelfs Coele-Syrië en de Fenicische steden gingen verloren, en kwamen aan Egypte. In de voor ons liggende voorspelling wordt hij met stilzwijgen voorbijgegaan, omdat zijne regering voor het volk Gods van gene bijzondere betekenis was.

Op het einde nu van sommige jaren zullen zij, de koning van het zuiden en de koning van het noorden, zich door huwelijk met elkaar bevrienden, en de dochter des konings van het Zuiden, van Ptolemeus II van Egypte, zal komen tot de koning van het Noorden, tot Antiochus II van Syrië, om billijke voorwaarden te maken, om de onenigheden te doen eindigen en vrede te maken; doch zij zal de macht des arms niet behouden, zij zal het doel niet bereiken, waarom het huwelijk gesloten is, noch hare plaats als koningin kunnen behouden, daarom zal hij, Antiochus II, noch zijn arm zijne kracht niet bestaan, maar zij zal overgegeven worden, aan het verderf worden prijs gegeven, en die haar gebracht hebben, de stoet, die haar vergezelde, en die haar gegenereerd heeft(beter: die zij gegenereerd heeft), en die haar (beter, die zij) gesterkt heeft in die tijden, haar gehele aanhang zal in dat verderf delen.

Antiochus II, die zijn bijnaam Theos (d. i. God) aan de kruipende vleierij der Milesiërs te danken had, die hij van enen tiran had verlost, had zijne halve zoeter Laodice tot vrouw (zulke onnatuurlijke huwelijken waren toen zeer gewoon; Seleukus Nikator had te voren zijne gemalin Stratonice zelf aan zijn zoon Antiochus I afgestaan, omdat deze door zulk een hartstocht voor haar aangegrepen was, dat hij dodelijk ziek werd); hij verstiet haar echter met hare zonen in het jaar 252 vóór Chr, toen Ptolemeus Filadelphus (d i. beminnaar van de

zuster-zijne eigene lichamelijke zuster namelijk was na de verstoting van Arsinoë zijne tweede vrouw) van Egypte, dien hij op een onbezonnene wijze had aangevallen, en die hem in de volgende oorlogen verscheidene provincies van zijn rijk ontruikt had, dit tot een vredesvoorwaarde maakte, en zijne eigene dochter Berenice hem als gemalin aanbood. De laatste werd hem met een huwelijksgift van onmetelijke schatten en een talrijk Egyptisch gevolg gebracht. Toen echter Ptolemeus (dezen naam dragen evenzo alle Egyptische koningen uit de Macedonisch-Grieksen tijd, als de vroegere Egyptische beheersers gezamenlijk de titel van Faraö gedragen hadden) niet lang daarna (op het einde van het jaar

stierf, verstiet Antiochus Berenice weer en riep Laodice met hare zonen terug. Deze vertrouwde echter zijne wankelmoedigheid niet, bracht hem door vergif om het leven; terwijl zij slechts voorgaf, dat hij ziek was, enen zekere Artemon, die zeer op hem geleeek, zijne rol liet spelen, verhieft zij nu haren oudsten zoon Seleucus II Kallinikus op de troon. In dien tussentijd was Berenice met haar zoontje naar Dafna bij Antiochië (2 Sam. 8:6) ontvlucht; daar liet Seleukus haar door zijne troepen belegeren en voordat haar broeder Ptolemeus III, die haar te hulp snelde, haar kon bereiken, met kind en gevolg ombrengen. Daaruit ontstond ene nieuwe langdurige oorlog tussen beide rijken, op welken de volgende verzen doelen.

Doch uit de spruit harer wortelen zal er een opstaan in zijnen staat, Energetes, even eens behorende tot het huis der Ptolemeussen, haar broeder, die zal, om haren dood te wreken, met heirkraft komen, en hij zal komen tegen die sterke plaatsen des konings van het Noorden, van Seleukus, met de bijnaam Kalinikus, d. i. is roemvol overwinnende, en hij zal tegen dezelve doen wat bij zich voorgenomen heeft, en hij zal ze bemachtigen.

Ook zal hij hun goden, de goden der veroverde landen van het Syrische rijk, met hun vorsten, met hun gewenste vaten met hun prachtsieraden van zilver en goud in de gevangenis naar Egypte brengen; en hij zal enige jaren staande blijven boven of voor de koning van het Noorden, zich in het bezit van het veroverde handhaven.

Alzo zal de koning van het Zuiden in het koninkrijk komen, 1) en hij zal wederom in zijn land terugtrekken: Ptolemeus zal in het land van Seleukus komen, doch door het gericht van een volksopstand moeten wederkeren naar Egypte.

De Egyptische koning Ptolemeus III (246-222 voor Chr.) zoon uit het eerste huwelijk van Ptolemeus Filadelfus en broeder van Berenice, die in zijns vaders plaats koning was geworden, trok tegen Seleukus II te velde. In enen veldtocht veroverde hij, in 245 v. Chr. nadat hij Antiochië ingenomen en Laodice gedood had, bijna alle Syrische landen. Nog 20 jaren lang bleef er ene bezetting achter in de zeestad Seleucia, die door natuur en kunst zo sterk en beneden aan de zeeëngte van Issus gelegen was. Toen hij ten gevolge van de bovengemelden opstand naar Egypte terugkeerde, bracht hij, gelijk Hiëronymus, bij onze plaats bericht, 40. 000 talenten zilver en vele kostbare vaten en afgodsbeelden tot ene waarde van 2. 500 talenten mede naar zijn land, onder de laatste ook die, welke ene Kambyzes na de verovering van Egypte naar Perzië had gevoerd. Uit dankbaarheid voor dat alles gaven de Egyptenaren hem de bijnaam van Euergetes, d. i. weldoener. Later scheen het geluk Seleukus Kalinikus weer gunstiger te worden. Hij ondernam daarom een veldtocht tegen Ptolemeus, leed echter weer ene nederlaag, vluchtte door weinigen vergezeld naar Antiochië

terug, en had nog ene lange reeks van moeilijkheden in zijn eigen land door te staan, daar hij zelfs in gevangenschap bij de Parthen geraakte. Enige geschiedschrijvers laten hem ook in deze sterven; volgens anderen vond hij de dood door enen val van het paard, toen hij uit Syrië toesnelde, om Klein-Azië tegen de inval van koning Attalus van Pergamus te beschermen.

Beter: "Alzo zal deze in het koninkrijk van de koning van het zuiden komen. In vs. 16 is daarom sprake van denzelfden koning, die in het rijk van Egypte zou vallen.

Doch zijne zonen, eerst Seleukus III en later zijn jongere broeder, die hem in de regering opvolgde, Antiochus III zullen zich in de strijd mengen, ten strijde toerusten, en zij zullen ene menigte van grote heiren verzamelen; en een van hen Antiochus III. bijgenaamd de Grote, zal snellijk komen, en als een vloed overstromen en doortrekken, zonder echter bij dezen eersten aanval iets van betekenis uit te richten, en hij zal wederom komen, en zich in den strijd mengen tegen de koning van Egypte, Ptolemeus IV, tot aan zijne sterke plaats toe.

Seleukus II was een verwijfd man, zowel naar lichaam als naar geest, zodat de bijnaam Keraunos (de bliksem) hem even zo min toekwam, als zijn vader de bijnaam van Kalinikus (zie vs. 7). Dadelijk bij het begin zijner heerschappij moest hij Klein-Azië aan Attalus overgeven. Toen hij echter, ondersteund door Acheüs, een zoon van de broeder zijner moeder, een krachtig man, drie jaren later weer optrok om zijn land te heroveren, werd hij door twee bevelhebbers van zijn leger in Frygië vergiftigd. Acheüs wees de koninklijke waardigheid, die hem door het leger werd opgedragen van de hand, en bracht in de naam van de 15jarigen broeder des vermoorden, van de in Syrië tot koning uitgeroepen Antiochus III, de krijg tegen Attalus snel en gelukkig ten einde, zodat Klein-Azië nu weer tot het rijk der Seleuciden behoorde; nu drong echter de heerszuchtige en twistzieke raadgever van de jongen koning, Hermeias, dezen tot enen oorlog met Egypte, om ook Coele-Syrië, Fenicië en Palestina weer te winnen. Werkelijk veroverde hij ook Seleucia aan de Orontes, en won hij met hulp van enen verrader Tyrus en Ptolemais. Toen hij nog met ene andere stad aan de Fenicische kusten bezig was, bood Ptolemeus Filopator, een wellustig en wreed vorst, met volle recht "Tryfon" (de zwelger) genoemd, die zich over 't algemeen passief tegen de aanvallen van Antiochus gedragen had, hem de wrede aan. In de zekere verwachting, dat ook het overige land bij de onderhandelingen van zelf zou toevallen, en dat van een man als Filopator niets verderfelijke te vrezen was, voerde hij met achterlating van bezettingen in de veroverde steden zijn leger in de winterkwartieren naar Seleucia terug. Nadat de verdere onderhandelingen tot geen resultaat geleid hadden, rustte zich Antiochus op nieuw ten strijde en kwam hij tot de Egyptisch grensvesting Rafija (tussen Gaza en Rhinocoiura).

En de koning, van het Zuiden, Ptolemeus Filopator, zal verbitterd worden, zal uit zijne werkeloosheid tot een krachtigen tegenstand opstaan, en hij zal uittrekken, en strijden tegen hem, tegen de koning van het Noorden, Antiochus de Grote, die ook ene grote menigtevoetvolk, ruitery en olifanten oprichten, zamenbrengen zal, doch die menigte zal in zijne hand gegeven worden, het leger van Antiochus zal door Ptolemeus worden overwonnen (volgens ene andere verklaring: "hij zal het opperbevel zelf op zich nemen").

Als die menigte zal weggenomen zijn, als hij het Syrische leger zal verslagen hebben, zal zijn hart zich verheffen 1), zal hij overmoedig worden, en hij zal er enige tien duizenden nedervellen; evenwel zal hij niet gesterkt worden, de ogenblikkelijke betoning van moed zal spoedig voorbijgaan en de kracht verdrijven.

Beter: Als de menigte zich zal verheffen, zal zijn hart moed vatten. Het gevolg daarvan zal zijn, dat hij tienduizenden zal verslaan.

Na de overwinning over Antiochus de Grote (vgl. bij 't volgende vers) verhief zich het hart des Egyptischen konings; hij drong met geweld tot het Heilige der Heiligen in de Jeruzalemsen tempel door, toen hij van Rafia over Jeruzalem terugkeerde. De Joden mishandelden hem bij die gelegenheid zodanig, dat hij half dood uit de voorhof gedragen werd, waarom hij een bitteren haat tegen hen bleef koesteren.

Want de koning of Heer van het Noorden, Antiochus, zal wederkeren, en hij zal ene grotere menigte, dan de eerste was, oprichten, en aan het einde van de tijden der jaren 13 of 14 jaren later, zal hij snellijk komen met ene grotere heirkraft, en met groot goed.

Nadat Ptolemeus Filopator al zijn land tot aan de grenzen van Egypte verloren, maar ook Zijne krijgstoerustingten ten einde gebracht had, trok hij met 70. 000 man voetvolk 5. 000 ruiters en 73 olifanten van Alexandrië op, Antiochus tegemoet (217 v. Chr.). Over dit leger had hij zelf het opperbevel op zich genomen; hij sloeg daarmee het bijna even zo sterke leger der Syriërs bij Rafia, en maakte meer de 40. 000 man gevangen. Hij, die gewoon was de dagen met eten en drinken, de nachten in kameren der ontuchtigheid door te brengen, maakte echter van zijne overwinning geen gebruik, en sloot met Antiochus vrede. Deze voerde daarop in de volgende 13 jaren tot aan de dood van Filopator gelukkige oorlogen in het Zuiden, Oosten en Noorden van zijn rijk, hij ondernam zelfs een tocht naar Indië, die hem behalve de bijnaam van de Grote, ook ene menigte olifanten bezorgde. Nu had hij de macht der Seleuciden weer tot zulk een hoog aanzien gebracht, dat, toen in het jaar 204 vóór Chr. de slechts 5 jaren oud zijnde Ptolemeus Epifanes op de troon van Egypte kwam, de koning Filippus II van Macedonië zich gaarne met hem verbond tot ene verdeling van het bezit der Egyptische landen.

Ook zullen er in die tijden velen opstaan tegen de koning van het Zuiden, en de scheurmakers uws volks, 1) van Daniëls volk, Joden die tot hertoe de Egyptischen koning onderworpen waren, maar nu opstaan en de zijde van Antiochus kiezen, zullen verheven worden zullen zich verheffen, om het gezicht van de ellenden, die onder de Syrische heerschappij over het volk Gods zullen komen (Hoofdst. 8:9 vv.) zonder het te weten of te willen (Hand. 13:27) te bevestigen, daar zij zelf behulpzaam zijn om deze heerschappij te weeg te brengen, doch zij zullen vallen, 2) zij zullen zichzelf en het land in een ontzaglijk verderf storten.

In het Hebr. Oebeneë partsim amko. Beter En gewelddadige zonen van uw volk. Hiermede worden bedoeld, die Joden die zich verheffen buiten de grenzen der wet. Het zijn de afvalligen van de vaderlijke wet.

Over de nog onmondigen Ptolemeus Epifanes had Agathokles de voorgedij, die echter op ene zo lage en overmoedige wijze handelde, dat de onderworpenen landen tot opstand kwamen, en in Egypte zelf onlusten uitbraken; zo werd het voor Antiochus gemakkelijk, om Coele-Syrië, Fenicië en Palestina voor zich in bezit te nemen. De woordvoerders onder de Joden welke laatste onder Filopators heerschappij veel hadden moeten lijden, gingen daarbij naar de zijde van Antiochus over, voorzagen zijn leger van levensmiddelen, en hielpen de Egyptische bezetting uit de burg van Jeruzalem verdrijven. Naar menselijke mening komt dit gedrag evenzeer verstandig als gerechtvaardigd voor, en van Jozefus af tot op dezen onzen tijd leest men in gewone werken over geschiedenis slechts een goedkeurend oordeel, maar God, de Heere, heeft in de hier de Profeet medegedeelde voorspelling enen anderen maatstaf van beoordeling aan de hand gegeven, en er zo bij tijds voor gezorgd, dat de gelovigen onder Zijn volk, wanneer de profetie verstomd en er geen Profeet meer zijn zou, ene mening zouden hebben, die alleen waar was, en boven alle bloot menselijke en daardoor aan de dwaling onderworpenen aanschouwing verheven was, opdat zij zich niet door het dwaallicht des verstands op valse wegen zonden laten lokken. "De profetie dringt hier (in dit gehele hoofdstuk) zo tot in de bijzonderheden der historie in, omdat het er op aankwam, dat het Joodse volk in staat werd gesteld bij de aanvang der voorzegde ontzaglijke verzoeking schrede voor schrede te zien hoe het volgens Gods raad geschiedde, dat zij juist onder die omstandigheden en in dien geschiedkundigen samenhang hun overkwam.

En de koning van het Noorden, Antiochus III, zal komen, en enen wal rondom de stad, die hij wil innemen, opwerpen, en vaste steden innemen, en de armen, de machten van het Zuiden zullen niet bestaan, zullen niet kunnen verhinderen, dat die steden de belegeraar ten buit worden, noch zijn uitgelezen volk, ja er zal gene kracht zijn om te bestaan, men zal te krachteloos zijn tot een ernstigen tegenstand.

Maar hij, de koning van het noorden, die tegen hem, (hier en in het vorige vers is het land op de voor-, de koning op de achtergrond geplaatst, omdat de Egyptische koning toen geheel onzelfstandig was en nog een knaap van ongeveer 11 jaren) komt, die in de steden, van Ptolemaïs en Fenicië, welke tot dit rijk behoren, valt, hij zal doen naar zijn welgevallen, en niemand zal voor zijn aangezicht bestaan (Ruth 4:6); hij zal ook staan in het land des sieraads¹), in Palestina (Hoofdst. 8:9), en de verderving zal in zijne hand wezen, hij zal het dierbaar land, waarop reeds lang de koningen van het zuiden het oog hadden, in zijne macht krijgen.

Palestina heet bij Daniël het land des sieraads, dewijl het een zeer schoon land was, hetwelk van melk en honing overvloeide, dewijl dit land als woonplaats van het volk Gods het heerlijkste en meest bevoorrechte was. Antiochus behandelde de Joden, die zich vrijwillig aan hem overgaven, met bijzondere verschoning en gunst en verplaatste ook 2. 000 Joodse families uit Mesopotamië, als ene soort van bezetting, naar Klein-Aziatische steden, wier nakomelingen wij, ten tijde van Paulus, in de Joden en Joden-Christenen dier streken aantreffen. Wat hij besliste was, dat de Joden voor goed onder de Syrische heerschappij geraakten.

En hij zal zijn aangezicht stellen, er met allen ernst aan denken, om met de kracht zijns gansen rijks te komen tegen de koning van het zuiden, om ook het overige van diens rijk te bemachtigen, en hij zal in plaats van dit voornemen met geweld ten uitvoer te brengen, liever om politieke redenen list gebruiken, en billijke voorwaarden medebrengen, en hij zal het doen, hij zal een verdrag van vrede en vriendschap met hem sluiten; want hij zal hem ene dochter der vrouwen geven, de prinses Cleopatra tot bruid, om haar te verderven, haar als een werktuig der verderving te bezigen, om door hare hulp dat land tot zich te trekken, maar zij zal niet vast staan, en zij zal voor hem niet zijn, er zal niets komen van alle deze listig beraamde plannen.

Na het wegnemen van Coele-Syrië, Fenicië en Palestina in het. jaar 203 v. Chr. kon Antiochus zijne plannen tegen Egypte vooreerst niet verder voortzetten, omdat hij zich in een oorlog met Attalus gewikkeld zag; intussen onderwierp de Egyptische veldheer Skopas die landen weer gedurende de winter van 199 op 198 v. Chr. totdat Antiochus in de daarop volgenden zomer uit Klein-Azië terugkeerde, Skopas aan de bronnen van de Jordaan sloeg en hem met de nog overgeblevene 10. 000 man in de vesting van Sidon terugdrong. Wel werd hem uit Egypte hulp gezonden om hem te ontzetten, maar deze bracht niets te weeg en Skopas zag zich door honger genoodzaakt tegen vrijen aftocht met de zijnen aan Antiochus de stad over te geven. De laatste drong hierop onophoudelijk voort, en nam weer alle vaste steden tot aan Gaza in. Wat hem nu echter bewoog, om aan de grenzen van Egypte, die bij reeds dreigde over te gaan, plotseling stil te houden in plaats van het land werkelijk in te rukken, en om met Ptolemeus Epifanes een verdrag te sluiten, was, dat hij het oog had op de voorspoed, dien de Romeinen juist om dien tijd tegenover zijnen bondgenoot Filippus van Macedonië in de eersten Macedonischen oorlog hadden. Hij moest vrezen, dat na diens overwinning de Romeinen, die reeds langen tijd de voogdijschap over de jongen koning Ptolemeus Epifanes op zich genomen hadden, en de ontwikkeling der Egyptische zaken in het oog hielden, zich tegen hem zouden wenden; hij zocht dit te voorkomen door bloedverwantschap met het Egyptische koningshuis aan te knopen. Alzo zond hij ene boodschap naar Egypte om ene verlossing te bewerken van zijne dochter Cleopatra (of om hare bijzondere jeugd, of om hare bijzondere schoonheid wordt zij hier ene "dochter der vrouwen" genoemd) met de nog jongen koning, als bruidsschat zou deze, zodra de echt kon voltrokken worden, haren gemaal Coele-Syrië, Samaria en Judea, waarom gestreden werd, aanbrengen. Het aanbod werd bereidvaardig aangenomen. Welke plannen Antiochus nu verder op die verbintenis voor de toekomst bouwde, kan niet nauwkeurig worden opgegeven, daar men in elk geval te veel vermoedt, wanneer men aanneemt, dat Cleopatra haren man òf door vergif had moeten uit de weg ruimen, òf door het verwekken van een oproer van de troon had moeten stoten, om het rijk aan haren vader over te leveren; hoe weinig er van die plannen gekomen is leert de verdere geschiedenis.

Daarna zal hij zijn aangezicht tot de eilanden, de steden van de kusten, en de staten der eilanden, keren, en hij zal er vele innemen; doch een overste zal zijnen smaad tegen hem doen ophouden, 1) behalve dat of, doch hij zijnen smaad op hem zal doen wederkeren; die zal zijn trots, waarin hij ieder versmaadt, verbreken, en hem tot een schandelijken vrede dwingen.

In het Hebr. Wehisbith katsin cherpatho loo. Hij zal tot zwijgen brengen een overste, zijn smaad jegens hem. Het tot zwijgen brengen, moet toch ook hier weer opgevat worden van de koning van het noorden, wien echter zijn honen en smaden zal vergolden worden.

En hij zal zijn aangezicht keren naar de sterkten zijns lands, en hij zal aanstoten, en vallen, en niet gevonden worden; hij zal gedwongen worden om binnen de grenzen van zijn eigen rijk terug te trekken, waar hij de dood vinden zal.

Antiochus had de Macedonischen koning willen ter hulp snellen, toen hij plotseling voor de grenzen van Egypte ophield (zie bij vs. 17); nu vernam hij dat deze bij Cynoscephalae (in het jaar 197) geheel geslagen was en met de Romeinen vrede had gemaakt; intussen liet hij zich daardoor niet terughouden naar het Noordwesten van Klein-Azië voort te rukken, op welken weg hij de landen aan de kusten in Karië en Cilicië, die van Egypte afhankelijk waren, veroverde om zich in Thracië te vestigen, waarop hij beweerde van zijnen overgrootvader Seleukus af recht te hebben. De Romeinen lieten hem door een gezantschap, dat hem in Lysimachia aantrof, hun ongenoegen over zijne ondernemingen te kunnen geven en deden de eis, dat hij daarvan zou afzien. Hij antwoordde daarop, dat Azië de Romeinen niets aanging en zij hem niets hadden te bevelen. De vredebreuk met Rome was volkomen beslist, toen niet lang daarna (in het jaar 195) de uit Carthago verdreven Hannibal bij hem toevlucht zocht. Op diens aandringen besloot hij de strijd tegen de Romeinen zelf, zonder echter tevens de raad te volgen hun in hun eigen land aan te vallen; integendeel besliste hij na een lang twijfelen voor een openen van de krijg in Griekenland, Daarheen brak hij in het jaar 192 v. Chr. op, nadat in de winter te voren het huwelijk van zijne dochter Cleopatra met Ptolemeus Epifanes gevolgd was, zonder dat deze toch het beloofde Coele-Syrië als bruidsschat had ontvangen. Hij trok met een leger van de Thracischen Chersonnesus op, en zetelde zich in Chalcis op het eiland Eubea, om daar te wachten op de aankomst zijner vloot en de gehelen winter in zwelgerij door te brengen. Intussen hadden de Romeinen tijd gewonnen, om zich uit te rusten. Zij wierpen hem het volgende jaar uit Europa en brachten de oorlog naar Azië over. In het jaar 189 kwam het vervolgens tot een slag bij Magnesia in Lydië, na welks voor Antiochus zo ongelukkigen afloop (van zijn leger, dat 70. 000 man voetvolk, 12. 000 ruiters, 56 olifanten en vele sikkelwagens telde, bleven 50. 000 man dood op het slagveld) de Romeinse overwinnaar, Lucius Cornelius Scipio hem de vredesvoorwaarden te Sardes voorschreef. Volgens deze moest Antiochus alle Aziatische landen aan deze zijde van de Taurus afstaan, 15. 000 Eubeïsche talenten (36. 000. 000 gulden) aan Rome en nog andere contributiën binnen de eerste twaalf jaren betalen, bovendien zou hij gene oorlogsschepen en gene krijgs-olifanten meer houden. Zo snel en schandelijk ging zelden ene grote mogendheid ten gronde als het rijk der Seleuciden onder dezen Antiochus de Grote. Hij zelf werd enigen tijd daarna (in het jaar 187 v. Chr.) bij de plundering van de Belustempel in Elymaïs (ten zuiden van de Kaspische zee) met welke schatten hij zijne ledige kasten dacht te vullen, door de inwoners met zijn gevolg gedood; onder de 20 gijzelaars, die hij de Romeinen als onderpand zijner gehoorzaamheid had moeten geven, bevond zich ook zijn zoon Antiochus.

En in zijnen staat, in zijne plaats zal er een, zijn oudste zoon Seleukus IV, bijgenaamd Filopator, opstaan, doende een geldeischer doortrekken, in koninklijke heerlijkheid, enen, die

het geld wegneemt en afperst; maar hij zal in enige dagen, nadat hij ook ene schatting op het sieraad van zijn rijk, de heilige stad met haren tempel, door zijnen afgezant, Heliodorus, had laten leggen, gebroken worden; hij zal plotseling om het leven komen, nochtans niet door toornigheden, gelijk zijn vader in een volksoproer omkwam, noch door oorlog maar door de listigheid van denzelfden Heliodorus, van wien hij zich als werktuig tot de ondernomen misdaad tegen Jeruzalem bediend had.

De oorlogsschatting die aan Antiochus opgelegd was (zie bij vs. 19) was nog in lang niet volledig betaald, zijn opvolger Seleukus IV, om toch met koninkrijken luister te kunnen regeren, had het in de elf jaren van zijne, uit zwakheid vreedzame en werkeloze regering (absque ullis proeliis in glorius noemt Hiëronymus hem bij onze plaats) bijna uitsluitend met geldafpersingen te doen. Om nu aan zijnen nog jongen zoon Demetrius ene Romeinse opvoeding te laten geven, zond hij dien omtrent het jaar 123 v. Chr naar Rome, en verzocht van de Senaat in plaats van dezen zijnen broeder Antiochus, die zich daar nog steeds als gijzelaar bevond (1 Makk 1:11). Deze was echter nog niet in zijn vaderland teruggekeerd, toen Heliodorus van de afwezigheid van de erfgenaam des troons gebruik maakte, om Seleukus te vergiftigen, en zich zelven van de troon meester te maken.

Daarna zal er een verachte in zijnen staat, in zijne plaats staan, een, die juist het tegendeel is van hetgeen zijn bijnaam zegt; deze toch is Epifanes, de edele, doch in plaats daarvan wordt hij door wereldse geschiedschrijvers Epifanes, d. i. de dolle genoemd, denwelken men de koninklijke waardigheid niet zal geven, daar eigenlijk niet hij, maar zijn broeder Demetrius het naaste recht tot de troon had; doch hij zal in stilheid komen, onverwacht, als niemand het vermoedt (Dan. 8:25), en het koninkrijk door vleierijen bemachtigen; op een listige en doortrapte wijze zal hij zich van het rijk meester maken.

Antiochus IV, de broeder van Seleukus, was juist op zijne terugreis van Rome (zie bij vs. 20) in Athene aangekomen, toen het bericht van de dood zijns broeders en van de troonsbeklimming van Heliodorus tot hem kwam. Hij snelde aanstonds naar Pergamus en bewoog Attalus (dezen naam dragen alle koningen van Pergamus even als die van de Filistijnen in de Bijbel Abimelech heten (Gen. 26:1). Heliodorus (men lette op de nauwkeurigheid, waarmee in ons vers is aangewezen, hoe Antiochus aan de regering kwam, zodat het de Joden, dien deze profetie bekend was, reeds bij het begin der regering van Antiochus niet twijfelachtig kon zijn, dat van hem het voorzegde onheil over hen zou komen) uit de heerschappij, die hij zich aangematigd had, te verdrijven, in de plaats daarvan hem op de Syrischen troon te verheffen. Hij wist vervolgens door zijne gladde tong de Syriërs voor zich te winnen; hij heeft echter de bijnaam Epifanes, dien hij zich zelven gaf, zozeer tot het tegendeel daarvan doen worden, dat hij bijv. dikwijls dronken en met rozen bekranst alleen op de straten rondliep, en toen het feest van de overwinning der Romeinen over Perseus gevierd werd, stond hij van de tafel op, wierp zijne klederen af en danste naakt voor het aanwezig gezelschap, zodat allen vol afkeer daarvan heengingen. Hij bezocht vlijtig de baden der stad, en gaf zich daar aan kinderachtige dwaasheden over; hij dronk in gaarkeukens met ieder die binnenkwam, en wanneer hij vernam, dat ergens jonge mensen tot een gelag zamen waren, trad hij onaangemeld met zang en muziek onder hen binnen, om mededeelgenoot daarvan te zijn, in het kort, het is ene wijze populariteit, waarop hij zich toelegde, verbonden met ene

schaamteloosheid zonder voorbeeld. Daarnevens bezat hij onloochenbaar ook grote bekwaamheden, een krijgsmansmoed en ene bijzondere kunstliefde. Om zijn fanatisme voor de heidensen godsdienst heeft later de Romeinse keizer Julianus Apostata d. i. de afvallige (hij regeerde van 363-361 v. Chr.) hem zo hoog vereerd, dat hij hem zich ten voorbeeld nam. De wereldgebeurtenissen, zo merkt Auberlen ten opzichte van dezen koning op, worden door God en Zijn woord met enen anderen maatstaf gemeten dan door onze profane beschouwing der geschiedenis. Wat hier groot schijnt is daar klein, en omgekeerd. Wat door de wereldgeschiedenis wordt voorbijgezien, wat uit de natuurlijke loop der zaken van zelf schijnt voort te komen, dat is beslissend. Deze beschouwing dringt zich vooral ten opzichte van Antiochus aan ons op; hij was een Syrisch koning midden onder de overigen: in de wereldgeschiedenis trekt hij geen buitengewone aandacht. Ook in de Israëlietische geschiedenis is het desgelijks; de kommervolle tijd der 62 weken (Hoofdst. 9:25) ging daarna even als vroeger voort, de verdrukking door Antiochus sloot zich natuurlijk aan het velerlei lijden en aan de verdrukkingen aan, welke voor de Joden uit de altijd voortdurende oorlogen der Ptolemeërs en der Seleuciden reeds tot hiertoe waren ontstaan. En toch stond in dat korte tijdsbestek het bestaan van het Godsrijk in de wereld op het spel, zo als nooit te voren; om die reden wordt het ook door de profetie zo sterk op de voorgrond gesteld en te voren zo nauwkeurig beschreven, als nauwelijks enige andere tijd. Wij zien dat grote gebeurtenissen in het rijk van God geheel op de gewonen weg der geschiedenis kunnen ontstaan en voorvallen. Ook in dit opzicht is Antiochus een voorbeeld van de Antichrist. De laatste is toch eveneens oorspronkelijk een kleine hoorn, die slecht langzamerhand opwast, totdat hij groter wordt, de zijne genoten (Hoofdst. 7:8, 20; 8:9) (geheel overeenstemmende hiermede schildert het nieuwe Testament de tijd, die aan de toekomst van Christus voorafgaat (Luk. 17:27 vv. 1 Thess. 5:3 16:9, 11). Men eet, men drinkt, men trouwt, men koopt en verkoopt, men bouwt en plant nog voort, de maatschappij gaat haren geregelde gang, welvaart, nering, handel, onderwijs zijn in de hoogsten bloei, men stelt zich veel schoners in de toekomst voor; men zegt: "Er is vrede en geen gevaar." En al komen ook de meest opmerkelijke Goddelijke gerichten de ogen worden gehouden, dat men ze niet als gerichten of zelfs niet als voortekenen erkent en tot gene bekering komt. Dan zal het verderf snel overvallen als de smart ene barende vrouw en zij zullen niet ontvlieden.

En de armen der overstroming 1) de Egyptische legerscharen, die het gehele land dreigen te overdekken, zullen overstroomd worden van voor zijn aangezicht, als hij met zijne legerscharen hen snel heeft weten te voorkomen, en zij zullen gebroken worden, en ook de vorst des verbonds, koning Ptolemeus VI of Filometor van Egypte, die door zijne moeder Cleopatra in zulk ene nauwe betrekking des bloeds tot hem stond, zal geheel en al afhankelijk gemaakt worden.

In het Hebr. *oezeroöth hasjètef*. Dit kan wel letterlijk vertaald worden, de armen der overstroming, maar hier is beter vertaald: De overvloeiende strijdkracht. De Heere God voorspelt hier dat hoe machtig de legers zullen zijn, en met hoeveel strijdkracht men tegen hen zal oprukken, deze toch zullen verbroken worden.

En na de vereniging met hem, na hem de beste toezeggingen van welwillendheid en vriendschap gegeven te hebben, zal hij bedrog plegen, en hij zal van Pelusium, na dit door ene

enen koning onwaardige krijgslist ingenomen te hebben, optrekken naar het eigenlijke Egypte, en hij zal met weinig volks gesterkt worden, daar hij op ene listige wijze handelt, en zich als een vriend voordoe.

Met stilheid onvoorziens zal hij ook in de vette plaatsen des landschaps komen, en hij zal het werk der onderwerping van Egypte doen, dat zijne vaders, of de vaders zijner vaderen niet gedaan hebben, die bestendig in geldgebrek waren; roof, en buit, en goederen zal hij onder hen uitstrooien, en hij zal tegen de vastigheden, tegen de vaste steden, tot Alexandrië toe, zijne gedachten denken, doch tot enen zekeren tijd toe; bij de meerderjarigheid van Ptolemeus zal hij het land weer moeten verlaten.

In het jaar 195 vóór Chr. had Ptolemeus Epifanes (zie bij vs. 17) de heerschappij zelfstandig overgenomen, en hield daarin stand doordat hij zich met de Romeinen in betrekking stelde en zich zorgvuldig wachtte, zijnen schoonvader Antiochus III tegen hen (vs. 19) te ondersteunen. Maar reeds in zijn 28ste levensjaar stortten zijne buitensporigheden hem in een vroegtijdig graf. Hij liet bij zijnen dood twee zonen achter, van welke later de oudste onder de naam van Ptolemeus VI, met de bijnaam Filometor (liefhebber van zijne moeder), de jongere onder de naam Ptolemeus VII met de bijnaam Fyscon (d. i. vetbuik om zijne buitengewone dikte zo geheten) regeerde. Voor het tegenwoordige voerde echter Cleopatra, de moeder van die beide, de dochter van Antiochus de Grote, het regentschap. Hoewel zij nooit de landen ontving, die haar bij haar huwelijk met Epifanes beloofd waren, namelijk Coele-Syrië, Fenicië en Palestina, liet zij om wijze redenen ook gedurende de 8 jaren, dat zij als voogdes regeerde, hare aanspraken rusten. Toen zij echter ongeveer in het jaar 173 vóór Chr. stierf, en de beide Egyptenaars Elaeus en Lanaeus de voogdijschap over Ptolemeus VI opnamen, eisten deze spoedig daarop die landen. Antiochus Epifanes sloeg dien eis af, daar zij de belofte eens door zijnen vader gedaan niet erkende, en begon, daar de Egyptenaar zich tegen hem uitrustte, zelf de krijg. Hij sloeg ook de vijand westelijk van de Karsische bergen in het jaar 171 v. C. hij liet echter, om voor de Egyptenaren als zacht voor te komen en hun harten voor zich te winnen, het bloedbad, dat de zijnen aanrichtten, ophouden, daar hij overal op het slagveld rondreed en hun verschoning aanbeval. Ene onwaardige krijgslist (Polyb. XXVII, 17), en, zo als het schijnt, ook ene overeenkomst met de Egyptenaren opende hem hierop Pelusium, en spoedig was hij in het bezit van het gehele land. Nu knoopte Ptolemeus Filometor door gezanten, onderhandelingen met hem aan, hij begaf zich ten laatste zelf tot hem naar Memfis. Antiochus behandelde de jongen koning zeer vriendelijk, verzekerde hem van zijne welwillendheid. en liet hem ook voor de robijn de heerschappij, wel wetende, dat hij zelf nu toch de eigenlijke heerser was, terwijl een volledig annexeren van het land noodzakelijk de Romeinen tegen hem zou doen aanrukken. Jegens de inwoners betoonde hij zich zeer mild tot verkwistens toe, gelijk dit zijn aard was; in Naukratis bijv. schonk hij aan elken Griek een goudstuk; toch gelukte het niet Alexandrië, waarheen hij van laatstgenoemde stad over de Nijl heenging, in zijne macht te krijgen, integendeel zeilde hij van daar naar Cilicië, om een opstand der bewoners van Tarsus en Mallus te dempen; vervolgens begaf hij zich naar Tarsus, waar zijne scheepswerven waren, om de veldtocht van het volgende jaar voor te bereiden. In dezen tijd valt de gebeurtenis, welke in 2 Makk. 6:27 vv. bericht is.

En hij zal in de volgende lente zijne kracht en zijn hart, zijn krijgsmoed, verwekken tegen de koning, van het Zuiden, tegen Ptolemeus Fyscon, die gedurende zijne afwezigheid uit Egypte tot de heerschappij zal komen, een jongere broeder van Filometor; hij zal komen met ene grote heirkracht; en de koning van het Zuiden deze Ptolemeus VII, zalom de aangemattigde heerschappij te behouden, zich in de strijd mengen, begeven met ene grote en zeer machtige heirmacht; doch hij zal niet bestaantegenover de vijand, want zij zullen in zijn eigen leger verraderlijke gedachten, verraderlijke aanslagen tegen hem denken tegen hem bedenken.

En die de stukken zijner spijs zullen eten, de voornaamsten van zijn hof, wien hij alle gunst betoond heeft, zullen hem, de koning van Egypte, breken, hem helpen verderven, en de heirkracht deszelven zal overstromen zal daarheen vlieten en vele verslagenen zullen vallen, want de koning van het Noorden zal, gelijk hij reeds in de vorigen veldtocht deed, op grote schaal zijn systeem van omkoping volgen (vs. 23 v.), en alzo velen tot zijne zijde weten over te halen.

En het hart van beide deze met elkaar verbondene koningen, namelijk van Antiochus van Egypte, in wiens belang de eerste de gehelen veldtocht begonnen heeft, zal wezen om kwaad te doen, elk zal trachten de ander te bedriegen; daar elk van beide meester van het land zal willen zijn, zal ieder er op peinzen, hoe hij van de schijnbaren vriend en bondgenoot zal los komen, en aan ééne tafel, hoewel zij uiterlijk met elkaar in verbond staan, en gemeenschappelijk tegen Fyscon strijden, zullen zijtegen elkaar leugen spreken; en het zal niet gelukken, geen van beiden zal nu reeds zijn doel bereiken, want het zal nog een einde hebben ter bestemder tijd, de eindelijke uitslag zal eerst op een anderen tijd blijken.

En hij, de koning van het Noorden, Antiochus Epifanes, hoewel hij zijn voornemen niet bereikt heeft, zal in zijn land wederkeren met groot goed, terwijl hij vroeger bezit had moeten uitdelen (vs. 24), en zijn hart zal zijn, op de weg, die hem naar Syrië terugvoert, tegen het heilig verbond van God met Zijn volk Israël. Dit zal hij naar aanleiding van inmiddels in Judea uitgebroken onlusten met zware straffen bezoeken; alzo zal hij een begin maken met zijne ondernemingen tegen de waren godsdienst, en hij zal het doen, want hij zal de stad innemen, in het heiligdom indringen, de tempel van zijne gereedschappen en schatten beroven, en het huis van Jacob vol van smaadheid en ellende maken, en nadat hij in Jeruzalem een bestuurder heeft aangesteld, die nog woester en wilder is, dan hij zelf, zal hij wederkeren in zijn land.

Nadat Antiochus tegen het einde van het jaar 171 vóór Chr. van Alexandrië was afgetrokken (zie bij vs. 24), stonden de inwoners tegen Filometor op, die hun slechts als een werktuig van de Syrischen koning voorkwam; zij verjaagden hem en zetten in zijne plaats zijnen nog jongeren broeder Fyscon op de troon, over wien zij twee voogden stelden. Het grootste gedeelte van Egypte erkende hem, en nu rustte men zich met alle kracht ten strijde tegen Antiochus, wanneer hij mocht willen wederkomen. Deze had daartoe natuurlijk nu een des te beter voorwendsel, omdat hij zichzelf als de beschermer van de wettigen koning, van Filometor beschouwde, en begon werkelijk in de lente van het jaar 170 vóór Chr. enen tweeden veldtocht tegen Egypte. Bij Pelusium behaalde hij ene overwinning over de

vijandelijke vloot, sloeg vervolgens in haast ene brug over de Nijl, en rukte nu tot voor Alexandrië. Van welken aard het in vs. 26 vv. genoemde verraad onder de hovelingen van Fyscon geweest is, dat Antiochus het snel voortrukken gemakkelijk maakte, wordt door de geschiedschrijvers nader bericht, alleen in 2 Makk. 10:13 wordt gemeld dat Ptolemeus Makron, die over het eiland Cyprus gesteld was, van hem afviel en tot Antiochus overging. De belegering van Alexandrië duurde langen tijd. Bij Antiochus bevond zich ook Filometor, dien hij voorgaf weer aan zijn koninkrijk te willen helpen (Liv. XLV:11. 8). Deze hield zich, alsof hij de leugen geloofde, doch hij wist zeer goed, wat zijn "heer oom, " eigenlijk bedoelde, en zou gaarne van hem willen bevrijd zijn, zo hij zich slechts van hem had kunnen ontslaan. Toen kwam het bericht van de overrompeling van Jeruzalem door de verdreven Hoge priester Jason; men had dus daar niet bedacht, wat aan het slot van het 27ste vers van ons hoofdstuk staat, dat het einde nog niet daar was; maar had lichtvaardig het gerucht van 's konings dood geloofd en moest daarvoor nu zwaar boeten. Om een afvallen van Judea achter zijnen rug, dat voor zijne ondernemingen tegen Egypte zo gevaarlijk kon worden, te verhinderen, staakte Antiochus voor 't ogenblik de belegering van Alexandrië, hoewel de nood in de stad reeds zeer groot was, hij liet Filometor als tegenkoning van zijnen broeder in Memfis achter, waarbij hij Pelusium, de sleutel van het land, door ene sterke bezetting, die hij in de vesting legde, in zijne hand hield, en spoedde naar Judea; hoe hij hier met Jeruzalem handelde is bij de boven aangehaalde plaatsen van het eerste boek der Makkabeën nader beschreven.

Ter bestemder tijd, ongeveer 1 1/2 jaar later, een tijd in Gods raad lang te voren bepaald, zal hij wederkeren, en tegen het land van het Zuiden, tegen Egypte komen, doch het zal bij dezen nieuwen veldtocht niet zijn gelijk de eerste, noch gelijk de laatste 1) reize, toen hij met niet groten buit terugkeerde, de wettigen koning in zijne macht had, en de sleutel des lands behield.

Dit wil zeggen, dat deze laatste veldtocht niet zo gelukkig zal aflopen als de eerste, waarvan vroeger sprake was. De reden waarom wordt in de volgende verzen gemeld.

Want er zullen schepen 1) van Chittim, van gene zijde van Cyprus (Num. 24:24), hier zowel als uit Italië, tegen hem komen; daarom zal hij met smart bevangen worden, dewijl hij zijne hoogdravende plannen tegen het Zuiden niet verder kan voortzetten, en hij zal wederkeren om zich voortaan bij zijn eigen land tegen het Noorden te bepalen, en gram worden tegen het heilig verbond, tegen Israëls godsdienst, en hij zal het doen, hij zal de uitroeiing van dezen godsdienst met nog veel meer nadruk beginnen, en tot zijn levensdoel maken, dan hij vroeger deed, toen hij daarmee een aanvang maakte (vs. 28), want wederkerende zal hij acht geven op de verlaters des heiligen verbonds, hij zal door beloningen en onderscheidingen de afvalligen ondersteunen, en de Grieksen godsdienst tot godsdienst van het land verheffen. 1).

Men zou in verzoeking geraken, om voor tsijim = schepen, tsirim = gezanten te lezen, om zich daarbij het echt Romeinse gedrag van de gezant Popillius nog levendiger voor ogen te stellen.

De geschiedenis meldt ons, dat een gezant van Rome, dat bestemd was om later het vierde wereldrijk te worden, Markus Popillus Lenas, op het zand een kring beschreef rondom de persoon van Antiochus, en dien koning van het Noorden dwong die niet te overschrijden, voordat hij plechtig beloofd had Egypte te zullen ontruimen. (E. GUERS).

Nog gedurende de belegering van Alexandrië door Antiochus in de herfst van het jaar 170 vóór Chr. toen daar de nood op het hoogst gestegen was (zie bij vs. 28) had Ptolemeus Filometor in gemeenschap met zijne zuster Cleopatra gezanten naar Rome gezonden, de senaat om een bevel aan de Syrischen koning laten verzoeken, om de belegering op te heffen en zich van alle verdere vijandelijkheden tegen Egypte te onthouden. Zulk een bevel werd ook werkelijk gegeven, daar de Romeinen zich als beschermheren en voogden van al de landen van de aarde beschouwden, doch Cajus Popilius Lenas, die tot bijlegging van de krijg door Rome was afgezonden, opgehouden bij het eiland Delos, vernam intussen, dat Antiochus Egypte reeds had verlaten en stelde zijne tussenkomst tot op een gelegenen tijd uit. In de daarop volgende winter van 170-169 v. C. knoopte vervolgens Ptolemeus Filometor, die, gelijk wij boven zagen, gaarne vrij zou geweest zijn van het protectoraat (beschermheerschap) van Antiochus, met zijnen broeder Ptolemeus Fyscon onderhandelingen aan, en de verzoening der beide broeders. ernstig ondersteund door hun zuster Cleopatra, kwam werkelijk tot stand. Filometor werd in Alexandrië opgenomen en deelde voortaan met Physkon de regering. Toen Antiochus dat hoorde rustte hij zich tot de krijg toe tegen de beide koningen. Met het begin der lente van 168 v. C. rukte hij Coele-Syrië binnen, terwijl zijne vloot het eiland Cyprus wegnam, en zette nu zijn leger naar de zijde der Egyptische grenzen in beweging. Bij Rhinocolura kwam hem een gezantschap uit Alexandrië te gemoet, dat in de naam der beide koningen de vrede zou trachten te bewerken. Hij stelde echter zo zware voorwaarden, dat de vijandelijkheden verder gingen, en reeds in het midden van de zomer daalde Antiochus in langzame dagreizen van Memfis naar het dieper gelegene Alexandrië. Nog slechts enige duizende schreden was hij van de stad verwijderd, toen bovengenoemde Romeinse gezant Popilius hem ontmoette, om zijn last te volbrengen. Antiochus was met dezen man van zijn oponthoud in Rome af bevriend geweest; hij wil hem de hand ter begroeting reiken, maar Popilius reikt hem het schriftelijk bevel van de Romeinsen Senaat over. Na het doorlezen van dit stuk, dat hem beveelt alle vijandelijkheden tegen Egypte dadelijk te staken, verzoekt Antiochus een tijd om zich te bedenken, doch Popilius beschrijft met zijnen staf om de koning een kring en verklaart hem, dat hij daaruit niet zal komen, voordat hij antwoord heeft gegeven. Door zulk een aandrang overrompeld, en overwegende, dat hij niet opgewassen was tegen de Romeinen, die juist thans, nu zij door de gelukkigen slag bij Pydna in Macedonië in het jaar 168 v. C. de koning Perseus geheel en al verslagen had, machtiger waren dan ooit, verklaart Antiochus zich tot de aftocht bereid; nu eerst reikt Popillus hem zijne hand. Terwijl nu het Romeinse gezantschap, nadat het de overeenkomst der beide broeders, om gemeenschappelijk over Egypte te willen regeren bevestigd had, zich naar Cyprus begeeft, om de Syrische vloot eveneens naar huis te zenden, voert Antiochus zijn leger naar Syrië terug, detacheeert echter op de weg een corps van 22. 000 man onder Apollonius naar Judea, van wiens handelwijze in Jeruzalem ons de plaatsen 1 Makk. 1:30 vv. en 2 Makk. 5:24 vv. verhalen. Even als in vs. 13 zo treedt ook in vs. 30 Rome eerst van verre in de gezichtskring der profetie van het boek van Daniël, maar hierbij is wel op te merken, dat het bij Bileam (Num. 24:24) nog onder de naam Chittim zamengevatte

Westerse wereldrijk reeds hier begint zich te verdubbelen tot een Grieks en Romeins rijk, en dus aan Daniël reeds een blik wordt gegeven over het Griekse rijk heen.

En er zullen, terwijl de hoofdmacht zelf naar Syrië terugkeert armen, strijdkrachten (vs. 22) of gedetacheerde corpsen van zijn leger, uit hem ontstaan, en zich in het land vestigen, en zij zullen het heiligdom ontheiligen, en de sterkte, de burg Sion, waarin Antiochus zijne bezetting had, en zij zullen het gedurige, het dagelijks offer wegnemen, en enen verwoestenden gruwel stellen.

Antiochus bevestigde de burg Zion en legde aldaar ene bezetting, waardoor hij Jeruzalem in bedwang hield. De stad werd verbrand, het heiligdom, de burcht en toevlucht des Israëlietischen volks werd ontheilgd en verwoest, de Joodse godsdienst afgeschaft en het beeld van de Olympischen Jupiter, hier door Gabriël de gruwel der verwoesting genoemd, op het altaar Gods geplaatst. De afschaffing van het dagelijks of bestendig offer, hetwelk, overeenkomstig de Mozaïsche wet, alle dagen gebracht moest worden, staat gelijk met de afschaffing van de Joodsen godsdienst, De afschaffing van het bestendig offer Dan. 12:11 beduidt ook de afschaffing des Jodendoms, in lateren tijd door de Antichrist, aan welke evenwel de afschaffing des Christendoms voorafgaat. Het beeld van de Olympischen Jupiter verwoestte in zo verre het land als het een zinnebeeld des heidendoms was, waardoor onder de Joden en in hun land ene ontzettende verwoesting werd aangericht. Dit verwoestende Jupitersbeeld is ene type van het beeld van het beest, hetwelk een geest heeft en spreekt Openb. 13:15, en ene type van de Antichrist, die persoonlijk aanbeden zal worden en ene ontzaglijke verwoesting onder de mensheid en op Gods aarde aanrichten zal. Aan het einde van het Boek Daniël heet de gruwel, welke Antiochus, de voorloper van de Antichrist, heeft opgericht, de verwoestende gruwel, of gelijk de Heere in Zijne voorspelling van Jeruzalems val zegt, de gruwel der verwoesting.

De tirannieke Epifanes, in zijne ondernemingen tegen Egypte gestuit, liet nu al zijne woede tegen de Joden los. De opperontvanger der schattingen Apollonius werd met een leger van 22.000 man tegen Jeruzalem gezonden. Slechts twee jaren waren er sinds de tempelroof verlopen. Hij trok als vriend de stad binnen, en wachtte de sabbath af; toen zond hij zijne soldaten op roof en moord uit. De Joden boden op de heiligen dag geen weerstand, en velen hunner werden verslagen of als slaven verkocht. De gebouwen in de nabijheid van de burg Sion werden geslecht, en de berg Sion werd tot een citadel met ene Syrische bezetting gemaakt, van waar men de tempel belegerde, zo dat de burgers die aan de wet verknocht waren, uit Jeruzalem vloten; hun heiligdom woest werd en de dagelijkse offeranden ophielden. Dit begon in de maand Juni des jaars 161 en duurde vierde halfjaar, gedurende welken tijd men gene sabbatten en feesten vierde en het heiligdom verontreinigd in de handen der heidenen bleef. Hierop ging Antiochus nog verder. Door zijn gehele rijk werden bevelschriften afgekondigd, waarbij aan alle besnedene volken, Joden, Samaritanen, Idumeërs bevolen werd die gebruiken af te schaffen, waardoor zij zich tot hiertoe onderscheiden hadden. De Idumeërs of Edomieten, afstammelingen van Ezau, bij wie de besnijdenis noch in gebruik was (Jer. 9:25, 26), gehoorzaamden geredelijk, zo ook de Samaritanen, die zich dit geval nu weer haasten, om het bewijs te geven, dat zij met de Joden niets gemeens hadden, en die, om de tiran te believen, vrijwillig aanboden hunnen tempel op de berg Gerizim aan den

Griekse Jupiter Hospitalis (Xenius = de gastvrije) als hun beschermheer, omdat zij vreemdelingen in het land waren, toe te wijden, tot gene geringe ergernis van de goedgezinden onder de Joden, maar tot grote tevredenheid van Antiochus, die hen daarom verder ongemoeid liet.

Al de gestrengheid dezer bevelschriften trof dus hoofdzakelijk de Joden. Hun offeranden en feesten werden verboden, afgodsaltaren opgericht, en zij gedwongen daarop onreine dieren te offeren, en hun zielen te bevleken met gruwel en onreinheid. Wie deze bevelen niet nakwam zou gedood worden, en om voor de uitvoering te waken, werden allerwege opzichters aangesteld. Vele Joden namen hierop, door vroeger voorbeelden daartoe voorbereid, de Syrisch-Grieksen erediens aan, schandelijk het geloof hunner vaderen verzakende. Het was niet zozeer de eerbied voor zijne afgoden, welke Antiochus tot deze maatregelen bewoog, als wel en vooral de begeerte om al zijne onderdanen tot één volk te zamen te smelten, en het uitzicht om bij deze godsdienstveranderingen zich met de onderscheidene tempelschatten, die deels uit geschenken der vroomheid, deels uit in bewaring gegeven goederen bestonden, te verrijken. De tempel te Jeruzalem werd aan Jupiter Olympius gewijd, en op een groot altaar een afgodsouter opgericht; een oud Atheens, heidens priester kwam om de nieuwe afgoderij te regelen. De ware godsdienst was, even als ten tijde van Achab, onderdrukt; altaren rookten op alle heuvelen, en gruwelen werden in ieder bos uitgeoefend ter ere van godheden, welke de verpersoonlijkte ondeugden van de onwedergeboren, natuurlijke mens waren. De vervolging was algemeen. De Israëlieten werden gedwongen, om aan deze offers en de offermaaltijden deel te nemen. Het was genoeg voor een aankleiver van de Joodse godsdienst bekend te staan om het leven te verliezen. De ouders, die hun kinderen besneden, waarnaar scherp onderzoek werd gedaan, moesten met hun kinderen de marteldood sterven. De wetboeken van Mozes werden aan stukken gesneden en verbrand, en wie ze in huis had en verborg, of zich tegen hun vernieling verzette, moest dit met zijn leven boeten; zelfs afgevallene geloofsgenoten werden aanbrengrers der beter gezinden, die nochtans in groten getale gesterkt werden om aan hun geloof getrouw te blijven ten koste van goed en bloed. De weinige gelovigen, die getrouw bleven, zochten veilige schuilplaatsen in het gebergte, alwaar zij aan de onderzoekingen minder bloot stonden, dan in de vlekken, steden en dorpen op de vlakten, en waar zij desnoods beter vluchten konden. Daar waren de rotsen en spelonken hun stille verblijven, en zulke plaatsen, die voor hun vijanden gevaar opleverden, boden hun beschutting aan. De 74ste Psalm mag te dien tijde wel door velen gebeden zijn; hij paste toch zo bijzonder op dien toestand "dat velen dien als ene voorzegging beschouwd hebben. "

En die goddelooslijk handelen tegen het verbond, diegenen onder de Joden, die zonder dat reeds tot het heidendom geneigd waren, zal hij doen huichelen zal hij tot Heidenen maken door vleijerijen door vleierende reden en schitterende beloften tot volkomen afval bewegen; maar het volk, die hunnen God kennen, zullen zij grijpen en zullen het doen 1) zal doen, wat in zulke omstandigheden moet gedaan worden, zal alles trotseren en aan het verbond met God vasthouden.

Eigenlijk staat er, zal hij tot Heidenen maken, dewijl zij de wet des Heeren op zij stellen en zich gans en al door hem laten beheersen om afgodenoffers te offeren en te eten.

In het Hebr. Weam jodee Elohaw jachazekoe weasoe. Beter: en het volk van hen, die hun God belijden, zullen vasthouden aan het verbond en het uitvoeren. Wij hebben hier een tegenstelling, tussen de afvalligen en degenen, die aan het verbond Gods vasthouden. Wat zij zullen uitvoeren wordt nader gezegd n. l. het volk onderwijzen in de rechten des verbonds. Zij zullen tevens de heidensen koning slag leveren, maar daardoor zullen er vallen door het zwaard.

Terwijl de heidens gezinde Joden, voorstanders van Griekse beschaving en leefwijze, door de verlokkingen en beloften des konings vervoerd, gewillig de godsdienst hunner vaders afzwoeren, bleven anderen aan het gebod hunner vaders trouw tot in de dood. Ja, juist in dezen tijd van gevaar hielden zij nog meer beslist aan hunnen God vast, en beleden Hem zo onverschrokken, dat zij niet alleen standvastig bleven tot in de dood, maar ook anderen door hun vrijmoedigheid en hun geduld tot getrouwheid opwekten.

En de leraars de wijzen des volks, die door hun roeping als priesters de plicht (Deut. 33:10. Mal. 2:7), van wege hun dieper inzicht ook het vermogen hebben, de gemeente in de wegen Gods te onderwijzen, zullen er velen onderwijzen, en zij zullen met velen dergenen, die zich aan hen aansluiten, vallen door het zwaard en door vlam, door gevangenis en door beroving, gelijk de geschiedenis van de strijd der Makkabeën tonen zal; zulk ene vervolging zal echter niet altijd duren, maar slechts een bepaalden tijd, vele dagen (Hoofdst. 12:11 vv.).

Deze belijdenis- en bloedgetuigen, wier woord en voorbeeld anderen zozeer tot beschaming en bemoediging verstrekten, werden met het zwaard gedood of verbrand, of bij levenden lijve geroost, gelijk de zeven broeders met hun moeder; anderen werden naar de gevangenis gesleept en in verre landen als slaven verkocht, lieden, van wie Paulus zegt, dat de wereld hunner niet waardig was. Deze verdrukking der Joden duurde twee jaren tot op de officiële afschaffing van hunnen godsdienst, vervolgens bleef deze gedurende drie jaren verborgen, totdat Judas de Makkabeër hem weer herstelde.

Als zij nu zullen vallen, zullen zij ondanks de zwaren nood, dien zij moeten doorstaan, met ene klein hulp geholpen worden door de overwinning, die de strijd der Makkabeën eindelijk ten gevolge zal hebben; doch velen, aangetrokken door de glans van hunnen roem, of verschrikt door de wraak, die zij aan de afvalligen uitoefenen zullen zich door vleijerijen tot hen vervoegen, zonder het ook in het hart met hen te houden.

twqlqlxb komt van qlxglibberig, glad zijn, en betekent metaphoric, zo als in Ps. 55:22 "vleien. " Van daar is de eerste betekenis van ons woord, gelijk Jer. 23:12. Ps. 35:6 "op glibberige plaatsen, " de tweede: "door vleierijen, " gelijk het ook vs. 21 is overgezet. Aan onze Statenoverzetting geven wij hier weer de voorkeur.

Velen sloten zich in dien gevaarlijken toestand bij de Makkabese helden aan, zodat zij tegen de vijanden te velde konden trekken en met Gods hulp de overwinning behaalden (Hebr. 11:34). God schonk hun de zege, ofschoon zij, in geloofszaken het zwaard hadden opgevat, dewijl andere alle Joden tot het heidendom zouden zijn overgegaan, en de gelovigen onder hen uitgeroeid zouden zijn geworden. Deze uitkomst is ene afspiegeling van de ontvluchting

der vrouw in de woestijn en der Joden, onder goddelijke bescherming ten tijde van de Antichrist.

Bij de vertaling onzer Statenoverzetters voegt de verklaring van Lowth: "niet oprechtelijk; " zodanigen waren Jozef en Azarias, welke in de algemene zaak deel namen uit eerezucht en begeerte om enen naam te maken; zodanigen waren die, welke na hunnen dood bevonden werden met gewijde afgodsbeelden onder de klederen. Zodanig een was Rhodokus, die hun geheimen de vijand bekend maakte.

En van de leraars, de voorgangers, die tot de strijd tegen de tiran oproepen, en de leiding in dezen strijd op zich nemen, zullen er sommigen, gelijk in vs. 33 gezegd is, vallen, om hen (Hebr. door hen) te louteren en te reinigen, en wit te maken, opdat door hun voorbeeld anderen tot gelijken moed en tot godsvrucht worden opgewekt, terwijl het ook openbaar wordt onder de vervolging, wie het niet oprecht met de Heere en Zijne zaak houden. Doch deze tijd van reiniging is slechts een voorbeeld van de louteringen en reinigingen, die het volk van God nog in de toekomst wachten, en welke door alle eeuwen doorgaan tot de tijd van het einde toe, tot het einde van de tegenwoordigen toestand der wereld, wanneer de gemeente hare door zulke reinigingen bewerkte volkomene reinheid en heiligheid verkrijgt; want het zal nog zijn voor enen bestemden tijd, de vervolging van Antiochus eindigt, maar daarom komt ene andere tot aan het einde, waarvan het volgende handelt.

Zeer opmerkelijk wordt in vs. 34 de overwinning der Makkabeërs ene "kleine hulp" genoemd. Uit de hand van de Antichrist zal het volk daardoor worden gered, dat het in de eeuwige volmaaktheid wordt overgeplaatst, maar de redding uit de hand van Antiochus zal slechts ene tijdelijke, dus ene kleine hulp zijn, terwijl ook na de tijden van Antiochus het volk Gods nog lang in de druk der tijden zal blijven.

Onder het Oude Verbond was ene bijzondere profetie voor de tijd, waarin gene openbaring was, des te noodzakelijker, omdat toen het volk van God in zijn lijden de troost, die ons Christenen is geschonken, namelijk het uitzicht op de onvergankelijke erve in de hemel, nog niet zo volkomen bezat, aan de dood de macht nog niet was ontnomen, en voor de mens de persoonlijke ingang in de hogere wereld van licht en leven nog toegesloten was. De Christelijke gemeente is, wat haren eigenlijken levenskern aangaat, reeds aan de geest dezer wereld ontruikt en in een hemels bestaan overgezet; haar hart en schat, haar wandel en burgerrecht is in de hemel bij haren verheerlijkten Heer, en tevens heeft het kruis van Christus ook het lijden en de beproevingen van dezen tijd eens voor altijd voor haar in het ware Goddelijke licht geplaatst (2 Kor. 4:8 vv. Efeze. 2:6. Fil. 3:20 Col. 3:1 vv.). In 't kort, de betrekking tussen de tegenwoordige en toekomstige wereld, die aan deze zijde en aan gene zijde des grafs is voor degenen, die uit God geboren en reeds nu het eeuwige leven deelachtig zijn, juist het omgekeerde, als voor de vóórchristelijke, ook de Israëlietische mensen. Ook Israël was nog niet geplaatst boven de elementen van de geest der wereld, ook het heiligdom des Ouden Verbonds was nog een aards heiligdom (Gal. 4:3, 9. Hebr. 9:1); de blik van Israël moest en kon nog niet op de hemelse, maar slechts op de aardse toekomst gevestigd zijn, daar de verschijning op aarde te wachten was van Hem, in wien al de bedoelingen en

voorbereidingen Gods onder Zijn volk zouden vervuld worden. Daarom is de kern der Oud-Testamentische profetie ook de leer van het rijk Gods op aarde. Was echter het hart van Israël nog niet in de hemel, zo moest het tegen de aardse verzoeken des te beter worden gewapend. Was volgens Gods bedoeling het oog van het volk op de aardse toekomst gericht, zo moest ook deze tot op de tijd, dat de Messias op aarde verscheen, zeer nauwkeurig worden ontsluit. De specialiteit der profetie van aardse lotgevallen moest aanvullen wat op Oud-Testamentischen bodem nog ontbrak aan het uitzicht in de hemelse heerlijkheid. Daarom worden bij Daniël, en wel juist in het tweede door, die op de vóór Christelijken tijd betrekking hebbende, zo bijzonder gedetailleerde voorzeggingsen gevonden, veel meer gedetailleerd dan bij Johannes (in de Openbaring), zowel wat de oud-historische feiten als de chronologische bepalingen aangaat. Ten opzichte van het eerste kennen wij de Openbaring van hoofdstuk II over de Syrisch-Egyptische oorlogen met hun slagen, veroveringen, huwelijken en als de profetie, die van de gehele Heilige Schrift het meest tot in bijzonderheden gaat. Niet minder wonderbaar zijn echter ook de chronologische details, zowel wat de tijd van Antiochus (Hoofdst. 8:14, 12:11 en 12) als wat de Messiaansen (Hoofdst. 9:24 vv.) aangaat. Wat het laatste betreft, zijn voor de gehelen tijd tot op de vervulling der jaren, bij de eerste voor de tijd der vervulling zelfs de dagen nauwkeurig opgegeven.

36.

VAN de ANTICHRIST, DE LAATSTE TIJDEN, OPSTANDING DER DODEN ENZ.

III. Vs. 36-Hoofdst 12:3. gelijk vs. 35 reeds aantoonde, gaat de voorspelling van Antiochus nu over tot zijn tegenbeeld, de Antichrist, en de laatste dingen, die op zijnen val zullen volgen. Vooraf wordt een karakteristiek van de Antichrist gegeven (vs. 36-39), vervolgens wordt over zijne daden en zijne geschiedenis geprofeteerd (vs. 40-45), en ten laatste bericht gegeven van de gevolgen, die zijne verschijning voor het volk van God zal hebben. (Hoofdst. 12:1-3).

En die koning, die in Antiochus zijn voorbeeld heeft en in Hoofdst. 7:24 vv. reeds is voorzeggd, zal doen naar zijn goddeloos, antichristelijk welgevallen, waartoe hem enigen tijd de macht wordt gelaten, en hij zal zich verre verheffende boven hetgeen Antiochus vóór hem gedaan heeft, zichzelf verheffen, en groot maken boven allen God, daar hij zichzelf stelt in de plaats van God (2 Thess. 2:4), en hij zal tegen de God der goden in satanische vermetelheid wonderlijke, gruwelijke dingen spreken (Hoofdst. 7:8. Openb. 13:5 vv. #Re); en hij zal in hetgeen waartoe zijne antichristelijke en godslasterlijke bedoelingen hem leiden, voorspoedig zijn, totdat de gramschap, de tijd van de laatsten toorn, de laatste straf van God (Matth. 24:21 vv.) voleind zij; want het is vastelijk besloten, het zal geschieden; er is in Gods raad aan het lijden der gemeente, door het handelen en drijven van dezen koning teweeggebracht, ene bepaalde maat van grootte en duur gezet, die niet zal overschreden worden.

De verzen 36-39 spreken van de valschen godsdienst, welken de Antichrist in de plaats des Christendoms opricht. In vs 36 schetst Gabriël de Antichrist op dezelfde wijze als Paulus 2 Thess. 2:3-4. Door die plaats wordt ook de onze verklaard. De Antichrist staat op tegen elken

God en godsdienst, tegen de godsdienst der Joden en der Christenen, der Katholieken en der Protestanten, der Mahomedanen en der heidenen. Het ongehoorde en ontzettende, hetwelk hij tegen de waren God zal spreken, verklaart Paulus als werkingen des Satans, als duivelse wonderen en inderdaad onbegrijpelijke kunsten, waarmee hij de goddelozen onder Gods toelating zal bedriegen, omdat zij de waren God volstandig de ere weigerden, zodat zij de verleider voor een bovennatuurlijk wezen zullen houden, en met hem op de dag der slachting des Almachtigen omkomen. Hem zal gelukken wat Antiochus niet gelukt is, namelijk de afschaffing van de waren godsdienst, doch slechts zo lang, totdat de maat van Gods toorn vol is, totdat hij zelf, zonder dat hij het zelf weet, de volvoerder der Godsgerichten aan de afvallige Christenheid, bij Armageddon, ten dage van Christus wederverschijning valt. (Dan. 11:45. Openb. 16:16).

En op de goden zijner vaderen zal hij geen acht geven, maar hij zal zich los maken van alles en zich boven alles plaatsen, wat van het godsdienstige is overgeleverd, noch zal hij, ontoegankelijk en ongevoelig als hij is voor alles, wat overigens op de mens invloed uitoefent, ook over verwilderde en zelfzuchtige harten, op de begeerte der vrouwen¹⁾ letten (2 Sam. 1:25); hij zal ook op genen God acht geven, maar hij zal zich, als degene, die van niets dan van zijn "ik" wil weten (vs. 37) boven alles, boven al het goddelijke en menselijke, groot maken.

De begeerte, d. i. de liefde der vrouwen wordt hier gesteld in de plaats van de liefde voor de mens, van de liefde tot de naaste. De koning waarvan Antiochus het schaduwbeeld is, zal zowel tegen de eerste als tegen de tweede tafel der wet zich stellen. Niet van liefde tot God, noch van de liefde tot de mens zal bij hem spreke zijn. Hij is de verpersoonlijkte zelfzucht, het vlees geworden eigen Ik.

Van de liefde der vrouwen is hier sprake, omdat zij op aarde de meest aanhankelijke en afhankelijke liefde is.

En hij zal de god Maüzzim, d. i. der burchten en vestingen, in zijne standplaats in plaats van alles, wat hij niet acht, en waarvoor hij geen eerbied heeft, eren; hij zal alleen in de oorlog belangstellen, en alleen een hart hebben voor de krijgsmachten, en hetgeen daartoe behoort; hij zal ene nieuwe soort van heidendom, een cultus van de krijg oprichtende, zo als die tot hiertoe nog niet bestond, waarin de gehele op oorlog rustende macht der wereld tot enige wet en tot uitsluitenden godsdienst voor de mensheid wordt gesteld, namelijk een god, welken zijne vaders niet gekend hebben, zal hij eren met goud, en met zilver, en met kostelijk gesteente en met gewenste dingen, met kleinodiën, alles zal hij stellen in de dienst van dezen zijnen oorlogsgod.

Het woord Maüzzim is geen eigennaam. Wij hebben daaronder Jupiter Capitolinus te verstaan, want geen van beide is twijfelachtig, noch het bijzonder krijgs-karakter van deze godheid, noch ook de bijzondere verering, die Epifanes hem gaf. "Hem toch werden de spolia opima gewijd; hij heet ook Jupiter Stator, omdat hij op het smeken van Romulus de voor de Romeinen vluchtende Sabynen tot staan bracht. De bijnaam Capitolinus past bij "den God der burchten" het best. Het kapitoel, de burcht van Rome naast welken zijn tempel stond, was

tevens de zetel van het Romeinse rijk, de arx omnium nationum (Cicero Verr. VII. 72). Daar offerden de veldheren en deden hun geloften, en terugkerende van de overwinning werden zij daarheen in triomf gebracht. Dat Antiochus dezen vreemden god eert zal men begrijpelijk vinden, daar hij hem in zijnen cultus te Rome had leren kennen". Van de Olympischen Zeus der Grieken, dien hij volgens Liv. 41:90; Polyb. 26:10; met bijzonderen ijver vereerde en bijv. in Athene enen prachtigen tempel liet oprichten, hield Antiochus dezen hoofdgod der Romeinen wel niet onderscheiden, hij identificeerde deze als echt-Oosters synkretisch met dien. De prachtige tempel, dien hij volgens Liv. 41:20 in zijne hoofdstad Antiochië liet bouwen, maar die niet voltooid is geworden, was zeker aan de hoofdgodheid der Romeinen en der Grieken, de Capitolijnsen en Olympischen Zeus gewijd.

Verder ziet dit vers op de Antichrist, van wiens oorlogen de profetieën ons spreken, die voor zich goddelijke ere eist, en die hen, die zijn merkteken niet aannemen laat doden. "De grote macht, welke de Antichrist bezit, zal zijn hoogste wezen of zijn God zijn en zijne prachtige hoofdstad, de "vastigheden der sterkten" het grote Babel, hetwelk Hij zich wel niet gebouwd, maar toch als koningszetel verworven heeft. Ingevolge de uitspraken der Openbaring staat het vast, dat de Antichrist in ene prachtige stad, omgeven van de heerlijkheid, welke hij uit alle delen der aarde zal hebben weggeroofd, zich zal laten aanbidden (en aan andere oorden zijne beeldzuilen) en dat iedereen, die daartoe onwillig is, gedood zal worden.

En hij zal de vastigheden der sterkten, (der Maüzzim) maken met de vreemden god, hij wil alleen deze erkend zien en vereerd, hij richt uitsluitend zijn oogmerk op deze, de vestingen zijn zijne afgoden; dengenen, die hij kennen die hem belijden zal, zal hij de eer vermenigvuldigen, daar hij de grootste krijgslieden tot de hoogste eer en waardigheden verheft, en hij zal ze doen heersen over velen, en hij zal het land uitdelen om prijs, tot een loon voor hen, als aan onderkoningen en stadhouders.

Het is niet te betwijfelen dat Antiochus ook dit middel zal hebben aangewend, en de verbeurd verklaarde goederen dien afvalligen zal hebben gegeven, zo is hij een beeld van de Antichrist, die de zijnen van de buit, die Europa's verwoesting aanbrengt (Openb. 8) uitdeelt. "De voor hem zich nederbuigenden zijn, in de eerste plaats, de tien koningen, welke hem (Openb. 17:12, 13) hun macht geven, en de koningen van de opvang der zon, welke hij na zijnen eersten tocht in het Morgenland met zich naar Europa meebrengt (Openb. 16:12). Deze zullen de stadhouders van de wereldbeheerser worden, en enkele landen voor hun aandeel bekomen, om die te verwoesten en te plunderen; dan evenwel, wanneer zij onder Gods toelating de maat hunner verwoestingen zullen hebben volgemaakt, zullen zij huns Meesters bevel tot ene tweede heirvaart naar het Oosten, om de Joden in Jeruzalem te vernietigen, gehoorzamen (Openb. 17:14) en bij Armageddon vallen. " .

Dächsel herinnert hier aan Napoleon I, op wien reeds de Hoofdst. 2:45 wezen, en zegt: "door dergelijke verschijningen van de nieuweren tijd verkrijgen wij een voorlopig begrip, hoe dit ten einde der profetie zal plaats hebben. "

En op de tijd van het einde, in het laatste gedeelte van de aan dezen koning toegekenden tijd, die in Hoofdst. 7:25 in een tijd, en tijden, en een gedeelte eens tijds verdeeld

is geworden, zal de koning van het Zuiden tegen hem met hoornen stoten, om aan zijne macht een einde te maken; en de koning van het Noorden zal tegen hem aanstormen, om hem zijne heerschappij te ontrukken, met wagenen, en met ruiters, en met vele schepen; en hij van zijne zijde de strijd met deze tegenstanders in het bewustzijn van zijne overmacht opnemende, en dien ook zegerijk doorstaande, zal in de landen, dier beide koningen komen, en hij zal ze als een voortbruisende watervloed overstromen en doortrekken, daar zijn doel nog verder gaat, dan om die beide tegenstanders te overweldigen.

En hij zal komen in het land des sieraads, het gewenste land (Hoofdst. 8:9; 11:16) en vele landen zullen ter neer geworpen worden (liever: velen in het land); doch deze, door hem als vrienden en geestverwanten begunstigd, zullen zijne hand ontkomen, en gene verdrukking van hem ondervinden, namelijk Edom en Moab en de eerstelingen, de edelsten, voornaamsten der kinderen Ammons, waarschijnlijk zijn hier de burgers bedoeld van Rabbath-Ammon, de hoofdstad van het land (2 Sam. 11:1 vv.).

En hij zal zijne hand aan de landen leggen, die aan zijnen scepter tot hiertoe nog niet waren onderworpen; ook zal het land van Egypte in het Noord-Oosten van Afrika niet ontkomen.

En hij zal ten gevolge van zijn zegevierenden veldtochtheersen over de verborgene, de opgelegde, de afgeperste schatten des gouds en des zilvers, en over al de gewenste dingen van Egypte, en die vande naburige landen in het Westen en het Zuiden, van Libië, en de Moren, Ethiopië zullen in zijne gangen wezen, zullen zijne voetstappen volgen, zullen in zijn leger zijn.

Maar de geruchten, waarschijnlijk van opstanden en aanvallen, waartoe men zich tegen hem gereed maakte, van het Oosten en van het Noorden zullen hem verschrikken, wanneer hij zo op het toppunt van zijne heerschappij is gekomen; daarom zal hij van het middelpunt zijner heerschappij uittrekken met grote grimmigheid, om velen te verdelgen en te verbannen, zonder te vermoeden, dat deze veldtocht voor hem zelven ten val zal zijn.

En hij zal de tenten van zijn paleis, van zijn veldheerstentplanten tussen de zeeën, de Middellandse zee in het Westen en de Dode zee in het Oosten (Zach. 14:8) aan de berg des heiligen sieraads, waarop Jeruzalem met Davids koninklijken zetel en de tempel ligt, dus juist die, waar eens Sanherib zijn leger plaatste, niet denkende, dat hij hier zijnen ondergang zou vinden (2 Kon. 18:13-19 :37); en hij zal tot zijn einde komen, en zal genen helper hebben 1); zijne macht is voor altijd te niet (of: daar, omdat hij de tenten van zijn paleis heeft opgeslagen enz. zal hij enz.).

Daniël profeteert hier ongetwijfeld van de eindelijke overwinning van de Christus Gods over de Antichrist. De Antichrist zal geen helper hebben. Wanneer hij meent op het hoogste toppunt van zijn macht te staan zal hij volkomen overwonnen en zijn heirlegers vernietigd worden.

Dächsel zegt bij het laatste gedeelte van Daniël weinig meer, dan dat het niet van Antiochus te verklaren is. en zij, die dit willen doen, bij de bekende veldtochten van Antiochus (vs. 22-39) nog enen laatsten moeten verdichten, waarbij zij zich op de getuigenis van Porphyrius, enen bekenden tegenstander van het Christendom (233-304 na C.) moeten beroepen, die van zijne 15 boeken een geheel boekdeel heeft gevuld met de bestrijding van Daniël, om te bewijzen, dat zij door een Jood ten tijde van Antiochus als ene profetie zijn geschreven. Werkelijk weten dan ook de oude geschiedschrijvers Livius, Polybius en Appianus, niets van een vierden veldtocht van Epifanes tegen Egypte. Wij geloven daarom even als Zöckler met Dereser, v. Lengerke, Maurer, Hitzig, Ewald en Kamphausen, dat in vs. 40-45 ene verkorte mededeling vervat is van hetgeen reeds in vs. 22-39 was gemeld; in deze worden niet meer de veldtochten onderscheiden, maar slechts in het algemeen het karakter der aantallen op dat land en de nadelige werking op Palestina voorgesteld. Dat geen 4de krijg kan bedoeld zijn, blijkt duidelijk uit vs. 40, waar de Egyptische koning voor de koning van het Noorden wordt genoemd, Men zou dan moeten aannemen, dat Ptolemeus Fyskon en Filometor, steunende op hun bondgenootschap met de Romeinen, de oorlog tegen de Romeinen zouden hebben ondernomen, en dat de Romeinse geschiedschrijvers in 't bijzonder Livius daarvan niets zouden geweten hebben is niet te geloven.

Even als Moab en Ammon zo betoonden zich onder de naburige verwanten van Israël, vooral de Edomieten voortdurend en in 't bijzonder ook bij het begin der Chaldeeuse katastrofe over Juda, de hatelijkste bondgenoten van Israëls verdrukken, en sedert dien tijd wordt nog heviger dan tegen Babel zelf de klacht en de wens naar wraak over dit trouweloze broedervolk uitgestort (vergl. Obadja. Jes. 49:7-22. Klaagl. 4:21 en 22. Ezech. 25:12-14. Ezech. 35; 36:5. Ps. 137:7 v. Mal. 1:1-3). In zoverre nu juist Edom, Moab en Ammon door banden van verwantschap met Israël verbonden waren, en men ene vriendschappelijke betrekking mocht verwachten, zo staan ook juist zij, deze onnatuurlijke verdrukken van Israël in de voorstelling van elken Theokraat, en in 't bijzonder van de profeten, als de geschiedkundige vertegenwoordigers van alle vijandschap tegen de Theokratie in 't algemeen, en gelijk hun overweldiging de Messiaansen, verwachtingen opwekt (Ps. 60:10 Jes. 11:14; 25:10), zo wordt ook de Messiaanse zegetocht onder het beeld van de bloedige vernedering van Edom voorgesteld in Jes. 63:1-6.

Nu is dit de aard der profetie, gelijk wij reeds in de Psalmen herhaaldelijk aanwezen, dat de ogen van de Ziener onder zijn voorzeggende hoe langer hoe helderder worden, gelijk de Geest Gods bijv. in de gebeden ons hoe langer hoe sterker kan beginnen te dringen tot smekingen. Heeft Daniël dan nog het oog op Antiochus, het voorbeeld van de Antichrist, langzamerhand begint hij dezen uit het oog te verliezen, omdat hij zijn tegenbeeld ziet. Van hetgeen nog voor ons in de toekomst ligt is natuurlijk niet met juistheid aan te wijzen hoedanig de vervulling zal zijn, toch zal de Openbaring van Johannes nog veel duidelijker maken. Dächsel zegt alleen dit: "voor het tegenwoordige merken wij slechts op, dat Edom, Moab en de eerstelingen der kinderen Ammons (vs. 41) natuurlijk niet in ethnographischen maar in symbolischen zin moet verstaan worden van de erf- en aartsvijanden van Gods volk. Wat het heilige land betreft, zo verklaart ook de overige Bijbelse voorspelling, dat tegen het einde het Israël naar het vlees zich tot Christus zal bekeren, naar zijn land Kanaän zal teruggaan, en daar als een Christenvolk zal leven; daarom zal het zonder twijfel door de macht van den

Antichrist nog op bijzondere wijs bedreigd worden, maar ook door onmiddellijk ingrijpen des Heeren van zijne hand worden gered. Uit de zeer uitvoerige verklaringen van Gärtner geven wij het volgende uittreksel: "De hoofdzetel der volksheerschappij of van het beest uit de afgrond, bij zijne eerste verschijning zal Europa zijn en voornamelijk de zuidelijke landen van dat werelddeel; de volken van het Noord-Oostelijk Europa blijven onder een machtigen vorst voortbestaan. Wanneer de volksheerschappij in het Westen haren veldheer uitzendt, om het Oosterse vraagstuk op te lossen, zullen de koning van Noord-Oostelijk Europa en Azië en de koning van het Zuiden en Voor-Azië, de zieke man, zich net elkaar vinden; de koning van het Noorden voert krijg met wagenen en ruiters, en ene talrijke vloot in de wateren van Voor-Azië, de Mohammedaanse wereld brengt alleen landmacht op de been. De volksheerschappij overwint en trekt door. Op dien tocht komt hij in het heilige land (vs. 41) Edom, Moab en Ammon zijn een type der Vóór-Aziatische volken, in het bijzonder der Mohammedanen, en hun bewaring duidt aan, dat God ook nog een overblijfsel der Moslim-wereld zal behouden, hetwelk niet met de Antichrist zal heulen, maar zich tot Hem zal bekeren. Door dezen eersten tocht van de Antichrist in het Morgenland worden Palestina en Jeruzalem van de Mohammedanen bevrijd, zodat de Joden, nadat de Antichrist naar Europa is teruggekeerd, daar, gelijk Zacharia zegt, rouwklagend aankomen. Na die overwinningen heeft de Antichrist zulk ene macht, dat hij (vs. 42) zijne hand over de landen kan uitstrekken om ze te overheersen en te plunderen. Onder deze landen zijn de Aziatische, en wel de meest bij ons bekende te verstaan. Ook Egypte en Noordelijk Afrika zal hij zijne heerschappij laten gevoelen. Hij maakt zich meester van alle schatten van Egypte (43), namelijk van Europa de grote stad, welke geestelijker wijze Egypte heet (Openb. 11:8 #Re). Zodra hij naar Europa is teruggekeerd heeft de staatsgreep plaats: Openb. 17:12, 13. Daarop volgt de vervulling van Openb 17:16-18 en Openb. 18. Met al die kostbaarheden zal hij enen god vereren, dien zijne vaders niet kenden, namelijk hij zal zich zelve aanbidden. "Libiërs en Cuschiëten zullen zijne voetstappen volgen. Deze voorspelling is voor Europa van vreeslijken inhoud (vgl Ezech. 38:5 Openb. 16:12) Cusch betekent eenvoudig de Aziatische volken (Gen. 10:7), de koningen van de opgang der zon bij Johannes en de Libiërs de volken van het Noordelijk Afrika. Deze koningen van de opgang der zon met hun horden van barbaren en de tien, die hem hun macht geven en op ééne ure als koningen met hem macht ontvangen, zullen onder Apollyon en Abaddon (Openb. 9:11), gelijk Attila de Nieuw-Testamentische voorloper van de Antichrist met zijne Hunnen, in het beschaafde Europa huishouden, en daar alzo te werk gaan, dat de drie klassen van weeklagers optreden om zijne verwoesting te bejammeren (Openb. 18) Wanneer hij nu alzo in de tempel Gods zit en zijne wereldheerschappij opgericht, de laatste sporen van het Christendom uitgewist, de Christen en gedood, uitgehongerd en uitgevoerd heeft, dan wordt hij door geruchten uit het Noorden en Oosten verschrift (vs. 44). Deze geruchten komen van God (Ezechiël 38 en 39) het gerucht uit het Oosten is, dat in Jeruzalem ene Joodse tot Christus bekeerde gemeente verzameld is; het gerucht uit het Noorden, dat een deel der gelovigen uit Europa door de vlucht naar het Noordelijk Europa aan zijn moordend staal is ontkomen, en de vrouw (Openb.

nog in leven is. Deze mare zal als een vuurverspreidende bliksemstraal en als een wereldberoerende donderslag zijne ziel treffen, zodat hij, vol woede, omdat er nog een Christen in leven is, en er nog lieden zijn, die de leugengodsdienst niet willen erkennen, gezwind oprukt, om hen in Jeruzalem, hetwelk hij op zijne schepen spoedig bereikt, te vernietigen. Zo verzamelt onder Gods leiding zijn leger te Armageddon, zonder te weten welk

lot op hem wacht en door welke vreeslijke nederlaag hij met zijne scharen de roofvogelen zal worden prijs gegeven (Openb. 19:17, 18. Ezech. 38:18-23. 39 Des duivels oproeping aan de heidenen en het bericht aan de Antichrist schildert Joël 3:14-16. Zo trekt hij vol grimmigheid naar Palestina (vs. 45) om de gemeente van Joden-Christenen te vernietigen. De heilige berg is zoveel als Armageddon, hetwelk "berg der zaamvergadering" betekent, waar de Antichrist alle volken zal bijeenvergaderen, om met Christus te strijden (Openb. 16:16). In het dal van Josafat komt hij met zijne scharen door de hand der Engelen om, die hem, op bevel van de op de Olijfberg wederkomenden Christus doden; uit de hand des hemelsen Konings redt hem niemand. "En het zal geschieden, dat allen, die de naam des Heeren aanroepen, zalig zullen worden, want op de berg Zion en te Jeruzalem zal ontkoming zijn, gelijk de Heere gezegd heeft, en bij de ontkoming, welke de Heere roepen zal.

HOOFDSTUK 12.

En te dier tijd, wanneer de ure daar is, dat het met dien koning een einde zal nemen (Hoofdst. 11:45), zal, om dit einde te bewerken, wat voor menschenkracht onmogelijk is, en alle tegen hem verbondene krachten ook niet konden uitwerken (11:44, Michaël 1) (= wie is Gode gelijk?) opstaan ten strijde tegen hem, Michaël, die grote vorst, die voor de kinderen uws volks staat, wiens zaak hij in de onzichtbare wereld der geesten moet verdedigen (Hoofdst. 10:13, 21). Hij zal ten strijde komen, als het zulk een tijd der benauwdheid zijn zal, als er niet geweest is sinds dat er een volk geweest is, tot op dienzelfen tijd toe; wanneer de koning is uitgetrokken met grote grimmigheid en de tenten van zijn paleis om de heiligen berg heeft opgeslagen, dan zal het een tijd zijn, waarin de macht der boosheid haar toppunt heeft bereikt; en werden deze dagen niet verkort door onmiddellijk ingrijpen van boven, zo zou geen mens zalig worden (Matth. 24:21 vv.); en te dier tijd, wanneer zulk een machtige hulp komt, welke in de kleine (Hoofdst. 11:34) haar voorbeeld heeft, zal uw volk verlost worden, en met uw volk zal gered worden al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het boek 2) (Ex. 32:32. 1 Sam. 25:29. 69:29. Jes. 4:3. Luk. 10:20. Fil. 4:3. Openb. 3:5 enz.).

Wie is Michaël? Waarschijnlijk een uitnemende Engel (Judas 1:9), die de in hun land wedergekeerde Joden moet beschermen (Dan. 7:21), tijdens de langdurige tonelen van oorlog en verwoesting, die in de profetie geschetst zijn, en die hen vooral bewaren zal gedurende het laatste tijdperk der gramschap en wanneer Judea, het toneel van de ergelijkste gruwelen, daarna een uitgestrekt en vreselijk slachveld geworden, meer dan ooit door de heidenen zal worden vertreden. Wonderbare tussenkomst ten gunste van het volk. Op ene onzichtbare wijze beveiligd door de Aartsengel Michaël, tot zijne bescherming aangesteld, zal het evenwel eerst volkomen verlost worden door de verschijning van de Messias (Zach. 14).

Michaël is de Engel der opstanding. Het was ook daarom dat hij met Satan twistte om het lichaam van Mozes. (Judas 1:9). Michaël wilde het opeisen op bevel Gods, maar Satan eist, omdat ook Mozes eens gezondigd had, en daarom niet in Kanaän mocht komen, het lichaam op als aan hem toebehorende. Ook daarom wordt, in verband met vs. 3, hij hier voorgesteld als de Engel der opstanding.

Dit boek is hetzelfde als dat op de gelijk luidende plaats Jes. 4:3 wordt vermeld door het boek des levens (vgl. Hoofdst. 7:10). Het is natuurlijk gene lijst der levende Israëlieten (vgl. Ps. 69:20. Ex. 32:32), en even zo min zal hierbij te denken zijn aan ene lijst dergenen, die in het uur der beslissing gered worden en in leven zullen blijven. Het is ene aanwijzing van hen, die het eeuwige leven zullen beërven, ene lijst der burgers van het hemelrijk, ene optekening van hen, die in het gericht zullen bestaan, hetzij zij dien tijd beleven of tot dien (vs. 2) opgewekt worden.

Toen Daniël deze profetie ontving was het deelgenootschap aan het volk van God nog uitwendig door de afkomst uit Abraham bepaald, zodat daartoe nog goeden en bozen behoorden. Wanneer echter de Antichrist zal verschijnen, zal het op andere wijze bepaald worden of men tot het volk Gods behoort, namelijk door het geloof in de zegen Gods, zodat daartoe kunnen behoren dezulken, die niet van Abraham afstammen, wanneer zij dit geloof

bezitten, en daarentegen geborene zonen Abraham's er niet toe kunnen behoren, wanneer zij dit geloof niet hebben. Omdat dit zo zal zijn, wil de toevoeging aan het einde van het vers het begrip van het volk Gods duidelijk bepalen, zo als dat van de antichristelijken tijd past: Gods volk zal dan uit de gehele wereld en uit alle tijden worden gered, maar noch alle Abrahamieten zonder uitzondering als zodanige, noch alleen de Abrahamieten, maar diegenen, die in het Boek des levens geschreven werden bevonden, maar ook deze allen, van welke natie zij ook mogen zijn. Even als nu door bovengenoemde bijvoeging aan de ene zijde, de kring dergenen, op wie de belofte toepasselijk is, nauwkeurig wordt omschreven, zo wordt daardoor aan de andere zijde ook het begrip van redding nader bepaald; dit zal niet alleen ene redding zijn uit de wereld en haar angst, maar ook ene redding ten leven en ter zaligheid. Daardoor voert ons vers dadelijk tot het volgende, waarin na elkaar van opstanding, gericht, zaligheid of verdoemenis, van eeuwige heerlijkheid wordt gesproken.

Zo dan, Gods volk is zeker en veilig, niettegenstaande deze verdrukking. Noch leven, noch dood zullen ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus. Wanneer deze dingen zullen geschieden, wanneer de grote benauwdheid komt, wanneer de aardbeving de bodem doet golven, vorstengeslachten van hun zetels worden geworpen, en als drijfhout op de stromen des tijds ronddobberen, zijt dan niet verschrikt, maar heft uwe hoofden omhoog, wetende dat uwe verlossing nabij is. Terwijl gij het oor op de grond legt, en beproeft de voetstap der bezoeking, die in de verte nadert, waar te nemen, zo bedenkt dat des werelds zwaarste benauwdheid het uur is van des Christens heerlijkste verlossing. Terwijl gij u voor die ure bereidt, verzamelt de lichtstralen, uitgaande van het woord Gods, als een schat in uw binnenste, en in de donkersten nacht en avondtijd zal een heldere glans u omgeven. Laat ons wel verstaan, dat niets van hetgeen wij wensen te behouden, of van hetgeen God heeft gemaakt, in die grote verdrukking schade zal lijden. De zonde zal worden vernietigd; wie wenst hare voortdoring? De ziekte zal verdwijnen, wie verlangt dat zij zal blijven bestaan? De smart zal wegvlieden; harten nu gebroken, zullen dan van vreugde kloppen, wie begeert dat het anders zij? Al wat God gemaakt heeft, van de ster aan het uitspansel tot de bloem in de hof, van het ephemerisch insect, dat in de zonnestraal dartelt, tot de aartsengel, die aanbidt voor de troon, het zal alles blijven bestaan. Het verkeerde zal terecht gebracht worden; wat satan overweldigd heeft, zal aan zijne rust worden ontruikt, en deze onze aarde, die zo lang geweend, geleden en gezocht heeft, zal van haar toestand van slavernij geëmancipeerd worden, hersteld in oorspronkelijke kracht en schoonheid, en de wereld zal eindigen met een paradijs, heerlijker en schoner dan dat, waarmee zij in de aanvang begon.

En velen van die, die in het stof der aarde slapen, zullen, daar de verlossing en het gericht van dezen laatsten tijd zich niet alleen zal uitstrekken over diegenen, die dan op aarde leven, maar over allen tegelijk, die ooit op aarde wonen, ontwaken door de stem van de laatste bazuin uit de doodslaap opgewekt (1 Thess. 4:16); a) dezen, wier namen geschreven staan in het boek (vs. 1) ten eeuwigen leven, en genen, zovelen tot de Antichrist en zijn volk behoren, tot versmaadheden, en tot eeuwige afgrijzing (Jes. 66:24), zodat, even als de tijd van Antiochus ene scheiding heeft bewerkt tussen rechtvaardigen en goddelozen (Hoofdst. 11:34 vv.), deze laatste tijd ene scheiding der rechtvaardigen van de goddelozen teweegbrengt.

Matth. 25:46. Joh. 5:29.

De leraars nu zullen onder degenen, die ten eeuwigen leven ontwaken (vs. 29), die door de grote hulp (vs. 1) gered worden, allen, die in de Christelijke kerkgeschiedenis, voornamelijk in dien laatsten, antichristelijken tijd (Hoofdst. 11:36 vv.) voor anderen tot leidslieden op de rechten weg zijn geworden, niet alleen even als de anderen de zaligheid van het eeuwige leven deelachtig worden, maar zullen blinken, als de glans des uitspansels, hun is ene bijzondere heerlijkheid bereid; en die er velen rechtvaardigen, 1) gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk, 1) gelijk de Makkabeën in hunnen tijd eeuwigen roem en grote eer hebben verkregen (Matth. 13:43).

Hier herhaalt hij met andere woorden het zelfde. Want spreekt hij nu van de sterren, waar hij zooeven van de glans des uitspansels heeft gesproken, hij doet het in denzelfden zin in betrekking tot de met verstand begaafden, deze noemt hij hier als die hebben gerechtvaardigd. Het is niet twijfelachtig of de Engel spreekt hier voornamelijk van de doctoren, echter naar mijn mening omvat hij hier alle vrome dienaars Gods. Want er is niemand van de kinderen Gods aan wie het ten eigen bate is toegewezen, maar hij moet, zoveel als in hem is, ook zorg dragen voor het heil van zijne broeders. Want onder deze voorwaarde heeft God bij ons deze kennis gedeponneerd, niet opdat iemand haar zou achterhouden, maar om zich te oefenen om de weg tot het heil aan alle anderen te tonen. Dit wordt derhalve tot vele kinderen Gods uitgestrekt, namelijk dat zij zich moeten toeleggen op het heil der broederen. Dit nu verstaat de Engel onder het woord: rechtvaardigen, niet omdat het in de macht van de mens is, iemand te rechtvaardigen, maar omdat het eigendom Gods overgedragen wordt op zijne dienaren.

Niet dus de leraars rechtvaardigen iemand, in de zin dat zij iemand voor rechtvaardig verklaren, hem de schuldvergeving schenken, maar dewijl zij hem de weg tot schuldvergeving en dus tot rechtvaardiging door het geloof, hebben aangewezen en het middel, het instrument Gods zijn geweest tot hun toebrenging tot de gemeente, die zalig wordt.

Wie kan zich de aanblik voorstellen, wanneer Jezus op de Olijfberg wederkomt, omringd van de mensen Gods, die eenmaal op deze wereld zijn gekruisigd, onthoofd, verbrand, gestenigd, gemarteld, gefolterd, in stukken gezaagd, geschonden, door wilde dieren verscheurd, of die wel een natuurlijken dood gestorven zijn, maar levenslang ten bloede werden vervolgd? Al te maal lieden, welke de wereld niet waardig was. Deze zullen in hun heerlijkheid de verheerlijkten Heiland het meest nabij komen. Al naardat een mens de Zaligmaker in de tijd der genade navolgt, vraagt zijn verheerlijkt lichaam ook een hoger graad van heerlijkheid; hoe meer een mens aan het Lam gelijk wordt in dezen tijd der genade, des te meer zal hij het Lam gelijken ginds in de heerlijkheid.

Het is niet genoeg de wijsheid te weten, indien gij een ander niet onderwijst.

Welnu, gij leraars van het Evangelie? wordt niet moede in uwe bediening. Wijst steeds meer met moed, ijver en leven op Christus als de ware gerechtigheid! Lijdt getroost alles wat u daarom door de boze wereld wordt aangedaan! De grootheid van het loon der genade voor u is zulk een vlijt en zulk een geduld wel waard.

4.

VI. Vs. 4-13, Daniël ontvangt bevel van de Engel om de profetie te sluiten, niet alleen deze, maar ook alle vroegere hem ten deel geworden openbaring, die in een boek goed te verzegelen en veilig voor de toekomst te bewaren, opdat zij velen ten zegen worde. Vervolgens verandert op eens het toneel: de Engel die tot hiertoe met hem heeft gesproken, zweeft over het water van de Tiger; aan elk der beide oevers staat eveneens een Engel, en nu begint in de eerste plaats ene verhandeling over de duur van de antichristelijken tijd; vervolgens van het voorbeeld, de Antiocheense periode, waarop Daniël uit zijn profetisch ambt wordt ontslagen en op zijn naderend levenseinde wordt voorbereid.

Na deze aanwijzing van hetgeen geschieden moet (Hoofdst. 11:2a) ging hij, die reeds lang (Hoofdst. 10:18 vv.) met mij had gesproken, voort: En gij, Daniël! sluit deze woorden, die ik van Hoofdst. 11:2b tot u gesproken heb, toe, opdat daarvan niets verloren ga, en verzegel dit boek, met al hetgeen u bekend is gemaakt, ook de vroegere openbaringen, die gij hebt ontvangen, breng het alles in een bijzonder boek zamen, en zorg dat het tegen elke vervalsing beveiligd zij tot de tijd van het einde, want hetgeen omtrent de toekomst geopenbaard is, is tot op dien tijd van rijken inhoud en grote betekenis; velen zullen het in de loop der tijden naspeuren, zullen de in het boek zich bevindende voorzeggingen doorzoeken, en de wetenschap van de wijze waarop God met zijn volk heeft gehandeld zal vermenigvuldigd worden, men zal in de tijden der vervulling de betekenis er van begrijpen, en de vooraf verkondigde verdrukkingen op de rechte wijze leren verstaan.

Het verzegelen is niet letterlijk zó bedoeld, dat de opgetekende openbaring werkelijk gesloten, en door een zegel ontoegankelijk moest gemaakt worden; ook wordt niet, bij wijze van een beeld, daarmee gezegd, dat Daniël het geschrift geheim moest houden, maar alleen:

dat dit geschrift tot in de laatsten tijd, voor welken het voornamelijk bestemd is, moet worden bewaard, 2) dat vóór de laatsten tijd de zin daarvan en het doel niet geheel en al zal kunnen worden ontcijferd: Jes. 29:11 vv.

De gehele opmerking heeft duidelijk ten doel de vermaning tot geheim- en heilighouding der medegedeelde profetie, en haar verre houden van profane handen te motiveren. Zij is toch niet iets gerings, maar een middel, om eens velen, die haar ernstig doorzoeken, tot dieper inzien in de wegen van God, de bestuurder van alle aardse lotgevallen, te brengen. Het ware daarom zonde, ze gemeen te maken.

Tot dusver zijn deze woorden bewaarheid en vervuld, in iedere eeuw dezer wereld, en op elke plek gronds dezer aarde. Ten allen tijde had er ene voorwaardse beweging plaats; gedurig wies het kapitaal van gewijde en ongewijde kennis aan. Maar de woorden der profetie schijnen te kennen te geven, dat deze vordering en toeneming door zonderlinge inspanning tot voorbeeldeloze hoogte geklommen, eenmaal een karakteristiek feit zal worden, en dat naarmate de wereld ouder wordt, en de schemering harer ondergaande zon al meer en meer mat en flauw, de kennis van allerlei aard in rijkdom, diepte en uitgebreidheid, over de gehele ruimte der aarde, meer de ooit te voren aanwinst op aanwinst zal doen.

En Ik, Daniël, zag, toen de Engel zo tot mij sprak, en ziet er stonden op eens twee anderen, de een aan deze zijde van de oever der rivier Hiddekel (Hoofdst. 10:4), en de ander aan gene zijde van de oever der rivier.

En hij, een van deze beide, kleepte de vraag, die mij op het hart lag, in woorden, en zei tot de man, bekleed met linnen, die tot hiertoe tegenover mij staande gesproken had (Hoofdst. 10:5 vv.), maar nu van standplaats was veranderd, en die nu boven op het water der rivier, even als de in Hoofdst. 8:16 vermelde tussen Ulai was: Tot hoelang (liever: hoe lang) zal het zijn, dat er een einde van deze wonderen zal wezen, hoe lang zullen die wonderlijke dingen, die in de voorgaande afdeling verhaald zijn, aanhouden, hoelang zal deze eindkatastrofe der laatste dingen duren?

In om vers is niet gezegd, wie van de beide Engelen de vraag deed. Zou men daarom het woord, dat zonder subjeet is gelaten, dat wel in de singularis staat, maar toch in elk geval op de engelen in vs. 5 slaat, ook zo kunnen verstaan: ieder der beide tegen elkaar overstaande engelen, de een zowel als de ander, deed de vraag; zij riepen elkaar de vraag toe, die aan de boven het water zwevendeng Engel of aan God gedaan was? Ook Theodotion en de Syriër zetten in de pluralis over. Dan zou de rivier het beeld zijn van de tijd, die in zijn voortvlieten de eeuwigheid zoekt, en de beide aan de beide oevers van de stroom des tijds staande engelen riepen elkaar de vraag toe omtrent het einde van de tijd en het begin der eeuwigheid, opdat de Engel, die boven de stroom des tijds staat, die in Gods naam beantwoordde.

En ik vol verwachting hoorde dien man, bekleed met linnen, die boven op het water der rivier was, welk een antwoord hij geven zou op de vraag, die als uit mijn hart was gedaan, en hij hief om op de allerplechtigste wijze zijne woorden te bekrachtigen, zijne rechter- en zijne linkerhand op naar de hemel, en zwoer, om de wille van hen, die ten tijde der verdrukkingen een zekeren troost en een vast steunpunt ten opzichte van maat en duur moesten hebben bij Dien, die eeuwiglijk leeft (Openb. 10:6), dat na enen bestemden tijd, na een jaar, bestemdena twee tijden, twee tijden elk van een jaar, en ene helft, een half jaar (dus in het geheel 3 1/2 jaren, vroeger reeds aangekondigde duur, (Hoofdst. 7:25 .), en als Hij zal voleind hebben te verstrooien de hand de macht des heiligen volks 1), als er aan de verstrooiing van Gods volk, van Israëel een einde zal komen, daar dit toch met het begin van de laatsten tijd weer uit de gehele wereld naar zijn land moet verzameld worden (Jes. 43:5 vv.), al deze dingen voleind zullen worden, met dat tijdpunt namelijk beginnen de 3 1/2 jaren 2),

Onder "de hand des heiligen volks" hebben wij te verstaan met Zöckler "een deel" of liever "de macht des heiligen volks, " zodat ene gehele weglating van het woord hier ons wel de juiste zin zal geven.

Van dit alles is nog niets vervuld; de koning, die voorspoedig moet zijn tot het einde der gramschap Gods tegen Jeruzalem, en de Joden drie en een half jaar moet vervolgen, is er nog niet; de verstrooiing des heiligen volks duurt nog voort, en de verlosteng slapen nog in het stof der aarde; dit alles is dus aanstaande.

Het is Christus, de Koning der wereld, zelf, die de eedzwering volbrengt, welke in zijnen mond veel meer gewicht heeft dan in de mond van Gabriël. Gelijk een aards koning bij de aanvaarding van zijn bestuur ene plechtige verklaring aflegt van de rechten des volks onschendbaar te zullen handhaven, zo bekrachtigt de hemelse Koning hier met opgeheven handen deze voorspelling als de echte, waarbij het in de raad Gods blijft. De Koning der mensheid wil bij de in eeuwigheid levenden Vader aan Zijn hier geopenbaard raadsbesluit vasthouden en daarnaar regeren. Niet voor eeuwig zal de duivel hier op aarde heersen, niet altoos zullen de zondaars hun handen met het bloed der heiligen bevleken, wanneer de drie tijden en een halve tijd des Antichristendoms verstreken zijn, en het oude bondsvolk gedurende dat tijdperk wederom in Jeruzalem is verzameld, dan nemen deze ontzettende dingen der satanische machten, verleidende geesten en logenwonderen een einde, en het duizendjarig sabbatsrijk begint, waarin de heiligen de heerschappij zal gegeven worden. Zo hebben wij hier een profetisch woord, plechtig door de Zoon bij de eeuwiglevenden Vader bezworen. Zo ongeschokt als hemel en aarde staan, staat ook het woord der profetie.

Het is duidelijk dat hier een blik gegund wordt op het laatste der dagen. Niet alleen zal er vertroosting zijn, maar ook verlossing. Als eenmaal de bestemde tijd vervuld is, als het rijk Gods voleind zal zijn, en de opstanding der doden plaats heeft, dan zal ook alles vervuld zijn, wat hier aan Daniël, Gods knecht, is geopenbaard.

Dit hoorde ik, Daniël duidelijk en nauwkeurig, hoe de man in linnen klederen, die met hemels ook verre heen tot aan het doel der gehele wereldgeschiedenis zag, de laatste dingen openbaarde, doch ik, die met mijne gedachten bij de meer nabijzijnde toekomst van mijn volk en het einde daarvan bleef staan, verstond het niet, omdat uit het gezegde daaromtrent nog niets kon worden afgeleid, en ik zei, om nadere verklaring daarover vragende: Mijn Heere! wat zal het einde zijn van deze dingen? wat zal na de tegenwoordige stand van zaken komen, want ik zal het antwoord hierop beter verstaan, daar het meer nabijzijnde zaken geldt.

En Hij zei: Ga henen, Daniël! in vrede en verontrust er u niet over, dat gij niet hebt verstaan wat over de verre toekomst tot u gezegd is, want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot de tijd van het einde, de volle betekenis daarvan zal eerst ten tijde der vervulling worden verstaan; onderwerp u met ootmoed onder het verborgene van het Goddelijk raadsbesluit.

Bij de toekomstige geslachten, wien het nader aangaat dan u, zal het zijne kracht en uitwerking hebben. Velen, die zich gelovig aan het geopenbaarde woord overgeven, zullen er door de droefenissen der toekomstige tijden (Hoofdst. 11:35) gereinigd, en wit gemaakt, en gelouterd worden, doch de goddelozen, die zich ganselijk niet willen laten raden en helpen, zullen goddelooslijk handelen, zonder zich te laten bekeren, en gene van de goddelozen zullen het verstaan, en daarvan groot voordeel hebben, maar de verstandigen zullen het verstaan.

Wat de Engel aan Daniël ter geruststelling over zijn niet verstaan zegt is het volgende: "Stel u tevreden Daniël, ook wanneer gij deze voorzegging nog niet geheel verstaat. Deze profetie zal toch worden bewaard door alle tijden heen tot het einde der dagen; de tijden zullen toch alle

dingen met zich brengen, die de mensen reinigen en daardoor tot het verstaan van geestelijke zaken opvoeden; en zo er ook velen deze loutering en opvoeding weerstaan, en in hun goddeloosheid blijven, en daarom deze profetie niet verstaan, zo zullen toch zijn, die zich ten allen tijde door de verdrukkingen laten louteren, en tot het verstaan van geestelijke zaken laten opleiden, deze voorzegging verstaan, en hoe verder de tijden voortgaan en komen tot hetgeen de profetie verduidelijkt, haar des te beter te verstaan. Al verstaat gij dan die voorspelling nog niet, zo is zij daarom voor het volk niet nutteloos maar zal door alle tijden heen tot aan het einde hoe langer hoe meer worden verstaan.

Deze uitdrukking vinden wij in het zevende hoofdstuk der Openbaring van Johannes terug, waar een der ouderlingen vraagt: Deze, die bekleed zijn met lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?" En het antwoord is: "Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen"; volgens Daniël zouden zij gereinigd en gelouterd worden, zij hebben hun lange klederen gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams. " "Velen zullen worden wit gemaakt, " dat is, velen zullen onschuldig worden verklaard, vrijgesproken. Zie hier ene verandering van staat, door overgang uit de betrekking, in welke wij van nature tot Adam staan, tot de gemeenschap met Christus, in welke wij worden opgenomen door de genade. Ieder onzer is van nature in zonde geboren; wij behoeven gene misdaad te begaan, om schuldig te zijn in Gods oog; wij zijn geboren zondaars, erfgenamen ener gevallen natuur; door onze verwantschap met Adam zijn wij die natuur deelachtig; en wij verzwaren onze schuld door onze eigene persoonlijke overtredingen. Doch wij worden thans welkom geheten en uitgenodigd, om door het geloof uit onzen toestand van nature over te gaan in de toestand van deelgenootschap aan Christus en Zijne gerechtigheid, van welke wij, na alzo begenadigd en verheerlijkt te zijn, nimmer kunnen worden vervreemd. Gij wordt aangemaand de wrakken van het oude Paradijs te laten varen, tot hetwelk de Cherubim met het vlammend zwaard de toegang beletten, en u te laten aandoen zonder dat iemand geld of prijs van u vraagt, dat kleed, hetwelk gij niet hebt te weven, hetwelk gij niet hebt te maken, waarvoor gij niet nodig hebt te betalen, hetwelk gij alleen als ene vrije en onverdiende gift hebt aan te nemen, om alzo door het geloof van God rechtvaardig te zijn, met Hem bevredigd in Christus Jezus. Dit is hetgeen ik u aangaande de grote verandering van staat wilde mededelen. Doch er is meer; er wordt bovendien gezegd, dat de aldus rechtvaardigen zullen worden gelouterd. "Gelouterd"; dit is het lot van al het volk Gods. Het is een der kenmerken van Gods kinderen, dat zij door vele verdrukkingen het koninkrijk der hemelen moeten binnengaan. In de schone taal der Apokalypse luidt het: "Zij komen uit de grote verdrukking. " Wij vleien ons vaak, dat wij op gemakkelijker en zachter wijs door de wereld zullen gaan dan onze vaders eenmaal gingen; doch het is niets anders dan zelfmisleiding. Gij kunt er op rekenen, zo waar als gij leeft, dat indien gij een Christen zijt, gij iets zult hebben, waardoor gij gelouterd en beproefd wordt, enige zorg die u bezwaart, enigen last, die u drukt, enige kwelling, die gij niet kunt verwijderen, de ene of andere stoornis in uwe rust, de ene of andere wisselvalligheid met opzicht tot uwe hoop, de ene of andere onzekerheid aangaande uwe bezitting, ene ongedachte verdrukking. Zo zeker als gij een Christen zijt, zal God u beproevingen toezenden; de wereld zal ene beproeving voor u zijn, gij zult ondervinden dat beproeving het u toegeschikte deel is, maar dat het u als bestemming is weggelegd haar door almachtige en ondersteunende genade te overwinnen. Tot aan het einde schijnen er twee krachten in deze wereld zullen blijven werken, de kracht der heiligheid en de kracht der zonde; de hemel is het toppunt van

volkomenheid, waartoe de eerste opvoert, de hel is de diepte, werwaarts de laatste heenleidt. Gene van de goddelozen, zullen het verstaan. Om de Bijbel te verstaan, om zo vele redelijke en schriftelijke waarheden te verstaan, is er niet zozeer een schrander verstand, als wel een geheiligd hart nodig. Op zonderlinge wijze kan de hartstocht onze rede verduisteren, en het vooroordeel onzen geest bezwaren, totdat de mens zo diep in zijne verdorvenheid is weggezonden, dat hij oog noch gevoel meer heeft voor zedelijke uitnemendheid. Wij weten zeer wel, hoe moeilijk het is, een bloot natuurmens van sommige dier eenvoudige waarheden te overtuigen, welke de Christen zo duidelijk voorkomen. En de oorzaak hiervan is, dat, even als door het geldstuk dat onzen oogappel bedekt, het uitgestrekte panorama voor ons verborgen wordt gehouden, zo ook ene enkele woedende of stormachtige drift, gierigheid, haat, wraakzucht, 's mensen denkvermogen zodanig benevelt, dat hij noch de eenvoudigste waarheden, noch de plichten, die het meest van zelfsprekend inziet.

En, om over de naderende toekomst, naar welke gij gevraagd hebt (vs. 8), u ten minste nog enige verklaring te geven, zo weet: van dien tijd af, dat het gedurig, het dagelijks offer zal weggenomen worden, van het einde van October 168 v. Chr. en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, gelijk in Hoofdst. 11:31, dus anderhalve maand later, tot op de dood van de verwoester van het heiligdom, omstreeks het midden van Mei 164 v. Chr. zullen zijn duizend twee honderd en negentig dagen.

Bij Daniël 8:14 verstonden wij de 2300 avonds en morgens van 1150 gehele dagen. Even als aan de oprichting van de gruwel der verwoesting een tijd van 45 dagen voorafgaat, sedert het dagelijks offer werd afgeschaft, zo volgt ook een tijd van 45 dagen, eer het bericht daarvan in Judea komt, en daar ene nieuwe wending veroorzaakt, dit is het parallelismus der geschiedenis, die meermalen voorkomt en ook bij wereldgebeurtenissen buiten de Bijbel in talloze voorbeelden kunnen aangewezen worden, maar in de Bijbel, waar de getallen een zo groot gewicht hebben, op ene bijzondere besturing der goddelijke Voorzienigheid wijst. Met de dood van Antiochus werd voor Israël ene betere toekomst geordend, daar de nu volgende twisten over de troon in Syrië, de strijd tegen dit rijk werkelijk verlichtten, en ten slotte daartoe moesten leiden, dat Judea tot gehele politieke zelfstandigheid kwam.

Dagen. a t/m c = 1150 dagen (Dan. 8:14). a t/m d = 1290 dagen (Dan. 12:1).

van de afschaffing van het dagelijks offer tot op de oprichting van de gruwel der verwoesting (1 Makk. 1:46-57) of van het einde van Oct. tot het midden van Dec. 168 v. C. = 45 dagen.

van toen af tot het eerste afgodenoffer op de 15den Chrisleu (1 Makk. 1:62) = 10 dagen.

vervolgens tot de reiniging van de tempel na drie jaren, of op 25 Chrisleu, 165 v. C. (1 Makk. 4:52 vv) = 1005 dagen.

tot op de dood van Antiochus, omstreeks het midden van Mei 164 v. C. = 140 dagen.

van diens dood tot de aankomst van het bericht daarvan in Palestina = 45 dagen.

Welgelukzalig is also hij, die verwacht en raakt totaan de tijd, wanneer het bericht van dien dood in het heilige land aankomt, en deze daar nog wel niet de bevrijding van alle verdrukkingen, maar toch de verzekering van ene nieuwe en betere toekomst veroorzaakt, namelijk tot 1290 + 45, dat is duizend drie honderd vijf en dertig dagen, 1) want die heeft het gevaar, waarin de ziel verkeerde gedurende de ontzettenden tijd, zegevierend doorstaan, en het is nog slechts een korte tijdelijke druk.

Ook hier heeft het getal 1135 een allegorische betekenis, en wel o. i. aanduidende dat de tijd der verademing meer zal zijn dan de tijd der verdrukking, en alsdan zal het einde wezen. Aangeduid wordt dan, dat eenmaal de tijd zal komen, dat aan de verdrukking der kerk een einde zal komen, dat alle vijanden van God en van Christus zullen vernietigd worden en de lijdende en strijdende kerk geheel in de triumferende zal overgaan. Vreeslijke tijden zullen er voor de gelovigen aanbreken, aler de laatste dagen er zijn zullen, maar de verdrukking zal niet eeuwig duren, en welgelukzalig degenen, die de dagen der verdrukking nog overleven.

Maar gij, Daniël, ga henen tot het einde dat u voor dit leven wacht, gelijk nu reeds het einde van uw profetisch werk gekomen is, want gij zult rusten in het graf, en zult opstaan in uw lot1), om uw aandeel te ontvangen in de erve der heiligen, in het einde der dagen, waarvan in vs. 2 sprake was.

Hier herhaalt de Engel, wat hij gezegd had, n. l. dat de tijd nog niet rijp was voor het volle licht, dewijl God wilde dat de gemoederen der zijnen zouden gericht zijn op de openbaring van Christus. De Engel derhalve laat de Profeet gaan, en beveelt hem heen te gaan, alsof hij wilde zeggen: Wees tevreden met uw deel. Want God wil de volle openbaring van deze voorspelling uitstellen tot een anderen tijd, welken Hij zelf als de geschikste acht.

Eindelijk eindigt het lijden der vromen in vreugde, dan volgt de rust en zoete verkwikking, en ten laatste ene heerlijke opstanding, wanneer zij met hun verheerlijkte lichamen ingaan in de vreugde des Heeren. Wel hem, die met Daniël een gelijk lot ontvangt! Amen.

Hier vernemen wij ene behartenswaardige stem tot elken Daniël in de Christenheid, tot elken uitlegger en onderzoeker der profetie, tot iederen Christen in deze dagen gericht: Ga uwen weg, totdat het einde kome; want gij zult rusten en opstaan in uw lot, in het einde der dagen. Drie belangrijke wenken worden in dit voorschrift gegeven; in de eerste plaats, dat roeping en plicht in het minst niet behoren veronachtzaamd te worden, door de mogelijkheid van sommige gebeurtenissen. Ga uw weg, totdat het einde kome. De mening is; behartig uw bezigheid, volvoer uwe taak, betracht uw plicht. Ten tweede komt ons hier ene profetische toezegging ter ore, waarvan de vervulling niet zal achterblijven. Gij zult rusten; er blijft ene rust over voor het volk van God; en ten derde treffen wij hier ene persoonlijke, bepaalde en opbeurende verzekering van: gij zult opstaan in uw lot, aan het einde dagen. Het wordt in dit gedeelte der Schrift ons voorgesteld, waarvan de dichter Burns zei, dat hij het nimmer zonder schreien lezen kon: "Wie zijn deze en van waar zijn ze gekomen? Deze zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijnen tempel en die op de troon zit, zal hen overschaduwten. Zij

zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte; want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Ziedaar het lot; in dat lot, dat heerlijk lot, zal een Daniël, en zullen allen, die het geloof van Daniël navolgen, opstaan. Doch wellicht is er nog iets meer bijzonders in de belofte: gij zult opstaan in uw lot. Er zijn trappen in de heerlijkheid, alle Christenen hebben gelijkelyk recht om de hemel in te gaan, maar er zijn hoogten in de hemel, er zijn tronen; er zijn trappen in de heerlijkheid. Deed ik een vat te water gaan dat tien kan, een ander dat vijftig, een ander dat honderd kon bevatten, zij zouden allen worden gevuld, maar het ene, dat vijftig kan bezat, zou niet voller zijn dan het andere, hetwelk slechts vijf kan inhield. Zo, wanneer de Christenen de hemel ingaan, zullen ze allen van gelukzaligheid vervuld worden, maar de een is vatbaarder voor een hoger genot van zaligheid dan de ander.

In of tot uw lot sluit zich aan aan de verdeling van het rijk hier beneden, aan allen die er hun deel van ontvangen. Zo had Israël ieder zijn lot, zijn deel ontvangen van het Joodse land. Alzo wordt aan Daniël hier een lot beloofd in het Messiaanse rijk, dat is hier in de erve der

heiligen in het licht. Daniël wordt hier de heerlijkheid der zaligheid vast en zeker beloofd.

SLOTWOORD OP de PROFEET DANIEL.

Wie het Profetisch Boek van Daniël, wat zijn inhoud betreft, vergelijkt met dat van de andere Profeten, zal terstond een niet gering onderscheid bemerken.

Zowel in vorm als in inhoud onderscheidt het zich van al de andere.

Een Jesaja, een Hosea en al de andere Profeten treden op tegen de zonde en ongerechtigheden van het volk, manen tot bekering, spreken van straf voor de onboetvaardige, van verlossing en redding van hem, die zijne zonden belijdt en nalaat, maar van dit alles bemerken wij bij onzen Profeet niets.

Van zinnebeeldige handelingen als welke we in het Boek van Ezechiël aantreffen, vinden we ook in Daniël geen spoor.

Tradeden de andere Profeten op binnen de grenzen, zo niet van het Joodse land, dan toch van het Joodse volk, Daniël treedt op te midden van de Heidense wereldmachten, of, zoals het ook wel eens is uitgedrukt "Hij trekt de theokratie in de geschiedkundige ontwikkeling der wereldrijken."

Hij is geen Profeet binnen de theocratie, en vandaar dat de rangschikkers van de Boeken des Ouden Verbonds zijn boek niet hebben geplaatst onder de Profeten, maar onder de dusgenaamde Ketoebim, zijn plaats aangewezen tussen Esther en Ezra, en hem daarom beschouwd als een Profetische geschiedschrijver van dat tijdvak van het Rijk Gods, hetwelk begint met de ballingschap.

Wel was hij een Profeet des Heeren, maar als in de dienst van de macht der werelden.

Was door de ballingschap de theocratie getrokken in de geschiedkundige ontwikkeling der wereldrijken, stond de voortdurend en de ontwikkeling der theocratie in het nauwste verband met de ontwikkeling van de wereldmachten, en wel zo, dat de ondergang van de laatste eerst moet plaats grijpen, al eer de eerste tot volkomen ontplooiing van hare heerlijkheid kwam: aan Daniël, de balling van het volk des Verbonds, maar tevens een der hoogste staatsdienaren van de toen heersende wereldmacht werd het gegeven, dat alles onder de meest indrukwekkende symbolen aan te kondigen.

Heeft hij in zijn persoon afgebeeld, dat het Rijk Gods niet ten onder kon worden gebracht, wel tijdelijk verdrukt door de wereldmachten, in zijne redenen heeft hij, door Gods Geest gedreven, het zinnebeeldig voor ogen gesteld, hoe de ontwikkeling der wereldmachten in de loop der eeuwen zich zou openbaren, hoe het ene wereldrijk uit het andere zou te voorschijn treden, hoe de anti-goddelijke wereld macht zich zou stellen tegen de bloei en de vooruitgang van het Goddelijke, maar ook hoe ten leste de overwinning zou zijn, niet aan de zijde van de wereld, maar wel aan Hem, die leeft en regeert tot in alle eeuwigheid.

De wijsheid der Chaldeeën werd op verscheidene wijzen in de schaduw gesteld door de wijsheid Gods, die uit hem sprak, maar hij verkondigt tevens, dat eenmaal, aan de eindpaal der eeuwen al de wijsheid en de macht der wereld zou te schande worden en alleen de wijsheid en kracht Gods zou blijken heerlijk te zijn.

Zo werden zijne profetieën inzonderheid een verzameling van troostredenen voor het verdrukte volk Gods, om het te midden van lijden en ellende vast te zetten in het geloof aan en in de hope op de eeuwige kracht en hulpe van Hem, aan Wien de overwinning verblijven zou.

DE PROFEET HOSEA.

Het Boek der Profetieën van Hosea, de zoon van Beëri, bevat voorspellingen die betrekking hebben op het rijk van Israël.

Wel wordt Juda ook genoemd of op Juda gezinspeeld, maar slechts in het voorbijgaan.

Al wordt deze Profeet, om het betrekkelijk weinige, wat Hij heeft geprofeteerd en in dit zijn Boek is bewaard, tot de "kleine Profeten" gerekend, toch mag hij om de inhoud er van, wel onder de "grote" worden geteld.

Optredende in een tijd, toen uitwendig het rijk van Israël tot hogen bloei was gekomen, onder Jerobeam II, kondigt hij toch aan de ondergang van dit rijk, als gevolg van de zonden, waaraan Efraïm zich schuldig gemaakt heeft en maakt.

Niet ten onrechte kan van hem gezegd worden, dat men bij hem aantreft "de onmiddellijke zamensmelting van het vuur der Goddelijke gerechtigheid met het licht der eeuwige liefde. "

Bestraffend als de zoon des donders treedt hij op, maar ook herinnert hij aan de zoon der vertroosting.

Gedreven door de Heiligen Geest, spreekt hij om zijn volk terug te leiden op de weg van boete en bekering, tot het weer alleen dienen van Hem, die met dat volk Zijn verbond had gesloten.

Het Boek laat zich in twee ongelijke delen verdelen:

Het eerste deel (Hoofdst. 1-3) schetst ons de voorbereiding voor het oordeel Gods.

Het tweede deel (Hoofdst. 4-14) bevat vele bestraffings- en vermaningsredenen in de tijd, toen God, de Heere, reeds Zijn oordelen begon te voltrekken.

HOOFDSTUK 1. AFBEELDING VAN ISRAELS

AFGODERIJ EN STRAF.

Ook hier, even als bij Jesaja en Jeremia, gaat een opschrift vooraf, dat de persoon des Profeten noemt, en de tijd van zijne profetische werkzaamheid bepaalt.

Het woord des HEEREN, dat geschied is tot Hosea (= hulp), want door hem, enen burger van het noordelijk rijk (2 Kon. 14:29) wilde de Heere Zijn afgevalen volk in dit rijk nog helpen, de zoon van Beëri (= put van levend water), in de dagen van Uzzia, (810-758), Jotham (758-742), Achaz (742-727), Hizkia (727-698 v. Chr.), koningen van het zuidelijke rijk, van Juda, waarin toen nog alleen het wettige koningschap werkelijk bestond, en in de dagen van Jerobeam II (824-783 v. Chr.), zoon van Joas, uit het huis van Jehu, koning van het noordelijke, van David afgevallene huis, van Israël. Deze was de laatste koning van dat rijk, door wien de Heere nog eens hulp en redding liet aanbieden, terwijl de overigen slechts getuigen waren van de reeds aangevangene straf.

Door het noemen van Jerobeam II, als het begin zijner 65-jarige werkzaamheid (790-725 v. C.), die aan het huis van Jehu en het gehele noordelijke rijk verderf aankondigde, toont de Profeet aanstonds, dat de Heere Zijn knecht de toekomstige dingen openbaart, eer zij uitspruiten (Jes. 42:9), want juist de tijd van dezen koning was een tijd van groten bloei en van uitwendigen glans. Deze tijd wordt ons beschreven in 2 Kon. 14:23-29; de regering van de gelijktijdige koningen van Juda en de gebeurtenissen onder zijne opvolgers in het rijk van Israël lezen wij in 2 Kon. 15:1; 18:12. Nu is het van het grootste gewicht, dat men voor het lezen van de Profeten de tijd, waarin zij werkten, grondig kenne; want voor hem, die zich met de geschiedenis der koningen heeft vertrouwd gemaakt, zijn de Profeten, wat de hoofdzaak aangaat, helder en duidelijk, even als omgekeerd over de geschiedenis der koningen een geheel ander geestelijk licht opgaat, wanneer men de fakkel van het profetisch woord aansteekt (Jes. 1:1). Wij stellen hier nog eens kortelijk het karakter van dien tijd voor. De regering van Jerobeam II was, zo als vroeger gezegd is, een tijd van groten aardsen bloei. Reeds zijn vader Joas had de Syriërs onder Benhadad, in wier hand de Heere Israël om de zonden van Jehu en Joahaz had gegeven, terug gedrongen. Nog meer deed Jerobeam II. Zo als de Heere hem door de profeet Jona (2 Kon. 14:25 vv.) beloofd had, mocht hij de oude grenzen van het rijk herstellen, zo als die onder David en Salomo waren geweest, zodat hij het gehele land ten oosten van de Jordaan, van Hamath en Damascus tot aan de Dode zee weer veroverde. Des te strafbaarder was deze koning, dien de Heere aan Zijn volk gezonden had als enen laatsten redder uit uitwendigen druk, dat hij toch niet afliet van de zonden van de eersten Jerobeam, van de afval van de waren godsdienst en van het huis van David. Noch de kastijding onder Jehu en Joahaz, noch de genadebetoningen onder Joas en Jerobeam II bewerkten onder het volk en bij de vorst ene omkering. Juist die laatste betoning van genade toonde de rijpheid van het volk voor het gericht aan. De zonde van Jerobeam, de stierendienst te Bethel en Dan, hoewel men Jehova onder dat beeld wilde vereren, hield reeds in zich een formele afval van Jehova, de waarachtigen God, en van Zijn verbond met Israël, het leidde noodzakelijk tot afgodendienst. Want door de voorstelling van de onzichtbaren, oneindigen God onder een zichtbaar, aards symbool, werd de heerlijkheid van de alleen waren God tot

het eindige verlaagd, en de God van Israël met de afgoden der heidenen gelijk gesteld. Die uitwendige gelijkstelling veroorzaakte onvermijdelijk, dat het inwendige veranderde. Uitwendig bleef de dienst van Jehova, maar inwendig kwam de afgodendienst bijna tot alleenheerschappij. Waren eerst de grenzen tussen beide godsdiensten opgeheven, zo moest, wat de geest aangaat, diegene zich het sterkst openbaren, welke het meest naar het hart des volks was. Dit was volgens de verdorven toestand der menselijke natuur met de strengen godsdienst van Jehova, die door God gegeven zijn, God niet tot het menselijke vernederde, maar verlangde dat de mens zich tot Zijne hoogte zou verheffen, die de heerlijkheid Gods in het middelpunt plaatste en daarop de eis van heiligheid aan hare belijders richtte—dit was de wekelijke zinnelijke afgodendienst, zo bekoorlijk voor het menselijk verderf, omdat zij daaruit was voortgekomen.

Wel had Jehu als verderver van het huis van Achab en Izébel de uitwendige heerschappij van de Baäldienst gebroken, maar daar ook hij de kracht niet had, om de Jerobeam's zonde, de stierendienst van zich te doen, liet hij de oudere verleiding tot afval van de Heere bestaan. Men maakte nu van Jehova zelven enen Baäl, bracht Hem uitwendig de offeranden naar de wet, vierde de feesten en noemde Hem "zijn Baäl." Deze huichelachtige toestand van de harten onder het volk moest natuurlijk alle liefde, alle trouw, alle kennis van God in het land vernietigen, zodat moord, echtbreuk en diefstal aan de orde van de dag waren (vgl. Hoofdst. 4:1 en 2). Daartoe moest het noodzakelijk komen; want, had bijv. Jehu, zich van ganser harte tot de Heere bekeerd, en de Jerobeams-zonde van zich gedaan; zo had hij, zo niet de kroon moeten nederleggen en aan de Davidischen koning teruggeven, toch minstens door wegneming van de godsdienstigen scheidsmuur en aansluiting aan de tempel te Jeruzalem de exclusieve houding, die het noordelijk rijk tot hiertoe had aangenomen, moeten opgeven. Doch juist de lange en gelukkige regering van Jerobeam II moest het inwendig verderf voltooien, omdat het volk het uitwendig geluk, de rijkdom, de glans der omstandigheden als onderpand der genade Gods, waarvan het toch was afgevallen en zich inwendig steeds meer afkeerde, aanzag, als de valse profeten hem onophoudelijk voorspiegelden. Zo moest dan bij de dood van Jerobeam II het gericht van God, die zo veel en zo dikwijls met ontfermende liefde het volk tot bekering geroepen had, over het huis van Jehu uitbreken, en de ondergang van het noordelijke rijk beginnen. Eerst na ene anarchie van elf jaren kon Zacharia, de zoon van Jerobeam II de troon beklimmen en reeds na zes maanden werd hij door Sallum vermoord. Met hem ging het huis van Jehu te niet. Sallum werd na de regering van ééne maand door Menahem gedood, die tien jaren te Samaria regeerde. Onder dezen trok reeds de Assyrische koning Pul tegen het land op, en liet zich door ene zware schatting tot de aftocht bewegen. Op Menahem volgde zijn zoon Pekahia in het vijftigste jaar van Uzzia; na ene regering van nauwelijks twee jaren werd hij door zijn hoofdman Pekah, de zoon van Remalia, vermoord, die zich twintig jaren op de troon staande hield, maar door zijne verbintenis met de koning van Syrië tegen het broederrijk Juda (Jes. 7) slechts de ondergang van zijn rijk bespoedigde. Want de koning Achaz, zeer benauwd door Pekah en de Syriërs, riep de Assyrischen koning Tiglat-Pilezer te hulp, die niet alleen Damascus veroverde en het Syrische rijk verwoestte, maar ook een gedeelte van het rijk van Israël, het gehele land ten oosten van de Jordaan innam, en zijne bewoners in ballingschap wegvoerde (2 Kon. 15:29). Tegen Pekah vormde Hosea, de zoon van Ela, ene zamenzwering en doodde hem in het vierde jaar van Achaz, waarop weer ene anarchie van meer dan acht jaren het land

verwoestte, zodat Hosea eerst in het twaalfde jaar van Achaz aan de regering kwam, maar zeer spoedig aan de Assyrischen koning Salmanassar onderdanig en schatplichtig werd. Toen hij echter vertrouwend op de hulp van Egypte aan de Assyrischen koning ontrouw werd, kwam Salmanassar weer, veroverde het gehele land met de hoofdstad, en voerde Israël in ballingschap naar Assyrië. Het is wel zonder twijfel, dat Hosea dezen ondergang van het rijk zelf niet meer beleefd heeft, maar enige jaren te voren is opgeroepen. Daaromtrent, dat hij in een zo treurigen tijd onder zulk een volk meer de 60 jaren gearbeid heeft, merkt een oud uitlegger op: "Wanneer God ook maar 20 of 30 jaren onzen arbeid behoeft, is ons dat reeds te veel, en als wij het met goddeloze mensen te doen hebben, die zich niet gaarne laten gezeggen of die ons weerstaan, zouden wij wel gaarne dadelijk verlost en van de dienst ontheven willen zijn, dan moge zulk een Profeet, die het zo lang moet uithouden, ons een voorbeeld van volharding zijn, zodat wij de moed niet verliezen, al wil de Heere ons ook de last niet dadelijk ontnemen. De straf-, boete- en troostprediking, die op enen zo donkeren geschiedkundigen grond rust, als wij hierboven beschreven, is in twee delen verdeeld. welke ons niet de woordelijke en werkelijk door Hosea gehoudene redenen in 't bijzonder, maar de kern van zijne profetische werkzaamheid wedergeven in een kort overzicht van de inhoud. In het eerste deel (Hoofdst. 1-3) vinden wij die korter, in Hoofdst. 4-14 uitvoeriger. Volgens andere uitleggers daarentegen zouden wij daar een overzicht over Hosea's werkzaamheden onder Jerobeam hebben, en hier over zijne latere werkzaamheid van de dood van dezen koning af.

In het eerste, kortere deel worden in 3 afdelingen aan het volk in ene zinnebeeldige handeling zijne geestelijke echtbreuk, d. i. zijn afval van de Verbondsgod en de gevolgen daarvan, de verstoting onder de heidenen, maar ook zijne latere bekering en wederaanneming tot volk van God voor de ogen geschilderd. Vervolgens worden de straffen getekend, door welke het volk tot erkenning van zijne zonden moet komen, alsmede de bewijzen van genade, door welke de Heere het volk tot verootmoediging en tot bekering zal leiden; eindelijk wordt dit werken des Heeren nog eens zinnebeeldig voorgesteld.

Vs. 2-2 :1. De Heere beveelt de Profeet ene hoer met hoerenkinderen te huwen, en geeft aan de kinderen, welke de Profeet bij deze vrouw verwekt, namen, waardoor van het volk de vruchten van zijnen afgodendienst, namelijk de verwerping en verbanning van het aangezicht des Heeren worden voorgesteld. Toch voegt Hij er de belofte bij, dat het verstoten volk eindelijk weer tot genade zal worden aangenomen.

Het begin van het woord des HEEREN, ongeveer in het jaar 790, in de tweede helft der regering van Jerobeam II door (liever met of in zie Num. 12:6, 8. Deut. 18:22 1 Sam. 10:10) Hosea. De HEERE dan zei tot Hosea: Ga henen, neem u ene vrouw der hoerijen, ene, die tot hiertoe in ontucht geleefd heeft als uwe vrouw, en kinderen der hoerijen. Hierdoor moet gij in uwen persoon Mij, de Heere, en in de vrouw en hare kinderen het van Mij afgefallen, en in afgodendienst verzonken rijk van Israël afbeelden; want het land, de moeder met hare kinderen, hoereert ganselijk op geestelijke wijze van achter de HEERE door ook met lichamelijke hoerij verbonden afgodendienst.

Terwijl vs. 1 het opschrift was van het gehele Boek, vormt het begin van vs. 2 het opschrift voor het eerste deel, Hoofdst. 1-3. Het leidt het feit in, dat in het begin van de profetische werkzaamheid van Hosea staat, op welke zijne gehele werkzaamheid gegrond is, zodat zij die slechts uit elkaar vouwt.

Het bevel des Heeren aan Hosea, om ene vrouw te huwen, en de voorstelling van het noordelijk rijk en zijne leden als ene hoer en hoerenkinderen rust op de voorstelling van de betrekking des Heeren tot Zijn, door Hem verkoren volk als ene echtverbintenis, welke wij door de gehele Schrift heen vinden (Exod. 34:15 vv. Lev. 17:7; 20:5 vv. Deut. 32:16, 21. Ps.

Hooglied. Efeze. 5:30 vv. Openb. 21:2)). "Het geheim van de menselijken echt bestaat in het welgevallen, uitsluitend in één persoon, in de gehele aanneming van dezen enen persoon, in de gehele bevrediging in haar, die lichaam en ziel vervult. Gelijk nu alle betrekkingen van het menselijk leven beelden van het Goddelijk leven zijn, zo is ook het menselijk echtverbond een afbeeldsel van de van eeuwigheid bestaande en ook in de triomferende kerk zich nog openbarende betrekking Gods tot de mens, of tot Zijn volk. De richting van het gehele volk op enen enigen, de onveranderlijke trouw omtrent dezen, vinden even als in de betrekking tot God, zo ook in de betrekking tot de echtgenoot, plaats, zodat, wie jegens de Heere ontrouw is, ook ontrouw is omtrent de echtgenoot, en omgekeerd; en eveneens de menselijke getrouwheid des lichaams tevens goddelijk geloof der ziel is. In de jegens enen mens bewezene volle trouw en liefde, moet de mens de trouw en liefde jegens de Heere leren.

Daarom juist, omdat het verbond tussen God en de mens, en het menselijk huwelijk, als voorbeeld en afbeeldsel tot elkaar staan, en als het ware ene en dezelfde zaak zijn, zo zijn hoererij, echtbreuk en de menigte van onnatuurlijke zonden van ontucht (Rom. 1), met de heidensen afgodendienst op het nauwst verbonden, en vertonen zich ook in onze dagen van algemenen afval van God weer met bijzondere stoutheid. Israël is de echtgenoot des Heeren (Openb. 12:1), met welke Hij in liefde Zich verbindt, maar dat ontrouw de echt heeft gebroken, en andere mannen, de afgoden, is nagelopen. en daarvoor des Heeren ijverzucht opwekt (Deut. 32:16). Geen beeld is sprekender dan dat van de echt. Even als de vrouw in een onverbreekbaar heilig verbond met haren man verenigd is, en de ware man op de ontrouwe wel vertoornt, haar straft, of zelfs een tijd lang verstoot, maar toch in waarheid nooit kan ophouden haar te beminnen, zo heeft wel de oude gemeente, de moeder der thans levende, in hare ontrouw jegens Jehova tegenstrevende kinderen gebaard, en toch wijkt van deze nooit de liefde van Jehova, hoewel Hij Zich vertoornt en straft.

Met een recht begripen van Hosea is het nodig deze diepe ons heiden-Christenen vreemde gedachte der Heilige Schrift voor ogen te houden en in het hart te overdenken.

Hier en bij de overeenkomstige plaats in Hoofdst. 3 komt ons de vraag voor: Beveelt dan de Heere de Profeet een werkelijk, uiterlijk te voltrekken huwelijk met ene ontuchtige vrouw te sluiten? Of is het slechts ene inwendige ervaring van Hosea's verkeer met de Heere, dat enkel in zijne geestelijke beschouwing heeft plaats gevonden, dat hij daarna aan het volk verhaald heeft, en dus ene zuiver visionaire gebeurtenis is? Een derde opvatting, volgens welke hier niet aan ene werkelijke gebeurtenis, noch aan ene uitwendige, noch aan ene inwendige, maar alleen aan ene voorstelling en gelijkenis van de werkelijk ontstane

betrekking van God tot Zijn volk te denken is, laten wij geheel ter zijde, als strijdende met de eenvoudigen klank der woorden zowel hier als in Hoofdst. 3. Aan een uitwendig voltrokken echt van de Profeet te denken, kan vooreerst de plaats: Lev. 21:7, waar de priesters verboden wordt ene hoer te huwen, niet verhinderen; want wat de priesters aanging, had niet dadelijk betrekking op de Profeten. Terwijl bij de eersten het verbod van zulk een echt ene van de fijne trekken dier heilige instelling is, door welke de wet van Mozes de priesterstand zedelijk tracht te verheffen, hebben de Profeten een geheel ander doel en ene andere roeping, zo als dit reeds in de bij 1 Kon. 20:42 is voorgesteld. Nu wordt de Profeet iets geboden, dat vreselijk zwaar en hard, maar nog niet slecht is, hij moet niet in ene ontuchtige betrekking tot de vrouw treden, maar hij moet haar huwen; meermalen komt het ook voor, dat een onberispelijk man ene gevallene huwt en vader wordt van de ongelukkige kinderen, die zij hem aanbrengt (vgl. Joz. 6:25). Zeker is het een stuitend gebod, ene hoer te huwen; en wanneer zij nu zelf in de echt op nieuw de trouw verbreekt, ook dan nog onverbreekelijke liefde voor haar te gevoelen (Hoofdst. 3:1 vv.), dat schijnt te veel geëist, daartegen komt ons binnenste op. Wij moeten echter bedenken, hoe wij zelven zijn in de ogen van onzen God, wij bevleete zondaars voor de levenden en heiligen God- zou het Hem niet met duizendmaal meer recht stuitend zijn, Zich over ons te ontfermen, en na alle trouwbreuk ons nog altijd met onuitputtelijke liefde lief te hebben? Toch versmaadt Hij ons niet, en wordt Hij niet moede, ons altijd weer tot Zich te lokken en naar ons hart te spreken. Welke de prediking door deze daad van Hosea was, welke Hosea in zijn eigen persoon aan de tijdgenoten in gelijkenis voor ogen moest stellen, horen wij in Hoofdst. 11:8 vv. 14:5. Verder kan het aannemen van een uitwendig voltrokken echt niet daardoor worden tegengehouden, dat toch door zulk een echt dadelijk bij het aanvaarden van zijn ambt ene gezegende werkzaamheid zelf onmogelijk zou gemaakt hebben. De Profeet toch had, gelijk wij ons daarvan zo even overtuigden, met de vrouw slechts hetzelfde gedaan, wat Gods ontfermende liefde met iederen zondaar doet; hij heeft haar zoeken te redden en is daardoor voor het ganse volk ene dagelijkse prediking door de daad geworden van Gods opzoekende liefde voor Zijn volk. "De raad Gods, die in de smaad van Golgotha zijn toppunt doet aanschouwen, heeft van de beginne af op enen anderen weg, dan de mensen gewoon zijn, de knechten des Heeren gevormd. Als de gesmaden en verachten, die een voetwis zijn van alle mensen, als die klein zijn in eigen ogen en ellendig in de ogen der wereld, werken zij hun werk. Zo komt het er weinig op aan, wat de mensen spreken en oordelen van enen knecht Gods (1 Kor. 4:3 vv.); want zij, die de kinderen op de markt gelijken en uitvluchten zoeken (Matth. 11:16 vv.), kunnen toch altijd tegenspreken. Staat iemand op verren afstand van hen, zo zeggen zij: hij heeft goed spreken, hij weet niet hoe het met ons is; staat er een midden onder hen, zo is het: "wat wil hij zeggen, hij is zelf niet anders dan andere mensen. Maar de wijsheid wordt gerechtvaardigd van degenen, die hare ware kinderen zijn. Hield zich de Profeet op enen weg, dien hij niet eigenmachtig, maar naar Gods gebod had ingeslagen, te midden van de dagelijkse aanraking met de bozen persoonlijk onbevleet daarvan, zo ontbrak hem ook zeker de hulpe Gods niet. Maar de diepe blikken in het verderf, de dagelijkse nood, die het hem persoonlijk veroorzaakte, de zielesmart over zijne naasten, hoe moest dit alles hem dringen tot erkenning van zijne onmacht en daardoor tot voorbede.

De echt, welken de Profeet zal aangaan, zal slechts de reeds tussen Israël en Jehova bestaande verhouding symboliseren, maar niet tegelijk de aard en de wijze, hoe deze verhouding is

gekomen. De vrouw der hoererijen stelt niet het volk Israëls in zijn maagdelijken toestand bij de bondssluiting bij Sinaï voor, maar het volk der tien stammen in zijn verhouding tegenover Jehova, ten tijde van de Profeet, wanneer het volk als één geheel beschouwd een hoer was geworden en in zijn enkele leden hoerekinderen geleek. De vermelding der hoerekinderen nevens de vrouw der hoererijen duidt zonder twijfel reeds apriori aan, dat het goddelijk bevel niet een werkelijken, uiterlijken echt bedoelde, maar slechts een symbolische uiteenzetting der verhouding, waarin de afgodische Israëlieten zich tot de Heere God bevonden.

Ik versta het liever zinnebeeldig; én dat de Profeet onder dit zinnebeeld geboden werd, om de grote afgoderij van het land en des volks afval van God deswege aan te tonen, én om te verklaren dat de natie zodanig was voor God, even alsof hij een vrouw genomen hebbende, zij, hoererij bedreven had, en dat de bijzondere personen zodanig waren, alsof de kinderen zijner vrouw, kinderen der hoererijen waren, dat is, die gehouden werden voor bastaarden, zijnde uit zulk een moeder geboren, schoon zij onder zijn naam doorgingen, of die tot hoererij geneigd waren in navolging van hun moeder.

De mening van hen, die van oordeel zijn dat de Profeet een zodanige vrouw genomen heeft, zoals hier beschreven wordt, is niet goed te keuren. Tegen dit gevoelen staat ook nog een andere reden over die geheel niet is op te lossen. de Profeet wordt hier niet alleen bevolen een vrouw der hoererijen te trouwen, maar ook kinderen der hoererijen en uit hoererij geboren. Daaruit zou dus volgen dat hij zelf had gehoereerd. Want indien wij zeggen dat hij een vrouw getrouwd heeft, die kort te voren edel en rein zich had gedragen, deze verontschuldiging is bespottelijk. Want er wordt hier niet alleen over de vrouw, maar ook over de kinderen gehandeld. God wil dat geheel het kroost echtbreukig is, doch dit kan niet geschieden in een wettig huwelijk. Waaruit volgt, dat dit als een zinnebeeld aan het volk is voorgesteld geworden.

Met opzet hebben wij de verschillende gevoelens over deze woorden meegedeeld. We zouden er nog kunnen bijvoegen dat o. a. Henry zich aansluit bij hen, die van mening zijn dat Hosea werkelijk, inderdaad zulk een huwelijk gesloten heeft.

Wij voor ons sluiten ons aan bij hen, die het opvatten als in een gezicht, als een visioen, zoals Calvijn het uitdrukt, en dit te meer, omdat zulk een huwelijk niet alleen voor de Profeet onduldbaar zou zijn geweest, maar ook hoe langen tijd moest er niet verlopen, al eer de kinderen waren geboren en gespeend? terwijl niet moet worden voorbijgezien, dat aan de Profeet later weer zulk iets wordt geboden.

Het was een gezicht, waarin de diep treurige toestand van het volk wordt afgebeeld, hetwelk geestelijke echtbreuk had bedreven ten opzichte van de Heere God, doordat het het verbond had verbroken.

Zo ging hij henen 1), overeenkomstig, en nam tot ene vrouw Gomer, d. i. de volkomene, die in hare hoererij tot het uiterste was voortgegaan (Jak. 1:15), ene dochter van Diblaïm 2), i. der vijgenkoeken, ene, die geheel aan de zinnelijken lust is overgegeven 3); en zij ontving, en baarde hem enen zoon.

Dit is ene profetische handeling, zo als wij die nog vele vinden. Het zijn handelingen van zinnebeeldige betekenis, gelijkenissen, welke de profeten doen, om ook voor de ogen te prediken; een ernstig aangrijpend onderricht door de aanschouwing. Zo verscheurt Ahia van Silo zijnen mantel voor Jerobeam in 12 stukken, en beveelt hem 10 daarvan te nemen (1 Kon. 11:30), zo verbreekt Jeremia voor de oudsten des volks een aarden kruik, het beeld van volk en stad, die eveneens zullen worden verbroken (Jer. 19:1 vv.). zo maakt dezelfde Profeet (Hoofdst. 27) een houten juk en hangt hij het om zijnen hals, om aan te tonen, dat het juk van Nebukadnezar het volk Israëls en zijnen bureu zal worden opgelegd. nadat Hananja dat heeft gebroken, ontvangt Jeremia het bevel voor die valse Profeten. Zo spreekt de Heere: "houten jukken hebt gij verbroken, nu zult gij in plaats van die ijzeren jukken maken" (Jer. 38: 10, 13). Zo moest Ezechiël (5:1 vv.) zijne haren scheren, die in drie delen verdelen, het ene met vuur verbranden, het andere met het zwaard slaan, het derde in de wind verstrooien en slechts een weinig daarvan ter bewaring in de slip van zijnen mantel binden. "Dit is Jeruzalem, " zegt de Heere. Dezelfde Ezechiël (24:15 vv.) verkreeg, toen zijne vrouw plotseling stierf, het gebod van God, dat hij alleen in 't verborgen mocht zuchten, maar volstrekt gene rouwklacht mocht aanheffen, hij moest zijn versiersel als gewoonlijk aandoen. En als het volk hem nu vraagt: "wilt gij ons de niet aantonen, wat het betekent, dat gij doet? dan verkrijgt het ten antwoord, dat Ezechiël hun ten teken gesteld is; zo zullen ook zij bij het bericht van de verwoesting der stad en van de ondergang der hunnen moeten verstommen, en in het land van hun onderdrukkers niet mogen klagen. Reeds hier is ene ervaring, die in het familieleven van de Profeet diep insnijdt, en verder zijn gedrag in deze droefenis tot ene gelijkenis heeft gemaakt voor het volk. Nog meer komt het met Hosea overeen, wanneer Jesaja aan zijne zonen namen van bijzondere betekenis geeft, de enen Schear Jaschub; het overblijfsel zal zich bekeren (Jes. 7:3), de anderen Maher-Schalal Chas-Baz: Roof spoedig, ijl buit (Jes. 8:1 vv.), waarop de zijn woord (Jes. 8:18) doelt; "Ziet ik en de kinderen, die de Heere mij gegeven heeft, zijn tot tekenen en tot wonderen in Israël. " .

Dat nu de Profeet Gomer, de dochter van Diblaïm neemt, zulks geeft te kennen, dat hij haar geval, onder zulk een zinnebeeld predikt. En de namen, die hier gebruikt worden, kunnen of eigenlijk genomen, worden, van de naam van een beruchte hoer in dien tijd, welke de dochter was van zulk enen, die de onreinigheid van Israël bekwamelijk verbeelden kon, of zij kunnen oneigenlijk genomen worden.

Beide namen drukken uit, dat de zonde van Israël haar hoogste punt had bereikt. Immers Gomer betekent, volmaaktheid en Diblaïm, vijgekoeken. En nu zijn vijgen en vijgekoeken beelden van de wellust en van de zondige vermaken der wellust.

De vijgenkoeken waren uit bij elkaar gelegde gedroogde vijgen bereid, ene zoete spijs, even als de rozijnenkoeken zeer bemind (1 Sam. 25:18).

En de HEERE zei tot hem: Geef aan uwe kinderen even als aan uwen echt namen, die goddelijke tekenen voor het afgodische volk zijn: Noem zijnen naam Jizreël, naar die vruchtbare vlakte aan de rechter oever van de Kison (Deut. 11:31. Joz. 17:16); want deze is de eerste vrucht van de afval, waaraan het door de hoer voorgestelde volk zich tegenover Mij heeft schuldig gemaakt; nog een weinig tijds, ongeveer 19 jaren tot aan de dood van

Zacharia, de laatsten koning uit Jehu's huis, zo zal Ik, nadat de tijd Mijner genade en lankmoedigheid, en van Mijne belofte aan Jehu (2 Kon. 10:30; 15:12) vervuld is, de bloedschulden van Jizreël 1), welke Achab door het vermoorden en beroven van Naboth, en Jehu door het volvoeren van het gericht aan het gehele huis van Achab, zonder zich met zijn ganse hart tot Mij te wenden, op zich hebben geladen (2 Kon. 10:31), bezoeken over het huis van Jehu; Ik zal dat uitroeien, omdat noch Jehu, noch zijn vier opvolgers, Joas, Joahaz, Jerobeam en Zacharia Mij hebben erkend, noch de valse godsdienst in Bethel en Dan met de afgoderij geheel hebben uitgedelgd; en ik zal door het ombrengen van Zacharia het koninkrijk van het huis van Israël) doen ophouden, daar toch de opvolgers van Zacharia tot aan Samaria's belegering niet anders dan dieven, rovers en tyrannen zullen zijn, de naam van koningen onwaardig.

De bloedschulden in Jizreël zijn hier in de eerste plaats de snode daad van Achab aan Naboth in Jizreël, waardoor hij de maat zijner zonden heeft volgemaakt, en God tot straffen genoodzaakt (1 Kon. 21:19 vv.); vervolgens de bloedige volvoering van het gericht door Jehu aan Joram (2 Kon. 8:21-26), Izébel, de 70 zonen van Achab en alle overigen van Achabs huis (2 Kon. 9:30-10 :7), waardoor hij door de Heere geprezen werd en de belofte ontving, dat vier geslachten van zijn huis op de troon van Israël zouden zitten. Maar wat God wilde en beval, kan de volbrenger tot ene misdaad worden, wanneer hij daarbij niet als knecht Gods de wil des Heeren volbrengt, doch zich door slechte, zelfzuchtige beweegredenen laat drijven, wanneer hij het Goddelijk bevel tot een dekmantel der lusten van zijn boze hart misbruikt. Dat Jehu door zulke drijfveren bewogen werd, blijkt duidelijk uit het oordeel van de geschiedschrijver.

Wat deed Jehu, toen hij het gericht volvoerde? Hij vergenoegde zich met de buit. Nadat hij de heerschappij tot zich had genomen, bevestigde hij eerst recht de kalverdienst, en welke afgoderij verder plaats had, en wendde zo zijn werk niet ter ere Gods aan. Diensvolgens waren die bloedige daden voor Jehu daden van moord, maar voor God een rechtvaardig gericht. Vgl. 2 Kon. 10:25

Tegelijk met de ondergang van Jehu's huis, was ook de kracht van het rijk van Israël gebroken. Het koninkrijk van Israël was van dien tijd af, een levend lijk. De val van Jehu's huis was het begin van het einde, het begin der vernietiging.

Te vergeefs zal men zich dan op zijn zwaard en zijne sterkte verlaten. En het zal te dien dage, wanneer Ik aan het rijk een einde maak, geschieden, dat Ik Israëls boog, het zinnebeeld van zijne macht en sterkte 1), door de Assyriërs verbreken zal in het dal van Jizreël op dezelfde plaats, waar het volk en zijne koningen de zwaarste zonden op zich hebben geladen, en Ik zal Israël verstrooien, zo als de naam Jizreël aanduidt.

Juist ten tijde van Jerobeam II scheen het rijk volgens zijn uitwendigen toestand van macht en bloei, verre van alle gevaar van ondergang. Nu roept de Profeet hen toe: "Gij zijt hoogmoedig en opgeblazen, gij stelt u tegenover God, omdat gij een overvloed van wapenen en krijgsmacht hebt; gij meent dat God niets vermag, omdat gij krijgslieden zijt, en toch zullen uwe bogen Zijne hand niet verhinderen u te verderven.

Het blijft onzeker, of de beslissende slag tussen Salmanassar en de laatste koning Hosea in de vlakte van Jizreël heeft plaats gehad, omdat de geschiedboeken niet daarvan vermelden: zie 2 Kon. 17:4 vv. Van ouds af werden echter alle grote slagen om het bezit van dat land in deze vlakte geslagen. Joden, Heidenen, Saracenen, Christelijke kruisvaarders en anti-Christelijke Fransen, Egyptenaren, Perzen, Drusen, Turken en Arabieren, krijgslieden uit alle volken onder de hemel, hebben hun tenten in de vlakte van Esdrelom (Jizreël) opgeslagen, en zagen hun banieren nat gemaakt door de dauw van Thabor en Hermon.

En zij ontving wederom, en baarde ene dochter 1); en Hij, de Heere, zei tot hem: Noem haren naam Lo-Ruchama (= niet begenadigde); wanter is gene hoop meer, dat het gericht van de ondergang nog eenmaal zou worden afgewend, Ik zal mij voortaan niet meer ontfermen over het huis Israëls, gelijk Ik nog steeds, ook onder Jerobeam II gedaan heb (2 Kon. 13:23), maar Ik zal ze zeker wegvoeren, zonder hun zonden te vergeven.

De vrouw baart zonen en dochteren, opdat daarin het geheel des volks, mannen en vrouwen, als rijp voor het gericht worde voorgesteld.

Wat ook Gods voorrecht van vrije genade is in het verlossen van wien en wanneer Hij wil en wat ook Zijne ontferming moge zijn, omtrent Zijne eigene kinderen, die tot Hem roepen, onder de verdrukking daarin zij rechtvaardig zijn gebracht, zo mogen nochtans dezulken, die in de zonden blijven volharden, nadat de Heere hen geslagen heeft, vrijelijk verwachten, dat hun ellenden, de zonden niet verzoenen zullen, maar dat God hun met slag op slag zal achtervolgen. Hierom is het dat schoon Israël te voren geplaagd en gebroken was, dewijl zij nochtans in hun afwijking van de waren Godsdienst bleven volharden en in hun afscheiding van het huis Davids zij te meer rijp werden voor een nieuwe geboorte van oordelen.

In dit vers toont de Profeet aan dat de zaken in het rijk Israëls meer en meer op een einde lopen, zodat zij geen maat in het zondigen hielden, totdat zij tot het uiterste der goddeloosheid geraakten. Reeds van de beginne heeft hij geleerd, dat zij verworpen en ontzenuwd waren; toen Hij hen noemde Jizreël, alsof hij wilde zeggen: Uwe oorsprong houdt niets in, wat lofwaardig is. Hij meent uit te munten, dewijl gij uw geslacht afleidt van de heiligen Jakob, maar gij zijt kinderen der hoererijen, geboren uit een hoer. Het hoerenhuis is niet het huis Abrahams, noch is het huis van Abraham een hoerenhuis. Gijlieden zijt derhalve uit een schanddaad voortgekomen. Maar nu gaat hij verder, omdat zij als het ware in verloop van tijd altijd tot erger waren vervallen. Want deze naam is nog schandelijker Lo-Ruchama dan Jizreël. Vervolgens kondigt de Heere het vonnis veel meer openbaar aan als Hij zegt: Ik zal Hij voortaan niet meer ontfermen over het huis Israëls. Derhalve, wanneer de dochter Lo-Ruchama wordt genoemd, dan zegt God daarmee aan, dat Zijn gunst van dit volk is weggenomen. Wij weten dat het volk uit vrije gunst was uitverkoren. Indien er een oorzaak van aanneming wordt gevraagd, dan is het geweest de vrije ontferming en goedheid Gods. Nu spreekt God verwijtend tot het volk: Gij zijt gelijk aan een dochter, welke de vader verwerpt en waarvan hij afstand doet, dewijl zij zijn gunst niet waardig was.

Maar over het huis van Juda, hoewel het nu als hulpeloos door allen wordt veracht en zonder enigen bijstand van mensen is, zal Ik Mij ontfermen, terwijl Ik Israël zonder

erbarming van Mij stotend Mijn genadeverbond daarmee ophef; en Ik zal ze ten tijde van het gericht over Israël door de Assyriërs op wonderbare wijze verlossen zonder enig toedoen van hun zijde, zonder hun kracht, verdienste of heiligheid, alleen door Mij-zelfen, de HEERE, hunnen 1) God en Heiland 2), op wien zij vertrouwen, die daarom ook hun God zal blijven, wanneer Israël reeds lang is verstoten. En Ik zal ze niet verlossen door boog, noch door zwaard, noch door krijg, door paarden, noch door ruiteren, waarop Israël zo groot vertrouwen stelt, maar daardoor, dat ik Mijnen engel uitzend, opdat die hun vijanden voor Jeruzalem door de pest ombrenge (2 Kon. 18. Jes. 37), en vooral daardoor, dat Ik zelf aan het kruis hunnen dood dode.

Dat juist is de reden, waarom Israël gene ontferming vindt, dat de Heere zijn God niet is. Er is hier ene tegenstelling tussen de valse goden en Jehova, die de God van Juda's huis was, op te merken. Het is namelijk alsof de Profeet zei: Gij bouwt ook wel op de naam van God, maar gij vereert de duivel en niet God; want gij hebt geen deel aan Jehova. Hij woont in Zijnen tempel.

In deze woorden ligt een heerlijk getuigenis omtrent de eeuwige Godheid van Christus verborgen. Want wanneer ook deze belofte in de eerste plaats vervuld is door de wonderbare redding van het rijk Gods, en is in de hoogste mate vervuld in de menswording Gods, in welke de genade en de ontfermende liefde Gods in 't helderste licht straalde. Dat is de heerlijke belofte, beide van de ware geestelijke en eeuwige redding, uit het rijk en de macht der zonden, van dood en duivel, en ene onderwijzing omtrent het ambt van Christus en het nieuwe, eeuwige koninkrijk van Christus, dat geen wereldlijk rijk zou zijn, hetwelk door boog, zwaard, krijg, paard en ruit bevestigd en in stand gehouden zou worden, maar het is een rijk, dat door de genadige hand van God bekrachtigd wordt. Hoe dit is geschied en vervuld, toont ons de gehele geschiedenis van de menswording, van het lijden, sterven en opstaan des Heeren Christus, waarin wij zien en opmerken onze ellende door de zonde en tevens de onuitsprekelijke liefde Gods jegens ons. (NIC. SELNECCER).

In deze woorden ligt niet opgesloten dat in Juda gene zonden werden gevonden. De Profeten, welke tot Juda werden gezonden hebben aan dit Rijk Zijne zonden aangezegd, maar het is gesproken om Israël te bepalen bij zijn ondergang en aanstaand verderf, om dit volk dieper te wonden. Het was om het dit volk te doen gevoelen, dat de Heere een jaloers God is, die Zijn eer aan geen anderen geeft. Want toch bij al zijn zonde en Godverlating, had Juda nimmer geheel de tempeldienst, de verering van Jehova afgeschaft. Bij Israël werd er niet anders gevonden dan de verering van de kalverdienst, bij Juda was er nog immer een Zion, al was dat Zion nog klein, dat zich vasthield aan de verering van de levenden God.

Als zij nu Lo-Ruchama gespeend had, ontving zij spoedig weer, en zij baarde enen zoon; zo zullen ook de slagen over Israël zich spoedig opeenhopen.

En Hij zei: Noem zijnen naam Lo-Ammi (= niet Mijn volk) want deze is de laatste verschrikkelijke vrucht der zonde; gijlieden zijt Mijn volk niet, zo zal Ik ook de uwe, uw Vader en ontfermer, niet zijn, 1) maar Ik zal u onder de heidenen verstoten.

God nu verwerpt het verbond, hetwelk Hij met de heilige vaders had opgericht, opdat zij zouden ophouden boven anderen uit te munten. Zo werden zij dus beperkt tot de rang van Israëlieten, zodat zij in niets verschilden van de profane volken. God had hen alzo geheel en al verworpen.

De breuke is aan des menschen zijde: Gij zijt Mijn volk niet, en daarom zal Ik uw God niet zijn. Indien God iemand haat, is het omdat zij eerst Hem gehaat hebben. Zij waren Gods volk niet meer, want zij hadden Zijn kennis en Zijn dienst verlaten, gene Profeten werden tot hen gezonden, gene beloften werden hen gedaan. Zij waren niet langer een volk, maar zoals het schijnt, vermengd met de volken, onder welke zij weggevoerd waren en waren derhalve verloren.

De drie namen vormen ene opklimming: 1) Jizreël doelt op de straf, die op Jehu's konings geslacht op het gehele koninkrijk overgaat; 2) Lo-Ruchama op de volkomene hulpeloosheid, waarin de Heere Israël in de laatsten nood zal laten; 3) Lo-Ammi op de gehele oplossing van het volk, door de wegvoering in de Assyrische ballingschap. Maar daarmee kan het profetische woord niet sluiten. Het gericht moet toch slechts de bedoelingen der eeuwige ontferming volvoeren aan allen, die van erbarming willen leven; daarom breekt door de donkere onweerswolken op eens de bliksemstraal der genade te voorschijn.

Nochtans zal door uwe trouweloosheid Gods trouw en zijne belofte aan Abraham niet worden opgeheven (Num. 23:19. Rom. 3:3), integendeel zal eens de tijd komen, dat het getal der nu door Mij verworpene kinderen Israëls van het noordelijk rijk zijn zal als het zand der zee (Gen. 22:17; 32:13), dat niet gemeten noch geteld kan worden. Alzo zal in Israël nog in anderen zin, dan dien der verstrooiing (vs. 5) een Jizreël zijn, als het namelijk een zaad van God zal geworden zijn en de vloek in zegen is veranderd a); en het zal geschieden, dat ter plaatsehunner verbanning onder de heidenen, waar tot hen gezegd zal zijn: Gijlieden zijt Mijn volk niet Lo-Ammi, tot hen zal gezegd worden, nadat ze zich tot hunnen God en hunnen Messias zullen bekeerd hebben: Gij zijt kinderen des levenden Gods; 1) gij zijt niet meer diegene, die de dode afgoden dezer wereld aanhangt, maar waarlijk Ammi, Mijn volk geworden, waartoe gij van de beginne waart geroepen (Ex. 4:22. Deut. 14:1).

Rom. 9:25, 26.

De voorrechten van het volk Gods, onder het Evangelium en het betere Verbond zijn voortreffelijker, dan die welke het genoot onder de Wet; ook zijn de voorrechten van de ware godzaligen, veel uitnemender dan die van enige zichtbare kerk, hoe ook genoemd. Hierin wordt in tegenstelling van Gods volk niet te zijn, alhier beloofd, dat zij niet alleen Zijn volk, maar kinderen zouden zijn. Dit wordt alzo uitgedrukt, ten dele, omdat, schoon het verbond onder het Oude en Nieuwe Testament hetzelfde in wezen is, de voorrechten onder het Nieuwe Testament nochthans meer uitgebreid, klaar en onderscheiden zijn, als onder het Oude. Want schoon Zijn volk toenmaals kinderen waren, zo wierden zij nochthans onder de conditie van een dienstknecht gehouden, dewijl hun kinschap nu veel klaarder is en ten dele, omdat de uitwendige staat en de voorrechten van het volk Israëls veel te kortschieten bij de

waardigheden van het Israël naar de Geest, hetwelk niet alleen een volk is en onderdanen zijn, maar ook kinderen uit kracht van wedergeboorte en aanneming.

En de kinderen van Juda, wien later mede het vonnis der verbanning zal treffen, en de kinderen Israëls, die vroeger zijn weggevoerd, zullen a) zamenvergaderd worden, zich weer tot één waarachtig volk van God verenigen, en zij zullen zich een enig hoofd stellen, zij zullen éénen God en éénen Koning, namelijk de Zoon van David, hunnen Heiland en Verlosser gelovig erkennen, en zij zullen uit het land, het tweede Egypte, waarin zij beide door de Heere moesten worden heengevoerd (Hoofdst. 7:13; 9:3. Deut. 28:68) door de woestijn (Hoofdst. 2:14) optrekkennaar het alsdan ook van allen vloek verlost land des Heeren, waar zij alle genadegoed in rijken overvloed zullen genieten; want de bloedige gerichtsdag van Jizreël, waarop Ik aan het huis en koninkrijk van Israël een einde zal maken (Hoofdst. 1:4) zal groot zijn, die dag zal niet alleen gericht, maar ook bekering, verlossing en rijken zegen als een kiem in zich bevatten, want in Jizreël zal de Heere goddelijk zaad (Hoofdst. 2:22) zaaien.

Jes. 11:13. Jer. 3:18. Ezech. 37:16, 22. Efeze. 2:14-16.

Even als David over geheel Israël regeerde, zo zou ook Christus het enige hoofd Zijner kerk zijn, en niemand nevens Zich hebben-Christus wordt daarom het hoofd genoemd, terwijl de Christelijke Kerk Zijn lichaam is, dat Hij voedt en onderhoudt, regeert en verheerlijkt.

Deze vereniging van Juda en Israël, deze twee koninkrijken, die nu zozeer vaneen gescheiden waren, die elkaar verbeterden en verteerden, wordt alleen gemeld als een bewijs, of voorbeeld van de gelukkige uitwerkingen der oprichting van Christus Koninkrijk, om de vrede te brengen voor diegenen, welke de grootste vijandschap tegen elkaar gevoerd hadden, tot goed verstand onder elkaar en tot ene goede genegenheid voor elkaar.

Hiermede wordt duidelijker de zegen der Nieuwe Bedeling aangekondigd. Niet een vereniging weer tot een burgerlijk koninkrijk onder één lichamelijken koning, gelijk sommigen menen, maar de geestelijke vereniging van allen, die tot het geestelijk Israël behoren, onder het geestelijk Hoofd Jezus Christus. Niet een plaatselijke beweging wordt hier aangeduid, maar een geestelijke verandering, een geestelijk komen tot Christus Jezus.

Zegt dan in naam des Heeren, die dit aan u doen zal, tot uwe weer begenadigde, verlost broederen: Ammi, Mijn uitverkoren, geliefd volk, en tot uwe bekeerde zusteren: Ruchama, ontferming, gij zijt in genade aangenomen.

Gods kinderen wachten biddend, wakend en werkend op Gods tijd.

Met zulk een heerlijk uitzicht wordt dit Godswoord besloten, en stellen wij ons nu deze gehele familie van de Profeet voor ogen, zo was zij wel een veel beduidend teken voor het gehele volk. De moeder toonde de jammer van het tegenwoordige op schrikwekkende wijze aan; de kinderen stelden de gehele toekomst voor ogen, zo als die te wachten was en vreselijk genoeg luidde die drievoudige bedreiging. Maar de Profeet zelf was ook nog aanwezig, deze

Hulp, en rijk genoeg in vertroosting, schitterde in de verste toekomst, na een langen droevigen nacht, de zaligheid, waarvan Hosea zelf het onderpand was. Dit woord Gods is een ernstig woord, dat alle gerustheid en vermetelheid moest vernietigen, en toch ook weer genoeg vertroosting aanbood voor alle heilbegeerige, troostbehoevende harten.

Dat deze grote belofte van de begenadiging en wederopname van Israël, tot volk van de levenden God, en de daarmee verbondene toezegging van de talloze vermeerdering des volks niet in het terugkeren der tien stammen uit de ballingschap naar Palestina vervuld is, ligt voor de hand. Het kunnen slechts zeer weinigen geweest zijn, die zich aan de onder Zerubbabel en Jozua terugkerende Judeërs hebben aangesloten, zodat de geschiedboeken niets van hen melden. Het terugkeren uit de ballingschap en de vereniging van degenen, die uit het noordelijk, en van hen, die uit het zuidelijk rijk afstamden onder het ene hoofd Zerubbabel, was slechts een zwak begin der vervulling. Ook in de bekering der Apostelen en der overige gelovigen uit Israël tot Christus, is slechts een verder begin der vervulling van deze profetie aanwezig. De volkomene vervulling hebben wij nog te wachten, wanneer de volheid der heidenen zal zijn ingegaan, wanneer dan ook geheel Israël zich tot de levenden God zich zal bekeerd hebben en één hoofd, namelijk de Heere Jezus Christus, zich tot Koning zal hebben verkoren (Rom. 11:25 vv.). Dan zal het volk ten derden male uit Egypte, waarin het verstoten is, door de woestijn, in welke de Heere Zich over hen ontfermt (Openb. 12:6 optrekken in het heilige land, het hemelse Kanaän, waar het Lam Gods en de Leeuw uit Juda eeuwig hun koning zal zijn. De drie stations; Egypte, woestijn en Kanaän blijven eeuwig aanwezig, maar het gaat van het ene tot het andere alleen met de voeten des Geestes, niet, zo als onder het Oude Verbond, tevens met de voeten des lichaams.

Ook in de bekering der heidenen wordt deze voorspelling vervuld, want ieder bekeerd Christen is in waarheid Abrahams zaad, en behoort tot de menigte der kinderen Israëls, die als het zand aan de zee zullen worden. Wat Israël zelf betreft, zo is de vervulling der profetie ene voortgaande, die niet eer stilstaat, voordat het gehele verlossingsplan van God volbracht is. Zij begon te Babel, zij ging voort bij de verschijning van Christus, dien velen uit Juda en Israël zich tot een hoofd, tot gemeenschappelijk leidsman naar Kanaän stelden, zij wordt nog dagelijks verwezenlijkt in iederen Israëliet, die hun voorbeeld volgt, zij zal eens hare gehele vervulling verkrijgen en het laatste en grootste bewijs der getrouwheid van God omtrent Israël, die door het Nieuwe Testament even zo gewaarborgd is, als door het Oude.

Wanneer Paulus en Petrus (Rom. 9:25. 1 Petr. 2:10) deze profetie van Israël's wederaanneming aanvoeren, ten bewijze voor de roeping der heidenen tot het kindschap van God en Christus, zo is dit niet slechts een overbrengen van hetgeen oorspronkelijk Israël geldt, op de heidenen, maar het is een bewijs, dat consequent uit de hoofdgedachte onzer profetie voortkomt. Israël was door zijnen afval de heidenen gelijk geworden, uit het genadeverbond der Heeren vervallen. Alzo was de wederaanneming der Israëlieten tot kinderen Gods, een feitelijk bewijs daarvoor, dat God ook de heidenwereld tot Zijne kinderen aanneemt.

HOOFDSTUK 2. VERBOND VAN GOD

MET ZIJNE KERK.

II. Vs. 1-22. In drie afdelingen geeft ons thans de Profeet de verklaring van het te voren in en door zijne familie gestelde teken. Hij wijst vooreerst de schuld, vervolgens de kastijding en eindelijk de belofte van Israël aan. De eigen kinderen moeten aan de trouweloze vrouw hare schuld verwijten; zij doen het op bevel van de Heere, wiens rechtzaak zij, tegen de moeder en hare gelijkgezinde kinderen bepleiten, en waarschuwen hen in Zijnen naam (vs. 1-4). Bij het herinneren der schuld neemt de Heere steeds meer het woord, en kondigt hij het zo geheel van Hem afgefallen volk de verdiende straf aan. Alle goederen, die het tot hiertoe meende genoten en van zijne afgoden ontvangen te hebben, wil Hij het onttrekken en het daardoor tot bekering begeben (vs. 5-12). Ten laatste wil Hij de genen, die door de straffen verootmoedigd en verbeterd zijn, weer de volheid van Zijne genade-goederen in de rijkste mate schenken (vs. 13-22).

Alzo spreekt de Heere tot diegenen in Israël, die nog een vonkje van godsvrucht in zich hebben en wien het zondige en schandelijke leven der moeder ter harte gaat: Twist, want de ere des Vaders is ook de eer der kinderen, tegen ulieder moeder, 1) tegen de gemeente, het volk, waartoe gij behoort; twist omdat zij Mijne vrouw niet is, maar het heilig echtverbond met Mij, haren echtvriend, uwen Vader verbroken heeft, en Ik haar man niet meer ben, maar ook van Mijne zijde het verbond der genade met haar verbroken en haar verstoten heb: en laat ze, opdat zij zo mogelijk nog voor het ergste bewaard worde, hare hoererijen van haar aangezicht, en hare overspelerijen van tussen hare borsten wegdoen; 2) zoekt haar te bewegen, dat zij de afgodendienst niet verder aanhange, gelijk ene echtbreekster haren boeleerder, dien zij door onkuise gebaren, ontbloting harer borsten en dergelijke tot ontucht zoekt te verleiden (Jer. 4:30. Ezech. 23:4)

Een en hetzelfde volk wordt "moeder" genoemd, wanneer het in zijn geheel wordt genomen, en "kinderen" met het oog op de bijzondere leden, die uit het volk geboren worden, want het volk wordt uit het volk geboren. In ieder volk komt het er op aan, welke de wortel is, die zijn bestaan en zijn wezen uitmaakt, ten opzichte waarvan het volk de moeder van zijne burgers genoemd wordt.

Zij moesten zich te binnen brengen in welke betrekking zij met God gestaan hadden, de goedheid, die Hij voor hen gehad had, de menigvuldige gunsten, die Hij hun bewezen had, en de verdere gunsten, die Hij voor hen bestemd had. Laat hen hun broeders en zusters vertellen, dat zij Gods volk geweest waren, Ammi en Ruchama een volk Zijner barmhartigheid; en dat zij nog zodanig hadden kunnen zijn, indien het hun eigen schuld niet geweest was. Merk hieraan: onze betrekking op God, en onze afhankelijkheid van Hem is ene grote verzwaring van onzen afval van Hem, en van onzen opstand tegen Hem.

Hij leert nu, dat de misdaden des volks niet verborgen waren, en dat zij niet zondigen om hun schande te bedekken, gelijk de hypokrieten gewoon zijn te doen, maar geheel tot de verachting Gods vervallen waren, zodat zij, gelijk zijn aan openbare hoeren. Dit is een in het

oog lopende plaats, dewijl wij zien dat de mensen te vergeefs klagen. Zo dikwijls de Heere weinig zachtmoedig met de Zijnen schijnt te handelen. Altijd nu zullen zij bij zich schuld en bij hun ouders vinden, ja in geheel hun lichaam zullen zij, indien zij zich goed bezien, erkennen dat allen onder een en dezelfde schuld besloten zijn. Waaruit wij mogen leren, om, zo dikwijls de Heere ons kastijdt, tot ons zelve af te dalen en te belijden, dat Hij jegens ons naar verdienste gestreng is.

In de uitdrukkingen "hoererij en echtbreuk" ligt ene opklimming in de beschuldigingen tegen het volk ingebracht. Geestelijke hoererij is voornamelijk het werelds worden van hen, tot welke God in gene nadere betrekking is getreden, geestelijke echtbreuk is het werelds worden van personen, en verenigingen met welke God een geestelijken echt heeft gesloten, en wier afval daarom veel strafbaarder is. De afgevalen heidenen zijn niet maar weer heidenen, maar veel erger dan deze geworden.

Opdat Ik ze niet naakt uitstroepe, haar niet van alle hare heerlijke klederen en van het kostbare sieraad berove, waarmee Ik haar begiftigd heb, toen Ik met haar het trouwverbond aan de Sinaï sloot, dat Ik tot dezen toe bewaard heb (Ezech. 16:9 vv.), en zette ze als ten dage toen zij geboren werd (Ezech. 16:4 vv.), ten tijde van hare onderdrukking en slavernij in Egypte, ja make ze als ene woestijn, en zette ze als een dor land, zodat zij ook het noodzakelijkste tot onderhouding van het leven moet ontberen, en dode ze door dorst.

De eeuwige en algemene waarheid, die in dit vers in bijzondere betrekking omtrent Israël wordt uitgesproken, is deze, dat alle gaven Gods aan de bijzonderen personen en aan gehele volken slechts worden toegedeeld, of om tot levensgemeenschap met Hem te leiden, of als gevolg van de reeds bestaande gemeenschap, gelijk de Heere zegt, dat dien, die het koninkrijk Gods verkregen heeft, alle dingen zullen worden toegeworpen. Wordt deze bestemming van Gods gaven voorbijgegaan, worden zij niet als gaven van God aangenomen en genoten, weigert men de geestelijken echt of verbreekt men de geslotenen, zo worden na korten of langen tijd de gaven weggenomen.

En dat Ik Mij harer kinderen niet ontferme, ze van de straf der verstoting bevrijde, omdat zij kinderen der hoererijen zijn, die door hun moeder de gemeente van Israël in de tijden harer hoererij met andere goden zijn geboren.

Want hunlieder moeder hoereert, die hen ontvangen heeft handelt schandelijk met andere mannen, namelijk met de Baälim; want zij zegt: Ik zal mijne boelen nagaan, die mij mijn brood en mijn water, mijne wol en mijn vlas, mijne olie en mijnen drank geven, allerlei overvloed, zo als ik zie, die hen gediend hebben, ook rijkelijk hebben gegeven.

De inwendige afval moet reeds geschied zijn, wanneer men spreekt, zo als de vrouw in ons vers. Zo lang de mens getrouw volhardt in de levensgemeenschap met God ziet hij door het oog des geloofs de hand in de wolken, uit welke hij alles ontvangt, die hem leidt; van welke alles afhangt, ook het schijnbaar meest zelfstandige en krachtigste. Zodra hij door het ongeloof uit de gemeenschap met God is gegaan en de hemel voor hem gesloten is, laat hij zijnen blik ronddwalen over hetgeen hem zichtbaar verschijnt, zoekt daarin alles op, wat

zelfstandige kracht schijnt te openbaren, en maakt dit tot voorwerp van de betoningen zijner liefde, en zoekt de gunst daarvan, hij maakt het tot zijnen God.

Het boze hart is vol aardsgezindheid, en hangt met vertrouwen het schepsel aan; het boeleert daarmee uit verblinden zin en waan, alsof het goede niet oorspronkelijk God tot oorzaak had, maar van de zichtbare schepselen afkomstig was. De natuurlijke mens ziet altijd liever op het zichtbare, dan op de onzichtbaren levenden God, dien hij toch overal in Zijne gaven zou kunnen tasten. En dewijl dus het verstand op de werktuigen en middelen de aandacht vestigt, waardoor de schepper wel doet, zo jaagt het zulke dingen na, en bedrijft daarmee geestelijke hoerij. Het vereert deze als een werkelijk goed, dat het toch niet is, en ontsteelt alzo aan de oorsprong van alle goed de Hem toekomende eer, die het wederrechtelijk aan het schepsel toekent

Ach, dat niet over velen, die Christenen heten, dezelfde klacht moest worden aangeheven! Zij weten niet, feitelijk willen zij er niets van weten, wie de Gever is, en hoe zij Hem moeten danken. Zij roemen de natuur, het noodlot, en ook wanneer zij van de hemel of de Voorzienigheid spreken, is het nauwelijks beter, dan wanneer zij "Baäl" zeiden. In plaats van God te danken, besteden zij Zijne gaven aan de vergoding van het eigen ik.

Daarom, omdat gij zo spreekt, ziet, Ik zal uwen wegtot uwe boeleerders met doornen betuinen (Job 19:8. Klaagl. 3:7), en Ik zal enen heiningmuur maken, 1) Ik zal u door nood en ramp zo in de engte brengen, dat gij niet meer kunt boeleren. ja eindelijk een afkeer zult krijgen van de onmachtige, dode afgoden, zodat zij) hare paden niet zal vinden, maar tot nadenken en verandering zal komen. 3)

De Heere bedreigt hun, dat gelijk een dartele en omzwervende overspeelster door harde behandelingen van haar man beteugeld wordt, Hij alzo hare dartelheid en hardnekkigheid bedwingen zal en hun navolging van de afgoden zo onaangenaam en moeilijk voor haar zou maken, alsof een hoer ondernemen zou, om door een doornenheg te kruipen en om over een hogen muur te klimmen om tot haar minnaar te geraken.

De Profeet gaat van de tweeden persoon in de derden over, om de straffen over het afgodische volk des te objectiever en zekerder voor te stellen.

De weg tot afgoderij werd gebaad door de overvloed, die weelderigheid veroorzaakte, en de waan deed geboren worden, alsof de afgoderij zegen aanbracht. De weg tot de afgoden werd echter omtuind en ommuurd, wanneer gebrek en ellende in de plaats kwamen van de overvloed. De ellende zou dus komen, en een muur worden, die aan Israël de weg tot de afgoden versperde.

En zij zal dan in de beginne nog ijveriger hare boelen nalopen, om door dezen geholpen te worden uit haren nood, dien Ik over haar zal doen komen, maar zal dezelve niet aantreffen, gene redding door hen ondervinden, en zij zal hen met groot verlangen zoeken, maar niet vinden 1), en in steeds groteren nood geraken, dan zal zij eindelijk tot nadenken komen, dat alle afgoden nietswaardig zijn, en zij zal zeggen: ik zal henegaan en keren weer tot mijnen

vorigen man, de trouwen Verbondsgod, want toen ik in Zijne levensgemeenschap was, was het mij beter dan nu 2); toen genoot ik alles goeds van Hem (Luk. 15:17. Jer. 3:23 vv. Hos. 14:3 v.).

Hiermee dreigt de Heere, dat Hij hen zo lang zal teleurstellen, totdat zij erkennen zullen, dat al hun afgoderij en hun steunen op de heidense krachten hen van geen nut zal zijn. De Heere zal zo lang het volk bezoeken, dat het overtuigd zal zijn van de dwaasheid der afgoderij en van het schandelijke om de Heere God te verlaten.

Hier openbaart de Profeet de hoop op vergiffenis, dewijl hij van het berouw des volks melding maakt. Doch wij weten dat de mens niet zonder vrucht berouw heeft, dewijl God altijd bereid is hem aan te nemen, waar hij met ware smart tot Hem terugkeert. De Profeet predikt hier met voordacht het berouw van het volk, opdat ook Israël daaruit zou erkennen, dat deze tuchtiging hen nuttig was, waarvan echter de mens van nature een afschuw heeft. Wij zouden willen dat God ons altijd goed is, wij zouden willen dat wij liefderijk en aangenaam aan Zijn borst gekoesterd werden, doch kan Hij ons niet ondertussen tot zich trekken, op hoeveel wijzen Hij dat ook beproeft? En is het daarom, dat zodra de kastijdingen ons treffen, om vlees terstond begint te murmureren.

Dit gevolg van de nood toont, dat Gods barmhartigheid juist daar het sterkst werkzaam is, waar zij geheel en al schijnt verdwenen te zijn, en waar Zijne straffende gerechtigheid, die toch ook niet mag worden uitgesloten, (er is geen lijden, dat niet tegelijk van haar uitging, gene straf, die alleen om verbetering werd toegevoegd), alleen schijnt te handelen.

En zij zal dan in de beginne nog ijveriger hare boelen nalopen, om door dezen geholpen te worden uit haren nood, dien Ik over haar zal doen komen, maar zal dezelve niet aantreffen, gene redding door hen ondervinden, en zij zal hen met groot verlangen zoeken, maar niet vinden 1), en in steeds groteren nood geraken, dan zal zijeindelijk tot nadenken komen, dat alle afgoden nietswaardig zijn, en zij zal zeggen: ik zal henengaan en keren weer tot mijnen vorigen man, de trouwen Verbondsgod, want toen ik in Zijne levensgemeenschap was, was het mij beter dan nu 2); toen genoot ik alles goeds van Hem (Luk. 15:17. Jer. 3:23 vv. Hos. 14:3 v.).

Hiermee dreigt de Heere, dat Hij hen zo lang zal teleurstellen, totdat zij erkennen zullen, dat al hun afgoderij en hun steunen op de heidense krachten hen van geen nut zal zijn. De Heere zal zo lang het volk bezoeken, dat het overtuigd zal zijn van de dwaasheid der afgoderij en van het schandelijke om de Heere God te verlaten.

Hier openbaart de Profeet de hoop op vergiffenis, dewijl hij van het berouw des volks melding maakt. Doch wij weten dat de mens niet zonder vrucht berouw heeft, dewijl God altijd bereid is hem aan te nemen, waar hij met ware smart tot Hem terugkeert. De Profeet predikt hier met voordacht het berouw van het volk, opdat ook Israël daaruit zou erkennen, dat deze tuchtiging hen nuttig was, waarvan echter de mens van nature een afschuw heeft. Wij zouden willen dat God ons altijd goed is, wij zouden willen dat wij liefderijk en aangenaam aan Zijn borst gekoesterd werden, doch kan Hij ons niet ondertussen tot zich trekken, op

hoeveel wijzen Hij dat ook beproeft? En is het daarom, dat zodra de kastijdingen ons treffen, om vlees terstond begint te murmureren.

Dit gevolg van de nood toont, dat Gods barmhartigheid juist daar het sterkst werkzaam is, waar zij geheel en al schijnt verdwenen te zijn, en waar Zijne straffende gerechtigheid, die toch ook niet mag worden uitgesloten, (er is geen lijden, dat niet tegelijk van haar uitging, gene straf, die alleen om verbetering werd toegevoegd), alleen schijnt te handelen.

Maar het moet haar, de ontrouwe, kwalijk gaan, daar zij zich niet wil laten veranderen. Zij, de dwaze, bekent toch niet, dat Ik, haar Echtvriend en Verzorger van de beginne, haar het koren, en de most, en de olie gegeven heb, en door zulk een rijken zegen in veldvruchten haar het zilver en goud vermenigvuldigd heb (Deut. 7:13; 11:14), dat zij in snode ondankbaarheid tot de Baäl gebruikt hebben 1), dat zij hebben aangewend, om de dienst der vele afgoden en der gouden kalveren te onderhouden.

De wet en de Profeten hadden hun bij herhaling gezegd, dat zij alle de vertroosting van Gods goedheid en voorzienigheid ontvingen. Maar hun werd zo dikwijls door hun valse Profeten gezegd, gelijk als door hun afgodische Priesters, dat zij hun koren hadden van zulk een afgod en hun wijn van een anderen afgod, dat zij de betrekking van hunnen groten Weldoener op hen en hun betrekking op Hem ganselijk vergeten hadden.

Daarom zal Ik wederkomen, en hen straffen in datgene, waarmee zij zich verzondigd hebben; Ik zal door wilde, veroveringszuchtige vijanden Mijn koren, dat Ik hun uit de volheid Mijner goederen geschonken had, wegnemen op zijnen tijd, juist als het moest worden ingeoogst, en zij reeds meenden zeker te zijn van ene zeer rijke opbrengst, en Mijnen most op zijnen gezetten tijd; en Ik zal plotseling wegrukken Mijne wol en Mijn vlas, dienende om hare naaktheid te bedekken 1), zodat zij dan arm en naakt staan, en moeten erkennen, dat Ik dat alles geef, en niet de afgoden.

De Heere God verzekert hier eerst, dat al wat Israël had ontvangen voor zijn levensonderhoud, ja al de overvloed had genoten uit de hand des Heeren. Het was Zijn vlas, Zijn most, Zijn wol. Hij, en niet Baäl, de afgod van de oogst, had Zijn volk dit alles beschikt. En waar Israël nu de Heere God verlaten en de Baäl had nagehoereerd, daar zou God, daar zou Jehova tonen, dat Hij machtiger was dan de afgoden, ja, dat de afgoden niets waren, en dat daar waar Hij Zijn hand inhield, het met de volheid niet alleen gedaan was, maar ook zelfs met het nodige.

En nu zal Ik het vonnis der Echtbreeksters over haar laten komen (Ezech. 16:37 v.), en hare dwaasheid, hare schandelijkerheid ontdekken voor de ogen harer boelen, zodat zelfs zij, die haar vroeger zochten, zich met afkeer en afgrijzen van haar wenden; want wie God om der wille der wereld verlaat, die maakt God voor de wereld zelf tot schande, en niemand zal haar uit Mijne hand verlossen 1) Nah. 3:5. Klaagl. 1:8. Jer. 13:26

De dwaasheid van hun afgoderijen zal blijken door de straffen, die Ik over hen brengen zal, welke zo vreeslijk zijn zullen, dat er kennis van genomen zal worden bij de afgodische

volken, rondom hen, die voorgegeven hadden vriendschap voor hen te hebben, en beloofden hen groten bijstand en geluk te zullen bezorgen, indien zij dezelfde goden, als zij wilden eren. Maar niet zij, noch de menigvuldige beelden der valse goden, die zij opgericht hadden, zullen hen redden van Mijne straffen.

En Ik zal, tegelijk met het bestaan van het rijk, doen ophouden al hare vrolijkheid, hare hoge feesten als Paasch-, Pinkster- en Loofhuttenfeest, hare nieuwe maanden, en hare sabbatten, ja al hare gezette hoogtijden; want wie de door de Heere geheiligde dagen niet wil heiligen, die zal ook hun vreugde niet genieten (Amos 8:10. Jer. 7:34. Klaagl. 1:4; 5:15).

En Ik zal verwoesten haren wijnstok en haren vijgeboom, die zij tot hiertoe als de edelste voortbrengselen des lands zo zorgvuldig verpleegd en verzorgd heeft, die haar ook de feestvreugde hielp bereiden. Deze toch zijn het, waarvan zij in schandelijken ondank voor Mijne barmhartigheid zegt: Deze zijn mij een hoerenloon, dat mij mijne boelen, de afgoden, als bewijzen van hun liefde jegens ons gegeven hebben 1); maar Ik zal al hun omtuiningen door wilde krijgshorden verwoesten, en ze stellen tot een a) woud, en het wild gedierte des velds, in die edele vruchtbomen dwalenden zal ze vreten.

Ps. 80:13. Jes. 5:5.

De heilige Schrijvers, inzonderheid ook Hosea, schamen zich niet woorden te gebruiken, die de gruwelijke zonden van ontucht bij de rechten naam noemen. Zij spreken doorgaans van lage dingen met lage woorden. Want het gemene woord is hetgeen voor de gemene zaak past. Men kan de zedelijkheid van een volk en van een tijd daarnaar afmeten, of het van gemene zaken met verachtelijk klinkende woorden spreekt of niet. Wanneer de naam "meisje van plezier" in de plaats van het woord "hoer" is gekomen, dan is ook zeker de daad der hoererij niet in diepe verachting. Het volk van Israël noemde zeker, wat het van afgoden meende te ontvangen niet " hoerenloon", maar "loon der trouwe liefde." De Profeet vernietigt echter op eens die zoete inbeelding geheel, daar hij het volk de juiste naam in de mond legt, welke voor de tedere oren (tong en oor worden in dezelfde mate tederer, naarmate het hart ruwer wordt) zeker zeer ruw en lomp moest klinken. De gevleide ziet zich op eens als gemene hoer begroet; de zoete bewijzen van innige wederliefde, die hare geliefden haar gaven, moeten hoerenloon heten. Een goed correctief voor onze taal, voor onze gehele beschouwing der zaken, voor ons eigen gemakkelijk te misleiden hart! Elke liefde der wereld, elk streven naar hare gunst, elke overgave aan de tijdgeest is hoererij; hoerenloon, dat niet in de tempel des Heeren gebracht worden (Deut. 23:19), is alles, wat zij ons daarvoor aanbiedt en geeft.

En Ik zal over haar bezoeken de dagen des Baäls 1), der vele afgoden (Deut. 17:12) en der gouden kalveren, hetzij ze Mijne feestdagen aan de afgoden wijdden, of bijzondere dagen voor hen verkozen, de dagen, waarin zij dien Baäl allerlei bloedige en onbloedige offeranden gerookt heeft, en zich geheel als ene liederlijke deerne gedragen heeft, versierd met haar voorhoofdsiersel(liever: neusringen Richt. 8:23), en haar halssieraad, en zij is hare boelen nagegaan, maar zij heeft Mij vergeten, spreekt de HEERE (Jer. 4:30. Ezech. 23:40 vv.).

Hij bevestigt hier de vroegere onderwijzing. Wij hebben te voren gezegd, hoe nuttig die herinnering is, namelijk zo dikwijls God hardelijk met de mensen handelt Hij op die wijze de zonde wreekt en rechtvaardige wraak neemt. Want indien de mensen overwegen dat zij door de Heere gekastijd worden, onderzoeken en beproeven zij zich niet zoals het behoort. De Profeet herhaalt derhalve wat wij vroeger gezien hebben, dat deze kastijding rechtvaardig was, en tegelijk wijst hij met de vinger aan, wat God het meest mishaat in de Israëlieten, nl. dat de godsdienst door hen is bedorven. Niets nu is nuttiger om gekend te worden, dan dat de mens zich er altijd aan gewenne, om God zuiver te vereren, dat dit aan hen betuigd worde, dat alle bijgelovigheid bij God zulk een afschuw verwekt, dat Hij ze niet kan verdragen.

Daarom, omdat Mijn volk, Mijne ontrouwe echtgenoot, zo diep gevallen is, ziet, Ik zal, nadat zij tot bekentenis harer zonde is gekomen en bij zichzelf gezegd heeft: Ik zal henegaan en keren weer tot mijnen vorigen man (vs. 6), haar met vriendelijke woorden tot Mij lokken; Ik zal haar uit het tweede Egypte, waarin Ik de afvallige moest verstoten (Hoofdst. 1:11), verlossen, en zal haar tot hare beproeving en loutering voeren in de woestijn, het tegenbeeld der Arabische, opdat Ik haar daar, gelijk eens hare vaders, door allerlei beproevingen en verzoeken tot oprechte boete en tot innig geloof opvoede (Deut. 8:2-5); en Ik zal naar haar hart spreken, Ik zal al hare zonden vergeven en al hare verkeerdheden genezen.

Laten wij derhalve weten, dat zo dikwijls wij beroofd worden van het gevoel van Gods genade, de weg door onze schuld gesloten is. God zou altijd uit eigen beweging tot goedertierenheid geneigd zijn, indien onze weerspanningheid en hardheid des harten het niet in de weg stond. Doch wanneer Hij ziet dat wij zo gestemd zijn, dat wij gelovig zijn en bereid om tot gehoorzaamheid terug te keren, dan is Hij steeds bereid ons naar ons hart te spreken, dat is, Hij is bereid Zich zodanig te openbaren als Hij is, uit genade en gunst.

Op eens neemt de scherpe dreiging hier ene geheel onverwachte wending tot de zachte vriendelijkheid en barmhartigheid. Reeds vroeger, toen werd voorgesteld, hoe voor de ongebondene vrouw de weg moest worden afgesloten, was daardoor een gelukkig ongeluk, een genadig verhinderen van eigen wegen, een heilzaam verbitteren der zonde beschreven. Hoe menig een verliest gezondheid, geluk, welvaart, en komt in ellende, wanneer iedere weg door doornen versperd is, tot bezinning. Later stelt de Profeet deze waarheid (Hoofdst. 4:16; 12:10) nog meermalen voor, doch nergens klinkt de rede schoner, rijker in genade, dan op deze plaats: "Ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn, en Ik zal naar haar hart spreken.

Op het lijden volgt altijd het lokken. God neemt eerst de voorwerpen der zondige liefde weg, dan komt Hij lokkend en overredend, dat wij Hem, de alleen beminnenswaardige, en rechthebbende op liefde, tot een voorwerp onzer liefde kiezen. Hij vergenoegt Zich niet met hard najagen van Zijn recht, Hij zoekt ons de plicht aangenaam te maken, Hij tracht door Zijne liefde te bewerken, dat wij het uit liefde doen. Heeft Hij ons zo gelokt, dan leidt Hij ons uit Egypte in de woestijn.

De reden, waarom de Heere Zijn volk de eerste maal in de Arabische woestijn, en waarom Hij Zijn afgevalen volk en ieder in 't bijzonder in de woestijn voert, is deze, dat de eerste liefde dergenen, die uit de geestelijke slavernij van Egypte verlost zijn, dieper, reiner en vaster moest worden. De eerste liefde is maar al te dikwijls, zij is altijd meer of minder een stroovuur. De zonde is niet geheel gedood, maar zij is voor een ogenblik overmeesterd. Zij wacht slechts op ene geschikte gelegenheid, om hare oude heerschappij weer te verkrijgen. Zij zou nooit geheel worden uitgedelgd, wanneer God dezen toestand steeds liet voortbestaan, wanneer Hij door gedurig aanvoeren van nieuwe stof door onafgebrokene liefdebetoningen dat vuur steeds brandend hield. Zal de liefde van het gevoel en van de fantasie, ene des harten, ene waarachtige, ene zedelijke worden, zo moet zij worden beproefd, opdat zij op die wijze hare eigene vroegere nietigheid erkenne, en inziet hoe nodig het is, dat zij diepere wortelen slaat. Het middel van deze beproeving is, dat God ons plaagt, Zich tegenover ons stelt, ons anders leidt dan wij verwacht hadden, ons schijnbaar verlaat. Omdat echter Hij, de Barmhartige, ons niet laat verzocht worden boven ons vermogen, Hij ons zelfs heeft opgedragen Hem te bidden, dat Hij ons niet in verzoeking leide, dat is in zulke, die omdat zij boven onze krachten gaat, ons tot ene inwendige verzoeking wordt, zo schenkt Hij nevens Zijne plagen ook Zijne gave. Die Israël liet hongeren, gaf het ook te eten, die het liet dorsten, gaf het ook te drinken, die het over het gloeiende zand leidde, liet de voetzool niet verouderen. Dit tegenwicht tegenover de plaag is echter aan de andere zijde ook weer verzoeking. Even als satan ons zo wel door 't aangename als door 't onaangename zoekt te doen vallen, zo beproeft ons God door hetgeen Hij geeft niet minder dan door hetgeen Hij ontnemt. Bij het laatste openbaart zich, of wij God liefhebben in Zijne gaven. Dit tweede station nu is voor velen het laatste. Vele lichamen vallen in de woestijn. Maar terwijl ene menigte blijft liggen, gaat de gemeente Gods steeds daaruit tot het derde punt over, het bezitten van Kanaän. De toestand van beproeving is voor haar steeds tevens een toestand van zifting, van loutering. Wat voor sommigen een "wee" is, is voor haar een zegen.

In het leven van elken gelovigen Christus komen deze drie stations voor: Egypte, de tijd der dienstbaarheid, de woestijn, de tijd van beproeving en verzoeking, en Kanaän, de tijd van een vollen zegen. Deze stations zijn echter niet absoluut, maar relatief gescheiden. "Ook hij, die in 't ene opzicht naar Kanaän wordt geleid, blijft in 't andere nog in de woestijn, Kanaän in de vollen zin des woords behoort voor sommigen, even als voor de gehele gemeente niet tot de aarde, maar tot de overzijde des grafs. (MAD. DE GUYON).

Wanneer het hart van alle werelds geruis is afgezonderd en van alle menselijke hulp ontbloot en verlaten, dan is het gemakkelijker de stem Gods te horen. Er zijn echter weinige mensen, die zich in deze woestijn laten leiden op de rechte wijze, en in hunnen plicht welbehagen hebben. Onze natuur heeft een al te grote afkeer van zulk ene naaktheid, om daarin bestendig te staan, zij is zozeer geneigd met de schepselen om te gaan, en ten minste met hare beelden te spelen, dat het hoogst moeilijk en langzaam gaat, voordat de begeerte van dezen zo diep ingeboren neiging geheel kan afsterven.

Ik zal haar spoedig uit de woestijn in het nieuwe, zalige Kanaän inleiden, en Ik zal haar geven hare wijngaarden, al de kostelijke gaven en goederen, die Ik haar, toen zij Mij ontrouw werd, moest ontnemen, van daar af, zodra zij door de woestijn aan het beloofde land zal

gekomen zijn; en Ik zal het dal Achor het dal der droefenis, maken tot ene deur der hoop 1); Ik zal al hare zonden zo verzoenen en met Mijne genade bedekken, dat zij, aan Mij vast en innig verbonden, de eeuwige zaligheid blijmoedig te gemoet ziet; en aldaar waar Ik de schatten Mijner genade tot haar voer, zal zij zingen, zal zij Mijne goddelijke liefde en hare overbrenging uit de dood in het leven met liederen van lof en dank beantwoorden, als in de dagen harer jeugd, als in de tijd van hare eerste liefde en van hare vrijwillige gehoorzaamheid aan Mijne geboden en als ten dage toen zij optoog uit Egypteland, toen zij mij een loflied aan de Rode zee zong, dankbaar voor hare redding uit de hoogsten nood (Ex. 15), en Mij blijde gehoorzaamheid beloofde (Ex. 24).

Deze eigenaardige uitdrukking is ontleend aan het dal, dat noordelijk van Jericho is gelegen aan de ingang van Kanaän. Het had zijnen naam verkregen van Achans misdaad, bij het begin van het intrekken van Gods volk in het heilige land, om welke de Heere over het ganse volk vertoornde, en ene algemene treurigheid over Israël kwam. Jozua betuigt bij de steniging van Achan (Joz. 7:25): "Hoe hebt gij ons beroerd (bedroefd)? de Heere zal u beroeren te dezen dage." Daarom heet die plaats het dal Achor. Even als nu toen de zware zonde van Achan, die slechts ene enkele rijpe vrucht was aan de boom der zonde, die aan allen gemeen was, door de genade des Heeren werd en deze droefheid de aanleiding werd tot des te grotere gemeenschap des Heeren met Zijn volk, zo zou het ook zijn aan het einde der tijden bij de intocht des Heeren in het land Gods, dat de afval van het volk door Gods barmhartigheid ene deur der hoop werd, ene poort of een middel tot nooit weer te verbreken trouw en liefde. Diensvolgens is dat dal Achor een zinnebeeld voor de gehele geschiedenis van Gods volk, maar in 't bijzonder voor het einde, en eveneens voor de geschiedenis van elke ziel.

Gods gehele leiding der begenadigden is ene verandering van het dal der droefheid in ene poort der hoop. God bestuurt het zo, dat door de zonden de band der gemeenschap tussen Hem en de Zijnen, wien alles ten goede moet medewerken, in plaats van verscheurd te worden, zo als het zou geschieden, indien Hij alleen gerechtigheid ware, inniger zaamgeknoopt wordt.

Het was gelegen voor aan in 't beloofde land bij de stad Jericho, en was alzo ene deur der hoop, dat God Zijn volk door Jozua tot daartoe gebracht hebbende, voorts Zijne beloften zou volvoeren, en hen in 't volkomen bezit van Kanaän zou stellen; gelijk de gelovigen in deze vallei des kruises door de genade des Heeren Christus, een beginsel des eeuwigen levens en ene opene deur hebben van de levende hoop des volkomenen bezits der eeuwige heerlijkheid (Hebr. 6:18-20. Jes. 65:10).

En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat gij Mij als de alleen waarachtigen God, boven alles zult liefhebben en alleen vereren, en als Mijne getrouwe liefhebbende gade Mij noemen zult: Mijn man, en Mij niet meer noemen zult, Mij met nietige afgoden gelijk stellende: Mijn Baäl (Deut. 30:5 vv. Jer. 24:7. Ezech. 11:19).

Men wilde God nog door de Baäl vereren (vgl. Ex. 3:2-5. Richt 2:11). Het woord Baäl betekent wel: heer, meester, omdat zij dien in 't bijzonder de afgoden op de wijze der heidenen gewoon waren te geven, verfoeit God dien titel. (STATEN OVERZ.).

En Ik zal de namen der Baäls, van hun vele afgoden en stierenbeelden, van hunnen mond wegdoen, daardoor dat Ik hun hart door Mijne genade vernieuw en met af keer voor allen groven en fijnen afgodendienst vervul; en zij zullen niet meer bij hun namen gedacht worden; in heiligen afkeer van hen, en in vreze voor Mij zullen zij het niet eens meer wagen de namen der afgoden op de lippen te nemen en die uit te spreken (Ex. 23:13. Zach. 13:2).

En Ik zal te dien dage, wanneer de zonde, de oorzaak van alle ellende, uit de gemeente zal zijn uitgeroeid, om hun zaligheid volkomen te doen worden, een verbond voor hen maken met het wild gedierte des velds, met de verscheurende dieren en het wild der bossen, door welke de veldvruchten worden beschadigd, en met het gevogelte des hemels, en het kruipend gedierte des aardbodems, met al wat zich beweegt, dat zij niemand meer schade doen en de vrede van het paradijs weer volkomen heerst (Job 5:23 Jes. 11:6 vv; 35:9; 65:24. 8:21. Openb. 21:1 vv. Ezech. 14:21; 34:25 vv.); en Ik zal de boog, en het zwaard, en de krijg van de aarde, die verheerlijkt zal worden, verbreken, want alle haat, twist en bloedige strijd zal ophouden, en Ik zal hen voor eeuwig in zekerheid doen nederliggen (Jes. 2:4. Zach. 9:10. Lev. 26:3 vv.).

En Ik, uw alzo met u verzoende God, zal u Mijdan als ene gehele en gereinigde, vlekkeloze en heerlijke maagd (Efeze 5:26 vv.) op nieuw ondertrouwen (Rom. 8:39 .) in eeuwigheid, ja Ik zal u Mij ondertrouwen, want het zal door Mijne genade zonder enig toedoen van uwe zijde geschieden in gerechtigheid en in gericht, daardoor dat Ik u door het bloed en de dood van Mijnen eigenen Zoon van alle ongerechtigheid reinig, en in goedertierenheid en in barmhartigheden, zodat Ik met uwe gebreken geduld heb, en om uwer zwakheid wil niet verstoot, maar u van alle zonde red.

En Ik zal U Mij ondertrouwen in geloof, in eeuwige goddelijke trouw, zodat Mijn verbond met u nooit weer zal worden verbroken en gij zult de HEERE, uwen Bruidegom en Verlosser, kennen (Joh. 17:3. Jer. 31:34).

Het was reeds grote genade, wanneer de ontrouwe vrouw weer werd aangenomen; volgens recht kon zij voor altijd worden verstoten; de enig geldende grond tot echtscheiding was aanwezig; jaren lang had zij in echtbreuk geleefd. Maar Gods genade gaat nog verder. Het oude wordt niet alleen vergeven, het wordt vergeten; er begint ene gehele nieuwe verhouding, waarin geen argwaan en gene bitterheid van de ene gene droevige herinnering van de andere zijde overblijft, zo als dat wel onder gelijke menselijke omstandigheden geschiedt, waar de gevolgen der zonden nooit geheel verdwijnen, waar steeds een bittere namaak overblijft. Hetzelfde handelen Gods herhaalt zich nog dagelijks. Ieder gelovige mag verheugd spreken: "het oude is voorgegaan, ziet het is alles nieuw geworden.

Het woord: "Ik zal u Mij ondertrouwen" is vol troost. Daarom vergeleek Paulus ook des te liever het verbond der Christelijke kerk en de Heere Christus met het verbond van

echtgenoten. Men kan het gevoelen dat Christus bij Zijne prediking in de gelijkenis van de bruiloft een bijzonder welgevallen gehad heeft. Hij stelt toch niet alleen de gelijkenis voor, maar noemt Zijne discipelen ook vrienden van de bruidegom zo als ook Johannes Christus enen bruidegom noemt (Joh. 3:29), en Christus zelf zich dezen naam toeëigent, wanneer Hij van Zijne toekomst ten jongsten dage spreekt (Matth. 25:1 vv.).

Wat hier in de eerste plaats aan het begeerde Israël beloofd wordt, geldt ook van elke bekeerde ziel, met welke zich de Heere Jezus als Zijne bruid verlooft. Want zij heeft het kloppen des Heeren aan de deur des harten vernomen en Hem opengedaan. Hij heeft (Openb. 3:20) beloofd in zulk een hart te zullen intrekken, en er avondmaal mede te houden, ja Zich eeuwig daarmee te verloven.

Het is de liefde alleen, die ons arm hart met de eeuwigen God zo vast verbindt. Hierin heeft de Heere Jezus zelf het begin gemaakt, en Hij geeft ons uit Zijne liefde sterke vonken in onze harten, wanneer wij ze voor Hem openhouden. En wanneer een naar Hem hongerend gemoed Zijn liefdegloed gevoelt, zo is er geen andere wens dan met de geliefde eeuwig verbonden te worden. Zo dringt de ene geest in de anderen, en onze geschapen geest wil gaarne in de ongeschapenen wegzinken. Kan hij niet steeds volkomen in Hem als opgelost blijven, zo is toch altijd weer het verlangen daarnaar nieuw. O hoe licht vergeet ene ziel daar alles, wat haar anders leed doet, wanneer zij in deze geheime kamer van Gods liefde wordt ingetrokken. Zodra de bruid gesmaakt heeft, hoe vriendelijk deze Heere is, begeert zij Hem steeds meer.

Het is opmerkelijk, dat deze belofte: "Ik zal u Mij ondertrouwen" driemaal herhaald wordt. Dit geschiedt deels daarom, opdat de zaak des te zekerder zij, deels ook, opdat op verborgene wijze worde aangeduid, dat alle drie personen van het ééne Goddelijke Wezen het hun daarbij zullen doen. De Vader laat Zich deze verloving en genade welgevallen. Hij verklaart de bruid, de gelovige ziel, voor Zijn lief kind en maakt Zijnen Zoon ene bruiloft. De Zoon verwaardigt haar met Zijne liefde, tooit haar met Zijne schatten en verbindt Zich met haar tot ene volkomene en eeuwige gemeenschap. De Heilige Geest onderricht haar, hoe zij haren bruidegom moet ontmoeten, leert haar dien kennen, zich van ganser harte aan Hem overgeven, ontsteekt in haar ene sterke wederliefde, versiert haar met allerlei heerlijke gaven, en leidt haar tot Hem. Hierover verheugen zich de heilige engelen, en de gehele hemel juicht, maar de het verschrikt en is op 't punt van toorn te barsten.

En het zal te dien dage geschieden, wanneer gij in eeuwige liefde en trouw aan Mij verbonden, in het heilige land woont, dat Ik verhoren zal de gebeden, die tot Mij worden opgezonden, spreekt de HEERE; Ik zal de hemel verhoren, dat hij overeenkomstig Mijne belofte (Deut. 28:12) rijkelijk regen en vruchtbare tijden schenke, en die zal de aarde verhoren, en haar gaarne alles geven, wat zij tot vruchtbaarheid nodig heeft.

En de aarde zal het koren verhoren, mitsgaders de most en de olie, zij zal aan deze alles geven wat zij tot gelukkigen groei behoeven, en die zullen Jizreël 1), het van God gezaaide, het naar Zijn beeld hervormde volk, verhoren, zodat zij daaraan voedsel en kleding geven. Alle krachten der natuur zullen in de schoonste en liefelijkste gemeenschap hare zegenende werkingen doen op de gelukkigen bodem van het geheiligde land 2).

De naam Jizreël, welke in Hoofdst. 1:4; 2:2 zinnebeeld der verwerping was, is hier overeenkomstig de spraakkunstige betekenis van het woord zinbeeld van het weer begenadigde volk geworden.

De Profeet wijst hier aan, waar der mensen geluk begint, namelijk wanneer God ze tot Zijn volk aanneemt, wanneer Hij hun de zonden vergeeft, en Zich zo met hen ondertrouwt, dat Hij onze Vader en onderhouder is, en wij onder Zijne bescherming en Zijne trouw veilig en geborgen zijn. Vervolgens toont God hier duidelijk, dat de gehele zogenaamde orde der natuur zo in Zijne hand is, dat geen regendropje van de hemel kan vallen zonder Zijn wenk, dat de aarde geen grashalmpje kan voortbrengen, ja, dat de gehele natuur onvruchtbaar zou zijn, wanneer Hij haar niet met Zijn zegen vruchtbaar maakte.

Het is als hoorden, de verhevene harmonieën klinken van de in elkaar grijpende krachten der schepping gedragen en bewogen door de eeuwigen grondtoon van de scheppenden en vormenden Geest.

Daar nu de aarde zelf vochtigheid en sap uit de hemel put, zo roepen gelijk wij zien, de mensen in de honger te vergeefs, wanneer zij naar de hemel opzien. Maar ook de hemel wordt door de wil Gods geregeerd, daarom moeten de mensen leren tot God op te klimmen, om van Hem hun dagelijks brood te verkregen.

En Ik zal zij Mij op de aarde zaaien in het land der verheerlijking, tot een waar Jizreël, een door Mijzelf gezaaid zaad, dat honderdvoudige vrucht ten eeuwigen leven draagt, en een zegen wordt voor de gehele heidenwereld, en Ik zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama (Hoofdst. 1:6), zodat haar naam Ruchama = Ontferming wordt, en a) Ik zal zeggen tot Lo-Ammi: Gij zijt Ammi, Mijn begenadigd en voor eeuwig verlost volk, en dat zal zeggen: O mijn God, in U alleen heb Ik al mijne vreugde gevonden. Alzo zullen dan in de plaats van het gericht en van de verwerping van het afgodische volk, welke in de kinderen waren voorgesteld, genade en ontferming, liefde en trouw getreden zijn.

Rom. 9:26. 1 Petr. 1:10.

Zie de aanmerkingen bij Hoofdst. 1:12.

HOOFDSTUK 3.

DE ONTROUW DER MENSHEID EN DE LANKMOEDIGHEID GODS.

III. Vs. 1-5. Waarom kan de reden niet gesloten worden op de hoogte, waarop zij zich eerst heeft verheven? Waarom moet de Profeet van de berg der verheerlijking weer naar beneden in het dal? Het ware toch zo schoon daar tabernakelen te bouwen! De werkelijkheid is nog niet aanwezig; in zijn eigen huisgezin heeft de naam Gods ene ontzettende smartelijke herinnering daaraan. In hetgeen Hosea wordt bevolen en dat hij ook doet, wordt Israël in een voorbeeld voor ogen gesteld, hoe God het ondanks alle ontrouw toch niet geheel zal verstoten. Wel wordt het gehouden als die vrouw, die geen boeleerder meer heeft, en toch ook haren man nog niet. Zij zal even als ene weduwe in kommervollen staat op haren God moeten wachten. Daarna zal zij, nadat zij lang genoeg in strengste afsluiting heeft doorgebracht, en in de diepste stilte en in de eenzaamheid voor zich zal geleefd hebben, zich tot haren God en Heiland bekeren. Sidderend zal zij uit de nood, waarin zij zich niet wist te helpen, naderen en tot genade haar toevlucht nemen, voor welker overvloed thans haar gehele hart beeft (vs. 4 en 5).

En de HEERE zei 1), geruimen tijd nadat de eerste rede in Hoofdst. 1-2 vv. tot mij was gekomen, door Zijnen Geest tot mij: Ga wederom henen, bemin ene vrouw, die hoewel bemind zijnde van haren vriend, van haren echtgenoot, nochtans overspel doet, gelijk zij in werkelijkheid gedaan heeft; bemin haar, opdat gij op nieuw Mij, de Heere in Mijne verbondsbetrekking tot Israël voorstelt. Dat zal zijn gelijk de HEERE in Zijne trouwe, onverbreekelijke liefde (Deut. 7:8), de kinderen Israëls bemint, maar zij zien om naar andere goden, zij verbreken van hun zijde voortdurend de echt (Deut. 31:18), en beminnen de flessen der druiven 1), de lekkernijen van de afgodenoffers (Jer. 7:18), de goddeloze genietingen dezer wereld.

Dit Hoofdstuk behelst ene nieuwe zinnebeeldige predikatie, van dezelfde natuur als de voorgaande, doch enigszins verschillende in deszelfs oogmerk, alzo dezelve onderscheidenlijk voorstelt de wijze, hoe God de belofte aan Israël gedaan, komt volbrengen, inzonderheid die belofte van haar te ondertrouwen, n. l. dat, schoon de kinderen niet eindelijk verworpen, maar met Christus wederom ondertrouwd zouden worden, zij nochtans een langen tijd gehouden zouden worden in een lagen toestand om ze bekwaam te maken voor het huwelijk, hetwelk te zijner tijd zeker geschieden zou.

Hierdoor wordt bevestigd wat we bij Hoofdstuk 1 aantekenden, dat we daar en hier met een zinnebeeldig huwelijk te doen hebben. Want het is niet, zoals sommigen menen, de dochter van Dibraïm, die hier bedoeld wordt, maar een andere vrouw die in overspel leeft. In Hoofdst.

was het een vrouw der hoererijen, de tegenwoordige hier een overspelige vrouw. En dit huwelijk dient om daarmee aan te duiden, dat Gods trouw door de trouweloosheid der zijnen niet wordt te niet gedaan, dat de Heere God, niettegenstaande de schrikkelijken ontrouw van het Rijk der Tien stammen, het niet zal verlaten, maar haar eindelijk tot bekering zal brengen.

"Zij beminnen de druivenkoeken" wijst op de oorsprong van de afgodendienst in de vleselijke en zinnelijke lust van de mens. Evenzo wordt in Job 20:12 de dienst der zonde als ene spijs voorgesteld, die in de mond zoet als honingzeem schijnt, maar in het lichaam in slangengal verandert. De voorstelling van het afgodische volk als druivenkoeken minnend, komt juist overeen met de voorstelling van Gomer als ene dochter van Diblaïm, of "der vijgenkoeken" (Hoofdst. 1:3). Beide spijzen behoorden tot de uitgezochste lekkernijen, en zij in hun betekenis gelijk. Zinnelijkheid was en is ten allen tijde de oorzaak van 's mensen afkeren van het ernstige geloof der openbaring tot de werkelijken, zinnelijken en wellustigen dienst van afgoden en van schepselen.

Wanneer de ziel de Schepper verlaat en het schepsel mint, zo wordt zij ene echtbreekster. Want niets is kuischer, niets verheugender dan de liefde tot Hem. O ziel, verlaat de schepselen en hang Hem aan zonder loon, opdat gij de liefdebetoningen mocht waardig zijn! Ruk uw hart los van de liefde tot de schepselen, en hang Hem aan; want wanneer gij bemint, wat Hij gemaakt heeft, zijt gij ene echtbreekster, en zoekt gij de toorn, de vriendschap dezer wereld is toch vijandschap tegen God.

Gelovige! sla een terugblik door al uw ervaringen heen op de weg, waardoor de Heere uw God u in de woestijn geleid heeft, en hoe Hij u dagelijks heeft gevoed en gekleed, hoe Hij met al uwe verkeerdheden geduld heeft gehad, hoe Hij al uwe murmureringen en uw verlangen naar de vleespotten van Egypte verdragen, hoe Hij de rots geopend heeft om u te drenken, en u met het manna, dat uit de hemel nederdaalde, gevoed heeft. Denk er aan, hoe Zijne genade in al uwe moeilijkheden, hoe Zijn bloed tot vergiffenis voor al uwe zonden u genoeg geweest is, hoe Zijn stok en Zijn staf u vertroost hebben. Hebt gij aldus teruggezien op de liefde des Heeren, dat dan het geloof zijne liefde in de toekomst overzie; want bedenk, dat het verbond en het bloed van Christus iets meer bevatten dan het verledene. Hij, die u lief gehad en vergeving geschonken heeft, zal u eeuwig liefhebben en vergeving schenken. Hij is de Alfa, Hij zal ook de Omega zijn. Hij is de Eerste, Hij zal de Laatste zijn.

In het Hebr. Weohabee asjisjee anabim. Beter: En beminnen de druivenkoeken. Druiven- of rozijnenkoeken zijn beeld van de afgodendienst in zover deze aan de vleselijke begeerlijkheid te gemoet komt of deze opwekt.

En Ik gehoorzaamde ook ditmaal het bevel des Heeren, en ging heen door hare boeleerders verlatene vrouw, en kocht ze mij voor vijftien zilverlingen, en enen homer gerst, en enen halven homer gerst. Ik beloofde haar voor enen zekeren tijd 15 efa gerst (Ex. 16:36) tot gering voedsel en 15 zilverlingen (Ex. 30:13) voor haar overigen nooddrift te geven.

Vele vrouwen, althans bijwijven, waren slavinnen, en bleven het, al waren zij, in het bed harer heren opgenomen. Het is mogelijk, dat de vrouw, waarvan hier gesproken wordt, ook ene slavin was, die, na hare gepleegde ontrouw, door haren heer weer aan een ander verkocht was, van wien Hosea haar nu kocht. Zij kan ook hare eigene meesteres geweest zijn, en het hier vermelde de prijs, waarvoor zij het bezit van haar persoon aan de Profeet afstond.

Ook Hengstenberg, wien Schmieder volgt heeft de eerstgenoemde verklaring, volgens welke dan ook de nu gekocht Gomer niet zou zijn, en zegt: "Gene vrije was het, die de Profeet thans ten huwelijk verlangde, maar ene lijfeigene, die hij eerst uit de slavernij moet verlossen. Anders heeft Dächsel: "Men heeft zonder grond en bewijs ook de maat gerst op 15 zilverlingen willen brengen, om zo te verkrijgen, dat hier gesproken werd van de koop ener slavin, te zamen voor 30 zilverlingen (Ex. 21:32). De Hebreeuwse uitdrukking betekent echter iets anders en de zin der woorden blijkt uit het volgende woord: "Een moeilijke last werd de Profeet ten deel; wat echter op hem lag als een drukkende last, dat was ene betoning van genade bovenal jegens die vrouw en zijne kinderen. Ook deze zondares moest ondervinden, als de vrouw, die door hare aanklagers voor de Heere werd gebracht (Joh. 8:3 vv.), zo als de andere, die zijne voeten zalfde (Luk. 7:36 vv.), dat er ene ontferming is ook bij deze zonde, over welke de harde gerechtigheid zo streng oordeelt. Maar ene ontferming en niet een geringschatten is bij de heiligen God. Daarom is de goddelijke tucht, niet slechts nevens de ontferming ook streng en scherp, maar door hare strengheid, door het ontnemen der goederen, door het veranderen van de weg, door de strengste middelen van heilzame verootmoediging betoont zij de liefde, waarvan zij vol is. "

Dit kan een teken zijn, dat zij bij gerstenbrood zou leven, d. i. haren weelderigen en wellustigen stand in een zeer soberen veranderd worden, gelijk zij ook voor weinig gelds gekocht was, hetwelk de onwaardigheid en nietigheid van Israël kan betekenen, als God haar voor Zich kocht en loste. (STATEN OVERZ.).

Ziet, hoe God vernedert. Haar, voor wien Hij eer en heerlijkheid bestemt, maakt Hij eerst bekend met hare onwaardigheid. Armoede en ongenade blijken dikwijls gezegende middelen te zijn, om zondaars berouwvol te doen worden. Zij moet de straf van hare zonden ontvangen. Laat men niet verwachten, dat God spoedig in genade zal wederkeren, laat men daarop vele dagen, en het voor een wonder van genade houden, en wel waard om er op te wachten, indien het ten laatste komt. Het is niet genoeg zich over zichzelf te schamen van wege de bedreven zonde, wij moeten onder de strengheid Gods besluiten nooit meer van God af te gaan naar de wereld en hare genietingen. .

En Ik legde haar een langen tijd op van ontbering en beproeving, voordat de ware verhouding zou kunnen intreden en zei tot haar: Gij zult vele dagen na mij a) blijven zitten wachten, gij zult afgescheiden van alle mensen naar Mijne komst verlangend uitzien; (gij zult niet hoereren, noch enen anderen man geworden), en ik ook naar u, 1) ik zal mij eveneens van alle gemeenschap met u onthouden, en evenmin ene andere vrouw nemen in uwe plaats.

Deut. 21:11.

In deze woorden ligt de toezegging van Israëls redding en bekering. Omdat de Heere Zijn volk niet zou verlaten, noch zich een ander volk uitkiezen als het volk der belofte, daarom zouden de dagen komen van Israëls nationale bekering.

Want de kinderen Israëls, in de eerste plaats het rijk der tien stammen en verder het gehele volk, zullen vele dagen, niet slechts de 70 jaren der Assyrische en Babylonische ballingschap,

maar later ook vele eeuwen in de ballingschap, als heidenen blijven zitten, als een volk en toch geen volk, onder de andere volken der aarde zonder vaderland ronddwalende. Zij zullen zijn a) zonder koning noch uit Davids huis, noch uit een ander, en zonder vorst, zonder ene eigene overheid, en zonder offer; en zonder opgericht beeld, en zonder Efod, zonder hogepriesterlijken lijfrok met borstlap en Urim en Tummim, waardoor de Heere Zijnen wil pleegt te openbaren (Ex. 28:30), en Terafim, beelden der penates, huisgoden, door welke men de toekomst zocht te doorzoeken (Gen. 31:19), dus zonder wettigen zowel als onwettigen godsdienst, zonder alle openbaringen, also radeloos.

Hos. 10:3.

De Profeet spreekt met opzet door elkaar van geoorloofde en van verbodene godsverering, omdat onder het volk een mengsel van godsdienst en afgodendienst aanwezig was.

In de woorden, vele dagen ligt het kort begrip ener nu reeds bijna achttien honderd jarige geschiedenis. Israël is een volk dat is blijven zitten. Het bestaat, het is gebleven, maar als een verlaten volk. Zitten is een toestand van verlatenheid en van rouw. Zij zijn blijven zitten in zak en as. Voor ons, die geloven, is het een staat des wachters van de dorre beenderen op de herleving. Zonder koning en zonder vorst. Is het niet opmerkelijk, dat de Joden, waar ook onder de volken verspreid sedert hunnen laatsten opstand tegen Rome onder de valschen Messias Barcochba, hun militair karakter hebben verloren en nimmer weer zich tot een eigen volk, al was het ook met een vorst of prins aan het hoofd, hebben kunnen verheffen? De Joden hebben ten allen tijde enen groten invloed op de volken gehad, ja waren soms machtig onder hen; nochtans waren en bleven zij al de eeuwen dóór een volk zonder, ja zonder vorst, dus een volk zonder bewind, dus eigenlijk geen volk, maar het overblijfsel van een weleer zelfstandig volk. Zonder offer. Waarom offeren de Joden niet meer? Zelfs toen Jeruzalem nog bestond, offerden zij wel op de hoogten buiten Jeruzalem, en maakten zij er zich geen geweten van, waarom doen zij dat nu ook niet? Zij gevoelen het zonder het te willen belijden, dat zij niet meer offeren kunnen. Heeft Israël dan wellicht gene priesters meer? Zeker heeft het nog zijne priesters, zijne cohens, en toch het offert sedert niet meer. Zij vinden er de moed niet meer toe, zij gevoelden dat de tijd der offeranden voorbij is. En waar ligt nu de verklaring van dit verschijnsel? In God, in Zijn woord; in het woord dat wij thans bespreken. Christus heerst over hen zonder dat zij het weten, trouwens Hij heerst nu totdat Hij wederkomt in het midden Zijner vijanden. Of wilt gij het eenvoudiger gezegd hebben; de Joden zijn huns ondanks onder de invloed van het Christendom en kunnen er zich niet van ontslaan, even als de gehele wereld haars ondanks onder de indruk der waarheid van Gods woord is, en er zich, wat zij ook poge en worstele, niet van ontslaan kan. Daarom zijn ook alle de aanvallen der ongelovigen op dat woord en op die waarheid, niets andere de armzalige schermutselingen en strooptochten als die van rovers en vrijbuiters; tot een geregeld gevecht kunnen zij het nooit brengen, hoe veel te minder tot een beslissenden veldslag. En zonder opgericht beeld. Wat er ook met Israël gedurende hun eeuwen lange ballingschap zou gebeuren, tot beeldendienst zouden zij niet weer vervallen. Daarvan waren zij in hun zeventigjarige ballingschap te Babel volkomen genezen. Is dat geen wonder in onze ogen? Was er op de gehele aarde een afgodischer volk dan Israël onder zijne goddeloze koningen? Werden zij niet in dit opzicht door God in het woord Zijner profeten lager gesteld dan de

heidense volken, die hen omringden? En toch heeft God Zijn volk van die kwaal volkomen genezen. En zou Hij dan nu in hun tegenwoordige ballingschap niet Zijne andere beloften aan hen vervullen: Ik zal hun afkerigheden genezen. Zonder efod en zonder terafim. Dat is: zonder waren en zonder valsen godsdienst, zonder openbaring en zonder waarzeggerij, want de Efod vertegenwoordigde de ware Godsspraak, en de terafim het vals orakel. Op deze wijze is Israël ene afzonderlijke wereld in de grote wereld. Het maakt in het godsdienstige dat ellendige juiste midden uit, dat noch het ware, noch het onware is. De meeste mensen begeren zulk een midden, en zijn daarin als de Joden; doch het is een volslagen vals standpunt van de mens tegenover God. God is enkel waarheid, en wil enkel waarheid.

Het oogmerk is om te tonen, dat daar het volk Gods in droevigen tijden troost scheppen mag uit de genieting van de zuiveren Godsdienst, of uit de staande houding van de gedaante ener kerk, schoon die bedorven is, als een teken, dat God haar niet geheel verworpen heeft. Israël nochtans (schoon God een voornemen van goedertierenheid omtrent hen heeft en voor hen bewaard), geen van deze dingen zou genieten. Zij zal noch de ware religie hebben, noch de gedaante ener kerk of van enigen godsdienst, gelijk zij die gehad heeft om hen te verzekeren, dat zij niet geheel verstoten was.

Onder opgericht beeld zijn de terafim, of dusgenaamde huisgoden te verstaan. De Heere wilde zeggen, dat er tijden zullen komen, wanneer Israël noch de waren, noch de valsen godsdienst zal kunnen beoefenen. Het zal een berooid en een beroofd volk zijn, opdat daardoor wordt bewerkt wat in het volgende vers wordt gezegd.

God brengt eerst Zijn volk in een toestand van missen en daarna in dien van genieten.

Daarna, als die zware kastijding, waardoor zij noch met vreemde goden boeleren, noch enige gemeenschap met de Heere hunnen God zullen hebben, vruchten der bekering in hen gewerkt heeft, en het woord Gods aan alle heidenen zal verkondigd zijn (Matth. 24:14), zullen zich de kinderen Israëls, al de twaalf stammen bekeren (Jer. 31:18 vv. Ezech. 11:19; 36:24-31. Openb. 12); en zij zullen met innig en gelovig verlangen zoeken de HEERE, hunnen God, de alleen waarachtige, de Schepper des hemels en der aarde, en tevens David, de waren Davids-zoon, de Messias Jezus Christus, wien het eeuwige koninkrijk beloofd is (2 Sam. 7:13, 16), hunnen alleen waren Koning. Zij zullen Hem zoeken (Jes. 55:3. Jer. 30:8 vv. Ezech. 34:24 vv. 37:24 vv.), en zij zullen vrezende komen tot de HEERE, en tot Zijne goedheid, Zijne genade, die zich dan weer geheel tot hen zal keren en de rijke schatten zal geven, die Hij hun beloofd heeft. Dit zal geschieden a) in het laatste der dagen, wanneer alle profetie geheel zal worden vervuld (Rom. 11:25-32).

Jes. 2:2. Micha 4:1.

In de eerste plaats wordt hier geprofeteerd van het rijk der tien stammen, dat van de waren godsdienst en van Davids huis is afgefallen, dat het zich na diepe verootmoediging weer zal wenden tot hetgeen waarvan het afgefallen is. Maar, even als in Hoofdst. 1:7; 2:2 de wegvoering en verstrooiing ook van Juda wordt bedoeld zo is ook hier Juda mede begrepen, en de verbanning van het volk eerst naar Assyrië en Babylonië, vervolgens ook zijne

verstrooiing in de gehele wereld na de verwoesting van Jeruzalem door Titus en zijne bekering aan het einde van de tijd bedoeld. Dit wordt door de laatste toevoeging "in het laatste der dagen" boven allen twijfel verheven, daar die uitdrukking bij de Profeten steeds ziet op de tijd der verschijning van de Heere Jezus in het vlees en van Zijne heerlijke wederkomst. Eveneens heet ook in het N. T. de tijd van de verschijning van Christus in het vlees tot aan Zijne wederkomst de "laatste tijd. " In dezen laatsten tijd zou de bekering van het volk van Israël plaats vinden. De eerstelingen daarvan zijn reeds tot hunnen God en Heiland gekomen, de gehele oogst zal zo zeker volgen als op Pasen Pinksteren volgt.

Zeker wanneer de Joden niet voor iets bijzonders bewaard, en door God wonderbaarlijk behouden werden, zou het nauwelijks kunnen geschieden, dat zij zo lang onder de Christenen en Turken, wien zij toch allen een gruwel zijn, hebben bestaan. (JOH. BRENTIUS).

In het laatste der dagen. Hoogst opmerkelijk woord! Het zegt ons, dat de bekering en het herstel van Israël zo onzeker is in tijdsbepaling als zeker in de vervulling, wie kan de laatsten tijd bepalen, .

Blijkens het doorgaand spraakgebruik van de Profeet hebben wij hier, waar hij van "de kinderen Israëls" spreekt, bepaaldelijk aan het Rijk der tien stammen te denken. Daaraan wordt een tijdperk voorspeld, waarin het als ene weduwe neer zou zitten, treurig en verlaten, zonder hoofd en koning, maar ook zonder gelegenheid om de neiging tot afglijding en afgodendienst bot te vieren. Onderworpen aan vreemde macht en beroofd van zijn zelfstandig bestaan, zou het geen verenigd afgodenoffer meer kunnen brengen, geen beeld meer kunnen vereren, zelfs gene huisgoden meer hebben om in uren van benauwdheid te raadplegen. Maar zou alzo de afgoderij in het rijk van Jerobeam ondergaan, zijne burgers gingen een beteren tijd te ontmoet. Zij zouden, ziedaar wat de Godsman wil zeggen, voortaan erkennen, dat slechts in de gehoorzaamheid aan God en het door Hem verkoren stamhuis het ware heil was te vinden. De kloof tussen Israël en Juda zou wegzinken. Een andere David zou beiden onder ééne heerschappij, des vredes verenigen, en de weldaden, tot dusver door het rijk der tien stammen versmiden, zou het dan tonen boven alles op prijs te stellen. Bij het min bestemde der voorstelling mag het echter niet voorbij gezien worden, dat de Profeet hier niet slechts ene persoonlijke bekering, maar een rationale herstelling van al de stammen Israëls heeft toegezegd. Zeker heeft het nauwelijks herinnering nodig, dat het uitzicht hier ontsloten, van ene nog verborgene toekomst zijne volle vervulling verwacht. Maar vraagt men, in wat opzicht Hosea kan gezegd worden de Messias-verwachting verder dan Joël of Amos ontwikkeld te hebben? Bij hem begint de persoon van de Messias, onder de zinnebeeldigen naam van David zichtbaar op de voorgrond te treden, terwijl Joël slechts in het algemeen van de Messiaansen tijd, en Amos van het Davidische stamhuis gesproken had. Een andere David! Hoedanig is de waardigheid en de luister van dezen koning? Niemand onder al de Profeten, die vóór de Babylonische gevangenis optraden, heeft daarvan breder en stouter gesproken dan het tweetal tijdgenoten, Jesaja en Micha.

HOOFDSTUK 4. BOETPREDIKING TEGEN DE ZONDE

DER ISRAELIETEN.

In het eerste hoofddeel zijner profeet (Hoofdst. 1-3) bestrafte de Profeet Israëls geestelijken echtbreuk met zijne gevolgen in symbolische inkleding. In het tweede deel, dat hier begint (Hoofdst. 4-14) stelt hij dezelfde waarheden met duidelijke woorden voor. Toch vinden wij hier de bestraffing van de afgodendienst en van Israëls zedelijk verderf nevens de aankondiging van de ondergang van het rijk der tien stammen, en de verkondiging van de laatste wederaanneming en de zaligmaking van hen, die tot erkenning van hunnen diepen val zijn gekomen, slecht kort behandeld. Het geheel wordt verdeeld in drie delen van ongelijke grootte, van welke elk duidelijk met een belofte eindigt. In elk van deze gaat de rede voort van de aanklacht van het volk in 't algemeen en in zijne bijzondere standen tot verkondiging der straf of tot de ondergang van het rijk en de verbanning van het volk. Ten laatste wordt het besloten met het uitzicht op eindelijke redding van het gestrafte volk, en de belofte van vernieuwing van 't genadeverbond.

Hoofdst. 4:1-6 :3. De Profeet stelt hier de gehele diepte van het godsdienstig en zedelijk verderf voor, zo als dat het volk in zijn geheel en de bijzondere standen, vooral de wereldlijke en geestelijke leidslieden, doortrokken heeft. Als hoofdzonde stelt hij steeds de verachting van de kennis des Heeren, het breken van de echt of van het verbond met God voor. Met dezen gehelen afval komt nu het gericht der verwerping overeen. Ten slotte roept hij kortelijk tot boete en bekering en wijst hij aan, dat ook deze verwerping ten slotte tot vernieuwing en wederaanneming van het volk zal leiden.

Hoort des HEEREN woord, gij afvallige kinderen der tien stammen (vs. 15) Israëls! want de HEERE heeft u als Rechter te beschuldigen en te veroordelen, Hij heeft enen twist met de inwoners des lands, omdat er gene trouw, gene oprechtheid in handel en wandel (Jer. 9:3 vv.), en gene weldadigheden jegens armen en ellendigen, en gene kennis van God in het land is, gene kennis, die op ervaring des harten van Zijne liefde, trouw en barmhartigheid rust, en vervolgens liefde en trouw jegens de broeders opwekt (Jes. 11:9. Jer. 22:16. Kol. 3:12 vv.).

Dit is een nieuwe toespraak van de Profeet en van de vroegere onderscheiden. Vast te houden is, dat de Profeten niet woord voor woord hebben opgeschreven, wat zij tot het volk hebben gesproken, noch ook dat zij éénmaal hebben gehandeld over die zaken, die ons nu in het oog vallen, maar wij hebben in hun Boeken de verzameling van het voornaamste, wat zij gewoon waren openlijk te verkondigen. Er is geen twijfel aan, of Hosea heeft meermalen gesproken over de ballingschap van het volk en zijn herstelling, dewijl hij dit alles, zoals wij tot hiertoe hebben gezien, hen had ingeprint. Zodanig nu was de traagheid en zorgeloosheid des volks, dat hun dagelijks het zelfde moest herhaald worden. Maar het was de Profeten genoeg kortelijk samen te vatten en op schrift te stellen, wat zij in hun gesprekken hadden geleerd. Nu leest Hosea op, hoe scherp hij het volk had berispt, dewijl allerlei soort van verderf in het regeren hen had aangetast en in het lichaam er geen gezond deel aanwezig was.

Maar wat noodzakelijk volgt, wanneer de levende erkenning van God wordt verworpen-vloeken en liegen, vals en lichtzinnig zweren bij de naam Gods en in 't algemeen wat in 't derde gebod is verboden, en stelen en overspel doen, tegen het 6, 7 en 8ste gebod, zijn algemeen; zij breken door als een stroom, zij vragen naar gebod noch verbod, en bloedschulden raken aan bloedschulden, 1) de ene ontzettende misdaad volgt op de andere.

Gelijk de Profeet Jesaja, zo ook wijst Hosea op de door en door ontzettend bedorven toestand van het volk. Het gehele volk was bedorven. Alle dammen en dijken, welke het volksleven beschermden tegen de wateren der zonde, waren doorgebroken. De Wet Gods was geheel op zij gezet en daarom kon het niet anders, of het volk moest te gronde gaan.

Alle ontzag voor God was verdwenen.

Het laatste drukt dan ook uit, dat overal, waarheen de Profeet het oog wendde, hij zonde op zonde zag gestapeld.

Daarom zal 1) het land ten gevolge van aanhoudende droogte, die de Heere tot straf laat komen, als ten tijde van Achab (1 Kon. 17), en die een algemeen versmachten ten gevolge heeft, treuren, en een iegelijk, die daarin woont 2), behalve de mensen, ook de beesten, zal het kwalijk gaan. Zij zullen kwelen, wegwijnen, met het gedierte des velds (Hoofdst. 2:20), en met het gevogelte des hemels; ja ook de vissen der zee zullen weggeraapt worden 3) wanneer het tot verdrogen der wateren gekomen is.

God had te vergeefs beproefd het volk tot de rechten weg terug te voeren door dreiging en bestraffing. Hij had genoeg met hen getwist. Zij bleven verhard. Daarom voegt Hij er bij: Daarom zal het land treuren, d. i. God heeft besloten Zijn oordeel uit te voeren.

Gindse wereld zal meer de persoonlijke beloningen en straffen naar eens iedere werk ontdekken; in deze wereld daarentegen heeft aan tijdelijke welvaart of schade lijden de gemeenschap met anderen veel schuld; des te meer moest men op elkaar letten en voor elkaar bidden, omdat men door zijne medeburgers veel voordeel maar ook veel schade kan hebben.

Dewijl de mensen de heerschappij gegeven is over alle dieren (Gen. 1:28), en de dieren dus als het ware tot het huisraad der mensheid behoren, zo ligt het in de ordening Gods, dat de zonde van enig land alle ellende niet alleen over de mensen maar ook over de dieren brengt (vgl. Zef. 1:3. Ezech. 38:20). Ondervinden wij dit slechts zelden en ten dele, zo is dit het gevolg van de lankmoedigheid Gods.

Bij ene zo grote verdorvenheid zou veel te straffen zijn. Doch niemand twistte, noch bestrafte iemand wegens de heersenden gruwel, omdat het vergeefse moeite zou zijn verbetering te beproeven; want uw volk, het Israël der tien stammen, is als die met de priester twisten; zelfs tegen de rechtspraak van het hoogste door de Heere ingestelde gerechtshof verzetten zij zich, zij staan tegen hun van God aangestelde geestelijke verzorgers op; er is dus met deze niets verder te doen, dan dat men ze aan de doodstraf overgeeft. (Deut. 17:8 vv.).

Wat het ergste is; dit volk, dat zo vol zonden is, laat zich ook niet meer gezeggen; het neemt geen woord van berisping of kastijding meer aan; het schaamt zich niet de bandelozen hoop te gelijken, die zich aan de priester vergrijpt, daarom zal het ook de straf van zulk een bandeloze menigte ondervinden, het gehele volk zal zijnen ondergang te gemoet gaan.

Het is steeds een teken van diep gezonken te zijn, wanneer de gewijde in des Heeren dienst, niet veilig is voor mishandeling, en de uitbarstingen van ruw geweld ondervindt.

Daarom zult gij, o Israëel! vallen in 't bederf bij dag, ja zelfs de Profeet, die in dienst van ene valse godsverering het voorzeggen tot een gewoon werk verlaagde, en u in uwe goddeloosheid sterkte (1 Kon. 22:6 vv.), zal met U vallen bij nacht, zodat er geen tijd is, waarop Mijn volk met zijne Profeten niet wordt uitgedelgd; en Ik zal uwe moeder het gehele volk, uitroeien, verbannen en verdelgen.

Het rijk der tien stammen of, gelijk het ook genoemd wordt, het rijk van Israëel of Efraïm had van de beginne af de kiem des doods in zich; ene ongelovige, kortzichtige, dwaze politiek bracht er namelijk de eersten koning, Jerobeam I toe, om het door invoering van de in de wet streng verboden beeldendienst, die eigenlijk slechts een vorm van afgodendienst was, op een valse godsdienstigen grondslag te plaatsen (1 Kon. 12:26 vv), en dezen grondslag kon ook niemand van die zijner opvolgers verlaten, die zich niet te gelijk aan de eigenlijken afgodendienst overgaven. Dit bewerkte vooreerst, dat Jerobeams huis weer het Goddelijke recht verloor, dat het in de beginne onder voorwaarde van gehoorzaamheid aan Gods wet verkregen had (1 Kon. 11:38; 14:7 vv. 15:27 vv. en welke het over Juda heersende Davidische huis bezat; vervolgens, dat van de koningshuizen, die later in het rijk van Israëel optraden, dat van Jehu dit recht slechts voor een tijd (1 Kon. 11:37. 2 Kon. 10:29 vv. Ki) verkreeg, en de overigen het in 't geheel niet hebben bezeten. Dit had wederom ten gevolge, dat geen van deze huizen ene vaste en blijvende heerschappij kon verkrijgen, maar dat altijd het ene door het andere werd omvergeworpen, en dat dus het rijk der tien stammen de schouwplaats werd van gedurige troonsverwisselingen, van onophoudelijke gevechten, van altijd durende onrust en verwarring. Reeds in deze natuurlijke gevolgen van het gemis der Goddelijke wettigheid openbaarde zich de toorn des Heeren over de hoofdzonde van de Israëlietische koningen en van het volk; maar het was daarmee niet ten einde. Deze hoofdzonde, die als een ban op het volk lag, maakte de ondergang van het rijk noodzakelijk, bijaldien geen terugkeren tot de waren godsdienst, of liever een omkeren der harten tot de waren God plaats vond. Deze verandering zoekt de Heere nu wel door de meest verschillende middelen te bewerken, maar te vergeefs. Toen het derde koningshuis, dat van Omri of Achab van de kalverendienst was voortgegaan, zonder die geheel te verlaten, tot de Kanaänietischen afgodendienst, de dienst van Baäl en Astarte, en de afval alzo zijn toppunt had bereikt, toen verwekte de Heere de beide grote profeten Elia en Elisa, die door hun krachtig woord en hun grote wonderdaden aantoonde, dat de God van Israëel hoog verheven was boven de natuurgoden der heidenen, en daardoor de harten der vaders moesten bekeren, en het volk tot zijnen God, dien het schandelijk had verlaten. Er ontstond een strijd op leven en dood tussen de Profeet des Heeren en het afgodische koningshuis met zijne Profeten en Priesters. Deze strijd voerde wel tot de ondergang van dit huis en van zijnen afgodendienst, maar niet tevens tot de rechte en waarachtige bekering van het volk tot de Heere. Dezelfde

man, wien door Elia en Elisa was opgedragen, het rijk op zijnen waren Mozaïschen grondslag te plaatsen, Jehu (1 Kon. 19:16 vv.), vernietigde wel het huis, dat de Baäl had gediend en de Baälsdienst zelf, maar de kalverendienst van Jerobeam verlaten, dat kon noch hij, noch zijn zoon Joahaz over zich verkrijgen, gebonden door overgeleverde politiek der Israëlietische koningen. Toch gaf daarom de Heere hen en hun volk niet over. Streng, ontzaglijke kastijdingen door de Damasceense Syriërs, de voorlopers der Assyriërs, straffen, die het rijk aan de rand van de afgrond brachten, moesten teweeg brengen, wat het woord der beide grote Profeten niet had kunnen ten uitvoer brengen (Jes 28:11 vv.). Werkelijk brachten zij eerst de zoon van Jehu en vervolgens ook zijnen kleinzoon Joas er toe, om tot de Heere te naderen en zich te verootmoedigen (2 Kon. 13:4, 14). Maar toen Hij, om het werk, dat Hij door strengheid was begonnen, door goedheid te voleindigen (2 Kon. 13:23; 14:26 vv), aan het huis, dat zich tot Hem gekeerd had, ene grote lotsverwisseling schonk, het de ene overwinning na de andere schonk, en zijne macht even hoog verhief als Hij ze te voren had vernederd, toen bewerkte Zijne genade juist het tegendeel van hetgeen zij bedoelde. Hoogmoed, die aan eigen kracht de macht toeschreef, tot welke men was gekomen (Hoofdst. 13:6 Amos 6:13), hardnekkig vasthouden aan de zonde van Jerobeam, de beeldendienst, dien men zelfs in de tijd van de grootsten nood geen ogenblik geheel had verlaten (2 Kon. 13:2,

14:24), ja de ineensmelting van dezen met de eigenlijkste zonden en ondeugden (Amos 2:6 vv. 3:8; 4:1; 5:7, 10 vv. 6:3 vv. 8:4 vv.) waren in Israël. Toen was de mate der zonden vol, en de lankmoedigheid en de ontferming des Heeren uitgeput (2 Kon. 13:4, 23; 14:26 vv.). De Profeet Jona, dezelfde, die aan het rijk van Israël had verkondigd, dat de Heere het zijne oude grenzen zou teruggeven, ene aankondiging, die ook vervuld werd (2 Kon. 14:25, 28. Amos 6:14), en door hare vervulling de laatste grote daad van 's Heeren genade jegens Israël geweest was, werd, toen Israël die daad van genade met te dieperen afval loonde, naar de hoofdstad van het Assyrische rijk, het toenmalige wereldrijk, naar Ninevé gezonden, om daar bekering te prediken. Dit was ene goddelijke verklaring, dat de Heere nu wilde aanvangen, het verbondsvolk te verwerpen, en daarvoor de heidenen te verkiezen (vgl. Hand. 13:16 vv. 28:25 vv.). Het huis van Jehu ging kort na de dood van Jerobeam II te gronde. Onder de koningen, die daarop volgden, en die meer de naam van rovers en moordenaars dan van koningen verdienden, kwam het rijk in de grootste inwendige verwarring (Hoofdst. 7:1 vv.). Spoedig kwam bij de inwendige ontbinding ook de uitwendige. Het aas was voorhanden, daarom kwamen ook de arenden. Deze waren de Assyriërs, de eerste bezitters der wereldheerschappij (Hoofdst. 8:1). Door herhaalde geweldige slagen verwoestten zij het rijk der tien stammen, en voerden zij de bewoners daarvan in ballingschap en verstrooiing aan gene zijde van de Eufraat. Dit was geheel volgens de profetie, welke dezelfde Ahia uit Silo, die aan Jerobeam I in de naam des Heeren de heerschappij over de 10 stammen had opgedragen, toen deze en zijn volk tot de kalverendienst vervallen waren, over het nieuwe rijk had uitgesproken (1 Kon. 14:15). Zo viel het grootste der beide rijken; het stierf, om ene uitdrukking van Hosea (Hoofdst. 13:1) te gebruiken, aan de zonde van zijn stichter.

Mijn volk, zegt de Heere, is of zal worden uitgeroeid, omdat het zonder kennis is, omdat het God niet wil erkennen als zijnen Heere en zijn waar zieleheil; dewijl gij de kennis van God, die gij uit Zijn woord kunt verkrijgen, verworpen hebt, en de zonde van Jerobeam aanhangt (1 Kon. 12:30), heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedienen 1), Mijn priesterlijk volk (Ex. 19:6) niet langer zult zijn, maar de heidenen zult

gelijk geacht worden. Dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uwe kinderen, alle bijzondere leden van uwe gemeente vergeten.

Hier berispt de Profeet de nalatigheid der Priesters, welke de Heere had aangesteld om het volk te besturen, zoals genoeg bekend is. Ofschoon dit nu niet kon dienen, om het volk van schuld vrij te pleiten of de schuld te verminderen, omdat de Priesters zelf onkundig waren, toch verhaalt de Profeet dit naar verdienste op hen, dewijl zij als het ware het ambt niet hadden vervuld, wat God hen had opgelegd. Maar dit paste niet alleen bij de Priesters. God berispt tegelijk van ter zijde de vrijwillige blindheid des volks. Waardoor toch was het gekomen, dat de zuivere kennis onder de Israëlieten niet had gebloeid, indien het volk dit niet had gewenst? Het was dus, zoals men het noemt, een domme onwetendheid, zoals ook heden vele ongelovigen de duisternis niet slechts beminnen, maar van alle kanten begeren, opdat zij een voorwendsel voor hun onwetendheid zouden hebben. God valt hier derhalve wel in de eerste plaats de Priesters aan, maar omvat ook geheel het volk, dewijl die kennis niet bloeide, zoals het behoorde. Doch zo verwijt Hij ook de Israëlieten ondankbaarheid, dewijl aldus het licht der hemelse wijsheid had gebrand, dewijl de Wet, zoals bekend is, van kracht had moeten zijn, om de mens te besturen. Het was daarom geweest, alsof God Zelf uit de hemel had gelicht, toen Hij Zijn Wet had voorgesteld.

Zo is het. Even als men zich omtrent God en Zijn woord houdt, zo gedraagt Zich God weer omtrent ons, zo als men Hem zoekt en aanroept, naar die mate zegent Hij ons. Hij is de getrouwe voor degenen, die Zijn woord liefhebben en die gaarne bidden. Maar zij, die trots zijn, Gods woord verachten, het gebed verlaten, met Gods woord en Zijne dienaars spelen en doen, zo als het hun goed dunkt, die zullen eindelijk tot spot en schande worden, alle eer en naam, geluk en welvaart verliezen, en met hun zaad en met hun nakomelingen worden uitgeroeid. (NIC. SELNECCER).

Dit was juist de vreeslijke zonde van Israël, dat het in plaats van de dienst Gode een eigenwilligen godsdienst had omhelsd.

Hier wijst God er op, dat al de jammerlijke toestanden, welke de Profeet berispt, voortkwamen uit een verwerpen van de Wet. Niet omdat zij die Wet niet hadden ontvangen, maar omdat zij de Wet hadden op zij gezet en het licht der kennis hadden uitgeblust. Niet alleen dat zij het licht, door de algemene genade ontstoken, hadden verworpen, maar ook het licht der particuliere genade.

Gelijk zij meerder geworden zijn in getal en tevens groter in macht en rijkdom, also hebben zij tegen Mij door gruwelijke afgodendienst, daar zij aan deze juist hunnen rijkdom toeschreven (Hoofdst. 2:7), gezondigd: Ik zal hunlieder eer, hun macht en heerlijkheid, waarin zij hun eer stelden, en die hun een brandstof tot zonde geworden is, in schande veranderen.

Zij, de ongelovige priesters, die bij de altaren te Bethel en Dan de eigenwilligen godsdienst waarnemen, eten in vleselijke begeerte de zonde Mijns volks, in plaats van voor de zonde des volks ware offeranden volgens de Wet te doen en daarvan te eten (Lev. 6:26;

10:17), en zij verlangen, een ieder met zijne ziel, naar hun ongerechtigheid, opdat zij vele zoenoffers tot hun eigen voordeel zullen kunnen aansteken.

Aan deze priesters zijn in onzen tijd zulk geestelijken, die naar vele biechtpenningen hunkeren. Ook worden hier die overheden bestraft, die zich om eigene inkomsten allerlei zondige zaken veroorloven, of overigens tot allerlei kwaad gelegenheid openen, om later uit de uitoefening van straffen winst te verkrijgen. Overigens blijkt uit de voor ons liggende plaats, dat de offerdienst in het rijk volgens de orde der Mozaïsche wet verricht werd, en de Israëlietische priesters zich in 't bezit bevonden van de rechten, die volgens de 5 Boeken van Mozes de Levietischen priesters waren toegekend.

Daarom a), gelijk het volk (vs. 7), also zal de priester zijn, die zijn heilig ambt zo schandelijk misbruikt tot aards gewin; en Ik zal zijne wegen over hem bezoeken, en zijne handelingen hem vergelden. 1)

Jes. 24:2.

Volk en Priesters waren even onwetend en onheilig, achteloos op God en hunnen plicht en overgegeven aan afgoderij; en zo zullen zij ook zijn in die toestand. God zal de oordelen over hen brengen, dien der verwoesting zullen zijn, beide, van Priester en van volk; de hongersnood, die het volk berooft van hun spijs, zal de Priesters beroven van hun spijsoffers. Wanneer Gods oordelen met last komen, zullen zij geen onderscheid maken. Merk hier aan, die deelgenoten zijn in de zonde, moeten verwachten, deelgenoten te zijn in het verderf.

a) En zij, 1) priester en gemeente, zullen overeenkomstig Mijne bedreiging (Lev. 26:16) eten, maar niet zat worden, zij zullen in de dienst van de godin der vruchtbaarheid hoereren, maar niet uitbreken in menigte, hun geslacht zal niet groter worden; want zij hebben nagelaten de HEERE hunnen God, in acht te nemen, 1) dien zij moeten vrezen en naar wiens gebod zij moeten wandelen.

Micha 6:14.

De stompzinnigheid der mensen gelooft nog heden, dat veel veel baat! veel eten voedt rijkelijk; veel gemeenschap geeft veel uitbreiding in getal en macht van een volk. De Schrift leert hier en overal het tegendeel. Veel, met zonde gepaard, brengt veel schande, weinig, met Gods zegen, brengt veel vrucht (Ps. 128). Dit bevestigt de ondervinding, waardoor even als door Gods woord de materialistische dwalingen der ongelovigen dagelijks weerlegd worden.

Dat zijn inderdaad de vreselijke kwellingen van de boze, wanneer hij in onverzadelijke, zondige begeerte, zonder inwendige bevrediging smacht, en zijne krachten in zinnelijk genot verspilt, zonder vruchten te zien; dat zijn de ontzettende gevolgen van het leven, wanneer de mens in ijdele lust zich laat losrukken van het verbond met God, in plaats van Hem getrouw vast te houden, van de eeuwige bron des heils, uit welke hij alleen vrede en zaligheid drinkt.

De zinnelijke vreugde is onverzadelijk, en hoe meer zij wordt genoten, des te meer honger veroorzaakt zij dengenen, die haar genieten. Daarentegen zalig zijn zij, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Even als de gerechtigheid verzadigt, zo loont de gerechtigheid, die toch gene wezenlijkheid bezit, degenen, welke haar genieten, met ijdel en bedriegelijken schijn, en laat hun begerige buiken ledig.

Dat wil zeggen, met de Heere te rekenen. De spijzen deden hen geen nut, en hun geslacht werd niet vermenigvuldigd, al namen zij zich vele vrouwen en bijwijven of poogden zij in zondige wegen hun geslacht te doen uitbreken. Het is ook hier dat de mens bij brood niet alleen zal leven, en evenzeer dat het de Heere is, die het menselijk geslacht, al is het ook door de mens zelf, in stand houdt.

Hoererij in de eigenlijken zin des woords en wijn en most, zwelgerij en drinkgelagen, waarmee het ontuchtige leven hand aan hand gaat, neemt het hart weg, benevelt het verstand, verzwakt de krachten der ziel, zodat men niet alleen alle ware Godskennis verliest, maar ook niet meer tussen waarheid en leugen weet te onderscheiden.

Ik zou willen beweren, dat het vuur der vleselijke liefde niet geringer is dan een brand. Zij zet de geest, deze het lichaam in brand. Onze koorts is hebzucht, onze koorts is de boze begeerte, daardoor dat de boze begeerten ene vuur-natuur hebben. De koorts der ziel is echter heviger dan die des lichaams, daarom wordt ook, om aan de ziel vreugde te verschaffen, het welzijn des lichaams gering geacht, en schrikt men voor geen gewaar terug.

Dit (vs. 11) wordt dan ook aan Israël bewaarheid. Mijn volk, het volk des levenden Gods, waaraan Ik alle gelegenheid heb gegeven, om Mij te vragen en Mijne prediking te horen, vraagtom te spreken (Hab. 2:19. Ps. 115:9 vv.), zijn hout, en zijn stok, een uit dood hout vervaardigd afgodsbeeld, dat noch verstand heeft om te weten, noch vermogen, dat hij tot zijnen Profeet verhief, zal het hem bekend maken 1), wat in de toekomst zijn zal. Zo dwaas is Mijn, oorspronkelijk door Mij zozeer door Mij begenadigd volk (Ex. 19:5 vv. Deut. 4:6 vv.); want a) de geest der hoererijen, de boze, de demonische geest, die uit de hel over hen is gekomen (1 Kon. 22:19 vv.), verleidt hen, dat zij van onder hunnen God weghoereren 3), en alle gehoorzaamheid aan Hem weigeren.

Hos. 5:4.

De waarzeggerij door stokken (Rhabdomantie), ene uitvinding der Chaldeënen, bestond daarin, dat twee of meer stokken onder het uitspreken van toverformules in de hoogte geplaatst werden, of in de lucht geworpen, en men nu uit de wijze, waarop zij op de aarde vielen, of vóór- of achterwaarts of ter rechter- of ter linkerzijde de wil der afgoden meende te zien. Soms werden ook letters of woorden, die het voornaamste van de in de vraag staande zaak uitmaakten op de ene geschilderde zijde geschreven, even als onze heidense voorvaders stokken, met tekens beschreven, ter navorsing van de wil der godheid gebruikten, daar zij een aantal door elkaar schudden of uit de ligging der toevallig door elkaar geworpene waarzegden, Men kan hiermede de wichelroeden uit lateren tijd vergelijken.

Hosea noemt de bozen geest enen geest der hoererij, welke de reine gedachten Gods uit de harten der mensen verbant, en òf het woord ontbeert òf geheel en al onderdrukt en de harten vervult met vertrouwen op de schepselen, hetwelk de ware en rechte afgoderij is.

Op de hoogten der a) bergen, waar men meent de afgoden meer nabij te zijn, offeren zij de afgoden, en op de b) heuvelen roken zij, eveneens beneden in de dalen onder allerlei groene bomen (Deut. 12:2), onder enen eik, en populier, en c) iepeboom, of therebinthe (Gen. 35:4), omdat derzelve schaduw goed is, verkwikt en tegen de gloed der zon beschermt; daarom, omdat aan alle plaatsen der afgoderij overvloedig gelegenheid wordt aangeboden, om ook de werken van ontucht ter ere der heidense godin te bedrijven, hoereren uwe dochteren, zij geven zich daar aan die zou over, en uwe bruiden(of schoondochters) bedrijven overspel 1).

Jes. 57:7). b) Ezech. 20:28. c) Jes. 1:29.

Over de zedelozen dienst der Kanaänieten en Babyloniërs zie men Deut. 16:21 1

Ik zal over uwe dochteren gene bezoeking doen, omdat zij hoereren, en over uwe bruiden, omdat zij overspel doen; Ik zal die zonde niet verhinderen, maar haar aan hare eigene wegen en begeerlijkheden 1); want zij zelven scheiden zich af met de hoeren, en offeren met de snoodste hoeren, gij plaatst u met deze bij het offer in plaats van met de wettige vrouwen (1 Sam. 1:3); het volk dan, dat geen verstand heeft, dat zo alle inzicht heeft verloren, dat het zelfs voor dezen hoogsten trap van schaamteloosheid niet terugschrikt, zal omgekeerd worden, zodat het te niet gaat.

Wanneer de duivel iets verderfelijke onder de mensen wilde te weeg brengen, heeft hij ten allen tijde zulk ene lokspijs voor het vlees opgesteld, gelijk Bileam leerde ene ergernis te weeg te brengen (Num. 31:16), zo als de werken der Nikolaïeten waren Openb. 2:6, 15), zo als er ten huidige dage veel is. Wie zijne kinderen, door zodanige ijdelheid van de Heere afleidt, dien geeft God ook de vreugde niet, dat zij in de wereld goed vooruitkomen en hun carrière maken; Hij houdt het niet tegen, dat zij tot de grootste schande komen en in het verderf storten. God heeft door Zijne wet zulke gruwelen genoeg tegengegaan, maar wanneer regenten en overheden zelf door hun voorbeeld alle wet verbreken, zo komt de vervulling van dit verschrikkelijk woord: "Ik zal het niet verhinderen. " .

Dit en het volgende ziet op de gruwelgeheimen der afgoderij, waarbij men, ter ere der afgoden en godinnen zich in diepe spelonken afzonderde met ontuchtige vrouwen en dochters, die zich als priesteressen aan deze godheden toewijdden.

Zo gij, o Israël! het volk der tien stammen, wilt hoereren, u in de geestelijke hoererij wilt verharderen, en u niet wilt laten terugbrengen van het verderf, waarin gij u daardoor stort, dat immers Juda niet schuldig worde door deelneming aan de afgoderij; komt gij, burgers van het rijk Juda, toch niet te Gilgal op het gebergte van Efraïm (Joz. 9:6), ene der beroemdste plaatsen van de afgodischen dienst in Israël (Hoofdst. 9:15; 12:12 11), en gaat niet op naar Beth-Aven, het huis der misdaad, waartoe het vroeger zo heilige Bethel of Gods-huis (Gen.

geworden is door de daar bedrevenen kalverdienst (Amos 4:4; 5:5), en zweert ten minste niet: Zo waarachtig als de HEERE leeft, 1) want het belijden van de Heere aan de ene zijde, en de afgodendienst aan de andere zijde is niets dan schijnvroomheid en huichelarij, die nog gevaarlijker is dan openbare goddeloosheid, omdat zij het geweten in slaap wiegt.

Hier wordt Juda gewaarschuwd tegen het zich laten verleiden door Israël. Israël had zich geheel aan afgoderij en beeldendienst overgegeven, maar nu komt de Heere Juda, wat meer kennis had, dewijl het de Tempel bezat en een koning uit Davids huis, waarschuwen, om zich te hoeden voor de zonde van Israël.

In het slot van dit vers wijst de Heere op het onverenigbare van de Naam des Heeren op de lippen te nemen en de afgoden te dienen. God en de wereld, Christus en Belial verdragen elkaar niet.

Wacht u, o Juda! voor Israëls zonde en voor het gericht van God over dit volk! want Israël is onbandig, het ontloopt het juk der wet en de erkenenis des Heeren, als ene onbandige koe, ene, die geen juk duldt; nu zal hen de HEERE hun geven waarnaar zij verlangen, Hij zal henweiden als een lam in de ruimte, in de eenzame plaatsen, waar het spoedig de wolven ten prooi zal worden, daar Hij het onder de heidenen verwerpt en vrij van Hem en het juk Zijner genade laat leven.

Wie zich van God niet wil laten binden, zal ene vrijheid vinden, waarvoor hij ten laatste terugdeinst. Zo gaat het met de mens en met een volk over het geheel.

Het is onmogelijk dat volk nog te redden. Efraïm, het vroeger zo machtige, zo bloeiende volk van het Noordelijk rijk, is vergezeld met de afgoden, is zo in hun boeien geslagen, dat het niet meer kan loskomen, laat hem, de machtigsten onder de tien stammen, die het geheel vertegenwoordigt, varen, onttrekt u daaraan en hij moge ondervinden, wat hij zichzelf heeft berokkend.

Hunlieder onmatige zuiperij is afvallig, zij worden in hun zwelgerij des te weerspanniger, zij doen in geestelijk, zowel als vleselijk opzicht niet dan hoereren; hun schilden (Ps. 47:10), de oversten die het rijk en het volk tegen het bederf hadden moeten beschermen (het is ene schande 1) beminnen het woord: Geeft), en dringen also op onbeschaamde wijze aan tot het brengen van geschenken (Spr. 30:15).

Beter is de vertaling: Hun zuipen is ontaard, d. w. z. zij drinken net zolang, totdat zij dronken zijn.

In het Hebr. Ahaboe heboe kaloon maginnèjha. Beter: Bemind? bemind hebben hun schilden de schande. Onder schilden hebben we dan de Oversten, de machthebbenden te verstaan.

Een stormwind van verderf heeft hen reeds gebonden in zijne vleugelen, heeft het volk van Efraïm uit zijn land in verre ballingschap heengevoerd, en zij zullen beschaamd worden

in hun vertrouwen op hun verering, die zij Mij met een huichelachtig aan afgoden hangend hart gegeven hebben, beschaamd van wege hun offeranden 1), wanneer zij bemerken, dat zulke offeranden niets tot redding baten (1 Sam. 15:22).

Terwijl in de vorige afdeling (Hoofdst. 4) de strafrede van de Profeet zich eerst tegen de zonde van het gehele volk richtte en van daar tot de misdaden der priesters voortging, gaat zij in de navolgende afdeling (Hoofdst. 5) uit van het verderf der priesterschap en van het koningshuis, en keert van daar terug tot het gehele volk. Verder wordt de straf van de verstrooiing des volks en de verwoesting des lands, die noodzakelijk op dit algemene verderf volgt, nu duidelijk en bepaald aangekondigd, terwijl die in 't voorafgaande slechts hier en daar werd aangeroerd en kortelijk gemeld.

Van wege de offeranden wil niet minder zeggen, dan dat het volk zou ervaren, dat de Heere de offeranden niet aanneemt, die met een verdeeld of met een van Hem afkerig hart worden gebracht.

HOOFDSTUK 5.

BEIDE KONINKRIJKEN WORDEN OM HUNNER ZONDEN WIL MET GODS RECHTVAARDIGE STRAF BEDREIGD.

Hoort dit, wat de Heere zo even in Hoofdst. 4 omtrent u gezegd heeft, gij priesters! en merkt op, gij huis, gemeente Israëls, en neemt ter oren gij huis, familie des konings 1) met alle zijne raadgevers en hovelingen! want ulieden, priesters en vorsten gaat dit oordeel aan, omdat gij, in plaats van getrouwe leidslieden en vrome raadgevers van het arme volk te zijn, door uw zondig leven en uwen afgodendienst een strik zijt geworden te Mizpa, of Ramoth in Gilead aan gene zijde van de Jordaan (Deut. 4:33), en een uitgespannen net op Thabor, op de bosrijken top van dien berg aan deze zijde van de Jordaan (Richt. 4:6 #Jud) 2). Gij hebt het gehele land overal in het verderf gelokt.

Welk koningshuis hier wordt aangesproken, blijft twijfelachtig, omdat Hosea, zoals bij Hoofdst. 1:2 is opgemerkt, in zijn Boek niet de redenen wedergeeft, gelijk zij woordelijk door hem zijn gehouden, maar alleen de hoofdgedachten van zijne profetische verkondigingen mededeelt. Misschien is Zacharia, de zoon van Jerobeam 11 (772 v. C. 2 Kon. 15:8 vv.), bedoeld waarschijnlijker echter zijn opvolger Menahem (771-760 v. C. 2 Kon. 15:13-22), daar op dezen bijzonder het in vs. 13 gezegd past.

Ik heb u tot wachters onder het volk en op ene verhevene hoogte van waardigheid gesteld, opdat gij het dwalende volk zoudt regeren, maar gij zijt een valstrik geworden en niet zozeer wachters, maar jagers te noemen.

Beide plaatsen waren waarschijnlijk bekend als zeer geschikt om vogels te vangen; zoals toch Thabor zich als een alleenstaande bergkegel verheft, zo is Ramoth in Gilead, het tegenwoordige es Szalt, rondom aan de zijden van een kleinen, ronden, steilen berg gebouwd, die zich in een smal dal van rotsen verheft, en op welks top een vaste burg staat.

En die van Mij afwijken verdiepen zich, zoeken diepten om te slachten 1), maar Ik zal hun allen een tuchtmeester zijn²⁾, het volk zowel als de vorsten en priesters.

In het Hebr. *Wesjachatah setim hëemchoe*. de Septuaginta heeft: De jagers op het wild hebben het ver uitgestrekt. Onze Staten-Overzetters vatten de woorden op van het slachten van offeranden, dus van vormelijke offeranden brengen. O. i. is de vertaling beter: Overtredingen hebben zij diep uitgestrekt, d. w. z. in de zonde en de overtredingen van afval en afgodendienst hebben zij het ver gebracht. Dit verstaan zij opperbest, Het is dan ook daarom, dat de Heere dadelijk daarop laat volgen, dat Hij hen tot een tuchtmeester zal worden.

Zij, offeren veel en maken hun afgoderij, waardoor zij van God afwijken, even als ene echtbrekster zich verloopt, zo diep, dat er geen genezen mogelijk is; de Profeet wil het geen offeren noemen, het is slechts een slachten.

Israël verontschuldigde zich wel, dat het toch offeranden waren, en de Heere toch Zijne offers ontving, maar Hosea noemt zulk een offeren met verachting een slachten, want afgodenoffer is niets beters, en offeren daarnevens is ook een gruwel. Wat zou zulk een slachten baten, dan dat het volk het steeds verder in het afwijken brengt? Het kan niet missen, waar zulk afvalligheid algemeen is, daar moet ook de straf algemeen worden.

Ik ken Efraïm, de hoofdstam van het noordelijk rijk, die in Jerobeam I (1 Kon. 11:26) de aanvoerder der overige tot dit rijk behorende stammen geworden is; Ik ken de gezindheid van zijn hart, zodat Ik mij niet door verontschuldiging en uitvluchten laat misleiden, en Israël het overige volk der 10 stammen is in zijne gruwelen voor Mij niet verborgen, hoewel het meent zich met een uitwendigen godsdienst te kunnen bedekken. Het is integendeel een voor Mij bewezen feit, dat gij, o Efraïm! nu hoereert in de geestelijken zin van het woord, en Israël verontreinigd is 1), met hoererij geheel en al bevlekt.

De afgoderij en het bederven van de godsdienst is geestelijke hoererij en onreinheid voor God; ook is de dwaling en de bijgelovigheid zulk een vijand van de godzaligheid, dat die tot onreinigheid in de wandel brengt, en het is een bewijs van Gods alwetendheid, wanneer Hij zich niet laat bespotten met des mensen schoonschijnende voorwendsels, door welke zij hare wegen bedekken, maar wanneer Hij die openbaar maakt en Zijnen dienstknecht onderwijst, om ze in hun snoodheid te ontdekken. Want ten bewijze dat Hij ze kende, zo zendt Hij Zijn Profeet, om te verkondigen, dat hun wel opgemerkte wegen hoererij waren, en dat geheel Israël door die wegen en door derzelver vruchtgevolgen verontreinigd was geworden.

Zij stellen hun handelingen niet aan, zij denken er niet aan om zich tot hunnen God te bekeren, maar wijzen dat geheel van zich af: want de geest der hoererijen (Hoofdst. 4:13) is in het midden van hen, en laat hun omkering niet toe, en de HEERE kennen zij niet; de boze geest, die in hen woont, heeft alle kennis van de waren God teniet gedaan.

Ene vrouw, al is zij haren man niet getrouw, behoudt nog enig gevoel van schaamte, zo lang zij in huis blijft en zij nog onder brave en goede vrouwen wordt gewaarschuwd. Zodra zij echter eens in het hoerenhuis is gegaan, en zich openlijk aan allen heeft prijs gegeven, wanneer zij weet, dat hare schande aan allen bekend is, dan werpt zij alle schaamtegevoel af en vergeet zij geheel en al hare roeping. Zo zegt ook de Profeet, dat een hoerengeest in het hart des volks is, alsof hij wilde zeggen: de Israëlieten zijn zo in hunnen afgodendienst verzonken, dat zij in het geheel niet meer kunnen bewogen of bezield worden met enigen eerbied voor God, in 't geheel niet meer kunnen teruggebracht worden op de weg des Heeren, omdat de duivel hen van hun zinnen heeft beroofd, en zij van al de schaamte ontbloot, aan geschandvlekte deernen gelijk geworden zijn.

De Profeet wijst hier op de gezindheid des harten bij het volk. Zij stellen hun handelingen niet aan, wil zeggen, dat in hun hart geen ander bedenken is, dan om afgoderij, dat is geestelijk hoererij te plegen, en indien het dan niet komt tot een gehele hartsverandering, zal er ook geen breken met de afgoderij plaats hebben.

a) Dies zal Israëls hovaardij 1), trots, zijn godsdienst, waarop het roemt, in zijn aangezicht getuigen tegen hem, en Israël en Efraïm, de verleide zowel als de verleider, zullen vallen door hun ongerechtigheid als in een net, waarin zij zich moedwillig hebben verstrikt; ook zal Juda, dat zich ondanks de waarschuwing in Hoofdst. 4:15 in dezelfde zonde heeft gewikkeld, met hen vallen, al blijft het ook een tijd langer bestaan.

Hos. 7:10.

Israëls hovaardij is niet zijn heerlijke staat, zijn bloeiende toestand, maar dat wat Israëls heerlijkheid uitmaakt, n. l. Israëls godsdienst, of wil men, de Heere zelf. De Heere zelf zal tegen Israël optreden, ver van Zijn aangezicht, door Zijne strafgerichten getuigenis geven, dat Hij schrikkelijk toorn over het verlaten van Hem.

Hetzelfde zal Juda wedervaren.

Met hun schapen en met hun runderen zullen zij dan gaan, met offerdieren, om de HEERE is zoeken, en Zijne gerichten van zich af te wenden. Maar zij zullen Hem niet vinden, dat zij vergeving der zonden en vrijstelling van straffen zouden verkrijgen, de toorn Gods zal op hen blijven, Hij heeft zich van hen onttrokken 1), en ze aan hun vijanden prijs gegeven.

Als het Israël benauwd zal zijn, zal het wel met offers komen, om des Heeren toorn af te bidden, maar het zal hen niet baten, dewijl er wel afwending van de gevolgen der zonde wordt gesmeekt, maar geen verlossing van de zonde zelf.

Het ontbreekt aan het ware offer, een verbroken hart en een verslagen geest.

Zij hebben als ene overspelige vrouw, die zich van haren man afkeert (Jer. 3:20), trouwelooslijk gehandeld tegen de HEERE; want zij hebben vreemde kinderen gewonnen, welke de Heere niet voor de Zijne kan erkennen, zo als ook zij Hem niet als hunnen God en Vader kunnen liefhebben en eren; nu zal hen de nieuwe maand, hun huichelachtige offerplechtigheden en nieuwe maans-feesten (Num. 28:15), door welke zij meenden verzoening te verkrijgen, niet van de ondergang redden, maar integendeel verteren met hun delen, met het land, dat hun slechts onder voorwaarde van gehoorzaamheid ten erfdeel is geworden, maar dat zij door hun zonden schandelijk hebben misbruikt en daardoor verloren.

Een vreselijk gericht, wanneer God op die wijze de hand aftrekt! Maar er is ook ene gewone reden, waarom zelfs onder de schrik, dien de straffen veroorzaken, geen meer wezenlijk goed wordt geboren, omdat namelijk de mensen zo licht van het vroegere ongeloof en de ongehoorzaamheid, in bijgeloof vervallen, en het willen goed maken met het uitwendige en de waarneming daarvan.

Onze plaats is een bewijs, dat in het rijk der tien stammen, op de plaatsen der afgoderij, te Bethel en te Dan, de feesten, in de Mozaïsche wet voorgeschreven en de godsdienstplechtigheden gehouden werden. Vgl. Hoofdst. 4:8

Laat ons onderzoeken wat wij hebben gedaan, en onze zielen beschuldigen van wege deze grote zonde; gij hebt niet alleen overtreden en ongehoorzaamheid betoond, maar gij hebt verraderlijk gehandeld tegenover de Heere! Dat wij onze harten met diep ontzag vervullen door deze gedachte: "Zal ik nu God verlaten en verraderlijk met Hem handelen?" Zij, die beginnen te denken, dat vereniging met God en Zijne wegen ene harde zaak is, en meer vrijheid zouden wensen, zijn in groot gevaar verraderlijk met God om te gaan, ja, hun harten verwijderen zich reeds van Hem. Dit is de snoodheid van der mensen hart. Hoewel God zo goed, zo genadig, zo getrouw is, hoewel Hij zo gezegend, zo heerlijk in Zich zelve is, en zo zeer alle ere waard, toch is des mensen hart zo laag, dat het verraderlijk met God wil omgaan

Zij die de Heeren alleen gaan zoeken met hun vee en hun kudden, en niet met hun harten en zielen, kunnen niet verwachten Hem te vinden; zij zullen dat niet bereiken, die de Heere niet zoeken, terwijl Hij te vinden is. Er is een tijd, dat Hij wil gevonden zijn, omdat Hij Zich zelve heeft teruggetrokken. Ziet hier van hoeveel belang het is God vroeg te zoeken, nu, terwijl het de aangename tijd en de dag der genade is. .

Blaast, terwijl nu het gericht daar is en de vijand het noordelijk rijk met zijne scharen geheel overstroomd heeft, de bazuin te Gibeā Sauls in de stam van Benjamin (Richt. 19:13); de trompet te Rama (1 Sam. 1:1); roept luide met alarmsignalen te Beth-Aven, het ontheiligde Bethel (Hoofdst. 4:15); achter u, Benjamin! 1) de vijand is u reeds dicht op de hielen, haast u daarom en berg u in veiligheid! Maar wat zal u dat alles nog baten? Het is te laat.

Zowel Gibeā als Rama waren twee hooggelegen plaatsen op de noordelijke grenzen van de stam Benjamin. De Profeet ziet derhalve Efraïm reeds verwoest en de vijand genaderd tot aan de grenzen van Juda. Ja, het achter u, Benjamin, overgenomen uit de strijdzang van Debora (Richt. 5:14), toont, dat de vijand reeds in Juda is gevallen en achter Benjamin is omgetrokken.

Efraïm, het noordelijk rijk door het verderf het eerst en het zwaarst getroffen, omdat het de zwaarste schuld geeft, zal tot verwoesting worden ten dage der straf; onder of over de stammen Israëls heb Ik bekend gemaakt, dat gewis is wat van zekeren duur zal zijn; maar zij hebben zich niet laten waarschuwen; daarom moeten de zware en ondragelijke plagen over hen komen, waarmee Ik hen bedreigd heb. (Deut. 28:50).

10.

GODS STRAF BRENGT TOT BEROUW.

De vorsten van Juda hebben de afstand tussen Mij, de levenden God en de afgoden niet opgemerkt, maar delende in Efraïms zonde zijn zij geworden, die de landpalen van hunnen naaste verrukken 1), over welke de wet (Deut. 19:14; 27:17) de vloek Gods uitspreekt. Ik zal Mijne verbolgenheid zo overvloedig als water over hen uitgieten, want wanneer hij reeds vervloekt is, die de grenzen van zijnen naaste vernauwt, hoe veel te meer hij, die de bezittingen zijns Gods aantast.

Dit wil zeggen, niet dat zij de grenzen van Efraïm hebben overschreden, want God kende feitelijk geen grens tussen Juda en Efraïm, maar de grenzen op het terrein van de godsdienst. Zij hadden de grenzen van het Goddelijk recht verzaakt, door aan Baäl evenveel recht van bestaan toe te kennen als aan Jehova. En daarom zal Juda ook gestraft worden door de gerichten van Gods toorn.

Efraïm is verdrukt, door zware en ondragelijke plagen van nu aan voor langen tijd over hem gekomen; hij is verpletterd metdoor het recht (Deut. 28:33); want hij heeft zo gewild, hij is gewaarschuwd, maar koos toen de weg des verderfs; hij heeft van de beginne het woord en gebod Gods veracht en gewandeld naar het gebod 1) der mensen, daar hij de kalverendienst, door de stichter van het rijk ingevoerd, zo hardnekkig heeft vastgehouden (1 Kon. 12:26 vv.).

Dit woord komt hier en in Jesaja 28:10, 13 voor, in de zin van, menselijk gebod, in tegenoverstelling van het goddelijk gebod. Het gebod is hier dan de kalverdienst, welken Jerobeam Israël had ingesteld.

Daarom zal Ik reeds nu tot aan de tijd zijner volkomene verwoesting Efraïm door langzaam werkende plagen en vijandige invallen, gelijk die in de wet der overtredders bedreigd worden, zijn als ene mot, die onmerkbaar en langzaam maar zeker de klederen verteert (Jes. 50:9; 51:8. Ps. 89:12), en de huize van Juda, als ene verrotting, als ene worm, die het hout, waarin zij woelt, geheel en al verderft.

Als Efraïm zijne ziekte 1) door welke hij inwendig verteerd werd, burgeroorlog en anarchie, zag, en Juda zijn gezwel, want ook dit rijk ging zijne inwendige ontbinding steeds meer te gemoet (Jes. 1:5 v.), zo toog Efraïm om hier van Juda te zwijgen-in plaats van boete te doen, tot Assur, om daarbij bescherming te vinden, en hij zond tot de koning Jareb (= hij zal tegenstaan), de strijder, die, verre er van om Efraïm te beschermen, integendeel in 's Heeren hand het werktuig zal zijn, om tegen Zijn volk te strijden; maar die zal ulieden niet kunnen genezen, en zal het gezwel van ulieden niet kunnen helen (Ps. 146:3).

In het lichaam van het staatkundig bestuur is de vorst of de overheid het hoofd; de ogen zijn de verstandige, voorzichtige, wijze lieden, die er nauwkeurig op letten, wat voor de staat heilzaam of schadelijk is; de oren zijn gehoorzame onderdanen, die aan goede regels en wetten gehoor geven; de tongen zijn verstandige redenaars, die juist en met nadruk voordragen, wat in alle omstandigheden de staat dienstig is; handen en armen zijn de oversten en krijgshelden, die in geval van nood tegen de vijand uittrekken en voor het vaderland strijden; de voeten zijn landbouwers en handwerkslieden, die aanbrengen, wat voor lichamelijke voeding nodig is. (JOH. GERHARD).

De koning Jareb, d. i. de koning, die de rechtsstrijd voert, waarmee bedoeld wordt de koning van Assyrië. Deze zal dien echter niet voor u, maar tegen u voeren, als een werktuig in Gods hand, om Israël te straffen. Weten wij het nog heden, waartoe een volk komt, wanneer het vertrouwt op de verdachte vriendschap van de overmachtigen nabuur? Dat deed in het

rijk van Israël eerst de koning Menahem; hij kocht zich voor 1. 000 centenaars zilver de gevaarlijke bescherming van de Assyriër Pul (2 Kon. 15:19).

Want Ik, de almachtige God, tegen wien gene aardse macht iets vermag, zal Efraïm zijn als ene felle leeuw, en de huize van Juda als een jonge nog veel begeriger leeuw; Ik, Ik zal verscheuren, gelijk de leeuw zijn buit verscheurt, en henen gaan met de roof; Ik zal wegvoeren, gelijk een leeuw in zijn hol, en er zal geen redder zijn; niemand, ook de machtigste op aarde niet, zal uit Mijne hand redden, even als niemand de leeuw zijnen buit kan ontnemen. (Jes. 43:13).

Ik zal, wanneer Ik die straf volbracht heb, en hen in een ver land heb weggevoerd, henengaan, en keren weer tot Mijne plaats, de hemel; Ik zal Mijn volk een tijd lang Mijne genadige tegenwoordigheid onttrekken, totdat zij alle over hen beslotene gerichtten hebben doorgestaan, en zich zelven schuldig kennen, en Mijn aangezicht met berouw zoeken; als hun door de vervolging van de zijde der heidenwereld bange zal zijn, zullen ze Mij vroeg ijverig en ernstig zoeken, omdat zij zien, dat Ik alleen Die ben, en er geen God is buiten Mij (Deut. 32:39).

Och! dat de mens het vrijwillig en niet gedwongen deed! Och, dat men toch niet wachtte, totdat men er eerst door vele slagen toe gebracht werd! Dat men zich toch door Gods goedheid tot berouw liet leiden, en het er niet toe liet komen dat men eerst door harde middelen moest worden terechtgebracht.

De eerste schrede tot genezing is, dat wij door smart worden bewogen, wanneer wij gevoelen, dat wij Gods toorn hebben verwekt, en ons de zonden mishagen. Wie dan op die wijze in zich zelven een zondaar is geworden, d. i. wie begint zijn eigen rechter te zijn, moet daarna nog ene tweede zaak doen, namelijk, dat hij Gods aangezicht zoekt, d. i. dat hij zich Gode als een misdadiger overlevert en om vergeving smeekt.

Wees dan begerig om dit hoogste goed, de Goddelijke tegenwoordigheid, te kennen en vooral te genieten. De ervaring daarvan zal dringen om haar te prijzen en zorgvuldig aan te kweken, nooit met opzet zo groot en zo liefelijk een genot te miskennen of te verdrijven, een zegen, die zo veel geluk aanbrengt, waar zij is. Er is een bestendige vrede, maar daar alleen waar God is.

Verliezen en tegenspoeden zijn voor de groten Herder der schapen de gebruikelijke middelen, door welke Hij de afgezworvene lammeren in de schaapskooi terughaalt. Gene leeuwen kunnen getemd worden, zo lang zij te goed gevoed zijn, hun grote kracht moet gebroken worden; eerst dan, wanneer zij uitgehongerd zijn, zullen zij onder de hand van de temmer bukken; zo zagen wij dikwijls, dat de Christen eerst gehoorzaam gemaakt werd aan de wil van zijn God, door gebrek en door moeitevollen arbeid. Wanneer zij rijk zijn, en wanneer het goede der aarde hun toevloeit, dan dragen vele naam-Christenen het hoofd zeer hoog, en spreken trotse woorden. Met David beroemen zij er zich in, dat hun berg vaststaat, en dat zij nimmer bewogen zullen worden. Wanneer de Christen rijk wordt, een goeden naam geniet, met gezondheid gezegend is, en een gelukkigen familiekring om zich heen heeft, dan

sluip ook de vleselijke gerustheid al zeer spoedig naar binnen, en neemt plaats aan zijn dis. Maar, zo hij alsdan een waar kind van God is, dan wordt er ook ene roede voor hem in gereedheid gebracht. Wacht slechts een weinig, en wie weet hoe spoedig gij zijne bezittingen zult zien verdwijnen als een droom. Hier moet hij een deel zijner landerijen missen; hoe snel toch wisselen de handen af, die de binders als hun eigendom vasthouden. Die schuld, die onterende rekening! Hoe schielijk volgt het ene verlies op het andere. Waar zullen de tegenheden eindigen? Wanneer dergelijke tegenspoeden ons kort na elkaar treffen, zo is dit dikwijls een gezegend teken voor het geestelijk leven; de ziel vangt alzo aan onrustig te worden van wege haar ontrouw, en keert weer tot God. Gezegend zijn de golven, die de drenkeling aanspoelen op de rots der behoudenis! Zo tijdelijk verlies aan ons geheiligd wordt, dan verrijkt het vaak onze ziel. Weigeren wij tot de Heere te naderen met voorspoed gezegend zijnde, dan worden wij vaak naakt tot Hem uitgedreven. Ziet de Heere in Zijne genade geen ander middel, dat ons bewegen kan om onder de mensen Zijne eer groot te maken, dan leidt Hij ons in diepe wegen. Vergeten wij Hem in overvloed, dan drijft Hij ons in de weg der armoede. Verlies de moed toch niet, gij erfgenaam van velerlei moeite; wordt gij aldus bezocht, erken juist dan de hand, die liefdevol kastijdt, en zeg: "Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan. "

HOOFDSTUK 6.

In dien tijd verplaatst, waarin Juda en Israël bereid zijn hun schuld te erkennen en de Heere te zoeken, staat de Profeet in het midden van het nedergebogen en boetvaardig volk. Daar hoort hij: Komt, en laat onsmet oprecht berouw en levendig geloof wederkeren tot de HEERE, onzen enigen Heiland en Redder, want Hij heeft in Zijne grimmigheid als een leeuw (Hoofdst. 5:14) verscheurd, zodat wij de dood zijn nabijgekomen, en Hij zal ons, als onze enige en ware geneesheer (Ex. 15:26. Deut. 32:39) genezen; Hij heeft geslagen in Zijnen toorn, zodat wij gewond zijn in ons hart, en Hij zal ons verbinden, zodat wij van onze wonden genezen.

Hij zal ons uit de dood, waarvan wij door Zijne straffen komen, door Zijne almachtige genade na twee dagen, na een zeer korten lijdenstijd levend maken; op de derden dag zal Hij door Zijne ontferming ons uit het verderf doen verrijzen, en wij zullen onder Zijne bescherming, in het genot Zijner genade en in 't aanschouwen van Hem voor Zijn aangezicht leven.

Dan zullen wij kennen, wij zullen de beginselen der waarheid verstaan, wij zullen vervolgen, met allen ernst voortgaan en toenemen, om de HEERE te kennen, als onzen Genees-Heere en Verlosser, Zijn uitgang is bereid als de dageraad; na een langen nacht van dwaling, van zonde en ellende, zal opeens de dag worden aangekondigd, die alle duisternis verdrijft (Jes. 58:8; 60:2); en Hij zal, wanneer Zijne grote gerichten ware boete en verlangen voor Hem in ons hebben opgewekt, in de Messias (2 Sam. 23:4. tot ons komen, als een vruchtbaarmakende regen, als de spade regen en vroege lente-regen (Lev. 26:5) des lands, die de akkers verkwikt en levend maakt (Job 5:11).

De geestelijke en zedelijke opstanding van Israël uit de dodelijken toestand van zijne verstoting, dadelijk na zijne bekering, worden door deze woorden voorzeggd. Het zal een wonder van God zelven zijn, wanneer dit geschiedt, en zo is het ook vervuld. Nadat onder Zerubbabel en Jozua, als voorbeelden van Hem, die komen zou, de wederopname en terugkering van het volk in het land des Heeren, door Gods wonderdaad geschied was, werd deze profetie nog volkomener vervuld, toen God zelf mens werd, en als voorbeeld van Zijn volk, uit de dood eens misdadigers, na drie dagen, tot volkomene heerlijkheid en zaligheid der gemeenschap met God opstond, en de eerstelingen des volks, door het aannemen van dit wonder der verlossing, uit de geestelijken en zedelijken dood opstonden tot een nieuw leven voor Hem. Maar volkomen zal deze grote en zich ver uitstrekkende belofte eerst dan worden vervuld, wanneer onze God en Heiland als koning in heerlijkheid weer zal verschijnen, wanneer geheel Israël uit de geestelijken dood door zijn bekering zal zijn opgestaan, en eindelijk ook in de opstanding en verheerlijking der lichamelijke doden, tot volle zaligheid en heerlijkheid in 't aanschouwen van Gods aangezicht zal gekomen zijn. Deze profetie omvat dus de geschiedenis van Israëls verlossing, van de ballingschap tot aan de laatsten tijd (vgl. de geheel gelijke profetie in Jes. 26:19; Ezech. 37:1-14) Het is echter geheel overeenkomstig de wegen der aanbiddenswaardige wijsheid Gods, dat Hij dikwijls de vervulling geheel letterlijk naar de woorden der profetie laat geschieden. Terwijl in de samenhang der verzen op deze plaats "na twee dagen" en "op de derden dag" zeker zo veel betekent als "dadelijk,

spoedig na de bekering, " even als ook in Amos 1:3. Job 5:19 Spr. 6:16; 30:15, 18 de verbinding van twee op elkaar volgende getallen, de zekerheid van hetgeen in dien tijd geschiedde, moest uitdrukken, zo heeft de almachtige God in het beeld van Zijn uitverkoren volk, Zijnen geliefden Zoon zelven, de voorzegging van de wederopwekking uit de dood der zonde, na drie dagen letterlijk vervuld. Zulk ene bewonderingswaardige nauwkeurigheid in de vervulling moet onze harten versterken tot de zekerheid des geloofs.

De oude Joodse en Christelijke uitleggers verklaarden de 3 dagen voor drie perioden, en rekenden de eersten dag tot aan de eerste, de tweeden tot aan de tweede verwoesting van Jeruzalem, de derden dag tot aan de wederkomst van Christus, wanneer het heiligdom in Jeruzalem weer zou worden opgericht-of de twee jaren voor de twee eerste duizend-tallen van jaren (Ps. 90:4), van de verschijning van Christus in het vlees af, en de derden dag als het derde duizendtal, wanneer het rijk der heerlijkheid zou aanbreken.

4.

II. Hoofdst. 6:4-11 :11. In dit tweede hoofddeel van het tweede deel der profetie van Hosea wordt het diep zedelijke en godsdienstige verderf in Israël nog uitvoerder dan in de voorgaande eerste afdeling voorgesteld als een nacht zonder enig licht. Alleen de Goddelijke ontferming is in staat het volk te bewaren voor gehele verdelging van de aardbodem. Dit tweede hoofddeel wordt in drie kleinere delen verdeeld: in het eerste treedt de volkomene ongeneeslijkheid van het verderf des volks en van zijn oversten (Hoofdst. 6:4-7 :16) in het tweede wordt de noodzakelijkheid van het gericht Gods op de voorgrond gesteld (Hoofdst 8:1-9 :9); in het derde wordt op de voorgrond gesteld, hoe dit verderf sedert oude tijden zich tot zulk ene hoogte heeft ontwikkeld en is toegenomen (Hoofdst. 9:10-11 :11). Ook hier sluit de Profeet de gehele afdeling weer met de verkondiging van de verlossing, der boetvaardigen uit het grote gericht door de barmhartigen God zelven. Het tafereel van de zeden, dat ons hier voorgehouden wordt, is een waarschuwend beeld van de verdorvenheid en van de staat van ontbinding, waartoe een volk vervalt, wanneer het zijn verbond met God verlaten heeft.

Wat zal Ik nog meer aan u doen, o Efraïm! wat zal Ik u doen, o Juda! Gene kastijdingen noch door woord noch door allerlei plagen, als hongersnood, gebrek, burgeroorlog en vijandelijke invallen, zijn tot hiertoe in staat geweest u tot bezinning en verandering te brengen- wat middelen zouden nog meer kunnen worden aangewend (Jes. 1:5 vv.)? Wat baat het, dewijl uwe weldadigheid wanneer er iets goeds bij u opkomt, is als ene lichte morgenwolk, die aanstonds voor de opgaande zon weer verdwijnt en als een vroegkomende dauw, die henengaat, zodra de zon hare stralen daarop vallen laat (Hoofdst. 13:3).

Wat zou Ik aan u doen, dat Ik niet reeds gedaan heb, zowel door weldaden (Jes. 5:4), als door straffen (11:8) Het is toch alles te vergeefs. want gij zijt juist het tegendeel van de Heere. Wanneer er eens wat goeds bij u opkomt, zo is het zo vluchtig als een morgendamp; terwijl de Heere zo vast en zeker gaat als de opkomende morgenzon, die onmisbaar de dag aanbrengt. Het verdwijnt bij u als de morgendauw, die spoedig opdroogt (13:3), terwijl de Heere enen blijvenden zegen schenkt, als de vruchtbaarmakenden regen. Op u kan men zich niet verlaten, ook als gij goede woorden geeft en zondoffers brengt, en in de nood Gods aangezicht zoekt.

In deze woorden betreurt God het als het ware, dat de indrukken bij Zijn volk Israël zo voorbijgaande waren, dat Hij vragen moest: "Wat zal Ik u doen?" Vs. 5 verklaart de Heere, dat Hij hen behouwen had door de profeten, en hen gedood had door de rede Zijns monds, en zegt, dat hun oordelen zouden voortkomen als het licht. Nu eens deed Hij hen de dreigende, ontzettende verkondiging van Zijne naderende oordelen in de oren klinken; dan weer maakte Hij de roepstemmen Zijner liefde en genade zo liefderijk en zo talrijk als de stralen der zon. Doch het ene zowel als het andere maakte slechts enen oppervlakkigen indruk op Zijn volk, wel werd hun aangezicht door ene wolk van treurigheid overtoegen, wel parelde een traan van berouw in hun oog, maar die was weldra verdwenen. Hij was gelijk ene morgenwolk en als een vroeg opkomende dauw, die henengaat. Zo is het ook met al de onbekeerden in ons midden, wier einde zal zijn het verderf. God deed hen door Zijne gezanten tot bekering vermanen. Hij behouwt hen door Zijne Profeten, en doodde hen door de rede Zijns monds. Ook deed Hij liefelijke, bemoedigende roepstemmen tot hen komen; Zijne oordelen kwamen voort als het licht. Zij denken daarover na, een lichte indruk wordt op hun gemoed te weeg gebracht, maar om spoedig weer uitgewist te worden. "Wat zal Ik u doen, o Efraïm?" Het is ene grote genade onder de verkondiging des Evangelies te mogen leven, ene nog grotere tijd van geestelijke opwekking te mogen aanschouwen; doch de grootste genade is, dat God uwe zielen levend maakt, door Zijnen Geest in uwe harten uit te storten. Laat dit niet te vergeefs aan u besteed zijn-keert niet tot uwe vorige onverschilligheid terug-gedenkt aan de vrouw van Lot. Redt u om uws levens wil, ziet niet achter u om, staat niet stil op deze ganse vlakte. Redt u naar het gebergte, opdat gij niet omkomt. (Mc. CHEYNE).

Het beeld is ontleend aan het rijk der natuur in Palestina. Een morgenwolk beloofde, zo het scheen, wel regen, maar bracht dien niet. Door de wind werd die wolk van de hemel weggevaagd, zonder regen te geven. En een vroeg opkomende, d. i. een morgendauw bracht evenmin de ware verkwikking voor de vruchten des velds, dewijl straks de hete Oosterse zon opkwam en dadelijk de dauw door hare hitte opslurpte. Alleen de avonddauw, d. i. de dauw, die des nachts viel, bracht zegen aan.

Zo, wil de Heere zeggen, was het ook met de indrukken bij Israël en Juda verwekt. Zij beloofden wel vruchten der bekering, maar brachten die niet.

Daarom, omdat hun vroomheid iets zo vluchtigs is, heb Ik hen behouwen (1 Kon. 6:37. 2 Kron. 34:11 hen als een hard hout met scherpe instrumenten bearbeid, door de van Mij gezondene en met Mijn woord begaafde Profeten, om hen te vormen tot een volledig volk overeenkomstig zijne bestemming; Ik heb ze gedood, dood en ondergang aangezegd door de redenen Mijns monds, terwijl Ik steeds verricht, wat Mijne Profeten verkondigen (Jes. 11:4; 49:2); en uwe oordelen zullen voortkomen aan het licht 2); het gericht over u, Mijn volk, zal als het licht opgaan, en uwen duisterten weg verlichten.

Hier toont God door Zijn Profeet, dat Hij door grote noodzakelijkheid was gedwongen geworden, om zo hard en wreed met Zijn volk te handelen. Wij weten dat God niets liever van harte wil, dan zachtmoedig met ons handelen. Want geen vader zal er op de wereld worden gevonden, die zijne kinderen tederder koestert. Maar wij, zo verhard zijn wij, dulden niet dat Hij volgt, wat Zijn natuur meebrengt. Gedwongen wordt Hij derhalve, om zich als in

een nieuw persoon te hullen en om harder te kwellen, zoals Hij hier zegt, dat Hij met de Israëlieten heeft gehandeld.

Dat is: de manier, om godvruchtig te leven is geweest als het licht. Dat is: Ik nu heb u zo gewaarschuwd, dat gij willens en wetens daarna hebt gezondigd. Dat gij nu derhalve tegen Mij u zo hebt verheven, is te wijten aan uwe halstarrigheid. Dewijl, indien gij te buigen waart geweest, Ik u zeker niet had verborgen, wat recht was. Evenals nu de zon dagelijks de aarde verlicht, zo ook was Mijne kennis u als een licht, om u de weg des heils te tonen, maar zonder gevolg.

De Heere heeft Zijnen wil omtrent des mensen plicht zo klaar geopenbaard, dat Hij daardoor gerechtvaardigd, en de zondaars onverschoonlijk zullen gesteld worden, wat zij ook anders mogen voorgeven, want dat is een ander argument tegen hen, en uwe oordelen (of de rechtvaardige ordinantiën, waarin u geboden is te wandelen) zijn gelijk het licht, dat voortkomt, dit is, zijn zo klaar als het daglicht, hetwelk uitbreekt in de morgenstond.

Want dit moet gij van Mij leren erkennen-Ik heb lust tot weldadigheid, Ik heb een Goddelijk welgevallen in die barmhartigheid, welke voortkomen uit een ongeveinsd geloof, en die oprechtheid met zelfverloochening bemint, en niet tot offer, dat zonder geloof en liefde gebracht wordt, noch tot enig uitwendig werk, waardoor de zondaar zijn ongeloof en zijne zonden meent te bedekken, en tot de kennis Gods de wortel van alle deugden (Hoofdst. 4:1) meer dan tot brandofferen¹⁾ en alle uitwendige vervulling van de offerdienst (1 Sam. 15:22 vv. Micha 6:8. Ps. 40:7; 51:18 vv. Matth. 9:13; 12:7).

Waar God in deze plaats verkondigt, dat Hij wil barmhartigheid en niet offeranden, is dit, om alle waardeloze voorwendsels te voorkomen. Want wij weten, dat aan de hypocrieten nooit ontbreekt, wat zij voorwenden, en zo groot is hun zorgeloosheid, dat zij niet aarzelen herhaaldelijk met God te twisten. Dit nu is wel hun algemene toevlucht, dat zij zich er ijverig op toeleggen God te dienen, door Hem de offeranden te brengen, door zich toe te leggen op de ceremoniën en vele plechtigheden verbinden. Zij menen dan, dat zij God aan zich verbonden hebben en zich uitstekend van hun plicht hebben gekweten. Dit is nu in alle eeuwen een algemene fout. Daarom voorkomt nu de Profeet deze exceptie en zegt: Ik wil barmhartigheid en niet offeranden, alsof hij wil zeggen: Ik weet wat bij u voor ogen is en wat gij hebt te zeggen, n. l. dat gij Mij offeranden brengt, dat gij u van veel ceremoniën kwijt, maar deze tegenspraak heeft bij Mij geen waarde en is van geen gewicht. Waarom? Ik verlang geen offerande, maar barmhartigheid en geloof.

De eeuwige betekenis van het woord: Ik heb lust tot weldadigheid en niet tot offer. Het wil zeggen: Ik heb een welgevallen 1) meer in barmhartigheid dan in offer, wanneer het tot een vergelijken komt; 2) alleen in barmhartigheid en niet in offer, als het tot tegenstelling komt; uitsluitend in barmhartigheid, met verwerping van het offer, wanneer het tot tegenspraak komt.

De liefde is de ware geest der zelfopoffering, het (lithurgische) offer is daarvan alleen het zinnebeeld en de getuigenis. Wanneer nu zulk een offer Gode behaagt en Hem een zoete reuk

is, zo is het de liefde, die hare geuren daarin doet ontwaren en welker geest Hem daarin tegen ademt. De liefde behaagt Hem in het offer alleen om der liefde wil. Wanneer de liefde ontbreekt, zo is het offer ene hersenschim en ene valse getuigenis, die Gode mishaagt. De kennis Gods is de ware geest des harten, die in het vuur der liefde geheel verteert en zich oplost in de verheerlijking van God. Het brandoffer (Hebr. "opstijgoffer") is daarvan alleen zinnebeeld en getuigenis. De Geest, die tot God opstijgt en in Hem leeft, is Gode meer waard dan het beeld en de uitwendige tekenen. De geest der liefde en der kennis Gods, in Abel aanvangende, heeft het zinnebeeldig offer ingesteld, de volkomene geest der liefde en der kennis Gods in Christus heeft daaraan een einde gemaakt Christus Jezus is ons niet een zinnebeeldig maar een voorbeeldig (typisch) offer, nadat Hij alleen het algemene zondoffer geworden is.

Wat is alle godsdienst zonder de liefde tot en de begeerte naar God? Is het niet alles dood en koud, wat men ook van God moge zingen en zeggen? Alle vormen en uitwendige godsdienstige verrichtingen zonder inwendige kracht, zijn als lichamen zonder ziel; zij wandelen als spoken.

Deze zijn de aangenaamste offers: barmhartigheid ootmoed, schuldbelijdenis, vrede en liefde.

"Alleen de liefde brengt de mens tot God, alleen zij brengt God tot de mens, slechts zij verhoogt ons, terwijl zij God nederbuigt.

Dit woord komt hier voor, nadat Jehova zich over het vergankelijke en onbestendige van Israëls godsvrucht beklagd had, die wel in uitwendige plechtigheden, maar niet in reinheid des wandels zichtbaar was. Tegenover deze richting tot het uitwendige verklaart de Profeet, wat geringe waarde daaraan hierboven gehecht wordt. En voorzeker zou reeds dit verband het gevoelen van een hedendaags uitlegger (Stier) tegenspreken, die de woorden opvat in de zin: "Ik wil barmhartigheid tonen, en niet de offeranden ontvangen. " Maar bovendien blijkt uit hetgeen onmiddellijk volgt: "en (Ik wil) kennis Gods meer dan brandoffer", dat de Heere doelt, niet op de barmhartigheid, die God wil tonen, maar op die welke van de mensen geëist wordt. Dat de Joden in de tijd van Jezus (Matth. 9:13) hoe hogen prijs ook op offeranden stellende, echter deze barmhartigheid, die in hoger schatting veel groter waarde had, schandelijk vergaten, behoefde Jezus niet eenmaal er bij te voegen.

De Heere wijst allen vormelijken godsdienst af, indien men meent, dat dit genoeg en voldoende is, om daarmee God de ogen te doen sluiten voor de zonde van het eigengerechte en wereldlievende hart. De Heere keurt de offeranden op zich zelf niet af, maar Hij neemt die alleen aan, die Hem in het geloof worden gebracht.

Maar zij, Israël en Juda, hebben het verbond, dat Ik met hun vaders aan de Sinai gesloten heb, overtreden evenzo opzettelijk en met gelijke kennis van Gods gebod als Adam 1) (Gen. 3:6. Job 31:33. Rom. 5:14); daar, op de plaats van hunnen gruwelijken afgodendienst, te Bethel (Hoofdst. 4:15; 5:8; 10:5 hebben zij trouwelooslijk tegen Mij gehandeld.

Dat Israël zo schrikbarend, de eeuwen door tegen zijn God inging, lag aan twee oorzaken: 1e. daaraan, dat het eerste Israël in de woestijn als volk reeds gevallen was, en daardoor heel de wortel van het volksbestaan had doen spijten; en 2e. daaraan, dat Adams bondsbreuk in Israëls bondsbreuk nawerkte.

Er bestond dus tussen Israëls bondsbreuk in de woestijn, en Adams bondsbreuk in het Paradijs niet slechts sterke overeenkomst, maar ook oorzakelijk verband; en het lag derhalve als voor de hand, om Israëls schrikkelijk, al doorgaande, goddeloosheid daaruit te verklaren, dat evenals Adam eens in het Paradijs, zo ook Israël in de woestijn gevallen was, en dñßr, d. i. in de woestijn, met hun God de spot dreven.

De vertaling, als Adam, moet gehandhaafd worden tegenover de gevoelens van andere uitleggers. Wat sommigen willen, n. l. vertalen, als mensen, strijdt geheel tegen het karakter van het Joodse volk, dewijl er geen onderscheid werd gemaakt tussen hoger en lager geplaatsten, of wil men tussen de priesters en het volk.

De Profeet wijst hier op de verbreking van het verbond door Adam, toen hij als van onder God wilde uitgaan en zich door satan liet verleiden, toen hij daarmee het verbond der werken verbrak.

Want, om hier twee voorbeelden te geven van hun ontrouw, het ene uit het land, dat aan deze, het andere uit het land, dat aan gene zijde van de Jordaan is gelegen-Gilead, het gehele land ten oosten van de Jordaan, is ene stad van werkers der ongerechtigheid; zij is betreden van bloed; zij is zo vol bloedschulden, dat men in het gehele land de bloedige sporen van moord en roverij kan zien.

Gelijk de benden der straatschenders op iemand wachten, alzo is het gezelschap der priesteren, zo stelen en doden de priesters te Bethel, door hun verleiding tot afgoderij, de zielen; zij moorden op de weg, die uit het middelpunt des rijks, de hoofdstad Samaria naar Sichem op het gebergte Efraïm (Deut. 11:31), en van daar over Silo naar Bethel in het zuiden gaat; waarlijk, zij, die door Jerobeam uit de heffe des volks gekozene priesters, doen schandelijke daden, van welke de gruwel der ontucht (Gen. 19:5) de voornaamste is.

Ik zie, waarheen Ik ook zie, ene afschuwelijke zaak, gruwelen van allerlei aard, in het huis Israëls; aldaar is Efraïms hoererij, dat toch gaat voort met zijn slecht voorbeeld; Israël is verontreinigd, daar het gehele volk het kwade voorbeeld navolgt.

Ook heeft hij u, o Juda! hoewel zich dit aan dezelfde verontreiniging schuldig maakt (2 Kon. 17:9), en juist daarom aan ene zware straf moet worden onderworpen (Hoofdst. 5:5, 14), enen oogst gezet 1), als Ik de gevangenen Mijns volks wederbracht, of overbreng, en het van al zijne ellende bevrijdde.

Letterlijk staat er: Ook Juda, gezet is u ene oogst. Nu hebben sommigen gemeend, dat oogst hier moet worden opgevat in de zin van, gerijpt zijn voor het heil, in verband met het

slot van dit vers. Maar dit strijdt met het verband van de zin. Over Israël wordt de straf uitgesproken, maar ook Juda zal niet verschoond worden.

En nu weten we uit Joz. 4:13 en Jer. 51:32; dat oogst ook beeld is van het oordeel Gods. En die betekenis moeten wij hier hebben. Ook Juda zal door het oordeel worden getroffen. God zal ook uit Juda het boze wegdoen door de straffen van het gericht. Hij zal het volk louteren, gelijk een zilversmid het zilver reinigt. Zijn volk, dit is wel inzonderheid Juda, maar ook Israël zit in de ellende der zonde, in de gevangenschap der zonde en ellende. Maar uit die ellende zal God Zijn volk wederbrengen. Wanneer? Het wordt hier niet gezegd. Zeker dan, als het volk zich tot de Christus zal bekeren.

HOOFDSTUK 7. KLACHT OVER ISRAËL EN AANKONDIGING DER VERDIENDE STRAFFEN.

Terwijl Ik Israël van zijne ziekte door de boetprediking der Profeten genees 1), zo wordt Efraïms ongerechtigheid in hare gehele grootte ontdekt, even als het gevaarlijke ener lichamelijke wonde dikwijls eerst bij het onderzoek van de geneesheer openbaar wordt, mitsgaders de boosheden in hare bodemloze diepte van Samaria, dien hoofdzetel van alle zedenbederf; want zij werken valsheid zowel tegenover mensen als tegenover God, en daarbij bedrijven zij hun schanddaden met ongehoorde gerustheid; en de dief gaat er in, zodat hun huizen onveilig zijn, de bende der straatschenders stroopt daarbuiten 2), zodat de wegen gevaarlijk zijn.

Gelijk de Heere alleen Zijn volk kan genezen, alzo is Hij ook gewillig, om Zijne hulpe aan te bieden en om tot dit einde middelen in het werk te stellen, eer Hij hetzelfde overgeeft, want Hij wilde Israël genezen. Dit heeft de Heere gedaan en doet het in alle eeuwen aan Zijn volk; soms door Zijn Woord uit te zenden, om ze af te brengen van de zonde, gelijk God zo vele Profeten tot Israël had gezonden. Soms door hen verademingen van voorspoed te schenken, soms door hen minder verdrukkingen toe te zenden, als medicijnen om de zonde uit te zuiveren, en om de droevige gevolgen van dezelve voor te komen. Soms ook door enige voorname aanvallen van de afval en de zonde weg te nemen en dus gelegenheid te geven tot ene reformatie, indien dit anders op hen enige werking doen kan.

Hoe meer de waarheid gepredikt wordt, des te erger wordt de wereld.

Het geestelijk verderf van een volk en van ene stad wordt eerst dan in zijne grootte gezien, wanneer Gods woord krachtig wordt verkondigd en de gedachten des harten daaraan openbaar moeten worden.

En zij zeggen niet in hun hart, zij denken er zelfs in de verte niet aan, dat Ik al hunner boosheid gedachtig ben, en hen zeker zal straffen; nu omsingelen hen hun handelingen 1), van alle zijden zijn zij door misdaden omringd, zodat Ik wel blind moest zijn, zo Ik hun boosheid niet opmerkte; zij zijn voor Mijn aangezicht 2).

Het beeld is ontleend aan de heelmeeester, die bij het helen van de wonde ontdekt, dat de kwaal veel dieper zit, dan hij dacht. Alzo was het ook met Israël. Als de Heere Zijne Profeten zendt en Zijne strafredenen laat horen, om het volk van de weg der ongerechtigheid af te brengen, wordt het openbaar, dat Israël tegen alle vermaningen ingaat en zich niet wil laten genezen. Integendeel de valsheid, het bedrog in hun daden zowel tegen God als de mensen wordt hoe langer hoe meer openbaar.

Mochten wij hieruit leren, dat niets meer te vrezen is, dan dat satan onze harten zo betovert, dat wij menen, dat God in de hemel werkeloos is. Daarom is er niets, dat ons meer tot waakzaamheid dringt, dan wanneer wij God in Zijne almacht vereren, en daarvan doordrongen zijn, dat Hij de rechter der wereld is, wanneer wij als voor Zijn aangezicht

wandelen en weten, dat onze zonden niet in vergetelheid kunnen komen, behalve wanneer Hij ze door vergeving begraaft.

Zij, die goddeloze onderdanen, verblijden de koning met hun boosheid, en de vorsten met hun leugenen 1), daar deze hierdoor een geschikt middel hebben tot volvoering van hun eigene boze voornemens (Rom. 1:32).

Hiermede wordt het uiterste der goddeloosheid getekend. Niet alleen, dat het volk in allerlei goddeloosheid uitbreekt, maar ook de vorsten, zij, die recht en gerechtigheid hebben te handhaven, vinden vermaak in de goddeloosheid des volks. Dit is een voorteken, dat het met het volk op het eind loopt.

Zij bedrijven al te zamen, vorsten zowel als onderdanen, overspel, geestelijke hoererij, door hunnen afgodendienst; zij zijn gelijk een bakoven, die heet gemaakt is van de bakker, die ophoudt van wakker te zijn, van de wacht te houden dat de oven niet koud wordt, nadat hij het deeg heeft gekneed, totdat het doorgezuurd zij 1).

Schoon goddeloze mensen niet altijd in dadelijke goddeloosheid uitbreken, zo zijn zij daarom niet te minder schuldig; want hun geest is door de zonde besmet en als gejaagd, schoon zij dezelve niet uitwerken; gelijk een bakoven heet wordt en het deeg doorzuurt, schoon de bakker er anderen slapen moge. Het is niet uit hen, dat zij de zonde niet bedrijven, maar alleen uit gebrek van ene gelegenheid of van ene verzoeking tot dezelve, gelijk een heet gemaakte bakoven ophoudt van brood te bakken, en de bakker van het daarin te doen, totdat het gerezen en doorgezuurd zij. De hitte van hun begeerlijkheid is niet uitgeblust, noch zij arbeiden niet om dezelve te doden, maar zij blijft gedurig rusteloos woelen, totdat ze voldaan zijn, gelijk een bakoven gedurig heet en brandende is, totdat het brood gezuurd en daarin gelegd is.

Het is, zeggen zij, heden de geboorte of kronings-dag (Matth. 14:6) onzes konings; de vorsten beginnen het feest met drinkgelagen en maken hem ziek door verhitting van de wijn; hij, de koning, strekt, door alzo voor te gaan, zijne hand voort met de spotters, zij verenigen zich alzo met hem, want de wijn is een spotter (Spr. 20:1).

Ja spotters zijn zij, zowel in woorden als in gebaren, zelfs bij de godsdienstviering, die aan de feestelijkheid voorafgaat; want zij voeren hun hart aan als enen bakoven, tot hun lagen, zij hebben dien volgestopt met allerlei ongerechtigheid, met allerlei boze plannen; hunlieder bakker, die het deeg de vorigen dag heeft gekneed, en het daarna laat verzuren en rijzen (vs. 4), slaapt de gansen nacht; hij houdt zich verre van hetgeen aan het hof voorvalt, totdat voor hem het ogenblik is gekomen om te handelen; 's morgens, als het bakken van het nu gereed geworden deeg beginnen zal, brandt hij als een vlamvend vuur, en volbrengt hij met verzengenden gloed zijn werk.

Zij zijn al te zamen verhit als een bakoven, en zij verteren hun rechters, zij verslinden hun overheden; al hun koningen vallen, de een na de ander wordt omgebracht; en toch boezemt

hun dit geen schrik in; er is niemand onder hen, die tot Mij roept: niemand grijpt Mijne hand om het verderf te ontkomen, en zij leven voort als ware er niets te vrezen.

Na de dood van Jerobeam II verviel Israëls rijk hoe langer hoe meer. Toen de hand van de krachtigen veldheer de scepter niet meer hield, ging alle orde te niet. Van de zes laatste koningen is slechts één, Menahem, in 't bezit van zijne heerschappij, enen natuurlijken dood gestorven. Hier behoeft geen Profeet, gelijk de vorige koningshuizen, de vorsten met de ondergang te bedreigen, de vernietiging is duidelijk genoeg nabij. Hosea schildert hier meesterlijk, hoe het verraad in het duistere voortslipt en koningsmoord uitbroedt.

De Profeet voert ons in de kring, die het volk in het goede moest voorgaan, aan het hof van de koning en zijne geweldigen-en hoe is het daar? Daar zijn de koning en zijne vorsten, en om hen verzameld zijn de andere groten van het rijk, de voornaamsten in het gehele land; zij zoeken het koninklijk hof in slaap te wiegen (vs. 3). Het ontbreekt niet aan schone woorden en toch is alles leugen; want het zijn echtbrekers, trouweloos jegens hunnen God zowel als jegens hunnen koning, een afgefallen volk zonder trouw en geloof, dat het slechts te doen is om zamenzwering en omwenteling. Omdat in deze zaamgezworenen zulk een wild, onstuimig vuur brandt, door enkelen aangeblazen, onderhouden door de wederkerigen gloed, tot eindelijk alles helder ontvlamt, vergelijkt de Profeet de zaamgezworenen bij enen sterk gestookten oven. Bovenaan staat het hoofd der zaamgezworenen, die het gehele plan heeft uitgedacht; dat is de bakker, die het deeg heeft gekneed, en nadat dit geschied is, het deeg laat doorzuren en rijzen, d. i. het bedachte plan, nadat het de zaamgezworenen is meegedeeld, nu ook laat rijp worden (vs. 4). Zulk een wild vuur heeft deze zaamgezworenen, dat zij aan enen oven gelijken, die sterk verhit is; hoe nu alles wordt volvoerd, zien wij in 't volgende. Er is een koningsdag, enige feestelijke jaardag in 't koninklijk paleis; een algemeen feestgelag brengt al de zaamgezworenen, die mede tot de groten des lands behoren, aan het koninklijk hof. Daar heerst algemeen overdaad; de wijn maakt des konings gerustheid nog groter, hij zelf trekt de zaamgezworenen steeds nader tot zich; hij meent zich geheel aan het genot te kunnen overgeven, en zij bespotten hem slechts in hun hart (vs. 5). Nu komt het uur der volvoering; het is tijd om te offeren; daartoe verzamelt alles zich in de morgen. De koning gaat vooraan, de zaamgezworenen vol godsdienstigheid en het is toch slechts bedriegerij, want geheel andere gedachten vervullen de harten der groten. Het hoofd der zaamgezworenen-het is de bakker, die dien vreselijken gloed heeft verwekt-heeft zich de gehelen nacht stil gehouden, nu vindt hij op 't afgesproken uur alles in gereedheid (vs. 6). Nog schijnt de godsdienstigheid algemeen te zijn bij het offerfeest; daar breekt de storm, die bedreigd heeft, los, en de koning valt met zijne rechters; alles, wat zich verzet, wordt nedergehouden, de koningsmoord met de algehele omwenteling is geschied. Onder het ganse volk heeft niemand een afkeer van zulk schanddaden, niemand wendt zich naar boven, dat de rechtvaardige God zulke gruwelen moge doen eindigen. (vs. 7). Dit is het profetische beeld van de jammerlijken toestand in Israël.

Deze zinnebeeldige voorstelling schijnt te zinspelen op de zamenzwering van Pekah tegen Pekahia (2 Kon. 15:25), en wel met nauwkeurige kennis van de omstandigheden.

Dagen van openbare vrolijkheid zijn maar al te zeer vervuld met veel goddeloosheid, en gevolgd door veel kwaad. Zij, die anderen tot dronkenschap aanzetten, kunnen nooit hun vrienden zijn, en berokkenen hun dikwijls de ondergang. Zo volvoeren mensen aan elkaar de goddelijke wraak, maar hoe zelden roepen zij, die aan zulke gevaren zijn blootgesteld, tot God, die alleen voor de ondergang kan bewaren? De dag komt, wanneer zij, die zich een vurigen oven gelijk maken door hun eigene lage begeerten, indien dat vuur niet door Gods genade is uitgeblust, zullen gemaakt worden tot een vurigen oven door Goddelijke wraak (Ps. 21:8), wanneer de dag komt, die zal branden als een oven (Mal. 4:1). .

Efraïm, hetwelk toch behoort tot het volk, dat Ik Mij van het overige volk heb afgezonderd, opdat het Mij een priesterlijk koninkrijk en een heilig volk zou zijn (Ex. 19:5 v. Lev. 20:24, 26), die vergeet geheel en al zijne heilige roeping en verwacht zich met de volken, daar het de werken der heidenen leert, de afgoden der heidenen dient, en naar verbintenissen met de heidenen streeft (Hoofdst. 12:2. Ps. 106:35 v.); Efraïm is, omdat het in zijne aan 't heidendom verwante natuur volhardt, en zich niet door de hand van zijnen God wil laten verzorgen en opvoeden (Jer. 48:11), als een koek, die op heet zand gebakken, niet is omgekeerd, en daarom van boven niet gaar wordt.

Een koek, die niet is omgekeerd, is ongaar aan de ene zijde, en zo was Efraïm, in verscheidene opzichten, onaangeroerd door de Goddelijk genade; ofschoon er ene gedeeltelijke gehoorzaamheid bestond, was er veel opstand overgebleven. O, mijne ziel! ik bid u, zie toe of dit niet uw toestand zij. Zijt gij geheel in de dingen Gods? Is de genade tot in het diepste van uwe ziel doorgedrongen, zodat hare goddelijke werkingen in al uwe krachten, daden, woorden en gedachten ondervonden worden? Het moet uw streven en uw gebed zijn om in geest, ziel en lichaam geheilgd te worden; en hoewel er nog in genen dele volkomen heiligmaking in u zij, moet zij toch in al uwe daden gezien worden; en mag hier geen schijn van heiligheid zijn, terwijl elders de zonde heerst, anders zijt gij ook een koek, die niet is omgekeerd. Een koek, die niet is omgekeerd, verbrandt licht aan de kant, die het dichtst bij het vuur is, en ofschoon niemand te veel godsdienst hebben kan, zijn er sommigen, die zwart verbrand schijnen door dweepzuchtigen ijver voor dat deel der waarheid, dat zij ontvingen, of die verschroeid zijn tot ene dove kool, door ene ijdele Farizeese vertoning van die godsdienstige verrichtingen, welke met hun gezindheid stoken. De aangemattigde schijn van hogere heiligheid gaat meestal zamen met een volkomen gemis aan alle levende godzaligheid. De heilige in het openbaar is een duivel in het verborgen. Hij handelt in meel bij dag, en in roet bij nacht. Een koek, die aan ene zijde verbrand is, is aan de andere zijde deeg. Indien dit mijn toestand is, o Heere, keer mij om, keer mijne ongeheiligde natuur voor het vuur uwer liefde, en doe haar de heiligen gloed ondervinden, opdat mijne verbrande zijde een weinig moge opkoelen, terwijl ik mijne eigene zwakheid en mijn gemis aan gloed lere verstaan, wanneer ik van uwe hemelse vlam ben afgekeerd. Dat ik niet bevonden worde een dubbelhartig mens te zijn, maar geheel onder de krachtigen invloed der heersende genade; want dit weet ik, dat indien ik als een koek, die niet is omgekeerd, gelijk, en niet aan beide zijden het voorwerp uwer genade ben, ik voor eeuwig in het vuur, dat niet uitgeblust wordt, zal branden.

Even als nu zulk een niet omgekeerde koek van anderen verbrandt, zo gaat het ook Efraïm, vreemden verteren, even als de verderfelijke hitte, zijne kracht, van binnen door het heiligdom, van buiten door verwoestende oorlogen, en hij, dit zo verblinde en verstokte Efraïm, merkt het niet, dat diegene aan welke hij als aan vrienden en weldoeners zich hecht, zijne ergste vijanden en verdervers zijn, en hem tot enen vóór de tijd afgeleefden, voor het graf rijpenden man maken; ook is de grauwigheid op hem verspreid, zijne haren zijn grijs geworden, en hij merkt het niet, noch hoever het reeds met hem is gekomen, noch welke toekomst hem wacht.

Uit de afdeling vs. 4-7 bleek, dat men ten tijde der koningen reeds bakovens had van dezelfde soort als de onze; dit was ten minste het geval in de koninklijke residentie; te Jeruzalem was ene bijzondere bakkerstraat (Jer. 37:21), terwijl de gewone huishoudingen zich waarschijnlijk nog wel van bakkruiken bedienden. (Ex. 16:24). Van deze wijze van bakken is in Lev. 2:5 en de andere te onderscheiden, daar men of het deeg op ene ijzeren plaat (Machabath. Ezech. 4:3) uitspreidde, dit op enige stenen legde en daaronder vuur maakte, of het deeg, dat tot ene soort van pannekoek gevormd was, in ene met een deksel voorzien ketel (Marcheseth) bakte. In de voor ons liggende afdeling komt nog een derde manier van bakken voor: men maakte of ene ronde groeve in de aarde, legde daarin eerst keistenen, waarop het vuur werd aangestoken, ruimde het laatste weg, wanneer de stenen genoeg verwarmd waren en legde nu het deeg op de stenen; of men maakte het vuur op het zand aan, en als dit genoeg verhit was, ruimde men het vuur weg, en legde het deeg op het hete zand, keerde het na enigen tijd om, en dekte het van boven met het hete zand en met as toe. Hierdoor verkreeg men de zogenaamde askoeken, die wel tamelijk zwart uitvielen, maar toch een goeden smaak hadden. Ook bij het bakken in de groeve was het gedurig omkeren ene wezenlijke noodzakelijkheid, wanneer het baksel niet zou mislukken.

Dies zal de hovaardij van Israël in zijn aangezicht getuigen, zodat het duidelijk is geworden, waartoe de heidense godsdienst het gebracht heeft (Hoofdst. 5:5); dewijl zij zich niet bekeren tot de HEERE, hunnen God, die hen toch alleen redding en hulp kon aanbrengen, noch Hem zoeken in alle dezen, hoewel de ziekelijkheid van hun staatsinrichtingen zo openbaar wordt; maar zij wenden zich om hulp tot degenen, die toch hun vijanden zijn.

Deze onboetvaardigheid draagt dan ook hare onzalige vruchten; want Efraïm is als een botte, ene domme duif, die het niet moeilijk is in strik of net te lokken; het is zonder hart, zonder verstand; zij roepen Egypte aan om hulp tegen Assur (2 Kon. 17:4); en dan is het weer: zij gaan henen tot Assur, zij zoeken het vriendschappelijk te stemmen, en door vleierijen te verzoenen, en zij bemerken niet, dat zij juist daardoor in het net des verderfs, in de macht van Assur geraken.

Wat is erbarmelijker, dan de andere, die zich over zichzelf niet erbarmt.

ontvlied de schorpioen, wiens prikkel gij kent, ontvlucht de slang, wier verderf gij hebt leren kennen. Wie ten tweeden male op denzelfden steen stoot is òf blind òf zinneloos. (EPHRAÏM, DE SYRIER).

Wanneer zij, in plaats van zich boetvaardig tot Mij te wenden, tot mensenhulp en menschengunst zullen henengaan, zal Ik zelf als vogelvanger Mijn net over hen, tot straf uitspreiden, en hen uit de vrijheid tot de gevangenis brengen; Ik zal ze als vogelen des hemels doen nederdalen, Ik zal ze tuchtigen met gevangenschap in de macht van Assur, met wien zij nu boeleren en waarvoor zij straks vrezen (Ezech. 12:13), gelijk gehoord is in hun vergadering 1) (Jes. 3:24), in hun gemeente, zowel uit de plaatsen der wet (Lev. 26:14 vv. Deut. 28:15 vv.), als van de Profeten.

Hiermede dreigt de Heere met Zijne straffen. Straffen, die niet ongewaarschuwd kunnen overkomen, dewijl de Heere door de Wet en de Profeten had gewaarschuwd, en gezegd, welke straffen op het verlaten van Hem, op het afhoereren van Hem, waren gesteld. Helaas, Efraïm heeft zich niet laten waarschuwen, maar was als een botte duif, die niet eens ziet welk gewaar hem wacht.

Wee hen, want zij zijn als vluchtende vogels, van Mij afgezworven; verstoring over hen, want zij hebben tegen Mij overtreden; Ik zou hen wel willen verlossen, maar zij spreken, nu met de mond, dan door hun daden (vs. 11), leugen tegen Mij, alsof Ik hen niet kon verlossen.

De Heere God spreekt hier uit dat er wel bij Hem nog raad is, nog lust tot genade en hulp, maar zij spreken leugen tegen Hem, d. i. zij zeggen het met hun mond en tonen het met hun daad, dat Hij niet kan verlossen, dewijl zij hulpe zoeken bij de Assyriërs.

Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart, al is het ook dat hun lippen om redding schreeuwen, wanneer zij in ongelovigen wanhoop over de nood, waarin zij geraakt zijn, huilen op hun legers; om koren en most verzamelen zij zich, alleen om hunnen buik te vullen en hunnen lust te bevredigen, brengen zij huichelachtige offers en houden zij vergaderingen tot gebed (Num. 11:4), maar zij wederstreven tegen Mij, dewijl zij volstrekt geen acht slaan op het doel, dat Ik bij Mijne kastijding voor ogen heb.

Alle plechtige godsdienst wordt ook recht verworpen, wanneer de mensen hun weerspannige en afkerige gedachten en handelingen tegen God niet afleggen. Want dewijl hun roepen tot Hem hen verbinden moest tegen de zonde te strijden, daar liepen zij, wat zij ook in hun onmiddellijken godsdienst schenen te zijn, terstond wederom tot hun oude gangen en hun gewone handelingen en verstening. En wanneer zij te eniger tijd hun verzoek van God verkregen, zo versmaden zij hem terstond, alsof zij niet neer met Hem te doen hadden.

Deze plaats is opmerkelijk, omdat wij daaruit zien, dat onze gebeden voor God een gruwel zijn, wanneer wij beginnen met brood en wijn en niet met het rijk van God, d. i. wanneer wij Zijne verheerlijking niet zoeken en onze harten niet alsoo richten, dat wij onder een verzoenden God leven. Wanneer wij daarom niet naar de bron van de Goddelijken zegen zelf streven, maar alleen wensen ene voldoende menigte van zijne goederen voor de mond te verkrijgen, dan zijn alle onze gebeden een gruwel voor Hem en dat met recht.

Wij moeten niet de gaven van de Heere, maar de Heere der gaven zoeken.

De mening van dit vers is deze: wanneer zij ter oorzaak van enige rampspoed droevige klachten maken, en hun smarten met onredelijk geschreeuw uiten, gelijk een die op zijn ziekbed pijnlijk ligt, zo roepen zij met gene oprechte harten tot God; ja wanneer zij zich vergaderen uit vreeze van schaarsheid en hongersnood om overvloed af te bidden dan zelfs laten zij niet na weerspanning te zijn tegen God.

Ik heb hen wel getuchtigd (of onderwezen), en hunlieder armen gesterkt, hun dikwijls de overwinning over machtige vijanden verleend, als bijv. onder Achab (1 Kon. 20:1 vv.) en Jerobeam II (1 Kon. 14:26 vv.); maar zij denken kwaad tegen Mij, zij denken er altijd over, om van Mij af te vallen, en de Mij toekomende eer aan hun kalveren en afgoden te schenken.

Zij keren zich op hun wegen wel menigmaal om (Hoofdst. 5:6), maar niet tot der Allerhoogst. 1), zij zijn als een bedrieglijke boog 2), waarvan de pees niet deugt (Ps. 78:57), en die nu zijne pijlen, al zijn ze naar boven gericht, toch zijdelings afschiet; hun vorsten, de bewerkers van de afval en van al de ellende, waarin het volk gekomen is, vallen door het zwaard, van wege de gramschap hunner tong 3), van wege hun vermetele taal tegen God (vs. 13); dit is hunlieder bespotting in Egypteland, waarop zij zoveel hoop vestigen, daar verheugt men zich in hunnen val en bespot men hen van wege hun dwaasheid (Jes. 60:3, 5).

Ieder kan het wel gevoelen of zijn hart recht is voor de Heere of niet. Het openbaart zich bijzonder in de bestendigheid en oprechtheid van zin. Beproeve zich een ieder, en late hij zich door God beproeven hoe hij het meent. Hoe dikwijls belooft men, door de nood gedreven, verbetering of zoekt naar redding door huichelachtige belofte! Hoe velen leggen ook wel de ene of andere grove zonde af, waardoor zij geschandvlekt werden, of als zij bemerken, dat zij er schade door lijden aan lichaam en in goederen; maar zij behouden toch zekere boezemzonden of nemen nog wel ergere gewoonten aan, of behouden de lust daartoe in het hart, en strijden daartegen niet met de rechten ernst.

Even als een valse boog de schutter zelven dikwijls wondt, en hem de pijl in 't aangezicht drijft, zo deden zij zich door hun huichelarij de grootste schade aan.

Eigenlijk "speeksel uitwerpen, " gelijk wanneer men spreekt, in ene vreemde taal die vele lispelende woorden en klanken heeft. De Semietische talen worden uit de borst en keel uitgesproken; hiervan verschilde de Egyptische geheel. Egyptisch spreken is hier hetzelfde als het te houden met de Egyptenaars "Grimmige woede der tong, " gelijk men elders vertalen moest, is ene al te vreemde en hier weinig gepaste spreekwijs. Men vertale: "dat is de vrucht van het lispelen hunner tong, van hun bastaard-taal spreken in Egypteland.

Het woord "zaäm" betekent vloeiing, verachting, woede, gramschap trotsheid, grootspreken. Volgens deze verschillende betekenissen wordt het onderscheiden uitgelegd. De gevoegelijkste uitlegging schijnt deze: dat zij omkwamen om hun trotse, vermetele en woedende taal tegen God, Zijne wetten en Profeten, terwijl zij steunden op hun eigene kracht en op die dergenen, aan wie zij om hulp zonden, zodat zij zeiden, dat God hen niet kon of niet wilde helpen, dat Hij hun de Assyriër toezond, zij bij de Egyptenaar wel hulp kouden vinden; of in deze taal, dat zij van hun kalveren en andere afgoden zeiden, dat die goden

waren (Vgl vs. 13). Sommigen nemen de woorden in een geheel anderen zin, dat de vorsten omkwamen door de woedende, lasterlijke, verachtende en oproerige tongen des volks, door die oproerigheden, welke aangekweekt werden door de vorsten, om elkaar af te maken. Deze zin schijnt ook niet te verwerpen.

Hoe blind zijn wij voor ons zelve, zodat noch volken noch kerken, noch bijzondere personen in zich zelve de verschijnselen van verval opmerken, welke voor allen in het rond zichtbaar zijn. De hoogmoed, die leidt tot het verbreken van Gods wet, leidt tot die zelfverblindung. Gods goedertierenheid en genade zijn de enige toevlucht, en de zondaren denken er nooit over om tot Hem te vluchten. Zij mogen naderen tot Hem, Israëls Verlosser, de beheerser der zondaren, en al wie in zijne zonden vergaat, spreekt leugen tegen Hem, wanneer hij zijn ondergang wil wijten aan de weigering om genade te vinden. Doch zij mogen in de vorm van gebeden hun verschrikkingen uitbrengen, zelden roepen zij met hun harten tot God. Hun gebeden om tijdelijke giften, zoeken alleen vervulling hunner lusten. Hun keren van de ene secte, mening, vorm of verkeerdheid tot de andere laten hen verre van Christus en van heiligheid. Wanneer zij spreken in vreze is hun belijdenis bedrieglijk, zodanig is de voortgang en het einde der verkeerdheid. Schep in ons een rein hart o Heere! en vernieuw in ons een vasten Geest. .

HOOFDSTUK 8.

DE GODDELOZEN EN AFVALLIGEN MOETEN UITGEROEID WORDEN.

In de nu volgende afdeling tot Hoofdst. 9:9 (vgl. de Inl. tot Hoofdst. 6:4 vv.) kondigt de Profeet het gericht der verwoesting van het Noordelijke rijk nog duidelijker. Daarbij telt hij weer de bijzondere verkeerdheden van het volk op, wijst aan, hoe de staat zich weer begint op te lossen, en waarschuwt hij voor de waan, dat aardse voorspoed van volken tegen de ondergang zekerheid geeft.

De bazuin, spreekt de Heere tot Mij, Zijnen Profeet, de bazuin, waarin de wachter blaast, wanneer de vijand nadert, aan uwen mond, om de volke het begin van Gods gerichten te melden. Zegt: hij komt als een arend, die zich met bliksemsnelheid op zijn buit werpt (Deut. 28:49), tegen het huis des HEEREN, want daartoe behoort volgens zijne roeping het rijk der Tien stammen (Hoofdst. 9:8, 14); omdat zij Mijn verbond hebben overtreden, en zijn tegen Mijne wet afvallig geworden (vs. 4).

Hierin komen de uitleggers overeen, dat de Profeet hier niet het rijk van Israël, maar dat van Juda bedreigt, dewijl hij het huis Gods noemt, wat zij dan voor de tempel opvatten. Ik geef wel toe dat reeds op twee plaatsen de Profeet heeft gesproken van het huis van Juda, maar als het ware in het voorbijgaan. Hij vlecht er de enige waarschuwing en dreiging tussen in, maar zo, dat het onderscheid duidelijk was. Nu echter zien wij niet, dat hij verder doorgaat op het rijk van Juda, maar in het tweede vers Israël noemt en eindelijk zijn strafaankondiging verheft. Hier geldt dus de rede weer de tien stammen. En zeker, ik verwonder er mij over dat de uitleggers zich inderdaad hebben vergist, dewijl het huis Gods zowel van de tempel als van geheel het volk wordt gebruikt.

Zeer juist merkt Calvijn hier op, dat onder "huis Gods" verstaan wordt zowel de tempel als het volk zelf. En in de brede betekenis moet het hier worden opgevat. Dewijl het vanwege zijne afzondering uit alle andere volken en de verbondsluiting bij Sinäi een heilig volk was, stond onder de onmiddellijke regering van de Heere God, daarom wordt het hier een huis Gods genoemd.

Israël meende, dat, dewijl het het huis Gods was, door God aangenomen, het niet zou wegzinken in verderf en ondergang, dat God zijn volk niet zou overgeven aan de heidenen. Het zondigde dus op de conditie, die er tussen hen en God bestond, maar daarom zegt de Heere dat Hij zal komen als een arend, snel en vlug, gelijk een arend zijn prooi grijpt.

Dan zullen zij tot Mij roepen in hunnen nood, ieder in 't bijzonder: Mijn God! wij, Israël, kennen U, want Gij hebt ons en onzen vaders geopenbaard, dat wij Uw volk, Uw bijzonder eigendom zijn.

Doch hun uitwendig weten van Mij en Mijne verbondsbetrekking met Israël zal hen niet helpen, maar Ik zal tot hen zeggen: Israëlverlangt slechts naar aardse gelukzaligheid, het heeft het goede verstoten, de eeuwigen zegen, de gerechtigheid en zaligheid, welke Ik beloofd heb

dengenen, die Mijn verbond houden (Ps. 103:18); de vijand, die Mijne gerichten zal volvoeren, zal hem vervolgen.

"Gij zijt mijn God" is anders de hoofdinhoud van alle waar gebed. De huichelaars trekken uit de Schrift een boekje van complimenten. Wanneer zij enige uitdrukkingen vinden, die daarin geroemd worden, zo verbergen zij zich daarachter, terwijl zij verre blijven van de kracht daarvan. Waar men zich het vertrouwelijkst wil houden, als daar: "Wij Israël, kennen U. " en zich veel gemeenschap met God aanmatigt, mag men er wel op letten, of men daarvoor wel goeden grond heeft.

Zij 1) hebben koningen gemaakt, maar niet uit Mij; terwijl Ik toch het eerste en beslissende woord had te spreken, vragen zij naar Mijnen wil niet; Zij hebben vorsten aangesteld, maar Ik heb het niet gekend; zij zijn daarin geheel naar eigen mening te werk gegaan; van hun zilver en hun goud, dat Ik hun eerst heb gegeven, en dat zij in Mijnen dienst moesten gebruiken, hebben zij voor zich zelve afgoden gemaakt, in de beide gouden kalveren te Bethel en Dan, en zij stellen voor dien dienst van de geringsten des volks aan, die zij met geld onderhouden. Zo leven zij, opdat zij uitgeroeid worden, want een ander gevolg dan dit kan zulk ene afgoderij niet hebben (Deut. 8:19 v.).

Hier tekent de Profeet twee voorbeelden aan, waarin hij de trouweloosheid en de goddeloze verstoktheid van het volk zamenvat, dat zij als het ware tegen Gods wil een nieuwen godsdienst zich hadden gefabriceerd, en ook een nieuw koningschap hadden ingesteld. Wij weten toch dat het heil van dat volk was geweest, als het ware gefundeerd in het koningschap en het priesterschap. En op die twee wijzen had God getuigd, dat Hij de kinderen Abrahams nabij was geweest. Wij weten nu, waarin het geluk der vromen in gelegen is, nl. in Christus. Doch Christus is daarom voor ons de volheid van het gelukzalige leven, dewijl Hij is Koning en Priester. Daarom heb ik gezegd, dat in het rijk en in het priesterschap de genade Gods jegens Zijn volk heeft geschitterd. Waar nu de Israëlieten de regering, welke God door de Godsspraak had ingesteld, hadden omgekeerd, waar zij ook het priesterschap hadden bedorven en verontreinigd, blusten zij zelf niet moedwillig de genade Gods uit en beproefden zij nu niet tot niets terug te brengen, wat tot hun heil was? Dit nu wijst de Profeet aan, n. l. dat in het veranderen van de regering en het Priesterschap de Israëlieten de gehele orde Gods hadden verbroken en openlijk aangetoond, dat zij niet door God had willen geregeerd worden, dewijl zij nooit hadden moeten wagen van de regering van David zelfs het minste af te wijken. Nooit ook hadden zij het moeten dulden een nieuw en overspelig priesterschap op te richten, indien enige smaak voor de vreze Gods in hun gemoederen was aanwezig geweest.

De verheffing van Jerobeam I op de troon en van hen, die ene nieuwe dynastie in het rijk der tien stammen stichtten, wordt als een afval des volks van de Heere, als een niet naar Hem vragen, als een voorbijgaan van Zijne goddelijke autoriteit voorgesteld. Daarentegen laat de Heere in 1 Kon. 11:30 vv. door de profeet Ahia aan Jerobeam de heerschappij over de tien stammen verzekeren, desgelijks wordt Jehu in 2 Kon. 9 door enen Profeet, van Elisa gezonden, tot koning gezalfd. Dit eerst geenszins, gelijk van menige zijde is beweerd, ene tegenspraak. Wat de koningen aangaat, zo heeft Jerobeam later niet op Gods kregen, maar door een zelf aangestookten en op goddeloze wijze gedreven opstand de heerschappij

verkregen, en Jehu, al handelde hij eerst ook in 't volle bewustzijn, dat hij slechts het zwaard in 's Heeren hand was, geraakte toch spoedig op een verkeerden weg. (2 Kon. 10:27). Het komt hier echter minder op de koningen zelf, dan op het volk aan; dat heeft noch hier noch daar, noch ooit bij de troonsverheffing van een eigen koning, of bij verandering van dynastieën naar God gevraagd en Zijnen wil uitgevorst, maar is bij de eerste koningskeuze geheel eigenmachtig te werk gegaan (1 Kon. 12:20). Het heeft later bij de val van het ene koningshuis zowel als van het andere, zonder bedenking de koningsmoordenaar en troonrover tot nieuwen koning aangenomen, en elke zamenzwering goed geheten, zodra die eens gelukt was. En toch ware het voor Israël meer de voor enig volk plicht geweest in ene zo gewichtige zaak met God te raadplegen, en Hem te laten beslissen even als geschied was bij de verheffing van Saul, David en Salomo tot de troon (1 Sam. 10:18 vv. 2 Sam. 2:4; 5:1 vv. 1 Kon. 1:48 vv. 1 Kron. 29:20 vv. 1Ki 1Ch). Israëls eigenlijke koning was toch de Heere zelf, en Hij in de eerste plaats, en Hij voor alle anderen moest het nader aanwijzen, wie over Zijn volk koning zou zijn. In de beide gevallen, die boven zijn aangegeven ten opzichte van Jerobeam I en van Jehu, heeft de Heere wel twee malen de initiatieven genomen, en Zich zelven het voorrecht om te beginnen voorbehouden, maar Hij heeft het slechts in stilte kunnen doen, het volk heeft Hem gene gelegenheid gegeven, om Zich luide te verklaren; voor het bewustzijn des volks waren daarom beide koningen evenzeer eigengemaakte, of zonder keus aangenomene koningen als alle andere.

Uw gouden kalf te Bethel, waaraan gij 't meest uwen godsdienst bewijst, o Samaria! heeft u verstoten 1), is de oorzaak geworden van uw verstoten door God; Mijn toorn is tegen hen. die daar niets dan afgoderij bedrijven, ontstoken; hoe lang zullen zij de reinigheid niet verdragen, hoe lang zal het duren eer zij van dien gruwel verlangen verlost te worden?

In het Hebr. Zabach egleek Sjomroon. Beter: Uw gouden kalf, o Samaria! is een walg, n. l. in Mijne ogen. Het gouden kalf stond wel niet in Samaria maar te Bethel, maar de hoofdstad wordt hier genomen voor het gehele land. De Heere God wijst hiermee de oorzaak aan, waarom het verderf over Israël komt.

Want dat kalf, waarvan zij zoveel werk maken, is ook uit Israël, het verkeerde volk, afkomstig; een werkmeester heeft het gemaakt, even als de afgoden der heidenen door menselijke kunstenaars geformeerd zijn, en het is, zo als het gezond verstand duidelijk zegt, geen God, maar het zal tot stukken worden, opdat het blijke welk een nietig, ellendig werk het is; het kalf van Samaria zal even als dat, hetwelk Aäron bij de Sinaï maakte, tot stof worden verbrand (Ex. 32:27. Deut. 9:21).

Even als hun kalf zal het ook henzelfen gaan; want zij hebben wind gezaaid met hun goddeloos handelen, en zij zullen van hun zaaien de daarmee overeenkomstige vrucht, namelijk enen wervelwind, storm en vernietiging maaien (Hoofdst. 10:13; 12:2. 1 Job. 3:7. Spr. 22:8. Gal. 6:7 v.); het zaad in de eigenlijken zin, dat op het veld is uitgestrooid, zal niet opkomen, zal geen staande koren hebben, het uitspruitsel, zo het al daartoe komt, zal het meel maken in de aren, die het gewas mocht voortbrengen; of het misschien al vruchten maakte, zo zullen zij het toch niet genieten; vreemden zullen het verslinden.

Koren en meel vormen in 't Hebr. een woordenspel: zemach-kemach.

Dat hier niet alleen van misgewas en vernietiging van de oogst in de eigenlijken zin gesproken wordt, maar, hetgeen van 't zaad en 't uitspruitsel gezegd is, weer een beeld is van het nutteloze en vruchteloze van al wat Israël beproeft, toont het volgende vers.

Ja Israël is, zo als de toestanden nu zijn geworden, reeds door de vreemden verslonden; nu zijn zij reeds ten voorteken van hetgeen zij hun nog verder zullen aandoen, onder de Heidenen geworden, gelijk een vat, waar men genen lust toe heeft, dat tot niets deugt, dan om weggeworpen te worden (Jer. 22:28).

Dit is ene goddeloze vergelding voor hun zonde, want zij, die toch Gods kudde zijn, en also enen Herder hebben, die hun van alles wil verzorgen, wat zij nodig hebben en het best kan leiden en beschermen, zijnvan hunnen Herder weggegaan en opgetogen naar Assur, enen woudezel, die alleen voor zichzelf is, enen wilden, wreden rover, die op niets dan eigen, oordeel bedacht is; die van Efraïm hebben boelen om hoerenloon gehuurd, zij geven de Assyriërs rijke geschenken.

De eigenschappen van enen woudezel, die hier in aanmerking komen tot opheldering der tekstwoorden, zijn, dat hij de eenzame wildernissen bemint (Job 39:5. Jes. 32:14. Jer 2:24), en dat hij zeer wild, onhandelbaar en bij uitstek hardnekkig is. De Arabieren noemen een eigenzinnig en koppig man een woudezelsveulen (vgl. Job 11:12). De woorden "die alleen voor of op zich zelf is" kunnen zien op de gewoonte van dit dier, om zich in eenzame plaatsen op te houden, en dan doen de woorden "voor zich zelf" eigenlijk niets tot de zin, gelijk dat woord in 't Hebr. meermalen overvloedig is. Anderen menen, dat die woorden zulk een woudezel te kennen geven, die niet alleen de woestijnen bemint; maar zich ook van zijne mededieren afzondert, en zonder enig verstand eigenzinnig zich alleen begeeft, waardoor hij zich dwaselijk ten prooi maakt voor andere wrede dieren. Verder komt in aanmerking, wie hier bij een woudezel vergeleken wordt, of Israël of Assur, want uit de woordschikking is dat niet op te maken. Velen passen de vergelijking op Israël toe; zo de Chaldeeuwse uitbreider: "daarom zijn zij in de gevangenis gegaan, dewijl zij gedaan hebben naar 't welbehagen hunner harten, gelijk een eigenzinnige woudezel." Dit volgen de meeste Hebr uitleggers, ook de LXX. Anderen (gelijk onze Nederduitse overzetters) menen dat het Assur is, die bij enen woudezel wordt vergeleken, ter oorzaak van zijn onhandelbaren, eigenzinnigen en trotsen aard, verzorgende alleen zijn eigen voordeel, Zo bleek ook de dwaasheid van Israël, welke bij hem om hulp ging. Neemt men de vergelijking ten opzichte van Israël, dan is de zin, dat zij eigenzinnig en onbuigzaam, naar Gods wet en raad niet luisterende, volgens hun eigen goeddunken naar Assyrië dwaselijk waren gelopen om hulp.

Dewijl zij dan onder de Heidenen, met welke zij verbintenissen wensten aan te knopen, boelen om hoerenloon gehuurd hebben, menende, dat hun welvaart nu verzekerd was, zo zal Ik die heidenen nu ook verzamelen, om met hen naar hun begeerte te doen, opdat zij ondervinden, hoe zij toch van Mijne macht niet los komen, al beproeven zij ook nog zozeer, om zich aan Mijne heerschappij te onttrekken. Zij zullen weten, dat hun juist ten verderve moet worden, datgene waarvan zij geluk verwachten; ja zij hebben al een weinig begonnen 1)

die boelen, die zij gehuurd hebben zijn reeds begonnen hen te plagen, maar 't is weinig bij 't geen volgen zal, reeds wordt het zwaar te dragen van wege de last van de koning der vorsten, de koning van Assyrië, die reeds alle vorsten onder zijn juk heeft gebracht.

De staat van cijsbaarheid is gewoonlijk de voorbode van ondergang; de schatting wordt eerst lastig, daarna ondraagbaar. Men weigert ze, men rebelleert, en haalt zich enen oorlog op de hals, waarin men voor de overmacht bezwijken moet. Dat is de vrucht van zich voor geschenk en cijs onder de bescherming van machtige naburen te bergen. Zowel dit als het vorige vers zijn van zo duistere en onzekere uitlegging, dat men bijkans wanhopen moet ooit de waren zin van deze met zekerheid te zullen bepalen.

In het Hebr. Wajacheeloe me'at. Beter: Zij beginnen moede te worden. De hulp, die zij verzochten van de vreemde volken, zal hen niet helpen, maar tot schande worden, dewijl niets hen kan redden uit de hand des Heeren, indien zij niet zich bekeren tot de levenden God.

Omdat Efraïm tegen Mijn uitdrukkelijk verbod (Deut. 12:1 vv.) de altaren vermenigvuldigd heeft, en alzo de verleiding tot zondigen door de valsen godsdienst heeft doen toenemen, zo zijn hem de altaren geworden tot zondigen 1), zo zal de straf vermeerderd worden naar de vermeerderde menigte van altaren.

Dewijl zij in de gevangenis zouden genoodzaakt worden de Assyrische afgoden te dienen; of dewijl God hen volgens een rechtvaardig oordeel zou overgeven aan hun moedwillige blindheid en hun afgodisch hart (Openb. 22:11), of de altaren zullen de gelegenheid zijn tot groter zonden en alzo tot zwaarder straf.

Israël kon toch wel weten wat het door die afgoderij doet, maar het wil het niet weten, het wil naar Mijn woord niet luisteren. Ik schrijf hem de voortreffelijkheden Mijner wet voor, opdat duidelijk zij, wat goed is, wat de Heere, zijn God van hem eist (Micha 6:8), maar die geboden zijn geacht als wat vreemds 1), als iets, dat niemand aangaat, en waarover niemand zich behoeft te bekommeren.

Het tweede deel van de beschuldiging is, dat zij in hun afwijkingen, en inzonderheid in deze zonde van de godsdienst te bederven, de Wet of het Woord van God versmaden, achtende deszelfs bestieringen van weinig belang en als in het minst hun niet rakende.

Het is de grote doch gewone zonde van de zichtbare kerk, dat zij als vervreemd leeft van het Woord van God en weinig met hetzelfde verkeert, dat zij deszelfs bestiering aanziet als van weinig aangelegenheid.

Och, lieve Heer! hoe is deze vreselijke uitspraak zo bewaarheid onder Uwe Christenen! Hoe vele huisvaders zijn er, die in hun huis nog geen Bijbel hebben, terwijl toch God dien in onzen tijd zo overvloedig in elke taal heeft gegeven, dat men er Hem niet genoeg voor kan danken. Andere boeken kan men lezen, andere bezigheden kan men verrichten, en daarmee dag en nacht bezig zijn, maar een uurtje besteden aan het woord van God, dat is dien gerusten mensen te zwaar. Het schijnt ene vreemde leer voor de ogen der wereld, het ene gedeelte

noemt Gods woord ketterij, het andere veracht en bespot het als een vertelsel en fabel. (N. SELNECKER).

Aangaande de offerande Mijner gaven, daar men voorgeeft Mij, Jehova, onder het beeld dier gouden kalveren te dienen, zij, offeren vlees, als slachtoffers, en eten het bij de offermaaltijden, maar de HEERE heeft aan hen en hun offeranden geen welgevallen; want het is niets meer dan vlees ten spijs, het zijn gene offers, gelijk zij in de wet zijn bevolen, en waaraan de belofte van vergeving der zonden verbonden is. Nu zal Hij hunner ongerechtigheid, die door zulke offeranden niet is bedekt (Lev. 1:4), gedenken, en hun onverzoende zonden bezoeken (Jes. 27:1), zij zullen weer in Egypte keren, weer knechten zijn in een vreemd land, even als zij het in Egypte waren (Hoofdst. 9:3. Deut. 28:68).

"Gaan naar Egypte, " was een gewoon spreekwoord om de zwaarste ellende uit te drukken (zie Zach. 5:11).

Wij hebben hier dezelfde beschrijving als die wij zo dikwijls bij Jesaja aantreffen. De Heere God veroordeelt hier niet de offeranden op zichzelf, maar die welke bij de gouden kalven werden gebracht. De offeranden van een eigenwilligen godsdienst waren Hem een gruwel. Deze lustte Hij niet. Het hart hield men verre van Hem, en daarom zou de Heere komen met Zijne bezoeken.

Want Israël en dit is de wortel van alle zijne zonden-heeft den Heere, zijnen Maker, dien het vroeger door de verlossing uit Egypte tot Zijn volk gemaakt heeft (Deut. 32:6, 15. Ps. 9:6), vergeten, en tempelen ter ere der afgoden (2 Kon. 10:23) gebouwd (volgens andere verklaring paleizen, om eigene macht en grootheid te verheerlijken), en Juda heeft, als moest het altijd dezelfde zonde van Godvergeten en zelfvergoding deelachtig zijn, vaste steden vermenigvuldigd, waarop het zijn vertrouwen zou kunnen zetten; maar Ik zal een vuur der verwoesting (Jer. 17:27) zenden in zijne steden, de steden zowel van Israël als van Juda, dat zal hare paleizen in het gehele land verteren.

Te gelijk met de godsdienst, de godzaligheid en eerbaarheid onder een volk valt ook alle uiterlijke welvaart. Wanneer men echter het verval in de ouden godsdienst nog ene poos door geesteloos medewaarnemen van het uitwendige wil doen blijven, zo heeft men nog meer bedrieglijke middelen, om het verval in de burgerlijke welvaart te verbergen en aan de zaak ene gedaante te geven, alsof er vooruitgang ware. Maar hoe spoedig kan God zulk menschenwerk vernietigen, gelijk ten laatste de gehele wereld in haar vuur zal te niet gaan.

HOOFDSTUK 9. ZWARE STRAFFEN VOLGEN OP

ZWARE ZONDEN.

Verblijd u niet, o Israël! met vrolijk gejubel (Jes. 9:3) tot opspringens toe, over de verkregen oogst als ene gave van Gods genade, gelijk de heidense volken, die, wanneer zij hun afgoden toejuichen als degenen, die de zegen schenken, dit doen in onwetendheid des harten. Zij, voor wie de Gever van al 't goede een onbekende God is, met wie de Heere geen verbond gemaakt heeft, dat zij nu zouden breken, bezondigen zich niet zo zwaar (Hand. 14:16 vv.). Maar wanneer gij u op dezelfde wijze verheugt en u beroemt, als zij, zo is dit ene zware zonde, die Mij straffen dwingt; want gij hoereert door zulken dank de afgoden te geven, van uwen God af; gij ontnemt Hem de ere, en geeft die aan vreemden (Hoofdst. 2:8. Jer. 2:25), gij hebt hoerenloon lief; gij beeldt u in, dat de vreemde goden u daarvoor des te meer erkentelijkheid zullen bewijzen, en u rijkeren oogst in volgende jaren zullen geven, zodat op alle dorsvloeren des korens¹), overvloed zijn zal (Hoofdst. 2:12).

Dit vers behelst de grondslag van alle de volgende bedreigingen. Omdat Israël van wege de voorspoed trots en verwaand was in de zonden, zo dacht het zich te houden in de afgoderij, gelijk de Heidense volken. Daar het minder grond had om te denken dat het voorspoedig zijn zou, dan enig ander volk, omdat hun afgoderij, waarin zij volhardden vanwege hun voorspoed, veel zwaarder was dan de afgoderij van anderen, als zijnde een verbreking van het huwelijksverbond tussen God en hen, en gelijk aan de gedragslijn van een onbeschaamde hoer, die haar lichaam overal om loon ten beste geeft, waar haar maar gelegenheid wordt gegeven. Alzo volgde het ook de afgoden, opdat het voorspoed hebben mocht, gelijk de heidenen, en het versterkte zich in de afgoderij, opdat het voorspoed genoot.

Dewijl de gaven van Mijnen oogst bij u slechts dienen, om u te dieper in de hoererij van de afgodendienst te verstrikken, in plaats dat Mijne goedheid u tot bekering zou leiden (Rom. 2:4), is dit Mijn besluit: de dorsvloer met hare menigte koren en de wijnkuip² Kon. 6:27) zal hunlieden niet voeden; en de most zal hun liegen (Hoofdst. 2:9), zal hun verwachting teleurstellen.

Deze is de wijze, waarop Ik koren, olie en most van het zo schandelijk van Mij afgefallen volk zal wegnemen; zij zullen in des HEEREN land niet blijven; want dat land, waarin zij wonen en dat hen door zijne vruchtbaarheid voedt, is het Mijne, en zij zijn slechts gasten en vreemdelingen voor Mij (Lev. 25:23); maar Efraïm, dat Mijn land zozeer verontreinigt en Mijne erve Mij tot een gruwel heeft gemaakt (Jer. 2:7), zal weer in Egypte 1) keren, zij zullen even als de vaders in ouder tijd, in een diensthuis, in een ijzeren oven zijn (Ex. 13:3. Deut. 4:20), en zij zullen in Assyrië, (Hoofdst. 8:13) het onreine eten.

Ook op andere wijze, dan wij in de tekst deden, wordt het verklaard; zo Pocock: "wij vinden in de geschiedenissen geen uitdrukkelijk gewag gemaakt, dat vele van de tien stammen op 't naderen der Assyriërs zich naar Egypte begaven. Van de inwoners van Jeruzalem en de twee stammen vindt men het aangetekend (2 Kon. 25:26. Jer. 43:7). Doch

men mag uit deze en dergelijke voorzeggingen en uit de handelwijze der twee stammen wel besluiten, dat de Israëlieten hetzelfde gedaan hebben. "

Egypte is hier het land der verdrukking. Voor Israël was de herinnering aan de verdrukking in Egypte een zeer bittere. Aan dit land hechtte zich de gedachte aan al wat bitter, ellendig en droevig was. Daarom wordt het hier symbolisch genomen voor het land der ballingschap.

Zij zullen, daar zij verre verwijderd zijn van de plaats, waar Hij Zijnen naam ene gedachtenis heeft gesticht, waaraan Hij Zijne bijzondere tegenwoordigheid heeft toegezegd (Ex. 20:24), de HEERE gene drankofferen doen van wijn, ook zouden zij Hem niet zoet zijn, indien men zich verstoutte de Heere plengofferen te brengen; hun offeranden zouden hun zijn als treurbrood, als de spijs, welke tot de liefdemaaltijd bij de begrafenis wordt gebruikt (Deut. 26:14. 2 Sam. 3:31); allen, die dat zouden eten, zouden onrein worden, omdat het op enen dode betrekking heeft (Num. 19:14 vv); hun offeranden zullen de Heere zozeer mishagen, dat zij zichzelf er slechts des te meer mede verontreinigen; want hun brood zal alleen voor hun ziel, tot onderhouding van dit tijdelijk leven zijn, maar niet tot gemeenschapsoefening met God; het zal in des HEEREN huis niet komen, waardoor de gehele spijs zou geheiligd worden (Rom. 11:16).

In het land der ballingschap zal elke offerande ophouden; zij zal de Heere zijn als treurbrood, dat onrein is. Zij wilden de Heere geen offer brengen, toen zij konden, zij zullen het nu ook voortaan niet meer mogen. Hoe treurig wanneer Gods gaven alleen dienen, om het lichaam te vullen, en zij in het heiligdom des heren niet meer mogen komen.

Voor het fijnere godsdienstig gevoel is het een zeer hard woord, dat het brood alleen voor hen is, om hun lichaam te voeden, maar niet in het huis van Jehova mag komen, niet tot het geestelijke, het heilige mag werden aangewend.

Dat is zo veel als dat alle vroegere verbintenis en gemeenschap wordt opgezegd, als wanneer men heden zei: het zal nooit meer zo ver komen, dat gij in ene kerk komt, of een woord Gods hoort, of het Avondmaal zult genieten.

Wat zult gijlieden dan, als gij geen tempel en genen godsdienst meer zult hebben, doen op enen gezetten hoogtijdsdag, op de jaarlijks terugkerenden feestdag, dien gij als ene heilige vergadering moest vieren (Lev. 23:1 vv.), en op enen feestdag des HEEREN, op Paasch-, Pinkster- en Loofhuttenfeest (Lev. 22:4 vv. Ex. 34:18 vv.)? Hoe treurig zal het u te moede zijn, zo dikwijls deze tijden van vrolijk feesthouden voor het aangezicht des Heeren, en het houden van onderlinge gemeenschap wederkeren; die tijden van genot zijn dan uit uw leven weggenomen!

Want ziet dit is het beeld der troosteloze toekomst, die ten opzichte van u als reeds aanwezig Mij voor de geest staat, zij gaan daarhenen uit het land des Heeren, dat zij zo weinig hebben geacht (Dan. 8:9), zij gaan henen vanwege de verstoring, de verwoesting, Egypte, een tweede land der verdrukking (vs. 3), zal ze verzamelen, om ze voor altijd in zijne armen vast te houden, en Mof, een tweede Memfis (Gen. 41:14), zal ze begraven 1), zij zullen

daar allen hun graf vinden; begeerte zal er zijn naar hun zilver, om het weg te roven: netelen zullen hen erfelijk bezitten, zullen de gewenste plaatsen van hun land innemen, doornen zullen in hun tenten zijn (Jes. 34:13), zullen groeien, waar vroeger hun woonplaatsen waren.

Ook hier wordt weer van het land der ellende gesproken. Aan allen voorspoed, aan alle blijdschap en verheuging zal een einde komen. Het volk zal als volk ophouden te bestaan, en waar eenmaal Israëls groten zich in hun voorspoed tegen God verhardden, daar zal voortaan niets anders zijn dan ellende vanwege de vijanden.

Het Hebr. woord machmad van de wortel chamad = begeren, kan vertaald worden door "begeerte, " doch beter door "vermakelijke plaatsen, " "lusthuizen, " "paleizen, " zodat wij liever zouden vertalen: "de begeerlijke plaatsen, die zij voor hun zilver verkregen, zullen de netelen erfelijk bezitten, enz. "

De dagen der bezoeking van hun zonden (Jer. 46:21; 50:27) zijn gekomen, de dagen der vergelding van Gods zijde zijn gekomen; die van Israël zullen het gewaar worden, hoe weinig zij ook thans nog van zulk ene vergelding willen weten, en al laten zij zich door valse profeten voorhouden, dat er vrede is en geen gevaar, dat geen ongeluk komen kan (Ezech. 13:10. Micha 3:11): de Profeet, die alzo spreekt, is een dwaas, de man des geestes, die zich bij zijne leugenprediking op buitengewone openbaringen des Heiligen Geestes beroept, is onzinnig. Dat zult gij, o Israël! nog eens leren, wanneer de tijd der vergelding gekomen is; om de grootheid uwer ongerechtigheid, waarin gij zo zware schuld op u hebt geladen, is de haat ook groot, want even als uwe afgoderij uit vijandschap tegen de Heere is voortgekomen, zo heeft zij u ook tot bittere vijandschap tegen Zijne getrouwe dienaars en ware Profeten gebracht.

Zij zullen dan weten, dat de voorgevers van Profetieën, die hen vleiden in hun zonden en hen in slaap wiegden in hun zekerheid, en hun zeiden, dat zij vrede zouden hebben, hoewel zij voortgingen in de afgoderij en zonde, hoezeer zij voorgeven geestelijke mannen te zijn, gelijk Achab's profeten deden, zotte, en zinloze mensen waren en geen ware profeten, maar zij bedrogen zichzelf en degenen, tot welke zij profeteerden. Doch waarom zou God verdragen, dat Zijn volk bedrogen zou worden door deze valse Profeten? Hij antwoordt: het is om de menigte uwer ongerechtigheden, waarin gij, met verachting der Goddelijke wet, volhard hebt, en om de groten haat tegen de ware Profeten, die u daarover in Gods Naam bestraffen.

Dit is een van de verschrikkelijke gerichten; daarvoor, dat zij de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen, zal God hun krachtige dwalingen zenden, dat zij de leugen geloven.

De wachter, (Ezech. 3:17) van Efraïm is met mijnen God; {1} maar de Profeet, die in Efraïm zijne stem laat horen, is een vogelvangersstrik op al zijne wegen, om daar in zielen te vangen, een haat in het huis zijns Gods; in zijne afgoderij, waaraan hij al zijne krachten wijdt (Amos 7:10 vv.), is hij een voorwerp van de haat, de toorn Gods.

De woorden van dit vers zijn duister. Niet ten onrechte neemt R. Tanetum de eerste woorden op als ene vraag: "Is Efraïms wachter niet mijnen God?" .

Letterlijk: Een wachter is Efraïm nevens mijn God. Dit vers is zeer moeilijk te verklaren, maar wij verenigen ons met hen, die van oordeel zijn, dat hier bedoeld wordt, dat Efraïm nevens God wachters had, waarop het vertrouwd, gelijk afgoden nevens God, waaraan het offerde. De wachter, die hier bedoeld wordt, is dan ook niet de ware Profeet, maar de valse, van wien in het volgende gedeelte gezegd wordt, dat hij een strik is des vogelvangers.

Zij hebben zich zeer diep verdorven, als in de dagen van Gibeä; bij hun afgoderij zijn nog zeer vele gruwelen gevoegd, gelijk aan die toen het bijwif van de Leviet werd geschonden, tengevolge waarvan de stam van Benjamin bijna geheel werd uitgeroeid (Richt. 19 en 20); Hij zal hunner ongerechtigheid gedenken, daar op gelijke zonde ook gelijke straf moet volgen, Hij, de Heere, die toen het vonnis over Benjamin liet volvoeren, zal nu ook hun zonden, Efraïms misdaad, bezoeken, door hen uit te roeien uit het land.

Wanneer een volk diep in de goddeloosheid verzonken is, dan brengt het vele valse Profeten voort, die op hun beurt wederom het volk bederven. Die ingevingen voorwenden ("de bezielenden" Hebr. "de mannen des geestes") worden, gelijk Luther zegt, tot sectengeesten, die het volk met nieuwe goddeloze leringen bedwelmen. "

Wanneer God zegt, dat Hij de zonden niet zal gedenken, zo betekent dat ene belofte van kwijtschelding, en wanneer Hij dreigt ze gedachtig te zullen zijn, zo is het ene bedreiging van niet te zullen vergeven.

10.

De tweede hoofdafdeling van het tweede deel van ons Boek begint met het volgende vers, en gaat voort tot Hoofdst. 11:11. Daarin wordt voorgesteld, dat Israël van oude tijden af de betoningen van Goddelijke liefde en genade slechts vergolden heeft met afval van God, met afgodendienst, en dat nu de maat is vol geworden, de Heere het ontrouwe volk met gehele verwoesting van zijn rijk en met verbanning naar Assyrië moet straffen. Drie malen (Hoofdst. 9:10; 10:1; 11:1) grijpt de strafrede, moeilijk door haren rijkdom aan toespelingen en door hare korte uitdrukkingen, terug in de tijden van het ontstaan des volks door de wonderdaden Gods. Vervolgens komt zij terug op de ontaarding en de afgoderij van de tegenwoordigen tijd, om daarna de bijzondere zonden te bestraffen, en het gericht aan te kondigen. Ten slotte wijst de Profeet, even als in Hoofdst. 6:1 vv. op de bekering des volks, welke op de straffen zal volgen. De barmhartigheid des Heeren zal het volk niet geheel verdelgen, maar het eindelijk weer uit de verstrooiing vergaderen en in zijne huizen plaatsen.

Ik vond Israël, toen Ik het na de uitleiding uit Egypte tot Mijn eigendom verkoos, en aan de Sinaï een verbond met hen sloot (Ex. 19 en 20), als druiven in de woestijn (Deut. 32:10), en deze, die men in zulk ene onvruchtbare woeste streek niet zou verwachten, zijn daarom dubbel welkom; Ik zag uwe vaders met een zelfde welgevallen aan als de eerste vrucht aan de vijgeboom in haar beginsel wordt aangezien door hem, die dien geplant heeft. Men mocht grote verwachtingen koesteren, maar zij gingen in tot a) Baäl-Peor, de afgod der Moabieten (Num. 25:3); en zonderden zich af, hoewel zij toch Mijne verloofden waren (Ex. 19:6. Num. 6:21), tot die schaamte, tot die afgoderij, welke van schandelijke ontucht vergezeld is, en

werden ganselijk verfoeilijk na hun boelerij, even verfoeilijk als hun boelen zelf (Num. 25:1 vv.).

Ps. 106:28.

De Profeet noemt van al de opstand tegen Jehova alleen de afgodendienst met Baäl-Peor, omdat de hoofdzonde van Israël grove en fijne Baäl-dienst was; want dat hij dezen op het oog heeft, en de afval der tien stammen als ene voortzetting van de afgodendienst beschouwt, toont ons de straf aan, welke, gelijk het volgende vers aanwijst, Efraïm daarvoor zal treffen.

Aangaande Efraïm, hunlieder heerlijkheid, de grote menigte van het volk, waarop het zich beroemt, zal wegvliegen als een vogel, zodat daarvan niets meer zal te zien zijn; van de geboorte, en van moeders buik, en van de ontvangenis af. 1)

In het Hebr. Milledah oemibbèten oemeherajoon. Beter: er zal geen geboorte, geen zwangerschap, geen ontvangen meer zijn. De ontuchtige dienst van de afgoden zal ten gevolge hebben de straf Gods, dat er geen geslacht meer zal voortkomen. Zelfs, zoals in het volgende vers wordt bedreigd, zullen de kinderen, die geboren zijn, niet tot vollen wasdom komen. De Heere dreigt hier met volkomene uitsterving.

Ofschoon zij hun kinderen mochten groot maken, al mocht hun dat ook gelukken, Ik zal er hen toch van beroven, daar Ik de opgewassen zonen en dochters zal doen omkomen (Deut. 32:25), dat zij onder de mensen niet zullen zijn; want ook, wee hun voor hun personen, als Ik van hen zal geweken zijn! Wat zullen zij dan beginnen? Hoe zullen zij in leven blijven?

Wanneer God in genade tegenwoordig is, dan is Hij voor ons licht, leven, liefde, troost, vreugde, herder, geneesmeester, bruidegom, vader en moeder; wanneer Hij dus van ons wijkt, zo ontvlucht ons ook dit alles, even als wanneer de zon ondergaat de duisternis ook alles vervult. (J. SCHMIDT).

Efraïm is gelijk als Ik Tyrus aanzag, de rijke en heerlijke stad, die geplant is in ene liefelijke woonplaats, het was in het bezit van al wat men heerlijks in de natuur heeft, en daarbij veilig en onaangerand als op ene rots; maar Efraïm zal ten straffe voor zijnen afval van Mij zijne kinderen moeten uitbrengen tot de doodslager; zijne oorlogen tegen de naderenden vijand zullen niets anders zijn, dan of men zijne jonge mannen de beul tegemoet voert.

Geef hun HEERE! zo roep thans ik, de Profeet, in het gericht, dat hiermede begonnen is, geef hun, wat Gij in het raadsbesluit Uwer gerechtigheid hun hebt toegedacht. Wat zult Gij geven? Ik weet het reeds uit de openbaring (vs. 11), die mij ten deel werd. De zegen van borst en schoot aan Jozef beloofd (Gen. 49:25) zal in een vloek (Deut. 28:10) veranderen. Alzo spreek ik mijne oproeping aan God meer bepaald uit: Geef hun ene a) misdragende baarmoeder, en uitdrogende borsten 1), zodat zij gene kinderen meer kunnen voortbrengen in het land, waar alles moet zijn weggevoerd.

Luk. 23:29.

Hier bereikt de aangekondigde straf, of liever de dreiging, haar hoogste punt. De Profeet treedt niet als voorbidder van het volk op, maar keurt de straf goed, vanwege zo veel zonde en afval van zijn volk.

Calvijn is van mening: dat de Profeet hier zo spreekt om daarmee nog van de Heere af te bidden, dat er geen nakomelingschap meer zal komen, waar zulk een harde straf zal moeten worden voltrokken, opdat al wat nog geboren wordt niet in de handen der wrede vijanden valle.

Al hun boosheid, zo antwoordde mij de Heere, het recht tot zulk ene bede aanwijzende, en de vervulling daarvan in hare gevolgen blootleggende, al hun boosheid is te a) Gilgal 1), heeft haar toppunt in de gruwelijken afgodendienst, zo als te Gilgal wordt gedaan (Hoofdst. 4:15), want daar heb ik ze gehaat, omdat zij daar juist ten toppunt klom, is Mijn haat ontzettend geworden, om de boosheid hunner handelingen, Ik zal ze even als een man zijne vrouw, die hij niet langer kan dulden, uit Mijn huis uitdrijven: zij zal niet langer tot Mijne gemeente behoren of aandeel aan Mijne genadegoederen hebben; Ik zal ze voortaan niet meer liefhebben; al hun b) vorsten zijn afvalligen; sedert het begin van dat koninkrijk is er niet een, die de kalverendienst niet aanhing, en het volk in het afvallen van Mij niet sterkte.

Hos. 12:12. b) Jes. 1:23.

Grotius vermoedt, dat hier een verborgen zin is. Golgotha is in het Syrisch hetzelfde als Gilgal in 't Hebreeuws. Daarom denkt hij, dat hier wordt bedoeld op Christus sterven op Golgotha, welke de grootste zonde was der Joodse natie, en waarvan waarlijk mag gezegd worden, dat al hun goddeloosheid in deze ééne daad was verenigd. .

Efraïm is geslagen, hij is gelijk een gewas dat door de zonnesteek is getroffen (Ps. 121:6), of door een worm is gestoken (Jon. 4:7); hunlieder wortel is verdord; zij zullen gene vrucht voortbrengen, maar afgehouden en in het vuur geworpen (Matth. 3:10); zo blijft het niet bij hetgeen gij in uwe bede (vs. 14) uit Mijn vonnis (vs. 11) hebt herhaald, maar ook het in vs. 12 gezegde zal aan hen worden volbracht; ja, ofschoon zij genereerden, zo zal Ik toch de gewenste vruchten van hunnen buik, die zij met moeite groot brachten, en als bijzondere schat beschouwden, doden.

Wanneer aan enen boom de takken verdorren, zo heeft men hoop, dat hij nog weer zal uitlopen, maar waar de wortel verdort, is alle hoop verdwenen. Het moet aantonen, dat de tien stammen niet weer in het rijk zouden komen en een eigen koninkrijk worden. (J. SCHMIDT).

Dat mag wel genoemd worden zijn ambt al zuchtende waarnemen, wanneer men ten laatste zijne toehoorders, die nooit wilden horen noch gehoorzamen, zo aan het rechtvaardig oordeel Gods moet overlaten, dat God met hen handelde, zo als zij te voren met Zijn woord hebben gehandeld. Wel de knecht, die bij zo weinig goeds, dat hij kon te weeg brengen, toch het vrijmoedig toegaan en de blijde aanspraak "mijn God" niet verliest.

Mijn God, dien ik, de Profeet, bijna alleen nog dien onder dit verdraaid en krom geslacht (vs. 8), zal ze verwerpen, dit is het treurig einde van de rede, die in vs. 10 over Efraïm begon, Hij zal ze verwerpen, omdat zij naar Hem niet horen 1) noch naar hetgeen Hij door Zijn Profeten laat bekend maken; en zij zullen na die verwerping omzwervende zijn onder de Heidenen, onder welke zij verbannen zijn, gekweld door hun boos geweten (Deut. 28:65).

Altijd verdedigen de Profeten de rechtvaardigheid Gods, tegen de goddeloze klachten der mensen, die murmureren, indien God hen enigszins hard straft, en jammeren, dat Hij wreed is en geen maat houdt. De Profeten sluiten derhalve de mond aan de goddelozen, opdat zij hun lasteringen niet tegen God uitbraken, en tot dit gedeelte der onderwijzing is de Profeet nu gevorderd. Zolang de Heere zich verwaardigde Zijn zorg te koesteren jegens Zijn volk, bleef het nog op zijn plaats staan, maar nu zegt hij dat de Heere het geheel verworpen heeft. Wat bleef er dan over dan dat het geheel verloren ging.

HOOFDSTUK 10. WAARSCHUWING DER ISRAELIETEN VOOR

HUNNEN ONDERGANG.

Israël, het rijk der tien stammen, is in zijn tegenwoordigen toestand te Samaria een uitgeledigde 1) wijnstok, hij brengt weer vrucht voor zich; hij begon door Mijne zegen enigzins ranken te schieten, maar naar de veelheid zijner vrucht heeft hij de 1) altaren vermenigvuldigd; hoe meer Ik zegen, hoe meer zij zich in de afgoderij verdiepen en daaraan te koste leggen; naar de goedheid de goeden toestandzijns lands hebben zij de opgerichte beelden voor de dienst der Baäls en Astheroths (Deut. 16:21) goed gemaakt, opgericht, versierd en gediend (1 Kon. 14:23). Hoe meer Israël zich onder Gods zegen uitbreidde in het goede land (Ex. 3:8), tot welvaart, rijkdom en macht kwam, des te meer vergat het zijnen God en verviel het in afgoderij.

In het Hebr. Bokeek. Niet: uitgeledigd, (want het is het tegenwoordige deelwoord) maar: zich uitbreidende, dat is ene rankende. De Profeet beschrijft hier de toestand van Efraïm, waarin God hem geplaatst heeft, om daarmee te wijzen op de reden, die God had om dit rijk te verstoten.

Hij heeft en dit is de reden, waarom het alzo geschied is-hun hart verdeeld 1), van de beginne af heeft het zich slechts naar de uitwendigen schijn de Heere overgegeven; maar zich inwendig, tot de afgoden gewend; nu zullen zij daarvoor moeten boeten en verwoest worden; Hij zal hun altaren, die zij zich zo vele gemaakt hebben, doorhouwen, Hij zal hun opgerichte beelden (vs. 1) verstoren (Amos 3:14).

In het Hebr. Cholak libbaam. Nu kan het eerste woord wel betekenen: verdeeld zijn, maar de eerste betekenis is, vloeiend zijn, beweeglijk zijn, en die moeten wij hier hebben. Van Efraïm wordt hier gezegd, dat het een beweeglijk hart had, een vloeiend hart, zodat het zich spoedig tot de afgoden liet vervoeren.

Want nu, als de straf begint ten uitvoer gelegd te worden (2 Kon. 17:3 vv.), zullen zij zeggen, hoewel het nu te laat is: Wij hebben genen koning meer, maar zij u met ons gehele rijk aan de ondergang prijs gegeven; want wij hebben de HEERE, die alleen ons kon redden, niet gevreesd, wat zou ons dan een koning doen? hoe zou hij, die zelf mede in de ondergang besloten is, en dien aan zichzelf 't eerst ondervindt, dien kunnen tegenhouden (Hoofdst. 13:10)?

Duidelijk is de verdeeldheid van hun hart (vs. 2) ook in hun gehele volksleven openbaar geworden. Zij hebben woorden gesproken, die niets waren dan woorden, daar alle waarheid en trouw er aan ontbrak, valselijk zwerende, 1) in het verbond maken; zij sloten onder zulke woorden en valse eden allerlei verbintenissen zo als met de Assyriërs, die zij slechts zo lang hielden, als zij er voordeel van meenden te trekken; daarom zal het oordeel, dat recht en gerechtigheid tot het tegendeel verdraait (Amos 6:12) in al hun denken, spreken en handelen, als een vergiftig kruid) groenen, welig opschieten op de voren der velden 3).

Het is altijd eer treurig teken van een ongelovigen tijd, wanneer het ijdele woord tot heerschappij gekomen is; het is de tijd van zinneloosheid en gewetenloosheid. Dan verdwijnt de heiligheid van de eed. Ieder in 't bijzonder heeft de bodem van het recht verloren, en men zoekt bescherming en hulp in verbonden en verenigingen, die zonder God uit onhoudbare menschenwijsheid worden gesloten.

De lust, om ledige woorden, zonder inhoud, die met de adem vervliegen, voort te brengen, is ene zonde van de "lust der ogen," en plaatst de mens in onmiddellijke gemeenschap met hem, die de leugenaar van de beginne is. Want ook de leugen is niets anders dan de nietigheid van het woord. Het menselijke woord moet een afbeeldsel zijn van het goddelijke, waardoor God de wereld geschapen heeft, dat een woord is van macht en wijsheid. Zo moet het woord des mensen van goddelijken inhoud zijn, niet een schijn zonder wezen, iets zonder betekenis. Maar met de wasdom der zonde, het gemis van goddelijk leven, vormt zich ene phraseologie (verzameling van spreekwijzen), ene reeks gelijke termen, zodat men ten laatste geheel iets andere uitspreekt, dan men meent. In dien zin zegt Talleyrand, dat de taal er toe dient, om de gedachten der mensen te verbergen. Deze is de eerste trap van de leugen. Waar de lust bestaat om onophoudelijk niets betekenende woorden uit te stoten, daar is de ziel des mensen gelijk aan een uitgeblazen ei; zij is van de goddelijke stoffen ontledigd, en ongeschikt om zich daarmee weer te laten vullen. Door zulke ijdele woorden worden de zwakken verleid, en die in de zonde reeds staan, nog bevestigd. Onze tijd is vooral door die zonde van ijdel, met leugen gelijkstaand woordenspel overheerst, en heeft in 't verdraaien en vernietigen der diepste begrippen als recht, waarheid, trouw, geweten, getrouwheid aan overtuiging, verdraagzaamheid, beschaving, enz. ongehoorde dingen gedaan. Zich van hare phraseologie niet te bedienen, haar niet te gehoorzamen in de verwarring van begrippen, misschien geheel tegen te spreken, houdt zij voor waanzinnigheid, voor ene misdaad aan de mensheid. De heerschappij dezer zonde is steeds een duidelijk teken van de groten afval van de God der gerechtigheid, der trouw en der waarheid.

Het Hebr. woord "Roosch" komt wel voor in de betekenis van vergif, zo als Deut. 32:33; wij hebben hier echter te verstaan het lolium temulentum, dat ten onrechte voor vergiftig wordt gehouden. Het groeit in het Oosten zeer menigvuldig onder haver en tarwe, en heeft met dit laatste veel overeenkomst. De korrels zijn echter zwartachtig, langwerpig, aan het ene einde iets dikker, dikwijls harig.

De reden, waarom de Profeet van de voren des lands en niet van 't land in 't algemeen spreekt, is volgens sommigen, omdat in beploegd en bebouwd land het onkruid weliger kan groeien, zodat de Profeet dus de menigte der oordelen of ondeugden des te duidelijker zou te kennen geven. Anderen menen, dat hij er een land door verstaat, dat in vroeger tijd geploegd zijnde, nu onbebouwd lag, en waarin derhalve het schandelijk onkruid bij menigte der oordelen of ongerechtigheden, wordt dus te kennen gegeven.

En hoe gedraagt men zich, nu Gods oordelen reeds in vollen aantocht zijn? De inwoners van Samaria zullen verschrikt zijn, even als wanneer zij vrezen de grootste schatten te zullen verliezen, over het kalf, het gouden beeld, van Beth-Aven, het huis te Bethel, dat tot een huis der misdaad is geworden (Hoofdst. 4:15), want zijn volk, het volk van dien afgod, dat toch

geroepen was het volk des Heeren te heten, zal over hetzelfde kalf treuren, dat het naar Assyrië zal worden weggevoerd, mitsgaders zijne Chemarim, de tot zijn dienst aangestelde priesters (2 Kon. 23:5. Zef. 1:4) (die zich over hetzelfde verheugden), zullen treuren over zijne heerlijkheid, omdat zij van hetzelfde is weggevaren, en nu openbaar is bij de wegvoering (Jes. 46:1 vv.) welk een erbarmelijk iets die gehele kalverdienst is.

De Profeten spreken meermalen hetgeen de Heere hun als iets toekomstigs te zien heeft gegeven, zo uit, alsof het reeds tot werkelijkheid was geworden, om de onbetwifelbare zekerheid daarvan uit te drukken.

Ja, datzelfde, kalf te Beth-Aven zal naar Assur gevoerd worden; tot een geschenk voor de koning Jareb (Hoofdst. 5:13), zo weinig heeft het zichzelf kunnen helpen, laat staan dat het zijne dienaars zou kunnen redden; Efraïm zal schaamte behalen ten gevolge van zijne dwaasheid, en Israël zal beschaamd worden van wege zijnen raadslag, daar het de heerlijkheid van een afgod boven de heerlijkheid van de onvergankelijken God heeft gewild.

Tegelijk met de kalverdienst gaat ook het gehele koninkrijk te niet. De koning van Samaria is afgehouwen, en zo spoorloos verdwenen als schuim op het water, hetwelk de vloed onophoudelijk wegspoelt, zodat er spoedig niet meer van te zien is.

En de hoogten van Beth-Aven, de tempels, altaren en alles wat tot de beeldendienst daar behoort, Israëls zonde, want daar was de hoofdzetel van de dienst, zullen verdelgd worden; doornen en distelen zullen op hunlieder altaren opkomen, op de plaatsen, waar die stonden, als op vervloekte plaatsen (Gen. 3:17 vv.): en zij, die de gerichten Gods, door welke die gehele verwoesting wordt veroorzaakt, in hun verschrikkelijkheid ondervinden, zullen in het vernietigend gevoel der wanhoop, in de angst van hun zwaar gedrukt geweten a) zeggen tot de bergen: Bedekt ons! en tot de heuvelen: Valt op ons!

Jes. 2:19. Openb. 9:6.

Wanneer in Luk. 23:30 en Openb. 6:15 hun, wien het gericht Gods bij de verwoesting van Jezuzalem en het tegenbeeld daarvan, het laatste oordeel zal treffen, hetzelfde woord in de mond gelegd wordt, zo ligt hierin aangewezen, dat het gericht, hetwelk over Samaria en zijn koninkrijk kwam, een voorbeeld van die gerichten Gods geweest is. Die tot de bergen zeggen: "valt op ons", en tot de heuvelen: "bedekt ons", schrijft de heilige Bernhard, wat willen zij anders, dan de (eeuwigen) dood door de weldaad van de (tijdelijken) dood eindigen of dien ontgaan? "Ik vrees de knagenden worm en de levenden dood; ik schrik er voor om in de handen van de levenden dood en van het steeds stervend leven te vallen. Wie wil zulk enen geven eens te sterven, opdat zij niet eeuwig sterven?" Wanneer de gewetensangst tot zijn toppunt komt, tot het volle bewustzijn van de goddeloosheid van eigen toestand, en van de onbekwaamheid, om zich te bevrijden uit de engte, waarin de zonde geleid heeft, dan wordt hij tot wanhoop, het volle en zekere gevoel van niet gered te kunnen worden uit de ellende van zijn bestaan, het gevoel dat men van God verlaten is, hetwelk noodzakelijk tot de wens naar vernietiging van zijn eigen aanzijn, tot zelfmoord leidt (2 Kor. 7:10).

Sinds de dagen van Gibeä, van de tijd af, welke ons beschreven is in de geschiedenis van Richt. 17-21, dus spoedig na Jozua's dood, hebt gij gezondigd, o Israël! die geestelijke hoererij, die in Richt. 17 en 18 wordt beschreven, is zowel als die gruweldaad van vleselijke ontucht (Richt. 19) bij de stammen van het noordelijke rijk. Daar zijn zij staande gebleven; in die zonde van geestelijke hoererij, of afgoderij aan de ene, en van ontzettende gruwelen van vleselijke gezindheid aan de andere zijde zijn zij, de tien stammen, gebleven; de strijd te Gibeä, de vernietigingskrijg, die in Richt. 20 en 21 beschreven wordt, waarbij echter nog 600 man gered werden, en deze nog later bijzonder van vrouwen werden voorzien, opdat niet één stam in Israël zou worden uitgedelgd, die strijd tegen de kinderen der verkeerdheid, zal ze niet aangrijpen; een veel zwaarder oordeel nog zal over hen komen.

In de regel denkt men hier even als in Hoofdst. 9:8 bij "de dagen van Gibeä" alleen aan de gruwel, welken de mannen van de stad Gibeä aan het bijwif van enen Leviet pleegden (Richt. 18). Dan wordt het echter geenszins duidelijk, hoe de Profeet kon zeggen, dat Israëls zonde, welke eerst in de tweede plaats in vleselijke ontucht, maar in de eerste in geestelijke hoererij bestond, met die afzonderlijk staande misdaad der bewoners ener enkele stad een begin heeft genomen. Ook zijn het hier slechts die van Benjamins stam, die de misdaad in bescherming namen en zich aan de zijde van de misdadigers stelden, terwijl de overige stammen zich als een enig man daartegen verhieven. Dat past niet op Efraïm, die bij de Profeet als vertegenwoordiger van Israëls zonde en de voornaamste drager van straf voorkomt. Daarentegen wordt alles helder en duidelijk, wanneer wij, gelijk boven in de uitlegging geschied is, bij "de dagen van Gibeä" aan alles denken, wat in het gehele aanhangsel aan het boek der Richteren wordt verhaald. Deze vijf Hoofdstukken (21-26) vormen een bij elkaar behorend geheel, al staan de daarin medegedeelde gebeurtenissen noch historisch, noch plaatselijk met elkaar in verband; chronologisch zowel als pragmatisch zijn zij echter nauw aan elkaar verbonden. Zij tonen aan, dat het juist het gebied der noordelijke stammen geweest is waar beeldendienst en losmaking van het gemeenschappelijk heiligdom, verval van de Levietenstand en de gruwelen van regeringloosheid begonnen zijn. Dat alles ontwikkelde zich verder in het noordelijk rijk. In Openb. 7:4 vv. ontbreekt de naam Dan, omdat hij het begin van de afval maakte; zijn naam is als uitgedelgd uit het boek des levens.

Het is in Mijn lust, dat Ik ze zal binden naar de gehele gestrengheid van Mijne gerechtigheid, die gene verschoning meer gedooft; en volken zullen tegen henlieden verzameld worden, hen geheel en al uit te roeien, als Ik ze binden zal in hun twee voren 1).

Gelijk Efraïm en Juda zich te zamen gekoppeld hebben als een paar ossen gaande nevens elkaar, onder hun eigen juk, in gelijke voren der afgoderij en andere zonden, zo zal Ik ze ook door hun vijanden te zamen koppelen ter straf, om onder een ander juk te gaan ploegen. Anders "in hun beide woningen; namelijk van Efraïm en Juda, " of: "om hun twee ongerechtigheden, " ziende op de kalveren van Dan en Bethel.

In het Hebr. Lisjtee oonothaam. Beter: aan hun twee zonden.

In verband met Hoofdst. 3:5 hebben wij hieronder te verstaan de dubbele zonde van afval van de Heere en van het huis van David. In Hoofdst. 3:5 wordt toch de bekering van Efraïm gesteld in het weer zoeken van de Heere en van de koning David.

Dewijl Efraïm in zijne neiging tot een ongebonden leven vol genot gelijk aan ene vaars is, gewend geleerd gaarne te dorsen¹), ene jonge koe slechts tot lichter en arbeid gebruikt, maar nog niet aan het juk gewoon, wel om zich naar hartelust te verzadigen (Deut. 25:4), waarvan het vet en geil is geworden (Deut. 22:15), zo ben Ik over de schoonheid van haren hals overgegaan, en heb er een juk van vreemde dienstbaarheid overgelegd, daar Mijn zegen er slechts toe diende om overmoedig te maken en God te doen vergeten Ik zal Efraïm berijden of inspannen, het door enen over hem geplaatsten gebieder onder dienstbaarheid en druk brengen; Juda, waarvan het gericht ook niet verre meer is (Hoofdst. 8:14), zal ploegen; Jakob, het volk der tien stammen, dat de erenaam van Israël zich heeft aangematigd, maar alleen des aartsvaders onheiligen naam (Gen. 32:27 v. verdient, zal voor zich eggen, zodat het gehele volk, geroepen tot de heerlijkste vrijheid, tot ontterende slavernij zal worden verlaagd.

Gelijk ene jonge, dartele, weelderige koe, die liever het koren treedt (gelijk in het dorsen gebruikelijk was) en daarvan eet, dan dat zij onder het juk zou gaan ploegen en hijgen, also (wil God zeggen) is Efraïm genegen om in weelde te leven naar zijn eigen lust, maar niet onder mijn bedwang.

Wanneer nog enig woord van vermaning u van de weg tot zulk een verderf kan afbrengen, zo roep Ik u toe: Zaaï u tot gerechtigheid¹), strooit door uwen verderen levenswandel een zaad uit, waarvan de gerechtigheid kan opgaan, maait tot vrucht weldadigheid, ene verhouding van God tot u, zo als die overeenkomstig aan Zijne liefde en genade is; braakt u, opdat gij op deze wijze zult kunnen zaaien en oogsten, een braakland ¹). Maakt geheel en al een einde aan uwe handelswijze en begint de geestelijke werkzaamheid van de beminne af door vernieuwing in de geest uws gemoeds (Jer. 4:3. Efez. 4:23 .). Haast dewijl het tijd is de HEERE te zoeken ³) met berouw over het vorige leven en gelovig keren van het hart tot Hem, totdat Hij kome, Hij ook van Zijne zijde Zich tot u wende (Jes. 55:5 v. Jer. 29:13 v.), en over u de gerechtigheid regene, in de uitstorting van Zijn Geest, die vruchten der gerechtigheid voortbrengt (Jes. 44:3 v. 45:8).

Gij moet een geestelijk landman zijn: zaai, wat u tot nut is, een goed zaad in het hart der weduwen en wezen. Wanneer de aarde u overvloediger vruchten oplevert dan zij ontving, hoeveel meer barmhartigheid zal u geschonken worden door de vergelding die veel rijkelijker geeft, dan gij gegeven hebt.

Er kan op enen akker vol onkruid en doornen niets naar goddelijke inzet worden uitgezaaid, want dan wassen onkruid en doornen mede op, en verderven het goede zaad. Het goede zaad moet op enen nieuwen, goed ontgonnen, zorgvuldig geploegden akker vallen, om goede vrucht voort te brengen. Zo moet het voornemen tot goede werken uit een nieuw, door bekering tot de Heere geheel gezuiverd hart voortkomen, anders geeft het gene goede vruchten.

Op iederen leeftijd is de verlossing onwaardeerbaar; maar o! vroeg gered te zijn, heeft ene dubbele waarde. Jongelingen en jonge dochters het is de tijd de Heere te zoeken, want gij kunt sterven vóór uwe lente ten einde is. En gij, die de eerste tekenen van verval bespeurt, verhaast uwe schreden, die holle hoest, die toringachtige blos, zijn waarschuwingen, die gij niet in de wind moet slaan; voor u is het in waarheid tijd de Heere te zoeken. Komt er een grijze tint op uwe eens zo weelderige lokken? De jaren gaan zachtken voorbij, de dood komt nader met rasse schreden, laat elke terugkerende lente u opwekken uw huis te bereiden. Lieve lezer! zijt gij op reeds gevorderden leeftijd, laat mij u smeken en bidden, stel niet langer uit. Nog is het voor u de dag der zaligheid-wees daar dankbaar voor, maar het duurt nog slechts kort, en de tijd krimpt met elk ogenblik in. Hier spreek ik tot u met zoveel aandrang als mij mogelijk is, door papier en inkt, en uit het diepst mijner ziel leg ik, als Gods dienstknecht, u deze waarschuwing voor: "Het is de tijd de Heere te zoeken. " Laat dit woord niet onopgemerkt voor u voorbijgaan, het kon de laatste waarschuwing zijn, die tot u komt vóór de dood, het laatste woord uit de mond der genade.

Het werk der vernieuwing is wel een werk van de mens, zijn hand moet vlijtig de grond omwerken, de ploeg besturen, alles in orde brengen en zaaien, maar bovenal moet hij zijn oog naar boven richten, dat de hemel zich opene en de zachte regen van Goddelijken zegen nedervloeie tot ontkieming en wasdom van het zaad.

Nog meer, elke arbeid is de mens onmogelijk, zo God gene gezondheid en kracht, tijd en gelegenheid schenkt.

Ja alles moet van de beginne af vernieuwd worden, want gij hebt door uwe handelwijze goddeloosheid geploegd, daar gij door uwe afgoderij op de akker der ongerechtigheid zaait; gij hebt verkeerdheid gemaaid, daar zonde zonde voortbrengt, en de vrucht der leugen gegeten, want in plaats van welvaart en volksbestaan te verzekeren, gelijk gij meendet, hebt gij verval en ondergang veroorzaakt; want gij hebt vertrouwd op uwen weg, in plaats van ook maar van verre aan een omkeren van uwe wegen te denken; op de veelheid uwer helden 1) hebt gij gesteund, alsof gij met een talrijk en geoefend leger sterk genoeg waart om de gerichten des Heeren te trotseren. (Amos 6:13).

De zonde is een zeer vruchtbaar onkruid onder de handen der mensen; zij die daarop gezet zijn, zullen welhaast hun volle begeerte daarvan bekomen. Ook zal God diegenen, die daar naarstig in zijn, overgeven tot een hoogte van ongerechtigheid als een straf. Want op hun ploegen van goddeloosheid volgt: gij hebt verkeerdheid gemaaid, waardoor wij niet te verstaan hebben, dat God hun de mocht der zonde doet maaien of rapen in Zijne oordelen, (schoon dit ook waar is en in de bedreiging volgt), maar dat hun invloed in de zonde tot een rijken oogst van volwassen verkeerdheid en ongerechtigheid gekomen was.

Daarom zal er van het zuiden af een groot krijgsgedruisch ontstaan onder uwe volken, en de menigte uwer helden, waarop gij vertrouwt, zal spoedig nedergeworpen zijn, en al uwe vestingen, die gij in het land hebt aangelegd, zullen verstoord worden, gelijk Salman, die ten wreker over Zijn volk door God uitverkorene Assyrische koning Salmanassar, onlangs de stad Beth Arbel 1) (= huis der hinderlaag van God), ten westen van het meer Gennesareth (1

Makk. 9:2) verstoorde ten dage des krijgs, die zich tegen de koning Hosea dadelijk in de eerste jaren zijner regering verhief (2 Kon. 17:3); de moeder werd er verpletterd met de zonen 2).

De ligging van deze stad wordt aangewezen door de tegenwoordige ruïnen Kulat Ibm Mâan; daar vormt een kalkberg met vele holen ene natuurlijke vesting, wier belegering ook voor soldaten van Herodes de Grote zeer langdurig en moeilijk was. Daar heeft waarschijnlijk bij de eersten inval van Salmanassar in het Iraëlietische rijk ene zeer wrede verwoesting plaats gehad, welke gebeurtenis echter nergens in de Schrift vermeld staat. Er is echter meer geschied, dan in de Schrift beschreven is, zo als hetgeen Judas in zijnen brief (Juda 1:9) omtrent Michaël en Satan zegt. Uit de vermelding van zulk ene gebeurtenis, die ongeveer in het jaar 730 of 728 valt, blijkt overigens, dat dit deel van Hosea's profetie eerst onder de laatsten koning van Israël, die denzelfden naam als onze Profeet draagt, kan geschreven zijn.

Deze uitdrukking is ene spreekwoordelijke voor menselijke wreedheid (Gen. 32:12. 2 Kon. 8:12 deze heeft echter niet enkel betrekking op de handelwijze van Salmanassar tegen Beth-Arbel of Abbella, maar wijst duidelijk tevens op het lot dat het gehele rijk bedreigde.

Alzo heeft Beth-El, de hoofdzetel van de afgodendienst, van waar zij zich over het gehele land verspreid heeft, ulieden gedaan, Bethels afgoderij is de oorzaak van al die ellende. Dat vrouwen en kinderen op de wreedste wijze worden omgebracht, dat hebt gij aan uw gouden kalf te danken, dat is u overkomen van wege de boosheid uwer boosheid¹), waarmee gij u tegen de Heere hebt verzondigd; en het einde des rijks zal geen ander zijn dan dit: Israëls koning, en met hem het gehele koninkrijk der tien stammen is in de dageraad ²), vroeg in de morgen, juist op een tijd, dat gij meent de dag van uw nieuw geluk te zien aanbreken (2 Kon. 17:4), ten enemaal uitgeroeid ³).

De Hebreëen herhalen het woord, wanneer zij de bijzondere grootheid daarvan willen te kennen geven; het betekent dus hier "van wege uwe zeer grote boosheid. "

De Hebr. uitdrukking "in de dageraad" geeft te kennen, dat het spoedig, zonder uitstel zal gedaan worden. Zo lezen wij in Ps. 46:6 : God zal ze helpen in 't aanbreken des morgenstonds; zie verder Ps. 80:14; 144:8. Hetzelfde wordt elders uitgedrukt door "vroeg op zijnde" Jer. 7:18; 35:15. De uitdrukking is misschien ene zinspeling op de ondergang van Faraö en zijn leger, wanneer de morgenstond naakte. (Ex. 14:27).

Hoe lang houdt zich het menselijke hart ook bij ondervondene bitterheid der zonde toch af van de gehele verandering van zin en wezen, wanneer het nog altijd meent, het zal nog op andere wijze geholpen worden, zich herstellen, tot vorige welvaart komen; daardoor verzuimt het allen tijd, om zijnen God tegen te gaan, en wordt midden in zijne vergeefse bemoeiingen om zich te helpen zo voortgesleurd, dat er geen redden mogelijk is.

Welke ramp ook onder ons zij, het is de zonde, die ze veroorzaakt. Het is de zonde, die ziel, lichaam, die alles verwoest. Zo zal Bethel onder u doen. Het is uwe eigene boosheid, die u

tuchtigt, en uw afval, die u verwerpt. Welke ellende brengt de zonde de mens aan, reeds in deze wereld. Dat wij dan zien op het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. .

HOOFDSTUK 11. ROEM VAN GODS GENADE TEGENOVER HET

ONDANKBARE ISRAËL.

Als Israël een kind was (vgl. Hoofdst. 9:10; 10:1) toen heb Ik hem lief gehad, toen verkoos Ik hem uit vrije, goddelijke liefde, om Mij een eigen volk te zijn uit alle volken der aarde, en Ik heb Mijnen uitverkorenen, eerstgeborenen zoon (Ex. 4:22 vv. uit Egypte geroepen, daar Ik hem uit die slavernij door Mijnen sterken arm verlost, om hem in het bezit te stellen van het aan de vaders beloofde Kanaän.

Hij verlost hen uit de hand der dienstbaarheid. Toen God Israëls vrijlating van Faraö eiste, noemde Hij hen zijn Zoon, Zijn eerstgeboren Zoon. Merkt hieraan: Diegenen, welke God lief heeft, roept Hij uit de dienstbaarheid der zonde en des Satans tot de heerlijke vrijheid Zijner kinderen. Deze woorden worden gezegd in Christus vervuld te zijn, toen Hij en Zijne ouders op de dood van Herodes uit Egypte geroepen werden, zodat deze woorden een dubbel uitzicht hebben, sprekende historisch, van de roeping van Israël uit Egypte en profetisch van de terugbrenging van Christus van daar. Het eerste was een voorbeeld van het laatste en een onderwerp en verzekering van de verdere gunste, die God voor dit volk bewaarde, bijzonder de zending van Zijn Zoon in de wereld.

De eeuwige Zoon Gods, die in de volheid der tijden mens geworden is, was in de beginne het beeld, waarnaar de gehele mensheid geschapen is, naar wiens evenbeeld de gevallen mens ook weer moet vernieuwd worden. De gehele geschiedenis van het Godsrijk, van de belofte des slangenvertreders af tot aan de verschijning van de Zoon Gods zelve is ene streng organische ontwikkeling naar dat doel heen. In 't bijzonder is echter de verkiezing van het Israëlietische volk uit de volkenwereld een hoofdmoment in de geschiedenis van de verlossing der mensheid. Israël werd door de verlossing uit Egypte en het verbond aan de Sinaï tot zoon van God verkoren en verheven, d. i. tot dat volk, dat het eerst weer het evenbeeld van de eeuwigen Zoon in zich zou laten vernieuwen, en het ontving dien overeenkomstig dezen naam naar dat eeuwig beeld, welks verschijning het moest voorbereiden, en waarvan het in zijne gehele geschiedenis en alle instellingen Gods ene levende, feitelijke profetie moest zijn. De aanneming van Israël tot zoon van God vormt het eerste stadium der volvoering van het Goddelijke werk der genade, dat in de menswording van de Zoon Gods tot verlossing der mensheid van dood en verderf volkomen wordt. De gehele ontwikkeling, en leiding van Israël als volk van God doelt op Christus, echter niet op die wijze, alsof het volk Israël de Zoon Gods uit zich zou voortbrengen, maar zó, dat de betrekking, welke de Heere van hemel en van aarde met dit volk vestigt en bewaart, de vereniging van God met de mensheid voorbereidt, en voor de menswording van Zijn Zoon daardoor de weg baant, dat Israël tot een vat der Goddelijke genade wordt opgevoed. Hierop doelen alle wezenlijke hoofdzaken in Israëls geschiedenis en worden daardoor tot typen en werkelijke profetieën van het leven van Hem, in wien de verzoening der mensheid met God verwezenlijkt worden, en de vereniging van God met het menselijk geslacht zich tot ene persoonlijke eenheid ontwikkelen zou. In dezen zin wordt ons vers in Matth. 2:15 als profetie van Christus aangehaald, niet omdat de woorden van de Profeet direkt en onmiddellijk op

Christus doelen, maar omdat het oponthoud in Egypte en de uitvoering uit dit land voor de levensontwikkeling van Jezus Christus dezelfde betekenis had, als voor het volk van Israël.

Niet uit eigen keus maar tengevolge van ene reeks der merkwaardigste leidingen trok Israël op bevel van God naar Egypte. Het ontvluchtte daardoor een levensgevaar, dat in het land van zijn eigenlijke bestemming dreigde. Daardoor werd het tot zijne bestemming voorbereid, en als deze voorbereiding geëindigd was, werd het overeenkomstig de goddelijke belofte, die reeds vóór de intocht gegeven was, in het land ingeleid, waarin het zijne bestemming kon verwezenlijken. Dezelfde voorzorg van God, die dit middel tot bewaring van zijn rijk aangreep, dat toen tot het voortbestaan van het oude Israël moest dienen, nam hetzelfde middel ook later te baat, toen in de persoon van zijn toekomstigen Koning zich alle zijne verwachtingen concentreerden. Egypte moest Hem ene schuilplaats geven, totdat het gevaar voorbij was.

Mattheüs stond (in Hoofdst. 2:15) hier, naar de gewone wijze van schriftverklaring in die dagen, op het typisch symbolisch standpunt. In Israël zag hij ene schaduw van de Messias, schoon wel wetende, dat de Profeet oorspronkelijk op het eerste had gedoeld. Jezus mocht eerst in de vollen zin des woords Gods Zoon heten, gelijk Israël in oneigenlijken zin dien eretitel droeg, en de verlossing van Jakobs nageslacht uit Egypte werd als het ware herhaald op grote schaal, nu ook de Christus dat land weer verliet.

Israël moet niet op zich zelf beschouwd worden, maar als de drager van de Christus. Christus was in Israël besloten, en was Israëls wezen en kracht, datgene, wat Israël tot Israël maakt. Christus verschijnt dan ook wel onder het Oude Testament meermalen aan Israël, doch niet als Messias, maar als de Heere en tegelijk de deelgenoot van Israëls geschiedenis, zodat veel van hetgeen Israël eigen is, ook Christus persoonlijk geldt. De Zone Gods is eerst in en met Zijn volk alles doorgegaan. Wederkerig heeft dan ook Israël, zo als wij reeds meermalen hebben opgemerkt, veel met zijn Messias gemeen, bijzonder het lijden. Doch daarom zijn Israël en Christus niet eenzellig; neen, zij worden in de Schrift duidelijk genoeg onderscheiden. De Messias wordt door God genoemd: "Mijn Knecht de Rechtvaardige". Is deze Israël? Geheel het tegendeel er van; zelf belijdt het volk, dag en nacht, dat het de schuldige is. Evenzo was Israël Gods zoon, maar in beeld en schaduw. En waar lag de grond voor dat beeld en die schaduw? Omdat het zaad der vrouw in Israël verborgen lag. Om deze reden moest Israël in het klein ondergaan en doen, wat de Messias in het groot ondergaan en doen zou. Of wat is de tijdelijke verlossing uit Egypte bij die uit de macht des Satans, en wat zijn de gedurige offeranden van Israël bij de enige offerande van de eeuwigen Hoge priester? Immers kleinigheden. Als Israël een kind was, heb Ik hem lief gehad, en Ik heb Mijnen Zoon uit Egypte geroepen. In welk ene aandoenlijke betrekking stelt zich hier Jehova voor in betrekking tot Israël. Een volk in zijn eerst begin en opkomst is voor God als een kind. Zo was Hem Israël, en Hij had dit kind lief als een vader en heeft het als Zijn zoon uit Egypte geroepen, want aldus luidde het woord door Mozes aan Faraö. Exod. 4:22, 23: Alzo zegt de Heere: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene is Israël. En Ik heb tot u gezegd: Laat Mijnen zoon trekken dat hij Mij diene! maar gij hebt geweigerd hem te laten trekken; zie, Ik zal uwen zoon, uwen eerstgeborenen, doden. God heeft Israël uit Egypte geroepen uit de slavernij, uit de verdrukking en de vertreding, uit de allerdiepste ellende. Door ene grote verlossing heeft God

Zijn volk tot een volk gemaakt. Zo iets is met geen ander volk der wereld gebeurd. Al de andere volken zijn door eigene kracht, door eigen moed, door grote daden, of door grote misdaden groot geworden, en tot macht en heerschappij en wereldse heerlijkheid gekomen, maar Israëls grootste overeenkomst met zijn Hoofd en Heer, zijn Messias en Goël bestond daarin, dat het door lijden inging tot Zijne heerlijkheid, en dat niet in eigene kracht maar door de almachtige hand Gods, door ene verlossing vol wonderen van liefde en verschrikking. Daarom had Israël altijd de uitlegging zijner geschiedenis bij zich, het vergrootglas, om zo te spreken, waarvoor het de betekenis van al Gods leidingen met hem zien kon; zij was vervat in de belofte. De vervulling dezer belofte was: door lijden tot heerlijkheid. Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijne heerlijkheid ingaan! Ziet daar wat al de Profeten van Mozes af verkondigen, en wat geheel de geschiedenis van Israël te aanschouwen gaf. Reeds aan Abraham werden vier honderd jaren verdrukking vóór de verlossing voorgezegd. En zo ging het altijd voort. Na de verlossing kwam de verdrukking weer, tot voorbereiding ener nieuwe verlossing; doch benevens en boven al deze lotwisselingen was aan Israël de belofte van de Messias, dat is: de belofte van een eeuwig Verlosser en ene eeuwige verlossing gegeven, en in deze verwachting leefden allen, die geloofden. Zij leefden op de toekomst; zij wisten: eenmaal komt de allerhoogste verlossing, en waren zalig in hope. En ditzelfde zijn wij, zo velen wij geloven, voor ons zelve en voor het Israël der laatste dagen.

Maar hoe schandelijk werd zulk ene liefde Gods beantwoord! gelijk zij de Profeten die Ik tot hen zond, henlieden riepen en vermaanden om in gehoorzaamheid tot de Heere terug te keren, alzo gingen zij van hun aangezicht weg, daar zij niets van de Heere wilden weten; zij offerden steeds de Baäls (Deut. 16:21), en rookten de gesnedenen beelden.

Ik hield nochtans niet op menigvuldige bewijzen Mijner liefde te geven, Ik leerde Efraïm gaan; Hij, die hun koning is, nam ze op Zijne armen, even als een liefdevol vader zijn kind leert gaan en, wanneer het moede wordt of struikelt, het op zijne armen neemt. Zo heb Ik vol vaderlijke zorg Mijn volk door de woestijn geleid, en het in alle opzichten bijgestaan (Deut. 1:31), maar zij bekenden niet, zij wilden niet ter harte nemen, dat Ik, de enige heemeester, zein iederen nood (bijv. te Mara Ex. 15:26) genas.

Ik trok ze met mensenzelen 1); op dezelfde wijze als een vader zijn zwak kind aan banden vriendelijk leidt, zo leidde Ik ze met liefdevolle zorg de langen weg door de woestijn, met touwen der liefde), en Ik was hun, als degenen, die het juk van op hun kinnebakken oplichten, als de zachte meesters, die hun trekstieren het juk aan het kinnebakken opheffen, opdat zij het voeder geschikt kunnen eten. Zo lokte ik Mijn volk door menigvuldige bewijzen Mijner genade en liefde, door menigerlei middelen om vergeving der zonde en vrede te verkrijgen, door instelling van blijde feesten, om zich in zijnen God te verheugen, tot wederliefde en tot gehoorzaamheid aan Mijne wet. En Ik reikte hem voeder toe, namelijk gedurende de gansen tocht het manna uit de hemel.

Des Heeren handelingen met Zijne kerke, hetzij door Zijn Woord of door de bedelingen Zijner Voorzienigheid zijn altijd gevoegd en geschikt naar de natuur des mensen, gelijk hij een redelijk schepsel is, en zijn ook zonderling verbindende, ten ware hij de menselijkheid kwam afleggen. Want, zegt Hij, Ik heb ze getrokken met mensenzelen, dat is met zulke zelen,

die gevoegd waren naar hun natuur als redelijke schepselen aangemerkt, gelijk als door vermaningen, beloften, bedreigingen en door zulke handelingen, als daar de mensen elkaar door verplichten.

De onvermoeide arm Gods trekt de tegenstrevende kinderen aan koorden der liefde. Dikwijls wanneer de mens, verleid door de ontzettende inbeelding van eigenmachtige vrijheid, zich geheel van Hem meent losgerukt te hebben, gevoelt Hij zich des te krachtiger aangegrepen door de hand des Heeren, en keert hij met berouw en schaamte tot Hem terug. Wat Israël ondervonden heeft wordt nog steeds bevestigd door de Goddelijke opvoeding van ieder mens.

O God! Gij gebruikt de allersterkste drangredenen, om mensen tot U te trekken en te winnen! Hebt Gij dan aan Uzelven niet reeds genoeg, o Liefde! zodat gij gene reden hebt, om met zo grote listigheid diegenen tot U te trekken, die meer dan reden hadden om U te beminnen boven alles, terwijl Gij ze tot U met de trekkingen van Uwe allerreinste liefde trekt. Gij zoekt ze, daar Gij ze het eerst bemindet, zo tot U te trekken, als men de mensen met weldaden tot zich lokt. (MAD. DE GUYON).

Onze Hemelse Vader trekt ons dikwijls met touwen der liefde, maar ach! hoe onwillig zijn wij om tot Hem te gaan. Hoe langzaam geven wij gehoor aan Zijn zachten drang. Hij trekt ons om eenvoudig in Hem te geloven; maar wij hebben nog niet het vertrouwen van Abraham bereikt; wij laten onze aardse zorgen niet aan God over, maar, even als Martha, zijn wij zeer bezig met veel diensens. De zwakheid van ons geloof doet onze ziel gebrek lijden; wij doen onzen mond niet wijd open, ofschoon God beloofd heeft hem te zullen. Trekt Hij ons heden niet, om ons vertrouwen op Hem te stellen? Horen wij niet Zijne stem ons toeroepen: "Kom, Mijn kind, vertrouw op Mij? De voorhang is gescheurd, de toegang is geopend; nader vrijmoedig tot de troon der genade. Ik ben uw grootste vertrouwen waard, werp uwe bekommernis op Mij. Schud het stof uwer zorgen af, en doe de schone klederen der vreugde aan. Maar helaas! al worden wij op de toon der liefde geroepen tot de zalige ervaring Zijner genade en vertroosting, wij willen niet komen. Op een anderen tijd trekt Hij ons tot inniger gemeenschap met Hem. Wij hebben op de drempel van Gods huis gezeten, en Hij roept ons in de feestzaal om met Hem avondmaal te houden, doch wij weigeren. Er zijn geheime vertrekken, die voor ons nog gesloten zijn. Jezus nodigt ons die binnen te treden, maar wij blijven terug. O welke koude harten! Hoe gering is onze liefde tot de dierbaren Heere Jezus; wij zijn niet waardig Zijne dienstknechten te zijn, veel minder Zijne bruid; en toch heeft Hij ons gemaakt tot been en vlees van Zijn vlees, met Hem verenigd door een heerlijk trouwverbond. Hierin is de liefde. Maar het is ene liefde, die gene weigering duldt. Als wij de zachte trekkingen Zijner liefde niet gehoorzamen, dan zal Hij droefheid zenden om ons nauwer aan Hem te verbinden. Hij wil ons tot elken prijs tot zich trekken. Dwaze kinderen, die wij zijn, om die koorden der liefde te versmaden, en ons zo de gesel van touwtjes op de hals te halen, dien Jezus zo goed weet te gebruiken! .

Hij Efraïm, zal in Egypteland 1) niet wederkeren, opdat niemand mene, dat Mijn eeuwig raadsbesluit der liefde, dat Ik door redding van het volk uit Egypte en zijne wonderbare leiding door de woestijn tot het land der belofte heb uitgevoerd, is door de onboetvaardigheid

en het ongeloof van hen te schande geworden; maar Assur, die zal volgens Mijn onveranderlijk besluit zijn koning zijn; omdat zij zich weigeren te bekeren tot hunnen waren Koning en Heere.

Terwijl in Hoofdst. 1:11; 8:13; 9:3, 6 Egypte steeds zinnebeeld was der slavernij en vernedering, waarin het volk tot zijne straf zou worden geworpen, en de plaats, waar zij de straf moest lijden, onverschillig was, is Egypte hier als natuurlijk te verstaan.

God die hen uit Egypte gebracht had, om hen tot een volk voor zich zelven aan te nemen, zal hen nademaal zij Hem niet getrouw wilden zijn, in een slechter staat brengen, dan waarin Hij hen eerst vond. Hij zal in Egypte niet wederkeren, hoewel dat een huis der duisterheid en zwaar genoeg was, maar Hij zal in een harden dienst gaan, want de Assyriër zal zijn koning zijn, die hen erger zal behandelen dan Faraö ooit deed. Merk hieraan: zij die niet willen wederkeren tot de plaatsen, die zij verlaten hebben, kunnen niet verwachten, te zullen wederkeren tot de vertroosting, die zij verloren hebben.

En het zwaard (der Assyriërs) zal in zijne steden blijven, zal langdurig zich aan Israël doen gevoelen, en zijne grendelen verteren, zijne vestingen, door welke het dacht het land voor de vijand afgesloten te hebben, en het zal opeten, snel en geheel veroveren en verwoesten, van wege hun vijandige beraadslagingen tegen de Heere.

Want Mijn volk blijft hangen aan de afkering van Mij, het volhardt in zonde, en kan er zich niet van losmaken; zij de Profeten roepen het wel tot de Allerhoogste 1), dat zij zich tot God zullen bekeren, maar niet één verhoogt richt zich op Hem in waarheid; hun hart houdt zich verre van Hem.

In het Hebr. Weël-al jikreehoe. Beter: Opwaarts roept men hen. Dat is: de Profeten roepen hen wel toe, om het hart opwaarts tot God te heffen, om zich los te maken van de afkerigheid van God, maar er is geen beweging, niet een komen tot bekering.

Wel verdiende zulk een afval gehele verdelging, maar hoe zou Ik u overgeven aan het verderf, o Efraïm? u overleveren aan uwe vijanden, o Israël? hoe zou Ik u maken als Adama? u stellen als Zeboïm? Ik kan u van wege Mijne liefde en trouw niet als die steden van het Siddimdal geheel van de aardbodem verdelgen, om Mij uit stenen kinderen te verwekken (Gen. 19:24. Deut. 29:22. Jer. 49:18. Matth. 18:15. Luk. 10:12), Mijn hart is in Mij omgekeerd, en al Mijn berouw, Mijne barmhartigheid, is te zamen ontstoken, zodat Ik dat zwaarste gericht niet over u kan volbrengen.

Ik zal de hittigheid Mijns toorns niet uitvoeren; Ik zal, nadat Mijn hart over u is omgekeerd en jegens u veranderd is, niet wederkeren, om Efraïm geheel en al te verderven; want Ik ben God en geen mens, wien lichtelijk iets berouwt (1 Sam. 15:29. Num. 23:19. Mal. 3:6), Ik ben de Heilige, de volkomen Reine, bij wien gene afwisseling is van licht en duisternis, gene verandering noch berouw (Jes. 6:3), in het midden van u 1), gelijk uwe gehele geschiedenis heeft bewezen, zo als gij zelf moet betuigen, en Ik zal in de stad) niet komen, gelijk een vijand in ene stad invalt, om die te vernielen.

In vs. 8 en 9 spreekt de innerlijke barmhartigheid Gods in verband met Zijne heiligheid. Wel had Israël verdiend om van de aardbodem vernietigd te worden, gelijk Sodom en Gomorra, Adama en Zeboïm maar de rechtvaardige God is ook hier de Heilige, de Onveranderlijke in Zijne Raadsbesluiten. Hij kan Efraïm niet geheel en al verderven, omdat Zijne heiligheid niet liegt. Buitendien spreekt God hier evenzeer tot troost van de godzaligen, die nog in Efraïm zijn.

Er zal uitvoering zijn van Zijne oordelen, maar ook betoning van Zijne genade. Hij zal des Verbonds en Zijn eed, aan Abraham gedaan, gedachtig zijn. Ook hier zal Efraïm ervaren, dat, omdat Hij als de Heilige niet verandert, Zijn volk niet geheel en al vertreden wordt.

In het Hebr. Beïr. Nu betekent dit woord wel stad, maar ook toorn gloed, en deze betekenis moeten we hier hebben. De Heere wil hier zeggen als bij herhaling, dat Hij de volle hittigheid van Zijn toorn niet zal uitstorten over Zijn volk.

Hij wil zeggen: Ik weet, hoe Ik u helpen zal. Noch straf noch genade baat, Ik moet Christus zenden, die zal 't goed maken.

Zij zullen wanneer eens aan het einde der tijden de ontferming des Heeren zich weer tot Zijn volk zal keren, de HEERE in gehoorzaamheid weer achterna wandelen; Hij zal brullen als een leeuw, Hij zal Zijne komst tot genadebetoningen aan Zijn volk met ene ver klinkende stem aan hen bekend maken (Jes. 27:13); wanneer Hij brullen zal, Zijne roepstem werkelijk laat klinken, dan zullen de kinderen van de zee af al bevende aankomen 1), de Israëlieten zullen van het strand der Middellandse zee, maar ook uit het Westen, uit Europa naderen.

Zij zullen bevende aankomen als een vogeltje uit Egypte, allen, die in het gehele zuiden verstrooid zijn, zullen met vogelsnelheid naderen en als ene duif haastig naar haren slag toevliegt, uit het land van Assur, en alle landen in het oosten; en Ik zal hen doen wonen, alle die verzamelden uit alle delen der wereld en die begenadigde kinderen in hun huizen, in hun beloofde erfenis stellen, zodat zij daar voor altijd in vrede wonen, spreekt de HEERE 1), de Almachtige en Getrouwe.

De Profeet ziet hier in de verste, laatste tijden; als de Heere Christus met grote kracht en heerlijkheid met de stem des Archangels onder bazuingeschal zal wederkomen en het nieuwe Jeruzalem zal oprichten, dan zal gans Israël zalig worden (Rom. 11:25 vv.) Tot hiertoe wordt het woord in de heidenwereld vervuld: door de wereldgeschiedenis brult de leeuwenstem tot bekering, en allengs komen de volken nader, wel sidderend en bevend, maar vol verlangen om te rusten in de welbereide woningen van Hem, die God is en geen mens, die de gloed Zijns toorns niet wil afleggen, die de Heilige is in 't midden Zijner gemeente.

De Heere wil Zijn verstrooid volk niet verderven, en inzonderheid Israël niet, maar Hij zal ze zoeken en vinden, om ze goed te doen, in wat hoek van de wereld zij ook wezen mogen.

De Heere is overvloedig machtig, om Zijn volk na lange afzwerving, weer in bezit te stellen in hun gewone genietingen. Gods belofte van het te doen is er een genoegzame grond van hope voor.

HOOFDSTUK 12.

III. Hoofdst. 12:1-14:9. Hier begint de derde en laatste hoofdafdeling hun het 2e deel van ons profetisch Boek. De Profeet toont daarin aan, dat het door de Heere gedreigde en nabij zijnde gericht van Israëls ondergang rechtvaardig is en niet kan achterblijven. Ook deze afdeling is weer in drie kleinere delen verdeeld. In het eerste (Hoofdst. 12) toont de Profeet, hoe Israël, in plaats van het voorbeeld van zijn vader Jakob te volgen, vervallen is tot de goddeloosheid der Kanaänieten, die zij wegens hun verdorvenheid uitroeien. In het tweede deel (Hoofdst. 13:1-14 :1) stelt hij voor, hoe Israël ondanks alle betoningen van liefde en van heiligen ernst Gods, zich in zijn afval verhard, ja versterkt heeft. Het is alleen de goddelijke ontferming, waardoor zij uit het gericht zouden kunnen gered worden, ja uit de dood en de hel verlost. In het laatste deel (Hoofdst 14:1-9) roept hij het volk nogmaals op tot oprechte bekering, en geeft hij uitzicht op wederaanneming der boetvaardigen en op rijken zegen van de zijde des Heeren. Het laatste vers van het Boek is het amen op het geheel, ene krachtige vermaning tot slot, om de roepstem des Heeren tot bekering niet ongehoord te laten.

Die van Efraïm hebben Mij, waar ik 't oog sla, omsingeld met leugen, spreekt de Heere, en het huis Israëls met bedrog, want hoewel zij overal het recht in onrecht, het ware geloof in wangeloof, het vertrouwen op de Heere in vertrouwen op eigen macht hebben veranderd, houden zij zich toch voor het geroepene volk van God, dat recht op elken zegen heeft. Maar Juda heerste nog met God, hield zich nog aan God vast, en was met de heiligen getrouw 1) zelfs dit tot hiertoe getrouwe volk wankelt tot de afval, hoewel een zo sterk God, die Zich altijd een God des vertrouwens voor de Zijnen betoond heeft, en als de Heilige, door begenadiging der gelovigen en verdelging der goddelozen, onder hen woont.

In het Hebr. Wejehoeda ood raad im-El weïm kedosjim nèëmaan. Beter: En Juda zwerft nog met God en de getrouwe heiligen. Het beeld is genomen van een koe, die losgebroken is, en nu verre van de stal of in de wereld omzwerft. De Heere spreekt hiermede uit, dat ook Juda van Hem is afgefallen en de teugels heeft losgerukt, waarmee Hij het door Zijn wet en getuigenis had gebonden.

Efraïm weidt zich en voedt zich met wind met allerlei ijdele handelingen zonder trouw en waarheid, en jaagt den verderf aanbrengenden oostewind en dus zijn eigen ondergang na (Job. 27:21. Jes. 27:8); de gansen dag vermenigvuldigt hij leugen en verwoesting, die de zwakkeren door hun daden van geweld ondervinden; en zij maken verbond met Assur, om hen tegen Egypte te beschermen, en de olijfolie (Deut. 8:8. 2 Kon. 5:26) wordt ten geschenke naar Egypte gevoerd, om tegen Assur te beschermen, of van diens opperheerschappij verlost te worden, zo als koning Hosea deed (2 Kon. 17:4

En niet alleen zal het noordelijk rijk Gods straffen ondervinden; ook heeft de HEERE enen twist met Juda, dat op twee gedachten hinkt; God zal hun zonde straffen, en Hij zal bezoeking doen over Jakob, het noordelijk rijk naar Zijne wegen; naar zijne handelingen zal Hij hem vergelden.

In moeders buik hield hij, uw stamvader Jakob, naar welken Ik u zo even genoemd heb, zijnen broeder Ezau bij de verzenen (Gen. 25:26), worstelende om de goddelijken zegen en de genade der belofte in de eerstgeboorte; en in zijne kracht op mannelijken leeftijd droeg hij zich vorstelijk a) met God, en worstelde hij om Zijnen zegen en om genade, die hij ook verkreeg (Gen. 32:25-29). Hij had u, die zijnen overwinnaarsnaam draagt, een voorbeeld moeten zijn tot gelijken ijver naar Gods genadegoederen, en een onderpand van gelijke overwinning en zeker verkrijgen der genade Gods!

Gen. 35:9, 10.

Ja hij, uw stamvader Jakob, droeg zich vorstelijk tegen de Engel des Heeren, de waarachtigen God, die in het Oude Testament zo dikwijls in de gedaante van enen Engel verscheen, voordat Hij in Christus mens werd, en hij overmocht hem; hij weende en smeekte Hem, en deze middelen tot strijd en overwinning staan evenzeer u ten dienste, wanneer gij ze slechts wildet gebruiken (Gen. 32:31). Te a) Bethel vond hij, Jakob, Hem, de Heere, eerst op de weg naar Paddan Aran, en later toen hij aldaar een plechtige godsdienstoefening hield, en aldaar sprak hij, niet alleen met Jakob maar ook in hem met ons; ook ons geldt dus de belofte aan Jakob, zo wij ware navolgers van Israël, worstelaars met God worden:

Hij sprak met ons, namelijk Jehova, de HEERE, de God onzes verbonds, de God der heirscharen, de almachtige Gebieder over alle machten des hemels, HEERE, Jehova, de Eeuwige, gisteren en heden dezelfde in eeuwigheid, is Zijn gedenknaam 1), waarmee Hij Zich aan Mozes heeft bekend gemaakt (Ex. 3:15). Vertrouwt op Hem, en Hij zal u als overwinnaars kronen, even als Jakob, wanneer gij wettig strijdt.

De herinnering aan de worsteling Jakobs om het eerstgeboorterecht en om de zegen Gods, wordt hier zijn nageslacht voorgehouden, om het daarmee aan te zetten tot een worstelen met de Heere om genade en geen recht, om Israël de weg te wijzen tot betering en herstelling in de gunst Gods.

Gij dan bekeer u van harte tot uwen God, en dit zij het kenteken van het waarachtige uwer bekering, bewaar weldadigheid jegens alle armen en verlatenen, en recht in het richten, en wacht, hoop en vertrouw, geduriglijk op uwen God.

Deze worsteling was een keerpunt in Jakobs levensgeschiedenis, en moet het zijn in de levensgeschiedenis van ieder mens, ja van ieder volk; daarom wordt er door de Schrift zulk een gewicht op gelegd. Immers wie nog niet als zondaar met God geworsteld heeft en als gelovige door Hem gezegend is, die staat nog in zijne natuurlijke geboorte, die heeft het grote keerpunt zijns levens nog niet bereikt, die kan niet zeggen: één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie. Jakob was geen Israëliet, in welken geen bedrog was; hij was een zondaar, in wien het bedrog zijn zetel heeft; zelfbedrog en bedrog van anderen. Jakob had zijn vader bedrogen en de belofte Gods gestolen; het was wel zijn eigen goed, maar een erfgenaam mag zijn eigen goed niet stelen; hij moet wachten totdat hem dit door de rechtmatigen uitdeler er van wordt gegeven. Daarna trad God in het gericht met Jakob, en deze vluchtte niet en gaf zich ook niet over. Hij scheen te zullen overwonnen worden, doch hij gaf de moed niet op; maar nam zijne

toevlucht tot de ontfermingen Gods, en bleef volhardend biddend strijden. En nu, gij weet het, hij was Jakob; maar God zei: gij zijt Israël. Hiermede ontving hij een naam van God, een heerlijken, een eeuwiggen naam; en zo verachtelijk hij nu de naam Jakob gedragen heeft, zo heerlijk heeft hij nu de naam van Israël gedragen. De Engel, die met hem worstelde, wordt Elohim genoemd; dit woord wordt meermalen van een meertal Engelen gebruikt, maar nooit van een Engel, tenzij hij de Verbonds-Engel, de Heere is. Nog heden eten de Joden de verrukte zenuw niet, en het is ene proef voor de beestensnijder, dat hij die handig weet uit te lichten. Zo geeft Israël tot in de kleinigheden van zijn dagelijks leven een cursus over de oudheden der Schrift. Doch ziet voornamelijk hierin het wonderdadige van Gods Woord zelf. Waar is een geschrift, dat de tijden zodanig in Zijne macht heeft, dat hetzelfde woord, dat meer dan vijf en dertig honderd jaar geleden geschreven werd, nog heden zijne kracht heeft? Voorzeker de Joden zijn een eeuwig volk. En nu wij zien het bij Hosea, Jakobs geschiedenis wordt zijnen nakomelingen voorgesteld als hun volksgeschiedenis. De kinderen Jakobs werden tot kinderen Israëls niet eenmaal, maar meermalen. Bij Jakob werd de avondstond zijns tijdelijken levens de morgenstond des eeuwiggen levens. Zou ook dit niet voor Israël volle waarheid worden? Waarom, zo vragen wij, met stad en tempel niet ook het volk te niet gedaan, door het in de volken te laten wegsmelten? Wij mogen er op antwoorden: omdat het eerste deel van de geschiedenis der Joden Jakob, en het tweede deel Israël heet.

Maar hoever zijt gij, o Israël! van deze waarachtige bekering verwijderd! In der Kanaänieten of des koopmans hand, dat Israël in plaats van een strijder met God is geworden, is ene bedrieglijke weegschaal; hij verrijkt zich door bedrog, in plaats van recht (vs. 7) te bewaren, en op Gods gebod (Lev. 19:35 vv. Deut. 25:13 vv.) acht te slaan; hij bemint de armen en nooddruftigen te verdrukken, in plaats van barmhartigheid te bewijzen (vs. 7), hoewel de Heere zo ernstig waarschuwt (Lev. 19:13. Deut. 24:14).

Nog zegt Efraïm, in plaats van zich te schamen: Evenwel ben ik rijk geworden, door dat handelen; ik heb mij groot goed verkregen, in al mijnen arbeid tot vermeerdering van mijn vermogen zullen zij in mij gene ongerechtigheid vinden, die zonde zij, die strafbaar is. Zo bedriegt gij uzelfen omtrent uwen uitwendigen toestand en uw inwendig verval.

Maar Ik betuig u, dat gij al uw geluk en goed zowel vroeger als heden, niet aan uwe inspanning en gerechtigheid, maar alleen aan Mijnen zegen te danken hebt, want Ik ben de HEERE, Uw God van Egypteland af, dus van het begin van uw bestaan. Ik zal u, tot straf, dat gij dit niet erkent, maar uw vertrouwen op ongerechtigheid stelt, nogmaals in de woestijn voeren, en even als bij uwen 40-jarigen tocht door de grote en schrikkelijke woestijn, in tenten doen wonen, als in de dagen der zamenkomst (Hoofdst. 9:5), even als bij het jaarlijks terugkerende Loofhuttenfeest, dat ter gedachtenis van Mijne genadige uitleiding uit Egypte (Lev. 23:42 vv.) gevierd wordt; also zult gij uitgestoten uit het goede land en uit uwe goede en schone steden en huizen, verre van het vrolijk Loofhuttenfeest, duidelijk vernemen, dat Ik het alleen ben, die u in uwe armoede heb rijk gemaakt, die u verzorgt en beschermt.

Wanneer de Heere het volk bedreigt, dat Hij het weer uit het land zal verstoten, en de tocht door de woestijn nog eens zal laten beleven, zo ligt daarin tevens de belofte, dat Hij het niet onverzorgd in de Woestijn zal laten blijven, zodat de verstoting diensvolgens gene gehele,

gene definitieve zal zijn. Het spreekt van zelf, dat de verstoting in de woestijn als een beeld moet worden beschouwd van de verstrooiing onder de heidenen. Wij kunnen toch dagelijks aan de Joden voor onze ogen zien, hoe de Heere lichamelijk Zijn volk verzorgt, dat Hij voor een tijd heeft verstoten, hoe Hij het niet laat omkomen, maar nog altijd de ouden zegen laat ondervinden.

Verschillend worden de woorden "Ik zal u in tenten doen wonen" opgevat. Behalve gelijk wij invoegden ook: "Ik heb u tot nog toe in tenten doen wonen; Ik heb u vrede, veiligheid, overvloed en vreugde (dat hier wordt uitgedrukt door ene spreekwijze welke doelt op de vreugde en veiligheid, die zij ten tijde van het feest der tabernakelen hadden) bezorgd, volgens Mijne goedertierenheid en getrouwheid. En durft gij, o Efraïm! Mij, door schending daarvan, de lof en de eer benemen? durft gij zo ondankbaar zijn? Of anders: Ik zal u vervolgens in tenten doen wonen, en dat middel gebruiken, dat het meest geschikt is, om uw gevaar en uwen ondergang te verhoeden. (POOLE en WELSH).

En Ik heb gesproken van de tijd van uw uittrekken uit Egypte af, en zal spreken door Mijnen Geest tot de Profeten, en Ik zal het gezicht, door zo vele eeuwen gegeven, vermenigvuldigen, en door de dienst der Profeten heb Ik Mijnen wil geopenbaard, en zal Ik gelijkenissen voorstellen 1). Ik heb geen middel onbeproefd gelaten om uw heil te bevorderen, en Ik zal niet nalaten u te vermanen.

Wij zien, dat de wereld zich tegen alle vermaningen verhardt: wij zien ook, hoe lang de Heere Zijne gerichten uitstelt, en het verdraagt, dat de mensen zelfs Zijne goedheid honen. Dezelfde verdorvenheid heerst dus heden in de wereld als de Profeet hier beschrijft. Alzo heeft God ons niet alleen uit Egypte verlost, maar uit de allerdiepste diepten; wij weten, dat wij door Christus verlost zijn, opdat wij geheel Gods eigendom zouden zijn. Want daarom is Christus gestorven en opgestaan, omdat Hij beide over levenden en doden heersen zou. Maar hoe weinigen denken er aan, dat zij geen recht meer over zich zelven hebben, omdat zij door het bloed van Christus Zijn eigendom zijn geworden.

Beter is het hier de verleden tijd te gebruiken. De Heere wijst hier toch op hetgeen Hij gedaan heeft. Hoe Hij op allerlei wijze heeft geroepen en gemaand tot bekering. Hoe Hij Zijne Profeten heeft gezonden, om Zijn volk te redden van de afgrond, maar zij hebben niet gehoord. Integendeel wijst vers 12 er op, hoe Israël tot een niets zijn is geworden, tot enkel ijdelheid. In het dienen van de wereld is geen wezen. Het leidt de mens niet tot wat hij wezen moet. Alleen in het dienen van God ligt wat de mens tot mens maakt, dewijl hij tot God is geschapen.

Zeker is Gilead, het oostelijk gedeelte van het rijk (Hoofdst. 6:8), ongerechtigheid, zij zijn enkel ijdelheid 1); te Gilgal, in het westelijk gedeelte (Hoofdst. 4:15; 9:15), offeren zij tegen het bevel des Heeren op afgodische wijze ossen, ja hun altaren zijn zo menigvuldig als steenhopen op de voren der velden.

De afgoderij, of valse godsdienst zal nooit aan het gemoed of de conscientie der mensen voldoening kunnen geven, gelijk het eindeloos vermenigvuldigen van de wegen, wanneer zij de regel verlaten, zulks getuigt.

Gilead en Gilgal vervangen hier de melding van het gehele Israëlietische land aan gene en deze zijde van de Jordaan. Van dat zij het Over-Jordaanse in bezitting namen, en van dat zij Kanaän veroverden, van toen af hebben zij niet anders dan kwaad gepleegd en onheil gesticht.

Welke grote dingen heeft toch de Heere aan u gedaan? Wat was eens uw voorvader? Jakob vlood toch als een arm banneling uit zijn vaderland naar het veld van Syrië, naar Haran in Mesopotamië (Gen. 29), en Israël diende als een arme knecht om ene vrouw, en hoedde Labans schapen om ene vrouw 1), hij verrichtte dus het werk van de geringsten knecht.

Hier wil de Heere komen tot het vrije van Zijne gunstbetoning. Roemde Israël op zijne afkomst, meende Israël, dat het van edele afkomst was, en daarom niet zou uitgedelgd worden, de Heere wijst hierop, dat er op zich zelf in hun stamvader niets edels lag, maar dat Hij hem uit vrije gunst en ongehoudene goedertierenheid had geroepen.

Maar hoe genadig en barmhartig heeft de HEERE u, de nakomelingen van Jakob, uit uwe geringheid verheven! Hij voerde Israël opals een vrij volk door wonderen en tekenen uit Egypte door enen Profeet, namelijk door Mozes (Deut. 18:18); en het moest geen gering herder meer zijn, maar door enen groten Profeet werd hij gehoed¹⁾ op de gansen langen weg door de woestijn.

Dat is Mozes, die alhoewel hij koning in Jeschurun genoemd wordt, nochtans hetgeen hij deed over Israël, deed als een Profeet, door bestier van God, en door de kracht van Zijn Woord. Het teken van zijn gezag was geen koninklijke scepter, maar de roede van God; met die riep hij de plagen over Egypte en Israëls zegeningen op.

Efraïm daarentegen heeft Hem zeer bitterlijk vertoornd, in plaats van Hem door liefde en trouw te danken; daarom zal Hij zijn bloed, dat is hun talrijke misdaden, die des doods waardig zijn op hem laten, en zijn Heere, wiens eigendomsrecht zij zo geheel vergaten, zal hem zijnen smaad vergelden ²⁾ (Jes. 65:7), aangedaan door de afgodendienst.

Te velen zijn er, die Christenen worden genoemd, die in handelszaken Kanaänieten zijn, en menen, dat elk middel goed is, waardoor men rijk kan worden. Zij menen, dat hun afwijkingen van rechtvaardigheid kunnen verontschuldigd of verdedigd worden. Doch God zal zeker zulk een gedrag opmerken en straffen, voornamelijk bij hen, die Zijne waarheid belijden en Zijne inzettingen waarnemen. Het is beter de hardsten arbeid in armoede te verrichten, dan rijk te worden door zonde. Wij kunnen ons een oordeel vormen omtrent onzen eigen toestand, door dien te vergelijken met dien der oude gelovigen in gelijke omstandigheden. Zo velen de last van God verachten, zullen vergaan met hun bloed op hun eigene hoofden. Mochten wij allen Zijn woord horen met nederig, gehoorzaam geloof.

HOOFDSTUK 13. ZONDE BRENGT VERDERF AAN, CHRISTUS

OVERWINNING HET LEVEN.

Als Efraïm, de hoofdstam van het thans zo diep gezonken noordelijke rijk, sprak, namelijk in vroegere dagen, toen het nog in gelijke macht als Juda aan het hoofd der 12 stammen van Israël stond, zo beefde men, zijne macht, en majesteit maakten de diepsten indruk op de overige stammen; hij heeft zich, daar hij zo groot aanzien onder het volk genoot (Num. 13:9,

Richt. 8:1; 12:1), verheven in Israël, onder de 12 nog verenigde stammen. Hij zocht de alleenheerschappij in de plaats van Juda te verkrijgen, totdat hij zich eindelijk onder Jerobeam van David losscheurde en het rijk der tien stammen stichtte. Maar, omdat hij dat goddeloos werk deed, dat door de invoering van de valse godsdienst te Bethel en Dan (1 Kon. 12:28) de Heere zelf tot een beeld werd gemaakt, en eindelijk zelfs is hij schuldig geworden aan de Sidonischen afgodendienst van de Baäl onder Achab (1 Kon. 16:31 vv.), zo is hij los geworden van de God van alle leven, en is gestorven 1), zijn rijk is onophoudelijk ondergang en dood tegemoet gegaan.

De dood drong in hen door als een vergif, al was zulks ook niet terstond zichtbaar. Zo was Adam van de dag des zondevals af de dood gestorven, ofschoon hij nog lang daarna leefde. Met de doodzonde vangt niet alleen de doodschuld aan, maar dringt ook de kiem des doods in de zondaar door, en vergiftigt langzamerhand hart en gebeente. Zo komt ook omgekeerd met de vernieuwing der gerechtigheid een nieuw leven in de dood der zielen.

De dood of ondergang van het rijk van Efraïm was ingetreden, toen het de kalverdienst invoerde. Dat was volstrekt tegen de ordinantiën Gods, en moest noodzakelijk ten gevolge hebben, dat het rijk ten onder ging.

En nu sedert de tijd van 't eerste afvallen tot op heden zijn zij, de tien stammen van het rijk van Efraïm, voortgevaren te zondigen, en hebben zich van hun zilver een gegoten beeld gemaakt, afgoden naar hun verstand, die allemaal smedenwerk zijn, voortbrengsels van kunstenaars. Aan de ene zijde bonden zij zich vast aan hunnen kalverdienst, aan de andere zijde voegen zij er steeds nieuwe Baäls-beelden aan toe, waarvan zij nochtans zeggen: De mensen, die offeren, zullen de kalveren, de gouden beelden, kussen 1), en dus zeer hoog eren (1 Kon. 19:18).

Het Latijnse woord "doratio" = aanbidding, betekent zijne hand aan de mond brengen en kussen, en alzo zijnen eerbied betuigen aan het voorwerp dat men dient. Zo beschrijft Job de aanbidding, welke de oude afgodendienaars aan de hemelse lichamen bewezen (vgl. Job 31:26). Naderhand bracht men dezelfde uitwendige daad van godsdienst aan de beelden toe, gelijk uit een bekende plaats in de Octavius van Minucius Felix blijkt. Soms kusten zij de beelden zelf, gelijk blijft uit de beschrijving, die Cicero van het beeld van Herkules geeft, dat Verres had weggenomen (in Verrem IV), en uit de bekende verzen van Lucretius, die in onze taal luiden: "Ook ziet men aan de koperen beelden, bij de poorten der steden geplaatst, hoe hun rechterhanden door 't gedurig aanraken van hen, die hen groeten, gesleten zijn. " sommigen (Luther) vertalen offeranden van mensen, dat is mensenoffers, doch het opofferen

van mensen was een verfoeilijk stuk van de dienst, die men aan de Moloch bewees, maar werd, voor zoveel wij kunnen vinden, te Dan of Bethel niet geoefend.

Daarom, omdat zij zelf verkoren wat niets is zullen zij tot niets worden; zij, die zo hardnekkig aan hunnen dwazen godsdienst vasthouden, zullen zijn als eens morgenwolk, die spoedig voor de opgaande zon verdwijnt, en als een vroegkomende dauw, die aanstonds henengaat¹⁾ als de zon verrijst (Hoofdst. 6:4). Zo snel en zeker komt hun ondergang. Zij zullen zijn als kaf van de dorsvloer, die op ene hoogte gelegen is. (Deut. 25:4 Jes. 17:13; 41:15 vv. Ps. 1:4; 35:5) en als rook van het vuur onder de pot uit de schoorsteen ²⁾ (Ps. 68:3) wordt weggestormd.

Wat de Heere van hen zegt in Hoofdst. 5:4 als een beschuldiging, wordt hier nu aangekondigd als een straf, en hiermede wordt het de volke aangekondigd, dat de gerichten van het volk als volk onafwendbaar zullen zijn. Israël had, trots alle waarschuwingen, zich tegen de Heere verzet, en daarom zou de Heere eindelijk komen met zijne roede.

Het Hebr. woord "aroebah" betekent "venster" (Pred. 12:3). De oude Hebreëen hadden geen schoorstenen; de rook trok door het met traliën gesloten venster weg.

Ik ben toch de HEERE, die Zich als uw God a), als de machtige Helper en Raadsman van Egypteland af bij de uittocht bewezen heeft; daarom zoudt gij genen anderen God kennen b), dan Mij alleen, want gij hebt van niemand anders hulp en redding ondervonden dan van Mij; want er is geen Heiland dan Ik.

Jes. 43:11. Hos. 12:10. b) 2 Sam. 22:32. Ps. 18:32.

Hiermede komt de Heere God weer terug op hetgeen Hij voor Zijn volk is geweest, om daarmee nog eens te wijzen op het trouweloze van de afval en dezen in het helderst daglicht te stellen. Als Israël uitgered was uit grote ellende, dan was het immer door de hand des Heeren, en nooit door de stomme afgoden.

Ik heb u reeds gekend in de woestijn, door welke Ik u gedurende 40 jaren leidde, in een zeer heet land, waarin gij zonder Mij zoudt versmacht zijn.

Ja Heere, Gij hebt mij inderdaad gekend in mijn gevallen staat, en toen koos Gij mij reeds voor U zelve! Toen ik afkerig was, en mij zelve verfoeide, naamt Gij mij als Uw kind aan, en vervuldet Gij mijne dringende behoeften. Uw naam zij voor eeuwig gezegend voor deze vrije, rijke, overvloedige genade. Daarna is mijne inwendige bevinding dikwijls ene woestenij geweest, maar Gij hebt mij toch als Uw liefste erkend, en hebt stromen van liefde en genade in mij gestort om mij te verheugen en vruchtbaar te maken. Ja, toen mijn uitwendige toestand het slechts was, en ik in een land van droogte omzwierf, heeft Uwe liefde-nabijheid mij verkwist. De mensen hebben mij niet gekend, toen verachting mijn deel was; maar Gij hebt mijne ziel in tegenspoed gekend, want gene droefheid verduistert de glans Uwer liefde. Zeer genadige Heere, ik prijs U voor al uwe getrouwheid in droeve omstandigheden, en ik betreur het, dat ik U soms vergeten en mij zelve groot gemaakt heb, wanneer ik alles aan Uwe

zachtmoedigheid en liefde te danken had! Wees Uwen dienstknecht hierin genadig! Mijne ziel, als Jezus u alzo in uw lagen staat erkende, wees verzekerd dat gij Hem en Zijne zaak toebehoort, nu gij voorspoedig zijt. Wees niet zo opgeblazen door uw wereldsen vooruitgang, dat gij u de waarheid schaamt. Volg Jezus in de woestijn, draag het kruis met Hem, als de hitte der vervolging ondraaglijk wordt. Hij erkende u, o mijne ziel, in uwe armoede en schande; wees nooit zo verraderlijk u Zijner te schamen. O, er is des te meer schande in de gedachte, mij mijns welbeminden te schamen. Jezus, mijne ziel kleeft U aan.

Ik zoek U op de helderen dag, Zowel als in de nacht van zorgen; Van Uwen lichtglans wil ik licht, Van Uwe schoonheid, schoonheid borgen.

.

Daarna zijn zij, nadat het vruchtbaar Kanaän hunlieder weide was geworden, zat geworden; als zij zat zijn geworden, heeft zich hun ondankbaar en hoogmoedig hart verheven; daarom hebben Zij Mij vergeten, gelijk hun reeds Mozes (Deut. 8:11 vv. 11) waarschuwend voorzegd heeft (Deut. 32:15).

Niets beledigt God meer, dan de ondankbaarheid der zielen, die zich aan Hem niet willen overgeven, of die, nadat zij het deden, zich weer aan Zijne leiding onttrokken. Hij spreekt zo dikwijls daarvan in zulke uitdrukkingen, dat men daaruit wel kan zien, hoezeer Hem dat mishaaft en beledigt. O God! het schijnt bijna, alsof Uwe gehele gelukzaligheid afhing van deze gelatenheid en overgave van hen, die U de ziel vrijwillig toevertrouwden. O gij, ondankbare zielen! moest u dat niet genoeg zijn, zonder enig ander nut of voordeel van uwe overgave te verlangen, dan dat het Gode welgevallig is, om u met alle macht tot onderwerping te dringen? (MAD DE GUYON).

Dies werd Ik, wiens weide hen gevoed had en dien zij nochtans vergaten, hun Mijne ondankbare, vet gewordene kudde, als een felle leeuw, die de kudde zonder verschoning verscheurt; als een luipaard loerde Ik op de weg 1); waar de kudde heentrekt, om ze ook daar te overvallen (Hoofdst. 5:4).

Dit alles leert ons, dat misbruikte goedheid in te grotere strengheid verkeert. Zij, die God versmaden en tergen, als Hij voor hen is als een zorgvol en teder herder, zullen bevinden, dat Hij zelf voor Zijn eigen kudde zijn zal, als de roofdieren zijn. In degenen, die God lang met veel zachtmoedigheid te vergeefs gedragen heeft en met vele genegenheid genodigd, zal Hij Zijn toorn bewijzen en hen vaten des toorns maken.

Ik ontmoette hen als een beer, die van jongen beroofd is, en daarin gene verschoning kent, en scheurde het slot 1) huns harten; en Ik verslond ze aldaar op de weg, waar Ik ze vond, als een oude leeuw; het wild gedierte des velds verscheurde hen 2) (Lev. 26:22) opdat zij zouden weten, hoe verschrikkelijk het is te vallen in de handen des levenden Gods (Hebr. 10:31).

De wilde dieren stellen de heidense machten der wereld voor, die op Gods bevel Zijn volk moeten tuchtigen, vóór allen Assur. Merkwaardig is het, dat hier dezelfde dieren genoemd

worden, door welke Daniël (7:4 vv.) het Chaldeeus, Medo-Perzisch en Grieksch-Macedonisch wereldrijk voorstelt.

Eerst zal Ik hen ombrengen, vervolgens in stukken scheuren en het hart zelfs uitrukken; het is waarschijnlijk dat dit wreed gedierte, waarbij God Zich in Zijne oordelen vergelijkt, zich haast om zijne prooi op te scheuren, om het bloed te drinken, eer het besterft. Het woord "Segort" "Slot" vertaald, komt van het woord "Sagar" =" insluiten" en schijnt het pericordium te betekenen, dat een vet en dik vel is, hetwelk het hart omgeeft.

Het dienen van andere goden heeft u bedorven, o Israël! want in Mij is uwe hulp, om van alle uit- en inwendige vijanden verlost te worden, en tegen Mij zijt gij opgestaan door u los te scheuren van de waren godsdienst en van het koninkrijk der belofte.

Al uw ongeluk komt van uzelf, aan God is het u zegen te geven. Het is gelijk Augustinus zegt: God doet veel goeds aan de mens, dat de mens niet bemerkt, maar de mens doet niets, waarvan God niet bewerkt, dat hij het doet. " Even als uit Gods liefde niets kwaads in ons opwassen kan, maar alles goeds, zo is de eigenliefde de wortel van alle kwaad in ons, waaruit alle kwaad voortkomt. Van daar komt alle ongerechtigheid, zonde, boosheid, blindheid, onwetendheid, en zo maakt de mens zijnen wil tot enen valsen god. En gelijk de ware God de oorsprong is van alles goeds, zo is de valse god 's mensen eigen wil, een oorsprong van alle kwaad. En daar het schepsel uit niets gemaakt is, en in zich gene bestendigheid en vastheid bezit, maar altijd van nature tot niets terugkeert en altijd hulpbehoevend is, zo kan de mens in zichzelf gene bestendigheid en zekerheid hebben, maar wankelt hij altijd heen en weer, is altijd behoeftig, kan nooit rusten. (JOH. ARNDT).

Waar is uw koning nu, dien gij uzelf gekozen hebt? dat hij u, zo hij kan, behoude in al uwe steden; wanneer Assur u met grote macht zal overvallen, en waar zijn uwe onrechtvaardige richters of koninklijke raadslieden, waar gij na Salomo's dood, in opstand tegen Rehabeam en tegen Mij, van zeidet: Geef mij enen eigen koning en vorsten 1), want ik kan met Davids huis niet langer gemeenschap hebben (1 Kon. 12:16 vv.).

Hij bespot de Israëlieten, dewijl zij zagen dat hun koning reeds beroofd was van alle macht om te helpen, ook alle vorsten zowel de voorzichtigheid misten, als alle andere middelen. Dewijl er bij de mensen niets geen bescherming was, leert de Profeet dat Israël te vergeefs heeft vertrouwd, waar het meende zich veilig te verbergen onder de schaduw van de koning, terwijl het veilig was, zolang het geregeerd werd door wijze mannen. Dit alles zegt hij is ijdel.

Uit deze vraag blijkt niet, dat de Profeet op enen tijd doelt, wanneer in het rijk van Israël in 't geheel geen koning aanwezig was, maar hij wil zeggen, dat het koningschap van Israël, dat is voortgekomen uit opstand tegen de Heere en Zijnen Gezalfde, niet in staat zou zijn Israël van de ondergang te redden.

Ik gaf u, toen gij het oproerig verlangdet, enen a) koning, maar in Mijnen toorn, om u door uw eigen verlangen, door uwe koningen te straffen 1), en nam hem weg, (zal hem

wegnemen) in Mijne verbolgenheid, wanneer Ik u van Mijn aangezicht zal verstoten en de heidenen overgeven, zodat uw eigengemaakt koningschap zal vernietigd worden.

Deut. 8:5; 15:23; 16:1.

Al ziet dit voornamelijk op die koningen in Israël, die door zamenzwering en moord spoedig elkaar opvolgden, en aan het rijk in bijzondere mate de ondergang bereidden, zo bedoelt het toch de Profeet van alle koningen zonder uitzondering; want zij allen volhardden in de opstand tegen het uitverkoren huis van David, waaraan de belofte toekwam, en in de afgodischen kalverendienst, welke het volk bevestigde in de afval van de Heere. Zo strafte de Heere de opstand des volks tegen Davids huis door de koningen, welke zij zelf gewenst hadden. Volgens de eeuwige wet van Zijn rijk strafte Hij toch elken zondaar met datgene, waarmee hij zichzelve bezondigd heeft; hij straft de zonde door nieuwe zonde, en slaat de enen duivel door de anderen dood.

Zo worden dus de personen der beheersers toegedeeld naar de verdiensten der onderdanen. Zo worden de daden der regenten volgens de gesteldheid der onderdanen geleid, zodat ook dikwijls het leven van enen waarlijk goeden herder tot ongeluk der kudde wordt.

De val der koningen is de straf der volken, want gelijk wij door hun deugd worden bewaard, zo geraken wij door hun zonde in het ongeluk.

In de eerste plaats wijst hier de Profeet op de zonde van Israël tegen Davids huis. Want wel kwam de scheuring van het rijk, om de zonde van Salomo hem tot straf, maar vrijwillig heeft Efraïm Davids huis de gehoorzaamheid opgezegd. Wel ging het naar de Raad Gods, dat over Israël Jerobeam zou heersen, maar toch nimmer naar het bevel des Heeren, dat Israël zich zou losscheuren van het rijk van Juda.

Efraïms ongerechtigheid, alle zonde van Israëls rijk, is zamengebonden en als in een bundel bewaard; zijne is opgeleid, totdat op eens alles te zamen zal worden bezocht (Deut. 32:34).

Smarten ener barende vrouw zullen hem aankomen; gelijk deze smarten heeft, voordat een nieuw leven in haar kind is geboren; zo zal Ik ook zware beproevingen laten komen, die hun echter tot loutering en bekering en tot voortbrenging van nieuwe toestanden zullen dienen; hij is een onwijs kind, dat de tijd zijner bezoeking niet erkent (Deut. 32:6, 28 vv.); want anders zou hij genen tijd in de kindergeboorte blijven staan, hij haast zich niet, als de geboorteweëen aanwezig zijn, tot de geboorte 1), en stelt zich zo aan 't gevaar bloot van niet te zullen komen; zo weigert Israël ook in de ellenden en in de gerichten des Heeren, om zich te bekeren 2).

Efraïm is hier beide, ene moeder, die baren moet, en een kind, dat geboren moet worden.

Reeds deze plaats in haar verband (vs. 14) ware genoeg geweest, om de leraar in Israël, als Nikodemus, (Joh. 4) in het geheim der wedergeboorte in te leiden.

Hoe langer de geboorte wordt vertraagd, des te langer duren ook de barensweeën. Hoe langer Efraïm zich aankant tegen de wedergeboorte door bekering tot God, des te langer en smartelijker zijn ook de kastijdingen (vgl. Jer. 25:17, 18). Het zou grote ongerijmdheid zijn, zich in het beslissende ogenblik te willen verzetten tegen de aandrang tot de geboorte; even onverstandig is het, wanneer de mens, door angst en zielepijn gedrongen, zich zou willen verzetten tegen de drang van Gods Geest. De vrucht der weeën wordt dan in de geboorte verstikt. Hosea spreekt hier ene eeuwige wet van het geestelijke leven uit, die met ene verwante verordening in het natuurleven overeenstemt. De gevolgen en uitwerkselen dezer wet komen wel is waar eerst onder het Nieuwe Verbond duidelijk en samenhangend aan het licht, maar in de toepassing op het volk des Heeren worden zij reeds door de Profeten, vooral door Jesaja en Ezechiël ontwikkeld. Zij dragen kennis van Israëls wedergeboorte ten eeuwigen leven, die in de laatste tijd zeker zal plaats hebben.

Doch zij, die Hij getrouw zijn, behoeven bij zulke verschrikkingen niet te vrezen noch te wanhopen, want Ik zal hen, allen, die zich door Mijne straffen laten louteren en bekeren, van het geweld der hel verlossen, van het dodenrijk (Job. 7:9), zodat Ik ze weer aanneem, ja eindelijk in de opstanding des vleses van alle kwaad verlos (Ezech. 37). Ik zal ze vrijmaken van de geestelijken en ten laatste ook van de lichamelijken en eeuwigen dood (Rom. 5:12,

Hebr. 2:14 vv. 2 Tim. 1:10 dood waar zijn uwe pestilentiën? hel waar is uw verderf 1) wanneer Ik door de dood des groten Hogepriesters, Mijnen eniggeborenen Zoon, de macht ontnem aan hem, die het geweld des doods heeft 1). Aan zulk ene troostvolle, heerlijke toezegging moogt gij niet twijfelen. Berouw zal van of voor Mijne ogen verborgen zijn 2); Ik ben de Onveranderlijke, Getrouwe, die zeker houdt, wat Ik beloof (1 Sam. 15:29. Num. 23:19. Rom. 11:29).

Even als de grote profetie van de weer levend wordende doodsbeenderen in Ezech. 37 hare eerste vervulling vindt in de herstelling en wederopname of bekering van het door zijnen God verstoten volk Gods, maar in hare diepte duidelijk wijst op de volkomene overwinning van zonde, dood en hel, zo ook de grote belofte van ons vers. Daarom heeft Paulus (1 Kor. 15:54 vv.) deze in verbinding met het woord (Jes. 25:8): "de dood is verslonden tot overwinning" (zie de op Jes. 25:8) herhaald, als hij van de vernietiging des doods in de opstanding van de jongsten dag door Jezus Christus spreekt. Minder juist is de vertaling van Luther: "dood! Ik zal u een gif zijn, graf Ik zal u ene pest zijn." Die der Vulgata is: *Ero mors tua, o mors; morsus tuus ero, inferne.* (Dood Ik zal uw dood zijn; hel Ik zal uw dodelijke beet wezen).

Hiermede spreekt de Verlosser twee grote tegenstanders en hoofdvijanden van het menselijk geslacht aan, die Hij als koningen der zonden oproept tot de strijd, en wie Hij Zijne overwinning aankondigt. Dat was een vergif voor de hel, dat de liefde Gods in haar kwam en haar in de zielen doodde, dat was voor de dood ene pestilentie, een sterven, een verbreken. Hij moest in het heden lijden, opdat een eeuwig leven uit Hem voortkwam.

Daarmee wordt het geestelijk koninkrijk van de Heere beloofd, die Zich door de dood heeft laten inslikken en door de hel verslinden, opdat Hij die vijanden in Zichzelfen ons ten zegen zou overwinnen. Want Hij heeft door Zijn dood en Zijn sterven aan de eeuwigen en lichamelijken dood alle macht ontnomen, en dien voor eeuwig verslonden, en daarentegen

ene eeuwige gerechtigheid, leven, vreugde en zaligheid aan de dag gebracht en opgericht. Daarom is Hij van de dode wederom opgestaan, opdat Hij door Zijne zalige en blijde opstanding de wrede en onoverwinnelijke vijanden van het menselijk geslacht, namelijk wet, zonde, dood, wereld, duivel, hel en verdoemenis zou overwinnen, gevangen nemen en uitplunderen, gelijk Hij dan ook dit heerlijk en met grote zegen heeft volbracht, de gevangenis heeft gevangen genomen, openlijk ten toon heeft gesteld, en een triomftocht er van heeft gemaakt, en alles weer heeft terecht gebracht, zodat nu ieder, die zich aan dezen overwinnaar vasthoudt en in Hem gelooft, tot dood en hel kan zeggen: "dood! waar is uw prikkel, enz. " (NIC. SELNECCER).

Daarom triomfeerden de heilige martelaars door de verdienste en de kracht van Christus over martelingen en dood. Zij overwonnen de dood in de dood, en gingen in de zalige eeuwigheid: "Dezen overgang tot het leven noemen de ongelukkige ongelovigen de dood; de gelovige noemt het zijn pascha, omdat hij der wereld sterft, opdat hij Gode volkomen leve. "

Alhoewel Israël naar de vleese was ondergegaan door de verwoesting, zo had God toch barmhartigheid over Zijn geestelijk Israël, om hetwelk alle de beloften hare volkomen vervulling moesten hebben en deze onder de overigen, want op hen past de Apostel dezelve toe, en bijzonder op de zalige opstanding der gelovigen in dien groten dag, nochtans niet met uitsluiting van hun geestelijke opstanding uit de dood der zonde, tot een heilig, hemels, geestelijk en goddelijk leven.

Hiermede verzekert de Heere, dat deze belofte vast, zeker is, waarover Hij geen berouw zal hebben. Is de Heere zeker in Zijn dreiging, nog veel vaster in Zijne beloften, die Hij aan Zijn volk doet. In de weg der bekering is er waarlijk vrede en leven.

Want hij, Efraïm, wien zijn grootvader Jakob op grond van dezen zijnen naam dubbele vruchtbaarheid en groten zegen heeft voorzegd (Gen. 41:52; 48:20; 49:22 vv.), zal gewis nog eens vrucht voortbrengen, die tot in het eeuwige leven blijft, onder de broederen, de overige stammen van het volk Gods, wanneer het zich eens door de gerichten Gods laat verootmoedigen, zich tot zijnen God bekeert en zich het ware Israël, de strijder met God betoont. Doch er zal daarentegen een vernietigende oostewind van de zijde der woestijn komen over degenen, die in Efraïm tot Kanaän zijn geworden (Hoofdst. 12:8) en zich niet bekeren, een wind des HEEREN, namelijk de Assyriër, dien de Heere tot verwoesting zendt, opkomende uit de woestijn. En zijne springader, waaruit zij tot hiertoe bestaan en leven putten, zal uitdrogen, en zijne fontein van macht en rijkdom, als de vruchtbaarheid van hun land, hun handel enz. zal door verwoesting verdrogen; diezelfde vijandelijke veroveraar zal de schat van alle gewenste huisraad roven 1), dien zij in de hoofdstad hebben opgestapeld.

De Heere wijst hierop het groot verschil tussen het geestelijk Efraïm of Israël en het natuurlijke. Het geestelijk Israël zal bloeien en vrucht voortbrengen, maar het vleselijk Efraïm zal te gronde gaan.

HOOFDSTUK 14.

Die hoofdstad Samaria zal dan ook de zware schuld, die zij op zich heeft geladen, moeten boeten, zij zal woest worden, want zij is weerspannig geweest tegen haren God, zij zullen door het zwaard der Assyriërs vallen; hun kinderkens, het zaad van booswichten, zullen verpletterd, en hun zwangere vrouwen zullen opengesneden worden (Hoofdst. 10:14. 1 Kon. 8:12; 15:16. Amos 1:3 v. 13).

Welke eenvoudigheid en korthed! Welke kracht en diepte van hart doorvlijmende denkbeelden! Hosea heeft diependenkende lezers nodig, want hij stipt als het ware slechts zijne denkbeelden aan. Hij wandelt als over de toppen der bergen, en de lezer moet de bergen beklimmen, om te weten, op welke hoogte hij staat. De gronddenkenbeelden zijn eenvoudig, maar gewichtig, en hebben ene veelzijdige belangrijkheid, want het zijn die waarheden, waarop de wereldgeschiedenis en het wereldgericht steunen, op enen bepaalden tijd, op een enkel volk, op de stam Efraïm, gedurende het laatste uitstel der genade, toegepast. Zijne grootheid, zijne schuld, zijn ondergang, Gods genade en toorn, der koningen macht en vernietiging, de dood als straf der zonde, en in de straf de vernieuwende, de dood overwinnende genade, welk een geest is het, die dat alles in een zo klein bestek samenvoegt, om latere volken in geheel andere hemelstreken nog met zo krachtige spijs te voeden!

Is in het uiterste gedeelte van deze profetische rede kenbaar, dat de verheffing van de stam van Efraïm en diene neiging tot afgoderij van oude tijden af de allereerste grondslagen waren van al de volksonheilen, welke er in latere dagen plaats grepen, dan zien wij terug op de geschiedenis der Richteren na Jozua's dood, en wij herinneren ons dat de geringe aanvang van zulk enen kanker ene dodelijke kwaal worden kan. De oudste verleiding tot afgoderij gaf aan Israëel in latere tijden de aanleiding tot de kalverdienst, terwijl deze telkens wederom tot afgoderij vervoerde, en maakte het volk thans rijp voor een spoedig verderf. En zullen wij dan met zulke wenken niet tot ons eigen hart en tot onze levensgeschiedenis, gelijk ook tot die van ons volk inkeren. Hoe klein, hoe onmerkbaar of spoedig te verhelpen schijnen soms de aanleidingen tot zonde in ons hart of in onze kindse dagen, maar hoezeer woelt en woedt en verderft menigmaal ene ontstokene drift of neiging, en brengt ons ons gehele leven door, tot ene gedurige struikeling, en soms zelfs tot enen zwaren val. Hoezeer dagtekenen soms grove gebreken en ongerechtigheden onder ene natie, van hun vroege en kleine beginselen, en tot welk ene oplettendheid behoort ons dat te leiden op ons zelven, op de uitgangen van ons hart, op de ontwikkeling onzer kinderen en ons gehele volks bestaan. Niet minder mogen wij hier onze aandacht vestigen op de ondankbaarheid der zonde, zo bij ons zelven als bij ons volk. Jehova had Israëel van zijn eerste volksbestaan af bijzonder aangetrokken en gezegend; Hij had Zich zodanig verklaard en betoond dat zij in niemand hun God of Heiland moesten zoeken dan in Hem alleen; door barre en hete woestijnen had Hij ze heengeleid, en overvloedig gezegend, maar zij waren trots en weerbarstig geworden, en hadden God, hunnen Maker en Weldoener, verlaten. Welk een treffend beeld ook van de mens in het algemeen en van sommige zondaren in het bijzonder, ja ook van Neerlands volk! Of heeft Israëls God ook ons volk niet in dit goede land bevestigd, gezegend en groot gemaakt? Heeft Hij Zich niet, als de God des Verbonds, ook onder ons en aan een iegelijk onzer in de doop verklaard? Is het heil van land en volk en van elk mens niet eniglijk in Hem, die Zich in en door Christus Jezus

als een Heiland en trouwe Verbondsgod heeft kenbaar gemaakt? Hoe snood ondankbaar is daarom de afwijking der natie, het ongelovig verwerpen van een ieder, welke niet naar de stem des Heeren luistert, en zijn heil niet zoekt in de Algenoegzame alleen. Was daarom de toorn des Heeren billijk over Zijn volk ontstoken, had Hij ze reeds meermalen en op verscheidene wijzen Zijn ongenoegen doen ondervinden, en was het dus kenbaar, dat in de verwerping van Jehova hun onheil lag, dan mogen ook wij dit ter harte nemen, en vooral als reeds zo menig volksonheil ons getroffen heeft, hetwelk ons door de hand des Heeren is toegekomen, en ons bange viel, dan mogen wij het opmerken, dat de Heere zelf de volksrampen in dat licht plaatst, uitdrukkelijk verklaart, dat de zonde ons verderft, en dat alleen in Hem ons heil is, opdat wij nog mogen wijs worden eer het te laat is. Of zien wij het niet duidelijk uit Jehova's eigen voorstel, dat noch koning, noch vorsten iets baten kunnen, wanneer zij in Gods ongunst werkzaam zijn? Israël had Jehova verworpen en enen koning begeerd. De Heere had in Saul enen koning gegeven in Zijnen toorn en dien weer verworpen in Zijne verbolgenheid; daarin lag de grondschets van des Heeren handelwijze voor al de volgende gedachten, en wat kon dan Efraïm thans anders verwachten, dan de rechtmatige gevolgen van hun eigene ongerechtigheid en dwaasheid, en zal dan de Heere niet door alle eeuwen en onder alle volken, vooral bij ene natie, welke in geschiedenis en beweldadiging zozeer aan Israël gelijk staat, dienzelfden regel volgen, en weten en beseffen wij dan niet wat ons te wachten staat? .

2.

GOD BETOONT de BOETVAARDIGEN GENADE.

a) Bekeer u, o Israël! tot de HEERE, uwen God, toe; want gij zijt diep gevallen om uwe eigene ongerechtigheid.

Hos. 12:7.

Neem deze woorden, dat gij door eigene schuld gevallen zijt, met u (vs. 2), in plaats van allerlei offeranden van vlees en bloed, en bekeer u tot de HEERE met berouwvolle erkenning uwer zonden: zeg 1) tot Hem: Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede (Hebr. neem het woede, vul er Uwe handen mede, om het uit te delen), zo zullen wij betalen de varren onzer lippen. Wij zullen met ootmoedige, verslagene harten, boete, gebed en dank voor U verschijnen; want dat is U welbehagelijker dan allerlei brandoffer, al waren het ook de beste offeranden van jonge stieren (Ex. 24:5 Ps. 51:17 vv. 69:31 vv. Hebr. 13:15).

Zo legt de Geest der genade met het voornemen om zich tot de Heere te bekeren, ook de gewilligheid in de ziel van de zondaar. Ik zei: Ik zal de Heere mijne zonde belijden. O, hoe goed, wanneer maar eens dat terughoudend stilzwijgen verbroken is, en men met enen geest, die van valsheid bevrijd is, met God begint te spreken. Het is een voornaam stuk der eer, welke men zijnen God bij waarlijk terugkeren tot Hem, kan geven, dat men alle vroeger bij mensen gezochte hulp, allen van de schepselen ontvangen troost verwerpt, en God, de Heere, in zijn hart met vreze en vertrouwen heiligt, en als een hulpeloze wees genade zoekt.

Twee dingen worden we hier geleerd te begeren: ontslagen te worden van schuld. Wanneer wij ons tot de Heere bekeren, moeten wij tot Hem zeggen: Heere neem weg alle ongerechtigheid. Zij hadden nu smart over de zonde, onder het gewicht der verdrukking, maar zij worden geleid te bidden, niet als Faraö: neem dezen dood weg, maar neem deze zonde weg. Merk hieraan: wanneer wij in verdrukking zijn, moest het ons meer te doen zijn, om de vergeving onzer zonden, dan om de wegneming onzer moeiten. Neem de ongerechtigheid weg, licht die van ons op. als een last, onder welke wij gereed zijn te bezwijken, of als het struikelblok, waarover wij zo menigmaal gevallen zijn. Heere neemt ze weg, dat zij niet weer tegen ons te voorschijn komen tot onze beschaming en veroordeling. Neem ze allen weg, door een vrije en volkomen vergeving, want wij kunnen niet vragen enige van dezelve weg te doen, door onze eigene voldoening. Wanneer God de zonden vergeeft, dan vergeeft Hij ze allen, die grote schuld, en wanneer wij tegen de zonde bidden, moeten wij tegen allen bidden en gene uitzonderen.

En gelijk wij ons heden van al onze zonde en misdaad hebben losgemaakt, zo willen wij ons ook van alles, wat ons van U scheidde, waarmee wij geboeeld hebben, van de wereld en al hare macht en van allen afgodendienst scheiden. Assur zal ons niet meer behouden (Hoofdst. 5:13; 7:11; 8:9. 17:5); wij zullen niet rijden op paarden, ons niet meer op onze krijgsmacht, veel minder op buitenlandse Egyptische ruitery verlaten (Hoofdst. 1:7. Jes. 2:7. Deut. 17:16 vv.), en wij zullen tot het werk onzer handen, tot de gouden kalveren en de Baäls, niet meer zeggen: Gij zijt onze God. 1) Immers zal ene wees, een arm, van alle menselijke hulp ontbloot, volk, bij U ontfermd worden 2) bij U genade vinden, gelijk Gij (Ex. 22:22. Deut. 10:10) beloofd hebt.

Hier leert Israëel belijden, dat het schepsel niets is, dat steun op het schepsel ijdel is dan de ijdelheid zelf, maar ook een vloek in de ogen Gods. Efraïm leert hier van het schepsel af te zien en alleen op God, de Heere, te vertrouwen, bij Hem te schuilen als de Rotssteen, Wiens werk volkomen is.

Efraïm is hier het beeld van de Kerk in haar afgezakten toestand, maar ook van de zondaar, die schuldbelijdend tot de Heere, zijn God, terugkeert.

Het vertrouwen van Gods achting voor zijn verootmoedigd volk moest bij de noodduftigen en boetvaardigen aangetoond worden, om hen aan te moedigen, om tot Hem te komen en Hem aan te roepen. Want dit is de reden, waarom zij dus tot God komen, zeggende: Immers zal een wees bij U ontfermd worden, waarom zij bestuurd worden om op Hem te vertrouwen en om dit vertrouwen te belijden.

De Kerk vliedt hier in haar volstrekte hulpeloosheid tot de Barmhartigheid Gods, doet hier als een ellendige een beroep op Gods eeuwige ontferming.

En waar dit ootmoedig toevlucht nemen is gewerkt, daar zal de Heere zich ook openbaren in de volheid Zijner genade en ontferming.

Ik zal op zulk een berouwvol, ootmoedig smeekgebed hunlieder afkering, hunnen afval van Mij en al de kwade gevolgen daarvan door vergeving van hun zonde en het schenken van nieuwen zegen, genezen; Ik zal hen vrijwilliglijk, uit eigen inwendigen drang, zonder voorbehoud, liefhebben, want Mijn toorn, die over hunnen afgodendienst was ontstoken, is van hem gekeerd.

Deze belofte is vervuld, toen de Heere om Zijn volk, ja ene wereld vol zondaars te verlossen, alles, wat Hij had, het hoogste en beste weggaf, toen de eeuwige Zoon, zonder iets voor Zich terug te houden, uit de meest vrije liefde tot de verlorenen Zich van Zijne heerlijkheid onttog en gehoorzaam werd tot in de dood des kruises (Joh. 3:16. Fil. 2:6 vv. toen de Vader tot de Zoon sprak: " t Is tijd geworden voor erbarmen; ga heen naar de aard' Mijn Zoon, Mijns harten dierste kroon; en wees het heil der armen; en help hen uit der zonden nood; en dood voor hen de bitt'eren dood, en wil dien armen geven; altijd met U te leven. " Nu blijft slechts over, dat Israël zulk ene liefde van zijnen God erkent en aan zijn eigen hart ondervindt.

Ik zal Israël, wanneer het zich tot Mij bekeert, zijn als de dauw 1), die van boven af het aardrijk verkwikt en levend maakt (Jes. 26:19); hij zal bloeien als de lelie, die in Palestina zo overvloedig en weelderig wast, dat zij volgens Plinius wel 50 bloemen voortbrengt (Hoogl. 2:1 vv. 16. Matth. 6:28). en hij zal zijne wortelen zo diep en vastuitslaan, als de Libanon vastgeworteld is in het binnenste der aarde (Micha 6:2. Efez. 3:17. Kol. 2:7).

De Profeet herhaalt nu, wat hij gezegd had, wanneer God in genade met Zijn volk weer zal handelen, dan zal het zo beweldadigd zijn, dat de vrucht der verzoening duidelijk blijkt. Want al wat ellendigs de Israëlieten hadden getroffen, dat moesten zij wijten aan hun zonden, moesten zij in zodanige bewijzen de toorn Gods gevoelen; zij waren dom geweest om liever te verzinnen dat de tegenspoeden hen bij geval waren overkomen. De Profeet is in deze rede wijldlopig, omdat de Israëlieten als het ware altijd ellendig zouden zijn, totdat zij, zich bekeerd hadden tot God, vervolgens omdat alles hen ongelukkig zou uitvallen, totdat zij vergiffenis hadden ontvangen. Hij leert nu de verandering, omdat God niet slechts dit door woorden getuigt, dat Hij nabij zal zijn, maar tegelijk de ondervinding zou geven, waardoor de Israëlieten zonden erkennen, dat zij nu gelukkig waren, dewijl zij met God verzoend waren, bovendien omdat Zijn zegen, vrucht zou zijn van Zijne genadige liefde.

Zijne scheuten zullen zich verre uitspreiden, en zijne heerlijkheid zal door zijn glinsterend groen loof zijn als des olijfbooms, die altijd groen is en vruchten draagt (Ps. 52:10. Jer. 11:16), en hij zal enen reuk hebben als de Libanon, die door zijne cederen en kruiden liefelijke geuren geeft (Hos. 4:11).

Zij zullen wederkeren, de leden van het volk, zittende in vrede onder zijne schaduw, bij dien zich ver uitbreidenden boom; zij zullen ten leven voortbrengen als koren 1), zij zullen kinderen voortbrengen, gelijk uit een graankorrel velen voortkomen, en bloeien als de wijnstok); zijne gedachtenis zal zijn als de wijn van Libanon, aan welks hellingen zeer voortreffelijke wijnstokken worden gevonden 3).

Verschillend worden deze woorden verklaard. De Engelse overzetting heeft: "zij zullen herleven als koren. " Er is echter ene eenvoudiger verklaring, die niets invult; "zij zullen doen leven het koren, " dat is, gelijk R. Tanchum uitlegt, het land bebouwen en koren telen. Dezen zin, niet gelijk de Joodse leraar, letterlijk, maar geestelijk opnemende volgens onze uitlegging dezer verzen, kan men also verklaren, dat zij overvloed van de beste vruchten zouden voortbrengen, dat is in goede werken overvloedig zouden zijn, welke de eigenlijke vruchten zijn van dezulken, die onder de schaduw van Christus kerk leven.

De reizigers, die in latere tijden de monniken van de berg Libanon bezocht hebben, kunnen de geurigheid en voortreffelijkheid van de wijn, dien zij aldaar dronken, niet genoeg roemen; ook de oningewijde schrijvers gewagen er van.

Driemaal sluit de Profeet een vers of ene gedachtenreeks, met het uitzicht op de tijd van de bekering des volks, door te wijzen op de Libanon. Zijne majestueuze hoogte en vastheid als grondpilaar der aarde, zijn rijkdom aan kruidigen geur, zijn beroemde wijn, moeten aan het volk der tien stammen, in welks noordelijke grenzen hij zijne armen uitstrekt, ene voortdurende, duidelijke profetie zijn van hetgeen de Heere aan diegenen wil geven, die zich eens tot de levenden God zullen bekeren.

Efraïm! zegt de Heere: wat heb ik meer met de afgoden te doen 1), wanneer gij u weer tot Mij hebt gewend en Mijne genade weer over u is? Ik wil niet meer met deze te doen hebben, verontreinig ook gij u met hen niet weer. Ik, de Heere en geen vreemde God, heb hem, Mijn weer in genade aangenomen volk, verhoord, en zal op hem met zorgende liefde zien; Ik zal hem zijn als een altijd groenende denneboom of cipres (1 Kon. 5:8), als een ware levensboom, waaraan hij steeds nieuwe kracht tot alles goeds zal vinden; uwe vrucht, die u onvergankelijke spijs ten eeuwigen leven moet geven, is uit Mij gevonden.

God heeft vrijwillig lief. Vers 5. Zijne vrijwillige liefde tot u is al wat gij behoeft, en wat voor u enige waarde heeft; er bestaat nu gene scheiding meer tussen u en uwen God; geen voorhangsel tussen u en de Vader; gij hebt nu vrijen toegang tot Hem, die de bron is van alle geluk, vrede en heiligheid-wat hebt gij meer met de afgoden te doen? O, als uw hart zich baadt in de gloed der liefde Gods, gelijk het stofje zich beweegt in de stralen der zon, dan zal er in uw hart gene plaats voor de afgoden over blijven. De Heilige Geest daalt gelijk de dauw op de ziel neer. Vers 6 : "Ik zal zijn als de dauw. " Als gij heden met Christus verenigd zijt, zal de Geest gelijk de dauw op uwe ziel nederdalen. De Geest wordt gegeven aan degenen, die de geboden van Jezus bewaren: "Ik zal de Vader bidden. " Als de gehele natuur in rust is, geen blad meer bewogen wordt, dan valt des avonds de dauw neer, geen oog ziet de droppels, aan paarden gelijk, nederdalen, geen oor hoort ze op het groene gras nedervallen; even ongemerkt komt de Geest tot hen, die geloven. Als het hart in Jezus rust gevonden heeft, komt de Heilige Geest, zonder door de wereld gezien of gehoord te worden en vervult zachtken de ziel des gelovigen, maakt hem levend, en vernieuwt hem naar de inwendigen mens. Wanneer Ik henen zal gegaan zijn, zo zal Ik Hem tot u zenden. "Mijne geliefde kinderkens, die door God uit deze wereld zijt uitverkoren, gelijk weleer het vlies van Gideon, zal de Heere op u Zijnen dauw doen nederdalen, als alles rondom u droog en dor is. Gij zijt Zijn wijngaard van roden wijn, waarvan Hij gezegd heeft: Alle ogenblik zal Ik hem bevochtigen, ongemerkt,

zonder dat gij het bespeurt. Ongezien, maar gewis zal de Heere die belofte vervullen. Maar vergeet het niet, die Geest is een Heilige Geest. "Ik de Heere, uw God ben een ijverig God." Hij kan geen afgod in Zijnen tempel dulden. Toen de arke Gods in Dagon's tempel werd ingebracht, stortte het afgodsbeeld daarvoor neer; hoeveel te meer zal de Heilige Geest, waar Hij woning maakt in het hart, alle afgoden daaruit verbannen. En Jezus in de tempel komende, vond daar die ossen en schapen, en duiven verkochten, en de wisselaars daar zittende, en een gesel van touwkens gemaakt hebbende, dreef Hij ze allen uit de tempel." (Joh. 2:15). Zo drijft ook de Heilige Geest, waar Hij woning maakt in het hart, de kopers en verkopers daaruit. Als gij de Heiligen Geest ontvangen hebt, zult gij nu in uw hart de bede ontboezemen: Heere, neem deze dingen van hier weg; ruk Gij ze uit mijn hart Wat heb ik meer met de afgoden te doen.

Groot en heerlijk zijn de beloften, die de Heere aan Zijn volk geeft, wanneer het zich eens aan het einde der dagen van ganser harte tot Hem en Zijnen Gezalfde, de Heere Jezus Christus, zal bekeren. Hetgeen vooraf moet gaan, blijft voor Israël, even als voor iederen zondaar, de vergeving der zonde en de vernieuwing der genade en liefde Gods (vs. 5). Daaruit volgt al het andere. Dan zal steeds fris, nieuw leven uit God het volk des Heeren doordringen: gene dorheid, gene matheid, koudheid of dood zal meer zijn, even als de dauw in het Oosten rijkelijk nedervalt. Dan zullen alle gaven des Heiligen Geestes in zo rijke mate onder de gelovigen wonen, als de liefelijke lelie talrijke bloemen geeft. Dan zullen zij diep geworteld en onbewegelijk in de liefde Gods staan, als de wortelen van de bergen Gods in de diepte der aarde reiken. Dan zullen zij een zo talrijk, sterk en nauw aaneengesloten volk zijn als de ver uitgespreide takken van een heerlijken boom. Dan zal de roem en de heerlijkheid des volks zo vlekkeloos en onschendbaar zijn, als het loof van de steeds groenen olijfboom. Dan zullen zijne deugden en zijn naam zo liefelijk geuren als de met kruiden begroeide Libanon. Dan zullen alle zijne leden zulk een vol genot van aardse goederen hebben op deze van de vloek verlost aarde, als de Libanon-wijn de beste van alle wijnen is. Dan zal de Heere zelf het steeds met Zijne ogen liefderijk leiden en alle zijne gebeden verhoren. Dan zal de Heere zelf de eeuwig vloeiende levensbron zijn, waaruit Zijn volk allen zegen en rijkdom aan hemelse goederen put, de levensboom, waarvan het de vruchten plukt, welke ingezameld werden in de hemelse schuren. Dan zal Hij alles in allen zijn, want het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden.

Onze vrucht komt uit God door vereniging met Hem. De vrucht van de tak is in onmiddellijk verband met de wortel. Scheidt hen van elkaar af, zo sterft de tak, en hij brengt gene vruchten voort. Krachtens onze vereniging met Christus brengen wij vruchten voort. Elke druiventros is eerst in de wortel geweest; zij is door de stam gegaan en heeft door de celweefsels gestroomd, totdat zij zich eindelijk tot ene vrucht gevormd heeft; maar eerst was zij in de stam. Evenzo was elk goed werk eerst in Christus, en werd daarna in ons uitgewerkt. O Christen, waardeer deze dierbare vereniging met Christus, want zij moet de bron van alle vruchtbaarheid zijn, welke gij kunt verwachten. Indien gij niet met de Heere Jezus Christus verenigd waart, zoudt gij in waarheid een dorre tak zijn. Onze vrucht komt uit God, door Zijne geestelijke voorzienigheid. Wanneer de dauwdruppelen van de hemel nederdalen, en de wolken nederzien van omhoog, en gereed zijn hare vloebare schatten te ontlasten; wanneer de heldere zon de trossen doet zwellen, fluistert elke hemelse gave den

boom toe en zegt: Uwe vrucht is uit mij gevonden. De vruchten zijn veel aan de wortel verschuldigd-die is tot vruchtbaarheid nodig-maar zij hebben ook zeer veel aan de invloed van buiten te danken. Hoeveel hebben wij aan Gods genadige voorzienigheid te danken, waardoor Hij ons gedurig verlevendigt, onderwijst, vertroost, versterkt of schenkt wat wij behoeven. Daaraan zijn wij al onze nuttigheid of deugd verschuldigd. Onze vrucht komt uit God door Zijne wijze behandeling. Het scherp snijdende mes van de tuinman bevordert de vruchtbaarheid van de boom door de trossen te dunnen en de overvloedige uitspruitsels af te snijden. Eveneens, Christen, snoeit de Heere u. Mijn Vader is de landman. Alle rank, die in Mij gene vrucht draagt, die neemt Hij weg en al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage. Daar onze God de oorzaak onzer geestelijke gaven is, laat ons de Heere al de heerlijkheid onzer verlossing geven.

Wie onder u is wijs! die versta deze dingen, die ik u in mijn Boek der profetie, tot waarschuwing, tot bestraffing, tot verbetering en tot kastijding in de rechtvaardigheid heb voorgehouden. Wie is verstandig? die bekenne ze tot redding zijner ziele en beware ze in een goed hart. Want, om hier nog eens alle woorden van waarschuwing en troost in 't kort zamen te vatten, des HEEREN wegen, die Hij ons geboden heeft te bewandelen, en op welke Hij zelf ons leidt, zijn recht, en brengen hem, die zich laat leiden, enkel zegen aan, ja eindelijk eeuwige zaligheid (Deut. 33:4), en de rechtvaardigen, die op Zijnen wil acht geven en op Zijne belofte wachten, zullen daarin wandelen ten leven; maar de overtreders, die Zijne wegen verlaten, zullen daarin vallen 1) en diezelfde wegen moeten hun ten dode worden (Deut. 30:19 vv. 1 Kor. 1:18

De wegen des Heeren gaan van de betoning van toorn tot betoning van genade, van het doden tot het levend maken, van verberging tot openbaring, van wachten tot verwachten, van ellende en jammer tot overwinning over dood en hel, en tot rijp en eeuwig genieten van alles wat goed is.

Als nu dit alles, ja dit gehele profetische Boek besloten wordt met ene opwekking tot aandachtig nadenken, tot getrouwe behartiging en tot enen godvruchtigen wandel, leg dan zulk een woord niet voor rekening van Israël, hetwelk zich in zulk een vegen en hachelijken toestand bevond, en zou dan de versmading daarvan niet op de jammerlijkste wijze zijn geboet geworden, en zij alleen ware wijsheid bezeten hebben, die er zich door leren en leiden lieten? Ook voor ons staat dit hier niet te vergeefs. Door alle tijden zullen alle Gods woorden waarheid zijn en dus ook deze. Indien een mens, indien ons volk zo onwijs wil wezen, van naar de Heere niet te luisteren, door eigen schuld zal men verloren gaan en ongelukkig worden. Ware wijsheid zal het wezen, en een werk Gods zal het blijken te zijn, wanneer men daarnaar luistert en van geheler harte daarop let. Zijt ons genadig, en schenk ons Uwen Geest.

De weg van Gods geboden, waarin Hij van ons eist, dat wij zullen wandelen is recht, overeenkomstig met de regelen van enige reden en billijkheid, en een rechte stelling hebben tot eigen gelukzaligheid. De wegen van Gods voorzienigheid, waarin Hij hen wil zien wandelen zijn alle recht; geen fout is er te vinden bij alles, wat God doet, want het is alles welgedaan, Zijne oordelen over onboetvaardigen, Zijn gerichten over de boetvaardigen, zij

zijn allen recht, hoezeer zij verdraaid en verkeerd worden voorgesteld, God zal ten laatste gerechtvaardigd en verheerlijkt worden door allen. Zijn wegen zijn effen.

De wijzen en rechtvaardigen zijn hier degenen, die wandelen in de wegen des Heeren, en voor wie de verborgenheden des Heeren zijn om ze hen bekend te maken.

Het zijn zij, die een afkeer hebben of hebben gekregen van de afgoden, van alle oneerlijke wegen, en overtuigd om alleen te vragen naar Hem, die leidt op zijne wegen, en die leidt op de paden, waarop wrede en zaligheid wordt genoten!

SLOTWOORD OP HET BOEK HOSEA.

Terwijl de Profeet Jesaja inzonderheid optreedt in het Rijk der Twee stammen, treedt de Profeet Hosea op onder het Rijk der Tien stammen, om het af te manen van de wegen der goddeloosheid, waarop zowel de Overheid als het volk wandelde, en het terug te brengen tot de enigen en waren dienst Gods.

Zoals we reeds in onze inleiding opmerkten, treedt hij niet alleen op als een zoon des donders, maar ook als die der vertroosting.

Het is dan ook zo waar opgemerkt, dat bij niet één Profeet zich zo duidelijk de liefde, die door niets is te verbreken, openbaart als de diepste grond van zijn eigen hart, dan bij de Profeet Hosea.

Niet ten onrechte wordt hij genoemd: de Profeet der hoog-tragische zielesmart. Als een boetprofeet treedt hij op tegen de zonde zijns volks, omdat hij zijn volk liefheeft, omdat hij het weet, dat alleen in de vreze Gods, in het dienen van de Heere God het geluk en de welvaart van land en volk ligt besloten.

Hij spreekt, omdat hij spreken moet, gedreven als hij wordt door Gods Geest, opdat de ere Gods gehandhaafd worde in de straffen der goddelozen en in de zegen van het tot God zich bekerend Israël.

Het volk zelf vermoedt niets van het aanstaande verderf.

Meer dan ooit bloeit, zoals het schijnt, Israëls koningshuis en Efraïms volksbestaan. Maar de bijl is aan de wortel gelegd.

De zonde van afgodendienst en van weelde en Godvergetenheid is ten toppunt gestegen.

Het volk in zijn geheel heeft God verlaten, en daarom kan het niet anders of verderf en ondergang zullen het gevolg er van zijn.

Alleen in bekering is redding, in terugkeer tot God afkering van het verderf.

En dit is het wat de Profeet met vele woorden aankondigt.

Waarbij Hij tevens op de Heere God wijst, als die bereid is om het tot Hem zich bekerend volk genadig te zijn, waar Hij zelf als onder een beeld het laat voorstellen, dat Zijn trouw door de trouweloosheid van zijn volk niet wordt te niet gedaan.

Maar waar hij in bekering redding verkondigt, daar wijst hij ook tevens er op, dat dit alleen Gods werk is, dat het de Heere is, die de kloof tussen Israël en Juda zal wegnemen, en dat Hij eenmaal zich volkomen over Zijn volk zal erbarmen.

DE PROFEET JOEL.

Het Boek der Profetieën van Joël, de zoon van Pethuël, bevat voorspellingen, die betrekking hebben op het Rijk van Juda.

Van zijn persoon of waardigheid is ons niets naders bekend.

Zelfs de tijd, waarin hij optrad, wordt ons door hem zelven niet gemeld.

Meer dan hoogstwaarschijnlijk trad hij op binnen de eerste 30 jaren van Joas, de koning van Juda, tussen 877 en 847 vóór Christus.

Hij behoort daarom tot de oudsten der Profeten, niet alleen omdat de Profeet Amos zijn profetieën begint met een woord aan zijn Boek ontleend en sluit met gelijke beloften als hij, maar ook omdat van Assyrië of Babylon bij hem geen sprake is, wel van Fenicië en de Filistijnen en van de Egyptenaars en Edomieten als volken, die Gods volk vijandig zijn.

Optredende in een tijd, toen Juda schier verwoest werd door ene schrikkelijke plaag van sprinkhanen, waarmee een grote droogte gepaard ging, maant hij allereerst tot boete, maar komt dan ook met de heerlijkste beloften, niet alleen op uitwendig, maar bovenal op geestelijk gebied, welke de Geest Gods hem ingaf.

Het Boek laat zich in twee gelijke delen verdelen:

Het eerste deel (Hoofdst. 1-2:18) schetst ons de verwoesting onder het volk aangericht, en bevat de redenen tot boete en bekering.

Het tweede deel (Hoofdst. 2:19-3 :21) bevat niet alleen de belofte van wegneming van de oordelen Gods, van de oordelen over de Israël vijandige volken, maar ook van de geestelijken zegen, die over Israël en over alle vlees zou komen.

HOOFDSTUK 1. AANKONDIGING VAN GODS

STRAFFEN AAN DE JODEN.

Het woord des HEEREN, dat geschied is (Deut. 18:22) tot Joël (= de Heere is God) 1), de zoon van Pethuël (= eenvoudigheid van God), enen man te Jeruzalem, waarschijnlijk uit een priesterlijk geslacht, ons overigens onbekend.

Door dezen naam is de bijzondere roeping van dezen Profeet aangewezen. Even als de Profeet Elia onder Achab het volk door zijn profetisch woord tot de Heere terugbracht, zodat al het volk riep: de Heere is God, de Heere is God! (1 Kon. 18:39), desgelijks heeft ook onze Profeet gedaan. Hij moest het volk tot de Heere, zijnen God leiden, en even als bij Elia, is ook: de roepstem van Joël gelukt.

Volgens de inhoud van het volgende profetische boek is het ontwijfelbaar, dat Joël alleen geleefd en geprofeteerd heeft in het rijk van Juda. Daar echter het opschrift niet, als bij Hosea (Hoofdst. 1:1) de koningen noemt, onder welke de Profeet geleefd heeft, zo zijn van oude tijden af de meningen over zijn leeftijd zeer uit elkaar gelopen. Amos begint zijne profetie met een woord van Joël (Amos 1:2. Vgl. Joël 3:21) en sluit met gelijke beloften (Amos. 9:13. Vgl. Joël 3:18). Daaruit besluiten de meesten, dat hij mede behoort onder de oudsten der kleine Profeten. Tegenwoordig zijn er voornamelijk twee gedachten. De eersten (volgens welke wij ook in de bij 2 Kon. 14:22 enz. ons hebben gericht) plaatsen, daar zij de op elkaar volging der kleine Profeten voor tijdrekenkundig houden, Joël in de tijd der regering van de koning Uzza, en dus ongeveer gelijktijdig met Amos en Hosea. De anderen daarentegen redeneren aldus: Er staan de Profeet Joël twee feiten voor ogen als onlangs geschied; vooreerst de grote overwinning van Josafat over de verbondene vijandelijke legers, die als in een ogenblik Jeruzalem wilden veroveren, en reeds tot op weinige uren voor de stad stonden (2 Kron. 20. Vgl. Joël 3:7), en vervolgens de zware bezoeking onder Josafats zoon, Joram, toen verbondene vijandelijke legers Jeruzalem veroverden, uitplunderden en troepen gevangenen wegsleepten (2 Kron. 21:16 vv. vgl. Joël 3:8-11). Door deze beide gebeurtenissen hebben wij ene vaste grens, over welke Joël niet mag worden geplaatst. Daarentegen horen wij in de profetie geen woord van die latere katastrofe aan het einde van Joas' regering, toen Hazaël, de koning van Syrië, de hoofdstad van het land aanviel, en Joas, zwaar gewond, met alle zijne schatten nauwelijks ene plundering kon voorkomen, terwijl reeds Amos (Hoofdst. 1:3 vv.), om deze daad van geweld aan het Syrische rijk de ondergang aankondigt. Bovendien kent Joël alleen Tyrus en Sidon, de Filistijnen en Edomieten, maar nog geen machtig Syrisch rijk, noch een Assyrisch wereldrijk als vijanden van Gods volk. Diensvolgens heeft Joël na dat ongeluk onder Joram en voor de nederlaag onder Joas geprofeteerd. Bedenkt men echter, hoe onder Joram, zijnen zoon Ahazia en diens verschrikkelijke gemalin Athalia, de Baälsdienst in het rijk heerste, en de dienst des Heeren bijna geheel werd uitgeroeid, terwijl Joël in zijn Boek ene wel ingerichte tempeldienst des Heeren veronderstelt, en gene klacht over afgodendienst of dergelijke gruwelen en zonden heeft, integendeel op zijne eerste vermaning en waarschuwing aanstonds gehoor en gehoorzaamheid bij het volk vindt, zo blijft voor de werkzaamheid van de Profeet alleen de tijd na Athalia's val en de eerste helft der regering van Joas over, toen onder de Hogepriester

Jojada een nieuwe tijd onder het volk in aantocht scheen te zijn, en de ontferming des Heeren het volk tot bekering scheen geleid te hebben. " De tijd, uit welken diensvolgens de profetie van Joël zou afkomstig zijn, de eerste 30 jaren van Joas (van 877-847 v. C.), was volgens 2 Kon. 11 en 2 Kron. 23 een tijd, die zich onderscheidde door ijver voor de Heere bij koning en volk. De heerschappij van Athalia was gevallen, en haar Baälsdienst met al hare priesters en afgodsbeelden uitgeroeid. Daarentegen was de tempel des Heeren en Zijn dienst weer volkomen hersteld, en de koning Joas onder de leiding van zijnen vaderlijken vriend, de Hogepriester Jojada, wien hij leven, troon en rijk te danken had, bracht er alles toe bij, om de ware godsvrucht onder het volk weer levend te maken. Onder het volk had het woord van God nog enige kracht. Want toen de Heere, die dieper zag, en zowel het wankelmoedig hart van de koning als de halfheid van het volk kende, en wist, dat het na Jojada's regering wel anders zou worden, met Zijne kastijdingen in vreselijke verwoestingen door sprinkhanen en aanhoudende droogte over het land kwam, toen vond de boetprediking van de Profeet aanstonds gehoor en gehoorzaamheid, zodat de Heere de dubbele ramp berouwde, en Hij aan het volk de belofte gaf, dat eens de Heilige Geest over alle vlees zou worden uitgestort tot herschepping der harten.

2.

In de hier volgende verklaring gaan wij nu ongeveer 60-70 jaren verder terug in de geschiedenis der koningen van Juda, dan in 2 Kon. 14:22 voor onzen Profeet werd aangenomen. Wij nemen nu ons standpunt bij de afdeling in 2 Kon. 12:1-16 en 2 Kron 24:1-16. Diensvolgens verdelen wij het Boek zijner profetieën in twee delen of redenen, die in de nauwste betrekking tot elkaar staan: 1) de vermaning van de Profeet tot bekering (Hoofdst. 1:2-2 :17) en 2) zijne belofte na de bekering (Hoofdst. 2:19-3 :21). Tussen beide staat de mededeling van het gevolg der bekering des volks (Hoofdst. 2:18). Dat vers toch is, gelijk nu alle uitleggers erkennen, gene belofte van de toekomst, gelijk Luther vertaalt, maar mededeling van de verhoring der gebeden door de Heere. In het eerste dezer drie delen (Hoofdst. 1:2-2 :17) schildert de Profeet ene voorbeeldeloze verwoesting van het land van Juda door verscheidene op elkaar volgende zwermen van sprinkhanen, welke alle zaad-, veld- en tuinvruchten, alle planten en bomen verwoesten, waarmee nog daarenboven een verzengende gloed was verbonden. Over dit godsgericht zonder voorbeeld verheft hij luide weeklachten, en roept hij alle standen des volks op het dringenst op, onder vasten, treuren en gewezen in de tempel des Heeren om afwending van dit gericht te bidden. Zonder twijfel is deze rede wel gedurende de verwoesting der sprinkhanen door de Profeet gehouden.

Hoofdst. 1:2-20. nadat de Profeet in 't algemeen heeft opgewekt, om de verwoesting door zwermen sprinkhanen, die over het land is gekomen, ter harte te nemen, roept hij de verschillende standen en delen des volks op, om over dit ongeluk te weeklagen. Hij vermaant de rijken en welvarenden, die het gewas van de wijnstok gebruiken, dat zij ontwaken uit hun leven der vreugde; vervolgens de gehele gemeente, dat zij tot ene algemene boete oproepen; eindelijk de priesters. dat zij zich voor de Heere nederwerpen, en Zijne ontferming zouden inroepen. Bij elke vermaning schildert hij de verwoesting van ene andere zijde, die met het voorval overeenkomt. Eindelijk wendt hij zich met zuchten en gebeden om redding van het land tot de Heere.

Hoort dit, wat ik u nu zal voorbehouden, gij oudstenof grijsaards, wier geheugen tot in verste tijden reikt! en neemt ter oven, alle inwoners des lands van Juda! Is dit langs natuurlijken weg geschied in uwe dagen? of ook in de dagen uwer vaderen? En wanneer gij geen voorbeeld vindt, zo erkent toch, dat het Gods hand is, en een door Hem bepaald gericht.

Dit "hoort" moet dikwijls tot inleiding dienen voor de toespraak der Profeten (vgl. Am. 3:1; 2:1; 5:1 Hier wijst het op de vermelding van iets ongehoords, van een strafgericht zonder weerga. Iets nieuws en ongehoords te scheppen, komt Gode, de Schepper, toe: nieuws te verkondigen, is de roeping eens Profeten (vgl. Hab. 1:5. Num. 16:30. Jes. 42:9).

Vertelt uwen kinderen daarvan, en laat het uwe kinderen hunnen kinderen vertellen, en dezelve kinderen weer aan een ander geslacht 1), opdat also Gods daden, zijn ze tot redding of ten gerichte, worden levendig gehouden, en der nawereld tot lering of tot waarschuwing mogen dienen (Ex. 12:26 v. Ps 78:3 vv. 1 Kor. 10:11 Want zekere en nauwkeurige overlevering der daden Gods is steeds het hoofddoel der familie.

Het is de plicht der ouders om gewone en geestelijke onderwijzingen mede te delen aan hun kinderen, ook is het de plicht van het tegenwoordig geslacht, om de waarheid van God en hetgeen zij in hun tijd van Hem hebben ondervonden, over te handigen aan de nakomelingschap, en om tot dit einde de gedachtenis daarvan veel hun kinderen in te stampen, opdat zij zulks ook mogen doen aan hun nakomelingen.

Wat de rups van planten en kruid heeft overgelaten, heeft de sprinkhaan afgegeten, en wat de sprinkhaan heeft overgelaten, heeft de kever afgegeten, en wat de kever heeft overgelaten, heeft de kruidworm afgegeten, want de ene zwerm sprinkhanen na de andere is in het land gevallen en heeft zijn gewas geheel verteerd.

Het is niet te bewijzen, dat onder de hier voorkomende vier namen van sprinkhanen (Hebr. gasam, arbe, jelek, chasil) welke hier door de rups, sprinkhaan, kever en kruidworm worden overgezet, om vier verschillende soorten van ongedierte aan te wijzen, vier verschillende soorten of trappen van ontwikkeling der sprinkhanen worden aangeduid. Waar elders deze namen in de Heilige Schrift voorkomen, worden zij gebruikt als met elkaar van gelijke betekenis; het kwam ook hier niet op nauwkeurige geschiedkundige optelling aan. Alle vier namen betekenen in 't algemeen de sprinkhanen, maar naar vier verschillende schadelijke zijden. Gasan (= knager) noemt hij ze, omdat zij de wijnstok, vijgeboom en olijfboom kaal vreet, wanneer kruid en veldvruchten te voren reeds vernietigd zijn (Amos 4:9); arbe (van rabah = veelvuldig zijn), omdat zij steeds in talloze menigte verschijnt; jelek, omdat zij alles kaal maakt; chasil (van chasal = afwenden), omdat zij veld- en boomvruchten afvreet. De Profeet gebruikt, om de jammer der verwoesting door de sprinkhanen recht duidelijk voor ogen te schilderen, vier woorden voor sprinkhanen, wier verwoestende eigenschappen hij wil schilderen. Ook is het niet noodzakelijk aan te nemen, dat juist vier zwermen achter elkaar het land verwoest hebben, integendeel moet door het betekenisvolle getal 4 worden gezegd, dat het gericht over Juda naar alle zijden is uitgebreid. Over de in het Oosten van ouds af zo vreselijke plaag der zwermen van sprinkhanen, lees Ex. 17:12 Wanneer meerdere sprinkhanenzwermen achter elkaar een en hetzelfde land bezoeken, zo is dit zeker altijd een

zeer bijzonder gericht van God. Dat wij nu in de geschiedboeken in 't geheel geen nader bericht vinden over de hier door Joël geschilderde plaag van sprinkhanen, heeft zeker daarin zijn grond, dat al kan ook ene sprinkhanenramp voor het ogenblik veel meer verwoesting aanrichten, en veel verschrikkelijker zijn dan oorlog, of bijna elk ander ongeluk, zij toch in hare werkingen spoedig voorbijgaat. Zij behoort waarschijnlijk onder hetgeen Amos (4:9) bedoelt.

Daarom waakt op 1) en wordt nuchteren, gij dronkenen! gij rijken en welvarenden, die het voortbrengsel van de wijnstok overdadig gebruikt, en weent, en huilt, alle gij wijnzuipers! om de nieuwen wijn, dewijl hij door vernietiging der wijnstokken van uwen mond is afgesneden.

Het eerste, dat geschieden moet, opdat de mens in zijn godvergetende lichtzinnigheid op de weg der bekering wordt geleid, is, dat hij de nood van het aardse leven ondervinde, en zo uit zijne zinnelijke bedwelming in de niet genoeg te prijzen toestand van nuchterheid gerake. Dan moet hij wenen en weeklagen. Mag de natuurlijke mens eerst tranen storten van aardse smart, daar de most der bedwelming aan zijnen mond is ontnomen, spoedig vlieten ook de wateren van goddelijke droefheid over de inwendige armoede en geestelijken nood.

De Joden waren geweldig aan de dronkenschap overgegeven, gelijk uit de menigvuldige en strenge bestraffingen blijkt, die de Profeten hun daarover doen (Jes. 5:11, 12, 22; 56:12. 11, Mich. 2:11. Amos 4:1. Hab. 2:15). De uitwerking van veel wijn is domheid en slaperigheid. Daarom waarschuwt de Profeet deze dronkaards, dat zij eerlang van de gelegenheid hunner gulzigheid en dwaasheid zouden beroofd, en tot de ellendigsten staat gebracht worden door de sprinkhanen.

Want een volk is opgekomen over Mijn land, dat de Heere mij en het gehele volk van God heeft gegeven; een machtig krijgsvolk 1), en zonder getal, namelijk dat volk van sprinkhanen (Spr. 30:25 v.) zijne tanden zijn zo verslindende als leeuwentanden, en het heeft baktanden eens ouden leeuws.

Het is ene oude twistvraag, of de sprinkhanen, die hier in het volgende (vooral Hoofdst. 2) zijn voorgesteld als een machtig talrijk krijgsvolk, niet misschien slechts zinnebeelden zijn van latere vijandelijke legers der heidenen. Reeds in de oudheid vatte men de gehele schildering van de Profeet op als ene profetie van toekomstige gebeurtenissen, en in 't bijzonder de vier namen der sprinkhanen als doelende op de vier wereldrijken, het Assyrische, Chaldeeuwse, Medo-Perzische en Grieksch-Macedonische. Deze allegorische opvatting der schilderingen van onzen Profeet daarop, dat de beschrijving van de verwoesting te bovengaait wat van sprinkhanenzwermen zou kunnen gezegd worden. Men bedenkt echter niet, dat de taal der Profeten, inzonderheid die van Joël, steeds ene hoog-poëtische is; want de Geest van God verheft de geest der mensen op de hoogten, van welke hij het gewoel der mensen in het licht der waarheid en de latere ontwikkeling van het Godsrijk, zowel als van het rijk der duisternis als voor zich ziet, op welke hem dan ook steeds de hoogste trap van uitdrukking de natuurlijkste wijze van spreken is. De taal Gods is de hoogste poëzie, gelijk ook de ware, natuurlijke poëzie ene profetische, goddelijke zijde heeft. Neemt men van de beschrijving der

spraakunst af wat poëtische wijze van uitdrukking is, zo stemt, gelijk wij zullen aantonen (Hoofdst. 2:4) de schildering van de Profeet geheel overeen met hetgeen reizigers en natuurkundigen van alle tijden over zulke verwoestingen verhalen. Verder steunt de onderstelling dat de sprinkhanen slechts beelden van vijandelijke krijgslegers zouden zijn, daarop, dat de Profeet en de verwoesting, die aanwezig is, de dag des Heeren, d. i. het wereldgericht, ziet naderen, en dit, zowel als de volmaking der gewoonte Gods door uitstorting des Heiligen Geestes aan het tegenwoordige toneel van het gericht door sprinkhanen aansluit. Maar ieder Profeet, zo als ieder, die de dingen, in de wereld aanziet met ogen, welke door Gods Geest verlicht zijn, beschouwt de natuur en de gebeurtenissen in haar niet als iets zelfstandigs, naar eigen wetten levende en bestuurd, maar hij weet, dat alle gebeurtenissen in de natuur komen uit de hand van Hem, die rechtvaardig en heilig, barmhartig en genadig jegens de zondaar is, en dat dus de gehele natuurlijke wereld met alle gebeurtenissen een gevolg is van genade en van gericht, of met deze verbonden is. Diensvolgens ziet Joël in de sprinkhanenramp een bijzonder gericht van God, dat het volk tot bekering aanmaant, en het begin van de laatsten groten gerichtsdag, op welken alle bijzondere gerichtsdagen van dezen tijd uitloopen. Dewijl echter elk strafgericht van God over Zijn volk een voorbeeld is, en ene aankondiging van nog toekomstige gerichten, zo is ook de schildering van de sprinkhanenramp zo voorgesteld, dat zij niet alleen duidelijk als tegenwoordig gericht van God, maar ook als beeld der toekomstige straffen, in 't bijzonder van het laatste gericht voorkomt. Moesten de sprinkhanen volgens de bedoeling van de Profeet alleen als beelden van toekomstige gebeurtenissen worden opgevat, zo ware dit zeker ergens aangeduid. Maar aanstonds wordt het begin van de gehele schildering (Hoofdst. 1:2 vv.) voor ieder, die het onbevooroordeeld leest, als beschrijving van een eigenlijke, aanwezige verwoesting door sprinkhanen verstaan. Ook Calvijn is met de meeste uitleggers van lateren tijd tegen de allegorische en voor de voorafbeeldende opvatting.

Het heeft Mijnen wijnstok gesteld tot ene verwoesting, en Mijnen vijgeboom tot schuim, zodat alleen takken zijn overgebleven; het heeft hem ganselijk ontbloot door het afknagen van de bast, en nedergeworpen; zijne ranken zijn wit geworden 1) en zullen spoedig verdord zijn.

De Heere spreekt van Zijnen wijnstok en van Zijnen vijgeboom, gelijk vs. 6 van Zijn land; want het land Kanaän en al zijn gewas is des Heeren (wijnstok en vijgeboom zijn als de edelste voortbrengselen van het land (Hos. 2:14) alleen genoemd), en Hij heeft het aan Zijn volk slechts tot vruchtgebruik gegeven, zonder Zijn eeuwig eigendomsrecht op te geven. Voor het overige schemert ook hier de typische betekenis door, naar welken Gods land, Gods wijnstok, Gods vijgeboom Zijn uitverkoren volk is (vgl. Hos. 9:11. Ez. 19:10-14. Luk. 13:6-9).

Aan de Joden wordt het hier weer duidelijk geleerd dat al wat het bezit van de Heere is. De wijnstokken de vijgeboom, alles is van de Heere. Juda, Zijn volk, heeft op niets aanspraak, omdat het in zich zelf niets bezit. En daarom, waar Juda zich tegen de Heere heeft gesteld, neemt de Heere, want dit ligt hierin, niet de wijnstok weg en roeit de vijgeboom niet uit, maar Hij maakt ze vruchteloos. Hij zendt de sprinkhanen en een droogte, zodat geen tros druiven te zien is en er geen vijg te genieten is.

Het was opdat Juda zich weer tot de Heere zou bekeren.

Kermt, als ene jonkvrouw, die allerbitterst weent en meteen treurkleed, enen zak (Gen. 37:34) omgord is vanwege de man harer jeugd, de bruidegom dien zij heeft verloren (Jes. 44:6).

Het dagelijkse morgen- en avond spijsoffer (Ex. 29:37 vv.), en drankoffer, waardoor het volk Gods Zijne gemeenschap met de Heere bewaart, is van het huis des HEEREN afgesneden; tengevolge der vernietiging van koren, most en olie (vs. 10) zijn zij onmogelijk geworden; de priesters des HEEREN dienaars, treuren over deze verstoring van het verbond met de Heere.

Een groter ongeluk dan de wegneming van het dagelijks offer kon niet over Israël komen, want dit was ene factische opheffing der verbonds-betrekking, een teken, dat God Zijn volk verworpen had. Daarom werd zelfs bij de laatste belegering van Jeruzalem door de Romeinen de offerdienst eerst ingesteld, toen het op 't hoogste gekomen was, en wel uit gebrek aan offeraars, niet aan offermateriaal.

Want het veld is verwoest, het land treurt; want het koren, dat men zou oogsten, is verwoest, de most is verdroogd, de olie is flauw, verwelkt; wijnstokken en olijfbomen, wier opbrengst men in de herfst tegen het Loofhuttenfeest zou oogsten; zijn door de sprinkhanen verwoest of verwelkt, en kunnen gene vruchten dragen, zodat de oogst van het gehele jaar verloren is.

De akkerlieden zijn beschaamd van wege de teleurstelling, de wijngaardeniers huilen, om de tarwe en om de gerst; want de oogst des velds is vergaan.

De wijnstok is verdord, de vijgeboom is flauw, staat beklagenswaardig, beiden zijn ze verdorven en verwelkt; bovendien alle edele ooftbomen, de granaatappelboom (Ex. 29:34), ook de palmboom, die anders zelden door de sprinkhanen beschadigd worden, omdat zij noch een groenen frissen bast, noch zachte, sappige bladeren hebben, en de appelboom 1); alle bomen des velds zijn verdord; ja de vrolijkheid, de vreugde is met al het gewas verdord van de mensenkinderen.

De appelboom was in het oude Palestina niet zeldzaam; ook nu nog wordt hij daar gekweekt. De appelen zijn daar van zeer voortreffelijke soort zo als over 't algemeen in zuidelijke streken; hun geur is zo lieflijk, dat in het Hooglied de adem van Sulamith er mede vergeleken wordt (Hoogl. 2:3; 8:5; 7:9. 25:11).

Maar met de weeklacht over het ongeluk en het gebrek aan levensbehoeften is het alleen niet genoeg; alleen boete en smeking tot de Heere kan verandering baren. Omgordt U met rouwklederen, en rouwklaagt tot de Heere over dezen nood, gij priesters! huilt, gij dienaars des altaars! gaat in de tempel, vernacht in zakken (Gen. 37:34); weest dag en nacht onafgebroken in 't smeken (Hoofdst. 2:17), gij dienaars mijns Gods, van wien ik, Zijn

Profeet, u zekere verhoring toezeg; want spijsoffer en drankoffer is geweerd van het huis uws Gods (vs. 9).

Hoe gezegend zijn de wakkerroepende oordelen Gods, om Zijn volk te doen ontwaken, en het hart tot Christus terug te brengen en tot Zijn heil. Heere! laat ene roepstem horen in het hart van ieder Uwer gekochten. Wek vooral Uwe dienaren op, om luide te roepen tot bevrijding van Uw volk.

Heiligt verder een vasten, roept op 't plechtigst een algemenen vast-, boet- en bededag, een verbodsdag, uit, verzamelt de oudsten en alle inwoners dezes lands, ten huize des HEEREN, uws Gods, en roept, met ernstige gebeden tot de HEERE.

Gij priesters, dienaars van mijnen God! zondert één of meer dagen af, bestemt de tijd, en verbiedt alle werk en vermaken; doet alles wat gij kunt, ter bereiding van zulk een noodzakelijk werk, het houden van een vasten, waarin gij u vernedert, uwe zonden bekent, u daarvan bekeert en tot God wederkeert, opdat Hij uwe tegenwoordige ellenden afwere, en de toekomstige verhindere. Roept zulk enen dag uit, opdat ieder het wete, en allen hun dagelijks werk nalatende, de Heere plechtig komen zoeken. 0

Want reeds zie ik in de geest in dit tegenwoordig strafgericht grotere en verschrikkelijker rampen naderen. Ach dienvreselijken dag, dien wij zo even beleefd hebben! Want de dag des HEEREN, op welken Hij, de almachtige en rechtvaardige Heere der wereld, al het ongoddelijke volkomen zal vergelden, en door verdelging van alle Zijne vijanden Zijn rijk zal volmaken, is nabij. Reeds hoor ik uit dezen door ons beleefden ontzettenden dag des gericht's het rollen van Zijnen donder, en die dag zal niet alleen met tijdelijke straffen en aardsen nood, maar als ene verwoesting komen van de Almachtige, wien niets zondigs, dat onverzoend is, zal ontgaan (Jes. 13:16; 2:12-21)

De bekende uitspraak: "de wereldgeschiedenis is het wereldgericht" geeft, juist verstaan, te kennen, dat elk strafgericht, waarmee de Heere in de loop der tijden of Zijn volk om hunner zonden wil bezoekt, of Zijne vijanden vernietigt, een deel en ene voorbode van het laatste grote gericht vormt, waarin God alles, "wat door de stroom des tijds ongericht en ongewroken tot de eeuwigheid leidt, ten laatste zal rechten en beslechten. Ook de verwoestingen en plagen, die over ons komen door de krachten der natuur, en die het ongeloof zo gaarne beschouwt als slechts op natuurlijke weg, "door de onveranderlijke natuurwetten" ontstaan, zijn kastijdingen en straffen in de hand van God, die de wetten der natuur niet alleen geschapen heeft, maar ook ieder ogenblik daarin kan grijpen, zonder dat daardoor ene storing in het natuur-mechanisme ontstaat. De natuur leeft het leven der mensen mede, en de door haar gewerkte plagen zijn de antwoorden op de zonde, die de heilige ordening Gods verstoort. Wij zullen er ons dus niet van laten af brengen, om overeenkomstig het ware geloof elke zogenaamde natuurlijke gebeurtenis, die ons geluk verstoort, zij die klein of groot, als ene onmiddellijke Goddelijke straf voor de zonde van ons en van onze tijdgenoten aan te zien, en, even als Joël, daarin het naderen van de laatsten en verschrikkelijken dag des Heeren op te merken.

De Heere, die almachtig is, kan niet alleen ene gehele verwoesting aanbrengen, wanneer het Hem behaagt, zodat geen schepsels hulpe dezelve zal kunnen afweren, maar Zijn zondig volk mag inzonderheid ook verwachten, dat zijn oordeel hen onwederstandelijk verwoesten zal. De gedachten hieraan moesten bij tijds tot bekering opwekken, want dit wordt hier als een drangreden gebruikt. Gods almachtigheid en gestrengheid hen voor ogen stellende, dat die als een verwoesting komen zal van de Almachtige.

Is niet door de sprinkhanen-plaag, als wij reeds van de oogst ons zeker waanden, de spijs voor onze ogen afgesneden? blijdschap en verheuging (Deut. 12:6 v. 16:10 v.) van het huis onzes Gods, wien nu gene eerstelingen, gene dankoffers worden gebracht, voor wien gene vrolijke offermaaltijden kunnen gevierd worden?

Bij al die verwoesting komt nog ene aanhoudende, ontzettende droogte. De granen, die door het geven van een goeden oogst ons ongeluk hadden kunnen verzachten, hebben hun kracht tot ontkiemen in de grond verloren, en zijn onder hun kluiten verrot (liever "verdroogd"); de schathuizen waarin het koren, voordat het gedorst is, wordt geborgen, zijn verwoest, de schuren zijn afgebroken, staan vervallen, omdat er aan gene verbetering behoefte is, want het koren is verdord.

O hoe zucht het vee in dien alles verzengenden gloed! de runderkudden zijn bedwelmd, want zij hebben gene weide meer; ook zijn de schaapskudden verwoest. Zo moet ook het redeloos gedierte onder de gevolgen onzer zonden lijden.

Tot U, o HEERE! die toch zo gaarne mensen en vee helpt (Ps. 36:7) roep ik, 1) Uw Profeet voor Uw volk en Uw erfdeel; want een vuur, de gloed der zon, heeft de weiden der woestijn verteerd, verbrand, en ene vlam, de aanhoudende hitte, heeft al de bomen des velds aangestoken.

De Profeet treedt hier op als voorbidder voor zijn volk. De nood van land en volk drijft hem uit, om niet alleen te wijzen op de ellende, maar ook tot de Heere de toevlucht te nemen, om afwending van de plagen, om redding en verlossing voor Zijn volk.

De Heere die slaat moet ook weer genezen. Hij is de God, die alleen redden kan.

Ook schreeuwt elk beest des velds 1) tot U, die aan al het vee zijn voeder geeft, de jongen raven, als zij tot U roepen; want de waterstromen zijn uitgedroogd, en een vuur der zon heeft de weiden der woestijn verteerd.

De wildere soort van dieren, die wijd en zijd hun nooddruft gaan roven, kunnen thans geen voedsel vinden; zij zien naar U en schreeuwen tot U. Schoon zij, beter dan andere dieren, voor zich zelve konden toezien, het kan hun nu niet baten, zij uiten hun klachten met hun akelig gekrijs en geschreeuw. Zij roepen tot U, die Uwe hand kunt openen en hen verzadigen. Leert dit, onredelijke mensen! Ziet ook op de Heere, en roept tot Hem. En wederom zij roepen tot U, o God! heb mededogen met Uwe onzondige schepselen, waarvan er velen vergaan; hoor hen, schoon Gij de zondige mensen al niet wilt horen.

Het vee geeft zijn gebrek aan voedsel door treurig geluid te kennen, dat hun natuurlijk is, om U hunnen nood te kennen te geven (vgl. Ps. 104:21. Job. 38:41.

HOOFDSTUK 2.

VAN DE WARE BEKERING, VAN CHRISTUS EN DE UITSTORTING DES HEILIGEN GEESTES.

II. Hoofdst. 2:1-17. De Profeet zet zijne boetprediking verder voort. Hij roept nogmaals en nog ernstiger op tot een algemenen boet- en bededag. Hij wijst de noodzakelijkheid der boete aan door ene aangrijpende schildering van de nabijzijnden groten en vreselijken gerichtsdag des Heeren, maar geeft daarbij aan het volk de troostvolle belofte, dat de Heere Zich naar Zijne grote genade nog zal ontfermen over Zijn volk, wanneer het zich van ganser harte tot Hem bekeert. Ten slotte roept Hij nogmaals de gemeente op, om zich in hun huis des Heeren te verenigen tot boetvaardig gebed, en toont hij de priesters aan, hoe zij tot de Heere moeten smeken.

Blaast, gij priesters des Heeren! de bazuin (Num. 10:2) te Zion, en roept luide op de berg Mijner heiligheid, waar Ik, de Heilige, in Mijnen tempel tussen de Cherubim woon; laat alle inwoners des lands beroerd zijn, schrikt ze allen op uit hun zorgeloosheid; want het strafgericht des Heeren is nabij erkent dat het waar is wat ik in Hoofdst. 1:15 gezegd heb a): de dag des HEEREN, op welken Hij alles zal beslissen en rechten, komt met haastige schreden, want Hij is nabij.

Zef. 1:14, 15.

De bergen waren van ouds af de uitverkoren verblijfplaats der mensen. Het hoog gebergte doet niet alleen het dode paslood van zijne gewone richting afwijken, het trekt niet alleen de drijvende wolken tot zich, maar het brengt ook met onwederstaanbare kracht het gevoel des mensen in beweging.

Het is als voelt de mens op de bergen,

De grens, waar aarde en hemel scheiden En 't keerpunt schijnt van eeuwigheid en tijd.

zich nader bij God, gelijk hij nader is bij de hemel, waarin hij de woonstede Gods meent te zien.

Der geesten zalig koor Zweeft op de wind, rondom der bergen top; Een hoger stem werkt daar de denkkraft op; Het aanschijn vangt een reiner zonnegloor. En 't volle hart van leed en lusten vrij Gevoelt er God en hemel zich nabij.

Van daar, dat het godsdienstig gevoel in de oude tijden in bergen en hoogten altaren zag, door Gods hand gebouwd, om Hem aldaar aan te bidden. Op de bergen nam dit gevoel een hogere vlucht, en stortte zich het hart des mensen vrijer en voller voor God uit, wie zal de scheidslijn trekken, die het gebied van het zinnelijke en het bovenzinnelijke in de natuur des mensen scheidt? Wie bepalen, in hoe verre de zich verheffende grond des aardrijks voor het zich verheffend gevoel des aardbewoners een steunsel wezen kan? Het is waar, de ure is gekomen,

dat men God niet meer alleen op de berg, maar aan alle plaatsen der aarde aanbidt: te recht roepen wij het in onze heiligdommen uit:

Op bergen en in dalen, En overal is God.

Ja, wanneer wij misschien, een oog op onze vlakten slaande, de bergbewoners rondom gaan benijden. maar hoe? dondert daar niet aan onze zijde ene andere stem ons een majestueus lied van Gods grootheid en almacht in het oor?. De zee! De grote, prachtige, machtige zee, die ons niet alleen in hare onafzienbare ruimte een beeld van die onmetelijkheid aanbiedt, in wier afspiegeling de grootste aantrekkingskracht der bergen ligt, maar die God slechts heeft aan te zien, en Hij doet een stormwind opgaan, die hare golven omhoog verheft; en Hij schept hier bergen op de zee, gelijk Hij ginds tussen de bergen zeeën schept. Zo zij het dan verre van ons, die nabijheid Gods, of zelfs het levend gevoel daarvan, aan de bergen te verbinden, als waren wij niet wijzer dan de Heidenen, die God een God der hoogten en niet der laagten noemden. En toch, of schoon wij erkennen, dat iedere plaats der aarde, waarop het bloed van Christus vloeyde, tot een heiligen tempel de Heere is gewijd, en God overal nabij is dengenen, die Hem zoeken, miskenne niemand de hartverheffende kracht, die vooral het eerste gezicht van bergen op de aanschouwer oefent. Het zien van de Alpen maakt altijd enen weldadigen indruk op de geest, wanneer die geleerd heeft de taal der natuur in die des geestes over te brengen. Het verheft de ziele, als zij is nedergebogen; het stemt haar tot vrolijkheid, wanneer zij terneer gedrukt en verlamd is door de droefheid der wereld; want het is als vernam zij bij het aanschouwen der bergen terstond de woorden van dat aloude lied "Eer de bergen geboren waren. Ja van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God!" Waarop dan ene stem in het binnenste der ziele antwoordt: "Ik heffe mijne ogen op naar de bergen, van waar mijne hulpe komen zal" (Schubert). Wij leren, als wij tot die hoogte klimmen, de talloze toespelingen verstaan, waarin de vastheid der beloften Gods bij die der bergen, en de zekerheid onzer toevlucht tot Hem bij de onwandelbaarheid van de rotssteen wordt vergeleken. " (De Clercq). Heerlijk is het licht dat aldus voor het oog der reizigers uit het schrift der bergen, maar ook uit de bergen over de Schrift opgaat. Nu verschijnen de bergen niet alleen als tempelen, niet alleen als altaren, maar ook als hemelse zuilen, die door God in de groten dom der natuur zijn opgericht, zuilen, waarin Hij de dierbaarste beloften der Schrift aangaande Zijne eeuwigheid en onwandelbaarheid en trouw niet alleen in beeldtenis te zien, maar ook te tasten geeft. Ja, de hoge toppen der bergen, zij zijn als ene opgeheven hand, die ten hemel wijst en zweert: "Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen; maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.

Een dag van duisternis en donkerheid zal die grote gerichtsdag zijn, een dag van wolken en dikke duisternis; als de dageraad uitgespreid over de bergen, also zal men aan enen glans van het licht erkennen, dat de Heere van vele nadert; er zal namelijk komen een groot en machtig volk, waarvan gij een voorbeeld hebt gezien in het leger van sprinkhanen, desgelijks van ouds niet geweest is, en na hetzelfde niet meer zal zijn tot in jaren van vele geslachten.

Voor hetzelfde volk verteert een vuur, en achter hetzelfde brandt ene vlam; het land is voor hetzelfde grote sterke volk van het leger Gods en voor het vuur dat vergezelt, als een lusthof

(Gen. 2:8), maar achter hetzelfde ene woeste wildernis, en ook is er geen ontkomen van hetzelfde.

Bijna alle bijzonderheden in de profetische beschrijving van het grote leger des gericht in de laatsten tijd, ook deze in vs. 3, is ontleend aan de verschijning der sprinkhanen en alzo aan het pas ondervonden strafgericht. Harrow verhaalt, dat in 1797 ene streek aan het Kaapland van bijna 400 mijlen door ene menigte sprinkhanen werd geteisterd, die zelfs het jonge zaadkoren van de akker verteerden. Toen eindelijk de storm ze in zee dreef, vormden zij, op het strand vergaderd ene bank, tien duizend mijlen lang en 3 tot 4 voet hoog. Twee jaren daarna werd Marokko op dezelfde wijze binnen driemaal vierentwintig uren van elke groene plant beroofd, en hetzelfde lot trof in de beginne dezer eeuw een aanzienlijk gedeelte van Klein-Azië. In Juli 1860 werd het grootste gedeelte van het gouvernement Astrakan door sprinkhanen bezocht. Daar de dorre streek bovendien weinig voedsel aanbood, vraten zij het harde riet der meren, en van 2, 3 vadem hoge schachten bleef geen spoor meer over. Op andere plaatsen vielen zij aan op de vilten tenten der Nomaden, en doorboorden ze als ene zeef; niet zelden vielen zij zelfs over elkaar heen. Met het oog op zulke feiten kan het woord bijna als waarheid voorkomen, dat de Kalif Omar las uit de aan letters gelijke tekeningen van een sprinkhaan-vleugel: "Wij zijn het krijgsleger des Allerhoogsten; wij leggen 99 eieren, en zo wij er 100 legden, zo zouden wij de wereld vernietigen.

De laatste grote gerichtsdag wordt hier in de eerste plaats als dichte duisternis beschreven. Duisternis is volgens de Heilige Schrift stede voorstelling van zonde, vervreemdheid van God, verworpen zijn, verder middel en openbaring van het gericht over de zondaar. Daarom gaat aan de afkondiging van Gods wet van de Sinaï; vooraf de verschijning van zwarten rook en dichte duisternis der wolken (Ex. 19:18. Deut. 4:11), waarin de Sinaï zich hult; want de wet toont de zondaar zijne verdoemenis en openbaart de Heere als rechtvaardig Rechter. De dichtste duisternis, die als negende plaag Egypte verborg, toonde de Egyptenaren reeds het einde der lankmoedigheid Gods en het naderend gericht, en was, eveneens, als de Egyptische plagen, een voorbeeld van de tijd van de laatsten, groten gerichtsdag. Daarom zullen volgens de Openbaring van Johannes deze plagen, maar in hogere mate, aan het einde worden herhaald de nedervallende klompen vuur bij de tweede bazuin (Openb. 8:8), de duisternis en sprinkhanen als een duivels leger van de afgrond bij de vijfde bazuin (Openb. 9:2, 3-11).

Wat de bijzondere gerichtsdagen in de loop der geschiedenis van het Godsrijk als voorbeelden aantonen, zal op de laatsten groten gerichtsdag in de hoogste mate en in gehele volheid geschieden; daarom gebruikt de Profeet (vs. 2) vier verschillende namen voor de duisternis van dezen dag en van de toorn Gods, die daarin nadert.

Het vuur is middel en openbaring van de toorn en van het rechtvaardig gericht Gods. Daarom vielen voor de plaag der sprinkhanen in Egypte onder hagel en donder klompen vuur van de hemel (Ex. 9:23 vv.) daarom daalde de Heere onder donder en vuur op de Sinaï neer, en sprak Hij de heilige wet uit het vuur het volk toe; want Zijn inwendig wezen is heilig vuur der liefde, waarover de boetvaardigen zondaar het hart breekt, maar met de gloed Zijns toorns de boetvaardigen overtreder Zijner geboden verteert. (Deut. 4:24. Hebr. 10:27;

12:29). De laatste grote gerichtsdag nu zal, gelijk vs. 3 (vgl. Openb. 8:8 vv.) aantoon, in de hoogste mate vergezeld zijn van de openbaring van het verterende, verslindende vuur des toorns. Deze dag der dikste duisternis en van het helder brandend vuur zal worden voorafgegaan door een geweldig leger Gods (vs. 2), dat Gods bevelen tot vernietiging der tegenstanders zal ten uitvoer brengen. Daar nu de Profeet zo even een gerichtsdag voor ogen heeft, dien de Heere gehouden heeft door een leger van wezenlijke sprinkhanen, en door de gloed der zon, ziet hij daarin met alle recht een begin die, ontleend aan het zo even doorleefde gericht, dienovereenkomstig verzwaaard zal zijn. Daarom is hem het leger Gods, aan welke spits de Heere komt tot de laatste beslissing, ook een leger van sprinkhanen, te meer daar deze dieren in elk opzicht een krijgshaftig uitzicht hebben, en de Nieuw-Testamentische Ziener Johannes heeft, wanneer hij in Openb. 9:3-11 dit leger des gericht als een leger van sprinkhanen met stekels van schorpioenen schildert, de voorstelling daarvan bij onzen Profeet voor ogen. Daarom is de Profeet het heldere schijnsel aan de hemel, dat steeds het naderen van sprinkhanen aankondigt, het beeld van de dageraad, die de laatsten dag der duisternis inleidt. Eindelijk is de geweldige hitte, die het land heeft verzengd, een beeld of ene profetie van de vlammen vuurs, welke de Heere vergezellen, die ten gerichte komt, en die dan aardbol met alle vijanden Gods zullen vernietigen.

Omtrent het helder verschijnsel, dat bij het naderen van zwermen sprinkhanen, door het terugkaatsen der zonnestralen op de vleugelen der sprinkhanen aan de hemel wordt gezien, verhaalt een reiziger: "Wij konden de dag voor de aankomst der sprinkhanen tot hun naderen besluiten uit een gelen weerschijn aan de hemel, die afkomstig was van hun geelachtige vleugels. Zodra zich dit schijnsel vertoonde twijfelde niemand er meer aan of ene grote menigte sprinkhanen was in aantocht. Gedurende mijn verblijf in de stad Barua zag ik dit verschijnsel zo sterk, dat de aarde door de weerschijn ene gele kleur aannam. de dag daarop kwam een zwerm sprinkhanen.

De gedaante deszelfs, van het leger Gods, in de laatsten tijd, is, even als bij de sprinkhanen, als de gedaante van paarden, en als ruiters zo snel zullen zij lopen.

Zij zullen daarhenen springen en een gedruis maken als een gedruis van wagenen 1), die snel over wegen op de hoogten der bergenvoortrijden. Bij het afvreten der planten en struiken maken zij een gedruis als het gedruis ener vuurvlam, die stoppelen verteert; zij dringen het land in als een machtig volk, dat in slagorde gesteld is, en alzo tegen de vijand oprukt (Openb. 9:7, 8).

Andersson, die de legers van sprinkhanen in de landen bij het Nyamimeer beschouwde, vergelijkt het geruis hunner vleugelen bij het huilen van de storm in het takeltuig der schepen.

Van deszelfs aangezicht, van het zien van dit vreselijk leger Gods, zullen de volken in pijn zijn, beven; alle aangezichten zullen betrekken als een pot 1).

Even als in dit vers zegt Plinius, de voortreffelijke natuuronderzoeker der Romeinse oudheid, die bij de eerste uitbarsting van de Vesuvius in 68 na Chr. omkwam, in zijne beschrijving

der sprinkhanen: zij verbergen de zon, en angstig zien de volken uit, of zij zich op hun landerijen zullen neerlaten.

In het Hebr. Kol-fanim kibtsae faarroer. Beter: alle de aangezichten zien bleek van schrik. Letterlijk, alle aangezichten trekken de rode kleur in, worden bleek. Onze Staten-Overzetters hebben op het voetspoor van de Septuaginta het Hebreeuwse woord voor rode kleur, verward met dat voor pot. Het is hier de bedoeling van de Profeet, om te kennen te geven, dat de aangezichten bleek zien van schrik, van wege de verwoesting van veld en akker.

Als helden, geoefend in de krijg en vol moed, zullen zij lopen tegen de vaste steden, als krijgslieden zullen zij de muren beklimmen; en zij zullen daarhenen trekken en het gemeenschappelijk doel van de aanval, een iegelijk in zijne wegen, en zullen hun paden niet verdraaien, zij zullen noch rechts, noch links van de weg gaan, zodat zij elkaar in de weg zouden komen.

Ook deze trek in de beschrijving van het leger Gods in de laatste tijd is ontleend aan de sprinkhanen. Hiëronymus deelt mede: "dit hebben wij onlangs in dit land (Palestina) gezien. Want toen zwermen van sprinkhanen kwamen, en tussen hemel en aarde doortrokken, vlogen zij volgens het door God in hen gelegd instinct in zulk ene orde. dat zij even als de steentjes in een grond van mozaïek, hun plaats bewaarden en geen nagel breedte uit hun rij weken. (Spr. 30:27).

Ook zullen zij de een de ander niet dringen, zij zullen daarhenen trekken, elk in zijne baan, en al vielen zij op een geweer, op een tegenover hen gehouden wapen, als zwaard of spies, zij zouden niet verwond worden; het is een onverwinnelijk leger Gods, dat gene menselijke macht kan weerstaan.

Werkelijke sprinkhanen worden nooit met wapenen aangevallen; dit past dus alleen op het leger Gods van de laatste tijd.

Sprinkhanen blijven altijd in de gelederen, en ofschoon hun getal legio zij, dringen zij niet op elkaar, zodat hun rangen in verwarring komen. Dit merkwaardig feit in de natuurlijke geschiedenis toont hoe grondig de Heere de geest van orde in 't heelal ingeschapen heeft, dat zelfs het kleinste levende schepsel er evenzeer door beteugeld wordt als de hemelbollen in hun banen of de serafijnen in hun bediening. Het zou de gelovigen goed zijn in hun ganse geestelijke leven zich door denzelfden invloed te laten besturen. Van hun Christelijke hoedanigheden moet de ene de plaats aan de andere niet betwisten; de liefde mag de eerlijkheid niet kwetsen, de moed mag de zachtmoedigheid niet uit het veld verdringen, de nederigheid mag de voortvarendheid niet tegenhouden en het geduld mag de beslistheid niet uitdoven. Zo ook met onze plichten; de ene moet niet in botsing komen met de andere. Het nut van 't algemeen mag de inwendige godsvrucht gene schade doen lijden, de kerkelijke bediening moet de huiselijke godsdienstoeffening niet verdringen. Het zou verkeerd zijn Gode ene deugd aan te bieden ten koste ener andere deugd, of die bezoedeld ware met het bloed ener andere. Elke zaak is goed op haar tijd, en anders niet. Tot de Farizeën zei Jezus: dit behoort gij te doen en het andere niet na te laten. " Dezelfde regel past ook op onzen

persoonlijken stand in de maatschappij: wij moeten zorgen, dat wij onze plaats kennen, dat wij haar innemen en bewaren. Naarmate de Heilige Geest ons bekwaamheid gegeven heeft moeten wij handelen zonder te wieden in het arbeidsveld van een mede-dienstknecht. Onze Heere Jezus heeft ons geleerd naar de hoogste plaatsen te streven, maar gewillig te wezen om de minste onder de broederen te zijn. IJverzucht en afgunst blijven verre van ons, laat ons de kracht van 's Heeren bevel voelen, en doen, gelijk Hij ons beveelt, elk in zijne baan blijvende. Zien wij neer, of wij de enigheid des Geestes bewaren in de band des vredes, en laat het onze bede zijn, dat in al de gemeenten van Jezus vrede en orde mogen zegevieren.

Zij zullen in de stad omlopen; zij zullen lopen op de muren; zij zullen klimmen in de huizen, zij zullen door de vensteren inkomen als een dief. (Nah. 2:5).

De aarde is beroerd voor Zijn aangezicht, voor het krijgsleger, waarmee de Heere Zijn wereldgericht volvoert; de hemel beeft, omdat de dag van 't gericht is gekomen; de zon en maan worden zwart en de sterren trekken haren glans in (Jes. 13:10. Ezech. 32:17. Matth. 24:29. Mark. 13:24 vv. Openb. 8:12).

En de HEERE zal met dit krijgsleger komen ten jongsten gericht over de wereld, en verheft alsdan Zijn stem tot aankondiging van Zijne grimmigheid over de wereld, die de maat der zonde heeft volgemaakt, voor Zijn heir henen, opdat de gehele aarde met het verstand Hem erkenne, want Zijn leger is zeer groot, want Hij is machtig, doende Zijn woord tot verzameling en verdelging van alle ergernissen op aarde; want a) de dag des HEEREN is groot en zeer vreselijk, en wie zal hem verdragen; wie zal bestaan voor de toorn des eeuwigen Richters, de Mensenzoon, die in heerlijkheid verschijnt.

Jer. 30:7. Amos. 5:18. Zef. 1:15.

Mijne ziel, sta stil, en beschouw de macht des Heeren, die uwe heerlijkheid is en uw verdediger. Hij is een strijder, Jehova is zijn Naam. Al de machten des hemels geven acht op Zijne wenken, heirlegers van cherubijnen en van serafijnen staan voor Zijne poorten, heilige wachters zijn zij, machten en rechten, die allen vaardig zijn om Zijnen wil te doen. Waren onze ogen niet met de verblindheid des vleses geslagen, dan aanschouwden zij vurige paarden en wagens, gelegerd rondom de kinderen Gods. Al de krachten der natuur zijn aan de almachtige leiding van de Schepper onderworpen, wind en storm, weerlicht en regen, sneeuw en hagel, zachte dauw en vrolijke zonneschijn, gaan en komen op Zijn bevel. Hij stuurt de Orion op zijn post, en regelt de loop van het Zevengesternte, aarde, zee en lucht, en de benedenste delen der aarde zijn legerplaatsen voor de grote machten van Jehova; het licht is Zijne banier, en het vuur is Zijn zwaard. Gaat Hij uit tot de oorlog, dan verwoest de honger het land, dan treft de pestilentie de volkeren, de stormwind beroert de zee, de aardbeving schudt de bergen en alsdan sidderen de hechtste grondslagen der wereld. Wat het levend gedierte aangaat, zij erkennen allen Zijn oppergezag, van de groten vis af, die de Profeet opslokte tot de vermenging van ongedierte toe, dat de Egyptenaren kwelde; zij allen zijn Zijne dienaren, en maken met de sprinkhaan en de rups afdelingen uit van Zijne machten, want Zijn leger is zeer groot. Mijne ziel, zie toe, dat gij vrede gesloten hebt met dezen machtigen Koning; neen meer nog, onderzoek uzelf en kom tot de overtuiging, of gij

reeds vrede gesloten hebt met dezen machtigen Koning; zijt gij er zeker van, dat gij dienst hebt genomen onder Zijne vlag? want het is ene onzinnigheid om tegen Hem te strijden, en heerlijk is het in Zijnen dienst te staan. Jezus, de Immanuël, God met ons, staat gereed om hen allen bij de nieuwe strijders aan te nemen voor het leger Gods; ben ik nog niet onder het getal van Zijne strijders opgetreden, laat mij dan nog heden tot Hem gaan, Hem smekende om mij aan te nemen ter wille van Zijne eigene verdiensten. Maar ben ik reeds, zo als ik dit van harte hoop, een strijder des kruises, laat mij dan goedsmoeds zijn; want vergeleken met mijn God, wiens leger zeer groot is, is mijn vijand machteloos.

De Heere, die aan de spits van het grote krijgslager ten gerichte komt, is Jezus Christus, het Lam Gods, dat gedood is, en de Leeuw uit Juda, die overwonnen heeft. Deze zal met alle Zijne heilige engelen ten gerichte komen. Doch niet de heilige engelen zullen het door Joël beschrevene leger vormen, maar volgens Openb. 9:1 zal dat op bevel en door het werk Gods uit de afgrond der hel opstijgen en dus een duivels leger zijn. Want daarom stelt de Heere Zijn gericht over het rijk der boze geesten uit, dat het Hem te voren diene, om de zonde en de zondaars te overwinnen en te straffen.

Nu dan ook, daar deze grote gerichtsdag zeker wacht, en gij allen uit de tegenwoordigen jammer der sprinkhanenzwermen kunt opmaken, welke de toekomstige verschikkingen, zullen zijn, spreekt de HEERE: Bekeert u tot Mij met uw ganse hart, dat gij de toekomstigen toorn moogt ontvlieden, en dat met vasten en met geweën 1), en met rouwklage (1 Sam. 7:3. Deut. 6:5).

De bekering moet van ganser harte geschieden; elke bekering, die niet van harte geschiedt, heeft slechts de schijn van boete. Even als de bekering van harte moet zijn, zo zijn de tranen ook zeer dikwijls tranen des harten, en het is niet altijd nodig, dat zij uit de ogen vloeien, hoewel het zeer moeilijk is ze terug te houden, wanneer het hart werkelijk geroerd is. De tranen des harten zijn een zeker verpletterd zijn, en ene diepe verterende droefheid. (MADAME DE GUYON).

Het blijft hier duidelijk, dat de Heere Zijne oordelen en de vreselijke gevolgen er van herinnert, om het volk tot bekering en boete te vermanen, opdat het in bekering afwending en redding zou vinden.

En scheurt uw hart; komt tot uwen God met een verslagen hart en een verbroken geest (Ps. 51:19). Ezech. 36:26), en laat het u niet genoeg zijn uwe klederen volgens de gewoonte van rouw te scheuren (Deut. 14:2) 1), en bekeert u tot de HEERE, uwen God; want Hij is, gelijk Hij in die heerlijke openbaring aan Mozes (Ex. 34:6 vv. gezegd heeft a) genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwade (Ex. 32:14. 2 Sam. 24:16

Exod. 31:6. Ps. 86:15. Jona 4:2.

God verlangt meer ene inwendige dan ene uitwendige bekering. Al die uitwendig schitterende tekenen van berouw voeden meer de tevredenheid met zichzelf, en de

geveinsdheid, dan zij God bevredigen. Men voldoet aan zich zelven, en het geweten wordt machtig gerustgesteld, wanneer het gelooft, dat men door grote dingen voor zijne grote zonden heeft voldaan. Het komt hem voor, als had men met alle krachten een Gode aangedanen smaad weer goed gemaakt. De uitwendige boete verscheurt het hart niet, en maakt de Geest niet vrolijk. Het is beter, dat het hart gescheurd wordt, dan het lichaam; daarbij zijn zulke hevige smarten, dat men zich wel in stukken zou willen scheuren; maar het geschiedt meer door verborgen smarten, dan door een gestreng leven, dat aan de gehele wereld in het oog valt. (MDME DE GUYON).

God heeft geen behagen, ook zal een ware boetvaardige geen behagen hebben in uitwendige volbrengingen en ceremoniën, wanneer het wezenlijke wordt verzuimd. Ofschoon dit teken, in tijden van grote droefheid, gewoonlijk gebruikt wordt, zo heeft God nochtans daarin geen behagen, wanneer het alleen is, of boven het scheuren van het harte gesteld wordt, gelijk zulks in een ander geval gezegd wordt (Hosea 6:6), maar wij zijn gewillig om vele dingen te doen, liever dan onze harten de buigen en te verbreken voor God.

Spot maar voort, gij trotse wijzen, met enen God, die berouw zou kunnen gevoelen; wanneer gij door de zonde verootmoedigd zijt geworden, zult gij eindelijk toch weer met uw hart de gedachte van enen God, die berouw heeft, met vreugde aannemen! Want de mens-dat is een onomstotelijke waarheid-wil toch slechts enen levenden God.

Wat God onvoorwaardelijk wil, berouwt Hem nooit (Num. 23:29); wat Hij echter slechts onder bepaalde voorwaarden of met zekere veronderstellingen heeft gedaan, beloofd of gedreigd, dat kan gezegd worden Hem te berouwen, wanneer de onderstelling van de zo voorwaardelijk gestelden wil wegvalt (vgl. Jer. 18:7-10).

Dit wordt gezegd tot bemoediging van de berouwhebbenden. Al is de Heere begonnen Zijne oordelen uit te zenden, dan is Hij toch nog genegen om Zijne straffende of kastijdende hand in te trekken, indien het werkelijk komt tot een schuldbelijden.

Als David zich voor de Heere verootmoedigt, doet de Heere de strafengel zijn zwaard des verderfs intrekken.

Wie weet, Hij mocht Zich wenden van het aangevangen gericht, en berouw hebben, zodat Hij Zijn boetvaardig volk niet geheel verwerpt; en Hij mocht, wanneer Hij Zijne straffen van ons heeft afgewend, enen zegen achter Zich overlaten, namelijk een nieuwen oogst, die het weer mogelijk maakt de gemeenschap met Hem te vernieuwen, een zegen tot spijsoffer en drankoffer voor de HEERE, uwen God.

Gods tuchtigingen zullen Zijn zegen voor de boetvaardigen niet verhinderen; ja, daar kunnen rijke zegeningen voor hen zijn weggelegd, zowel onder hun verdrukkingen om ze te doen bestaan, als na dezelve, om alles weer te vergoeden.

De Profeet spreekt alzo volgens de gedachten van een verslagen geweten, dat zich ter nauwernood na de moedeloosheid weer opricht, en tot God en Zijne genade weer begint op te

zien. Deze Hebr. spreekwijze wijst dus niet enigen twijfel aan, maar ene bevestiging met enen wens, alsof we zeiden: zo God wil zal het nog wel veranderen.

Deze uitdrukking, wie weet, sluit beide hoop en twijfel in. Kimchi verklaart ze door "misschien" zal Hij Zich wenden. De koning van Nineve spreekt ongeveer op dezelfde wijze. Er is zeker in zulke omstandigheden veel reden, om te hopen, dat God Zijne barmhartigheid zal tonen, maar er is ook reden om de rechtmatige uitwerkingen van Zijn misnoegen te vrezen. Want schoon Hij soms vergiffenis verleent ter aanmoediging tot bekering, vindt Hij echter soms goed bij wijze van voorbeeld en tot schrik voor anderen te straffen.

Blaast de bazuin te Zion, zo roep ik nog eens u, priesters, toe, opdat de zegen des Heeren weer over ons kome, en Zijn gericht worde afgewend; heiligt een vasten (Hoofdst. 1:14), roept enen verbodsdag uit.

Het is niet te verwonderen, indien de Profeet hier beveelt, dat de ouden worden opgeroepen, dewijl het als het ware paste, dat zij anderen voorgingen in de belijdenis van hun berouw. Maar wat daarop volgt, schijnt ongerijmd. Hij wil toch, dat tegelijk de kleine kinderen, die de borsten zuigen, zullen verzameld worden. Maar die kinderen waren toch onschuldig. Waarom werden zij dan in de schuld mede betrokken? wanneer het volk zijn berouw beleet?

Maar de kinderen misten gevoel en oordeel, om zich voor Gods aangezicht te kunnen vernederen. Het was dus een bespottelijk en ijdel vertoon, ja, de Profeet scheen wel het volk tot veinzerij aan te zetten, wanneer hij beveelt, dat de kleine kinderen met mannen en vrouwen zouden vermengd worden. Ik antwoord, dat de kinderen tegelijk bijgebracht behoorden te worden, opdat de ouders en meer gevorderden in leeftijd, in hen zouden zien wat zij verdienden. Wij weten toch, dat de toorn Gods zich uitstrekt tot de kinderen zelf ja, tot het stomme gedierte. Indien God Zijn hand uitstrekt om enig volk te straffen, worden noch de ezels, noch de runderen gespaard van het algemeen verderf. Wanneer derhalve de toorn Gods doorgaat tot het stomme gedierte, tot de kleine kinderen, dan is het niet te verwonderen, indien de Heere beveelt, allen in het midden te stellen en daar belijdenis van berouw te doen.

Ook de kinderen zijn in het verbond begrepen, en waar er daarom een algemeen vluchten en vlieden tot de Heere bevolen wordt, daar worden ook de kinderen begrepen in de gemeente, opdat des Heeren aangezicht zich weer in gunst tot Zijn volk zou wenden.

Verzamelt het volk, heiligt de gemeente, vergadert de oudsten, de grijzen, verzamelt ook de kinderkens en die de borsten zuigen, elke leeftijd moet tot viering van de plechtigen dag opkomen, tot de zuigelingen toe, want ook hun teder leven ademt in de bedorven lucht, en zij hebben aan de moederborst de zonde van hun geslacht ingezogen; zelfs de bruidegom ontzegge zich het genot der liefde, en ga uit zijne binnenkamer, en de bruid uit hare slaapkamer, want wanneer allen zonder uitzondering het verdiende gericht dreigt is er geen tijd voor vreugde en aards geluk.

Laat de priesters, des HEEREN dienaars, de geordende middelaars tussen de Heere en Zijn volk, hartelijke tranen van berouw wenen tussen het voorhuis van de tempel, het heilige

en het brandoffer-altaar, a) dus onmiddellijk vóór de ingang in het heilige, en laat hen tot de Heere, die in het Allerheilige troont, met gebeden en smekingen zeggen: Spaar uw volk, o HEERE, en geef Uwe erfenis, die gij U door verlossing uit Egypte, en de wetgeving op Sinai tot Uw bijzonder eigendom hebt verworven, niet over tot ene smaadheid, tot een voorwerp van spot en van smaad dergenen, die U niet kennen, dat de Heidenen niet over hen zouden heersen; waarom zouden zij onder de volken, die zonder God leven, zeggen: a) Waar is hunlieder God? 2) Hebben wij niet gezegd, dat zij uit hoogmoed meenden in een bijzonder verbond en in bijzondere genade bij God te staan? Zou dan niet de eer van Uwen heiligen naam U bewegen, om ons te verschonen (Deut. 28:37-42. Ex. 32:12. 1 Kon. 9:7 vv. Micha 7:10. Ps. 115:2)?

Ps. 42:11; 79:10.

De priesters waren de tussenpersonen tussen God en het volk, om met hun offeranden en gebeden voor het volk tot de Heere te naderen. Nu moesten zij echter niet met offeranden komen, met offeranden van var of rund, maar met die des harten. Wenen is een gevolg van een verbroken hart en een verslagen geest. Welnu het is die offerande, die zich hier openbaart in het wenen voor des Heeren aangezicht.

De Profeet ontnemt hier de Joden alle vertrouwen op hun verdiensten, hij toont dat hen niets is overgebleven dan te vluchten tot het ware medelijden Gods. Vervolgens toont hij dat dit medelijden gefundeerd is het genadeverbond Gods, dewijl zij Zijn erfenis zijn. Ten derde toont hij dat God hen genadig wil zijn, dewijl Hij reden heeft in Zijn glorie, welke Hij zou prijs geven aan de bespotting des volks, indien Hij de uiterste gestrengheid wilde gebruiken jegens Zijn volk.

Deze ernstige roepstem van de Profeet (Hoofdst. 1:2-2 :17) was niet te vergeefs; hij vond opene oren en harten. De algemene boet-, bede- en vastendag werd gehouden, het gehele volk deed boete, en de priesters smeekten tot de Heere om barmhartigheid voor het volk. De Heere nu verhoorde het gebed. Zo zal de HEERE ijveren over Zijn land, en Hij zal Zijn volk verschonen (liever: Toen ijverde de Heere in heilige liefde voor Zijn arm, geplaagd land, vergaf de zonde en verschoonde Zijn volk van verdere gerichten).

Dit vers vormt het midden van het gehele Boek en verbindt zijn beide hoofddelen, dat van aanmaning tot boete en dat van belofte na de belijdenis. Dat daarin niet eveneens de belofte, en wel van een toekomstigen liefdeijver des Heeren over Zijn volk, en van verschoning in de toekomst, is begrepen, maar eenvoudige geschiedkundige mededeling, is volgens de grammatica zeker en door de beste uitleggers aangenomen.

De uitdrukking "ijveren" door de Heere gebruikt, heeft zijn grond in de gedachte, die door de gehele Heilige schrift gevonden wordt, dat de Heere in een heilig echtverbond met Zijn uitverkoren volk staat (zie daarover Hos. 1:2). De heilige ijverzucht van de Heere, die Zijn volk Zijne rechtmatige vrouw, van eeuwigheid bemint, is aan de ééne zijde de Goddelijke toorn, die, omdat Gods liefde ene volstrekt heilige is, de ontrouw en de afval van Zijne huisvrouw kastijdt, om haar tot liefde en trouw terug te brengen (Ex. 10:5); van de andere

zijde de toorn, die, zo als hier, de vijanden van Zijn weer bekeerd, getrouw volk verteert. (Ezech. 39:25. Zach. 1:14).

Hier beschrijft de Profeet, dat de nationale verootmoediging ook nationale welvaart met zich meebrengt. De Heere is wel een rechtvaardig, maar ook een barmhartig God. Hij plaagt of bedroeft de mensenkinderen niet van harte, maar Zijn ingewanden rommelen van barmhartigheid, over een volk, over een persoon, die zich van harte bekeert tot Hem. De Heere is traag in de openbaring van Zijn toorn en overvloedig in de betoningen van Zijne genade.

19.

Even als het eerste gedeelte der voorzeggingen van de Profeet zo wordt ook het tweede deel, dat nu begint (Hoofdst. 2:19-3 :21) in twee afdelingen verdeeld. Daar zagen wij in de eerste plaats de aanwezige plaag, die echter slechts de voorbode was van nog vreselijker plagen voor de toekomst. Die zwermen sprinkhanen waren de voorboden en voorbeelden van een verschrikkelijk leger Gods aan het einde der tijden, waardoor de Heere Zijn laatste gericht zal volvoeren. Daarmee komt ook de belofte van het tweede deel overeen. Eerst verkondigt Joël, hoe geheel anders de Heere met Zijn boetvaardig volk zal handelen hoe Hij het uit de ellende zal redden, en rijkelijk allen nood der verlopende jaren zal vergelden. Vervolgens ziet de Profeet verder, en schildert, hoe de dag des Heeren, dien Hij vooraf bekend maakt, een dag van vreugde voor Zijn volk zal zijn. Gelijk van zelf spreekt hield de Profeet deze tweede rede later dan de eerste, namelijk nadat de boete des volks had plaats gehad.

Hoofdst. 2:19-27. Drie zaken belooft de Heere aan Zijn boetvaardig volk als hulp in de tegenwoordigen nood: vooreerst dat het bitter gebrek voor mensen en dieren zal worden weggenomen, en vernietiging van het leger van sprinkhanen; vervolgens het verwekken van de Leraar der gerechtigheid, en eindelijk ene rijkelijke nederdaling van regen en terugkeren van vruchtbare tijden. Dat dit drievoudige niet wordt opgeteld naar de volgorde van tijd, waarin het zou plaats hebben, heeft zijne oorzaak in de levendige voorstelling van de Profeet.

En de HEERE zal antwoorden en tot Zijn volk zeggen(liever: antwoordde op het gebed van volk en priesters door Zijnen profeet en zei tot Zijn volk): Ziet Ik zend ulieden het koren, en de most, en de olie, welke door de sprinkhanen vernield zijn (Hoofdst. 1:11), dat gij daarvan verzadigd zult worden; en Ik zal u, gelijk gij (vs. 17) gebeden hebt, niet meer overgeven tot eens smaadheid onder de Heidenen 1) dat zij zouden menen, Ik zou u niet helpen maar hebben verlaten.

Deze belofte staat in het nauwste verband met de bede, dat de Heere Zijn volk niet meer overgeve tot een smaadheid der heidenen. Verlossing van de plage der sprinkhanen, algehele verlossing wordt hun beloofd, opdat Juda niet van gebrek en door hongersnood omkome en alzo voor het oog der heidenen ten onder ga.

En Ik zal dien van het noorden 1), namelijk de zwerm sprinkhanen, die van het noorden, van het rijk van Israël (Amos 4:9), of van het noord-oosten uit de Syrische woestijn tot u gekomen is, verre van ulieden doen vertrekken, en hem, die sprinkhanenmenigte (vs. 7), door denzelfden noordewind, door welken hij gekomen is, wegdrijven in een dor en woest land. Ik zal hem doen nedervallen in de Arabische woestijn en het zuiden, en het overige gedeelte in de zee 2), zijn aangezicht, zijne voorhoede naar de Oostzee, de zee in het oosten, de Dode zee, en zijn einde, zijne achterhoede, naar de achterste zee, d. i. de Middellandse. En zijn stank, daar de gedode dieren door de golven aan de oever worden gespoeld, zal opgaan, en zijne vuiligheid zal opgaan, want hij heeft grote dingen gedaan, hij heeft vreselijke verwoestingen aangericht, vreselijker dan Ik had geboden 3).

De sprinkhanen komen en gaan met alle winden: gewoonlijk komen zij met de zuidewind uit de Arabische woestijn naar Palestina, bij uitzondering ook uit het noorden en noordoosten. Het een zowel als het ander kan hier bedoeld zijn, omdat de Hebreër gene bijzondere woorden had voor nevenrichtingen, zo als noordoosten, zuidoosten enz. In de woestijn van Syrië, die noordoostelijk van Juda ligt, zijn dikwijls zwermen sprinkhanen. Uit de poëtische voorstelling van het sprinkhanenleger als een van het noorden volgt dus niet noodzakelijk, dat gene werkelijke sprinkhanen, maar een vijandig volk, wellicht de Syriërs of Assyriërs of het vijandige volk Magog, dat tegen het einde der tijden geprofeteerd is (Openb. 20:7 vv.) bedoeld is, en dat hier en in Hoofdst. 1:2 vv. onder het beeld van sprinkhanen zou zijn voorgesteld.

Zeer menigvuldig komen de sprinkhanenzwermen in de zee om. Zo verhaalt Hiëronymus: "Ook heden ten dage hebben wij het beleefd, dat zwermen Judea bedekten, die dan door de wind in de Dode zee en in de Middellandse zee werden gedreven. En daar de oever van beide zeeën met hopen van dode sprinkhanen werd opgevuld, welke het water had aangespoeld, was hun stank zo schadelijk, dat de lucht er door bedorven werd, en ene pest voor mensen en zee veroorzaakte (Zie vs. 3).

Meermalen wordt in de Heilige Schrift aan de onverstandige schepselen verstand toegekend (zie Gen. 9:5. Ex. 21:28 vv.).

Daaraan ligt ten grondslag, dat achter de vijandschap ook van verstandeloze schepselen, ene vijandelijke, geestelijke macht staat.

Vrees niet, o land! verheug u, en wees blijde; niet langer zult gij naar vruchtbaar makenden regen zuchten (Hoofdst. 1:9); want de HEERE heeft grote dingen gedaan 1), en de machtigen verwoester uwer gewassen vernietigd.

Terwijl de Profeet zich van deze woorden bedient, die hij zo even van de macht des vijands bezigde (vs. 20) laat hij op het nadrukkelijkst tegenover de machten der verwoesting de scheppende almacht der goddelijke liefde, voor welke alle krachten der natuur zich moeten buigen, in hare zegerijke heerlijkheid te voorschijn treden.

Vreest niet, gij beesten des velds, die mede moet lijden onder de gerichten van de Heere en tot Hem schreit (Hoofdst. 1:18); want de weiden der woestijn zullen weer jong gras voortbrengen; want het verwoeste geboomte zal weer zijne vrucht dragen, en in 't bijzonder de wijnstok en vijgeboom zullen hun vermogen geven, hun gewone opbrengst schenken.

En gij kinderen van Zion! gij, die om Zion als om uwe moeder in het land van Juda woont! verheugt u en zijt blijde in de HEERE, uwen God: gij zult ondervinden, dat Hij uw trouwe God is; want Hij zal u uit de ondervondene ellende nieuwen geestelijken en lichamelijken zegen rijkelijk laten ten deel worden. Hij zal u geven (Deut. 18:18 vv. Rom. 3:21 vv. Heb. 1:1), u, die u boetvaardig en gelovig tot Hem wendt, dien Leraar en Leidsman tot vergeving der zonden en der ware gerechtigheid 1), die voor God geldt, namelijk Zijnen eniggeborenen, lieven Zoon, die de gerechtigheid en het leven zelf is. En Hij zal u, om u eerst (vs. 23-27) de lichamelijke zegeningen verder voor ogen te schilderen, tot vruchtbaarmaking der aarde de regen doen nederdalen, de vroegen regen, ten tijde van uw zaaien in de herfst, opdat het zaad ontkieme en groeie, en de spaden regen in de lente voor de oogst, opdat het zaad rijp worde (Lev. 26:5), in de eerste maand 2) door zulk een aardsen zegen zult gij des te gewilliger worden, de daarop volgende geestelijken zegen (Hoofdst. 3:1 vv.) aan te nemen en te verwachten.

Onder de Leraar der gerechtigheid hebben we te verstaan, niet Joël, zoals sommigen menen, maar de Messias, in wien alle de schatten van genade en zegen verborgen zijn. Israël had gezondigd. Zwaar gezondigd tegen de Heere en nu bevatte de belofte van te zullen zenden de Messias, tevens die van het zenden van tijdelijke zegeningen. In Christus, hetzij die te komen staat, hetzij die gekomen is, is alleen de Heere God een barmhartig en genadig God voor de zondaar. Alle de zegeningen, zowel op tijdelijk als op geestelijk gebied, zijn vruchten van het kruis van Golgotha.

Onze Staten-Overzetters hebben het woord maand er tussen in gevoegd, in navolging van de Chaldeër e. a. Dit is echter o. i. ten onrechte. Het woord in het eerste correspondeert met Hoofdst. 3:1. Het wil zeggen, dat in tegenstelling van de dure tijden van ellende en hongersnood nu zullen komen dagen van zegen en voorspoed en van daar dat betere vertaling is: in de eerste plaats.

En de dorsvloeren zullen vol koren zijn, en de perskuipen, waarin het uitgeperste sap vloeit (Richt. 6:11 2), zullen van most en olie overlopen en ze niet meer kunnen bevatten.

Alzo zal Ik ulieden de jaren vergelden 1), weer goed maken, die de sprinkhaan, de kever, en de kruidworm, en de rups (zie Hoofdst. 1:4) heeft afgegeten; Mijn groot heir, dat Ik onder u gezonden heb, om u te straffen en u tot bekering op te wekken.

Wat de Heere de Zijnen ontnemt, omdat zij Hem ten gevolge van het bezit vergeten, en lauw in het dienen van Hem zijn geworden, vergoedt Hij hun, wanneer zij zich onder de machtige hand Gods verootmoedigen en tot de eerste liefde wederkeren; Hij vermeerdert het zelfs en maakt dat de Zijnen, die weer sterk in geloof en in liefde zijn geworden, en de Godsgaven niet meer misbruiken, er nu veel meer genot en vreugde van hebben. Waar Hij

echter het aardse verlies niet weer vergoedt, verzadigt Hij des te meer met hemelse broederen, en zal Hij op de nieuwe aarde ook de akkers en huizen enz. honderdvoudig vergelden.

En gij zult overvloedig en tot verzadiging eten, en prijzen de naam des HEEREN, uws Gods, die wonderlijk bij u gehandeld heeft, wiens wegen wonderbaar zijn, doch altijd goed; en Mijn volk, dat door bekering en geloof weer met Mij is verbonden, zal nimmermeer de lichamelijken noch de geestelijken zegen ontberen; het zal niet beschaamd worden tot in eeuwigheid, zodat de ongelovigen zouden juichen.

En gij zult door zulk een blijvenden aardsen en geestelijken zegen duidelijk weten, dat Ik, steeds werkzaam om te straffen en te zegenen, in het midden van Israël ben, en dat Ik, de Heere, uw God, ben, die altijd dezelfde getrouwe Heilige en Barmhartige blijf. Ik ben het, die met u in verbond sta, en niemand meer; en Mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid.

Wanneer God tekenen van Zijne bijzondere zegeningen en bescherming aan Zijn Volk geeft, wordt dat uitgedrukt, doordat Hij in 't midden van hen woont. (Zie Hoofdst. 3:17. Lev. 26:11 en 12. Ezech. 37:26). Dit is ene gunst, die Hij nimmer dan op hun oprechte en volstandige gehoorzaamheid belooft.

28.

II. Vs. 28-Hoofdst 3:21. Met de drievoudigen zegen, dien de Heere aan Zijn boetvaardig volk voor het tegenwoordige beloofd heeft, komt nauwkeurig overeen ene drievoudige belofte voor de toekomst. Gelijk de Heere reeds nu voor het volk de Leraar der gerechtigheid wil verwekken, zo zal Hij in de toekomst Zijnen Geest uitstorten over alle vlees. Gelijk Hij nu de legers sprinkhanen wil vernietigen zo zal Hij in de toekomst het leger der heidenwereld oordelen. Gelijk Hij eindelijk thans vruchtbare tijden wil laten wederkeren, zo zal Hij in het einde Zijn volk uit allen nood redden en eeuwig verheerlijken. Maar deze drie toekomstige hemelse zegeningen zijn met elkaar op 't nauwst verwant, en worden daarom door de Profeet niet streng van elkaar gescheiden. Integendeel beginnen in zijne voorstelling zowel als in de vervulling met de uitstorting van Gods Geest ook aanstonds de tekenen van het gericht, en evenzo gaat de redding en verkoping van Gods volk met het gericht over de macht des vijands hand in hand; daarom heeft ook de Profeet beide in elkaar gevlochten; de volmaking van het Godsrijk, het doel van alle wegen Gods, strekt zich over het gericht heen in de eeuwigheid uit en sluit daarom de gehele profetie.

En daarna, na dien eersten (Hoofdst. 2:23), minderen, lichamelijken zegen (Hoofdst. 2:19-27), dien Ik u nu reeds zal geven, zal het geschieden, wanneer de tijd vervuld is, en die hoogste Leraar der gerechtigheid zal komen, dat Ik Mijnen Heiligen Geest niet meer als vroeger zal geven voor een korten tijd en in geringe mate. Ik zal dien uitgieten als een vruchtbaarmakenden regen, in rijken overvloed als een blijvend goed met alle Zijne genadegaven. Hij zal niet alleen zijn over enkele uitverkorene knechten als profeten, hogepriesters en koningen, maar over alle vlees, zowel uit het volk Gods als uit de heidenen, en uwe zonen en uwe dochteren zullendoor de kracht van de Heiligen Geest, die in hen

woont, profeteren. Zij zullen Gods woord met lof en verheerlijking uitspreken, en ook de toekomst van het Godsrijk kennen (Num. 12:6. (Deut. 18:22), uwe ouden zullen openbaringen van God hebben door het dromen van dromen; uwe jongelingen zullen door de Heiligen Geest verwaardigd worden gezichten te zien, hemelse dingen in vertrekking van zinnen te aanschouwen (Hand. 10:10 vv. 2 Kor. 12:1 vv. Alzo zal elke leeftijd en elk geslacht de Geest Gods met Zijne gaven ontvangen, en de wens en profetie van Mozes (Num. 11:29) dat al het volk in staat mocht zijn door Gods Geest te spreken, vervuld worden (Jes. 32:15; 11:9; 54:13; 44:3. Jer. 31:33 vv. Ezech. 36:26 vv. 39:27. Zach. 12:10).

Ja ook over de dienstknechten en over de dienstmaagden, over slaven en slavinnen, van welke tot hiertoe nooit één de Geest Gods ontving, zal Ik in die dagen, in dienzelfden laatsten tijd, Mijnen Geest uitgieten, zodat zij vrij in de Heere, en ten volle gerechtigde leden van mijn rijk zullen worden (Gal. 3:28. Efeze. 4:8. 1 Kor. 12:13

De grote belofte, op welke de latere Profeten hebben voortgebouwd en gelijke zegeningen hebben voorzegd, is vooreerst vervuld, toen tengevolge der verzoening door Jezus Christus de Heilige Geest op het Pinksterfeest rijkelijk kwam over allen, die geloofden (Hand. 2:4 vv.) Zij wordt echter sedert dien tijd altijd door elken dag vervuld, zo dikwijls bijzondere personen met de Heiligen Geest worden vervuld en wedergeboren (Tit. 3:5 vv.), zo dikwijls door de prediking en het heilig sakrament die genade vernieuwd en vermeerderd wordt; zij zal vervuld worden totdat aan het einde der tijden de volheid der heidenen zal zijn ingegaan, en ook Israël zich hebben bekeerd, en alsdan de gemeente van Christus ene geheel heilige, met de Geest van God vervulde en waarachtig wedergeborene zal geworden zijn. Alzo door de vervulling dezer profetie voort van de verschijning des Heeren Christus tot aan Zijne wederkomst. Deze tijd wordt in het Oude-, zowel als in het Nieuwe Testament steeds de laatste tijd genoemd. Daarom verklaart Petrus in Hand. 2:17, wanneer het Pinksterwonder als vervulling van Joëls profetie voorstelt, het "daarna" door: "in de laatste dagen. " Daar echter met de verschijning van Christus in het vlees en de uitstorting des Geestes de laatste tijd is aangebroken sluit Joël aan deze belofte ook dadelijk de profetie van het laatste oordeel.

Joëls profetie is vervuld op de Pinksterdag. Toen heeft de Heilige Geest bezit genomen van het lichaam van Christus.

Van een hernieuwen of noch te wachten uitstorting kan dus geen sprake zijn.

Wel van een uitstromen des Geestes in de gemeente, waardoor de wedergeboorte en wat daarop volgt in het geestelijk leven der gelovigen plaats grijpt.

En het gevolg van die uitstorting, eens voor al, voor altijd, zou zijn, wat de Profeet hier nader beschrijft.

Op alle vlees, dat is op allerlei vlees zou de Geest worden uitgestort. Niet meer beperkt tot de Kerk des O. Verbonds, tot de volkskerk onder Israël, maar over de Kerk des N. V. die wereldkerk zou zijn. Zowel Joden en Heidenen, zowel vrijen als dienstbaren, zouden ervaren, dat de Zone Gods verhoogd was en de Heilige Geest was nedergedaald.

En, wanneer eens Mijn Geest over alle vlees zal worden uitgestort, en eindelijk Mijn rijk volmaakt zijn, zal Ik voorboden van Mijn gericht over degenen, die Mijnen Geest ongehoorzaam zijn, laten komen, Ik zal wondertekenen, buitengewone natuurverschijnselen geven in (aan) de hemel en op de aarde, zodat ieder het naderen van de oordeelsdag, kan zien. Even als in Egypte het water van de Nijl in bloed werd veranderd, zo zal het aan het einde bij de eerste en tweede bazuin zijn voor de gehele aarde (Ex. 7:17 (Openb. 9:7 vv.), en even als in Egypte vuur met hagel op de aarde nedervielen (Ex. 9:24), zo als de Heere in vuur op de Sinai nederdaalde (Ex. 19:18). zo zullen verschijnselen van vuur mede bij de eerste en tweede bazuin een voorsmaak van het eeuwige vuur geven (Openb. 9:7 vv.), en gelijk de Sinai rookte, toen de Heere was nedergedaald, zo zullen bij de bazuin rookpilaren uit de afgrond oprijzen, en aan de wereld de duisternis van de eeuwigen dood doen smaken.

De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, zij zullen een droevig bloedrood schijnsel aannemen, zodat de beide hemellichten door buitengewone verduisteringen even als in Egypte (Ex. 10:21 vv.), en bij de dood des Heeren de verdonkering van het daglicht, de mensen het naderend gericht verkondigde (Matth. 27:45,

Luk. 23:44, 48), ook eens de nabijheid van de grootsten gerichtsdag zullen aankondigen (Openb. 9:12), eer dat die grote en vreselijke dag des HEEREN komt 1).

Zeer dikwijls worden verschijnselen aan de hemel, zo als verduistering en uitblussing der lichten van de hemel door de Heilige Schrift als voorboden en tekenen van nabijzijnde gerichten, vooral van het laatste oordeel, vermeld (vgl. Jes. 13:10; 34:4. Jer. 4:23. Ezech. 32:7 vv. Amos 8:9. Matth. 24:29 Mark. 13:24. Luk. 21:25). Men heeft daarbij natuurlijk niet te denken aan de regelmatig wederkerende zons- en maansverduisteringen en dergelijke, maar aan andere verschijnselen, die niet uit de wetten der natuur te verklaren zijn, en in de geschiedenis in vrij groten getale zijn aan te wijzen tijdens grote omkeringen in de wereld. Het volksgeloof, dat buitengewone verschijnselen aan de hemel, en bijzondere natuurverschijnselen aanziet als voorbeduidende, en wijzende op grote omkeringen, ja op het begin van het laatste oordeel, is diensvolgens ganselijk niet voor enkel bijgeloof te houden, maar rust op de mening, die in Hoofdst. 1:7, 15 is uitgesproken en schriftuurlijk is, over de betrekking van natuurlijke gebeurtenissen tot de toestanden in de mensenwereld. Het volksgeloof dwaalt slechts daarin, dat het uit de bijzondere buitengewone natuurverschijnselen wil besluiten tot bijzondere zaken, die in de ontwikkeling van het mensdom te wachten zijn.

Zulke ene donkerheid had Juda dan nog te wachten, alvorens de Leraar der gerechtigheid komen zou, en de Geest in zulk enen ruimen overvloed zou worden uitgestort, maar na die duisternis daagde het heerlijkste licht. Zo is het in het Godsbestuur over deze zondige aarde altijd, en dat is wijs, rechtvaardig en goed. Niet zelden rijst uit de stikdonkerste duisternis het helderste en beminlijkste licht, terwijl het door alle tijden, ook naar des apostels opzettelijke aanwijzing (Rom. 10:13), waarheid blijven zal, dat er te midden van al de wentelingen en donkerheden in het ondermaanse, naar Gods genadebestel, een weg van behoudenis en eeuwige redding is, langs welken de ziel vertroosting en in dit leven verademing vindt, terwijl er ene eindeloze rust en zaligheid, voor elk, die gelooft, overblijft.

Alzo schijnt het, dat op dien morgen, toen de jongeren eendrachtig bij elkaar waren, de eerste druppelen nederdaalden van die Geestesuitstorting, welke bestemd is om alle delen van 's werlds uitgestrekte, verschroeide en dorstige wildernis te verfrissen en te bevochtigen, een spade regen, toen voorafgegaan door een aanvankelijken en vroegtijdigen. Gedurende de Christelijk huishouding, dat is gedurende de laatste dagen van 's Heilands geboorte tot Zijne tweede komst, is Joëls voorspelling van tijd tot tijd vervuld. De eerste, de April-regenstroom, indien ik zo spreken mag, wordt vermeld in Hand. Er geschieden bij tusschenpozingen dergelijke openbaringen van hoger invloed in elke der op elkaar volgende eeuwen; maar de milde en overvloedige ontruiming, welke een volk voor des Heeren komst gereed moest maken of, om de schone taal der Apokalypse te spreken, de bruid voor haren bruidegom toebereden, is nog te verwachten, om dan tot teken te verstreken van dien groten dag, op welchen alle dingen zullen worden vernieuwd. Zo dit mijne eigene en bijzondere menig ware, zou ik haar niet met zulk ene verzekerdheid durven staande houden; maar Calvijn, die scherpzinnige theoloogant, afkering van al wat maar enigszins buitensporig schijnt, zegt: "Joël Overziet het koninkrijk onzes Heeren in zijn geheel, en wat hij voorspelt, moet verwezenlijkt worden tussen de eersten Pinksterdag en de dag van de opstanding der Heiligen. " Over de verheven en welsprekende Puritein, wiens geschriften schatten van godgeleerdheid bevatten, drukt zich in zijn werk over de Heiligen Geest dus uit: "Petrus meent geenszins, dit blijkt duidelijk, dat door het gebeurde op de Pinksterdag de profetie vervuld is. "

Is Joëls profetie op de Pinksterdag uitgeput? Stellig neen, want de zon is niet veranderd in duisternis, en de maan niet in bloed en ook van het dromen van de ouden is niets vernomen. Dit kon ook niet. De doorluchtige dag, waarop deze profetie, evenals zovele anderen, eerst zal worden uitgeput, toeft tot de wederkomst des Heeren.

En het zal geschieden, wanneer deze voortekenen aan de wereld en hare kinderen de verschrikkingen van de eeuwigen dood voor de ziel schilderen, zo zullen de kinderen Gods hun hoofden omhoog heffen, omdat hun verlossing nabij is (Luk. 21:28), want al wie de Naam des HEEREN, des Drieëenigen Gods, gelovig zal aanroepen, zal behouden worden; want op de berg Zions, waar de Heere zelf woont in het midden van Zijn volkomen geworden rijk, en te Jeruzalem, de plaats, waar Hij zich aan de Zijnen door Zijnen Heiligen Geest in Woord en Sacrament heeft geopenbaard, zal ontkoming zijn van de eeuwigen dood (Jes. 4:3), gelijk als de HEERE reeds door Zijnen Profeet Obadja (1:17) gezegd heeft; en dat, bij de overgeblevenen, de uit het gericht geredden, die de HEERE Zich in het rijk der genade uit alle volken en uit alle tijden zal roepen, en als geheiligden Zijn volk zal hebben ingelijfd (Hand. 3:19. Rom. 10:13).

Het is een drievoudig verschiet, dat voor Joëls blikken zich opent. Hij verwacht ene algemene en overvloedige Geestesbedeling; daarmee gepaard ene reeks van strafgerichten, die de jongsten gerichtsdag voorafgaan en voorbereiden, en te midden van dat alles veiligheid en zaligheid voor alle oprechte vrienden des Heeren, die Zijn aangezicht in het heiligdom zoeken. Wat de vervulling dezer merkwaardige Godsspraak betreft, het schijnt even onmogelijk haar, met sommigen in de dagen des Ouden Verbonds te doen opmerken, als met anderen haar te beperken tot het Pinksterwonder en de daarop gevolgde grote gebeurtenissen, welke gedeeltelijke en kortstondige herstelling van de Joodsen godsdienst en zeden, welke

zichtbare vergelding over de vijanden Gods, welke treffende uitredding voor zijne oprechte vereerders er ook in of na Joëls dagen vóór de volheid des tijds zij gezien, zij kan ten hoogste lichtvoorteken en afschaduwing heten van de heildag des Nieuwen Verbonds, hier kennelijk met verrukking begroet. Joëls profetie wijst verre vooruit, en verheft zich hoog boven het standpunt ener wet, die de zonde beteugelen, maar de zondaar zelf niet levend maken kon. Het tijdperk van overgang en worsteling, dat nog voor Israël moest aanbreken, eer Jehova alzo Zijnen Geest in ongekende maat kon doen dalen, treedt geheel voor de blik des Zieners terug, en het onbepaald "daarna" waarmee begint, toont genoeg hoever hij van de gedachten aan enige tijdsbepaling verwijderd is. Met brede trekken beschrijft hij het tijdperk des Nieuwen Verbonds; geenszins een bepaald tijdstip, waarop het hier voorspelde zou plaats grijpen. Onzes inziens miskent men zowel de letter als de geest zijner voorstelling, dat Joël hier een enkel, afzonderlijk feit voor ogen heeft, waar hij veeleer een dóórlopend toneel tot in het verst verschiet ziet ontsloten. Zegt Petrus op de Pinksterdag ter verklaring van het wonder der talen: "dit is het wat gesproken is door de Profeet Joël (Hand. 2:16) hij verzekert ons dat de Godsspraak geenszins wezenlijk, dat zij uitsluitend door die uitstorting des Heiligen Geestes vervuld is. Zelfs verkrijgt het Pinksterwonder dan eerst zijne hoge betekenis, wanneer het als aanvang ener geheel nieuwe orde van zaken beschouwd wordt, en hebben ook de buitengewone openbaringen des Geestes opgehouden, door Joël en Petrus vermeld, zijne voortdurende werking is het kenmerk der nieuwe bedeling. Waarom dan als voorspelling van ene ure beschouwd, wat veeleer afschaduwing ener reeks van eeuwen mag heten. Even willekeurig als de beperking der eerste belofte tot het wonder des Pinksterdags is de verklaring der straks gevolgde bedreiging, uitsluitend van Jeruzalems verwoesting ten gevolge van de Messiasverwerping. Joël denkt aan die gebeurtenis niet, en kon daaraan op zijn standpunt niet denken. De oordelen, die hij voorspelt, treffen, naar het volgende hoofdstuk, niet de Joden, maar de vijanden der Joden; de heidenen, die naar het dal Josafats worden afgevoerd, om op die plaats des gericht rechtvaardige straf te ontvangen. Joël stelde Zion en Jeruzalem als plaats der ontkoming voor, en gelijk alle andere Profeten, ziet ook hij in de hoofdstad van Juda het brandpunt, waaruit voortdurend het licht en de vreugd der Messias-regeeing zal uitstromen over alle volken der aarde. Wel laat het zich gemakkelijk verklaren, waarom Petrus ook dit gedeelte der Godsspraak aan de ongelovige spotters herinnert. Bekend met hetgeen de Meester aangaande de verwoesting van stad en tempel heeft aangekondigd, en beducht, dat de Joden zelf alzo in de oordelen vallen zullen, door Joël aan de vijanden des Heeren bedreigd, wil hij zijne hoorders door die ernstige herinnering opwekken, om nog in tijds de naam des Heeren Jezus tot zaligheid aan te roepen, om alzo land en volk aan een dreigend verderf te onttrekken. Werkelijk waren dan ook de vlammen van stad en tempel een van de ontzettendste voortekenen des jongsten gericht, en hebben daarentegen de ontkomenen te Pella gezien, hoe de Heere de Zijnen beschermt. Maar Joël, hij heeft niet zo een afzonderlijk toneel van vergelding of bewaring, hij heeft veeleer een voortdurend Godsgericht over de vijanden Zijns rijks voor de geest onverschillig tot wat wolk zij behoren. Dat gericht is ook (hoe had de Profeet het uit zich zelve kunnen voorzien?) over de Joden als verwerpers van de beloofden Messias gegaan; het gaat voort te komen tot en over allen, die de wetten van het Godsrijk wederstreven. Die de Geestesdoop der vernieuwing versmaadt, ondergaat de vuurdoop der straf, en gedurende alle volgende eeuwen en op gedurig breder schaal gaan milde Geestesbedelingen en rechtvaardige oordelen zamen, totdat eindelijk de grote dag der laatste beslissing genaakt. Maar te midden van dat

alles blijft Jehova de toevlucht der Zijnen en Jeruzalem de veilige haven voor de ontkomenen uit de schipbreuk der tijden. Jeruzalems verwoesting, hetzij de eerste of de tweede, vermeldt de Profeet met geen enkelen trek. Zij is slechts een tusschenbedrijf in het drama der wereldgeschiedenis, een tijdelijk vonnis over ene tijdelijke ontrouw, waardoor Gods trouw door geen enkel te niet gedaan wordt. Maar waar hij in het netelig verschiet de bitterste vijanden, Egypte vooral en Edom, gemeld vindt, blijft zijn blik met innerlijk welgevallen op dit eindpunt zijner verwachting rusten. De Heere woont op Zion, en Jeruzalem is ene heilige plaats, niet meer door vreemde voeten ontreinigd. Vruchtbaarheid, overvloed wordt het deel van het volk der verkiezing. "Juda zal blijven tot in eeuwigheid en Israël van geslachte tot geslachte en de Heere zal wonen op Zion. " (Hoofdst. 3:16-21.) Wie zou aarzelen, de Godsspraak van Joël als de eerste schakel in ene lange keten van profetische uitzichten, op hogen prijs te waarderen? Is de verwachting, die hij wekt nog enigszins onbestemd, van nu voortaan zullen wij het glansrijk verschiet zich al verder en verder zien openen. Moest Joël bepaald tot Juda en Israël spreken, de twee Godsmannen Amos en Hosea hadden tevens een bepaalden lastbrief voor het rijk der tien stammen ontvangen.

Ontegenzeggelijk stelt de Profeet hier in de tijden van druk en benauwdheid de Naam des Heeren voor als een sterke toevlucht en sterkte. Zegt de Spreuken-dichter, dat de Naam des Heeren een sterke toren is ten dage van benauwdheid, dat de rechtvaardige er zal heenvlieden en in een hoog vertrek gesteld worden, ook de Profeet Joël stelt dien Naam als zodanig voor. De Heere God is immer voor Zijn volk een sterke Toevlucht geweest, maar bovenal in tijden van druk en ellende. In die tijden van uiterste ellende zal het blijken wie behouden worden of verloren gaan en de Naam des Heeren, het aanroepen van de Naam des Heeren, zal alleen de waarborg van behoudenis kunnen zijn.

HOOFDSTUK 3. BESCHERMING DER KERK

TEGEN DE VIJANDEN.

Alleen in het geloof aan 's Heeren naam zal redding en zaligheid te vinden zijn (vs. 5); want ziet in diebedoelde dagen van de uitstorting Mijns Geestes over allen, en te dier tijd, als alle Mijne raadsbesluiten zullen volbracht worden, dat met de verschijning van de Leraar der gerechtigheid zal aanvangen, als Ik, om dien tijd nog nader aan te wijzen, de gevangenis, elke vernedering en slavernij van Juda en Jeruzalem door verlossing van alle zonde en ellende zal wenden, en Mijn uitverkoren volk tot een waarlijk heilig en bekeerd volk zal maken (Hosea 6:11);

Dan zal Ik dadelijk daarop alle Heidenen vergaderen, wien wel het deelgenootschap aan het rijk Gods werd aangeboden, maar in hun ongeloof volhardden, en Mijn volk gehaat en vervolgd hebben. Ik zal ze verzamelen tot het grote gericht, en zal hen afvoeren in het dal van Josafat¹), d. i. het dal van Gods gericht. Dat zal volgens Zach. 14:3 v. in de nabijheid van Jeruzalem liggen, en heeft zijn naam ontleend eensdeels aan hetgeen de Heere eens als ten voorbeelde onder de koning Josafat aan enkele heidense volken heeft gedaan (2 Kron. 20:26 Openb. 16:16), en Ik zal met hen aldaar richten, dien bloedigen gerichtsdag houden, van wege al hun boosheid en al hun vervolgen van Mijn volk en Mijn erfdeel Israël, dat zij, bijv. de Filistijnen en Arabieren, om het eerste en bijzonder sprekende voorbeeld als toonbeeld van alle latere vijandschap der Heidenen aan te halen, onder koning Joram (2 Kron. 21:16 v. Joël 1:1), na de verovering van Jeruzalem, onder de Heidenen hebben verstrooid, en Mijn land, dat Mij als plaats Mijner openbaring in bijzonderen zin toebehoort, gedeeld.

Zoals bij vs. 9 ook is aangetekend, is hier onder het dal Josafats niet te verstaan, het bekende dal, waarvan in 2 Kron. 20 sprake is, maar een dal vlak bij Jeruzalem. Op de berg Zions, binnen Jeruzalem zal er ontkomen en behouden zijn. Jeruzalem en Zion vormen hier met het dal Josafats de grote tegenstelling tussen het behoud van de gelovigen en het verderf van de ongelovigen.

En zij hebben het lot over Mijn volk, als over slaven zonder meester, geworpen, en een door 't lot hun ten deel gevallen knechtje gegeven om ene hoer aan de Syrische en Sidonische slavenhandelaars, en een Joods meisje verkocht om wijn, dat zij mochten drinken.

Merk op, dat alle straffen en het gericht van God over de bozen geschiedt om de wille der vromen, zo ook het laatste oordeel.

Het is een voorbeeld, dat de Profeet hier aanhaalt (vs. 7, 8 vv.) uit de tijd van Joram's regering, die nog in levendige herinnering van zijne tijdgenoten was. Hij stelt dit als een voorbeeld van de talrijke verdrukkingen, die het volk Gods van alle tijden, van het Oude- en Nieuwe Testament, van de ongelovige wereld moet ondervinden, en die de Heere aan het einde op dien groten gerichtsdag te zamen zal bezoeken. Het "laatste gericht der volken" zal toch niet alleen gehouden worden over Feniciërs, Filistijnen en Arabieren, maar ook over de Romeinen en andere Heidense volken, die de Joden mishandeld hebben, en over alle vijanden

van het volk Gods, waartoe ook de Mohammedanen en de vleselijk gezinde Joden en de heidens gezinde naamchristenen behoren". Daar de Feniciërs mede hadden geholpen aan de slechtheid onder Joram, wendt zich de Profeet nu tegen hen hun een lot aankondigende, overeenkomstig hetgeen zij Juda hadden aangedaan.

En ook, wat hebt gij met Mij te doen, gij Tyrus en Sidon, de beide grootste steden der Feniciërs (vgl. Joz. 11:8 Jes. 23:1), en alle grenzen, alle vijf de landstreken of vorstendommen van Filistea Palestina (Joz. 13:2)! Zoudt gij Mij ene vergelding wedergeeven voor iets kwaads, dat gij van Mij en van Mijn volk geleden hebt? Waarlijk gij hebt gene reden om mijn volk iets kwaads te doen; maar zo gij Mij wilt vergelden, lichtelijk, haastelijk zal Ik uwe vergelding op uw hoofd wederbrengen, in een ogenblik zal Ik uwe schandelijke misdaad op uzelf doen nederkomen.

Omdat gij, Filistijnen in verband met de Arabieren (2 Kron. 21:17), Jeruzalem overvallen, veroverd en geplunderd hebt, Mijn zilver en Mijn goud uit Mijnen heiligen tempel hebt weggenomen, en hebt Mijne beste kleinodiën in uwe paleizen en tempels (2 Kon. 10:23) gebracht.

De tempel werd van zijne sieraden meermalen door de koningen van Juda beroofd, soms uit noodzakelijkheid, soms uit goddeloosheid (2 Kon. 12:8; 19:16. 2 Kron. 28:24 Ch). Ook werd hij meer dan eens door de Chaldeënen geplunderd, eerst in de regering van Jojakim (2 Kron. 36:7), vervolgens onder de korte regering van Jojachin (2 Kon. 24:13) vóór de laatste verdelging (2 Kon. 25:17, 18). Enig gedeelte van zijne sieraden is misschien aan de kooplieden van Tyrus en Sidon verkocht geweest. De ontheiliging van de tempel te Jeruzalem en het plunderen van zijne kostelijkheden is door God in de Heidenen en ongelovigen op ene opmerkelijke wijze gestraft geworden (zie Jer. 50:28; 51:11). Alzo in Belsazar (Dan. 5:1) en in Antiochus Epifanes (1 Makk. 6:12) en naderhand in Pompejus en Crassus.

En gij, Feniciërs! hebt aan die rovers de behulpzame hand geboden daardoor, dat gij de kinderen van Juda en de kinderen van Jeruzalem die zij gevangen genomen hadden, van hen gekocht en weer als slaven verkocht hebt aan de kinderen der Grieken, aan de in Klein-Azië wonende Grieken of Joniërs, opdat en daarin ligt de grootheid uwer boosheid- gij hen verre van hun landpale mocht brengen, en hun de mogelijkheid om naar hun vaderland terug te keren geheel zoudt afsnijden.

Ziet, Ik zal ze opwekken, en ondanks uwe boosheid naar hun land terugvoeren uit de plaats, waarhenen gij ze hebt verkocht, en Ik zal uwe vergelding wederbrengen op uw hoofd.

En Ik zal doen naar Mijne eeuwige wereldorde: "Oog om oog, tand om tand" en uwe zonen en uwe dochteren als slaven verkopen in de hand der kinderen van Juda, in wier handen Ik u zal geven, die deze uwe gevangene kinderen weer verkopen zullen aan die van Scheba, aan de Sabeërs, dat beroemde handeldrijvende volk in Gelukkig Arabië (Gen. 10:17. 1 Kon. 10:1 aan een vergelegen volk. Zulk ene bedreiging zal zeker aan u, Filistijnen en Feniciërs, worden vervuld, want de HEERE heeft het gesproken.

Die bedreiging werd reeds gedeeltelijk vervuld bij de overwinning der Filistijnen door Uzzia (2 Kron. 26:6 v.) en Hizkia (2 Kon. 18:8), toen zeker Filistijnse krijgsgevangenen als slaven werden verkocht; maar hoofdzakelijk eerst na de ballingschap, toen Alexander de Grote en zijne opvolgers aan vele Joodse krijgsgevangenen in hun gebied de vrijheid schonken (Josefus Antiq XIII, 2, 3), en gedeelten van het Filistijnse en Fenicische gebied nu en dan onder Joodse heerschappij stonden, toen Jonathan Askelon en Gaza belegerde (1 Makk. 17:86; 11:67), toen de koning Alexander (Bales) Ekron en zijn gebied aan Juda afstond (1 Makk. 10:89), de Joodse koning Alexander Janneus Gaza veroverde en verwoestte (Jos. Ant. XIII 3 bell. Jud. I, 4, 2), en toen, na de overgang van het door Alexander de Grote veroverde Tyrus aan de Seleuciden, Antiochus de Jongere, Jonathans broeder Simon tot veldheer van de Tyrische grenzen tot aan die van Egypte aanstelde. (1 Makk. 11:58).

Na dit tussenbeide gevoegde voorbeeld van haat der Heidenen tegen het Godsrijk keert de Profeet weer terug tot voorstelling van het boven (vs. 6 en 7) aangekondigde, laatste grote gericht over alle Heidenen (vgl. Zach. 14:2 vv.).

Roept, gij herauten der volken 1)! dit, wat Ik nu opdraag, uit onder de Heidenen; heiligt enen krijg 2), rust u ten oorlog toe door offers en allerlei godsdienstige plechtigheden (1 Sam. 7:8 v.); wekt de helden uit de rust des vredes op tot de strijd; laat naderen, laat optrekken alle krijgslieden tegen Mijne heilige stad Jeruzalem, dat zij de laatste proef ondernemen tegen Mijne uitverkorene gemeente.

Hier nu hebben we een uitdaging aan alle de vijanden van Gods koninkrijk, om hun ergste te doen, om hun te kennen te geven, dat God zich tegen hen ten oorlog toerust, zo worden zij opgeroepen om zich tegen de oorlog gereed te maken. Wanneer het uur van Gods oordelen gekomen is, zullen er krachtdadige middelen in het werk gesteld worden, om alle volken te vergaderen tot de strijd, van dien groten dag van de almachtigen God.

De Heere roept de Heidense volken, of wat in dezen laatsten tijd hetzelfde is, de antichristelijke machten der wereld tot de laatsten strijd tegen Gods volk; dit is hetzelfde als ene vergadering tot het laatste oordeel. De Heere richt de oproeping met dien strijd niet tot de krijgsbevelhebbers van die volken, maar tot de herauten, die Zijnen wil en Zijn bevel horen, en dat verder tot de volken kunnen brengen.

Men kan deze oproeping tweezins opvatten, of, als tot het heirleger van God gericht, om zich gereed te maken tot de strijd tegen Gods en Israëls vijanden, die in het dal van Josafat zou gevoerd worden; of, als deze vijanden betreffende, en hen opwekkende om al hun krachten zamen te rapen, 't geen nochtans hun nederlaag niet zou voorkomen, maar alleen die verzwaren zou. Deze laatste opvatting is de natuurlijkste, en ook meest overeenkomstig het gebeurde ten tijde van Josafat, toen de Israëlieten zelf niet te strijden hadden, maar alleen kwamen om getuigen te wezen van de slachting, die de zaamverbonden vijanden onder zich hadden aangericht. De naam "het dal Josafat" toch is buiten twijfel ene zinnebeeldige benaming, en vruchteloos zoekt men een eigenlijk dal van Josafat in de nabijheid van Jeruzalem of elders binnen Palestina. Josafat is een beduidende naam en betekent "de Heere houdt gericht": het is dus tot het dal, door God bestemd, om daarin door ene geduchte

nederlaag gericht over Israëls vijanden te houden. Intussen is het niet minder zeker, dat hierbij gezinspeeld wordt op de geschiedenis 2 Kron. 20 verhaald, waar men leest van ene merkwaardige nederlaag, waarbij vele tegen Juda zaamverbonden vijanden, onder Josafats regering, door Goddelijke tussenkomst geheel verslagen en vernield werden. Hierdoor wordt de toekomstige nederlaag van Israëls vijanden in vergelijking gebracht met die ook zaamverbonden volken zou treffen, die ook door Goddelijke tussenkomst zou plaats hebben, en ook eindigen zou in ene volkomene vernieling. Deze zelfde verklaring vindt men ook in de kanttekening der gewone overzetting.

Maakt alle vreedzame werktuigen van de landbouw tot krijgswapenen; want nu komt het er op aan al uwe krachten in te spannen tot enen strijd op leven of dood. Slaat uwe spaden tot zwaarden, en uwe sikkelen tot spiesen (vgl. Jes. 2:4 Micha 4:3); de zwakke onder het volk blijve niet achter, maar vermanne zich en zegge: Ik ben een held. Dan zullen alle Heidenen van gelijke geestdrift tot vernietiging van het gehate volk van God, van Zijne heilige kerk uit de bekeerde Joden en de Heidenen worden aangegrepen.

Wacht elkaar op; rot te hoop, en komt aan, alle gij volken van rondom, van alle hoeken der aarde, en vergadert u. (Ik, Uw Profeet, o HEERE! smee U voor Uwe heilige gemeente, terwijl zij door de antichristelijke wereldmacht wordt benauwd; doe Uwe helden, de sterke Engelen (Ps. 103:20; 78:25. Openb. 19:11, 14), derwaarts nederdalen 1) tot het oordeel der vernietiging, daar, waar de Heidenen tot de laatsten strijd samenstromen).

Dit is ene belofte, dat Hij werktuigen verzorgen zal, die met Zijn macht gewapend zullen zijn, en die Hij te dien tijd zal doen komen in het dal Josafats, schoon Hij eerst Zijn Kerk in engten wilde brengen, om Hem te verzoeken, dat Hij het voor haar doe. Het is waarschijnlijk dat er wat buitengewoons zal zijn in het verderf van Israëls vijanden gelijk dit zijn gewone weg is, wanneer Zijn Kerk in enig uitwendig gevaar gebracht is.

Alzo antwoordt de Heere op dit gebed van Zijnen Profeet: De Heidenen zullen zich opmaken en optrekken tot de laatsten strijd tegen Mijne heilige stad en Mijn volk, naar het dal van Josafat (vs 7), maar het zal niet eens tot een strijd met Mijne gelovigen komen, want aldaar zal Ik zelf, de Heilige, de Rechtvaardige, en Almachtige, zitten, om te richten alle Heidenen der ganse aarde van rondom; want zij allen hebben Mijnen zegen, die hun in de prediking van het Evangelie aangeboden is, verworpen, Mijne gelovigen vervolgd en gehaat (Mark. 13:10. Matth. 24:14). Nu is de maat vol; doch de Vader oordeelt niemand, Hij heeft al het oordeel de Zoon overgegeven, omdat Hij des mensen Zoon is (Joh. 5:22, 27. Ps. 96:13; 110:6).

Welaan nu, gij Mijne helden! die Mijne wraak zult volvoeren: Slaat de sikkel aan, want de oogst is rijp geworden, de kinderen der boosheid zijn tot rijpheid gekomen. Verzamelt nu Mijne tarwe in de eeuwige schuren, en verbrandt het kaf, met onuitblusselijk vuur (Jes. 17:5 Openb. 14:15 vv. Mark. 4:29. Matth. 13:30): komt aan, daalt henen af, begint met het treden, want de pers is vol rijpe druiven, en de perskuipen lopen over. Groot is de menigte dergenen, die rijp zijn voor het oordeel. Begint dan met de volvoering van Mijn vonnis; vertreedt ze in

de persbak van Mijnen eeuwigen toorn (Openb. 19:15); want hunlieder boosheid is groot, de maat hunner zonden is vol geworden.

Even als bij het wannen, dat tot het oogsten behoort, de korrels worden afgezonderd van het kaf, het koren in de schuren wordt verzameld, maar het kaf door de wind wordt verwaaid, en het stro verbrand wordt, zo worden door het oordeel de goeden van de bozen gescheiden, de eersten in het rijk Gods voor het eeuwige leven verzameld, deze daarentegen overgegeven in de eeuwigen dood. Het oogstveld is de aarde (Openb 14:16), d. i. de bevolking der aarde, de mensheid. Het rijpzijn begon ten tijde der verschijning van Christus, op aarde (Joh. 4:35 Matth. 9:38). Met de verkondiging van het Evangelie onder alle volken nam het gericht der scheiding en beslissing (Joh. 3:18-21; 9:39) zijn begin en gaat voort met de uitbreiding van het rijk van Christus op aarde over de volken, totdat het bij de wederkomst van Christus in heerlijkheid aan het einde dezer wereld in het laatste oordeel zijn einde zal vinden.

Wanneer de ziel rijp is geworden, dan zal de uitvoering van de straf niet langer uitgesteld worden, maar de grootheid van de zonden zal zichtbaar vertoond worden in de grootheid van de oordelen en straffen. Hiermee wordt vanwege de rijpheid en grootheid der boosheid dit bevel gegeven.

Menigten, menigten, ontelbare scharen van heidenen zie ik verzameld in het dal des dorswagens, in het dal Josafats, de plaats, waar de Heere het laatste oordeel zal houden (vs. 7, 17) want de dag des HEEREN is nabij in het dal des dorswagens, des oordeels.

De zon en maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haren glans ingetrokken (Hoofdst. 2:10; 3:4. Matth. 24:29. Luk. 21:25 vv. Openb. 6:12. Ezech. 32:7).

Het plaats hebben van het gericht zien wij hier niet; de Profeet spaart ons oog; wij horen alleen aan het einde het woord van de hoogsten Rechter, dat Zijn volk nu tot kennis van zijn God zal komen.

Daar de Profeet hier verhaalt, wat hij in de geest als aanwezig gezien heeft, staat hier de tegenwoordige tijd in plaats van de verledene.

Wat ook het vermaak en de genietingen van Gods vijanden mogen zijn, wanneer Hij nochtans met hen komt richten, dan zullen alle hun vertroosting en toevluchten van hemel of aarde hen begeven, en alle dingen hen toornig aanzien. Dat wordt te kennen gegeven in dat de zon en maan zwart worden en de sterren hun glans intrekken. Deze schepselen zullen hun lust en troost weigeren; dat zal alle dagen op aarde donker maken en die vreeslijke gerichten zullen hen verschrikken.

En de HEERE zal even als een leeuw, die op zijn buit losgaat uit Zion, de plaats, waar Zijne heerlijkheid onder Zijne gelovige gemeente woont, brullen, en uit Jeruzalem Zijne donderende stem geven ten teken van de aanvang des gericht, zodat hemel en aards, over welke nu ook het vonnis der vernietiging zal worden uitgesproken beven zullen (Job 9:6); maar de HEERE zal de toevlucht Zijns volks tegen alle verdere vijandschap der wereld en

tegen alle verschrikkingen van het vreeslijk gericht zijn, en Hij zal de sterkte der ware kinderen Israëls zijn, die hun klederen hebben gewassen in het bloed des Lams. Zij worden verzameld in het hemelse Jeruzalem bij hunnen Heere.

En gijlieden, Mijne gelovige kinderen, zult dan door zulk ene verlossing uit allen nood levendig weten, dat Ik, de HEERE, uw God ben, wonende in zichtbare heerlijkheid, op Zion, de berg Mijner heiligheid, in het midden van Mijne waarlijk heilige gemeente uit Joden en Heidenen (Ezech. 34:30); en Jeruzalem, de alsdan geheiligde en verheerlijkte stad van Mijn Woord en Sacrament, zal, daar Ik met Mijne verhoogde gemeente daar eeuwig zal vertoeven, ene heiligheid zijn, en vreemden, ongelovige Joden of Heidenen, dieven, hoereerders of leugenaars (Jes. 35:8. Openb. 22:15) zullen niet meer door haar doorgaan, maar alleen rechtvaardigen zullen er in wandelen, wier namen zijn geschreven in het boek des levens (Jes. 60:21. Zach. 14:21. Openb. 20:15; 21:27).

Er wordt een sterk bewogen, waarlijk dramatisch leven gevonden in de voorstelling van de Profeet. Nu eens laat hij Jehova spreken, dan weer vernemen wij zijne eigene stem.

Evenmin als het aardse dal Josafats, het noordelijk gedeelte van het dal Kedron (?), als de plaats kan gedacht worden, waar allen, die het rijk van God, de kerk van de Heere Jezus Christus, haten en vervolgen, zullen verzameld worden ten gerichte en ter verderving, evenmin in de nauwe ruimte van het aardse Jeruzalem hier als de ruimte gedacht, waar de Heere wonen zal bij Zijne verlost en verheerlijkte gemeente. Jeruzalem is de plaats, waar die heerlijkheid Gods in het midden van Zijn volk aanwezig is. Het aardse Jeruzalem in het Oude Testament is voorbeeld. Gedeeltelijk is de Christelijke kerk waarin de Heere wel onzichtbaar, maar wezenlijk en werkelijk in Woord en Sacrament onder Zijne gemeente woont. In volle waarheid is dit het nieuwe Jeruzalem, dat met de Heere Christus van de hemel komt, in Openb. 21 en 22 beschreven is, en ook hier door Joël is voorzien, Of dit nieuwe Jeruzalem op de nog onvernieuwde aarde zal wederkomen tot ene plaats der verberging der geheiligde en verheerlijkte Christenen, zodat de Heere met Zijne gemeente van daar duizend jaren over de wereld zal heersen (Openb. 20), en dit dan alleen van de onvernieuwde aarde op de vernieuwde zal overgaan, of dat, gelijk anderen menen, dit nieuwe Jeruzalem eerst zal worden opgericht, nadat het oordeel geëindigd is, kan hier nog niet worden beslist; dit zal ook eerst wel ten volle beslist worden, wanneer de gebeurtenissen zelf dit doen. Gewichtiger dan deze vraag is het, dat wij dagelijkse hoe langer hoe meer naar dat Jeruzalem leren verlangen.

En het zal te dien dage, nadat het oordeel over het rijk der wereld geëindigd is, geschieden in het heerlijk land van Mijn uitverkoren volk, d. i. op de nieuwe aarde, dat de bergen, nu zo onvruchtbaar, van {a} zoeten wijn zullen druipen, en de heuvelen die nu kaal zijn, zullen tot vette weiden worden en van melk vlieten 1), en alle stromen van Juda, het land, waar Mijne verlost gemeente zal wonen, zullen niet meer, als vroeger toen zij in de zomer dikwijls verdroogden, een beeld van de vloek op aarde, en een middel tot zware bestraffingen zijn, gelijk gij dat ook zelf hebt ondervonden (Hoofdst. 1:20), maar zij zullen in eeuwigheid vol van water gaan, zodat de vloek geheel van de aarde is weggenomen, en de heerlijkheid van het Paradijs zal zijn teruggekeerd, en er zal ene fontein van geestelijk water des levens (Joh. 4:10; 14:7, 28) uit het huis des HEEREN, de troon van God en het Lam in het nieuwe door

God op de aarde nedergelaten Jeruzalem uitgaan, water, zuiver als kristal (Openb. 22:1), en deze fontein zal overal Goddelijk leven verspreiden, zelfs over de eertijds onvruchtbaarste plaatsen, zij zal het dal van Sittim bewateren, het Acaciëndal, dat gedeelte van de Jordaanvlakte, dat boven aan de Dode zee gelegen is, waar het volk van Israël vóór het uittrekken in het land voor de laatste maal zich legerde (Num. 25:1. Joz. 3:11) en zo genoemd naar de Acaciën, die ook in de droogsten grond groeien. Aan beide zijden van dezen Goddelijken stroom zal de boom des levens wassen, die twaalf malen in elk jaar, iedere maand, zijne vruchten draagt. en wiens bladeren dienen tot genezing der Heidenen (Openb. 22:1 vv. 7:17. Zach. 14:8. Ezech. 47:7-12).

{a} Amos 9:13.

Even als de wijn het hart der mensen laaft en versterkt, en goede zoete most van wege zijne liefelijkheid aangenaam is om te drinken, zo onderhoudt en versterkt Gods woord het geloof, en geeft in kruis en lijden krachtigen troost. De wet doet echter het tegendeel; want zij klaagt en bedreigt met de dood, maakt kleinmoedig en bevreesd. De vrees nu, welke de wet veroorzaakt, is niet alleen tegen het geloof, maar verdrijft het geloof geheel en al. Dien schrik neemt het Evangelie weg, daardoor, dat het wijst op de Middelaar en Voorbidder, de Zoon Gods, en het hart met vast vertrouwen op Gods barmhartigheid vervult. Het vertroost vervolgens het hart in kruis en bestrijdingen, maakt onverschrokken en grootmoedig, verheugd en stout in droefheid en gevaar, zo als der Apostelen voorbeeld aanwijst. Wat hier gezegd wordt van beken vol water, doelt daarop, dat het Evangelie gelukkig zal voortgaan en vele vruchten aanbrengen. Want even als dorre of droge plaatsen en steden onvruchtbaar zijn, zo groeit en bloeit alles, waar water is. Alzo zegt hij, dat, waar het Evangelie wordt gehoord, ook vele schone vruchten zullen volgen; want de Heilige Geest is daarbij en daarnevens, deze tooit en versiert de Zijnen niet met enerlei, maar met velerlei gaven. Even als het bij een levende bron en een levend water aangenaam is en schoon voor het gezicht, daar de bloemen, bomen en zaadvelden de grote hitte der zon niet gevoelen, zo ook waar de vrolijke stem van het Evangelie klinkt, daar worden vele en velerlei vruchten en goede werken voortgebracht.

God zal zo goedertieren en milddadig zijn omtrent het bekeerde Israël, dat zij geen overvloed noch verscheidenheid van tijdelijke weldaden ontbreken zullen, hetwelk getoond wordt in dat hun bergen druipen zullen van zoeten wijn en hun heuvelen met groene weiden voor de kudden, om een overvloed van melk voort te brengen: ook zullen zij een overvloed van water hebben, hetwelk menigmaal heel schaars was in die landen. Hier wordt nu bijgevoegd, dat deze overvloed vergezelschap zou zijn met geestelijke goederen en verkwikkingen, door het Evangelium, welke voort zouden vloeien niet alleen tot hun verlustiging en vertroosting, maar ook ten goede van de volken rondom en zelfs tot degenen, wier toestand allerhopeloos scheen te zijn.

Christus is deze fontein. Zijn lijden, Zijne verdiensten en genade zuiveren, verfrissen en maken vruchtbaar. Zij wordt gezegd het dal van Sittim te bewateren, ene droge en ver afgelegene vallei. De genade des Evangelies vloeiende van Christus, zal gaan tot de heidenwereld, tot de meest verwijderde streken, en ze overvloedig maken in vruchten der gerechtigheid. De genade is ene fontein, overvloeiende, altijd vloeiende, waaruit wij bij

voortdurend mogen scheppen, zonder voor verdroging te vrezen. Het water komt van de Heeren huis. Zij, die deelgenoten willen zijn van de beloofde genade en zegeningen, moeten vlijtig de ingestelde ordeningen waarnemen, en van het huis des Heeren daarboven, van Zijn hemelsen tempel, komt al het goed, dat wij dagelijks ondervinden en dat wij eeuwig hopen te genieten. .

Egypte, het toonbeeld van alle machten der wereld, die het Godsrijk haten, zal, met alle vijanden Gods (vs. 13), tot verwoesting worden, en Edom, het toonbeeld van alle afgevallene valse broeders (Obadja 1:1 Jes. 34:13. Jer. 49:7 vv. Ezech. 32) zal worden tot ene woeste wildernis, om het geweld, dat zij beiden hebben gedaan aan de kinderen van Juda, de uitverkorenen Gods van alle tijden, en daardoor aan God zelven, in welker land zij door de meest verschillende tijden heen onschuldig bloed vergoten hebben, de Egyptenaren bijv. bij de kindermoord (Ex. 1:16), de Edomieten bijv. bij het afvallen van Juda onder Joram (2 Kon. 8:21), en meermalen (Amos 1:11. Obadja 1:10. Matth. 2:19).

Wanneer de Profeet hier nogmaals het eeuwig verderf noemt, dat Egypte en Edom, hier alleen genoemd als voorbeelden van alle vijanden van het Godsrijk, treffen zal, wil de Profeet niet nog iets nieuws toevoegen aan het boven vermelde laatste oordeel over alle heidenen. Hij wil tegenover de heerlijkheid van het volkomen Godsrijk nog eens het eeuwig verderf stellen van allen, die zich van de beginne af vijandig tegenover het Godsrijk plaatsen, en aantonen, hoe alle misdaad, die te enigen tijd tegen de kinderen Gods bedreven is, aan het einde zal worden gewroken.

Egypte en Edom zijn voor de Profeet Joël de antigoddelijke wereldmachten, die het op het verderf van de Kerk hebben toegelegd. Egypte en Edom waren immer de grote verdrukkers van Israël geweest. Uit Egypte waren zij verlost en van de Amelekieten, uit Edom afkomstig, waren zij verlost, maar immer bleven deze de vertegenwoordigers dergenen, die het op Gods volk hadden gemunt. Daarom voorspelt de Profeet hier de verlossing van die vijanden, op zodanige wijze, dat deze gans en al verdelgd zullen worden. Daarmee zal ook de bloedschuld, die op aarde rustte, uitgewist worden.

Maar Juda zal blijven in eeuwigheid, en Jeruzalem van geslacht tot geslacht.

En Ik zal voor de ware kinderen Gods uit Israël en de Heidenen hunlieder door de vijanden in zovele vervolgingen vergoten bloed (Openb. 16:6) reinigen, dat Ik niet in de vroegeren tijd gereinigd had, wat nog ongewroken was zal Ik in dien dag des oordeels niet ongewroken laten (Openb. 16:10); en de HEERE de Almachtige, eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, zal als Koning der heerlijkheid zichtbaar en eeuwig wonen onder Zijn verlost en verheerlijkt volk uit Joden en Heidenen (Openb. 7:4, 9) op Zion, in het nieuwe Jeruzalem en op de nieuwe aarde. Dan zal men zeggen: Ziet de tabernakel Gods is bij de mensen (Openb. 21).

Met zulke wonderbaar heerlijke beloften sluit onze Profeet zijne profetie. Eerst heeft hij leed verkondigd en zwaren jammer, daarna vreugde en heerlijkheid, ene heerlijkheid, waarop zelfs wij nog hopen en wachten, dat de Heere zichtbaar zal wonen op Zion. En wat deze beide delen

verbindt, is de bekering van het volk. Deze bekering heeft alle leed in vreugde en allen jammer in heerlijkheid veranderd.

Tegenover de ellende, die aan de vijanden van God zal overkomen, stelt de Heere hier de zekerheid en veiligheid van zijn volk. De Heere zal zich keren tegen Zijne vijanden, maar te Zion, op de berg Zijner heiligheid zal Hij wonen, om immer voor Zijn volk een sterke toevlucht te wezen, om altijd Zijn volk met Zijne zegeningen genadig te zijn.

SLOTWOORD OP HET BOEK JOEL.

De Profeet Joël, een der oudsten van Israëls profeten, bevestigt inzonderheid dat een Profeet over alle tijden heen ziet.

Wel is zijn Boek klein van inhoud, maar de meest grootse gedachten over de toekomst en de voltooiing van het Godsrijk worden er in gevonden.

Door Gods Geest gedreven spreekt hij ja, in verband met de plaag, welke God Zijn volk had toegezonden, over de wegneming van tijdelijke oordelen, maar bovenal ziet hij tot in de verste toekomst, tot aan het einde der eeuwen.

Hij spreekt daarom van de volle uitstorting des Heilige Geestes, van de vernietiging van alle vijanden van Christus kerk en van een vastheid en zekerheid voor allen, die door Gods genade zijn verlost en toegevoegd tot de Kerk, die zalig wordt.

Het is daarom zeer waar opgemerkt, dat later Jesaja, Zacharia, Ezechiël en de Openbaring van Johannes zijne Godsgedachten steeds duidelijker uitdrukken en uitwerken.

DE PROFEET AMOS.

Het Boek der Profetieën van Amos, een veehoeder uit Thekoa, in het rijk van Juda, bevat voorspellingen en aankondigingen van strafgerichten, inzonderheid tegen het rijk der Tien stammen in verband met de kalverdienst te Bethel.

Door God, de Heere, geroepen en door Zijn Geest gedreven, heeft hij geleefd en gearbeid in de dagen van Uzzia, de koning van Juda en van Jerobeam II, de koning van Israël.

Hoogstwaarschijnlijk is de tijd zijner profetieën althans vast te stellen tussen de jaren 810-783 vóór Christus, dus nog vóór het optreden van de Profeet Hosea.

Nauwkeurig is dit echter niet, dewijl de Profeet zelf wel spreekt van twee jaren vóór de aardbeving, en wij wel weten dat die aardbeving onder Hosea heeft plaats gehad, maar niet precies wanneer.

Hij trad op in een tijd, toen het Rijk van Israël op de hoogsten trap van bloei stond, maar ook de zonden hand over hand waren toegenomen, terwijl het volk van geen ondergang droomde en voor geen verderf of verwoesting vreesde.

Het Boek laat zich verdelen in twee delen.

Het eerste deel (Hoofdst. 1-6) bevat profetische redevoeringen, die niet alleen aan de omliggende volken, maar inzonderheid aan de zondaars te Samaria, het oordeel van verwoesting en ballingschap verkondigen.

Het tweede deel (Hoofdst. 7-9) behelst de aankondiging van straf, in onderscheidene gerichten, en eindigt met de verheerlijking der theokratie, die na het gericht in vollen luister zal prijken.

HOOFDSTUK 1. ISRAELS NABUREN WORDEN MET GODS

STRAFFEN BEDREIGD.

De woorden van Amos 1), die niet in ene profetenschool was opgevoed, maar onder de veeherderen was op de steppen van Juda's woestijn, te Thekoa, twee uren ten zuiden van Bethlehem, aan de grenzen (2 Sam. 2:1). Deze zijn de woorden, dewelke hij met het oog des Geestes, door het licht Gods gezien heeft over Israël, de tien stammen, tot welke hij van zijne kudde uit Juda werd gezonden, om te Bethel, de hoofdplaats van de valsen godsdienst, aan het geruste en bloeiende rijk verderf aan te zeggen. Hij trad als Profeet op in de dagen van Uzzia, koning van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de tweeden, de zoon van Joas, koning van Israël 2) dus in dien tijd van 26 jaren, in welke de beide koningen gemeenschappelijk regeerden, tussen 810 en 783 v. Chr. twee jaren vóór de vreselijke aardbeving onder Uzzia (Zach. 14:5), welke de bevestiging was van zijn woord, en de voorbode van het gericht Gods, dat door hem de volken was aangekondigd (2 Kon. 14:22).

Amos onderscheidt zich daardoor van de andere Profeten, dat hij gene vorming op de school tot zijn ambt (1 Sam. 7:2) ontving. Even als de Apostelen en als het ware tot een voorbeeld voor hen, werd hij onmiddellijk uit zijne armoede Hoofdst. 7:14) en van zijne landelijke bezigheid door de Geest Gods tot de dienst des Heeren geroepen. Des te groteren indruk moest hij maken, toen hij nochtans door betoningen des Geestes bleek een Profeet te zijn, die in de kracht Gods het verderf voorzegde, dat het verbondsvolk bedreigde, voordat er nog ene menselijke waarschijnlijkheid bestond.

Amos was een arm herder en landman, dien God onverwacht en wonderbaarlijk tot het profetisch ambt riep en uitzond, zo als Hij in het N. Testament tot Zijne Apostelen de arme vissers en tollenaars en ongeleerde leken verkoren heeft. Dit deed Hij, om daardoor aan te wijzen, dat bij en voor Hem geen aanzien des persoons is, en ook, dat Hij machtig genoeg is, om van enen ongeleerde enen allergeleerdste en van enen onaanzienlijke een allerberoemdste en voortreffelijkste te maken. Verder, dat Hij de gehele wereld met al hare grootheid te schande maakt, gelijk Paulus duidelijk aanwijst in 1 Kor. 1:27 : "het dwaze der wereld heeft God uitverkoren enz. " .

hoe wonderbaar is het werk des Heilige Geestes! Hij maakt in een ogenblik te schande wat iets is, en verheft wat niets is. (GREGORIUS DE GR.).

De twee koningen worden niet genoemd, om de tijd van het optreden des Profeten nauwkeurig te bepalen, maar om de historische aanleiding tot Zijne prediking te noemen. Onder de beide koningen stonden zowel Israël als Juda op het toppunt hunner macht. Uzzia had de Edomieten volkomen onderworpen, de Filistijnen ten onder gebracht, en ook de Ammonieten schatplichtig gemaakt, Jeruzalem sterk bevestigd en een machtig leger gevormd, zodat zijn naam tot in Egypte doordrong. Jerobeam had de Syriërs geheel overwonnen en de oorspronkelijke grenzen des rijks van Hamat af tot aan de Dode zee hersteld. Nadat de macht der Syriërs gebroken was, had Israël genen vijand te vrezen; want Assyrië was toen nog niet opgetreden als veroverende macht. Bij dezen toestand was volgens menselijk oordeel de

gedachte aan een nabijzijnd verval of aan de ondergang van het rijk Israël ver verwijderd. De bewoners van Samaria en Zion gevoelden zich in 't bewustzijn hunner macht volkomen veilig. De groten van het rijk vertrouwden op de sterkte van hun krijgsleger, en waren er alleen op bedacht, om door onderdrukking der geringen hunnen rijkdom te vermeerderen en in aards genot en vreugde te zwelgen.

2.

Dadelijk, aan het begin van zijn Boek (Hoofdst. 1 en 2), stelt ons de Profeet midden in het plechtige onweder van 't Goddelijk gericht. Gedragen door de brullenden storm van Gods toorn komt het in de eerste plaats over vreemde, omliggende landen der heidenen. Slechts in het voorbijgaan raakt het Juda, om vervolgens boven Israël te blijven staan. Men ziet de bliksemen heen en weer schieten. In ontzettende eentonigheid en majestueuze regelmatigheid treffen zij de volken, tot zich het gehele gewicht des onweders over de schuldige hoofden in Israël ontlast. Wat Amos zo dikwijls op zijne velden bij de kudden mede heeft aangezien en gehoord, dat stelt hij nu als Profeet op meesterlijke wijze voor ons geestelijk oog.

Hoofdst. 1:2-2 :5. Uitgaande van een woord van Joël, als van de tekst zijner gehele profetie, bedreigt Amos met het oordeel van uitroeiing en verbanning zeven naburige volken van wege hunnen haat tegen het volk van God en tegen de heiligen Verbondsgod. Vooreerst treft de toorn drie vreemden (Hoofdst. 1:2-10); de Syriërs, Filistijnen en Tyriërs; vervolgens komt het gericht nader, en treft drie verwante volken (Hoofdst. 1:11-2 :3): Edomieten, Ammonieten, Moabieten. Eindelijk treft het gericht ook Juda, het begenadigde broedervolk (Hoofdst. 2:4, 5). Zo baant de Profeet zich de weg tot het volk der tien stammen met de vraag: wanneer de Heere heidense volken, volken van bloedverwantschap, die zich tegen de levenden God bezondigd hebben, met wien zij, slechts uit de verte in aanraking kwamen, zo zwaar straft, wat zal er dan worden van hen, wien Hij Zich zelven zo helder en duidelijk had geopenbaard? En wanneer zelfs Juda, in 't bezit van de tempel en van de troon Davids getroffen wordt, wat heeft dan het Israël zonder deze voorrechten te wachten? Zo moet door de gerichten, die voorafgaan, aan het volk zijn eigen gericht als zeker en nabij voorkomen.

En hij (Amos) zei: Alzo heeft Joël geprofeteerd (Joël 3:16). De HEERE zal a) brullen uit Zion, waar Hij Zijnen troon heeft boven de Cherubim, gelijk een leeuw, die op zijn buit losgaat, en Zijne stem verheffen uit Jeruzalem, zodat hemel en aarde voor de heiligen en rechtvaardigen Rechter beven. Deze bedreiging van dien Profeet Gods zal spoedig worden vervuld, en de woningen der herderen in de woestijn bij Thekoa, onder welke ik geleefd heb, zullen treuren, omdat zij van kudden beroofd zijn, en de hoogte van de zo vruchtbaren Karmelaan de Middellandse zee (1 Kon. 18:20) zal verdorren, zodat het gehele heilige land van het zuiden tot het noorden, het slechtste en het beste daarin woest zal zijn.

Jer. 25:30

Met zo krachtige en aangrijpende woorden vangt de eenvoudige toehoorder uit Thekoa zijne profetische redenen aan tot Israël en de omliggende volken. Jehova zal in de oordelen, welke door Juda en Israël, zowel als voor de afgodische volken aanstaande zijn, als met ene sterke

stem, even als een leeuw, wiens brullen angst en schrik verwekt, spreken met kracht en majesteit en macht. Het zal zijn alsof hij uit de tempel, op Zions top gebouwd, te voorschijn treedt, als Hij wrake komt doen over de goddeloze inwoners van Jeruzalem. Gelijk een herder treurt, die ziet hoe ten gevolge der brandende zonnehitte de grazige weiden verschroeien en versterven, zodat zijn kostbaar vee van gebrek en honger moet omkomen, zo zullen alle liefhebbers des Heeren wenen en rouwklagen over Zions verbreking, welke aanstaande is. (J. B. BROUWER).

Het is natuurlijk, dat alle kunstenaars in voorbeelden uit hun kunst spreken, en een ieder zijne gelijkenissen neemt uit hetgeen waarin hij leeft. De schipper en stuurman vergelijken hun droefheid met een onweder, hun verlies noemen zij ene schipbreuk, hun vijanden tegenwinden. Aan de andere zijde noemen zij geluk en vreugde een zachte koelte, gunstige winden of rustig water. Zo bezigt ook Amos, die een herder was, en niet in bebouwde landstreken, maar in woestijnen zich ophield, waar woedende leeuwen en verscheurende schapen te zien waren, uitdrukkingen, ontleend aan zijne omgeving.

Bij geen der Profeten vindt men beelden uit het landleven met zulk ene oorspronkelijkheid en levendigheid en in zulk een overvloed. Dit zien wij niet alleen in de talrijke vergelijkingen en eigenlijke beelden der fantasie, maar ook openbaart zich in de fijnste aderen van taal en voorstelling dit eigenaardige van levenservaring en aanschouwing.

De Profeet begint met een woord aan Joël ontleend om daarmee duidelijk te maken, dat de strafgerichten Gods zeker zullen komen, dat zij ontwijfelbaar zullen worden uitgevoerd.

En wanneer hij telkens weer al de nadruk er op legt, dat de HEERE het zegt, daarmee wil hij te kennen geven, dat het de aankondigingen zijn van Hem, die met Zijn volk een verbond heeft gesloten, maar welk verbond door het volk trouweloos is verbroken, en tevens dat het niet een menskind is die spreekt, maar Hij die zowel in Zijne beloften als in Zijne bedreigingen de Ja en de Amen is.

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen (Job 31:11) van Damascus, de Syrische hoofdstad, en om vier 1) zal Ik dat niet afwenden, maar de straf, die vervolgens bedreigd wordt, onherroepelijk over hen brengen; omdat zij onder hunnen koning Hazaël het land ten Oosten van de Jordaan, Gilead niet alleen veroverd hebben, maar de gevangene Israëlieten op gruwelijke wijze met ijzeren dorswagens hebben gedorst, en alzo op smadelijke wijze hebben ontvleest (2 Kon. 10:32 vv. 13:2. 2 Sam. 12:31).

Het is ene gewone wijze van spreken, een zeker getal voor een onzeker te gebruiken. Zo lezen wij Job 5:19 : In zes benauwdheden zal Hij u verlossen en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren. Zie ene dergelijke spreekwijze Spr. 6:16. Pred. 12:2. Micha 5:4. Zo worden één en tweemaal Ps. 62:12, twee en driemaal Job 33:29, ook gebruikt.

Daarom zal Ik een oorlogs-vuur in het huis het paleis van Hazaël zenden, dat zal ook de paleizen van Benhadad, die Benhadad I en II, de voorgangers van Hazaël, gebouwd hebben, verteren (1 Kon. 11:25).

En Ik zal de grendel der welbevestigde poorten van Damascus a) verbreken, en deze hoofdstad door een nu nog in de duisternis der toekomst verborgen volk, de Assyriërs, laten veroveren, en Ik zal uitroeien de inwoner uit Bikeat-Aven a) (= vlakte der ijdelheid), het dal der afgoden, waar de gruwelen van hunnen dienst zijn opeengehoopt, en dien, die de scepter houdt, de koning en zijn huis, uit Beth-Eden

(= huis van genot). Alzo zullen hij de verovering vorst en volk te zamen worden nedergehouden; en hetgehele volk van Syrië zal gevankelijk weggevoerd worden naar b) Kir (= vesting, muur), zegt de HEERE 4).

Jes. 17:1 vv. Jer. 49:23 vv. b) 2 Kon. 16:9.

Waarschijnlijk Coele-Syrië tussen Libanon en Anti-Libanon met de hoofdstad Heliopolis, of het Syrische land ten westen van Damascus (Deut. 27:4).

Een koninklijke zetel, waar de koningen van Syrië een huis van vermaak bouwden; met andere woorden: alle hun aangename verblijfplaatsen en koninklijke lusthuizen zullen verwoest worden.

In de nabijheid van de rivier Kur, die met de Araxes in de Kaspische zee stroomt (Hoofdst. 9:7. 2 Sam. 8:6).

De letterlijke vervulling van deze bedreiging had ongeveer 50 of 60 jaren later plaats door Tiglat-Pilezer van Assyrië (2 Kon. 16:9).

Het zijn gene misdaden van gewonen aard, gene bijzondere daden van zedeloosheid, die op Syrië en alle volgende volken gewroken worden, om wier wil zij met de ondergang worden bedreigd, maar het is misdaad tegen het Heilige volk van God, die voortkwam uit haat tegen de eigenlijke roeping van het volk, en dus tegen de Heere zelve. Amos beschouwt deze als zwaarder dan de andere. De strafbaarheid daarvan wordt alleen dan verminderd, wanneer zij bedreven werd tegen God, die verborgen was, maar hier is die God, die Zich openbaarde, die in Zijn volk zichtbaar geworden is, het voorwerp van hunnen haat "Eveneens wordt ook aan Juda niet dit of dat, maar het verlaten van de levenden God, de dienst der dode afgoden gestraft." Juist daardoor moeten deze voorzeggingen tegen buitenlandse volken niet zo als andere Israëls tot vertroosting dienen, niet tot bewijzen van de liefde Gods jegens Zijn volk en van Zijne almacht, niet tot uitroeiing van vertrouwen op menschenkracht en mensenhulp. Zij moeten integendeel Israëls tot de vraag opwekken: "Indien dit aan het groene hout geschiedt, wat zal dan aan het dorre geschieden? .

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van de Filistijnse stad Gaza (Joz. 13:3), die als hoofdplaats het meeste schuldig is, en om vier zal Ik dat oordeel der uitroeiing niet afwenden; omdat zij Mijn volk gevankelijk hebben weggevoerd met ene volkomene wegvoering, om het aan Edom, de aartsvijanden van Mijn volk over te leveren 1).

Deze gebeurtenis vinden wij in 2 Kron. 21:16 vv. De Filistijnen en Arabieren vielen in Juda, en voerden, onder andere gevangenen ook de vrouwen en kinderen van de koning Joram

weg. De Edomieten, die kort te voren van het Joodse rijk waren afgefallen, en welke Joram zich niet weer onderwerpen kon (2 Kon. 8:21 v. 2 Kron. 21:8-17 namen deze gelegenheid aanstonds waar, om de Joden te onderdrukken en te mishandelen. Vgl. 2 Kron. 28:18 Joël 3:7 vv.

Daarom zal Ik een krijgsvuur zenden in de muur van Gaza, dat zal hare paleizen verteren.

En Ik zal de inwoner uitroeien uit Asdod (Joz. 13:3) en dien, die de scepter houdt (vs. 5), uit Askelon; en Ik zal Mijne richtende hand alsdan nogmaals wenden, tegen Ekron, en het overblijfsel der Filistijnen uit al die vijandelijke verwoestingen, zo als de vijfde hoofdstad, Gath, zal vergaan, zegt de Heere HEERE.

De bedoeling is, dat wat als voorbeeld de bijzondere steden van het land wordt aangekondigd als straf, ieder van de vijf hoofdsteden, hun vorsten en het gehele volk treffen zal. Het nadrukkelijkst werd die profetie vervuld toen Nebubadnezar het land veroverde, en de steden verwoestte (Jer. 48:2 vv.).

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van de Fenicische hoofdstad Tyrus (Joz. 11:8), aan wier daden het gehele land zich mede schuldig maakte, en om vier zal Ik dat niet afwenden, omdat zij Mijn volk met ene volkomene wegvoering hebben overgeleverd aan Edom (Joël 3:7), en niet gedacht aan het verbond der broederen, waarin zij van vroege tijden af tot hen stonden dat afzonderlijk sedert David en Salomo met hunnen koning Hiram bestond (2 Sam. 5:1, 11).

Dit was geschied, ten tijde van de vromen koning Josafat, toen de Ammonieten en Moabieten met anderen, onder welke ook de Tyriërs geweest zijn, zonder enige oorlogsverklaring plotseling en verraderlijk enen aanval deden op het Joodse land. De Edomieten hebben ook wederom bij die gelegenheid de ouden wrok vertoond (2 Kron. 20:1 vv.).

Daarom zal Ik een vuur zenden in de muur van Tyrus, dat zal hare paleizen verteren.

Dit werd gedeeltelijk volbracht door Nebukadnezar, gedeeltelijk door Alexander de Grote (Jes. 23. Jer. 47).

Tot hiertoe bedreigde de Profeet alleen zulke volken, die met Israël in geen bloedverwantschap stonden, en Israël kon zulke gerichten nog altijd met vreugde te gemoet zien; maar nu keert hij zich tot drie verwante volken, en het gericht komt Israël meer nabij.

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Edom, en om vier zal Ik dat niet afwenden, omdat hij (Ezau zelf) zijnen broeder Jakob, met het zwaard heeft vervolgd, en zijne barmhartigheden verdorven; zijne natuurlijke liefde heeft verstikt, en dat zijn toorn eeuwiglijk verscheurt, en hij zijne verbolgenheid altoos behoudt; naar de aard van de vader handelden steeds de nakomelingen; zij koesterden steeds een onverzoenlijken haat tegen Israël.

Daarom zal Ik een vuur zenden in Theman (= zuideroord), ene der grootste steden in het land der Edomieten (Jer. 49:7. Num. 21:10 Job. 2:11), dat zal de paleizen van Bozra (= sterkte), de hoofdstad des lands (Num. 20:17), verteren.

Anderen nemen hier Theman als aanwijzing van het land der Edomieten zelf, en wij stemmen toe, er werd ook een landschap in Edom zo genoemd. In elk geval is ook hier de bedoeling dat hetgeen de grootste steden bedreigd werd, het gehele land en volk zou wedervaren. Over de onverzoenlijken haat der Edomieten tegen Israël om zijne hemelse roeping en de goddelijke belofte, en over de daarvoor gedreigde gerichten, zie Gen. 27:40 Jes. 34:5-17. Jes. 49:7-22. Ezech. 25 Obadja.

Zo is het ook geschied. Josefus verhaalt, dat Nebukadnezar, waarschijnlijk gedurende de dertienjarige belegering van Tyrus, de schromelijkste verwoestingen in het land der Edomieten heeft aangericht, hun sterkten vermeesterd en zich hun ganse rijk onderworpen heeft. Bij de wederkering der Joden uit Babel verkeerden de Edomieten nog in denzelfden staat van slavernij (Jer. 21:11, 12), en het blijkt niet, dat zij ooit het gebergte Seir, de oude woonplaats hunner vaders, wederom ingenomen hebben. Zij hebben zich wel in de zuidere delen van Judea gevestigd, maar eindelijk zijn zij door de Chasmoneesche vorsten geheel ten onder gebracht, en gedwongen de Joodse godsdienst te omhelzen (2 Makk. 10:15, 16).

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen der kinderen Ammons, ten oostzijde van de Jordaan, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de zwangere vrouwen van Gilead hebben opengesneden, om hun landpale te verwijderen, gelijk zij dat ook ten tijde van de richter Jeftha beproefden.

Ten tijde van Jehu, koning van Israël, nam Hazaël, koning van Syrië, het gehele Overjordaansche land in, en onderdrukte het volk geweldig (2 Kon. 10:32, 33). Daardoor was het rijk der 10 stammen diep vernederd, en deze gelegenheid namen de Ammonieten, de oude vijanden van Israël, waar, om zich meester te maken van het vruchtbare Gilead, hetwelk nabij hun grenzen gelegen was, onder het plegen van ongehoorde wreedheden aan de ingezetenen.

Daarom zal Ik een vuur aansteken in de muur van hun hoofdstad Rabba (Num. 21: 30)), dat zal hare paleizen verteren, met een gejuich ten dage des strijds, een geschreeuw der vijanden bij het bestormen der stad aangeheven, met een onweder ten dage des wervelwinds, een vijandelijken storm tegen de muren.

En hunlieder koning {1} zal gaan in gevangenis, hij en zijne vorsten { } te zamen, zegt de HEERE.

{1} Of Milchom, of Moloch, de afgod der Ammonieten, want dat betekent het woord even zo wel als "koning." Ik denk dat de Profeet beide beoogt; hun God zowel als hun koning zou gevangelijk weggevoerd worden, gelijk overwinnaars gewoon waren te doen (1 Sam. 5:2. Jes. 46:2).

{2} Edelen en dienaars van staat, die de koning opwachten, of priesters en bedienaars van de afgod. Men kan beide hieronder verstaan, en dat de ondergang van hunnen godsdienst, zowel als van de staat bedoeld en voorspeld wordt.

Ook deze bedreiging is blijkbaar vervuld. De Ammonieten hadden mede de hand in de gruwzame zamenzwering van Israël tegen het leven van Gedalia, welken de koning van Babel tot landvoogd gesteld had in Juda (Jer. 40:14). Nebukadnezar zond daarom zijnen veldoverste Nebuzaradan in het land der Ammonieten, die Rabba veroverde, de toenmaligen koning Baälus met de meeste aanzienlijken gevangelijk wegvoerde, en het land te vuur en te zwaard verwoestte (Josefus Antiq. X. 11). Naderhand zijn de Ammonieten enigermate hersteld, zodat zij de herbouwing van Jeruzalem wederstonden. Maar de Makkabese vorsten, Judas en Jonathan, versloegen de Ammonieten en verwoestten sommige van hun steden (1 Makk. 5:5, 7, 28); vervolgens hebben Johannes Hyrkanus en zijn zoon Alexander bijna het gehele rijk der Ammonieten ten onder gebracht (Josefus Antiq. Jud. XII 13). Eindelijk zijn de overgeblevenen onder de Arabieren vermengd en versmolten.

Zie de Heere der heirscharen, de volken roepende om rekenschap te geven van hunnen haat tegen Christus en Zijn volk. Gedurende al de eeuwen heeft die verbittering tegen des Heeren erfdeel en uitverkorenen bestaan. Welke ontzagwekkende gevolgtrekkingen zijn daarin besloten! Wanneer de Heere met Zijne vijanden afrekent hoe ontzaglijk zijn dan Zijne oordelen! .

HOOFDSTUK 2. BEDREIGING VAN STRAFFEN OVER MOAB,

JUDA EN ISRAËL.

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Moab, aan de oostzijde der Dode zee, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat hij kort na de oorlog van Joram, koning van Israël, en Josafat, koning van Juda, tegen hun land (2 Kon. 3) de beenderen des konings van Edom, die toen aan Juda onderworpen was mede de krijg voerde, uit zijn graf heeft genomen, entot stof even als kalk verbrand heeft. Zo wilden zij door het schenden van de dode nog hun wraak aan Edom en daardoor aan het volk Gods koelen (2 Kron. 23:16).

Voor korten tijd is in het oude land der Moabieten een grote zwarte steen gevonden, die een hoogst gewichtig opschrift bevat in de Fenicische taal, afkomstig uit de negende eeuw vóór Christus. Dit geeft een verhaal over dien oorlog van Joram en Josafat in verbond met de koning van Edom uit de mond van de toenmaligen koning van Moab, die zich Mesa noemt. Deze is dezelfde, die zijnen zoon op de muren van zijne hoofdstad Kir-Hareset aan zijnen afgod Kamos offerde. De steen is, helaas door de Bedouïnen in stukken geslagen, voordat men een volledig afdrukkel van het opschrift kon nemen. De brokstukken werden door de Fransen consul te Jeruzalem, Clermont, en de Engelsen kapitein Warren naar Jeruzalem gezonden en de letters bij elkaar gevoegd. Wat daaruit bekend is, bevestigt het bericht over dezen oorlog in 2 Kon. 3 volledig tot in bijzonderheden. Daardoor wordt ook het geschiedkundige van de in ons vers genoemde gebeurtenis bewaarheid. Ook wordt Keriôth door het opschrift als ene hoofdstad van Moab genoemd. (vgl. 2 Kon. 3:5).

Daarom, om dien hoon, Mijn volk aangedaan, zal Ik een vuur in Moab zenden, dat zal de paleizen van Keriôth, ene van de hoofdsteden van Moab (Jer. 48:24), ook wel alleen Kir genaamd (Jes. 15:1) verteren, en de volksstam Moab zal sterven met groot gedruis van wapenen, met gejuich der krijgsknechten, met geluid der bazuin.

En Ik zal de rechter, de koning van Moab, uit het midden van haar uitroeien, zodat zij geen volk meer zijn, en al hare vorsten zal Ik met hem doden, zegt de HEERE.

Het is zeer waarschijnlijk, dat de Assyrische koning Salmanassar, toen hij tegen het rijk der tien stammen optrok, om het uit te roeien, eerst de Moabieten overvallen heeft, hun steden ingenomen en hun land verwoest, om van achteren veilig te zijn. Naderhand hebben de Moabieten zich enigermate hersteld, maar Nebukadnezar heeft hen, vijf jaren na het verwoesten van Jeruzalem, geheel en al ten onder gebracht (Jozef. Antiq. Jud. X, 11). Eindelijk zijn zij door Alexander Janneus nog eens verslagen en vervolgens onder de Arabieren versmolten.

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Juda, en om vier zal Ik dat niet afwenden, al is het in 't bezit van het heiligdom en de koningstroon van David; omdat zij de wet des HEEREN verworpen, en Zijne inzettingen, de bijzondere geboden van de in de wet geopenbaarden wil Gods, niet bewaard hebben, en hun leugen, hun nietige, gelogene

afgoden, hen verleid hebben, die reeds hun vaders bijna zonder tusschenpoos sedert de tocht door de woestijn hebben nagewandeld.

De versmading van Gods woord is de grootste zonde van de Kerk, die vergeleken mag worden bij de verschrikkelijke zonden van anderen, als zijnde een grote zonde in zich zelf, om het gezag van de groten God te verachten en ook de grote weldaden, die hen worden aangeboden op de gehoorzaamheid aan Zijn Woord, als ook een droeve verzwaring van alle hun overtredingen en zonden.

Hierom wordt Juda, in plaats van die wrede zonden der heidenen, inzonderheid hiervan beschuldigd, omdat zij de Wet des Heeren hebben verworpen.

Hier bepaalt God bij de hoofdzonde van Juda, waar uit alle de andere zonden zijn voortgekomen, n. l. het verwerpen van Gods woord, de leugen liefhebben boven de waarheid.

Zowel onder het Oude als Nieuwe verbond is het daarom dat God uitroept: Tot de Wet en tot de Getuigenis. Wie Gods woord verwerpt, wandelt op de rand van de afgrond, die tijdelijk en geestelijk tot verderf voert.

Daarom zal Ik aan vuur in Juda zenden, dat zal Jeruzalems paleizen verteren, de gehele stad, en voornamelijk de plaatsen, van waar de afval van de levenden God uitgaat.

Ook bij Juda wordt niet deze of gene bijzondere daad van zonde op de voorgrond gesteld, maar alleen de ééne hoofdzonde genoemd, die de maat volmaakt. Bij de heidenen was deze hoofdzonde de vijandschap tegen God en Zijn volk; hier is het de afval van de Heere en Zijne geopenbaarde waarheid, als de bron van alle andere zonden, de zonde tegen het eerste gebod, waarin alle geboden vervat zijn. Zulk een afval was voor Juda ene des te zwaardere misdaad, daar het alleen verwaardigd was, om de waarheid en de zuiveren godsdienst te bezitten.

Nu kan de Profeet uit Juda ook de laatste schrede doen. Nu is hij aan zijn doel gekomen. Hij heeft als het ware een verschrikkelijk onweder zien optrekken over de volken, de donder rolt, de bliksems schieten, nu valt hier dan daar de verschrikkelijke straal, brandverwekkende, neer. Vreemde volken der heidenen zijn getroffen, verwante volken hebben het vernomen, zelfs Juda is niet verschoond: zal Israël vrij blijven? Thans wendt zich Amos tot dit, het schuldige hoofd, waarop het onweder doelt, is Israël.

6.

II. Vs. 6-16. De Profeet kondigt aan Israël, in denzelfden vorm als een der vroeger genoemde volken, het gericht als onherroepelijk aan, doch zo, dat hij de misdaad van Israël meer uitvoerig voorstelt. Eerst bestraft hij de heersende zonden van ongerechtigheid en verdrukking, van schaamteloze ontucht en misdadige verachting van God, als voorbeelden van gehelen afval van de Heere en van Zijne wet, die ene hoofdzonde, die de maat vol

maakt; vervolgens toont hij aan, hoe de zonden des te verschrikkelijker zijn, daar zij hun snode verachting te kennen geven van de hun door de Heere betoonde weldaden, en bedreigt hen eindelijk daarvoor met onontkoombare verdrukking.

Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Israël, en om vier, waardoor zij de maat der zonden hebben vol gemaakt, zal Ik dat niet afwenden; omdat zij, en in de eerste plaats hun rechters, de rechtvaardige, de onschuldig aangeklaagde, voor a) geld, dat zij van de aanklager ontvangen, en waardoor zij zich laten omkopen, veroordelen; bovendien verkopen zij de arme en de nooddruftige voor een kleinigheid, bijvoorbeeld om een paar schoenen, die zij de schuldeisers niet kunnen betalen; zij veroordelen hen, en wijzen hen als slaven toe, toepassende Lev. 25:39 (vgl. 2 Kon. 4:1).

Amos 8:6.

Zij zijn mensen, die er naar hijgen, die met duivelse begeerte vervuld zijn, dat het stof der aarde op het hoofd der armen zij; de vromen, die zonder aardse hulp alleen in hunnen God rijk en machtig zijn, zoeken zij door allerlei list in ellende en druk te brengen, zodat zij van droefheid als op het hoofd strooien (Job 2:12); en de weg der zachtmoedigen, der stillen in de lande, die in ootmoed en overgave het lijden van dezen tijd dragen, en de toekomstige verlossing in stilte wachten, verkeren zij; door allerlei vijandige list en vervolgingen zoeken zij hen ten val te brengen; en nog is er ene veel zwaardere misdaad onder hen, namelijk hun schaamteloze ontucht, de man en zijn vader gaan beide tot ene en dezelfde jonge dochter (Esth. 2:4), en schamen zich niet, noch over hun hoererij, noch over die verschrikkelijke bloedschande, die toch de dood verdient (Lev. 18:7, 15; 20:11). Die gruwelen doen zij in opzettelijken opstand tegen Mij, om door zulke verachting van Mijne geboden (Lev. 22:32. Jer. 34:16) Mijnen heiligen naam te ontheiligen. 1)

De Heere noemt hier de zonde bij name, inzonderheid die der rijken en machtigen, de gerusten te Sion en der zekeren op de berg van Samaria. Vooreerst dat men de armen, ellendigen, verdrukt, ja, niet uit zwakheid of gewoonte, maar met opzet, zodat men al zijn macht gebruikt om de armen, de zachtmoedigen, de ellendigen, het zo benauwd mogelijk te maken.

En vervolgens, dat men zich zelfs aan de zonde van bloedschande overgeeft, niet bij de tempel, zoals sommigen menen, maar in het algemeen, een zonde, die door de Heere ten uiterste vervloekt was.

Alle gevoel van recht en gerechtigheid was geweken, alle schaamte- en zedelijkheidsgevoel was opzij gezet.

En zij openbaarden ook overigens misdadige verachting van God, want zij leggen zich neer bij elk altaar, dat zij op de hoogten voor Mijnen naam hebben gebouwd, en houden offermaaltijden op de verpande klederen der armen, hoewel hun (Ex. 22:26) uitdrukkelijk is geboden de armen het uit nood verpande opperkleed vóór de nacht terug te geven, en niet op zulke panden te slapen (Deut. 24:12 vv.). Vooral hun onrechtvaardige rechters houden bij

die maaltijden drinkgelagen, en drinken de wijn der geboeten van het geld dat zij op onrechtvaardige wijze als boete oplegden, in het huis hunner goden, 1) namelijk te Bethel en Dan, waar zij Mij in eigenwilligen godsdienst onder beelden van stieren vereren.

Hier wijst de Heere aan hoe zij zelfs alle medelijden hebben uitgesloten en God openlijk tergen door aan de armen het opperkleed niet terug te geven, maar zelfs daarop hun drinkgelagen te houden, bij de altaren te Dan en Bethel.

Het was een openlijk spotten met alle rechten en inzettingen des Heeren.

Ik daarentegen heb alles voor hen gedaan; Ik heb de a) Amoriet, en alle andere Kanaänietische volken, die vóór hen het land bezaten, door Mijne grote macht en heerlijkheid voor hunlieder aangezicht verdelgd, terwijl de verspieters hem voorstelden (Num. 13:32 vv.) als wiens hoogte was als de hoogte der cederen, en hij was sterk als de eiken. Hij is niet door uwe kracht overwonnen, maar Ik heb zijne vrucht van boven, en zijne wortelen van onderen verdelgd, zowel zijn vruchtdragenden kruin als stam en wortel, dus geheel en al.

Num. 21:24. Deut. 2:31. Joz. 24:8.

Ook heb Ik ulieden uit Egypteland opgevoerd; en Ik heb u veertig jaren in de woestijn geleid, opdat gij het land van de Amoriet erfelijk bezat, het als uwe beloofde erve in bezit zoudt nemen.

Ex. 12:51.

Amos noemt van de vele Kanaänietische volken alleen de Amoriëten, als de sterkste en gevaarlijkste, die daarom alle andere vertegenwoordigen, zo als ook in Gen. 15:16. Joz. 24:15.

En Ik heb sedert dien tijd u twee grote genadegiften verleend, door welke gij als volk van God en drager der zaligheid boven alle heidenen, waart verheven. Vooreerst heb Ik sommigen uit uwe zonen tot Profeten verwekt, 1) om u de raad en de wil van God bekend te maken, en ten tweede uit uwe jongelingen tot Nazireën, tot aan God gewijden (Num. 6:4), opdat gij aan deze ten allen tijde het doel uwer goddelijke roeping, om een heilig volk van God te zijn, duidelijk kon zien, en ook weten, hoe Ik zelf de kracht mededeel, om dat doel te bereiken; is dit niet alzo, gij kinderen Israëls? Waarlijk gij kunt het niet loochenen, spreekt de HEERE.

Zij hadden Profeten, die krachtige onderwijzers waren in de godvruchtigheid, Goddelijk aangeblazen, en gelast om Gods wil aan hen bekend te maken, hen aan te wijzen, wat Gode welbehaaglijk was, en wat Hem mishaaide, om hen te straffen voor hun fouten en hen te waarschuwen voor het gevaar, om hen te bestieren in hun zwaarigheden en hen te vertroosten in hun droefenissen. God verwekte hen Profeten, bemoedigde hen tot dat werk en gebruikte hen daarin. Het was ene ere op hun volk gelegd en op hun geslachten, dat zij hun eigene lieden hadden, die Gods boden tot hen waren, van hun eigen taal, geen vreemdelingen uit een ander land gezonden, die zij konden verdacht houden, van vooringenomen te zijn tegen hen en hun land, maar zulken, die zij wisten dat hun het goede toewensten.

Maar gijlieden hebt u door die voorbeelden niet laten leiden tot ernstige heiliging des levens,

maar aan de Nazireën wijn te drinken gegeven, gij hebt ze verleid om hun gelofte te verbreken; en gij hebt de Profeten geboden, zeggende: Gij zult niet profeteren, omdat het woord Gods u lastig is en u in uw zondig leven hindert (Hoofdst. 7:10 vv. Micha 2:6).

Ziet de straf voor zulk ene snode verachting van Mijne genade zal ook niet achterblijven. Ik zal uwe plaatsen drukken 1), gelijk als een wagen drukt, die vol garven is.

In het Hebr. staat: "een wagen, vol van zich zelf, " d. i. van zijn eigen last. De dorswagens werden gewoonlijk met steen of andere zwaarte belast, om door zo veel sterker drukking de graankorrels uit de aren te drijven. Het is dus ene allerzwaarste en bangste verdrukking, die hier de Israëlieten bedreigd wordt.

In het Hebr. Anoki meeik tachtheekem. Beter: Ik zal u nederdrukken. De Heere dreigt hier met krijgsvolk, hetwelk ook de dappersten onder hen zal neerdrukken. Overweldiging door de vijanden wordt hier geprofeteerd, vanwege de zonden des volks.

Zodat de anders snelle in 't vluchten niet zal ontvlieden van de vijanden, die Ik over u zend, en de sterke zijne kracht niet verkloeken maar integendeel zijnen moed zal voelen wegzinken, endie in de krijg anders een held was zal zijne ziel niet bevrijden, zal het leven niet behouden.

En die de boog handelt zal niet bestaan, zal geen stand kunnen houden, en die licht is op zijne voeten zal zich niet bevrijden; ook zal die te paard rijdt, zelfs de snelle ruiter, zijne ziel niet bevrijden, maar hij zal zowel als de anderen zich aan de woede der vijanden moeten overgeven.

En die anders de kloekhartigste onder de heldenis, zal te dien dage lafhartig en vol wanhoop zijne klederen in de handen van de vijanden laten, en naakt henenvlieden, om nog, ware het mogelijk, zijn leven te redden, zodat niemand onder u het gericht des ondergangs zal ontgaan, spreekt de HEERE.

Dat is zeker een harde bedreiging, waarop wij ernstig moeten acht geven. O dierbaar vaderland! hebt gij ook gene buitengewone weldaden Gods ontvangen? Zegt, is er een volk onder de zon, waaraan de Heere God grotere en heerlijker weldaden geschonken heeft en nog dagelijks schenkt dan aan u? Gij hebt Zijn zaligmakend, zuiver Woord en zijt wonderbaar uit de duisternis gered. God heeft u verscheidene getrouwe leraars gegeven en voortreffelijke, godvruchtige mannen in school en kerk. Gij hebt ook gehad deugdzame bestuurders, onderhouders der kerk, godzalige vorsten en verder voortreffelijke, wijze mensen in de steden. God heeft u gegeven velerlei wetenschap en kunst, vrede, en al wat tot onderhoud van dit tijdelijk leven kan dienen, ja veel meer dan dit, overvloed zelfs. Is het niet aldus? Wie wil of kan anders zeggen? Maar wat doen wij? Hoe gedraagt gij u daartegenover? Wat goeds is er

thans bij u? verachting van Gods woord en van getrouwe leraars, gerustheid, godslastering, trotsheid, pracht, overmoed, ongehoorzaamheid, ontrouw, verkwisting en misbruik der menigvuldige gaven Gods, overdaad, brasserij, onverzadelijkheid, eergierigheid en geldgierigheid, woeker, leugen, bedrog en allerlei duivelse gruwel heeft uw hart ingenomen en bezet. Daarom treft ook ons en zal ons treffen de toorn Gods, gelijk wij dagelijks voor onze ogen zien.

HOOFDSTUK 3. DE ONDANKBAARHEID DER ISRAELIETEN MOET

WORDEN GESTRAFT.

Nadat Amos in het voorafgaande als inleiding tot zijne voorzegging de zekerheid van het gericht, dat hen wachtte, heeft geprofeteerd, stelt hij nu in het tweede hoofddeel van zijn Boek, dat Hoofdst. 3-6 omvat, de rechtvaardigheid en noodzakelijkheid daarvan voor volgens de zonden van het volk. Ook hier geeft hij niet elke rede in het bijzonder weer, welke hij voor het volk op de verschillende tijden gehouden heeft, zo als men dat heeft besloten uit het driemaal herhaalde: "Hooft dit woord, " maar alleen de hoofdgedachte daarvan, zamengevat in ene vermaning tot bekering.

Vs. 1-8. In de eerste plaats wijst de Profeet aan, dat hij gerechtigd is, om aan het volk het gericht voor zijne zonden te voorspellen. De Heere toch heeft uit alle volken Israël tot Zijn eigendom verkoren, daarom moet Hij ook al de misdaden bezoeken. De aankondiging nu van deze straffen heeft Hij Zijnen Profeet opgedragen.

Hooft dit woord, dat de HEERE tegen ulieden spreekt, gij kinderen van Israël! namelijk tegen het ganse geslacht, tegen al de twaalf stammen, tegen het gehele volk, dat Ik uit Egypteland heb opgevoerd. Ook Juda zal een dergelijk lot als Israël ondergaan, wanneer het zich niet tot zijnen God bekeert. Alzo spreekt de HEERE: zeggende:

Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend met Goddelijke liefde 1) tot een vat Mijner genade gemaakt; daarom 2) zult gij niet een voorrecht hebben, dat gij boven anderen straffeloos zoudt mogen zondigen, integendeel zal Ik al uwe ongerechtigheden juist om die bijzondere genade, over ulieden bezoeken, opdat Ik u van alle vlekken der zonde reinige en tot een heilig vat van Mijne genade bereide.

Eig. "bekend", hetgeen geheel iets anders is, dan "gekend" De Heere kent aller mensen hart, Hij kent alle Heidenen. Bekennen is niet alleen een weten van anderen, maar een zijn in de ander, hetwelk ene overgave in liefde onderstelt, waarbij, alle vervreemding ophoudt, waardoor de een in de ander leeft en van het zijne mededeelt en zich te kennen geeft. De Heere, Israël bekennde, heeft met Israël een echtverbond gesloten, de kinderen Israëls, tot Zijne kinderen, tot Zijn eigendom gewijd, Zich in Israëls schoot geopenbaard, Zijne Goddelijke goederen, voor zo verre ze konden worden meegedeeld, hun ter erfgoed gegeven. Deze betekenis van het woord is in het N. T. ontwikkeld (vgl. Joh. 10:14. 1 Kor. 13:12 1Co). In het Hebr. is er slechts één woord voor bekenne, kennen, weten, ondervinden, en dit wordt nu eens in meer oppervlakkige betekenis, dan in dieperen zin gebezigd.

Hij, die waarlijk een ander liefheeft, vergeet zich zelven en leeft met zijn ganse gemoed in hem, en zo kent hij hem; ja liefhebben en kennen is een, en zonder liefde gene kennis. Daaruit nu volgt noodzakelijk, dat wanneer God, de Heilige, de mens, de onreine en zondige, bemint, Hij tengevolge van de drang, die in de liefde ligt, om het gekende voorwerp met het wezen van dien, die het kent, op het nauwst te verbinden, de zonde moet uitdelgen, en daarom de schuld door het louterende vuur der bestraffing moet tuchtigen.

Het kennen is hier in de zin te verstaan van erkennen, bekennen. God, de Heere heeft Zijn volk verkoren, een verbond met hen gesloten. Zijne genadige gemeenschap aan hen geschonken. Het duidt aan de aller innigste betrekking, die er op geestelijk gebied kan gedacht worden.

Wie veel ontvangen heeft, van dien zal veel geëist worden. Hoe groter de maat der genade is, des te groter is ook de straf, wanneer zij veracht en voorbijgegaan wordt.

Dat hoort gij wel is waar in uwe trotse gerustheid niet gaarne, en gij denkt, dat Ik geen recht zou hebben, om u des Heeren gericht aan te zeggen. Doch alle mijne woorden komen van de Heere. Zullen twee te zamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn 1)? Alzo ben ik uit Juda niet uit mijzelven gekomen, maar alleen op 's Heeren bevel, om u het gericht aan te kondigen.

Dit ziet zoals uit de latere verzen ook blijkt, op de verstandhouding tussen de Heere God en Zijn Profeet. De Profeet geeft daarmee zijn goddelijke roeping te kennen. Dat hij naar Bethel is gegaan, dat Hij spreken moet tot een volk, rijp voor het verderf, het is omdat God, de Heere, de woorden hem in de mond legt en de Profeet volkomen eenswillend is, om de strafpredikatie te houden. De Heere God had reden om te brullen als een leeuw, dewijl Israël zwaarlijk tegen Hem had gezondigd, en daarom moest de Profeet verkondigen wat Hij zeggen zou.

Zal een leeuw brullen in het woud, als hij genen roof treft, waarop hij wil losspringen? Zal ene jonge leeuw die reeds op roof uitgaat uit zijn hol zijne stam verheffen, tenzij dat hij wat gevangen hebbein zijne klauwen, wat hem niet meer kan ontgaan? Alzo zou de Heere u ook niet dreigen met het gericht, wanneer Hij u niet voor Zich zag als een volk, rijp voor het gericht, en zo gij niet reeds in Zijne macht waart, zonder Hem meer te kunnen ontgaan.

Zal een vogel in de strik op aarde vallen, als er geen strik voor hem is? Zal men de strik van de aardbodem opnemen, als men ganselijk niet heeft gevangen? Zo zoudt ook gij niet in 't verderf storten, wanneer uwe zonde u niet daarin stortte (Jer. 2:35), of meent gij misschien, wanneer het verderf rondwaart, het te ontkomen en zonder schade het te ontgaan (Jes. 28:25)?

Zal de bazuin in de stad geblazen worden, dat het volk niet siddere? zal het dan niet uit zijne gerustheid worden opgewekt, omdat het ieder bekend maakt, dat een gevaar of een ongeluk aanwezig is? Zo laat ook de Heere het onheil, voordat het komt, bekend maken, en de stem van Zijnen Profeet klinken, opdat een heilzame schrik onder het volk worde verwekt (Ezech. 33:1-5). Zal er een a) kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet, en als ene straf laat komen.

Jes. 45:7. Klaagl. 3:37, 39.

Van waar komt dus al het ongeluk in de wereld, alle plagen, gebrek en schade, alle verwoestingen en omkeringen in oorlog, pest, ziekten en andere droefenissen? Zijn het niet enkel openbaringen der Goddelijke gerechtigheid, die alzo het kwaad bezoekt? Het is daarom

een groot misverstand en valse toepassing van Gods gerichten, wanneer wij de schuld op anderen werpen, op iets anders dan de hemel. Wat is dat anders dan, even als de honden in de steen bijten.

Daarom is het niet genoeg dat men bij gewone plagen, als pestilentie, hongersnood en oorlog, of bij andere bijzondere plagen, als ziekte, armoede, ongeval en ellende, op menselijke middelen en natuurlijke oorzaken ziet, en zegt: Wanneer dit of dat beproefd of gedaan ware, zo zouden wij geholpen zijn, en waren wij niet in zulk ene ellende gekomen, maar het is als bij Jeremia Klaagl. 3:37-43.

Gij moet weten, dat u gene ramp kan overkomen, dan door beschikking of ten minste toelating van de Heere, wiens Profeet ik ben; en te gelijk, dat als Hij voorneemt u met rampen te bezoeken, geen ander god u zal kunnen redden.

Het kwaad der zonde is van onszelfen, het is ons eigen bedrijf, maar het kwaad der moeilijkheid hetzij persoonlijk of algemeen, is van God, en dat is Zijn bedrijf, welke ook de werktuigen mogen zijn. God is de voornaamst bewerker. Uit Zijn mond gaat het kwade en het goede.

Zo kondig ook ik u nu het ongeluk aan, dat van de Heere zal komen. Gewis de Heere HEERE zal geen ding doen, zal geen gericht over het volk brengen, tenzij Hij Zijne verborgenheid, Zijn verborgen raadsbesluit, aan Zijne knechten, de Profeten, geopenbaard hebbe, opdat zij het volk vermanen belijdenis te doen en zich te bekeren (1 Kon. 13:2).

Wij rekenen dit tot de grootheid der barmhartigheid, dat God nooit eerder de straffen laat komen, vóórdát Hij de wereld heeft laten waarschuwen.

De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? Dit toch is een teken, dat hij zijn prooi wil bespringen. Wie zou dan ook niet moeten sidderen en beven voor het naderend gericht des Heeren (Hebr. 10:31)? De Heere HEERE heeft tot mij gesproken en Zijne raadsbesluiten bekend gemaakt, wie zou niet profeteren? 1) Kon ik de roepstem des Heeren tegenstreven? Daarom verachte mij niemand, al ben ik een arme herder van Thekoa. Ik ben toch de Profeet des Heeren, dien Hij heeft gezonden. Wee mij, wanneer ik Zijn woord wilde verzwijgen, maar ook wee het volk, dat op des Profeten woord geen acht wil slaan!

Gelijk er niemand is of hij vreest, als een leeuw brult, zo ook wanneer God zelf spreekt of gebiedt. Wat Profeet zal dan macht hebben om niet uit te spreken, wat God hem openbaart en hem ordonneert uit te spreken? Want indien de toorn eens leeuws zo verschrikkelijk is, hoeveel te meer de toorn van God? .

9.

II. Vs. 9-15. Nadat de Profeet op die wijze zijne roeping en die van alle Profeten heeft gerechtvaardigd, om de gerichten Gods aan het volk te verkondigen, spreekt hij nu zonder iets achter te houden uit wat de Heere over het zondige Israël heeft besloten. Daar Israël

verdrukking, geweld en misdaad heeft opeengehoopt, zal een vijand over het land komen, Samaria plunderen, zijne bewoners ombrengen, de altaren te Bethel vernietigen en de hoofdstad verwoesten.

Doet het horen, gij Mijne Profeten, roept de Heere, in de paleizen te Asdod, de stad der Filistijnen, en in de paleizen in Egypteland, en zegt: Verzamelt u, gij vorsten der Filistijnen en Egyptenaren, boven welke Mijn volk als boven goddeloze Heidenen zich zo ver verheven waant! verzamelt u op de bergen van Samaria (Jes. 28:1), die Samaria omringen, en ziet van daar in de straten der stad, en vooral in de paleizen van hare vorsten en groten, ziet de grote beroerten, de toestand van wanorde en openbaar geweld, in het midden van haar, en ziet de verdrukten binnen in haar, welk ene verdrukking der armen en zwakken daar is.

Want zij weten niet te doen, dat recht is, spreekt de HEERE: die in hun paleizen schatten vergaderen door geweld en verstoring.

Niet alleen schatten door geweld en roof verkregen maar ook de roof en geweld als schatten vergaderen. Hier komt Paulus gezegde te pas: toorn vergaderen als een schat (Rom. 2:5).

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: De vijand! en dat rondom het land! die zal uwe sterkte van u nederstorten, door welke gij op de top eens heuvels zo prachtig gelegen zijt, en uwe paleizen zullen uitgeplunderd worden, die met onrechtvaardig verkregen goed zijn vervuld.

Alzo zegt de HEERE: Gelijk een herder een niets betekenend stuk, twee schenkelen of een stukje van een oor eens schaaps uit des leeuwen muil redt, alzo zullen de kinderen Israëls gered worden bij de val en de plundering van Samaria, slechts ter nauwernood, en een zeer klein overblijfsel zal het leven behouden. Alzo zal het gaan met die wellustige groten des rijks, die daar zo zorgeloos en zonder zich om Gods gerichten te bekommeren zitten (wonen) te Samaria in de hoek van het kostbare, met elpenbeen opgelegde bed, en op de sponde 1) van de koets (liever: onder de damasten sprei 2) (der sponde).

Het woord "sponde" komt af van het Latijnse sponda = het onderstel van een bed of ledikant, ook rustbank, sofa.

Het Hebr. woord d'mesek betekent "damast. " Deze, reeds in de oudheid kunstig geweven stof, waarmee ook nu nog de divans worden overtrokken, heeft zijn naam van Damascus, waar hij het eerst werd bereid.

De Heere God spreekt hier het oordeel uit over Samaria en het rijk van Israël. Samaria zal verwoest worden onverwacht en ongedacht, en er zal schier geen overblijfsel zijn.

Men leeft nu nog gerust voort, in ontucht en weelde, maar weldra komt de Heere om alles aan de plundering en verwoesting over te geven.

Hoort nog verder, gij heidense vorsten der Filistijnen en Egyptenaren, en betuigt in het huis Jakobs, legt nu dan als het komt getuigenis af tegen het huis of volk van Jakob, d. i. tegen

het ganse Israëel, dat de straf, welke Ik over Samaria wil brengen van wege de grootheid zijner zonde, en die Ik u vooraf aankondig, ene volkomene rechtvaardige is en van Hij komt, spreekt de Heere HEERE, de God der heirscharen, die als Koning der hemelse legerscharen werkelijk de macht bezit om Zijne bedreiging waar te maken.

Weet, dat Ik ten dage als Ik Israëls overtreding over hem bezoeken zal, ook bezoeking zal doen over de afgodische altaren van Beth-el, de bron, uit welke het verderf over het volk is gekomen; en de hoornen des altaars waarin de betekenis van het altaar ligt uitgedrukt (Ex. 27:2) zullen worden afgehouden, en zullen ter aarde vallen.

Die tot het altaar vluchtten en de hoornen daarvan aangrepen, vonden daarin een heiligdom (1 Kon. 2:28); deze zouden dan niet kunnen beveiligen.

En Ik zal verder in de hoofdstad Samaria beide het winterhuis met het zomerhuis slaan; alle koninklijke en vorstelijke paleizen zullen tot puinhopen worden; en de elpenbenen huizen, de woningen, die in de kamers aan de muren en op de grond met elpenbeen zijn ingelegd (1 Kon. 10:15), waarin zo veel onrechtmatig verkregen goed is opeengehoopt, waarin zoveel wellust is gepleegd, zullen vergaan, en de grote huizen, de woningen der groten (of vele huizen) zullen een einde nemen, spreekt de HEERE.

Gods handelingen met de Joden leert ons dat dezulken, welke God het meeste door Zijne gunsten onderscheidt, het zwaarste gestraft worden, wanneer zij trouweloos bevonden worden. Amos leert ons dat de mensen geen kwaad overkomt, dan dat van God komt. Dit moest ons met een heilzame vreze voor God vervullen en ons doen belijden, dat alle de kwaden en alle de rampen, welke de mens overkomen, de bestellingen der Voorzienigheid zijn en dat zij Gods rechtvaardigheid in alle dingen moeten verbeiden en ons in Zijn wil indringen.

De vervulling van deze bedreiging begon bij de verovering van Samaria door de Assyriër Salmanassar (2 Kon. 17:5 vv.).

HOOFDSTUK 4. BEDREIGING TEGEN DE

OVERSTEN IN ISRAËL.

III. Vs. 1-13. Eerst gaat Amos nog verder voort de zonden van het volk te bestraffen, die God tot straffen noodzaken, en wel richt hij zich tot de vrouwen van Samaria. Vervolgens stelt hij de nietigheid van de godsdienst des volks voor. De Heere heeft reeds om de afgoden- en beeldendienst vele straffen over Israël gebracht, zonder dat het zich tot Hem had bekeerd. Hij zal daarom voortgaan het te kastijden, totdat het leert Hem te vrezen.

Hoort dit woord (Hoofdst. 3:1), gij koeien, gij rijke, weelderige vrouwen van Basan! gij, die op de berg van Samaria zijt, die de armen verdrukt door allerlei afpersingen, tot welke gij uwe mannen noodzaakt, opdat gij uwe lusten zoudt kunnen bevredigen, die de nooddruftigen verplettert; gij, die ieder in 't bijzonder tot hunlieder heren zegt: Brengt aan, verschaft ons middelen, opdat wij drinken.

Daarom zal ook zeker het gericht over u niet uitblijven, want de Heere HEERE heeft gezworen bij Zijne Heiligheid, die uwe ongerechtigheid niet kan dulden, dat er, ziet, dagen over ulieden zullen komen, dat men u uit uw zwelgend leven, uw element, gelijk vissen uit het water, zal optrekken met haken, en uwe nakomelingen (have en uw overblijfsel) met vishaken.

En gij zult in plaats van door de poorten, die thans verwoest zullen zijn, door de bressen uitgaan, die bij de verovering zijn ontstaan, een ieder in stomme wanhoop voor zich henen, zonder dat gij rechts of links moogt zien; en gij zult hetgeen in het paleis is, wegwerpen 1), spreekt de HEERE.

In het Hebr. Wehisjaktèna haharmona. Beter: en gij zult weggeworpen worden naar Hermon henen. Zo vertaalt ook Luther e. a. Het is moeilijk te verklaren, wat de Profeet hiermede wil zeggen. De Heere God spreekt hier evenwel ontegenzegglijk van het land der ballingschap.

Komt te Bethel, alle gij inwoners van het rijk van Israël, en overtreedt door uwe afgoderij te Gilgal, op de door u gekozene plaats der valse godsverering op het gebergte van Efraïm (Joz. 9:6. Hos. 4:15; 9:15; 12:12. 5:5), maakt des overtredens veel, en brengt wat Mij aangaat, uwe slacht- en dankoffers des morgens, iederen morgen, uwe tienden om de drie dagen 1), doet in beide opzichten veel meer dan de Heere in Zijne wet voor de waren godsdienst heeft bevolen, namelijk één brandoffer op elken dag, en de tienden elk derde jaar. (Num. 28:3. Deut. 14:28; 26:12).

De Heere God spreekt hier op ironische wijze om Israël aldus te wijzen op zijn grote schuld, maar ook op het schandelijke en schadelijke van zijn doen en laten. Was het woord der vermaning te vergeefs geweest, daarom komt de Heere nu met Zijn goddelijke wraak.

En a) rookt, verbrandt in uwen onheiligen verstandelozen ijver op het heilig brandofferaltaar van het gedeseemde een loffer, hoewel de Heere (Ex. 7:12 vv.) uitdrukkelijk heeft geboden, dat de bijkomende gave tot een dank- en loffer op het altaar alleen uit ongezuurde koeken mag bestaan, daarentegen gezuurde koeken (Lev. 2:11) nooit, op het altaar mogen worden gebracht, maar alleen voor de maaltijd, die op het dankoffer volgt, door de priesters en offeraars mogen gebezigd worden. En roept vrijwillige offers uit, doet het horen; roept in tegenspraak met het wezen dezer offers de mensen op, dat zij zulke geloften van offeranden, die alleen aan de vrijwillige liefde en dankbaarheid zijn overgelaten, brengen zullen en moeten (Lev. 22:18 vv. Deut. 12:6); want alzo hebt gij het gaarne. Zulk ene zondige dwaasheid volbrengt gij met al uwen ijver, en gij meent daardoor des Heeren genade en welbehagen te kunnen verdienen, gij kinderen Israëls, spreekt de Heere HEERE.

Lev. 2:1, 15; 7:13.

Het is bittere ironie tegen het onverstand van Israëls onverstandigen ijver bij hunnen godsdienst te Bethel, Gilgal en op andere plaatsen, deels door oude heilige herinneringen gewijd, gedeeltelijk door afgodendienst en beeldendienst ontwijd, welke uit deze woorden spreekt. In de dagelijks godsdienst moesten vóór alles brandoffers tot verzoening des volks worden gebracht. Eerst op grond der daardoor verwoorpene vergeving der zonde was de Heere het slacht- en dankoffer aangenaam. De Israëlieten hadden echter het begrip van de noodzakelijkheid des brandoffers vóór andere offeranden geheel verloren, en brachten volgens de wens der wereld en van het natuurlijke hart, alleen dankoffers. De Profeet wil echter in vs. 4 ganselijk niet beweren, dat werkelijk te Bethel en Gilgal dagelijks dankoffers moesten gebracht worden, en iederen derden dag de tienden gegeven. De zin is: wanneer gij werkelijk zo onverstandig en boven de voorschriften der Wet ijvert, zo zoudt gij daardoor uwen afval van de levenden God slechts verergeren.

Met dat alles zult gij nooit de oordelen Gods afwenden. Daarom heb Ik ulieden ook in vroegeren tijd dikwijls gezocht, en u gedrongen u tot Mij te bekeren. De eerste kastijding, die Ik over u bracht naar de bedreiging in Deut. 28:48, 57 was hongersnood. Ik heb u reinheid der tanden 1) gegeven in al uwe steden, en gebrek van brood in al uwe plaatsen: nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Ten tijde van de Profeet Elia en naderhand in de dagen van de Profeet Eliza, heerste er onder de Israëlieten nijpende hongersnood, zodat er reinheid of ledigheid der tanden was in al hun steden en gebrek aan brood in al hun plaatsen (1 Kon. 17. en 2 Kon. 6:25). Er is geen twijfel aan, of de Israëlieten zijn meermalen met hongersnood bezocht, hoewel ons de geschiedkundige bescheiden daarvan ontbreken.

Reinheid der tanden is gelijkkluidend met gebrek aan brood. De Heere spreekt het hier derhalve uit, dat de eerste straf zal zijn een hongersnood, waarmee het volk zal worden bezocht.

Daartoe heb Ik ook als tweede kastijding droogte, gebrek aan water en misgewas over u gebracht, gelijk Ik u voorzeggd heb (Lev. 26:19. Deut. 28:23). Ik heb de regen van ulieden

geweerd, de spaden regen, zonder welken de aren en graanvrucht niet krachtig kunnen gevormd worden, noch tot rijpheid komen. Ik deed dat, als er nog drie maanden waren tot de oogst, op het einde van Februari en 't begin van Maart, daar de oogst op het einde van April begint, en Mei en Juni duurt; En opdat gij te duidelijker zoudt zien, dat regen en droogte uit Mijne hand komen, heb Ik doen regenen over de ene stad, maar over de andere stad niet doen regenen: het ene stuk lands werd beregend, maar het andere stuk lands, waar het niet op regende, verdorde.

En er kwam onder u groot gebrek aan het onmisbare drinkwater: twee, drie steden, in welke de broden verdroogd waren, togenhalf versmacht en met onvaste en wankelende schreden om tot ééne stad, waar het geregend had, opdat zij water mochten drinken, maar zij konden niet genoeg vinden; zij werden niet verzadigd; nochthans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Ik heb ulieden, ten derde, gelijk Ik evenzeer de overtreders Mijner geboden vooruit gezegd heb (Deut. 28:22; 39 vv. 43), geslagen met brandkoren en met honingdauw; de veelheid uwer hoven, en uwer wijngaarden, en uwer vijgebomen, en uwer olijfbomen at de rups op; nochthans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Ik heb in de vierde plaats de pestilentie onder ulieden gezonden, gelijk Ik in Lev. 26:25. Deut. 28:60 gezegd heb, naar de wijze van Egypte; Ik heb uwe jongelingen door het zwaard gedood, door zware nederlagen van wege uwe vijanden, bijv. in de oorlogen met de Syriërs (1 Kon. 8:12; 13:3, 7), en uwe paarden gevankelijk laten wegvoeren; en Ik heb de stad uwer heirlegers, tengevolge der vele verslagenen zelfs in uwen neus doen opgaan, zodat gij duidelijk moest gewaar worden, wat oordelen uwe zonden over u hadden gebracht; nochthans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Ik heb eindelijk sommigen onder ulieden omgekeerdten gevolge der voorafgenoemde straffen, en als hoogste gericht ene verwoesting en uitroeiing over hen gebracht, gelijk God a) Sodom en Gomorra omkeerde, waardoor mede Zijne bedreiging (Deut. 29:22) vervuld is. Nog spaarde Ik u, die waart als een vuurbrand, dat uit de brand gered is; nog zal Ik u voor de gehelen ondergang bewaren door enen van Mij gezonden redder Jerobeam II (2 Kon. 13:5); nochthans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE 1).

Gen. 19:24.

In dit vers wijst de Heere er op hoevele bemoeienissen Hij reeds heeft gehad met zijn volk. Al de straffen en oordelen, welke Hij onder Zijn volk had gezonden hadden moeten dienen om het volk tot Hem terug te brengen, opdat zij zich zouden bekeren tot de levenden God.

Als God nog bemoeienis met personen en volken heeft zendt Hij Zijn oordelen uit, opdat er uit de diepte der ellende nog een roepen tot Hem zou zijn, en een zich wenden tot Hem, om redding en hulpe, na boete en berouw.

Dewijl nu al Mijne kastijdingen tevergeefs waren, en geen berouw of bekering konden teweeg brengen, daarom zal ik u also doen, o Israël! als enen bij wien de mate der zonde is vol geworden, en wien het gericht voor de deur staat, omdat Ik u dan dit doen zal, namelijk het zwaarste, zo schik u tot belijdenis, o Israël! om uwen God te ontmoeten. Houd u bereid om voor God, uwen Rechter, te verschijnen, en door ernstige verandering het hoogste gericht af te wenden.

De Profeet verzwijgt wat de Heere aan Zijn volk wil doen uit aandoening bij de vreselijke gedachte, die niet over zijne lippen wil. Uit het volgende kan men echter besluiten, dat dit oordeel van gehele verwerping is. Toch blijft de dreiging van dit ergste niet zonder een straal van hoop. Wij weten toch, dat de Profeten, ook wanneer zij het uitverkoren volk met de ondergang bedreigen, toch altijd het harde hunner aankondiging verzachten, omdat, hoewel ook verborgen, toch nog een klein zaad van godvrezende mensen over was. Schik u, zegt hij, om uwen God te ontmoeten, als wilde hij zeggen; "Hoewel gij het verdiend hebt, om vernietigd te worden, hoewel de Heere besloten heeft de deuren te sluiten, en u van alle zijden wanhoop wacht, zo kunt gij toch nog de toorn Gods stillen, schik u slechts om uwen God te ontmoeten. Maar zulk een ontmoeten sluit ene oprechte vernieuwing des harten in zich, waarbij de mens zichzelf mishaaft, zich met boetvaardigheid aan God onderwerpt, en ernstig om vergeving bidt.

Want zie, Hij is de Almachtige en Alwetende, dien gij niet zult ontvlieden a) en voor wien u ook niets kan verbergen. Hij is het, die de bergen formeert en de wind schept, en de mens door middel van Zijne Profeten bekend maakt wat zijne gedachte is, wat zijne gezindheden zijn, zodat Hij niet alleen de uitwendige handelingen, maar ook de meest verborgene bewegingen des harten doorzoekt en oordeelt (Hebr. 4:12). Hij is het, die de dageraad duisternis maakt, de allerbloeiendsten geluksstaat in een treurigen staat van rampen en ellenden verandert, en als de almachtige Beheerser der aarde op de hoogten der aarde treedt; in 't kort wat Hij is, duidt Zijn naam aan: HEERE Jehova, God der heirscharen, Beheerser van al het heil des hemels en der aarde is Zijn naam 1).

Hagg. 1:3.

Hier openbaart zich de Heere niet alleen als Israëls Verbonds God, maar bovenal als de God der ganse wereld, die heerst en regeert over alles.

Juist dat had Israël vergeten, dat had Israël niet bedacht en daarom zou het volk het ervaren, dat Hij machtig is om te redden, maar ook machtig om te verderven.

HOOFDSTUK 5.

KLAAGLIED OVER de VAL VAN ISRAËL, OM HET TOT BEROUW TE DRINGEN.

IV. Vs. 1-3. De beide hoofdstukken 5 en 6 vormen een bij elkaar behorend geheel van drangredenen, waarin de Profeet het volk nogmaals voorhoudt wat God daarvan eist, om daardoor duidelijk te bewijzen, dat het gedreigde gericht van de ondergang welverdiend is en onafwendbaar, om daardoor de onboetvaardigen zondaars hun gerustheid te ontnemen, en de valse steunsels weg te rukken, waarop zij zich verlaten. Aan het geheel laat hij als thema, dat de hoofdgedachten van hier daarop volgende strafreden bevat, een treurzang voorafgaan (vs. 2) over de diepen val der dochter Israëls, die gelijk hij er in vs. 3 verklarend bijvoegt zo verschrikkelijk zou zijn, dat niemand daaruit zou kunnen redden. Nauwelijks het tiende gedeelte zou overblijven in het nabijzijnd onweder, dat over het gehele land zou losbarsten. Ook in deze strafrede (Hoofdst. 5 en 6) wendt zich Amos hoofdzakelijk tegen de tien stammen van Israël, wien hij herhaaldelijk ondergang en wegvoering aankondigt, maar tevens richten zich zijne woorden ook tot het gehele Israël der 12 stammen. Even als reeds in Hoofdst. 3:1 en 6:1 roept hij een wee uit ook over de trotsen op de Zion, zodat Zijne gehele voorzegging ook tevens op het rijk van Juda ziet, waaraan hij bij gelijke verzondiging hetzelfde lot als aan het noordelijk rijk voor ogen houdt.

Hoort dit woord, dat Ik voor ulieden, de tien stammen van het Noordelijk rijk, ophef, namelijk een klaaglied als over ene reeds gestorvene, o huis Israëls!

De jonkvrouw Israëls, die naar hare hoge Goddelijke roeping door niemand zou worden overweldigd, alleen haren God zou toebehoren en Hem dienen, is gevallen, zij zal niet weer opstaan; zij is verlaten, nedergerstort op haar land door de vijanden, die het gericht Gods aan haar volvoerden; er is niemand, die haar opricht 1).

De jonkvrouw Israëls of liever de jonkvrouw van Israël (d. i. de inwoners van Samaria en het Rijk van Israël) zal vallen n. l. door het zwaard der vijanden en zó vallen dat er geen opstaan meer mogelijk is. In dit klaaglied wordt de algehele verwoesting door de vijanden blootgelegd en aangetoond, opdat er nog zou zijn een terugkeer tot de God der vaderen.

De Heere houdt aan, totdat het ten leste blijkt dat er van geen genezing meer sprake is.

Zover het klaaglied; het volgende verheldert en rechtvaardigt nu zijnen inhoud.

Want, zo zegt de Heere HEERE: De stad in Israël, die uitgaat met duizend gewapende krijgslieden, om de vijand terug te drijven, zal honderd overhouden, en die uitgaat met honderd zal tien overhouden, in het huis Israëls.

Niemand verschrikke te zeer voor ene grote menigte, die tegen hem is, God kan haar spoedig zeer klein maken.

Vs. 4-12. Op deze korte voorlopige aanwijzing omtrent het Klaaglied volgt nu de uitvoerige aanwijzing, dat Israël rijp is voor het gericht, omdat dit het tegendeel doet van datgene, wat God van Zijn volk verlangt. God eist Hem te zoeken en de afgodendienst te laten varen om te leven. Israël daarentegen verandert het recht in ongerechtigheid zonder de almachtigen God en diens gericht is vrezen. Dat dwingt God ten oordeel te komen.

Want zo zegt de HEERE tot het huis Israëls: Zoekt Mijmet hartelijk berouw en oprechte boete van ganser harte, en leeft 1), Zo gij Mij zoekt zult gij Mij vinden, en daardoor reeds op aarde gerust en gelukkig leven, en het ware eeuwige leven verkrijgen (Jes. 55:6 vv.).

Zij die goederen zoeken, welke vergaan, zullen met hen vergaan, maar zij die de levenden God zoeken, zullen met Hem leven: Gij zult verlost worden van de dodende oordelen, waarmee gij bedreigd wordt. Uw volk zal leven, zal hersteld worden van zijn tegenwoordige kastijdingen. Uwe zielen zullen leven. Gij zult geheiligd en vertroost worden en voor eeuwig gelukkig gemaakt. Gij zult leven.

God zoeken is niets anders dan Hem recht erkennen, gelijk Hij zich in Zijn woord en in Zijne werken geopenbaard heeft, Zich voor Hem verootmoedigen, Hem aanroepen in ware erkentenis, geloof vertrouwen en belijdenis van de waren Messias, Zijnen lieven Zoon onzen Heere Jezus Christus en van Hem bidden en begeren vergeving der zonden en redding en verlossing van alle kwaad, en het leven verbeteren naar de wil Gods. Wie nu God alzo zoekt, die zal leven, d. i. hij zal allerlei weldaden en zegeningen van God ontvangen, beide innerlijk in genade, geloof en vertroosting, geduld en andere gaven des heiligen Geestes, en uitwendig in gezondheid, voedsel, vrede, rust en welvaart.

Maar zoekt Mij, waar Ik te vinden ben, in Mijn woord en Mijne wet, in de waren godsdienst en niet op de plaatsen van afgoderij, van valse, eigengemaakte godsdienst. Gaat naar Beth-El niet, en komt niet te Gilgal (Hoofdst. 4:4), en gaat niet over naar Berseba 1) in het Zuiden van het rijk van Juda, dat gij om de heilige herinneringen uit de tijd der aartsvaders (Gen. 21:31, 33; 26:24; 46:1 door afgodische verering van Mijnen naam hebt ontwijd: want al wie naar Gilgal gaat zal voorzeker gevankelijk worden weggevoerd, en zal het bevestigen wat die naam Gilgal (= vertrek) zegt, en Beth-El zal voor zijne aanbidders worden tot een Beth Aven, d. i. ene plaats des verderfs, tot niet (Hos. 4:15).

De koningen van het rijk van Israël kozen opzettelijk voor hun afgoderij die plaatsen, welke door de aartsvaders waren geheiligd, zo als Bethel, Gilgal Gilead waren, ten einde de harten af te trekken van de eerst later gewijde stad Davids. Daardoor werden ook inderdaad vele vromen verlost, gelijk de godsverering met beeldendienst en heidense feesten gepaard, de vleselijk gezinden aantrok. Zulk een onreine eredienst was nu ook te Berseba in Juda gesticht.

Zoekt de HEERE en leeft 1) (vs. 4), opdat Hij niet in Zijnen toorn doorbreke, in het huis van Jozef, de vader van Efraïm, de stamvader van de hoofdstam in het rijk van Israël, dat daarom ook huis van Efraïm of van Jozef wordt genoemd, en Hij daar zij als een vuur, dat

vertere, zodat er niemand zij, die het blusse in het land, welks hoofdheiligdom en hoofdzonde in Beth-El gelegen is, zodat het gehele land wel met dien naam kan worden genoemd.

In vs. 5 is gewezen op de valse godsdienst der kalveren en daartegenover wordt hier gesteld de Almacht Gods, van dien God, die zich immer geopenbaard heeft, als hier onder (vs. en 9) wordt aangeduid.

In het zoeken van God is alleen leven en vrede, geluk en welvaart, in het dienen van de afgoden of van de kalveren is alleen ellende en ongeluk.

Het rechte zoeken van Hem is dan ook afstand doen van alles, wat met Zijn dienst en de ere van Zijn Naam in strijd is.

Die het recht in alsem, in bitter onrecht verkeren, en de gerechtigheid ter aarde doen liggen en met voeten treden.

Gij wist het wel, dat de Heere de Almachtige is, dieplotseling verderf over u kan brengen. Hij is het, die als Schepper de helder schitterende sterren, het Zevengesternte der Plejaden in het sterrenbeeld aan de Oostelijken hemel, en de Orion, (Job 9:9 Job 38:31 1) maakt, en de doodschaduw, de ellende en de droefheid in de morgenstond, van heil en geluk verandert, en de dag als de nacht verduistert, die evenzo gemakkelijk het geluk verandert in smart; die de wateren der zee roept, en giet ze uit op de aardbodem 1), zodat zij tot een zondvloed worden en de goddelozen verderven. HEERE Jehova is Zijn Naam en in dien heerlijken, ondoorgrondelijken naam wordt Zijne macht en ernst, zowel als Zijne goedheid en genade voor mensen uitgesproken.

Hij kan tegenspoed in voorspoed en voorspoed in tegenspoed veranderen, zoals het Hem behaagt, en als Hij stilt wie zal de beroeren, en als Hij beroert wie zal dan stillen? En daarom is de kortste weg tot welzijn Hem te zoeken.

Wie zou Hem kunnen weerstaan, Hem, die Zich verkwikt door verwoesting over enen sterke (liever: die met spoed verwoesting over enen sterke doet komen), zodat de verwoesting komt over ene vesting 1). Zoudt nu gij, die op uwe sterkte en op uwe vestingen vertrouwt, Zijn gericht kunnen ontvlieden?

In het Hebr. Hammablig sjood al-aaz wesjood mibstsar jaboo. Beter Hij die plotseling verwoesting beschikt over de sterke en verwoesting over de vesting.

Zij haten in de poort bij de gerichtshandeling dengenen, die bestraft vanwege hun ongerechtigheden (Gen. 19:4), en hebben enen gruwel van dien, die oprechtelijk spreekt, die recht en waarheid voorhoudt.

Is er onder hen nog de een of ander, die in het gericht de zaak des rechts en der waarheid durft voorstaan, hij wordt van allen gehaat en verfoeid.

Daarom, omdat hij voor recht onrecht doet, de arme vertreedt zowel in het gericht als in het openbaar leven, en een last koren van hem neemt, waardoor gij u laat omkopen, en zonder hetwelk gij hun geen recht wilt doen, zo hebt gij zeker het oordeel Gods te vrezen. Gij hebt wel huizen gebouwd van a) gehouwen steen, prachtige woningen, maar gij zult gelijk Ik u reeds in Deut. 28:29, 30 gezegd heb, daarin niet wonen; gij hebt gewenste wijngaarden geplant; gij hebt die door ongerechtigheid verkregen, maar gij zult derzelver wijn niet drinken, uw land zal worden uitgeplunderd, en gij zult gevangelijk worden weggevoerd.

Zef. 1:13.

Want Ik weet dat uwe overtredingen menigvuldig, en uwe zonden machtig vele zijn; om uwe hoofdzonden, de ongerechtigheid in het gericht nog eens voor ogen te stellen, zij benauwen de rechtvaardige, degene die in godsvrucht en godzaligheid leeft; zij nemen tegen uitdrukkelijk verbod in de wet (Num. 35:31) zoengeldaan; zij staan dus toe dat rijke misdadigers en moordenaars zich van de straf loskopen, en verstoten de nooddruftigen, die niets kunnen betalen, om de bescherming voor hun onschuld en hun recht te kopen, in de poort, bij de gerichtshandeling. Door de rijkere worden zij overweldigd, en tegenover hen worden ongerechte onderdrukkers in het gelijk gesteld (Ex. 23:6. Deut. 16:19).

13.

VI. Vs. 13-17. Alle spreken en vermanen baat niet meer; alleen door oprechte bekering, liefde tot gerechtigheid en haat van het kwade zult gij u kunnen redden, anders zal diepe treurigheid over u allen komen, want Gods gericht is nabij.

Daarom, omdat gij zo diep in het verderf zijt gezonken, zal de verstandige, die weet, dat God zich niet laat bespotten, te dier tijd zwijgen, wie wijs is spaart zijne vruchteloze vermaningen en waarschuwingen, nu men toch geheel doof is voor het woord van God; want het zal een boze tijd zijn 1), een tijd van afval van God.

Boos vooral hierom dat de goddelozen niet meer gewaarschuwd willen wezen, niet meer van hun bozen weg willen afgemaand zijn. Daarom zou de verstandige, degene, die inzicht in de zaken heeft, die weet, onder wie hij leeft, zwijgen. Er komen tijden in het leven van volken en personen, dat alle vermanen vruchteloos is en dat daarom wie anders nog spreken zou, daarvan afziet, omdat het gericht niet meer te voorkomen is.

Toch laat Mijne liefde niet toe, dat Ik u niet nog weer zou vermanen. Zoekt de Heere in berouw en geloof; zoekt het goede, en niet het boze, niet de afval van Hem, opdat gij reeds nu veilig en gelukkig leeft, en het eeuwige leven moogt verkrijgen; en alzo zal de HEERE, de God der heirscharen, met ulieden zijn, en u van de vijanden en uit het gericht redden, gelijk als gij zegt, zo als gij uzelfen bedriegt alsof het Abrahams kinderen naar het vlees daaraan nooit zou kunnen ontbreken, en als kon die gedreigde straf u nooit treffen, omdat gij behoort tot het volk van God.

a) Haat integendeel het boze, en hebt lief het goede, en bestelt weer het recht, een rechtvaardig oordeel bij de handelingen des gericht in de poort (Gen. 19:1); misschien zal de HEERE, de God der heirscharen, als almachtig Redder met u zijn. In plaats van naar Zijne gerechtigheid met u te handelen, en u geheel en al te verdelgen, daar de mate uwer zonden vol is, zal Hij de straf, die u wacht, afwenden, en aan Jozefs overblijfsel (vs. 6), het kleine overschot, dat uit het gericht overblijft en zich bekeert, genadig zijn (Joël 3:5. Jes. 6:13).

Ps. 34:15; 97:10. Rom. 12:9.

Maar ach, Ik weet, dat al Mijne waarschuwingen en vermaningen tot bekering krachteloos zijn. Daarom, zo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de boven alles machtige Heere: Op alle straten van de hoofdstad Samaria en de andere steden van Israël zal rouwklage zijn over verslagenen, en in alle wijken zullen zij een geweën over de gruwelen aanheffen, en zeggen: Och! och! en zullen de akkerman van het veld roepen tot treuren om enen in zijn huis gestorvene, zodat de akkers onbebouwd blijven liggen, en rouwklage zal zijn bij degenen, die verstand van kermen hebben, namelijk bij de klaagvrouwen, die het zingen van klaagliederen over de doden verstaan (Jer. 9:16. Matth. 9:23).

Ja in alle wijngaarden, de plaatsen waar anders vreugde pleegt te heersen, zal rouwklage over de doden zijn; want Ik, de Heilige en de Rechtvaardige, de Sterke en IJverige, zal door het midden van u doorgaan. 1) Ik zal de goddelozen doden, gelijk Ik eens door Egypte ging, en het vonnis van het doden der eerstgeborenen aldaar ten uitvoer bracht (Ex. 12:12). Gij toch zijt van een begenadigd volk van God een verworpen Egypte geworden, zegt de HEERE.

Niet meer met gunst en genade onder u wonen. (ENG. GODGEL. GEN.).

Dit ziet op het doorgaan door Egypte, toen de Heere de eerstgeborenen sloeg. Israël is nu Egypte geworden. Het verbond is verbroken. God is Israël in een tegenpartijder verkeerd, en daarom zal Hij niet verschonen, maar Zich straffende tegenover Israël stellen.

18.

VII. Vs. 18-27. "Wee degenen onder u, " zo gaat de Profeet voort, om deze laatste bedreiging (vs. 17) uit te werken en hare reden te verklaren: die de groten dag des Heeren begeren: en menen, dat het voor hen een dag van redding zal zijn! Neen! hij zal het oordeel over u brengen. Uwe huichelachtige godsdienst kan de Heere niet verzoenen. Van de beginne af heeft zich Israël aan afgodendienst schuldig gemaakt; nu zal het tot straf naar Assyrië in ballingschap worden gevoerd.

Wee dien onder u, die des HEEREN groten oordeelsdag begeren, op welken de Heere, gelijk reeds Joël geprofeteerd heeft, over alle heidenen gericht zal houden, de Zijnen uit allen nood verlossen, tot macht en heerschappij van alle volken verheffen en met ere en heerlijkheid kronen zal! waartoe toch zal ulieden, die Hij niet voor de Zijnen kan erkennen (Joël 3:5), de dag des HEEREN zijn? Meent gij dat die dag u redding van uwe vijanden zal aanbrengen, alleen omdat gij uiterlijk tot het volk van God behoort? Neen, verlangt niet naar

dien dag; hij zal b) duisternis voor u wezen, vol onheil en verderf, en geen licht 1); hij zal u geen heil aanbrengen.

Jes. 5:19. b) Jer. 30:7. Zef. 1:15.

Omdat God te doen had met mensen van ene bedorvene gesteldheid, die noch door aanbiedingen van weldaden gelokt, noch door bedreigingen van oordelen verschrikt zullen worden, opdat zij Hem mochten zoeken, maar zich koesterden in zorgeloosheid door vele valse voorgevene en vermetele opvattingen, daarom verdedigt hij in het laatst van dit kapittel hun valse vertonen, opdat de bedreigingen diep in hun gemoederen mochten zinken en hen tot bekering brengen.

Op grond van Joëls profetie begeerde men de dag van 's Heeren wraak over de vijanden, maar men vergat dat er alleen ontkoming zou zijn voor hen, die de Naam des Heeren zouden aanroepen. Men bedacht dus niet dat die dag der wrake Gods ook hen zou treffen, die de Naam des Heeren verachtten en zich aan de afgoden hadden overgegeven. De Heere gebruikt nu verder een beeld uit het dagelijks leven, wanneer Hij voorstelt, dat wie meent uit het ene gevaar gered te zijn, op een ander stuit.

Hun, die in zulk ene vleselijke, onboetvaardige gerustheid de dag des Heeren nabij wensen, zal het zijn, als wanneer iemand vlood voor het aangezicht eens leeuws en hem ontmoette een beer; of dat hij kwam in een huis, en leunde met zijne hand aan de wand, om zich in een gevaar staande te houden, en hem beet ene slang, die in een spleet van de muur zich had verborgen, met haren dodelijken beet. Wie dus op dien dag het ene gevaar ontkomt, die zal in een tweede en derde geraken, en ook eindelijk de dood vinden; want overal, buiten en binnen, zullen dan de gevaren loeren op degenen, die aan het oordeel zijn overgegeven.

Waarom hoopt nog iemand uwer op dien dag? zal dan niet des HEEREN dag duisternis zijn en geen licht, voor u, die het kwaad en niet het goede zoekt? en donkerheid, zodat er geen glans aan zij?

Meent toch niet door uwen valsen godsdienst het dreigend oordeel te kunnen afwenden. Ik haat, Ik versmaad uwe Paasch-, Pinkster- en Loofhuttenfeesten, a) en Ik mag, daar uwe harten verre van Mij zijn, uwe verbodsdagen niet rieken; Ik heb een afkeer van uwe plechtige samenroepingen.

Jes. 1:11. Jer. 6:20.

Want ofschoon gij Mij brandofferen offert, mitsgaders uwe spijsofferen, Ik heb er toch geen welgevallen aan; zij zijn uitwendige werken zonder boete en geloof, waarmee gij gene genade bij Mij kunt verkrijgen; en het dankoffer van uwe vette beesten, al is het dat gij uwe dankofferen van mestkalveren brengt, mag Ik niet aanzien.

Doe, o volk! het getier uwer liederen van Mij weg, want zij zijn zonder geloof en liefde, hoe schoon zij ook klinken; ook mag Ik uwer luiten spel, daar het niets dan huichelarij is, niet horen.

Hoe velen zingen met de mond en zwijgen met het hart! En hoe velen zwijgen met de lippen en schreien met het hart! Maar het hart van de mens horen de oren de Heeren. Velen worden bij gesloten mond verhoord, en velen worden bij luid geschrei niet verhoord. Men moet met het hart bidden en spreken. Wat gij zingt met de mond, dat kome voort uit uw hart. Uw hart moet met de mond samenstemmen, anders moest gij niet denken, niet zingen.

Wacht niet de vervulling uwer valse hoop, maar laat het oordeel over uwen afval van Mij zich daarhenen wentelen als de wateren, en de gerechtigheid Gods in het straffen als ene sterke beek (Jes. 10:22).

De tekening is ontleend aan iets, hetwelk men meermalen ziet in bergachtige landstreken, dat namelijk de sneeuw, in het voorjaar smeltende, met zulk ene kracht van de gebergten stroomt, dat daardoor gehele beken geformeerd worden, welke alles overstroomt. Het geeft te kennen, dat een gehele vloed van vreselijke oordelen het Joodse land overstroomt zou, zodat er gene verberging of schuilplaats zou te vinden zijn.

Uw afval is diep ingeworteld en daarom hopeloos; van de beginne af hebt gij een afgodisch en trouweloos hart. Of hebt gij Mij veertig jaren, de tijd, dien hij (Num. 14:23 v.) sedert uw oproer te Kades moest rondzwerven, in de woestijn slachtofferen en spijsoffer, bloedige en onbloedige offeranden toegebracht, o huis Israëls!

Ja, gij droegt, in plaats van uwen waren Koning Jehova te vrezen, in plechtige optochten de tent van uwen god Melechron, en de Kijûn, uwe beelden (of de stellaadje uwer beelden) namelijk: de ster uws gods, dien zij uzelfen hadt gemaakt.

De gedachte van het vers is, dat de Israëlieten enen afgod in de gedaante van ene ster in een huis of tempeltje geplaatst, op ene stellaadje in godsdienstige optochten hebben rondgedragen. Nu was de Egyptische afgodendienst, in 't bijzonder verering der zon als van de schitterendste ster, die licht, leven en groei veroorzaakte. Volgens Herod. (II. 42) waren Osiris en Isis de enige goden, die door alle Egyptenaren gemeenschappelijk worden vereerd. Osiris heet in Egypte Ra, d. i. zonnegod, en werd als de oorsprong aller koningen, als hoogste god en koning van alle goden beschouwd. Volgens Herodotus was het ook gebruikelijk kleine, gewoonlijk vergulde, met bloemen en op andere wijze versierde kapellen te maken, die bestemd waren om bij optochten een klein afgodsbeeld op te nemen en daarmee rondgedragen te worden. Diensvolgens is het hoogstwaarschijnlijk dat de sterrengod, dien de Israëlieten in de woestijn vereerden en in beelden belichaamden, geen ander was, dan de Egyptische Ra of Osiris; de tent en de stellaadje waren voor de bewaring en het transport der beelden van de sterrengod. Desgelijks was ook het gouden kalf, dat Israël bij de Sinaï aanbad, niets anders dan ene navolging van de Egyptischen stier Apis, die eveneens ene afbeelding van de zonnegod Osiris was. Wat Amos hier van Israëls afgodendienst gedurende de 40 jaren in de woestijn zegt, heeft natuurlijk alleen Betrekking op de massa van het volk,

waarbij ook de besnijdenis achterwege bleef (Joz. 5:5-7), en de offerdienst steeds meer verviel, zodat eindelijk in 't geheel gene offers meer gebracht werden. Er bestonden zeker ook talrijke uitzonderingen. Hiermede komt overeen wat de 5 Boeken van Mozes over het gedrag des volks in het geheel gedurende dien tijd zeggen. "Behalve de verschillende grovere uitbrekingen van oproer des volks tegen de Heere, die daar omstandig zijn bericht, en duidelijk genoeg aantonen, dat het volk niet van harte aan zijnen God was overgegeven, worden ook sporen gevonden van openbaren afgodendienst. Daartoe behoort deels de verordening (Lev. 17) dat ieder, die een offerdier slachtte, dat tot de tabernakel moest brengen, terwijl daarbij gevoegd wordt, dat zij hun offeranden niet meer moesten brengen aan de Seïrim, dat zij nahoereerden (vs. 7), en verder de waarschuwing voor de aanbidding van zon, maan en sterren, dat gehele heir des hemels, waaruit men mag besluiten dat daartoe aanleiding geweest is. "

In Hand. 7:42 en 43 haalt Stefanus in zijne rede ons vers aan, en wel volgens de Griekse vertaling, die niet getrouw is, en op ene verkeerde opvatting van de Hebr. tekst berust. Dit doet echter aan de waarheid van deze plaats zijner rede geen afbreuk; want hij wil alleen de Joden bewijzen, dat zij altijd de Heiligen Geest hebben tegengestaan, en reeds in de woestijn het heir des hemels gediend hebben, en dit is in de Griekse overzetting juist uitgedrukt even als in de grondtekst.

Dewijl nu uw afval een zo diep gewortelde van ouds af toenemende is, daarom zal Ik ulieden gevankelijk wegvoeren, ver boven Damascus henen, die oude grens van het uwen vaders beloofde land, zegt de Heere, wiens naam is God der heirscharen, en die macht heeft dezen Zijnen naam te bevestigen.

Gij zult verder uit uw land vervoerd worden, dan toen Hazaël, koning van Syrië, zovele Israëlieten gevankelijk wegvoerde naar Damascus (Hoofdst. 1:4), en gevolgelyk minder hoop kunnen scheppen van weer te keren. De koning van Syrië voerde de tien stammen gevankelijk naar Medië (2 Kon. 14:6).

HOOFDSTUK 6.

VERDERE BEDREIGING VAN STRAFFEN VAN WEGE DE ZONDEN VAN JUDA EN ISRAËL.

VIII. Vs. 1-14. Thans wordt het woord in 't bijzonder gericht tot de groten in het rijk van Juda en Israëel. De Profeet roept een tweede "wee" over hen, de zorgeloze, weelderige vorsten, die verre er van om met die farizees gezinden de dag des Heeren nabij te wensen, in hun zelfzuchtige tevredenheid met het tegenwoordige aan geen Godsgericht geloven, en, onbekommerd over de naar hun mening nog verwijderden dag des Heeren in hunnen rijkdom zwelgen. Aan deze Sadduceese reinheid kondigt hij ondergang en algemene verwoesting van het rijk aan, daar haar gehele zoeken, vooral haar vertrouwen op hare eigene sterkte dwaas en verkeerd is.

Wee de gerusten te Zion 1), die God vergetende zich veilig wanen in het rijk van Juda, en de zekeren, die zorgeloos voortleven op de berg van Samaria; die de voornaamste, de stamvorsten zijn van de a) eerstelingen, de verhevensten der volken, van het volk, dat de Heere Zich tot een eigendom heeft verkoren, en tot dewelke die van het huis Israëls komen, om raad en beslissing in de strijd te verkrijgen; die dus als opvolgers van de eerste stamvorsten ten tijde van Mozes waren geroepen, als voorbeelden van ware godsvrucht het volk voor te gaan.

Exod. 19:5. Jer. 2:3.

Zij, die te Zion woonden, dachten dat ere en bescherming genoeg was voor hen, en dat zij daar gerust konden zijn van alle vreze des kwaads, omdat het een sterke stad was, wel bevestigd zo door de natuur als door de kunst. Wij lezen van Zions sterkten en hare bolwerken en omdat het ene koninklijke stad was, waar de stoelen des gericht des Huizes Davids waren.

Zij die te Samaria woonden, hoewel het geen heilige berg was, als Zion, vertrouwden nochtans daarop, omdat het de hoofdstad was van een machtig koninkrijk, en mogelijk ware het in nabootsing van Jeruzalem de hoofdplaats van deszelfs godsdienst en bij verloop van tijd kwam de berg Cherizim bij hen in al zo grote achting als de berg Zion ooit was.

Deze profetische redevoering van Amos is bepaald tot de aanzienlijken in Israëel gericht, die, bouwende op de vastigheid en sterkte der door hen benauwde steden, van ramp noch gevaar wilden horen, of weten. De ijdelheid van hun vertrouwen blijkt in de heenwijzing op de steden der heidense volken, die niet minder groot en welvoorzien waren. Die groten onder het volk, die, allerlei wellusten dienende, de bozen dag verre stelden, zouden ervaren dat de Heere een gruwel heeft van hun hovaardij, en ze door gevankelijke wegvoering zal vernederen. Ja ook de zeisen des doods zal in die elpenbenen huizen op het ontroerendst woeden, zodat ze, hoe bevolkt ook, ten enenmale zouden uitsterven. En al vleide zich menigeen met de valse inbeelding, dat het zover wel niet komen zou. Amos snijdt die verwachting ten enenmale af met de beeldrijke vragen: "zullen ook paarden rennen op ene

steenrots, wier punt loodrecht omhoog steekt?" "Zal men daarop; " enkel steen als Hij is, "met runderen ploegen?" Zo onmogelijk het eerste, en zo hopeloos het laatste is, zo zeker is Israëls behoud ene afgesnedene zaak. Wie het waagt tegen God te strijden en het hart te verharderen, kan noch zal vrede hebben, maar ondervindt vroeger of later dat de Heilige in de hemel een rechtvaardige Wreker is. (J. D. B. BROUWER).

Gaat over de Eufraat naar Kalne of Stisifon aan de Tiger, in het land van Mesopotamië, de grote en bloeiende hoofdstad van het rijk van dien naam (Jes. 10:9. Gen. 10:10 en ziet toe; en gaat van daar naar Hamath aan de Orontes in Syrië, de grote en bloeiende hoofdstad van een zelfstandig rijk (Gen. 10:18. Num. 34:8), en trekt af naar Gath, die grote hoofdstad van het gehele land der Filistijnen, of zij wel beter zijn dan deze koninkrijken Israël en Juda, wier stamhoofden gij zijt, of hun landpale groter is dan uwe landpale 1). Ziet toch over welk een groot, heerlijk en hoog begenadigd volk gij tot vorsten zijt gesteld.

Een ontkennend antwoord wordt hier verwacht. De Profeet noemt drie beroemde en bij Israël bekende steden op, om daarmee op Israëls voorrechten en sterke positie te wijzen, maar ook om daarmee aan te tonen, dat al de sterkte en vastigheid, en uitgebreidheid niets zal baten en niet zal helpen, indien de Heere God de fiolen van Zijn toorn over zijn volk zal uitgieten. Er zijn er die menen, dat de Profeet op deze steden als reeds verwoest, wijst, maar dit ligt niet in het verband der zin en bovendien is het niet te bewijzen, dat een der hier genoemde steden reeds in de dagen van Amos verwoest was.

Gij, die ter geruststelling van uw geweten in uwe goddeloosheid de {a} bozen dag, de dag des gericht's en der straf van God b), verre stelt, en de stoel des gewelds nabij brengt 1) die hoe langer hoe meer ene heerschappij van geweld en ongerechtigheid opricht, die het oordeel Gods natuurlijk tengevolge hebben moet.

{a} Amos 5:18. b) Ezech. 12:27.

Men wilde er niet aan, dat de dag des toorns zou komen en ondertussen bedreef men allerlei geweld en onrecht, daardoor de dag des toorns verhaastende.

Die betonen God vergeten te zijn door hun zorgeloze zwelgerij en dronkenschap, en daar liggen op elpenbenen (met elpenbeen ingelegde Hoofdst. 3:15. 1 Kon. 10:18) bedsteden, en weelderig zijn, lang uitgestrekt liggen op hun koetsen, hun divans, en eten de lammeren van de kudde, en de kalveren uit het midden van de meststal.

In ouden tijd waren de Hebreëen gewoon bij de maaltijd te zitten (Gen. 27:19. Richt. 19:6.

Sam. 20:5, 24. 1 Kon. 13:19), desgelijks de oude Romeinen en Grieken in de heldentijd, en de oude Egyptenaren. Kinderen en vrouwen hielden die gewoonte, toen de mannen haar reeds verlaten hadden. Liggend te eten hielden de Romeinen voor vrouwen onwellevend, en ook bij de Israëlieten schijnt het niet te zijn voorgekomen. Daarentegen lagen bij de Perzen, gelijk uit Esther 7:8 blijkt, ook de vrouwen bij maaltijden aan de tafel aan. Eerst in lateren tijd werd het bij de Israëlieten onder de mannen gewoonte om aan tafel te liggen, in de beginne bij feestmaaltijden, later ook bij gewone. Men lag daarbij op kussens of divans (anakeisyai,

anaklinesyai) waarbij spoedig grote weelde in zwang kwam. Daar gewoonlijk 3 tot 5 personen op een kussen lagen, zodat zij op de linkerarm leunden, de voeten naar achteren uitstrekten, kwam de rechts liggende met zijn achterhoofd aan de borst van de buurman ter linkerzijde, welke plaats aan de geliefden vriend of gunsteling werd aangewezen (vandaar anakeisyai en tw kolw Joh 13:23; 21:20). De kussens voor drie personen heten triclinia, welke naam later meestal de bij elkaar voeging van drie kussens voor een gezelschap, dat middagmaal houdt en ook de eetkamer zelf betekent.

Die op het geklank der luit (1 Sam. 6:16) kwinkeleren, waarmee men gewoonlijk het wilde, hartstochtelijke gezang van allerlei lichtzinnige liederen begeleidt, en bedenken zichzelven instrumenten der muziek, gelijk David, maar niet om de Heere in de hemel met muziek en heilige gezangen te vereren (1 Kron. 23:5), maar om zichzelven tot nieuwen lust op te winden.

De voorvaderen brachten ten tijde van Mozes ter betoning van hunnen ijver voor de dienst des Heeren bij de inwijding van het altaar zilveren offerschalen (Num. 7:84) maar deze zijn het, die wijn uit schalen drinken, ter ere van hunnen afgod, en zich zalven met de voortreffelijkste olie, maar bekommeren zich niet over de verbreking van Jozef, over de bestaande ellende en het dreigende verderf van volk en rijk (Hoofdst. 5:6).

Verbreking van Jozef werd toen alles genoemd, wat de zegen, de genade, liefde en weldaden Gods omtrent Israël kon ophouden, verhinderen of wegnemen. En dit is het nog wat aan een land, ja aan elke ziel in 't bijzonder schade kan veroorzaken, namelijk de zonde. Alles wat de ware, godzalige welvaart, rust en blijdschap in God hinderlijk is, is zeker ene grote verbreking. Ach hoe velen zouden het zonder twijfel bij God in Zijne liefde beter hebben, dan zij het werkelijk genieten! Dat is toch ene grote verbreking, wanneer men zich daarom niet eens bekommert! Wie waarlijk voor zichzelven tot waar berouw begint te komen, bij dien komt zeker de ene droefheid na de andere; met ziet ook gaarne anderen gered, omdat men ondervonden heeft, hoe zwaar Gods toorn is. Van waar komt het dan nu, dat aan de minsten de gewone straffen en plagen ter harte gaan, en dat zo zeldzaam iemand er over denkt, hoe het algemene kwaad zou kunnen uitgeroeid worden? Van waar anders, dan omdat men voor zichzelven zo slecht zorg draagt. Daarom leeft alles zo gerust, alsof er geen gevaar ware.

Zij vernederen zich niet onder Gods slaande hand, en nemen niet ter harte de Goddelijke oordelen, die gebracht zijn over het koninkrijk van Israël, genoemd met de naam van Jozef of huis van Israël. De woorden zinspelen op de verdrukten staat van Jozef, toen hij door zijne broederen verkocht en naar Egypte gebracht werd.

Daarom zullen zij, die goddeloze vorsten, die nu het volk in zwelgerij voorgaan, nu ook zeer spoedig gevankelijk henengaan onder de vorsten, die in de gevangenis gaan, en het banket, het gejuich dergenen, die weelderig zijn, zal wegwijken; de gastmalen dier dartelen zullen ophouden.

De Heere HEERE heeft gezworen bij Zichzelven, bij Zijne heiligheid (Hoofdst. 4:2. Jer 51:14)(spreekt de HEERE, de God der heirscharen) Ik heb enen gruwel van Jakobs hovaardij,

van alles, waarop het volk der beide rijken zich verheft, van zijne ingebeelde grootheid en macht, en Ik haat in 't bijzonder zijne paleizen, waarin de vorsten zwelgen; daarom zal Ik de stad Samaria en hare volheid, al wat daarin is, overleveren aan de vijanden, die Mijn oordeel, de verwoesting, aan haar zullen volbrengen.

Op de paleizen zagen al de herhaalde bedreigingen in Hoofdst. 1 en 2. Amos is voornamelijk een boetprediker voor de hogere standen. Het is hem niet alleen te doen om de rijken en machtigen van zijnen tijd enen spiegel voor te houden, maar hij spreekt met het oog op deze de algemene wet van de goddelijke gerechtigheid uit. Wanneer de bewoners van schone, grote huizen in onze dagen zich aan gelijke zonden schuldig maken, zo zijn zij in een zelfde oordeel als Jakob en Jozef. Men behoeft slechte de namen te veranderen, en in plaats van Jakob Duitsland en in plaats van Jozef Oostenrijk of Pruisen of Beieren enz. te plaatsen. Nu is echter de schuld veel groter dan toen, want de eersteling der volken in Amos tijd kende Christus nog niet gelijk wij. Wat van het oordeel over Samaria waar is, dat kan ook op Jeruzalem worden toegepast, en is naar de profetischen geest waar van alle grote steden, die het land in zonde voorgaan. Het is de algemene waarheid, die de Profeet op het oog heeft, de waarheid, die hare geldigheid heeft voor alle tijden. Wat Samaria en Jeruzalem, wat Nineve en Babel hebben ondervonden, toen hare ure gekomen was, dat zullen op haren tijd alle andere grote steden, Londen, Parijs, Petersburg, Berlijn, New-york enz. op haren tijd ook ondervinden.

En het zal geschieden bij de verovering der stad, zo er enig aanzienlijk getal, bijvoorbeeld tien mannen in enig huis zullen overgelaten zijn, dat zij allen te zamen tot de laatsten sterven zullen.

En de naaste vriend van hem, die in een huis door het zwaard of de pest gestorven is, zijn naaste bloedverwant, op wien de plicht der begraving rust, zal een iegelijk van die opnemen, of die hem verbrandt, om de beenderen uit het huis uit te brengen, opdat zij niet door de gewone wijze van begraven de lucht door de grote menigte van lijken verpest worde (1 Sam. 31:12), en alsdan zal zeggen tot dien, die als de laatst overgeblevene bewoner van het huis binnen de zijden in de uiterste hoek van het huis is, waarheen hij gevluht is, of hij zijn leven nog mocht redden: Zijn er nog meer bij u, die in leven zijn gebleven? En hij zal zeggen: Neen niemand. Zij zijn allen weg. Dan zal hij zeggen: Zwijg! want zij waren niet om des HEEREN naam te vermelden (liever: vermeld de naam des Heeren niet; roept Hem niet aan, opdat niet het oog van Zijnen toorn zich op mij vestige, en ook ik aan het oordeel des doods worde overgegeven).

De Profeet stelt hier de gruwel der verwoesting zeer aanschouwelijk voor. Allen schier zullen gedood worden. Een enkele zal slechts overblijven, en wanneer dan de naaste bloedverwant of de lijkbezorger komt om de lijken weg te nemen of te verbranden, dan zal deze tot degene, die zich ergens verschuild heeft, zeggen, hem vragen of er nog maar zijn overgelaten.

De lijken te verbranden was bij Israël geen gewoonte; maar er wordt hier van gesproken, dewijl er geen tijd zou zijn om te begraven, van wege de veelheid der verslagenen, en deze de lucht zouden verpesten, indien ze onbegraven bleven liggen.

Want ziet, Mijn volk! zegt God, de HEERE geeft bevelaan de vijanden, de werktuigen Zijner wraak, en Hij zal het grote huis, de paleizen slaan met inwatering, met scheuren, en het kleine huis met spleten. Het gehele volk, van allerlei rang, zal in de algemene rampen delen.

Hoe dwaas is het daarom, dat gij meent door uwe macht dit gericht te kunnen verhinderen; daar toch is alleen ware macht, waar ook recht en gerechtigheid is. Zullen ook paarden rennen op ene steenrots? Even zo min kan uit goddeloosheid ene macht voortkomen, die van de straffende gerechtigheid Gods redt. Zal men ook daarop, op de steenrots met runderen ploegen? Evenmin zal er bij u behoudenis zijn, want gijlieden hebt het recht in gal, in vergif, het beeld der dodende ongerechtigheid, verkeerd, en de vrucht der gerechtigheid, namelijk de onpartijdige rechtspleging, ingiftigen alssem.

Deze zinneprenten vertonen ons de hardnekkige onbekeerlijkheid der Israëlieten in weerwil van alle waarschuwingen en vermaningen. Hun harten waren als een rotssteen. Wanneer de profeten het volk waarschuwd en vermaanden deden zij even vergeefs arbeid als dat iemand met paarden wilde rennen op steenrotsen, of ploegen op klippen.

Gij, die in uwe dwaasheid hij de heersende ongerechtigheid blijde zijt over hetgeen in Gods ogen een nietig dingis, namelijk over uwe sterkte, door welke, gelijk gij meent, uw koning Jerobeam II onlangs de Syriërs geslagen en de oude grenzen van het rijk versierd heeft; gij die zegt: Hebben wij ons niet door onze sterke hoornen verkregen; zijn wij niet door ons beleid en onze schranderheid, door onze soldaten en paarden (1 Kon. 22:11) zo ver verheven dat wij ons wel tegenover onze vijanden kunnen verdedigen?

Een hoorn betekent dikwijls in de Schrift macht of gezag: de spreekwijze is ontleend aan de hoornen van ossen of stieren, waarin hun kracht bestaat.

Die hun vertrouwen in zichzelf stellen vertrouwen op een niets, daar zij in zich niets hebben, dat van enige betekenis is. De mens is desalniettemin zo dwaas en ijdel, dat hij meent, alles wat hij doet te doen door eigen kracht, terstond, zorgvuldigheid en bekwaamheid. Deze verblindende, die inzonderheid de wijzen van dezen tijd begeert, is bijna de gehele schuld van al het kwade, dat hun bejegt. (MAD. GUYON).

Want ziet (vs. 11), Ik zal uwen goddelozen hoogmoed spoedig te niet doen; Ik zal over u lieden, o huis Israëls! een volk, namelijk de Assyriërs als werktuig van Mijnen toorn verwekken, spreekt de HEERE, de God der heirscharen, wien alle legers tot vernietiging Zijner tegenstanders ten dienste staan; die zullen u lieden, zowel Israël als Juda, daar gij even schuldig zijt, drukken en geweldig benauwen, van daar men komt te Hamath, de uiterste grens van uw land in het noorden, tot aan de beek der wildernis, de zogenaamde Arabah el Ahsy, die het land der Edomieten van Moab scheidt, in het uiterste zuiden (Num. 20:17 #Nu 2 Kon. 14:25).

Men zij gewaarschuwd de harten niet te verharderen, want hen die in hoogmoed wandelen, weet God te straffen. .

Hij die de last over hen brengt is de Heere God der heirscharen, die mag en kan doen, wat Hem behaagt, die alle schepselen tot Zijn bevel heeft, en die, als Hij werk te doen heeft, geen gebrek zal hebben aan werktuigen om het werk te doen, hoewel zij het huis Israëls zijn, nochtans zal Hij tegen hen een volk verwekken, dat zij niet vreesden, maar vergeefs op gehoopt hadden. Het ganse volk had deel gehad in de ongerechtigheid, en daarom moest het delen in de rampen.

HOOFDSTUK 7.

AMOS, DOOR AHAZIA AANGEKLAAGD, HEEFT DRIE GEZICHTEN VAN TOEKOMSTIGE STRAFFEN.

Het derde en laatste hoofddeel van ons Boek Hoofdst. 7-9, bevat vijf visioenen, die de inhoud der profetische rede van het vorige gedeelte verder moeten ophelderen en bevestigen. Deze vormen twee hoofdgroepen: de eerste vier behoren bij elkaar, wat uitwendig zichtbaar wordt door het gelijke begin; "De Heere HEERE deed mij aldus zien, " terwijl de vijfde een bijzondere groep vormt met de beginwoorden: "Ik zag de Heere. " Wat de inhoud aangaat onderscheiden zich de beide groepen zo van elkaar, dat de eerste de strafgerichten afbeeldt die gedeeltelijk reeds over Israël zijn gekomen, deels nog komen zullen, de tweede daarentegen de ondergang van het oude Godsrijk, vervolgens zijne wederoprichting en eindelijke verheerlijking verkondigt. Ook onder de eerste vier visioenen is weer een onderscheid: de twee eerste bevatten meer algemene, de gehele geschiedenis van Israël en ook de heidenwereld omvattende gerichten, en door de voorbede van de Profeet wordt het gericht over Israël, dat nabij is, nog afgewend, de twee laatste kondigen alleen de ondergang van het rijk van Israël aan, zonder dat de voorbede van de Profeet het gericht kan afwenden.

Vs. 1-3. Eerste gezicht. De Profeet ziet, hoe de Heere op het punt staat, nu, nadat alle vroegere straffen over Israël te vergeefs zijn geweest, een laatste gericht, dat het volk met de ondergang dreigt, over hen te brengen. Amos bidt voor hen, en God verschoont nog eens.

De Heere HEERE deed mij aldus zien door de werking van Zijnen Heiligen Geest, een gezicht (1 Kon. 22:22), zodat ik met het inwendige oog in een beeld aanschouwde, wat Hij met Zijn volk voorhad, en ziet Hij formeerde tot Israëls straf sprinkhanen, in het begin des opkomens van het nagras, toen het land weer begon groen te worden, en ziet, het was het nagras na des konings afmaaiingen.

En het geschiedde, als zij, de sprinkhanen het kruid des lands geheel zouden hebben afgegeten, en zich gereed maakten ook nog het op nieuw groen wordende nagras te vernietigen, dat ik zei: Heere HEERE! vergeef toch aan Uw arm land zijne schuld, en bewaar het voor dit zware oordeel; wie zou er van Jakob 1) blijven staan, wanneer Gij dit oordeel over hen brengt, wien zou het niet ten onder brengen? want hij is klein; zijne kracht is na al de zware straffen, die Gij over hen gebracht hebt, bijna uitgeput, en niet in staat de grote straf te verdragen, zonder te vergaan.

Het noordelijk rijk wordt hier genoemd met de erenaam "Jakob", even als onder "Izak" (vs. 9), om de tegenspraak van naam en oorsprong des volks met zijnen tegenwoordigen innerlijken toestand te laten gevoelen.

Toen de Profeet met andere vromen die voorbede deed tot afwending van het gedreigde kwaad, berouwde zulks de HEERE: het zal niet geschieden, dat zijn pas weer uitspruitende grond door Mijn gericht verdelgd wordt; Ik zal het land nogmaals vergeven zei de HEERE.

De betekenis van dit gezicht hangt geheel samen met het verstaan der uitdrukking "na des konings afmaaiingen" (vs. 1). "Nergens in het O. T. staat iets van een recht of voorrecht der Israëlietische koningen, om het voorjaarsgras van de weiden des lands tot onderhoud van hun paarden en muildieren te laten maaien, zodat de onderdanen voor hun vee alleen het nagras zonden hebben mogen maaien. Doch al ware dat ongehoorde recht te bewijzen, zo zou toch daar de koning zijn hooi reeds had inge oogst, toen de sprinkhanen kwamen, deze juist niet zijn getroffen, hetgeen duidelijk tegen de bedoeling van deze en de volgende visioenen is. Wil men het gezicht juist verstaan, zo mag men niet vergeten, welke de aard van dit gezicht is. Beelden of symbolen der gebeurtenissen, die in het rijk Gods reeds verleden zijn of nog toekomstig, zijn de Profeet voor het inwendig oog gesteld, en hij beschrijft ze, zo als hij ze gezien heeft tegelijk met de indruk, dien zij op hem hebben gemaakt. Daarom moet het maaien des konings even als ook de sprinkhanen, het kruid, vroeg gras en nagras geestelijk worden verstaan. De Koning is Israëls eeuwige Koning en Heere Jehova, die onder Zijn volk woont en Zich daarin heiligt, zo als Amos (Hoofdst. 4:6-10) optelt, reeds vele straffen over zijn afgevalen volk gebracht, en de bloesem des lands door de vijanden, zo als de Syriërs, laten verwoesten. Toch is het volk en het land weer hersteld, het nagras, d. i. nieuwe welvaart en bloei, is weer uitgesproten, zo als dit onder Jerobeam II en Uzzia overal zichtbaar was, maar inwendig is het met het volk slechts erger geworden. Daar bereidt de Heere een laatste, het zwaarste gericht, voorgesteld onder het beeld van sprinkhanen, door welke ook het laatste groen zal worden vernietigd. In 't bijzonder zijn de Assyriërs bedoeld, die Hij over het land wil brengen. Reeds begint dit gericht zich te vertonen, de sprinkhanen vreten werkelijk reeds het kruid in het land af; maar voordat zij nog het nagras kunnen verteren, voordat het laatste, de inval van het Assyrische gericht, geschiedt: en daarmee het einde van rijk en volk komt, wendt de Profeet door zijne voorbede Gods toorn nog eenmaal af. De Heere heft dit laatste gericht nog eens op, omdat Zijne genade niet de gehele verdelgung van Zijn volk wil, maar alleen zijne reiniging en heiliging.

4.

II. Vs. 4-6. Tweede gezicht. De Profeet ziet hoe Gods toorn-vuur over de bewogene zee der volken komt, en nadat hij die verteerd heeft ook het erfdeel des Heeren, het volk van God, begint te verteren. Daar smeekt Amos de Heere om verschoning, en de Heere geeft de belofte, dat Israël niet meer zal ten ondergaan.

Wijders deed mij de Heere HEERE aldus zien; en ziet de Heere HEERE riep uit, dat Hij wilde twisten met vuur Zijns toorns; en het verteerde enen groten afgrond, de grote waterplas, alle bronnen, d. i. de gehele wereld der heidenen, die tegen Hem was opgestaan; ook verteerde het een stuk lands, het begon het erfdeel des Heeren, het uitverkoren volk (Deut. 32:9) te verdelgen.

Toen zei Ik: Heere HEERE! houd toch op van Uwen verdelgenden toorn tegen Uw uitverkoren volk; wie zou er van Jakob blijven staan, wanneer Gij uwen gansen toorn daarover uitstortet, want hij is klein; Uwe oordelen, die reeds over Uw volk zijn gekomen, hebben zijne kracht reeds zo uitgeput, dat het Uwen toorn niet zal verdragen.

Tot zulk een gebed nam Amos de toevlucht bij de gevaren, die Israël om de zonde bedreigden. Hij erkent de grote schuld en zonde des volks. Hij gevoelt, dat God rechtvaardig oordelen en straffen mag toezenden, en hij toont dit door niet om recht, maar om vergeving te vragen. Maar hij weet ook dat die God Zich zelf heeft genoemd "barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. " Hij weet en gevoelt, dat bij de Heere goedertierenheid en veel vergeving is. En wordt hij nu bij het gezicht der gevaren, die het volk dreigen, met innig medelijden en deernis aangedaan, hij wordt er door gedrongen tot het gebed. Ootmoedig, maar tevens gelovig en vrijmoedig nadert hij tot de Heere. Ernstig en herhaald smeekt hij om genade. Hij begint met te vragen om vergeving, natuurlijk langs de enigen weg, waarin die mogelijk is, de weg van ootmoed en bekering. Maar in dien weg vraagt hij dan ook om ophouden, om heiliging en matiging der bezoeken, en dan om opheffing, als zij hun doel der heilzame tuchtiging mogen bereikt hebben. Hij doet het met aandrang uit de groten nood en de diepe afhankelijkheid des volks. "Wie zou er, " zegt hij "van Jakob blijven staan, want hij is klein. " Hij wendt zich met zijne bede tot de Heere HEERE, Adonai Jehova, en erkent daarbij wel Gods recht, maar pleit tevens op Zijne genadebeloften en verbondstrouw.

Toen berouwde zulks ook de HEERE: Ook dit zal niet geschieden, zei de Heere HEERE. Ik zal mijn volk niet geheel verdelgen, maar er zal een heilig zaad overblijven, dit zal als een brandhout uit het vuur worden gered.

Even als de sprinkhanen in het eerste visioen niet direct aardse sprinkhanen voorstelden, zo ook het vuur geen aards vuur, maar het hemelse vuur van de Goddelijken toorn, dat zijne wederpartijders verteert (Deut. 32:22). De stormachtige zee is hier, zo ook elders (Job. 38:11) beeld der gehele van God vervreemde, en Gode vijandige wereld der heidenen in haren opstand tegen Jehova, de Heere en Koning der wereld; "zij gelijkt aan de Chaos bij het begin der schepping of de vloed, die ten tijde van Noach zijne golven over de aardbodem uitstortte. " Daardoor, dat het vuur van God op de bewogen oceaan der volken valt, wordt het gericht voorgesteld, dat de Heere in de loop der tijden aan de Gode vijandige volken heeft volvoerd, en dat zijne laatste vervulling in de vernietiging van al het Gode vijandige op aarde zal ondervinden, wanneer de Heere in vuur komt, om met alle vlees te rechten (Jes. 66:15 vv.), en de aarde en alle werken daarin te verbranden, ten dage van het gericht en van de verdoemenis der goddeloze mensen (2 Petr. 3:7, 10 vv.).

Maar ook in dit gericht zal Gods belofte en verkiezing onvergeten blijven, en Israël, Zijn heilig erfdeel zal wel worden geoordeeld en gelouterd, maar eindelijk toch in een heilig overblijfsel zalig worden.

Beide visioenen beduiden hetzelfde. De Heere openbaart aan de Profeet Zijn groten toorn over Zijn volk van wege de zonde. Hij laat zelfs tonen, welke verschrikkelijke macht Hij kan zenden om het volk te vernietigen. maar ook toont Hij traag tot toorn te zijn en dat er diepten van liefde en van ontferming voor Zijn volk zijn.

Want toch waar de Profeet als voorbidder optreedt, en er op wijst dat Jakob geheel te gronde zou gaan, stelt de Heere de straf nog uit en toont Hij dat er nog wel ontferming bij Hem is.

De liefde Gods is oneindig.

7.

III. Vs. 7-9. Derde gezicht. De Profeet ziet, hoe de Heere op het punt is het vaste gebouw van het rijk van Israël te vernietigen, vooral om zijne twee hoofdzonden, de afgodische heiligdommen en het onwettige koningschap, te bezoeken.

Nog deed Hij mij aldus zien; en ziet, de HEERE, Jehova, de Koning Israëls, stond op enen vasten, welgebouwden muur, die naar het paslood gemaakt was 1), waardoor de vaste welgeordende bouw van het rijk Gods in Israël was afgebeeld, en een paslood was in zijne hand.

Israël was een muur, een sterke muur, die God zelf had opgericht als een bolwerk, als een muur van redding van zijn heiligdom, hetwelk Hij onder hen opgericht had. Deze muur was gemaakt naar het paslood, zeer nauwkeurig en sterk. Nu stond God op dezen muur, niet om hem te ondersteunen, maar om hem neer te trappen, of liever om te zien, wat hij er mede doen zal. Hij stond op denzelve met een paslood in de hand, om er de maat van te nemem, opdat het blijken mocht, dat het een ingebogen, kromme muur was. Dat paslood wij tonen waar hij krom, of scheef was. Daar zou God het volk Israëls ten pas brengen, zou hun tijdelijk afscheiden en tonen waarom zij dwaalden. Insgelijks zou Hij Zijn oordelen over hen brengen naar billijkheid, zou een paslood in het midden van hen stellen, om te tonen hoe ver hun muur moest worden afgebroken.

En de HEERE zei tot mij 1): Wat ziet gij, Amos? En Ik zei: Een paslood. Toen zei de Heere: Zie, Ik zal het paslood) stellen in het midden van Mijn volk Israël, en de vasten bouw van zijn rijk geheel verstoren; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan, niet meer verschonen.

Dat de Heere Amos vraagt, geschiedt alleen met het doel, om de bedoeling van het gericht aan het antwoord vast te knopen.

Het paslood dient niet alleen tot kunstige oprichting, maar ook tot afbreken van muurwerken of: Ik zal Mijn volk Israël nauwkeurig meten; Ik zal ene bijzondere schouwing doen, hoe ver het welgesteld en hoe ver het verdorven is.

Maar Izak's afgodische hoogten (1 Kon. 3:2), de altaren van het volk in het noordelijk rijk, dat van verheven aartsvaders afstamt en nu zo diep gezonken is, zullen verwoest, en Israëls heiligdommen, die het tegen Mijn uitdrukkelijk verbod in groot aantal tot zijnen valsens godsdienst te Bethel, Dan en Gilgal (1 Kon. 12:29) gebouwd heeft, zullen verstoord worden; en Ik zal tegen Jerobeams 1) huis opstaan met het zwaard; niet alleen zal de familie van Jerobeam II ophouden te heersen, maar het koningschap in dit rijk zal in 't algemeen worden vernietigd (Hos. 1:1 2 Kon. 15:8 vv.).

Jerobeam wordt hier genoemd, niet omdat onder hem het rijk der Tien stammen zou verwoest worden, maar omdat hij op dat ogenblik de koning van dat rijk was. In des konings heerlijkheid was de heerlijkheid van het rijk besloten, zo ook in de verwoesting van het koningshuis de verwoesting van het gehele rijk.

10.

IV. Vs. 10-17. Geschiedkundig bericht, hoe deze openlijke verkondiging van de val van het koningshuis de toorn des opperpriesters te Bethel opwekte, zodat deze de zaak aan de koning bericht en de Profeet als oproermaker aanklaagt, maar dan zelfs de Profeet zoekt te verschrikken. Amos wijst vooreerst de beschuldiging van zich af, als voorspelde hij om de brode, en verkondigt dan de opperpriesters Gods bijzondere straf.

Toen de profeet zo duidelijk het gericht over volk en koning voorzegde, zond Amazia (= sterkte van Jehova), de opperpriester bij het gouden kalf te Bethel, waarheen de Heere de Profeet gezonden had (Hoofdst. 1:1) tot JerobeamII, de koning van Israël, zeggende: Amos, die zichzelf een Profeet des Allerhoogsten noemt, heeft ene verbintenis tegen u, tegen uwen koninklijken persoon en uwe heerschappij gemaakt in het midden van het huis Israëls, namelijk hier te Bethel, het godsdienstige middelpunt van uw rijk: het land zal al zijne woorden niet kunnen verdragen, zij zijn gevaarlijk voor het welzijn van de staat.

Zo lang een wereldrijk bestaat, zijn de ware profeten en dienaren Gods, die zich bij de zuivere, ware leer en de zuiveren godsdienst hielden, of de gebeurtenissen des tijds met de mate der wet Gods maten, als opstandelingen tegen de bestaande ordeningen en autoriteiten, als landverraders gebrandmerkt. Zij weten echter, dat zij ook daarin hunnen Meester het kruis moeten nadragen, die ter dood werd veroordeeld, omdat Hij een vijand des keizers en een oproermaker was. Wie daarom ernstig en bestendig Gode en Zijner kerk zijne krachten wil wijden, die bereide zich voor op tweeërlei aanvechtingen, dat hij namelijk elke vrees en elken heimelijken aanval tegenstand biede. Wij weten wel, dat velen juist niet bevreesd zijn, al is de dood hun honderdmaal aangekondigd, maar zij zijn niet voorzichtig genoeg, wanneer de vijanden hen met listigheid aanvallen. Mocht ik daarom niet te vergeefs hebben gezegd, dat dienaren Gods op tweeërlei verdediging moeten letten, dat zij toegerust zijn tegen elke vreze des doods, en onverschrokken blijven, zelfs wanneer zij moeten sterven en hun hoofd overgeven, dat zij in de dienst voortgaan en hun prediking, zo dikwijls het nodig is, met hun eigen bloed bezegelen. Aan de andere zijde, dat zij op hun hoede zijn. Want dikwijls grijpen de vijanden der waarheid hen door vleierij aan, zo als de ervaring van onzen tijd dit genoegzaam leert, en hierin ligt veel groter gevaar.

Want alzo zegt Amos: Jerobeam zal door het zwaard sterven(vs. 9), en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd (vs. 9, Hoofdst. 5:27).

Hiëronymus merkt hier ene viervoudige vervalsing op van de woorden des Profeten; namelijk wanneer hij zegt: "Zo zegt Amos"; alsof hij het uit zich zelve had gesproken, terwijl Amos altijd voorop zet: "zo zegt de Heere" 2) dat hij zegt: "Jerobeam zal enz. ", daar het toch gezegd is onder voorwaarde, wanneer zij zich niet zouden bekeren; 3) dat hij op den

koninklijken persoon van Jerobeam doelde, wat toch slechts van de koninklijke familie gezegd was; 4) dat hij ook direct van Israëls wegvoering spreekt, terwijl die toch slechts voorwaardelijk was bedreigd.

Daarna, toen de koning gene maatregelen tegen de Profeet nam, omdat hij de zaak voor niets betekenend hield, zei Amazia tot Amos, om door het inboezemen van vrees van hem bevrijd te worden: Gij ziener, ga weg, vlief in het land van Juda, opdat de straf des konings u niet treffe, en eet aldaar brood, en profeteer aldaar, daar moogt gij naar hartelust door profeteren uw brood zoeken te verdienen.

De valse Profeet beoordeelt de waren naar zijne eigene gezindheid, volgens welke het hem alleen om de buik te doen is.

Maar hier te Beth-El zult gij voortaan niet meer profeteren: daar mag niemand iets tegen de koning zeggen; want dat is des konings heiligdom, hij zelf heeft het gesticht (1 Kon. 12:28), en dat is het huis des koninkrijks, de hoofdstad, het middelpunt van de door de koning voor het volk ingerichten en door hem voorgeschrevenen godsdienst.

Amazia is een trouw voorbeeld voor alle staats- en hoftheologen, die ene inrichting Gods op aarde, waarin alleen een onzichtbare koning regeert, en door zijne krachten zijne gemeente tot volmaking leidt, niet kennen; voor wie de godsdienst, de kerk staatsinstelling is, waarin de regerende vorst krachtens zijne opperste staatsmacht kan bevelen en inrichtingen maken, zonder gebonden te zijn aan de heilige eeuwige ordeningen Gods. Zo als ons vers ene treffende voorstelling is van dit afgodisch Caesaropapisme, zo is de geschiedenis van het noordelijk rijk zijne beste veroordeling.

Toen antwoordde Amos op de boosaardige en onwaardige beschuldiging, dat hij een broodprofeet zou zijn, en zei tot Amazia: Ik was(ben) geen Profeet van professie, en ik was geen (Sir. 24:38) profetenzoon, geen leerling in de profetenscholen, ten tijde van Samuël gesticht (1 Kon. 29:21), waar ik voor zulk een ambt zou zijn gevormd, maar ik was een arme ossenherder, en ik las wilde vijgen, sycomoren (1 Kron. 27:28) af, en leefde daarvan (Hoofdst. 1:1 1).

Amos wil zeggen, dat hij om de brode nergens behoefde heen te gaan. Brood in de zin van een beter inkomen zoekt hij niet, ook niet in 't rijk van Israël te Bethel. Hij is gewoon als herder zich met het geringste te vergenoegen, maar dat is hem ook genoeg, meer wil hij niet en heeft hij niet nodig. Daartoe kan hij ieder oogenblik terugkeren. Wanneer hij echter nu in Israël toch profetisch, dus faktisch als een Profeet optreedt, zo doet hij dat, omdat hij moet, volgens een Goddelijk bevel, niet uit enige zelfbedoeling. Wie hem dit wil verhinderen, die staat dus Jehova tegen. Daarom kondigt Amos Amazia in 't bijzonder straf aan, welke hem bij het gericht over Israël zal treffen.

Niet eigen willekeur en het zoeken van brood hebben mij hierheen gebracht en tot Profeet des Heeren gemaakt. Maar de HEERE nam mij van achter de kudde, uit mijn gering beroep,

dat mij echter genoeg opleverde, en de HEERE zei tot mij: Ga henen naar Bethel, en profeteer tot Mijn volk Israël.

Gij verzet u dus tegen de Heere, waar gij mij verhinderen wilt, daarom nu dan, hoor des HEEREN woord, tot straf over uwen tegenstand: Gij zegt: Gij zult niet profeteren tegen Israël, noch druppen(Deut. 32:2. Micha 2:6, 11. Ezech. 21:2, 7) tegen het huis van Izak.

Daarom zegt de HEERE also: Uwe vrouw zal in de stad, wanneer die door de vijanden veroverd wordt, door ruwe soldaten worden geschandvlekt, en hoereren, en uwe zonen en uwe dochteren, zullen alsdandoor het zwaard vallen, en uw land zal door het meetsnoer aan anderen, namelijk de nieuwen inwoners, uitgedeeld worden; en gij zultgevangelijk worden weggevoerd en in een onrein land sterven, in een heidens land en geheel Israël zal met u voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd daarbij blijft het ondanks uwe belastering en bedreiging.

Hij veroordeelt Amazia om de tegenstand, dien hij hem bood, en kondigt hem Gods oordeel aan, niet uit enige bijzondere gevoeligheid of wraakzucht, maar in de naam des Heren en op Zijn gezag.

De Profeet begeert geen geld en goed, hij heeft het niet nodig, hij maakt zelfs geen aanspraak op de profetentitel, daar het hem om geen titel te doen is. Treedt hij op als Profeet, zo doet hij het niet om de naam en het ambt, zo min als om het brood, maar alleen uit gehoorzaamheid aan de Goddelijke aanwijzing. Gelijk hij echter geen loon zoekt, zo vreest hij ook gevaar en vervolging niet, hij weet, dat de goddelijke last om een boetprediker te zijn voor een goddeloos geslacht, gevaren meebrengt, toch onttrekt hij zich niet. Door bedreigingen laat hij zich niet bevreesd maken. Al wil men hem niet horen, al wil men hem de mond stoppen, hij laat zich niet tot zwijgen brengen. Hij moet spreken, omdat hij daartoe een Goddelijk bevel heeft. Er was geloofsmoed nodig tot de roeping van enen Profeet, wanneer hij met zijne aankondigingen van straf openlijk wilde optreden. Maar dit niet alleen, ook afgezien van zulk optreden met strafredenen en dreigingen, was er ene grote mate van geloofssterkte nodig, om te midden van een ontaard geslacht de overtuiging vast te houden, en met alle beslistheid te kunnen uitspreken, dat God toch regeert, en Zijne wet toch zal verdedigen, en Zich als Heere en Rechter zal betonen. Men zou dit misschien willen verzwakken door er zich op te beroepen, dat de Profeten toch niet uit zich zelve spraken, maar alleen als organen Gods, dat zij dus wat zij verkondigen, volgens hoge opdracht verkondigen. Maar zo zeker aan de profetische rede haar objectief karakter moet verblijven, en zo zeker die zijde het meest moet worden opgemerkt, hoe die aankondiging eigenlijke praedictie, aankondiging van ene bepaalde soort en vorm, of van ene bepaalde mate van straf is, zo mag toch de subjectieve factor niet worden voorbijgezien. De profeten waren gene instrumenten zonder wil, instrumenten van Gods Geest volgens het begrip van mechanische inspiratie, maar wat zij moesten openbaren, dat was bij de ware profeten ook hun eigen geloof, hun eigene vaste geloofsovertuiging, zo ook zeker bij de herder van Thekoa.

Er is ook een edele, grote, vorstelijke moed, een vrije geest in de Profeet, die aldus met de hogepriester en de groten bisschop Amazia kan spreken. Zulk een moed is niet menselijk,

maar komt van boven en wordt gegeven aan hen, die door Gods kracht en bijstand iets groots in de kerk van God of in het wereldlijk bestuur moeten te weeg brengen.

HOOFDSTUK 8. VAN de ONDERGANG VAN HET HUIS ISRAELS EN VAN GEESTELIJKE HONGER.

Vs. 1-13. Vierde gezicht. De Heere toont de Profeet onder het beeld van een korf met rijp oft Israëls rijpheid voor het gericht. Amos verklaart daarop het gezicht, en kondigt de onrechtvaardigen en geweld plegenden groten onder het volk als straf voor hun goddeloosheid aan, dat hun vreugdefeesten in treurdagen zullen worden veranderd. Dan zal er een tijd komen, dat zij, die nu Gods woord verachten, van dorst daaraan zullen versmachten.

De Heere HEERE deed mij aldus zien; en ziet een korf metrijpe zomervruchten.

En Hij zei: Wat ziet gij, Amos? En ik zei: Een korf metrijpe zomervruchten. Toen zei de HEERE tot mij, om het gezicht te verklaren: Het einde, de rijpheid tot het gericht, is gekomen over Mijn volk Israël, over het noordelijke rijk; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan (Hoofdst. 7:8).

Maar de vrolijke gezangen des tempels, (liever: der paleizen) zullen te dien dage huilen, in weeklachten veranderd worden, spreekt de Heere HEERE: vele dode lichamen zullen er zijn (Hoofdst. 5:12 Spr. 9:15) door Mijne hand ter neer geveld; in alle plaatsen zal men ze stilzwijgend, vol stomme wanhoop wegwerpen.

In de grondtekst klinken de woorden veel aangrijpender: "Hij heeft ze weggeworpen. Stil!" Dat is het vreselijk zwijgen van hen, die het woeste veld van lijken overzien, en in het gevoel van zware zonde des volks niet eens de naam van God zullen vermelden, die in toorn Zijne gerichten heeft volvoerd. "

"Hoe zalig zijn de vromen! Hun wenen, zegt de Heiland, zal in vreugde worden veranderd. Met de goddelozen is het juist omgekeerd. (PF. B. W).

Hoort dit, gij groten en machtigen, die de nooddruftige opslokt! en dat om te vernielen de ellendigen des lands, of de stillen in de lande, die gene andere hulp en nergens recht vinden en zoeken, dan alleen bij God.

Zeggende: Wanneer zal de nieuwe maan, de feesttijd, waarin wij geen bezigheden mogen verrichten (Num. 28:11 vv. 2 Kon. 4:23), overgaan, dat wij met winst leeftocht mogen verkopen? en de sabbat, dat wij de verzamelden voorraad koren mogen openen? verkleinende de efa, de maat voor het koren (Ex. 16:36), en de sikkil, de prijs, die ons daarvoor moet worden toegewogen, vergrotende, en verkeerdelijk handelende a) met bedrieglijke weegschalen;

Hos. 12:8.

Dat wij de armen daardoor zo arm maken, dat wij eindelijk, daar zij ons niet meer kunnen betalen, voor a) geld als slaven mogen kopen (Lev. 25:39), en de nooddruftige om de

allerkleinste schuld bijv. om een paar schoenen, die zij niet kunnen betalen; dan zullen wij het kaf van het koren verkopen, in plaats van koren afval leveren.

Amos. 2:6.

Voor gierige mensen is de heiligheid van de sabbat een bijna ondragelijke last; stond het aan hen zij schaften dien geheel af.

Men kan hier zien tot wat gruwelijke zonden de gierigheid de mensen kan brengen, zodat zij niet alleen God en Zijn woord, maar ook de natuurlijke billijkheid vergeten. Wij zien ook welk een hard lot armen onder goddeloze rijken hebben. Zij moeten niet alleen hun voetwis zijn, maar zijn ook hun die gewoonlijk geen bescherming hebben, ten doel, om ze ten laatste van alles te beroven. Dat zij zich vertroosten! zij hebben de Heere tot Beschermers.

De HEERE heeft gezworen bij Jakobs heerlijkheid, Zijne kroon en Zijn roem, d. i. bij Zichzelf, die als zodanig zulk een misdaad niet gewroken kan laten: Zo Ik al hun werken in eeuwigheid zal vergeten! 1) (Waarlijk ik zal ze in eeuwigheid niet vergeten).

Dit is bij Amos de derde eed des Heeren (vgl. Hoofdst. 4:2; 6:8). Alle drie eden zijn verzekeringen, dat de Heere Zijn vonnis over Israël zal volvoeren. Dit bewijst hoe verstokt het volk was, en hoe vermetel in zijne zonden, dat het zulke eden behoefde om te worden getroffen.

De Heere God wijst hier verder op de grote zonde van Israël, dat het de ellendige, de arme verdrukt, dat de rijken, de kooplieden, door allerlei woeker en vals gewicht, zich verrijken, ten koste van de arme. Dit was een der ergste zonden, waarom de Heere der heerscharen zich vreeslijk vertoornde en waarom Hij het land zou overgeven aan de verwoesting.

Zou het land hierover, over zulk een zwaar gericht, dat Ik over alle die daden brengen zal, niet beroerd worden? en al wie daarin woont treuren (Hoofdst. 9:5)? Ja het land, de aarde die onder het gewicht van het gericht siddert, zal geheel alsof zij tot de eersten chaos weer zou terugzenden of door een nieuwen zondvloed zou worden overstroomd, oprijzen als ene als de rivier de Nijl en het zal heen en weer gedreven en verdrongen worden, als door de rivier van Egypte 1).

Beter: en het zal deinen en vallen als de rivier van Egypte. Het bewogen worden van het land, het heen en weer gaan hiervan, wordt hier vergeleken met het wassen en vallen van de Nijl.

Het sidderen der aarde, als een zich verheffen en nederzinken wordt nu aanschouwelijk gemaakt door vergelijking met het stijgen en vallen van de Nijl.

En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere HEERE, dat Ik voor het volk van het rijk van Israël de zon, de staat van geluk op de middag, te midden van zijn glans, als niemand er aan denkt, zal doen ondergaan, en het land bij lichten dage verduisteren.

De zon gaat voor ieder op de middag onder, wanneer hij plotseling in het midden zijns levens door de dood wordt weggenomen. Dit is ook waar van ieder volk, wanneer het midden in zijn aards geluk plotseling wordt vernietigd, maar het is nog in ruimeren zin alzo, wanneer de Heere op de jongsten dag ten gerichte zal komen, in een tijd, wanneer de geruste wereld het niet verwacht (Matth. 24:37 vv.), dan zal deze aardse zon op de middag ten ondergaan, en de aarde op helder lichten dag met duisternis worden bedekt. Maar ieder gericht, dat in de loop der tijden over een goddeloos volk of rijk komt, is een voorbode van het komen van het laatste gericht.

En Ik zal dan uwe vreugdefeesten in rouw, en al uwe liederen, die gij nu in uitgelatenheid zingt als hadt gij Gods straffen niet te vrezen, in weeklagen veranderen (vs. 3. Hoofdst. 5:16. Hos. 2:13), en op alle lenden enen zak, het haren boet- en treurgewaad (Gen. 37:34), en op alle hoofd kaalheid opbrengen, die gij zelf u als tekenen van diepe treurigheid maken zult (Jes. 3:24), en Ik zal het land stellen in zo groten rouw, als er in een huis is over enen enigen zoon, wanneer hij gestorven is (Jer. 6:26. Zach. 12:10), en na al die droefheid zaldeszelfs einde, het einde van dat land zijn als een bitteren dag; het gericht zal van hen niet meer worden weggenomen.

De zin der figuurlijke spreekwijs is voor elk verstaanbaar. Ik zal in het midden van de voorspoed, der welvaart en weelde op eenmaal het grootste en jammerlijkste onheil doen ontstaan, gelijk ook inderdaad heeft plaats gehad, toen onmiddellijk na de dood van Jerobeam, het Israëlietische rijk uit het toppunt van zijn grootheid nederstortte, en door al de jammeren van de burgerkrijg geteisterd en verwoest werd. Sommigen menen, dat men hier behalve de oneigenlijken ook een eigenlijken zin moet plaats geven, vermits in het jaar van Jerobeams dood, en wel ten tijde van een der hoge feesten, ene zonneklips in het rijk van Israël zichtbaar moet geweest zijn, waarbij vijf zesde gedeelten der zonneschijf verduisterd werden. Zodanig verschijnsel werd destijds voor een voorbode van grote rampen gehouden. Het afsnijden en uitrukken der haren was even als het rouwgewaad of de zak, een teken van openbare droefheid.

Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik enenalgemenen honger in het land zal zenden, niet enen honger naar brood, noch dorst naar water, maar naar het ware brood en water des eeuwigen levens, om te horen de woorden des HEEREN 1) ten einde daaruit licht in zulk ene duisternis, troost in zulk ene droefheid te verkrijgen.

Hiermede wordt de straf nog verzwaaard. Het was een vreselijke zaak voor Saul, dat God hem niet meer antwoordde, noch door de Urim en Tummim, noch door de Profeten. Zo ook zou er voor Israël geen Profeet des Heeren meer verschijnen in de dagen van ellende, noch om hen het woord des Heeren te verkondigen, noch om hen door dat woord redding en verlossing te prediken.

Het zou het bewijs zijn, dat de Heere Zijn volk had verlaten.

En zij, die nu het woord des Heeren verachten en versmaden, zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oostend. i. van het ene einde der aarde tot het andere, van het

noorden naar het zuiden, van het oosten naar het westen (Ps. 72:8); zij zullen met sterk verlangen omlopen om het woord des HEEREN en daaruit een lichtstraal van genade, een druppel verkwikkenden troost te zoeken, maar zullen het niet vinden, want de Heere heeft Zijn woord, dat zij lang hebben veracht, weggenomen, de tijd der genade is voorbij, het is te laat.

Die Gods woord niet wil, met dien zal het zo ver komen, dat hij het nooit kan vinden, al had hij het gaarne.

Het is ene ontzaglijke bedreiging, waarover bij een vroom hart de haren ten berge zouden rijzen en het lichaam beven. Gods woord helder en rein te hebben is de allergrootste schat en de grootste gave dezer wereld, zonder welken schat niemand het leven zou zoeken, laat staan begeren. Want wat is de mens, die Gods woord niet heeft, waaruit hij Gods wezen en wil kan leren kennen? Wat is een mens, die niet gelooft in de Heere Jezus Christus en geen vat des Heiligen Geestes is? Wat is een mens, die niet weet, dat God hem genadig is om Christus wil, en dat hij een kind en erfgenaam Gods is door Christus en in eeuwigheid zal leven? Maar hoe zalig en wederom zalig zijn zij, die, terwijl zij Gods woord zuiver kunnen horen, het ware gebruik der Sakramenten hebben, en daaruit ontvangen eenvoudig onderricht, waar geloof, werkelijk troost, die hun roeping volbrengen, op God vertrouwen, Hem aanroepen, geduldig zijn in hun kruis, lichaam en ziel in Gods genadige hoede aanbevelen, en weten, dat de lieve, heilige engelen rondom hem zijn, hem bewaken en bewaren voor alle vergiftige, vurige pijlen van de satan. Voorwaar, die zulk een leven niet leidt, die mocht wensen, dat hij nooit geboren ware, al is hij zo gezond, sterk en rijk en machtig, als het maar zijn kan. God helpe en verlichte onze harten, dat wij dien honger niet beleven. O trouwe Immanuël, Jezus Christus, blijf bij ons, het dreigt avond te worden, en de dag is reeds gedaald; Secten, ketterij, nijd, haat, boosheid, gerustheid en vleselijke gezindheid, welke alle voortkomen uit verachting van Uw heilig Woord, en die vol ondankbaarheid jegens Uwe weldaden maken, zullen ons de groten schat van Uw woord ontnemen Verschoon, lieve, trouwe Heiland, en laat ons en onze arme kinderen en nakomelingen zulk een jammer niet beleven, of neem ons te voren zalig tot Amen.

Wanneer Gods gerichten daar zijn en aan een geslacht, dat God verlaten en vergeten heeft, met vlammend schrift het aanzijn Gods bewijzen, dan komt het versmade en gehate woord des Heeren weer in achting. Men zou maar zo spoedig mogelijk beloften en vertroostingën willen horen, en aan deze zou men het oor lenen. Maar het is te vergeefs. Nu wij behoeven zeker niet meer op nieuwe openbaringen te wachten. Wij hebben het woord des Heeren in de Heilige Schrift. Maar wanneer het lang wordt veracht, kan het daartoe komen, dat er ten laatste niemand meer is, die het predikt, en zonder de levende prediking gaat het eindelijk toch verloren. Of wanneer het ook al gepredikt wordt, oefent het geen troost uit; juist omdat men het zoekt, vindt men het niet. Zo heeft een smachten plaats, dat gene bevrediging vindt. Dat wordt eerst dan anders, wanneer men in berouw zich buigt onder de bedreigingen Gods als welverdiend, en zich inwendig door de Geest Gods laat straffen over de vroegeren afval van God. Maar wie weet het of er nog tijd voor bekering komt. Men kan, voordat het daartoe komt midden in het vergeefse smachten naar de troost, dien men van God begeert, worden weggeraapt.

Te dien dage zullen zelfs de sterkste onder het volk, zij, die in vollen bloei en in de kracht des levens zijn, de schone jonkvrouwen en de jongelingen, van zulk een honger en dorst naar licht en troost versmachten;

Die daar zweren bij niets hogers dan het gouden kalf te Bethel, de schuld en de vloek van Samaria, en zeggen: Zo waarachtig als Uw God van Dan of Bethel leeft, en de weg van Berseba leeft 1), (Hoofdst. 5:5), en zij zullen allen door Gods gericht in het verderf vallen, en niet weer opstaan 2).

Berseba lag in het koninkrijk van Juda, en de toenmalige godvruchtige koning Uzzia zal zeker aldaar gene afgoderij geduld hebben. De weg kan derhalve de wijze van afgodsverering, welke te Berseba plaats had, niet betekenen. Voor het naast schijnt hier de eigenlijk gezegde weg naar Berseba bedoeld te worden. Deze weg zal bij het bijgelovige volk in grote achting geweest zijn, ter gedachtenis der oude afgoden, die aldaar in vorige dagen gediend werden. Denkelijk deed men uit dat beginsel langs dezen weg godsdienstige bedevaarten. Men stelle zich de weg van Berseba voor, zoals de Israëlieten gewoon waren dien te nemen, van Samaria over Bethel en Gilgal, door het land der Filistijnen, en dan was de weg vol afgoden, tempels en altaren. Het zweren bij de weg van Berseba schijnt voor het naast het zweren bij alle afgoden tegelijk te betekenen.

De vervulling dier bedreigingen nam haar begin met de verwoesting van het rijk van Israël en de wegvoering der tien stammen in de Assyrische ballingschap, en duurt nog tot heden voort voor dat deel van het Israëlietische volk, dat nog steeds op de door Mozes beloofden Profeet, de Messias wacht, en wel te vergeefs wacht, omdat zij de prediking des Evangelies van de in Jezus verschenen Messias niet willen horen.

HOOFDSTUK 9. VOORZEGGING VAN CHRISTUS

EN ZIJNE KERK.

VI. Vs. 1-14. Vijfde gezicht. De vorige visioenen tonen het gericht, dat nog in de toekomst over het afgefallen volk komen zal en begon met de woorden: "De Heere Heere deed mij aldus zien. " Thans ziet de Profeet de Heere bezig met het volvoeren van het gericht en begint met de woorden: "Ik zag de Heere, " De Heere staat aan het altaar, en beveelt de tempel te doen vallen, zodat het gehele volk onder zijne puinhopen worde begraven. Die ontkomen zal, dien zal de Heere overal vervolgen, inhalen en ombrengen. Want Hij is de almachtige God en de Rechter der wereld. Israël is toch de heidenen gelijk geworden en verdient gene verschoning meer. Toch zal het niet geheel worden verdelgd maar slechts gezift, en alleen de afgefallen menigte zal worden gedood. Daarna zal de Heere de vervallene tente Davids weer oprichten, het rijk Gods door opname der heidenen verheerlijken, met de rijkdom van Goddelijke genadegiften zegenen, en nooit, weer vernietigen. Even als de vroegere gerichten en strafredenen benevens de bijzondere bedoeling op het rijk der tien stammen tevens steeds het gehele volk Israël op het oog hadden, zo heeft ook dit laatste visioen en de daarin beschrevene verwoesting en wederoprichting van het rijk van God het gehele volk op het oog, dat in Juda zowel als in Israël van de Heere was afgefallen.

Ik zag de HEERE staan op (naast) het altaar in het binnenste voorhof van de tempel te Jeruzalem, het brandofferaltair, en het ganse volk van Israël was aan de dorpel des tempels vóór Hem verzameld. Hij riep een van Zijne dienaars, die Zijne bevelen volbrengen, misschien de Engel des doods, die de eerstgeborenen in Egypte sloeg (Ex. 12:13, 23), onder David het volk na de volkstelling met pestilentie sloeg (2 Kon. 24:15 vv.), en later onder Hizkia het leger van de Assyrischen koning Sanherib vernietigde (2 Kon. 19:35). En hij zei: Sla dien knoop, de kapitelen aan de top der beide koperen pilaren Jachin en Boaz aan beide zijden van het tempelportaal, in welke de vastheid van de tempel is afgebeeld (1 Kon. 7:21) Sla ze, dat de posten beven, en doorkloof ze allen, alle de balken, die het dak en het portaal vormen en op de knopen der beide pilaren rusten, in het hoofd, zodat het gehele heilige gebouw, waarin Ik tot hiertoe onder Mijn volk beschermend tegenwoordig was, en genadig hen droeg, van de top tot het fundament in elkaar storte (of dat zij op het hoofd van allen nederstorte) zodat het gehele volk onder het puin worde begraven, zo als eens bij Simson, als hij Dagon's tempel boven het afgodische volk verpletterde. En Ik zal hun achterste, het overblijfsel, zo het sommigen mocht gelukken te ontkomen, met het zwaard doden; de vliedende zal onder hen niet ontvlieden, noch de ontkomende onder hen behouden worden.

Vele uitleggers willen onder dit altaar dat te Bethel verstaan. Het gebruik van het bepalend lidwoord spreekt ten duidelijkste dit tegen. Te Bethel was ook niet één, maar waren verscheidene altaren (Hoofdst. 3:14) en van het begin af bestonden in het rijk van Israël twee heiligdommen te Bethel en Dan van gelijke waarde (vgl. 7:9; 8:14). Het altaar kan alleen dat zijn, waaraan ieder dacht, als van een altaar in de hoogsten zin zonder nadere aanwijzing sprake was. Dit was het koperen of brandoffer-altair te Jeruzalem, Dat dit, en niet het reukaltaar voor het allerheilige in het gewone spraakgebruik de naam van het altaar

verkreëg, is gemakkelijk daaruit te verklaren, dat het in veel nadere betrekking tot het volk stond, dan het andere, dat aan zijne blikken onttrokken was. Met deze aanneming vervalt ook tevens de andere mening als zouden deze bedreigingen in dit hoofdstuk alleen op het noordelijk rijk zien. Door deze gehele profetie heen vinden wij bedreigingen tegen het rijk van Juda (Amos 2:5, 6:1); en er ontbrak, zo de beloften van het hoofdstuk alleen op het rijk van Juda doelden, in hetgeen tot Israël was gericht, een wezenlijk element: wij hadden dan gericht zonder genade, dreiging zonder troost, hetgeen niet denkbaar en bij alle profeten zonder voorbeeld is. Neen, zo lang de Heere nog Profeten tot de tien stammen zond, zo lang werden zij nog geacht tot het volk te behoren, en zo lang was ook voor hen de tempel te Jeruzalem het van God gestelde heiligdom en de troon van Jehova, van waar zegeningen en straffen uitgingen, niet alleen over Juda, maar ook over Israël en de beiden rijken vijandige volken. (Hoofdst. 1:2; 2:4, 6 vv), De verschijning des Heeren naast het altaar is ene voorstelling van het woord: waar de dode lichamen zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden. Het altaar in de plaats der zonde; daar liggen de onverzoende zonden van het ganse volk opeen gehoopt, in plaats van de rijken schat van liefde en geloof, die daar, in het offer slechts belichaamd, moet liggen. Op de plaats der misdaad verschijnt de Heere, om Zich in de ondergang van hen te verheerlijken, die door hun leven Hem niet wilden verheerlijken.

Het zou de zinnebeeldige betekenis van het gehele visioen wederspreken zo men wilde aannemen, dat in ons vers alleen of hoofdzakelijk op de verwoesting des tempels werd gewezen. De tempel, stelt het rijk Gods voor, dat de Heere in Israël gesticht had, en is als een centrum daarvan in de plaats daarvan genoemd. In de tempel als woonplaats van de naam des Heeren, van de tegenwoordigheid der Goddelijke genade, zag het afgodische volk een onvernietigbaar onderpand voor het voortdurend bestaan van het rijk. Deze steun van vals vertrouwen wordt door de aankondiging, dat de Heere de tempel zal verwoesten, weggenomen. De verwoesting van de tempel beeldt de verwoesting van het in de tempel belichaamde rijk Gods af, met welke ook zeker het uitwendige heiligdom moest vallen, dat door de zonde des volks tot een kuil der moordenaars was geworden.

Op des Heeren bevel wordt het ganse vergaderde volk onder de puinhopen begraven. Ook hieruit blijkt, dat aan ene verwoesting van de tempel in de eigenlijken zin niet kan worden gedacht. Hoe zou onder zijne ruïnen het gehele volk kunnen worden begraven? .

Al groeven zij tot in de hel, het dodenrijk, in het binnenste der aarde, zo zal Mijne almachtige, straffende hand ze van daar halen, en al klommen zij in de hemel, zo zal Ik ze van daar doen nederdalen; noch de diepste diepte noch de hoogste hoogte kan ze redden van de straf (Ps. 139:7, 8).

Wat onze grootste troost is, als wij God voor ons hebben dat Hij namelijk overal is, moet onze verschrikking zijn, wanneer Hij tegen ons is. Op gene plaats kan men zich aan Hem onttrekken, door geen middel zich tegen Hem beveiligen, alle ruimten zijn voor Hem toegankelijk, alle krachten zijn onder Zijn gebod.

En al verstaken zij zich in het uiterste westen van hun land op de hoogte van Karmel, die hoog boven de zee zich verheft, zo zal Ik ze toch naspeuren en van daar halen; en al vluchtten

zij van de Karmel op de nog alleen voor hen openstaande zee, en verborgen zij zich van voor Mijne ogen in de grond van de zee, zo zal Ik van daar een zeemonster, ene waterslang (Jes. 27:1) gebieden, die zal ze ter dood toe bijten 1).

Wat een groot en machtig God is Hij, die dat vonnis over hen geveld heeft, en de uitvoering daarin zijn eigen handen zal nemen. Bedreigingen zijn meer of minder vreselijk, naar de kracht van hem, die dreigt. Wij belachen een onmachtigen toorn, maar de toorn van God is zo niet, het is een Almachtige toorn.

En al gingen zij in gevangenis voor het aangezicht hunner vijanden, die hen in ballingschap dreven, waar men anders gewoonlijk toch van zijn leven zeker is, zo zal Ik van daar het zwaard gebieden, dat het hen dode; en Ik zal mijn oog open en wakende tegen hen zetten ten kwade, om hen te straffen, en niet ten goede, gelijk Ik ze anders beschermd en gezegend heb.

Kan iemand, al verstak hij zich in de hemel, God de Wreker ontvliden, zo kan ook niemand, al bevond hij zich in het midden der vijanden, en al ware het zwaard reeds over hem opgeheven, voor God, de Redder verloren gaan. Alzo moeten deze gedachten voor de vromen ook bronnen van troost zijn. Er schijnt tegenspraak in dit woord te liggen; want de Heere had toch beloofd, hoeder van Zijn volk te zijn. De huichelaars passen Gods beloften steeds op zich toe, hoewel zij gene boete of geloof hebben. Daarom zegt de profeet hier, dat Gods oog op hen gericht zal zijn, niet om ze als vroeger te beschermen, maar om straf op straf over hen uit te storten.

Het volk des Heeren blijft onder alle omstandigheden voorwerp van bijzondere opmerkzaamheid. Zij worden rijker gezegend, maar ook harder gestraft dan de wereld.

Hoe zoudt gij ook maar kunnen denken Hem te ontvluchten; want de Heere HEERE der heirscharen 1) is het, die alsoo Zijne ogen over u open houdt, en Hij is het die het land, die de aarde met grote gerichten, als door wilde volken en machtige veroveraars a) aanroert, dat het versmelte, alsof de aarde weer in de chaotischen toestand vóór de schepping of bij de zondvloed zou terugzinken (Ps. 46:7; 75:4), en allen, die daarin wonen, treuren, en dat het, (zo als reeds boven in Hoofdst. 8:8 gezegd is) geheel oprijze, even als bij de zondvloed in een groten stroom veranderd, als ene rivier, als de Nijl, die het land overstroomt, zodat de aarde niet meer van ene zee kan worden onderscheiden, en het land verdrongen worde zinke als doorde rivier van Egypte (zie vs. 8).

De gelovige hoopt in zijn gebed de namen Gods opeen, om zijn vertrouwen en zijne verwachting op te wekken (vgl. Jes. 37:16); de goddelozen worden zij voorgehouden, om alle zijne verwachtingen neer te werpen.

De waarheid dezer woorden moest Israël eerst op smartelijke wijze ondervinden, toen Assurs wilde legerscharen zich over het westen van Azië uitstorten. Ook de overstroming is hier beeld van de overstroming der vijanden. Water is een veel gebezigd beeld der vijanden (Ps. 18:17; 144:7); overvloeiende stromen zijn het beeld van menigte van volken, die veroverend het land bedekken.

Die Zijne opperzalen (Ps. 104:3) daarboven in de wolken hemel bouwt, in de wateren daarboven (Gen. 1:7), en Zijne benden, (Zijne gewelven) die heeft Hij op aarde (boven de aarde in de wolken) gefondeerd; die als Rechter gezeten in deze hoog boven de aarde gebouwde wolkenburcht, de a) wateren der zee roept, en giet ze even als bij het oordeel van de zondvloed (Gen. 7:11) door de geopende vensters van dezen wolkenburcht uit op de aardbodem; HEERE is Zijn naam, Jehova, de Getrouwe en Waarachtige, die Zijn naam bevestigen zal.

Amos 5:8

Beroemt u niet op uwe verkiezing, als had Ik daardoor Mij zelven de handen gebonden 1). Zijt gijlieden in uwe vervreemding van GodMij niet evenveel waard als de kinderen der Moren, de zwarte zonen der Cuscheërs en Ethiopiërs, die reeds in hun zwarte kleur een teken dragen van hun goddeloze Chamietische gezindheid (Jer. 13:23), o kinderen Israëls? spreekt de HEERE. Heb Ik Israël) niet opgevoerd uit Egypteland? Zeker, maar alleen voor het gelovige verbondsvolk is deze verlossing een onderpand der genade, maar gij zijt Mijn verbondsvolk niet meer. En heb ik niet op dezelfde wijze bijvoorbeeld de door u zo verachte onbesnedene Filistijnen uitgevoerd uit Kafthor, hun vroegere woonplaatsen in Pontus en Cappadócië aan de zuidelijken oever der zwarte zee (Gen. 10:14), en de Syriërs uit Kir, de omstreken van de rivier Kur, waar de arm der Kaspische zee uitloopt en waarheen Ik gedreigd heb ze weer te zullen verstoten (Hoofdst. 1:5)? Zo zal ook uwe verkiezing u niet voor vernietiging beschermen.

De verkiezing des volks en zijne uitvoering uit Egypte was werkeloos waarvoor zij werden gehouden. God had Zich werkelijk daardoor de handen gebonden. Hij moest het volk redden, Hij mocht het niet verstoten. De verkiezing was het werk Zijner vrije genade; de bevestiging daarvan door die daad werk Zijner gerechtigheid. Het volk had het recht hem aan Zijne verplichting te herinneren, wanneer Hij die niet scheen na te komen. Zijne verkiezing was een vaste ankergrond der hope, ene rijke bron van troost, de grond van alle Zijne gebeden. Maar daarin lag de dwaling, dat de verkiezing door diegenen werd toegeëigend, aan welke zij niet toebehoorde, ene dwaling welke gedurig herhaald wordt (Rom. 2:15). De verkiezing des volks, zijne verlossing uit Egypte is evenmin als de besnijdenis en de doop, een vrijbrief tegen alle ongeluk voor diegenen, die zich niet door hunnen wandel ware kinderen Israëls betonen te zijn.

Zo zeker als hier alleen van het ganse volk sprake kan zijn, zo zeker doelt ook het gehele overige gedeelte van het hoofdstuk op het gehele volk Israël en Juda, al is het ook met bijzondere betrekking op het noordelijke rijk. Het is onmogelijk onder het huis Jakobs van het volgende vers Juda alleen te verstaan, want Amos gebruikt huis van Israël en huis Jakobs steeds voor het gehele volk; waar hij uitsluitend van het noordelijk rijk wil spreken, zegt hij: huis van Efraïm of van Jozef.

Wee degene, die dat, wat God uit genade van hem gemaakt heeft, zich als een verdienste toerekent en zich Zijner schamen en Hem vernederen beneden degenen, boven welke Hij verhoogd had.

Ziet, de ogen des Heeren HEEREN zijn met heiligen toorn tegen dit zondig koninkrijk Juda, en voornamelijk Israël, dat Ik het, zo als Ik reeds door Mozes (Deut. 6:15) heb bedreigd, van de aardbodem verdelgd; behalve dat Ik het huis Jakobs, Mijn in Jakob verkoren volk des eigendoms, niet ganselijk, gelijk de overige zondige rijken, zal verdelgen 1), spreekt de HEERE.

De Heer spreekt hier en in het vorige en in het volgende vers, van de ondergang van Israël, zowel van het Rijk der Tien stammen als van dat der Twee Van wege de opeenhoping der zonden zal de hand des Heeren uitgestrekt zijn tegen geheel het nakroost van Abraham. Evenwel niet geheel Israël zal vernietigd worden. Er zal nog een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. De Heidenen, de volkeren zullen komen en Israël wannen, gelijk het koren in de zeef gewand wordt. Al wat stof is, dat is al wat zondaar is, verachter van Gods geboden en Zijne ordinantiën, zal uitgeroeid worden, maar het heilig zaad, het koren zal in de zeef blijven, zal niet uitgeroeid worden.

Betere vertaling dan ook van niet een steentje, is, niet een korrel.

Neen, alleen in zoverre Israël van Mij is afgeweken zal het verdelgd worden, want ziet, een heilig zaad, een goddelijke kern, waaruit Ik een nieuw heilig volk en rijk kan vormen, zal overblijven; Ik geef bevel, en Ik zal het huis Israëls, eerst de tien stammen en vervolgens ook Juda onder al de Heidenen, de Assyriërs, Babyloniërs en op de gehele aarde verstrooien, en hen laten schudden (Luk. 22:31; v.) gelijk als zaad geschud wordt in ene zeef, zodat het kaf wegvliegt en stof en onreinheid ter aarde valt; en niet een steentje, niet een korreltje, geen enkel vroom kind van God zal er ter aarde vallen, allen zullen in de zeef achterblijven.

Ook de godvruchtigen worden hevig geschud, maar in het verborgene bestuurt de hand des Heeren hen, zodat zij niet ten onder gaan, en dat de aanvechting hun tot inwendigen zegen strekt.

Iedere zifting geschiedt op goddelijk bevel en toelating. Satan moet toestemming vragen, voordat Hij een vinger op Job kan leggen. Zelfs in dien zin zijn onze ziften rechtstreeks het werk des hemels, want de tekst zegt: "Ik zal het huis Israëls schudden. " Satan moge, gelijk een arbeider, de zeef vasthouden, hopende het zaad te verstrooien; doch de besturende hand des Meesters voleindigt de zuivering van het graan door hetzelfde middel, dat de vijand tot zijn verlies aanwendde. Gij dierbaar, doch sterk geschud zaad van de dorsvloer des Heeren, wees getroost door de zalige werkelijkheid, dat de Heere beide, dorsvlegel en zeef, tot Zijne eigene verheerlijking en tot uw eeuwig heil doet dienen. De Heere Jezus zal gewis de wan, die in zijne hand is, gebruiken, en het goede van het kwade afscheiden. Zij zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn; het koren op de grond der schuur is geen zuiver voeder, daarom is het wenningsproces nodig. In de zeef heeft het zuivere gewicht alleen waarde. Schillen en kaf, wanneer zij van het koren afgescheiden worden, moeten door de wind weggevoerd worden, en het eigenlijke zaad zal blijven. Sla de volkomene veiligheid van de tarwe des Heeren gade; zelfs het kleinste zaadje heeft ene belofte van behoudenis. God zelf is het, die zift, en daarom is het een ernstig en vreselijk werk. Hij schudt hen overal en onder alle volkeren. Hij zift hen op de krachtigste wijze "gelijk als zaad geschud wordt in ene zeef!"

en nochtans mag onder dit alles ook niet het kleinste, lichtste, noch onaanzienlijkste zaadje ter aarde vallen. Elk gelovige is persoonlijk dierbaar in de ogen des Heeren; geen herder wil gaarne één schaap, geen juwelier één diamant, gene moeder één kind, noch wie het ook zij, één lid zijns lichaams verliezen; evenzo wil de Heere geen enkele ziel van Zijn verlost volk verliezen. Hoe gering wij ook zijn, indien wij de Heere toebehoren, mogen wij ons verheugen, dat wij in Christus Jezus behouden zijn.

Wie moet vrezen voor de gerichten Gods? Niet zij, die aan het koren, maar die aan het kaf gelijken. Daarom de ernstige vraag: waaraan zijt gij gelijk? Zo zeker als tarwe blijft, zo zeker wordt kaf door de storm weggevaagd en omgekeerd. Al schijnt het ook, dat de tarwe op de aarde valt, eindelijk zal het anders blijken. Veel schijnt wel tarwe te zijn, maar is het toch niet. In de ziftende kracht der gerichten Gods ligt juist hun hoge betekenis.

Alle verstokte zondaars daarentegen Mijns volks zullen door het zwaard sterven, die daar wanen, dat zij voor het gericht bewaard zullen blijven, omdat zij naar het vlees tot Mijn volk behoren (vs 7. Hoofdst. 3:2), of om hun huichelachtigen ijver voor de uitwendigen godsdienst (Hoofdst. 5:21 vv.). Valselijk zeggen zij: Het kwaad zal tot ons niet genaken, noch ons voor (over) komen.

Nu gaat het weer heen tot de heldere lieve zon, die alles weer vrolijk, fris en levend maakt. Deze zon is onze lieve Heere en enige Heiland Jezus Christus, de ware Opgang uit de hoogte, het liefelijke morgenrood, de Zon der gerechtigheid, het afschijnsel van de heerlijkheid Gods des Vaders. Van deze zon predikt en voorzegt thans de Profeet: hij troost de verontruste gewetens en zegt: Weest getroost en vrolijk en goedsmoeds. Ik heb Mijne straf volvoerd. Wie zich daarnaar wil richten, die kan het doen. Maar wie niet wil, die moet al dat ongeluk overkomen, waarvan Ik gesproken heb. Nu wil Ik echter ene andere prediking laten horen, die tot de vromen en gelovigen gericht is, tot de beangstigde gewetens, die over hun zonde ellendig en bedroefd zijn, en hulp bij Gods genade en barmhartigheid zoeken.

a) Te dien dage, als het kaf van het koren wordt gescheiden en het volk Gods in waarheid een gereinigd en heilig volk zal geworden zijn, zal Ik, Mijne beloften, welke Ik aan David (2 Sam. 7:11, 12, 16) gegeven heb, volkomen vervullen. Ik zal de vervallene hut 1) waartoe het trotse paleis en het heerlijke koningschap van David alsdan geheel en al zullen weggezonden zijn, weeruit hun armzaligheid oprichten (Micha 4:8; 5:1. Jes. 11:1; 53:2. Ezech. 17:22 vv.); en Ik zal hare reten, namelijk van de beide rijken Juda en Israël, in welke Davids huis reeds is verscheurd, toemuren en vertuinen, zodat het volk weer onder de enigen Koning David, de Messias Jezus Christus, zal verenigd zijn (Hos. 2:2; 3:5. Ezech. 37:22). En wat door het gericht over Mijn rijk aan haar, die tente Davids is afgebroken, zal ik door de anderen waren David tot nieuwe macht en heerlijkheid weer oprichten, en ze, deze weer herstelde hut, in eeuwige heerlijkheid bewonen, en bouwen, uitbreiden en verfraaien als in de dagen van ouds onder de regering van David en Salomo (Micha 7:14).

Hand. 15:16.

Jezus Christus heeft het rijk van Zijnen vader David weer opgericht door de stichting van het Godsrijk op aarde. Hij heeft het rijk van David weer uitgebreid over de heidenen en door een veroveren van de besten aard, door de wapenen der verkondiging van Zijn Evangelie. Wel dengenen, die zich laten opnemen in dat rijk! Want zij vinden leven en vol genot. Christus heeft de gevangenis van Zijn volk gewend, daar Hij ons waarlijk heeft vrij gemaakt. Waar de Geest van Christus is, daar is vrijheid.

Ook hier wordt evenmin als bij Joël, de naam van de Messias genoemd. Te treffender is de voorstelling van Zijn rijk zo als het in Davids stamhuis op Gods tijd zou opgericht worden. Voor het tegenwoordige zag de Profeet het oude koninkrijk van David in twee ongelijke delen gescheiden, maar in het verschiert ontwaart hij een tijdperk, waarin beiden weer onder éénen Monarch vereend zouden zijn. Zonder de toorn van Jerobeam de tweede te vrezen, verklaart hij met ronde woorden, dat het heil ook voor het rijk der tien stammen, niet uit zijn paleis, maar uit "Davids hutte" zou voorkomen. Geheel het volk ziet hij wegvoeren, maar op Gods bevel ziet hij het tevens uit zijne ballingschap wederkeren. Davids scepter wordt over gelovige heidenen, bepaaldelijk over de kinderen Edoms gehoord. Het kan ons niet verwonderen, juist deze laatsten hier met name genoemd te zien. Eenmaal in de roemrijkste der dagen zijner regering waren de Edomieten aan David onderworpen geweest; maar later hadden zij zich weer aan het juk der onderwerping onttrokken. Aan dat oude broedervolk, zo hardnekkig vijandig tegen Juda en Israël, heeft Amos reeds in het begin van zijn Boek het oordeel der verdelging bedreigd (Hoofdst. 4:11 en verv.). Wat uit de vuurgloed der grote verdrukking is overgebleven wordt thans voorgesteld als andermaal deemoedig voor de voeten van Davids nakroost gebogen. Men verwatert deze toezegging, wanneer men haar in de nauwere aansluiting van sommige naburige stammen aan Juda, bij de wederkering uit het land der vreemdelingschap, gehoorzaam verwezenlijkt acht. De vermelding, nevens de Edomieten van al de heidenen, die naar de naam des Heeren genoemd worden, opent veel wijder verschiert. Daarom was het ook ene dwaasheid, toen, niet lang voor de verschijning van Christus, Hyranus de door hem onderworpen Idumeërs dwong om zich te laten besnijden, omdat zij, opgenomen onder het volk der verkiesing, hun eigen volksbestaan opgeven en zonen des huizes in Israël zijn zouden (Flav. Jos. A. J. 13, 9:1). Hij vergat, dat de vervulling ener profetie niet gemaakt, maar enkel geschonken en op grond der geschieden is aangewezen kan worden. Hoeveel beter dan door de pasgenoemde Makkabesen vorst werd de Profetie van Amos later door een eenvoudig getuige des Heeren, Jakobus, Zijn broeder, begrepen! Op de eerste Christenkerkvergadering te Jeruzalem horen wij de toebrenging der heidenen als ene gebeurtenis voorstellen, waarmee de woorden der Profeten overeenstemmen, die wij zo even vernamen. Hij haalt Amos aan naar dr Griekse vertaling, en rangschikt hem onder de herauten van de dagen des nieuwen Verbonds. (Hand. 15:17). Dat hij het met recht heeft gedaan blijkt niet slechts uit de inhoud der Godsspraak, maar ook uit de merkwaardige gewoonte van sommige oude Joodse geleerden, om met kennelijke toespeling op deze Profetie de Messias als "den zoon der vervallene" aan te duiden. En kunnen wij menen, dat die voorspelling geheel zou vervuld zijn door de bekering der heidenen in de tijd van Jakobus? Zou zij het zelfs mogen heten al hadden alle heidenen begonnen te vragen naar de wortel van Isaï? of wijst ook de herder van Thekoa ons hier naar een tijd nog in de schoot der toekomst verborgen, waarin Israël in zijn oude vaderland wedergekeerd, de vollen zegen der Messias-regeering zal smaken? Wij aarzelen niet op die laatste vraag een toestemmend

antwoord te geven. al schromen wij juist te bepalen, wat Amos zelf geheel onbepaald heeft gelaten. Ook hier horen wij aan Jakobs huis onder de herstelden Davids scepter ene aardse gelukzaligheid toezeggen, zoals het tot dus verre nooit heeft genoten. Slechts de uitkomst zal ons kunnen tonen, wat beeld was, wat werkelijkheid in geheel de profetische voorstelling. Haar gronddenkbeeld werd eeuwen later door de Heere zelven uitgesproken in het volzinnig woord: "ééne kudde, één herder!"

Gelijk Jesaja (11:1) spreekt van een afgehouden tronk van Isai, zo spreekt Amos hier van de vervallen hut van David, om daarmee aan te duiden, dat alsdan het met de koninklijke heerlijkheid van het huis van David uit zal zijn. Hut is tegenstelling van paleis.

Opdat zij, de kinderen Israëls, die in de zifting bevonden zijn koren te wezen, vóór alles als medeleden in het nieuwe Godsrijk worden opgenomen en erfelijk bezitten het overblijfsel van Edom 1) dat aan Mijn volk wel verwante maar meest vijandige volk (Num. 24:18), en ook al de uit het gericht geredde Heidenen, die als Gode geheiligden, in Mijne gemeente ingelijfd (Joël 3:5) naar Mijnen naam, in welken de volheid Mijner goddelijke liefde en ontferming ligt uitgedrukt, genoemd worden, en over wie Ik Mij daardoor als hun Heiland en Verlosser zal hebben geopenbaard (Jes. 56:6 vv. 63:19. Jer. 14:9). Alzospreekt de HEERE, die dit ook zeker doet (Jer. 33:2).

Deze waren door David onderworpen. Later hadden zij zich, gebruik makende van het verval, dat in de hut Davids begon, weer vrij gemaakt. Aan de weer opgerichte hut Davids zullen zij, in de eerste plaats worden onderworpen, opdat door de ootmoedige onderwerping van de met zo dodelijke haat vervulden des te meer Gods almacht en Zijne over Zijn volk wakende liefde geprezen worde.

Deze beide verzen 12 en 13 worden in Hand. 15:16 en 17 door Jakobus aangevoerd als getuigenis daarvoor, dat de gelovig geworden heidenen zonder de besnijdenis in het rijk van God konden worden opgenomen. Dat getuigenis geven wij in de woorden: "over welke Mijn naam aangeropen (gepredikt) is", want hierin ligt opgesloten, dat de Heere de heidenen, die Zijn Evangelie aannemen, uit vrije genade de volheid van Zijnen zegen door de gave Zijns Heiligen Geestes wil toedelen. Dat Jakobus de woorden volgens de Griekse overzetting aanhaalt in welke verkeerdelijk in plaats van Edom, adam, en in plaats van Jarach = bezitten darach = vragen gelezen werd, verandert de hoofdgedachte omtrent de vrije begenadiging der heidenen, waarop het Jakobus alleen aankwam, niet.

Ziet, de dagen komen, tegelijk met dit rijk der heerlijkheid, spreekt de HEERE, dat de ploeger de maaier, en de druiventreder de zaadzaaiër genaken zal. Het gehele land, waarin Mijn verlost en geheiligd volk woont, zal, zo als Ik in Lev. 26:5 beloofd heb, hoogst vruchtbaar en gezegend zijn: het koren zal zo snel groeien en rijp worden, dat terwijl de een nog met ploegen bezig is, de ander reeds rijp koren kan snijden, en de wijnoogst zal zo rijk zijn, dat het treden der druiven tot in de zaaitijd duurt; en, zo als reeds Joël (3:18) profeteerde, de bergen zullen van zoeten wijn druipen, en al de heuvelen zullen smelten 1), zij zullen zich als het ware in beken van melk, brood en honing oplossen (Ex. 3:8 enz.), want al de vloek der aarde, dorheid en misgewas zullen opgehouden hebben.

Deze belofte kan zinnebeeldig verstaan worden, van vele geestelijk zegeningen, die onder deze uitdrukkingen worden voorgesteld, doch het is veel klaarder, het letterlijk te verstaan, gelijk Joël 3:18, van een groten uitwendigen overvloed, welke, gelijk Hij die soms aan zijne Kerk heeft besteed, Hij dat op een bijzondere wijs daarvan een blijk zal geven, aan het bekeerde Israël. De belofte behelst in zich de ouden zegen over het land, aan Israël beloofd.

En Ik zal de gevangenis van Mijn volk, alle ongeluk en ellende (Hos. 6:11) van Mijn verlost en verheerlijkt volk Israël wenden, tot zegen en heil, en zij zullen nooit weer door enige ellende of enige straf worden bezocht, maar de verwoeste steden(Hoofdst. 5:11) herbouwen, en de in ongestoorden zaligen vrede bewonen, en wijngaarden planten, en dezelve wijn drinken(Hoofdst. 5:11); en zij zullen hoven maken en derzelve vrucht eten; zij zullen niet meer door vijanden worden verwoest of verteerd.

Dat deze zegen voor alle dingen een zegen des Geestes zijn zal, dat bewijst de verwante plaats, Joël 3:21, waar tevens van de geheimzinnige bron gesproken wordt, die van het Huis des Heeren zal uitgaan (vgl. Ezech. 47:1-3)

En Ik zal ze a) in hun land, het ware, hemelse Kanaän voor de eeuwigheid planten, en zij zullen daar wortelen schieten, bloesems krijgen en vruchten dragen in eeuwigheid, en niet meer worden uitgerukt uit hun land, dat Ik hunlieden als een waar land Gods gegeven heb, zegt de HEERE, uw God, die houdt wat Hij belooft.

Jer. 32:41.

De oprichting der vervallen hut Davids is met de verschijning van Christus en de stichting der eerste Christelijke gemeente door de Apostelen begonnen, en met de opname der heidenen in het door Christus opgerichte hemelrijk, heeft ook de in bezitneming van Edom en van alle overige volken, over welke de Heere Zijnen naam openbaart, haren aanvang genomen. De stichting en de bouw van dit rijk gaat voort door de eeuwen der Christelijke Kerk, en zal worden voltooid, wanneer eens de volheid der heidenen in het rijk van God zal zijn ingegaan, en ook het nu nog ongelovige Israël zich tot God zal hebben bekeerd. Het land, dat van stromen van goddelijken zegen zal overvloeien, is niet Palestina, maar het gebied der Christelijke kerk op de aarde, in zo verre die de zegeningen van het Christendom is deelachtig geworden. Het volk, dat dit land bebouwt, is de Christelijke gemeente, in zo verre zij in het geloof staat, en vruchten des Heiligen Geestes voortbrengt. De zegen door de profeten voorzgd, is nog wel slechts in geringe mate zichtbaar, daar de Christenheid nog niet zo doordrongen is van de Geest des Heeren, dat zij een heilig volk van God vormt; zij gelijkt nog veel op dat Israël, dat de Heere door gerichten moet ziften. Deze zifting zal eerst door het gericht over alle volken bij de wederkomst van Christus haar einde bereiken. Dan zal de aarde een Kanaän worden, waar de Heere in Zijn verheerlijkt rijk onder Zijn geheiligd volk zal wonen.

Vgl. Jer. 30:24

Gelijk meer wordt in de laatste verzen het teruggekeerd en verlost Israël en het geestelijk Israël dooreen gemengd, of beter de zegeningen voor het verlost vleeselijk Israël worden profetie van dat zegeningen voor het geestelijk Israël. Vooral in het laatste vers is er sprake van de kerk, die zalig wordt. De kerk is een planting van Gods rechterhand, dat is van Zijne almachtige genade. Zij zal niet uitgeroeid worden. Het verderf moge haar binnensluipen, maar verlaten voor altijd wordt zij door God niet. Vervolgd kan en zal zij worden door de vijanden, maar de poorten der hel zullen haar niet overweldigen.

Ook de Profeet Amos geeft een vergezicht in de heerlijkheid en vastheid der kerk, in haar eindelijke overwinning.

SLOTWOORD OP HET BOEK AMOS.

De Profetieën van Amos vormen een wel afgerond geheel.

Meer dan hoogstwaarschijnlijk, ja vrij zeker heeft hij zijne redenen te boek gesteld, toen hij, van zijne Goddelijk zending uit het Rijk der Tien stammen teruggekeerd, weer in zijn eigene woonplaats tot rust was gekomen.

Hij is de man, in wien het duidelijk blijkt, dat hij op de school des Geestes is onderwezen, waar hij, de eenvoudige veehoeder uit Thekoa, zijne boetredenen en visioenen uitspreekt, in vele aan de natuur en het herdersleven ontleende beelden.

Met de moed des geloofs en de ijver des Geestes laat hij zich door geen dreigementen van de machtigsten terughouden, om de oordelen Gods aan te kondigen en Israël terug te roepen tot de Wet en tot het Getuigenis.

En waar hij op Gods bevel zijn rustig leven verliet om te midden van een halsstarrig volk en ene van God afgewekene Overheid, te spreken, wat de Geest Gods hem ingaf te spreken, daar toont de Heere God het ook duidelijk dat Hij zijn knecht weet te beschermen en te vrijwaren tegen de vervolgers, al dreigt een oppermachtig Priester, en al haast deze hem te verdrijven.

Zijn Boek is een getuigenis voor de tijd der vervulling, die niet eerder volkomen zal intreden dan wanneer het einde is gekomen.

DE PROFEET OBADJA

Het Boek der Profetieën van Obadja bevat ene voorspelling tegen

Edom.

Wanneer hij geleefd heeft is niet zeker, maar ontegenzegglijk valt zijn optreden vóór dat van de Profeet Joël, dewijl, wat hij zegt omtrent het onheil aan Jeruzalem en Juda overgekomen, betrekking heeft op de inneming en plundering van de hoofdstad des rijks onder Joram.

Het Boek laat zich verdelen in drie delen.

Het eerste deel (vs. 1-9) handelt over de zekerheid van Edoms verderf.

Het tweede deel (vs. 10-16) noemt de oorzaak van dit verderf.

Het derde deel (vs. 17-21) verkondigt de zegepraal der theokratie.

Door God Geest gedreven, heeft hij wel weinig gesproken, maar dat weinige toont duidelijk genoeg, dat ook Obadja, in diepte en betekenis der Goddelijke gedachten bij de overigen niet achterstaat.

OVER DE STRAF DER EDMIETEN, EN DE VERLOSSING DER ISRAELIETEN.

1a. Het gezicht ven Obadja d. i. knecht des Heeren, uit het rijk van Juda.

Dit is de titel van ons Boekje. Wat de persoon van de Profeet en de tijd, wanneer hij geleefd en voorzegt heeft, aangaat, daarvan weten wij niet meer, dan wat het korte Boek zelf zegt; want de overleveringen omtrent hem zijn niet geloofwaardig. Personen met de naam van Obadja komen in het Oude Testament meermalen voor. Bekend is de vrome hoveling onder de goddelozen koning Achab (1 Kon. 18:3 vv.), verder de raadgever van de koning Josafat (2 Kron. 17:7) Maar noch met dezen, noch de vele andere Obadja's (1 Kron. 12:9; 8:38; 7:3; 27:19; 9:16, 44; 2 Kron. 34:12. 1 Kron. 3:24. Ch 1Ch Ezra 8:9. Neh. 10:6) zal onze Profeet wel een en dezelfde persoon zijn geweest. Genoeg dat hij een getuige der gerechtigheid en trouwe Gods geweest is. Over de tijd, wanneer hij geleefd heeft, zijn de uitleggers van zeer verschillende mening. Toch geeft de inhoud zijner profetie genoeg te kennen om dien met tamelijke zekerheid en nauwkeurigheid te kunnen bepalen. Het komt voor alles er op aan te weten, welke verovering en plundering, aan welke Edom met hartelust deelnam, de Profeet in vs. 11 vv. bedoelde. Jeruzalem is vóór zijne verwoesting door Nebukadnezar meermalen door de vijanden ingenomen en geplunderd; 1) in het 5de jaar van Rehabeam (970 v. C.) door de Egyptischen koning Sisak (1 Kon. 14:25 vv. 2 Kron. 12:2 vv. Deze verovering kan echter niet bedoeld zijn, daar de Edomieten ten tijde van Rehabeam nog aan het rijk van Juda onderworpen waren; a) onder Amazia (ongeveer 825 v. C.) door de Israëlitischen koning Joas (2 Kon 14:13 vv. 2 Kron. 25:23 vv. Alhoewel volgens de opmerkingen bij 2 Kon. 14:18 veel in dat boek op dien tijd wijst, staat daar toch tegenover, dat Obadja de veroveraars duidelijk als vreemden en buitenlanders voorstelt, hetgeen voor heidense volken, maar niet voor burgers

van het rijk van Israël past; 3 en 4) onder Jojakim (2

Kon. 24:1 vv. 2 Kron. 36:6 vv.) en onder Jojachin (2 Kon. 24:10 vv. 2 Kron. 36:10 door de Chaldeënen onder Nebukadnezar (606 en 598 v. C.). Ook deze verovering kan niet bedoeld zijn; want afgezien daarvan, dat in onzen Profeet gene aanduiding te vinden is van de nabijzijnde Babylonische ballingschap, en van ene eigenlijke verwoesting bij hem ook geen sprake is, zo moet hij noodzakelijk vóór de Profeet Jeremia, die deze verwoesting door de Chaldeënen medeleed, geleefd hebben. Ene nauwkeurige spraakkunstige vergelijking toch van de beide in menig opzicht gelijklopende plaatsen Obadja 1-8 en Jer. 49:7-22 doet zien dat Jeremia de voorzeggingen van Obadja weer heeft opgenomen en bevestigend herhaald, maar dat niet omgekeerd Obadja de woorden van Jeremia kan hebben gebruikt. Er blijft nu alleen nog ene vroegere dan de onder No 4, 3 en 2 vermelde verovering van Jeruzalem over namelijk 5) onder Joram door de Filistijnen en Arabieren (2 Kron. 21:16 vv.) die daarbij ene grote menigte gevangenen met hare en goed wegsleepten. Op deze niet onbeduidende, maar hoogst treurige gebeurtenis wijzen ook Joël (3:9 vv.) en Amos (1:6, 9) en berichten, dat de Filistijnen hun gevangenen toen aan de Syriërs en Edomieten hebben verkocht, maar bijzonder echter, dat Edom in de stad heeft geroofd en geplunderd, in zijn ouden haat, zonder verschoning de bewoners van Juda vervolgd heeft, en de schandelijkste wreedheden heeft uitgeoefend. Op deze gebeurtenis onder Joram en op gene andere moet de profetie van Obadja, in 't bijzonder in vs. 11 vv. doelen. Obadja spreekt echter daarvan met zulk ene levendigheid, dat het hem nog vers in het geheugen moest zijn, en niet ver vóór zijnen tijd kon wezen, Daar nu deze verovering in de laatste tijd der 8-jarige regering van Joram valt, en Obadja geen woord van de gruwelijken afgodendienst der snode Athalia, welke met de dood van Joram begon, ongeveer tussen 887 en 886 v. C. voorzegd en geschreven heeft, zo blijft ook daaruit, dat Joël (3:5) zich duidelijk op een woord van Obadja beroept, dat Obadja ouder dan Joël, en dus de oudste onder de kleine Profeten geweest is. Joël kan ongeveer 20 jaren, Hosea en Amos 75 jaren na hem zijn opgetreden.

Zoeken wij ons ene voorstelling te maken van de tijd van Obadja, zo hebben wij het begin van een zeer treurigen tijd in Juda voor ons. Hoe ongelijk aan zijnen vader Josafath was toch koning Joram van Juda! Door ene zamenzwering tegen zijn eigen vader had hij zich van de troon meester gemaakt, zes broeders, beter dan hij daarbij vermoord, en, zo als hij de regering was begonnen, zo zette hij die ook voort. De heilige geschiedenis schildert zijne regering zeer treffend met het woord, dat Athalia zijne vrouw geweest is, en inderdaad is daarmee ook alles gezegd. Want wanneer de dochter der Sidonische Izébel op de troon te Jeruzalem zit, en een Joram is haar koninklijke gemaal, dan weet ieder, dat juist dezelfde toestand te Jeruzalem bestaat als vroeger te Samaria geweest is. Daar heerste Izébel, en de zwakke Ahab was het werktuig harer luimen en plannen, en hier heerste niet minder hare dochter Athalia, en Joram was haar gewillig werktuig. Even als daar Izébels geest te Samaria, zo had Athalia's geest alles onder zich; de Sidonische heerste in de heilige stad en heeft het er zeker niet aan laten ontbreken, dat de wil der moeder ook in de heilige stad werd volvoerd. Er begon een tijd vol jammer voor Juda en Jeruzalem, welke tot aan de val van Athalia steeds toenam. Alzo kon het niet missen, of de gerichten des Heeren moesten losbarsten over een rijk, waar zulke gruwelen plaats hadden, en even als Elia, de Profeet uit Israël aan koning Joram in een schrijven had aangekondigd, dat, gelijk hij gedaan had, nu ook aan hem zou geschieden, zo begonnen spoedig daarop de gerichten Gods in ene vreselijke katastrofe, die over Jeruzalem en het koninklijk huis kwam. Filistijnen en Arabieren trokken met hun verbondene

krijgslegers in het land, veroverden de hoofdstad, plunderden ze uit, en voerden ook de koninklijke familie mede weg, alleen de koning, benevens Athalia en haar jongste zoon Joahaz, de latere Ahazia, werden gered. Goud, zilver en kostbaarheden van de tempel namen zij mede (Joël 3:5) en dreven, zo als Joël (Hoofdst. 3:3, 6) zegt met Joden en Jodinnen de laagsten handel, verkochten de weggevoerden aan de Grieken, en wel door middel der Feniciërs en Edomieten (Amos 1:6, 9). De laatsten waren namelijk kort te voren van Juda afgefallen en maakten zich deze gunstige gelegenheid van de krijgstoct der Filistijnen en Arabieren ten nutte, om hun oude wraak over het gehate juk uit te oefenen. Zij trokken aan, verheugden zich over het willekeurig handelen dier vijanden, werden hun medegenoten bij het plunderen, hielden met hen drinkgelagen op de heiligen berg, en zochten door roof, moord en gevangenneming zoveel mogelijk winst te trekken uit het ongeluk van Juda (vs. 10-14). Deze ongelukstijd was het toppunt, dat onze Profeet optrad. Edom was op het toppunt van zijne macht, vrij en zelfstandig, daarenboven zegerijk tegenover het gehate Jakobsjuk, Juda daarentegen was diep verootmoedigd en verslagen. Maar de Heere is getrouw, ook wanneer het volk en het koninklijk paar Hem ontrouw waren, en niet naar Hem vraagden. Wanneer Hij zijn volk ter kastijding overgeeft in de handen der vijanden, laat Hij het toch niet geheel uitroeien. Daarom treedt nu de Profeet op, en kondigt aan Edom zekeren ondergang aan, aan het verootmoedigde Juda echter toekomstige heerlijkheid.

Wil men nu de profetie van Obadja, welke op zulk enen historischen grond rust, in hare diepte verstaan, zo moet men de gehele houding van het Edom in de geschiedenis van 't rijk Gods in 't oog nemen. Zeker is voor de Profeet het gericht over Edom slechts een deel aan het algemene gericht over alle heidenen, die Gods volk haten; maar Edom neemt onder deze ene bijzondere plaats in, en zijne daden tegen Gods volk onder Joram zijn slechts een toppunt van zijne vorige geschiedenis. Edom stamt van Ezau, Jakobs broeder af, die de geestelijken zegen, zijne hemelse erfenis versmaadde, en zijn recht op Gods belofte voor het linzengerecht van lagen lust verkocht. De haat, welke in Ezau tegen Jakob leefde, had zijn wortel niet in morele ontevredenheid over het door Jakob hem aangedaan bedrog, maar in toorn over het geleden verlies vooral van de aardsen zegen, waarop hij zonder de geestelijke gezindheid en het geloof van Jakob te hebben en ondanks zijne verachting der Goddelijke belofte, meende te mogen aanspraak maken. Evenals Ezau zeiden ook alle zijne nakomelingen: "Wat Israël is en heeft, moesten wij zijn en bezitten; het kwam ons toe. Deze opstand des ongeloofs, dat zich aanmatigen van Israëls voorrechten zonder de gezindheid des geloofs en der bekering, erfde de gehele stam van Edom over, en daarom was Edoms haat tegen Israël geen bloot nationale, maar veelmeer een godsdienstige, maar daarom des te dieper en dodelijker. Bewuste haat en nijd tegen Israëls begenadiging bij God, de aanspraak zich in zijne plaats te stellen ondanks hun ongelooft, het streven, om de belofte en hare vervulling te niet te doen, leefde in alle Edomieten. Deze haat en deze ijverzucht gaan als ene donkere schaduw door de gehele geschiedenis van het rijk Gods. Die trad tegen David, in wien de belofte als een voorbeeld vervuld werd, in de persoon van Doëg op, wien steeds op de voorgrond wordt gezegd, dat hij een Edomiet geweest is (1 Sam. 21 en 22. Ps. 52), en had zijn toppunt in de anderen Doëg, Herodes de Grote, die de tweeden David, de vlees geworden belofte Gods, in de kindermoord te Bethlehem zocht uit de weg te ruimen, en daardoor Israëls goddelijke roeping te vernietigen. Gelijk nu de gehele heilige geschiedenis van het Oud-Testamentische volk van God in 't algemeen voorbeeld en voorzegging is van de geschiedenis van alle

overige volken, en enige maatstaf voor de beoordeling van de geschiedenis en van de toestanden der Christenheid, zo in 't bijzonder de verhouding van Edom tot Israël. De gezindheid van Edom is onder de Christenen nog niet uitgestorven en zal blijven, totdat die eindelijk, wanneer alle voorzegging vervuld is, van hare trotse hoogte zal worden nedergestort. De Edomieten onder de Christenen zijn echter alle diegenen, die als Ezau hun eerstgeboorterecht, voor het linzengerecht van snoden wellust, van eer, van roem, van rijkdom hebben verkocht, en nu vol trots en hoogmoed beweren, dat zij volle recht hebben, dat zij de ware leden der kerk zijn, die op hun zegeningen ondanks hun ongeloof en hun onboetvaardigheid, ondanks hun verachting der hoogste hemelgoederen aanspraak maken, en met nijd, ijverzucht en diepen haat op de ware kinderen Gods zien, zo als zij door schimp- en scheldwoorden tegen hen, spoedig ook door heimelijke en openbare vervolging van hen bewijzen, en dat wel daarom, omdat het bestaan alleen der waarachtig gelovigen ene luide aanklacht tegen hen is, en ieder woord Gods uit hunnen mond het gericht der verdoemenis verkondigt, daarom dat zij de belofte, het heil Gods, wel kennen, maar verachten, en ondanks dat zij op het erfdeel der heiligen aanspraak maken, en zo mogelijk door geweld aan zich zouden willen brengen. Bovendien zal het tot het verstaan van de Profeet werkelijk bijdragen, wanneer men vooraf de overige talrijke profetieën tegen Edom, namelijk Num. 24:18. Jes. 21:11 vv. Jes. 34. Jer. 49:7 vv. Ezech. 25:12-14. Joël 3:19. Amos 1:11 vv. doorleest.

Hoewel Obadja van ene bijzondere, historische gebeurtenis, ene in het oogvallende schandelijke daad van Edom, uitgaat, zo bevat zijne profetie toch niet enkel ene dreiging tegen Edom, maar behandelt Edoms gehele verhouding tot het volk Gods, en ziet in de vernietiging van Edoms macht de val der Gode vijandige wereldmacht in 't algemeen, en in de herstelling van Israël in het heilige land de voltooiing van het rijk Gods als ene heerschappij over alle volken

Vs. 1-9. Vooreerst legt de Profeet het goddelijk raadsbesluit voor, om Edom door vijandige volken klein te maken en van de veilige hoogten zijner rotsbergen neer te storten; vervolgens schildert hij met levendige kleuren, hoe het door vijanden geheel uitgeplunderd en door zijne bondgenoten en vrienden verlaten en bedrogen, radeloos en machteloos zal ten ondergaan.

1b. Alzo, gelijk ik in de 21 verzen van mijn Boek zal mededelen, zegt de Heere HEERE (Gen. 1:6), door de mond van zijnen profeet en knecht, van Edom (Num. 20:17) 1): Wij (ik, de profeet, en mijn volk door mij) hebben een gerucht gehoord van de HEERE, en er is door Hem een gezant, ene boodschap, geschikt; gezonden onder de Heidenen en 2) met het bevel van God: Staat op. bereidt u als werktuigen van Mijn oordeel, en laat ons te zamen, gij onder Mij als uwen Aanvoerder en Veldheer (Jes. 13:4 v. Joël 2:11) opstaan tegen hen, de kinderen Edoms, ten strijde (Jer. 30:14).

Het is ene troostrijke en nuttige leer voor de Kerk, dat zij van Gods toekomende oordelen over hare vijanden onderwezen wordt, ten dele opdat zij in hare verdrukkingen getroost moge worden, in verwachting dat God Zijne liefde jegens haar zal openbaren in het straffen van degenen, die haar verongelijkt hebben, en ten dele ook, opdat zij hierdoor zien mocht, over

welke zonden God inzonderheid vertoornd is, om die te vermijden. Tot dit einde wordt een Profeet verwekt, om te prediken, niet in Seïr, maar in Juda tegen Edom.

Want ziet, o Edom! Ik heb u volgens Mijn goddelijk besluit, hetwelk zo zeker is, dat het als reeds geschied voor Mijn oog staat, klein gemaakt onder de overige Heidenen; gij zijttengevolge daarvan bij hen zeer veracht.

De trotsheid uws harten heeft u bedrogen; hij, die daar woont in de kloven der steenrotsen, in zijne hoge woning op het gebergte; die in zijn hart zegt: Wie, welke vijand, hoe machtig hij ook zij, zou mij ter aarde nederstoten?

De Edomieten bewoonden een land, dat in bijzonderheden nog niet nauwkeurig is onderzocht, het gebergte Seïr, dat zich aan de oostzijde van Ghor, (de Araba) van het diepe rotsdal van de Ashy, die in de zuidpunt van de Dode zee uitloopt, en tot aan Aela aan de Dode zee uitstrekt. Het bestaat uit sterk met vers groen bedekte graniet- of porfierrotsen, die met hoge steile zandsteenwanden ten westen tegen de diep ingesnedene zandzee aflopen. Het gebergte is daarom van de westzijde moeilijk te naderen, terwijl het zich oostwaarts zonder merkbare verlaging in de uitgestrekte Arabische zandwoestijn verliest; het is rijk aan kloven met natuurlijke en door kunst vervaardigde hollen, waarom zijne oudste bewoners Horieten d. i. holbewoners waren, en ook de Edomieten gedeeltelijk ten minste in hollen woonden. De hoofdstad Sela (Petra) in de Wady Musa, van wier vroegere heerlijkheid nog talloze overblijfsels van in de rotsen gehouwen graftekens, tempels en andere bouwwerken getuigenis geven, was in 't Oosten en in 't Westen door rotswanden, die ene eindeloze menigvuldigheid van heldere, levendige kleuren aanbieden, van het donkerste karmozijn tot het zachtste bleekrood, soms ook tot oranje en geel overgaande, ingesloten, en ook van 't Noorden en Zuiden zo door heuvels en hoogten omgeven, dat zij alleen door zeer moeilijke bergpassen en dalkloven te bereiken was.

a) Al verhieft gij u, en steltet gij uwe woonplaats op de hoogste spitsen uwer bergen gelijk de arend, die op de hoogste rotswanden nestelt, en al steltet gij uw nest tussen de sterren, zo zal Ik, de boven alles machtige, u van daar nederstoten, spreekt de HEERE.

Jer. 49:16.

Zo er gewone dieven, zo er nachtrovers tot u gekomen waren; (hoe geheel anders nog zijt gij door Mijn alles vernietigend oordeel uitgeroeid!) zouden zij, zulke gewone dieven en rovers, niet gestolen hebben zoveel hun genoeg ware, zoveel zij konden vinden en dragen, maar toch altijd nog veel hebben overgelaten? Zo er wijnlezers tot u gekomen waren, om uwen oogst weg te roven, zouden zij niet ten minste ene nalezing hebben overgelaten? Al wilden zij het ook niet, zij zouden toch menige goede druif zijn voorbijgegaan.

Vele uitleggers hebben de dieven en wijnlezers voor beelden der vijanden gehouden, die het gericht Gods aan Edom moet volvoeren, terwijl volgens de grondtekst de Profeet twee gevallen van gewonen roof door dieven en wijnlezers stelt, om dan te zeggen, dat het naderend godsoordeel veel verschrikkelijker zal zijn, zo als hij ook reeds door de woorden,

die als parenthese te beschouwen zijn: "hoe zijt gij uitgeroeid; " aanduidt. Jeremia (49:8) heeft de gedachte van Obadja eveneens zo veranderd als de uitleggers van ons vers het hebben opgevat.

Hoe zijn daarentegen door de wrekende legers, welke Ik tegen hen zal zenden, Ezau's goederen, het gehele met de gezindheid van zijnen stamvader vervulde volk, nagespeurd, zodat niets aan hun zwaard en hun roofgierigheid ontgaan is, zijne verborgene schatten, welke in de steden, vooral in de machtige en rijke handelsstad Petra liggen opgestapeld, opgezocht! En wanneer Edoms rijkdom verdwenen is, dan zal ook zijne macht vernietigd zijn.

Al uwe vroegere bondgenoten als de Arabieren en Filistijnen, met welke gij tegen Gods volk gemene zaak hebt gemaakt, hebben u, uwe boden, die gij in naam van het volk om hulp in uwen dood en nood gezonden hebt, tot aan de landpale uitgeleid 1), zonder u bijstand te verlenen tegen zijne legers. Zij zagen toch spoedig dat uwe macht verloren was, en zij zich niet met uw lot konden bemoeien. Uwe vredegenoten, de mannen in Arabië en Syrië, op wie gij betrouwdet, daar gij met hen door de handel verenigd in vrede en vriendschap leefdet, hebben u bedrogen door allerlei beloften. Zij hebben u overmocht, zich van u meester gemaakt, om alleen over de handel gebied te voeren. Ja zij, die uw brood eten, die door de handel met u, het machtige en rijke handelsvolk, levensonderhoud en welvaart verkrijgen (Ps. 41:10), zullen het tot een gezwel onder u aan uwe onderste delen zetten, 2) u door allerlei verderfelijke raadsragen ene wonde toebrengen, welke uw einde nog zal bespoedigen, omdat de genezing zeer moeilijk is; er is geen verstand in hem: Edom, dat vroeger zo trots was op zijne kennis, laat zich bedriegen, en weet geen raad meer. 2).

De uitdrukking is zeer zonderling, maar schijnt vrij na overeen te stemmen met onze spreekwijze: om de tuin (om de buitenste omtuining) leiden; zij laten u op de grenzen komen, maar dan zenden zij u beleefdelijk terug; zij paaien u met woorden en beloften, maar als het op de zaak zelf aankomt, schepen zij u af. De volgende uitdrukking: "zij hebben u overmocht" komt ook voor Jes. 38:22. Zo wij die wederom met ene zeer bekende en zeer gemeenzame zegswijs uit onze taal mochten gelijk stellen, zou men ze vertalen: "zij hebben u beet, zij hebben u in de knip. "

De zonde verdeelt de mensheid: de zelfzucht maakt de zondaars onder elkaar tot de ergste vijanden. God behoeft ze slechts hun gang te laten gaan dan volbrengen zij aan elkaar Zijn gericht.

Deze woorden bedoelen vrij wel hetzelfde als wat de Psalmddichter zegt (Ps. 41:10): Die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mij opgeheven, m. a. w. heeft verderfelijke aanslagen tegen mij bedacht. Vandaar dan ook dat het onder u plaatselijk moet worden opgevat, en bedoeld wordt de onderste ledematen, wier kwalen moeilijk te genezen zijn.

Zal het niet te dien dage zijn, spreekt de HEERE, dat Ik de wijzen uit Edom, in 't bijzonder uit Theman, wier wijsheid van ouds verre beroemd is geweest (Jer. 49:7), en het verstand uit Ezau's gebergte zal doen vergaan 1): dat al haar verstand en hare staatkunde geen raad meer vinden kan.

De Themaniëten waren beroemd van wege hun wijsheid. Men weet dat Elifaz, een der vrienden van Job uit Theman kwam; ook de Profeet Jeremia roemt de wijsheid der Themaniëten. Het verderf, hetwelk de Heere over Edom zou brengen, zou beginnen met het aan de wijzen ontnemen van hun wijsheid en inzicht. Gevolg daarvan zou zijn, dat de helden moedeloos zullen worden.

Ook zullen uwe a) helden, die tot hiertoe zo dappere krijgslieden in u, o Theman! het zuidelijk landschap van Edom, ten gevolge van die radeloosheid der wijzen versaagd zijn; opdat een ieder uit Ezau's gebergte, het ganse volk, door de moord worde uitgeroeid.

Amos 2:14, 16.

Dus zal alles ter slachting worden overgegeven, omdat zij, die zich en anderen hadden moeten beschermen, niet durven vechten. Beklagenswaardig zeker is de staat dergenen, die van alle kanten van vijanden omringd zijn, en gene toevlucht sterkte of beleid hebben om tegen te staan, of het geweld te bedwingen.

10.

II. Vs. 10-16. De oorzaak van zodanigen ondergang is Edoms zonde tegen zijn broedervolk Jakob. Dat zij niet jubelen over het ongeluk van Gods volk, noch zich daarin verheugen, of het nog helpen vergroten. Want de gerichtsdag over alle volken zal ook over hen de rechtvaardige vergelding voor al hun boosheid aanbrengen; dan zullen zij dronken worden van Gods toorn, gelijk zij op de heiligen berg Zion drinkgelagen hebben gehouden.

Dat alles zal u overkomen om a) het geweld, om de onrechtvaardige geweldadigheid, begaan aan uwen tweelingbroeder Jakob van vroegere tijden tot nu toe, waardoor gij op dubbele wijze eigen bloed hebt verloochend en met voeten getreden. Daarom zal schaamte u bedekken, en gij zult uitgeroeid worden in eeuwigheid.

Gen. 27:41. Ezech. 35:5. Amos 1:11.

Maar in 't bijzonder ten dage als gij vijandig tegenover Mij stondt, ten dage als de uitlanders, de heidense Filistijnen en Arabieren, zijn heir gevangen voerden (of zijne have en goed wegsleepten), en de vreemden, die even zo ver van u stonden als gij Israël nabij waart, tot zijne poorten introkken, en zijne steden veroverden, en zelfs over zijne hoofdstad Jeruzalem, als hun eigendom en hun buit, waarmee zij naar welgevallen konden handelen, het lot wierpen, en de kostbaarheden en gevangenen onder elkaar deelden (2 Kron. 21:16 v. vs. 1), waart gij ook a) als een van hen, als hun metgezel, die hen hielp, en zich verblijdde in zijns broeders ongeluk.

Ps. 137:7.

Edom was aan Israël in tijd van nood broederlijke vriendschappelijkheid verschuldigd, doch in stede daarvan maakten de kinderen van Ezau gemene zaak met Israël's vijanden. In den

tekst, die voor ons ligt, wordt bijzondere nadruk gelegd op het woord "gij", gelijk toen Caesar tot Brutus zei: "Ook gij Brutus!" Ene slechte daad is te slechter, naar gelang van de persoon, die haar begaan heeft. Wanneer wij zondigen, die de uitverkoren gunstelingen des hemels zijn, zondigen wij bovenmate, onze zonde is ene schreeuwende belediging, daar wij zo bijzonder bevoorrecht zijn. Indien een engel, wanneer wij kwaad doen, zijne hand op ons zou leggen, zou hij geen ander verwijt behoeven te gebruiken dan de vraag: "hoe, gij? Wat doet gij hier?" Wij, aan wie veel vergeven, veel toevertrouwd, veel geleend, veel rijkdom, veel zegen geschonken werd, zullen wij onze hand durven uitstrekken om kwaad te doen? Dat verhoede God! Enige minuten van schuldbekentenis kunnen heden nuttig voor u zijn, lieve lezer! Waart gij nooit als een der bozen? Op ene avondpartij lachte men over enig onheilig onderwerp, en die scherts was u niet geheel ongevallig; gij waart ook als een van hen. Toen harde dingen over de wegen Gods werden gesproken, bleef gij beschaamd stilzwijgen, en aldus waart gij in de ogen der toeschouwers als een van hen. Toen wereldlingen op de markt speculeerden en hoge winsten maakten, waart gij niet als een van hen? Toen zij met de ijver eens jagers de ijdelheid najaagden, waart gij niet even begerig naar winst als zij? Kon er enig onderscheid tussen u en hen opgemerkt worden? Is er enig onderscheid? Wij komen hier in de verborgen hoeken. Wees oprecht met uwe eigene ziel, en verzeker u, dat gij een nieuw schepsel in Christus Jezus zijt. Doch is dat zeker, wandel dan met waarachtigheid, opdat niet iemand opnieuw zou kunnen zeggen: "gij waart ook als een van hen". Gij zoudt in hun eeuwige verdoemenis niet wensen te delen, waarom zoudt gij hun dan hier gelijk zijn? Kom niet in hunnen raad, opdat gij niet in hun verderf komt. Schaar u aan de zijde van het bedroefde volk van God, en niet aan die der wereld.

De Heere zal der vijanden aandeel en verplichting aan het volk Gods, hetwelk zij verdrukken, niet vergeten, opdat Hij daardoor hun schuld verzwaren en hun straf verdubbelen mocht. Hierom rekent de Heere Edom van de maagschap van Jakob, opdat zijne onnatuurlijkheid blijke en een grond van bedreiging zijn mocht: uwen broeder Jakob.

Toen zoudt gij niet, 1) gelijk gij kort te voren deedt, gezien hebben op de dag uws verslagen broeders, de dag zijner vervreemding, wanneer hem ooit weer zulk een ongeluk door de vijanden treft als de laatste verovering en plundering zijner hoofdstad. Noch zoudt gij verblijd hebben en uwe vreugde geuit over de kinderen van Juda ten dage huns ondergang, wanneer zij jammerlijk omkomen of in de handen der vijanden vallen, noch uwen mond groot gemaakt hebben, getoornd en gespot hebben, ten dage der benauwdheid.

Beter is de vertaling in de bevelenden vorm, zo dat wij dan lezen: En zie niet. en verblijd u niet enz.

Het is een waarschuwing voor Edom, opdat zij zich niet verheugen over de ellende Gods en niet zamenspannen met de andere vijanden van het erfdeel des Heeren.

Noch met uwe gewapende scharen weer ter poorteder hoofdstad Mijns volks ingegaan zijn, om de vijanden bij het roven en moorden te helpen, ten dage huns verderfs, noch ook als de vreemdelingen en buitenlanders gezien hebben, als ook gij, op zijn kwaad, ten dage zijns verderfs, want gij zijt zijn lichamelijk broedervolk, noch uwe handen uitgestrekt hebben, ter

hulpe in het plunderen aan zijn heirzijn goed, gelijk gij gedaan hebt (Joël 3:10) ten dage zijns verderfs.

Noch eindelijk de schandelijkste misdaad tegen uwen broeder hebben begaan, niet gestaan hebben op de wegscheiding, om zijne ontkomenen, de ontkomenen aan het zwaard der vijanden uit te roeien, noch het ongehoorde hebben gedaan, namelijk zijne overgeblevenen uit het ongeluk overgeleverd hebben aan de vijanden ten dage der benauwdheid, wanneer grote ellende over mijn volk was gekomen.

Wat Edom had gedaan en aan Juda was wedervaren waren voorbeelden der toekomstige ontwikkeling van Juda's lotgevallen en van Edoms verhouding tot hen, die gedurig tot vervulling komen tot de dag des Heeren over alle volken, op welks nabijheid Obadja zijne waarschuwing (vs. 15) grondt.

Want de dag des HEEREN 1), op welken Hij Zijne majesteit en almacht op heerlijke wijze zal openbaren, om alle tegen God vijandige machten te doen vallen, en Zijn rijk te volmaken (Joël 1:15), is nabij, en zal over al de Heidenen gericht en rechtvaardige vergelding brengen! gelijk als gij, o Edom! gedaan hebt aan uwen broeder, Mijn begenadigd, uitverkoren volk Israël, zal u gedaan worden; uwe vergelding zal alsdan op uw hoofd wederkeren.

Deze uitdrukking voor de tijd der laatste beslissing tussen het rijk Gods en het rijk der duisternis, de voltooiing van het ganse raadsbesluit Gods, heeft Obadja het eerst gevormd en gebruikt; aan hem hebben Joël, Jesaja en de andere Profeten die ontleend.

Want, om hier alleen uwe ergste misdaad te noemen, waarin zich uw ganse haat tegen Mijn volk, uwe vijandschap en uw hoon tegen al wat heilig is, uitsprak, gelijk gijlieden met de overmoedige Filistijnen en Arabieren gedronken hebt, drinkgelagen hebt gehouden op de berg Mijner heiligheid, op Zion, waar ik in 't Allerheilige boven de Cherubim Mijnen troon heb, zo zullen, als Ik gericht houdt, al de Heidenen, en vooral gij, die het afbeeldsel van uwen goddelozen vader zijt, geduriglijk, zonder ophouden, de beker des toorns Gods drinken (Ps. 75:9). Ja zij zullen dien beker ten bodem toe drinken en inzwelgen, en zullen zijn alsof zij er niet geweest waren; zij zullen geheel worden vernietigd (Jer. 25:15-29).

In Edoms haat spiegelt zich de haat van alle wereldmachten tegen God en Zijn volk af; daarom gaat de Profeet hier spoedig van het gericht over Edom tot het gericht over alle wereldmachten over.

Nu herhaalt de Heere de bedreiging en toont dat daar geeft broederlijke verbintenis, noch gevoel van plicht Edom had kunnen bewegen om af te laten, er nochtans een andere reden is, die meer gevoelig was, waarom hij niet zo baldadig had behoren geweest te zijn, n. l. omdat de heidenen, en inzonderheid Edom zijn dag zou hebben en dat wel haastelijk, wijl het rechtvaardig is bij God, om het vijandige de Kerk aangedaan, te vergelden.

III. Vs. 17-21. Nadat Edoms val en Edoms schuld door de Profeet is voorgesteld, voorzegt hij in het 3de deel van zijn Boek daartegenover de oprichting en volmaking van het rijk Gods op Zion en de zaligheid van Israël. Terwijl het oordeel over alle Gode vijandige volken gaat, zal de berg Zion het toevluchtsoord voor alle geredden zijn. Dan zullen Juda en Israël alle landen en heidenen in bezit nemen, en Gods heerschappij zal over de gehele aarde worden uitgespreid. Gods volk zal Edom vernietigen en zijne grenzen naar alle zijden uitspreiden. De onder de heidenen verstrooide kinderen Israëls zullen in hun uitgebreid erfdeel terugkeren, en op Zion zullen verlossers opstaan om Edom te richten. Dan zal het rijk des Heeren zijn tot in eeuwigheid.

Maar op de berg Zions, dien de Edomieten met de goddeloze heidenen door hun drinkgelagen nu hebben ontheilgd, zal dan het rijk Gods in heerlijkheid worden volmaakt. Daar, waar de Heere in het midden van Zijn verlost volk als Koning Zijnen troonzetel hebben zal, zal ontkoming zijn. Als de Gode vijandige volken der heidenen de beker van Gods toorn tot hun vernietiging moeten drinken, zal nog ene schare van uit de zware gerichten van de laatsten tijd ontkomenen van alle zonde en ellende verlost, daar bij de Heere wonen (Joël 3:5). En hij, deze verheerlijkte berg met het heilig zaad dergenen, die daarop wonen, zal onaantastbaar, zal ene voor de heidenen ongenaakbare heiligheid zijn (Jes. 6:13. Zach. 14:21); en die van het huis Jakobs 1), het gehele verlost en geheiligde volk van God, zullen hun (der goddeloze veroordeelde heidenen) erfgoederen d. i. de gehele aarde erfelijk bezitten; hun voltooid Godsrijk zal over de gehele wereld worden uitgebreid.

Huis van Jakob betekent overigens en ook hier "volk Gods in het algemeen", maar in vs. 18 nevens het huis Jozefs alleen het zuidelijke rijk; en wel wordt Juda daarom huis Jakobs genoemd, omdat, zo lang de 10 stammen van het rijk Gods waren afgefallen, Juda alleen het ware volk Gods vertegenwoordigde.

Zion is de plaats der redding, maar alleen als heiligdom, niet voor degenen, die volgens hun vleselijke geboorte, maar voor degenen, die door Gods genade daarop recht hebben.

En Jakobs huis, het rijk van Juda, zal in dien laatsten tijd een vuur zijn, en Jozefs huis 1), het rijk van Israël, dat vervolgens onder de tweeden David, de Koning Jezus Christus weer met Juda verenigd zal zijn (Hos. 2:2. Ezech. 37:16. Jer. 31:18), ene vlam, en Ezau's huis tot enen stoppel (Jes. 5:24; 10:17); en zij zullen, daar zij Gods oordeel (vs. 15 v.) volvoeren, tegen hen ontbranden en zullen ze verteren, zodat Ezau's huis geen overgeblevene zal hebben 2). Dat zal zo zeker zijn; want de HEERE heeft het gesproken (Joël 3:13).

Opzettelijk denkt Obadja hier, maar ook alleen hier, aan het noordelijk rijk om de mening te voorkomen, als waren de 10 stammen van deze toekomstige verlossing uitgesloten.

Dat het huis van Ezau (en die aan hem gelijken) geen overgeblevene heeft, stemt overeen met hetgeen Joël (3:5) zegt "bij de overgeblevenen, die de Heere roepen zal. " Edoms aard is haat tegen het rijk van God, waardoor de aanroeping des Heeren en de roeping door de Heere wordt uitgesloten. Enkelen kunnen echter uit de gemeenschap van hun volk uitgaan, en in het gebied der reddende genade overgaan, zo als Rachabs voorbeeld dit doet zien.

Het woord van God en Zijne almachtigheid en getrouwheid, die hetzelfde spreekt is genoegzaam om het geloof der Kerk te bevestigen in de zekerheid van de alleronwaarschijnlijkste dingen. Want wat onwaarschijnlijkheid er ook in de belofte zijn mag, die wordt nochtans hierdoor weggenomen: Want de Heere heeft het gesproken.

Dan zal de belofte, welke de Heere aan de aartsvader Jakob, op zijne vlucht naar Mesopotamië voor de vijandschap van Ezau in een droomgezicht heeft gegeven (Gen. 28:14. Vgl. Jes. 54:3), vervuld worden. Gods volk zal zich verre buiten Kanaäns grenzen uitbreiden. En die van het zuiden, die in het zuiderland of Negeb van het rijk van Juda wonen (Num. 13:21 Joz. 15:21), zullen Ezau's gebergte, dat hen in 't oosten begrenst, en die van de laagte, die in de westelijke laagte of Sephela aan de Middellandse zee wonen, zullen de Filistijnen, die ten westen van hen wonen, erflijk bezitten; ja zij, die het gebergte van Juda (Num. 13:25) bewonen, zullen het veldof gebied van het nu van het Godsrijk losgescheurde, maar daarna (vs. 18) weer met Juda ineengesmolten rijk van Efraïm, en in 't bijzonder het veld, het gebied van zijne vroegere hoofdstad Samaria erfelijk bezitten. En Benjamin, het andere deel van het trouw gebleven, ware rijk Gods, zal het oostelijk van de Jordaan liggende gebergte van Gileadbezitten, zo zal het rijk Gods, Juda en Benjamin, waarin de 10 stammen zich hebben opgelost, naar alle vier de hemelstreken uitgebreid zijn.

De Profeet denkt zich de 10 stammen van het noordelijk rijk met Gilead niet als vijanden, die met de Filistijnen en Edomieten gelijk staan, maar als weer verenigd en met Juda en Benjamin ineengesmolten. Daarom wordt ook hun gebied als zulk een behandeld, over welks grenzen het rijk Gods zich zal uitbreiden.

En de gevankelijk weggevoerden van de heidenen, in 't bijzonder die het laatst door de Filistijnen of Arabieren gevangen zijn, en door verraad der Edomieten naar Griekenland zijn verkocht (vs. 11, 14; Joël 3:11), van dit onlangs verslagen heir der kinderen Israëls, d. i. van het volk Gods, dat de Heere in Jakob of Israël heeft verkoren, zullen weer naar hun land terugkeren, deel hebben aan de verheerlijking van hun volk, en het land in bezit nemen. Zij zullen bezitten hetgeen in het noordwesten aan de Middellandse zee ligt; hetgeen der Kanaänieten of Feniciërs was tot Zarfath (= werkplaats ter zuivering van metalen) of Sarepta tussen Tyrus en Sidon toe. En de gevankelijk weggevoerden, die in 't heidenland verkochten van Jeruzalem zullen in bezit nemen hetgeen in Sefarad (= afgezonderde landstreek), waarschijnlijk Sparta of het Ionische Griekenland is (Joël 3:11); zij zullen de steden van Juda van het zuiden, in Negeb, wier bewoners het gebergte van Ezau hebben ingenomen, erfenis bezitten.

Onder alle gissingen, welke stad of welk landschap onder dit Sefarad bedoeld is-de Gr. overzetting geeft daarvoor Eratha. Hiëronymus dacht aan Bosporus, de landstreek aan de Zwarte zee, lateren aan Sardis, de hoofdstad van Lydië in Klein Azië-is de waarschijnlijkste, dat de oude hoofdstad van Lacedaemonie en Peloponnesus, Sparta, bedoeld is waarvoor vooral de grote overeenkomst der namen spreekt. Ook Joël (3:11) zegt, dat de gevangenen naar Jonië verkocht zijn. Het is ook mogelijk, dat het Klein-Aziatische Jonië van de hoofdstad van het moederland tevens de naam Sparta gevoerd heeft. Zeer gemakkelijk kan ook de naam Sparta door de Feniciërs tot de Joden zijn gekomen.

En er zullen, wanneer op die wijze alle leden van het rijk weer verenigd zijn, en het over alle landen uitgebreid is, Heilanden, redders zijn, die even als eens een Gideon, Simson en anderen (Richt. 2:16; 3:9, 15 enz.), het geheiligde volk Gods van alle vijandschap en tirannie der vijanden Gods volkomen zullen verlossen. Deze zullen op de berg Zions, di. het middelpunt van het verheerlijkte rijk, waar God en Zijn Christus zelf onder Zijn volk Zijnen troon heeft, opkomen, staan, om Ezau's gebergte en volk het toonbeeld van alle volken, die God en Zijn rijk haten, en dus alle vijanden van God en Christus te richten en te vernietigen. En het koninkrijk de heerschappij over de gehele wereld zal des HEEREN en Zijns Christus zijn. Alle volken moeten vrijwillig of niet vrijwillig Zijne majesteit en heerschappij erkennen en aanbidden. Dan zal alle voorzegging en belofte vervuld worden, en het rijk Gods onder de nieuwen hemel en op de nieuwe aarde in eeuwige heerlijkheid bestaan, en God zal ten laatste alles in allen zijn (Joël 3:16. Micha 4:7. Jes. 24:23. Dan. 7:13 vv. 27).

Dat onder deze heilanden Christus, de Heere verborgen is en hoofdzakelijk moet worden verstaan, leert ons niet alleen het O. T. volgens hetwelk van zelf spreekt, dat deze heilanden door God gezonden en verwekt zijn, maar nog meer het N. T. : want zo als de Heere (Joh. 5:22, 27) zegt: "de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon overgegeven.

Aan menselijke persoonlijkheden wordt echter alles vastgeknoopt, en hoe heerlijker het aanschouwde heil der toekomst is, de onvoorwaardelijke wereldheerschappij van de Heere en Zijn volk, des te minder kan er aan worden gedacht, dat de Profeet de verwezenlijking door een collectief (d. i. door een uit vele personen bestaand wezen) van sterfelijke mensen zonder hoofd hebben verwacht. De pluralis wijst er op, dat het hoofd niet zonder leden kan worden gedacht.

Zo laat de Heere ons Zion aanschouwen in de helderen glans van de heerlijkheid des Heeren, en verre schieten zijne stralen, en alle macht, welke zich daartegen verzet, is vernietigd. Deze zalige tijd zal aanbreken, als de Heere komt en met Hem Zijn rijk.

De dienaars van Gods woord mogen wel in aanmerking nemen, wie zij zijn en wat zij onwetend doen. Dit moet hun het meest ter harte gaan, dat zij overeenkomstig hunnen naam (heiland) leven en wandelen, en dat kan niet anders dan door zuivere getrouwe prediking van Gods woord met sidderen en vrezen, want daardoor alleen hebben wij zaligheid in het geloof. Daarom moeten zij wel toezien, dat zij niet hun eigen vleselijk vuur daarin mengen, opdat zij als heilanden bevonden worden. Och dat het uur kwam, dat in plaats van de verderver enkel heilanden op de gehele wereld waren! Want waar dezulken worden opgenomen en blijven, is enkel zegen. Zij vergaderen alle uitverkorenen in de heilige gemeente op Zion, zodat het rijk en alle heerlijkheid des Heeren en Zijne Gezalfden wordt.

Gelukkig is Zions bewoner ook in de smartelijke tijden! Daar alleen is bevrijding van het kwaad en van elke ellende. En daar de Heere, onze God, Zijn volk, dat Hij bevrijd heeft van al hun ellende heeft gereinigd, om onder Hem een uitverkoren volk te zijn, ijverig in goede werken, tekent Hij het als Zijn eigen en bereidt Hij het om Zijne gekochte erfenis te bezitten. Zijn volk zal overwinnend zijn en Zijne vijanden als een vuur verteren. Gezegend zij de goddelijke Verlosser en Rechter op de berg Zion. Moge ieder die in Zijn werk bezig is, vol geloof zijn en voorspoedig, zodat het woord voor velen ten leven zij, terwijl het de

hardnekkige ongelovigen oordeelt en veroordeelt, daar zij de redding verwerpen van dien Heer, wien is het koninkrijk en de macht en de heerlijkheid in eeuwigheid. .

Ook hier weer eindigt onze Profeet zijne voorspelling met de verheerlijking der theokratie en de eeuwige triomf der Kerk. De Profeet heeft hier het oog op de tijden der Nieuwe bedeling, tot de voleinding der eeuwen. Het Evangelie der zaligheid wordt hier voorgesteld als richtende de wereld, maar tevens wordt het hier voorzegd dat, wanneer de Heere, als de hoogste Souverein werktuigen verwekt ten zegen van Zijn kerk, Hij ook door deze zijn vonnis over de vijanden zal uitvoeren.

De vijanden mogen Christus Kerk benauwen en verdrukken, maar de eindoverwinning is Godes en van Zijn Christus.

Werpen wij nog enen blik op de vervulling van onze profetie, dan was de vervulling van de aan Edom gedreigden ondergang door de volken in de Chaldeeuse periode haar aanvang. Want hoewel uitdrukkelijk geschiedkundige getuigenissen omtrent de onderwerping der Edomieten door Nebukadnezar ontbreken, daar Josefus (Antiq. X 9, 7) in het bericht over de vijf jaren na Jeruzalems verwoesting ondernomen tocht van Nebukadnezar tegen Egypte, op welken hij de Ammonieten en Moabieten onderwierp van de tussen Moabieten en Egyptenaars wonende Edomieten zwijgt, zo blijkt toch de verwoesting van Edom door de Chaldeëen ontwijfelbaar uit Jer. 49:7 vv. en 35 (vgl. met Jer. 25:9, 21 en Mal. 1:3). Onder de rondom Juda, welke de Heere in de hand van Zijnen knecht Nebukadnezar wil geven (Jer. 25:9), en wien Jeremia de beker van de wijn des toorns uit de hand des Heeren moet toereiken, zijn (Jer. 25:21) ook de Edomieten tussen de Filistijnen en Moabieten gevoerd; en volgens Mal. 1:3 heeft de Heere de bergen van Ezau tot woestheid gemaakt, hetgeen alleen op de verwoesting van het land van Edom door de Chaldeëen kan zien. De ondergang der Edomieten als volk werd door de Makkabeëen voorbereid. Nadat reeds Judas de Makkabeër hen meermalen had geslagen (1 Makk. 5:3, 65) onderwierp Johannes Hyrkanus hen ongeveer in 129 v. C. geheel, en dwong hen tot de besnijdenis en waarneming der Mozaïsche wet, terwijl Alexander Janneüs ook de laatste Edomieten onderwierp. Hadden zij hierdoor reeds hun nationale zelfstandigheid verloren, zo vonden zij hun gehelen ondergang door de Romeinen. De weinige Edomieten, die nog overbleven, gingen onder de Arabieren verloren, zodat het Edomietische volk door de Romeinen voor eeuwig werd verdelgd en zijn naam van de aarde verdween.

Datgene, waarvoor de Profeet het volk Edom in vs. 12-14 waarschuwt, heeft het bij de verovering en verwoesting van Jeruzalem in volle mate gedaan, en daardoor de mate zijner misdaden tegen zijn broedervolk gevuld. Het gericht, waarmee Edom in vs. 18 is gedreigd, kan eerst geschieden, wanneer Israël bekeerd, de Heere in heerlijkheid wedergekomen en het rijk der heerlijkheid opgericht zal zijn. Want het gericht over Edom zal op de dag des Heeren en na het gericht over alle volken plaats hebben. Wat dus vs. 17-21 zeggen, wordt in de Openb. van Joh. volledig ontwikkeld.

SLOTWOORD OP HET BOEK OBADJA.

Zoals duidelijk is, draagt dit Boek een meer polemisch karakter tegen de vijanden van Israël en daarom tegen de vijanden van de Kerke Gods.

Voor Israëls vijanden, voor Edom, is er geen enkel woord van troost en bemoediging.

Integendeel, met algehele uitroeijing en vernietiging als volk wordt Edom bedreigd, omdat het al de eeuwen door zich als een bittere vijand tegen het broedervolk Jakob heeft geopenbaard. Van uit Juda wordt dan ook de bliksem geslingerd naar Seïr.

Waar de Heere Zijne profeten uit Juda nog zendt naar Israël, opdat uit dit diepgezonken volk het nog bij enkelen tot redding zou komen, daar wordt Seïr, dat is Edom, niet verwaardigd met een persoonlijke boodschapper, maar van uit het Rijk Gods komt het woord der verwerping en verwoesting van het vijandige rijk.

Voor Israël en Juda zullen er tijden aanbreken van verademing en vertroosting, voor Edom niet, en de enkelen, die nog uit Edom zullen gered worden, zullen dan eerst tot verlossing komen, wanneer zij Israël zijn ingelijfd.

Obadja is wel de kleinste der Profeten, wat de inhoud van zijn Boek betreft, maar ook hij openbaart zich zo duidelijk mogelijk als de Profeet, die in de mogendheid van zijn God optreedt.

DE PROFEET JONA.

Het Boek der Profetieën van Jona, de zoon van Amitthaï, bevat de voorspelling van de Profeet omtrent Ninevé, tegelijk met wat die voorspelling voorafging en wat daarop volgde.

De inhoud is volstrekt historisch en geenszins, wat sommigen van mening zijn, ene allegorie.

Niet ten onrechte kenschetst Delitzsch het boek als ene, onder diepe beschaming en goddelijke zelfverloochening, op aandrijven van de Heiligen Geest, te boek gestelde schuldbelijdenis van de terechtgebrachten Profeet, die daarom hij de profetische Schriften is ingelijfd, omdat Jona, voorspellende zelfs dan, wanneer hij niet voorspellen wilde, een type van de toekomstigen Christus was, in Wien alleen en door Wien alleen ook de gelovigen der Oud-Testamentische eeuw genade te beurt viel.

Het Boek laat zich in vier delen verdelen.

Het eerste deel (hoofdst. 1) bevat de roeping van de Profeet, zijn vlucht, en de gevolgen er van.

Het tweede deel (Hoofdst. 2), behelst zijn innig geloofsgebed in de ingewanden van de vis.

Het derde deel (Hoofdst. 3), deelt mede, zijne hernieuwde roeping en zijn profetie tegen Ninevé.

Het vierde deel (Hoofdst. 4), vermeldt de omstandigheden, die na de prediking plaats vonden.

Het geheel doet ons zien, dat de barmhartigheid Gods zich ook toen reeds uitstreckte niet alleen over Israël, maar ook over de volken.

HOOFDSTUK 1. JONA'S ROEPING,

ONGEHOORZAAMHEID EN STRAF.

Het Boek wordt volgens zijne hoofdstukken in 4 grote afdelingen verdeeld, van welke de 1e Jona's roeping naar Ninevé, zijne vlucht en bestraffing, de 2e Jona's redding, de 3e Jona's boetprediking te Ninevé, de 4e zijne mismoedigheid en terechtwijzing verhaalt.

Vs. 1-16. Jona ontvangt van de Heere bevel om aan de grote heidense hoofdstad Ninevé bekering te prediken, om aan het volk Israëls feitelijk te bewijzen, dat ook de heidenen tot deelgenootschap aan Gods genade geroepen zijn, wanneer zij boete doen. De Profeet onttrekt zich in zijne Joods-vleeselijke gezindheid aan de vervulling van dit bevel door over zee te vluchten om naar Tarsis te varen. Een vreselijke storm, welke aan het schip de ondergang dreigt, brengt zijne misdaad aan de dag, en het lot wijst hem als de schuldige aan. Hij zelf verklaart zich strafschuldig, spreekt het oordeel over zich uit en wordt also door de scheepslieden in zee geworpen.

En het woord des HEEREN geschiedde door, duidelijke ingeving des Heiligen Geestes tot Jona (= duif), de zoon van Amitthai (waarheid van Jehova). Deze was zonder twijfel, dezelfde, die in het begin 1) der regering van Jerobeam II van Israël dezen het gelukkig gevolg zijnen wapenen in de strijd tegen de Syriërs tot herstelling van de oude grenzen van het rijk profeteerde (2 Kon. 14:15, 27), uit Gath Hepher, een klein vlek in de stam Zebulon, ten noorden van Nazareth, aan de straat naar Tiberias (Joz. 19:13). Dat woord Gods geschiedde tot hem zeggende:

Daar de oorlog van Jerobeam tegen de Syriërs de voortzetting en het eindigen van de reeds door zijnen vader Joas begonnen zegerijken strijd tegen deze vijanden van Israël was, zo moet deze in dien eersten tijd van Jerobeams regering hebben plaats gehad. Jona's zending naar Ninevé zal later vallen dan zijne voorzegging over de overwinning van Jerobeam, maar toch nog in de regering van dezen koning en niet eerst onder Menahem ten tijde van de eersten inval der Assyriërs in Israël, zo als enigen willen, omdat in dit laatste geval, toen Menahem eerst 53 jaren na het begin van Jerobeams regering de troon beklom, Jona zeer oud zou moeten geweest zijn, als hij van de Heere het bevel ontving voor Ninevé, hetgeen niet gelooflijk is. Behalve de berichten, welke de Heilige Schrift ons geeft, is ons niets naders omtrent Jona's persoon bekend. De Joden vertellen, dat hij de zoon was van die weduwe te Zarfath, dien Elia uit de dode opwekte (1 Kon. 17:17-24); deze bewering rust echter meer op de overeenkomst van het Hebr. woord emeth (waarheid) en van de naam Amitthai: de weduwe heeft, zegt Hiëronymus, de zoon Amitthai genaamd, omdat zij tot Elia gezegd heeft: "Nu weet ik, dat het woord Gods in uwen mond waarheid (emeth) is. " Even ongelofelijk als deze overlevering is de andere, dat Jona bij Gath Hefer, het tegenwoordige el Mesched begraven ligt; want ook bij Ninevé wordt het graf van Jona getoond.

Maak u op; ga naar de grote (Hoofdst. 3:3; 4:11) stad, die Mij om het groot getal zielen zozeer ter harte gaat, en voor Mijn rijk van grote betekenis is, naar Ninevé, de hoofdstad van het Assyrische wereldrijk, dat Ik nu spoedig tot werktuig Mijner gerichten voor Mijn volk wil

gebruiken, en de hoofdstad der heidenwereld in 't algemeen is 1) (2 Kon. 15:20), en predik tegen haar, verkondig haar Mijne almacht, gerechtigheid en genade, of zij Mij, de alleen waren God, misschien zouden willen erkennen en Mij dienen; want hunlieder boosheid, hun verdorvenheid door de afgodendienst, is opgeklommen a) voor Mijn aangezicht, en roept tot Mij om wrake (Gen. 18:21. 1 Sam. 5:12)

Toen de tijd naderde, dat Israël wegens zijn hardnekkigen afval van de Heere in de macht der Heidenen zal worden overgegeven en door deze vertreden, lag het in de aard van Israëls eigengerechte gezindheid de heidenen alleen als vijanden van Gods volk en rijk te beschouwen, en niet alleen hun geschiktheid voor de zaligheid te loochenen, maar ook de profetische verkondiging van het gericht over de heidenen zo te verklaren, als zouden deze geheel en al ten ondergang bestemd zijn. Dezen waan, die in de verkiezing van Israël tot drager des heils een schijnbaren steun had, en door de neiging tot Farizees vertrouwen op het uitwendig behoren tot het uitverkoren volk, en door de afstamming van Abraham voedsel verkreeg, energisch te bestrijden en met der daad te wederleggen, is het doel der zending van Jona naar Ninevé. Terwijl andere profeten de verhouding der heidenen tot Israël in de meer nabij zijnde en verder verwijderde toekomst in woorden verkondigen, en even als de overgave van Israël en de macht der heidenen, zo ook de latere bekering der heidenen tot de levenden God en hun opname in het rijk Gods profeteerden, werd de profeet Jona de zending ten deel, om Israëls verhouding tot de heidenwereld op symbolisch-type wijze te verkondigen, niet alleen de vatbaarheid der heidenen voor de Goddelijke genade maar ook Israëls verhouding tot de Goddelijken heilsraad van begenadiging der heidenen met zijne gevolgen afbeeldend en voorafbeeldend voor te stellen.

God weet wel alles van eeuwigheid. Maar Hij spreekt dikwijls zo: "Dit of dat is voor Mijn aangezicht gekomen, " opdat Hij aantone, dat de mensen zich met hun boosheden voor Hem niet kunnen verbergen of bedekken. En omdat de mensen niet begrijpen, wat het eeuwige weten is, zo spreekt God op onze wijze: "het is voor Mijn aangezicht gekomen, " opdat iedereen wete, dat niets voor God verborgen kan blijven.

Maar Jona, hoewel een vroom, godvruchtig man, wilde er niets van weten, dat ook de heidenen Gods genade zouden kunnen ontvangen en misgunde hun ieder deelhebben aan de beloften en voorrechten van Gods volk (Hoofdst. 4:2). Daarna maakte hij zich opniet om Gods bevel te gehoorzamen en naar het Oosten te reizen, maar omweerspanning tegen God te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN, die in het allerheilige te Jeruzalem Zijnen troon heeft. Hij was in de dwaze mening buiten het land Kanaän de roeping Gods tot profeet ten minste ditmaal te kunnen ontgaan. Hij ging naar het Westen tot de Middellandse zee, en hij kwam af te Jafo (= schoonheid), in de havenstad Joppe (Joz. 19:46), en vond een koopvaardijship zeilree liggen, gaande naar Tarsis (= onderwerping), of Tartessus, de Fenicische handelskolonie in zuid-westelijk Spanje, nabij de monding der tegenwoordige Guadalquivir (Jes. 23:10), en hij gaf de vracht daarvan, en ging neer in hetzelfde, om met henlieden, met deze Fenicische zeelieden, te gaan naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN, die in Israël woont.

De mensen zijn in hun rebellie gewoonlijk zo gezet op hun eigen wil, dat zij blind en onopmerkend zijn, geen achtgevend op eigen ongelegenheden, die zouden kunnen volgen, maar veeleer veel liever alles wagen, dan in hun voornemen overdwars te worden. Dit blijkt hier in Jona, hij die de Heere kende, wilde Hem nochtans ongehoorzaam zijn en evenwel nog denkt voorspoedig te zullen wezen. Hij wilde liever dat groot voorrecht van voor de Heere staan, om de Profetische openbaring te ontvangen verliezen, dan zijn eigen zin verloochenen. Dit wordt tweemaal opgemerkt om zijn dwaasheid aan te stippen, ja hij wil liever de onkosten doen van de vracht te geven en zichzelf op zee wagen met heidense mensen, dan dat hij op Gods bevel tot de heidenen wilde gaan.

Wij verwonderen ons billijk over deze handelwijze van Jona, niet alleen om de ongehoorzaamheid, maar bijna nog meer om de dwaasheid, welke er in lag. Hij was een profeet; hij kende zijnen Heere goed als degene, die de zee en het droge gemaakt heeft, en toch hoopte hij, dat op de zee en ook in het verre vreemde land de arm Gods, die te Jeruzalem woont, hem niet zou bereiken. Ondanks beter weten in de theorie legde hij toch onwillekeurig voor de praktijk de menselijken maatstaf aan de goddelijke macht, en dacht van Tarsis zou God hem toch wel niet zo licht naar Ninevé brengen als van Jeruzalem. Er ligt ene opmerkelijke psychologische waarheid in dezen trek, en zo onze geschiedenis verdicht ware, zouden wij haren vervaardiger als een meester in menschenkennis en fijne tekening bewonderen.

In de gezindheid van de profeet spiegelt zich de gezindheid en de stemming van het Israëlietische volk omtrent de heidenen af. Naar zijnen natuurlijken mens deelt Jona deze gezindheid, en is juist daardoor geschikt vertegenwoordiger van het op zijne verkiezing trotse Israël.

Omdat het Jona leed deed, dat God zo goed was, daarom wilde hij beter niet prediken, ja veel liever dood zijn, dan dat Gods genade, die het eigendom van het volk van Israël zou zijn, ook de heidenen zou worden meegedeeld, die noch Gods woord, noch de wetten van Mozes, noch godsdienst, noch profeten, noch iets hadden, maar wel tegen God en Zijn woord en Zijn volk streden.

Even als de Apostelen eerst vleselijk meenden, dat Christus koninkrijk lichamelijk zijn zou, en later, als zij zagen, dat het geestelijk was, toch meenden, dat het alleen voor de Joden zou zijn, en alleen de Joden het Evangelie predikten. Want het was voor de Joden zeer moeilijk om te geloven, dat behalve Israël nog meer mensen Gods volk waren, omdat daar de uitspraken der Schrift stonden, en van Israël en van Abraham's zaad spraken, en alleen bij hen Gods woord en dienst enz. waren.

Deze dwaze ongehoorzaamheid van Jona is tot vertroosting van alle boetvaardige zondaars opgetekend. Wanneer Jona, David, Petrus, enz. niet in de Bijbel stonden, zegt Luther, waar zouden we arme zondaars blijven, als de zonde ontwaakt en levendig wordt? Wij willen niet schelden op Jona, die zeker in groten kommer, angst en nood geweest is, hoewel hij niet goed heeft gedaan, maar wij willen er deze lering uit trekken, dat, daar wij zien, hoe ook de allerheiligste mannen hun verkeerdheden, misslagen en gebreken hebben, wij ook niet moeten

wanhopen, al is het dat wij velerlei gebreken en ellendigheid in ons bevinden; wij moeten aan het woord van Paulus denken: "die meent te staan, zie toe dat hij niet valle. " Want de misslagen en struikelingen van voortreffelijke, heilige en grote mannen moeten ons een troost zijn en niet ene reden om te veroordelen. Het is toch waar, dat ons de gebreken der heiligen meer vertroosten dan hun grote daden en wonderen. Wanneer wij aan hun voortreffelijke tekenen denken ontzinkt ons het hart, want wij gevoelen en weten, dat wij hun in 't minst niet gelijk zijn. Wanneer wij echter zien, hoe zij ook hun gebreken hebben gehad, dan krijgen wij moed, en zeggen: Ik ben toch in dit hospitaal niet alleen ziek; ik ben toch niet alleen een arm zondaar, maar alle heiligen moeten mij de hand geven en met mij bidden: "Ach Heere! ga niet in 't gericht met Uwen knecht, want niemand, die leeft, zal voor U rechtvaardig zijn. " .

Bovenal is Jona's ongehoorzaamheid aan alle dienaren en predikers van Gods woord ter waarschuwing nedergeschreven, dat zij niet, als het natuurlijke hart, vlees en bloed, steeds geneigd zijn, uit menschenliefde of mensenvrees de Heere en Zijne bevelen, om de zondaren het gericht, de boetvaardigen Gods genade te verkondigen, ontlopen, en zich liever overgeven aan de gedachten en bezigheden van het dagelijks leven, aan de zorgen voor het dagelijks brood en aan gemak, en de dwaze hoop, dat de Heere ze niet zal vinden en straffen.

Wat u God te doen geeft, moet gij doen zonder enige tegenspraak. Die de last geeft, geeft ook de schouders om te dragen. Die vlucht verzwaart de last.

Maar de HEERE, wien wind en zee gehoorzaam zijn, wierpdoor bijzondere beschikking, als Jona in die dwaze hoop om de Heere te kunnen ontvlieden, op zee was gegaan (Ps. 149:9), enen groten wind op de zee, en er werd een grote storm in de zee, zelfs zogroot, dat het schip dacht te breken.

De wind gehoorzaamt zijnen Heere, maar de mens wil het niet doen!

Hoe blind zijn dikwijls de mensen, dat zij daar rust zoeken, waar zij die het minst vinden. Jona vlucht op de zee, waarop het toch zo onbestendig en gevaarlijk is (2 Kor. 11:25. Ps. 107:29)! hij vlucht onder de menigte van ongelovigen, en wil bij hen raad zoeken tegen de toorn Gods, terwijl hij in het scheepje van Gods kerk en aan het roer daarvan had moeten blijven. Gods dienaar had bij deze zondaars niets te doen. Zo brengt ons ons vlees en bloed, als wij deze volgen, in velerlei gezelschap, waar wij niet bij behoren. (Ps 50:18

Het is gene kleine weldaad, als God enen zondaar dadelijk na de begane zonde ernstig bestraft.

Toen vreesden de zeelieden zeer, en riepen, daar zij heidenen waren, en uit verschillende streken van Fenicië, een iegelijk tot zijnen god, en, als de storm toch niet ophield, wierpen zij de vaten, die in het schip waren, in de zee, om het van dezelve te verlichten¹⁾, en het gevaar van wegzinken onder de golven te verminderen; maar Jona was reeds vóór het uitbreken van de storm nedergegaan aan de zijden van het schip, en lag daar neer in zorgeloze gerustheid ²⁾, zonder te vermoeden dat de straffende hand van zijnen God reeds over hem was, en was met enen diepen slaap bevangen ³⁾.

De zeelieden wierpen het gereedschap uit; maar het schip werd in 't geheel niet verlicht. Waarom? Omdat niets een zo drukkende last is als de zonde en de ongehoorzaamheid.

De meningen der uitleggers over de oorzaak van Jona's diepen slaap zijn verschillend. De meesten geloven, dat zijn kwaad geweten hem zo gekweld heeft, dat hij moedeloos, mistroostig en ten gevolge zijner inspanning zich te slapen zal hebben gelegd, om zo wanhopig te wachten, wat hem om zijne ongehoorzaamheid zou overkomen. "Jona lag in doffe droefheid ingeslapen in het ruim. Hem wekte de storm niet, want in zijn hart had hij enen groten storm gehad, en hij dacht dien te zijn ontlopen. " .

Het meest juiste is zeker aan te nemen, dat de zorgeloosheid, waarmee Jona het schip had beklommen, bij hem nog voortduurde op de zee, zodat hij zich zelfs legde te slapen. "Dat mag wel een doodslaap heten, dien hij ten laatste sliep, terwijl hij spoedig daarop in de dood moest gaan. Maar zo gaat het overal met de zondaren God handelt alzo met hem, even als hier met Jona, want Jona had zich zeer bezondigd tegen God: omdat echter God zwijgt en stil houdt met straffen, en de zonde niet terughoudt, en er niet dadelijk in slaat, zo is de natuur en aard der zonde, dat zij de mens verblindt en verstokt, opdat hij in veiligheid komt en niet vreest, maar zich nederlegt en slaapt en niet ziet, welk een groot onweder er boven hem is, dat hem ontzaglijk opwekken zal.

Vermoeid van de reis, en verblijd, dat hij zijn oogmerk bereikt had, was hij ingesluimerd, en de beweging van het schip deed hem nog dieper inslapen.

Ook de slaap van Jona behoorde tot zijne vlucht. Judas vluchtte nog verder, daar hij zich verhing.

Het woord in de grondtekst wijst een diepen slaap aan. Hij sliep zo vast, dat hem noch het geschrei der mensen, noch het geraas bij het uitwerpen der waren, noch het woeden van storm en golven wekte, maar de opperschipper hem eerst schudden moest. Hierbij was zeker Gods bijzondere besturing, opdat Jona in zijn ontwaken te gemakkelijker van zijne zonde zou kunnen overtuigd worden, want wanneer hij gewaakt had, zou de schipper gene gelegenheid hebben gehad, hem door zijne harde toespraak het geweten te treffen.

Jona bedacht niet, dat God hem ook hier kon bereiken, wanneer hij zich onttrekken wilde aan de last, hem opgedragen. Daarom legde hij zich als een zorgeloze te slapen, en sliep zelfs zeer vast-

En de opperschipper de eerste stuurman naderde, toen het gevaar op het hoogst was, tot hem, en wekte hem op, en zei tot hem: wat is u, gij hard slapende? hoe is het mogelijk, dat gij in zo groot een levensgevaar voor ons allen zo zorgeloos slaapt! Sta op, roep tot uwen God, zo als ieder van ons reeds zijnen God heeft aangeroepen; misschien zal die God aan ons gedenken, en ons Zijnen almachtigen bijstand schenken, (Ps. 40:18), dat wij niet vergaan?

"Misschien vermag uw God iets" ach enkel dolksteken in Jona's hart, die God geheel anders kende, dan deze, en hij was aan Zijne school ontlopen. De verst verwijderden moeten naar

God vragen, en hij, die zo nabij Hem was, had zich verwijderd, alsof bij Hem verderf te vinden was. Welk een beschaming! .

Zo moet dikwijls een in onze ogen onkundige komen, om ons de waarheid te zeggen. Welke gedachten, welk verborgen lijden een Jona moet gehad hebben, kan ieder Christen gemakkelijk begrijpen. Hij weet, dat hij tegen Gods bevel gehandeld heeft. Hij weet dat deze storm om zijnentwil geschiedt. Zal hij nu God om hulp aanroepen? Hij ziet, dat hij het ongeluk niet kan ontkomen, en nu ligt de hand Gods op hem, en drukt hem ter neer.

Als een gelovige aan het vallen is, dan is hij minder in geestelijke werkzaamheid dan de onbekeerde. Hoe beschaming was deze toespraak voor Jona, zij, die de waren God niet kennen, bidden, waken en werken, en de enige man op het schip, die de waren God kent, bidt, waakt en werkt niet, maar slaapt De Hebreër, ja de Profeet des Heeren moet door de afgodendienaar wakker geschud, tot het gebed geroepen, tot zijnen plicht gebracht worden. En gaat het niet nog zo in het geloofsleven van een iegelijk onzer, dat wij door dezulken, die gene gelovigen zijn, meermalen aan onze verplichtingen herinnerd worden, alsof juist zij ons moeten toeroepen: "Bedenkt welk een schat gij in uw geloof bezit, waarvan gij geen gebruik maakt?" Roep tot uwen God! Hoe liefelijk is het te zien aan boord van een schip, dat in nood, dat in gevaar is van te vergaan, dat men elkaar opwekt tot het gebed, omdat men nog gelooft, dat God het gebed verhooren kan. O hoe beschaamt die Heidense opperschipper hiermede die geleerden onder ons, die God deze macht ontzeggen, en hoe beschaamt hij velen onzer opperschippers en zeelieden, die, ofschoon de driemaal heiligen naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes op hun voorhoofd dragende, aan boord van hun schepen van God niet willen weten dan om Zijnen heiligen naam vloekend, en zich en anderen vervloekende schandelijk te misbruiken! .

Jona deed nu wel, waartoe de opperschipper hem had gevraagd, doch het geweld van de storm verminderde niet. Toen vermoedde de schipper, dat een van hen door een heimelijke misdaad de toorn der goden had opgewekt. Voorts zeiden zij, naar Gods bijzondere ingeving, een ieder tot zijnen metgezel: Komt, en laat ons loten werpen (Esth. 3:7) opdat wij der goden verborgen raadsbesluit mogen weten, en alzo om wiens wil ons dit kwaad overkomt, want dat Gods toorn zich openbaarde in het dreigend element was voor hen ontwijfelbaar. Alzo wierpen zij loten, en het lot viel naar 's Heeren beschikking op Jona.

Het lot valt op Jona niet naar de macht van het heidense lot, maar van Hem, die het onzekere lot bestuurde (Spr. 16:33), Als door een bliksemstraal zal Jona zich getroffen hebben gevoeld, even als Petrus door het hanegekraai. "Gij zijt die man, " riep het hem toe.

Toen zeiden zij tot hem, om hem te bewegen met eigen mond zijne misdaad te openbaren: Verklaar ons nu, om wiens wil ons dit kwaad overkomt? Hij moet het weten, want u heeft het lot als de schuldige oorzaak van Gods toorn aangewezen; wat is uw werk? is het iets oneerlijks, dat de toorn der goden opgewekt heeft, en van waar komt gij? welk is uw land? en van welk volk zijt gij? 1) Zeg ons alles nauwkeurig, opdat wij daaruit mogen besluiten welke uwe misdaad is en van welken aard.

De Heere weet in het vervolgen van de zonde, de beschuldigingen te bestieren, zodat die de zonde het meest bittere zullen maken van de schuldige. Hierom bestiert Hij de scheepslieden, om deze vragen te doen, wat is uw werk, en van waar komt gij, welke is uw land en van welk volk zijt gij? waar van elk een prikkel moest zijn voor Jona's inzicht, dat hij, een Profeet zijnde, van het aangezicht Gods zou vlieden, dat hij van het heilige land en de kerk komende weerspanning zou zijn en achtervolgend meer wist dan de heidenen, dat hij in een weg zou zijn, daar hij geen bevel van God toe had.

En hij zei tot hen: Ik ben een Hebreër (deze naam werd door de Israëlieten zelf gebruikt in het verkeer met buitenlanders of in tegenstelling tegen andere volken), en ik vreze, ik vereer wat mijnen godsdienst aangaat, de HEERE Jehova, de God des hemels, die de zee en het droge gemaakt heeft. Hierop verhaalde hij hun, welk bevel hij van God had ontvangen, en hoe hij zich door de vlucht tegen Hem zwaar had bezondigd.

Si homo velat, deus revelat; si homo tegit, Deus detegit; ei homo agnoscit, Deus ignoscit. (Als de mens verbergt openbaart God; als de mens bedekt ontdekt God; als de mens belijdt, vergeeft God.

Door het vrezen van de Heere kan Jona niet willen zeggen, dat hij de God van Israël in waarheid diende. Het tegendeel was blijkbaar uit zijn gedrag. Hij schijnt derhalve ene slaafse vrees te bedoelen, zodat hij, in antwoord op de vragen der overige schepelingen, zeggen wilde: Ik vrees de Heere, de God des hemels, de enigen en waren God. De reden van het ontzettend gevaar, waarin wij thans verkeren, is niet gelegen in mijn beroep, in mijne land- en volksgenoten. Maar uit vrees, omdat ik de bevelen des Heeren, de God mijns volks schroomde te volbrengen, vlucht ik voor Zijn aangezicht, en nu vrees ik Zijne geduchte wraak, welke mij zo kennelijk achtervolgt. Het is om mijnentwil, dat deze storm zo vreselijk woedt. Hij, die de zee en het droge gemaakt heeft, zendt dit onweder om mij te straffen.

Ik beef voor de God des hemels, de God van mijne vaders, wiens last ik versmaad heb.

Toen vreesden die mannen met grote vrees want zij zagen de verschrikkelijken toorn van dezen machtigen God over Jona's zonde in de storm en het doodsgevaar voor zich. Ontzet riepen zij, en zeiden zij tot hem: Wat hebt gij gedaan? want de mannen wisten, dat hij van des HEEREN aangezicht vlood; want hij had het hun zo even (vs. 9) te kennen gegeven.

Voorts zeiden zij tot hem, om zich door eigendunkelijke bestraffing van enen vereerder en Profeet van dezen zo machtigen God niet op nieuw in doodsgevaar te brengen: Wat zullen wij u doen, opdat de zee stil wordt van ons. Spreek zelf uw oordeel uit, want als vereerder van dezen God kunt gij zelf het best de grootheid uwer zonde afmeten. Zij vraagden hem dit, want de zee word hoe langer hoe onstuimiger, en woedde steeds voort.

En hij zei tot hen, in berouwvolle belijdenis, dat zijne zonde van opstand tegen God de dood verdient had, en Gods toorn alleen door zijnen dood kon worden verzoend: Neemt mij op, en werpt mij in de zee, ik ben bereid de dood te lijden, dien in verdiend heb, zo zal de

zee stil worden van ulieden a), en gij zult van de dood gered worden; want ik weet zeker, dat deze grote storm ulieden om mijnentwil overkomt.

Niet als Profeet velt Jona dit oordeel, maar als gelovig Israëliet, die de ernst der gerechtigheid van de heiligen God uit de wet en uit de geschiedenis van zijn volk kent.

Jona is, al is het ook zeer zwak, een voorbeeld van Christus. Christus was de getrouwe, en gaf zich voor hen, die altijd ontrouw waren, in de dood, maar Jona heeft de trouw verloochend; daarom was hij ook nog niet de rechte "duif" des vredes, maar ene voorzegging van haar. Hij geeft zich toch voor anderen in de dood, in welke hij ze hoofdzakelijk zelf gebracht had; zij hebben zegen daarvan voor het lichaam en nog meer voor de ziel.

Jona vluchtte van het land en ontvluchtte Gods toorn niet. Hij vluchtte van het land en bracht op zee de storm. Niet alleen verkreeg hij door de vlucht geen goed, maar bracht ook nog diegenen, die met hem waren, in het hoogste gevaar, opdat wij daaruit leren dat gelijk hem, die in zonden leeft, ook de vaart niets helpt, zo degene, die de zonde van zich heeft gedaan, noch de zee vernietigt, noch de wilde dieren verteren.

Jona zegt: "neemt mij, en werpt mij in de zee, " maar hij stort er zichzelf niet in. Dat onderscheid is er tussen een ontwaakt en wanhopend geweten.

Welk een woord! het opent ons de geschiedenis der wereld. Hoe, om de ongehoorzaamheid van één mens is geheel de zee in beroering, en is alles wat haar bevaart in gevaar van te vergaan! En wat doet dien storm liggen en bedaren? De ondergang van dien ongehoorzamen mens. Het is ons een treffend beeld van de grote waarheid, dat alleen de zonde Gods heerlijke schepping in beroering brengt, en dat alleen de tenietdoening der zonde de verstoorde orde herstelt. Doch hierin was dan ook Jona het grote beeld, de type van Christus. De Heere Christus zou Zich overgeven tot behoud der kerk, gelijk Jona zich overgaf tot behoud van het schip, de hittigheid van Gods toorn zou zich afwenden van de zondaar door de nederdaling van Christus in de diepte des grafs, gelijk de woedende golven zich stilden door het werpen van Jona in de zee. Doch ziet dan hier de kleine, zwakke Jona in al de kracht en heerlijkheid des geloofs; ja ziet en bewondert en aanbidt de goddelijke genade, die zulk een held uit zulk een vervaagd man maken kan. Zo vreesachtig hij was om naar Ninevé te gaan, zo moedig was hij nu om zich in de zee te laten werpen. Dat was een veel erger lot dan hem te Ninevé wachtte, want daar zou hem niets gebeuren; maar hij zou beschaamd worden over zijne vrees. In de dienst van God wordt enkel moed vereist. Zo gaat menig zendeling naar een volk, waar nog nimmer een zendeling kwam, en hij slaagt in zijne zending. Wie slechts met God durft, dien zal het gelukken. Jona biedt zich zelve ten offer aan. Hij geeft terstond bewijs van zijne profetische bediening door de uitlegging te geven van hetgeen er gebeurde, en Gods wil en bedoeling er mede te verkondigen. Het was om hem, Jona, te doen, hij moest uitgeworpen worden, en hij is dan ook nu geheel gewillig bereid om zijn leven over te geven, ten einde de schepelingen te behouden. Trouwens het komt in de liefde tot God en de naaste daarop aan, dat wij ons zelve willen geven. Velen geven hun geld en goed en alles wat zij hebben aan de Heere, maar hun hart, hun leven behouden zij voor zich zelve. En toch begeert reeds de ene mens van de anderen niet zozeer zijne gaven als wel zijn hart en zijne liefde. Hoeveel te

meer moet God dit eisen. Nu kunnen wij op tweeërlei wijze Gode ons leven geven: door voor Hem te leven en voor Hem te sterven. Het laatste was bijzonder het voorrecht der martelaren, zij leefden en stierven voor de Heere; in onze dagen en in onze maatschappelijke toestanden kunnen wij voor de Heere leven en in Hem sterven, maar niet voor Hem sterven, ofschoon niemand weet, waartoe hij nog door de Heere kan geroepen worden.

Jona spreekt hier also niet om van het leven af te zijn, en van de verdrietelijkheden van het leven, maar als Profeet, wetende wat Gods wil was, maar ook uit een gevoel van de rechtvaardigheid der straf over de zonde.

Hij weet dat hij tegen Gods bevel was ingegaan, dat alleen om hem deze grote storm was gekomen, maar ook dat God machtig was om hem te redden, indien het Hem behaagde.

Den dood had hij verdiend, maar uit genade kon God hem ook nog redden.

Maar de mannen waagden het toch niet, dat harde oordeel te volvoeren, maar roeiden, om door de bruisende golven heen te breken, en het schip weer te brengen aan het droge, en zonder zulk een offer het verderf te ontkomen, doch zij konden niet; want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.

Toen besloten zij in hunnen nood ten laatste Jona's vonnis te volvoeren. Vooraf echter riepen zij, daar zij in Jona enen dienaar en Profeet van de almachtigen God zagen, door wiens dood zij vreesden zich bijzonder voor dezen God schuldig te maken, tot de HEERE, tot Jehova, de God van Jona, die Zich aan hen in de storm over Jona's woorden had geopenbaard. Zij baden en zeiden: Och HEERE! laat ons toch niet als misdadigers des doods waardig zijn in Uwe ogen, laat ons toch niet vergaan om dezes mans ziel, die wij thans in de dood willen geven; En leg in zijnen dood geen onschuldige bloed op ons 1), want Gij, HEERE! hebttoch door het zenden van storm en door bestiering van het lot op Jona gedaan, gelijk het U heeft behaagd. Gij hebt zelf ons Uwen heiligen wil daardoor aangewezen, dat wij hem als des doods schuldig tot verzoening van Uwen toorn in de zee moeten werpen 2).

Wij zien, dat deze mensen, hoewel zij nooit de lering der wet hadden gehad, toch van nature reeds zo geleerd waren, dat zij wisten, dat mensenbloed Gode lief en dierbaar was.

Uiterste noodzakelijkheden geven aan de mens geen ruimte, om recht te doen, dan hetgeen zij daartoe van God recht hebben. Want deze zeelieden oordeelden dat geen noodzakelijkheid hen kon bevrijden van de schuld van onschuldig bloed, in het uitwerpen van Jona, dan alleen Gods geopenbaarde wil.

Wanneer de ontrouw van Jona dit reeds had teweeggebracht, dat de heidenen naar Gods woord en wil leerden luisteren, Hem vreesden en Hem in gebed naderden, wat zou God niet met Zijnen getrouwen dienaar hebben volbracht! .

Deze mannen doen hier belijdenis van Gods Soevereiniteit. Dat het de Heere is, die met het heil des hemels en de inwoners der aarde doet naar Zijn welbehagen. Daarom roepen zij tot

Hem en doen hiervan bekentenis om daarmee hun conscientie te bevrijden en vrijmoedigheid te ontvangen om Jona in zee te werpen.

En zij namen Jona op, nadat zij also in vrees van te zondigen hadden gebeden, en wierpen hem in de zee. Toen stond de zeeplotseling stil van hare verbolgenheid, want zij had gevonden wat zij zocht.

Het is niet te verwonderen dat zij, die aan gene verzoening van de zondaar door de voldoening aan de gerechtigheid van God geloven, ook het boek Jona als een verdichtsel beschouwen, want deze waarheid wordt hier zo historisch duidelijk geleerd, dat men zich moedwillig blind moet houden, om dit niet te zien. De verbolgenheid der zee ontstaat door de verbolgenheid Gods, eiste voldoening van de schuldige, eiste hem zelven ten offer en nauwelijks is deze voldoening gegeven, dat offer gebracht of de zee staat stil van hare verbolgenheid; de ban was opgeheven en alles keerde tot zijne gewone orde terug.

Dies vreesden de mannen, die schippers, de HEERE, de God Israëls, de Schepper van hemel en aarde, met grote vreze, want zij erkenden daarin duidelijk de hand van de heiligen God; en zij slachtten de HEERE reeds op het schip slachtoffer, zoen- en dankoffer, en beloofden geloften, dat zij Hem na gelukkige aankomst aan het doel hunner vaart nog meerdere offers zouden brengen.

Met dat alles bewezen zij duidelijk, dat ook heidenen voor de openbaring van de waren God vatbaar konden gemaakt worden, en hoe groot Jona's zonde was.

Wat hier met deze zeelieden gebeurt was een voorteken van wat op de prediking van Jona met Ninevé zou geschieden.

Het was geen waarachtige bekering, maar een ogenblikkelijk erkennen van Gods oppermajesteit. De storm, Jona, de stilte na de storm, alles werkt zamen om hen een hogen dunk van Gods Almacht en Opperhoogheid te doen krijgen, en daarom slachtten zij slachtoffers en deden beloften voor de toekomst.

II. Vs. 17-Hoofdst 2:10. Het was echter de Heere niet te doen, om de dood van Zijnen Profeet maar dat hij zelf uit de zonde gered, een voorbeeld zou worden voor de toekomstige bekering van zijn volk, en ene voorzegging van Hem, die door Zijnen dood en Zijne opstanding de redding van Israël en van de heidenen uit de zonde en de dood zou te weeg brengen. Daarom beschikt de Heere enen groten vis, dat die Jona verslond zonder hem schade aan te doen. In diens buik brengt Jona drie dagen en drie nachten door, en wordt, gelijk hij door het innig gebed uit de buik van de vis bewijst, door berouw en bekering een ander mens. Daarop moet de vis op Gods bevel de Profeet weer op het land spuwen.

De HEERE nu beschikte enen groten vis, en gebod dien om Jona in te slokken; en Jona was in het ingewand van de vis, daarin door Gods wondermacht levend gehouden, drie dagen en drie nachten, (niet juist 3 maal 24 uren, maar naar onze wijze van spreken zo lang, dat Jona op de derden dag weer werd uitgespuwd. (Esth. 5:1).

Volgens het spraakgebruik des volks zou men menen, dat die vis de walvis is geweest; doch men bedenke dat in onze taal het woordje "wal" "groot" betekent in walvis en walnoot.

God geeft menigmaal zijne goedertierenheid en een blijk van Zijn liefde aan Zijn volk, in een tijd en op een plaats, daar zij zulks het minst verwachten. Want Jona ontmoet Gods goedertierenheid in het hart van een onstuimige zee, in dewelke hij in toorn geworpen werd om bedorven te worden.

Het woord walvis komt viermaal in onze Statenvertaling voor, namelijk bij Genesis 1:12. Job 7:12, Ps. 148:7 en Jona 1:17. In het Hebreeuws leest men op de drie eerstgenoemde plaatsen het woord Tariim, hetgeen betekent: Grote vis, draak, grote slang, krokodil. Hetzelfde Hebreeuwse woord staat in Exod. 7:9. Deut. 32:33. Ps. 74:13; 91:13. Jes. 51:9. Jer. 28:1; 51:34. Ezech. 28:3; 32:3. Dit woord is niet alleen door de onzen met verschillende woorden overgezet, maar ook door de 70 (griekse vertalingen van het Oude Testament), welke in het Testament wordt gevolgd. Gen. 1:21 is daar overgezet door het woord Kétas. Ay Job. 1:12. Ps. 48:7 door drakoon, dat draak betekent. In Jona 1:17 staat echter in het Hebr. een geheel ander woord, en wel daag gadool, dat is grote vis. Dat woord stamt af van het werkwoord dagah, hetwelk betekent vermenigvuldigen en komt voor in Gen. 48:16, is overgezet "vermenigvuldigen als vissen in menigte." Het woordenboek van Winer geeft dan ook terecht de betekenis van het woord daag op "een vis, die zich zeer vermenigvuldigt" (de walvis brengt jaarlijks slechts één jong ter wereld). Bij Matth. 12:48 nu is de vertaling der Zeventigen gevolgd, die op de bedoelde plaatsen bij Jona Ketos hebben gebruikt. Dat woord komt in het Nieuwe Testament nergens anders voor; alleen gebruiken het de Zeventigen. De gewone woordenboeken vertalen Kétos voor: "een grote zeevis, zeemonster, dolfijn, ook walvis." Van de Es geeft in zijn woordenboek die laatste betekenis niet op. Het gewone woord, door de Grieken gebruikt voor walvis, heet balaina, in het Latijn balaena, bij ons balein. In het Boek van Jona blijkt alzo bedoeld te zijn: een zeemonster zonder nadere aanduiding, doch met bepaalde uitsluiting van de walvis, waaraan toch de bijzondere grote vermenigvuldiging niet kan worden toegeschreven.

In plaats van grote vis wordt in Matth. 12:40 door onze overzetting: "walvis" overgezet. De walvis, die in de noordelijke zeeën leeft en de vangers zulk een rijke winst van baleinen enz. geeft, kan het niet geweest zijn, daar deze slechts zelden tot in het kanaal tussen Engeland en Frankrijk, bijna nooit in de Middellandse zee komt, en omdat deze een veel te nauwe keel heeft om een mens te verslinden. Algemeen namen nu de uitleggers aan, dat het een grote haai of zeehond (canis carcharias of equalus carscharias 1) geweest is. Deze bereikt volgens de beroemden Fransen zoöloog Cuvier (overl. 1831) ene lengte van ongeveer 25 voet, en heeft in zijn muil ongeveer 400 lansvormige tanden in 6 rijen, welke het dier kan oprichten en neerleggen, omdat zij alleen in huidcellen staan. Deze is veelvuldig in de Middellandse zee, waar hij zich meestal in de diepte ophoudt. Hij is zeer vraatzuchtig, verslindt alles, wat hem voorkomt, schollen, robben, tonijnen, met welke hij dikwijls aan de kusten van Sardinië in de netten geraakt en gevangen wordt. Men heeft daar in enen die 3-4 centenaars zwaar was, ongeveer een dozijn onverteerde tonijnen gezonden, in enen zelfs een geheel paard en het gewicht van dezen op 15 centenaars geschat. Aan de westkust van Frankrijk is een gezien; door wiens muil zeer gemakkelijk een vet mens zou zijn gegaan. In het jaar 1758 viel een

matroos bij stormachtig weer van een fregat in de Middellandse zee over boord, en werd dadelijk door een zeehond (carcharias) in zijnen muil opgevangen, zodat hij verdween. De scheepskapitein liet een op het verdek staand stuk geschut op de haai losbranden, en de kanonskogel trof hem zo, dat hij de matroos, welken hij in zijn muil had opgenomen, wederuitspuwde, die toen in de ondertussen nabijgekomen sloep levend en nog slechts weinig gedeerd werd opgevist. Bijna hetzelfde gebeurde in 1867 bij Triest. Het grote en wonderbare in Jona's geschiedenis is dus niet zozeer daarin gelegen, dat Jona door een haai levend verslonden werd, als dat hij 3 dagen in de buik bewaard bleef en daarna ongedeerd weer uitgespuwd werd, terwijl ieder schepsel volgens de ervaring na korten tijd moet sterven, wanneer hij zonder lucht is. Tegen dit wonder richten zich daarom ook van ouds af voornamelijk de twijfelingen van het ongeloof en van de spot, hoewel hier kan gedacht worden aan een toestand, welke met schijndood overeenkomt, waarin adem en hartslag stilstaat en het geestelijk bewustzijn uit het leven des lichaam, zich terugtrekt, zonder dat de gehele scheiding tussen geest en lichaam plaats heeft, welke wij sterven noemen. Er is nauwelijks een gedeelte der heilige geschiedenis, waarover sedert de heidensen spotter Lucianus van Samosath (ongeveer 150 n. C.) meer gespot is en nog meer gespot wordt dan over de geschiedenis van de Profeet Jona. In de Christelijke kerk vond die spot eerst ingang, toen omstreeks het midden van de vorige eeuw de loochening van de wonderen en van de goddelijke autoriteit der Heilige Schrift geschiedde tot bevordering van het vrije onderzoek. Ongeloof en spot zegt, dat de gehele geschiedenis van Jona ene mythe is of ene sage, of het spel der fantasie. Het leven van Jona in de buik van de vis zonder te stikken, het opschieten van de wonderboom bij nacht tot de hoogte van iemand, die zit (Hoofdst. 4), ook het wonderbare toeval, dat het lot juist op de rechten man valt, dat de storm zich verheft en bedaart, als het de bedoeling der geschiedenis eiste, dat de vis dadelijk aanwezig is, om Jona te verslinden en ook weer uit te spuwen, dat de boom juist uitspruit en de worm dien ter rechter tijd doodt; eindelijk dat de hete wind juist op de rechten tijd waait, om Jona het verlies der schaduw te doen gevoelen-dat alles is wonderbaar en sprookjesachtig en daarom ongelofelijk. Wie echter aan enen levenden God gelooft, wie door verhoring zijner gebeden bij eigene ervaring weet, dat achter de voor ons tastbare en bekende wetten der noodzakelijkheid, in de natuur andere wetten der vrijheid staan, welke aan het rijk Gods en de vervulling van het raadsbesluit der verlossing dienstbaar zijn, wier doorstralen door de natuurwetten wij wonderen noemen, die stoot zich noch aan de wonderen van het Boek van Jona noch aan enig ander wonder der Heilige Schrift (Job. 1:6), al hadden wij niet de onomstotelijke waarborg voor de waarheid van het feit, welke des Heeren woord in Matth. 12:39 vv. 16:4. Luk. 11:29 vv. ons geeft. Gelijk reeds in Hoofdst. 1:2 werd gezegd, is de gehele geschiedenis van Jona een voorbeeld en profetie in de engsten zin. Benevens het doel Gods, om dezen Profeet terecht te brengen, en het wereldrijk Assyrië tot erkenning van dien waren God te brengen, wiens werktuig het nu spoedig zou worden, was Gods hoofdbedoeling om Jona en zijne geschiedenis aan het vleeslijk gezinde Israëel voor te houden: een spiegel van zijne eigene gezindheid en van zijne toekomstige geschiedenis, ene voorzegging van de latere opname der heidenen in Gods rijk en hun vatbaarheid daartoe, ene voorzegging van de Heere en Heiland die door Zijnen dood, Zijn verblijf in de diepte van het dodenrijk en Zijne opstanding na drie dagen aan Israëel zegen, en aan de heidenen genade en zaligheid zou geven.

HOOFDSTUK 2. JONA'S GEBED

OM VERLOSSING.

En Jona, als hij gevoelde, dat hij door Gods wonderdaad in het leven bewaard was, zag daarin een onderpand van zijne gehele redding, enbad tot de HEERE, zijnen God, dien hij verlaten had, maar nu in zijnen doodsnoed ook weer had gezocht en gevonden uit het ingewand van de vis.

Het volgende gebed is geen verzoek om redding, maar dank en lof voor geschonken redding. Daaruit volgt echter niet, dat Jona dit gebed eerst nadat hij weer op het land gespuwd was, gesproken heeft en vs. 11 voor vs. 3 is in te lassen, maar de zaak is aldus, zoals reeds de oudere uitleggers juist hebben erkend, dat Jona als hij door de vis verslonden was en in diens buik het leven had behouden, daarin een onderpand van zijn redding erkende en daarom de Heere loofde en prees.

Dit gebed, waarvan de vorm als die der Psalmen is, en dat vol herinneringen is uit de Psalmen, is van drie strofen (vs. 4 en 5; 6, 7 en 8), in welke Jona de nood waarin hij gekomen is, en de redding uit de ondergang, welke onvermijdelijk scheen, schildert. Aan deze gaat een inleiding vooraf (vs. 3), waarin de bidder het volgende zamenvattende erkent, dat de Heere Zijn geschrei tot Hem in de nood heeft gehoord, terwijl een slot (vs. 9, 10 ,) volgt met de belofte van dank voor de ondervonden redding. Door de vele gezegden overeenkomstig aan woorden uit de Psalmen, bewijst de bidder, dat hij leeft in het woord Gods, en dat hij heeft leren bidden, gelijk alle ernstige bidders met de Psalmen van David. Hij zou met eigene woorden zijne gedachten en gevoelens niet beter kunnen uitdrukken. "Niet dat hij juist zo deze woorden met de mond gesproken heeft en alzo gerangschikt heeft, want zo wel is het hem niet geweest, dat hij een vers zou hebben kunnen dichten; maar daarin wordt aangetoond, hoe het hem te moede geweest is, welke gedachten zijn hart gehad heeft, toen hij met de dood in een zwaren strijd was. (2 Sam. 16:14 3).

Er is geen plaats zo woest en donker, welke niet door enen heiligen bidder in een tempel Gods zou kunnen worden veranderd.

En hij zei: Ik riep uit mijne benauwdheid tot de HEERE, en Hij antwoordde mij (Ps 18:7; 120:1); uit de alles verslindenden buik des grafs, van het dodenrijk, waarin ik reeds zo goed als nedergezonken was, schreide ik, en Gij hoordet mijne stem.

Kan er dieper diepte zijn dan die der zee, en enger groeve dan in de buik van een vis. Daarom is de toestand van Jona de vereniging van de allerdiepste afstorting in het leed en van de allergrootste benauwdheid der ziel. Al het mindere lijden wordt er door vertegenwoordigd. Opmerkelijk is het ook, dat Jona niet zegt: uit de buik van de vis, maar ook uit de buik van het graf; vooreerst, omdat het ene liefelijke en sterk sprekende heenwijzing is naar het graf van zijn groot Tegenbeeld, en ten andere, omdat wij hiermede wederom de eeuwige toepasselijkheid zien van het Woord van God. Wat zes en twintig eeuwen geleden door een gelovig man uit de buik van een vis gebeden werd, dat is een gebed, hetwelk zeker alle

heiligen, die op aarde geweest zijn, of die er nog zijn, konden of kunnen bidden; en zijn lied is een lofzang, dien zelfs de opgestanen uit de doden op de nieuwe aarde hem nog kunnen nazingen. Herinnert u van Paulus, dat hij zegt: een dag en een nacht in de diepte te hebben doorgebracht; welnu, ook hij kon onzen tekst gebruiken. Doch ziet nu hier de fijne pen van de Heilige Schrift, en aanbidt de wijsheid van de innerlijke samenstelling der Heilige Schrift. Had Jona gezegd: "uit de buik van de vis schreeuw ik, " zo was er gene eeuwige toepasselijkheid geweest, maar dit woord tot Jona zelf bepaald gebleven, en niemand had het hem kunnen nazeggen.

Gelijk God in de grootste benauwdheden helpen kan, also zullen ook de gebeden van Gods kinderen in hun diepste benauwdheid voortkomende uit een waar gebrek en nood, een goed antwoord bekomen. Want Jona's geloof van God gesterkt zijnde, zag het ene, toen hij uit de benauwdheid riep en uit de buik des grafs schreide, en in zijn bevinding ondervond hij het andere, dat hij niet te vergeeft gebeden had. Want, zegt hij, Gij hoordet mijne stemme. Dan is het gebed het meest voorspoedig, wanneer een gevoel de noodzakelijkheid, de oprechtheid daarvan aanwijst; en wanneer die uit het stof voortkomt, dan zal het geloof hulpe beschikken uit de hemel aan iemand, die weinig beter is als de hel.

Want Gij hadt mij door de zeelieden, die werktuigen Uwer gerechtigheid waren, geworpen in de diepte, in het hart der zeeën, en de stroom omving mij; al uwe baren en uwe golven, welke uwen toorn vreesden, om mijne zonde te straffen, gingen over mij henen 1), zo dat ik letterlijk ondervond wat de zanger van Ps. 42:8 geestelijk beleefde.

Ook hier is Jona weer de type van de Christus Gods. Wat de Profeet hier zegt dat alle de baren en golven Gods over hem heen waren gegaan, is letterlijk volbracht aan het Lam, dat geslacht is, toen Hij voor de zonde van zijn volk het grote zoenoffer heeft gebracht, en de schuld volkomen betaald. Wij kunnen dan ook gerust zeggen, dat de Messias hier weer onder het Oude Verbond door Jona van zijn lijden profeteerde.

En ik zei: Ik ben uitgestoten van voor Uwe ogen, met welken gij de Uwen leidt en regeert (Ps. 31:23): nochtans zal Ik de tempel Uwer heiligheid te Jeruzalem weer aanschouwen en Uwe genadige nabijheid genieten.

In het O. T. zendt God de onstuimigheid van golven en baren, in het N. T. bestraft Hij ze; in beide zijn zij Hem gehoorzaam.

Gij hoort het: hier spreekt het geloof, dat niets ziet of dat in ene donkere kamer is, waarin slechts ene kleine opening het licht van boven inlaat. Is het niet opmerkelijk, dat Jona, die op vrije voeten zijnde, zulk een zwak geloof toonde, nu juist in de diepte, in de ingewanden van de vis zulk een groot geloof toonde? En welk een verzekerd geloof! Wie zou, zonder er een goddelijken grond voor te hebben, zich zo iets hebben durven voorstellen, als wat Jona zich hier voorstelde? Doch in het geloof geeft God ons de bevoegdheid om ons op Hem te beroemen en van Hem alles te begeren, wat in onze ziel begeerlijk acht, en zo opende Jona zich, zelfs in de buik van de vis, de tempel van Gods heiligheid te Jeruzalem, ja wat meer is, de tempel Zijner heiligheid in de hemel. "Ik ben uitgestoten van voor Uw aangezicht,

nochthans zal ik de tempel uwer heiligheid weer aanschouwen. " Dit nochthans herinnert mij aan het nochthans (dennoch) van Luther, dat kracht-woord, waarmee hij gewoon was alle geloofstwijfelingen te bestrijden en te boven te komen. Hij had dit woord van Jona of van Habakuk overgenomen, en het was hem tot ene geestelijke zinspreuk geworden. Ja men zou het haast niet kunnen geloven, en toch is het zo: met dit kleine geloofswoordje heeft hij de grote hervorming tot stand gebracht, waarin wij ons thans nog God verheerlijkend mogen verheugen. De paus was machtig, en de vorsten, die zijne zijde hielden, waren machtig, nochthans God was machtiger. Dat woordje der Schrift heeft het gedaan. Het drukte dan ook geheel het leven van Luther en al zijn werk uit. Zo behaagde het God, om soms in zulk een klein woordje ene wereld van kracht samen te trekken. De mensen bemoedigen ons gewoonlijk door een onsje of aasje zwaarigheden van ons weg te nemen, en te zeggen: het is zo erg niet, of: het kon nog erger; maar God doet zo niet. Hij laat de zwaarigheden in hare volle kracht, maar stelt er iets tegenover, dat tegen al die zwaarigheden ruim opweegt, ja dat ze veroverweegt door het geloofswoordje "nochthans" in het hart en op de lippen Zijner kinderen te leggen. Zo handelde ook de Heere bij het weggaan van de rijken jongeling. Toen maakte de Heere de opmerking, hoe moeilijk het voor de rijke was, om in te gaan in dat koninkrijk, waarin niets wat tijdelijk maar alleen wat eeuwig is, waarde heeft; en toen de discipelen, door dit denkbeeld verschrikt en verslagen, uitriepen: "Wie kan dan zalig worden?" verzachtte de Heere de woorden niet, maar ze in al hun kracht bevestigende, zei Hij: "bij de mensen is het onmogelijk. " En toen liet Hij er ook Zijn "nochthans" op volgen in de woorden: "doch bij God zijn alle dingen mogelijk. " Dat wij dan dit "nochthans" goed leren geloven en zeggen: want zijn de toestanden van Jona's beschrijvingen en beelden des doods en des grafs, ook ons wachten de diepten des grafs, des afgronds, des doods, en dan zal het ook onze beurt zijn, in het geloof ons geheel vrijwillig en gewillig over te geven, om in de diepten geworpen te worden, en daarbij te weten, dat wij niet vergaan, maar uit die zee weer op het droge, ja in de tempel van Gods heiligheid komen zullen ofschoon het vlees nog altijd voor die diepte blijft sidderen. Trouwens, dit kan niet anders, want het vlees is niet gerust, voordat het ziet en geniet maar het geloof is de vaste grond der dingen, die men niet ziet maar met zekerheid verwacht. Het zag bij Jona uit de vis in Gods heiligheid, in het lijden de uitkomst, in het graf de hemel der heerlijkheid. En dat konden de heidenen op het schip van Jona met al hun vriendelijkheid en goedwilligheid niet. De ongelovigen kunnen veel goeds en schoons en groots zeggen en doen, maar het gaat alles buiten het koninkrijk der hemelen om. Van de dingen Gods weet de gelovige alleen, en zo leren wij dan Jona hier kennen niet alleen als een gelovig man, maar tegelijk als een teder kind van God, dat zijne kinderlijke betrekking tot God gevoelt, dat gemeenzaam is in het hart des Vaders, en weet wat er in omgaat, en wat recht hij daarin heeft. Nog ene dan, heerlijk woord van Jona! mochten wij het allen als kinderen, die weten wat hun Vader is, in alle droefheden en benauwdheden Jona nazeggen: "Ik ben uitgestoten van voor Uwe ogen, nochthans zal ik de tempel Uwer heerlijkheid aanschouwen. " .

De wateren hadden mij omgeven tot de ziel toe, zodat het met mij scheen gedaan te zijn (Ps. 18:5; 69:2). de afgrond der zee, waarin ik was gezonken, omving mij: het wier op de bodem der zee was aan mijn hoofd gebonden.

Ik was nedergedaald tot de gronden der bergen, daar deze wortelen in de diepe kolken der zee (Ps. 18:16), de grendelen der aarde waren door de om mij drukkende watermassa, om mij henen in eeuwigheid; maar Gij hebt mijn leven uit het verderf het graf der zee opgevoerd o HEERE, mijn God (Ps. 30:4)!

Nu heet het: Mijn God. En op dit laatste komt het aan: God moet het eigendom van ons zijn, en wij moeten het eigendom zijn van God. Wij moeten ene bezitting hebben in God, of liever: God zelf moet onze bezitting zijn. Wat baat het een kind, of het alles heeft wat zijne ouders hebben, en het heeft zijne ouders zelf niet? Is het dan geen wees? Zo ook wij; wanneer wij de ganse aarde hadden, ja, al des Heeren goederen, en wij hebben Hem zelf niet, zijn wij dan gene wezen? Daarom wil God, dat wij allermeeest bidden om de Heiligen Geest, want de Heilige Geest is de God in ons, gelijk de Vader de God voor ons en de Zoon de God met ons Gode is, niet in afgescheidenheid van, maar in volstrekte eenheid met elkaar.

Jona beschrijft hier zijn toestand aleer hij door de vis werd ingeslikt. Niets dan dood en verderf grijsde hem tegen. Het scheen wel alsof hij ten dode was gedoemd. Het wier verhinderde hem het land te bereiken en de kracht der wateren om zijn handen tot zwemmen uit te spreiden. Maar ziet toen de nood op het hoogst was, was ook de redding nabij. De Heere God kwam op een wondervolle wijze tussen beide en voerde zijn leven op uit het verderf.

Als mijne ziel in mij (Ps. 42:5)overstelt was, en op het punt was in de duisternis des doods neer te zinken (Ps. 142:4) dacht ik aan de HEERE, en greep mij biddende midden in de toorn aan Zijne genade vast; en mijn gebed kwam tot U, in de tempel Uwer heiligheid, waar Gij als Koning van Uw volk Uwen troon hebt en de gebeden hoort (Ps. 19:7).

In die uiterste overstelping kon hij niet meer spreken-kon hij enkel denken; en wat dacht hij? Hij dacht aan de Heere. Zo gaat het ook met velen der gelovigen op hun krank- of sterfbedden. De hevigheid der ziekte belet hun geregeld tot de Heere te bidden; doch dan treedt het denken aan de Heere daarvoor in de plaats. Dit denken nu aan de Heere is het inwendig gebed des gelovigen, het bidden in de geest (Efeze 6:16). Jona zelf noemt zijn denken: een gebed. En God, die in het hart ziet, behoeft gene woorden. Hij kent de gedachten, nog eer zij in ons oprijzen.

Dat denken was niet een gedachteloos denken maar een gedenken aan de Heere als aan de geheel enigen redder en verlosser. Toen hij vluchtte had hij de Heere vergeten, er niet om gedacht dat Zijne ogen de ganse aarde doorlopen en ook hem, de vluchteling, zag, maar nu in het diepste van die benauwdheid, nu wordt de gedachte aan Zijn God weer levendig en hij erkent Hem als zijn God en zijn Heiland.

Ook mij hebt Gij van daar verhoord en gered, want Gij alleen kent het hart, maar die de valse ijdelheden onderhouden, die hun vertrouwen stellen in afgoden, welke hun ijdele gedachten hebben uitgevonden, verlaten hunlieder God, die alleen weldadigheid doen kan, en de almachtige Helper zijn wil (Ps. 31:7).

Maar Ik, dien gij uit de zonde en de eeuwigen dood hebt gered en tot U hebt teruggevoerd, zal U offeren met de stem a) der dankzegging (Ps. 42:5), zal met luider stem U danken; wat ik in dringenden nood U beloofd heb, zal Ik na gered te zijn betalen 1) (Ps. 50:14, 23). Het heil is des HEEREN; op Zijne macht en genade zal mijn hart vertrouwen, Hij zal mijne redding voltooien.

Ps. 116:17. Hos. 14:3. Hebr. 13:15. b) Ps. 3:9.

De ware godzaligen onder de wet werden van God geleerd, om niet op de uitwendige volbrengingen en offeranden te rusten, maar om naar de geestelijkheid en dadelijkheid van de plichten te zien, en om gebruik van Christus te maken, in Wien alleen onze beste zedelijke daden aangenaam zijn. Hierin stelt hij, dat de stem der dankzegging (of van hartelijken lof) de rechte offerande was. Inzonderheid toont zijn zamenvoeging van de offerande met de stem der dankzegging, dat zijn lof werd opgeofferd in en door de ware offerande.

De critici zijn spoedig gereed gekomen en hebben gezegd: dit gebed is nooit gebeden, maar later uit Bijbelwoorden kunstig zaamgesteld. Dat zij het eens beproeven, een gebed van dien gloed en die innigheid, in dien danktoon te "componeren." Dat echter daarom een gebed niet minder een waar gebed des harten is, omdat zijne woorden aan de Heilige Schrift ontleend zijn, daarom zullen zij, die een gebedsleven kennen, het minst twijfelen. Onze Heiland zelf heeft toch in Zijn hoogsten kruisdood woorden van de 22sten Psalm gebeden. (O. FUNCKE).

De HEERE nu, nadat zich Zijn knecht tot Hem had bekeerd, sprak door Zijne verborgene almacht tot de vis; en hij spuwde, gehoorzaam aan zijnen Schepper, Jona uit op het droge, waarschijnlijk aan Palestina's kusten bij Joppe.

De diepere betekenis der geschiedenis van Jona bestaat vooral in het typische karakter van zijn driedaags oponthoud in de buik van de vis, waaromtrent Christus ons onderwijst, als Hij de Joden wijst op het teken van de Profeet Jona, met deze woorden (Matth. 12:40): "Gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in de buik van de vis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde." Terwijl de straf, welke Jona door zijn tegenstreven van Gods volk zich op de hals haalde, de les bevatte, dat Israël naar zijn natuurlijk volksbestaan moest ten ondergaan, opdat uit de dood van de ouden zondigen toestand een nieuw volk Gods zou opstaan, dat, gestorven aan de wet, in gewilligheid des Geestes de Heere zou dienen, stichtte God in het lijden en de redding van Jona tevens een voorbeeld voor de dood en de opstanding van Jezus Christus tot heil der gehele wereld. Even als de knecht Gods, Jona, in de dood wordt overgegeven, om het hem bevolen werk, namelijk de Ninevieten het oordeel en de barmhartigheid van de God des hemels en der aarde te verkondigen, met zegen te volbrengen, zo moet de Zoon Gods als een tarwegraan in de aarde worden gelegd, om vrucht aan te brengen voor de gehele wereld (Joh. 12:23 vv. en 32). Daarin openbaart zich de gelijkheid tussen beide. Maar Jona heeft de straf des doods zich waardig gemaakt, Christus daarentegen lijdt, als de onschuldige, voor de zonde der mensheid, en gaat vrijwillig in de dood als degene, die het leven in Zich zelf heeft, opdat Hij de wil des Vaders volbrengt. In dit onderscheid bestaat de ongelijkheid, waarmee het voorbeeld

achter het tegenbeeld blijft, de werkelijkheid daarvan slechts onvolkomen afbeeldt. Maar ook in dit onderscheid is nog ene gelijkheid te zien tussen Jona en Christus, welke niet mag worden voorbijgezien. Jona sterft, naar zijn natuurlijke mens om der zonde wil, die aan hem met zijn volk gemeen is, Christus voor de zonde van Zijn volk welke Hij op Zich heeft genomen, om die te boeten; maar Hij sterft toch tevens als lid van het volk, van hetwelk Hij naar het vlees afstamde, als die onder de wet gebracht was, om als de Heiland van alle volken op te staan.

Nog merke men op de betekenis, welke volgens des Heeren eigene verklaring de wonderbare redding van de Profeet voor zijne latere werkzaamheid onder de Ninevieten had. Want de Heere zegt in Luk. 11:30 : "Gelijk Jonas de Ninevieten een teken geweest is, alzo zal ook de Zoon des mensen zijn dezen geslacht. " Hier wordt de ongelovige wereld met Ninevé parallel gesteld, en gezegd, dat, gelijk aan deze stad de wonderbare redding van Jona als onderpand zijner geloofwaardigheid was gegeven, zo zou voor gene de opstanding des Heeren als zodanig moeten dienen. Diensvolgens moeten de Ninevieten Jona's ervaring hebben gekend, en daaruit moet hun gezindheid, om hem te geloven, verklaard worden.

Opmerkelijk woord! God spreekt tot de schepselen. Zo was het reeds van de beginne, en welk een spreken moet het zijn, dat de onbezielde schepping hoort! God spreekt tot de redeloze schepping, en beveelt haar, alsof zij Hem verstond. Zo zei ook Jezus tot de doden Lazarus: "kom uit!" en hij kwam uit, en tot de zee en de storm: "weest stil!" en zij werden stil. God spreekt tot alles en tot allen, ook tot het hart onzer vijanden; zij kunnen niet verder gaan dan God toelaat: alles staat onder Zijn bestuur, en wie nu gelooft, plaatst zich in het middenpunt, en regeert met God alle dingen. God sprak tot de vis. Het spreken Gods is een bevel geven, is een te kennen geven wat God wil. Hij spreekt en het is er; Hij gebiedt en het staat er! Het is dus gene spreekwijs, welke enkel moet te kennen geven, dat God de Heere is van aarde, hemel en zee in het algemeen; neen, zelfs de vissen in de zee dienen Hem, en moeten Zijn raad ten uitvoer brengen.

Jona's bevrijding kan beschouwd worden als 1) een bewijs van Gods macht over alle schepselen; God heeft die alle onder Zijn bevel, en gebruikt ze gelijk Hem behaagt; 2) als een bewijs van Gods genade aan een arm boeteling, die in nood tot Hem bidt. Hier is een wonder in de natuur gewerkt door Jona's redding, om te kennen te geven, welk een wonder van genade, van vrije genade Gods aanneming is van terugkerende zondaars;

als een type van Christus' opstanding. Alzo moesten dood en graf het lichaam van de gekruisigden Redder wedergeven. Te midden van alle onze verschillende ervaringen, en de wisselende levensomstandigheden, moeten wij met geloof en vertrouwen zien op onzen Verlosser, die leed en stierf, maar nu verzen en opgevaren is. Laat ons dan ootmoedig onze zonden belijden, Christus herrijzenis beschouwen als een eersteling van onze eigene, en dankbaar elke tijdelijke en geestelijke bevrijding aannemen, als het begin en onderpand van onze eeuwige redding. .

HOOFDSTUK 3. JONA'S GEZEGENDE

BOETPREDIKING.

III. Vs. 1-10. Nadat Jona op die wijze in berouw en gehoorzaamheid weer tot de Heere was teruggekeerd, en door de goddelijke barmhartigheid uit de dood wonderbaar was gered, komt op nieuw Gods bevel tot hem. Nu gaat hij naar Ninevé en predikt der stad de ondergang voor hare zonden binnen 40 dagen, De Ninevieten geloven aan God en doen boete in zak en as; daarop verschoont de Heere de stad.

En het woord des HEEREN geschiedde ten andere maal tot Jona, zeggende:

Maak u op, ga naar de grote heidense wereld-stad Ninevé, en predik tegen haar de prediking, die Ik door ingeving van Mijnen Heiligen Geest tot u spreek.

De Heere denkt bij de vernieuwing van het bevel met geen woord aan de schuld van Jona, want Jona is verootmoedigd; in het wonder zijner redding heeft hij geleerd wat gehoorzaamheid is, al weet hij ook nog niet, welke de goddelijke ontferming over een boetedoend heidenvolk is.

Niemand mag ondernemen uit eigene macht Gods toorn en straf te dreigen. Predikers, die uit hun eigen geest spreken hebben daartoe geen recht. Bedenk u daarom wel en bid om de Heiligen Geest, en verootmoedig u geheel, en vergeet uzelf, wanneer gij dat wilt of moet doen.

Toen maakte zich Jona op, en ging waarschijnlijk langs de gewone karavanenstraat, niet door de woestijn, maar over Damascus, naar Ninevé, naar het woord des HEEREN. Ninevé nu was ene grote, voor de ontwikkeling van het rijk Gods zeer gewichtige stad van grote waarde in Godsogen, want zij was toen en vooral voor Jona en Israël de vertegenwoordigster der gehele buitenwereld, ene stad van drie dagreizen of 19 mijlen in omtrek.

De uitleggers zijn het er niet over eens, of met de drie dagreizen de middellijn of de omtrek van Ninevé bedoeld is. Het natuurlijkste is het van de omvang te verklaren, daar toch de grootte en betekenis der stad nader moest verklaard worden, en ook elders de grootte ener stad gewoonlijk naar haren omtrek wordt aangegeven. Zeker ziet de dagreis in vs. 4 niet op de middellijn, zo als de uitlegging duidelijk maakt. De geschiedvorser M. v. Niebuhr bepaalt de omvang van het gebied van Ninevé in uitgebreideren zin (2 Kon. 15:20) op 97 engelse area 19 Pruiss. mijlen, terwijl de Griekse schrijver Diodorus slechts 480 stadiën of 12 mijlen aanneemt.

God verandert Zijne bevelen niet. God herhaalt Zijne roepende genade, Hij roept de zondaar ten tweeden, ten derden male, ja tot aan het einde.

Helaas! Jona heeft meer navolgers op de weg der vlucht, dan op de weg der gehoorzaamheid.

En Jona begon in de stad te gaan ene dagreis 1) waarschijnlijk niet in rechte richting de stad doortrekkende, maar zich nu naar de ene dan naar andere zijde wendende, om ene geschikte ruime plaats en de juiste tijd voor zijne prediking te vinden, en hij predikte gedurende dien dag, en zei: Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd. Daarbij bestrafte hij, zo als van zelf spreekt, de zonden der heidenen als oorzaken dezer dreiging Gods, en maakte hij zijne zending door de levenden God bekend.

Jona kwam op de nu nog gewonen weg der karavanen over Amido en trad dus in de stad bij Ninevé (2 Kon. 15:20). Op de weg van Ninevé tot Calah (Nimrud) dicht bij, misschien in de stad zelf, predikt hij. Nu is de afstand tussen Calah en Ninevé (beide steden uitgesloten) in rechte lijn, volgens de kaart gemeten, 18 1/2 Engelse mijlen. Denken wij hier nog bij, dat a) de weg van Calah naar Nimrud zeker wel niet lijnrecht liep, dus in werkelijkheid langer was dan de rechte afstand van hemelsbreedte en dat b) Jona eerst door Ninevé moest heengaan, en ook zeker Calah moest binnengaan, zo kan hij wel ongeveer 20 engelse mijlen of ene kleine dagreis afgelegd hebben, voordat hij predikte.

Dat juist een tijd van genade van 40 dagen gegeven werd, heeft zijne betekenis. Het getal veertig, een ook in 't gebied van het natuurlijke leven merkwaardig getal (40 weken = duur der vorming van het kind in de moederschoot; volledige ontwikkeling der hersenen in het veertigste levensjaar; gewichtig ook in de crisis der ziekten), heeft op de meeste plaatsen, waar het met betekenis voorkomt, zijne betekenis niet te danken aan samenstelling van twee andere symbolieke getallen. Het eenvoudigst leidt men de symbolieke betekenis af van het karakter der tijdperioden, die in de Heilige Schrift daaraan worden gemeten. De 40 dagen aan het begin en het einde van de zondvloed (Gen. 7:4; 8:6), zijn dagen van bezoeking en straf en genade, van beproeving des geloofs, in welke men op Gods hulp leert wachten, en waarbij het vlees wordt gedood. Waar daarom het getal veertig in symbolische betekenis voorkomt in verbinding met tijdperioden, stelt het steeds de tijd voor als tijd van verzoeken, van beproeving en wachten, waarin het geloof zich moet openbaren, of werkelijk openbaart, of als tijd van verootmoediging en vaderlijke kastijding Gods, welke van de zijde des mensen de boete met hare uitwendige openbaringen, boete enz. overeenkomt (zo als op onze plaats), of eindelijk als tijd van genadige opzoeking, geloofsversterkende leidingen en hulpe Gods.

En de a) lieden van Ninevé geloofden de verkondiging van de Profeet en alzo aan God, die ze hem bevolen had, en zij riepen in de stad een vasten uit, en bekleedden zich met zakken; met haren boet- en treurklederen (Gen. 37:34), van hunnen grootste af tot hunnen kleinste toe.

Matth. 12:41. Luk. 11:32.

De voorstelling dezer heidenen mocht de Christenen met reden schaamrood doen worden. Deze bekeren zich op het woord van enen en wel hun onbekenden mens. Zij roepen een zeer ernstige boete uit. Zij onderzoeken niet, of hij van God gezonden is of niet, of hij misschien een bedrieger was, maar maken zich de raad, welken hij mededeelt, ten nutte. Moesten wij niet desgelijks handelen, en nut zoeken te trekken uit hetgeen ons wordt gezegd?

Wanneer wij dus oorlog, ellende, honger, armoede, pestilentie of andere ongelukken hebben, mogen en moeten wij niet in de eerste plaats en alleen aan natuurlijke oorzaken denken, noch over onze vijanden veel klagen en schreien; dat ware geheel verkeerd, en zou zijn de paarden achter de wagen spannen, maar wij willen de oorzaak en het begin van onzen jammer beschouwen en onze zonde erkennen, en zien op Hem, die ons slaat, en die alleen als werktuig en instrument de handen der vijanden, schild en wapenen bezigt, die ons geen haar zouden kunnen krenken, indien God het niet alzo werkte en Hem in Zijne hand leidden, zo als een vader de roede hanteert, als hij het boze kind wil kastijden.

Bij zulk ene ontzettende boodschap zijn er drie wegen: wanhopig worden, lichtzinnig wegschertsen, boete en bekering. Op de derden zijn de Ninevieten gegaan.

Het begin der prediking is gewoonlijk van uitwerking bij hen, aan wie niet te vergeefs wordt gepredikt. Zij, die Gods woord niet alleen dagen, maar jaren door denzelfden prediker horen verkondigen, zonder bekeerd te worden, voor hen is weinig hoop over, al hoorden zij dezelfde prediking ook duizend jaren.

Deze boete of bekering was geen inwendige, geen gevolg van het inzien van de zonde als schuld voor God, maar een uitwendige, zoals men dat noemen kan, een nationale bekering. Een berouw over de uitwendige zondige daden en een poging om de zonde te mijden. Een bekering van de zonde tot de deugd. Edoch ook zulk een bekering is de Heere niet ongevallig. Ook op zulk een bekering wil de Heere God de roede wegnemen, of het oordeel en de uitvoering van het vonnis opschorten.

Want dit woord geraakte tot de koning Sardanapalus I van Ninevé, want in de nabijheid van diens burg te Calah of Nimrud had de Profeet waarschijnlijk gepredikt, en hij stond in boetvaardige onderwerping onder de koning aller koningen, die hem door Jona's prediking bekend was geworden, op van zijnen troon, en deed zijn heerlijk overkleed van zich, en hij bedekte zich met enen zak, met een haren boetgewaad, en zat ten teken der diepste treurigheid neer in de as (Job 2:8 Deut. 14:2).

En hij liet door zijne herauten uitroepen, en men sprak te Ninevé, uit bevel des konings en zijner groten, zijner ministers, zeggende: Laat mens, noch beest, rund noch schaap, iets smaken, laat ze niet weiden noch water drinken.

Maar mens en beest zullen met zakken bedekt zijn, en zullen sterk (Joël 1:20) tot God om verschoning roepen; en zij, alle mensen zullen zich bekeren, een iegelijk van zijnen bozen weg, 1) en van het geweld, dat in hun handen is.

Het is niet genoeg te vasten om de zonde, maar wij moeten ook vasten van de zonde, en ten einde onze gebeden van goed gevolg mogen zijn, moeten wij niet meer met ons hart naar de ongerechtigheden omzien. Dit is de enige vasten, die God verkiest. Het werk van een vastendag is met een dag niet gedaan, maar dan begint het zwaarste en noodzakelijkste deel van het werk het eerst, hetwelk is van de zonde zich te bekeren en een nieuw leven leiden en met de hond niet weer te keren tot zijn uitbraaksel.

Wie weet, God mocht Zich wenden, en berouw hebben, wanneer Hij onze algemene boete en bekering ziet; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid zijns toorns, dat wij niet vergingen, gelijk Hij heeft gedreigd.

Dit edict, de Ninevieten opgelegd (vs. 7-9), om de toorn der Godheid af te wenden, het edict van Darius (Dan. 6:26 vv.), dat van Nebukadnezar (Dan. 3:20) en andere, waren even zo vele voorbereidingen op de bekering der heidenen, die op de komst van Christus volgde. Zo toch werd allengs en eniger mate traspgewijze Gods goedheid en heerlijkheid bekend gemaakt aan de volken, die verre van Israël stonden (Ex. 5:2).

Zulke woorden: "wie weet enz. " komen niet voort uit een twijfelen, maar zij bevelen hun lichamelijke zaken, hun gezondheid, leven, geluk en zaligheid naar de wereld in de genadige beschutting, bescherming, wil en welgevallen Gods, en zijn niets anders, dan juist dat, wat wij dagelijks zeggen: Heere, Uw wil geschiedde, maak Gij het, richt en doe zo als het U welgevallig is, tot Uwe eer en tot zaligheid mijner ziel.

De krachtige indruk, dien de boetprediking van Jona op de Ninevieten maakte, zodat de stad in zak en asse boete deed, wordt begrijpelijk, wanneer wij in aanmerking nemen de grote bewegelijkheid, de gevoeligheid der Oosterlingen, en de aan alle heidense godsdiensten van Azië eigene vrees voor een hoogste Wezen, vervolgens de hoge achting, waarin de mantiek en de orakels in Assyrië van de oudste tijden stonden, en daarbij nog de omstandigheid, dat het optreden van een vreemdeling, die zonder enig persoonlijk belang met onbevreesdheid en vrijmoedigheid aan de grote koningsstad hare goddeloosheid voorhield, en met het vertrouwen, aan van God gezondene profeten eigen, de ondergang op een bepaalden tijd aankondigde. Het kon niet missen, of dit moest ene overweldigende macht op de gemoederen uitoefenen, welke nog versterkt worden, wanneer het gerucht van het wonderbare werken van de profeten Israëls (ook van Jona's wonderbare lotgevallen) tot Ninevé was doorgedrongen.

Als men denkt aan de opgewondenheid, welke omstreeks het jaar 1707 na Chr. de gemoederen beheerste, aan de gevolgen, welke de in onverstaanbare taal gesprokene rede van enen Peter van Amiens, Capistrano en anderen van hunnen tijd hadden gehad, en het ontzag der oudheid voor heilige mannen, waarvan ook profane schrijvers vele voorbeelden geven, daarbij voegt, dan wijkt de psychologische ondenkbaarheid.

Toch blijft de boete der Ninevieten iets geheel buitengewoons en ongewoons, en men gevoelt het aan de schrijver, dat ook hij die als zodanig wil hebben opgevat. Juist door deze buitengewone boete moet aan ieder en vooral aan 't uitverkoren volk duidelijk voor ogen worden gesteld, dat de heidenen, ook de diepst weggezonden en goddelozen onder hen, voor het heil Gods konden vatbaar worden, ja, dikwijls meer dan het begenadigde volk van God. Daarom zullen ook, gelijk de Heere van deze bekering zegt (Matth. 12:41), de mannen van Ninevé optreden in de jongsten dag tegen dit geslacht, en zullen het veroordelen. Dat ook het vee aan de rouw moet deelnemen wordt door Her. IX:24 als een Aziatisch gebruik voorgesteld. Dit gebruik heeft zich gevormd uit de voorstelling, dat een biotisch rapport (levenssamenhang) tussen de mens en de grotere huisdieren, runderen, schapen en geiten, als zijn levend eigendom bestaat. Het was ene betuiging, dat gelijk het bij de mens levende vee

mede in het lijden voor zijne zonden werd ingetrokken, zo ook het lijden daar van tot het stillen van de goddelijken toorn kon medewerken. Moge ook dit gevoel niet vrij van bijgeloof zijn, zo lag daaraan toch de diepe waarheid, ten grondslag, dat het verstandeloze schepsel om de zonde der mensen aan de ijdelheid onderworpen is, en met de mens naar bevrijding van de dienstbaarheid des doods zocht. (Rom. 8:18 vv.)

Hoe liefelijk is het, God te geloven, want alsdan weet men dat Hij heilig is, maar ook dat Hij barmhartig en dat Hij almachtig en vrijmachtig is, en Zijne bedreigingen kan veranderen in zegeningen. De Ninevieten tonen, dat zij God geloven, dat zij Hem erkennen als de rechthebbende, om hen van wege hun boosheden te verdelgen, en als de machthebbende om Zijne bedreigingen ten uitvoer te brengen; zij erkennen zich schuldig en de goddelijke straffen waardig, en dit alles is oprecht bij hen en waarlijk gemeend, dat bewijst hun diepe en algemene verootmoediging. Nochthans zij zoeken hun behoud bij dienzelfden God, die hen wil verdelgen, zij bidden hunnen Rechter om genade. Ziet gij hoe verstandig het geloof de zondaren maakt. Zij wisten terstond wat zij doen zouden, om zich, ware het mogelijk, nog te redden. Men zou zeggen, hoe is het mogelijk, dat zij zo denken; hoe komen de heidenen aan zulke heerlijke gedachten van God, die, zo als wij zien, soms de geleerdste ongelovigen onder ons Christenen niet hebben. Meer dan Jona was hier; niet zijn woord maar Gods woord deed het, het woord van de enigen Herder en Heere van de meesters der verzamelingen, dat als een ingeslagen prikkel en nagel is. Daarom is het zulk een voorrecht, om op welke plaats dan ook, het woord Gods te mogen verkondigen; want het moge bij wijze van terugwerking de stenen doen opnemen om Stefanus te stenigen, in elk geval zal niet onze kracht, maar Gods kracht het doel bereiken, en al wat door God ook in dit opzicht geschiedt, hoe wonderlijk, is nochthans nimmer ongerijmd. En bekleedden zich met zakken, van hunnen grootsten tot hunnen kleinsten toe. In ons werelddeel leven wij in zulk ene verbrokkelde maatschappij, dat het te verwonderen is, hoe er nog een zweem van eenheid bestaat. Daarom noemt de Schrift ook Europa zo juist: de eilanden, omdat er geen vaste zamenhang of onderlinge eenheid bestaat, maar alles van elkaar gescheiden is. En inderdaad, al de westerse volken zijn als zovele eilanden in de grote zee, als zovele kleine zamenlevingen in de grote zamenleving. Hier is ieder mens als een volk; maar in het oosten is ieder volk als een mens; wat dßr de koning doet, dat doet heel het volk. En dit is ééne der redenen, waarom de leer van Mohammed zulke grote en snelle vorderingen in het oosten gemaakt heeft. Gehele bevolkingen volgden hare opperhoofden. Neen, het was toen in Ninevé niet, zo als het nu is bij ons. Laat bij ons een koning iets doen, het zal er ver af zijn, dat allen het ook willen doen; terstond kiest men partij, en de een wil het doen en de ander niet; doch in het oosten worden de volken geregeerd als het lichaam door het hoofd; waar het hoofd heen wil, gaat het gehele lichaam. Het is nog de Aziatische volken eigen, dat koning en volk één lichaam uitmaken, ja, zelfs het gedeeltelijke Europese Rusland heeft dit eigenaardige. Laat de keizer knielen en het ganse volk zal knielen, als ware het een enig man. Verre zij het van ons, zulke toestanden begeerlijk te achten; God heeft ons als vrije mannen doen geboren worden, en alleen dit geeft ons genoeg dankstof voor geheel ons leven; nochthans neemt die niet weg, dat het treffend is een koning te zien opstaan van zijnen troon, die zich met zijn gehele volk in rouwgewaad biddend nederwerpt voor God. Ook in onze Christenlanden komt er, hoe zeldzaam ook, nog wel eens een vast- en bededag voor, dien de koning uitschrijft. Doch hoe worden zij nagekomen? Wij schamen ons het te zeggen: de kerken zijn vol, maar de herbergen ook.

"Mens en dier bekleedden zich met zakken. " Ook dit is geheel oosters. Er zijn meer voorbeelden in de ongewijde geschiedenis, dat mens en dier in tijden van nood worden gelijk gesteld, en mede moesten dienen tot afwending van de algemenen nood; Van zulk ene algemene en diepe verootmoediging was zelfs in Israël geen voorbeeld; daarom is het woord des Heeren zo treffend: "De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen het oordelen, want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona, en ziet, meer dan Jona is hier. " .

En God zag hun werken, namelijk dat zij uit de zorgeloze gerustheid van hun zondig leven ontwaakten, en zich bekeerden van hunnen bozen weg 1); en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen (Jer. 18:7 vv. 1 Sam. 15:11 1Sa 11), en Hij deed het niet.

van de bozen weg zich bekeren, is geen klein werk; het bestaat niet in vasten, en zakken aandoen, maar van harte geloven aan God, en de naaste liefhebben als zichzelf, dat is: er behoort toe, dat de mens, beide naar lichaam en ziel, vroom en rechtvaardig worde. Want God vordert de gehelen mens en wil gene halven of huichelaars.

De bekering der Ninevieten, al was die ook niet van duur, toonde toch dat de heidenen vatbaar konden worden voor Gods woord, en dat zij willig konden gemaakt worden tot bekering en het mijden van goddeloosheid, waarvoor God naar Zijne barmhartigheid hun genade kon geven. Zo handelt God altijd. Hij vergeeft niet alleen dien bekeerde, die zijne zonden aflegt, en in nieuwigheid des levens wandelt, zijne vroegere schuld, maar Hij begenadigt ook de boetvaardige, die zijne zonde erkent en berouw heeft en zich bekeert. Ook liet de Heere Ninevé door Jona boete prediken, niet om deze hoofdstad der heidenwereld dadelijk tot geloof in de levenden God te bekeren, en hare bevolking in het verbond Zijner genade, dat Hij met Israël had gesloten, op te nemen, maar alleen om Zijn volk met de daad te tonen, dat Hij ook de God der heidenen was, en onder deze zich een volk Zijns eigendoms kon bereiden. Overigens toont ook de gewilligheid, waarmee de Ninevieten op het hun verkondigen woord Gods hoorden en boete deden, dat zij bij al hun verzonken zijn in afgodendienst en zonde, toen nog niet rijp waren voor het oordeel der verdelging. Daarom verschoof de goddelijke lankmoedigheid de straf, totdat deze grote heidense stad in hare ontwikkeling tot ene anti-goddelijke wereldmacht, die alle volken wilde onderwerpen, en zich tot beheerscheres der aarde wilde maken, de mate harer zonden had vol gemaakt, en voor de ondergang was rijp geworden, welke de Profeet Nahum haar had verkondigd, en de Medische koning Cyaxares in verbond met Nabopolassar van Babylonië haar heeft bereid. (Vgl. 2 Kon. 23:37).

HOOFDSTUK 4. JONA'S

ONGEDULD EN AFGUNST.

IV. Vs. 1-11. Mismoedig over de verschoning der boetvaardige heidenen, bidt Jona tot de Heere en wenst naar de dood. Daarover door de Heere terecht gewezen, gaat hij uit de stad en hoopt in de schaduw ener door hem opgerichte tent het gericht Gods over de stad toch nog te zien aanbreken. Nu laat de Heere, om Zijnen knecht van onrechtvaardigheid en onbarmhartigheid omtrent de heidenen te overtuigen, in de nacht ene rhenusplant met grote bladeren opschieten. De Profeet, die zich onder die schaduw wel gevoelt, verheugt er zich in, maar de volgende morgen laat God de boom door enen worm weer verderven, zodat hij verwelkt, en de Profeet, beroofd van zijne schaduw en bescherming tegen enen gloeienden wind, welke zich verheft, zinkt machteloos in een, en wenst op nieuw de dood. Nu legt de Heere in dat medelijden met de verwelkten struik hem aan het hart, hoe onrechtvaardig zijn verlangen was, dat de Heere geen medelijden zou hebben met zo vele arme mensen, die toch berouw hadden getoond, en met zo veel vee, maar dat Hij die integendeel zou verderven. Toen verstomde de Profeet.

Dit berouwen Gods verdroot Jona met groot verdriet, en zijn toorn ontstak toen hij na verloop van 40 dagen nog geen enkel teken zag, dat een spoedigen ondergang der stad aanduidde. Hij werd toornig, omdat de in zijne ogen geheel verworpene en verdoemde heidenen ook in Gods genade en ontferming zouden kunnen delen.

Voordat men Jona hard valt, bedenke men wel, wat er van worden zou, zo wij onze gedachten en gevoelens over vele voorvallen in de regering van God zo oprecht moesten beschrijven als Jona hier doet. Het ergste is, dat onze verkeerdheden in ons zijn, en wij ze verbergen voor ons zelve en voor anderen. Ook moet men Jona beoordelen naar zijnen tijd en zijne verzoeken; toen kon het gemakkelijk enen man Gods overkomen, de heidenen gering te achten! zelfs in het N. T. moest nog een Petrus daaromtrent lering ontvangen.

Toch was zijn hart niet goddeloos maar alleen in zijne valse Joodse mening over de heidenen nog verstrikt; daarom wendde hij zich met zijne klachten tot God. En hij bad tot de HEERE, en zei: Och HEERE! was dit, wat ik bij mij zelve zei, mijn woord niet, als ik nog in mijn vaderland was, en Uw eerste bevel tot mij kwam, om de heidenen te prediken? Toen vermoedde ik aanstonds, dat Gij Ninevé niet zoudt verwoesten, wanneer zijne bewoners zich bekeerden. Daarom kwam ik hetgeen ik nu moet ondervinden, namelijk dat Uwe bedreiging aan de stad niet wordt vervuld, voor, vluchtende naar Tarsis; want ik wist uit Uw heilig woord (Ex. 34:6 vv.) dat Gij een a) genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad. Ik hoopte echter, gelijk de meesten onder mijn volk, dat Gij U als zodanig jegens ons, maar niet jegens de heidenen zoudt betonen.

Ps. 86:5. Joël 2:13.

Is het aldus met Israëls voorrang en verkiezing, dat ook de heidenen dezelfde genade als wij kunnen verkrijgen, dan is al mijn troost en al mijne hoop te niet. Nu dan, HEERE! neem toch mijne ziel van mij; want het is mij beter te sterven dan te leven.

Israël, dat zich in Jona moest zien, kon ook ondanks en na de doodsnood der Babylonische ballingschap, welke het door God gebracht was, omdat het zijne roeping niet vervulde, nog maar altijd niet zijne roeping niet begrijpen, ook nadat het door het monster van de zee der volken weer uitgespuwd en in zijn land teruggekeerd was. Eigengerechtigheid en verhoging buiten God van de omtuining, welke de Heere om het volk had opgericht, sloten hoe langer hoe meer de ogen voor de genade Gods, welke voor alle mensen, ook voor de heidenen bestemd was. Ja, toen eindelijk de zaligheid persoonlijk verscheen, en nu Israëls roeping moest worden vervuld, toen bedrogen zich zelfs de besten onder het volk met vleeselijk Joodse verwachtingen, en konden het langen tijd niet begrijpen, dat de heidenwereld niet geheel van Gods genade moest uitgesloten blijven, of dat haar ten minste niet een juk moest worden opgelegd, waardoor zij binnen de nauwe grenzen der Joodse opvatting van de zaligheid Gods moesten gebannen worden. Maar de Heere heeft groot geduld met Zijnen dwazen zoon; die (vgl. de gelijkenis van de verloren zoon) in zijne zelfzucht voor zich alleen de genade van God, maar voor de heidenen alleen oordeel en verderf verlangde. Gelijk Hij Ninevé verschoonde, nog voordat Hij Jona terecht wees, zo neemt Hij ook de menigte der heidenen vóór het volk Israëls in de gemeenschap der zaligheid op. Israël moet eerst verootmoedigd en gebroken worden (Micha

4). Wanneer dit eens geschied is, zo als Jona door zonnehitte en machteloosheid overwonnen werd, zo zal het ook aan het woord van God, die zonder onderscheid barmhartig en genadig is, recht geven, en zijne aanklachten tegen God, dat Hij de kinderen het brood ontnemt en het voor de honden werpt, zullen verstommen, zo als ook Jona verstomd. Maar hoe is het te verklaren, dat een zo vroom man, als Jona zeker was, zo ver komt, dat hij op zondige wijze zelfs de dood wenst? In Jona sluimerde ene zonde, welke hij met zijn ganse volk gemeen had, de zelfzuchtige zelfverheffing op onverdiend geschonkene voorrechten van Gods volk. Om deze diep gewortelde zonde uit zijn hart te voorschijn te brengen en uit te roeien, en hem daardoor aan zijn volk als een spiegel en voorbeeld voor te stellen, bracht hem de Heere in dezen toestand, die hem tot de zwaarste verzoeking werd, welke haar toppunt als bij Jeremia, Elia en Job in de verwensing van eigen leven bereikte. Uit de aard der verzoeking, welke juist de meest begenadigde mannen van de geschiedenis van het Godsrijk heeft getroffen, is ook Jona's zielstoestand te verstaan. Vergelijk de verklaring over de verzoeking, onderscheiden van de beproeving in de bij Job 1:12 en daarbij Job 3:19 Bij al die mannen Gods is hetzelfde worstelen en strijden tegen God, de Heere, dien zij als hunnen vijand zich zien te gemoet treden. Maar het is een worstelen in geloof, totdat hun eindelijk de heupen, welke zij voor hun sterke zijde houden, maar die in waarheid hun zwakke is, verlamd wordt, omdat zij van de verborgen schade verlost, nog voor grotere en gewichtigere bedoelingen Gods tot opbouw van Zijn rijk als werktuigen zouden kunnen dienen. Juist daaruit dat deze mannen in geloof met God twisten, is ook te begrijpen, dat de Heere zo geduldig en lankmoedig met hen handelt.

Ik hoor veel liever, hoe de grote heiligen gedwaald hebben en gevallen zijn, dan van de grote heerlijke daden en wonderen, welke zij hebben gedaan. Want hun dwaling en val getuigt, dat zij ook mensen zijn geweest als ik. Wanneer ik hoor of lees, hoe schandelijk David, Jona, Petrus en dergelijke grote heiligen gestruikeld hebben en gevallen zijn, krijg ik moed, daar ik denk: God die deze heiligen, die toch zo zwaar gezondigd hebben, weer in genade heeft aangenomen, zal toch ook u niet verwerpen.

Nadat Jona de Heere rondborstig had verweten, dat deze te goed was, zegt hij, wat zovele verdrietige mensen zeggen: ik wenste dat ik dood was. Helaas, zo is het; als God iets doet, dan willen wij het anders. Jona had het bevel Gods letterlijk opgenomen en verwachtte dus het indrukwekkende toneel van een oordeel over Ninevé. Jona was blijkbaar een driftig licht geraakt man, en daardoor geschikter tot grote daden, dan tot gehoorzaamheid en tot geduld: Hij was een van die mensen, die voor grote dingen staan, maar voor kleine bezwijken, die wel stout kunnen handelen, maar niet langzaam kunnen gaan. Na een groot geloof geoefend te hebben, volgt bij hem een grote moeheid, even als er in het lichamelijke na grote krachtsinspanning uitputting volgt. Jona wordt moede van geloven. Hij vervalt weer tot de zwakheid zijns geloofs. Wij zien in Jona, welk een geduld God met Zijne zwakgelovige kinderen hebben moet en heeft. Jona's daad (zijne prediking te Ninevé) was groter dan zijn persoon. Zij ging zijne kracht te boven. En dit gebeurde niet alleen met Jona, maar met de nog zo veel getrouwen en sterkeren Elia. Ook deze wierp zich na de ontzaglijke machtsbetoning op de Karmel machteloos neer onder een tamarisk in de woestijn. Ja, het gaat doorgaans zo, nauwelijks heeft de mens de wil van God gedaan, of terstond toont zich weer de zwakheid zijner eigene natuur. Het is alsof zijne natuur als zodanig zich alsdan op hem wrekt, en hoe hoger hij door God verheven werd, hoe lager zij hem doet vallen. Elia was teleurgesteld, omdat zijne prediking zo weinig vrucht had bij Achab en Izébel, en Jona was boos, omdat zijne prediking zoveel vrucht had bij de koning van Ninevé en geheel diens volk. Gij ziet dus uit hoe tegenstrijdige oorzaken beider verdriet ontsprong. Trouwens, het is een doorgaand gebrek bij de gelovigen, dat zij Gods wegen niet begrijpen, en Zijne bedoelingen niet weten te vatten. De uitwerking overstelpte Jona, en bracht zijne gedachten en gewaarwordingen in ene vreemde verwarring. Het was zonder voorbeeld, dat zich op eens mensen woord een geheel volk bekeerde. En ook ons moet dit verwonderen, ja verbazen. Zelfs Petrus zag op de Pinksterdag slechts drie duizend zielen als eerstelingen op eenmaal bekeerd. Paulus, de met goddelijke krachten en gaven hoog toegeruste Apostel des Heeren, zag op zijne prediking in de grote stad Athene slechts enige weinige harten door het woord Gods getroffen. Doch bij Jona raakte zijn woord als een electriek vuur eerst de koning, en door de koning heen al zijne groten, en door deze heen geheel het volk van de kleinste tot de grootste. En ziet, daar lag een paar millioen mensen met hun kinderen en lastbeesten er bij op de aarde in zak en as. Neen, zulk ene uitwerking had Jona niet verwacht. Hij had tegen Ninevé gepredikt, hij had haren ondergang aangekondigd, op grond, dat de maat harer ongerechtigheden vol was voor God, en toch zou zij nu niet uitgeroeid, maar gespaard geworden; want zie, Ninevé bekeerde zich; daar had hij niet op gerekend! Hij had gemeend, dat er op zijne prediking enkel straf en gene bekering volgen kon. Hoe had hij zich misrekend! Doch wij vragen, had hij dan vergeten, dat er bij iedere aankondiging van enig oordeel Gods stilzwijgend ondersteld wordt, dat het oordeel alleen dan voltrokken zal worden, als men zich niet verootmoedigt, als men zich niet bekeert? Het schijnt zo, en toch

had hij er bij zichzelf een voorgevoel van gehad, dat God Ninevé niet zou verdelgen, maar sparen, dat Gods genade ook hier de bovenhand zou hebben over Zijn oordeel, en daarom was hij er van het begin af op bedacht geweest om zich aan die lastgeving te onttrekken. Dit belijdt hij nu zelf in zijn verdriet voor God, zo als wij zo even zagen; en nu zeggen wij billijk. "Maar Jona! zo even hebt gij zelf vergiffenis ontvangen op belijdenis van schuld, en waarom wilt gij nu die grote stad verwoest en verdelgd zien, ofschoon zij hetzelfde doet wat gij deedt?" Wij zien er uit: de geschiedenis van Jona is een ware geschiedenis; zij is ene geschiedenis voor het leven en uit het leven. Jona is het toonbeeld van ons allen. De mens wil wel vergeving voor zich zelf, maar anderen wil hij niet vergeven, wil hij de schuld toegerekend houden, en de nietigste uitvluchten dienen hem om zijne liefdeloosheid te bemantelen. Van zulke tegenstrijdigheden is het hart van de mens vol. Ook is ene der grote redenen, waarom Jona boos werd, toen Ninevé zich verootmoedigde, duidelijk. Hij voelde zich gekrenkt, zijne profetie was niet uitgekomen. Hij had gedreigd, maar niet geslagen. Hij dacht zich hiermede in de oren van het volk vernederd en wel niet gehouden voor een vals profeet (want dat bewees hun verootmoediging klaar genoeg), maar toch voor een profeet, wiens lastbrief door zijn Zender niet werd bekrachtigd. O, als wij in onze zending geheel op de achtergrond geplaatst worden, en zij geheel en alleen ene zaak worde tussen God en de zulken, dien wij prediken, dan gevoelen wij onze eigenliefde gekwetst, en wij worden gemelijk en verdrietig, alsof ons het grootste onrecht werd aangedaan. In plaats dat wij in zulk een geval eerbiedig terugtreden en zeggen, het is ook Gods zaak alleen, ik ben maar een trompet in Zijne hand, zo maken wij Gods zaak tot de onze, en willen er althans ons aandeel van hebben. Maar al te dikwijls en al te licht stelt zich een gezant in de plaats van zijn Heer, en beschouwt hij zich niet als bloot uitvoerder van de bevelen zijns hogen Zenders maar als een persoon, wiens eigene eer er in betrokken is, zodat hij, bij niet bekrachtiging van zijn gedrag, niet zelden uit gekrenkte eerzucht zijn post nederlegt. Zo was het ook bij Jona; alleen dit goede vinden wij bij hem bij al het kwade, dat hij zich niet verheft op de machtige uitwerking zijns woords, zo als wij lichtelijk zouden gedaan hebben, want hoogmoed en gekrenkt eergevoel liggen hier naast elkaar. Doch voor hoogmoed of opgeblazenheid was Jona te kinderlijk oprecht voor God. Nochthans, wie zich zelf in Gods rechten stelt, die wordt door God er buiten gesteld, en dat deed Hij nu ook Jona, doch niet op rechterlijke, maar op vaderlijke wijze.

En de HEERE zei in goddelijke ontferming en lankmoedigheid tot Zijn knecht: is uw toorn billijk ontstoken? 1) Is uwe mening over de arme heidenen rechtvaardig?

De Heere verdraagt met grote zachtmoedigheid en lijdzaamheid de zwakheden van Zijne dienstknechten, wanneer zij in ongestalten zijn, en als er hope van herstelling is. Dit wordt ons uit deze zachtmoedige bestraffing van Jona's grote drift en halstarrigheid geleerd. En dus is de genade en barmhartigheid Gods, die Hij Ninevé benijdde, de oorzaak van zijn eigen behoudenis.

De Heere God wil met deze vraag Jona bepalen bij het onbillijke niet alleen, maar ook bij het vermetele van zijn toorn. Wie is hij toch? Een aarden potscherf als het ware, en mag dan hij twisten met een souverain God en bedillen Diens weg en Diens Raadsbesluiten? Jona moet het goed weten, dat hem alleen voegt des Heeren weg goed te keuren.

Jona nu liet zich niet van zijn onrecht overtuigen, maar putte uit dit woord Gods, dat Ninevé's lot nog onaangeroerd liet, de hoop, dat zijne voorzegging van de ondergang der stad nog ten laatste zou worden vervuld, en het gericht alleen zou zijn uitgesteld, maar niet opgeheven. Daaromging hij na verloop van de tijd van 49 dagen ter stad uit, en zette zich tegen het oosten der stad, aan de voet van het gebergte, dat het stedelijk gebied van Ninevé begrensde, en van waar hij de gehele grote stad kon overzien, en hij maakte zich aldaar een verdek, ene lichte tent van takken, en zat daaronder in de schaduw, totdat hij zag, wat van de stad zou worden, of toch niet het gericht Gods over de stad zou losbreken.

Hij scheen dus nog hoop te hebben, dat God misschien wel om zijnentwil van zijn genadig voornemen tot Zijn vorig gestreng besluit zou terugkeren, en zat daar nu op een afstand van de stad, dus geheel buiten gevaar, de uitslag van zijn protest af te wachten. Zeker, zulk ene grote stad als Ninevé was, als Sodom en Gomorra door God te zien omkeren, was een belangrijk gericht, maar ijzingwekkend ook, en dat wilde Jona, de gelovige, godvruchtige Jona zien? Hij een zoon van Abraham, die om Sodoms behoud bad en smeekte en worstelde met de Heere? Ach, wat zijn wij toch ellendige mensen! Wat kan er niet met ons geloof samengaan, of liever, wat ongelooft kan zich niet voor het geloof plaatsen! .

En God, de HEERE, beschikte om Zijnen anders zo vromen knecht van zijne verkeerdheid te genezen, enen wonderboom, of ricinusstruik, en deed hem in enen nacht opschieten tot ene hoogte dat hij boven de hut uitkwam, welke Jona gemaakt had, opdat er volgens Gods bedoeling schaduw mocht zijn over zijn hoofd, om hem te redden van zijn verdriet, van zijne mismoedigheid en ergernis over Gods ontferming omtrent de boetvaardige heidenen. En Jona verblijdde zich over de wonderboom, die zo krachtig was opgeschoten en zo grote bladeren had, met grote blijdschap, dewijl hij daarin een teken van de goedheid Gods en het billijken van zijn voornemen, om hier de ondergang der stad af te wachten, meende te zien.

Volgens Hiëronymus is het de struik, welke in het Syrisch Elkerroa heet, ene in Palestina menigvuldig voorkomende, op zandige plaatsen groeiende struik: met brede aangename schaduw gevende bladeren, welke in enkele dagen tot ene aanzienlijke hoogte opschiet. Maar de Elkerroa, dien Niebuhr ook in Basra zag en eveneens beschrijft, is de ricinus of palma Christi, de wonderboom, de Kik of Kiki der Egyptenaren, van welken volgens Herodotus en Plinius ene olie wordt verkregen.

Een dergelijke ricinus is die, welke in onze tuinen groeit.

Deze geschiedenis van de wonderboom komt niet alleen overeen met Jona's toorn en gedachten, zo als de tekst luidt, maar ook met het Jodendom, dat ene rechte wilde struik was. Vooreerst heeft zij grote bladeren, dat is het beste daarvan, waarvan Jona zijne schaduw heeft en ene hut daaronder tegen de hitte der zon. Maar er wordt niets gemeld en er bestaat ook niets van vruchten. De bladeren zijn de woorden en de wetten Gods, zo als Paulus zegt (Rom. 3): de woorden Gods zijn hun toevertrouwd geweest. Onder deze bladeren zit Jona, d. i. de Profeten en heilige vaders zijn onder het Jodendom gezeten als onder ene tijdelijke hut en uitwendigen godsdienst tot op Christus. Want het was ene zomertent of loofhut, welke tijdelijk was en zou ophouden. Maar vruchten droeg zij niet. Toch verheugt zich Jona over

zulk ene loofhut en wacht op het verderf der stad Ninevé. Want het behaagde de Joden zeer, en zij beroemden er zich ook in, dat zij alleen Gods woord en de waren godsdienst hadden, en hielden de heidenen allen voor verloren, zo als Jona de Ninevieten daarvoor houdt. Terwijl zij er nu volkomen zeker op vertrouwen, dat zij alleen Gods volk zijn, en even als Jona zeer vrolijk is over zulk ene wilde plant, beschikt God een wormpje, dat de wilde struik steekt, dat is, Christus kwam met Zijn Evangelie, waar de Joden het meest trots op waren, dat zij Gods volk alleen waren, en stak de wilde planten, dat is predikte daartegen, en hief de wet door Zijn Heiligen Geest op, en maakte ons allen vrij van de wet en hare kracht. Daarom is het Jodendom verdord en te niet gedaan tot op dezen dag in de gehele wereld; het groeit en bloeit niet meer, er zit ook geen heilige meer onder zijn schaduw.

God had te voren een groten vis beschikt om Jona te beveiligen voor de ongemakken van het water, en hier beschikt Hij een wonderboom om hem te beschermen tegen de ongemakken van de lucht. Want Hij is de beschermer van Zijn volk tegen allerlei soort van kwalen. Hij heeft het gebied zowel over de planten als over de dieren en kan ze ras bereiden, om ze tot zijn oogmerk te doen dienen. Hij kan hun groei verhaasten, welke in een natuurlijke weg langzaam en traag geschied is.

De aardse schepselen kunnen grote plagen worden (gelijk de sprinkhanen en luizen waren voor Faraö) of grote vertroosting, gelijk de wonderboom voor Jona, naardat God zelf wil maken.

Maar God beschikte enen worm des anderen daags in het opgaan van de dageraad; die stak op Gods bevel de wonderboom, dat hij verdorde 1), want Gods machtig bestuur moeten ook de allerkleinste diertjes dienen.

Jona moet hieruit leren wat de vertroosting zijn in het schepsel. Alle de vertroosting in het schepsel hebben hun wortel in de aarde, gelijk de wonderboom van Jona. Alleen de vertroosting Gods hebben hunnen wortel in de Rotssteen der eeuwen en zijn derhalve blijvend.

En het geschiedde als de zon oprees, dat God aan stillenzoelen oostewind beschikte; en de zon stak op het hoofd van Jona, dat hij, van de schaduw des wonderbooms beroofd, amechtig werd, machteloos nederzank; en hij wenste zijner ziel te mogen streven, en bad dat hij sterven mocht, en zei: Het is mij beter te sterven dan te leven.

Wij denken steeds, dat onze droefheid iets heiligs is, en zij is toch dikwijls geheel werelds; wij moesten daaruit opmerken, dat zij zich door wereldsen troost laat stillen.

Dat is de ijdelheid van ons hart, dat het zich over zulke kleine dingen kan verheugen, en over zo nietige dingen kan bedroeven. En toch gebruikt God deze ervaring als een middel, om ons te genezen. Wanneer ons nu een wonderboom te zeer verheugt, zo weet Hij reeds, dat er niets dan een wormsteek toe nodig is, om ons weer te ontnuchteren.

De Heere is, in de genezing van Zijn volks zwakheden doorgaans gewoon om eerst hun wonden te peilen, en om meer van hun etterbuilen te ontdekken, alvorens Hij de genezende pleister toepast. Hierover wordt Jona's toorn nog meer ontstoken, eer dat zijn voorgaande ongesteldheid is genezen.

Toen zei God tot Jona: Is uw toorn billijk ontstoken over de verdorden wonderboom? En hij zei, zich zelven in zijne ontevredenheid versterkende: Billijk is mijn toorn ontstoken ter dood toe.

Toorn is niet altijd of noodzakelijk zondig, maar heeft ene neiging om op hol te gaan, dat wij steeds gereed moeten zijn om, wanneer hij zich vertoont, zijn aard te onderzoeken met deze vraag, "is uw toorn billijk ontstoken?" Het kan zijn, dat wij in staat zijn, "ja" te antwoorden. Zeer dikwijls is toorn de brand van een dwaas, soms echter is hij het vuur van de hemel van Elia. Wij doen wel wanneer wij toorn over de zonde gevoelen om het onrecht, dat zij jegens onzen goeden en genadigen God bedrijft, of wel over ons zelven, omdat wij zo onverstandig blijven na zo menige goddelijke onderwijzing, of ook over anderen, wanneer het kwaad dat zij begaan, de enige oorzaak van onzen toorn is. Hij, die over de overtreding niet toorn, wordt er deelgenoot van. De zonde is ene walgelijke en hatelijke zaak, en geen vernieuwd hart kan haar met geduld uitstaan. God zelf toorn dagelijks over de goddelozen, en in Zijn Woord staat geschreven: "Gij liefhebbers des Heeren, haat het kwade. " In de meeste gevallen echter is het te vrezen, dat onze toorn niet loffelijk, zelfs niet te rechtvaardigen is, en dan moeten wij antwoorden "neen. " Waarom zouden wij gemelijk zijn jegens kinderen, driftig jegens dienstboden en toornig jegens metgezellen? Doet zulke toorn onze Christelijke belijdenis eer aan, of verheerlijkt hij God? Is het niet het oude boze hart, dat zoekt te heersen, en moesten wij dat niet met al de kracht onzer nieuwgeborene natuur weerstaan? Vele belijders laten hun drift de vrijen teugel, alsof het nutteloos ware weerstand te beproeven, doch dat de gelovige bedenke, dat hij zonder dat niet kan gekroond worden. Indien wij onze drift niet in toom kunnen houden, wat heeft de genade dan voor ons gedaan? Iemand zei tot de heer Jay, dat "de genade dikwijls op een wilden stronk geënt werd. " "Ja, " antwoordde hij, maar de vruchten zullen niet wild zijn. " Wij mogen de natuurlijke zwakheid niet tot verontschuldiging voor de zonde aanvoeren, maar wij moeten vluchten tot het kruis en vragen, dat de Heere onze drift kruisige, en ons vernieuwe tot vriendelijkheid en zachtmoedigheid naar Zijn beeld.

Men ziet het aan Jona, hoe moeilijk het is, om, als de gelovige eenmaal uit de baan der gehoorzaamheid is geraakt, hem daar weer in te brengen. Hoe gemakkelijk gaat de langste trein, niet waar, als hij maar op de rails blijft! doch laat hem maar een ogenblik uit het spoor geraken, en zie eens al loopt het ook zonder ongelukken af, hoe moeilijk het is, hem weer daarop te krijgen. Het veroorzaakt uren oponthoud.

En Ik zou die grote stad Ninevé niet verschonen? waarin veel meer dan honderd en twintig duizend onsterfelijke mensen zielen zijn, namelijk onmondige kinderen, die geen onderscheid weten tussen hun rechterhand en hun linkerhand, en nog veel minder wat goed of kwaad is, die dus aan het verderf der stad geen schuld hebben, en toch daarvoor mede zouden moeten lijden. Daartoe is daarin veel vee. Hoe ongerijmd en in strijd met de eenvoudigste

overdenking, is dan uwe ontevredenheid over de genadige verschoning der stad, die bovendien aan Mijn woord geloof heeft geslagen en boete heeft gedaan. Wat kon Jona hiertegen zeggen? Hij moest verstommen als door zijn eigen oordeel overwonnen. 1)

Het einde van het zevende jaar is ene zeer algemene grens van leeftijd, die wij ook wel met zekerheid bij de Hebreëen kunnen veronderstellen om het zevental. 120. 000 kinderen tot het einde van 't zevende jaar zouden ene bevolking van 600. 000 mensen voor Ninevé geven, daar het getal kinderen van dien leeftijd 1/5 der gehele bevolking bedraagt, en er gene reden is voor het Oosten ene werkelijk andere verhouding aan te nemen. Deze bevolking komt geheel overeen met de grootte der stad. Want Ninevé in de wijderen omgang heeft ongeveer 400 engelse of 17 Pruisische vierkante mijlen als vlakke inhoud. Zo kwamen ongeveer 40. 000 mensen op de vierkante mijl.

Dit hoofdstuk en deze gehele historie van Jona heeft ten doel, te leren, dat God een God is, niet alleen van de Joden of van een enkel volk, maar ook van de heidenen en van alle mensen, die zich tot Hem bekeren, en wien de misdaad leed doet, en zich verbeteren, en dat Hij niet wil, dat iemand verloren ga; maar dat de zondaar zich bekere en leve, zoals Petrus zegt: "nu verneem ik in waarheid, dat God geen aannemer des persoons is, maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam is. " .

Waar God, de Heere, Zijn doen en laten met Ninevé tegenover Jona rechtvaardigt, daar geeft Hij tevens in en met deze woorden een aanmoediging aan berouw hebbende zondaars om van Hem te verwachten alle heil en zaligheid. God is een heilig en rechtvaardig, maar ook een barmhartig en genadig God, die de zonde haat, maar de berouw hebbenden zondaar genadig wil zijn.

Ook Jona zal dit later hebben ingezien, en, genezen van zijne ongestalte, Gods weg met Ninevé hebben goedgekeurd.

SLOTWOORD OP HET BOEK JONA.

Niet ene allegorie, maar zuiver historie wordt ons in dit Boek der H. Schrift meegedeeld.

Wat Jona doorleefd heeft, wat hij geprofeteerd heeft, is gestaafd door de uitspraak van Hem, in Wiens mond geen bedrog is gevonden.

Zelf heeft de Profeet dan ook, kort na zijne zending, na zijn terugkomst in zijn vaderland, opgeschreven, wat met hem geschied was, wat hij geprofeteerd had in de Naam des Heeren.

En al was dit alles tot diepe beschaming van hem zelven, vanwege de ongestalten, waarin hij verkeerd had, zijne mededeling er van is voor ons bewijs, dat hij zelf zijn vlucht en toorn verfoeid heeft en Gods weg met Ninevé goedgekeurd.

Levende in de tijd tussen 824 en 783 v. Chr. dus 70 jaar na Obadja, had hij de roeping om door zijn persoon en zending op de voorgrond te stellen, dat de Heere ook de heidenen barmhartigheid betonen wil, wanneer deze met berouw en boete tot Hem zich wenden.

Waar in die dagen Assur opkomt als wereldmacht, moet Jona zich tot dit volk wenden, opdat het zich zou bekeren tot de levenden God, en als eerste der tegen Gods volk strijdende wereldmacht wel weten wat het doet, als het zich tegen Gods volk keert, dat is in de grond der zaak tegen God gaan strijden.

Jona's roeping is daarom een typisch-profetische, waar hij niet alleen afmaant van de zonde, maar ook in zijn persoon als type optreedt van Hem, die de middelmuur des afscheidsels tussen Jood en Heiden zou wegnemen en beiden, naar het woord des Apostels, met God verzoenen zou.

En de HEERE zei: Gij verschoont gij betreurt het verlies van de wonderboom, aan welken gij niet met grote moeite hebt gearbeid, noch dien met zorgvuldigheid groot gemaakt, die zonder enig toedoen van uwe zijde in enen nacht werd, en in enen nacht verging.

O Heere, hoe ver gaat toch de blindheid van het schepsel, en hoe breidt zich hier de Goddelijke goedertierenheid uit, Ik weet niet, wat het wonderlijkst is, de bestraffing, welke God aan Jona geeft, of het antwoord van Jona aan God. God spreekt met Jona alsof Hij bang ware hem te beledigen. Hij bestraft hem vragender wijze. Maar Jona antwoordt God met ene verschrikkelijke stoutheid.

En Ik zou die grote stad Ninevé niet verschonen? waarin veel meer dan honderd en twintig duizend onsterfelijke mensen zielen zijn, namelijk onmondige kinderen, die geen onderscheid weten tussen hun rechterhand en hun linkerhand, en nog veel minder wat goed of kwaad is, die dus aan het verderf der stad geen schuld hebben, en toch daarvoor mede zouden moeten lijden. Daartoe is daarin veel vee. Hoe ongerijmd en in strijd met de eenvoudigste overdenking, is dan uwe ontevredenheid over de genadige verschoning der stad, die bovendien aan Mijn woord geloof heeft geslagen en boete heeft gedaan. Wat kon Jona hiertegen zeggen? Hij moest verstommen als door zijn eigen oordeel overwonnen. 1)

Het einde van het zevende jaar is ene zeer algemene grens van leeftijd, die wij ook wel met zekerheid bij de Hebreëen kunnen veronderstellen om het zevental. 120. 000 kinderen tot het einde van 't zevende jaar zouden ene bevolking van 600. 000 mensen voor Ninevé geven, daar het getal kinderen van dien leeftijd 1/5 der gehele bevolking bedraagt, en er gene reden is voor het Oosten ene werkelijk andere verhouding aan te nemen. Deze bevolking komt geheel overeen met de grootte der stad. Want Ninevé in de wijderen omgang heeft ongeveer 400 engelse of 17 Pruisische vierkante mijlen als vlakte inhoud. Zo kwamen ongeveer 40. 000 mensen op de vierkante mijl.

Dit hoofdstuk en deze gehele historie van Jona heeft ten doel, te leren, dat God een God is, niet alleen van de Joden of van een enkel volk, maar ook van de heidenen en van alle mensen, die zich tot Hem bekeren, en wien de misdaad leed doet, en zich verbeteren, en dat Hij niet

wil, dat iemand verloren ga; maar dat de zondaar zich bekere en leve, zoals Petrus zegt: "nu verneem ik in waarheid, dat God geen aannemer des persoons is, maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam is. " .

Waar God, de Heere, Zijn doen en laten met Ninevé tegenover Jona rechtvaardigt, daar geeft Hij tevens in en met deze woorden een aanmoediging aan berouw hebbende zondaars om van Hem te verwachten alle heil en zaligheid. God is een heilig en rechtvaardig, maar ook een barmhartig en genadig God, die de zonde haat, maar de berouw hebbenden zondaar genadig wil zijn.

Ook Jona zal dit later hebben ingezien, en, genezen van zijne ongestalte, Gods weg met Ninevé hebben goedgekeurd.

SLOTWOORD OP HET BOEK JONA.

Niet ene allegorie, maar zuiver historie wordt ons in dit Boek der H. Schrift meegedeeld.

Wat Jona doorleefd heeft, wat hij geprofeteerd heeft, is gestaafd door de uitspraak van Hem, in Wiens mond geen bedrog is gevonden.

Zelf heeft de Profeet dan ook, kort na zijne zending, na zijn terugkomst in zijn vaderland, opgeschreven, wat met hem geschied was, wat hij geprofeteerd had in de Naam des Heeren.

En al was dit alles tot diepe beschaming van hem zelve, vanwege de ongestalten, waarin hij verkeerd had, zijne mededeling er van is voor ons bewijs, dat hij zelf zijn vlucht en toorn verfoeid heeft en Gods weg met Ninevé goedgekeurd.

Levende in de tijd tussen 824 en 783 v. Chr. dus 70 jaar na Obadja, had hij de roeping om door zijn persoon en zending op de voorgrond te stellen, dat de Heere ook de heidenen barmhartigheid betonen wil, wanneer deze met berouw en boete tot Hem zich wenden.

Waar in die dagen Assur opkomt als wereldmacht, moet Jona zich tot dit volk wenden, opdat het zich zou bekeren tot de levenden God, en als eerste der tegen Gods volk strijdende wereldmacht wel weten wat het doet, als het zich tegen Gods volk keert, dat is in de grond der zaak tegen God gaan strijden.

Jona's roeping is daarom een typisch-profetische, waar hij niet alleen afmaant van de zonde, maar ook in zijn persoon als type optreedt van Hem, die de middelmuur des afscheidsels tussen Jood en Heiden zou wegnemen en beiden, naar het woord des Apostels, met God verzoenen zou.

DE PROFEET MICHA.

Het Boek der Profetieën van Micha, de Moraschtiet, bevat de hoofdzakelijken inhoud van de redenen, welke de Profeet, in de Naam des Heeren, op verschillende tijden heeft uitgesproken.

Hij profeteerde in denzelfden tijd als de Profeet Jesaja in Jeruzalem, en sprak wel tegen geheel het volk Israël, maar inzonderheid tegen het rijk van Juda.

Geboortig uit Moreshet, een stedeke in de nabijheid van Gath, heeft hij ongeveer 60 jaren zijn ambt vervuld, in een tijd, toen het zedelijk verderf des volks tot een zeer bedenkelijke hoogte was geklommen.

Met de Profeet Jesaja heeft hij gemeen, de stoutheid en verhevenheid van gedachte, de levendigheid van stijl en de rijkdom van beelden, met de Profeet Hosea, de snelle overgang van dreiging tot belofte of van belofte tot dreiging.

Het Boek laat zich verdelen in drie delen.

Het eerste deel (Hoofdst. 1 en 2) bevat de dreiging tegen Juda, vanwege hare zonde en ongerechtigheid, met de straf, aan Samaria overgekomen, maar ook de belofte van heil en redding.

Het tweede deel (Hoofdst. 3-5) behelst de voorspelling omtrent de verheerlijking van de theokratie, inzonderheid van de komst van de Messias.

Het derde deel (Hoofdst. 6 en 7) heeft tot inhoud, zowel dreiging als belofte, opdat het volk van de verkeerden weg worde teruggebracht, en de gelovigen met de heerlijkste beloften getroost.

HOOFDSTUK 1. VERWOESTING VAN JUDA EN SAMARIA

OM DE AFGODERIJ.

Het woord des HEEREN, dat geschied is (Deut. 18:22) tot Micha (of zo als de naam in zijn geheel luidt: Michajahoe d. i. wie is als Jehova? waar is zulk een God als Gij zijt 1), de Moraschtiet 2), van Moreshet-Gath d. i. van Moreshet bij de Filistijnse hoofdstad Gath (Hoofdst. 1:14), in de vlakte van Juda, niet te verwisselen met het in de nabijheid gelegene Maresa (Joz. 15:14. 2 Kron. 11:8) in de dagen van Jotham(758-42), Achaz (742-27) en Jehizkia (727-698), wettige koningen van Juda) dat hij in de geest gezien heeft over Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden der beide rijken, en dus over het gehele land van Israël, welker lotgevallen toch van die der hoofdsteden afhingen.

Ten allen tijde waren er in Israël talrijke personen, die in hun namen voor zichzelf en voor hun volksgenoten ene altijddurende, rondwandelende prediking waren van het heerlijke wezen en de grote daden van Jehova, hunnen God, alsmede daarvan hoe het hart voor Hem moet gezind zijn, wat men van Hem bidden en verwachten moet; en ten allen tijde vond zich ieder lid van het Israëlietische volk door zulk ene prediking rondom omgeven. Dit was des te meer het geval, daar de namen in het Oude Oosten veelal gene dode niets betekenende, conventionele eigennamen waren, maar zinrijke, levensvolle aanduidingen van het wezen of van ene karakteristieke eigenaardigheid van degene, die ze droeg. Zulke namen leefden voor de oude Israëlieten, daar de betekenis der met de naam Gods saamgestelde woorden, ook die, welke uit de ouden tijd waren overgekomen, bijna altijd duidelijk was, en door het schone, diepe, zinrijke en opbouwende, dat zij had, noodzakelijk in 't oog viel. De namen speelden in de geschiedenis hunner stamvaders ene zo betekenisvolle en gewichtige rol. Hun profeten knoopten zo dikwijls aan de naam hun uitspraken vast, veranderden ze, en legden in nieuw gevormde, symbolische namen hun betekenis neer. Daardoor meest de opmerkzaamheid van Israël zeer op de betekenis der namen worden gevestigd: Men komt, als men de woorden: "Wie is een God, gelijk Gij enz. in Hoofdst. 7:18 leest, onwillekeurig tot de gedachte, dat Micha op zijn naam zal hebben gezinspeeld. Als wij de zaak nader overwegen, wordt die gedachte door zoveel gesteund, dat men nauwelijks aan de juistheid daarvan zou kunnen twijfelen (vgl. Hoofdst. 7:8).

Door deze bijvoeging van zijn vaderland wordt onze Profeet van de anderen Profeet Micha, de zoon van Jemla (1 Kon. 22:8) als ook van andere personen van denzelfden naam in het O. T. van welke er nog 10 zijn, onderscheiden.

Alzo zou Micha's werkzaamheid even lang als die van Hosea hebben geduurd, het zou ook ene tijdruimte van bijna 60 jaren zijn. Daar toch aan de ene zijde zulk een verval, als Micha bestraft, eerst in de lateren tijd van Jothams regering begon, de aanvang van zijne regering ene soort van bloeitijd voor Juda was, aan de andere zijde in het gehele Boek het rijk der tien stammen als nog bestaande wordt verondersteld, dat toch reeds in het 6de jaar van Hizkia verwoest is, zo is Micha's werkzaamheid ene tijdruimte, die zeker de helft daarvan niet bedraagt, en wij zullen wel gelijk hebben, wanneer wij het middelpunt daarvan in de tijd van koning Achaz zien.

Micha is dus een oudere tijdgenoot van Jesaja, en staat in ieder opzicht dezen zeer nabij (2 Kon. 15:36). Even als Jesaja behoort ook Micha tot de tijd der grote verandering in de 2e helft van de 8e eeuw v. Chr. toen kort vóór zijn zinken het Assyrische rijk onder Salmanasser tot het toppunt zijner kracht zich verhief, en met onwederstaanbare kracht de door Amos (1 en voorzegde wereldebewegingen van het oordeel Gods over de volken van West-Azië naar Afrika overbracht. Even als de werkzaamheid van Jesaja behoort ook de zijne tot het rijk van Juda; beide staan op hetzelfde toppunt van profeteren, en zijn zowel in de straffende als ook de belovende delen hunner boeken zeer verwant. Ook Micha bestraft voornamelijk het zedelijk verderf van de groten en machtigen van het rijk van Juda, en maakt Zion en Jeruzalem tot middelpunt zijner voorzeggingen, terwijl hij het rijk der tien stammen met zijne hoofdstad Samaria niet meer dan van ter zijde aanroert. Hieruit zowel als uit het gewichtig bericht van Jer. 26:18 vv. is te besluiten, dat Micha te Jeruzalem zelf geleefd en voorzegt heeft. Daar treden namelijk mannen op van de oudsten van Juda, om Jeremia, die wegens zijne voorzeggingen van Jeruzalems ondergang van ene doodmisdaad is aangeklaagd, te rechtvaardigen. Zij stellen daarom met woordelijke aanhaling van Hoofdst. 3:12 voor, dat Micha in de dagen van Hizkia ook de verwoesting van Jeruzalem heeft geprofeteerd, en toch heeft Hizkia en geheel Juda hem niet gedood, maar integendeel geëerd en zich verootmoedigd. Deze plaats maakt de inhoud van vs. 1 ondubbelzinnig.

Voordat wij nu tot verklaring van de Profeet overgaan, stellen wij ons voor, hoe bij de vorige profeten en volgens de Boeken der koningen de aard was der tijdsomstandigheden, onder welke de Profeet zijne voorzeggingen uitsprak. Er zijn twee zaken, die Micha's tijd kenschetsen, namelijk vooreerst een steeds dieper verval van het volk Gods in Juda, zowel als in Israëel, en ten tweede ene steeds grotere machtsontwikkeling van Assyrië. Deze beide moeten bij de beschouwing van ons geschrift wel in 't oog worden gehouden. Het was schijnbaar een betere tijd, die met Uzzia, de zoon van Jotham, voor Juda begon; deze had in zijnen vader een zeer afmanend voorbeeld gehad, en zich dat wijselijk ten nutte gemaakt; Juda ging onder hem een nieuwen bloei tegemoet. Maar het volk was voor zulk een geluk niet bekwam, de uitwendige welvaart maakte het gerust en overmoedig, ene uiterlijke vroomheid nam meer en meer de overhand, weelde en pronkzucht werden steeds algemeen. Met rasse schreden naderde de jammervolle tijd, welke volgen moest. En nauwelijks had Jotham de ogen gesloten of het werd anders. Een 20-jarig jongeling was Jothams zoon, Achaz, een zwak man vol dwaze luimen, sterk in het vergeten van God en in afgodendienst. De heidense partij had onder hem spoedig de overhand verkregen, en de dienst van Baäl en Moloch, gelijk alle andere soorten van afgoderij kwamen overal in zwang, nauwelijks was er ene soort van heidense verkeerdheid die niet in Juda zou kunnen worden gevonden. Het kwam zelfs zo ver, dat Achaz de tempel des Heeren liet sluiten, hetwelk vóór hem nog geen Davids zoon had gedaan, en na hem niemand meer heeft gewaagd. En wanneer nu de koning voorging in alle gruwelen der afgoderij, wat was dan van het volk te wachten? Het was zo treurig in 't land gesteld, dat zelfs zijn voortreffelijke zoon Hizkia, die met ernst ene hervorming zich voornam, slechts langzamerhand daarmee kon doorgaan. Zo gaat van Jothams laatsten tijd tot het begin van Hizkia's tijd een voortgaande keten van zonden en gruwelen, welke Juda steeds dieper in 't verderf stortten. En niet minder treurig was het gesteld in het rijk der tien stammen. Hier regeerde eerst Pekah, een dapper soldaat, die goed het zwaard wist te hanteren, maar dat was ook alles. Hij dacht, dat hij zijn wankelend rijk zou kunnen helpen, wanneer hij

het op kosten van het niet minder wankelend broederrijk vergrootte; en alzo vormt oorlog met Juda de hoofdinhoud zijner regering; het gevolg was, dat hij daardoor zijn rijk in steeds dieper verderf stortte. De verwarring was zo groot, dat Hosea, die dezen Pekah door ene zamenzwering troon, rijk en leven ontnomen had, eerst na ongeveer 8 jaren de troon te Samaria kon beklimmen. Maar Hosea wist juist zo weinig te helpen: hij dacht bij Egypte bescherming tegen de dreigenden storm te vinden, en bespoedigde daardoor slechts het onweder, dat dreigend boven het wankelend rijk stond. Dat was de toestand van de beide broederrijken in Micha's tijd. Het is verder zeer opmerkelijk, hoe met het toenemen van het verval onder Gods volk het Assyrische rijk in macht toeneemt, en met zijne legers het heilige land steeds naderbij komt, ja door diens koningen bijna met geweld wordt ingehaald; het verblinde volk bracht zijne tuchtroede, welke voor hem bestemd was, zelf in het land. Steeds breidde Assur's macht zich uit; het ene land na het andere had zij reeds weggenomen; ieder kon het met zijne ogen zien, hoe het steeds meer ene veroverende wereldmacht werd, welke alles wilde verslinden; ja in het rijk der tien stammen waren Assyrië's plannen en gedachten reeds openbaar geworden. Menahems aanzoek om hulp was daarmee geëindigd, dat een gedeelte van Israël naar Assyrië werd weggevoerd. En toch was Achaz zo verblind, dat hij in zijn nood zich juist tot Assyrië om hulp wendde, en aan dit rijk, dat slechts loerde op gelegenheid om zich uit te breiden de weg in zijn land baande. Tiglath-Pilezer, de Assyrische koning, hielp wel eerst, want het was hem niet minder welkom in Israëls en Syriërs betrekkingen de hand te kunnen slaan, en hoe zal hij zich hebben verheugd, toen hij in beide landen zulke grote overwinningen had behaald! Toen dit geschied was, toonde hij wat hij eigenlijk wilde. Als een stroom overdekte hij met zijne legers ook Juda; reeds stond hij voor de hoofdstad des lands, en slechts onmetelijke geschenken, en de belofte van jaarlijkse schatting bewogen hem eindelijk om heen te gaan. Als vazal van Assyrië mocht Achaz zijne regering nog voortzetten. Zo was Juda even als Israël de Assyrischen koning schatplichtig; de beide rijken waren hem nog wel niet onderworpen, nog bestond een schijn van vrijheid en zelfstandigheid, nog waren er eigen koningen in het land, en steeds had nog kunnen worden geholpen, wanneer men zich maar tot de waren Helper had gewend. Maar reeds was Assyrië als ene donkere onweerswolk, die schrikkelijk dreigend over beide rijken hing, en er behoefde nog maar iets te geschieden dan was het met Juda en Israël gedaan; naar de mens gezien, was het alleen de genade van de koning van Assyrië, die aan de beide rijken nog een kommervol aanzijn toestond. Toch is het niet te ontkennen, dat het in Juda anders gesteld was dan in het rijk der tien stammen. Samaria had Davids huis verlaten; het had des Heeren heiligdom los gelaten, een koning zat op de troon, die niets wist van hetgeen tot heil voor zijn volk dienen kon. Hoe geheel anders was het te Jeruzalem gesteld. Het was diep, zeer diep gevallen, maar toch zat nog Davids huis op de troon, nog stond des Heeren heiligdom, ja juist nu had een spruit van David de troon beklommen, die alle verwachtingen van een beteren tijd weer opwekte. Hizkia was koning in Juda geworden, hoe moesten niet alle betergezinden in het rijk nieuwen moed vatten? Kwamen steeds nieuwe gerichten over Juda, er was toch na de kastijding weer hoop op een beteren tijd, en hoe geheel anders moest een Profeet des Heeren op Juda's toekomst zien, dan op die van Samaria.

Evenmin als Hosea's Boek is dat van Micha ene verzameling van door hem op verschillende tijden gehoudene redenen, maar veeleer ene welgeordende, goed afgeronde samenvatting der hoofdgedachten van redenen, welke de Heere hem gaf uit te spreken. Aan het slot zijner

werkzaamheid in de tijd van Hizkia, ongeveer tussen 727 en 722, gaf hij een beeld daarvan in een overzicht van het geheel, en liet dat aan zijn volk als ene erfenis achter. Dit zijn geschrift las hij volgens Jer. 26:18 v. de koning en het volk te Jeruzalem zelf voor, en zijn woord maakte een groten indruk. Het geheel is duidelijk in 3 delen afgedeeld, waarvan elk met een nadrukkelijk "hoort!" begint. I. Hoofdst. 1 en 2. II. Hoofdst 3-5. III. Hoofdst. 6. ieder van deze delen gaat in juisten samenhang van gedachten, van berisping tot bedreiging van straf, en van deze tot belofte voort.

2.

De eerste rede (Hoofdst. 1 en 2) is voornamelijk van bestraffenden en dreigenden aard. Eerst aan het einde daarvan dringt door de onwederswolken van het gericht de zon der genade met helder licht door. Zij is in 3 delen verdeeld: in 't eerste (Hoofdst. 1:2-16) wordt het gericht Gods aan Samaria en het rijk van Juda en Jeruzalem aangekondigd; in het tweede (Hoofdst. 2:1-11) wordt dit gericht als door de menigte der zonden, in 't bijzonder die der groten en machtigen onder het volk veroorzaakt, aangewezen; in het derde (Hoofdst. 2:12, 13) voegt de Profeet er de belofte bij, dat na dit gericht het overblijfsel, van het gehele volk Israël, hetwelk zich bekeert, gered en verheerlijkt zal worden.

Vs. 2-16. Alle volken, ja, de gehele aarde en al wat daarop is en leeft, moeten letten op de verkondiging, welke de Profeet in de naam des Heeren wil uitspreken. Moge de Heere over degenen, die op zijne oproeping gene boete doen, door vervulling van zijne dreigingen getuigenis geven voor de waarheid zijner woorden, en voor de ernst zijner waarschuwing. Dan zal de Heere uit zijn heiligdom in de hemel tot de aarde nederdalen en voor haar tot een verterend vuur worden. Want het doel is, de zonden van Zijn volk Israël, welke de plaats van haren oorsprong in de beide hoofdsteden hebben, te bezoeken. Haar zal vooral het gericht treffen, en wel in de eerste plaats het afgodische Samaria. Het zal met alle zijne afgodsbeelden van de aardbodem worden verdelgd. Daarover wil de Profeet luide klagen, hij wil als een gevangene heengaan, om aan het volk van Juda het dreigend gericht duidelijk voor ogen te schilderen. Want de onheelbare slagen, welke het broederrijk en vooral Samaria treffen, zullen tot Jeruzalem worden gevoeld, het gericht zal zich van Samaria ook over Juda, Jeruzalem en zijne ganse omgeving uitbreiden. Dan zal Zion klagen en treuren over de beroving zijner kinderen.

Hoort naar mij, gij volken allemaal! 1) merk op mijn woord, gij aarde, mitsgaders derzelver volheid al wat haar vervult (Jes. 1:2. Deut. 32:1. 1 Kon. 22:28 1); de Heere HEERE van hemel en aarde, die het recht heeft u voor Zich te vergaderen, nu zal tot een getuige) zijn tegen ulieden tegen Samaria en Jeruzalem (vs. 1) die van Hem zijn afgefallen; de Heere zal uit de tempel Zijner heiligheid, uit de hemel, waarin Hij Zijnen troon heeft, Zijn oordeel over u zenden, en het woord van Zijnen Profeet bevestigen.

Alle volken, ja de ganse aarde met alle schepselen op haar moeten horen, omdat het gericht, hetwelk de Profeet moet verkondigen, de ganse aarde aangaat, omdat het gericht over het volk Israël met het gericht over de gehele aarde samenhangt en een deel daarvan uitmaakt. Opzettelijk begint Micha zijne voorzegging met dezelfde woorden, met welke zijn andere

naamgenoot, de zoon van Jemla (1 Kon. 22:28) de zijne gesloten had. Op deze wijze wilde onze Profeet zijne werkzaamheid voorstellen als ene voortzetting van die van zijnzen voorganger Micha. Vergelijkt men het Boek der profetieën van onzen Profeet met de toestand en de werkzaamheid van dien ouderen Micha, zo merkt men gemakkelijk overeenkomst op. Even als de zoon van Jemla, zou moet ook onze Micha tegen valse profeten als verleiders des volks strijden (vgl. Hoofdst. 2:6, 11; 3:5, 11). Gelijk gene de goddelozen koning Achab, zo moet deze de koning van beide rijken het gericht Gods voor hun zonden aankondigen, en hij doet dit zo, dat hij in zijne uitdrukkingen veelvoudig op de voorzegging van de ouderen Micha wijst.

Het "tot getuigen zijn tegen ulieden, " ziet niet op de volken, die in het begin van dit vers worden aangesproken, maar op het volk Israëls, zowel op het rijk der Tien, als dat der Twee stammen, die allen te samen van de Heere God waren afgevallen. Dat als getuige optreden zou openbaar worden in het uitoefenen van de strafgerichten.

Want ziet, a) de HEERE gaat nu spoedig uit van Zijneheilige b) plaats 1) die Hij in de hemel met zijne majesteit vervult, en Hij zal tot openbaring van Zijnen toorn en van Zijn gericht over alle goddeloosheid nederdalen, en treden op de c) hoogten der aarde.

Jes. 26:21. b) Ps. 115:3. c) Deut. 32:13; 33:29.

God zelf zal tegen hen verschijnen. Zij roemen op zichzelf en op hun betrekking op God, alsof dit hen zou beveiligen. Maar ofschoon God nooit het geloof des oprechten beschaamd maakt, zo zal hij toch de vermetelheid der geveinsden teleurstellen. Want ziet de Heere gaat uit Zijn plaats, verlaat Zijn genadetroon, waar zij dachten Hem vast te hebben en Hij bereidt Zijn troon tot het gericht. Zijne heerlijkheid vertrekt, want zij drijven ze van zich. Gods weg omtrent Zijn volk was lang een weg van genade geweest, maar nu verandert Hij zijn weg. Hij trekt uit Zijn plaats en zal neerkomen.

Niet meer in de weg van barmhartigheid zal de Heere onder Zijn volk verschijnen, maar in dien van oordeel en gericht. Hij zal zich openbaren als een verterend vuur voor de zondaar. De troon der genade is voor het volk de troon des gericht geworden.

En de bergen zullen a) onder Hem als voor een verterend vuur versmelten, en de dalen door Zijne watervloeden gekloofd worden, gelijk was versmelt voor het vuur, gelijk wateren, die uitgestort worden in de laagte, zo zullen voor Zijnen troon bergen en dalen geheel worden opgelost.

Ps. 97:5. Amos 9:5.

Gods verschijning ten gerichte, en de verwoestende werkingen daarvan worden hier geschilderd met uitdrukkingen, welke aan onweders en aardbevingen ontleend zijn. Eerst legeren zich de duistere onweerswolken op de hoogte der bergen, dan flikkeren daaruit de alles verpletterende bliksemen, eindelijk stort zich de stromende regen uit hen neer, scheurt nieuwe dalen en vervult de oude. Ook elders in de Heilige Schrift komt het onweder voor als

het aardse afbeeldsel ja als voertuig of werktuig van het gericht Gods. Want "even als de zaligheid komt met de vrede der natuur (Jes. 11) zo komt het gericht met ontzaglijke verstoringen der natuur (Matth. 24:7, 29), want het is de consequentie der zonde, welke de harmonie der wereld heeft opgeheven.

Dit alles zal echter geschieden om de overtreding van Jakob, en om de zonden van het huis Israëls d. i. van het gehele volk: wie is het begin van de overtreding van Jakob, het afgefallen rijk der tien stammen? is het niet Samaria, het geheel en al met zonde vervulde, tot zonde geworden? Deze is de plaats, waarvan de zonde is uitgegaan, die het gehele land heeft verpest en verontreinigd. En wie van de hoogten (1 Kor. 3:2) van Juda is het, door welke Mijn naam voortdurend wordt ontheiligd? is het niet Jeruzalem 1), dat op hoogten is gebouwd, en door hoogten is omgeven, welke als heiligdommen Gods moesten zijn, maar nu afgodsbergen zijn geworden?

Uiterlijke voorrechten en belijdenissen zullen een zondig volk tegen Gods oordelen niet beveiligen. Indien er zonden in het huis van Israël worden gevonden indien Jakob schuldig is aan overtreding en afval, zal God hem niet verschonen; neen, hij zal hen eerst straffen, want hun zonden zijn de allerergste voor Hem, want zij zijn meest versmadende.

Daarom kan het niet twijfelachtig zijn, wien deze openbaring van toorn en oordeel Gods aangaat, en zal Ik Samaria voor allen stellen tot enen steenhoop des velds, tot enen hoop van op het veld zaamgelezene stenen: tot plantingen eens wijngaards. Ik wil het zolang verwoesten, dat landlieden de uitgestorven streek tot akkerland, de vette landstreek tot wijnbergen zullen maken, en Ik zal hare stenen van de hoogte, waarop zij ligt, in de vallei storten, en hare fondamenteën ontdekken, haar tot de grond verwoesten.

Vergel. omtrent de letterlijke vervulling dezer profetie 1 Kon. 16:24

Waar de mens zonder God bouwt, daar moge het ook nog zo vast op sterken grond met stenen zijn zaamgevoegd, de storm van boven verbreekt, ontbloot de grond en slingert de stenen uit elkaar. Het allervaste kerksysteem, wanneer het voor God in zijne substantie tot zonde wordt, is voor Gods hand een spinnweb. De gerichtsdaeden Gods zijn declaratief. Terwijl het de grond ontbloot, openbaart het, dat die zondig is, en daarmee is de vernietiging uitgesproken.

En al hare gesnedene, uit steen gehouwen beelden van afgoden zullen vermorzeld worden, en al hare hoeren-beloningen, al de kostbaarheden en schatten, welke zij de afgodsbeelden der gouden kalveren en hunnen altaren als geschenken hebben gewijd, en met welke zij hun geestelijke hoererij als het ware betaald hebben, zullen met vuur verbrand worden, en al hare afgoden zal Ik stellen tot ene woestheid, zodat noch zij, noch de plaats, waar zij hebben gestaan, ooit zal worden gevonden; want zij heeft ze, al die dingen van de valschen godsdienst, van hoerenloon vergaderd, door geschenken en afgodendienaars verworven en zamengebracht, en zij zullen tot hoerenloon wederkeren, doordat de vijanden, die de stad zullen veroveren en verwoesten, hen mede wegvoeren en tot hunnen afgodendienst zullen besteden (Jes. 46:1 v. Dan. 1:2).

Is niet alles hoerenloon wat men daardoor verkrijgt, dat men het houdt met de grote hoer, de wereld? En hoe zoekt men haar niet in alles welgevallig en ten dienste te zijn, opdat men daardoor iets verkrijge, een weinig eer of ene goede bezoldiging, een postje of iets dergelijke, zich gunst en vriendschap te verwerven of die te bevestigen. Zo heeft men zijn loon weg, en heeft verder niets te wachten dan het gericht des vuurs, dat de hoer met hare liefhebbers zal treffen.

Hierom zal Ik, wien de Heere die schrikkelijke dingen heeft geopenbaard en bevolen heeft uit te spreken, misbaar bedrijven en huilen; Ik zal met mijne broeders in Juda, tot welke zich dit strafgericht in Juda ook zal uitbreiden, als een gevangene beroofd en naakt gaan, want ook mijne broeders zullen eens als ballingen moeten heengaan; ik zaldaarover misbaar maken als de draken, (de jakhalzen, Richt. 15:5 1), en treuring als de jonge struisen (Job. 30:29).

Het behoort tot het godmenselijke in de aard der profetie, dat de profeten aan de ene zijde boven het volk staande, schijnbaar zonder medelijden de raadsbesluiten der Goddelijke gerechtigheid uitspreken, aan de andere zijde als volksgenoten het diepste leed medegevoelen.

De droefheid van de Profeet en het in optocht heengaan als van een gevangene zonder opperkleed moet niet alleen het medelijden uitdrukken voor het lot van zijn volk, maar hij wil tevens zich zelve maken tot ene werkelijke profetie van hetgeen Juda wacht. Hij maakt in zijn eigen persoon het toekomstige lot des volks zichtbaar.

Een slaaf en balling ging immer zonder opperkleed, om daarmee zijn afhankelijksten staat aan te duiden. Alzo wil de Profeet hier in zijn persoon de staat van balling afbeelden, opdat het volk wete dat des Heeren oordelen gewis zijn.

Ja Juda mag niet klagen; want hare, Samaria's, plagen zijn dodelijk, ten gevolge van het gericht, dat over haar is losgebarsten; want zij zijn gekomen tot aan Juda; hij is geraakt tot aan de poort mijns volks, tot aan Jeruzalem, de vijand is genaderd tot aan de hoofdstad, waar mijn volk uit en ingaat, en de tempel des Heeren staat.

Hoe zullen de Filistijnen jubelen over het ongeluk, dat des Heeren land zal treffen! Wanneer ge daarom voor de vijand zult vluchten, verkondigt het niet te Gath, 1) de grensstad der Filistijnen; weent zo jammerlijk niet over uw ongeluk, dat zij het horen, maar onderdrukt liever uwe smart; wentelt U in het stof, in het huis van Afra (liever te Beth-hofra huis des lofs, in de stem van Benjamin bij Bethel) van smart over de verwoesting der stad.

De woorden: "verkondigt het niet te Gath, " ontleent de Profeet opzettelijk aan de klacht van David over de dood van Saul en Jonathan (2 Sam. 1:20). Deze toespeling is te opmerkelijker, daar ook bij deze katastrofe, welke de Profeet aankondigt, Israël zijnen koning zal verliezen (Hoofdst. 4:9), maar nu David het lot van Saul zal ondergaan. In het volgende wijst Micha de stations aan, welke het leger der vijanden naar Jeruzalem doordringt; hij laat het zich vervolgens van daar over het gehele land verbreiden tot aan de zuidelijke grenzen, en de bewoners in ballingschap wegvoeren. Hij kiest echter steeds zulke plaatsen,

wier namen op enige wijze met hetgeen zij ondergingen in verband konden worden gebracht, zodat de gehele volgende afdeling ene keten van paronomassaieën (woordspelingen) vormt. Dit zijn gene ijdele spellingen. Zij hebben over 't algemeen praktische bedoeling. De bedreiging moet daardoor worden gelocaliseerd. Wie aan ene van de genoemde plaatsen dacht, in dien werd ook de gedachte aan het goddelijk gericht levendig. Jeruzalem wordt eerst (vs. 9) genoemd als het middelpunt van Juda's leven, dan komt het ten tweede male voor in vs. 12, in het midden van 5 plaatsen van Juda, die voorgaan, en 5. welke volgen, het tiental, de aanwijzing van volledigheid, daarop doelende, dat het gericht alles omvattende is. De vijf plaatsen, na Jeruzalem genoemd, zijn gezamenlijk ten zuiden daarvan gelegen. Dat men de 5 te voren genoemde noordelijk moet zoeken, het gericht dus hier, even als in Jes. 10:28 vv. in geografische orde van het noorden af voortgaat, blijkt daaruit, dat het eerstgenoemde Beth-Leophra (= Ofra) in het gebied van Benjamin lag, Bethaezel (= Azel) in de nabijheid van Jeruzalem.

Beter: Met stof bestrooi ik mij te Beth-leafra. De Profeet geeft hiermede zijn diepe treurigheid te kennen, om de ellende, welke over zijn volk staat te komen. Met as zijn hoofd bestrooien is dan ook teken van de diepste zielesmart.

Ga door, gij inwoners van Safir (= schone stad), ontbloom van uwe schoonheid, met blote schaamte; de inwoneres van Zaānan¹) (= uittocht), de stad tot uittrekken tegen de vijand steeds gereed, gaat niet uit, vrezend voor de vijanden verbergt zij zich achter de muren; rouwklage is te Beth-haezel (= nabij gelegen huis), nabij het leed gelegen: hij, de vijand, zal zijnen stand van ulieden nemen, hij zal alles verwoesten, zodat gij daar niet blijven kunt 2).

Safir niet te verwisselen met Samir, en Zaānan lagen zeker beide noordelijk van Jeruzalem, hun ligging is echter niet meer nauwkeurig te bepalen.

Het brede gedeelte van dit vers is van grote moeilijkheid, en daarom door de verklaarders verschillend vertaald en verklaard. Wij vinden daarin een woordspel: (haezel-ezelo). Latere verklaarders vertalen "de klacht van Beth-Haëzel (= huis daarnaast) over zijn ongeluk door de vijanden zal het u, wanneer gij tot haar vlucht, onmogelijk maken naast haar te staan, dat is daar te vertoeven, zo als men toch naar de naam der plaats zou verwachten.

Want de inwoneres van Marôth (= de bedroefde stad) is ziek 1) om des goeds wil, is niet in staat zich te vertroosten over haar verloren geluk, maar krimpt weg bij het zien van het ongeluk, dat om Jeruzalem over haar komt; want een kwaad van verwoesting en verbanning is van de HEERE over haar en alle andere steden afgedaald tot aan de poort van Jeruzalem 2).

Letterlijk staat er, kromt zich, gelijk een barende vrouw om al het goede dat zij, verloren heeft. Maroth is een tot nu toe onbekende plaats. Wat Jeruzalem zou wedervaren, zou ook haar te beurt vallen. Van daar haar benauwdheid en haar ellende.

Het is een opmerkelijk punt, dat wel moet worden opgemerkt, dat namelijk het ongeluk, oorlog, honger, kwade tijden en ziekte niet bij toeval ontstaan, maar straffen Gods zijn, welke God om de zonde en onboetvaardigheid aan Zijn volk toezendt.

Span de snelle dieren (lakeresch gelijkende in klank op lakisch) aan de wagen, gij inwoners van Lachis, (vaste stad in de vlakte van Juda, ten westen van Eleutheropolis, thans de ruïne Um-Lakis. Joz. 10:3). Rijd haastig heen of gij misschien het naderend strafgericht moogt ontkomen. Maar het zal onmogelijk zijn. Ja over u zal het oordeel zwaar zijn; want deze is de dochter Zions het beginsel de aanvang der zonde; van daar is voor de bewoners van Jeruzalem de zonde uitgegaan; want beken dat in u zijn in de eerste plaats Israëls overtredingen gevonden, 1) namelijk de afgoden van de beeldendienst van de 10 stammen, en deze hebben zich naar Jeruzalem en Juda verbreid.

Merk hier aan: Zij, die helpen, zonder in een land te brengen, maken zich maar gereed om zelf daaruit gedreven te worden. Zij moesten verwachten de eersten te zijn in de straf, die voorgangers in de zonde geweest zijn.

Daarom, o Jeruzalem geef geschenken (of geef een scheidbrief) aan Morascheth-Gaths 1) laat die stad varen, gij kunt op haar niet vertrouwen, de huizen van Achzib (= leugenstad), eveneens ten zuiden van Jeruzalem en van de vlakte van Juda gelegen (Joz. 15:44), zullen de koningen van Israël tot ene leugen zijn; zij zal haren naam leugenstad bevestigen en tot ene leugenbeek worden, die in de zomer verdroogt en de hoop van de reiziger om water te vinden, bedriegt (Job 6:15 vv.) d. i. ook deze stad zal voor de koningen verloren gaan.

Morescheth, de vaderstad van de Profeet door de bijvoeging "Gaths" duidelijk van het vs. 15 genoemde Moreschet onderscheiden, heeft overeenkomst van klank met Morasa = de verloofde. Op grond dier overeenkomst doelt de Profeet op de bekende gewoonte in Israël, dat de vader aan de dochter bij haar huwelijk uit het huis een geschenk pleegde te geven, en daarmee als het ware een brief van vrijlating. Zion zal aan zijne dochter Morescheth ook onvrijwillig een brief van loslating voor de vijand moeten geven.

Ik zal u nog enen erfgenaam toebrengen, namelijk de vijand, die u zal veroveren en in bezit nemen, gelijk gij eertijds, toen gij nog ene Kanaänietische stad waart, door Jozua en Israël veroverd en tot een erfdeel werd genomen, gij inwoneres van Marescha (= erfgerechtigheid van het volk) eveneens in de vlakte van Juda nabij Achzib gelegen, thans de ruïne Marasch (Joz. 15:44); hij de vijand zal komen tot aan Adullam, de spelonk, uit Davids geschiedenis bekend (1 Sam. 22:1) waarin men zich in tijden van gevaar verborg, ten noorden van Maresa; naar de spelonk gaat tot aan de heerlijkheid Israëls, daarheen vluchten de groten en machtigen.

Maak u kaal aan uw hoofd, en scheer u, gij bedroefde moeder Zions, om uwe troetelkinderen, de zonen van Juda; verwijdt uwe kaalheid als de arend, die in Egypte en Syrië meermalen het voorste gedeelte van de kop kaal heeft en het achterdeel slechts met horte haren heeft bedekt: bedrijf rouwe, omdat zij, uwe kinderen, gevankelijk van u zijn weggevoerd.

Vergelijk over de gewoonte, om zich ondanks het verbod (Lev. 19:27) kaal te scheren als teken van grote rouwklacht: Deut. 14:2

Dat is ene harde, droevige prediking, even als wanneer iemand opstond en zei: "Hoort hoe het in korten tijd zal gaan. Ons land zal verwoest worden. De vijand zal komen. Gene vesting zal helpen. Dergelijke reden zouden tegenwoordig gevaarlijk, hard en niet te verdragen zijn, zodat men ze niet zou durven zeggen zonder bijzonder grote reden, hoewel de zonden overal in zwang zijn, zodat men van de toekomstige straffen wel zeker is.

Dat God door Zijnen Profeet deze donkere schilderij voor het volk laat ontwerpen, is een feit, dat hoop geeft. Want had Hij lust in het verderf der goddelozen, zo zou Hij hen dadelijk en zonder vele woorden te verliezen in het verderf laten lopen. Als Hij Zich nog zoveel moeite geeft om te bedreigen, kan dat dreigen alleen een teken zijn van Zijne lankmoedige liefde. De jongste dag heeft menig ernstig voorspel in voorafgaande dagen van Gods toorn, en het algemene gericht aan het einde wordt in vele voorafgaande gedeeltelijk gericht over bijzondere volken afgebeeld.

De Profeet voorzegt in dit hoofdstuk niet enige bepaalde strafgerichten, maar het gericht over Juda in 't algemeen zonder bijzondere aanduidingen zijne verwezenlijking, zodat zijne verwezenlijking eigenlijk is tot stand gebracht door alle gericht, welke over Juda van de inval en de verovering des lands door de Assyriërs onder Sanherib in de tijd van Hizkia tot aan de verstrooiing des volks door de Romeinen hebben plaats gehad.

HOOFDSTUK 2.

DE ZONDE DES VOLKS TEGEN DE TWEDE TAFEL DER WET, EN DE GEDREIGDE STRAFFEN.

II. Vs. 1-11. De oorzaken van deze gerichten, welke de beiden rijken wachten, zijn vooral te ongerechtigheden en verdrukkingen, welke zich de groten en machtigen in Israël veroorloven. Daarom zal de Heere aan het volk ook zijne bezitting, zijn erfdeel Kanaän ontnemen. Tegen zulk ene voorzegging komen wel die machtige groten met hun valse profeten, die met hun leugenachtige woorden altijd het volk vleien, in verzet. Maar het volk, dat door beroving der vreedzame armen, der weduwen en wezen Gods lankmoedigheid en goedheid zozeer misbruikt, brengt zelf de straf zijner verbanning uit het land te weeg. Bij deze verstoting van het volk zal het echter niet blijven. Eens zal de Heere Zijn volk weer verzamelen, en zelf voor hen heen trekken om alle banden te verbreken; hij zal ze vermeerderen en tot Zijn koninkrijk maken. Ook hier spreekt de Profeet zowel Zijne straf als Zijne belofte over het gehele volk in beide rijken uit, hoewel hij Juda in 't bijzonder bedoelt.

Wee dien, die tegen de armen en weerlozen ongerechtigheid bedenken en kwaad werken op hun legers, die des nachts, daar hun begeerlijkheid tot vermeerdering van hun goed hun geen rust gunt, allerlei schandelijke wel aangelegde plannen uitdenken, om de geringen het hun te ontnemen, in het licht van de morgenstond doen zij het, zij gunnen zich geen uitstel, dewijl het in de macht van hunlieder hand is, daar zij naar Gods arm en macht niet vragen, maar hun eigen arm hun enige God is (Jes. 5:8 vv.) of (zo ver hun macht slechts reikt).

En zij begeren akkers, en roven ze, en huizen, en nemen ze weg, hoewel gezegd is: gij zult niet begeren, alsoo doen zij geweld aan de man en zijn huis, ja aan een iegelijk en zijne erfenis, welke toch de Heere als een onvervreemdbaar aandeel van het land der belofte heeft gegeven, met het nadrukkelijk gebod, dat het eigendom der verarmden en in schulden geraakten niet voor altijd door de rijken mocht worden gekocht. (Lev. 25:23 vv. 28).

Daarom, omdat gij opzettelijk en volgens vooraf beraamd plan Mijne geboden overtreedt, en uwe medemensen van have en goed berooft, alsoo zegt de HEERE door mij: Ziet, Ik denk een kwaad over dit geslacht, welks goddeloze lieden zullen worden uitgeroeid. Het zal een juk zijn zeer zwaar, waaruit gijlieden uwe halzen niet zult uittrekken, en zo rechtop, met zo trots opgeheven hoofd niet zult kunnen gaan, want het zal ene boze tijd zijn, dien Ik over u breng.

Te dien dage zal men van de zijde uwer vijanden, die zich om uwe smart verheugen, een spreekwoord over ulieden opnemen, een spotlied op u maken, en men zal ene klagelijke klacht klagen in het midden van u, en zeggen in Israël: Wij zijn ten ene male verwoest; Hij de Heere, verwisselt mijns volks deel, Hij geeft het erfdeel van Israël aan enen vreemden, enen heidensen bezitter: hoe ontwendt, ontnemt Hij het mij! Hij deelt ze de heidenen uit, afwendende van ons tot anderen onze akkers 1).

In het Hebr. Lesjabeeb sadeenoe jechalleek. Beter: de afvalligen verdeelt Hij onze akkers. Het klaaglied houdt derhalve in, dat de Heere God aan Zijn volk ontnemt, wat Hij eenmaal hun had gegeven, en aan de afvalligen, d. i. aan de heidenen, geeft de erve van Israël. En dat alleen om de zonde, die in de volgende verzen beschreven wordt.

Daarom zult gij, onrechtvaardige verdrukkers der armen! zonder uitzondering niemand hebben, die het snoer werpe in het lot 1); er zal niemand zijn, die een erfdeel heeft van het land in de gemeente des HEEREN, allen zullen geheel worden uitgeworpen.

De toespeling is hier op de oude verdeling des lands onder Jozua, toen "in de vergadering des Heeren" voor iederen stam en voor elk huisgezin het lot werd geworpen, dat hun aandeel in Kanaän bepaalde, 't welk hem vervolgens met het snoer werd toegemeten. Dit zou nu ene andere landverdeling zijn dan die vorige; hierin zou voor hem geen enkel lot geworpen worden, geen enkel meetsnoer voor hem zijn.

De goddelozen zullen voortaan geen deel hebben in de erve des Heeren. De strafbedreiging wordt hier verder voortgezet.

Profeteert gijlieden niet, zo zeggen zij, de valse profeten, tot ons, laat die profeteren, maar stoort hen niet meer, zo roepen anderen; zij profeteren niet als die andere profeten, die ons het goede boodschappen, zo zeggen weer zij, die de profeten Gods de mond willen stoppen. Ziet daar de gevolgen van 's Heeren woord, maar men wijkt niet af van smaadheden, niet van de zonde, welke smaad en schande ten gevolge heeft.

Jes. 30:10. Amos 7:16.

De valse profeten moeten beschouwd worden als de dienaars der verdorvene groten, als het bolwerk, dat deze aan de ware Profeten en hunnen invloed op het volk tegenstelden, ook aan het eigen geweten, zo als de stoffelijke macht overal naar zulke bondgenoten omziet.

O gij, die Jakobs huis geheten zijt, het volk dat zulk enen verheven naam heeft, en toch zo weinig verstaat, welke de wil des Heeren is, hoe spreekt gij aldus: Is dan de Geest of het geduld des HEEREN verkort; heeft Hij Zijne vorige lankmoedigheid, Zijn geduld met de zondaars verloren? zijn dat, wat gij predikt van ontzettende oordelen, Zijne werken? dat is onmogelijk; want dat zou strijden met Zijne liefde, die niet alzo kan toornen en straffen. Op zulke gedachten en woorden antwoordt u de Heere: Gij hebt gelijk, maar doen dan ook Mijne woorden geen goed, zijn zij niet vriendelijk en vol ontferming bij dien, die recht wandelt, die zonder leugen en bedrog in het hart Mijne wegen gaat en de zonde haat (Spr. 12:2)?

Het is ene dwaze inbeelding, dat God de zondaars niet zou kunnen straffen, omdat Hij barmhartig is. Willen zij Zijne barmhartigheid ondervinden, zo moeten zij zich bekeren.

Dat is de altijd nog steeds voortgezette manier, om de dreigingen Gods te ontwijken, namelijk, dat men zich zulke eigenzinnige gedachten van God maakt, en zich voorspiegelt dat het niet te denken is, dat God zou toornen. Lere men liever God uit Zijne woorden kennen.

Die het licht haat is met een verdichten troost wel voor ene poos gediend, maar niet doorgeholpen.

Maar gisteren, reeds sedert geruimen tijd en nog onlangs, stelde zich Mijn volk op tegen Mij en Mijne heilige geboden. Het stelde zich tot een vijand, tegenover een kleed, er op loerende, dat zij iemand zijn kleed ontroven, gij stroopt, om betaling te verkrijgen, enen mantel af van uwe arme schuldenaars, van degenen, die zeker, zonder iets kwaads te vermoeden voorbijgaan, wederkomende van de strijd. 1)

Zij maakten een prooi van mannen, vrouwen en kinderen. A. Van mannen, die langs de weg reisden, die gerust voorbijgingen, als mensen, afkerig van oorlog, die verre van enig kwaad oogmerk, maar vreedzaam heengingen naar hun wettige legersteden, op zulken vallen zij aan, alsof zij gevaarlijk waren of schadelijke mensen, en namen van hen de mantel en het kleed, dit is, zij plunderen hen van het opper- en onderkleed beide. Zij namen hunnen mantel weg en wilden ook de rok hebben. Zo barbaars behandelen zij de stillen in de lande, die, onschadelijk zijnde, niet gered worden, en zo te gemakkelijker een prooi worden. B. van vrouwen. Het was onmenselijk, ja, barbaars met vrouwen te handelen maar hetgeen zulks bijzonder verzwaarde, was, dat het vrouwen van Gods volk waren, welke zijn wisten, dat allen zonder bescherming waren. C. van kinderen, zij verkochten hen aan vreemden, zonden hen in afgodische landen, waar zij voor eeuwig van dien sieraad beroofd waren, ten minste bedoelden de onderdrukkers, dat hun gevangenis altijddurend zou zijn.

Beter vertaling van dit vers in: Maar gisteren stelde zich Mijn volk tot een vijand (n. l. van Mij). Van de kleding stroopt gij de mantel af van degenen, die zorgeloos voorbijgaan, afkerig van de strijd.

De vrouwen Mijns volks, de arme weduwen, die u iets schuldig zijn, verdrijft gij, elk ene uit het huis harer vermakingen 1); van hare kinderkens, de arme vaderloze wezen, neemt gij Mijn sieraad in eeuwigheid, voor altoos, en gij kent toch wel het gebod (Ex. 22:25), dat de armen het verpande kleed vóór zonsondergang moet worden teruggegeven.

De Grieken hebben juist gesproken: "eigen haard is goud waard. " Dat is toch het beste huis waarin gij gaarne zijt en woont. Alzo zijn der weduwen en de kinderen de huizen, hoe gering en klein zij zijn, ware lusthuizen. Zij zijn daar toch te huis. Deze betrekking heeft de Profeet willen voorstellen, opdat hij des te heerlijker de tyrannie der gierigaards zou afschilderen.

Omdat gij dan zo zonder vrezen Mijne rechten en geboden veracht, en 't bijzonder de weerloze, maar onder Mijne bijzondere bescherming staande weduwen en wezen onderdrukt, zeg Ik nogmaals: Maak u dan op, en gaat henen in de vreemde en in ballingschap, want dit land zal de rust niet zijn, hier kunt gij niet langer blijven in het land der rust, dat Ik alleen aan het rechtvaardig volk heb beloofd (Deut. 12:9 vv.); omdat het verontreinigd is door zulke gruwelen als gij gepleegd hebt, zal het u verderven, en dat met ene geweldige verderving; het door u verontreinigde land zal zelf u uitspuwen, zo als Ik gedreigd heb (Lev. 18:25, 28).

Wel is waar zulke voorzeggingen zijn u zeer onaangenaam en ergerlijk. Zo er iemand is, die met wind omgaat, die u vele schone maar ijdele woorden voorpredikt, en valselijk liegt van goede tijden, zeggende: Ik zal u profeteren voor wijn en voor sterken drank, zulk een, dies het om winst en geschenken te doen is, dat is een Profeet dezès volks (of ik zal u profeteren van wijn er sterken drank, dat gij zuipen en zwelgen kunt, ik zal u een godsdienst leren, waarbij gij dingen doen kunt, of-zo dat gij allerlei zegeningen, wijn en dadelwijn kunt genieten. (Lev. 26:4 vv. Deut. 28:4, 11).

De prediking der leugen erkent men daaraan, dat zij, naar de natuurlijke begeerte, eenzijdig de beloften van Gods woord op de voorgrond stelt zonder aan de voorwaarden te herinneren; dat zij de hoop toehoorders als ene gemeente Gods stempelt, en hun allen zonder uitzondering en zonder loutering door het gericht het deelgenootschap aan de zaligheid verkondigt. Het Evangelie is wel voor zondaars gekomen, maar niet voor zwelgers en zuipers: zondaars als voorwerp van het Evangelie zijn namelijk zij, die hun zonden gaarne erkennen, en er van verlost willen worden. Van zulk ene leugenprediking wordt de krisis slechts bespoedigd. Zij vindt met dubbele kracht uit wat het tegengestelde is van het woord Gods, en veroorzaakt aan het verderf een sterken voortgang in de andere standen.

Ofschoon de Heere voor een tijd de grootste zonden verdraagt, ja zelfs met voorspoed straft, zo is het nochtans een valse leer, wanneer die vrede en voorspoed verkondigt wordt aan een goddeloos volk, evenals of God hen goedkeurde, wanneer Hij hen voorspoed gaf, en alsof enige voorspoed, die zijn bekwamen, hen niet rijp maakte voor zwaardere oordelen. Want gelijk deze valse profeten logen ten aanzien, dat zij voorgaven een openbaring en commissie te hebben, om zulk een leer te verkondigen, terwijl God integendeel dit volk bedreigde. Daarom blijft derhalve ook een leugen in die termen te profeteren voor wijn en sterken drank aan zulk een volk.

De Heere God stelt hier tegenover de Goddelijke dreiging van straf en ellende het geroep van vrede, vrede en geen gevaar van de zijde der valse profeten. Het volk wendde zich af van de ware profeten en luisterde gretig naar de prediking van een leer, die geheel naar de mens was, waarin de mens de zonde kon dienen, en de wereld liefhebben.

Dit is alle eeuwen door het geval geweest. Spreekt ons van zachte dingen, is nog immer de wens van de grote menigte.

12.

III. Vs. 12, 13. Zonder zichtbaar verband met de voorgaande strafrede volgt nu ene korte maar de gehele heerlijkheid der toekomst van het rijk Gods in zich sluitende verkondiging van de zaligheid, welke de Heere aan hen, die zich tengevolge Zijner oordelen tot Hem bekeren, zal laten wedervaren. Het laatste woord des Heeren tot Zijn volk kan toch niet toorn en gericht zijn; de Profeet heeft niet alleen te dreigen, zo als hem de onrechtvaardige groten voorwerpen. Hij heeft wel geen wijn en sterken drank en andere leugenen te verkondigen, maar een groot heil. Alle voorlopige gerichten Gods toch hebben ten doel het volk Gods te reinigen en tot het doel zijner roeping te leiden. Gaat het nu in de verstrooiing en verbanning onder de heidenen,

dan zal Hij zelf het eens weer vergaderen en terugvoeren. Zullen ook de meesten, die nu leven, in het gericht omkomen, zo zal Hij de overlevenden wonderbaar vermeerderen, zodat zij ene menigte van mensen vormen, die niet te tellen is. Deze verzamelde talloze scharen zullen onder enen anderen Mozes, die alle hindernissen met onweerstaanbare macht ter zijde stelt, onder de Heere zelven aan de spits, gelijk eens uit Egypte uit hun gevangenis tot eeuwige vrijheid en heerlijkheid komen.

Ik wil echter niet het gehele verderf van Mijn uitverkoren volk; nacht en verderf mogen zijn einde niet zijn; wanneer Mijne oordelen het gezift hebben zal er een tijd van ontferming komen. Voorzeker zal Ik u, o Jakob! weer gans uit de verstrooiing onder de heidenen verzamelen, zonder uitsluiting van een enkel deel of een der tien stammen, voorzeker zal Ik Israëls gering overblijfsel, het heilige zaad, dat door Mijne gerichten gered werd, vergaderen. Even als Mijn volk onder de druk der slavernij van Egypte zich wonderbaar vermeerderde, zo zal Ik ook eens het geringe overblijfsel door Mijne scheppende kracht vermeerderen. Ik zal het te zamen zetten als schapen van Bozra, van het land der Edomieten, dat zo talrijk in kudden is; als ene kudde schapen in het midden van hare kooischaap aan schaap gedrongen is, zullen zij, die bij dit Mijn verlost volk behoren, van mensen deunen. 1) Zij zullen woelen en tieren, alsof het gene mensen waren.

In het slot van dit hoofdstuk komt de Heere de voorgaande bedreigingen verzachten, met beloften van de herstelling van Zijn Israël onder Christus. In welke belofte begrepen is zijn verzameling en weervergadering, dat Christus hen, als hun herder tot één vergaderen, hen weiden, beveiligen en vermenigvuldigen zal. Dat alle beletselen uit de weg zullen geruimd worden, die zijn voortgang verhinderen zou, als ook dat zijn opkomst zeer statelijk en zijn geleiding veilig zou zijn, dewijl Christus zijn koning, die ook de Heere is, als veldoverste voor hen zou heengaan, aan zijn spits.

Duidelijk blijkt hier uit, dat, dewijl de oordelen Gods over Juda en Israël zijn gegaan, het nakroost van Abraham tot een klein overblijfsel is weggezonden. Maar de Heere God is de machtige, die ook weer hen kon vermeerderen, die het overblijfsel weer tot een machtig volk zal stellen. En waar Israël en Juda in gevangenschap verkeren, in ballingschap zullen zijn, daar zullen de muren der gevangenschap worden doorgebroken (vs. 12) van het vleselijk Israël door Zerubbabel, voor het geestelijke door de meerdere de Zerubbabel, door de Christus Gods.

Voor de Profeet gaat hier ook de verlossing uit tijdelijke ellende over in die uit de geestelijke ellende. Hij ziet ook hier tot in de tijden der Nieuwe bedeling, ja tot in de dagen der eeuwige verlossing.

De doorbreker zal, als een tweede Mozes (Hos. 2:2. Jes. 42:7), alle hinderpalen hunner verlossing met onwederstaanbaar geweld overwinnen, en voor hun aangezicht optrekken, als uit een ander Egyptisch diensthuis door de woestijn in het Kanaän der eeuwige rust; zij zullen, geleid door dezen hunnen Heiland en Verlosser, hun gevangenis ondanks alle vijandschap der hun tegenwerkende machten doorbreken, en door de poort tot de plaats hunner zaligheid en heerlijkheid gaan, en door dezelve uittrekken, en hun Jehova, hun

onzichtbare Koning zal, even als eens door de woestijn in de wolk- en vuurkolom, voor hun aangezicht henengaan; en de HEERE, de almachtige, eeuwige God zelf, zal vooraan in hun spits optrekken, en hen in 't eeuwige Kanaän leiden (Jes. 52:12).

Het gehele vs. 13 moet verklaard worden uit het beeld ener gevangenis, dat ten grondslag ligt, en waarin het volk Gods is ingesloten, maar waaruit het nu door Gods machtige hand wordt bevrijd. Onder de "Doorbreker" verstaan vele uitleggers de Heere (God, de Vader) zelf. Maar merken wij op, dat aan de Heere als leidsman van de tocht tweemaal aan het einde van het vers wordt gedacht, zien wij op de type der bevrijding uit Egypte, waar Mozes als doorbreker aan de spits van Israël trekt, op de parallelle plaats bij Hosea, waar de zonen van Israël en Juda een hoofd aanstellen, met duidelijke toespeling op die type, zo zullen wij ons geneigd gevoelen, te denken aan de door God verwekten leidsman. Met het verwekken en toebereiden van zulk enen leidsman begint elke Goddelijke redding, en wat de voorafbeeldende leidsman een Mozes, een Zerubbabel bij de mindere reddingen was, dat bij de hoogste en laatste Christus. Aan Hem hebben reeds verscheidene Joodse uitleggers hier gedacht.

Hier spreekt hij van het rijk van Christus, die is onze held, die voor ons is doorgebroken en baan maakt door de dood, zonde, duivel en alle kwaad Hem moedig achterna! .

Zo als God heeft gedaan bij de uitvoering uit Egypte, als Hij in de wolk- en vuurkolom voor Israël heentrok door de woestijn naar Kanaän, zo heeft het ware Israël altijd zijnen God, hebben wij God aan onze spits in onzen Heere Jezus Christus, die de banden der zonde en des duivels vernietigde, en de dood verbrak, en ons een vrijen weg naar het hemelse Kanaän verschaft. Hij is en blijft aan onze spits. Dat heeft Micha te voren gezien, en dat de boetvaardigen de Heere steeds meer lichamelijk als hunnen Heiland en Koning voor zich zullen zien. Zo heeft hij van onzen Heere Christus voorzegd, die alles voor ons doet. Die zich aan Hem vasthoudt, om Zijne voetstappen in Zijn woord in weerwil van de gehele wereld na te gaan, die behoort tot het ware Israël. Wel hem, die dezen als zijnen Bevrijder en Leidsman kent en Hem getrouw navolgt! Hij erft alle genade Gods. Derzulken is voor God ene grote schare, al zien wij ook soms slechts weinigen rondom ons. God leidt ze uit alle landen en tijden toch op éénen weg; in Christus zijn zij één.

De Profeet onderscheidt alzo duidelijk de van God gezonden Verlosser, en de almachtigen God en Vader, die als Koning aan het hoofd van het verlorene volk zal trekken; hij schrijft echter de Verlosser als alverbreker reeds hier onoverwinnelijke goddelijke macht toe. Hier zien wij dus de schaduw, welke het geheim der goddelijke Drieëenheid in het Oude Testament werpt.

HOOFDSTUK 3. STRAF DER WERELDLIJKE EN GEESTELIJKE

OPPERHOOFDEN.

De tweede rede van ons Boek (Hoofdst. 3-5) is eveneens voornamelijk van belovenden inhoud, als de eerste van dreigenden en bestraffenden aard was. Wel begint de Profeet dadelijk wederom de verdorvenheid der geestelijke overheden en der geestelijke leidslieden van het volk te schilderen, en het daarom te bedreigen met de gehele verwoesting van Zion; maar deze bedreiging der diepste vernedering van Gods volk dient tevens alleen daartoe, om de volgende beloften der latere hoogste verheffing van Zion, de verlossing van het bekeerde overblijfsel, en daardoor de genade Gods in des te schitterender licht te plaatsen. De rede bevat 4 afdelingen: In de eerste (Hoofdst. 3) wordt nogmaals een wee uitgeroepen over de goddeloze vorsten en geestelijke leidslieden des volks; het gezegde in Hoofdst. 2:1 vv. wordt nader ontwikkeld. In de tweede afdeling (Hoofdst. 4:1-7) wordt het toekomstige heil der verlossing in zijne voltooiing geschilderd, in het derde (Hoofdst. 4:8-14) wordt dat in zijne langzame ontwikkeling tot dit hoogste toppunt, de wederoprichting der vroegere heerschappij van de dochter Zions door hare verlossing uit Babel, en hare overwinning over alle machten der wereld voorgesteld; en eindelijk in de vierde (Hoofdst. 5) de toekomstige verwezenlijking van al die zaligheid door de Heerser, die uit Bethlehem zal voortkomen en door zijn krachtig bestuur de grootsten zegen zal verbreiden. Zo stelt hij tegenover dwaze verwachtingen de ware verwachtingen der zaligheid en de waarachtige beloften Gods, opdat het volk zijne valse verwachtingen late varen, en bedenken moge wat werkelijk tot zijnen vrede dient.

Vs. 1-12. De Profeet ontwikkelt nog eens een uitvoerig, donker beeld van de zonden van 's volks leidslieden, en de daarom nabijzijnde verwoesting van Jeruzalem. Vooreerst verkondigt hij de vorsten, omdat zij het recht in onrecht verkeren en het arme volk uitzuigen, Gods rechtvaardige vergelding (vs. 1-4); vervolgens de valsen profeten, omdat zij het volk verleiden en door leugenachtige vredesbeloften in zijne zonde versterken, gestrenge bestraffing (vs. 5-8), en eindelijk aan alle van God geordende leidslieden des volks, aan de vorsten, priesters en Profeten, omdat zij het tegendeel waren geworden van hetgeen zij moesten zijn, dat Jeruzalem verwoest zou worden, Zion en de tempelberg in akkerveld zouden worden veranderd. (vs. 9-12).

Voorts zei ik, om het gezegde in het vorige hoofdstuk nader te ontwikkelen: Hoort nu, gij hoofden Jakobs, vorsten der stammen onder het volk van Israël, en gij oversten van het huis Israëls, hoofden der bijzondere geslachten en families! betaamt het ulieden, wien de gerechtspleging onder het volk is opgedragen (Jes. 1:10; 22:3), niet het recht te weten, daar dit toch bij uw ambt behoort? Kent gij het niet, wie zal het dan kennen?

Even als de persoon, omdat hij een ambt bekleedt, openbaar is, zo zijn ook de zonden en gebreken der overheden openbaar en veel meer vruchtbaar dan de zonden der gewone burgers, niet alleen om de grote ergernis, daarom dat het volk in 't algemeen geneigd is de gebreken der groten na te volgen, maar ook daarom dat diensvolgens de overheid nalatiger wordt, om zulke zonden en gebreken in de onderdanen te bestraffen, die zij in zich zelf vindt en gevoelt.

Zij weten het recht wel, maar doen juist het tegendeel; zij haten in hun hart het goede, en hebben het kwade lief; zij rovenbij degenen, die recht bij hen zoeken, zelfs hun huid van hen af, en hun vlees van hun beenderen, zij beroven hen van alle middelen, om hun leven te onderhouden.

Ja, zij zijn het, die het vlees mijns volks eten, en hun huid afstropen, en hun beenderen verbreken, en van één leggen even als slachtvee, dat ten hunnen nutte is gemest gelijk als in enen pot, en als vlees in het midden eens ketels 1); zo mest gij u met hun goed.

Op zeer plastische wijze schetst de Profeet hier de gruwelen van de Overheid. Schrikkelijker is er niet als dat van de zijde der Overheid het kwade geliefd wordt en het goede gehaat. Dan moet noodwendig een volk te gronde gaan. Het is dan ook daarom dat de Heere waarschuwt, dat Hij niet zal horen als zij in de dagen der benauwdheid tot Hem zullen roepen. Dan zal het bevestigd worden, dat het gebed des goddelozen de Heere een gruwel is.

Als de tijd van het gericht komt, dan zullen zijn hunnen angst roepen tot de HEERE, doch Hij zal hen niet verhoren (Spr. 1:28), maar zal, omdat zij de tijd Zijner genade hebben laten voorbijgaan, Zijn aangezicht, die bron van alle waarachtig leven, te dier tijd voor hen verbergen, zodat wanhoop en dood over hen zullen komen, gelijk als zij hun handelingen kwaad gemaakt hebben.

Al is het anders weinig de zaak der machtigen om tot de Heere te roepen, zo kunnen er toch omstandigheden komen, oorlog enz. waaronder het roepen ontwaakt. Even als de belofte van de verhoring des gebeds het troostelijkste voor een arm mens, zo is de bedreiging van het niet verhoren het verschrikkelijkste. O, wie menigen noodlijdenden, die gerechtigd was om van zijn ambt nut te hebben, zo afwijst, zijn aangezicht voor hem verbergt, zich laat verloochenen, zie wel toe wat hij doet.

Op voortreffelijke wijze keert zich Micha van de hoofden en vorsten, die het rechterambt bekleden, tot de valse profeten, want deze zijn het, die hun handelwijze bevorderen en versterken. Zij zijn hun helpers, hun verbondenen, daar zij voor een stuk brood en een stuk geld wijzen op hun ijverig waarnemen van de uitwendigen godsdienst, en hun alles goeds, het genieten van alle zegeningen, die in de wet op gehoorzaamheid zijn beloofd, aankondigen, hoewel zij door hun misdadig gedrag toch alleen de daarin gedreigde straffen over zich kunnen teweegbrengen, en hen door hun beloften van vrede en vreugde, ook voor alle bestraffingen en bedreigingen der ware profeten onvatbaar maken.

Alzo zegt de HEERE verder tegen de valse profeten, die Mijn volk moesten leren, wat voor God recht en waar is, maar in plaats daarvan het verleiden, het van de ware erkenning van 't geen tot zijnen vrede dient, af brengen, daar zij geluk en vrede verkondigen in plaats van de zonde voor te houden en bekering te prediken, die met hun tanden bijten, die als zij wat te eten krijgen geluk aanzeggen, en roepen vrede uit; maar die niet geeft in hunnen mond, tegen dien zo heiligen zij enen krijg, dien kondigen zij aan dat krijg of enige straf van God over hen komen zal.

Dit blijft voor alle tijden een teken van de valse profeten, dat het hun om winst, om uitwendige aardse rust en gemak, om de gemeente met zich in vrede te houden, om de liefde en toegenegenheid der grote menigte en ten gevolge daarvan ook allerlei handtastelijke bewijzen van vriendschap te verkrijgen, te doen is; om spot en hoon, haat en vervolging te ontwijken, aan de goddelijke waarheid en gerechtigheid de scherpe kanten ontnemen, zodat zij niet meer wonden, misschien zelfs wel voor het vlees aangenaam zijn. Dit is een teken der valse profeten, dat zij het eerste en voornaamste stuk der prediking, de duidelijke straffen der bijzondere zonden, en de vermaning tot bekering, zonder voor het vlees nog een uitweg te laten, achterwege laat. Het valse profeteren heeft in win- eer- en zelfzucht van de ouden mens zijn wortel en oorzaak. Het is wel een groot ongeluk onder ene tirannieke overheid te leven, maar nog gevaarlijker is het valse en goddeloze leraars te hebben; want zij prediken niet alleen het volk uit het land, maar ook in de hel. Het is een zeker kenteken van anti-christelijke gezindheid, welke zich steeds heeft geopenbaard, zodra de waarheid zich hier of daar in de wereld heeft verheven, dat de duivel dadelijk lasteraars verwekt heeft, de getuigen der waarheid heeft aangevallen en hen van de verschrikkelijkste misdaden heeft beschuldigd. Zo gaat het nog en zo zal het blijven tot de jongsten dag.

De tegenwoordige tijd betoont ook daarin zijne grote zwakheid, dat de dwaalleraars rustig in de kerk blijven ja zelfs beweren recht te hebben, om daar in te blijven. Velen in de christelijke kerk hebben zelfs de gave van onderscheiding tussen de ware en de valse leer geheel verloren.

Daarom zal het een nacht van ellende voor ulieden worden van wege het gezicht, dat gij de lieden hebt voorgelogen, en ulieden zal duisternis des gericht's zijn, van wege de waarzegging, die gij in de naam Gods uitspreekt en waarmee gij de heiligen naam Gods lastert; en {a} de zon des heils zal over deze leugen-profeten ondergaan, en de dag zal over hen b) zwart, zal een gerichtsdag worden.

{a} Jer. 15:9. Amos 8:9. b) Joël 2:10.

En de zieners dier leugengezichten zullen op dien dag, dat hun straf over hen komt, voor hun vroegere vrienden beschaamd, en de waarzeggers, die de naam van profeet niet waard zijn, omdat zij uit hun eigen hart waarzeggen, zullen voor de mensen schaamrood worden, daar al hun vroegere voorzeggingen zullen blijken leugen te zijn. Zodra toch de wereld ziet, dat zij bedrogen is, keert zij zich met verachting van hare eigene profeten af. En zij zullen dan al te zamen, beschaamd en vol smart over de smaad, die op hen rust, de bovenste lip bewimpelen); want er zal, wanneer zij in hunnen nood om licht zullen roepen, geen antwoord Gods zijn, geen dat hun door God als een openbaring wordt toegezonden. Zo lang zij konden liggen deden zij het, maar eindelijk zijn zij door God zelven weerlegd, en moeten zij, die vroeger zoveel troost gaven, als troostelozen beschaamd daar staan.

Het voorzeggen en waarzeggen is een zien; zien kan men alleen in licht en door middel daarvan; het licht waarin en waardoor de valse profeten nu zien, is de aanwezige toestand van geluk en vrede, welke het hun alleen mogelijk maakt met hun leugenprofetiën op te treden; want ene waarachtige, van alle geluk en ongeluk onafhankelijke profetische verlichting

hebben zij toch niet; zodra daar om de nacht des ongeluks zal komen, zal het ook met hun voorzeggende gedaan zijn.

Zij zullen mond en kin met enen sluier bedekken, hetwelk men niet alleen deed in grote treurigheid en rouw, gelijk men zien kan Ezech. 24:17, maar 't geen ook inzonderheid de melaatsen betrof, die niet anders dan aldus in het openbaar mochten verschijnen volgens Lev. 13:45; schande, walging en afkeer zouden hun deel zijn.

Maar 1) waarlijk, ik, Gods ware, door Hem gezondene Profeet, ben vol krachts van de Geest des HEEREN 2), in Wien alleen kracht en licht is (Jes. 31:3), zodat ik niet als gene, uit eigen geest spreek (Ezech. 13:3. Jer. 5:13). En ik ben vol van gericht, om onpartijdig de rechtvaardige oordelen Gods uit te spreken, en vol dapperheid, welke niet als de slaafse gezindheid der leugenprofeten voor een maal eten te koop is. Mij niet bekommerende om vriendschap of vijandschap, heb ik moed om Jakob, het verdorven volk van God en al zijne standen te verkondigen niet de leugen van valse vrede, maar zijne overtreding en Gods rechtvaardige straf daarover, en Israël zijne zonde, om hen daarmee tot boete te roepen.

Leert hieruit, dat het gans niet strijdig is tegen de ware nederigheid, dat iemand zijn roeping en gaven die hij van God ontvangen heeft, openlijk staande houdt, wanneer anders zijn persoon en zijn bezending in hem, gereed is om door de boosheid der mensen in verachting gebracht te worden. Dit wordt ons uit het voorbeeld van Micha geleerd, die zichzelf tegen alle verachting, die de valse profeten, en degenen die hen aanhingen, op hem zochten te werpen, verdedigt.

Door het adversatiepartikel "oelaam", dat hier staat, plaatst Micha zijn persoon in de sterkste tegenstelling tegenover de valse profeten. Ik ben, zegt hij (nu en over 't algemeen) vol kracht, en alzo zijn de profeten krachteloos. De kracht van de Profeet is echter gene natuurlijke, maar ene hem door de Heere geschonkene; zij is de Geest des Heeren, met welken hij vervuld is, en die de valse profeten, die naar hunnen eigen geest spreken, geheel ontbreekt. Zonder de Geest zijn zij krachteloos. De Profeet is geheel vervuld met de gedachte aan, met gevoel voor het gericht, met gerechtigheidszin, met moed en kracht, om dat gericht in de bestraffing der ongerechtigheid te doen vrezen. Gericht en sterkte zijn beide werkingen der kracht, des Geestes des Heeren. De valse profeten kunnen Israëls zonde niet bestraffen, omdat het hun aan gevoel voor gerechtigheid en mannelijken moed daartoe ontbreekt; maar deze ontbreken hun, omdat zij geest- en krachteloos zijn.

Een Evangelisch prediker moet ook alle die voorrechten hebben, zal hij met nut prediken. Hij moet met goddelijke kracht zijn aangedaan, om niet in zijn ambt met zwakheid te arbeiden. De gerechtigheid moet hem voor alle dingen naar waarheid doen oordelen. Hij moet sterkte des geestes Gods hebben, opdat zijne woorden een indruk en werking in de zielen hebben.

Wanneer iemand zonder groten strijd zich tot zijn leraarsambt voorbereidt, is ene gewone mate des Geestes voldoende, om dien dienst te verrichten; maar wanneer iemand in een hevigen, zwaren strijd wordt gevoerd, zo wordt hij tevens door de Heere toegerust. Dagelijks zien wij hiervan voorbeelden. Want vele ongeleerden, die nooit de wetenschap geproefd

hebben, zijn toch met hemelse gaven bekleed geweest, zodra het tot een strijd kwam, zodat zij die hooggeleerde doctoren, die alle spreuken der wijsheid schenen machtig te zijn, de mond stopten. Het is ook niet voldoende, getrouw te leren, wat God beveelt zo wij niet tevens strijden. Al verheffen zich de goddelozen zeer, zo moeten wij toch een ijzeren voorhoofd hebben, mogen wij voor hun woede niet wijken, maar onoverwinnelijk standvastigheid betonen. Daar wij met de duivel, de wereld en alle goddelozen te strijden hebben, moeten wij ons ambt getrouw willen waarnemen, ook met dezen moed zijn toegerust. Want met deze vastheid moeten de dienaren Gods door alle hinderpalen doorbreken, met welke de satan ze beproeft op te houden of terug te drijven.

Hoort nu dit, wat u tot straf voor al uwe verkeerdheid zal overkomen (v. 12), gij hoofden van het huis Jakobs, en gij oversten van het huis Israëls, gij allen, wien het gericht en het staatsbestuur is toevertrouwd (vs. 1); die van het gericht, van het recht, hetwelk voor u het onveranderlijk richtsnoer uwer handelingen moest zijn, enen gruwel hebt, en al wat recht is door uwe heilloze kunstgrepen en listen a) verkeert. Zo veroordeelt gij, vertrouwende op uwe macht, omdat gij door de tegenpartij zijt omgekocht.

Amos 5:7; 6:12.

Bouwende Zion met a) bloed 1); en Jeruzalem, de heilige stad, met onrecht; daar gij, even als Achab, u daarin paleizen opricht van geld, door geweld, afpersing, omkoping en veroordeling van onschuldigen verworven.

Ezech. 22:7. Zef. 3:3.

Hiermede zegt God het aan de Overheid, dat zij zich door allerlei geldafpersingen, dat is door bloedgeld, ja door zogenaamde rechterlijke moorden verontreinigt, Zion, dat is hier Jeruzalem, met al wat daarbij behoort daardoor opbouwt. Zich zelf vergroot ten koste van de ellendigen, en paleizen bouwt ten koste van het bloed der verdrukten, gelijk Achab en Jojachim hadden gedaan (1 Kon. 21 en Jer. 22:13-17). Onder Zion en Jeruzalem wordt hier hetzelfde verstaan.

Hare hoofden, Jeruzalems oversten en rechters, rechten om geschenken, zodat de armen nooit tot hun recht kunnen komen, maar voor de macht der rijken, die de middelen hebben om te kopen, moeten onderdoen, en hare priesters, aan welke toch uitdrukkelijk bevolen is, alle bepalingen omtrent offeranden en andere wetten voor niet mede te delen (Lev. 10:11. Deut. 10:11; 33:10), leren om loon, dus dengenen, die ze daarvoor betalen, zodat de armen aan de rechten en woorden Gods geen deel hebben (Jes. 5:23), en hare profeten waarzeggen om geld, zo als die mensen het gaarne hebben, en zij betalen even als de heidenen (Num. 22:6); nog steunen zij daarbij op de HEERE, zeggende in hun vleselijke gerustheid en blindheid: Is de HEERE niet hier te Jeruzalem in het midden van ons, gezeten op de troon boven de cherubim in het Allerheilige? Daarom ons zal geen kwaad overkomen 2), zo als de Profeten Micha en Jesaja beweren. Zij bedenken daarbij niet, dat de Heere een heilig God is, en van Zijn volk heiligheid verlangt, maar gedreigd heeft de goddelozen uit te roeien.

Alhoewel hetgeen goddeloos is nooit kan geheiligd worden door een ijver voor de Kerk, zo kan toch hetgeen heilig is ontheiligd worden en wordt dikwijls ontheiligd door de liefde der wereld. Wanneer de mens datgene doet, wat in zich zelf goed is, maar het doet om vuil gewin verliest het zijne voortreffelijkheid en wordt het een gruwel voor God en mensen.

God geeft Zich in Zijn woord aan diegenen, die het gelovig aannemen; maar nooit volgens de namen en de afstamming der mensen. Des te groter is ons oordeel, hoe nader God Zich tot ons heeft geplaatst, wanneer wij daarbij naar het vlees wandelen. Wat nut geeft ons de zuivere leer, wanneer men die niet op het leven toepast, zo men dat niet dagelijks daarnaar richt? De ware leer is alleen daar, waar men tegen alle eigene gedachten, begeerten en lusten, dus tegen vlees, wereld en duivel in de strijd ligt, anders wordt zij misbruikt en kan zij ons slechts veroordelen.

Wat hier zich uitspreekt is het vleselijk vertrouwen der goddelozen. Dit vertrouwen gebruikt de Heere God als een steun, terwijl het zijn grondslag heeft in de wereld. Het is het tegenovergestelde van het geloof, hetwelk zijn grondslag heeft in de Heere God zelven, en daarom op Hem alleen steunt, maar ook Hem alleen wenst te dienen en te vrezen.

Daarom, om uwentwil, o goddeloze vorsten, priesters en profeten! zal Zion door Gods gericht even als Samaria eens geheel worden verwoest en vervolgens als een akker geploegd worden\, en Jeruzalem zal tot steenhopen worden, en de berg dezen huizes, de tempelberg, waar nu nog des Heeren huis op staat, tot hoogten eens wouds 1), die met wilde struiken zijn begroeid, en waarop van de heerlijkheid en tegenwoordigheid des Heeren niets meer zal te zien zijn (Ezech. 10:18 vv. 11:22 vv.).

Geen plaats of zichtbare kerk heeft zulk een voorrecht, of de zonde zal dezelve woest maken. Want daar was geen plaats, die zulke beloften had als Zion, Jeruzalem en de berg des Heeren, en nochtans zullen zij als een akker geploegd worden.

HOOFDSTUK 4.

VAN HET RIJK VAN CHRISTUS, EN DE VERLOSSING UIT DE BABYLONISCHE BALLINGSCHAP.

II. Vs. 1-7. Nu begint de voorstelling van de zegen der verlossing en verheerlijking van Gods volk, welke na het eindigen der gerichten Gods te verwachten is. Deze Messiaanse zaligheid wordt eerst in hare volmaking geschilderd. De tempelberg door Gods gericht tot ene woeste hoogte vernederd, zal eens in de laatste dagen weer met de hoogste heerlijkheid worden bekleed: want alle heidense volken zullen naar dien toestromen, om de wet des Heeren te leren en aan te nemen. Deze Goddelijke zegen over de menigte der heidenen zal zich vervolgens ook uitbreiden over Israël, dat zich in de verstrooiing bevindt, want ook dit zal door de Heere weer in genade worden aangenomen, en tot Zijnen heiligen berg worden vergaderd.

Niet in de nabijzijnde toekomst zo als uwe leugenprofeten u voor prediken, maar eerst als alle gerichten zijn volvoerd, en het rijk Gods daarna wordt volmaakt (Hos. 3:5 Jes. 2:2) in het laatste der dagen zal het geschieden, dat de berg van het huis des HEEREN, Zion met Moria, ja de gehele heilige stad, in zo verre zij daarin haar middelpunt en hare goddelijke stichting heeft, zal vastgesteld zijn op de top der bergen. Zal hij door Gods gericht tot akkerveld en tot ene boschachtige hoogte worden veranderd (Hoofdst. 3:12), en zal ene nieuwe, buitengewone openbaring des Heeren, welke als vroegere openbaringen op de Sinaï en op hem zelve verre overtreft, plaats hebben, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen, boven alles wat zich verheft, en nu zich veel hoger acht dan Zion, en de volken der gehele wereld, die tot hiertoe hun eigene wegen zonder God gingen, zullen dezen verhoogden berg Gods van verre zien, en even als de wateren der aarde, in hun verenigingsplaats, de zee, uit de verstrooiing tot hem, tot deze plaats der hoogste openbaring toevloeien.

Dit en de volgende twee verzen heeft Jesaja (Hoofdst. 2:2-4) herhaald en tot uitgangspunt zijner gehele voorzegging van de weg der gerichten Gods, om van de valse tot de ware heerlijkheid Gods te komen. gemaakt. Ziet daar de uitvoerige uitlegging. Dat Jesaja deze woorden aan Micha ontleend heeft, en niet omgekeerd, of ook beiden aan enen derden onbekenden Profeet, kan om vele redenen voor ontwijfelbaar worden gehouden vgl. Jes. 2:1 Hoe onafscheidelijker berg en rijk voor het Israëlietische oog waren, des te meer ligt het voor de hand, om op onze plaats de gedachte uitgesproken te zien: het rijk Gods zal in de toekomst boven alle rijken der wereld worden verhoogd. Nemen wij het gewone gebruik der bergen als beeld in aanmerking, dan ligt het voor de hand aan te nemen, dat niet alleen de verhoging oneigenlijk moet worden opgevat, dat ook de berg zelf voornamelijk naar zijne symbolische zijde moet worden beschouwd, als symbool van het rijk Gods onder Israël, waarbij wij toch zullen verwachten, dat bij het begin der voorstelling ten minste de zaak nog met het symbool zal verbonden zijn.

Wat in het allerheilige onder het Oude Testament nog verborgen was, is ons in Christus duidelijk geopenbaard, namelijk de God der genade en der zaligheid voor ons zondige

mensen. Deze heerlijkheid gaat boven alle aardse heerlijkheid, zo er enige bij de heidenen geweest is.

En vele Heidenen (de volheid der heidenen) zullen met kracht opgewekt (Zach. 8:20 vv.) en vol verlangen henengaan, en de een tot de ander zeggen: Komt en laat ons niet meer onze stomme afgoden, maar opgaan tot de berg des HEEREN, waar Hij Zich volkomen heeft geopenbaard, en ten huize van de God Jakobs, opdat Hij ons lere van Zijne wegen, hoe een zondaar tot genade en zaligheid komt, en wij diensvolgens in Zijne paden wandelen, en het leven verkrijgen. Daarheen moet toch noodzakelijk iedere voet zich wenden, die zalig wil worden, want uit Zion alleen, de plaats, waar God Zich steeds aan Zijn uitverkoren volk heeft geopenbaard, zal de wet uitgaan, welke de mens aanwijst wie hij is, en hoe hij voor zijn God staat; en des HEEREN Woord dat hem toont, wie onze Heer God is en hoe een mens met Hem kan verzoend worden, zal alleen uit Jeruzalem komen. Van daar alleen moet de beantwoording van alle vragen, welke de zondaar omtrent de weg ten leven doet, komen.

Merk hieraan; Dezulken mogen vertroostingën verwachten, dat God hen zal leren, die vastelijk voorgenomen hebben, door zijn genade zo te doen, als zij geleerd zijn; dat tot dit einde een nieuwe betrekking aan de wereld zal bekend gemaakt worden, waarop de kerk zal gegrond zijn en waardoor menigeen tot de kerk zou gebracht worden, want uit Zion zal de wet uitgaan en des Heeren woord uit Jeruzalem.

Onder Wet en Woord wordt hier verstaan de leer der zaligheid, die van de Joden zou uitgaan tot de Heidenen. De wet is hier de wet des geloofs, het woord, het woord der genade. Vandaar dat er niet staat dat de wet uit Sinaï zou uitgaan, maar uit Zion. De ceremoniën zouden afgeschaft worden, en wat tot de Heidenen zou gebracht worden was hetzelfde wat de Profeet Jesaja noemt, de Wet en de Getuigenis.

De zaligheid is uit de Joden.

Het aannemen van de openbaring Gods en Zijne zaligheid zal ene gehele omkering in het leven der heidenen te weeg brengen. Zij zullen hun twisten niet meer met het zwaard beslissen, maar de Heere, de door hen aangenomen God, zullen zij als hunnen Heere en Koning erkennen. En Hij zal door Zijn heilig woord en Zijne dienaren, onder grote tussen vele volken richten, als Rechter beslissen, en machtige Heidenen straffen het recht spreken tot verre toe, de vrede stichten 1); en zij zullen ten gevolge daarvan hun zwaarden, met welke zij elkaar zolang zij God en Zijn heilig recht niet kenden, versloegen, slaan tot spaden, tot werktuigen van vreedzame, Gode welgevallige bebouwing van de aardbodem, en hun spiesen tot sikkelen. Het ene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, om zich zelf recht te verschaffen, of ook het andere onrechtvaardig aan te vallen en ter neer te slaan, en zij zullen bovendien de krijg niet meer leren, zich niet meer in de wapenhandel oefenen, noch zich op krijgskunst toeleggen 2).

Het is er tegenwoordig nog wel ver van af, dat het recht onder de Christelijke volken de zuivere uitdrukking van het goddelijk recht zou zijn, zo als het toch moest zijn. In het begin der geschiedenis van een bekeerd heidenvolk is het wel zo, als hier voorzeggd wordt. Hoe meer

zich echter het volk van het Goddelijk leven afkeert, des te meer verwijderd zich ook het onder hen geldende recht en zijne rechtspleging van het in Gods woord gegeven recht, zodat onze profetie alleen in 't private leven der ware christenen binnen de ware kerk tot vervulling is gekomen. In het openbare leven zal het eerst dan zo worden, wanneer de scheiding tussen gelovigen en huichelaars is voltooid, en daarmee het einde der strijdende kerk zal gekomen zijn.

Is iemand in de Heilige Schrift zo geheel onervaren, dat hij dezen tekst zo wil verklaren, dat een Christen gene wapenen mag dragen, of ze niet mag gebruiken, die keert zeer dwaas de gehele bedoeling van de Profeet om. Hij ontnemt dit woord aan het geestelijke rijk van Christus, en draagt het op het stoffelijk rijk over, dat doet hij tegen dat duidelijk woord in, dat aan de wereldlijke Overheid de plicht oplegt, om hare onderdanen voor het onbillijke geweld te beschermen en de algemenen vrede te helpen bewaren.

Dat de eerste Christenen deze voorzegging van Micha juist hebben verstaan en op zich toegepast, bewijzen de woorden van Justinus, de martelaar. Zo velen wij uit de wet en het van Jeruzalem door de Apostelen uitgegane woord tot het geloof zijn gekomen, en bij de God Jakobs en Israëls toevlucht hebben gevonden, vervuld tot nu toe met oorlog en moord en alle boosheid, hebben zij overal de wapenen des krijgs in werktuigen des vredes veranderd, en beoefenen vroomheid, gerechtigheid, menschenliefde, geloof, hoop.

Maar zij zullen, in ongestoord en dankbaar genot der gaven Gods, zitten een ieder onder zijnen wijnstok en onder zijnen vijgeboom, zo als dat in voorafbeelding onder Salomo het geval was (1 Kon 4:25. Zach. 3:10), en er zal niemandmeer zijn van enigen verborgen of openbaren vijand, die ze verschrikke 1). Zo heeft de Heere aan Zijn volk beloofd (Lev. 26:6), en hoe ongelofelijk het moge schijnen, zo zal het zeker geschieden; want de getrouwe mond des HEEREN der heirscharen, die waarachtig is en sterk en machtig in de strijd, heeft het gesproken 2). Hij zelf zal het ondanks alle hindernissen daartoe brengen.

Deze belofte van grote rust en stilte is niet te verstaan, alsof de Heere de Christenen ondermijnde van een wettigen oorlog veroordelen. Want de Overheid, het zwaard der Justitie dragende, hetwelk menigmaal door geweld van wapenen moet uitgevoerd worden is ene ordonnantie Gods (Rom. 13). Ook hebben wij het niet te verstaan, dat de kerk altijd een uitwendige rust en vrede genieten zou. Want dit wordt door Christus zelf weerlegd (Matth. 10:34). Ook is de geestelijke vrede der godzaligen in alle beroeringen niet genoeg voldoende aan het oogmerk van deze belofte. Maar het oogmerk leert ons: 1. dat de zaligmakende uitwerking van het Evangelie op de mensen hun verdorvenheden ten onder brengt, doende hun handelbaar en buigzaam zijn voor de wille Gods, alsook vreedzaam trachten om God te dienen in hun standplaatsen en om nuttig te zijn voor elkaar. 2. Dit temmen van der mensen verdorvenheden, door het Evangelie blijkt verder, in dat de heiligen en bekeerden in zo verre als zij vernieuwd zijn, in vrede zullen leven, en dat er niet meer zulk ene vijandschap zal zijn tussen de gelovige Heidenen en Joden, als er ware eer de middelmuur des afscheidsels was weggenomen. 3. De kerke Gods zal ten spijt van alle de macht en de verzinning der vijanden zelfs uitwendigen vrede en stilheid hebben, in zo verre die nodig en dienstig kan zijn tot bevordering van haar geestelijk voordeel.

Hiermede geeft de Profeet weer de vastheid en de zekerheid der belofte aan. Niet hij, maar de Heere Jehova, de getrouwe Verbonds God, heeft dit gesproken, en deze belofte gedaan. Zijne beloften falen niet, zijn toezeggingen zijn waarachtig en getrouw.

De overige heidenen, die de Heere en Zijn woord niet zoeken, of weer daarvan afvallen, zullen in hun machteloosheid dezen vrede Gods van het bekeerde volk van God en van alle anderen, die des Heeren woord aannemen, niet kunnen verstoren, Want alle volken onder deze in ongeloof en vijandschap volharde heidenen, zullen wandelen en handelen elk in de naam, d. i. in de kracht zijns gods, die toch geen god is, maar een levenloos, krachteloos nietig beeld van zijn verduisterd verstand; maar wij, de gehele bekeerde gemeente des Heeren, Joden en Heidenen, zullen wandelen en handelen in de naam d. i. in de almachtige kracht des HEEREN, onzes Gods, die de alleen waarachtige is, de Schepper en Regeerder der wereld, wiens naam een vaste burg is voor allen, die derwaarts vluchten (Spr. 18:10). Dat zal eeuwiglijk en altoos zo wezen; nooit zal de macht der zonde, noch de boosheid en list der goddelozen ons van Hem scheiden of onzen vrede verstoren.

In dit vers wordt aan de ene zijde de nietigheid en krachteloosheid van de afgoden aangeduid en duidelijk de macht en sterkte van de God des heils, de enigen en waarachtigen God, aangewezen, maar daarmee ook, dat ten slotte de heidenen de gelovigen uit Joden en Heidenen niet zullen kunnen schaden. Niet alle Heidenen zullen komen tot het geloof in de enigen en waarachtigen God. Er zullen nog vele bittere vijanden overblijven, maar zij mogen drukken en verdrukken, vernietigen kunnen zij de gelovigen niet. Want dezen laatsten staat God, de Heere, de Almachtige ter zij.

Het is ene duivelse mening, dat men in elken godsdienst zou kunnen zalig worden. Is de God der Christenen, de enige ware God, dan spreekt van zelf, dat buiten de kerk van Christus gene macht, wijsheid en deugd kan bestaan.

Te dien dage, als vele volken tot de hoogverheven, verheerlijkten berg Zion zullen optrekken, en niet eerder, zo als gij u laat diets maken (Hoofdst. 2:12), spreekt de HEERE, zal Ik Mij over Mijn volk Israël weer ontfermen 1). Dan zal Ik haar 2), de dochter Jeruzalems, die hinkende was en in de ellende der verstrooiing zuchtte, verzamelen, en haar, die verdreven was, die door Mij om hare zonde onder de heidenen was verstoten, weer in haar land Kanaän vergaderen, en die Ik door Mijne zware gerichten geplaagd had.

Deut. 30:3, 4 en 5.

Ook het O. T. weet er van, dat het Israël naar het vlees eerst na de volheid der heidenen verootmoedigd en verslagen, in het rijk Gods zal ingaan. Waardoor wordt dat ingaan terughouden? Daardoor dat de Christenheid, in plaats van op Gods recht acht te geven en daardoor in vrede te leven, zich in veten en geestelijke oorlogen laat opwinden, en de zekerheid der goddelijke gerichten twijfelachtig maakt.

Het femin. wordt in 't Hebr. dikwijls gebruikt in plaats van het neutrum, dat in deze taal ontbreekt en tevens om een collectieven zin uit te drukken. "De hinkende" betekent degenen, die evenmin uit zich zelf kracht hebben om zich tot de Heere te vergaderen, en, even zo min daartoe in de ogen der wereld vermogen bezittende, uitzien als lichamelijk lammen.

Het hinkende is het ellendige of de ellendigen, die in ballingschap verkeren. Gelijkluidend is het dan met hetgeen volgt, die verdreven waren. De Heere had Zijn volk geslagen, dat is gestraft. Maar Hij zou zich weer over Zijne ellendigen erbarmen. Hij zou weer zich openbaren als de God des heils, die des ontfermens niet moede was.

Is er een ogenblik in Zijn toorn, er is een leven in Zijn goedgunstigheid.

En Ik zal a) haar die hinkende was, Mijn arm, door vele plagen verootmoedigd volk, maken tot een overblijfsel, en haar, die verre henen verstoten was, zo als Ik in Hoofdst. 2:12 beloofd heb, tot aan machtig volk; en de HEERE zal dan Zijn rijk in volkomene heerlijkheid oprichten, en zelf b) Koning over hen zijn; zo groot zal die heerlijkheid zijn, dat Davids en Salomo's heerlijkheid niets zal zijn bij dit rijk, en wel in het weer bloeiende en verlaagde Kanaän op de berg Zions, van nu aan, dat Israël zich zal hebben bekeerd en weer vergaderd zal zijn tot in eeuwigheid.

Zef. 3:19. b) Dan. 7:14. Luk. 1:33.

Micha noemt hier niet de nakomelingen van David, maar Jehova zelf, niet om dat rijk van David uit te sluiten, maar om te tonen, dat God, geopenbaard in het vlees, de Stichter van dat rijk is, ja dat Hij zelfs alle macht bezit. Want hoewel God door de hand van David, Josia en Hizkia het oude volk heeft geregeerd, zo lag er toch als ene schaduw tussen; zodat God op verborgen wijze regeerde. De Profeet drukt dus hier een onderscheid uit tussen die voorafbeeldende schaduw van het rijk en het latere nieuwe rijk, dat God door de komst van de Messias wil openbaren. En dat is waarachtig en zeker vervuld in de persoon van Christus. Hoewel namelijk Christus het ware zaad Davids was, was Hij toch tevens Jehova, namelijk God, geopenbaard in het vlees.

Door twee zaken moet de Zionsberg worden verheerlijkt, daardoor dat Zich de Heere op dezen berg zo schitterend openbaart, dat alle volken toestromen, het dus tot middelpunt der wereld wordt, en daardoor, dat de Heere in dien zelfden tijd, dat dit het geval is, op dezen over Israël regeert.

Hoe vele volken ook tot hiertoe reeds in de Christelijke kerk zijn ingegaan, zo is toch de tijd nog niet gekomen, dat zij ook geheel door de Geest van Christus doordrongen, hun twisten door de Heere als hunnen Koning laten beslissen, en zich onthoudende van de krijg in eeuwigen vrede leven. Ook voor Israël is de tijd nog niet gekomen, dat het hinkende en verstotene vergaderd en tot een sterk volk zou worden gemaakt, hoevele Joden ook elk afzonderlijk in de schoot der Christelijke kerk heil en vrede hebben gevonden. Het ophouden van de strijd en de eeuwige vrede kunnen eerst na vernietiging van alle Gode vijandige machten op aarde, en na de wederkomst van Christus ten gerichte en tot volmaking van Zijn

rijk plaats hebben. Het rijk der heerlijkheid wordt op de nieuwe aarde opgericht in dat Jeruzalem, dat de heiligen Ziener op Pathmos in de geest op enen groten en hogen berg werd getoond (Openb. 21:10). In deze heilige stad zal geen tempel zijn "want de Heere, de Almachtige God, is haar tempel en het Lam. " (Openb. 21:22). Het woord des Heeren tot de Samaritaanse, dat men God noch op dezen berg noch te Jeruzalem zal aanbidden, maar in geest en in waarheid (Joh. 4:21, 23), heeft niet alleen op het rijk Gods en zijne tijdelijke ontwikkeling in de Christelijke kerk, maar ook op de tijd der volmaking van het rijk Gods in heerlijkheid betrekking.

Eerst moet Zion, het bevelde, verwoest worden, voordat het de plaats der heilige heerschappij van God kan worden. Eerst moet Zions volk gevangen in de vreemde worden gevoerd, waar het een volk wordt, sterk in de Heere en zegerijk voor alle volken. Eerst moet Zions Koning diep verootmoedigd worden, voordat de ware Koning uit Davids huis komt, die Zijn volk eeuwigen vrede aanbrengt.

8.

II. Vs. 8-14. De Profeet had tot hertoe het op te richten rijk alleen als een rijk Gods geschilderd, zonder een kansel te vermelden, waardoor zich Zijne genade op de gemeente zou uitstorten, enen Middelaar, die Hem onder hen vertegenwoordigde. Zijne voorstelling was dus nog gedeeltelijk. Zij miste nog de aanknoping aan de belofte ener eeuwige heerschappij, van zijn geslacht, aan David gegeven, en door hem en andere heilige zangers en Profeten dikwijls verheerlijkt. Volgens deze moest die latere grote betoning van genade geschieden door ene spruit van dezen stam, en deze stam steeds het substraat (fondament) zijn, waaraan zich de goddelijke kracht en het goddelijk wezen op het hoogst openbaarde. " Nu voegt hij er aan toe: Zions heerschappij, de door David gestichte, maar door verwoesting en vernietiging van Zion-Jeruzalem op gehevene, zal te dier tijd weer worden opgericht, en Gods heerschappij zal niets anders zijn dan de heerschappij van enen anderen David. Voordat dit echter geschiedt-en hiermede stelt de Profeet tegenover de schitterende toekomst de tijd van lijden, die dadelijk nabij is als in de scherpste tegenstelling- moet Zion eerst zijn Koning verliezen, naar Babel in ballingschap gaan, van daar moet het eerst door de Heere uit de macht der vijanden worden verlost. Het zal dan alle vijandige machten in de kracht van zijn God overwinnen. Nu moge het zich vooraf voorbereiden en verenigen, om belegering en zware verootmoediging te ondergaan.

En gij Migdal-Eder = Schaapstoren (Neh. 3:25 v.), die u hoog verheft boven Davids burcht op Zion, en aan ieder de heerschappij van Davids geslacht over de kudde Gods voor ogen stelt, gij Ofel (= hoogte) der dochter Zions! Op u heeft de Heere Zijne Zionsgemeente onder Davids huis gegrondvest. Wel zal spoedig het koningschap van Davids huis door Gods gericht worden vernietigd, gelijk ik boven (Hoofdst. 3:12) heb voezegd, maar tot u zal komen, ja daar zal komen de vorige heerschappij ondanks alle hindernissen, zo als die onzer David en Salomo is geweest, het koninkrijk der dochteren van Jeruzalem, zodat de koninklijke heerschappij des Heeren over Zijn volk (vs. 7) niet anders zal zijn dan de wederoprichting van Davids troon onder de Zoon van David in heerlijkheid.

De uitleggers zijn het er allen over eens, dat de Schaapstoren zo ook de "vesting" of heuvel, Hebr. Ofel, een zinnebeeld moet zijn van het koningschap van het huis van David, maar niet daarover, waar die zal hebben geleden. Een schaapstoren d. i. een sterke toren ter bescherming der herders tegen aanvallen of wilde dieren, wordt tussen Bethlehem en Bethel in de geschiedenis van Jakob (Gen. 35:16 vv.) vermeld. Daar sloeg hij na de door zijner Rachel zijne tente op. Dat Micha dezen bedoelde, en dat die ongeveer daar zou hebben gelegen, waar later de Koningsburg op Zion door David gebouwd is, zodat deze toren als een overblijfsel van de ouden tijd in de burg is ingelijfd, is zeer onzeker. Daarentegen is het waarschijnlijker, dat Micha dezen hoofdtoren van de koningsburg op Zion eerst met dezen naam heeft bestempeld, tot een aandenken aan de toren bij Bethlehem, die beroemd was uit de geschiedenis der aartsvaders, daar "de stichter van het door God verkoren koningshuis, David, van een herder der schapen tot een herder van het volk Israëls, van de kudde van Jehova (Jer. 13:17) was geroepen. Deze benaming lag de Profeet zeer voor de hand, daar hij niet alleen in Hoofdst. 5:3 de Messias als Herder, maar ook in Hoofdst. 7:14 Israël als schapen van Jehova's erfdeel voorstelt. " Evenzo is het twijfelachtig, of de vesting of heuvel Ofel ene bepaalde plaats is. Wel werd later de zuidelijke helling van de tempelberg Moria met dien naam genoemd, zo als blijkt uit 2 Kron. 27:3; 33:14. bevonden zich versterkingen, die tot in het Kedrondal reikten. Daar toch Micha onder dat Ofel een beeld van de koninklijke heerschappij van Davids huis wil doen verstaan, zo moet men aannemen, dat vroeger deze naam voor de gehele menigte heuvels, waarop de stad, de burg en de tempel lagen, gebezigd werd, en allengs alleen tot de helling van Moria werd bepaald.

Ene zeer merkwaardige voorzegging, geheel overeenstemmende met die van Hoofdst. 5:1. Migdal-Eder was een wachttoren nabij Bethlehem (Gen. 35:21); misschien wel dezelfde plaats, waar de herders ten tijde van Jezus geboorte met hun kudden gelegerd waren. Ofel was ene zeer sterke plaats binnen Jeruzalem, in Micha's leeftijd door de koning Jotham nog aanzienlijk bevestigd (2 Kron. 27:3). Migdal-Eder, de nederige schaapstoren nabij Bethlehem, wordt een Ofel voor Zions dochter, de onwinbare sterkte des volks, door de geboorte van de groten Heiland der natie aldaar.

Maar wacht u, gij dochter Zions, dat gij met het oog op die latere heerlijkheid na uwe bekering de u gedreigde gerichten Gods lichtvaardig gering schat, en misschien meent, dat zij niet veel te betekenen zullen hebben. Die zullen zo zeker komen, dat ik ze in de geest reeds als tegenwoordig zie. Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? 1) Is er geen a), Koning onder u? is uw koningschap, waaraan de koning zo grote belofte voor u heeft verbonden, dat het voor u het zichtbare onderpand der genade en tegenwoordigheid Gods onder u was, van u weggenomen? Is uw Raadgever, uw koning" de met de geest des raads en der wijsheid des Heeren voor u gezalfde, vergaan, dat u smart, als van ene barende vrouw heeft aangegrepen. 2)

a.) Jer. 8:19.

Het antwoord is duidelijk: ja wel, de koning is gevangen, het koningschap van Zion is vernietigd enz.

Ook hier staat de Profeet ene barende vrouw voor de aandacht. Hij hoort het geschrei, het schreeuwen van het volk over het verlies van koning en raadgever, voor Israël dubbel smartelijk, omdat de koning theokratisch koning was en drager van de heilsbeloften Gods. De Profeet wil hen echter van de zichtbaren koning afbrengen tot de Onzichtbaren, tot de Goddelijken Raadgever en vraagt daarom: Is er geen Koning onder u, Is uw Raadgever vergaan? om aan het ware Israël te betuigen, dat aan het volk Gods in zijn verdrukkingen niets ontbreekt, hetwelk het vervolgens tot vertroosting zou kunnen zijn, dewijl het God heeft tot zijn algenoegzame toevlucht en sterkte.

Gelijk de Heere het menigmaal nodig ziet om de ellende van een volk niet weg te nemen, maar om dezelve te doen aanhouden, en om ze te vermeerderen, alzo moest ook het volk Gods in zulke gevallen zich met dapperheid en resolute wapens tegen zulk lotgevallen liever dan dat zij door moedeloosheid hun eigen kruis zwaar maken zou, hetwelk alles is wat zij doen kennen.

Lijdt smart en arbeid, dien de Heere u oplegt, om voort te brengen, o dochter Zions! Gij zult die dodelijke smarten, die over u komen, moeten lijden, al kromt gij u van smart als ene barende vrouw; want, het kan niet bespaard worden, nu zult gij wel zeker uit de stad henen uitgaan, als zij door de vijand zal worden veroverd, en op het veld wonen, aan storm en onweder prijs gegeven, en tot in Babel komen, maar aldaar zult gij gered worden 1). De Heere zal u zowel uit het eigenlijke Babel als ook uit de macht der wereld, wier beeld het is, verlossen; aldaar zal u de HEERE verlossen uit de hand uwer vijanden.

De Heere spreekt hier het in lijden zijnde volk aan met de tederen naam van dochter Zions en roept het toe om niet alleen de ellende te aanvaarden, maar om uit die ellende de vrucht der gerechtigheid te plukken. Door de verdrukking zal het volk heen moeten, door het lijden tot heerlijkheid. Dit geldt ook op geestelijk gebied. Eerst de geboorteweën van het nieuwe leven en dan de tijd van heerlijkheid en verlossing. Wie de smart over de zonde niet kent, weet ook niet van de blijdschap der zaligheid te spreken.

Onnodig hebben de uitleggers zich veel hieraan gestoten, dat Micha hier de verwoesting der stad door de Chaldeënen en de wegvoering van het volk van Israël (dat na de verwoesting van het rijk der tien stammen door de Assyriërs in Zion zijn middelpunt had) naar Babel voorzegt. Het Chaldeeuwse rijk met zijne hoofdstad Babel was toch zelfs nog niet eens zelfstandig en van enige betekenis, het Assyrische rijk met de hoofdstad Nineve begon eerst gevaarlijk te worden. Micha wijst dan ook op andere plaatsen duidelijk op de gerichten door Assur. Wel voorzegt de Jesaja, die gelijktijdig leefde, de wegvoering naar Babel, maar deze heeft toch ten minste de vernietiging van de Assyrische legermacht voor de muren van Babel beleefd, en daarin een aanknopingspunt voor het ophouden der Assyrische macht en de verheffing van Babel gehad, terwijl Micha die vernietiging van het Assyrische leger niet meer beleefde. Hoewel nu een zo bijzonder en ver reikend profetisch oog op zich zelf niet voor onmogelijk kan worden gehouden, zo heeft toch de voor ons liggende profetie nog ene andere verklaring. Zeker bedoelt de Profeet hier, even als in Hoofdst. 3:12, vooreerst de verwoesting der stad en de verbanning des volks door de Chaldeënen. Met deze katastrofe is echter de voorzegging van Micha niet vervuld, evenmin als de volgende belofte door het terugkeren uit

de Babylonische ballingschap vervuld is. Micha plaatst zich met dezen naam "Babel" in de beschouwingswijze der geschiedenis van het rijk Gods, welke op de Pentateuch (de 5 boeken van Mozes) steunt. Deze wordt in de Heilige Schrift met voorliefde onder het gezichtspunt der tegenstelling geplaatst, namelijk aan de ene zijde de heilige stad Jeruzalem (met de heiligen koning David), aan de andere zijde de stad Babel (met de God trotserenden koning Nimrod). De reden, waarom voor de Gode vijandige wereld juist dit Tyrus, waarvan het gebruik tot aan het einde der Schrift doorgaat (Openb. 16:19; 17:5; 18:21), gekozen werd, ligt in het bericht (Gen. 11), dat juist hier de mensheid zich tot de tegen God gerichte onderneming van de torenbouw verstoutte. Het gaf alzo te kennen, dat de bedreiging op onze plaats niet minder betekende, dan dat voor de komst der zaligheid, door vreselijke katastrofen, de gemeente Gods aan het rijk der wereld moest worden overgegeven.

Het is dus niet genoeg, de bedreigingen van Micha alleen tot Sanheribs inval, of ook maar alleen tot de wegvoering naar Babel door Nebukadnezar te beperken. maar wij moeten die tevens toepassen op de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen en de daarmee samenhangende verstrooiing der Joden in de gehele wereld, terwijl de beloofde verlossing uit Babel tevens ziet op de redding van Israël, welke nu, wat de hoofdzaak aangaat, nog in de toekomst ligt. In de typische betekenis van Babel, als de haardsteden van de menselijken hoogmoed en van goddeloze machtsontwikkeling, en als aanslag van het wereldrijk, hebben wij zowel de oorzaak te zoeken voor het goddelijk raadsbesluit, om het volk Gods, dat in de macht van het rijk der wereld moet worden overgegeven, naar Babel te verbannen, als het aanknopingspunt bij de verwezenlijking van dit raadsbesluit, in het profetisch bewustzijn voor de verkondiging daarvan. Micha voorzegt alzo de wegvoering der dochter Zions naar Babel, en hare redding uit de macht harer vijanden, niet omdat Babel naast Nineve, die hoofdstad van het wereldrijk in zijnen tijd, een hoofdstad van dit rijk is, maar omdat Babel van zijn oorsprong af, type en zinnebeeld was van de macht der wereld.

Nu zijn wel na uwe verlossing uit de macht der Gode vijandige wereld vele Heidenen tegen u verzameld, die daar onder elkaar zeggen: Wat is er van de hooggeroemde heiligheid van dit volk? Wij willen het verwoesten en vernietigen! Laat ze ontheilgd worden, en laat ons oog schouwen aan Zion.

Maar zij, die goddeloze heidenen die zich tegen de bekeerde gemeente Gods op Zion hebben verenigd, weten, verstaan de gedachten des HEEREN over Zijn volk en rijk niet; en verstaan Zijnen raadslag niet, dat Hij hen vergaderd heeft voor Jeruzalem, niet om de stad aan hen over te leveren, maar als garven tot de a) dorsvloer, om henzelfen bij elkaar te hebben, te dorsen en geheel te vernietigen, voordat zij in staat zullen zijn Gods volk schade aan te doen.

Jer. 51:33.

En gij Zion zult zelf dit gericht aan hen volvoeren. Maak udan op en dors, o dochter Zions! vertreed de vijanden uwer goddelijke heerlijkheid in de kracht des Heeren, als een rund, dat over het uitgebreid koren gaat (om de korrels met de hoeven uit te treden Deut. 25:4). Dat zult gij vermogen, door Mij daartoe toegerust; want Ik zal uwen hoorn, even als bij

een sterken stier, ijzer maken, en uwe klauwen koper maken; Ik zal u bekleden met onverwinbare kracht, en gij zult in Mijnen naam vele volken verpletteren: En Ik, de Heere, die deze Mijne vijanden door u versla, zal hunlieder gewin, het door roof en plundering verworven goed de HEERE verbannen, tot verheerlijking van Mijn rijk besteden (Lev. 27:28), en hun vermogen Mij, de a) HEERE der ganse aarde, wien zij toekomt.

Zach. 4:14; 6:5

Deze profetie heeft betrekking op de gebeurtenissen, welke reeds door Joël (Hoofdst. 3); en later nog door Ezechiël (Hoofdst. 38 vv.), Zacharia (Hoofdst. 12) en in Openb. 18:18 vv. voorgezegd worden, d. i. op de laatsten groten aanval van de volken der wereld, tegen de uit Babel (d. i. uit de macht der wereld) verlost en geheilige gemeente des Heeren, met de bedoeling, om de heilige Godsstad Zion van de aarde te verdelgen, waarvan de aanvallen der Syriërs (onder Antiochus Epifanes) en der overige volken, die rondom woonden, tegen het verbondsvolk onder de Makkabeën slechts ene zwakke afbeelding gaven. Beslissend voor deze bedoeling is de omstandigheid, dat de aanval der volken tegen het heilig geworden Zion, uit haat en vijandschap tegen zijne heiligheid is voortgekomen en de ontheiliging der stad ten doel heeft. Deze trek past in geen enkel opzicht op Jeruzalem en Juda in de tijden der Makkabeën, maar alleen op de tijd als Israël, uit Babel verlost, ene heilige gemeente Gods vormt, d. i. op de laatsten tijd der ontwikkeling van het rijk Gods, welke eerst met Christus is aangebroken, maar tot op heden nog niet tot volle werkelijkheid is geworden. Daaruit echter, dat later het heilig geworden Zion uit veel groter gevaar zal worden gered, dan dat is, waaruit het vooreerst niet wordt gered, daaruit, dat vervolgens het gelouterde en geheiligde Zion ene veel grotere vijandige macht zal overwinnen en vernietigen, dan die is voor welke het nu spoedig zal onderdoen, blijkt ten duidelijkste daaruit, dat het vooreerst aan de wereldmacht moet worden overgegeven, omdat het thans onheilig is.

Maar nu, moet gij, o Zion, eerst zelf aan het verdiende gericht worden overgegeven, opdat gij eerst uwen God en Heiland weer leert zoeken; rot u met benden, gij dochter der bende! Te vergeefs zult gij uwe legerscharen in dicht op elkaar gedrongen rijen angstig schikken, want hij, of, men, de vijand, zal ene belegering tegen ons stellen, en Israël op 't diepst vernederen; zij zullen de rechter 1) Israëls, die dan over Mijn volk zal heersen en recht zal spreken, met de roede op het kinnebakken slaan, op het schandelijkst mishandelen, omdat hij als zijne ambtgenoten naar eigen lust het rechtersambt heeft uitgeoefend 2).

Eigenlijk moet hier onder de koning worden verstaan; hij wordt echter geen koning genoemd, omdat deze waardigheid naar de bedoeling van de Profeet voor de Messias (Hoofdst. 5:2) bewaard blijft, en deze in de ongelukken, welke de Messias voorafgaan, eigenlijk in 't geheel niet, of slechts op ene van God verlatene wijze bestaat.

Inderdaad bestond bij Jeruzalems verwoesting door Titus, op welke het hier in 't bijzonder aankomt, geen koningschap meer.

"Nu roof en plunder vrij, gij plunderaarster! dat men ons van rondom belegere nu benauwe, dat men Israëls overheid met de stok sla op het kinnebakken. " In het vooruitzicht der

heerlijke zegepraal van Israël over zijne vijanden, kon het met minder angst de tijd tegemoet gaan, waarin het verdrukt en smadelijk vertreden zou worden. Het zijn toch de goeden vooral, voor wie deze troostreden van de Profeet geschikt waren, niet de bozen, door wier misdaden die rampen verdiend zouden worden.

De kerke Gods hare voorrechten in Hem behoorlijk overwegende, mag de vijanden in hun uiterste boosheid uitdagen, nademaal zij haar geen schade kunnen toebrengen, die Hij niet met voordeel wederom vergoeden zal, noch ook geen van zijne genadige voornemens omtrent zijn volk in het minste kunnen verhinderen.

HOOFDSTUK 5. CHRISTUS

GEBOORTEPLAATS.

IV. Vs. 1-14. In de beide vorige afdelingen is reeds de heerlijkheid, welke het doel van het rijk Gods is, in hare gehele hoogte en grootte geschilderd, doch zonder nauwkeurig Hem aan te wijzen, door wien het rijk Gods tot dat punt zou worden gebracht. Thans voegt de Profeet dit er bij: "Juist in de tijd der diepste vernedering van Zion en zijnen rechter wordt uit het onbeduidende Bethlehem de grote Beheerser van Goddelijken oorsprong geboren. Deze zal door Zijn goddelijk bestuur Israël en daarmee het rijk Gods tot zijne reeds voorgestelde Goddelijke heerlijkheid verheffen, en het voor alle vijandige volken vrede verschaffen. Want Hij zal Zijn volk niet alleen beschermen en redden voor de aanvallen der Gode vijandige wereldmacht, maar het ook de kracht verlenen om zijne vijanden uitwendig en inwendig te overweldigen. Na overwinning van alle vijanden van het rijk Gods zal echter de Heere alle middelen van bloedvergieten en van krijg, en allen afgodendienst verdelgen, Zijn gericht des toorns over alle volken, die tegenstreven, houden, en daardoor over Zijn volk en Zijn rijk de volkomensten vrede brengen.

En gij, Bethlehem (= broodhuis, met uwen ouden naam Efratha(=" de vruchtbare, " dus te zamen "het vruchtbare broodhuis") 1), gij zult op nieuw uwen naam waar maken! Zijt gij klein) om te wezen onder de duizenden van Juda, onder de grotere, uit ongeveer 1000 families bestaande afdelingen, in welke Juda en de overige stammen Mijns volks verdeeld worden (Num. 2:34 Ex. 18:25)? Uit u, waaruit Mijn grote voorvader David, de man naar Mijn hart is voortgekomen, juist uit u en niet uit het koninklijk Jeruzalem, zalten tijde van dien diepsten smaad Mijns volks Mij, tot volvoering Mijner raadsbesluiten en tot wederopbouw van mijn rijk voortkomen, die een Heerser zal zijn in (= over) Israël, een algebiedend Koning; in de volsten zin des woords, en wiens uitgangen Zijn van ouds, van voor ondenkbare tijden, van de dagen der eeuwigheid. Zijne afkomst in aardse zin moge arm en gering zijn, Hij is van boven uit de schoot der eeuwigheid 3).

Juist te Bethlehem wordt Christus geboren; want Hij zelf zegt: Ik ben het brood des levens, dat van de hemel nederdaalt. Evenzo wordt de plaats, waar de Heere geboren wordt, vooraf broodhuis genoemd, omdat Hij daar in het vlees moest verschijnen, die de zielen der uitverkorenen inwendig verzadigen zou. (GREGORIUS DE GROTE).

O Bethlehem! gij zijt klein, maar nu hoog verheven door de Heere! U heeft Hij verheerlijkt, die in u uit de hoogte in geringheid werd geboren. Welke stad zou u niet benijden om dien kostelijken stal en om de roem der kribbe? Op de ganse aarde is nu uw naam beroemd, en u prijzen gelukkig alle geslachten der aarde; want heerlijke dingen worden van u gezegd, o stad Gods! gelijk geschreven staat. (ST. BERNHARD).

In duidelijke overeenstemming met zijnen tijdgenoot en geestelijken broeder Jesaja ziet hier Micha de Goddelijke natuur van de toekomstigen Verlosser. De eerste noemt Hem (Jes. 9:5) "wonderlijk en sterke God. " Deze wil niet van de hogen ouderdom van het geslacht van David of van iets dergelijke spreken; maar plaatst tegenover de geringheid van de aardse

oorsprong van Christus de grootheid van Zijne hemelse afkomst. Wel ligt in deze plaats geen bewijs voor het eeuwige Zoonschap van Christus, of de duidelijke erkenning van de eeuwige betrekking tot God de Vader, zo als dat in Joh. 1:1 wordt uitgesproken, want de volle erkenning van de Godheid en de eeuwige generatie des Zoons uit de Vader kon eerst door de menswording Gods in Christus worden geopenbaard. Matth. 2:5 en Joh. 7:43 wijzen aan, dat de oud Joodse synagoge deze voorzegging eenparig zo verstond, dat de Messias te Bethlehem zou worden geboren. Mattheüs haalt de tekst niet nauwkeurig woordelijk aan, maar vrij naar zijne herinnering, waarbij hij er zich tevens op toelegt, om de zin der profetie te verduidelijken, en het zien der woorden op David meer bepaald op de voorgrond te stellen. De hoofdgedachte van ons vers is zeker deze, dat de Heere Christus uit Bethlehem, dat is uit het vernederde en verarmde huis van David, de plaats van de armen Herder der schapen, die voor God tot een Herder der volken verhoogd werd, zou voortkomen, en een scheut uit de omgehouden krachten boom van het Davidische koningsgeslacht zou zijn (Jes. 11:1). Bovendien is het ook het koninklijk ambt van de Heere Christus, dat hier voorzegd wordt. De bedenkingen des ongeloofs, dat ook deze voorzegging niet op Jezus wil toepassen, rusten : "op ene miskennis van het koninklijk ambt van Christus, dat niet een dichterlijk beeld, maar onder alle koninkrijken het reëelste is, ja dat, wat hun realiteit verleent, op de onkunde omtrent de eindgeschiedenis van het Messiaanse rijk. Men kent van de geschiedenis van Christus slechts een enkel fragment, Zijne verschijning in nederigheid, en ook dit, gelijk niet anders mogelijk is, slechts zeer onvolkomen. Zijne heerschappij die reeds nu onzichtbaar bestaat, erkent men niet, omdat die alleen met de ogen des geloofs aanschouwd wordt, en het latere zichtbaar te voorschijn treden gelooft men niet, omdat men de onzichtbare kracht van Christus, welke dit zichtbare gevolg waarborgt, niet aan zijn hart heeft ervaren.

Maar waarom moest Christus uit de armoede, uit een niet voortkomen? Opdat alle roem en alle verdiensten te niet zou worden gedaan, en de zaligheid zou voortkomen uit enkel genade. En waarom toch uit Davids geslacht? Opdat Gods trouw en waarheid zich heerlijk zouden betonen, en Zijne beloften door het geloof Ja en Amen zijn. Zou echter Christus in het arme Bethlehem en niet te Jeruzalem in de verheven koningsstad worden geboren, zo moest het geslacht van David, waaruit Hij zou voortkomen, te voren Zijn troon verliezen, en in de armoede van Zijn oorsprong terugzinken. Dit leidt de Profeet tot de gedachte in het volgende vers.

Daarom, omdat de grote hemelse Koning en enige Verlosser des volks uit de armoede en geringheid van Bethlehem en het huis Davids moet voortkomen, zal Hij, de Heilige Gods, die Zijn volk voor alles uit de zonde en de eeuwigen dood wil verlossen, henlieden, die Hij zich als een volk des eigendoms en tot Zijne eeuwige heerlijkheid heeft verkoren, aan de heidenen als Zijne werktuigen tot straf voor hunnen afval overgeven (Hoofdst. 4:9 vv.). Dit zal zijn tot de tijd toe, dat zij, de maagd, van welke Jesaja voorzegd heeft (Jes. 7:14), die baren zal, de Redder en Verlosser volgens Gods raadsbesluit gebaard hebbe. Met Zijne geboorte zal een tijd van rijken zegen en van genade voor Gods volk aanbreken. Dan zullen de overige, de uit de gerichten overgeblevene en door het geloof geredde zijner broederen, de broederen van de uit Bethlehem geboren hemelsen Koning, die Zijne broeders in bijzonderen zin zijn,

namelijk die van Juda, die op Hem als de vertroosting Israëls zullen hopen, zich bekeren met de kinderen Israëls, met de overgeblevenen en geredden uit het rijk der tien stammen.

Hier wordt genoemd zijn eeuwig bestaan als God, Zijne uitgangen, als de uitgangen van de stralen der zon, waren of zijn geweest van ouds, van eeuwigheid, hetwelk zulk een duidelijke beschrijving is van Christus eeuwige generatie, of van Zijn uitgang als Zoon van God, van de Vader gegenereerd, voor alle de werelden dat deze Profetie alleen tot Hem moest behoren en nooit van iemand anders kan bewaarheid worden.

Maar wat betekent dan ten derde de wonderspreukige aanwijzing dat Israël (vs. 2) wordt overgeven in de hand zijner vijanden, tot zij, die baren zal, gebaard hebbe? Het is niet mogelijk, dat hier aan de dochter Zions, de kerk des Ouden Verbonds, wordt gedacht, en deze also als moeder van de aanstaanden Messias getekent. Reeds kort te voren had de Profeet zich van dezelfde beeldspraak bediend (Hoofdst. 4:10), en misschien is het ene schoonheid te meer dat zij, die eerst is voorgesteld als in barensnood van allerlei smarte en moeite, nu wordt aangeduid als reeds zwanger van Hem, die aan alle moeite voor altijd een einde zal maken. Maar wat hindert ons toch in de eigenlijksten zin van het woord hier aan de moeder van de Messias te denken, en het daarvoor te houden, dat haar beeld onwillekeurig de ziener voor de geest zweeft, die pas zinspeelde op de plaats der geboorte? Waarom zouden wij niet mogen aannemen, dat de geest der voorspelling zijnen tolk voorlopig nog slechts met een vluchtigen wenk heeft gewezen op haar, uit wie het heil der wereld zou voortkomen? De vermelding in hetzelfde verband van zijn "broederen, " doet het ons te lichter vermoeden, en Jesaja's uitspraak zal volkomen ophelderen, wat nog raadselachtig mocht overblijven. En vraagt men nu eindelijk, naar het gewin, dat voor onze kennis van Christus in het Oude Verbond, uit deze profetie wordt verkregen, het antwoord kan niet moeilijk zijn. Wij treffen hier de eerste van vele kleine bijzonderheden uit de geschiedenis van Davids groten Nakomeling aan, die door de Profeet aangeduid worden. Op ondubbelzinnige wijze wordt de plaats Zijner geboorte voorspeld, en slechts door de onnatuurlijke kunstgrepen kon het de Joodsen uitleggers van later dagen schijnbaar gelukken om de kracht van dit bewijs voor Jezus Messiaswaardigheid in twijfelachtige schaduw te plaatsen. Tevens wordt de aard van het Christusrijk, helderder dan door een der tot dusver beschouwde kleine Profeten, door de hand van Micha getekend, en zijne eigenaardige schildering der gouden eeuw, waarin de lang verwachte Davidszoon als een tweede Salomo optreedt, bevat niet weinig trekken, die wij later uitgebreid en ontwikkeld weer zullen vinden. Aangaande de tijd Zijner komst moge hij nog slechts in het algemeen kunnen zeggen, dat hij eerst na de aanstaande ballingschap dagen zal, die algemene bepaling maakt weer in zeker opzicht de grondslag van latere, meer bijzondere uit, die ons niet onbekend zullen blijven. En behoeven wij er nog bij te voegen, dat wij tot dusver in geheel dit hoofdstuk geen zo duidelijken wenk aangaande het bovenmenselijke in de Messias gehoord hebben. Een persoon, die reeds lang vóór Zijne geboorte Zich van tijd tot tijd had geopenbaard aan Zijn volk, moest voor het oog van Israël treden, met bovenaardsen lichtgloed omstraald. Zulk een Koning-men moest het aanstonds gevoelen-was niet slechts in macht, maar ook in natuur oneindig ver verheven boven zijne meest roemrijke voorzaten. En vermoeden wij ook na al het gezegde, Zijne heerlijkheid nog meer dan wij die volkomen helder aanschouwen, met dubbele opgewektheid beginnen wij een

oor aan een Godsmen te lenen, die men voorwaar niet ten onrechte de Evangelist van het O. heeft genoemd. Micha doet ons naar Jesaja verlangen.

Aan de geboorte van de beloofden Messias verbindt Micha, even als de overige Profeten, de tijd der heerlijkheid van het rijk Gods. De tijd tussen de hemelvaart en de wederkomst des Heeren, de tijd van het ingaan der heidenen in het rijk Gods, blijft door hem onaangeroerd, zo als ook de tijd der verstokking van Gods volk ten gevolge van de verwerping van zijnen Heiland. De natuurlijke geboorte hielp toch het volk ook niets, wanneer Hij niet tevens in het hart werd geboren. Eerst wanneer het volk uit de grond des harten zal uitroepen: Geloofd zij Hij, die daar komt in de naam des Heeren, zal daarvoor de tijd van zegen, welke in 't volgende beschreven is, aanbreken.

De Heere Jezus had uitgangen voor Zijn volk, als hun Vertegenwoordiger voor de troon, lang voor dat zij op het toneel des tijds verschenen. Het was van de eeuwigheid, dat Hij het verbond met Zijn Vader tekende, om te betalen bloed voor bloed, lijden voor lijden, angst voor angst, dood voor dood, ten behoeve van Zijn volk; het was van eeuwigheid, dat Hij Zich overgaf, zonder een woord van murmurering, om van Zijn hoofdschedel af tot aan Zijne voetzolen toe grote druppelen bloeds te zweten, bespogen, doorstoken, bespot, verscheurd en vernietigd te worden onder de smarten des doods. Zijne uitgangen als onze Borg waren van eeuwigheid. Wees stil, o mijne ziel! en denk hierover aanbiddend na. Gij hebt uitgangen gehad in de persoon van Jezus van alle eeuwigheid. Niet slechts toen gij in de wereld geboren waart, had u Christus lief, maar Zijne vermakeningen waren met de kinderen der mensen, voor er nog mensenkinderen waren. Dikwijls dacht Hij aan hen; van eeuwigheid had Hij Zijne liefde op hen gevestigd. Hoe, mijne ziel! heeft Hij Zich zo lang met uwe zaligheid bezig gehouden, en zal Hij die niet bewerken? Is Hij van eeuwigheid af uitgegaan om mij te redden, en zal Hij mij laten verloren gaan? Hoe, heeft Hij mij als Zijn kostbaar juweel in de hand gedragen, en zal Hij mij nu aan Zijne vingers laten ontglippen? Heeft Hij mij verkoren eer de bergen geboren, eer de afgronden der diepten, de kolken gegraven waren, en zal Hij mij nu verwerpen? Onmogelijk! Ik ben verzekerd, dat Hij mij zo lang niet zou liefgehad hebben, ware Hij geen onveranderlijke minnaar? Indien Hij mij moede had kunnen worden, dan zou Hij dat reeds lang geweest zijn. Zo Hij mij niet had liefgehad met ene liefde, diep als de hel en sterker dan de dood, dan zou Hij Zich reeds lang voor dezen van mij hebben afgewend. O! vreugde boven alle vreugde, te weten, dat ik Zijn eeuwig en onvervreemdbaar eigendom ben, Hem gegeven door Zijnen Vader, eer de wereld was! Die eeuwige liefde zal elken dag mijne hoofdpeluw zijn.

En Hij, de Heiland en Koning Jezus Christus, die uit de geringheid van de herder David zal worden geboren, zal staan, en zal, als een goed Herder van Zijn verlost volk, weiden 1) in de kracht des HEEREN, met de kracht, waarmee Jehova zelf Hem bekleedt, opdat Hij Zijne kudde voor wolven en rovers zou kunnen beschermen (Joh. 10:11 vv.), in de hoogheid, de majesteit van de hoogheiligen, aan Hem en door Hem eerst recht geopenbaarden naam) des HEEREN, Zijns Gods, die van eeuwigheid in bijzonderen zin met Hem nauw verbonden is; want Hij is zelf sterke God (Jes. 9:5), en uitgerust met de Geest der sterkte (Jes. 11:2); en zij, die zich tot God hebben bekeerd, en zich onder Zijn bestuur hebben onderworpen, zullen onder Zijnen herdersstaf in vollen, zaligen vrede ongestoord wonen; want, wanneer van

enige zijde een vijand zich zou willen indringen, zou Hij dien afweren; nu ter zelfder tijd dat Hij Zijn volk weidt door macht en aanzien, zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde (Ps. 72:8, 17).

De uitdrukking weiden geeft te kennen, hoe Christus omtrent de Zijnen, de Hem toevertrouwde kudde, is. Hij heerse niet over haar als een verschrikkelijk tiran, die de Zijnen met vrees onderdrukt, maar Hij is een Herder; en behandelt Zijne schapen met gewenste zachtheid. Omdat wij echter rondom door vijanden omringd zijn, voegt de profeet er bij: "in de kracht, " d. i. zo veel macht is in God, zo veel bescherming is er bij Christus, zodra het nodig is de kerk te beschermen. Wij moeten dus leren van Christus even zo veel heil te verwachten, als er kracht in God is.

Hierin ligt uitgesproken, dat eerst door dezen toekomstigen Herder de volkomene openbaring van het wezen Gods wordt gegeven. "De grote Koning is zo nauw met God verbonden, dat de gehele volheid der goddelijke kracht en majesteit Hem toebehoort. Iets dergelijks komt van enen aardsen koning nooit voor. Deze heeft in de Heere sterkte (Jes. 45:24), de Heere geeft sterkte aan Zijnen koning, en verhoogt de hoorn van Zijnen Gezalfde (1 Sam 2:10), maar niet is de gehele sterkte en majesteit Gods diens bezitting.

En deze, die Davids zoon, die ons in de majesteit Gods weidt, zal Vrede 1), zal de ware Salomo (Ps. 72:7)zijn; Hij draagt de vrede in Zich, en verleent dien de Zijnen als de Vredevorst (Jes. 9:5. Joh. 14:27. Efeze. 2:14). Wanneer Assur 2), het voorbeeld van de antichristelijke wereldmacht en van alle geestelijke vijanden van Gods volk, in ons land zal komen, en wanneer hij in onze paleizen zal treden, zo zullen wij tegen hem stellen zeven herders, 3) leidslieden in de dienst van de oppersten Herder, en acht vorsten, onderbevelhebbers uit de mensen, om hen onder de opperleiding van de hemelsen Koning uit te drijven.

Deze, de Christus Gods, die in de kracht en Majesteit Gods zal optreden, zal Vrede zijn, d. z. niet alleen de bewerker van de vrede, maar dezelfde, die de vrede in eigen persoon is, de vrede in zich draagt, de zijnen zet in een toestand van vrede met God en ze verlost uit de toestand van onvrede, waarin zij door de zonde verkeren. Men merkt dat de Profeet de Zaligmaker verkondigt schier met denzelfden naam als Jesaja, wanneer dezen de Heere Vredevorst noemt. (Jes. 9:5).

Assur komt hier alleen voor, in zijne typische betekenis beschouwd als vertegenwoordiger van alle vijandige wereldrijken van het begin af tot aan het rijk van de Antichrist, gelijk men daaruit ziet, dat het later "het land van Nimrod" wordt genoemd. De Profeet noemt deze macht der toekomst "Assur, " omdat deze de wereldmacht was, te zijner tijd gevaarlijk voor het rijk van God; want ieder profeet noemt de trekken van de Antichrist naar de hoofdvijand van zijnen tijd.

Door het getal zeven moesten deze vorsten worden voorgesteld als volkomen machtig, door God zelven toegerust. Door het grotere getal acht moet, even als steeds door de bij

elkandervoeging van twee op elkaar volgende getallen uitgedrukt worden, dat het getal der leidlieden van Gods volk bijzonder groot zal zijn, en ook uitwendig eerbied zal eisen.

Die zullen het land en het rijk van Assur, de macht van de vijanden der verlostte gemeente afweiden met het zwaard, en het land van Assur of Nimrod, die aanvang en dat beeld van de vijandschap der wereldrijken tegen God, in deszelfs ingangen (met het ontblote zwaard). Alzo zal Hij, onze Heiland en Koning, ons redden van Assur, wanneer dezelve in ons land zal komen, en wanneer hij in onze landpale zal treden.

Deze strijd der verlostte en geheiligde gemeente Gods van de laatsten tijd tegen de boosheid en vervolging der Gode vijandige wereldmacht is niet te beperken tot een strijd met enkel geestelijke wapenen. Integendeel zal de gemeente Gods, vóór de Heere haar tot eeuwige heerseres op aarde maakt, en alle moordtuigen uitroeit, zo als in vs. 9 gezegd wordt, niet alleen geestelijke krijgen voeren, maar wanneer de vijandschap ten toppunt is gestegen, en de tijd van het oordeel nadert, ook met geweld van wapenen voor hun geloof en voor het bestaan van het rijk Gods tussen beide treden. Hoe weinig het tegenwoordig ook de schijn moge hebben, zo gaan wij toch, wanneer de laatste tijd nadert, bloedige godsdienstoorlogen te gemoet, die wel van anderen aard dan de 30-jarige oorlog zullen zijn, oorlogen, bij welke de tegenstelling God en wereld, majesteit van Christus en autonomie van de mens bestaan zal. De voorzegging van dezen strijd en deze overwinning staat ook niet in tegenspraak met de verkondiging Hoofdst. 4:2 vv. dat in de Messiaansen tijd alle volken naar Zion zullen heengaan, en de opname in het rijk Gods zullen zoeken. Vele volken, d. i. grote scharen uit alle volken zullen de Heere en Zijn Evangelie zoeken, en in Zijn rijk ingaan; maar ene grote menigte uit alle volken zal ook in hare vijandschap tegen de Heere en Zijn rijk en volk volharden, en alle macht in 't werk stellen, om het te bestrijden en te onderdrukken. Hoe meer het Evangelie zich onder de volken uitbreidt, des te meer zal ook de vijandschap des ongeloofs en der goddeloosheid toenemen, en een strijd ontbranden, welke zal toenemen, totdat de Heere ten laatsten oordeel zal verschijnen en alle vijanden zal vermorzelen.

Ook hier wordt onder Assur Nimrod, de wereldmacht verstaan, die immer tegen Christus Rijk optreedt. Nimrod was de eerste bekende, die zich op bijzondere wijze verzette tegen de macht Gods en tegen de ordinantiën Gods. Wanneer derhalve hier na Assur Nimrod wordt genoemd, dan bedoelt de Profeet daarmee dat niet gedeeltelijk, maar geheel de macht zal vernietigd worden, die zich tegen God en Zijn gezalfden koning stelt.

En nog groteren zegen zal de tijd aanbrengen, die met de verschijning van de hemelsen Koning aanbreekt, Jakobs overblijfsel, het uit 't gericht geredde en waarlijk heilig geworden overblijfsel van het gehele volk Gods, zal zijn in het midden van vele volken onder de menigte van hen, die nog niet tot Gods volk behoren, maar zich ook nog niet vijandig verstokt hebben, als een verfrissende dauw van de HEERE afdruipt en nieuw, krachtig leven wekt, en als droppelen rijk en verkwikkend op het kruid, het gras, van de hemel nedervallen, dat (namelijk de dauw) naar genen man wacht, noch mensenkinderen verbeidt, zich dus zonder hun toedoen rijkelijk uitstort. Alzo zal ook dan door de gemeente Gods nog een rijke stroom van geestelijk leven over velen worden uitgestort zonder enige verdienste van hen, boven alle verwachting, en zullen zich dus nog velen uit hen tot de enigen Redder Christus bekeren.

Maar tegenover hen, die hun hart verharden tegen dien Goddelijken zegen des nieuwen levens, zal Gods volk ene even grote macht van verwoesting betonen. Ja het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de heidenen van dien laatsten tijd, in het midden van vele volken, als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw toorn snuivende rondjaagt onder de schaapskudden, dewelke wanneer hij doorgaat, zo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand redde. Alzo zal ook gene menselijke macht, hoe groot die ook zij, de overwinnende hand van het geheiligd volk Gods kunnen tegenhouden, want de macht van God en Zijnen Christus zal met hen zijn.

Het volk van Christus is overal een volk van zegen. Maar waar men zich tegen dat volk verzet, daar wordt het tot een leeuw, dien niemand kan weerstaan. Het volk van Christus wordt een volk der overwinning.

In grootheid en heerlijkheid blinkt de nieuwe gemeente des Heeren onder de vele volken, die haar omgeven. De Profeet woont haar aan in twee zeer verschillende, bijna tegenovergestelde, maar treffende beelden, waarvan het ene haar in vrede, en het andere haar in strijd voorstelt. Zij is in hare hemelse, vrije roeping, en hare onafhankelijkheid van de gunst van mensen, de dauw, die van God in verkwikkende droppels op het kruid der aarde drupt-alzo werkt zij vruchtbaarmakend op de rijke plantenwereld der volken rondom. Maar zij is ook een leeuw onder de dieren des wouds, een jonge leeuw onder de kudde der schapen-zie daar hare zegerijke macht in de strijd met de rechtmatige machten der wereld. Zo heeft de Profeet de betekenis en de macht van de strijdende en triumferende kerk in een krachtig beeld vooraf getekend. Zij is de dauw der wereld, die in de donkere, geheimnisvolle stilte van de vruchtbaarmakende nachten op de aarde valt, en haar met hemelse krachten doordringt. Zij wil niets van de wereld; "zij wacht niet op mannen en op mensenkinderen, " zij is ook niet door mensen voortgebracht en gevormd, die wel plantingen kunnen aanleggen, maar tot haren wasdom de verfrissenden dauw van boven moeten verwachten. Wij horen de dauw niet van de hemel vallen, maar wij zien zijne hemelse werking op de velden der aarde. Doch wee der wereld, wanneer zij zich verzet tegen de hemelse zegeningen der kerk, welke rust in de vrede der wereld! Dan bruist hare stem als het majestueus gebrul van de leeuw in het woud, die, een geboren Koning, onwederstaanbaar in de strijd gaat.

Uwe hand, o Mijn volk! zal in de kracht van uwen God en Heiland zeker verhoogd zijn boven uwe wederpartijders, die toch ook vijanden Gods zijn, en alle uwe vijanden zullen eindelijk uitgeroeid worden.

En het zal te dien dage, als gij al uwe vijanden zegerijk zult hebben bestreden, geschieden, spreekt de HEERE, dat Ik uwe a) paarden uit het midden van u zal uitroeien, en Ik zal uwe wagenen, met welke gij de strijd des Heeren hebt gevoerd, verdoen 1), want alsdan zal alle krijg op aarde ophouden.

Hos. 14:4.

Hier zegt God dat zij van alle vleselijk-vertrouwen zullen afgebracht worden, waarop zij gesteund hadden, dat zij door Gods Voorzienigheid zulk een veiligheid zullen genieten, dat

zij die niet zouden nodig hebben, en door de genade van God daartoe gebracht worden, dat zij de waarheid daarvan zouden zien en daarvan zouden afhouden.

En Ik zal de steden uws lands, achter welker muren gij bescherming moest zoeken, uitroeien, en Ik zal al uwe vestingen, met welke gij u tegen Gods vijanden verdedigdet, afbreken, en eeuwigen vrede over u en de gehele aarde brengen (Jes. 6:4-6).

En ter zelfder tijd zal Ik u inwendig geheel heilig en rein maken, zodat Ik in u en gij in Mij alleen leeft. Ik zal de toverijen, al de overblijfselen van de vroegeren goddelozen tijd vóór uwe bekering, uit uwe hand uitroeien, en gij zult gene guichelaars hebben, die in plaats van Mijn heilig woord te raadplegen en naar de stem Mijns Heiligen Geest te horen, de sterren en wolken om raad vragen (Lev. 19:26. Deut. 18:10, 14).

En Ik zal dan verder uwe houten en metalen afgoden, uwe gesnedene beelden en uwe opgerichte beelden, de opgerichte en gezalfde stenen, uit het midden van u uitroeien, dat gij u niet meer zult nederbuigen voor het werk uwer handen en enig maaksel van uwe eigene macht.

Voorts zal Ik uwe bossen waarin gij de afgoden heiligtet uit het midden van u uitroeien, en Ik zal uwe steden verdelgen: Ik wil alles wegdoen wat maar binnen of naar buiten tegenover God of de mensen uwen vrede Gods verstoort.

De naam der zonde van heidensen afgodendienst is de oud-Testamentische vorm voor alle goddeloosheid en afgoderij, van welke de Heere Zijne gemeente nog ten laatste wil reinigen. De grove afgodendienst in het O. T. was toen slechts een andere vorm voor de even zwaren fijnen afgodendienst, waarin de Christenheid hoe langer hoe meer wegzinkt. De vleselijke lust, de begeerlijkheid der ogen, het welgevallen in de glans en de heerlijkheid van de dingen der vergankelijke wereld, de grootsheid des levens, het heidens vertrouwen op menselijke grootheid, op de vrucht van wapengeweld, van kunst, wetenschap, nijverheid vertegenwoordigen waarlijk gene geringere afgoden, welke men onder de Christenen wierookt, dan de Baäl, de Astarte en de Moloch der oude Semieten. Het zijn sterke woorden, welke de Profeet gebruikt; op het uitroeien, uitrukken, verdelgen, komt het aan, wanneer Christus Zijnen intocht houdt in het gemoed des mensen; dan komen er brandende wonden en snijdende smarten voor het vlees van de natuurlijke mens, wanneer hij moet laten varen de liefelijke schijngoederen des levens, waaraan hij zijn hart met alle draden heeft gebonden.

Daar kan geen gezegende verlossing van de ellende zijn, dan wanneer er een volkomen reformatie wordt betracht en een uitroeien zelfs van gedenktekenen van de afgoderij. Want zij zullen niet alleen zich niet meer nederbuigen voor het werk hunner handen, maar hun beelden en bossen zullen uitgeroeid worden en zo zal Hij hun vijanden verdelgen.

En Ik zal daarna eindelijk in toorn en in grimmigheid, zonder genade en ontferming, als laatste gericht wrake doen aan diegenen onder de heidenen, die het woord van de Heere en Zijnen Christus niet willen horen, en zich niet van harte tot Hem bekeren, opdat dan het rijk alleen des Heeren zij, en Zijn volk in eeuwigen, zaligen vrede wone.

Dat zijn de beloften, welke onze Profeet aan zijn volk verkondigt, en hoe geheel anders luiden zij, dan het woord dier leugenprofeten. Ernstig genoeg klinkt zijn woord, en toch steeds vol genade en ontferming. Het was genoeg om een volk tot de Heere te lokken, opdat het liever zich in zijnen beloofden Koning verheugen, en na ernstige tuchting het beloofde heil zou wachten. Maar wat was de weg, op welken des Heeren volk tot zaligheid kon komen? .

HOOFDSTUK 6. VAN DE OFFERANDEN, DIE GODE

BEHAGELIJK ZIJN.

Het derde of laatste deel van ons Boek bevat de beide laatste hoofdstukken, en beschrijft voor het volk de weg, die alleen uit de gerichten tot die zaligheid voert, welke in het vorige beschreven is, namelijk alleen oprechte boete en onderwerping onder het gericht, dat over het volk komt om zijne ondankbaarheid. Dit is geen andere heilsweg, dan die in het Nieuwe Verbond is geopenbaard en eeuwig blijft: niet eigen werken, maar alleen de barmhartigheid en de genade Gods, en de ootmoedig gelovige aanneming daarvan van de zijde der mensen. Volgens de twee hoofdstukken is het geheel in twee delen verdeeld. In de eerste afdeling spreekt de Heere, en in de tweede het volk des Heeren. In de eerste zien wij wat de Heere tot zaligheid van Zijn volk doet, en in de tweede wat het volk doet, om deze deelachtig te worden. Zo vonden wij eerst de vermaning tot bekering, en vervolgens het berouwvol gebed.

Vs. 1-16. De Profeet begint in de naam des Heeren enen rechtsstrijd te voeren met het afvallige volk, waarin hij het zijne snode ondankbaarheid voor alle de grote weldaden des Heeren voorhoudt (vs. 1-5). Daar Israël deze weldaden niet kan loochenen, moet het bekennen, dat het de liefde van Zijnen God schandelijk heeft beantwoord en het vraagt hoewel zonder diepe belijdenis van zijn verderf, hoe het de toorn Gods over zijn afval weer kan verzoenen. De Profeet wijst hen aan, dat generlei uitwendig werk, zelfs niet de grootste offers Gods genade weer kunnen verwerven, naar alleen gerechtigheid, liefde en ootmoed, de drie hoofdeischen der wet (vs. 6-8). Omdat echter Israël dit niet wil, zo zal de Heere Zijn volk straffen. De Profeet houdt het volk hierop nog eerst de zonden voor, welke onder hen heersen, het tegendeel dier drie deugden, namelijk de ongerechtigheden, de leugen en zelfzucht. Zulk een verderf verdient ook zware straf; daarom zal de Heere zwaard en hongersnood over Zijn volk brengen, zodat de heidenen met hen zullen spotten en zich daarover ontzetten (vs. 9-16).

Hoort nu, gij leden van Mijn volk! wat de HEERE tot mij, Zijnen profeet, zegt: Maak u op, twist, begin als Mijn pleitbezorger in Mijnen naam enen rechtsstrijd met dit volk, met de bergen, en laat de heuvelen, uwe stem horen (Deut. 32:1. Jes. 1:2). Laat hen, die gezien hebben, wat Ik in de vorigen tijd en tot nu toe voor Mijn volk gedaan heb, en die weten hoe het Mij daarvoor van ouds beloond heeft, getuigen, of Mijne klacht die Ik zal aanheffen, rechtvaardig is.

Het menselijk hart is harder dan een steen. De rotsen moeten bewogen worden door de grondeloze goedertierenheid van God, en door Zijne kracht; de mensen blijven ongeroerd. Zo deze zwijgen, zo zullen de stenen roepen.

Hoort dan, gij bergen! de twist des HEEREN, de klacht, welke Hij door mijnen mond tegen Zijn volk wil aanheffen, mitsgaders gij sterke, eeuwig gelijke, onveranderlijke, en daarom getrouw getuigenis gevende fondamenten der aarde 1), want de a) HEERE heeft enen twist met Zijn volk, dat door Hem duur gekocht, en trouw en gehoorzaamheid aan Hem verschuldigd is; Hij zal een rechtsstrijd of proces met hen voeren, en Hij zal Zich met Israël in

recht begeven. Hij zal het aanklagen, en horen wat het te klagen of hoe het zich te verdedigen heeft.

Hos. 4:1.

Micha roept hier gene andere getuigen op dan de bergen, en wel in hun bijzondere eigenschap als de eeuwig getrouwe toeschouwers van al de daden Gods en der mensen.

Ene omschrijving der bergen, die in dichterlijken stijl worden voorgesteld als de pilaren, waarop het aardrijk rust, waarop ook hun voet of wortelen gezegd worden te reiken tot aan het dodenrijk.

De bergen en de fundamenten der aarde worden hier opgeroepen om te horen en te besluiten als het ware, aan wiens zijde het recht is. Of de Heere terecht een twist heeft met zijn volk of niet. De Heere wil de twist onderzocht hebben, opdat het blijken moge, dat Hij rechtvaardig is en rechtvaardig handelt, wanneer Hij met Zijn volk in tegenheden wandelt.

O Mijn 1) volk! wat heb Ik u gedaan? Ik heb u groot gebracht, gij behoort Mij alleen toe, waarom hebt gij Mij vergeten? En waarmee heb Ik u vermoeid, u gekweld, u beledigd, dat gij een afkeer van Mij hebt gekregen en van Mij zijt afgevallen? Heb Ik iets van u geëist, dat te zwaar en te groot was, of heb Ik niet gehouden wat Ik u heb beloofd? Betuig tegen Mij en klaag Mij aan, zo Ik onrecht deed 2).

Die Hem geen God wilden noemen, noemt Hij Zijn volk; die Hem het bestuur ontnemen, behandelt Hij niet als oproermakers, maar Hij lokt ze zacht tot zich, en zegt: Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? Ben Ik u ooit tot last of onverdraaglijk geweest? Maar gij kunt niets van dat alles zeggen: dan hadt gij ook niet mogen afvallen. Want waar is een zoon, dien de Vader niet kastijdt? Gij meent echter niet eens nodig te hebben daarvan te spreken.

De Heere spreekt niet met de donder der wet, maar met de veel dieper doorsnijdende innigheid der gekrenkte liefde. Wat God ook aan ons van der jeugd af gedaan heeft, het zijn enkel weldaden. Zo moeten wij ook bij smartelijke dagen weten, dat de ure komt, waarin wij die als gunste Gods zullen erkennen. Wat voor Israël de verlossing uit Egypte is, dat is voor ons de verlossing van alle zonden van de dood en van het geweld des duivels. Daardoor zijn wij Zijn heilig volk en Zijn eigendom geworden.

Hoezeer uwe verdorvenheden opzien tegen de vermanende woorden van de dienst Gods, zo kan er nochtans geen ware reden gehoord worden, waarom iemand verkiezen zou om God te verlaten, maar veel meer om Hem aan te kleven, nademaal Zijne geboden niet zwaar zijn, zijn juk zacht is en de beproevingen, die van Hem worden toegezonden, niet boven mate, noch Zijne straffen boven onze verdiensten zijn, en daar ook een Middelaar is, om voor Zijn volk in te staan in alle angsten en benauwdheden. Hierom wil de Heere het bepleit hebben, en dat Hem de conscientie van alle verlost en rechtvaardigen.

Gij kunt niets tegen Mij inbrengen, gij moet verstommen, Ik heb u niets dan weldaden bewezen. Immers, om u het eerste en grootste van al Mijne liefdebewijzen te herinneren, heb Ik u uit a) Egypteland opgevoerd, en u uit het diensthuis verlost, zodat gij eerst door Mij een vrij zelfstandig volk werdt, en Ik heb voor uw aangezicht henen gezonden Mozes, met wien Ik als met een vriend heb gesproken, Aäron, de Hogepriester, die u steeds Mijnen raad en wil verkondigde, en Mirjam, de door Mijnen Geest verlichte profetes, die drie voorbeelden van al degenen, die Ik u tot onderhouding van mijn verbond met u heb gezonden.

Ex. 12:51; 14:30

Even als de verlossing uit Egypte als begin der schepping van Gods volk alle volgende werken van bescherming en redding hiermede insluit, zo zijn de drie personen, Mozes, Aäron en Mirjam de typen der gehele wetgeving, van het gehele priesterschap, en van alle profeten, dus van alle goddelijke instellingen der zaligheid van Israël.

Mijn volk, overzie toch alle bewijzen Mijner genade omtrent u, gedurende de tocht door de woestijn, welke even zo vele bevestigingen waren van uwe eerste verkiezing door Mij tot aan uwen intocht in het heilige land. Hoe groot was onder anderen Mijne laatste wonderdaad in de woestijn! gedenk toch wat Balak, de koning van Moab. beraadslaagde, namelijk om u door zijnen vloek te verderven, en wat hem Bileam, de zoon van Beor, antwoordde op zijn herhaalde eis om u te vervloeken. Daar de Heilige Geest hem drong, kon hij niet anders dan met de grootste zegeningen zegenen, hoewel hij u wilde vloeken (Num. 22-24). Denk er aan hoe die zegen zichtbaar was in alles, en wat geschied zij van Sittim af, uw laatste station aan gene zijde van de Jordaan tot Gilgal toe, het eerste station in het land Kanaän. Dat alles moet gij bedenken, opdat gij de gerechtigheden des HEEREN kennet, opdat gij weet, hoe Hij door wonderen Zijner almacht u de gerechtigheid heeft betoond, welke getrouw vervult wat zij toezegt.

In de tijd der reize van Israël van Sittim naar Gilgal heeft niet alleen de raadslag van Balak en het antwoord van Bileam plaats, waardoor het plan, tot vernietiging van Israël uitgedacht, werd afgewend, maar ook de overwinning der Midianieten, die Israël door verleiding tot afgodendienst wilden verderven, de wondere overtocht over de Jordaan, de intocht in het beloofde land, en de besnijdenis te Gilgal, waardoor het geslacht, opgegroeid in de woestijn, in het verbond met Jehova werd opgenomen, en het gehele volk weer in de normale betrekking tot zijnen God werd geplaatst. Door deze daden heeft de Heere de raadslag van Balak factisch beschouwd, en het antwoord van Bileam als door God ingegeven bekrachtigd.

De Heere is rechtvaardig, zo zal Mij wel Israël antwoorden, voor zover het zijne ogen niet voor de wonderen sluit: ik heb met schandelijken ondank en afval al Zijne goedheid en trouw beloond. O zeg mij, gij Profeet en mond van God: Waarmee zal Ik de HEERE tegenkomen? Hoe zal ik mijne misdaden weer goed maken, en mij in ootmoed bukken voor de hogenboven alles machtigen God? Zal ik, zo als mij is geboden, Hem tegenkomen met brandofferen, en in 't bijzonder met eenjarige kalveren, de voornaamste offerande?

In plaats van zoenoffers aan te bieden, door welke de door de zonde verstoorde verbondsbetrekking weer zon kunnen hersteld worden, spreekt het volk alleen van brandoffers, welke toch alleen door het volk, dat nog in het verbond stond tot versterking der gemeenschap met God, en alleen als teken zijner gehele overgave aan Hem konden worden gebracht. Daardoor toont het duidelijk, dat het nog gene erkenning van zijnen afval bezit, maar nog altijd in de waan en het zelfbedrog leeft, als stond het werkelijk in het verbond Gods, en had het op 't hoogst ene versterking nodig in de genade des verbonds, als waren misstappen zo weinig in staat, zijne verhouding tot God te schaden, dat het maar enige offers nodig had, om de toorn te stillen.

God had de offers geboden, maar Hij wilde ze aannemen als zekere getuigenissen van gehoorzaamheid jegens Hem, wanneer zij niet ongehoorzaam waren in veel grotere en gewichtiger zaken. Maar omdat zij de meer betekenden dienst Gods nalieten, en de mindere diensten met zulk ene goddeloze mening verrichtten, dat namelijk de offeranden ene betaling hunner zonde zouden zijn, zo heeft God een afkeer van de offeranden, en belacht ze.

Zou de HEERE een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, zo wij Hem die brachten ten brandoffer? aan tien duizenden van oliebeken, zo wij die als spijsoffers aan de brandoffers toevoegden? Wij zouden ze gaarne brengen. Zal ik, zo offeranden niet voldoende zijn, wat mij het dierbaarst en liefst is, mijnen eerstgeborene geven tot een offer voor mijne overtreding, of iets anders, de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel? 1)

Aan deze aanbieding ligt zeker de juiste gedachte ten grondslag, dat het offer de overgave des mensen aan God afschaduwt, en het dus gene voldoende betaling is voor de mens; maar deze ware idee werd toch door de eigenlijke (lichamelijke) mensenoffers niet verwezenlijkt, maar integendeel in een goddelozen gruwel verkeerd, omdat de overgave, welke God verlangt, niet in vlees bestaat, maar in de geest. Dit kon en zou Israël niet alleen uit de van God geëiste offering van Izak, maar ook uit de wet over de wijding of heiliging der eerstgeboorte (Ex. 13:12 vv.) leren. Alzo toont ook deze aanbieding des volks, dat het de ware kennis van de wil zijns Gods mist, dat het nog in de heidensen waan verkeert, dat Gods toorn door mensenoffers zou kunnen worden verzoend.

Neen nooit kan zulk een uitwendig handelen, waaraan de ziel ontbreekt, de toorn van de sterken en ijverigen God verzoenen, noch de zonde bedekken. Hij heeft u bekend gemaakt, door Mozes in de wet duidelijk gezegd, o mens! wat goed is, en Gode, de alleen Goede, welgevallig; en wat eist de HEERE van u? Gij moest dat weten en behoeft gene uitvluchten voor uw geweten te zoeken. Zeker gene uitwendige offeranden van welken aard ook, maar alleen vervulling van de volgende drie plichten: niet anders dan recht te doen omtrent uwen naaste, en weldadigheid omtrent hem lief te hebben en uit te oefenen, in welke drie plichten de geboden der 2de tafel begrepen zijn, en ootmoediglijk, vol vreze, liefde en vertrouwen te wandelen met uwen God, waarin de geboden der eerste tafel zijn begrepen (Deut. 10:12)? Gij doet echter van die allen het tegendeel, daarom kan de Heere aan gene offeranden, hoe groot ook, een welgevallen hebben (1 Sam. 15:22. Hos. 6:6)

Wanneer gij God zoekt, zo vraag uzelfen voor alle dingen af: wat zoekt God in mij, Het "recht doen (Hand. 10:35) is een moeilijk stuk, en wie dat goed doordenkt, bemerkt, dat voor God niemand, die leeft, rechtvaardig is. De kracht daartoe komt echter uit de genade. Wel is de milddadigheid jegens de naaste bedoeld (Hos. 6:6), maar opzettelijk is de uitdrukking zo gesteld, dat men denken moet aan de grondeloze genade van Hem, die ons eerst heeft liefgehad. Die zich inbeeldt, dat hij de eerste is, die lief heeft, zal tot het derde, de ootmoedigen wandel niet komen. Of toont hij ook uitwendig ootmoed, zo is dat toch ene armzalige bedekking over een opgeblazen en trots hart. En hoogmoed in Gods huis is het ergste.

Wanneer gij doet wat Hij u beveelt, zo komt in u gericht en gerechtigheid; Vooreerst gericht in u zelven? Dat gij een afkeer hebt van hetgeen gij waart, en erkent dat gij kondet geweest zijn, wat gij niet waart. Een gericht, zeg ik, in uzelfen over u zelven zonder aanzien des persoons, dat gij uwe zonden niet verschoont, en ze u niet behagen, omdat gij ze hebt gedaan. Gij zult uzelfen niet prijzen om iets goeds in u, en daarentegen God aanklagen om iets kwaads aan u; dat zou een verkeerd oordeel zijn, en juist daarom geen gericht, maar zonde.

Dit is de vraag van een ontwaakt geweten. "Waarmee zal ik de Heere tegenkomen? Een niet ontwaakt zondaar komt nooit tot die vraag. Een natuurlijk mens begeert niet voor God te verschijnen, of zich neer te buigen voor de Allerhoogste. Hij denkt niet gaarne aan God. Hij denkt liever over alle andere dingen. Hij vergeet spoedig wat van God tot hem gesproken was. Een natuurlijk mens heeft geen geheugen voor goddelijke zaken, omdat hij er geen hart voor heeft. Hij kent geen verlangen om voor God te verschijnen in het gebed. Niets is er, dat een natuurlijk mens meer haat, dan juist het gebed. Hij zou liever elken morgen een half uur zijn lichaam kastijden, of zwaren arbeid verrichten, dan het in de gemeenschap met God door te brengen. Hij verlangt ook niet voor God te verschijnen, als hij gaat sterven. Hij weet, dat hij voor God verschijnen moet; maar dit is hem gene oorzaak van blijdschap. Liever zou hij in het niet terugzinken, liever zou hij nooit Gods aangezicht aanschouwen. Och, mijne vrienden, is dat uw gemoedstoestand? Twijfel er dan niet aan, of gij zijt in het vlees, dat vijandschap is tegen God. Gij zijt gelijk Faraö: Wie is de Heere, dat ik Hem dienen zou? Gij zegt tot God: wijkt van mij, want in de kennis uwer wegen heb ik geen lust. Welk een vreselijke toestand voor een mens, geen lust te hebben aan de kennis van Hem, die de Fontein is van levend water! I. Dit is de grote vraag van de ontwaakten zondaar. a. Ene ontwaakte ziel gevoelt, dat voor God te verschijnen haar hoogste geluk is. Dat maakte ook vóór de val, Adams grootste gelukzaligheid uit. Hij gevoelde zich als een kind onder het oog van zijn liefhebbenden Vader. Het was zijne hoogste vreugde tot God te mogen naderen, door Hem bemind te worden, te mogen zijn als een stofje in de zonnestraal, zich zonder ophouden te baden in de zonnegloed Zijner liefde, zonder wolk of voorhangsel, die hem van God scheidde. Dit is de zaligheid der heilige engelen, voor de Heere te verschijnen en zich neer te buigen voor de hogen God. Verzadiging der vreugde is voor Zijn aangezicht. Ook de gelovige verlangt naar God, om voor Zijn aangezicht te verschijnen, Zijne liefde te gevoelen, zich in de eenzaamheid nabij Hem te gevoelen, en in het woelige leven verzekerd te zijn, dat hij nader bij Hem is dan enig schepsel. Mijne geliefde broeders! Hebt gij ooit deze gelukzaligheid gesmaakt? Er is groter zielsrust en hoger vreugde te smaken in ééne ure in gemeenschap met God doorgebracht, dan in ene eeuwigheid bij de mensen. Bij God te zijn, onder Zijne liefde, onder

Zijn oog, dat is de hemel; waar het ook zij, God kan u gelukkig doen zijn onder alle omstandigheden. Zonder Hem zal niets ter wereld dit vermogen. b. Een ontwaakt gemoed gevoelt de moeilijkheden, die het in de weg staan, om voor God te verschijnen. Er bestaan twee grote bezwaren: vooreerst: de natuur des zondaars. O, mijne broeders, als God u ooit aan uzelf ontdekt heeft, zult gij u verwonderen, dat zulk een werktuig der zonde en der hel zo lang heeft mogen leven en adem halen; dat God u met zoveel lankmoedigheid verdragen heeft. Dan zult gij uitroepen: Waarmee zal ik de Heere tegenkomen? Al verscheen de gehele wereld voor Zijn aangezicht, hoe zou ik kunnen bestaan? Ten tweede: De natuur van God. Hij is "de hoge God. " Als God werkelijk de ziel doet ontwaken, openbaart Hij haar gewoonlijk iets van Zijne eigene heiligheid en majesteit. Zo deed Hij met Jesaja (Jes. 6). II. Het antwoord des vredes tot de ontwaakte ziel. Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is. Niets, dat de mens zelf aanbiedt, kan hem rechtvaardig maken voor God. Het natuurlijke hart streeft er altijd naar zelf iets aan te brengen, dat hem als een mantel der gerechtigheid voor God kan bedekken. Er is niets, dat de mens niet gaarne zou willen doen, niets dat hij niet zou willen lijden, als hij zich zelve slechts daarmee bedekken kon voor God. Tranen, gebeden, stipte plichtsbetrachting, zelfverbetering, godsdienstige verrichtingen, alles wil dat hart zich opleggen om rechtvaardig te zijn voor God (Mc. CHEYNE).

Duidelijk en onbetwistbaar is het, dat de profeet met de woorden: "Hij heeft u bekend gemaakt wat goed is, " terugwijst op zijne vroegere Evangelieprediking, door welke de zondaar op de Messias als op de Immanuël Gods gewezen werd, in en door wien de Heere doen wilde, hetgeen der wet onmogelijk was om te doen (4:8 en 5:2-4a). Met de gerechtigheid van dezen Middelaar kan en mag de schuldige zondaar alleen tot God komen en in Zijne gunst staan, hetwelk in enen anderen weg onmogelijk is. Daaraan dan ook te beantwoorden, door recht te doen weldadigheid lief te hebben, en met God, als met zijnen vertrouweling, in heiligen omgang te wandelen, dat is het wat door alle tijden heen het gehele Godsdoel is, tot redding van een zondigen mens en van een schuldig volk, en hetwelk juist het tegenovergestelde in zich bevat van hetgeen in onze zondige natuur gevonden wordt. Indien dit nu, ook voor ons, de weg der behoudenis is, dan hebben wij vóór alle dingen kennis der zonden nodig, en zal die niet onder de goddelijken zegen bevorderd worden door de indruk: God spreekt tot ons. Zal deze indruk niet verdiept worden door de treffende herinnering aan de alwetendheid Gods, door welke Hij het wezen, de zaak, de eigen gesteldheid van een mens en van een volk door en door kent en doorgrondt? .

De Heere God treedt hier op met de eis der Wet. Als Israël vraagt, waarmee zal ik de Heere tegenkomen, dan wijst God op wat Hij in Zijn Wet eist. En dat om Israël in het stof te doen bukken, opdat Israël zou weten, dat het aan alle de geboden Gods schuldig staat en dat het niets kan doen, om Gods gunst te verdienen. God handelt hier met Israël als eeuwen daarna de Zone Gods en des mensen handelde met de rijken jongeling.

De stem des HEEREN roept daarop krachtig richtende tot de stad Jeruzalem, waar de zonde des volks hare bron en haardstede heeft, (want Uw naam, die Zich ook in het gericht openbaart, o Heere, ziet het wezen¹); Gij kent de werkelijkheid); Hoort de roede des gericht, waarmee de Heere u dreigt, en wie ze besteld heeft! 2)

In het Hebr. Wethoesjiach jirah sjemèka Beter: En wijsheid zal Uw naam zien. Dat is: Wie wijs is, zal in die stem de naam Gods in het oog vatten. Zal zien, dat het God is, die aldus spreekt en niet anders kan spreken. Terecht merkt Henry hierbij op: "Wanneer Gods stem tot ons roept, kunnen wij daardoor Zijn Naam zien, wij kunnen dikwijls onderscheiden en begrijpen, waardoor hij zich bekend maakt. "

Elke roede heeft een stem, en het is Gods stem, welke in Gods roede moet gehoord worden. En het is goed voor hen, die dezelve taal verstaan, hetwelk indien wij willen doen, zo moeten wij een oog hebben op Hem, die ze besteld heeft.

Zijn er niet nog opgehoopt in eens ieders goddelozen huis schatten der goddeloosheid, rijkdommen, door allerlei misdaad verworven? en ene van God gehate en vervloekte schaarse efa, dat te verfoeien is? (Deut. 25:16).

Zou Ik rein zijn met of, bij ene goddeloze weegschaal? Zou Ik die kunnen dulden? en Mij kunnen verdragen met enen zak van bedrieglijke a) weegstenen? Zou ik u ondanks uwe dagelijks terugkerende zware zonden van bedrog voor rechtvaardig verklaren en onstrafbaar houden?

Hos. 12:8.

Vele verklaarders nemen in dit vers niet de Heere als subject, maar de onrechtvaardige rijken, aan welke de Profeet de vraag in de mond legt; ongeveer in dezen zin; vraag toch eens uzelfen af: kan men bij ene onrechtvaardige weegschaal rein en onschuldig blijven?

Dewijl hare rijke lieden vol zijn van bedrog en geweld, en, wat de overigen aangaat, hare inwoners leugen spreken, en hare tong a) bedrieglijk is in haren mond, ja het ganse volk een volk is geworden van leugenaars en bedriegers.

Jer. 9:8.

Zo zal Ik u nu ook krenken, u slaande, 1) en u al uwe zonden vergeldende, zodat niemand uwe slagen kan genezen, en u met uw land verwoestende om uwe zonden.

Dat is: Ik zal u onherstelbaar slaan. De Heere God begint hier weer met de dreiging van straf. In vs. 10-12 wordt de zonde des volks opgesomd en hier de straf op de zonde. De zonde is ook hier weer inzonderheid die van onrecht en bedreiging tegen de naaste, het verdrukken van de ellendige, het zich verrijken ten koste van de arme. Het recht werd gebogen en de meesten wandelden geheel naar het goeddunk van hun hart, onder de schijn van recht te doen. Inderdaad noemt men daarmee God tot een bondgenoot in de zonde, en het is daarom, dat de Heere God zo schrikkelijk toornst tegen die zonde en die ongerechtigheid. De zonde van hen, die van God en Zijn dienst afweten, is veel schrikkelijker in de ogen Gods, dan die van hen, die van de waarheid Gods onkundig zijn.

Gij zult voor de vijanden, die Ik als roede van Mijnen toorn over u zend, in uwe vestingen vluchten, eten, maar daarin niet verzadigd worden, en uwe nederdrukking zal in het midden van u zijn, de honger zal u doen versmachten, en gij zult aangrijpen, maar niet wegbrengen, ontwijken maar niet ontkomen, en wat gij zult wegbrengen, wat de honger ontkomt, zal ik de vijand in handen laten komen, en aan het zwaard overgeven, zodat het daardoor wordt vernietigd, zo als Ik dat alles reeds in Lev. 26:25 vv. Deut. 28:39 vv. gedreigd heb.

Ten opzichte der vervulling bij de verovering van Jeruzalem door de Assyriërs worde vergeleken Jer. 52:6. 2 Kon. 6:25.

Gij zult de a) zaaien, maar niet maaïen, want de vijand zal de vrucht uwer moeite verteren en verderven, gij zult olijven treden, maar u met olie niet zalven, en most persen, maar genen wijn drinken, want ook dezen zal de vijand wegroven en verderven.

Deut. 28:38-40. Hagg. 1:6.

Zulk een ongeluk hebt gij meer dan verdiend, want de inzettingen van Omri worden onder u onderhouden in plaats van de rechten des Heeren. Gij leeft algemeen in de Baälsdienst, dien Omri, de vader van Achab en stichter van dat goddeloze koningshuis, invoerde (1 Kon. 16:25). Gij pleegt die afgoderij en het gansegoddeloze werk van het huis van Achab, die in de geest van zijn vader voortging de Baälsdienst openlijk te begunstigen, de ware profeten te vervolgen, en roof en moord te plegen; en gij wandelt in derzelver raadslagen, gij zijt van dezelfde gezindheid als deze goddeloze regent, en maakt dus Jeruzalem wat Samaria onder die goddeloze koningen was. Gij doet dat, o volk! naardien gij opzettelijk en misdadig Mijne rechten veracht, opdat Ik u stelle tot verwoesting, en hare inwoners tot aanfluiting, zodat zij als een veracht geslacht op alle straten met hoon en spot worden overladen, also zult gij, ieder voor zijn aandeel, de smaadheid Mijns volks dragen, de smaad, dien het gehele volk, als het onder de heidenen zal zijn overgegeven, als Gods volk moet ondervinden.

Zo luidt des Heeren vermaning tot boete-ene prediking van Gods goedheid en Gods ernst, vol liefde en trouw, maar ook van verpletterende bedreigingen, en overal blinkt klaar en duidelijk de weg door, waar zaligheid voor allen op is te vinden, die er naar begeren.

HOOFDSTUK 7.

HET GEBED VAN BOETE EN BEROUW DER KERK EN VAN BELOFTEN GODS.

II. Vs. 1-20. Op deze bedreiging des Heeren antwoordt nu de Profeet in naam der boetvaardige, gelovige gemeente, welke Hij in de toekomst ziet, in naam van het ware Israël. Het is een gebed, waarin zij haren afval van de Heere en het algemene diepe verderf met berouw belijdt en met droefheid beklaagt, dat de Heere Zijne gerichten over haar heeft moeten brengen (vs. 1-6. Vervolgens wendt zij zich in hartelijk geloof tot de Heere, en spreekt het vaste vertrouwen uit, dat de getrouwe Heere voor de gemeente, welke de verdiende straf gaarne draagt, eens het licht Zijner genade weer zal laten opgaan, en hare vijanden niet over haar zal laten triomferen, maar haar recht verschaffen zal, en de vijanden diep verootmoedigen. Zij spreekt ernstig, dat de Heere weer de vroegere bewijzen van genade zal willen vernieuwen. (vs. 7-14) Op zulk een Kurië en Credo der ware gemeente Gods antwoordt vervolgens de Heere met de belofte, dat Hij voor Zijn volk de wonderen van de voortijd weer wil vernieuwen, waarop de Profeet met de lof der barmhartigheid en der genade Gods eindigt. (vs. 15-20).

Ai mij, zo klaagt de boetvaardige gemeente Gods met het oog op de zware gerichten, die over haar komen; want ik ben als wanneer de zomervruchten zijn ingezameld in de tijd van de oogst, als wanneer de nalezingen in de wijnoogst geschied zijn: er is gene druif om te eten, zo geheel ben ik afgelezen en van alle edele vruchten beroofd; en toch mijne ziel begeert, dat vroegrijpe vrucht aan mij worde gevonden.

Israël vergelijkt zich in zijnen door Gods gerichten verstoorden volkstoestand met een oofttuin en een wijnberg, waarin een nalezer slechts hier en daar ene vrucht vindt, welke in 't verborgen bleef liggen, of ook niets vindt. Wat onder de wijndruiven en zoete druiven moet worden verstaan, welke Israël niet meer aan zich vindt en toch verlangt, zegt het volgende vers.

De vroege vijgen zijn rijp in Juni en de oogsttijd valt in Augustus. Het is dus begrijpelijk, dat er in Augustus geen vroege vijg meer te vinden is. Zo ook vindt men schier geen of weinige druiven, wanneer deze zijn ingehaald. Hier en daar mag nog een klein trosje hangen, maar veel is het niet. Zo spreekt hier ook de Profeet in naam der Kerke. In zijn gebed van boete en berouw wijst hij op de diep droeven toestand, dat de getrouwen zo weinig zijn in de lande. Jesaja spreekt dan ook van een hutje in de hof en van een nachthutje in de komkommerhof.

De goedertierene, de vrome, die nog in oprechtheid wandelt en liefde en trouw bezit (Spr. 12:2), dat is de druif en vijg in mijnen tuin, maar hij is vergaan, verdwenen uit het land (van de aarde), en er is niemand, die oprecht onder de mensen de weg van Gods geboden pest (Ps. 12:2 vv.); zij loeren allemaal op bloed, zij bedenken bedrog en verraad tegen hun naasten, om hun de middelen tot bestaan, al is het ook met geweld, te ontroven; zij jagen, een iegelijk zijnen broeder, met een jachtgaren, een fijn gesponnen net.

Zij zoeken er naar om met beide handen wel dapper kwaad te doen, hoewel zij daaraan een schijn van recht geven, zo eist de vorstbijvoorbeeld de veroordeling van enen onschuldige, en de rechter oordeelt alzo a), om vergelding, om een loon van de vorst te ontvangen; en de grote helpt beiden dien strik spannen, want hij spreekt de) verderving zijner ziel, legt het mede op diens verdrukking toe, en zij draaien, ze, bij dit drietal, de strik hunner boosheid tegen de rechtvaardigen dicht in een, en geven aan hun misdaad de schijn van recht.

Micha 3:11. b) Micha 2:1.

Zelfs de beste van hen is als een doorn, die steekt en wondt; de oprechtste is scherper dan ene doornheg. Daarom moet het gericht over zulk een volk komen, zij leven nu in gerustheid in hun zonden voort; de dag uwer Profeten van goddelijke waarheid en gerechtigheid, der wachters op Zions muren, uwe bezoeking is gekomen, wanneer gij, o volk! door het gericht Gods wordt bezocht; nu zal hunlieder verwarring wezen; zij die hun boosheid nog onder een goeden schijn zo listig verbergen, zullen dan geheel in verwarring zijn, want hun boosheid zal ontdekt worden. (Jer. 22:5).

Wijzende op de gerichtsdag spreekt de spreker tot het volk, terwijl hij in de schildering van het verderf van het volk spreekt. Deze onderscheiding van de spreker over het volk getuigt niet tegen de aanneming, dat de Profeet in naam der gemeente spreekt, evenmin als de woorden: "Uwe wachters, uwe bezoekers, " een bewijs daartegen leveren, daar toch de Profeet zelf tot de wachters behoorde. Deze onderscheiding bewijst alleen, dat de boetvaardige gemeente niet met de massa des volks identiek, maar van deze onderscheiden is.

Dan zal hare inwendige trouweloosheid zich verheffen tot openbaar verraad. Geloofst enen vriend niet, met wien gij tot hiertoe verkeerdt, vertrouwt niet op enen voornaamsten, enen boezemvriend; bewaar de deuren uws monds zelfs voor haar, die in uwen schoot ligt¹⁾, want zij zullen geen van allen de geheimen van uw hart bewaren.

Hiermede wijst de Profeet op de treurigen toestand, dat ook de trouw is vergaan, dat het verraad vrij spel heeft. Niemand kan zijn vriend langer vertrouwen, zelfs de man zijn vrouw niet. Het mocht daarom terecht een zeer boze tijd worden genoemd, dewijl de verstandige moest zwijgen.

Want de heiligste ordeningen Gods in de wereld zullen dan met voeten worden getreden; de innigste banden van liefde en eerbied zullen worden van een gescheurd; de a) zoon veracht de vader als een onwetende, de dochter staat op tegen hare moeder, de schoondochter tegen hare schoonmoeder (Richt. 19:10); eens mans vijanden, zijne heimelijke vervolgers en verraders, zijn zijne huisgenoten, die met hem onder één dak wonen en door liefde nauw verbonden één geheel moesten zijn.

Ezech. 22:8.

De Heere haalt in Matth. 10:35 vv. en Luk. 12:53 deze verzen aan, om Zijne Apostelen en gelovigen aan te wijzen, hoe zij zich moesten gedragen, wanneer Zijne toekomst zou naderen

en de boosheid der wereld op 't hoogst zou stijgen. De tijd, dien Micha beschrijft, als de gerichten en bezoeken over het volk Gods ten einde lopen en reeds ene boetvaardige gemeente uit de verlorene massa is voortgekomen, is echter natuurlijk geen andere, dan de tijd van de wederkomst des Heeren als Israël zich zal bekeren. De Profeet, een bode van de Goddelijken toorn maar ook van de genade, kan zijne zending niet volbrengen, zonder ten laatste de regenboog der verzoening aan de hemel van zijn Boek te laten opstijgen. Hij stelt zich in de plaats van zijn tot erkentenis gekomen volk, en spreekt in diens naam de heerlijkste woorden van waarheid uit de mond van de bekeerden zondaar, die volhardt en hoopt op de God zijns heils, en in zijn wederverkregen stil geluk met de vijandschap der wereld spot.

Maar ik, de ware gemeente des Heeren, welke zich door de gerichten, tot boete en bekering heeft laten leiden, zal, al verdwijnt ook alle liefde en trouw onder de mensen, met te hartelijker en inniger vertrouwen, uitzien naar de HEERE. Ik zal stil zijn en hopen op Zijne redding, die zeker van Zion zal komen. Ik zal wachten op de God mijns heils, op de oorsprong van mijne redding en zaligheid, dat Hij kome en een einde make aan al het drijven mijner vijanden; mijn God zal mij, waar ik roep om spoedige hulp, horen.

Meen dan niet, dat het reeds met mij gedaan is. Verblijd U niet over mij, o mijne vijandin, gij wereldmacht, die mij haat om de genade Gods aan mij en om mijne goddelijke roeping! wanneer ik nu van wege mijnen God om mijne zonden door u gekastijd, gevallen ben, zal ik door Mijnen God spoedig, als ene boetvaardige zondares begenadigd, weer opstaan, en in de vrijheid en heerlijkheid van Zijn volk ingaan; wanneer ik in duisternis, in de donkeren kerker van ellende en van verbanning voor Zijn aangezicht zal gezeten zijn (Jes. 9:1; 42:7. Ps. 107:10), zal mij de HEERE ook in deze mijne diepste vernedering een licht zijn 1). De Heere toch kastijdt wel de Zijnen, maar Hij heft Zijne beloften, welke Hij hun gezworen heeft, niet op.

De ervaring van Gods genade in de tegenspoeden wordt zeer eigenaardig vergeleken met het licht even als wanneer iemand in ene diepe groeve geworpen, toch uit de verte het zonnelicht ziet, als hij de ogen opheft. Zo moeten ook wij er ons niet aan stoten, hoe dik en duister ook de donkerheid in de bestrijdingen zij, maar altijd de vonken licht ons lichtende voorhouden, d. i. altijd moet het geloof onze ogen naar boven richten, opdat wij ene ervaring der Goddelijke genade hebben.

De Kerk wordt hier geleerd te verwachten, en zich van God te beloven, zelfs dan, wanneer de dingen tot het uiterste gebracht zijn.

Wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, verlaten en troosteloos, bedroefd en verslagen, dan nog zal de Heere mij een licht zijn, om mij te vertroosten en te versterken, om mij te bestieren en te leiden, als een licht voor mijne ogen, een licht voor mijne voeten, een licht in een duistere plaats.

De Kerk van Christus is ene kruiskerk; zij overwint in het bezwijken. Wanneer zij verootmoedigd wordt, wordt zij groot. Wanneer zij geheel ter aarde valt en het zwakste schijnt, dan is zij het sterkst; als zij in het diepste lijden is, dan is zij 't voorspoedigst. Het

ongeluk is haar geluk, de nacht haar zon. Zo was het met Christus, haar Hoofd, en zo is het ook steeds met de Kerk gegaan.

De gelovige gemeente, als wier mond Micha hier spreekt, ziet het door de Profeet in Hoofdst. 3:12; 6:16 als onafwendbaar aangekondigd gericht van de ondergang des rijks, en van de wegvoering in ballingschap reeds begonnen, en spreekt hier uit de ervaring dezer geschiedenis. Hierbij mag nooit worden vergeten, dat de verwoesting des rijks door de Chaldeënen en de Babylonische ballingschap slechts een voorbijgaand, zelf weer voorzeggend karakter bezitten, dat het gehele gebed dus nog meer het gebed is der gelovige leden van Gods volk, die zich door de verwoesting van het rijk door de Romeinen en de verbanning onder alle volken, waarin het nu nog smacht laten verootmoedigen en bekeren. De profetie Gods had echter niet nodig deze brede verwoesting en verbanning nog in 't bijzonder te noemen, daar deze toch slechts ene voortzetting en versterking van dat eerste gericht was; want door het terugkeren van het volk uit Babel naar Kanaän hield toch de gevangenis in waarheid niet op, want tussen 436 v. Chr. en 70 n. Chr. heeft het rijk Gods toch nooit zelfstandig, op de wijze als vroeger, bestaan.

De Kerk verwacht het hier niet van de bergen en de heuvelen der aarde, evenmin van eigen licht, van eigen pogen en werken, maar enig en alleen van dien God, die in de duisternis had gearbeid.

Welk een geloof, welk een verzekerd geloof spreekt zich hier uit! En welk was het licht? Waarom zou de Heere het licht zijn voor Zijn volk? Omdat Zijn Verbond vast staat. De Kerk steunt op de beloften van dien God, die immer een Waarmaker is van Zijn Woord.

Ik zal des HEEREN gramschap, welke nu in de ballingschap op mij rust, gewillig en geduldig dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd, en zulk ene straf overvloedig verdiend. Ik zal die dragen totdat de tijd komt, dat Hij de overmoed en de haat, met welke de vijanden mij behandelen, aan hen bevoege hen van hun hoogten afstorte, en mijnen twisttegen deze werktuigen van Mijnen toorn a) twistte en mijn recht tegen henuitvoere; Hij zal mij eens uit dezen kerker van ellende weer verheffen, en mij uitbrengen aan het licht der genade en der vrijheid; ik zal mijnen lust zien aan Zijne onwankelbare trouw en gerechtigheid, wanneer Hij mij weer Zijne genade betoont.

Jer. 50:34.

In deze woorden is voor alle tijden de ware, Gode welgevallige aard der boete uitgesproken, zo als in de Augsburgse Confessie Art. XII staat: De ware oprechte boete is werkelijk berouw hebben, leed dragen over, en een schrik hebben van de zonden, en toch geloven, aan het Evangelie, dat de zonde vergeven is en door Christus genade is verworven, welk geloot weer het hart vertroost en tevreden doet zijn.

De boetvaardige zondaar moet vóór alle dingen erkennen, dat de smarten, in welke hij zucht, Gods toorn over zijne zonde, dus welverdiende straffen van de sterken en ijverigen, rechtvaardigen en heiligen God zijn. Het moet verder duidelijk en met diep leedwezen

belijden, dat hij gezondigd heeft, dat hij tegen de Heere, zijnen God heeft misdaan. Hij moet even zo vertrouwend op het licht der genade zien, die ook voor hem is geopenbaard, en bereid is, en eindelijk de tijd tegemoet zien, dat de Heere Zich over alle gebogene, verootmoedigde zondaars zichtbaar zal ontfermen en hen voor de vijandschap der wereld zal rechtvaardigen.

En mijne vijandin, die nu triumferende, vijandige wereldmacht, zal het zien, hoe ik door Hem wordt gered, en alle mijne verwachtingen vervuld worden, en schaamte zal haar bedekken, die honendetot mij a) zegt: Waar is dan nu de HEERE, uw God, op wiens grote macht, genade en trouw gij zozeer roemt? mijne ogen zullen met lust en vreugde aan haar zien, dat zij, die hoogmoedige vijandin van God en van Zijn volk, vernederd wordt; nu zal zij van hare hoogte nedergestort worden ter vertreding als slijk der straten. 1)

Ps. 79:10; 115:2. Joël 2:17.

Wanneer de Heere Zijn volk beproefd heeft, dan wordt de beker gebracht aan de mond der goddelozen en dan zullen de vijanden der Kerk en de bespotters van haar vertrouwen als verachtelijke dingen verdorven worden, want nu zal ze worden tot vertreding, als slijk der straten.

Ten dage als dat zal geschieden en Hij alle geweld en vijandschap tegen Gods volk zal doen eindigen, zal het zijn dat Hij uwe muren zal herbouwen, o Zion, eeuwige hoofdstad van het rijk Gods (Ps. 51:20), en te dien dage zal het besluit verre heengaan 1).

De Mozaïsche wet in zoverre die scheidsmuur tussen Israël en de volken was, zal, als de Doorbreker van alle banden verschijnt, en met krachtigen arm het boetvaardige volk uit zijnen kerker in het land der zaligheid terugvoert, worden afgeschaft; want Christus is het einde der wet. Daardoor zal echter het woord Gods ene grote speelruimte, nieuw licht en nieuwe kracht verkrijgen; want het is toch de tijd, dat de wet in de harten zal worden ingeschreven, en onder alle volken licht geven zal. De tijd van het einde der wet is de tijd van hare vervulling, van hare ware oprichting, van hare oplossing in de wet van het Evangelie.

De wet moet ons een tuchtmeester tot Christus zijn. Wanneer wij echter Hem toebehoren, zijn wij vrij van de wet der dienstbaarheid, om in de vrijheid der kinderen Gods te wandelen. En het is zeker, dat er een tijd komt, wanneer God de zielen van duizenderlei zaken bevrijdt, welke onder de wet behoren, om ze tot inwendige navolging van de wet Zijns Geestes te brengen.

Verschillend worden deze laatste woorden verklaard. Luther en in navolging van hem onderscheidene godgeleerden, zoals Keil, Dächsel (zie hierboven) e. a. vatten het besluit op van de Wet, in dezen zin, dat er geen scheiding meer zal zijn tussen Joden en Heidenen.

Anderen zoals Hutcheson, in verband met Ps. 2:7, van de uitbreiding van het Evangelie onder alle volken.

Calvijn echter, en met hem verenigen we ons volkomen, van het besluit Gods omtrent Israël, waardoor Hij hen overgaf aan de verdrukking der Babyloniërs. Dit besluit ten kwade vanwege de zonde en afval van het volk zal verre henengaan, zal ingetrokken worden en Israël zal weer als vrij en verlost volk heengaan.

Te dien dage, als gij weer in uw land verzameld zijt en uwe muren weer zijn opgebouwd, zal het talrijke leger van heilbegerige heidenen ook komen tot u toe, van Assur af, die tot hiertoe de grootste vijand in het rijk Gods was, zelfs tot de vaste steden toe de steden van Egypte, het andere vijandige wereldrijk; en van de vestingen, van de steden van Egypte tot aan de rivier, de groten stroom, de Eufraat, en van zee tot zee, en van gebergte tot gebergte, uit alle volken der gehele aarde (Jes. 19:18-25). Zij zullen komen om zich met u tot een eeuwig heil, tot een volk te verenigen (Hoofdst. 4:1, 2).

Dan zullen zich spoedig vele volken tot u wenden, maar dithun land, de aarde buiten het weer gebouwde en verheerlijkte Zion, de zetel van het rijk Gods, zal dan door het gericht Gods worden getroffen en worden tot ene verwoesting, zijner inwoners halve, daar zij in goddeloosheid en vijandschap volhouden, van wege de a) vrucht hunner handelingen¹⁾ van welke zij zich niet willen bekeren.

Jer. 21:14.

Als de roede heeft uitgediend, zal zij niet alleen verbroken, maar ook verbrand worden. Als de Gode vijandige wereldmacht, want Assyrië vertegenwoordigt ook deze, zal hebben volbracht wat God bedoeld heeft, zal zij zelf worden verbroken, zal haar heerschappij een einde hebben.

Assyrië heeft het niet gedaan om Gode te believen en te dienen, maar om zich zelf, en al hare vijandschap was in de grond der zaak vijandschap tegen God.

Gij dan, o Heere! trouwe, goede Herder Uws volks, tot wien ik, Uwe gelovige gemeente, door de mond van Uwen Profeet met het oog op zulk een zegen der toekomst bid a), weid Gij zelf door Uwen Gezalfde, dien Gij uit Bethlehem wilt zenden, Uw volk, en leid het tot dat dal met Uwen herdersstaf! Weid door het woord van Uwen mond de kudde Uwer erfenis, die Uw eigendom is en Uwe bescherming tegen hare vijanden nodig heeft, die, zo als ons Bileam (Num. 23:9 en Mozes Deut. 33:28) geprofeteerd heeft, alleenafgezonderd woont in het woud, onder Uwe bescherming afgezonderd van alle vijandige volken der wereld, in het midden van een vruchtbaar land¹⁾, liever, in het midden van Karmel. Laat ze overal op de schoonste weiden, op de vruchtbaarste plaatsen van Uw beloofd erfland weiden? als in Basan en Gilead, in het land ten oosten van de Jordaan, als in de dagen van ouds, toen Gij hen nog onder Mozes en Jozua door Uwen almachtigen arm in het bezit van het beloofde land bracht.

Micha 5:3

In het Hebr. Betoog Karmel, Beter: in het midden van Karmel. Karmel is het bekende gebergte, hetwelk rijk was aan weiden en bossen. Israël neemt hier de toevlucht tot de Heere

God, en houdt God aan de voorspellingen omtrent hen gedaan. Israël is een afgezonderd volk, hetwelk veilig woont te midden van overvloed. Hieraan herinnert de Kerk de Heere God en smeekt om de vervulling dier beloften en toezeggingen.

Ja, antwoordt de Heere, die steeds boven bidden en denken geeft, op zulk een gebed van de gelovige gemeente der toekomst: Ik zal haarin de laatsten tijd van volkomen ontferming weer a) wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij door Mijne verlossende macht uit Egypteland, dat eerste wereldrijk, dat Mijn volk vijandig bejegende, een voorbeeld van alle wereldmacht, uittoogt. Zo zal Ik ook hun Mijne wondermacht laten zien, wanneer Ik uit de macht der wereld voor altijd red.

Joël 2:26, 30.

De Heidenen, die rondom wonen en in hun ongeloof vijandig zijn, zullen het zien, even als toen, en beschaamd zijn, van wege al hun macht, zij zullen tegenover die daden van de almachtigen God omtrent Zijn volk machteloos staan; zij zullen de hand op de mond leggen, in eerbiedige bewondering; hun oren zullen doof worden 1) van de donder der daden Mijner almacht.

Gelijk God Israël door de wonderen Zijner almacht verlost had uit Egypteland, also zou de Heere ook door Zijne wonderdaden Zijn volk verlossen uit deze nieuwe ellende. En dit zou alsoo geschieden, dat de Heidenen stom en beschaamd zouden zijn. Zij zullen zwijgen als teken van de hoogste vrees voor de daden Gods.

Zij, de ongelovige heidenen, zullen dan in ootmoedige onderwerping onder Mijne almacht a), het stof lekken als de slangen in het paradijs (Gen. 3:14); als kruipende dieren der aarde, wanneer men ze uit hun schuilhoeken uitdrijft, zullen zij zich beroeren uit hun sloten, zullen zij sidderend uit hun verblijfplaatsen te voorschijn komen, om voor Mijne genade, die alleen hulp en bescherming tegen het eeuwige verderf aanbiedt, te ontvluchten. Zij zullen allen te zamen met vervaardheid komen tot de HEERE, onzen God, die zo grote dingen aan Zijn veracht volk heeft gedaan, en bevende tot Hem snellen, en zij zullen voor U, o Heere! en Uwen toorn vrezen.

Ps. 72:9. Jes. 49:23.

Het antwoord des Heeren, dat Hij Zijn volk door de mond van Zijnen Profeet geeft, gaat hier ongemerkt over in ene aanspraak aan de Heere zelve, en brengt zo tot het volgende woord van lof en dank, dat, terugziende op de grote heerlijkheid van Gods genade en ontferming over Zijn volk en op de wijsheid van die zo zalig eindigende wegen, het Boek op 't liefelijkst sluit.

Hier toont de Profeet, dat er geen reden is, waarom de gelovigen zouden wanhopen in hun zwakheid, dewijl zij veeleer zich voor ogen moeten stellen de almachtige kracht Gods. Wel past het, dat zij met wantrouwen vervuld worden, opdat de kinderen Gods gevoelen mogen, dat zij niets zijn en volstrekt geen krachten hebben, maar zij moeten bij hun zwakheid niet

blijven volharden, maar veeleer opklimmen tot de kracht Gods, opdat zij er niet aan twifelen, dat, wanneer deze openbaar wordt, de vijanden terstond verstomd worden.

Wie is onder alle machtigen in hemel en op aarde een God gelijk Gij, zo moet ik, Uw Profeet, uitroepen, met het oog op de beloofde verlossing van Uw volk uit alle zonde en ellende, met degenen, die Uwe vroegere verlossing uit Egypte beleefden (Ex. 15:11-12); een God, die de ongerechtigheid uit louter genade en barmhartigheid om Zijns zelf wil a) vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel, het geredde boetvaardige gedeelte Zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid, want Hij heeft geen lust in de dood des zondaars maar aan goedertierenheid; Hij buigt Zich met welgevallen tot de zondaar in zijne armoede neer.

Ex. 34:6, 7.

Dat Micha hier op zijne naam zinspeelt, daarvoor spreekt vooral, dat hij het juist op deze plaats doet. Met vs. 18 begint het slot van het gehele Boek. De Profeet kon, als hij op zijnen naam ergens in zijn geschrift wilde zinspelen, dit nauwelijks ergens meer gepast doen, dan aan het begin van het verheven slotwoord.

Maar wat nog van veel groter betekenis is: in hetgeen in vs. 18 vv. wordt uitgesproken lag de oplossing der disharmonie, welke ten tijde van Micha tussen Israël en zijnen God was gekomen, en ook in de meer nabijzijnde toekomst als tijd des gerichts zal heersen. Het uitgesprokene in deze verzen vormt het fundament van alle beloften van het Boek over de herstelling van het voor zijnen afval gekastijde Israël, en was het tevens, waarop alle verwachtingen van Gods volk en alle verwachtingen van de profeet voor zijn geliefd volk als op de laatste en enigen grond rusten. Dat de Heere de Onvergelijkelijke is, dat hij als degene, die getrouw aan de eed, de vaders gezwoeren, aan het overblijfsel Zijner erfenis de zonden vergeeft, als de getrouwe Zondendelger de Onvergelijkelijke is, daarop kwam voor Israëls toekomst alles aan, daarin lag alleen de waarborg daarvoor, dat op de donkeren nacht des gerichts, die onveranderlijk noodzakelijk op het treurige heden moest volgen, de morgen van ene heerlijke verlossing zou aanbraken; dat was de rots en het enige steunpunt, waaraan zich ieder hart, dat over het toekomstige lot van Gods volk bevreesd was, waaraan zich het daarover diep bekommerde hart van de Profeet moest hechten, en, daaraan zich vasthoudende, kon het getroost de zwaren tijd te gemoet zien, die naderende was. Juist omdat de onvergelijkelijkheid God als van de Getrouwe aan Zijne beloften en daarom Barmhartige jegens het overblijfsel Zijns volk, die plaats tot de beloften van dit boek en tot de verwachtingen van Israël en van Micha innam, stelde de profeet die juist in de slotverzen van zijn Boek voor. In de heerlijke toekomstige verlossing van Israël blijkt het, dat de Heere als degene, die getrouw aan de eed de vaders gedaan, aan het overblijfsel van Zijn volk zijne zonden vergeeft, de Onvergelijkelijke is, en juist daarin, dat hij dit is, heeft deze verlossing haren grond. De Profeet kon daarom met niets gepaster zijn Boek besluiten, dan met de lof der onvergelijkelijkheid van God, als de trouwen Vergever der zonden; met niets beters op de lippen kon het eindigen, dan met dien eeuwigen onveranderlijken en zekeren grond van alle belofte en verwachting.

Terwijl nu Micha bij het uitspreken van hetgeen het fundament van het toekomstig heil van Israël en van zijne eigene verwachtingen voor zijn volk was, op zijnen naam zinspeelde, nam hij dien als enen enigzins profetischen op; hij vond daarin ene soort van voorzegging van de toekomstige verlossing van Israël en een borg daarvoor. Niets was hem voor zijne profetische roeping dood, onverschillig, dat hij daarmee niet in betrekking zou hebben kunnen stellen, niet door hem zou hebben kunnen dienstbaar maken. Hij hield het niet voor zonder betekenis en toevallig, dat hij, een profeet, juist dien naam droeg, integendeel zag hij daarin, dat hij, die als profeet beloften van Israëls toekomstig heil moest uitspreken, juist dien verkregen had, een naam, die datgene uitdrukte, waarop de vervulling van alle deze beloften als op haren grond rustte, en wat voor deze een waarborg was, ene goddelijke leiding, welke ene soort van voorzegging in zich sloot.

Hij zal Zich daarom ook onzer eens weer ontfermen, en gelijk Hij eens de tiran Faraö heeft verslagen, en in de wateren der zee heeft doen zinken, zo zal Hij ook onze ongerechtigheden dempen, de macht en tyrannie onzer zonden, die ons als slaven en gebondenen tot dienstbaarheid en dood hebben medegesleept, onder onze voeten vertreden. Ja Gij zult al hun zonden eindelijk in de diepten der zee werpen, zodat zij daar als Faraö voor eeuwig begraven zijn.

Het is dus gene zo geringe zaak, maar een werk der goddelijke almacht, de macht der zonde, welke in het gericht tegen ons opstaat, ons veroordeelt, en ons aan zich wil onderwerpen, te verbreken.

Gij zult Jakob, het volk dat gij verkoren hebt, de trouw, de nauwkeurige vervulling der beloften aan Abraham, in wien Gij een verbond met Uw volk hebt gemaakt, de goedertierenheid geven, welke Gij ze voor eeuwig hebt verkoren, de genade, die Gij onzen vaders van oude dagen af gezworen hebt.

De eed van God, waartegen Micha hier aan het einde als tegen ene rots leunt, is die van Gen. 13:16 vv. Hoe God dien heeft gehouden deze men Luk. 1:72-75.

Het gehele slot van het Boek (vs. 18-20) is in elk opzicht met Rom. 11:33-36 te vergelijken. Even als Micha deze lofrede uitspreekt, nadat hij de grondeloze barmhartigheid Gods, welke uit het zondenlabyrinth van het volk Israël toch eindelijk een uitweg vol licht vindt, in 't voorgaande uit elkaar heeft gelegd, zo houdt ook Paulus, nadat hij het raadsbesluit Gods in Christus Jezus, en Israëls verhouding daartoe naar alle kanten besproken heeft, stil, en roept met het oog op Gods onnavorsbare genade, welke eindelijk alles heerlijk volbrengt, en Zich ook over Israël ontfermt (Rom 11:25 vv.), het lofgezag uit: "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!" .

De gelovigen bezitten de hoogste kennis, dewijl God bij hen Zijn verbond, wat niet verbroken kan worden, heeft gedeponereerd. En hieruit blijkt zo helder, dat de gelovigen niet uit hun eigen gemoed kunnen opmaken, hoedanig God is, maar het medelijden omhelzen, hetwelk Hij zelf in Zijn Woord aanbiedt. Indien God niet had gesproken derhalve, zouden wij wel iets in onze gemoederen kunnen ontvangen, omtrent Zijne genade, maar dit zou zwak en van geen

betekenis zijn. Doch waar Hij nu zelf ons verkondigt, dat Hij barmhartig is, daar is alle twijfel weggenomen. Deze orde houdt nu de Profeet vast. Want, zegt hij, gij zult Jakob de trouw en Abraham het medelijden geven, hetwelk gij aan de vaderen gezworen hebt. Alsof hij wil zeggen: Niet blindelijk verdichten we iets uit ons eigen gemoed, maar wij grijpen aan, wat Gij ons eenmaal hebt betuigd. Uw wil is ons in Uw Woord geopenbaard, steunende op Uw gunst zijn wij overtuigd van Uwe genadige vergiffenis, ook al staan wij op velerlei wijze tegen U schuldig.

Zowel door de waarheid als de goedertierenheid te noemen wijst de Profeet, of wilt ge de Kerk, op het Verbond Gods. Want uit kracht van dit Verbond is God niet alleen de Waarachtige en Getrouwe, zodat wij er op aan kunnen, wat Hij zegt en belooft, maar ook de goedertierene en genadige. De Apostel Paulus spreekt er dan ook van, dat de genadegiften en de roepinge God onberouwelijk zijn.

SLOTWOORD OP HET BOEK MICHA.

Ook Micha neemt onder de Profeten des O. Verbonds een zeer hoge plaats in, dewijl hij wijst, zowel op de zekerheid van Gods oordelen over de afval des volks, als op de komst van de Messias en het heil in Hem besloten, maar ook bepaalt bij de heerlijkheid, die in de toekomst zal geopenbaard worden, als aan de ellende een einde zal gekomen zijn, Israëls volk in genade aangenomen, en de bekering der Heidenen zal plaats grijpen.

Hij treedt op in Jeruzalem, inzonderheid in de dagen van Hizkia, een tijd, waarin het wel scheen, dat er voor Juda nog ene schonere toekomst was bereid, dewijl zijn koning, evenals David, de Heere vreesde en waarlijk bedoelde het volk te leiden in de sporen van recht en gerechtigheid.

Hij ziet echter, hoe innerlijk het volk verdorven is, en, gedreven door de Heilige Geest, voorspelt hij op bevel des Heeren de straf, die niet alleen over Israël, maar ook over Juda zal komen.

Hij ziet de gruwel der verwoesting komen, waardoor land en volk zal getroffen worden, maar hij weet ook, dat Gods Verbond vast staat, dat Zijne verkiezing onberouwelijk is, en daarom spreekt hij, evenzeer door God ingeleid, van herstel, van de tijden der genade.

Hij verkondigt de dag, waarop de Heere God Zijn volk zal bezoeken met de Opgang uit de hoogte, en een blik slaande op het einde der eeuwen, voorspelt hij de lieflijke zegepraal van de Christus Gods en de heerlijke toekomst van de Kerk.

En waar hij nu dit alles heeft voorspeld, daar verzamelt hij wat hij gesproken heeft in zijn Boek, opdat de grote hoofdinhoud zijner profetieën voor de toekomst als een heilige erfenis zou bewaard blijven, daar zorgt de Heilige Geest er voor, dat ook wat Micha sprak, niet verloren ging.